Provizora Eldono
por Korektado
2022-04

Gonçalo Neves
Bernhard Pabst

Historia Vortaro de Esperanto

Gonçalo Neves
Bernhard Pabst

Historia Vortaro de Esperanto A - K

Berlina Komentario
pri la
Fundamento de Esperanto
Volumo 12

Monda Asembleo Socia
(MAS)

Averto
Tiu ĉi nur elektronika eldono estas malneta.
Ĝi instigu al korektado kaj kompletigo.

Gonçalo NEVES; Bernhard PABST. Historia Vortaro de Esperanto. Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto, vol. 12 (stato 2022-04-12).

Embres-et-Castelmaure

Monda Asembleo Socia (MAS)

2022

ISBN 978-2-36960-155-5

(= MAS-libro n-ro xxx)

Propono por citado: HV 2022

La verko baziĝas sur jenaj antaŭaj, kiujn ĝi daŭrigas kaj ampleksigas: Gonçalo NEVES. Historia Vortaro de Esperanto 1887-1888. Bad Bellingen: Edition Iltis 2011, 113 p. ISBN 978-3-932807-96-1. — Gonçalo NEVES, Bernhard PABST. Historia Vortaro de Esperanto. Embres-et-Castelmaure: Monda Asembleo Socia (MAS) 2018, 520 p. ISBN 978-2-36960-155-5.

Kontakto: bernhard.pabst@gmx.de

Tabelo de Enhavo de la Volumo A-K

Specimena paĝo el la vortaro Rusa-Internacia de 1889

Fino de la rusa litero O kaj komenco de la rusa litero П (esperantaj O kaj P). Fonto: Skanaĵo de la Kolekto por Planlingvoj, Vieno (ÖNB).

Очагъ *kamen'*.
Очаровать *en'sorĉ'*.
Очевидецъ *okul'vid'ant'*, *okul'vid'int'*.
Очевидный *okul'vid'ebl'*, *vid'ebl'*.
Очень *tre*.
Очередь *vic'*.
Очеркъ *skiz'*.
Очертать *skiz'*.
Очинять *pint'ig'*.
Очки *okul'vitr'o'j*.
Очко *okul'et'*; *tru'et'*; *poent'*.
Очнуться *konsci'iĝ'*.
Очутиться *ek'aper'*.
Ошейникъ *kol'a ring'*, *kol'a ruband'*.
Ошибаться *erar'*.
Ошибка *erar'*.
Ошую *mal'dekstr'e*.
Ощупью *palp'e*.
Ощущать *sent'*.

П.

Пава, павлинъ *pav'*.
Павіанъ *pavian'*.
Пагубный *pere'ig'*.
Падаль *mal'viv'aĵ'*.
Падать *fal'*.
Падежъ *fal'*; *mort'ad'*; *kaz'*.
Падкій *avid'*, *em'*.
Падучая болѣзнь *epi-lepsi'*.
Падчерица *du'on'fil'in'*.
Пажъ *paĝi'*.
Пазуха *brust'a poŝ'*.
Пай *part'*, *part'o'pren'*.
Пайщикъ *part'ist'*.
Пакетъ *pak'*, *pak'et'*.
Пакля *stup'*.
Паковать *pak'*.
Пакость *abomen'aĵ'*, *ma-l'util'*.
Пакостить *mal'util'*; *fuŝ'*; *difekt'*.
Палата *dom'*; *palac'*; *ĉambr'*.
Палатка *tend'*.

Memore al

Reinhard Haupenthal

(1945-2016)

Iniciatinto de la
Historia Vortaro
de Esperanto

Enkonduko al HV 2022

Dum la Universala Kongreso en Lisbono en 2018 la 2a premio Grabowski estis atribuita al la aŭtoroj pro la (nova) *Historia Vortaro* (*HV 2018*). La unua libroforma eldono estis prezentita en la samjara konferenco de la germana *Gesellschaft für Interlinguistik* (GIL - Asocio por Interlingvistiko) en Berlino. En la sekvo aperis pluraj raportoj kaj (pozitivaj) recenzoj pri ĝi.[1]

En la GIL-konferenco en Nov. 2019 estis koncize raportita pri la kresko kaj evoluo post unu jaro. Fakte *HV* tiel forte kreskis laŭ amplekso kaj konsultitaj fontoj, ke ni devis ĝin disigi en du volumoj, kvankam ni uzas nun pli malgrandan skribon. Impreson pri la profundigo kaj vastigo de multaj artikoloj donas tiu pri *animo*, kiu preskaŭ triobliĝis. Plej grava, nur nun konsultita fonto estis la *Plena Vortaro Esperanto-Franca* de GROSJEAN-MAUPIN el 1910. Kvankam siaepoke forte kritikita, ĝi fariĝis la baza referenc-verko de multaj gravaj aliaj vortaroj postaj, inkluzive de la *Plena Vortaro* (PV ^{1}1930, ^{2}1934) kaj kvar eldonoj de la *Plena Ilustrita Vortaro* (PIV 1970, 2002, 2005 kaj 2020).

Laŭ instigo de recenzintoj kaj legintoj de *HV 2018*, ni transiris al kvarciferaj jarindikoj de la fontoj por plifaciligi konsultadon. Samcele ni enkondukis intuicie pli facile kompreneblan sistemon de fontosigloj. De nun ĉiuj lernolibroj nomiĝas *Lern* plus lingvosiglo kaj aperjaro, ĉiuj gramatikoj *Gram* ktp. [2]

HV 2018 aperis kiel volumo 12 de la Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto (BK 12). La prilaboro de 2022 celas pli forte interligi ĝin kun la aliaj volumoj de BK, ĉefe kun BK 2 pri la *Vortaro Oficiala* (VO) laŭ stato de 2007 kaj la Akademiaj Rekomendoj (AR) kaj kun BK 1 pri i.a. la Antaŭparolo al kaj la Gramatiko de la Fundamento de Esperanto. BK 2 kaj BK 12 sin reciproke nun komplementas. BK 2 (VO) precizege informu pri la ĉirkaŭ 5 000 oficialaj, t.e. Fundamentaj vortoj kaj helpu al la interpretado per komentoj, i.a. per informoj pri fruaj uzoj. *HV* tiujn nun konkretigas, citas kunmetaĵojn kaj aplikekzemplojn.[3] Krome *HV* vaste transiras la grupon de oficialaj vortoj.

Kelkaj vortoj kaj esprimoj, socie akceptitaj antaŭ pli ol cent jaroj kaj tial troveblaj en historiaj fontoj, niaepoke estas taksitaj kontraŭegalecaj, diskriminaciaj, rasismaj aŭ pro aliaj kaŭzoj ofendaj kaj neakcept-eblaj.[4] *Historia Vortaro* tamen devas noti ilin, eĉ se ili kontraŭas la personajn opiniojn de la aŭtoroj.

La aŭtoroj esperas je ĉiuspecaj plibonigaj atentigoj fare de la konsultontoj de *HV*[5].

En Aprilo 2022

Gonçalo Neves	Espinho, Portugalio
Bernhard Pabst	Berlino, Germanio

---

[1] **2018**: Petro DESMET'. Admirinda monaĥeca kribrado de Niaj Inkunabloj [pri la tiama elektronika versio]. En: *Monato* 2018. Rudolf FISCHER. Historia Vortaro eksplodanta. Giganta kaj valora laboro de Bernhard Pabst. En: Esperanto aktuell (organo de Germana Esperanto-Asocio) 6/2018, n-ro 252, p. 16. **2019**: Intervjuo pri celo, defioj kaj planoj pri *HV* kun la kunaŭtoro PABST en *Beletra Almanako* 2019. **2021**: Gonçalo NEVES. Ekesto, evoluo kaj estonteco de *Historia Vortaro de Esperanto*. En: Esperantologio (EES) 2 (10), 2021, 44.

[2] Tiel ekz. el la fontindiko „*E-isto* Maj. 92, 76“ fariĝis „*E-isto* Maj. 1892, 76“, el „Rhod *EnEo 08*“ fariĝis „Rhod *EnE 1908*“, el „*Meier 1891*“ fariĝis „Meier *GramDe 1891*“ k.t.p. Detalojn vd. en la ĉap. „Fontoj kaj Sigloj de Aŭtoroj“, subĉap. „Klarigoj“.

[3] Kp. ekz. VO (BK 2): « **palat'** - palais (de la bouche) | palate | Gaumen | нёбо | podniebienie. {ANAT} — [MV]. » kun HV (BK 12): « **palat/** [1889] **~o** (anat.) Z *MV* (Gaumen), *UV*; Beau *EFr 1903* (palais *(de la bouche)*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. ».

[4] Vd. ekz. la artikolojn pri *civilizi*, *negro*, *sovaĝa*, *raso*, *tatui* k.a.

[5] Ekz. pri pli fruaj trafoj de jam notitaj vortoj, pri ankoraŭ mankantaj vortoj, per transpreno de traserĉota literaturaĵo ktp.

Enkonduko al HV 2018

Unuarigarde la *Historia Vortaro de Esperanto* (HV) estas konkordanco, kiu notas ĉiun unuan uzon de vorto en la (ĉefe) komenc-tempa epoko de Esperanto. Ĝi sendistinge registras la uzon de ĉiuj verkistoj kaj en ĉiuj teksto-specoj de libroj ĝis privataj leteroj, ofte kun klarigoj per originalaj citaĵoj, kunteksto aŭ aliaj komentoj. HV do respondas la demandon „kiu kiam kaj en kiu kunteksto uzis esperantan vorton por la unua fojo kaj en kiu signifo?“.[6] Duarigarde tia „vorto-arkivo“ estas multe pli. Per HV eblas ekkoni kaj spuri, kiel iuj vortoj ŝanĝiĝis dum la jaroj, ĉu forme, ĉu signife. HV montras, kiuj aspektoj de la lingvo jam frue estis disputataj, kelkaj eĉ ĝis niatempe (ekz. la fako-agantoj-paroj kiel *diplomatio* / *diplomato* aŭ *diplomatiisto*, la aci-vortoj – *asociacio*° / *asocio*, la radikoj je –i – *nacio* / *nacjo*°, k.m.a.). HV instruas pri diversaj vortaraj skoloj kaj kiel la esperanta stilo pli kaj pli sendependiĝis de komenc-tempa paŭsado de iuj naciaj lingvoj. HV tial ankaŭ estas „kultur-deponejo“, kiu *suplementas* modernajn vortarojn kiel la Plena Ilustrita Vortaro (PIV) k.a.[7]

Reinhard HAUPENTHAL (1945-2016), al kies memoro la aŭtoroj dediĉas tiun ĉi verkon, jam en 1992 pledis por verkado de historia vortaro de Esperanto[8]. En 2003 li liveris modelon, prilaborante la puŝkinan *Neĝa Blovado* en la traduko de GRABOWSKI.[9]

Gonçalo NEVES akceptis la haŭpentalan proponon, alprenis la defiegon kaj verkis HV por la unuaj du jaroj de Esperanto, nome 1887 kaj 1888. Post sesjara preparado kaj trijara intensa laborado kun „benediktana diligento“ (HAUPENTHAL) ĝi fine aperis en 2011.[10] Helpis al NEVES grupo de kolegoj, ekz. pri fremdaj lingvoj kiel la rusa (Valentin MELNIKOV), pola (Wojtek USAKIEWICZ), jida kaj hebrea (Tsvi SADAN) k.a. aŭ pri havigo de malnovaj tekstoj kaj dokumentoj k.s. El lingva vidpunkto la plej gravaj verkoj de la unuaj du jaroj estas la diversaj eldonoj de la *Unua Libro* (1887, 1888) kaj la *Dua Libro* kun ĝia aparte aperinta *Aldono* (ambaŭ de 1888).

Konkordancoj kutime ne apartenas al la plej bone venditaj furorlibroj. Ĝenerale tiuspecaj vortaroj interesas nur malgrandan grupon de specialistoj, ĉefe esperantologoj, historiistoj kaj vortaristoj, krom aparte lingvo-konsciencaj esperantistoj aŭ kolektantoj. Averaĝa esperantisto ne bezonas ilin por praktiki Esperanton en iu renkontiĝo. Sed – se fidindaj – ili ja kreas la nemalhaveblan fundamenton por sciencaj studoj de venontaj jardekoj aŭ eĉ jarcentoj.[11] Antaŭvideble, kaj malgraŭ ĝia elstara kvalito, ankaŭ la unua

---

[6] Pli detale vd. en la Antaŭparolo al HV 2011, sekcio 3 (en la sekvanta ĉapitro).

[7] Ankaŭ pri tiu suplementa funkcio vd. la Antaŭparolon 2011. — La (neprecizaj) fontindikoj en PIV, ekz. „Z“, servas alian celon ol historian precizecon. Ili nome elmontru lingvan aŭtoritatecon, sed ne nepre unuan uzon de vorto. Tio koheras kun la Bulonja Deklaracio (BD 1905): „[...] pro plena unueco de la lingvo al ĉiuj esperantistoj estas rekomendate imitadi kiel eble plej multe tiun stilon, kiu troviĝas en la verkoj de la kreinto de Esperanto [...]“. Tiel ekz. PIV atribuas la vorton *roko* al Z, kiu fakte notis ĝin en sia vortaro *EG 1907*, kvankam GRABOWSKI enkondukis ĝin jam en 1892. Simile la ŝipeton *goleto*, la hotelhelpanton *grumo* k.m.a. unue notis DE BEAUFRONT en *EFr 1903* aŭ *EFr 1902* kaj Z nur poste ilin transprenis en *EG 1904*. Okaze PIV simple pretervidis zamenhofecon de vorto, ekz. de la ŝipeto *gigo*, trovebla en la vortaro *EG 1904* (sed ne plu en la 2-a eld. *EG 1907*), la vorton *floto* ktp.

[8] En *Iltis-Forumo* 1992:4:2, p. 58.

[9] Reinhard HAUPENTHAL: Ni bezonas historian vortaron. En: *Klaro kaj Elasto*. Fest-libro por la 80a naskiĝ-tago de Fernando de Diego. Ed. I[rmi] kaj R[einhard]. Haupenthal. Schliengen: Edition Iltis 2003. 422 p., p. 183-199. Vd. antaŭe jam lian *Konkordanco de „La Predikanto“*. En: Scienca Revuo 1968:19:3-4 (75-76), p. 77-94.

[10] Schriften zur Esperantologie und Interlinguistik Heft 25. Bad Bellingen: Edition Iltis. 2011, 113 p. (broŝ. en formato A4). ISBN 978-3-932807-96-1.

[11] Kp. la efikon de la *Zamenhofa Radikaro* de Eugen WÜSTER el 1927, neniam elvendita kaj ĝis nia epoko facile havebla por simbola prezeto.

eldono de HV spertis tiun „sorton“. La eĥo de la publiko – kvankam senescepte laŭda – estis modesta kaj kiel tuto neadekvata por tia epokfara verko.[12] La sola science profunda kaj detala recenzo estis tiu de Wim JANSEN en *Beletra Almanako*. Eble ankaŭ malhelpis disvastiĝon, ke oni povis havigi HV 2011 nur paperforme kiel broŝuro ĉe kelkaj libroservoj.

Malgraŭ tiuj cirkonstancoj, NEVES daŭrigis la laboron super HV kaj komencis prilabori la „malfacilan“ trian jaron 1889, dum kiu la vorttrezoro de Esperanto kvazaŭ eksplodis. La plej gravaj tiujaraj fontoj estas la vortaro *Rusa-Internacia* (*RE*, 232 p.) kaj ĝia inversigita „ekstrakto“, la *Meza Vortaro Esperanto-Germana* (*MV*, 73 p.). *MV* estas la ĉefa bazo de la *Universala Vortaro* (UV) de 1893, kiu en 1905 fariĝis parto de la Fundamento de Esperanto[13]. Krome en 1889 aperis la unua periodaĵo, *La Esperantisto* (Sep. 1889 – Apr. 1895)[14]. NEVES, helpita de MELNIKOV, atingis p. 77 de *RE*, kiam li devis ĉesi pro personaj cirkonstancoj. Post kiam la malneto kuŝis kvin jarojn, Bernhard PABST transprenis la laboron. Denove kun dankinda helpo de Valentin MELNIKOV, li fintraktis *RE* kaj registris la kompletan *MV*. Pliaj fontoj el 1889 (parte) traktitaj estas la unua Adresaro de ZAMENHOF, la latva lernolibro de LIBEKS, la germana de la klubo Nurnberga, la sveda eldono de la Unua Libro, la traduko de la *Gefratoj* (GRABOWSKI) kaj la plej granda parto de la kvar kajeroj de l' *Esperantisto*, aperintaj en 1889, fine la samjaraj leteroj kaj korespondaĵoj de ZAMENHOF.[15]

Kiom koncernas la jaron 1890 kaj ĉiujn postajn, la kribrado de la fontoj ne plu estas sistema. (Parte) estas traserĉitaj i.a. la ĉeĥa lernolibro de LORENZ (1890), la *Kondukanto internacia de l' Interparolado* (GRABOWSKI 1890), la traduko de la Biblia libro *Ruth* (1893), la Preĝareto por Katolikoj (DE BEAUFRONT 1893) kaj aliaj fontoj (vd. tiunoman ĉapitron). Nekonsiderante malmultajn esceptojn, finiĝas la historio de vorto, prezentita de HV, kiam ĝi eniris en la „Vortaro Oficiala“ (VO), do en la Fundamento de Esperanto (FdE 1905-2007). Volumo 2 de la *Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto* (BK 2)[16] detale plutraktas la grupon de (nur) tiuj oficialaj vortoj.[17]

La aŭtoroj decidis unue publikigi la atingitan staton en formo de *pdf* en la iama[18] retejo de la Esperanto-Akademio.[19] Estus domaĝe, se la jam farita laborego restus en privata „elektronika tirkesto“ kiel okazis

[12] En kronologia ordo: Bernardo [t.e. Bernhard PABST]. Mirinda: Historia Vortaro de Esperanto de Neves. Blogero en Ipernity (2012-01-07): „Mirinda, abele diligente skribita kaj precizega konsult-verko“, daŭrigo por 1889 dezirinda. — Wim JANSEN. Majstra riĉigo de la esperantologia literaturo. En: Beletra Almanako 14 (Jun. 2012), p. 141-145: daurigo dezirinda. — Jens Steengard LARSEN. Filologia Perlo. En: Esperanto (UEA) Jan. 2013 (1265), p. 16, kiu ĉefe kritikas, ke presita formo de HV estas superflua, cifereca pli utila kaj fine juĝas „valorega kontribueto [!?] al nia leksikografio“.

[13] Detalojn vd. en *Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto* (BK 1), en estonteco en BK 3; pri BK vd. la superrigardon je la fino de tiu ĉi libro.

[14] Repr. fare de la eldonejo Georg Olms en 1988 kun postparolo de HAUPENTHAL (1986), laŭ kies instigo Olms akceptis realigi la represon.

[15] Publikigitaj en pvz 2, 1974, kaj parte ankaŭ aliloke. En Aŭg. 192018 mankas ĉefe do nur etaj partoj el *La Esperantisto* 1889.

[16] 12 volumoj, Berlino: Esperanto-Akademio 2011-2018, vd. la superrigardon librofine.

[17] Konata ekzemplo estas la sorto de *koncentr/a*, aldonita al FdE en 1909, pri kiu AdE poste deklaris, ke ĝi perdis tiun statuson. Ĉar validas la principo „unu fojon en la Fundamento, eterne en la Fundamento“, tiu misa deklaro devas esti interpretita. La diskuton oni trovas en BK 2, HV nur plusendas al ĝi.

[18] La retejo *wikispaces.com* de Julio 2018 ne plu ofertas siajn servoj. La antaŭe tie alireblajn dosierojn oni povas provizore peti rekte de B. PABST, e-poŝtan adreson vd. en la kolofono.

[19] En Dec. 2017 okaze de la centa mortojaro de L.L. Zamenhof (1859-1917).

dum kelkaj jaroj pri la prilaboraĵo de *RE*: „Pasero kaptita estas pli bona, ol aglo kaptota“[20] aŭ samsence „Pli valoras tuj ovo, ol poste bovo“[21].

La elektronika publikigo rikoltis afablan akcepton. En la magazeno *Monato* aperis favora recenzo de Petro DESMET'.[22] Pluraj retejoj laŭde menciis ĝin. La *Fondaĵo Grabowski* – kiu, portante la nomon de la "patro de la Esperanta poezio", per premioj kaj subvencioj celas subteni la Esperantan kulturon – atribuis al la aŭtoroj duan premion el tiuj disdonitaj en 2018. La decidon ĝi anoncis en la ferma kunsido de la samjara Universala Kongreso en Lisbono en ĉeesto de G. NEVES.[23]

Tiuj ĉi kaj aliaj instigoj[24] kaŭzis, ke ni fine elpaŝas kun la unua papera eldono laŭ stato de Sep. 2018. Ĝin realigi helpis Vilhelmo LUTERMANO (Kubo), kiu zorgis pri enpaĝigo kaj servis kiel peranto ĉe MAS.[25]

La aŭtoroj dankas al sinjorino Irmi HAUPENTHAL, kiu kun sia edzo Reinhard eldonis HV 2011. Ŝi afable konsentis daŭrigi la laborojn pri HV kaj dediĉi ĝin al la memoro de sia edzo. La Kolekto por Planlingvoj, Vieno, bonvole permesis uzi tri skanaĵon de originalaj fontoj, por almenaŭ iom peri la aromon de la historiaj dokumentoj, kribritaj por HV. Ili fine dankas al ĉiuj, kiuj sendis atentigojn pri misoj kaj misetoj, kaj al ĉiuj jam menciitaj personoj, kiuj diversmaniere kontribuis, ke HV povas aperi en la nuna formo kiel libro.

La kompilintoj invitas al ofta konsultado kaj kritika prijuĝado de HV en ĝia nuna stato.[26] Konsultontoj nefakulaj ne lasu ĝin fortimigi de la multaj volapukecaj sigloj kaj mallongigoj. Eĉ sen (eble tempoprena) enprofundiĝo en la mondo de HV, ili rapide povos satigi sian scivolon. Ekzemplo: Ni supozu, ke iu interesiĝas pri la demando, ĉu iam jam estis uzita la formo *ed* en la senco de *kaj*. HV respondas jene: **ed** [1893] (prop., ark., *kaj*) G *Liro 1893* [a]. Ne necesas serĉado en la listo de fontoj kaj mallongigoj por intuicie kompreni, ke la respondo estas: Jes, de GRABOWSKI en 1893 en iu libro. Tio por multaj sufiĉos. Nur tiu, kiu volas scii pli precize, devos salti en la maron de simboloj kaj koncizaĵoj. Simile: Ĉu kaj se jes kiam la urbonomo *Riga* jam estis esperantigita? – **Rig/** [1889] **~o** (urbo) Lib *LernLv 1889*, 14 (Riga). ‖ **≈ano** Lib *LernLv 1889*, 14. – Jes, jam en 1889 (en iu fonto Lib *LernLv 1889*, t.e. la lernolibroj por latvoj de LIBEKS, sed tion multaj eĉ ne volas aŭ devas scii). K.t.p. Por facila krozado en HV ni ĉiuokaze rekomendas legi la nur dupaĝan ĉapitron „Koncize pri la Ĉefaj Evoluoj de la Esperanta Vortstoko“. Kuraĝon do!

La aŭtoroj intencas daŭrigi HV kaj de tempo al tempo publikigi aktualigitan version. Ili aparte ĝojus, se pliaj gekolegoj transprenus la taskon analizi tekstojn el post 1889 por iom post iom pliampleksigi la nunan HV.

En Septembro 2018

Gonçalo Neves — Espinho, Portugalio

Bernhard Pabst — Berlino, Germanio

---

[20] Fundamenta Ekzercaro (1894) § 22.13.

[21] Zamenhof, L. L. Proverbaro Esperanta. La Laguna 1974, n-ro 2008.

[22] Monato Maj. 2018; Desmet' (nederlande Pierre DE SMEDT) krome kaj tre dankinde atentigis pri iuj misoj kaj mankoj, trovitaj dum la preparo de sia recenzo.

[23] Detaloj en la *Gazetaraj Komunikoj* de Universala Esperanto-Asocio (UEA), n-ro 745 de 2018-08-08.

[24] Plioftiĝis la okazoj, ke legantoj demandas pri la historio de iuj vortoj, ankoraŭ ne notitaj en HV. Se ni povas doni kontentigan respondon, ni ankaŭ notas ĝin en HV.

[25] Germana nomformo Wilhelm LUTTERMANN; pri Monda Asembleo Socia (MAS) vd. apartan informon librofine. Pri la maldekstrema (goŝista) politika orientiĝo de MAS la aŭtoroj estas neŭtralaj – HV estas pure scienca verko historia-lingvistika.

[26] Viajn komentojn, atentigojn kaj demandojn bv. sendi al bernhard.pabst@gmx.de.

Antaŭparolo al HV 2011

de Gonçalo NEVES

1. Historio de tiu ĉi vortaro

Komence de 2003, verkante detalan artikolon pri la vorto *ambaŭ*,[27] mi devis okupiĝi i.a. pri ĝia historio. Helpe de taŭgaj referencverkoj, nome, la unua volumo de la Etimologia Vortaro de VILBORG[28] kaj la kvina volumo de pvz,[29] mi tre facile eksciis, ke ĝi unuafoje aperis en 1889 en la fama rusa-esperanta vortaro[30] de Zamenhof (*RE* p. 113). Tamen mi scivolis ankaŭ pri ĝia unua apero ekstervortara. Ĉi-foje nenio helpis. Mi devis pacience kaj diligente tralegi la densajn kolumnojn de *La Esperantisto*, paĝon post paĝo, ĝis mi trovis la deziratan lokon.[31] Temis pri laboro neimageble teda kaj temporaba. Tiam unuafoje venis al mi en la kapon la ideo kunmeti vortaron, en kiu oni povus facile kaj rapide trovi tiaspecajn informojn pri la historio de almenaŭ niaj ĉefaj vortoj.

Tiu ideo fariĝis deziro, kiam mi samjare konatiĝis kun ĉi-tema artikolo el la plumo de HAUPENTHAL.[32] En sia kontribuaĵo la konata esperantologo ne nur prezentis detale la celojn, citmanieron kaj principojn de registrado de historia vortaro sed eĉ liveris 11-paĝan modelan fragmenton de ĉi-speca verko, elektinte tiucele fruan tradukon de GRABOWSKI. Tiam mi komencis kolekti materialon kaj eĉ intencis tuj ekverki, sed pluraj cirkonstancoj de mia vivo igis min ĉion plurfoje prokrasti kaj meti flanken, kaj nur somere de 2009 mi komencis metode kaj sisteme traerpi la unuajn inkunablojn kaj efektive ekredaktis la vortaron. Du jarojn treniĝis tia laboro, i.a. ĉar mi plurfoje ŝanĝis gravajn kriteriojn (ekzemple, en la komenco mi enprenis ekzemplojn, poste mi ilin forigis kaj ree enmetis), ĝis fine mia esploro atingis la lastan dokumenton el 1888.

2. Kelkaj antaŭaj esploroj [33]

Jam antaŭe pluraj esperantologoj interesiĝis pri la historio de nia vortostoko. Esplorojn ĉi-kampe la unua verŝajne faris Paul BOULET, redaktoro de la frua revuo *Lingvo Internacia* (1895-1914), kie li publikigis interesajn listojn de "novaj vortoj", aperintaj en *La Faraono*, *La Revizoro* kaj *La Rabistoj*. Ĉiun tian vorton li zorge dokumentis per citaĵo, paĝnumero kaj eĉ lininumero.[34]

---

[27] Gonçalo Neves: La Benjameno de nobela familio. En: *La Ondo de Esperanto* 2003:02 (100), p. 13-15. Ankaŭ rete: www.esperanto.org/Ondo/L-neves1.htm.

[28] Ebbe Vilborg: *Etimologia Vortaro de Esperanto*. Volumo 1: A-D. Malmö: Eldona Societo Esperanto 1989. 104 p., p. 30.

[29] pvz 5 (vd. la bibliografion), p. 233.

[30] Дръ Эсперанто: Полный словарь эсперантскаго (международнаго) языка. Часть русско-эсперантская. Plena vortaro rusa-internacia. Варшава: Изданіе Л. Заменгофа 1889. xv, 232, 3 p. Pro komplezemo kaj malavareco de Reinhard Haupenthal, kiu sendis al mi fotokopion, mi povis konsulti eĉ la unuan eldonon, nun tre raran, kiun ekzemple ne disponis eĉ Itô Kanzi.

[31] Tamen pro tiama manko de prepariteco por ĉi-speca tasko mi preterlegis la efektive unuan aperon sur p. 4 de la unua jarkolekto, kaj tial en la supra artikolo mi erare aljuĝis la unuafojecon al citaĵo sur p. 47 de tia kolekto...

[32] Reinhard Haupenthal: Ni bezonas historian vortaron. En: *Klaro kaj elasto*. Fest-libro por la 80a naskiĝ-tago de Fernando de Diego. Ed. I. kaj R. Haupenthal. Schliengen: Edition Iltis 2003. 422 p., p. 183-199.

[33] Ĉapitro 2 estas ĝisdatigita surbaze de la intertempe aperinta *Berlina Komentita Bibliografio de la Vortaroj kaj Terminaroj de Esperanto 1887-2014*. Berlino: Esperanto-Akademio 2015 (BKB). Pliajn detalojn vd. librofine en la ĉapitro „Aliaj konkordancoj".

[34] *Lingvo Internacia* 1907, p. 409-413 (pri *La Faraono I*), 505-507 (pri *La Revizoro*); 1908, p. 121-127 (pri *La Faraono II*), 275-277 (pri *La Faraono III*), 466-470 (pri *La Rabistoj*).

Ankoraŭ antaŭ la unua mondmilito sekvis pluraj similspecaj konkordancoj, kiuj ĉefe notas "novajn" vortojn troveblajn en tradukoj aŭ vortaroj verkitaj aŭ redaktitaj de Zamenhof. Liston oni trovas je la fino de tiu ĉi verko.

Intermilite pli vastajn ĉi-temajn esplorojn pri nia vorttrezoro faris Petr E. STOJAN. En lia epokfara BIL de 1929[35] aperas ja altvaloraj informoj pri la unuafojeco de tre multaj, precipe neoficialaj kaj neoftaj radikoj, kaj ankaŭ de pluraj derivaĵoj kaj kunmetaĵoj.[36] Tamen plejofte STOJAN prezentas listojn ne elĉerpajn, sed nur ekzemplodone fragmentajn, kaj pro manko de sistemeco li atribuas la unuafojecon de iaj radikoj al pluraj malsamdataj verkoj. Krome ne mankas eraroj,[37] kaj la konsulto fariĝas longa kaj laciga, ĉar oni devas traerpi la tutan esperantan parton (p. 207-468), por trovi deziratan informon ĉi-teman. Malgraŭ tiuj minusoj, la malnova verko de STOJAN ankoraŭ estas sendube vizitinda minejo por ĉi-kampaj esplorantoj. Jam en 1927 aperis la *Zamenhofa Radikaro* de Eugen WÜSTER, longatempe ne superita kaj ankoraŭ nuntempe konsultinda.

Postmilite WARINGHIEN montras en sia plej fama esearo, ke li kompilis sufiĉe detalan sliparon pri la historio de niaj memstare uzataj afiksoj kaj ties kombinoj.[38] La finaj notoj P. 108 kaj P. 109 (p. 451) en la dua eldono evidentigas, ke ankaŭ HAUPENTHAL faris ĉi-temajn esplorojn kaj kompilis koncernan sliparon. Tamen la rimarkoj de WARINGHIEN ne senas je kelke da preterlasoj kaj eraroj. Ekzemple, la esprimon *dank' al* li datis je 1891[39] "sub la plumo de Zamenhof" (p. 109), sed en la dua eldono li informas, ke HAUPENTHAL "malkovris unuan uzon [...] jam en 1888 sub la plumo de GRABOWSKI (*Neĝa Blovado*)" (p. 451). Vero estas, ke jam antaŭe, ankaŭ en 1888, Zamenhof ĝin ekuzis en la *Dua Libro* (vd. la koncernan artikolon ĉi-vortaran).

Pli profundan kaj sisteman esploradon pri la historio de nia vorttrezoro faris ITÔ Kanzi. En 1976 li ja nin regalis per 130-paĝa *promenado tra la komenctempaj vortaretoj*,[40] en kiu li prezentas la rezulton de sia pacienca traerpado de 14 inkunabloj. Por ĉiu trovita radiko (kaj ankaŭ por kelkaj kunmetaĵoj) li indikas la numerojn de la inkunabloj, en kiuj ili sidas. La alfabeta ordo ebligas rapidan konsulton. Ankaŭ vizitinda minejo, malgraŭ ties mankoj kaj preterlasoj.[41]

Iom poste, en 1989, VILBORG komencis publikigadi sian elstaran *Etimologian Vortaron*, kies kvina kaj lasta volumo aperis en 2001. Kvankam temas pri vortaro ne historia sed etimologia, tamen la sveda esperantologo prezentas ankaŭ, por ĉiu aparta oficiala radiko, la fonton de ĝia unuafoja apero. Tre utila

---

[35] P[etr] E. STOJAN: *Bibliografio de Internacia Lingvo*. Tour de L'Ile, Genève: UEA 1929. 560 p. (Repr. Olms 1973 kun postparolo de R. HAUPENTHAL).

[36] Tiaj informoj sidas sub jenaj bibliografiaj indikoj: 1861, 1895, 1909, 1910, 1911, 1912, 1963, 1973, 1995, 2022a, 2048, 2051, 2063, 2073, 2076, 2135, 2146, 2168, 2169, 2170, 2341, 2424, 2434, 2453, 2456, 2459, 2583, 2594, 2612, 2648, 2672, 2675, 2676, 2684, 2712, 2720, 2722, 2816, 2856, 2858, 2948, 2950, 2975, 3026, 3088, 3040, 3041, 3044, 3116, 3117, 3179, 3946, 3957, 4023, 4062, 4106, 4184, 4191, 4205, 4206, 4226, 4242, 4263, 4273, 4279, 4307, 4310, 4312, 4342, 4351, 4483, 4537, 4641, 4686, 4742, 4759, 4809, 4811, 4824, 4850, 4857, 4941, 5026, 5462, 5480, 5513.

[37] Ekzemple, la unuafojecon de *negr/* (p. 220) li atribuis al la esperanta-bulgara vortaro de Popov kaj Oreŝkov (1900), sed tiu radiko jam pli frue (1888) aperis en la *Dua Libro* de Zamenhof (vd. la koncernan artikolon ĉi-vortaran), se ne paroli pri tio, ke ĝi sidis jam en Lingvo Universala el 1881 (pvz 5, p. 112, 142; LkV, p. 25).

[38] LkV (vd. la bibliografion), p. 108-110.

[39] Tiun eraran unuafojecon transprenis PIV 1970 kaj bedaŭrinde ankaŭ PIV 2002, 2005.

[40] pvz 5 (vidu la finan bibliografion), p. 224-353.

[41] Ekzemple, li preterlegis 5 radikojn en la Unua Libro (des, doktor/, form/, London/, spert/), 34 en la Dua Libro (absolut/, akurat/, baron/, broŝur/, bum, eksplod/, ekzamen/, familiar/, fiask/, graci/, gram/, grup/, hm, honor/, humor/, ilumin/, imperi/, interes/, kilometr/, logik/, moment/, muzik/, natur/, negr/, nu, projekt/, Prus/, redaktor/, respekt/, salon/, situaci/, soldat/, student/, tekst/) kaj 12 en la Aldono al la Dua Libro (ekzemplar/, ekzist/, energi/, ideal/, fakt/, komitat/, latin/, mod/, natur/, princip/, serioz/).

konsultilo, malgraŭ la manko de radikoj de la Naŭa Oficiala Aldono (OA 9, 2007) kaj de vortoj neoficialaj, kunmetaĵoj kaj propraj nomoj. Tamen VILBORG ne povis konsulti gravajn fruajn vortarojn,[(42)] kie premieris radikoj, kies unuafojecon li atribuis al postaj verkoj, kaj krome li preterlegis kelke da radikoj en la konsultitaj verkoj.[(43)] PABST suplemente al VILBORG spuris la unuafojecon de la vortoj en OA 9, tamen nur en la ĉefaj vortaroj.[(44)] Estas atendeble, ke oni trovos ankoraŭ pli fruajn trafojn, ekz. en la gazetaro.

En sia vasta kaj bunta artikolaro GOLDEN plurfoje esploris la historion de difinitaj vortoj. Lia studo [(45)] pri la nomo de rivero Taĵo, ankaŭ nomata *Taĥo*, *Tago* kaj *Taĝo*, estas bona ekzemplo pri rigora scienca esploro surbaze de la samaj kriterioj, kiujn ĉia verkanto de historia vortaro nepre devas sekvi.

Informojn pri unuafojeco de tiu aŭ alia vorto oni trovas hazarde kaj dise ankaŭ en aliaj verkoj, ofte sen fontindiko. Ekzemple, WARINGHIEN en letero al ITÔ Kanzi informas sen pliaj detaloj, ke li mem "enkondukis la neologismon *tajpi*".[(46)] GACOND en gazeta artikolo sciigas sen referenco, ke "La vorton *samideano* iniciatis Louis DE BEAUFRONT".[(47)] Tiel iom post iom konturiĝas iaspeca mitologio ankaŭ ĉi-kampe ...

3. Celo kaj metodo

Tiu ĉi *Historia Vortaro* (HV) celas dokumenti almenaŭ (sed ne nepre nur) la plej fruan uzon de ĉiu radiko, kunmetaĵo kaj derivaĵo el la periodo 1887-1888.[(48)] Tio signifas, ke per HV oni povas facile ekscii pri la unuafojeco de ekzemple ne nur la radiko *send/*, sed ankaŭ de *sendita*, *sendinta*, *alsendi*, *dissendi*, *transsendo*, ktp. HV liveras kompletan informon (aŭtoro, verko, paĝnumero, citaĵo) pri almenaŭ la plej frua uzo en- kaj ekster-vortara de absolute ĉiu tia vorto. Se la plej frua uzo, ĉu vortara, ĉu ekstervortara, estas nezamenhofa, HV informas ankaŭ pri la plej frua uzo zamenhofa. Se ia vorto unuafoje aperis en letero aŭ poŝtkarto (plej ofte zamenhofa), HV donas ankaŭ la plej fruan uzon en presita verko. Se la plej frua envortara uzo troveblas en vortaro nacilingva-esperanta, HV donas ankaŭ la plej fruan uzon en vortaro esperanta-nacilingva.

---

(42) Jen nur kvin ekzemploj: (1) *Dictionnaire Français-Esperanto et Esperanto-Français (Radikaro)*. Paris: PES 1908, 704 p.; (2) Joseph RHODES: *The English-Esperanto Dictionary*. London, New York: Fleming 1908, 544 p.; (3) Émile BOIRAC: *Plena vortaro Esperanto-Esperanta kaj Esperanto-Franca*. Paris: Hachette 1909/1910. xxii, 430 p.; (4) Émile Grosjean-MAUPIN: *Dictionnaire Complet Esperanto-Français.* Paris: Hachette 1910. xxviii, 255 p.; (5) *Dictionnaire Esperanto-Français*. Paris: PES 1910. 362 p.

(43) Ekzemple, li preterlegis 3 radikojn en la Unua Libro (episkop/, teatr/, spert/), 20 en la Dua Libro (akurat/, eksplod/, ekzamen/, familiar/, fiask/, graci/, gram/, honor/, humor/, imperi/, interes/, moment/, muzik/, natur/, nu, projekt/, respekt/, salon/, situaci/, soldat/) kaj 7 en la Aldono al la Dua Libro (Amerik/, ekzist/, ideal/, fakt/, mod/, natur/, serioz/). Krome li atribuis la unuafojecon de bibliotek/ al la Dua Libro, kvankam tiu radiko unuafoje aperis nur en posta verko (vd. la koncernan artikolon ĉi-vortaran).

(44) Bernhard PABST: Vortaro Oficiala – BK vol. 2.2 A-K, vol. 2.3 L-Z. 7a eld. Berlino: Esperanto-Akademio Apr. 2017.

(45) Bernard GOLDEN: Kiel nomi la riveron *Tajo / Tejo* en Esperanto? Metodologia studaĵo. En: *Nia Bulteno* 1992: 2 (56), p. 17-19.

(46) pvz krom 2 (vidu la bibliografion), p. 239.

(47) Claude GACOND: Vivo kaj didaktika kontribuo de Louis de Beaufront (2). En: *Literatura Foiro* 2007: 226. p. 99-102; p. 99. Tiun miton lanĉis BEAUFRONT mem (*Kompleta Gramatiko Detaloza di la Linguo Internaciona Ido*, 1925, p. 140), sed necesas pruvi tian unuafojecon per rigora leksikologia esplorado. Estas ja iom strange, ke la "lanĉinto" forgesis enpreni la vorton en sian faman kaj plurfoje eldonitan (1902, 1903, 1904, 1905, 1907) vortaron esperanta-francan, kvankam ĝi estis uzata jam en 1897 (*Lingvo Internacia*, p. 18), se ne paroli pri ĝia pli frua kuzo *kunideano* (*Lingvo Internacia* 1896, p. 188). Krome, jam en 1905 AHLBERG registris ĝin en sia esperanta-sveda vortaro, kiel tradukon de *meningsfrände* (p. 117).

(48) Sisteme nun el la periodo 1887-1889 kaj sporade eksterperiode (pb – 2018-09).

Tiucele mi kronologie tralegis ĉiujn presitajn verkojn kaj ankaŭ ĉiujn publikigitajn leterojn kaj poŝtkartojn el la indikita periodo kaj registris ĉiujn ties vortojn, inkluzive de kunmetaĵoj kaj derivaĵoj. HV do enhavas ĉiaspecajn vortojn, inkluzive de strangaj hapaksoj, fantomaj arkaismoj kaj ĉiaspecaj efemeraĵoj (ekzemple, *ajmero*, *epolo*), kiuj verŝajne registriĝis en nenia vortaro ĝis nun. HV havas karakteron iom alian, ol la ĝisnunaj vortaroj esperantaj. Ĝia celo estas ne preskriba, sed nur priskriba. Ĝi prezentas kaj dokumentas vortojn, sed ilin neniel aprobas aŭ malrekomendas. Ĝi ankaŭ ne estas difina vortaro. La leganto tuj rimarkos, ke en ĝi abundas citaĵoj, sed preskaŭ mankas difinoj. Difinon, kaj ĉiam tre koncizan, ĝi liveras nur, kiam ĝi dokumentas vorton, kiu mankas en PIV, aŭ kies senco laŭ la kunteksto evidente diferencas de tiu(j) registrita(j) en PIV. La nuna vortaro do celas ne anstataŭi la ekzistantajn vortarojn, sed nur liveri historiajn informojn, kiuj mankas en ili. Tamen HV celas ankaŭ klarecon. Tial, same kiel ITÔ Kanzi en sia pvz, mi en citaĵoj signis per postmetita º ĉiun arkaikaĵon aŭ erare uzitan vorton. Tiel la leganto facile komprenos, ke temas ne pri tajperaro de la kompilanto.

De la kutimaj vortaroj HV diferencas ankaŭ per tio, ke ĝi obeas striktan alfabetecon. Tio signifas, ke ekzemple la vorto *mallumiĝadi* aperas ne nur en sia tradicia loko, sub *lum/* (kun fontindiko kaj citaĵo), sed ankaŭ sub *mal/*, *-iĝ/* kaj *-ad/* (ĉiam kun fontindiko sed sen citaĵo). Tio havas almenaŭ du avantaĝojn: (1) per HV oni povas fari ampleksajn lingvajn studojn, kiaj apenaŭ eblas per aliaj vortaroj (ekzemple, oni povas rapide ekscii, kun kiuj radikoj kombiniĝis la sufikso *-um* en difinita periodo de nia lingvo); (2) tia duobla, ofte triobla, kelkfoje eĉ kvarobla registrado evitigis ne malmulte da eraroj kaj preterlasoj.

4. Dankoj

Mi kore dankas al Valentin MELNIKOV kaj Wojtek USAKIEWICZ, kiuj helpis min respektive pri la rusa kaj la pola, al d-ro Tsvi SADAN, kiu transskribis hebreajn kaj jidajn titolojn en la bibliografio, kaj precipe al Jorge CAMACHO, kiu pedante traerpis la tutan manuskripton kaj malkovris konsiderindan kvanton da korektindaĵoj, kaj Reinhard HAUPENTHAL, kiu de la unua momento min konstante kuraĝigis, konsilis kaj malavare provizis per necesaj dokumentoj. Mi ne povas forgesi ankaŭ la helpon de Simo MILOJEVIĆ, iama libroservisto de UEA, kiu siatempe trovis por mi, sufiĉe favorpreze, brokantajn ekzemplerojn de multaj pvz-volumoj, sen kiuj la nuna verko ne povus efektiviĝi.

Gonçalo Neves

Montijo,

la 14an de julio 2011

Adapto de Kelkaj Formalaĵoj inter HV 2011 kaj HV 2018

HV 2017-2020 principe aplikas la samajn ordo-kriteriojn kaj formalaĵojn kiel HV 2011 (vd. la ĉapitron „Aranĝo“) kun jenaj adaptoj:

- Ĉar multobliĝis la fontoj, HV 2018 nun ĉe ĉiuj indikas la aperjaron, ekz. en HV 2011 G *Blov*, en HV 2018 G *Blov 1888*. Escepto estas nur pri kelkaj gravaj kaj ofte cititaj fontoj kiel *RE*, *MV* k.a. (vd. la ĉapitron „Fontoj“ kaj „Koncize pri la Ĉefaj Evoluoj ...“).
- Kelkaj sigloj de fontoverkoj estis adaptitaj al nun pli kutimaj, ĉefe *Un* al *UL* (Unua Libro) kaj *Du* al *DL* (Dua Libro) por unuecigi la mallongigojn uzatajn en HV kun tiuj de la Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto (BK). Samo validas por lingvosigloj (ekz. nun FR anstataŭ antaŭe F por indiki la francan).
- *Ĉiuj* vortoj troveblaj en *RE* kaj *MV* estas registritaj en HV, eĉ se ili estas uzataj jam en pli fruaj fontoj el 1887 kaj 1888. Motivo estas, ke la kutima vojo de plej multaj vortoj en la Fundamenton de Esperanto estas ĝuste de *RE* al *MV*, de tie en la Universalan Vortaron (*UV* 1893) kaj kun ĝi en la Fundamenton laŭ stato de 1905. *RE* kaj *MV* tial estas aparte gravaj por la lingva kerno de Esperanto ĝis nuntempe, kaj meritas laŭan trakton.
- En kelkaj malmultaj okazoj vortaraj artikoloj el HV 2011 estis disigitaj en pluraj artikoloj kun samformaj kapvortoj. Motivo estas la nocio de „vorto“ kiel ĝin uzas la Fundamento. Tiel ekz. la formo *Aŭgust/* reprezentas du vortojn („ideojn“), nome personan nomon kaj monaton, la formo *uj/* tri konceptojn (vortojn), nome keston ks., landon kaj fruktoportan arbon. Ĉiuj homonimaj (kap-)vortoj ricevu apartan artikolon.

Aranĝo de la Vortaro

1. Aspekto kaj ordo de la kapvortoj

a) Alfabeta ordo de la kapvortoj. La kapvortoj estas grase presitaj kaj alfabete ordigitaj senkonsidere de la finaĵoj, kiuj estas apartigitaj per oblikva streko (/).

Malkiel en la Fundamento majusklaj literoj *sekvas* siajn minusklojn:

ind/ [1887] Z *UL* 23 (*hav~a*) […].
Ind/ [1893] **~o** (ark., *Hindio*) Beau *Preĝ 1893*, 9 […].

b) Jaro de la unua uzado. Ilin sekvas la jaro de la unua, ĝis nun trovita uzado en rektaj krampoj, ekzemple:

ramp/ [1887]
ran/ [1889]
ranc/ [1889]

Foje ni certe scias aŭ forte supozas, ke ekzistas pli frua unua uzo, ol tiu provizore notita en HV; pri tio HV avertas per steleto (*), ekz.:

centimetr/ [1903*] **~o** Beau *EFr 1903*.

Nia fonto estas la 3-a eld. de la vortaro Esperanto-franca de DE BEAUFRONT. La 1-an eld. de 1902 ni ankoraŭ ne povis konsulti. Estas tre probable, ke *centrimetr/* jam troveblas tie kaj ke oni do post kontrolo iam devos korekti [1903*] al [1902]. Simile:

abism/ [1908*] **~o** Z *Rab 1908*, 84.17.

Zamenhof uzas la vorton *abism/* en sia traduko de *La Rabistoj*, kiu aperis libroforme en 1908, sed felietone jam antaŭe en *La Revuo* de 1906 kaj 1907.

Ankaŭ sen tia averta steleto (asterikso) validas ĝenerale, ke nur laŭeble ĉiuj fontoj de la unuaj tri jaroj 1887-1889 estas *sisteme* traserĉitaj. De la jaro 1890 kaj de ĉiuj postaj povas ekzisti ankoraŭ pli fruaj uzadoj (precipe en la gazetaro), estontece notindaj. De 1890 la indiko de la jaro do signifas ekz.: Z *EG 1904* – la unua uzado ĝis nun trovita estas el 1904, sed povas ekzisti ankoraŭ pli frua inter 1890 kaj 1903.

Se ni pli fruan fonton ne sciis aŭ rapide trovis, ni kutime konsultis nur *PIV 1970* aŭ War *GD 1957* kaj *provizore* notis ĝin kiel fonto, ekz.

dres/isto (antaŭe *kviet/ig/ist/o*) *PIV 1970** (*cirka ~isto*).

Nur se ni (ankoraŭ ne) trovis vorton ankaŭ tie ne, ni notis "[?]", ekz.:

Saladin/ [?] **~o** (1896: *Ejub-Sal-Edin/*).

Ni ankoraŭ ne scias, kiam la moderna formo *Saladin/* estis uzata la unuan fojon. Tamen la enskribo jam nun informas, ke la nomo de tiu sultano (1138-1193) estis transskribita en 1896 en la formo *Ejub-Sal-Edin/* kaj plusendas al tiu artikolo. Simile:

Kair/ [?] **~o** (1896: *Al-Kair/*).

Iom ofte aperjaroj ne estas indikitaj en la fonto mem, ekz. en la grava („Jürgensen"-) vortaro Esperanto-germana de Zamenhof; tamen pro mencioj en la gazetaro estas konate, ke ĝi aperis en 1904. Tial HV notas tiun jaron. Atentigojn kaj detalojn pri la dedukto oni trovas en la ĉapitro „Fontoj", profundigon en BK 3 (Zamenhofa Verkaro):

afiks/ [1893] **~o** Z *UV*, *EG 1904*.

Foje libro ankaŭ estas postdatita, ekz. por ŝajnigi ĝin pli aktuala por la aĉetonto. Tiel estas ekz. pri la *Universala Vortaro* (*UV*) de Zamenhof, kiu indikas kiel eldonjaron 1894, tamen fakte aperis jam en Sep.

1893. Simile estas pri *EFr 1903* de DE BEAUFRONT, kiu estis presita jam en Nov. 1902 kaj pluraj aliaj. Pri tiaj detaloj oni konsultu la ĉapitron “Fontoj”.

c) Vortkategoriaj markiloj. Post la indiko de la unua aperjaro sekvas la informo pri la baza vortkategorio per ~a, ~e, ~i, ~o aŭ nenio. Se la vortklaso ne estas sendube deduktebla el la fonto aŭ se ĝi ŝanĝiĝis, tio estas notita en rimarko (RIM.).

d) Indikoj de fakoj. HV principe *ne* indikas la fakon aŭ la fakojn, al kiu(j) oni povas atribui vorton (vd. la Antaŭparolon al la eld. de 2011). Al tiu regulo ekzistas jenaj esceptoj:

— La fakoindiko servas distingi samformajn, sed malsamsignifajn vortojn (homonimojn), ekz. **pilot/** [1889] **~o** (mar. [maraferoj]) [...] kontraste al **pilot/** [1952*] **~o** (avi. [aviado]) [...]. Simile **Aŭgust/** (nomo) kontraste al **Aŭgust/** (monato).

— Se la fakoindiko estas transprenita el, aŭ inspirita de la fonto mem, ekz.: **modal/** [1907] **~a** (filoz.) Z *EG 1907* [...]; per tio la konsultonto ekscias, ke Z en 1907 enkondukis la vorton nur en ĝia filozofia signifo, dum nuntempe ĝi havas ankaŭ lingvistikan.

— Ĉe kelkaj malmulte konataj vortoj, ekz. de iuj bestoj, plantoj ks. fakoindikoj servas al unua, tre malfajna orientiĝo, ekz.: **aspid/** [1889] **~o** (zool. [zoologio]) [...], **cembr/** [1904] **~o** (bot. [botaniko]) [...] ktp. Kiu deziras scii pli, tamen ĉiuokaze devas serĉi la vorton en ekz. *PIV 2020* aŭ iu dulingva vortaro.

Ĉiuj tiaj fakoindikoj estas de la aŭtoroj kaj *vastaj* kategorioj. HV ekz. ne aparte distingas inter algebro, trigonometrio k.a. subkategorioj de matematiko, sed kunigas ĉiujn en la fako “(mat.)”.

e) Koncizaj difinoj. Pri ili validas la samaj reguloj kiel pri la (nur esceptaj) indikoj de fakoj. HV nur escepte donas koncizan difinon, ĉefe se la vorto ne estas trovebla en *PIV 2020*, ekz.: **Avon/** [1903: *~a*] **~a** (rilata al la angla rivero *Avon*) [...], pli detale vd. en la Antaŭparolo al la eldono de 2011.

f) Komentoj pri antaŭaj aŭ postaj formoj. Post fakoindiko aŭ difino (se escepte estas iuj) sekvas atentigoj pri pli fruaj aŭ pli postaj formoj, ekz.: **eglog/** [1903*] **~o** (poez.) (ark., *eklog/o*) Beau *EFr 1903*. – BEAUFRONT en 1903 (aŭ probable jam en 1902, vd. supre) uzis la formon **eglog/**, dum la nuna formo laŭ *PIV 2020* estas **eklog/** (kun -k- anstataŭ -g-). Pri la demando, kiaj vortoj laŭ HV estas „arkaaj“, vd. la ĉapitron „Lingvaj Notoj“.

g) La alfabeta ordo *en* vortara artikolo inkluzivas *ĉiujn* literojn, *ankaŭ la finaĵojn*, ĝi do estas ekz. ~at<u>a</u>, ~at<u>ino</u>, ~at<u>o</u>. Vortpartojn, kiujn anstataŭas tildo, oni devas pense remeti por trovi la ĝustan alfabetan pozicion:

ig/ ‖ […]. **edz~ita** […]. **edzin~i** […]. **edzin~ita** […]. — *edzigita* aperas alfabete antaŭ *edzinigi* kaj *edzinigita* (se oni ignorus la literaron *ig*, reprezentitan de la tildo, estus inverse).

Konsekvenco, eble iom nekutima, estas, ke vortoj de la tipo **~ino** estas notitaj antaŭ vortoj je **~o** (*azenino* antaŭ *azeno*, *instruistino* antaŭ *instruisto*).

Same kiel en ĉiuj modernaj vortaroj (sed malsame kiel en la Universala Vortaro de la Fundamento) la esperantaj diakritaj literoj sekvas siajn bazajn: *plaĉ/* sekvas al *plac/*, *car/* kaj *ĉar/*, *cinam/* kaj *ĉam/* troveblas en malsamaj ĉapitroj.

Diakritaj literoj de aliaj lingvoj estas alfabete ordigitaj post la koncernaj bazaj literoj, fremdlingvaj diakritoj kadre de la alfabeta ordo do ignoritaj (Volapuk/ - Volapük, Munĥen/ - Münĥen).

2. Citaĵoj kaj fontindikoj

a) HV ĉiun vorton dokumentas per almenaŭ unu citaĵo, krom se tiu mankas en la fonto (ekzemple, kiam temas pri vorto aperinta en vortaro). Ĉiun citaĵon antaŭas indiko pri ties aŭtoro, verko kaj paĝnumero (foje

paragrafo, bildotabulo k.s. vd. en la ĉapitro "Fontoj"). Por indiki la aŭtorojn HV uzas la tradiciajn komenc-literojn

Z - L.L. ZAMENHOF,
G - Antoni GRABOWSKI kaj
B - Kazimierz BEIN.

Por la ceteraj aŭtoroj HV uzas mallongigon, ordinare konsistantan el la unuaj literoj de la koncerna familia nomo, ekzemple:

Beau - Louis DE BEAUFRONT,
Belm - Leo BELMONT,
Einst - Leopold EINSTEIN.

b) La mallongigitan nomon de la aŭtoro, ĉiam rekte presitan, sekvas mallongigo de la titolo de la verko, ĉiam *kursive* presita, kaj indiko pri la paĝ- aŭ kolumnonumero, ankaŭ rekte. Ekzemple:

Z *DL* 40 — la koncerna ekzemplo aperas sur paĝo 40 de la *Dua libro de l' lingvo internacia*, verkita de Zamenhof.

Ĉe plurkolumnaj fontoj, ekz. *RE*, *E-isto*, *Nürn 1889* k.a., estas krome indikite, ĉu la vorto troveblas sur la maldekstra (a) aŭ la dekstra kolumno (b) de la koncerna paĝo. Ekzemple:

Z *RE* 92b — la vorto aperas sur paĝo 92, dekstra kolumno, de la vortaro Rusa-Internacia, verkita de Zamenhof kaj publikigita en 1889.

E-isto Dec. 1889, 19a — la vorto estas trovebla en la kajero de decembro 1889 de l' periodaĵo *La Esperantisto*, sur paĝo 19, maldekstra kolumno.

Plej multaj fontindikoj estas kombinoj el siglo kun *jarindiko*, ekz. *Nürn 1889*, *Ruth 1893*, *Mona 1902* ktp. Kiel parto de la titolo ankaŭ la jarindikoj estas *kursive* presitaj. Eĉ sen konsultado de la listo de fontoj, oni tial tuj scias, ke la nomitaj tri verkoj (kaj la en ili uzataj vortoj) estas - respektive - el la jaroj 1889, 1893 kaj 1902. Tiaj jarindikoj mankas nur ĉe jenaj gravaj, ofte cititaj fontoj: *UL* (1887), *DL* (1888), *RE* (1889), *MV* (1889), *UV* (1893), vd. la ĉap. "Koncize pri la Ĉefaj Evoluoj").

Se teksto aperis anonime kaj ne estas sendube atribuebla al aŭtoro, la (rekte skribita) aŭtora siglo forfalas kaj indikita estas nur la (*kursive* skribita) fontosiglo, vd. la ĵusan ekzemplon el *E-isto* kaj simile la lernolibro *Nürn 1889*, verkita kolektive de la "klubo Nürnberga".

Se anonima teksto tamen estas sendube atribuebla al aŭtoro (ekz. pro iuj ekstertekstaj informoj) la aŭtora siglo aperas en rektaj krampoj, ekz. „[Z]" – la teksto (ekz. artikolo en *La Esperantisto*) ne estas subskribita de Z, sed ni scias, ke dum iuj jaroj ĉiuj redakciaj artikoloj estas de Z aŭ ke li kaŝis sin malantaŭ iu pseŭdonimo kiel ekz. *Hamza*.

Malmultajn kolektivajn verkojn HV citas sen aŭtornomoj: *PIV 1970*, *EB 1988* k.a.

Oficialaj Aldonoj al la Fundamento, ekz. «OA 1-1909» ĝis «OA 09-2007» (rekte) ni citas sen „aŭtoro"-indiko (nome sen Lingva Komitato aŭ Akademio de Esperanto).

c) Oni zorge atentu la indikitan (ne)kursivecon: dum Z *Einst* signas citaĵon el letero de ZAMENHOF al Leopold EINSTEIN, Einst *Plen 1888* signas citaĵon el verko de Leopold EINSTEIN. Rekta cifero ĉiam indikas paĝnumeron, dum kursiva cifero apartenas al la titolo kaj indikas jaron aŭ ordonumeron. Ekzemple: *Majn 87-1* signas citaĵon el la unua letero de Zamenhof al Vladimir MAJNOV (ĝin ne sekvas paĝnumero, ĉar tiu letero estas nur unupaĝa); *Nom 2*, 1 signas citaĵon sur la unua paĝo de la dua *Nomaro de l' verkoj pri la lingvo internacia*.

d) La citaĵoj ofte estas mallongigitaj. La forigitajn partojn HV signas per [...], ekz. « **savo** Z *Ifig 1908*, 11 ([Vi] *donas* […] / *Al la fremdulo ~on kaj revenon*) ».

Inter [ ] ni aldonis vorto(j)n, kiu(j) estas necesaj por komprenigi la kuntekston, vd. la ĵusan ekzemplon ("[Vi]").

Inter { } ni aldonis vorton samsignifan kiel la tuj antaŭa, kiam ĉi lasta estas arkaika, nekutima, ne (plu) ĝusta ks. kaj tial markita per "°", ekz. « *abeledukado*° {-bredado} »; « G *NovJ 1891*, 6 (*Lia tero sin tiradis*° {etendiĝis} *semajnon da vojo longen*° {laŭlonge de} *la Tigro*° {Tigriso}) ».

Tiaj klarigoj aperas en rekta tipo, malkiel la citaĵoj, kiuj estas presitaj *kursive*. Se iu(j) vorto(j) en citaĵo estis presitaj kursive en la fonto, tiuj aperas rekte en la ĉi-verke kursivigita citaĵo. Ekzemple en *DL* 11 estas skribita « la adresito *tute bone, vere kaj klare* komprenos la vortojn ». HV inversige notas: « *la adresito* tute bone, vere kaj klare *komprenos la vortojn* ».

Fremdlingvajn (neasimilitajn) nomojn de personoj aŭ lokoj sen esperantologia intereso ni donas nur per la unua majusklo, ekz. *la jezuito B.*, dum en la originalo oni legas *la jezuito Besuier*, *la hungaro Kalmar de Taboltzafö* (tiel) → *la hungaro K. de T.*

Se ne necese por la kompreno, ni metas citaĵojn en la nominativo. Ekz. en G *Kond 1890*, 15 oni legas: "Ĉu mi povas proponi al vi *tranĉon da bova viando* aŭ eble vi volas bifstekon?". HV notas ĉe la koncernaj vortoj nur "tranĉo da bova viando", ellasante la n-markilon ĉe *tranĉ/*.

e) En la artikoloj pri „etaj vortoj", ekzemple (ofte, sed erarige tiel nomataj) afiksoj aŭ prepozicioj kiel *mal*, *ig*, *iĝ*, *in*, *for*, *de* ktp., kutime estas notita *nur* la plej frua fonto *sen* citaĵoj, komentoj, tradukoj, postaj fontoj aŭ similaj informoj.,ks., ekz.

ek/ [...] **~paliĝi** G *Blov 1888*, 21.
ig/ [...] **decid~i** Z *DL* 9.

Kromajn informojn oni serĉu en la artikolo(j) de la koncernaj „neetaj vortoj", en la ekzemploj do je *pal/*, kie estas notita la citaĵo, kaj je *decid/*, kie estas notita la kroma posta fonto:

pal/ [...] **ek~iĝi** G *Blov 1888*, 21 (*Burmin' ek~iĝis* [...]).
decid/ [...] **~igi** Z *DL* 9; Beau *EFr 1903*.

f) Kiam ia vorto unuafoje aperis en nacilingva gramatika parto de verko, aŭ en alia teksto nacilingva, aŭ en titolo, aŭ en reklamo (kion HV signas respektive per: [g], [n], [t] kaj [r]), tiam HV donas ankaŭ la plej fruan uzon en "normala" teksto. Kiam ĝi unuafoje aperis en la vortara parto de verko ĉefe nevortara (ekzemple, lernolibro), HV tion signas per [v]. Kiam, male, ĝi unuafoje aperis en antaŭparolo de vortaro, HV tion signas per [a], se ĝi aperis en aldono per [ald.], en tabelo de enhavo per [enh.].

f) Kiam HV suspektas, ke la koncernan ekzemplon verŝajne iniciatis ne la aŭtoro mem sed la tradukinto aŭ kompilinto, ni signas la aŭtoran nomon per '. Ekzemple:

Abraham/ [1888] **~o** Z' *UL* Yɪ *1888*, *88*, 29 [g] (*~o min batas*). — La supran ekzemplon el la gramatika parto de la jida traduko de l' *Unua Libro* verŝajne aŭtoris Hanec, la tradukinto.

Kiam aperas du aŭ pliaj sinsekvaj citaĵoj el la sama aŭtoro, la nomo de la aŭtoro montriĝas nur unufoje. Kiam aperas du aŭ pliaj sinsekvaj citaĵoj el la sama verko, ankaŭ la titolo de la verko montriĝas nur unufoje Ekzemple:

agrabl/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 33 (*~a muziko*), 39 (*tio ĉi estis tiel ~a por mia dorso!*), *Ald 1888*, 2 (*la vortoj devas esti ~aj por la orelo*). — La plej frua uzo de *agrabl/* estas de L.L. Zᴀᴍᴇɴʜᴏꜰ en la vortara parto de la *Unua Libro*; la plej frua uzo ekstervortara estas samaŭtora, sur p. 33 de la *Dua Libro*. Krome

HV dokumente donas ankaŭ du pliajn uzojn, unu samaŭtoran kaj samverkan, sur p. 39, kaj alian samaŭtoran, sur p. 2 de la *Aldono al la Dua Libro*.

Citaĵojn samaŭtorajn disigas *komo*, citaĵojn malsamaŭtorajn, male, disigas *punktokomo*. Ekzemple:

adiaŭ! [1887] Z *UL* [v], *DL* 40 (*nun mi diras al vi ~!*); G *Blov 1888*, 6 (*Ŝi diris ~ al ili*). — La plej frua de uzo de *adiaŭ!* estas de L.L. ZAMENHOF en la vortara parto de la *Unua Libro*; la plej frua uzo ekstervortara estas samaŭtora, sur p. 40 de la *Dua Libro*. Krome HV dokumente donas ankaŭ plian uzon, el la plumo de GRABOWSKI, sur p. 6 de *Neĝa blovado* (1888).

3. Kromaj aranĝoprincipoj ĉe vortaroj Eo → cellingvo, *RE*, *MV*, Lib *LernLv* k.a.

a) Ĉe vortaroj de la tipo *Eo → cellingvo*, kiel ekz. *MV Esperanto-Germana 1889*, paĝonumeroj estas indikitaj nur, se la vorto *ne* aperas en la ĝusta alfabeta ordo. Ekz.:

botel/ [1887] **~o** Z [...], *MV*. — la vorto *botel/* troviĝas en la ĝusta alfabeta ordo en *MV*; tial ne estas necese indiki la paĝo-numeron (nome p. 13).

bov/ [1887] **~o** Z [...], *MV* 13, 29. — la vorto *bov/* troviĝas kaj en la ĝusta alfabeta ordo sur paĝo 13, kaj en la artikolo de MV pri *id/* sur paĝo 29.

bov/ [1887] **~o** [...]. ‖ **~ido** Z [...], *MV* 29 (→ *id*). — la vorto *bovido* troviĝas (nur) en la artikolo de MV pri *id/* sur p. 29; sub *bov/* ĝi mankas.

La sama regulo aplikiĝas ĉe ekz. Z *UV* [1893], Beau *EFr 1903*, Z *EG 1904*, War *GD 1957* ktp.

b) Se vorto en *RE 1889* estas uzata en sintagmo tiu ĉi troveblas *kursive* post la fontindiko:

huf/ [1889] **~o** Z *RE* […], 137b (*albati ~ojn*), *MV*. — sur paĝo 137, dekstra kolumno, troveblas rusa verbo, kiun *RE* tradukas per “albati hufojn”.

Se *RE* ofertas plurajn similsencajn esperantajn tradukojn por rusa vorto, ili estas notitaj post la fontindiko, sed en rekta skribo:

forĝ/ [1887] **~i** […] ‖ […] ‖ **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 137b (albati hufojn). — *RE* tradukas rusan vorton sur p. 137b per “ĉirkaŭforĝi, albati hufojn”. Je *ĉirkaŭforĝi* HV notas “(albati hufojn)”, je *albati hufojn* “ĉirkaŭforĝi”:

bat/ [1887] **~i** […] ‖ […] **al~i** Z *RE* 50b, 137b (*al~i hufojn*; ĉirkaŭforĝi, subforĝi), […].

Okaze tradukoj el la rusa estas klarigitaj per aldono de la rusa fontovorto kaj laŭvorta traduko inter «…»:

floren/ [1889] **~o** Z *RE* 36a (гульденъ, «guldeno»).

Tre ofte oni tamen devas kontroli en *RE* mem, kiujn diversajn rusajn vortojn ĝi tradukas per unu sola esperanta, por bone kompreni ties sencon:

met/ [1887] **~i** […] ‖ **al~i** […], Z *RE* 39b (aldoni), 41a, 147b, 152b, 153a, 153a (aldoni), 154b (alstarigi). — sep diversaj rusaj vortoj estas tradukitaj per la esperanta „almeti“.

c) Por multaj arkaikaj vortoj rusaj, germanaj kaj esperantaj en *RE 1889* kaj *MV 1889* klarigoj kaj komentoj ŝajnis dezirindaj. Ilin oni trovas kutime aŭ post RIM. (rimarko) aŭ rekte post la fontindiko. Ekzemplo:

fal/ [1887] [...]. ‖ **super~o** Z *RE* 108a (нашествие; invado - malamika armeo eniras la landon, kalkeo de DE *Über|fall* - atako eluzanta la senzorgecon kaj mankantan batal-pretecon de l’ atakato).

Relative ofte HV atentigas pri kalkeoj (paŭsaĵoj) surbaze de la germana. Tio neniel signifas, ke esperanta vorto sekvas *nur* la modelon de la germana. Ĝi ja povas havi kromajn fontojn en aliaj lingvoj, pri kiuj ni ne scias (ekz. en la jida ktp.).

HV citas la rusajn kaj germanajn vortojn en *RE* kaj *MV* kutime en la historia ortografio, uzata en la fontoj, t.e. antaŭ la reformoj de 1901, 1996 (DE) aŭ 1918 (RU).[49] Ekzemploj el *MV 1889*:

cement' Cement, Kitt — de la ortografia reformo de 1901 Zement.
ĉarm' anmuthig — de la ortografia reformo de 1901 anmutig.

"Nuna germana" signifas la germanan parolatan en Germanio. Okaze aliaj formoj ankoraŭ estas uzataj en Aŭstrio aŭ Svislando. Ekz. *MV* tradukas *trikot'* per "Tricot", kiu cedis en Germanio de 1901 al la formo "Trikot", sed daŭre estas uzata en Svislando.

En *RE* ĉiu vortara artikolo komenciĝas per majusklo, ekz. (*RE* 147a):

Праздникъ *fest'*. [moderne: праздник]
Практика *praktik'*.

Se HV pro iu kialo citas la rusajn vortojn, ĝi donas la ĝustan usklecon, do праздникъ kaj практика. Se malnova kaj nova ortografio rusa aŭ germana forte malsamas, HV okaze donas ambaŭ:

lasta - Z *RE* 143b (послѣдній, *nun* последний).
laŭlarĝe - Z *RE* 142a (поперегъ, *moderne* поперёк).

d) La *latvaj* vortoj en Lib *LernLv 1889*, 1889 estas skribitaj en frakturo. Pro oportuneco HV redonas ilin en la nuna adaptita latina skribo (ekz. strekita *s* en frakturo fariĝas *s* kun hoko, *š*). Krome okazis ortografiaj reformoj de la latva en 1920 kaj en 1946. Ekz. -h- por indiki longan vokalon fariĝis superstreko sur tiu vokalo (Lib [v] 67):

tag deena (nun *diena*)
te tehja (nun *tēja*)

4. Dispozicio interne de vortara artikolo

a) Interne de artikolo la kapradikon anstataŭas tildo (~).

La ekzemploj rilataj al la sama vorto estas ordigitaj *kronologie*, de la plej frua ĝis la plej malfrua. La jaro, en kiu unuafoje aperis iu radiko, estas indikita per [1887], [1888], [1889] ktp. tuj post la grase presita kapradiko. Plejofte tiu unuafoja uzo koincidas kun la baza vortkategorio de la radiko (o-, i-, a- aŭ e-vorto). Se ne estas tiel, HV tuj post la jaro kursive indikas la vorton, kiu prezentas la unuafojecon de la koncerna radiko. Ekzemple:

general/ [1887: *~a*] **~o** Z *DL* 20 [...] ‖ **~a** Z *UL* [v] (→ *moŝt/*: *Via ~a moŝto*). ‖ **eks~o** [...]. — Kvankam la vorto *general/* estas substantivo (*generalo*), la unuafoja uzo de la radiko *general/* respondas al la adjektivo *generala*.

Okaze la prezica aperdato de verko aŭ la *dato* de korespondaĵo *ne* estas *konata*. Ekzemple mankas dato en la letero de ZAMENHOF al MAJNOV, *Majn 1889-3*. Ni scias nur, ke la letero estis skribita en 1889. Kronologie, fontoj sen datoj aperas *laste post* fontoj, al kiuj estas atribueblaj *iu* dato. Tiu povas esti la aperdato, la dato de la cenzura permeso, la dato de l' poŝtstampo aŭ iu proksimuma dato, deduktita ekz. el mencio en alia verko aŭ en la gazetaro. Detalojn vd. en la ĉapitro "Fontoj".

b) Duobla streketo (‖) disigas derivaĵojn kaj kunmetaĵojn disde la baza kategorio:

intest/ [1889] **~o** Z *RE* 73b, *MV*. ‖ **~a** Z *RE* 76b (*~a doloro*). — La vorto *intest/* estas substantivo, la kunmetaĵo *intest/a* estas disigita de la baza o-formo per duobla streketo.

[49] Detalojn pri la evoluo de la ortografioj en ambaŭ lingvoj vd. en BK 2.1 – Vortaro Oficiala, Ĝenerala Parto.

La duoblaj streketoj krome helpu al rapida orientiĝo en - ĉefe longaj - vortaraj artikoloj, kie ili – se oportune – elstarigas jenan principan sepsekcian ordon:

1. la baza formo de **la radiko** + finaĵo ‖
2. **la radiko** + aliaj finaĵoj en alfabeta ordo (**-a**, **-e, -i**, **-o**) ‖
3. **la radiko** + sufiksoj + finaĵoj en alfabeta ordo ‖
4. **la radiko** + radiko(j) + (eventuale) sufikso(j) + finaĵoj en alfabeta ordo ‖
5. prefikso aŭ prepozicio + **la radiko** + (eventuale) sufikso(j) + finaĵoj en alfabeta ordo ‖
6. radiko(j) + **la radiko** + (eventuale) sufikso(j) + finaĵoj en alfabeta ordo ‖
7. **la radiko** en apudmetoj

Ekzemplo (pri la alfabeta ordo vd. supre sub 1):

1. **am/** [1887: ~*inda*] **~i** Z *UL* [v] […]. — **1.** la baza formo estas am/i. ‖
2. **~a** […]. **~o** […]. — **2.** la radiko am/ kun la finaĵoj ~a kaj ~o (derivaĵoj) (am/ staras *vortkomence*). ‖
3. **~anta** […]. **~anto** […]. **~ata** […]. **~atino** […]. **~ato** […]. […] **~istadi** […]. **~isto** […]. — **3.** am/ plus sufiksoj (am/ staras *vortkomence*). ‖
4. **~flamo** […]. — **4.** am/ plus aliaj radikoj (am/ staras *vortkomence*). ‖
5. **ek~egi** […]. **en~iĝi** […]. **ge~antoj** […]. **mal~o** […]. — **5**. prefiksoj aŭ prepozicioj plus am/ (am/ staras *vortfine* aŭ eventuale *vortmeze*). ‖
6. **gast~a** […]. **gast~o** […]. **hom~a** […]. **honor~a** […]. **kantad~a** […]. **korp~a** […]. **sci~o** […]. **viand~anto** […]. — **6.** aliaj radikoj plus am/ plus eventuale sufikso(j) (am/ staras *vortfine* aŭ eventuale *vortmeze*). ‖
7. **~o-fideleco** [inventita ekzemplo, sed reala ekz. la (iama) *nigra-blanka-ruĝa* flago de Germanio).

c) Escepte, en la vortaraj artikoloj pri "*etaj vortoj*", ekzemple afiksoj aŭ prepozicioj kiel *mal*, *ig*, *iĝ*, *in*, *for*, *de* ktp., HV aplikas la cititan sistemon nur por la unuaj du sekcioj. Ĉiuj aliaj kunmetaĵoj estas notitaj en *strikte alfabeta ordo*, senkonsidere de la interna vortstrukturo aŭ de la vortspeco. Tiel ekz. sub *iĝ* HV alfabete ne distingas inter *ek|pal|iĝ|i* kaj *ekscit|iĝ|i* nek pri radiko aŭ prepozicio (*kroĉ|iĝ|i* staras apud *kun|iĝ|i*):

iĝ/ ‖ **ekpal~i** […]. **ekpens~i** […]. **ekscit~i** […]. **kroĉ~i** […]. **kun~i** […].

5. Majuskloj kaj minuskloj

Komenca kapvorta majusklo montras propran nomon.

La citaĵoj ĉiam respektas la usklecon de la fonto. Kiam, interne de artikolo, okazas ŝanĝo de minusklo al majusklo aŭ inverse, estas uzata duobla longa tildo (≈) anstataŭ simpla longa tildo (~). Ekzemple:

franc/ [1887] **~o** Z *UL* Fr 1 [t] (*por ≈oj*). ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 3 (*ĝia vortaro* [...] *estas* [...] *prenita el la lingvoj ~a, germana kaj angla*). ‖ **≈ujo** Z *DL* 26 (*La Napoleonidoj esperas ricevi la tronon de ≈ujo*).

Krist/ [1888] **~o** Z *DL* 28 (*~o reviviĝis*). ‖ **≈a** Einst *Plen 1888*, 34 (*En la unua serio sidis la ≈aj°* {≈anaj} *malbonuloj*). ‖ **≈ano** Z *DL* 18 (*En tiu ĉi lando loĝas tri milionoj* {da} *≈anoj*).

Pliajn atentigojn vd. en la ĉapitro *Lingvaj Notoj*.

6. Vortdisigoj ĉe la rando de kolumno

La vortdisigoj *ne* estas originalaj, sed tiuj de HV laŭ grafikaj bezonoj. Pri la disigo-reguloj de iuj fremdaj lingvoj krom la germana (ekz. rusa aŭ sveda) ni ne sufiĉe kompetentas. Se estas tiuspecaj eraroj, ni petas pri atentigoj de la legontoj.

Mallongigoj Ĝeneralaj

Sekvas listo de ĉiuj mallongigoj aperantaj en la vortaro, escepte de tiuj uzataj por montri la lingvosiglojn kaj la aŭtorojn kaj verkojn de la citaĵoj. Tiujn klarigas la posta sekcio *Fontindikoj*, kiu mencias ankaŭ facile alireblan trovlokon de la menciitaj inkunabloj kaj aliaj verkoj. Tiucele ĝi uzas aron da mallongigoj kaj sigloj (ekzemple: OV, *Orig*, pvz 5), kiujn klarigas la fina sekcio *Bibliografio*.

~	anstataŭas la kapradikon de la koncerna artikolo: **abi/o** - **~a** = abia.
≈	krome indikas, ke ties komenclitero estas ŝanĝita (t.e. majuskla anstataŭ minuskla aŭ inverse): **Angl/o** - ≈**a** = angla.
/	disigas: **1** kapradikon disde ties finaĵo (**abi/**); **2** versojn aŭ alineojn en ekzemplo (*sin levis / La Testorido*).
|	klarigcele disigas elementojn en vortoj: *Tu|wort* - far|vort|o.
‖	**1** disigas derivaĵojn kaj kunmetaĵojn dis de la baza vortkategorio; **2** indikas la strukturon de artikoloj.
*	(ĉe jarindikoj aŭ fontoj) avertas, ke certe aŭ probable ekzistas uzo en pli frua fonto; detalojn vd. en la ĉapitro *Lingvaj Notoj kaj Principoj*.
#	numero (ĉe fontoj: Diett *Gold 1921*, 52#7 - la vorto troviĝas en la verko el 1921 en paĝo 52 je numero 7).
{ }	korektaj krampiloj entenas: **1** (ene de ekzemplo) klarigan vorton samsignifan aŭ ĝustigan kiel la antaŭa. **2** (en la bibliografio) indikon pri trovloko en konataj represoj, editoraĵoj aŭ retejoj.
[ ]	komentaj krampiloj entenas: **1** (tuj post kapradiko) la jaron de unuafoja uzo de la koncerna radiko: [1887], [1888] ktp.). **2** (post indiko de jaro) averton, ke certe aŭ probable ekzistas uzo en pli frua fonto: [1903*]. **3** klarigon ene de ekzemplofrazo. **4** siglon de aŭtoro, ne eksplicite aŭ nur pseŭdonime menciita en la fonto, sed konata: [Z], [Beau]. **5** siglon de komentinto: [gnev], [pb], [vmel].
[...]	indikas forlasitan parton de ekzemplo.
( )	entenas klarigon ekster ekzemplo.
* *	(en la bibliografio) entenas oportunigitajn titolojn, kies ekzakta referenco sidas en piednoto.
« »	entenas (laŭvortan) tradukon: **floren/** [1889] **~o** Z *RE* 36a (гульденъ, «guldeno»).
’	(post la nomo de aŭtoro) montras, ke la koncernan ekzemplon verŝajne iniciatis ne la aŭtoro, sed la tradukinto aŭ kompilinto: Z’.
o	montras eraran aŭ arkaikan vorton en ekzemplo; pri kelkaj tre oftaj okazoj vd. la ĉapitron *Lingvaj Notoj*.
n-ro	supre metita numero antaŭ aperjaro de fonto indikas la eldonon, ekz.“*EIt ^{3}1924*“ = iu vortaro Esperanto-Itala, 3a eldono 1924.
<	antaŭ la indikta jaro, ekz. [<1902].
→	**1** la citita vorto troviĝas nur en vortara artikolo sub la kapvorto, sekvanta al la sago, ekz. „**amarilidacoj** B *VdE 1910* (→ narciso)“, t.e. en la Kabe-vortaro de 1910 la vorto *amarilid|ac|oj* ne aperas en propra vortara artikokolo, sed ja estas uzata en la artikolo *narciso*; **2** transprenita aŭ ŝanĝita de [...] al [...]; **3** vidu, komparu.
[a]	antaŭparolo
a	indiko de la maldekstra kolumno sur paĝo de dukolumna verko, ekz. *RE* 154a, *Nürn 1889* [v] 31a, *E-isto* Dec. 1889, 19a ktp.

a.K.	antaŭ Kristo (samsence *antaŭ nia erao*)
AdE	Akademio de Esperanto
adj.	adjektivo
[adr]	adreso de poŝtkarto aŭ letero
adv.	adverbo
akuz.	akuzativo
[ald.]	aldonaĵo al fonto, apendico
ark.	arkaismo, arkaisme (kutimaj mezuriloj estas FdE 2007 aŭ PIV 2005, detalojn vd. en la ĉapitro *Lingvaj Notoj*)
aŭg.	aŭgusto, aŭguste
b	indiko de la dekstra kolumno sur paĝo de dukolumna verko, ekz. *RE* 113b, *Nürn 1889* [v] 32b, *E-isto* Dec. 1889, 18b ktp.
braz.	brazila
broŝ.	broŝuro
bulg.	bulgara (kulturo ktp., ne lingvo)
c	indiko de la tria kolumno sur paĝo de trikolumna verko, ekz. *Eo PĴ* Jun. 1905, 2c
cm	centimetro(j)
ĉ.	ĉirkaŭ
ĉap.	ĉapitro
d-ro	doktoro
dat.	dativo
dec.	decembro
div.	diversa(j)
ed.	editoris
ekz.	ekzemplo, ekzemple
eld.	eldono
[enh.]	tabelo de enhavo
e-isto	esperantisto (persono)
ekz.	ekzemple, ekzemplo
Eo	Esperanto
evit.	evitinda
fam.	familio, familia
F-ta	Fundamenta
FdE	Fundamento de Esperanto, 1-a eld. 1905, aktuala stato de 2007
feb.	februaro
FG	Fundamenta Gramatiko (1-a eld. 1894), parto de FdE
fig.	figurativa
[g]	nacilingva gramatiko: *UL* DE [g] – la gramatiko en la germana Unua Libro
germ.	germana, se ne DE
gnev	komento de Gonçalo NEVES
ĝen.	ĝenerala senco
ha	hektaro
hist.	historia
int.	internacia
jan.	januaro
jc.	jarcento
jul.	julio, julia
k.a.	kaj aliaj
k.m.a.	kaj multaj aliaj
kol.	kolumno
kom.	komento
kovr.	kovrilo: Z *UL* [v], kovr. 4 (*Al sinjoro D^{ro} L. Zamenhof*)
k.p.	kaj postaj (paĝoj, eldonoj; ekz. *FK 1903 k.p.* – kaj postaj eldonoj)
kp.	komparu kun
ks.	kaj simile
ktp.	kaj tiel plu (ĉe Z kaj en la Fundamento k. t. p. – tri literoj kun interspacoj)
l	litro(j)
lat.	latina
let.	letero
l.i.	lingvo internacia (planlingvo, artefarita lingvo)
LK	Lingva Komitato (1905-1948)
LI	Lingvo Internacia de D-ro Esperanto, publikigita en 1887
LR	Lingvaj Respondoj de Zamenhof, 7-a eld. 1990
maj.	majo
menc.	menciita, mencii
mj.	majusklo, majuskle
mll	mallongigo
mn.	minusklo, minuskle
mod.	moderna
MT	Malnova Testamento (Biblio)
orig.	originalo, originala

[n]	nacilingva teksto
n.	naskiĝis en [jaro]
netr.	netransitiva, netransitive (kp. *tr.*)
nom.	nominativo
not.	notita
nov.	novembro
OA	Oficiala Aldono al la Fundamento de Esperanto, OA 1-1909 (1909) – OA 9 (2007), vd. en *Fontoj*.
ÖNB	Österreichische Nationalbibliothek (Aŭstra Nacia Biblioteko), Vieno
p.	paĝo(j)
peĵ.	peĵorativa
pers.	persono, persona
pb	komento de Bernhard PABST; neindikita se temas pri komentoj pri la germana, verkitaj ĉiuj de pb.
pk.	poŝtkarto
pl.	pluralo
pn.	piednoto
pp	parolante pri
pron.	prononc[ad]o, prononcu
prop.	propono, proponita reformo
ps.	pseŭdonimo
[r]	reklamo aŭ anonco
rec.	recenzo
red.	redakcio, redaktoro
repr.	represo, represita
rev.	reviziita
RIM.	rimarko
s.j.	sen jaro (en la verko ne estas menciita la eldonjaro)
s.l.	sen loko (en la verko ne estas menciita la eldonloko)
s-ta	sankta
sep.	septembro
sg.	(en) singularo, singulare
simb.	simbolo
sin.	sinonimo
subst.	substantivo
[t]	titolpaĝo: *UL* DE [t] – la titolpaĝo de la germana Unua Libro
t.e.	tio estas
tr	transitiva, transitive (kp. *netr.*)
trad.	tradukita de
UV	Universala Vortaro de 1893 (sur la kovrilo erare indikita *1894*)
[v]	vortaro aŭ glosaro
vd.	vidu
vmel	komento de Valentin MELNIKOV, kutime klarigoj pri la rusa
VO	Vortaro Oficiala (ĉiuj vortoj troveblaj en la Fundamento laŭ stato de la Naŭa Oficiala Aldono 2007, vd. la eld. en BK 2)
vol.	volumo
Vp.	Volapük, Volapuko
vulg.	vulgara
[W]	vd. en Vikipedio
ZNV	Zamenhofa Nomaro de Verkoj (ekz. *MV* estas ZNV 21)

Mallongigoj de Fakoj

HV *nur escepte*, sed *ne sisteme* indikas (vastajn)[50] fakojn (detalojn vd. en la ĉap. *Aranĝo*). Fakoj estas indikitaj en jenaj okazoj:

- cele al senambiguigo de samformaj vortoj;
- se vorto ne estas registrita en *PIV 2020*;
- ĉe tre specifaj fakaj vortoj (ekz. el bot. aŭ zool.), kutime ne ĝenerale konataj.

Vorto povas esti akompanata de pluraj fakindikoj, ekz. **tiar/** [1904] **~o** (reli.) (vest.) Z *EG 1904*. – la vorto por la papa kapovesto apartenas kaj al la fako *religio* kaj al la fako *vestoj*. Kelkaj indikoj de fakoj ne estas mallongigitaj, ekz. *fiŝo*, *urbo* ktp. Fakindikoj staras inter rondaj krampoj, tuj post la jarindikoj kaj la funkcio-markiloj (~o, ~a, ~i ktp.).

anat.	anatomio
agr.	agrikulturo kaj hortikulturo
arkeo.	arkeologio
arki.	arkitekturo
art.	arto
astr.	astronomio
avi.	aviado
Bibl.	Biblio
biol.	biologio
bot.	botaniko
eklez.	eklezio
ekon.	ekonomio kaj komerco
elektr.	elektro kaj elektrotekniko
farm.	farmacio
ferv.	fervojo
filatel.	filatelio
filoz.	filozofio
fot.	fotografio
geod.	geodezio
geog.	geografio (sen toponimoj)
geol.	geologio, inkluzive mineralogio
geom.	geometrio
gram.	gramatiko
hist.	historio
pres.	presado, presarto
jur.	juro, jurscienco
kem.	kemio
komp.	komputiko
kuir.	kuirarto, kuirejaj iloj, manĝaĵoj, trinkaĵoj
ling.	lingvistiko, lingvoscienco
lit.	literaturo, beletro
ludo	ludo
mat.	matematiko
mek.	mekaniko
med.	medicino kaj patologio
meteo.	meteorologio
mez.	mezurunuo
mil.	militaferoj kaj armiloj
mit.	mitologio
mono	monunuo
muz.	muziko kaj dancoj
nomo	persona nomo (*vira* aŭ *virina*)
onom.	onomatopeo, sonimito
poez.	poezio
pol.	politiko
psik.	psikologio, psikatrio
reli.	religio (krom Bibl.)
sc.	natursciencoj
soc.	sociologio
sport.	sporto
teatr.	teatro, cirko kaj spektakloj
tek.	tekniko, teknologio (inkluzive laboriloj, ekskluzive fervojo)
teks.	teksaĵo
tele.	telekomunikoj, inkluzive radio-fonio
tipo.	tipografarto kaj libroj
topo.	toponimo (nomo de lando, urbo, rivero ks.)
traf.	trafiko, trafikiloj, veturiloj
univ.	universitato
vest.	vesto
zool.	zoologio

[50] Ĉar HV *ne* estas difina aŭ klariga, sed *vortdevena* vortaro, ĝi - malsame kiel *PIV* - ekz. ne uzas malsamajn fakoindikojn por la diversaj religioj, sed nur la vastan kategorion, la grandan „tirkeston“ *religio*, egale ĉu termino apartenas al katolikismo, budhismo, islamo ktp.

Lingvosigloj

Escepte de Jp kaj Vp. HV uzas la duliterajn lingvosiglojn laŭ ISO 639-1 (Internacia Norma Organizaĵo), skribitajn majuskle kaj en MAJUSKLETOJ.

BG	bulgara	HE	hebrea	NO	norvega
CS	ĉeĥa	HR	kroata	PL	pola
DA	dana	HU	hungara	PT	portugala
DE	germana	IT	itala	RU	rusa
EN	angla	JA	japana, vd. JP	SL	slovena
EO	Esperanto	JP	japana	SV	sveda
ES	hispana	LA	latina (klasika latina aŭ scienclatina lingvo (en botaniko, zoologio ktp.)	TU	turka
ET	estona	LV	latva	UK	ukraina
FA	persa	NL	nederlanda	VO	Volapük, vd. Vp.
FI	finna			Vp.	Volapuko
FR	franca			YI	jida
GR	greka				

Fontoj kaj Sigloj de Aŭtoroj

Klarigoj

Plej multaj fontindikoj estas kombinoj el *siglo* kun *jarindiko*.

1. **Sigloj de vortaroj** principe konsistas el la ISO-kodo de la lingvo kaj “E” por Esperanto, ekz. *EnE* estas iu vortaro angla-esperanta, *EFr* iu vortaro esperanta-franca. Nur ĉe kelkaj klasikaj vortaroj, HV uzas la siglojn tradiciajn en esperantologio, ekz. *EG 1904* aŭ *GE 1905* (la “Jürgensen”-vortaroj Esperanto-germana de 1904 kaj germana-esperanta de 1905). **Sigloj de lernolibroj** konsistas el *Lern* plus lingvo-kodo, ekz. *LernPt* estas iu lernolibro por portugaloj. **Sigloj de gramatikoj** estas kunmetitaj el *Gram* kaj lingvo-kodo: *GramEs* – iu gramatiko por hispanoj.
2. La **indikoj** de la **aperjaroj** sekvas la siglojn, ekz. *Nürn 1889*, *Ruth 1893*, *EnE 1908*, *PIV 1970* ktp. Eĉ sen konsultado de tiu ĉi listo de fontoj, oni tial tuj scias, ke la nomitaj verkoj (kaj la en ili uzataj vortoj) estas - respektive - el la jaroj 1889, 1893, 1908 kaj 1970. Tiaj jarindikoj mankas nur ĉe jenaj gravaj, ofte cititaj fontoj: *UL* (1887), *DL* (1888), *RE* (1889), *MV* (1889), *UV* (1893) kaj *PIV* (2005). Pri ili vd. la ĉap. *Koncize pri la Ĉefaj Evoluoj ...* Okaze pasis multe da tempo inter finiĝo de la manuskripto kaj publikigo. Pri tio informas la suba listo de fontoj.

   Vortaroj tipe ĉerpas el jenaj fontoj:

   - pli fruaj vortaroj
   - gazetaro
   - belartaj aŭ sciencaj tekstoj (noveloj, rakontoj k.t.p.)
   - propraj vort-kreaĵoj

   Se ni do trovas en la vortaro *ERu 1927* de SUTKOVOJ la mallongigon *SEU* (*Sovetlanda Esperantista Unuiĝo* [1921-1927]), ni povas esti preskaŭ certe, ke ekzistas pli frua fonto, ekz. en la periodaĵoj *Esperanto Triumfonta* (de 1920) aŭ *Sennaciulo* (de Okt. 1924). La jarindiko „1927“ do signifas nur „plej frua fonto ĝis nun malkovrita de HV“.
3. La verkoj estas alfabetigitaj laŭ la *sigloj* de l’ *kontribuintoj*, gravaj por la lingva historio de Esperanto. Ofte estas la tradukinto, *ne* la aŭtoro. Tial ekz. *La Faraono* de B. PRUS estas notita je la tradukinto K. BEIN sub ties siglo **B**, *La neĝa blovado* je GRABOWSKI sub **G**, *ne* je la aŭtoro Puŝkin’ k.t.p. Alfabete ekz. **G** antaŭas **Garz** kaj **Ger**, kvankam la ordo de la plenaj nomoj estas alia (GRABOWSKI post GERNET).
4. Oportunigitaj titoloj aperas inter * *.
5. Plej multaj fontoj estas indikitaj laŭ **paĝonombroj**. Okaze *krome* estas indikitaj aŭ la kolumnoj (Z *RE* 122b = paĝo 122, dekstra kolumno) aŭ la alineoj (Luyk *Iŝtar* 1924, 62.1 = paĝo 62, alineo 1) aŭ la paĝolinioj (Z *Ham* ^{2}*1902*, 42.26 = paĝo 42, linio 26). Kelkaj malmultaj (lerno-) libroj estas cititaj laŭ *lecionoj* (Z *FE 1894*, 25.4 = paragrafo 25, frazo 4). Iuj bildvortaroj estas cititaj laŭ bildtabulo kaj numero de la vorto en ĝi (galaksio *EB 1988*, 6#44 = la vorto *galaksio* estas notita en *EB 1988* en tabulo 6 je numero 44). Detalojn vd. en la posta listo. Substrekita paĝonombro respondas al la paĝ-indikoj uzataj en la vortaraj citaĵoj.
6. Indikoj inter { } montras trovlokon de la koncerna verko (ĉefe en la komentitaj represoj de Ludovikito (ITÔ Kanzi) en PVZ kaj LD, kiuj donas pliajn detalojn pri multaj *inkunabloj*). La signifon de tiuj mallongigoj serĉu en la bibliografio. Pluraj inkunabloj nun ankaŭ estas konsulteblaj kiel skanaĵoj en diversaj retejoj, ĉefe tiu de la Kolekto por Planlingvoj de la Aŭstra Nacia Biblioteko (ÖNB), Vieno.

7. La datoj de la rusa cenzuro estas indikitaj laŭ la malnova stilo (julia kalendaro). Por ekscii la daton laŭ la nuna stilo (gregoria kalendaro) oni devas adicii 13 tagojn. La nova stilo estis enkondukita en Rusio je la 1-a de feb. (jul.) / 14-a de feb. 1918 (greg.). La datoj en ekz. *La Esperantisto* el Nurnbergo (Bavario) estas laŭ la nuna gregoria kalendaro.
8. Se fonto, ĉefe vortaro, uzas fremdlingvajn mallongigojn, HV esperantigas ilin. Ekz. Wü *EV* uzas germanajn mallongigojn kiel *vgl.*, *s.*, *ä.* k.a., But *EEn 1967* anglajn kiel *a.*, *cf.* k.a. HV donas la Esperantajn tradukojn (*kp.*, *vd.*, *simila*, *ankaŭ*, *kp.* k.a.).
9. Pliaj detaloj pri *vortaroj* estas troveblaj en BIL 1929, BKB 2015 (ekz. eldonhistorio, recenzoj, kritiko, specimenoj, vortara „genealogio“ k.t.p.) kaj en EBEA 2005.
10. Pliaj detaloj pri *aŭtoroj* kaj *verkistoj* estas troveblaj ekz. en EdE 1933-1934, CEOLE 2008, HEL 2015 kaj NDK 2018.

Listo

A

Anonimaj:

Nürn 1889	Nürnberger Weltsprache-Verein. La lingvo internacia. *Plena Lernolibro por Germanoj*.[51] Nürnberg: Friedr. Korn. 1889. 32 p. [ZNV 28; aperis: en aŭ post Jul. 1889 (dato de la antaŭparolo) {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].
Ruth 1893	La Biblio tradukita en Esperanto. La Libro Ruth. El la originalo tradukis E. Neumark. Nürnberg: W. Tümmel. 1893. 15 p. [ZNV 60; aperis antaŭ 1893-03-15 {LD 7, p. 163-180; skanaĵo en la retejo de ÖNB}][52]
SvE 1893	*Sveda-Esperanta Vortaro*[53]. Upsala: Upsala Esperantoförening 1893, 68 p. [ZNV 68; aperis fine de 1893[54] {skanaĵo en la retejo de ÖNB}]. 2-a eld., rev. de Paul NYLÉN, Uppsala: Uppsala Esperantoförening 1899 [{LD 5, p. 267-342}].[55]
Ups *Ekz 1894*	Upsala Esperantoforening. *Ekzercoj en Esperanto*[56] [ZNV 70; aperis Mar./ Apr. 1894[57] {LD 7, p. 407-416}].

Abes: Marko M. ABESGUS (?-1930)[58]

Kontribuis al *Lingvo Internacia* 1898-1899 pri la frua nafto-industrio apud Bakuo

[51] Vollständiger Lehrgang der internationalen Sprache nebst Wörterbuch zum Gebrauche für Deutsche. RIM. Ne uzas la literon kaj sonon *ŭ* kaj instruas, ke oni prononcu *anka-u*, *balda-u* ktp.

[52] *E-isto* Mar. 1893, 46: „Eliris el la presejo la verketo «La libro Ruth» [...]“. „La traduko estas trarigardita de L. Zamenhof“.

[53] Det internationela språket Esperanto. II. Svensk-esperantisk ordbok. Utarbetad af *L**** och utgifven af Upsala Esperantoförening. — La anonima *L**** probable estas Valdemar LANGLET, kvankam ni legas en *E-isto* Feb. 1893, 21: „Inĝeniero F. [tiel!?] Langlet el Upsala skribas al ni [Z], ke li ellaboris plenan vortaron sveda-esperantan. Li serĉas nun eldonanton“. Foje *Upsala* (unu *p*), foje *Uppsala* (du *pp*) tiel en la originaloj.

[54] *E-isto* Jan. 1894, p. 10: baziĝas sur *MV* 1889 kaj parte sur *RE* 1889. Sen vortkategoriaj indikiloj, ekz. p. 64: *älf*, river; *-va*, nimf. / *älg*, alk. / ktp.

[55] Dato de la antaŭparolo „Nov. 1899“. *LI* Nov. 1899, p. 83: „Ĝi enhavas proksimume 5,000 svedajn vortojn, tradukitajn en Eo“.

[56] Läsöfningar i Esperanto. Utgifna av Upsala Esperantoforening.

[57] Z *E-isto* Apr. 94, 52: „De la Klubo Esperantista en Upsalo ni ricevis ĵus presitan novan verketon sub la titolo: [...]“.

[58] *LI* Maj. 1898, 78a indikas kiel abon-adreso „Juĵno-Russki Promiŝlenni Bank. *Baku*“.

Kralj 1897 Kraljeviĉ Marko. 1897. 15 p. [skanaĵo en la retejo de ÖNB].

AK: AKADEMIAJ KOREKTOJ (1869-1954)

AK 1914 Akademiaj Korektoj. Pretaj en 1914, tamen pro la milito aperis mane skribita nur en 1922 (franca, angla, germana) kaj 1923 (rusa, pola).

Antt: Werner ANTILLA (1869-1954)

FiE 1911 Suomi-Esperanto Sanakirja - Vortaro Finna-Esperanto. [1a eld.] Helsinki: G.W. Edlund, 1911. viii, 246 p. [BIL 2073].

Ahlb: Per AHLBERG (1864-1945)

ESv 1905 *Esperanto-Svensk Ordbok* [Vortaro Esperanta-Sveda]. Stokholmo: Stockholms Esperantoförening 1905. 162 p.

Aur: Henri AUROUX

Aur Kontribuis al *Espero Katolika*.

Azor: Francisco AZORÍN IZQUIERDO (1885-1975)

ArkiT 1932 Universala Terminologio de la Arkitekturo. Madrid: s.i. [Presejo Chulilla y Ángel] s.j. [1932], 215 p.

B

B: Kazimierz BEIN (kutima ps.: Kabe) (1872–1959)

LI Feb. 1904 Boleslav PRUS. *El la legendoj de antikva Egiptujo*. El la pola lingvo tradukis Kabe. *Lingvo Internacia* Feb. 1904:09:02 (98), p. 43-46.

Fab 1906 Jacob kaj Wilhelm GRIMM. *Elektitaj fabeloj*. Tradukis el la germana Kazimierz Bein. Berlin: Möller & Borel 1906. 199 p.

Sinj 1909 Trad. de Eliza ORZESZKOWA. Bona Sinjorino. Novelo. Esperanta Biblioteko Internacia [EBI]. Berlin: Möller & Borel 1909, 51 p. [2a senŝanĝa eld. Berlin 1924].

PropN 1910 Listo de Propraj Nomoj Proponataj de S[roj] Bein, Moch kaj Schröder. En: Oficiala Gazeto Esperantista Jan. 1910:2:7 (18), p. 201-228 (reeld. kiel anekso en *VdE 1910*, reeldono de 2015 kaj postaj). — La siglo *PropN 1910* signifas, ke ĉiuj tri kunlaborintoj BEIN (B), MOCH (M) kaj SCHRÖDER (S) konsentis pri farita propono; se antaŭ *PropN 1910* estas indikita(j) unu aŭ du aŭtoro-siglo(j), tio signifas, ke nur la nomita(j) aŭtoro(j) subtenas la proponon, la alia(j) aŭ preferas alian formon aŭ tute ne faris proponon.

VdE 1910 Vortaro de Esperanto, Paris: Hachette 1910. 175 p. [preta jam por la Universala Kongreso en Barcelono 1909; plurfoje senŝanĝe reeldonita; 4a komentita reeld. fare de Bernhard PABST, Berlino: Esperanto-Akademio 2019].

Far 1912 Boleslav PRUS. *La faraono*. Trad. K. Bein (Kabe). 2a eld. 3 vol. Paris: Hachette 1912. 194, 238, 198 p. [1a eld. Paris: Hachette 1907].

Back: Gustav Henrik BACKMAN (1867-1928)

Kontribuis al *La Esperantisto*, ekz. Mar. 1892, 38.

ESv 1919 Esperanto-svensk ordbok [Vortaro Esperanto-Sveda]. Stockholm: Förlagsföreningen Esperanto, 1919. iv, [1], 166, [2] p.

SvE 1921 Svensk-esperantisk ordbok [Vortaro Sveda-Esperanta]. Stockholm: Förlagsföreningen Esperanto, [1921]. v, [2], 214 p.

Bader: Alfred BADER (1889-1968)

Imen Rev Imenlago de Theodor STORM. Trad. el la germana Alfred BADER. En: *La Revuo* Apr. 1907, 356-370 [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Bar: BARABAS Abel (1877-1915)

LernHu 1898 Esperanto világnyelv. Kolozsvárt 1898 [ofta uzado de *u* anstataŭ *ŭ*, ekz. p. 15 *laud*°, *bedaur*°, tamen samloke *fraŭl* {skanaĵo en la retejo de ÖNB}][59]

Barth: Norbert BARTHELMESS (1897-1987)

JarL SAT vd. je JarL.

Ludo Ne plu ludo... Paris: Sennacieca Asocio Tutmonda 1973 [kvin noveletoj el la jaroj 1928, 1940, 1947 kaj „Antaŭrimarkigo“ de 1973].

Beau: Louis DE BEAUFRONT (1855-1935)

Preĝ 1893 Preĝareto por Katolikoj. Épernay (Marne) 1893, 45, 1 p. [ZNV 67; aperis ĉ. Okt. 1893[60]; {LD 7, p. 349-406; skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Vortaro Esperanta-Franca. Kolekto Esperanta [aprobita de Do Zamenhof] 2. Ĉiuj eld. Paris: Hachette.

EFr 1902 1a kaj 2a eld. 1902 [ZNV 144; ni ankoraŭ ne povis konsulti tiujn eldonojn].

EFr 1903 3a rev. kaj ampleksigita eld. 1903[61] [ZNV 144 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}]

EFr 1904 4a rev. kaj denove ampleksigita eld. 1904 [ZNV 144 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}]

*Proz 1904** Esperantaj Prozaĵoj. Fabeloj, Noveloj kaj Skizoj. Eltiritaj el « L'Espérantiste » [de la jaroj 1898-1901]. Nouvelle édition [2a eld.] Paris: Hachette 1904. [ed. L. DE BEAUFRONT, lingve adaptis („gradigis“) Th. CART; dato de la enkonduko 1902-05-31 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}]

BelgSon: La Belga Sonorilo (1902-1914)

BelgSon Monata periodaĵo el Belgio.

Belm: Leo BELMONT (ps. de Leopold BLUMENTHAL) (1865-1941)

Heine 1888 El Heine'. Trad. K. D. En: D^ro^ Esperanto: Dua libro de l' lingvo internacia. Kajero nº 1. Varsovio: (Kelter) 1888. 50 p., p. 49-50 [poste transprenita en *FK 1903* k.p. {*Orig* 1, p. 175-176}].

Bend: Kaj BENDIX (?-1919)

DkE 1909 Dansk-Norsk Esperanto Ordbog [Dana-Norvega-Esperanta Vortaro]. København [Kopenhago]: Det Schønbergske Forlag / Kristiania [nun Oslo]: J.W. Cappelen, [1909]. xx, 160 p. [BIL 2048].

Benn:Paul BENNEMANN (1885-1954)

EDe 1923 Esperanto-Handwörterbuch. I. Teil Esperanto-Deutsch [Vortaro Esperanto-Germana]. Leipzig: Ferdinand Hirt 1926. xiv, 159 p.

---

[59] Same kiel la ĉeĥa Lor *LernCs 1890* ankaŭ la hungara *Bar 1898* estas evidente inspirita de Einst *Plen 1888*, kiel montras la strukturo kaj multaj tipaj „Einstein-aĵoj“, mankantaj ĉe Z aŭ aliaj aŭtoroj, kiel ekz. *republiko*° (sen „s“), *skarabaro*, *okulvitringo*, *vestujo*, (parta) neuzo de *ŭ*, kie ĝi ankaŭ mankas en *Plen 1888* ktp. Alia grava fonto estas Z *DL* 1888 (kp. ekz. la landnomoj je ~ujo). Hungaraĵoj estas ekz. la urbonomoj *Budapeŝto* kaj *Koloĵvaro*, kuriozaĵo la transskribo *Nev-Yorko*°.

[60] Z *E-isto* Nov. 93, 162: „Eliris el la presejo la verko de s-ro de Beaufront: « Preĝareto por Katolikoj [...] ». La libreto enhavas: [...]“.

[61] La eldonjaro „1903“ estas indikita sur la interna kovrilpaĝo (frontispico). Noto de la presejo Paul BRODARD sur p. 209 tamen indikas „11-02“, do Nov. 1902. Probable la eldono estis finpresita jam fine de 1902.

DeE 1926 Esperanto-Handwörterbuch. II. Teil Deutsch-Esperanto [Vortaro Germana-Esperanto]. Leipzig: Ferdinand Hirt 1926. xx, 456 p.

Benson: Peter BENSON (1940-)

EnE 1995 Comprehensive English-Espeanto Dictionary. El Cerrito, CA: Esperanto League for North America 1995. 607 p.

Berg: Josef Ferdinand BERGER (1894-1976)

Berg Redaktoro de *Okcidentgermana Revuo* (*OkcGR* de 1961).

BiblV: Biblia Vortaro (1975-1984)

BiblV 1975 Biblia Vortaro / sub la direkcio de H. PARUZEL kaj E. WOJATOWSKI. Ravenna: Internacia Asocio de Bibliistoj kaj Orientalistoj.1975, 830 kol., xvii [17] p. [„elirinta el presejo en oktobro 1984“].

Bick: Clarence BICKNELL (1842-1918)

Bick Kontribuoj al i.a. *The Esperantist* kaj *Internacia Scienca Revuo*

Bogd: Miloslav BOGDANOV (?-~1914)

LernBg 1890 Plena Lernolibro por la mondlingva [tiel, legu ~*o*] de D-r Esperanto [ZNV 34; aperis en kajeroj de Dec. 1889 ĝis Jan. 1890, tuj poste libroforme {LD 3, 75-xxx}].

BohE: Bohema Esperantisto (1903)

BohE Český Esperantista. Organo de la ĉeĥaj esperantistoj de 1903 [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Boi: Émile BOIRAC (1851-1917)

Mona 1902 Monadologio de Leibniz. Trad. [el la franca] E. Boirac. Paris: Hachette 1902 [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Ŝlos 1903 Ŝlosileto Kvarlingva / Franca, Angla, Germana, Latina / de la Lingvo Internacia Esperanto. Dijon 1903 [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Perd 1904 Perdita kaj retrovita. Originala rakonto de Émile Boirac. Kolekto de la „Lingvo Internacia“ 5. Paris: Presa Esperantista Societo [[1]1904]. 23 p. [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

PVE 1910 Plena Vortaro de Esperanto. Esperanto-Esperanta kaj Esperanto-franca. Dijon: Darantière vol. 1 1909, vol. 2 1910, kune 344 p.. Poste en unu vol. Paris: Hachette 1910, kun „Aldonoj“, p. 345-430.

Bor: Jean BOREL (1868-1946)

Bor Redaktoro de *Germana Esperantisto*.

Boka: Jevgenij [Eŭgeno] Aleksejeviĉ BOKAREV (1904-1971)

ERu 1974 E. BOKAREV. Esperanta-Rusa Vortaro. Moskvo: “Soveta Enciklopedio” 1974. 488 p. [senŝanĝa repr. (2a eld.) Moskvo: “Rusa Lingvo” 1982].

Borč: Lucija Borčić (1921-2015)

GVEHr 2008 Granda Vortaro Esperanta-Kroata. Zagreb: Kroata Esperanto-Ligo 2008.

Boro: Nikolao BOROVKO (1863-1913)

Boro Kontribuis al *La Esperantisto* (parte poste en *FK 1903* kaj postaj).

Bour: Carlo BOURLET (1866-1913)

Bour — Kontribuis al *Lingvo Internacia*.

Briquet: Maurice BRIQUET (1865-1953)

MedV 1932 — Esperanta Teknika Medicina Vortaro. Bruxelles: Internacia Medicina Revuo 1932. [2], 359 p.

BRO: Baza Radikaro Oficiala (1974)

BRO 1974 — Baza Radikaro Oficiala. 1974.

Brocc: Umberto BROCCATELLI (1931-2010)

EIt 1984 — Vocabolario Esperanto-Italiano [Vortaro Esperanta-Itala]. Milano: cooperativa editoriale esperanto 1984, xvi + 482 p.

Brzo: Aleksander Bolesław BRZOSTOWSKI (1848-1920)

Brzo — Kontribuis al *Universo 1912*.

BS: Max BUTIN (1888-1960) / Josef SOMMER (?-?)

EDe 1952 — Wörterbuch Esperanto-Deutsch. [Vortaro Esperanto-Germana] Limburg/Lahn: Limburger Vereinsdruckerei s.j. [1952], 244 p. – Senŝanĝa repr. Hildesheim, New York: Olms 1981 [kun bibliografia aldono de R. HAUPENTHAL].

Bult: Hindrik Jan BULTHUIS (1865-1945)

Vila 1928 — La vila mano. Idoj de Cereso. Originala romano. S-Gravenhage: Ykema 1928. 299 p.

But: Montagu BUTLER (1884-1970)

EEn 1967 — Esperanto-English Dictionary. London: British Esperanto-Association 1967. 450 p.

Butin: Max BUTIN (1888-1960)

De 1920 kontribuis al *Esperanto Triumfonta* kaj de 1925 al *Heroldo de Esperanto* ĉefe per recenzoj sub la ps. G. Ajulo; kunaŭtoro de BS *EDe 1952*.

C - Ĉ

Cart: Théophile CART (1855-1931)

Bild 1905 — Instruado de Esperanto per bildaro. (L'instruction de l'Esperanto par l'image). Paris: Presa Esperantista Societo 1907, 16 p. [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

TraTur 1905 — Trafendita Turo / Esperante verkita de Th. Cart. Parizo: Presejo de Lingvo Internacia 1905, [8] p. [legendo en poezia formo; dulingva Eo, FR; dato sub la lasta p. [5] 1904-09-25 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}]].

Čejka: Theodor Nepomuk ČEJKA. (1878-1957).

Čejka 1910

Cherp: André CHERPILLOD. (1934-).

NePIV 1988 — Vd. je *NePIV 1988*

Mil 1992 — Mil Ekzotaj Vortoj. La etimo de 1250 esperantaj vortoj de ekstereŭropa deveno. Courgenard [Francio]: Aŭtoro 1992, 121 p.

EtimV 2003 — Konciza Etimologia Vortaro. Roterdamo: Universala Esperanto-Asocio 2003. xvi [16], 503 p.

LeksVag 2012 — Leksikaj Vagadoj. Courgenard [Francio]: La Blanchetière [= aŭtoro] 2012, 137 p.

Chris: Paul Gottfried CHRISTALLER (1860-1950)

DeE 1910 — Deutsch-Esperanto Wörterbuch [Vortaro Germana-Esperanta]. [1a eld.] Berlin: Möller & Borel, [1910]. xxvi, 516 p. [dato de la antaŭparolo Okt. 1910].

DeE 1923 Deutsch-Esperanto Wörterbuch [Vortaro Germana-Esperanta]. [2a plene rev. eld.] Berlin: Möller & Borel, [1923]. 22, 660 p. [dato de la antaŭparolo Maj. 1923].

Cion: Centra Cionista Organizo

Cion 1926 Novaj Homoj, Novaj Vojoj [broŝ. prezentita al UK 18, Edinburgo 1926 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].[62]

Cseh: Andreo CSEH (1895-1979)

Post Ĉiusabata kolumno en Esperanto en la nederlanda taga gazeto "Haagsche Post" 1935-1936. Cit. laŭ la repr. de Ed BORSBOOM. Vortoj de Andreo Cseh. Saarbrücken: Iltis 1984. La gazetaj numeroj indikitaj per dato, sekvita de la paĝo-numero de la libroeldono.

D

Dazun: Edmond DAZUN (1909 -post 1995); André ANDRIEU (1932 - post 1995)

Naturo 1995 Sin nutri en la naturo. Beauville: Amika Esperanto-Rondo Laŭte! 1995 223 p. [terminaro de naturaj manĝeblaj plantoj].

Desh: René DESHAYS (1870-1940)

Avent 1907 François-René CHATEAUBRIAND. René DESHAYS (trad.). Aventuroj de l' Lasta Abencerağo. Paris: Presa Esperantista Societo 1907, 47 p. {skanaĵo en la retejo de ÖNB}.

Desmet': Petro DESMET' (1930-) vd. Smedt.

Devj: Vasilij DEVJATNIN (1862-1938)

Devj Diversaj artikoloj kaj poeziaĵoj en *La Esperantisto*, *La Liro*, red. de Grabowski kaj parte transprenitaj en *FK 1903*, kaj *Lingvo Internacia*

Demon 1894 Demono. Orienta Rakonto de M. Lermantov. Traduko de V. Devjatnin. Vilno: Sirkiu 1894 [ZNV 73; dato de la cenzur-permeso laŭ julia kalendaro 1893-10-05 {LD 7, p. 419-475}].

Godu 1894 Boris Godunov. Dramo de A. Puŝkin. Tradukis V. Devjatnin. Nurnbergo: Tümmel 1894 [ZNV 75; trad. preta en Dec. 1892, presado preta en Jan. 1895[63] {LD 7, p. 419-475}].

Diego: Fernando DE DIEGO (?-?)

EsE 2003 Gran diccionario español-esperanto [*Granda Vortaro Hispana-Esperanta*]. Santander: MAG 2003, 17 + 1279 p.

Diett: Johannes DIETTERLE (1866-1943)

Gold 1921 Thora GOLDSCHMIDT; Johannes DIETTERLE (trad.). Fremdlingva Instruado Helpe de Bildoj. 2a korektita eld. [1a 1919] Leipzig: Hirt 1921. Senŝanĝa repr. Partizánske [SK]: Espero 2016. Cit. laŭ paĝo kaj bildonumero, ekz. akvarelo Diett *Gold 1921*, 16#12.

Diplo: Le Monde diplomatique (esperanta eldono)

Diplo Div. aŭtoroj; ĉefa tradukisto al Eo estas Vilhelmo Lutermano [cit. sen aŭtornomoj laŭ dato][64].

DkEB: Dansk Esperanto-Blad (1928-1966)

DkEB Dansk Esperanto-Blad [Dana Esperanto-Gazeto].

---

[62] La teksto evidente estas (mallerte) tradukita el la angla: *infanĝardeno*° (infanvartejo), *najbaraĵo* (neighbourhood), ofta uzo laŭ la tipo *oranĝo* (oranĝarbo, oranĝujo) ktp.

[63] Vd. *E-isto* Dec. 1892, p. 181 kaj Jan. 1895, p. 7.

[64] Retejo https://eo.mondediplo.com/ (Sep. 2020).

Domb: P. A. DOMBROVSKI (1860-1938)

Domb 1890 — *Lernolibro por Litovoj*[65]. Tilzito [Tilsit]: J. Schoenke 1890. 62, vii p. [ZNV 47, aperis: [monato nekonata] 1890 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}]

Doré: Fernand DORÉ (1860-1922)

Flut 1907 — Paul BILHAUD. Solo de Fluto. Trad. de Fernand DORÉ. Paris: Librairie de l'Espéranto, 1907. 11 p. [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Dueh: Anton Peder DUEHOLM (1882-1972)

Dueh 1912 — Esperanto-Dansk-Norsk Ordbog [Esperanto-Dana-Norvega Vortaro]. Struer [Nord-okcidenta Jutlando, Danlando]: Christensen, 1912. xviii, 136 p.[66]

Duy: [Rafael] DUYÓS [SEDÓ] (1879-komence de la 1930aj jaroj); [Vicente] INGLADA [ORS] (1879-1949)

Pract 1906 — Curso Practico de Esperanto. Barcelono: [José] Esposa 1906, VII, 206 p. [BIL 2583].

E

EB: Esperanta Bildvortaro (1979, 1988)

EB 1979 — Rüdiger EICHHOLZ (ed.). Esperanta Bildvortaro. Cardiff (Ontario): Esperanto Press [t.e. Eichholz] 1988. 672 p. [nepublika presprovaĵa eldono de la provizora traduko laŭ stato de Dec. 1979, sendita al la kunlaborintoj por revizado; sen la alfabeta indekso; cit. laŭ bildtabuloj kaj termino-numero[67]].[68]

EB 1988 — Rüdiger EICHHOLZ (ed.). Esperanta Bildvortaro. Bailieboro (Ontario): Esperanto Press [t.e. Eichholz] 1988. 880 p. [dato de la antaŭparolo 1988-02-14; cit. laŭ bildtabuloj kaj termino-numero, ekz. galaksio *EB 1988*, 6#44].

EdE: Enciklopedio de Esperanto (1933-1934)

EdE 1934 — I. ŜIRJAEV (ĉefred.). Enciklopedio de Esperanto. 2 vol. Budapest: Literatura Mondo 1933-1934. [1-a repr. en unu vol. sen la fotoj Budapest: Hungara Esperanto-Asocio 1979. 2-a senŝanĝa repr. Budapest: HEA 1986; skanaĵo konsultebla en Vikipedio].

Edin: La Edinburga Poŝvortaro Esperanto-Angla-Esperanto (1915-1969)

Edin 1915
Edin 1933 — William W. MANN; John Mabon WARDEN (1856-1933); Jane BAIRD (ĉ. 1875-1960); William HARVEY (1860-?). The "Edinburgh" Esperanto Pocket Dictionary (Esperanto-English & English-Esperanto). Edinburgh: Thomas Nelson & Sons, 1915. ix, [1], 206 p.[69] [15a rev. kaj ampleksigita eld. 1933; 17 eld. ĝis 1939, div. repr. ĝis 1969].

---

[65] Lingvo internacia / Terptautiszka kalba. Lernolibro / De la lingvo internacia por Litovoj.

[66] BIL 1929, n. 2051: „Multaj novaĵoj: sufiksoj: -aco, -alo, -eno, -ika, -izi, -ito, -iva, -olo, -oza; prefiksoj: bi-, hiper-, hipo-, proto-, penta-, tetra-, seskvi-; ekskuzi, golfio, kaki, feki, hipo, entjera, akuta, zookulturo, volano, westo [tiel kun -w-], watto, wisto, warfo, ...".

[67] Ekz. piaf/o *EB 1988*, 72#1 (*piafo* troveblas en bildotabulo 72, je la numero 1; la paĝon□mero ne e□ta□indikita (bildo-tabulo 72 troveblas en p. 140 (teksto) kaj p. 141 (bildoj)).

[68] Ĉefa ŝanĝo ĝenerala estas la uskleco de la adjektivaj propraj nomoj de minuskloj al majuskloj, ekz. pekinhundo → Pekinhundo, eskimohundo → Eskima hundo ktp.

[69] Enhavas multajn toponimojn el la kolonia epoko de Britujo.

Einst: Leopold EINSTEIN (1834-1890)

Plen 1888 *Plena lernolibro por Germanoj* [70]. Nurnbergo: J. A. Stein 1888. 78 p.{LD 2, p. 1-88} [ZNV 15, aperis: Sep. 1888].

E-isto: La Esperantisto (1889-1895)

E-isto *La Esperantisto* (dumtempe *Esperantisto*), la unua Esperanto-periodaĵo Nurenbergo 1889-1895 [monata; provcele uzis de Feb. 1890, p. 32a la h/u-surogaten alfabeton en du rubrikoj; „Red." estis unue Chr. SCHMIDT, poste Z; multaj tekstoj poste (parte iom ŝanĝite) repr. en *FK 1903* k.p. {repr. Hildesheim k.a.: Olms 1988 kun postparolo de Reinhard HAUPENTHAL, skanaĵo en la retejo de ÖNB}]

Enbe: Ps. de Nikolaj Afrikanoviĉ BOROVKO (1863-1913)

Kontribuis al *Esperantisto*.

L'Esp: L'Esperantiste (1898-1904)

L'Esp *L'Esperantiste* [dulingva, franca kaj esperanta {LD 14 (1898-1900), LD 15 (1901-1902)}]

EKato: Espero Katolika (de 1903)

EKato Periodaĵo monata de 1903 [aperis en Francio {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Ell: John ELLIS (1863 [?] - 1923)

Ell Kontribuoj al *The Esperantist*. *Eo PĴ* Jun. 1905

Eo PĴ: xxx (xxx [?] - xxx)

Eo PĴ *Eo PĴ* Jun. 1905 kroniko

ET: Esperanto Triumfonta (1920-1925)

ET Teo JUNG (red. kaj eld.). Gazeto. Kolonjo 1920-1925, poste nomata *Heroldo de Esperanto* (HdE)[71] [cit. laŭ dato, la aŭtornomoj menciitaj nur escepte; skanaĵo en la retejo de ÖNB].

Evst: N. Evstifejev

Evst Kontribuis al *La Esperantisto*.

F

Fauv: Léon FAUVART-BASTOUL (1845-1922)

Ŝlos 1909 *Esperanto-Ŝlosilvortoj*. Dijon 1909.

Ferr: Jayme HEINLEIN FERREIRA

LernPt 1892 *Lernolibro por portugaloj*.[72] Nuremberg: W. Tümmel s.j. [1892]. 75, 1 p. [ZNV 57, aperis en dec. 1892 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

---

[70] La lingvo internacia als beste Lösung des internationalen Weltsprache-Problems. Vorwort, Grammatik und Styl nebst Stammwörter-Verzeichniß nach dem Entwurf des pseudonymen Dr. Esperanto. Zum ersten Male methodisch geordnet und ausgearbeitet von Leopold Einstein. Nürnberg: Verlag von J. A. Stein's Buch- & Kunsthandlung. 1888.

[71] Specimena („nula") numero 1920-04-14. Unua numero: 1920-07-01. Fariĝis ĉiusemajna ekde 1920-11-20. Nomŝanĝiĝo al "Heroldo de Esperanto" ekde 1925-01-03.

[72] A lingua universal "Esperanto". Methodo Completo / comprehendo dois voccabularios […] traduzido e coordenado por Jayme Heinlein Ferreira. Rec. en E-isto Dec. 1892, p. 181: "la libro estas tute analogia al la verkoj N-roj 41, 43 kaj 52".

Fez: Feliks ZAMENHOF (1868-1933)

Kontribuoj al *La Esperantisto*.

FK: Fundamenta Krestomatio (1903-1992)

FK 1903 Vd. sub L. L. ZAMENHOF.

FL: Fleming FULCHER (?-1947), Bernard LONG (1879-1959)

EnE 1921 English-Esperanto Dictionary [Vortaro Angla-Esperanta] 1921 [antaŭparolo de Maj. 1921; senŝanĝa repr. 1949].

Fruic: Paul FRUICTIER (1879-1947)

Kontribuoj al *Lingvo Internacia*.

G - Ĝ

G: Antoni GRABOWSKI (1857-1921)

Blov 1888 La neĝa blovado. Rakonto de A. Puŝkin'. Tradukis A. Grabowski'. Varsovio (Kelter) 1888. 21 p. [ZNV 14, aperis: eble nov. 1888 {pvz krom 3, p. 273-293}].[73]

Gefr 1889 La Gefratoj. Komedio en unu akto de Goethe. Varsovio 1889. [ZNV 19; cenzura dato 1889-01-30, aperis eble Feb./Mar. 1889 {pvz krom 3, p. 297-322; skanaĵo en la retejo de ÖNB}; repr. Kopenhago: Eld. Koko 1967].

Kond 1890 Kondukanto internacia de l' Interparolado kun modeloj de leteroj. Nürnberg: Heerdegen-Barbeck 1890, 45 p. [temas pri "Konversacia Gvidilo"; ZNV 37 {LD 7, p. 37-86; skanaĵo en la retejo de ÖNB}][74].

NovJ 1891 La Nova Jaro. [Rakonto] de Boleslav Prus. El la lingvo pola tradukis A. Grabowski. Nürnberg: Tümmel 1891, p. [3] k.sekv. [ZNV 44; aperis ĉ. Feb. 1891[75] {LD 7, p. 87-112; skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Liro 1893 La Liro de la Esperantistoj [plejparte repr. de poemoj el *La Esperantisto*, adaptitaj al la ortografiaj reformproponoj de G; ZNV 63 {LD 7, p. 181-348; skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Maz 1912 Mazepa, tragedio en kvin aktoj / de Juliusz Słowacki, trad. Antoni Grabowski. Paris: Hachette 1912, 90 p.

NovAnt 1909 Nova Antologio. Varsovio: Jan Günther 1909. 32 p. [skanaĵo en la retejo de ÖNB; plej multaj pecoj aperis antaŭe en Pola Esperantisto (de Jul. 1906)].

PlE 1910 *Granda Vortaro Pola-Esperanta*.[76] Varsovio 1910, IV, 553 p. [aperis en kvar kajeroj de 1908-1910, la kvara kaj lasta ĉ. Mar. aŭ Apr. 1910[77]; fotorepr. Varsovio 1990].

EPl 1916 *Granda Vortaro Esperanta-Pola*. Varsovio 1916, XII, 411 p. [Antaŭparolo de Jul. 1914 {skanaĵo en Wikimedia}][78].

---

[73] Pri la elekto de Neĝa Blovado G skribas en *LI* Feb. 1910, 63: «[...] mi devis lerni la lingvon rusan, [...], por akcepti oficon de fabrika direktoro en centra Rusujo. La aŭtoro de mia rusa lernolibro, Prof. A. Boltz, instruante la lingvon laŭ la metodo de Robertson, uzas por la ekzercoj la novelon de [64] Puŝkin „Neĝa blovado". Lernante parkere la noveleton ruse, mi ĝin samtempe tradukis en Esperanton».

[74] Anoncita en *E-isto* Maj. 1890, 44a: «La „Kondukanto Internacia" de [G] estas jam plejparte presita kaj ĝi eliros kredeble post plej mallonga tempo.» Specimeno samkajere, p. 43b.

[75] Vd. Z *E-isto* Jan. 1891, 7a-7b „[…] nun estas presataj kaj baldaŭ eliros liaj 2 novaj traduko […]: ‚La nova Jaro' de Prus kaj ‚Janko Muzikanto' de Sienkiewicz".

[76] Słownik Języka Esperanto. Warszawie: M. Arcta 1910.

[77] G en pn. en *LI* Feb. 1910, 61: «La kvara kaj lasta kajero, ĉirkaŭ 10 folioj, estas en presado kaj aperos post unu aŭ du monatoj. A. G.».

[78] **1** *EPl 1916* estas la alidirekta parulo de la pli frua *PlE 1910*. Multaj vortoj, kiujn HV nun atribuas al *EPl 1916*, tial estas troveblaj jam en *PlE 1910*. Kontroli kaj aktualigi tion en HV tamen pref. faru pollingva kolego. **2** *EPl 1916* ja alfabete ordigas laŭ vortnestoj, tamen kunmetaĵojn registras je la unua elemento, ne je la lasta. Tial ekz. oni trovas ĉiujn kunmetaĵojn kun „kontraŭ" (~agi, ~argumento, ~atako k.m.a.) en la vortara artikolo pri *kontraŭ*, sed ne je *agi*, *argumento*, *atako* ktp.

Tadeo 1918 Sinjoro Tadeo / aŭ lasta armita posedopreno en Litvo, de Adam Mickiewicz, trad. Antoni Grabowski. 1-a eld. Warszawa: Gebethner kaj Wolff; Esperantista Rondeto 1918 [dato de la antaŭparolo Feb. 1918]. — 2-a eld. Varsovio: Eld. „Polonia“ 1955. — 3-a eld. Warszawa: Pola Esperanto-Asocio 1986, 334 p. (kun enk. de Humphrey TONKIN) [cit. laŭ libroj kaj versnumeroj, ekz. G *Tadeo 1918*, I.5, t.e. Unua Libro, verso 5{teksto de la 2-a aŭ 3-a eld. [?] kun multaj skaneraroj en Vikifontaro}].

Garz: José GARZON RUIZ (1871-1955)

GramEs 1908 Gramática Completa del Idioma Internacional Esperanto [en la hispana]. Barcelona: Sopena 1908, 161 p. [BIL n. 2594].

Ger: Vladimir GERNET (1870-1929)

Fant 1895 Fantomoj. Rakonto de Vladimir Korolenko. El la lingvo rusa tradukis V. Gernet. Odeso: Presejo “Centralnaja” 1895. 88 p. [ZNV 87, cenzura dato 1889-03-20, aperis en Aŭg. 1889; repr. kun franca trad. en *L'Esp* Feb.-Mar. 1898].[79]

GermE: Germana Esperantisto (1905-1935)

GermE Germana Esperantisto. Laŭ la epokoj diversaj subtitoloj, komence „Esperantaj sciigoj por germanlingvanoj“ [cit. laŭ jaroj kaj paĝnumeroj; {skanaĵoj de pluraj jarkolektoj en la retejo de ÖNB}].

Gjiv: Marinko Gjivoje (1905-1935)

EHr 1958 *Esperanta-Serbokroata Vortaro*. [repr. Pisa: Edistudio 1990].

GM: Émile GROSJEAN-MAUPIN (1863-1933)

EFr 1910 Dictionnaire complet Espéranto-Français. Paris: Hachette 1911. XVIII, 255 p. [skanaĵo en la retejo de ÖNB].[80]

EFr 1921 2a forte rev. eld. de *EFr 1910*. Paris: Esperantista Centra Librejo 1921. XIX, 242 p. [skanaĵo en la retejo de ÖNB].[81]

Usuel EFr 1911 Dictionnaire usuel Espéranto-Français. Paris 1911.

Goldb: ? GOLDBERG (?-?)

Goldb Kontribuis al *La Esperantisto*.

Grøn: Elisabeth GRØNBORG; Harald GRØNBORG (?-?)

DkE 1949 Dansk-Esperanto Ordbog. Odense: Eget 1949, viii, 367 p.

GVEG: Großes Wörterbuch Esperanto-Deutsch (1999)

GVEG 1999 Erich-Dieter KRAUSE. *Granda Vortaro Esperanto-Germana*. Hamburg: Buske 1999. XIV, 882 p.

---

[79] La rakonto temas pri la vivo, ekzekuto kaj mostmorta vagado de la filozofo Sokrato (469-399 a.K.). Tial la trad. uzas i.a. multajn proprajn nomojn kaj toponimojn de l' antikva Grekio.

[80] La vortaro konsistas el du partoj, ĝenerala kaj suplemento (p. [243]-255). Tiu ĉi enhavas „teknikajn“ vortojn tro specialajn por la ĝenerala parto (ekz. *alpenstoko*) kaj (ofte evitindajn) „neologismojn“, ekz. duoblaĵojn kiel *zostro* anst. la klasikan (zamenhofan) *zostero*. HV indikas paĝonumerojn nur de la suplemento, ne de la ĝenerala parto. — Pro la multaj novaj vortoj ankaŭ en la ĝenerala parto (ekz. *forsan*, *forse* = *eble*) la vortaro estis forte kritikita kiel „la troja ĉevalo de la idistoj“ kaj oficiala kondamno fare de la Akademio nur pene evitita; detalojn vd. en BKB 2015 (recenzojn) kaj BK 4.1 – Akademia Dokumentaro (la diskuton en la Akademio). La forte reviziita 2-a eld. de 1921 (kaj postaj represoj) forstrekis plej multajn „idismojn“ kaj fariĝis unu el la ĉefaj bazoj de *PV 1930*, *1934*.

[81] Kiel ekz. pri la reveno al klasika Eo vd. la artikolon pri *es-* en HV.

H

Harry: Ralph HARRY (1917-2002)

LingSport 1972 Esperanto – lingvo de la sporto. Nürnberg: Pickel 1972 [broŝuro sen paĝoindikoj].

Heck

Heck 1907 ?? [{??

Høeg: Tom Arbo HØEG (1926-1992)

JurVE 1990 Juraj Vortoj kaj Esprimoj. UBO 20. Oslo: Universitata Biblioteko 1990, 118 p.

Hopf: Th[eodor] HOPF (?-?)

Bern 1906 Tra Berna Oberlando - mallonga ilustrita gvidlibro. Thun: Svisa Esperanta Eldonejo, 1906. [28] p. [„Presita kaj eldonita per° Oscar Hopf{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].[82]

I - Ĵ

IKEV: Internacia Komerca-Ekonomika Vortaro (1974)

IKEV 1974 vd. je MUNNIKSMA.

InfRap: ??

InfRap ?? [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}] ??

Ingl: V[icente] INGLADA ORS (1879-1949); A[ntonio] LÓPEZ VILLANUEVA (1857-1934).

EEs 1905 *Vortaro Esperanto-Hispana*. 1905. Vocabulario Esperanto-Español y Español-Esperanto. Barcelona: José Espasa, [1905]. xix, [2], 364 p.

Irmscher: Franz Ludwig IRMSCHER [nomita IRMSCHER-CHEMNITZ[83]] (?-?)

EDe 1912 Wörterbuch Esperanto-Deutsch. Chemnitz: Troitzsch Nachf. [posteuloj] 1912.

ISR: Internacia Scienca Revuo

ISR Internacia Scienca Revuo [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Jack: Ian JACKSON (?-)

JurT 1992 Anglojura Terminaro. Esperanta-Angla Terminlisto. London: Aŭtoro 1991, 80 p.

Jans: Sam Owen JANSSON (1906-1985); Frits LINDÉN (?-?); Birger GERDMAN (ĉ. 1900-?)

SvE 1934 Svensk-Esperantisk ordbok [Sveda-Esperanta Vortaro]. Stockholm: Förlagsföreningen Esperanto 1934.

JarL: Jarlibro

JarL SAT 1923 Jarlibro [de] Sennacieca Asocio Tutmonda [SAT]. Paris: SAT 1923. [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

JarL UEA Maj. 1910 Jarlibro de Universala Esperanto-Asocio. Ĝenevo Majo 1910. 134 + 10 nenumeritaj reklamaj p. [presita en Diĵono {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].[84]

---

[82] Teksto kun multaj pres- kaj eĉ bazaj gramatikaj eraroj, ekz. plufoje *per* anst. *de*: [t] *Verkita per° Th. Hopf*; *eldonita per° Oscar Hopf*; p. [7]: *maljuna°* {malnova} *tombejo* (en DE ambaŭ *alt*), *alpoj* anst. *Alpoj* k.t.p.

[83] Tiuepoke estis kutimo distingi plurajn samnomajn personojn per almeto de ilia loĝloko, tie ĉi *Chemnitz* (pron. *kemnic*), urbo en Saksio.

[84] Malzorge kaj lingve nekonsekvence farita verko kun multaj evidentaj preseraroj (*profosero°* anst. *profesoro*, p. 67 k.m.a.). Senĉapelaj literoj anstataŭas la esperantajn diakritojn (sampaĝe ekz. *ingeniero°* anst. *inĝeniero*). Se evidente, HV ĝustigas tion, sen aparte atentigi prie, tamen ne, se la intencita formo ne estas sendube deduktebla (ekz. *Gibraltaro*,

Jon: B. G. JONSSON

ESv 1893 *Lernolibro por svedoj kun plena esperanta-sveda vortaro*[t.e. trad. de *MV* al la sveda].[85] Uppsala: Jonssen 1893. 68 p. [ZNV 66, aperis en Jul. aŭ Aŭg. 1893[86] {LD 5, p. 197-266; skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

K

Keller: Ivy KELLERMAN (post edziniĝo KELLERMAN REED) (1877-1968)

EEn 1910 *Vortaro Esperanto-Angla* 1910. Esperanto-English Vocabulary. English-Esperanto Vocabulary. En: A Complete Grammar of Esperanto The International Language with graded exercises for reading and translation together with full vocabularies. New York: D.C. Heath & Co., [1910]. p. 233-271; 273-323 [el xiv, 334 p.].

KK: Kálmán KALOCSAY (1891–1976)

ParGv 1932 [kun Gaston WARINGHIEN; Roger BERNARD] Parnasa Gvidlibro. Budapest: Literatura Mondo 1932. 176 p. [2a eld. 1968, 3a rev. eld. 1984].

Infer 1933 Dante ALIGHIERI. Infero. Trad. K. KALOCSAY. Budapest: Literatura Mondo 1933. 282, 3 p. [senŝanĝa repr. La Chaux-de-Fonds; Milano: Literatura Foiro 1979].

Knoedt: Leopoldo H[enrique] KNOEDT (1921-2000)

Luz 1980 Glosaro. En: Camões. La Luzidoj. El la portugala lingvo tradukis: Leopoldo H. Knoedt. Chapecó: Fonto 1980, p. 423-440.

Kof: Abram KOFMAN (1864–1940)

Ili 1895 Iliado. Poemo de Homero. Tradukis A. Kofman. Nurnbergo: Tümmel 1895 [ZNV 76 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Kolar: Fran KOLAR-KROM (1877-1927)

Trez 1911 Aŭgust Ŝenoa: *La trezoro de l' oraĵisto*. El kroata lingvo tradukis Fran Kolar-Krom. Zagreb: Nakladna Tiskara Antuna Scholza 1911. ix + 290 p.

Kondr: Boris KONDRATJEV (1960-)

GVER *Granda Vortaro Esperanto-Rusa* (GVER 1997-2020) [konsultebla nur rete[87], cit. laŭ la dato de la lasta redakto de artikolo].

Kr: Erich-Dieter KRAUSE (1934-)

DeE 1983 *Vortaro Germana-Esperanta*. Wörterbuch Deutsch Esperanto. Leipzig: Enzyklopädie 1983, 594 p.

GVEG 1999 *Granda Vortaro Esperanto-Germana*. Großes Wörterbuch Esperanto-Deutsch. Hamburg: Buske 1999. 882 p.

GWDE 2007 *Granda Vortaro Germana-Esperanta*. Großes Wörterbuch Deutsch-Esperanto. Hamburg: Buske 2007.

PVEG 2018 Plena Vortaro Esperanto-Germana. Vollständiges Wörterbuch Esperanto Deutsch. 2 vol. Nov-Jorko: Mondial 2018, ambaŭ vol. kune 1486 p.

ĉu intencita aŭ presmanka formo?). Franca « æ » anstataŭas germanan « ä ». Germana « ü » foje estas donita per « ü », foje per « u ». Ankaŭ tiujn misojn HV korektas sen aparta atentigo.

[85] Lärobok med fullständig Esperantisk-svensk ordbok af D:r. L. Zamenhof. Öfversatt och med författarens tillstånd utgifven af B. G. Jonsson. [Enhavas la „Regularon por la Klubo Esperantista en Upsala“ kaj *Bihang* (anekson 1) kun longa listo de „vortoj fremdaj“ en la senco de § 15 de la Fundamenta Gramatiko sur. p. 57-62 kaj anekson 2 kun la nomoj de la tagoj, monatoj, mezurunuoj, monunuoj, landoj k.t.p. (p. 63)].

[86] Z *E-isto* Sep. 1893, 131: „En Upsalo eliris el la presejo la traduko de la «Meza Vortaro» en lingvo sveda, farita kaj eldonita de s-ro B. G. Jonsson […]. Ni ricevis tiun ĉi verkon antaŭ kelkaj semajnoj […]“. Vd. ankaŭ Jun. 1893, 84 (komenco de la presado en Junio).

[87] Je http://eoru.ru/ (2020-10).

Kuŝ: N. KUŜNIR

Kuŝ — Aŝik-Kerib. Turka rakonteto de M. Lermantov. Tradukis N. Kuŝnir. Nurnbergo: Tümmel 1895 [ZNV 79 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].
Pluraj kontribuoj al *E-isto*.

L

LA: Roger LÉGER (1895-1983); André ALBAULT (1923-2017)

FrE 1961 — Dictionnaire Français-Espéranto [Vortaro Franca-Esperanta]. Marmande: Éditions Françaises d'Espéranto [E.F.E] 1961.

Lang: Valdemar LANGLET (1872-1960)

Lang — Kontribuoj al *Lingvo Internacia*.

Lem: René LEMAIRE (1876-1954)

Lem — Kontribuoj al *L'Espéranto*, i.a. pri filatelo.

Lengy: Paŭlo (Pál) LENGYEL (1868-1932)

Lengy — Kontribuoj al *Lingvo Internacia*. ekz. *LI* Aŭg. 1898, 117-118: *La malhelpita bigamio. Ŝerca historio*.

EHu 1903 — *Vortaro Esperanto-Hungara*. 1903. En: Paŭlo (Pál) LENGYEL (1868-1932); SCHWÖRER; MILETZ. Esperanto Nyelvtan & Szotar. s.l., s.d. [1903], 80 p. [BIL 2648].

Leo: pseŭdonimo ankoraŭ ne malkaŝita

Leo — Kontribuis al *Belga Sonorilo*.

Lewin: Maurice LEWIN (1884-1971)

MeteoT 1961 — Meteologia Terminaro. Rotterdam: UEA (2a parto de la jarlibro 1961)[88].

Li: LI Hajpin (1917-1997)

EKo 1983 — Esperanto-Korea Vortaro. Seulo: Libera Biblioteko 1983. [1a eld. 1969. Repr. Seulo 1991].

LI: Lingvo Internacia (1895-1914)

LI — Periodaĵo monata de 1895 ĝis 1914, posteulo de *La Esperantisto* [aperis en Upsalo, Svedio {LD 11 (1895-1897), LD 12 (1898-1900), LD 13 (1901-1902); skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Lib: Rudolfs LIBEKS (1854-1908)

LernLv 1889 — *Lernolibro por latvoj*. [Starptautiška waloda (La lingvo internacia) no Dr. Esperanto : preekšchwahrdi, gramatika, gabali~~n~~i lašišchanai, starptautiška-latwiška un latwiška-starptautiška wahrdnize]. Rigâ: C. J. Sichman 1889. 88 p. [ZNV 29, cenzura dato 1889-01-01, aperis 1889 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

LibrServ UEA: Libroservo de Universala Esperanto-Asocio

LibrServ UEA dato — Librokatalogo de UEA kun dato de la enskribo. Ekz.: *LibrServ UEA* 2019-06-17.

---

[88] Reta eld. je http://www.eventoj.hu/steb/vortaroj/meteologio/meteologia-terminaro.html.

Lili: Lilliput-Wörterbuch

DeE 1928 Langenscheidts Lilliput Wörterbuch Deutsch-Esperanto [Liliputa Vortaro Germana-Esperanto de Langenscheidt]. Berlin: Langenscheidt 1928. 651 p. (nova eld. Berlin 1959).

LM: Literatura Mondo (1922-1949)

LM Literatura periodaĵo de 1922 ĝis 1949 (kun interrompoj). Budapest.

Lojko: Ivan Markoviĉ LOJKO (?-1905)

Ezop 1891 50 Elektitaj Fabloj de Ezopo. Esperantigis I. Lojko. Nurnbergo 1891 [ZNV 49, aperis ĉ. Jul. 1891; tute ne uzas la artikolo *la*; krom la antaŭparolo en p. 3-4 cit. laŭ numero de la koncerna fablo {LD 7, p. 137-162}].

Lor: Francisco Valdomiro LORENZ / LORENC (1872-1957)

LernCs 1890 *Lernolibro por bohemoj*.[89] Pardubicích: F. Hoblík. 1890. 27, 1 p. [ZNV 39, aperis: [monato nekonata] 1890 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}]. RIM. Uzas surogatan h-skribon (*ch*, *gh*, *hh*, *jh*, *sh*), tamen ja uzas la literon *ŭ*.

LR: Lingva Respondo

LR L. L. ZAMENHOF. Lingvaj Respondoj. [cit. laŭ numero kaj jaro].

Lumo: Lumo

Lumo 1903 Periodaĵo el Montrealo, Kanado.

Lut: Vilhelmo LUTERMANO [Wilhelm LUTTERMANN] (ĉ. 1950-)

Multaj tradukoj.

Luyk: Heinrich August LUYKEN (1864-1947)

Iŝtar 1924 Pro Iŝtar. Romano el la antikva Babela historio. Originale verkita. Leipzig: Ferdinand Hirt & Sohn. 1924, 304 p.[90]

M

Majn: Vladimir V. (DE) MAJNOV (1871-1942)

Manf 1891 K. R. Renaskita Manfred. Dramo en tri aktoj de K. R. Tradukis V. V. de Majnov. Nürnberg: Friedr[ich] Korn 1891 [ZNV 46 {LD 7, p. 113-136; skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Malo: Miroslav MALOVEC (1953-)

GEĈV 2017 Granda Esperanta-Ĉeĥa Vortaro. Dobřichovice: Kava-Pech 2017.

Marig: Daniele MARIGNONI (1846-1910)

LernIt 1890 *Lernolibro por Italoj*.[91] Crema: Carlo Cazzamalli [Mar.] 1890, 75 p. [ZNV 35 {LD 3, p. 173-235; skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

---

[89] Plena Lernolibro / de la lingvo internacia de dro. Esperanto / Por Bohemoj skribis Fr. Vl. L.

[90] La kvara kaj lasta orig. verkita romano de LUYKEN, nask. germano, kiu elmigris en aĝo de 21 jaroj (1885) al Anglio. Ĝi i.a. enhavas multajn personajn nomojn el la Malnova Testamento, kiuj estas nur parte esperantigitaj, ekz. *Jehoval*° anst. *Jehov/o*. Preskaŭ ĉiuj virinaj nomoj je *-a*, ekz. *Zalmuna*.

[91] Esperanto / ossia / la più pratica / delle lingue internazionali. Manuale / compilato e corredato di copiosi esempi / e di vocabolario / per cura del Dr. Daniele Marignoni [Esperanto t.e. la plej praktika el la lingvoj internaciaj / lernolibro

MattWeid: Ulrich MATTHIAS (1966-); Dietrich M. WEIDMANN (1960-)

Malgranda Vortaro Germana-Esperanta kaj Esperanta-Germana [en unu vol.]. Wiesbaden: marixverlag 2008, 255 p.[92]

DeE 2008 [Parto] Germana-Esperanta

EDe 2008 [Parto] Esperanta-Germana

Meaz: Giacomo MEAZZINI (1879-1938)

ItE 1922 Novo Vocabolario Italiano-Esperanto [Nova Vortaro Itala-Esperanta] preceduto da gramatica costitutiva comento e nozioni utili. S. Vito al Tagliamento: A. Paolet, 1922, xv, [4], 243 p. [BIL 2721].

Meier: Ludwig MEIER (1847-1919)

GramDe 1891 *Plena Metoda Gramatiko por Germanoj*.[93] München: Aŭtoro 1891 [ZNV 45 {LD 5, p. 49-118; skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Mich: Tadeusz J. MICHALSKI (1933-1997)

EPl 1959 Esperanta-pola vortaro. [repr. Varsovio: Nova Pola Eldonejo 1990].

EPl 1991 Esperanta-pola vortaro. Varsovio: Wiedza Powszechna 1991.

Milho: L. MILHO (?-?)

Cindr 1907 Cindrulino. Laŭ Angla rakonto [fabelo] esperantigis L. MILHO. Ilustrita Biblioteko por Infanoj 2. Tours (Tur): Eldonejo de E. K (Librejo de A. Barbot) s.j. [1907]. 23 p. [skanaĵo en la retejo de ÖNB].

Minn: Carlo MINNAJA (1940-)

ItE 1996 Vocabulario Italiano-Esperanto [Vortaro Itala-Esperanto]. Milano: Cooperativa Editoriale Esperanto, 1996. 1438 p.

Minor: Karl MINOR (1891-1946)

EDe 1924 Esperanto-Deutsches Handwörterbuch [Mantenebla aŭ Praktika Vortaro Esperanto-Germana]. Berlin: Ellersiek & Borel, 1924. vii, 71, 216 p.

Monat: Monato (1980-)

Monat Monato. Internacia Magazino Sendependa. [Nuntempe] Antverpeno: Flandra Esperanto-Ligo.

Le Monde diplomatique (esperanta eldono) vd. *Diplo*.

Mott: Achille MOTTEAU (1836-1906)

Mott Kontribuoj al *The Esperantist* (1903-1905).

EEn 1906 Esperanto-English Dictionary. 2a rev. eld. London: Review of Reviews; Hachette, 1906. 167 p. — Identa estas la 3a postmorta eld. 1907. La 1an eld. 1903 ni ĝis nun ne povis konsulti.

---

redaktita kaj provizitaj per multaj ekzemploj / kaj per vortaro / ellaborita de d-ro Daniele Marignoni]. Ĉefaj fontoj Z *UL* FR *87*, *DL 88*, Einst *Plen 1888*. Anstaŭigas diakritajn literojn per grasaj, ekz. ĉ = **c**, ĝ = **g** ktp. (**c**iuhoma, le**g**donanto, fi**s**oleo) kaj ŭ per u (**c**irkaukuri, **s**aumo).

[92] Kleines Wörterbuch Deutsch-Esperanto, Esperanto-Deutsch.

[93] Vollständige Methodische Grammatik / Formenlehre und Syntax / der Internationalen Sprache Esperanto.

Moulis: D-ro MOULIS (?-?)

Moulis — Kontribuoj al *Lingvo Internacia*: trad. de Joseph Grasset, “Historia skizo de spiritismo”, *LI* Feb. 1905, p. 25-32.

Munn: Feiko MUNNIKSMA (1915-1990)

IKEV 1974 — Internacia Komerca-Ekonomika Vortaro en 9 lingvoj. Antwerp: Kluwer Deventer 1974 [2a senŝanĝ. eld. 1975, 3a kun aldono de ĉina kaj japana 1990].

N

Naŭman: A. Naŭman (?-?)

Kontribuis al *La Esperantisto* 1893.

NePIV: Ne-PIV-aj Vortoj (1988)

NePIV 1988 — André CHERPILLOD. Ne-PIV-aj Vortoj. Listo de 6800 vortoj ne troviĝantaj en la° PIV [1970]. Nanterre: Aŭtoro 1988 [antaŭparolo de 1988-05-01].

Neumark: E. Neumark

Ruth 1893 — La Biblio tradukita en Esperanto. La Libro Ruth. El la originalo tradukis E. Neumark. Nürnberg: W. Tümmel. 1893. 15 p. [ZNV 60; aperis antaŭ 1893-03-15 {LD 7, p. 163-180; skanaĵo en la retejo de ÖNB}][94]

Niel: Christian NIELSEN (?-?).

LernDa 1890 — *Lernolibro por Danoj*.[95] Flensborg: I. B. Meyer 1890 [ZNV 33; dato de la antaŭparolo Nov. 1889 {LD 3, p. 1-73}].

NLR: Nica Literatura Revuo (?-?).

NLR

Nyl: Paul NYLÉN (1870-1958).

LernSv 1896 — *Lernolibro por Svedoj*.[96] Uppsala: Esperantoförening 1896 [{LD 5, p. 463-504}].

ESv 1897 — *Vortaro Esperanto-Sveda laŭ la „Universala Vortaro de D-ro L. Zamenhof*.[97] [1-a eld.] Upsala: Esperantoförening 1897 [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

[Trad. de] Gustaf SCHRÖDER. La unua gurdo. Kristnaska rememoro [en du partoj]. En: *LI* Apr./Maj. 1900, 63b-66b

---

[94] *E-isto* Mar. 1893, 46: „Eliris el la presejo la verketo «La libro Ruth» [...]“. „La traduko estas trarigardita de L. Zamenhof“.

[95] Lærebog til det internationale Esperantosprog (lingvo internacia) af Christian Nielsen. Enhavas koncizan gramatikon en la dana, vortaretojn Eo-danan kaj dana-Eon kaj „ekzercojn“. La dana parto estas presita en frakturskribo kaj en malnova dana ortografio (ekz. substantivoj kun majuskloj). La gramatiketo havas tabelon de korelativoj, tamen malkompletan (mankas ĉial, nenial, ĉiel, ĉiom kaj neniom). La vortareto Eo-dana sekvas tre fidele *MV 1889* kun malmultaj esceptoj: eksempl/° anst. ekzempl/, Israel/° anst. Izrael/, koron/° anst. kron/ k.a. La devioj de *MV* supozigas, ke NIELSEN ankaŭ uzis la svedan trad. de *UL 1887* fare de G. HENRICLUNDQUIST. La sole trovita nova vorto estas Flensborg/ (→ an), surbaze de la dana formo (kun -o-) de la urbo *Flensburg* (kun -u-) en Germanio. NIELSEN evidente apartenis al la dana malplimulto, vivanta en norda Germanio. La ekzercoj estas tiuj de *DL 1888* (ekz. kun artikul/°). Kelkaj dubaj formoj probable estas preseraroj, ekz. leper/° anst. lepor/ k.s.

[96] Lärobok med Exempel och Öfningar.

[97] Esperantisk-Svensk Ordbok – efter D:r L. Zamenhofs „Universala Vortaro“. – Kun mur malmultaj esceptoj (ekz. *uvertur/* p. 68) tre fidele sekvas *UV*. Kiel tiu, ankaŭ Nyl *ESv 1897* havas nur malmultajn kunmetaĵojn kaj proprajn nomojn. Malsame al *UV* NYLÉN taman ordigas vortojn komencantajn per diakritaj literoj en apartaj ĉapitroj. La listo de „vortoj fremdaj“ (p. 67-68) probable transprenita aŭ almenaŭ inspirita de Jon *ESv 1893*.

ESv 1933	Esperantisk-Svensk Ordbok [Vortaro Esperanto-Sveda]. Stockholm 1933.

O

OA: Oficiala Aldono al la Fundamento de Esperanto (1909-2007)[98]

OA	Pri Oficialaj Aldonoj decidis inter 1905 kaj 1948 la Lingva Komitato (LK), de 1948 la Akademio de Esperanto (AdE). Jenaj naŭ OA estis publikigitaj ĝis nun:[99]
OA 1-1909	1909
OA 2-1914	1914 [1919][100]
OA 3-1921	1921
OA 4-1929	1929
OA 5-1934	1934
OA 6-1935	1935
OA 7-1958	1958
OA 8-1974	1974
OA 9-2007	2007

OGE: Oficiala Gazeto Esperantista (1908-1922)

OGE	Parizo 1908-1922.

Okam: OKAMOTO Joŝicugu (1900-1956)

EJp 1963	Nova Vortaro Esperanto-Japana. Tokio: Japana Esperanto-Instituto 1963 [1a eld. 1926[101]].

OkcGR: Okcidentgermana Revuo (de 1961)

OkcGR	*Okcidentgermana Revuo* (red. Josef F. BERGER).

OKL: Oficiala Klasika Libro (1924)

OKL 1924	Oficiala Klasika Libro. Red. Émile Grosjean-Maupin. Franca-angla-germana parto 1924, 120 p. (malfidindaj vortaroj de la oficialaj radikoj kun nacilingvaj tradukoj, aperintaj en la serio „Kolekto de la Akademio“; detalojn vd. en BK II).

P

Pacj: Vortaro Esperanta-Ukraina

EUk 2012	Volodirmir PACJURKO, Evgen KOVTONJUK. Esperanta-Ukraina Vortaro. 2 vol. Kijivo: Vadym Karpenko 2012, 495 kaj 495 p.

---

98 La precizaj „oficialaj“ nomoj ŝanĝiĝas laŭ la epokoj; ofte sed kontraŭ la lingvaĵo de FdE *Oficiala Aldono al la Universala Vortaro*; detalojn vd. en BK 2.1 (Vortaro Oficiala – Ĝenerala Parto).

99 Detalojn vd. en BK 2.1 (Vortaro Oficiala, Ĝenerala Parto) kaj BK 4.1-2 (Akademia Dokumentaro, du vol.), la unuopajn vortojn en BKII.1-2 (Vortaro Oficiala, A-K kaj L-Z).

100 OA 2 estis preta en Aŭg. 1914, sed pro la komenco de la milito en Eŭropo ne plu povis esti *ĝenerale* publikigita (interpreteble), ĉar la translima poŝtservo ĉesis. Ĝenerala diskonigo tamen definitive okazis en 1919. HV datas OA 2 al 1914.

101 Laŭ la enkonduko de Kawasaki Naokazu al la eldono de 1963, Okamoto prenis la bazan vortotrezoron el la vortaroj de Grosjean-Maupin (franca), Millidge (angla) kaj Bennemann (germana). En 1933 li suplementis ĝin, ĉerpante el Plena Vortaro, Parnasa Gvidlibro kaj la reviziita Edinburga poŝvortaro. Daŭran pligrandigon de la vortaro la frua morto en aĝo de nur 56 jaroj malhelpis. Ĝin transprenis Nukina Yoshitaka, Miyamoto Masao kaj Kawasaki Naokazu, kiuj aldonis ĉiujn radikojn el la „Grand Dictionnaire Espéranto-Français“ de Waringhien (1957).

Pack: Martin PACKNESS (1839-1914)

DkE 1909 Dansk-Norsk Esperanto Ordbog [Dana-Norvega-Esperanta Vortaro]. Vejle [Danlando]: C. Neumann, 1909. [2], iv, 304 p. (BIL 2049; Esperanto Serie N. 5; en malnova dana ortografio de antaŭ 1948).

ParGv: Parnasa Gvidlibro (1932)

ParGv 1932 Parnasa Gvidlibro. 1932.

Pech: PECHÁN Alfonz (1902-1994)

EHu 1958 Esperanta-Hungara Vortaro. Budapest 1958.

Peltier: Émile PELTIER (1870-1909)

Kontribuis al *Espero Katolika* (de 1903).

PD: Jacques LE PUIL (?-?); Jean-Pierre DANVY (1952-)

GDFE 1992 Grand Dictionnaire Français Espéranto. [Granda Vortaro Franca-Esperanta]. Paris: France-Espéranto 1992.

Phill: Henry PHILLIPPS JR. (1838-1895)

Phill Kontribuo al *La Esperantisto* 1890.

PIV: Plena Ilustrita Vortaro[102]

PIV 1970 Gaston WARINGHIEN (ed.). Plena Ilustrita Vortaro. Paris: Sennacieca Asocio Tutmonda 1970 [antaŭparolo de Nov. 1968].

PIVS 1987 Gaston WARINGHIEN (ed.). Plena Ilustrita Vortaro - Suplemento. Paris: Sennacieca Asocio Tutmonda 1987 [antaŭparolo de Maj. 1987].

PIV 2002 Michel DUCGONINAZ (ed). Plena Ilustrita Vortaro. [Rev. eld.] Paris: Sennacieca Asocio Tutmonda 2002 [kunigas *PIV 1970* kaj *PIVS 1987* kaj enhavas multajn ŝanĝojn; antaŭparolo ne datita].

PIV 2005 Michel DUCGONINAZ (ed). Plena Ilustrita Vortaro. [Denove rev. eld.] Paris: Sennacieca Asocio Tutmonda 2005 [rete (sen la ilustraĵoj, antaŭparolo, listo de mallongigoj ktp.) konsultebla je vortaro.net; la reta versio estas pli aktuala ol la libroforma, enhavas ekz. indikojn pri OA 9-2007].

PIV 2020 Bertil WENNERGREN (ed.). En: vortaro.net.

Postn: Fjodor POSTNIKOV (1872–1952)

Kontribuis al *Lingvo Internacia*.

POŜ**Atl**: Poŝatlaso de la Mondo (1971)

PoŝAtl 1971 Poŝatlaso de la Mondo. Praha [Prago]: Kartografie 1971, 55 p.

PP: Plena Pekotekto

PP n-ro xxx Ekz.: *PP* #90/pb-8509 (numero 8509, prilaborita de pb en la jaro 1990).

Prakt: La Praktiko (1932-1941, 1946-1970)

Prakt Periodaĵo La Praktiko. Hago, Nederlando.

Pucc: Giovan Battista PUCCINELLI (1863-1944)

EIt ³1924 Dizionario Esperanto-Italiano con appendice di nuovi vocaboli [Vortaro Esperanta-Italiana kun anekso de novaj vortoj]. 3a eld. Livorno: Raffaello Giusti [Mar.] 1924, 248 p. [la anekso en p. 233-248; 1a eld. Livorno 1906].

[102] La plej ofte recenzita vortaro kaj libro de Eo entute. Detalojn vd. en BKB 2015.

PV: Plena Vortaro de Esperanto 1930, 1934

PV 1930	Emil GROSJEAN-MAUPIN, Gaston WARINGHIEN k.a. (ed.). Plena Vortaro de Esperanto. [1-a eld.] Paris: Sennacieca Asocio Tutmonda 1930.[103]
PV 1934	[2-a rev. eld.] Paris: Sennacieca Asocio Tutmonda 1934. [Ĉiuj postaj eld. ĝis 1996 estas identaj al *PV 1934*[104], detalojn vd. en BKB 2015].
PVS 1954	Vd. malsupre.

PVE: Plena Vortaro de Esperanto 1909-1910

PVE 1910	Vd. je BOIRAC.

PVS: Plena Vortaro de Esperanto, Suplemento 1954

PVS 1954	Gaston WARINGHIEN k.a. (ed.). Plena Vortaro de Esperanto. Suplemento. Paris: Sennacieca Asocio Tutmonda [antaŭparolo de Okt. 1953].

R

R: Rekomendo de la Akademio de Esperanto

R 1922	Unua Rekomendo pri Landnomoj. En: Vortaro de la Oficialaj Radikoj [VOR] 1922.
R 1989	Dua Rekomendo pri Landnomoj. Oficialaj Informoj 9 de 1989 en Aktoj III, 1975-1991.
R 2009	Tria Rekomendo pri Landnomoj. Oficialaj Informoj 12 de 2009-05-04.
R 2013	Rekomendo pri la Uzo de Propraj Nomoj. Oficialaj Informoj 22 de 2013-10-10.

Rev: La Revuo (1906-1914)

Rev	La Revuo. Parizo: Hachette 1906-1914.

ReVo: Reta Vortaro (??-??)

ReVo	Reta Vortaro [difin- kaj tradukvortaro surbaze de *PV 1934*].

Rhod: Joseph RHODES (1856-1920)

EnE 1908	*Angla-Esperanta Vortaro*.[105] London: Stead 1908, xxiv, 547 p. [kun ampleksaj listoj de propraj nomoj kaj toponimoj].

Rib: Manuel RIBEIRO DA COSTA E ALMEIDA

LernPt 1896	*Lernolibro por Portugaloj kun Du Vortaroj*.[106] Gouveia: Herminio 1896 [ZNV 110; dato de la antaŭparolo Nov. 1896, sur la frontispico same 1896, sur la ekstera kovrilo 1898 (!?) {LD 18, p. 125-346}].

Rob: Emmanuel ROBERT (1860 – post 1929)

EFr 1910	*Vortaro Esperanto-Franca*. Dictionnaire Esperanto-français - avec nombreux dérivés et locutions usuelles. Paris: Presa Esperantista Societo (PES). 1910 [antaŭvorto de Nov. 1909].

---

[103] Nek enhavas proprajn nomojn de personoj nek toponimojn.

[104] Pro la morto de GROSJEAN-MAUPIN (GM) (1863-1933), la alta aĝo de la kunredaktoro Albert ESSELIN (1860-?) kaj la ne tro bona regado de Esperanto fare de la kvara kunredaktoro Salomon GRENKAMP-KORNFELD (1896-1943) (inter la redaktoroj ĉefe pro politikaj kaŭzoj), la fakta redaktoro estis la tiam ankoraŭ relative juna WARINGHIEN (n. 1901), eĉ se pro varbaj kialoj la „fama“ nomo de GM restis pinte, tiu de WARINGHIEN nur laste.

[105] The English-Esperanto Dictionary. Based upon the „Fundamento“, the Esperanto literature, and the national-Esperanto dictionaries bearing Dr. Zamenhof's „Aprobo“.

[106] A Lingua Universal Esperanto – Methodo Completo / Comprehendendo / Dois Voccabularios / segundo a edição franceza de / Mr. L. de Beaufront / Traduzido e Coordenado por / Manuel Ribeiro da Costa e Almeida.

RondIr: La Rondiranto (1902-1904)

RondIr Monata Ilustra° Organo de l'Bulgaraj Esperantistoj. Plovdiv: Klubo Stelo {Skanaĵo en la retejo de ÖNB}.

Roll: Maurice ROLLET D'ISLE (1859-1943)

Mar 1908 *Marista Terminaro*.[107] Paris: Hachette 1905. 75 p. {Skanaĵo rete konsultebla}.

Ros: Juan (Johano) ROS SUDRIÁ (?-?)

KomSekr 1905 La Komerca Sekretario. Dokumentaro Komerca. Paris: Hachette 1908. 48 p. {Skanaĵo en la retejo de ÖNB}.

Run: Axel Fredrik RUNSTEDT (1861-1933)

Run Reformpropono en *La Esperantisto* Maj./Aŭg. kaj Sep. 1890.

S-Ŝ

Sauss: René de SAUSSURE (1868-1943)

Sauss 1907 En aparta eldonaĵo al Internacia Scienca Revuo. Ĝenevo: Int. Scienca Oficejo Esperantista Maj. 1907.

Sara: Ivan SARAFOF (1900-1982)

EBg 1963 *Esperanto-Bulgara Vortaro*. Есперантско български Речник. Sofio: Ŝtata Eldonejo „Nauka i Izkustvo" 1963. 441, 3 p.

Seab: Manuel de SEABRA (1932-2017)

PtRak 1959 Glosoj. En: Antologio de Portugalaj Rakontoj. S.l.: Grupo de Admirantoj de Zamenhof, s.j. [1959]. 2 p. (p. 216-220, nenumeritaj).

Sek: Tibor SEKELJ (1912-1988)

Nepal 1959 Nepalo malfermas la pordon. Popularscienca Eldon-Serio 2. La Laguna (Kanariaj Insuloj): J. Régulo 1959, 212, [1]

Senkompara Regiono por Turistoj

SenkompReg 1907 Senkompara Regiono por Turistoj. s.l.: 1907. 15 p. [angla-esperanta reklambroŝuro pri Yorkshire Dales en nordorienta Anglio{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

SennR: SENNACIECA REVUO – Literatur-Scienca Aldono (1923 k. sekv.)

SennR Sennacieca Revuo. Oficiala Organo de Sennacieca Asocio Tutmonda, Literatur-Scienca Aldono. Moskvo 1923 [skanaĵo en la retejo de ÖNB].

Setä: Vilho SETÄLÄ (1892-1985)

FiE 1923 Täydellinen Suomi-Esperanto Sanakirja - Plena vortaro Finna-Esperanta. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava, 1923. 831 p.

SEU: Bulteno de SEU (1926-1928)

SEU Bulteno de Sovetlanda Esperantista Unio, Moskvo {skanaĵo en la retejo de ÖNB}.

Simb: La Simbolo (?-?)

Simb Frua periodaĵo, ne menciita en la *Historio de la Esperanta Literaturo* de MINNAJA / SILFER.

---

[107] Alfabeta vortaro. En: Provo de marista terminaro. Paris: Hachette, 1908, p. 65-74. vi, [1], 74, [1] p. 23 ilus.

Smedt: Petro De SMEDT [esperantigite Petro DESMET'] (1934-)

	Vortaro Nederlanda-Esperanto-Nederlanda en unu volumo. Antverpeno: Flandra Esperanto-Ligo 2004. 573 p.
ENl 2004	Esperanto Nederlands Woordenboek.
NlE 2004	Nederlands Esperanto Woordenboek.
ENl 2020	Vasta vortaro – Uitgebreid woordenboek – Esperanto-Nederlands. Antverpeno: Flandra Esperanto-Ligo 2020. 1040 p.

Solov: Miĥail SOLOVJEV (1874-?)

Solov	Kontribuis al *La Esperantisto*.

Stank: Vitold STANKIEVIĈ (?-?)

Viv 1896	*El la vivo de Esperantistoj*. Rakonto de V. Stankieviĉ. Nurnbergo: Tümmel 1896. 27 p.

Straat: Antonius Gerardus Johannis van STRAATEN (1887-1955)

ENl 1933	Esperanto-Woordenboek. Deel I – Esperanto-Nederlandsch.[108] Zutphen: W.J. Thieme 1933.
NlE 1933	Esperanto-Woordenboek. Deel II – Nederlandsch-Esperanto. Zutphen: W.J. Thieme 1933.

STT: Scienca kaj Teknika Terminaro (1956)

STT 1956	Rudolf HAFERKORN; Kurt DELLIAN. Scienca kaj Teknika Terminaro. Tokio: Japana Esperanto-Instituto 1956, x, 248 p. [dato de la antaŭparolo 1954-06-02].

Sutk: V. G. SUTKOVOJ (1900-1937)

ERu 1927	Esperanto-Rusa Vortaro. Moskvo: CK SEU 1927. [fine de la rusa antaŭparolo "Odeso 1927"; 2-a senŝanĝa eld. Moskvo 1929, repr. Leningrado 1962].

Ŝtir: S. ŜTIRLIN (?-?)

Ŝtir	Kontribuis al *Belga Sonorilo*.

T

The-E: The Esperantist (1903-1905)

The-E	Periodaĵo monata de la britaj esperantistoj de 1903 ĝis 1905 [antaŭulo de *The British Esperantist* {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Thom: R.E.C. THOM (?-?; menc. inter 1905 kaj 1911)

JurT 1989	Jura Terminaro – Ĉerpita el PIV [1970 kun trad. al la angla]. s.l.: Kardo [= la aŭtoro] 1989, 45 p.

Thoms: H. Th. THOMSEN (?-?; menc. inter 1905 kaj 1911)

	Kontribuis al *Universo* 1909.

---

[108] La vortaro uzas la malnovan nederlandan ortografion (*Nederlandsch*° anstataŭ *Nederlands*). Detalojn vd. en BKB.

Tromp: Wilhelm Heinrich TROMPETER (1839-1901)

Tromp 1891 — *Lernolibro por germanoj*.[109] Nürnberg: W. Tümmel. 1891. 79, 1 p. [ZNV 43, aperis: feb. aŭ marto 1891[110] {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

TuFl: Ernesto TUDELA FLORES (1894-1974)

EEs 1959 — Vocabulario Esperanto-Español [Vortaro Esperanto-Hispana]. 1a eld. Valencia [Okt.] 1959, 171 p. [2a neŝanĝ. eld. 1987; kapvortoj en nurmajuskla skribo, pro tio uskleco ne sendube deduktebla; markas vortojn, ne notitajn kiel kapvortoj en *PV 1934*; vortoj mankantaj en *PIV 1970*, notitaj en *NePIV 1988*].

U

UEA: Universala Esperanto-Asocio

Vd. je *JarL UEA*.

Uitter: Dreves UITTERDIJK (1866-1940)

ENl 1925 — *Vortaro Esperanto-Nederlanda*. 3a eld. 1925.

UkrSt: Ukraina Stelo (1913-1923)

UkrSt — Monata Ilustrata [tiel] Gazeto. Kolomea (Aŭstrio -Galicio). [Skanaĵo en la retejo de ÖNB].

Univ: Universo (1909-1912)

Univ — Albert SCHRAMM (red.). Universo. Internacia Revuo por la Belo. Wolfenbüttel [De]: Heckner 1909-1912 {Skanaĵo en la retejo de ÖNB}.

V

Vall: Henri VALLIENNE (1854-1908)

Man 1908 — Abato Prévost. *Manon Lescaut*. Tradukita de D-ro Vallienne. Kolekto de "Lingvo Internacia". Paris: Presa Esperantista Societo 1908. 187 p.

Ver: Charles VERAX (1873-1943)

VocTT 1907 — Vocabulaire Technique et technologique Français-Esperanto [Teknika Terminaro Franca-Esperanta]. Paris: Hachette 1907.

EncV 1910 — Enciklopedia Vortareto Esperanta. Paris: Hachette 1910 [la inversigita kaj ampleksita versio de *VocTT 1907*].

Viki: Vikipedio

Viki — *Wikipedia* en Esperanto (cit. laŭ la dato de la versio, en kiu la koncerna vorto estas uzata la unuan fojon).

Villa: Frederico D. VILLAREAL (1850-1923)

LernEs 1902 — *Lernolibro por Hispanoj*. Lima 1902. [Grasaj literoj anstataŭas la diakritojn, do **c** = ĉ, **g** = ĝ k.t.p. Skanaĵo en la retejo de ÖNB].

---

[109] Die Weltsprache „Esperanto". Vollständiges Lehrbuch nebst zwei Wörterbüchern / nach der russischen Ausgabe von Dr. L. Samenhof / herausgegeben von W. Trompeter. En p. [80] estas aldono kun nomoj de la plej gravaj landoj, landanoj, urboj, mon- kaj mezurunuoj ktp. Ĝin transprenis jaron poste Ferr *LernPt 1892*.

[110] Sur p. 10-12 estas presita la „Nomaro" (ZNV) de ĉiuj verkoj aperintaj „ĝis marto 1891"; post ZNV 43 estas ankoraŭ notitaj la n-roj 44 (Grabowski) kaj 45 (Meier).

Vo-Ko

EEt 1927 — *Esperanto-Estona Vortaro*. Esperanto-Eesti Sonastik. Tallin [Reval]: Haapsalus [presejo Tamverk] 240 p. [BIL 2063]

Z

Zakj: Aleksandro ZAKRJEVSKI (?-?)

Zakj — Kontribuis al *Lingvo Internacia* {Skanaĵo en la retejo de ÖNB}.

Z: Lazar Markoviĉ ZAMENHOF (kutima ps.: L. L. Zamenhof)[111] (1859-1917)

Adr 1889 — Adresaro de la personoj, kiuj ellernis la lingvon „Esperanto". Serio I (No. No. [tiel] 1 ĝis 1000). Varsovio: Ĥ. Kelter. 1889. 39 p [ZNV 31, cenzura dato 1889-09-18, aperis: eble Okt. 1889 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Adr 1896 — Adresaro de la Esperantistoj. Serio XVI [16]. Nova Esperantistoj, kiuj aliĝis de 1/X 1893 ĝis 1/X 1895. Varsovio: A. Gins 1896. 27 p. [ZNV 83, cenzura dato 1895-10-31, aperis probable komence de 1896 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Adr 1897 — Adresaro de la Esperantistoj. Serio XVII [17]. Nova Esperantistoj, kiuj aliĝis de 1/13 X 1895 ĝis 1/13 I 1897. Nurnbergo: Wilh. Tümmel 1897. 20 p. [ZNV 104, aperis probable fine de Jan. 1897 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Adr 1898 — Adresaro de la Esperantistoj. Serio XVIII [18]. Nova Esperantistoj, kiuj aliĝis de 1/13 Januaro 1897 ĝis 1/13 Januaro 1898. Nurnbergo: Wilh. Tümmel 1898. 18 p. [ZNV 112, aperis probable fine de Jan. 1898 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Adr 1901 — Adresaro de la Esperantistoj. Serio XXI [21]. Nova Esperantistoj, kiuj aliĝis de 1/13 Januaro 1900 ĝis 1/13 Januaro 1901. Nurnbergo: Wilh. Tümmel 1898. 18 p. [ZNV 140, aperis probable fine de Jan. 1901 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Ald 1888 — Aldono al la „Dua Libro de l' Lingvo Internacia." (Varsovio): (Kelter) (1888). 19, 1 p. {*Orig* 1, p. 181-202; OV, p. 29-40} [ZNV 12, aperis: eble Jul. 1888].

AntV-RU *1889* — Antaŭparolo al la Vortaro de la Lingvo „Esperanto". [Eldono por Rusoj]. Varsovio: L. Zamenhof 1889 (presejo Ĥ. Kelter) [ZNV 6; dato de la cenzuro 1889-07-02 {LD 1, p. 405-417}].

Bat 1891 — La batalo de l' vivo. Trad. el Charles DICKENS. Felietone en *E-isto* ekde Feb. 1891, 12b [poste libroforme en *Bat 1910*].

Bat 1910 — La batalo de l' vivo. Trad. el Charles DICKENS. London; Paris 1910 [antaŭe felietone en *E-isto 1891*].

DL — D^ro^ Esperanto: Dua libro de l' lingvo internacia. Kajero nº 1. Varsovio: (Kelter) 1888. 50 p. ([ZNV 11, aperis: Feb. 1888]{*Orig* 1, p. 127-176; [a] ankaŭ en: OV, p. 21-29; skanaĵo en la retejo de ÖNB}; cit. laŭ paĝonumeroj; okaze estas aldonitaj indikoj de ĉapitroj kaj frazoj, ekz.: la vorto *agento* estas uzata en „*DL* 22 [7.18]", t.e. en paĝo 22, en ĉapitro 7, frazo 18).

Domb — *pk. al Dombrovski*, 1888-12-21 {*Orig* 1, p. 215; OV, p. 489}

---

[111] Detalojn pri la tie ĉi nur tre koncize cit. verkojn vd. en BK 3 (Zamenhofa Verkaro). Diversaj verkoj havas aparte kompleksajn eldonhistoriojn kaj gradojn de zamenhofeco, ekz. *Bat, FK*, *LR*, k.a. Same ni tie ĉi ne malŝlosas la pseŭdonimojn, uzitajn de Z, sed simple atribuas la koncernajn tekstojn al li. Ekz. estas «Hamza» (ekz. en *E-isto* Feb. 1891, 12b), inversigo de «Zamenh» k.a.

EG 1904	Hermann JÜRGENSEN.[112] *Vortaro Esperanto-Germana*[113]. [1-a eld. sub “redakto” de Z] Berlin: Möller & Borel s.j. [1904].
EG 1907	2-a rev. kaj ampleksigita eld. [aperis antaŭ Feb. 1907; pluraj senŝanĝaj repr.] Berlin: Möller & Borel s.j. [1907].
Einst	*let. al Leopold Einstein*, 1888. {*Orig* 1, p. 180; LD 2, p. 12-13; OV, p. 416}
ER 1909	*Vortaro Esperanto-Rusa*.[114] Moskvo: Eldonejo “Esperanto” 1909 [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].
Espero 1891	*let. al la societo Espero en Peterburgo*
1 FA-1923 *2 FA-1926* *3 FA-1932* *4 FA-1963*	Fabeloj de Andersen. 4 vol. Paris: Esperantista Centra Librejo [ECL] 1923, 1926, 1932; Bruselo: Heroldo de Esperanto 1963.[115]
FE 1894	Fundamenta Ekzercaro [1-a eld.] 1894 (cit. laŭ paragrafoj kaj frazoj kiel difinitaj en BK 1).
FK 1903 *FK 1907*	Fundamenta Krestomatio. 1-a eld. Paris: Hachette 1903 [antaŭparolo datita Apr. 1903, aperis fine de Nov. 1903].[116] 5-a rev. eld. Paris: Hachette 1907 [antaŭparolo datita Jun. 1907; la formato kaj paĝodisigo de la 1-a kaj rev. 5-a eld. estas identaj]; 18-a eld., prinotita de G. WARINGHIEN, Roterdamo: UEA 1992 [la paĝonumeroj estas malidentaj al la 1-a kaj 5-a eld.]; krom kelkaj malmultaj tekstoj novaj,[117] FK enhavas nur (parte prilaboritajn) pecojn el *E-isto* 1889-1894 kaj kelkaj aliaj fontoj (ekz. *UL*, *DL*, Lib *LernLv 1889*);[118] detalojn vd. en BK 3 {skanaĵoj de la (identaj) 3-a kaj 4-a eld. en la retejo de ÖNB}].
GE 1905	Hermann JÜRGENSEN, M. PAGNIER [1-a eld. sub “redakto” de Z].[119] *Vortaro Germana-Esperanta*. 1-a eld. Berlin: Möller & Borel s.j. [1905] {skanaĵo en la retejo de ÖNB}.
GE 1906	Vortaro Germana-Esperanta. 2-a rev. eld. Berlin: Möller & Borel s.j. [1906] {skanaĵo en la retejo de ÖNB}.
Geog	*let. al Richard H. Geoghegan*, 1888-02-13 {*Orig* 1, p. 179; OV, p. 488}.
GVGE 1894	Granda Vortaro Germana-Esperanta. Odeso 1894 [ZNV 74, cenzura dato 1893-10-05, aperis: 1894 {pvz kromkajero 5 (1991); skanaĵo en la retejo de ÖNB}].
Ham 1894	Hamleto. Reĝido de Danujo. Tragedio en kvin aktoj de V. Ŝekspir. Tradukis L. Zamenhof. [1-a eld.] Nurnbergo: W. Tümmel. 1894 (ZNV 71{pvz 1, p. 291-496; skanaĵo en la retejo de ÖNB}).

[112] Ĉar Z estis kontrakte ligita al la eldonejo *Hachette* en Parizo ĝis 1905, la t.n. „germanaj vortaroj“ *EG 1904*, *EG 1907* kaj *GE 1905*, *GE 1906* kaj postaj eldonoj ne aperis sub lia nomo, sed nur sub lia „redakto“; kiel aŭtoro estas indikita la „pajloviro“ Hermann JÜRGENSEN (*EG*) aŭ JÜRGENSEN kaj M[aurice] PAGNIER (*GE*); pro la sama kialo eble ankaŭ mankas la eldonjaroj; detalojn vd. en BK 3 (Zamenhofa Verkaro). Pri la rilato al Beau *EFr 1902* kaj postaj vd. la ĉap. *Koncize pri la ĉefaj evoluoj*... en ĉi tiu verko.

[113] Wörterbuch Esperanto-Deutsch von Hermann Jürgensen.

[114] La esperanta parto baziĝas preskaŭ vortidente sur *EG 1904* aŭ *EG 1907*, tamen notas iom malpli da kunmetaĵoj. Tipa enskribo pro tio estas „Z *EG 1904*, *ER 1909*“.

[115] Pri la (ne-)fidindeco de la ECL-eld. de *FA 1-3*, aperintaj nur post la morto de Z, vd. en BK 3.

[116] Reinhard HAUPENTHAL. Enkonduko en la Fundamentan Krestomation. En: Okcident-Germana Revuo Jul.-Aŭg. 1967:4, p. 31 [Parto I. - La diversaj eldonoj].

[117] Ekz. la trad. *Kronika katara konjunktivito* fare de Z.

[118] Tial, kun malmultaj esceptoj, preskaŭ ĉiam ekzistas iu pli frua fonto el *FK 1903* aŭ *FK 1907*.

[119] Vd. la noton ĉe *EG 1904*.

Ham ^{2}*1902* Hamleto. Reĝido de Danujo. Tragedio en kvin aktoj de V. Ŝekspir. Tradukis L. Zamenhof. [2-a eld., rev. de L. DE BEAUFRONT] Paris: Hachette. 1902. 176 p.[120] ({skanaĵo de la tekstidenta 3-a eld. Paris: Hachette s.j. [ĉ. 1904] en la retejo de ÖNB}).

Ifig 1908 Ifigenio en Taŭrido. Dramo en kvin aktoj. El germana lingvo tradukis D^{ro} L. L. Zamenhof. Paris: Hachette; Berlin: Möller & Borel, 1908. [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Lev 1912 La Levidoj. Tria libro de Moseo. Paris: Hachette 1912.

Let 1888-1 *let. al ??*, 1888-11-24 {*Orig* 1, p. 214}

LR Lingvaj Respondoj. Ed. Gaston WARINGHIEN. 7-a rev. eld. [Kioto]: ludovikito 1990 {pvz kromkajero 8} (cit. laŭ numeroj kaj jaroj).

Majn 1887-1 *pk. al Vladimir Majnov*, 1887-10-14 {*Orig* 1, p. 119; pvz krom 4, p. 4; OV, p. 475}

Majn 1887-2 *let. al Vladimir Majnov*, 1887-10-17 {*Orig* 1, p. 119; OV, p. 475}

Majn 1887-3 *pk. al Vladimir Majnov*, 1887-10-23 {*Orig* 1, p. 120; OV, p. 475}

Majn 1889-3 *let. al Vladimir Majnov*, sen dato {pvz 2, p. 30-31}

Majn 1889-4 *pk. al Vladimir Majnov*, 1889-03-17 (poŝtstampo) {pvz 2, p. 31-32}

Majn 1889-5 *let. al Vladimir Majnov*, sen dato {pvz 2, p. 32}

Majn 1889-6 *pk. al Vladimir Majnov*, 1889-03-29 (= 1889-04-10) {pvz 2, p. 32-33} [ktp. tra la tuta jaro 1889 laŭ pvz 2 ĝis]

Majn 1889-41 *pk. al Vladimir Majnov*, 1889-12-22 {pvz 2, p. 84}

Marta 1910 Marta. Rakonto de Eliza Orzeszko. El pola lingvo trad. L.L. Zamenhof. Paris: Hachette 1910, 237 p. [{skanaĵo en la retejo de ÖNB}; antaŭe felietone en *La Revuo*; 4a eld. Marmande: Editions Françaises d'Espéranto 1968].

MV *Meza Vortaro Esperanta-Rusa*[121]. Varsovio: Zamenhof 1889, [vi], 73 p. [ZNV 21, cenzura dato 1889-01-30, aperis eble feb. / mar. 1889 {pvz krom 5, 1991}]

Nom 1 Nomaro de l' verkoj pri la lingvo internacia (Esperanta), kiuj eliris ĝis Junio 1888. [kunpresita kun *DL*, 1-paĝa, sen paĝnumero] {*Orig* 1, p. 202}.

Nom 2 Nomaro de l' verkoj pri la lingvo internacia (Esperanta), kiuj eliris ĝis Novembro 1888. [kunpresita kun G *Blov*, 2-paĝa, sen paĝnumero] {pvz krom 3, p. 294-295}.

Nom (Adr) Nomaro de l' verkoj pri la lingvo internacia Esperanto, kiuj eliris ĝis Oktobro 1889. [kunpresita kun *Adr 1889*, p. 36-39].

Poŝ 1890 [L.L. Zamenhof,]. Meĵdunarodno-russkij slovar'. Russko-meĵdunarodnij slovar' En: Vsemirnij jazyk "esperanto". Polnij uĉebnik s 2 slovarjami. Varŝava: L. Zamenhof, 1890. 29, 47 p.

Pred 1907 La Predikanto. Libro el la Biblio. Paris: Hachette s.j. [1907]. [Antaŭe en *La Revuo* Mar. 1907, 293-304 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].

Prov 1910 Proverbaro Paris: Hachette 1910 (cit. laŭ numeroj {skanaĵo en la retejo de ÖNB}).

Ps 1908 La Psalmaro. Libro el la Biblio. Paris: Hachette 1908.

Rab 1908 La Rabistoj / dramo en kvin aktoj [de Friedrich Schiller]. El la germana lingvo tradukis L. L. Zamenhof. Paris: Hachette 1908 [antaŭe felietone en *La Revuo*].

Raben Heinrich [Henri] Heine. La Rabeno de Baĥaraĥ. Paris: Esperantista Centra Librejo (ECL) 1924 [antaŭe felietone en *La Revuo 1914*].

[120] La 2a kaj idente ĉiuj postaj eldonoj aperintaj ĉe *Hachette* estis reviziita de L. DE BEAUFRONT; la paĝodisigo estas malsama de la 1-a Nurnberga eld.; ekz.: Z *Ham 1894*, 5 [kvin] (*Mi vin* priĵuras° *per ĉielo: diru!*) — 2a eld., rev. de BEAUFRONT, *Ham* ^{2}*1902*, 4 [kvar] (*Mi vin* petegas *per ĉielo: diru!*). Eĉ se HV citas laŭ la 2a eld., ĝi tamen atribuas la jaron de unua uzateco al 1894, ekz.: **aforism/** [1894] **~o** Z *Ham* ^{2}*1902*, 86.31. Detalan komparon de la du eld. vd. ĉe Waringhien. Kritika ‚aparato' de la Zamenhofa Hamleto. En: Lingva Kritiko Dec. 1933:1:21, p. [2-3], repr. Bad Bellingen: Iltis 2016.

[121] Wörterbuch der internationalen Esperanto-Sprache. International-deutscher Theil. – Meza Vortaro internacia-germana. Warschau: L. Samenhof 1889, [vi], 73 p.

RE	*Plena Vortaro Rusa-Esperanta* [122]. Varsovio: Zamenhof 1889. xv, 232, 3 p. {2a eld. 1896 en pvz krom 5, p. 69-196; skanaĵo en la retejo de ÖNB}[123] [ZNV 17, aperis: jan. 1889[124].]
Reviz 1906	N. V. Gogol. La Revizoro. Komedio en kvin aktoj – el rusa lingvo trad. L. L. Zamenhof. Paris: Hachette s.j. [ĉ. 1907]. [antaŭe jam felietone en *La Revuo* de Sep. 1906, 1 {skanaĵo de ambaŭ en la retejo de ÖNB}].
Schl 1887	*let. al Johann Martin Schleyer*, 1887-11-27. {*Orig* 1, p. 120-121; pvz krom 4, p. 5-8}.
TwEDe 1907	Taschenwörterbuch Deutsch-Esperanto und Esperanto-Deutsch [Poŝvortaro Germana-Ea kaj Eo-Germana]. Redigiert von Dr. L. L. Zamenhof. Berlin: Esperanto Verlag Möller & Borel 1907, 137 p. [skanaĵo de ambaŭ en la retejo de ÖNB].
UL	*Unua Libro por Rusoj* [125]. Varsovio: Kelter 1887. 40, 2 p. {LD 1, p. 1-52; [v] ankaŭ en: pvz krom 5, p. 1-66} [ZNV 1, aperis: 14-Jul.].
UL DE	*Unua Libro por Germanoj* [126]. Varsovio: Kelter 1887. 48, 2 p. {LD 1, p. 165-224; [v] ankaŭ en: pvz krom 5, p. 1-65, 67} [ZNV 4, aperis: 12-Nov.].
UL EN *Gg*	*Unua Libro por Angloj, trad. Richard H. Geoghegan* [127]. Varsovio: Kelter 1889. 40, 2 p. {LD 1, p. 293-339} [ZNV 5, aperis: eble Jan./ Feb. 1889].
UL EN *St*	*Unua Libro por Angloj, trad. Julian Steinhaus* [128]. Varsovio: Kelter 1888. 39, 2 p. {LD 1, p. 245-291; [v] ankaŭ en: pvz krom 5, p. 1-65, 68} [ZNV pra 5, aperis: feb.].
UL FR	*Unua Libro por Francoj* [129]. Varsovio: Kelter 1887. 48, 2 p. {LD 1, p. 105-164; [v] ankaŭ en: pvz krom 5, p. 1-65, 67} [ZNV 3, aperis: 12-Nov.].
UL HE *1888*	*Unua Libro por Hebreoj, trad. Hanec* [130]. Varsovio: 1888. 105, 5 p. {LD 16, p. 1-113} [ZNV 13, cenzura dato: 1888-05-23, aperis: ?].
UL PL	*Unua Libro por Poloj* [131]. Varsovio: Kelter 1887. 40, 2 p. {LD 1, p. 53-104; [v] ankaŭ en: pvz krom 5, p. 1-66} [ZNV 2, aperis: 25-aŭg.]
UL YI *1888, 1888*	*Unua Libro por Izraelidoj (en la jida), trad. Hanec* [132]. Varsovio: 1888. 66 p. {LD 2, p. 147-215} [ZNV 23, aperis: eble Dec. 1888].

---

[122] Дръ Эсперанто: Полный словарь эсперантскаго (международнаго) языка. Часть русско-эсперантская. Plena vortaro rusa-internacia. Варшава: Изданіе Л. Заменгофа 1889. xv, 232, 3 p.

[123] Danke al la komplezemo kaj malavareco de R. Haupenthal, kiu sendis al mi fotokopion, mi povis konsulti la unuan eldonon, nun tre raran, kiun ekzemple ne disponis eĉ Itô Kanzi (gnev).

[124] En la *Nom* aldonita al *Einst*, „Volapük und Lingvo internacia", Nürnberg: Stein 1889, *RE* estas listigita sub n-ro 17. La (germanlingva) titolo de l' *Nom* diras „verkoj, kiuj eliris ĝis Januaro 1889".

[125] Дръ Эсперанто. Международный языкъ. Предисловіе и полный учебникъ. por Rusoj. Варшава: Типо-Литографія Х. Кельтера. 1887.

[126] Dr. Esperanto. Internationale Sprache. Vorrede und vollständiges Lehrbuch. por Germanoj. Warschau: (Ch. Kelter). 1887.

[127] Dr. Esperanto's. International language. Introduction & complete grammar. por Angloj. English edition by R. H. Geoghegan. Warsaw: L. Samenhof. 1889.

[128] Dr. Esperanto's. International tongue. Preface and complete method. edited for Englishmen by J. St. por Angloj. Warsaw: Printed by Ch. Kelter. 1888.

[129] Dr. Esperanto. Langue internationale. Préface et manuel complet. por Francoj. Varsovie: (Ch. Kelter). 1887.

[130] עספעראנטא ר"ד מאת שלם הלשון ומורה הקדמה :לכלנו אחת. por Hebreoj. ק"לפ ח"תרמ שנת .ווארשא .הנץ מאת לעברית נעתק. Международный языкъ. Сочиненіе Д-ра Эсперанто, переведено на еврейскій языкъ Ганецомъ. Варшава. 1888.

[131] Dr. Esperanto. Język międzynarodowy. Przedmowa i podręcznik kompletny. por Poloj. Warszawa: Druk. i Lit. Ch. Keltera. 1887.

[132] עספעראנטא. Por Izraelidoj. אומגעארבייטעט פיר דעם יודישען פאלק פאן הנץ. ווארשא. בדפוס של ס. לעווינסקי. שנת תרמ"ט לפ"ק. מענטש , קען זיא ערלערנען אין אייגענע טעג , אונד וועט זיך קענען אין איהר פערשטענדיגען מיט דער גאנצער וועלט. פערפאסט פאן דאקטאר

UL Ru[2]	*Unua Libro por Rusoj, 2-a eld.* [133]. Varsovio: Kelter 1888. [134] 40, 2 p. {LD 1, p. 225-243 (nur titolpaĝo, p. 21-38 kaj [v]); [v] ankaŭ en: pvz 1, p.40; pvz krom 5, p. 1-66}
UL Sv *1889*	*Unua Libro por Svedoj, trad. G. Henriclundquist* [135]. Varsovio: Ch. Kelter 1889. [ZNV 24, cenzura dato: 1889-05-20, aperis: ? {LD 1, p. 349-393}].
UV	Universala Vortaro. 1-a eld. 1893 [sur la kovrilo erare indikita 1894; iris al la cenzurejo en Apr. aŭ Maj. 1893; cenzura dato 1893-06-30, aperis fine de Aŭg. 1893[136] {pvz kromkajero 5, p. 237-289 (1991)}]. 2-a preskaŭ identa eld. 1898. Ĝi fariĝis parto de FdE en 1905.[137]

Zeid: Otto W. Zeidlitz (1860-1943)

Zeid	Kontribuoj al *La Esperantisto* (*E-isto*) kaj ekde 1895 al *Lingvo Internacia* (*LI*).
Literat 1895	Emilie Flygare-Carlén. La literaturisto kaj lia fianĉino. Trad. Otto W. Zeidlitz. Upsala 1895 [dato de la antaŭparolo: Dec. 1893 {skanaĵo en la retejo de ÖNB}].[138]

W

Waher: Willem Waher (V. Vaĥer)

EEt 1895	Esperanto-Eesti Sônasktik. Vortaro Esperanto-Esta. Nurnbergo: Presejo de W. Tümmel 1895. 24 p. [ZNV 78 {LD 5, p. 437-460; skanaĵo en la retejo de ÖNB}][139]

Wahl: Edgar de Wahl (1867-1948)

E-isto	Demando ankoraŭ ne priparolita. En: *La Esperantisto* Dec. 1889:1:03 (de 1889-12-20), p. 18-20 [Trovlokoj vd. sub E-isto].
Princ 1889	Princino Mary. Rakonto de M. Lermontov [ZNV 30; dato de la antaŭparolo „en Februaro 1888“, cenzura dato 1889-08-13 {LD 7, p. 1-32; skanaĵo en la retejo de ÖNB}][140].

War: Gaston Waringhien (1901-1991)

GD 1957	Grand Dictionnaire Esperanto Français. Paris: Sennacia Asocio Tutmonda 1957 [antaŭparolo de 1955; preparis la vojon al *PIV 1970*; 2a eld. 1976, ŝanĝoj nur en aparta suplemento].
GD [2]*1976*	2a eld., senŝanĝa repr. kun supl. Paris: SAT-Amikaro 1976.

די וועלטשפראכע. דאס איז איין נייע פראכע , זעהר איין לייכטע , וואס יעדער פערשטאנדיגער. Де велтшпрахе, т.е. Международный языкъ. Сочиненіе Д-ра Эсперанто, Переведено на еврейскій разговорный языкъ Ганецомъ. Варшава. Въ типографіи М. Левинскаго, Краковское-Предмѣстье №40, 1888.

[133] Дръ Эсперанто. Международный языкъ. Предисловіе и полный учебникъ. por Rusoj. Второе изданіе Варшава: Типо-Литографія Х. Кельтера. 1887.

[134] Kvankam la kovrilo kaj la titolpaĝo portas la daton 1887, la verko aperis nur en 1888, ricevinte prespermeson je 1888-1-12 (1887-12-31 laŭ la julia kalendaro). vd. pvz 1bis, p. 62-64; LD 1, p. 226- 228, 469.

[135] Dr. Esperanto. Internationelt Språk. Företal och Fullständig Lärobok. por Svedoj. Öfversättningen verkstäld af G. Henriclundquist. Warschau: L. Samenhof 1889.

[136] Z *E-isto* Jun. 1893, 84: „Anstataŭ la «Meza Vortaro por Rusoj», kiun D-ro Ostrovski intencis eldoni, baldaŭ eliros alia, multe pli grava verko: «Universala Vortaro […]», kiu enhavos en si la tradukon de la Meza Vortaro en kvin lingvoj (franca, angla, germana, rusa kaj pola). La manuskripto jam estas preta kaj donita en la presejon, kaj ĝi eliros kredeble ĉirkaŭ la fino de Aŭgusto [1893]“.

[137] Detalojn vd. en BK 2.1 (Vortaro Oficiala – Ĝenerala Parto).

[138] Uzas konsekvence „senpersonan ĝi“,vd. je *ĝi*.

[139] Tre fidela trad. de *MV* 1889 al Et. La solaj novaj vortoj trovitaj estas *est/* (ark., *eston/*) kaj *Nurnberg/* (anstataŭ la pli frua *Nürnberg/*). La esperantaj vortoj sen kategorio-markiloj, ekz. „bot, botel, bov“ ktp.

[140] La rakonto temas pri interagoj kaj ~paroloj en kaŭkaza banloko. Tial oni trovas multajn esperantigitajn toponimojn de la regiono. Por la epoko avangarda kaj daŭre bone legebla traduko.

GDS ²1976	Suplemento de *GD ²1976*, aparte paĝita.
GD ³1994	3a eld., rev. kaj ampl. de P[aul] SIGNORET (1922-2017). Paris: SAT-Amikaro 1994.
PV 1930	vd. je PV.
PV 1934	vd. je PV.
PVS 1954	vd. je PVS.
PIV 1970	vd. je PIV.

Waś: Józef WAŚNIEWSKI / WASCHNIEWSKI (1858-1897)

Waś	Diversaj artikoloj kaj tradukoj en *La Esperantisto* kaj *Lingvo Internacia*, foje sub la pola, foje sub la germana nomformo, foje sub "J. W.", kelkaj poste transprenitaj en *Liro 93* kaj *FK 1903*.

Wells: John Christopher WELLS (1939-)

	Konciza Angla-Esperanta-Angla Vortaro.
EnE 1969	*Konciza Angla-Esperanta Vortaro*. 1969.
EEn 1969	*Konciza Esperanta-Angla Vortaro*. 1969.
	Konciza Angla-Esperanta-Angla Vortaro. English Esperanto English Dictionary. New York: Mondial 2010 [antaŭparolo de Nov. 2009; du vortaroj en unu vol.; rev. kaj pliampleksigita 2a eld. de *EnE 1969* kaj *EEn 1969*].
EnE 2010	*Konciza Angla-Esperanta Vortaro*. 2010
EEn 2010	*Konciza Esperanta-Angla Vortaro*. 2010.

Wicke: Fritz WICKE (trad.) (?-?)

Galero 1922	Wilhelm RAABE (1831-1910). La Nigra Galero [Die schwarze Galeere°, 1865[141]]. 2a, korektita eld. Leipzig: Hirt & Sohn 1922. 64 p. [1a eld. Leipzig: Hirt ĉ. 1912].

Wikipedia: Vd. Viki (Vikipedio)

Wü: Eugen WÜSTER (1898-1977)

EV	Enciklopedia Vortaro Esperanto-Germana. Kvar liverpartoj A-Kor. Leipzig: Hirt 1923 (A-Ĉ), 1925 (Ĉ-F), 1930 (F-I), 1932 (I-Korn); 1935 Korn-Z kiel manuskripto laŭ stato de 1935 (ĉ. 2000 p. A4) kaj mikrofiĉa eld. en ÖNB. Maŝintransskribita Korn-Pekin (Kor-Luz ĉ. 1983, M-O 1996-1998, P-Pekin 1998). Pliajn detalojn vd. en BKB 2015.
ZR 1927	Zamenhof-Radikaro. Leipzig: Hirt. 1927. 84 p.

Y

Yama: YAMAZOE Saburoo (1908-2007)

MedT 2001	Angla-Esperanta Medicina Terminaro. Kraków [Krakovo]: UMEA Shinoda-Kuracejo 2001, 720 p.

[141] La germanan originalon en la ne plu aktuala lingvaĵo de la epoko („weder Pardon noch Ranzion°") oni trovas en la reto en Projekt Gutenberg – DE. Ĝi rakontas pri la ribelo de la flandraj (tiuepoke t.n. „nederlandaj") geŭzoj kontraŭ la hispana okupado de Antverpeno en la 1580-aj jaroj. Pro tio ĝi enhavas multajn historiajn soldatajn kaj maristajn terminojn (*partisano*). La trad. al Eo, baze de 1912 (la 1a eld. ni ĝis nun ne povis havigi al ni), preskaŭ laŭvorte sekvas la germ. orig. kaj tial por nia nuna gusto ofte estas maleleganta, ekz. plena de troaj kunmetaĵoj kaj kompleksaj verbo-formoj (precipe pasivaj): *fortikaĵeto* (Fort, *fortikaĵo* sufiĉas), *eljunaĝa amiko*, *reformitulo*, *lulilkanto*, *povis esti farinta*, *kiel estis tio okazinta* k.t.p. Ĝuste tial ĝi taŭgas kiel ekzemplo de lingvoŝanĝiĝo en Eo.

Bibliografio

Pliajn detalojn vd. en BK 3 – Zamenhofa Verkaro.

BIL	Petr E. STOJAN. Bibliografio de Internacia Lingvo. Genève 1929. Repr. Hildesheim, New York 1973 (kun bibliografia aldono de Reinhard HAUPENTHAL).
BK	Bernhard PABST: *Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto*. 12 vol. Berlino: Esperanto-Akademio 2011-2020. Vd. la superrigardon je la fino de tiu ĉi verko.
BKB	Bernhard PABST: *Berlina Komentita Bibliografio de la Vortaroj kaj Terminaroj de Esperanto 1887-2014.* [1-a eld. kiel pdf] Berlino: Esperanto-Akademio 2015.
CEOLE	Geoffrey SUTTON. *Concise Encyclopedia of the Original Literature of Esperanto 1887-2007*. New York: Mondial 2008.
DLE	Adolf HOLZHAUS: *Doktoro kaj lingvo Esperanto*. Helsinki: Fondumo Esperanto 1969. 524 p.
EBEA	Bernhard PABST (red.): *Elektronika Bibliografio de Esperantaj Artikoloj*. Reta datumbazo (stato Maj. 2005).[142]
EdE	*Enciklopedio de Esperanto*. 2 vol. Budapest 1933-1934. Repr. sen la fotoj Budapest: Hungara Esperanto-Asocio 1979. Intertempe ankaŭ en Vikipdedio.
EVE	Ebbe VILBORG. *Etimologia Vortaro de Esperanto*. 5 vol. Stockholm: Eldona Societo Esperanto 1989-2001.
FK	L.L. ZAMENHOF. *Fundamenta Krestomatio*. [1-a eld.] Paris 1903. 5-a rev. eld. 1907. 18-a eld. kun komentoj de Gaston WARINGHIEN. Rotterdam: UEA 1992.
HEL	Carlo MINNAJA; Giorgio SILFER. *Historio de la Esperanta Literaturo 1887-2012*. 1-a eld. La-Chaux-de-Fonds: Kooperativo de Literatura Foiro 2015.
LD	[ITÔ Kanzi (ed.)]. *ludovikologia dokumentaro* [Kioto]: eldonejo ludovikito [t.e. la ed.] (eble neniam kompletigotaj necesaj aldonoj al la pvz)[143]. Tiuj indikoj validas por ĉiuj vol. notitaj sube.
LD 1	*I. unuaj libroj*. 1991. 476 p.
LD 2	*II. komenctempaj lernolibroj I*. 1991. 369 p.
LD 3	*III. komenctempaj lernolibroj II*. 1992. 449 p.
LD 5	*V. diversaj vortaroj kaj lernolibroj.* 1991. 531 p.
LD 7	*VII. legolibroj I*. 1991.
LD 14	*XIV. l'esperantiste I (1898-1900)*. xxx. vi+667 p.
LD 15	*XV. l'esperantiste II (1901-1902)*. xxx. vi+535 p.
LD 16	*XVI. spikumaĵoj I*. xxx. vi+516 p.
LD 18	*XVIII. spikumaĵoj III*. 2004. 359 p.
LkV	Gaston WARINGHIEN: *Lingvo kaj Vivo. Esperantologiaj eseoj*. 2-a rev. eld. kun Apendico. Rotterdam: UEA 1989. 452 p. (1-a eld. La Laguna: J. Régulo 1959).
NDK	Halina GORECKA; Aleksander KORĴENKOV. *Nia Diligenta Kolegaro*. Biografioj de 200 eminentaj esperantistoj. Serio Scio 10. Kaliningrado: Sezonoj; Kaunas: Litova Esperanto-Asocio 2018.
Orig 1	*unua etapo de esperanto*. 1878-1895. (kioto): eldonejo ludovikito 1989. 895, xxix, 24 p. (iom reviziita plena verkaro de l.l. zamenhof. originalaro 1.)

[142] Adr. http://www.esperantoland.org/ebea/. La bibliografio en Maj. 2005 enhavas indikojn pri proksimume 8000 artikoloj el la Esperanto-gazetaro, ekde la jaro 1890 ĝis hodiaŭ. Temoj traktataj estas precipe lingvistiko, historio, movado kaj komunumo de Esperanto. Pliaj 7000 artikoloj prilaborita, sed ankoraŭ ne publikigita.

[143] ITÔ Kanzi (1918-2005), la editoro kaj eldonisto de LD kaj PVZ en siaj tekstoj kaj komentoj uzis nurminusklan skribon, kiun ni – malgraŭ ĝia malmodeleco – fidele redonas tie ĉi.

OV	L. L. ZAMENHOF. *Originala verkaro. Antaŭparoloj. Gazetartikoloj. Traktaĵoj. Paroladoj. Leteroj. Poemoj.* Kolektitaj kaj ordigitaj de D-ro Joh[annes] DIETTERLE. Leipzig: Hirt & Sohn 1929. 604 p.
PIV	Michel DUC GONINAZ (red.): *Plena Ilustrita Vortaro*. Paris: S.A.T. 2005, 1265 p. Rete konsultebla je vortaro.net.
pvz 1	*unuaj libroj por esperantistoj*. (kameoka): eldonejo ludovikito 1973. 156 p. (iam kompletigota plena verkaro de l.l. zamenhof. kajero 1.)
pvz 2	*ni laboru kaj esperu!* (kioto): eldonejo ludovikito 1974. 342 p. (iam kompletigota plena verkaro de l.l. zamenhof. kajero 2.)
pvz 1bis	*la inkunabloj de esperanto*. (kioto): eldonejo ludovikito 1979. 283 p. (iam kompletigota plena verkaro de l.l. zamenhof. kajero 1bis.)
pvz 4	*tamen la afero progresas! komenca tempo de "lingvo internacia"*. (kioto): eldonejo ludovikito 1975. 414 p. (iam kompletigota plena verkaro de l.l. zamenhof. kajero 4.)
pvz 5	*hebreo el la geto. de cionismo al hilelismo.* (kioto): eldonejo ludovikito 1976. 455 p. (iam kompletigota plena verkaro de l.l. zamenhof. kajero 5.)
pvz krom 2	*korespondaĵo ludovikologia.* (kioto): eldonejo ludovikito (1982). 271 p. (iam kompletigota plena verkaro de l.l. zamenhof. kromkajero 2.)
pvz krom 3	*ludovikologiaj biografietoj*. (kioto): ludovikito 1987. 335 p. (iam kompletigota plena verkaro de l.l. zamenhof. kromkajero 3.)
pvz krom 4	*aŭtografoj de ludoviko*. serio I. (kioto): eldonejo ludovikito 1989. 407 p. (iam kompletigota plena verkaro de l.l. zamenhof. kromkajero 4.)
pvz krom 5	*ludovikaj vortaroj el la 19-a jarcento*. (kioto): eldonejo ludovikito 1991. 373 p. (iam kompletigota plena verkaro de l.l. zamenhof. kromkajero 5.)

Lingvaj Notoj kaj Principoj

Kelkaj lingvaj demandoj koncernas multajn unuopajn vortojn en HV. La plej gravajn kaj la de ni aplikitajn principojn kaj solvojn ni prezentas tie ĉi.

1. **Ĉu vorto esperanta aŭ alilingva?**: Ofte estas diskuteble, ĉu vorto – ĉefe propra nomo – estas esperanta, se mankas kaj la markilo *-o* kaj la ĝin anstataŭanta apostrofo: Zamenhof, Andersen, Puŝkin, Dina (rivero en Latvio, kies nomo en DE estas *Düna*), Bordo (urbo en Francio *Bordeaux*). Konforme al la klarigo de la Akademio de Esperanto en OA 8 (1974)**[144]**, HV interpretas ilin kiel vortoj esperantaj: Zamenhof/o, Andersen/o, Puŝkin/o, Dina/o, Bordo/o aŭ Zamenhof', Andersen', Puŝkin', Dina', Bordo' kaj notas ilin laŭ jena modelo: **Irkutsk/** [1893: ~] [**~o**] *E-isto* Nov. 1893, 163 (*En la gazetoj de* ~) – la o-markilo en angulaj krampiloj kaj la tildo sen o-markilo indikas, ke en la orginalo aperas la formo «Irkutsk». — Kondiĉo tamen estas, ke tiaj vortoj estas transskribitaj nur per esperantaj literoj. Male HV principe ne registras formojn kiel *Nürnberga*, kvankam ili portas a-markilon (sed ja registrus ekz. *Nirnberg*, *Nurnberg*, *Nuremberg* aŭ simile) aŭ vortojn kiel *Götheo* malgraŭ la o-markilo. Al tiu principo ni faris nur malmultajn esceptojn: la relative ofta *Volapüko*, *~a*, *~isto* ktp., kelkaj Bibliaj vortoj, transskribitaj en 1893 laŭ aparta sistemo, ekz. *Beshleĥhemo* (nun Bet-Leĥemo), kaj formoj kiel *Nev-Yorko* (kun -Y-) por dokumenti, kiam oni transiris al "pure" esperanta transskribo. Se vortformo povas esti kaj esperanta kaj alilingva (ekz. la nomoj de la italaj urboj *Torino* kaj *Livorno*) HV registras ilin kiel esperantaj vortoj, eĉ se la kunteksto probabligas, ke la aŭtoro celis la originalan italan nomon.
2. **Ĉu vorto esperanta aŭ reform-esperanta?**: Iujn reformproponojn ni notas en la alfabeta parto (markante ilin per "prop.") aŭ almenaŭ atentigas pri ili en la ĉapitro "Fontoj". Tiel ekz. GRABOWSKI proponis anstataŭigi iujn vortojn kun radikfina *–i/* per radikfina *–j/* (*akademi/* → *akademj/*°, *naci/* → *nacj/*° ktp.), *kaj* per *ed* kaj *de* per *par*° (nuntempe foje *far*° anstataŭ *fare de*). Tiajn proponojn ni notis (vd. je *–j/* kaj *ed*). Ni (almenaŭ provizore) rezignis noti pli ampleksajn reform-proponojn, ĉefe se ili nek siaepoke, nek nuntempe iel grave influis la diskuton. Ekzemplo estas la proponoj de HUERTES 1890 (ZNV 36).**[145]** Anstataŭ „j" li uzas „y": *jes* → *yes*°, *kaj* → *kay*°, *pajlo* → *paylo*° ktp. La finaĵo de pluralo do estas „y". La neuzata „j" anstataŭas „ĵ" (*jurnalo*°). La literduojn „kv, gv" li anstataŭigas per „ku, gu": *akvo* → *akuo*°, *lingvo* → *linguo*° ktp. La litero *ŭ* fariĝas *u*. HUERTES ne uzas la n-markilon por indiki rektan objekton. Laŭ li la prononco de „c" devas esti „s" ktp. (*ekzercoj* → *ekzercicioy*°). Ĉar

---

[144] OA 8, I. B) (1974) en Aktoj II [1975], p. 12: „[...] temas pri neesprimita licenco al la 16a Regulo pri apostrofado de substantivoj, licenco, laŭ kiu ĉe propraj nomoj povas esti forlasata ne nur la finaĵo de l' substantivo, sed ankaŭ la apostrofo mem". Kerne OA 8 do (prave) konstatas „silentan interkonsenton" de la esperantistoj en la senco de la Antaŭparolo al la Fundamento (A 3.3) kaj eksplicitigas, „kodeksigas" ĝin. — Tiun decidon posta deklaro de AdE en OI 22 de 2013-10-10 volis nuligi: „La Akademio de Esperanto, lige kun sia esploro pri la skribado de diversgrade esperantigitaj propraj nomoj, rekonsideris rimarkon IV en la Oka Oficiala Aldono al la Universala Vortaro. [...]. La Akademio ĉi-pere nuligas tiun licencan interpreton de la apero de senapostrofaj Zamenhof kaj Vaŝington en la Fundamento kaj konstatas, ke tiuj nomformoj estas rigardendaj kiel nur parte esperantigitaj" (plena teksto en BK 1 je R 16 kaj BK 4.2 - Akademia Dokumentaro – AdE 1948-2016). La „nuligo" mem tamen estas kontraŭfundamenta kaj tial ne aplikenda. Ĉefe ĝi malobeas la principon de netuŝebleco: Eĉ AdE rajtas nur „*pligrandigi* (neniam *ŝanĝi*!) la ĝisnunan fundamenton [do tiun laŭ stato de OA 8 – 1974] per oficialigo de novaj vortoj aŭ reguloj" (A 10.4 kaj multloke). Krome la deklaro de 2013 lezas la principon de klareco (A 3.1 – A 3.3). Detalan diskuton vd. en BK 1 je R 16.

[145] J[ozefo] Rodriguez HUERTES. Diccionario de la Lengua Internacional. En: Gramática, Ejercicios y Diccionario de la Lingvo Internacia del Doctor Esperanto. Malaga: [J. Rodriguez Huertas], 1890. IX, 51 p. (ZNV 36).

ni ne trovis iun indikon, ke tiuj devioj de Esperanto laŭ stato de la Aldono al la Dua Libro (1888) estis diskutataj post apero de la lernolibro, ni traktas ĝin „neesperanta“.

3. **Ĉu intenca devio de la normo** aŭ eraro pro neglekto?: Iom ofte estas diskuteble, ĉu iu formo ne simple estas preseraro kiel ekz. *dĉ* anstataŭ la celita *de*, *iingvo* anstataŭ *lingvo*. Ĉu, ekzemple, *sukr*° kaj *zukr*° (EINSTEIN) anstataŭ la „norma“ *suker* (*UL*) estas preteratento, ĉu *republik*° (EINSTEIN) anstataŭ la „ĝusta“ *respublik* (*RE*)? HV klopodas interpreti tion surbaze de la tuto de indicoj, ekz. konsekvenca kaj plurfoja uzo de la sama „nenorma“ formo en la sama verko aŭ ĉe la sama aŭtoro, devio apartenanta al disputataj detaloj (*-ero* / *-ro*, *s* / *z*, *ĉ* / *ŝ*, *re-* / *ri-* k.m.a.), ankoraŭ ne ekzistanta „normo“ (ekz. DE WAHL unuan fojon uzis la vorto *ŝanco*, sed en la formo *ĉanco*° laŭ franca kaj angla *chance*) ktp. En dubaj okazoj, ĝi registras tiajn formojn kiel intencitaj en aparta vortara artikolo (ekz. *test/ant/o*° apud *atest/ant/o*, *intenz*° apud *intenc*, *abonent*/*o*° apud *abon*/*ant*/*o* ktp.).
4. **Vortoj arkaaj kaj historiaj**: Principe HV konsideras formon aŭ signifon de vorto **arkaa** („malĝusta“, nun „nerekomendinda“ aŭ almenaŭ „ne plu kutima“, simboligita per *ark*. aŭ °), se ĝi devias de la Fundamento de Esperanto (FdE) laŭ stato de 2007. De tio estas nur malmultaj esceptoj (ekz. uskleco de monatonomoj, *spontane*/ - *spontan*/, *metalfadeno* - *drato* k.a.). Se FdE vorton ne havas, mezurilo estas PIV 2020, pri landoj kaj landanoj la Rekomendoj pri Landnomoj de la Akademio de Esperanto (2009).[146] Se ankaŭ ili silentas, HV referencas al modernaj vortaroj de la tipo Eo → cellingvo, ĉefe al Krause, Plena Vortaro Esperanto-Germana (PVEG 2018) aŭ (laste) Vikipedio. — Ne nur formoj povas esti arkaaj (ekz. *republiko*° (sen -s-) anstataŭ *respubliko*), sed ankaŭ signifoj (*Hungaro* – lando anstataŭ *hungaro* – persono). Foje kaj formo kaj signifo arkaiĝis (ekz. *Ungaro* – lando). Arkaa vorto povas esti enkondukita *post* nun aktuala vorto. Tiel ekz. la formo *suker*/ estas de 1887, la nun arkaa formo *zukr*/° de 1889. — Arkaa povas fariĝi nur *vorto* (formo-senco-kombino), sed ne la per ĝi priskribita *objekto* aŭ *ideo* mem; ekz. la vortoj *bac*/ aŭ *heler*/ *ne* estas arkaaj, eĉ se la per ili nomitaj moneroj fariĝis *historiaj*. Samo validas ekz. pri intertempe historiaj toponimoj: *Kenigsberg*/, historia (sed ne arkaa) nomo de la urbo nun nomita *Kaliningrad*/; *Bombaj*/ historia (sed ne arkaa) nomo de la urbo de 1996 oficiale nomita per formo, kies esperantigo estas *Mumbaj*/. — Kelkaj **historiaj** vortoj nomas aĵojn aŭ ideojn, kiuj tute ne plu ekzistas. Al tiu grupo apartenas ekz. malaperintaj popoloj kiel *etruskoj* aŭ *fenicoj*. Dubo pri la kvalifiko „historia“ ne ekzistas. Tipe por aliaj grupoj kontraste estas, ke la objektoj daŭre ekzistas, sed ne plu kiel kutimaj ĉiutagaĵoj nuntempaj, sed nur en muzeoj aŭ inter homoj kun specialaj interesoj. Multajn ekzemplojn oni trovas en la grupoj de vestoj (tuniko), ŝipoj (galero), ĉevaltirataj veturiloj (landaŭo), armiloj (halebardo), juro (femo) k.m.a. Okaze oni povas disputi, ĉu objekto jam fariĝis historia: *dentopulvoro* estis la kutima aĵo por purigi la dentojn komence de la 20-a jarcento. Ĝi daŭre estas aĉetebla nun, sed uzata nur de malmultaj. Plej ĉiutaga nun estas la samfunkcia *dentopasto*. — Vorto povas esti samtempe historia kaj arkaa. La *iama popolo* „fenicoj“ estas historia. Ĝia *nomo* „fenicoj“ laŭ *PIV 2020* tamen estas moderna, malarkaa. Kontraste la tri antaŭaj transskriboj de la historia popolnomo per *Fenici*/*an*/*o*°, *Fenik*/*o*° kaj *Finik*/*o*° nuntempe estas arkaaj.
5. **Vortoj proponitaj en reformprojektoj**: GRABOWSKI en la de li redaktita poemaro *La Liro* (1893) faris reformproponon kaj (re-)verkis poemojn, antaŭe jam grandaparte aperinta en *La Esperantisto*, laŭ tiu variaĵo. Kerne ĝi koncernas aliajn tabelvortojn, aliajn formojn por vortoj je *–aŭ* (ankaŭ →

[146] Oficiala Informo 12 de 2009-05-04, vd. en BK 4.2, la unuopajn vortojn en BK 2.3.

anke°) anstataŭigo de vortoj je *–i/o* per *–j/o* (akademi/o → akademj/o° ktp.) kaj la formojn *ed*° anstataŭ *kaj* kaj *lo*° anstataŭ *ĝi*. La abonantoj de *La Esperantisto* rifuzis la reformproponojn. HV notas novajn *–jo*-vortojn, enkondukitajn de G, en la *–io*-formo kaj atentigas pri la originala formo (vd. ekz. sub frazeologi/: „RIM. Laŭ la reformideoj de G en la orig. *frazeologj/o*°"). Se vorto je *–io* estis jam enkondukita antaŭ 1893, HV ne notas la reformvariaĵon de G, nek en propra vortara artikolo, nek ĉe la koncerna formo je *-io* (vd. ekz. sub *akademi/*). Cetere la mallongigo "(prop.)", t.e. "reformpropono" atentigas pri tiaj vortoj.

6. **Surogataj alfabetoj**: Se fonto uzas surogatan alfabeton, ekz. la h/u-alfabeton, HV notas tion en la ĉapitro *Fontoj*, sed en la vortara parto donas la vortojn kun la ses diakritaj literoj; tiel ekz. Lor *LernCs 1890* skribas *chiajn necesajhojn*, kion HV notas kiel *ĉiajn necesaĵojn*. Simile *E-isto* ja uzas en teksto ekz. *Ĥ*, sed (probable pro mankanta prestipo) en grasa titolo anstataŭigas ĝin per **H** (*El Hinujo*°). HV normaligas al *El Ĥinujo*. Provcele dum iu epoko *E-isto* en du rubrikoj krome uzis la h/u-alfabeton. Aliaj uzitaj solvoj: Anst. ĉ, ĝ, ĥ ktp. grasaj literoj, **c**, **g**, **h** ktp. — Foje surogata alfabeto kaj reformpropono koincidas, ekz. y° = j (patroy°), j° = ĵ (jurnalo°), gu = gv (linguo°). HV normaligas y → j, j → ĵ, gu → gv.
7. **La tabelvorta serio ĉian°, tian°, ian°, kian°, nenian°**: En *Ald 1888*, Z ŝanĝis ĝin al *ĉiam*, *tiam*, *iam*, *kiam*, *neniam*. Tio estis ĝenerale akceptita. Kelkaj fruaj vortaroj ankoraŭ prezentas la serion je *–n* kiel evitinda kromformo apud la serio je *–m*.
8. **Tabelvortoj je -o kaj -a**: Malkiel en PIV, la tabelvortoj finiĝantaj per *-o* kaj *-a* (ekzemple, *kio*, *kia*) ne estas rigardataj kiel kunmetitaj. Ili do aperas tutaĵe kiel unuradikaĵo (t.e. sen oblikva streko), kiel en la fruaj vortaroj kaj la Fundamento de Esperanto: *nenia* [1887], *nenio* [1887] ktp.
9. **Vortoj je *ĉj* kaj *nj***: Tiajn vortojn HV notas en memstaraj vortaraj artikoloj; *paĉjo* do serĉu sub *paĉj/*, ne sub *patr/*.
10. **Vortoj je *ism***: La vorto *ism* estis – laŭ la interpreto[147] – aldonita al la Fundamento en 1914 aŭ 1919. Pro tio ekestis la demando, ĉu pluraj *ism*-vortoj devas esti nove interpretitaj, ekz. ĉu *despotism/* [1908], aŭ nun *despot/ism/*? Ĉu *epikurism/* [1903] aŭ nun *epikur/ism/* (de *Epikur/*)? Tiutemaj atentigoj troviĝas en RIM. fine de la koncernaj vortoj.
11. **Landnomoj je *–i/***: Jam ĉ. la jaro 1910 estas pli kaj pli ofte troveblaj landnomoj je *-i/* anstataŭ je *–uj/* (ekz. *franc/o* → *Franc/uj/o* aŭ *Franc/i/o*). La diskuto pri la karaktero de la landnoma *-i/* daŭras ĝis niaepoke: Ĉu temas pri la lasta litero de la „radiko" (vorto) aŭ pri memstara „vorto" kutime uzata sufikse? Foje ne estas sendube dedukteble, ĉu fonto celas ekz. *Bosn/i/o* → *bosn/o* aŭ *Bosni/o* → *bosni/an/o*, ĉu *Kaŭkaz/i/o* aŭ *Kaŭkazi/o*. En tiaj dubaj okazoj, HV notas la vortojn laŭ la nuna komprenо, la ekzemplojn do kiel *Bosni/o* kaj *Kaŭkaz/i/o*. Se HV tiumaniere interpretas *–i/* kiel „sufikson", ĝia alfabeta ordo estas kiel tiuj de ĉiuj aliaj sufiksoj, do ekz. *franc/o*, *~ino*, *≈io*, *≈ujo*, kio signifas *franc/o*, *franc/in/o*, *Franc/i/o*, *Franc/uj/o*.

[147] La respondo dependas de tio, ĉu oni taksas sufiĉan la iom kaŝitan publikigon de la decido de LK pri *ism/* en la kajero de OGE de Jul. 1914, kiu pro la komenco de la milito en Aŭgusto ne povis esti sendita al iuj regnoj orientaj de Francio. Laŭorda (denova) publikigo ĉiuokaze okazis post la milito en 1919. Diskuton vd. en BK 4.1 – Akademia Dokumentaro, Lingva Komitato 1905-1948.

12. **Pseŭdoafiksoj**: Similaj analizaj problemoj kiel pri *-ism/* kaj *-i/* ekzistas pri la multaj ofte t.n. „pseŭdoafiksoj“. Ĉu „pseŭdoafikso“, ekz. „teknika sufikso“ kiel *-ac/*, *-oz/*, *-iz/* k.m.a., estas parto de esperanta vorto („radiko“) aŭ memstara „vorto“ aldonita al alia? Alivorte, ĉu temas pri unuvortaĵo (radikvorto) aŭ kunmetaĵo? Esperantaj „vortoj“ uzataj afikse (ekz. *mal/*, *an/*, *il/*), estas libere kombineblaj, tiom kiom la senco permesas. Multaj pseŭdoafiksoj tiun econ ne havas. Ili eĥas ekster-esperantajn nomenklaturojn en ekz. botaniko, kemio, zoologio kaj aliaj fakoj. Ekz. apartenas al la botanika familio de *rozacoj* krom *rozoj* i.a. ankaŭ *kratago*, *merizo* kaj *rubuso*. Tamen oni ne povas libere krei la formon *rubus/ac/o*° por esprimi la ideon de *rozacoj* (aŭ iun alian botanikan familion). La formo *rozac/* estas fiksita de la eksteresperanta botanika nomenklaturo kaj kiel tia importita en Esperanton laŭ R 15. La formo tial devas esti analizita *rozac/* kaj ne *roz/ac/*. Malgraŭ tiu analizo, HV registras *nur informcele* en aparta artikolo *ac/*, ĉiujn *acoj*-vortojn el botaniko, trovitajn ĝis nun. El tiu prezento-maniero oni ne miskonkludu pri la statuso de *ac/*, kiu **ne** estas esperanta „vorto“ en la senco de la Fundamento. La samaj principoj validas por plej multaj aliaj pseŭdoafiksoj.
13. **Uskleco de monato-nomoj**: Laŭ la Fundamento la nomoj de la dek du kristanaj monatoj estas skribitaj per vortkomencaj majuskloj: Januaro, Februaro, Marto k.t.p., mallongigite Jan., Feb., Mar. k.t.p. Nuntempe la formoj kun minuskloj ĝenerale ne plu estas rigardataj kiel eraraj kaj ili estas eĉ pli oftaj: januaro, februaro, marto … (jan., feb., mar. …). HV fidele notas la faktan historian uzon. En la komentoj HV uzas ambaŭ formojn laŭ la preferoj de la aŭtoroj.
14. **Uskleco de landoj, landanoj, landa**: Multaj variaĵoj ekzistas ĝis niaepoke pri la uskleco de propraj nomoj, precipe de toponimoj; ekz.:

Franc/ujo – **f**ranc/o – **f**ranc/a (Z *EG 1904*)
Franc/ujo – **F**ranc/o – **f**ranc/a (Beau *EFr 1903*)
Franc/ujo – **F**ranc/o – **F**ranc/a (Albault)

Berlin/o – **B**erlin/ano – **B**erlin/a
Berlin/o – **b**erlin/ano – **b**erlin/a

Ruĝa **m**aro – **R**uĝa **M**aro
Brandenburga **p**ordego – **B**randenburga **P**ordego

HV fidele notas la faktan historian uzon. En la komentoj HV sekvas la modelon de Z en *EG 1904*. Diskuton vd. en BK 2.1.

15. **Uskleco pro grafikaj kutimoj aŭ distingocelaj motivoj**: Dum pluraj jardekoj estis grafika uzo en vortaroj, ke ĉiu kapvorto (titolo de vortara artikolo) komenciĝis per majusklo, ekz. *Patr-o*. HV notas tiajn vortojn en la kutima uskleco, do ekz. minuskle *patr-o*. En malmultaj okazoj oni tamen devas heziti, ekz. ĉe kristanaj festoj: *Pentekost-o* – ĉu la aŭtoro celis majuskle *Pentekost-o* aŭ minuskle *pentekost-o*? Se la celita formo ne estas deduktebla el la kunteksto, HV transprenas la (majusklan) formon el la fonto kaj atentigas pri la dubo per noto “uskleco ne sendube deduktebla”. — Pluraj historiaj vortaroj, ekz. *PV 1930*, uzas usklecon por marki apartenon de vorto al la Vortaro Oficiala kontraste al la ne (ankoraŭ) oficialaj vortoj. Ankaŭ tiun “distingocelan” usklecon HV same traktas kiel la uskleco pro grafikaj kutimoj.
16. **Nurmajusklaj titoloj** de libroj, artikoloj ktp.: Elstarigocele nur majuskle skribitajn titolojn HV notas jene: Unua litero de la unua vorto majuskle; ĉefaj sencoportaj vortoj majuskle, rolvortetoj kaj artikoloj minuskle. Ekz.: *La Liro de la Esperantistoj*, *Historio de la Esperanta Literaturo* ktp.

17. **Nurminuskla skribo**: Iuj historiaj kaj nuntempaj tekstoj tute ne uzas majusklojn, ekz. kelkaj artikoloj en *Espero Katolika* 1903, ITÔ Kanzi en PVZ kaj LD k.a. Malgraŭ tia uzado estas malmodela kaj ne rekomendinda, HV provizore transprenis ĝin tia, kia ĝi aperas en la originaloj.[148]
18. **Spaceto post apostrofo**: Laŭ regulo 16 de la Fundamenta Gramatiko estas normkonforma anstataŭigi *la* per *l'*, tamen gardante la sekvantan spaceton: *de l' amiko* kaj prefere ne *de l'amiko°* (same kiel oni ne skribas *de laamiko°*). Multaj fruaj tekstoj, precipe tiuj redaktitaj en latinidaj landoj kun malsama uzado de l' apostrofo, pekas kontraŭ tio. Ili estas tro multaj por atentigi pri la misuzo en ĉiu unuopa okazo. HV skrupule dokumentas la (iaman) faktan uzon, tamen rekomendas konservi la spaceton en moderna Esperanto.
19. **Spacetoj kaj punktoj en mallongigoj**: Fruaj tekstoj kutime konservas la spacetojn en mallongigoj, ekz. «k. t. p.», «k. s.», «L. I.» (periodaĵo), «U. E. A.», dum en la moderna uzo ili kutime elfalas «k.t.p.», «k.s.». Iafoje eĉ elfalas la punktoj, ekz. «ktp.», «UEA», «LI». La historian uzon HV notas tiel-kiel, en la komentoj ĝi uzas la nunan uzon.
20. **Formato de la dato**: HV indikas nurciferan daton laŭ la formato JJJJ-MM-TT, ekz. 2017-10-03, t.e. 3a de Oktobro / oktobro 2017.
21. **Citado de artikoloj** en periodaĵoj: HV citas jene: *nomo de la gazeto* aŭ ĝia siglo, apermonato, jaro, paĝo(j); ekz. *E-isto* Sep. 1889, 1 – la unua paĝo (de la unua kajero) de *La Esperantisto*, aperinta en Sep. 1889. Se oni kutime indikas trovlokon en verko ne laŭ paĝoj, sed laŭ iu alia sistemo (ekz. laŭ paragrafoj aŭ la numerado en la Biblio, *La Liro* k.a.) HV citas laŭe kaj atentigas pri tio en la ĉapitro *Fontoj*.
22. **Uzo de la asterisko «*»**: Ĉe jarindikoj aŭ fontoj la asterisko (steleto *) avertas, ke certe aŭ probable ekzistas uzo en pli frua fonto; ekz. "**abstin/** [1929*] **~i** (kp. antaŭe *abstinenc/o*) OA 4-1929" – Oficialaj Aldonoj preskaŭ senescepte baziĝas sur pli fruaj uzoj en la literaturo aŭ vortaroj. Ni do povas esti preskaŭ certaj, ke "abstini" estis uzata jam pli frue ol en 1929. HV la steleton tamen uzas ŝpareme. Iuj vortoj notitaj ekz. en „[1903] Beau *EFr 1903*" probable troveblas jam en la 1-a eld. *EFr 1902*, kiun ni ankoraŭ ne povis konsulti. Vortoj el „[1916] G *EPl 1916*" en multaj okazoj verŝajne estas transprenitaj el la alidirekta „[1910] G *PlE 1910*" de la sama aŭtoro. Evidente je „[1954] *PVS 1954*" preskaŭ ĉiam ekzistas pli frua fonto, el kiu *PVS 1954* ĉerpis. Ni konsilas konsulti la ĉapitron *Fontoj*, kie oni trovas indikojn pri pli frue aperintaj eldonoj, kiujn ni ankoraŭ ne povis konsulti.
23. **La terminoj arĥaismo, arkaika** k.a.: Z uzas en la Antaŭparolo al la Fundamento (1905) la formon *arĥaismo* (alineo 8, frazo 2). Ĝi estis aldonita al la Vortaro Oficiala per la Oka Oficiala Aldono (OA 8 - 1974) kune kun la paralela formo *arkaismo* (ĥ/k-paro). Antaŭe per OA 3 (1921) jam estis aldonita la paro *arĥaik'* kaj *arkaik'*. HV aŭ uzas la formon *arkaik/a* aŭ *arka/a* (el *arka/ism/o*) laŭ la preferoj de la aŭtoroj.

[148] Espero Katolika Nov. 1903:1:2, p. 16 donas jenan kialon: „I. septembra n-o de « la lumo » proponis tute forigi grandajn literojn [majusklojn] en esperantaj presaĵoj, tial ke tro kostega estas akiro de literoj signitaj. por helpi penadon de niaj amikoj kanadaj, ni presas parton de e. k. nur per etaj literoj [minuskloj].

24. **La termino kalkeo** (paŭsaĵo): *PIV 2005* ne notas la lingvosciencan vorton (france *calque*), sed ja *paŭso*, t.e. „alpreno de nova vorto aŭ sintagmo en iun lingvon pere de traduko el alia lingvo“ kaj *paŭsaĵo*, sinonimo de *kalkeo*.

Koncize pri la Ĉefaj Evoluoj de la Esperanta Vortstoko

Por faciligi la komprenon de la multaj detaloj prezentitaj de HV, ni forte rekomendas legi ĉi tiun tre *koncizan* kaj *maldetalan* superrigardon pri la *ĉefaj* fluoj de la esperanta vortaro.

1887	UL	Z publikigas la **Unuan Libron** en kvin fremdlingvoj (manuskripto preta jam ĉ. 1882) kaj anoncas, ke li atendos jaron por ricevi reagojn de la publiko.
1888	DL	Z resumas la reagojn en la **Dua Libro** kaj aldonas Ekzercaron kaj tradukon el Andersen por praktike klarigi la regulojn donitajn en UL.
1888	Ald.	Z ŝanĝas la tempajn korelativoj je *-an*° al tiuj je *-am* (tian° → tiam ktp.). Per tio laŭ li Esperanto estas preta, UL 1887 en la formo de la **Ald. 1888** estas la unua „Fundamento“ de Esperanto.
1889	RE	Komence de 1889 aperas la unua jam tre detala vortaro **Rusa-Esperanto** (manuskripto preta plej laste en aŭtuno 1888, probable pli frue). RE 1889 enhavas krom la vortojn el UL 1887 multajn pliajn, inkluzive kunmetaĵojn.
1889	MV	Nur malmulte poste, same komence de 1889, aperas la **Meza Vortaro** Esperanto-Germana. Ĝi estas ekstrakto el RE 1889 kun inversigita tradukdirekto kaj enhavas nur malmultajn vortojn, ne jam troveblajn en RE 1889.
1893	UV	La esperanta parto de la **Universala Vortaro** estas preskaŭ identa al tiu de MV 1889. Aldonitaj estas tradukoj al FR, EN, RU, PL. Kun unu sola ŝanĝo UV 1893 fariĝas parto de la Fundamento en 1905. La ĉefa fluo de la bazaj vortoj de Eo do estas: (UL 1887) → RE 1889 → MV 1889 → UV 1893 → FdE 1905.
1902	Beau *EFr 1902*	Post intensiva korespondado kun Z, Louis DE BEAUFRONT aperigas sian vortaron **Esperanto-Francan** (ampleksigita en 1903 kaj denove en 1904). Krom la vortoj el UV 1893, ĝi enhavas multajn novajn kaj multajn kunmetaĵojn kaj estas la plej avangarda de sia epoko. Jam „forgesitaj“ vortoj el *RE 1889* fine fariĝas facile konsulteblaj ankaŭ por okcidentanoj.
1904	Z *EG 1904*	La vortaro **Esperanto-Germana** de Z el 1904 estas kvazaŭ la frato de Beau *EFr 02-04*. Multo da ties novaĵoj en ĝi estas idente registritaj, krom aro da propraj. Ampleksigita eldono en 1907.
1909	OA 1	Beau *EFr 02-04* kaj Z *EG 1904-07* fariĝas la ĉefaj bazoj de la **Unua Oficiala Aldono**, eĉ ankaŭ de OA 2 (1914 / 1919) kaj postaj ĝis OA 9 (2007).
1910	VdE	La **Vortaro de Esperanto** de Kabe (K) estas la unua plena difinvortaro de Eo en Eo kaj rapide fariĝas la kvazaŭnormo de la praktiko.
1930	PV	La difinvortaro **Plena Vortaro** forte baziĝas sur Bein *VdE 1910*, sed aldonas multajn pliajn vortojn el diversaj fontoj, i.a. el OA 2 (1914 /1919) kaj OA 3 (1921).
1934	PV	La rev. 2-a eld. de PV, ĝis niaepoke multfoje neŝanĝite represita, fariĝas la fakta normo ĝis apero de PIV 1970. Ĝia vorttrezoro baldaŭ estas tradukita en multaj vortaroj de la tipo Eo → fremdlingvo.
1970	PIV	La Plena Ilustrita Vortaro baziĝas sur *PV 1934*, kiun ĝi surbaze de multaj aliaj fontoj ampleksigas kaj ĝisdatigas (krome parte revizias). Ankaŭ ĝia vortstoko baldaŭ fariĝas bazo de multaj vortaroj Eo → fremdlingvo

2002	PIV	Rev. eld. de *PIV 1970*.
2005	PIV	Denove rev. eld. de *PIV 2002* kaj la nuna fakta normo kaj ĉefa referencverko, i.a. de HV.
2020	PIV	Enhave nur malmulte ŝanĝita eld. de PIV 2005.

Specimena paĝo el la Meza Vortaro Esperanta-Germana (1889)

Fonto: Skanaĵo de la Kolekto por Planlingvoj, Vieno (ÖNB).

— 50 —

ostr' Auster.
ot' bezeichnet das Participium fut. pass.
ov' Ei.
ov'uj' Eierstock.
ov'blank' Eiweiss.
oval' oval.

P.

pac' Friede.
pacienc' Geduld.
paf' schiessen.
paf'il' Flinte.
paf'il'eg' Kanone.
pag' zahlen.
de'pag' Steuer, Abgabe, Zoll.
paĝ' Seite (Buch-).
paĝi' Page.
pajl' Stroh.
pak' packen, einpacken.
pal' bleich, blass.
palac' Schloss (Gebäude).
palat' Gaumen.
paletr' Palette.
palis' Pfahl.
palm' Palme.
palp' tasten.
palpebr' Augenlied.
palpebr'um' blinzeln.
pan' Brot.
pantalon' Hosen.
panter' Panther.
pantofl' Pantoffel.
pap' Papst.
papag' Papagei.
papav' Mohn.
paper' Papier.
papili' Schmetterling.
par' Paar.
parad' prangen.
paradiz' Paradies.
paraliz' paralysiren.
parazit' Schmarotzer.
pardon' verzeihen.
parenc' Verwandter.
parentez' Parenthese.
parfum' Parfüm.
parget' Parquet.
park' Park.
parker' auswendig.
parok' Pfarre.

Historia Vortaro de Esperanto
A-K

a [1887] **1** (litero) [1887] Z *UL* 35 [g]; *UV*.

a [1887] **2** (finaĵo) [1887] Z *UL* 9 [n] (*bon~*), 19 (*ni~*), [v]. Z *MV* (*hom~*); *UV* (*hom~*). ‖ RIM. **1** Z kutime ellasis *~a* en ordonombraj esprimoj kiel *staba kapitano de la 47°* [ne 47-a] *Ukraina regimento* (*Adr 1889*, 15), *oficiro de la 38°* [ne 38-a] *inf. Tobolska regimento* (*Adr 1896*, 25) k.s. **2** Pri la demando a- aŭ e-finaĵo vd. sub *e*.

A [1894] **1** Z *GVGE 1894*, [3a] (*de ~ ĝis Zo*).

A [1907] **2** (muzika noto *la*) Doré *Flut 1907*, 7.

A. Gr...i [1891] (mll de *Antoni Grabowski*; nun pli kutima *G*) G *E-isto* Jan. 1891, 4a.

Aaron/ [1908] **~o** (reli.) (antaŭe *Aron/o*) Z *Ps 1908*, 77.21, 135.19 (kun preseraro *Aaromo°*); FL *EnE 1921*, 323a (→ Aaron); War *GD 1957*. ‖ **~ido** Z *Lev 1912*, 6.11.

Ab/ [1897] **~o** (nomo de la FI urbo *Turku/o* aŭ *Turk/o* surbaze de Sv *Åbo*) Z *Adr 1897*, [3].

Abadon/ [1908] **~o** Z *Rab 1908*, 82.

abaĵur/ [1910] **~o** (lampoŝirmilo, lumŝirmilo) G *PlE 1910*, [1]; Vo-Ko *EEt 1927*.

abandon/ [1910] **~i** (jur.) GM *EFr 1910*, [243] (abandonner); Jack *JurT 1991* (baza formo); Liebeck *JurT 1931*, 9a (rezigni pri io *(por sin liberigi de ties ŝarĝoj)*). ‖ **~o** *JurT 1931*, 9a; *PIV 1970* (baza formo; nur en asekura senco); Trax *JurV 1986*; Thom *JurT 1989*; Høeg *JurVE 1990* (vortidenta kun *PIV 1970*); Jack *JurT 1991* (abondonment). ‖ **~rajto** Jack *JurT 1991*.

abat/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 3a, 63, 107a. *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 4a (Abbé°; ark., *Abt*); Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*Sankta Brandano, ~o de tri mil monaĥoj*). ‖ **~a** Z *RE* 27b (*moŝto ~a*); G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~ejo** Stell *LI LitAld 1905*, 8; SenkompReg 1907, [3] (*tri ruinaj ~ejoj*); G *EPl 1916*. **~ino** G *EPl 1916*. ‖ **~lando** G *EPl 1916*.

abaz/ [1910] **~i** Rob *EFr 1910*.

abdik/ [1910] **~i** (demeti la reĝecon) Chris *DeE 1910*, 2a (abdanken – fordanki, eksigi, eksi~i, ~i); G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o** G *EPl 1916*.

abdukci/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

abeced/ [1890] **~o** (ark. *alfabeto*) Lor *LernCs 1890* [g] 7.

abel/ [1889] **~o** Z *RE* 164a (*~o*), 164a (*edukado°* {bredado} *de ~oj*), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *Rab 1908*, 80.16 (*iliajn ~ajn klopodojn kaj iliajn gigantajn projektojn*); G *EPl 1916*. ‖ **~aro** G *EPl 1916*. **~ejo** Z *RE* 164a; Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*Aro da personoj* [...] *fondas modelan ~ejon*); G *EPl 1916*. **~eto** G *EPl 1916*. **~isto** Z *Adr 1899*, 13; G *EPl 1916*. **~ujo** Z *RE* 129b, 211a; G *EPl 1916*. ‖ **~arbo** G *EPl 1916*. **~edukado** (ark., *~bred/-ad/o*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 93 (*ekspozicio agronomia kun sekcioj de* [...], *~edukado° kaj edukado° de kortaj birdoj*); G *EPl 1916*. **~kulturado** (ark., *abel/kultiv/ad/o*) *JarL UEA* Maj. 1910, 76 (*inspektoro de ~kulturado*). **~reĝino** G *EPl 1916*. **~viro** Z *RE* 206a; G *EPl 1916*.

Abelard/ [1894] **~o** (filoz.) (reli.) Z *GVGE 1894*, [3b] (Abälar [Pierre Abélard (1079-1142)]).

Abenceraĝ/ [1907] **~o** (hist.) (gentano) Desh *Avent 1907*, [t] (*Aventuroj de l' Lasta ~o*), [3] (*la ~oj fiksiĝis en ĉirkaŭaĵo de Tuniso°* {Tunizo}).

aber [1927] (sed) Vo-Ko *EEt 1927*.

aberaci/ [1916] **~o** (astr.) (optiko) G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

Abĥaz/ [1894] **~o** (gentano) Z *GVGE 1894*, 6a (Abchäser°). ‖ **~ujo** Z *GVGE 1894*, 6a (Abchasien).

abi/ [1889] **~o** (bot.) (arbo) Z *RE* 47a, *MV*, *UV*; Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*li ripozis* [...] *sub kelkaj branĉoriĉaj ~oj*). ‖ **~a** Z *RE* 47a (*~a arbaro*; ~aro); G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 47a; G *EPl 1916*. **~aro** Z *RE* 47a (~a arbaro); G *EPl 1916*. **~eto** G *EPl 1916*. ‖ **~arbaro** Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b (*netrairebla ~arbaro*).

Abili/ [1894] **~o** *E-isto* Jul. 1894, 97.

abiogenez/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (abiogenesis).

abisen/ [1916] **~o** G *EPl 1916*; FL *EnE 1921*, 323a (→ Abyssinian). ‖ **~a** G *EPl 1916*; FL *EnE 1921*, 323a. ‖ **≈ujo**, **≈io** G *EPl 1916* (≈ujo); FL *EnE 1921*, 323a.

abism/ [1904] **~o** (antaŭe *profund/eg/aĵ/o*) Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 84.17 (*la esperojn de mia vivo mi devis vidi forfali en la ~on*); OA 1-1909. ‖ **anim~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 62.1 (*la Eternulo savis min el mia anim~o*).

abiturient/ [1910] **~o** Chris *DeE 1910*, 4a (Abiturient); G *EPl 1916*; OA 4-1929. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

ablativ/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 201a, *MV*, *UV*. ‖ RIM. Pri ablativo absoluta vd. LR 118: ne ekzistas, estas kontraŭ la spirito de Eo.

ablegat/ [1916] **~o** G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*.

abnegaci/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~ulo** G *EPl 1916*.

abolici/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

abomen/ [1889] **~o** Z *RE* 32a (*havi ~on*), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 29b, 32a, 96a, 123b, 151a (*esti ~a*; malplaĉi), 161b; Marig *LernIt 1890*, 34 (*malmultaj kuraciloj estas tiel malbongustaj (~aj)*); Z *FE 1894*, 35 (*Via vino estas nur ia abomena acidaĵo*); G *EPl 1916*. **~e** Z *FE 1894*, 36 (*Fi, kiel ~e!*). **~i** Z *RE* 12a; G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 29b, 96a, 127b, *Ham 1894*, 68.19 (*fripona ~aĵo*); G *EPl 1916*. **~igi** G *EPl 1916*. **~igo** G *EPl 1916*. **~inda** Z *Ham 1894*, 13 (*bestaj kaj ~indaj / Aperas ĉiuj agoj de la mondo*), 71 (*~inda historio* [rakonto, dramo]), *GVGE 1894*, [3b]; G *EPl 1916*. **~ulo** Z *RE* 96a; G *EPl 1916*.

abon/ [1888: *~anto*] **~i** Z *RE* 3a, 138a; *E-isto* Sep. 1889, 1 (*Oni povas ~i sur la poŝto* […]); Z *UV*, *FE 1894*, 27. ‖ **~o** Z *FE 1894*, 27 (*~pago (= pago por la ~o)*). ‖ **~ado** Abes *Kralj 1897*, [2] (*ĉio tuŝanta la eldonadon kaj la ~adon*); **~anto** (kp. ark. *abonent/o*°) Z *Domb*, *RE* 138a; *E-isto* Dec. 1892, 179 (*al nia gazeto li alportis jam multajn ~antojn*). ‖ **~pago** Z *FE 1894*, 27 (*~pago (= pago por la ~o)*). ‖ **re~o** *E-isto* Dec. 1892, 178 (*rapidi kun la re~o de nia gazeto por la jaro 1893*).

abonent/ [1890] **~o** (ark., *abon/ant/o*) Bogd *LernBg 1890*, 56a (*se ĉia amiko de nia afero gajnus*° {varbus} *nur ok ~ojn*); Red. *E-isto* Apr. 1890, 40a, Maj. 44a (dufoje). ‖ RIM. Probable ne preseraro (tri trafoj), sed vorto fremda en la senco de R 15 surbaze de i.a. DE *Abonnent*.

aborigen/ [1889] **~a** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*la akcento restas sur la silabo de la ~a lingvo*).

abort/ [1904] **~i** (med.) Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 65.15 (*gravedaj virinoj, kiuj timis ~i*); OA 1-1909.

Abraham/ [1888] **~o** (vira nomo) Z' *UL* YI *1888*, 29 [g]; Marig *LernIt 1890*, 39 (*Unu fojon ~o sidis apud la pordo de sia dometo*); *E-isto* Sep. 1893, 141; Z *Rab 1908*, 62; Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*la grandaj patriarkoj, ~, Isaak kaj Izrael, la sanktuloj*).

abreviaci/ [1910] **~o** (ark., *mal/long/ig/o*; antaŭe *abreviatur/o*) Ver *EncV 1910*, p. [xiii] [t] (*Kelkaj el la internaciaj simboloj kaj ~oj uzataj en sciencoj*).

abreviatur/ [1896] **~o** (ark., *mallongigo*, *forstreko, ellaso*) Ger *LI* Jan. 1896, 13 (*farinte en* [la traduko] *kelkajn negrandajn ~ojn*). ‖ Kp. *abreviaci/o*°.

abrikot/ [1889] **~o** (frukto) Z *RE* 3a, 4b, *MV*, *UV*.

abrupt/ [1904] **~a** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 2-1914.

absces/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 106b, *UV*, LR 47 G (1897) (*Jen ekzemploj pri la vortoj, kiujn Vi* [Nylén] *skribis: ≈o estas fermita ankoraŭ tubero kun puso;* [...] [Let. al Nylén de 1897-02-12, PVZ 4, 1975, 45]). ‖ **~i** Z *RE* 106b, *MV*. ‖ **frost~o** Z *RE* 53a. **pus~o** Benn *EDe 1923* (→ *pus*).

absid/ [1933] **~o** (arki.) Straat *NlE 1933*, 21b.

absint/ [1889] **~o 1** (bot.) (kuir.) Z *RE* 141a, *MV*, *UV*.

absint/ [1910] **~o 2** (alkohola trinkaĵo, likvoro farita el ~o 1) Boi *PVE 1910*. ‖ **~ismo** (med.) (malsano kaŭzita de ~o 2, alkoholismo) Boi *PVE 1910*.

absolut/ [1888: *~e*] **~a** Z *RE* vi [a] (*~a aŭtoritato*), *Ham 1902*[2], 46.34 (*junuloj ofte tro suferas je ~a manko de singardo*); OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~e** Z *DL* 13 (*La nombro 10,000,000* [...] *ŝajnas al multaj ~e ne ricevebla*), *RE* 125b, *E-isto* Nov. 1889, [t] (*Vp. enhavas ~e nenion tutmondan*); *FK 1903*, 244.23 (*alportinte ~e nenian utilon*), 269.30 (*ili ~e ne volas kredi*); Z *A 1905*, 1.3 (*sed ĝis tiu tempo la fundamento de Eo devas plej severe resti ~e senŝanĝa*), 6.1.

absorb/ [1892: *~ita*] **~i** G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~iĝi** G *EPl 1916*. **~ita** Hall *E-isto* Nov. 1892, 165 [= *FK 1903*, 165.2] (*mi sidis tiel ~ita per la notoj, ke mi ne rimarkis vian eniron*).

abstemi/ [1910] **~a** (neniam trinkanta vinon) Boi *PVE 1910* (Fr abstenir); G *EPl 1916*.

abstin/ [1929*] **~i** (kp. antaŭe *abstinenc/o*) OA 4-1929. ‖ Rim. Tipa ekz. de radikredukto (elĵeto de la fremdlingva sufikso -enc) kun ŝanĝo de la vortkategorio: *abstin|enc|o*.

abstinenc/ [1904] **~o 1** (kp. *abstin/i*) Beau *EFr* 1904 (abstinence; ne en *EFr 1903*); Chris *DeE 1910*, 7a; G *EPl 1916*. ‖ **~a** Chris *DeE 1910*, 7a (abstinent – sindetena, sobra, ~a). ‖ **~ulo** G *EPl 1916*.

abstinenc/ [1910] **~o 2** (reli.) (neuzado de viando) Boi *PVE 1910*. ‖ **~ema**; **~ulo** Boi *PVE 1910*.

abstrakt/ [1889] **~a** Z *RE* 123b; *E-isto* Mar. 1890, 33a ([la projektoj] *estas tro ~aj*); Z *Adr 1899*, 17 (*lernanto ~ajn sciencojn*); *FK 1903*, 284.2 (*batalado ~a kaj teoria*); OA 1-1909; Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*plej ~a grado* [de pensado] *iel atingebla de homa spirito*). ‖ **~i** (baza formo) Boi *PVE 1910*. ‖ **~ado** Boi *PVE 1910*. **~anto** Boi *PVE 1910*. **~aĵo** *FK 1903*, 264.19 (*signoj figuraj* [...] *permesas la prezentadon de ~aĵo*); Boi *PVE 1910*.

absurd/ [1889: *~o*] **~a** *FK 1903*, 300.14 (*ĝi faros tamen tian ~an elekton*); Beau *EFr 1903* (absurde); Farnes *GermE* Apr. 1905, 46a (*laŭ mia opinio la ideo* [de l.i.] *estas ~a*); OA 1-1909. ‖ **~o** Z *E-isto* Sep. 1889, 2 ([homoj,] *por kiuj ĉia nova celado estas ~o*); *FK 1903*, 311.17 (*vortoj* [...] *kiujn ne uzi estus rekta ~o*); Beau *EFr 1903* (absurdité); Z *Reviz 1906*, 41.11 (*≈o, plena ~o!*). ‖ **~aĵo** Boi *PVE 1910*. **~eco** Boi *PVE 1910*. **~ulo** Boi *PVE 1910*.

abuli/ [1910*] **~o** (med.) (spirita malsano, senvoleco) Boi *PVE 1910*.

abund/ [1910] **~a** B *VdE 1910* (*~a rikolto, ~a programo*); Boi *PVE 1910*; (malmanka) OA 3-1921. ‖ **~o** *Cion 1926*, 7 (*La ~o de akvo, kio per si mem estas natura beno*), 15 (*natura ~o de brutnutraj kreskaĵoj*). **~eco** B *VdE 1910* (*~eco de fiŝoj en lago*).

ac/ [1907] **~oj** (bot.) Ver *VocTT* 1907, [a] vii, *EncV 1910*, p. xi ([En la botanika nomenklaturo laŭ la konkludoj de la Internacia Kongreso de Botaniko en Vieno en 1905, la] *nomo de familio estas formita per la sufikso* -acoj *aldonita al la radiko de la nomo de unu el ĝiaj genroj alprenita kiel tipo. Ekz.:* Rozacoj *(el* Rozo*).* [sekvas esceptoj pro esperanta tradicio]); GM *EFr 1910*, [243]. Dueh *EDk 1912*. ‖ Rim. *ac/ ne* estas esperanta „vorto“ en la senco de FdE, ĉar mankas al ĝi la libera kombinebleco, vd. en la ĉap. „Lingvaj Notoj kaj Principoj“, sekcio „Pseŭdoafiksoj“. HV *nur informcele* prezentas tie ĉi *acoj*-vortoj el historiaj fontoj. Ofte ne estas dedukteble, ĉu ili analizas *acoj*-vorton kiel unuvortaĵo aŭ kiel kunmetaĵo. HV listas ilin tiel ĉi kiel unuvortaĵoj.

‖ **A-B** ‖ **akantac/oj** Ver *VocTT* 1907, 2a (acanthacées). **amarilidac/oj** B *VdE 1910* (→ *narciso*). **amigdalac/oj** B *VdE 1910*. **anakardiac/oj** B *VdE 1910* (→ *pistakarbo*). **araliac/oj** B *VdE 1910* (→ *hedero*). **aŭrantiac/oj** B *VdE 1910*. ‖ **betulac/oj** B *VdE 1910* (→ *alno*). **briac/oj** Ver *EncV 1910* (Fr briacées).

‖ **C-Ĵ** ‖ **dioskoreac/oj** B *VdE 1910* (→ ignamo). **eŭforbiac/oj** B *VdE 1910* (→ *bukso*, *ricino*).

fab~oj B *VdE 1910*. **graminac/oj** B *VdE 1910*. **iridac/oj** B *VdE 1910* (→ *safrano*).

‖ **K-L** ‖ **kaktac/oj** (bot.) Ver *EncV 1910*. **kanabac/oj** B *VdE 1910*. **kaporac/oj** B *VdE 1910*. **kaprifoliac/oj** B *VdE 1910*. **kariofilac/oj** B *VdE 1910* (→ *dianto*). **kenopodiac/oj** B *VdE 1910*. **konvolvulac/oj** B *VdE 1910*. **kukurbac/oj** B *VdE 1910*. ‖ **labiac/oj** B *VdE 1910* (→ *hisopo*). **labromeliac/oj** B *VdE 1910* (→ *ananasujo*). **legumenac/oj** OA 8-1974 (→ *lotuso*). **liliac/oj** B *VdE 1910*. **linac/oj** B *VdE 1910*.

‖ **M-O** ‖ **magnoliac/oj** Wü *EV 1935* (→ *magnolio*). **malvac/oj** B *VdE 1910*. **mimozac/oj** B *VdE 1910* (→ *akacio*). **miristikac/oj** B *VdE 1910*. **mirtac/oj** B *VdE 1910*. **morac/oj** B *VdE 1910*. ‖ **oleac/oj** B *VdE 1910*. **orkidac/oj** B *VdE 1910*.

‖ **P-R** ‖ **papavac/oj** B *VdE 1910*. **pinac/oj** Benn *EDe 1923*. **poligonac/oj** B *VdE 1910*. **pomac/oj** B *VdE 1910*. **pranunkulac/oj** B *VdE 1910* (→ *peonio*). ‖ **ramnac/oj** B *VdE 1910*. **ranunkolac/oj** (antaŭe *ranunkulac/oj* kun -u-) B *VdE 1910*. **ranunkulac/oj** (kun -u; ark., *ranunkolac/oj* kun -o-) B *VdE 1910* (→ *akonito*, *akvilegio*, *anemono*, *klemato*). **rozac/oj** Ver *EncV 1910*, p. xi; B *VdE 1910*. **rubiac/oj** B *VdE 1910*.

‖ **S-T** ‖ **saksifragac/oj** B *VdE 1910*. **salikac/oj** B *VdE 1910*. **skrofulariac/oj** Ver *VocTT* 1907, 110a. **solanac/oj** B *VdE 1910*. ‖ **ternostremiac/oj** B *VdE 1910*. **tiliac/oj** B *VdE 1910*.

‖ **U-Z** ‖ **ulmac/oj** B *VdE 1910*. **urtikac/oj** B *VdE 1910*. ‖ **vakciniac/oj** B *VdE 1910*. **valerianac/oj** B *VdE 1910*. **violac/oj** B *VdE 1910*.

abutment/ [1910] **~o** (arki.) (flankapogilo, apokarkaĵo ĉe ponto) Boi *PVE 1910* (butée, culée).

acefal/ [1910] ~o (zool.) (senkapa besto, senkapulo) Boi *PVE 1910*.

acefalocist/ [1910] **~o** Boi *PVE 1910*; Minor *EDe 1924*.

acer/ [1888] **~a 1** (ark., *akr/a*) Einst *Plen 1888*, 72 [v] (tamen *akr/*: 56 [v]); *Nürn 1889* [v] 27b (scharf).

acer/ [1889] **2 ~o** (bot.) (arbo) Z *RE* 74, *MV*, *UV*.

acerac/ [1910] **~oj** (bot.) Boi *PVE 1910*.

acetabl/ [1910] **~o** (anat.) Boi *PVE 1910* (acetabulum).

acetal/ [1910] **~o** (kem.) Boi *PVE 1910*.

acetanilid/ [1910] **~o** (kem.) Boi *PVE 1910*.

acetat/ [1907] **~o** (kem.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); Boi *PVE 1910*.

acetik/ [1910] **~a** (kem.) (vinagra) Boi *PVE 1910*. ‖ **~igo** (kem.) Boi *PVE 1910*.

acetil/ [1910] **~o** (kem.) Boi *PVE 1910*.

acetilen/ [1907] **~o** (kem.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); Boi *PVE 1910*.

acetimetr/ [1910] **~o** Boi *PVE 1910*.

acetit/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924*.

aceton/ [1910] **~o** (kem.) Boi *PVE 1910*.

acetonuri/ [1910] **~o** (med.) Boi *PVE 1910*.

acetoz/ [1910] **~a** (kem.) Boi *PVE 1910*.

acid/ [1887] **~a** (kem.) Z *UL* [v], *RE* 73a, 73b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 35. ‖ **~o** Z *RE* 73b, 181a (*ciana ~o*), *FE 1894*, 35.6 (*En tiuj ĉi boteletoj sin trovas diversaj ~oj: vinagro, sulfur~o, azot~o kaj aliaj*); Mott *EEn 1906* (*karbola ~o*). ‖ **~aĉa** Boi *PVE 1910*. **~aĵo** Z *DL* 23, *RE* 73a (квасъ, «kvaso»), *FE 1894*, 35.7 (*Via vino estas nur ia abomena ~aĵo*); Boi *PVE 1910*. **~anta** Boi *PVE 1910*. **~ebla** Boi *PVE 1910*. **~eco** Z *FE 1894*, 35.8 (*La ~eco de tiu ĉi vinagro estas tre malforta*); Boi *PVE 1910*. **~emo** Boi *PVE 1910*. **~eta** Z *RE* 73b (*kaĉo ~eta*), *EG 1904* (→ *et*); Boi *PVE 1910*. **~igi** Z *RE* 73a; Boi *PVE 1910*. **~iĝi** Boi *PVE 1910*. **~ita** Boi *PVE 1910*. ‖ **~mordi** Boi *PVE 1910*. **~sulfura** Wahl *Princ 1889*, 8 (*puto de ~sulfura akvo*). ‖ **ne~igita** Z *RE* 162b (*ne~igita pano*). ‖ **azot~o** (kem.) Z *FE 1894*, 35.6 (*diversaj ~oj: vinagro, sulfur~o, azot~o kaj aliaj*). **sulfur~o** (kem.) Z *FE 1894*, 35.6 (*diversaj ~oj: vinagro, sulfur~o, azot~o kaj aliaj*).

Acidal/ [1980] **~a** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (Alnomo de Venuso).

acidimetr/ [1910] **~o** (kem.) (mezurilo de acideco) Boi *PVE 1910*.

acin/ [1910] **~o** (bot.) (med.) Rob *EFr 1910*; (bero, surkreskaĵo beroforma) Boi *PVE 1910*.

Acor/ [1967] **~oj** But *EEn 1967*, 443a.

aĉ/ [1904: *rid~i*] Z „*Cirk. Let*. al la ... LK – Pri Neologismoj“ de 1906-11-22 [= LZ I 316 = PVZ 7, 402; ripetita en 1907, PVZ 8, 179] (*Estas enkondukata nova sufikso „~“ por montri malestimon (ekzemple „ĉeval~o“ = malbona ĉevalo)*); Milho *Cindr 1907*, 11; OA 1-1909.

‖ **A-K** ‖ **bub~o** Barth *Ludo 1928*, 15. **ĉeval~o** Z *Cirk. Let*. 1906-11-22 (→ *aĉ*). **demonador~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 11.5. **infan~o** Barth *Ludo 1928*, 15. **kre~aĵo** (pp obstina knabo) Barth *Ludo 1928*, 17.

‖ **L-Z** ‖ **palp~i** Wü *EV 1935*. **pastr~a** Z *Rab 1908*, 129.31 (*Pastr~a babilado!*). **rid~i** Boi *Perd 1904*, [3] (*Malŝate rid~is lia buŝo*; rid~i: *malbone, moke ridi*). **rob~o** Milho *Cindr 1907*, [19]. **senĝen~e** GM *EFr 1910*. **vest~o** Milho *Cindr 1907*, 11.

aĉakatur/ [1923] **~o** (muz.) (antaŭe *akciakatur/o*) Wü *EV 1923*.

aĉet/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 17, *RE* 86a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 14 (*Mi ~is dekduon* [...] *da kuleroj*; *Por miaj kvar infanoj mi ~is dek du pomojn*), 32, 38.1. ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 114 (*~aj dokumentoj*). **~o** Z *RE* 86a (*dokumento de l' ~o*), *Ham 1894*, 114 (*lia lasta ~o*). ‖ **~ado** B *Sinj 1909*, 10 (*oni aŭdis grandan bruon de akra marĉandado kaj ~ado*). **~ata** Z *FE 1894*, 25.4 (*Tiu ĉi komercaĵo estas ĉiam volonte ~ata de mi*). **~ejo** Z *RE* 34a (гостиный дворъ, «komerca centro»). **~isto** Z *Ham 1894*, 114 (*granda ~isto de bienoj, kun ĉiaj hipotekoj, depagoj, ~aj dokumentoj kaj juĝaj posedigoj*). **~ita** Z *FE 1894*, 25.5 (*La surtuto estas ~ita de mi, sekve ĝi apartenas al mi*), 31.21 (*Por ĉiu ~ita funto da teo tiu ĉi komercisto aldonas senpage funton da sukero*). ‖ **antaŭ~isto** Z *RE* 6 (барышникъ, «revendisto»). **de~i** Z *RE* 124b. **el~i** Z *DL* 35, *RE* 68, 119b. **en~i** Z *RE* 54b (закупать, «proviz~i»; la preciza signifo estas «aĉeti grandkvante, pli malpli sisteme, regule» [vmel, 2012-01-16]). **for~ita** Z *E-isto* Jan. 1891, 3a. **re~i** Wicke *Galero 1922*, 8 (*re~i* [milit-] *kaptitojn*). **sub~i** (kp. *korupt/i*) Z *RE* 17a, 52, 137b, *MV*, *UV*. **sub~o** Z *RE* 17.

Ad. [1920] (mll de *Adolfo*) *ET* 1920-07-05, 4a [r] (~ *Oberrotman*).

ad/ [1887] Z *UL* 19 (*reg~o*), [v], *MV* (*ir~i*, *danc~o*), *UV*, *FE 1894*, 13. ‖ RIM. La uzo de –ad– komenctempe estis multe pli ofta ol en nuna Eo, kp. ekz.: [ili] *ĉirkaŭpren~is*° *unu la alian per la manoj kaj suprennaĝ~is*° *en unu linio super la akvon* (Z *VirM E-isto* Apr. 1890, 38a). Tia uzo estas tiom ofta, ke HV rezignas noti ĉiun unuopan trafon.

‖ **A** ‖ **administr~o** Z *RE* 46, 213a. **ag~o** Villa *LernEs 1902*, [39]. **akcept~o** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 8. **akompan~i** G *Blov 1888*, 16. **alkant~i** Z *RE* 156a. **alplor~i** Z *RE* 156a. **amist~i** Z *RE* 21b. **~adi** Z *Rab 1908*, 114.20. **analiz~o** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a. **apet~o** (filoz.) Boi *Mona 1902*, 13. **aplaŭd~o** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b. **argument~o** Borel *GermE* Apr. 1905, 40b. **arleken~i** Z *RE* 44a. **arm~o** *RE* 120b (*sin arm~o*). **aspir~o** Z *Rab 1908*, 41,24. **atak~o** Z *Ham 1894*, 7. **aŭd~o** Z *RE* 184b (aŭdo), *Cart* 1902-05-07 [= LR 8].

‖ **B** ‖ **babil~i** Z *DL* 19, *RE* 229b. **babil~o** Einst *Plen 1888*, 13 [g]; Z *RE* 229b (pep~i). **babilet~o** Barth *Ludo 1928*, 12. **bak~o** Z *RE* 132b. **balanc~i** G *Blov 1888*, 15 (*balanc~i la kapon*). **balzam~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118. **bat~o** Z *UL* 23. **belskrib~o** Z *RE* 225a. **blindig~o** Z *LI* Feb. 1896, 28. **blov~o** G *Blov 1888*, 1 [t], 8. **boj~o** *FK 1903**-2. **brandfar~o** Z *RE* 17b, *Adr 1896 fol. 1*, 7. **bred~o** War *GD 1957**. **brems~o** Ver *EncV 1910* (FR freinage). **brok~o** War *GD 1957**. **bruteduk~o** (ark., *brutbred~o*) Z *RE* 183a.

‖ **C-Ĉ** ‖ **civiliz~o** Z *DL* 22, *RE* 160a. ‖ **ĉas~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 36.3. **ĉes~i** G *Blov 1888*, 20. **ĉirkaŭpren~i** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a. **ĉirkaŭ~i** G *Blov 1888*, 7. **ĉizel~o** Chris *DeE 1910*.

‖ **D** ‖ **danc~i** Z *DL* 20. **danc~o** Z *UL* [v], *RE* 200b (*instruisto de danc~o*), *MV*, *UV* (→ *ad*), *FE 1894*, 13 (→ *ad*). **dank~o** Beau *EFr 1903*.

defal~o *SvE 1893*, 5 (affall). **defend~o** *LI* Dec. 1895, 15. **degel~o** Beau *EFr 1903*. **degener~o** ISR 1906 [enh.]*. **demand~i** Z *RE* 166b, 168b (eldemandi, esplori). **demand~o** Z *RE* 192a (~o). **deport~i** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12. **depren~o** (subtraho) Z *RE* 28a. **digest~o** Z *RE* 133b; Mott *EEn 1906*. **dikt~o** Mott *EEn 1906*. **dir~i** *FE 1894*, 24.3. **direkt~o** Beau *EFr 1903*. **Diserv~o** Z *RE* 179a (*fari Diserv~on*; fari meson). **disir~i** G *Blov 1888*, 10. **dislabor~o** Z *GVGE 1894*, 4a (*ĉesigi, fini la dislabor~on*; die Zeche abbauen), 4a (*dis-labor~o per larĝaj ŝtupoj*; Abbau mit breitem Blick {ark., ne plu komprenebla}), 4a (*monta dis-labor~o*; Abbau). **dismet~o** Z *RE* 168b. **divid~i** Majn *Manf 1891*, 9. **divid~o** Z *RE* 114a (*trompi ĉe la divid~o*). **dorm~a** Z *RE* 192b. **dormeg~i** Melck *FlandLit 1904*, 13. **drink~i** Z *RE* 164b (~i). **drink~o** Z *RE* 57, 142b. **duel~o** Z *Ham* [2]*1902*, 42.26.

‖ **E** ‖ **eduk~o** Einst *Plen 1888*, 31 [t]; Z *RE* 78b (*eduk~o° de ĉevaloj*), 164a (*eduk~o° de abeloj*). **ekflug~i** Z *RE* 24b (suprenflug~i). **ekplor~i** Z *RE* 25a. **ekspluat~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 63.4. **ekziliĝ~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 18. **ekzist~o** Z *RE* 13b (ekzisto). **eldon~i** Z *Ald 1888*, 12. **eldon~o** Z *Ald 1888*, 5. **ellumiĝ~i** G *Blov 1888*, 10. **elnom~o** Z *RE* 132a. **elvok~i** (*batalon*, ark., *kaŭzi*) *LI* Mar. 1896, [33]. **enŝpruc~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118. **esplor~o** Z *RE* 185a. **esprim~i** Z *Ald 1888*, 9. **est~i** Z *RE* 13b (esti; бывать); Stank *Viv 1896*, 16. **est~o** G *Blov 1888*, 13, 20.

‖ **F** ‖ **fabrik~o** Z *RE* 216b. **fajf~o** (de la neĝa blovado) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171. **fal~i** G *Blov 1888*, 10. **falĉ~o** Beau *EFr 1903*. **fals~o** Beau *EFr 1903*. **fantazi~o** (deliro) G *Blov 1888*, 13. **far~i** Z *DL* 5.36 [= LR 108 A]. **far~o** (ark., *ago*) Z *DL* 29. **festen~o** Z *Ham 1894*, 23. **fiks~o** Beau *EFr 1903*. **filozof~o** Z *DL* 9, 10. **fin~i** Z *DL* 19. **flor~i** Lib *LernLv 1889*, 44. **flor~o** Beau *EFr 1903*. **flug~i** G *Blov 1888*, 9. **flug~o** *FE 1894*, 28.3. **fond~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90. **form~o** Beau *EFr 1903*. **fotograf~o** Beau *EFr 1903*. **frap~i** G *Blov 1888*, 8, 11. **frap~o** Beau *EFr 1903* (~o). **funkci~o** Z *DL* 12.

‖ **G-Ĝ** ‖ **gast~o** Lamb *LI* Dec. 1905, 526. **gestfar~o** Boi *PVE 1910* (→ gesto). **glu~o** Beau *EFr 1903* (collage). **grimp~o** Rhod *EnE 1908*, 90 (a climb); Boi *PVE 1910*, 112. **grandig~i** Einst *Plen 1888*, 34. **grund~o** Ver *EncV 1910* (Fr échouement). **gust~o** Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78. **gustum~o** Z *Cart* 1902-05-07 [= LR 8]; Beau *EFr 1903*. **gut~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **ĝarden-labor~o** Z *RE* 176a. **ĝem~o** Einst *Plen 1888*, 35. **ĝoj~i** G *Blov 1888*, 17.

‖ **H** ‖ **halt~i** G *Blov 1888*, 10. **halt~o** Beau *EFr 1903*. **harofend~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1. **harp-lud~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 64.3. **hejt~o** Beau *EFr 1903*.

‖ **I-Ĵ** ‖ **instru~o** Einst *Plen 1888*, 31. **ir~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 11, 20; Z *RE* 162a (promen~i), 171a (promen~i), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 13, *GVGE 1894*, [3b] (*ir~i tien kaj reen*). **ir~o** Z *Ald 1888*, 14. **ĵet~i** G *Blov* 16. **juĝag~o** Z *RE* 197a. **ĵur~i** G *Blov* 5. **ĵur~o** Z *Ham 1894*, 23.

‖ **K** ‖ **kalkul~o** Z *Ham 1894*, 17. **kamplabor~o** Z *RE* 219a. **kanon~o** (mil.) Z *EG 1904*. **kant~i** Z *DL* 19. **kant~o** Einst *Plen 1888*, 13 [g]; Z *RE* 164b, *FE 1894*, 40.9. **kant~ama** Einst *Plen 1888*, 14 [g]. **kapt~o** Z *GVGE 1894*, [3a] (*kapt~o de angiloj*). **kares~o** G *Blov 1888*, 17. **kavalir~o** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **klopod~i** Z *Let. al Nylén* de 1897-02-12, pvz 4, 1975, 45. **koket~o** G *Blov 1888*, 17. **kolekt~o** Z *RE* 79a (*kolekt~o de rekrutoj*). **kon~o** (*ark.*, sciado) Einst *Plen 1888*, 26. **konduk~o** G *Blov 1888*, 3 [a]; Z *RE* 46 (*~ado de afero*). **kon-sum~o** *LI* Feb. 1896, 23. **korbopilk~o** (sport.) (sin. *basketbalo*) Harry *LingSport 1972*. **kores-pond~i** *Tromp 1891*, [3], 5; Z *Adr 1898*, 15 (*Deziras ~adi Esperante*). **korespond~o** Z *Ald 1888*, 17; G *Blov 1888*, 5. **kre~i** Z *Ald 1888*, 9. **kre~o** Z *Ald 1888*, 3, 9, *RE* 201a (kreo). **kri~i** Einst *Plen 1888*, 23; G *Blov 1888*, 15. **kri~o** Z *DL* 47. **kron~o** Z *RE* 81a. **kudr~o** Z *DL* 24-25. **kun-lig~i** G *Blov 1888*, 6. **kunlig~o** Z *DL* 21, *FE 1894*, 27.5. **kunmet~o** Z *RE* 184b. **kur~ema** Z *RE* 197a. **kur~i** Z *DL* 23, 39, *RE* 175a (vagi), 197a (*kur~i kaj rekur~i*). **kvak~o** Einst *Plen 1888*, 35.

‖ **L** ‖ **labor~i** Z *Ald 1888*, 12, *FE 1894*, 13.2. **labor~o** Z *UL* 23, *Ald 1888*, 5, *Ham 1894*, 5, *GVGE 1894*, 4a (*konsumi sin per labor~o*; sich abarbeiten), 4a (*lacigi per labor~o*; abarbeiten), 4a (*sin konsumi per labor~o*; perdi la spiron; sich abäschern° {ark.}). **leg~o** Z *RE* 34b (*leg~ado kaj skrib~o*), *FE 1894*, *FE 1894*, 2, 3, 4. **leĝdon~o** G *Blov 1888*, 3 [a]. **lev~i** G *Blov 1888*, 10. **lok~i** Stank *Viv 1896*, 17. **lumiĝ~o** G *Blov 1888*, 7.

‖ **M** ‖ **macer~o** Wü *EV 1935* (marcero). **malben~o** Z *DL* 23. **mallumiĝ~i** G *Blov 1888*, 9. **malsaĝ~i** 44a (arleken~i). **malsan~o** *FE 1894*, 42.13. **manĝ~o** Z *RE* 218b. **medit~o** Z *RE* 167a. **mort~o** Z *RE* 127b, 185b. **mortiĝ~o** G *Blov 1888*, 7. **mov~o** Z *DL* 31.

‖ **N-O** ‖ **naĝ~i** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a. **nesci~o** Z *Ham 1894*, 24. **netoler~o** [Aur] *EKato* Dec. 1903, [17]. ‖ **obe~i** Z *DL* 19. **ofer~o** Z *RE* 49a. **okup~o** Einst *Plen 1888*, 26. **ord~i** G *Blov 1888*, 6. **ornam~o** Z *RE* 208b.

‖ **Pa-Pi** ‖ **padel~o** Wü *EV 1935*. **paf~o** Z *UL* Fr [v] (→ *ad*), *DL* 23, *RE* 128a, *UV* (→ *ad*), *FE 1894*, 13 (→ *ad*), 40.2. **paĝonumer~o** Wü *EV 1935*. **palp~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **parol~i** Z *DL* 42; G *Blov 1888*, 15. **parol~o** Z *UL* 22, *DL* 43, *Ald 1888*, 8, 15, *RE* 202b, *FE 1894*, 40.6. **pas~i** G *Blov 1888*, 10. **pasig~o** Z *RE* 150b (*pasig~o de l' tempo*). **paŝ~i** G *Blov 1888*, 10. **paŝ~o** Z *RE* 144b. **patron~o** ISR Jan. 1906 [t]. **pek~o** Z *Ham 1894*, 12. **peltfar~o** Z *EG 1904*. **pen~o** Z *Majn 1889-11*. **pentr~o** Z *RE* 49b. **pep~i** Z *RE* 229b (babil~i). **piedfrap~o** Z *RE* 203b. **pilgrim~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 19.

‖ **Pl-Pu** ‖ **plaŭd~i** Ger *Fant 1895,* 15. **pled~o** Z *EG 1904*. **plend~o** G *Blov 1888*, 5. **plen~ade** Asklöf *LI* Maj. 1898, 72. **plor~o** Einst *Plen 1888*, 35; G *Blov 1888*, 19. **prem~o** Z *RE* 36. **pren~i** Z *Ald 1888*, 10. **prepar~i** G *Blov 1888*, 17. **pres~i** Z *Ald 1888*, 6. **prete-hav~o** [Z] *E-isto* Jan. 1892, 8. **pretig~o** Z *Ald 1888*, 16. **prilabor~o** Z *RE* 17 (*prilabor~o de vino*). **profet~i** Z *RE* 157a, 160a (antaŭdiri). **projekt~o** Z *LI* Feb. 1896, 27. **promen~i** Z *RE* 162a (ir~i), 171a (ir~i). **promes~o** Z *Ham 1894*, 22. **proparol~o** (ark., *pled/ad/o*) (jur.) *BelgSon* Maj. 1903, [81]. **proviz~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91. **publikig~o** Z *DL* 13. **putr~o** Z *RE* 202b (putro).

‖ **R** ‖ **rab~i** Z *RE* 166a. **rab~o** Z *RE* 166a (~o; разбой). **rapid~o** Z *Ham 1894*, 5. **recit~o** War *GD 1957**. **reg~o** Z *UL* 19, *RE* 146b. **reĝ~o** (ark., *regado*) Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119. **rektifik~o** (kem.) Z *Adr 1896 fol. 1*, 7. **rekur~i** Z *RE* 197a (*kur~i kaj rekur~i*). **remaĉ~o** Z *RE* 48a. **rememorig~i** G *Blov 1888*, 10. **rest~ejo** (tranoktejo, hotelo ks.) *SenkompReg 1907*, [2]. **resum~o** War *GD 1957**. **revip~i** Vic *Kiĥot* 1905, 14. **rezon~o** Beau *EFr 1903*; Z *Prov 1910*, 406; Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1. **riĉiĝ~o** Z *Ald 1888*, 16. **rigard~i** Z *RE* 168b (ĉirkaŭrigardi). **ripet~o** Z *RE* 172a, 200b.

‖ **S-Ŝ** ‖ **salt~i** *FE 1894*, 40.5. **sangir~o** Stell *LI LitAld 1905*, 6. **sangocirkul~o** Barth *Ludo 1928*, 18. **sent~o** Z *RE* 226b (sento). **serĉ~o** Z *RE* 139b, 173a (serĉo, esploro). **skrib~o** Z *RE* 34b (*leg~o kaj skrib~o*), 146a, *FE 1894*, 40.16. **sorĉ~o** Z *RE* 21b. **spekul~o** *E-isto* Feb. 1892, 21. **spir~o** Z *RE* 118b (*malfacila spir~o*). **suĉ~i** Z *E-isto* Jan. 1891, 3a. **sukerfar~o** Z *RE* 177a. **suprenflug~i** Z *RE* 24b (ekflug~i). **suprennaĝ~i** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a. ‖ **ŝanceliĝ~i** G *Blov 1888*, 6. **ŝip~o** Lamb *LI* Dec. 1905, 526. **ŝipvetur~o** *Bern 1906*, [4]. **ŝtel~o** G *Kond 1890*, 28.

‖ **T** ‖ **tambur~i** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123. **tambur~o** Z *RE* 10b. **tent~i** Lor *LernCs 1890*, 5. **terlabor~o** Z *RE* 60. **termezur~o** Z *RE* 60. **timig~o** G *Blov 1888*, 8. **tir~o** Z *RE* 207b. **trabat~i** Z *RE* 130b (*sin trabat~i*). **tranĉ~o** Z *RE* 175a. **trankviliĝ~i** G *Blov 1888*, 10. **traplenig~i** Waś *LI* Jan. 1896, 3. **tromp~i** Z *E-isto* Nov. 1889, 10 (*~adi sin mem*). **trov~i** Z *E-isto* Nov. 1889, 10. **trumpet~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118. **turkonstru~o** Z *RE* 195a.

‖ **U-Z** ‖ **unuformiĝ~o** Z *Ald 1888*, 10. **uz~i** *FE 1894*, 29.2. **uz~o** Z *FE 1894*, 27.2-3, *GVGE 1894*, 4a (*malbonigi per uz~o*; abarbeiten). ‖ **varb~o** (mil.) Beau *EFr 1903*. **vastiĝ~o** Z *Ald 1888*, 10. **veget~o** Beau *EFr 1903*. **ven~i** Z *RE* 13a (*mi ofte ven~is*). **versfar~o** Z *RE* 194b. **veturig~o** Z *RE* 64. **vibr~o** Stell *LI LitAld 1905*, 4. **viv~o** Z *RE* 13b (*maniero de viv~o*; vivo). **viviĝ~i** G *Blov*

1888, 16. **vizit~i** Z *Ham 1894*, 6. **vortfar~o** Z *Ald 1888*, 7.

adaĝ/ [1910] **~o** (muz.) (antaŭe *adaĝi/o*°) Boi *PVE 1910*; Wü *EV 1923*. ‖ **~a** Wü *EV 1923*. **~e** Wü *EV 1923*. ‖ **~eta** Wü *EV 1923*. **~ete** Wü *EV 1923*.

adaĝi/ [1893] **~o** (muz.) (ark., *adaĝ/o*) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 173 (*La „≈o"° estis feliĉe finita*); Boi *PVE 1910* (plusendas al adaĝo sen -i-).

Adaha/ [1924] [**~o**] (hist.) (virina nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 33.4 (*Mi aludas ~n, vian servistinon*), 49.4 (*mi volas montri mian pupeton al ~*), 50.14 (*ŝi ne amas mian ~n*).

Adam/ [1894] **~o** (vira nomo) Z *Ham 1894*, 112 (*la profesio de ~o*); Johan *EKato* Dec. 1903, 19 ([la paradizo] *de kie ~o ekziliĝis*); B *VdE 1910* (*Kaino estis filo de ~o kaj Eva*° [→ *filo*], *~o donis nomojn al ĉiuj bestoj.* [→ *nomo*]. *Ĝardeno, en kiu vivis ~o kaj Eva*°. [→ *paradizo 1*]).

Adamastor/ [1980] **~o** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (unu el la Gigantoj).

adapt/ [1907] **~i** (antaŭe *al/far/i*, *al/mezur/i*) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); Boi *PVE 1910*; OA 3-1921. ‖ **~ado**, **~ebla**, **~eco**, **~ema**, **~igi** Boi *PVE 1910*. ‖ **mal~i** Boi *PVE 1910*.

adekvat/ [1910] **~a** Boi *PVE 1910*. ‖ **ne~a** Boi *PVE 1910*.

Adelajd/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 323a.

Adel/ [1921] **~o** (virina nomo) FL *EnE 1921*, 323a (→ Adela).

Aden/ [1921] **~o** (urbo) FL *EnE 1921*, 323a.

adept/ [1888] **~o** Z *DL* 11 (*ĉar dek milionoj ~oj* {nun: da ~oj} *nenian*° {de 1888: neniam} *estos kolektitaj, tial la afero tute ne havas estontecon*), *RE* 3a, 143b, *E-isto* Nov. 1889, 3 ([neklaraj projektoj,] *ne povinte ricevi eĉ unu ~on*); *FK 1903*, 244.10, 286.5 (*la nombro da ~oj de tiu ĉi lingvo kreskadus*); OA 1-1909. ‖ **~a** Z *RE* 151b. ‖ **~aro** *LI* Dec. 1895, 6 (*Nia lingvo havas sufiĉe grandan ~aron*).

Aderbejĝan/ [1899: ~] **~o** (hist.) (ark., *Azerbajĝan/o*) Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*~ - kun ĉefurbo Taŭriz' - estas provinco de Nordokcidenta Persujo*). ‖ **~a** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*la ~a dialekto de turka lingvo*). ‖ **≈ana** Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*mahometanoj*° *de Transkaŭkazujo, kiuj estas nomataj de la rusoj ankaŭ tartaroj, nur kun klariganta adjektivo „≈anaj"*).

Adhemar/ [1893: ~] **~o** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*la* [geologia] *teorio de ~*).

adheri/ [1910] **~i** GM *EFr 1910*, [243] (malrekomendita; adhérer).

adiaŭ! [1887] Z *UL* [v], *DL* 40; G *Blov 1888*, 6; Z *RE* 162b (~), 162b (*diri ~*), 168b (*diri ~*, disiĝi), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 104.1 (≈. *Eterne, kiel vi scias, la via – Hamleto*), *FE 1894*, 13.3. ‖ **~a** Zeid *LI* Jan. 1896, 3 (*Sonoras ~aj sonoriloj*). **~i** G *Blov 1888*, 7-8 (*~i je la patro*). ‖ **~inte** Luyk *Iŝtar* 1924, 44.3 (*≈inte la Buzanojn, ni turnis la vizaĝon ĉi tien*). ‖ **~diri** *SennR* Nov. 1923, 28 (*ili kore ~diris nin*).

adici/ [1904] **~i** (mat.) (antaŭe *kun/kalkul/i*, kalkeo de De *zusammen|rechn|en*) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (addieren); OA 2-1914. ‖ **~o** Z *EG 1904* (Addition).

adinami/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924*.

adjektiv/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 153a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Niel *LernDa 1890*, 11 (tabelo de korelativoj).

adjunkt/ [1898: *bien~o*] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*). ‖ **bien~o** *LI* Maj. 1898, 75a (*princa bien~o*). **lernej~o** Z *Adr 1899*, 7 (*instruisto lernej~o*).

adjutant/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 217b (*kampa ~o*); Jon *ESv 1893*, 57; *FK 1903*, 61.33 (*la alkurinta ~anto*); Z *Reviz 1906*, 83.24 (*kurieroj kaj ~oj ĉiam rapidas antaŭe*); OA 1-1909.

administr/ [1889] **~i** Z *RE* 51b, 57a, 170a, 213a (regi), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 61a. ‖ **~ado** Z *RE* 46a, 213a, *Adr 1901*, [4] (*~ado de la regnaj havoj*). **~anto** Z *RE* 213b (kp. *administratoro*°). **~ejo** Z *RE* 213a.

administraci/ [1892] **~o** *E-isto* Dec. 1892, 178; Tromp *E-isto* Feb. 1894, 21 (*la ~o* [de la E-isto]); Beau *EFr 1903* (*administration (service, personnel de l'administration)*); OA 3-1921.

administrativ/ [1890] **~a** (ark., *administra*, *administracia*) Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31b (*La akademio elektas jenajn personojn ~ajn*).

administrator/ [1893] **~o** (ark., *administr/ant/o*) Z *E-isto* Jan. 1893, [1] (*deziro de la eldonanto-~o*° *de nia gazeto*), *Ham 1894*, 114 (*ĉiuj liaj ~oj kaj farmantoj ne donas al li el ĉiuj liaj bienoj* [...]); Stank *Viv 1896*, 19 (*la ~oj de la ekspozicio*); Abes *Kralj 1897*, [2] (*La ~o de la „Biblioteko" estas s-ro V. G.*); Villa *LernEs 1902*, [39].

admir/ [1889] **~i** Z *RE* 92b, *MV*, *UV*.

admiral/ [1889] **~o** (mar.) Z *RE* 3a; Beau *EFr 1903* (amiral); *Reviz 1906*, 66.8 (*diversaj eminentuloj, senatanoj kaj ~oj*); OA 1-1909. ‖ **~a** *FK 1903*, 92.24 ([ŝipo, kiu] *portas ~an flagon sur la masto*).

admiralitat/ [1904] **~o** (mar.) (mil.) Z *EG 1904*; OA 3-1921.

Admiralt/ [1967] **~oj** But *EEn 1967*, 443a.

admon/ [1889] **~i** Z *RE* 137a (inspiri), 209a (dufoje), *MV*, *UV*. ‖ **~ado** Z *Ifig 1908*, 10 (*bonkora ~ado*). ‖ **~instruante** Luyk *Iŝtar* 1924, 71.6 ([la filojn] *li zorge edukis, ~instruante al ili ĉian virton*). ‖ **antaŭ~i** Z *RE* 149a.

adolt/ [1923] **~a** (plenaĝa) Setä *FiE 1923*.

adolesk/ [1911: *~a*] **~i** (med.) War *GD 1957*. ‖ **~a** GM *Usuel EFr 1911*; Benn *EDe 1923*; *DeE 1926*, [452] (baza formo). ‖ **~anto** War *GD 1957*. **~eco** Benn *EDe 1923*; War *GD 1957*. **~ularo** Benn *EDe 1923*. **~ulo** Benn *EDe 1923*.

Adolf/ [1894] **~o** (nomo) Ups *Ekz 1894*, 3 (*Gustavo ~o mortis 1632 en la tridek'jara milito*).

Adonis/ [1921] **~o** (mit.) FL *EnE 1921*, 323a; Knoedt *Luz 1980*.

adopt/ [1903: *~a*] **~i** (antaŭe *fil/ig/*) Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** *FK 1903*, 173.8 (*Ĉu vi ne volus fariĝi mia ~a filino?*).

ador/ [1889] **~i** Z *RE* 115a, 139b, *MV*, *UV*. ‖ **~anto** Wahl *Princ 1889*, 8 (*Ĉiun jaron iliaj* [de la lokaj virinoj en banloko] *~antoj estas ŝanĝataj de novaj* [gastoj]); Beau *EFr 1903*. **~inda** Beau *EFr 1903*. **~inde** *Bern 1906*, [6] (*~inde ĉarma*). **~isto** *LI* Feb. 1896, 19 (*poetoj, ~istoj kaj kantistoj de pasinteco*). ‖ **demon~aĉo** Luyk *Iŝtar* 1924, 11.5 (*Krom nemultaj disaj fideluloj, la tuta mondo dronas en demon~aĉo*). **fajr~inta** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*la araboj, kiuj almilitis*° *la fajr~intan Persujon*).

adr. [1889] (mll de *adreso*) Z *Adr 1889*, 13 (*p. adr.*, per adreso), [Z] *E-isto* Mar. 1893, 38 (*pr.* ≈, per adreso), *Adr 1897*, 4.

adrenalin/ [1923] **~o** Wü *EV 1923*; OA 9-2007 (*~o akcelas la koran ritmon kaj altigas la sangopremon*).

adres/ [1887: *~ito*] **~i** **1** Z *DL* 30, *RE* 3a; *FK 1903*, 227.29 (*mi permesas al mi ~i al vi mian prezaron*); Beau *EFr 1903* (adresser, baza formo); Z *EG 1904* (adressieren; baza formo). ‖ **~o** (precizaj indikoj pri la loĝloko) Z *UL* 32 (dorse de la blanketoj), *FE 1894*, 42; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 66 (baza formo), Beau *EFr 1903*; *EG 1904*, (Adresse; derivaĵo); OA 1-1909 (baza formo); OA 8-1974. ‖ **~aro** Z *Ald 1888*, 13, *Adr 1889* [t] (*≈aro de la personoj, kiuj ellernis la lingvon „Esperanto"*). **~ita** Z *FE 1894*, 42.8 (*El la tri leteroj unu estis ~ita: al Lia Episkopa Moŝto* [...]). **~ito** Z *UL* 20. ‖ Rim. **1** Por Z *adres/* estis verbo, por Beau kaj poste OA 1-1909 subs. **2** Mll «adr.».

adres/ [1894] **~o** **2** (formala gratulo, bondeziro al superulo aŭ eminentulo) Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*El la tuta lando venis laŭraj kronoj, ~oj kaj albumoj memoraj* [okaze de la jubileo]).

Adri/ [1980] **~a** (topo.) Knoedt *Luz 1980* (*Antenoro navigis tra ~a maro kaj poste fondis Padovon*). ‖ Kp. *Adriatik/o*.

Adrian/ [1903] **~o** Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*~o, kortega sinjoro*).

Adriatik/ [1899: *~a*] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 513a. ‖ **~a** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*la bordoj de l' ~a maro*). ‖ Kp. *Adri/a mar/o*.

adstring/ [1907] **~a** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

adulari/ [1921] **~o** (geol.) (lumŝtono) FL *EnE 1921*, 325 (adularia, moonstone).

adult/ [1889] **~i** Z *RE* 92b, 150a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 84a, *Ham 1894*, 14 (*flugi / En kriman liton, liton de ~o!*). ‖ **sang~o** Z *RE* 84a. **vir~o** (gejeco) Z *RE* 100a.

advaŭs/ [1908] **~o** (eklez.) (jur.) Rhod *EnE 1908* (advowson); Minor *EDe 1924*.

advent/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

adverb/ [1888] **~o** (gram.) (kp. ark. *adverbi/*°) Z *DL* 20 [6.1] (*La ~oj (evortoj), kiuj estas kreitaj el aliaj vortoj, finiĝas je la litero „e“; ĉiuj aliaj ~oj ne havas konstantan finiĝon kaj apartenas al la vortoj simplaj*), *RE* 106b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 30.2 (*el* [tiuj vortoj] *ĉiu povas jam fari al si grandan serion da aliaj pronomoj kaj ~oj*).

adverbi/ [1890] **~o** (ark., *adverb/o*) Lor *LernCs 1890* [g] 8. ‖ Laŭ LA *adverbium*.

advers/ [1987*] **~a** *PIVS 1987*. ‖ **~ulo** *PIVS 1987* (*vi ne devis ja respondi ~ulon nekonatan*[B]).

advokat/ [1889] **~o** (jur.) Z *RE* 3a, 136a, 136a (*jura ~o*), 139a (подьячий: hist. nocio - iu oficulo en tiama juĝejo, eble advokato, eble asizano, eble eĉ simpla skribisto - vmel, 2017-08); *FK 1903*, 61.14 (*Unu ~o, tre malgranda, venis juĝejon*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; *JarL UEA* Maj. 1910, 64. ‖ **~aro** G *EPl 1916*. **~eco** G *EPl 1916*.

aedili/ [1908] **~o** (ark., *edil/*) Rhod *EnE 1908* (ædile).

Aeolus/ [1905] **~o** (mit.) Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*~o, filo de Heleno*).

aer/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 31; G *Blov 1888*, 15; Z *RE* 20b (воздухъ), 44b (*sufoka ~o*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 26.10 (*Super la tero sin trovas ~o*); Stank *Viv 1896*, 15 (*alte en la ~o*). ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 13 [g]; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~oza** Setä *FiE 1923*. **~umi** Z *RE* 26a, 157b, *MV*, *UV* (→ *aer*), Z *EG 1904*. **~umiĝi** Z *RE* 26a. ‖ **~forma** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~globo** (ark., *atmosfero*) *RevO* Jul. 1920, 75a (*lumo,* […] *kaŭzata en la ~globo de la tero* {Tero}). **~irado** Cart *Bild 1905*, 11 (*balono dum l'~irado*). **~kastelo** (fantaziaĵo) Straat *ENl 1933* (sama konstruo kaj senco kiel en DE *Luft|schloss*). **~klapo** Z *EG 1904*. **~naĝisto** (ark., *aviad/ist/o*) *Adr 1898*, 15 (*leŭtenanto, ~naĝisto*°). **~tubo** Z *EG 1904*. **~veturanto** (avi.) (aeronaŭto) Z *RE* 20b; Beau *EFr 1903* (aéronaute) Z *EG 1904* (Luftschiffer, Aeronaut°). **~oveturilo** (avi.) G *EPl 1916*. **~oveturo** G *EPl 1916*. ‖ **plen~ismo** Benn *DeE 1926*, [452].

aerodrom/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

aerofobi/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

aerografi/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

aerolit/ [1903] **~o** (astr.) (ne plu uzata, nun *meteor/o*) Beau *EFr 1903* (aérolithe); Z *EG 1904* (Aerolith°, Luftstein° {ambaŭ ark., nun Meteorit}); OA 1-1909.

aerometr/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (aéromètre); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

aeronaŭt/ [1910] **~o** (avi.) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

aeronaŭtik/ [1907] **~o** (avi.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

aeroplan/ [1910] **~o** (avi.) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; OA 3-1921; Wü *EV 1923*.

aerostat/ [1889] **~o** Z *RE* 5a; Villa *LernEs 1902*, [39]; Beau *EFr 1903* (ballon); Z *EG 1904* (Luftballon, Aerostat°); Cart *Bild 1905*, 10 (*L'~o° estas kunmetita aparato, kiu konsistas precipe el balono*); G *EPl 1916*. ‖ **~isto** Z *EG 1904* (Luftschiffer, Aeronaut°); GM *EFr 1910*.

areostatik/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

aetit/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (aétite).

afabl/ [1889] **~a** Z *RE* 43, 88a, 96b, 151b (ĝentila), *MV*, *UV*. ‖ **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eco** G *EPl 1916*. ‖ **mal~a** Z *RE* 209b, *MV*, *UV*. **mal~e** Z *RE* 137b (изъ подлобья, nun исподлобья - laŭvorte «el sub frunto», adv.: mal-

afable, malbonhumore ks. (rigardi ktp.) - vmel, 2017-08).

afagi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

afazi/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910* (aphasie); G *EPl 1916*.

afekci/ [1904] **~o** (antaŭe *afekt/o 2*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

afekt/ [1889] **~i 1** (ĝen.) Z *RE* 48b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 225b; G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~ema** Doré *Flut 1907*, 8 (*tio estas tute ne ~ema*); G *EPl 1916*.

afekt/ [1902] **~o 2** (filoz.) (ark., *afekci/o*) Boi *Mona 1902*, IX [a] (*la maniero laŭ kiu unu estaĵo, unu afero estas pli malpli ŝanĝita per l'ago de alia*).

afeli/ [1898] **~o** (astr.) Postn *LI* Sep. 1898, 140 (*la ekstremoj de la granda akso estas la punktoj de perihelio kaj ~o*); G *EPl 1916* (afelium, aphel-jum, k.a.).

afer/ [1887] **~o 1** Z *UL* 21, [v], *DL* 3 (*nia ~o*), *Einst* (*mia amata ~o*), *Ald 1888*, 4 (*nia sankta ~o*), 7 (*la ~o de l' lingvo internacia*), 19 (*la amata ~o*), *RE* 45b (~o; *la ~o estas*), 46a (*kondukado de ~o*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 71 (*la ~o nin ja ne tuŝas*), 73.31 (*mia afero* [„komisio[Z]“, tasko] *estos finita*), *FE 1894*, 13.3, 41.14 (*eĉ la plej nekredeblajn ~ojn,* [...]*, li tuj kredas*), 42.1 (*Ni ĉiuj kunvenis, por priparoli tre gravan ~on*). ‖ **~a** Z *RE* 46a. **~isto** Z *RE* 45b (дѣлецъ°); Beau *EFr 1903* (homme d'affaires); Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*sed* [...] *~istoj restas* [ankaŭ en somero]); Z *EG 1904* (Sachwalter°). **~tuŝante** Z *DL* 10. **antaŭ~a** Z *RE* 148a.

afer/ [1923] **~o 2** (jur.) (kp. *kazo 2*, *okazo 2*) Chris *DeE 1923*, 150a (Fall *(gerichtlich)*).

aferez/ [1916] **~o** (gram.) G *EPl 1916*.

afgan/ [1915: ≈*lando*] **~o** FL *EnE 1921*, 323a. ‖ **~a** FL *EnE 1921*, 323a. ‖ ≈**ujo**, ≈**io** FL *EnE 1921*, 323a; R 2009. ‖ ≈**hundo** *EB 1979, 1988*, 71#23. ≈**lando** Edin 1915, 202.

Afganistan/ [1989] **~o** (ark., *Afganio, Afganujo*) R 1989 (ne plu valida).

afid/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916*.

afiks/ [1904] **~o** (gram.) Z *UV*, *EG 1904*; OA 1-1909.

afirm/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

afis/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (puceron).

afiŝ/ [1889] **~o** Z *RE* 5a; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~i** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~kolono** Borel *GermE* Maj. 1905, 54b (*en tuta Berlino oni legis sur la ~kolonoj la nomon de Eo*).

aflikt/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (aggliger); G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~o** GM *EFr 1910* (~iĝo); G *EPl 1916*. ‖ **~iĝi** GM *EFr 1910*. **~iĝo** GM *EFr 1910* (~o). **~ito** Luyk *Iŝtar* 1924, 64.3 (*Neniam venis al ŝi ~ito, kiu ne ricevis konsolon kaj helpon*).

afodi/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (aphodie).

afon/ [1910] **~a** (ark., *afonio*) (med.) GM *EFr 1910* (aphone). ‖ **~eco** (ark., *afonio*) GM *EFr 1910*.

afoni/ [1910] **~a** (med.) GM *EFr 1910* (aphone). ‖ **~eco** (ark., *afonio*) GM *EFr 1910*.

afoni/ [1916] **~o** (med.) (antaŭe *afona°, afonia°*) G *EPl 1916*.

Afons/ [1980] **~o** (vira nomo; *PIV 2005 Alfons/o*) Knoedt *Luz 1980 (~o III° la Bulonjano, 1248-1279, konkeris definitive Algarvon)*.

aforism/ [1894] **~o** Z *Ham* ²*1902*, 86.31 (*Ĉu tio ĉi estas prologo aŭ ia ~o?*); *LI* Dec. 1895, 12 [t] (*≈oj, sentencoj, paradoksoj*), *EG 1904*; OA 1-1909.

afrank/ [1898] **~i** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (affranchir); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~o** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (affranchissement); Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~ita** G *EPl 1916*. **~ite** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (franco); Beau *EFr 1903* (franco); Z *EG 1904*.

Afrik/ [1889] **~o** Z *Adr 1889* [t 2], *E-isto* Nov. 1889, [t] (*la lingvo de kiu ajn popolo de ~o*); *Tromp 1891*, [80]; *FK 1903*, 200.1 (*diamantograndegulo, kiun oni antaŭ nelonge trovis en la suda ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 8-1974. ‖ **~a** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*en Gvineo kaj*

aliaj partoj de la ~aj bordoj de maro); Beau *EFr 1903* (≈a); Z *EG 1904*; Borel *GermE* Apr. 1905, 40a ([la] *unua ≈a stelo en la e-a ĉielo* [pp la nova ĵurnalo Alĝera Stelo]). ‖ **~ano** Beau *EFr 1903* (mj.); Z *EG 1904* (mn.). ‖ **Centr~a** *PoŝAtl 1971* #27 (*Centr~a Respubliko* [de 1960]); *PIVS 1987*. **Centr-~o** (regno) R 2009 (dube, ĉu la formo lezas la regulojn pri pron., dedukteblajn el *FE 1894*, 2-4, vd. en BK 1). **Sud-~a** Z *Adr 1896*, [5] (*Sud-~a respubliko*). **Sud-~o** *JarL UEA* Maj. 1910, 68 (*Durban (Sud-~o, Natal)*).

afrit/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (afreet).

afrodit/ [1921] **~o 1** (zool.) (marvermo La, En *Aphrodita*) FL *EnE 1921*, 325; Wü *EV 1923*.

Afrodit/ [1923] **~o 2** (mit.) (antaŭe *Afrodite/*) Wü *EV 1923*; *PIV 2020*. ‖ **≈a 1** Wü *EV 1923* (aphrodisisch [de la ~o]). **2** (ark., *Afrodit/o* kun -o) War *GD 1957*; *PIV 1970*.

Afrodite/ [1890] [**~o**] (mit.) (ark., *Afrodito*) G *Kond 1890*, 28 (*Li ŝtelis al ~* [...] *la zonon*).

afrodizi/ [1923] **~a** (med.) Wü *EV 1923*. ‖ **~o** Wü *EV 1923*. ‖ **~igilo** (ark. sin. *afrodiziako°*) Wü *EV 1923*. ‖ **mal~a** Wü *EV 1923*. **mal~o** Wü *EV 1923*. **mal~igilo** Wü *EV 1923*.

afrodiziak/ [1923] **~a** (med.) (ark., *afrodizi/-ig/il/o*) Wü *EV 1923* (plusendas al *afrodiziigilo*).

aft/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904* (Mundschwamm); Mott *EEn 1906* (thrush (aphtha)). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~eca). ‖ **~eca** GM *EFr 1910* (~a).

afust/ [1904] **~o** (mil.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~vosto** Wü *EV 1923*.

ag/ [1889] **~i** Z *RE* 46a, 115b, 116b, 144b, 150b (*~i kontraŭ*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 108 (*Se oni volas ~i, oni ~u / En la minutoj de la volo*), *FE 1894*, 25 (*Honesta homo ~as honeste*). ‖ **~o** (antaŭe *farado*) Z *RE* 28a (~eto, strangaĵo), 46a (faro), 144b, *FE 1894*, 41.10 (*Via ~o estas tre laŭdinda*). ‖ **~ado** Vila *LernEs 1901*, [39]. **~iga** Aur *EKato* Okt. 1903, 5 (*~iga influo*). **~aĵo** Z *RE* 197a (суета, «senpripensa rapida agado»). **~anto** Z *RE* 45b, 46a. **~ema** Z *RE* 46a (farema). **~emulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 8.4 (*senripoza ~emulo*). **~eto** Z *RE* 28a (~o, strangaĵo). ‖ **kontraŭ~i** G *EPl 1916*. **juĝ~ado** Z *RE* 197a.

aga/ [1908] **~o** (turka oficiro) Rhod *EnE 1908* (Aga); Minor *EDe 1924* (Aga).

agac/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 122a, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Mott *EEn 1906* (baza formo); GM *EFr 1910* (baza formo).

agalok/ [1980] **~o** (*Excoecarua agallocha*) Knoedt *Luz 1980* (Aroma orienta ligno, el eŭforbiacoj).

agam/ [1910] **~o** (zool.) (reptilio) GM *EFr 1910* (agame).

Agamemnon/ [1895] **~o** Kof *Ili 1895*, 4 (*Tio ne plaĉis nur sole al koro de ~o*); Z *Ifig 1908*, 6 (*la ~on disimilan* / [Vi] / *venigis glore en patrujon lian*), 22.

agami/ [1910] **~o** (zool.) (birdo) GM *EFr 1910* (agami).

agani/ [1924] **~a** (bot.) Minor *EDe 1924* (kryptomanisch).

Aganip/ [1980] **~o** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (Fonto en Aonio (Beotio) poetiganta tiun, kiu trinkis ĝian akvon).

agap/ [1904] **~o** (hist.) (reli.) Z *EG 1904* (Liebesmahl, Agape); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

agarik/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Champignon); Boi *Perd 1904*, 4 ([en aŭtuno] *Brunruĝaj ~oj, tute ŝvelantaj de veneno* [?] *sin rondline kaŝis sub la palega herbaro*); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

agat/ [1889] **~o 1** (mn.) Z *RE* 3a; *Rab 1908*, 71.10 (*Tiun ĉi ~on mi portas pro la honoro*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Agat/ [1921] **~o 2** (virina nomo) FL *EnE 1921*, 323a (→ Agatha).

agav/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910* (agave).

agend/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906* (agenda); GM *EFr 1910*. ‖ Kp. *tag/ord/o*, *labor/plan/o*, *task/ar/o*. Post oficialigo de *end* ankaŭ interpretebla kiel *ag/end/o*.

agent/ [1888] **~o** Z *DL* 22 [7.18] (*Li korespondas telegrafe kun ĉiuj ~oj*), *RE* 3a; *LI* Mar. 1896, 36 (*informejo kun ~o*); Z *Adr 1898*, 9 (*helpanto de Smolenska ~o*); Beau *EFr 1903* (agent (de commerce, d'affaires)); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~ejo** GM *EFr 1910* (agence); *PIVS 1987*. ‖ **komerc~o** *JarL UEA* Maj. 1910, 83. ‖ **~o-maklero**° *LI* Mar. 1896, 36 (nun: *~o-makleristo*).

agit/ [1889] **~i** Z *RE* 3a; Villa *LernEs 1902*, [39]; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~adi** Z *E-isto* Nov. 1889, 10, Mar. 1890, 33b ([ni] *~ados retenadi la Ligon de ĉia facilanima paŝo*). **~ado** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 45 (*energia ~ado* {varbado, informado} *en la landoj ekster-Rusujaj*); Beau *LI* Jan. 1896, 2 (*bone komencita ~ado*); Z *EG 1904*. **~anto** Z *EG 1904*. **~isto** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

agl/ [1887] **~o** (zool.) Z *UL* [v], *DL* 27 [14.2] (*Rigardu, kiel la ~o batas kun la flugiloj!*), *RE* 8a (*reĝa ~o*), 121b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.13 (*Pasero kaptita estas pli bona, ol ~o kaptota*), *GVGE 1894*, [3a]. ‖ **~aro** Goldb *LI* Okt. 1898, 153 (*Arbaĵon flugas for l' ~ar'*); G *NovAnt 1909*, 9 (*Grakas roka ~aro*). **~eca** GM *EFr 1910* (~uma); Straat *NlE 1933*, 22a (*~eca nazo*). **~ido** GM *EFr 1910*. **~uma** GM *EFr 1910* (~eca). ‖ **~okapa** [→ *Horuso*] Azor *ArkiT 1932* (*Egipta dio,* [...] *reprezentita ikonografie kiel ~okapa junulo kronita per la sundisko*).

aglomer/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*. ‖ **~o** (geol.) Z *EG 1907* (Zusammenballen, Anhäufung); GM *EFr 1910*.

aglutin/ [1904] **~i** (gram.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; Wü *EV 1923*. ‖ **~a** (antaŭe *aglutinacia*°) Wü *EV 1923* (*~a lingvo*). **~o**, **~ado**, **~aĵo**, **~eco**, **~ema**, **~igi**, **~iĝi** Wü *EV 1923*.

aglutinaci/ [1898] **~a** (ling.) (ark., *aglutin/a*) [Beau] *L'Esp* Feb. 1898, 19 (*Eo posedas, el sia ~a konstruo, la plej grandan parencecon kun la lingvo japana, idiomo ~a ĝi ankaŭ*).

agnat/ [1910] **~o** (jur.) GM *EFr 1910*; Wü *EV 1923*. ‖ **~a** Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~ino** Wü *EV 1923*.

Agnes/ [1921] **~o** (virina nomo) FL *EnE 1921*, 323a.

agnosk/ [1910] **~i** GM *EFr 1910*, [243] (malrekomendita).

agnus/ [1926] **~o** (reli.) Benn *DeE 1926*, 453 (Agnus).

agon/ [1908] **~i** (ark., *agoni/i*) Garz *GramEs 1908*.

agoni/ [1889] **~o** (kp. ark. *agon/i*°) Z *RE* 3a; Nyl *Humor 1899*, [5] (*Vi direktadas la ŝipon de via vivo transen sur la ondo, jen sub ventoj favoraj, jen en blovego, en kontraŭaĵo, ~o*); Beau *EFr 1903* (agonie); *FK 1903*, 190.5 (*kriado kaj ~o de la mortantaj bestoj*); Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b ([la] *raŭka voĉo* [de la sonorilo] *aldonis al ventega tumulto plendon de ~o*); OA 1-1909. ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~ante** Z *Rab 1908*, 47.20 (*mia mortanta kamarado* [...] *diris ~ante*). **~anto** *SennR* Okt. 1923, 2 (*la potenco de l' ~anto* [pp naciismo]). **~iganta** Asklöf *LI* Maj. 1898, 72 (*ree tia ~iganta sento ekleviĝis ĉe mi*). **~ulo** GM *EFr 1910*. ‖ **ek~i** GM *EFr 1910*.

agor/ [1910] **~o** (hist.) (arki.) GM *EFr 1910*; Wü *EV 1923*. ‖ **~ofobio** (med.) (laŭ *PIV 2005* unuvortaĵo *agorafobi/o*) Wü *EV 1923*.

agord/ [1889] **~i** (muz.) Z *RE* 87b, 107a, 196a, *MV*, *UV*, LR 47 G (1903) [= PVZ 6, 51-66] (~i – signifas ‚ordigi' instrumenton, aranĝi la kordojn tiel, ke ilia sono estu ĝusta, bona per si mem). ‖ **al~i** Z *RE* 153a (alfari). ‖ **mal~i** Z *RE* 169a (malaranĝi)

agr/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*, [243] (champ cultivé). ‖ Kp. *agrar/a*.

agrabl/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 33 (*~a muziko*), *RE* 10a (*~a al Dio*; pia), 84b, 96b (*je l' eksteraĵo*), 156b, 216a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 9.2 (*La kanto de la birdoj estas ~a*), 40.9 (*La kantado estas ~a okupo*). ‖ **~e** Z *FE 1894*, 17.10 (*ĉu ne estus al vi ~e havi tian saman kapablon?*), 20.23 (*Morti pro la patrujo estas ~e*), 31.8 (*lia parolo*

fluas dolĉe kaj ~e). **~o** Z *RE* 125a. ‖ **~ega** *EKato* Dec. 1903, 23 (*veturado mara estas ~ega*). ‖ **mal~a** Z *DL* 23 (*mal~a acidaĵo*), *RE* 84b, 155b, *FE 1894*, 11.2 (*ili ambaŭ estis tiel mal~aj kaj tiel fieraj, ke oni ne povis vivi kun ili*). **mal~aĵo** Einst *Plen 1888*, 33. **ne~a** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*Al miaj Lejpcigaj*° {Lepsikaj} *amikoj estos tre ne~e*).

agraf/ [1904] **~o** (vest.) Z *EG 1904* (Agraffe); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

agrafi/ [1923] **~a** (med.) Wü *EV 1923*. ‖ **~o** (med.) Wü *EV 1923* (Agraphie).

agrar/ [1909] **~a** (nun analizita *agr/ar/a*) Z *ER 1909*, 5; Wü *EV 1923*. ‖ **~ulo** Z *ER 1909*, 5; Wü *EV 1923*.

agreg/ [1902] **~i** Villa *LernEs 1902*, [39] (agregar).

agregaci/ [1923] **~o** (univ.) Wü *EV 1923*. ‖ **~ulo** Wü *EV 1923*.

agregat/ [1907] **~o** (filoz.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); Wü *EV 1923* (*~o de molekuloj*); Sutk *ERu 1927*. ‖ **~igi** Wü *EV 1923*. **~igo** Wü *EV 1923*. **~iĝi**, **~iĝo** Wü *EV 1923*.

agres/ [1957] **~i** War *GD 1957*; *PIV 1970*; OA 9-2007 (*~i personon, ~i landon*). ‖ **~a** (antaŭe *agresiva*°) War *GD 1957*. **~o** (mil.) War *GD 1957*. ‖ **~anto** War *GD 1957*. **~ema** *PIV 1970**; OA 9-2007.

agresiv/ [1952] **~a** (ark., *agresa*, *agresema*) BS *EDe 1952*; *PVS 1954*; War *GD 1957* (plusendas al *agresa*).

Agrigent/ [1923] **~o** (topo.) Wü *EV 1923*.

Agrikol/ [1923] **~o** (vira nomo) Wü *EV 1923*.

agrikultur/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); Wü *EV 1923* (plusendas al *terkulturo*, *kampokulturo*); *Cion 1926*, [5] (*modelo de Hebrea ~o en Palestino*); War *GD 1957* (plusendas al *agr/o/kultur/o*); Sutk *ERu 1927*. ‖ **~a** Wü *EV 1923*; *Cion 1926*, 6 (*favoraĵo*° [avantaĝo] *de vidpunkto ~a*), 10 (*la ~aj Kooperativoj* [propra nomo] *devas formi integran parton de la Kooperativa Movado*; *55 maŝinoj kaj ~aj laboriloj*), 12 (*~a sperto*). ‖ **~isto** Wü *EV 1923* (plusendas al *terkulturisto*, *kampokulturisto*).

agrimoni/ [1923] **~o** (bot.) Wü *EV 1923*; War *GD 1957*.

Agrip/ [1957] **~o** (vira nomo) Wü *EV 1923*; War *GD 1957*. ‖ **~ino** (virina nomo) Wü *EV 1923*; War *GD 1957*.

agronom/ [1889] **~o** Z *Adr 1889*, 5; OA 1-1909 ([En piednoto apud *astrolog'*:] *Same: ~o, antropologo, k. t. p.*); OA 7-1958.

agronomi/ [1889] **~o** Z *RE* 60b; *FK 1903*, 207.26 (*oni malfermis lernejon de ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*lernejoj realaj, industriaj kaj ~aj*), 92 (*ekspozicio ~a*); ISR 1906 [enh.] (*~a profitkalkulado*).

agropir/ [1923] **~o** (bot.) (sin. *hundherbo*) Wü *EV 1923*.

agrostem/ [1923] **~o** (bot.) Wü *EV 1923*.

agrostid/ [1923] **~o** (bot.) Wü *EV 1923*.

aguti/ [1923] **~o** (zool.) Wü *EV 1923*.

aĝ/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 26 (*havante la ~on de*), 29 (*Kian ~on vi havas?*), *RE* 94b, *MV*, *UV*. ‖ **egal~ulo** Z *RE* 177b (egalulo); Zakr *LI* Okt. 1898, 158 (*liaj egal~uloj ĝoje pasadis la plej feliĉajn jarojn de sia vivo*). **grand~a** Z *RE* 16b (granda), 94b (kp. ark. DE *groß|jähr|ig*). **grand~ulo** G *NovJ 1891*, [3] (*infanoj* [kontraste al] *grand~uloj*). **jun~a** Wicke *Galero 1922*, 9 (*jun~aj sonĝoj kaj venkesperoj*). ‖ **matur~o** Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*dramo,* [...] *verkita dum la matur~o de ĝia kreinto*), *EEn 1906*. **matur~ulo** Beau *Sint 1901*, 16 (*la infanoj, kiujn ni celas trans*° {krom} *la matur~uloj* [per nia lernolibro]). **mez~ulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 21.1 (*La viro, mez~ulo, estis H., iama sklavo*). **plen~a** Z *RE* 187b, *MV* 53 (mündig; nun pli kutima *voll|jähr|ig*), *UV* (→ *plen*). **pli~a** Milho *Cindr 1907* (*duon-fratinoj* [...] *pli~aj*). **pli~iĝi** Milho *Cindr 1907*, [3]. **sam~ulo** Z *RE* 172b.

aĝi/ [1904] **~o** (ekon.) Z *EG 1904* (Agio, Aufgeld); Mott *EEn 1906* (agio); OA 3-1921.

aĝiot/ [1906] **~i** Mott *EEn 1906* (to gamble in stocks, bills). ‖ **~isto** Mott *EEn 1906* (stock-jobber, etc).

Ahaltziĥ/ [1892: *~a*] **~o** (topo.). ‖ **~a** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 28 (*leŭtenanto de la 162* {~a} *infanteria ~a regimento*).

aĥ! [1888] Z *DL* 40; Benn *DeE 1926*, [452], 453; *NLR* Sep. 1955 [v].

Aĥaj/ [1895] **~o** Kof *Ili 1895*, 3 ([kolero], *kiu al la ~oj kaŭzis mizerojn sennombrajn*).

Aĥen/ [1894] **~o** (urbo *Aachen* [pron. -ĥ-] en Germanio) (ark., *Aken/o*) Z *GVGE 1894*, [3a].

Aĥil/ [1895] **~o** (vira nomo) Kof *Ili 1895*, 3 (*Kantu, diino, koleron de la Peleido ~o*); *JarL UEA* Maj. 1910, 61 (*~o Tellini*); Knoedt *Luz 1980* (*la armiloj de ~o*).

Aid/ [1895] **~o** Kof *Ili 1895*, 3 ([kolero, kiu] *en ~on deĵetis multegajn animojn kuraĝajn*).

aides/ [1987] **~o** (med.) (ark., *aidos/o* kun -o-) *PIVS 1987*.

Aidoneus/ [1890] [**~o**] (mit.) G *Kond 1890*, 30 (*Pro ~ (Pluton)!*).

aidos/ [2007] **~o** (med.) (antaŭe *aides/o*° kun -e-; laŭlitera pron. de EN A-I-D-S) OA 9-2007.

Ajaks/ [1921] **~o** (mit.) FL *EnE 1921*, 323a (→ Ajax); Knoedt *Luz 1980* (Pretendinto de la armiloj de Aĥilo, kiam tiu falis en la Troja milito).

aj! [1888] Einst *Plen 1888*, 34.

aj/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 325 (ayah).

ajkr/ [1910] **~o** (mez.) GM *EFr 1910*, [243] (malrekomendita; âcre).

ajl/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 91b, 224b, *MV*, *UV*.

Ajla/ [1924: ~] (hist.) (virina nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 54.4 (*Beno de la Eternulo estu kun tiu ĉi domo, ~*).

ajmer/ [1888] **~o** (ark., *sitelo*) Einst *Plen 1888*, 34 (de DE *Eimer*, pron. «ajmer»).

ajn [1887] Z *UL* [v] (*kiu ~*), *Schl 1887*, 121 (*en kiu ~ formo*), *DL* 22 (*kiu ~ li estos*), 22 (*kian*° *~ mi venas*), 32 (*kiel ~ longe li ludas*), *Ald 1888*, 11 (*kiom ~ mi laborus*); G *Blov 1888*, 16 (*kion ~ ŝi dirus aŭ farus*), 17 (*kia ~ ĝi estas*); Z *Nom 2*, 2 (*de kiu ~ ili estas eldonitaj*), *RE* 92b (*kiu ~*), 93b, 111a (*~, kiel ~*) *MV* (*kiu ~*), *UV*, *FE 1894*, 30.9 (*Aldonante al la vortoj demandaj la vorton „~", ni ricevas vortojn sendiferencajn: kia ~, kial ~, kiam ~, kie ~, kiel ~, kies ~, kio ~, kiom ~, kiu ~*). ‖ RIM. **1** *kiu~* (sen interspaceto) en *UL EN St* [v], kion verŝajne iniciatis la tradukinto mem, ĉar en *UL EN Gg* [v] aperas ~ *ajn* (kun interspaceto). **2** LR 103 (1913): [Demandite, ĉu oni povas uzi „~" kun la serio io, iu, ie k.t.p. Z respondis:] „Jes, ĉar en Esperanto ĉiu vorto povas esti kombinata kun ĉiu alia". ‖ **kia-~ulo** Kolar *Trez 1911*, 6 (*Kelkaj burĝidoj — sed ne kia-~uloj — ŝtele ĵetadis la okulojn al Dora*).

ajr/ [1910] **~o** Rob *EFr 1910*.

ajŝ/ [1910] **~o** (mez.) GM *EFr 1910*, [243] (malrekomendita; étalon *(d'une mes.)*).

ajurved/ [1959] **~o** (med.) Sek *Nepal 1959*, 209.

ajut/ [1910] **~i** GM *EFr 1910*.

aĵ/ [1887] Z *UL* 19 (*profund~o*), [v], *RE* 82b, *MV* (*malnov~o*, *frukt~o*), *UV*, *FE 1894*, 25. ‖ RIM. Iom ofte ~ en nuna Eo simple elfalas, ekz. en *panel~o*; jam Wü *EV 1923* plusendas al la tiam kaj nun preferinda *panelo* sen ~.

‖ **A** ‖ **abomen~o** Z *RE* 29b, 96a, 127b. **ag~o** Z *RE* 197a. **alt~o** Majn *Manf 1891*, 5; Z *FE 1894*, 35.10; Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2. **altplat~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 7.1. **amik~o** *EKato* Okt. 1903, 4. **arane~o** Z *RE* 129b. **arbet~o** Z *RE* 86b. **arĝent~a** Z *RE* 180b (arĝentkolora). **ark~o** Z *RE* 178a; Majn *Manf 1891*, 7; Z *UV* (→ *ark*). **arm~o** Z *RE* 12a, 177a (*ĉevala arm~o*). **art~o** Z *RE* 217b (ĵonglo; фокусъ). **avar~o** Villa *LernEs 1902*, 38.11.

‖ **B** ‖ **bak~o** Z *RE* 132b (dufoje). **babil~o** Z *RE* 119a. **bala~o** Z *RE* 190a (соръ). **bast~o** Z *RE* 172b. **bel~o** Z *RE* 82b. **beletr~o** OA 9-2007. **belig~o** Z *RE* 82b. **blank~o** Z *RE* 14a (ovblanko). **blu~i** Z *GVGE 1894*, 5a. **blu~o** (lazuraĵo) Z *RE* 87b. **bon~o** Z *FE 1894*, 2.15, 4.8. **bonodor~o** Ger *Fant 1895*, 14. **bovid~o** Z *RE* 201b. **branĉ~o** Z *RE* 218b (verg~o). **brav~o** Z *RE* 209b (braveco).

bril~eto Z *RE* 9b. **brok~o** War *GD 1957**. **bromid~o** (med.) Stell *LI LitAld 1905*, 5. **brust~o** Z *RE* 35b.

‖ **C-Ĉ** ‖ **ĉas~o** Z *RE* 39, *MV*. **ĉeval~o** Z *RE* 78a. **ĉifon~o** Z *RE* 206a. **ĉirkaŭ~a** Z *RE* 119b. **ĉirkaŭ~o** Z *RE* 119b, *UV* (→ *aĵ*).

‖ **D** ‖ **debrul~o** Z *GVGE 1894*, 5a. **defrot~o** Z *RE* 193a. **degel~o** Z *RE* 161a. **demordit~o** Z *GVGE 1894*, 5a. **dens~o** Z *RE* 36b; Vic *Kiĥot* 1905, 11. **deskulpt~o** Z *RE* 185a (слѣпокъ, nun слепок, «imita bildo»). **detal~o** (ark., *detalo*) Wicke *Galero 1922*, 14. **di~o** Ger *Fant 1895*, 6. **dialud~o** Kof *Ili 1895*, 5. **dirit~o** (ark., *aserto*) Domb *E-isto* Apr. 1893, 54. **disig~o** *E-isto* Jan. 1891, 6b (*venki la disig~on*). **distr~o** Beau *EFr 1903*. **dolĉ~o** Z *RE* 184a (dufoje). **drapir~o** Cart *Bild 1905*, [3]. **drink~o** Ger *LI* Jan. 1896, 15.

‖ **E** ‖ **eben~o** Z *RE* 165b. **edz~o** [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, [13]. **efektiv~o** Z *Ham 1894*, 11. **efikat~o** Beau *EFr 1903*. **eg~o** Stell *LI LitAld 1905*, 4. **egal~o** Beau *EFr 1903*. **ekip~o** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 34. **ekster~o** Z *RE* 96b, 106a. **ekzist~o** Z *RE* 198a; Stank *Viv 1896*, 25. **elast~o** Beau *EFr 1903*. **elpend~o** *MV* 51. **enbuŝ~o** Z *RE* 210a (brido). **ennov~o** Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96. **esperant~o** Borel *GermE* Maj. 1905, 55a. **et~o** Stell *LI LitAld 1905*, 4.

‖ **F** ‖ **fabl~o** Z *RE* 108a. **fajl~o** Z *RE* 120b. **fajr~o** Z *RE* 217a. **fals~o** Z *RE* 137b. **fand~a** Stell *LI LitAld 1905*, [3]. **fand~o** Z *RE* 184a. **fatal~o** Wicke *Galero 1922*, 14. **fek~o** OA 9-2007. **fi~o** Wicke *Galero 1922*, 14. **figur~o** Z *RE* 172a, *GVGE 1894*, 4b. **firm~o** Z *RE* 201a. **flank~o** Z *RE* 217b. **flor~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 54.3. **flu~a** Beau *EFr 1903*. **fluid~o** Z *RE* 18b (malsek~o). **frand~o** Z *RE* 87b. **form~a** Z *RE* 217b (forma). **fortik~eto** Wicke *Galero 1922*, 7. **fortik~o** Z *RE* Z *RE* 83a (*urba fortik~o*; kremlo), 85a, 85b, 201a, *MV* 24, *UV* (→ *fortik*). **fotograf~o** (ark., *foto*) Z *Majn 1889-15*; Z *FE 1894*, 32.4. **frand~o** Z *FE 1894*, 35.14. **frukt~o** Z *MV* 8. **fum~i** Z *RE* 80a. **fum~o** Z *RE* 80a. **fum~iĝi** Z *RE* 80a. **fumil~o** (ark., «prilaborita pelto») Z *RE* 86b. **fund~i** (осаждать) Z *RE* 121b. **fund~iĝi** Z *RE* 123a. **fund~o** Z *RE* 121b.

‖ **G-Ĝ** ‖ **garanti~o** Z *RE* 216b (фантъ, Ru germanismo *Pfand*), *UV* (→ *garanti*). **german~o** (ark., *~ismo*; ~a dirmaniero) Boi *PVE 1910* (Fr germanisme). **glaci~isto** Beau *EFr 1903*. **glaci~o** Z *RE* 99a, *MV* 24. **glor~o** Z *Ifig 1908*, 21. **grafik~o** Z *EG 1907*; OA 9-2007. **grandeg~o** Z *RE* 95a. **gravur~o** Beau *EFr 1903*. **griz~o** Z *RE* 199a (сѣдина, «~a hararo»).

‖ **H-Ĵ** ‖ **har~o** Z *RE* 99b. **herb~o** Z *RE* 38b (*herbo*), **hero~o** Z *RE* 137a. ‖ **imag~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 30.5. **infan~o** Z *RE* 171b. **intern~i** (*elpreni la intern~on*) Z *RE* 145b. **intern~o** Z *RE* 180a. **jung~o** Z *RE* 213a (упряжь, «rimenaro por ĉevaloj»).

‖ **K** ‖ **kavalir~o** Vic *Kiĥot* 1905, 16. **kliŝ~o** (antaŭe *kliŝaj/o*) Z *EG 1904*. **kod~o** OA 9-2007. **kolor~o** (ark., *farbo*) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123. **komerc~i** Z *RE* 203b. **komerc~isto** Z *RE* 203b (butikisto). **komerc~o** Z *RE* 202b, *MV* 36. **konfit~o** Z *RE* 14a. **konfuz~o** Z *RE* 163b. **konserv~-okulvitroj** Mott *EEn 1906* (preservers *(spectacles)*). **konstru~o** Z *RE* 196a (konstruo). **korekt~o** Z *RE* 81a. **kot~o** Z *RE* 141b (~a akvo). **kovr~o** Z *RE* 140a. **kraĉ~o** Z *RE* 185a. **kreaĉ~o** (pp obstina knabo) Barth *Ludo 1928*, 17. **kreit~o** Z *RE* 188b, 200b, 201a. **kresk~o** Z *RE* 170b, *MV* 38 (Pflanze). **krut~o** Z *RE* 81b, 196a, 214b (ŝtonego). **kuir~o** Z *RE* 87a. **kuk~o** Z *RE* 133a. **kunkresk~o** Z *RE* 193a. **kunvok~o** Lib *LernLv 1889*, 45.

‖ **L** ‖ **labor~o** Wü *EV 1923*. **land~estro** Z *Adr 1896*, 23. **latin~o** Z *RE* 88a. **lig~o** Z *RE* 179a (ligo). **lit~o** Z *RE* 144a. **lok~o** Z *RE* 101a. **luks~eto** *EKato* Dec. 1903, 24. **lumb~o** Z *RE* 217a (филе, филей).

‖ **M** ‖ **macer~o** Wü *EV 1923*. **makler~o** Mott *EEn 1906* (brokerage). **malakr~o** Z *RE* 116a. **malalt~o** Z *RE* 111b. **malben~o** Z *Ham 1894*, 18. **malbonest~o** (misfaroj, fikonduto) G *Kond 1890*, 28. **malferm~o** OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *aperturo*). **malgaj~o** Wicke *Galero 1922*, 10. **malglat~o** Beau *EFr 1903*. **malgrand~o** Z *RE* 7a (bagatelo). **mallong~o** Krikortz *E-isto* Mar. 1893, 48. **malnov~a** Z *RE* 219a. **malnov~o** Z *RE* 193b, *MV* 8. **maloft~o** Z

RE 108a, 175a. **malpur~o** Z *RE* 190a (*kovri je malpur~o*). **malsaĝ~o** Z *RE* 163b (bagatelo). **malsek~o** Z *RE* 18b (fluid~o). **malviv~o** Z *RE* 127b, *GVGE 1894*, [3a] (mort~o). **manĝ~o** Z *RE* 87a, 232b. **manĝrest~o** Z *RE* 116b. **mar~o** Stell *LI LitAld 1905*, 8. **marĉ~o** Z *RE* 91b. **mastr~o** Z *RE* 219b. **meĉ~o** Z *RE* 206a, *MV* 44, *UV* (→ *meĉ*). **miks~o** Z *RE* 186a. **ministr~o** Z *RE* 97a. **mirind~isto** Z *RE* 226a. **mirind~o** Z *RE* 226a. **mokind~o** Z *RE* 144a. **mok~o** Z *RE* 144a. **mol~o** Z *RE* 101b; Beau *EFr 1903* (→ *aĵ*). **monarĥ~o** Z *RE* 98b (ark., *monarkio*). **monat~o** Z *RE* 101b. **monstr~o** Z *Ifig 1908*, 21. **mort~a** Z *GVGE 1894*, [3b] (aashaft). **mort~o** Z *GVGE 1894*, [3a] (malviv~o). **mort~omanĝa** Z *GVGE 1894*, [3a] (aasfressend, aasfressig {ark.}), [3a] (*mort~omanĝa muŝo*; Aasfliege). **mortint~o** Z *RE* 96a (ark., *kadavro*), 194a (стерво). **multekost~o** G *Gefr 1889*, 7 («trezoro», pp amata knabino).

‖ **N** ‖ **neces~o** Lor *LernCs 1890*, 5. **neeben~o** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12. **nov~o** Z *RE* 115a. **nutr~laboristo** *JarL SAT* 1923, 49. **nutr~o** Z *RE* 80b (~o), 133b, 160a.

‖ **O** ‖ **ofer~o** (ark., *viktim/o*) Melck *FlandLit 1904*, 12. **oft~o** Wicke *Galero 1922*, 10. **oportun~o** (ark., *avantaĝ/o*) Boro *E-isto* Okt. 1891, 74. **or~isto** Z *RE* 94b. **or~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123. **orelkuŝ~oj** Lor *LernCs 1890*, 17 (*ĉapo kun orelkuŝ~oj*). **organiz~o** *InfRap* Jan. 1910, 4. **orient~isto** (ark., *orientalist/o*) Borel *GermE* Jan. 1905, 9a, 9b. **ov~o** Z *RE* 232a.

‖ **P** ‖ **pac~o** Janovski *E-isto* Mar. 1893, 47. **pak~eto** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b. **pak~o** Z *RE* 207b (pako), 230b (экипажъ, RU francismo *équipage*). **palisplekt~o** Beau *Delmas 1907*, 27.5. **panegir~o** Z *EG 1904* (Panegyrikus); Wü *EV 1923*. **panel~o°** Wü *EV 1923* (= *~o*). **panrost~o** Mott *EEn 1906*. **parfum~o** Z *Adr 1896 fol. 1*, 8. **pend~o** Z *RE* 18a (pendglacio). **pentr~o** Z *RE* 72a, *E-isto* Aŭg. 1892, 123; Beau *EFr 1903* (→ *aĵ*). **perdit~o** *FK 1903**-2. **petol~o** Z *RE* 226b (шаль). **pik~o** Z *RE* 201b. **pis~o** OA 9-2007. **plat~o** Z *RE* 134b. **plejbon~o** Marig *LernIt 1890*, 34. **plekt~o** Z *RE* 162b. **plum~o** Z *RE* 99b. **pork~o** Z *RE* 178a (porka viando). **post~o** Z *RE* 207a. **pres~o** Z *Adr 1898*, 10 (*cenzuristo por eksterlandaj pres~oj*). **preparit~oj** [por vojaĝo] Vic *Kiĥot* 1905, 11. **profund~o** Z *RE* 159b. **profundeg~o** Z RE 7a («abismo»). **produkt~o** Z *RE* 158b. **propr~o** Z *RE* 187b. **propr~oposedanto** Z *Adr 1898*, 4. **propr~ulo** Stank *Viv 1896*, 4. **proviz~o** *FrazL 1903*, 16.

‖ **R** ‖ **rabot~o** Z *RE* 196a. **ramp~o** Z *RE* 29b (dufoje), *MV* 57 (ark., *reptilio*). **rand~o** Z *RE* 119a. **rapidflu~o** Z *RE* 196a. **rekant~o** (refreno) Z *RE* 154a. **rest~o** Z *RE* 99b, 122b, 143b. **ret~o** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b. **rimen~o** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **romp~eto** Z *RE* 122a. **romp~o** Z *RE* 91a. **rust~o** Z *RE* 172a.

‖ **S-Ŝ** ‖ **sabl~o** Z *RE* 95b, 124b, *MV* 59. **sankt~ejo** Z *RE* 172b. **sankt~oŝteli** Z *RE* 179a. **sanktfum~ita** (reli.) Melck *FlandLit 1904*, 14. **sci~o** Z *RE* 29a. **sci~portisto** (ark., *kuriero*) Z *RE* 29a (kurjero°). **seg~o** Z *RE* 120b. **sem~o** Lib *LernLv 1889*, 44. **sem~purejo** Lib *LernLv 1889*, 43. **send~o** Z *RE* 145a. **sendit~o** (ark., *send~o*) Z *E-isto* Feb. 1890, 32b. **senhar~o** Z *RE* 91b, 135a. **senjust~o** Vic *Kiĥot* 1905, 14. **sensenc~o** (babilaĵo) Z *RE* 119a, 197b, 223b, 226b. **sent~o** (ark., *sento*) Marig *LernIt 1890*, 31; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76. **skulpt~o** *UkrSt* Jan. 1913, 3. **sorĉ~o** Stell *LitAld 1905*, 10. **sprit~o** Z *RE* 151a (proverbo). **sub~o** (subŝtofo) Z *RE* 137a; B *GermE* Maj. 1905, 59b. **suker~o** Z *RE* 79b (конфектъ, bombono). **suker~ejo** Z *RE* 78a. **suker~isto** Z *RE* 78a. **supr~o** Z *RE* 135b, *MV* 64. **surfund~o** Z *RE* 137a, 138a (подонки, fiularo, aĉularo, friponaro). ‖ **ŝmir~o** Z *RE* 93a, 185a (elŝmiro), *MV* 65. **ŝpin~o** Z *RE* 162b. **ŝut~o** (neĝa) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171.

‖ **T** ‖ **teks~o** Z *RE* 202a. **ter~o** Bar *LernHu 1898* [g] 12. **terur~o** Z *RE* 195b (timigilo). **tol~o** Z *RE* 14a, *MV* 67. **tomb~o** G *NovAnt 1909*, 5. **trab~o** Z *RE* 193a. **tren~o** Z *RE* 228a (*tren~o de vesto*; шлейфъ, RU germanismo surbaze de *schleifen*, «Schleppe»). **trink~laboristo** *JarL SAT* 1923, 49. **trink~o** *RE* 105a. **tut~o** Beau *LI* Jan. 1896, 2.

‖ **U-Z** ‖ **urin~o** Z *RE* 99b. **uz~o** (ark., *ilaro*) Z *MV* 70. ‖ **vant~o** Z *RE* 197a; Majn *Manf 1891*, 9.

veget~a Beau *EFr 1903*. **veget~o** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76, *EFr 1903*. **vel~o** (vela ŝtofo) Z *RE* 129a. **verd~o** Z *RE* 100a. **verg~o** Z *RE* 218b (branĉ~o). **vers~aĵo** Z *RE* 194b. **vest~laboristo** *JarL SAT* 1923, 49. **vest~o** Z *RE* 118a. **vid~o 1** (ark., *aspekto*) Z *DL* 38. **2** (io ~ata) G *Blov 1888*, 7 (*songâj ~aĵoj*); Z *RE* 62. **3** (vizio) Z *RE* 17a. **4** (ark., *vidind~o*, *monumento*) *Adr 1899*, 10. **vinber~o** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71. **vitr~o** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b. **volv~o** Z *RE* 99a.

akaci/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 3b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *NovAnt 1909*, 19; OA 1-1909.

akademi/ [1888] **~o 1** (societo sciencula ks) Z *DL* 13 (*instruitaj ~oj*), 19, *RE* 3a; *FK 1903*, 309.33 (*la estonta ~o aŭ kongreso*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Wahl *Princ 1889*, 8 (*~aj pozoj*). ‖ **~ano** Mott *EEn 1906*. **≈aro** *LI* Jul. 1899, 5 (*s-ro Ernest Naville, asociato de l' ≈aro franca*). **~isto** Majn *E-isto* Jan. 1890, 28b (*la progresado* [de Eo] *devas estiĝadi ne per volo de ~istoj*).

akademi/ [1888] **~o 2** (ark., *altlernejo*) Z *DL* 48 (*Vivu la ~o!*), *RE* 3a, *Adr 1889*, 23 (*artileria ~o*), [Z] *E-isto* Mar. 1893, 34 (*katolika ≈o*); *FK 1903*, 207.17 (*akademio de la greka kaj latina lingvoj*); OA 1-1909. ‖ **~ano** (ark., *studento*) Z *DL* 48.

akant/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906* (acanthus).

akapar/ [1904] **~i** (ekon.) Beau *EFr 1904* (accaparer; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~isto** Z *EG 1904*.

akar/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 74, *MV*, *UV*.

akcel/ [1889] **~i** Z *RE* 144a, *RE* 188a (helpi, kunhelpi), 192a (dufoje), 192a (helpi), *MV*, *UV*; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 70 (*la helpado de l'ĵurnalaro kreskigos kaj ~os la progresojn de Eo*). ‖ **~o** Ahlb *LI* Apr. 1900, 54a (*l' ~o de la Ea afero*). ‖ **mal~i** Z *RE* 203b; Beau *EFr 1903*. **mal~ilo** Z *RE* 203b (haltigilo; тормозъ, «bremso»).

akcent/ [1889] **~o** (ling.) Z *RE* 3b, 209b, *MV*; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*la ~o restas sur la silabo de la aborigena lingvo*); Jon *ESv 1893*, 57; Z *UV*. ‖ **~egi** Stead *The-E* Nov. 1903, [1] (*estas necese je la komenco ~egi* [to emphasize] *la fakton ke* […]).

akcept/ [1889] **~i** (antaŭe *(al)preni*, *ricevi*) Z *RE* 22b; 153b (alpreni; kalkeo de DE *an|nehm|en* (akzeptieren)), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 23.4 (*la malfeliĉa knabino, multe kurinte kaj trovinte neniun, kiu volus ŝin ~i, baldaŭ mortis en angulo de arbaro*), *Adr 1898*, 15 (*~as mendojn*). ‖ **~a** *Heck 1907*, 98 (*kiam estas ŝia ~a tago?*). **~o** Z *RE* 156a (alpreno). ‖ **~ado** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 8 (*ĉambro de ~ado*). **~ema** Z *RE* 22b (воспріимчивый). **~ita** Z *RE* 156b (*~ita infano*). **~onte** Z *Rev* Maj. 1908 [= LR 40] (*La esprimo "mi estas feliĉa ~onte vin" estas bona, kvankam mi preferus diri pli simple "mi estas feliĉa, ke mi vin ~os"*). ‖ **gast~into** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*ekmemorantante pri la konsiloj de sia gast~into*).

akcesor/ [1907] **~a** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 3-1921.

akci/ [1889] **~o** (ekon.) Z *RE* 3b, [Z] *E-isto* Jan. 1892, 7 (*kelkaj amikoj sendis al ni monon por „≈oj" aŭ „Kartoj"*); Jon *ESv 1893*, 57; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Luyk *Iŝtar* 1924, 26.9 (*vendi ~ojn en komerca entrepreno*). ‖ **~a** *SvE 1893*, 6a (*~a societo*); *LI* Sep. 1899, 32 (*presis la ≈a Societo de* […]).

akciakatur/ [1908] **~o** (muz.) (ark., *aĉakatur/o*) Rhod *EnE 1908* (acciacatura).

akcident/ [1902] **~o 1** (filoz.) (ark., *akcidenc/o*) Boi *Mona 1902*, IX [a], 12 (*L'~oj° ne povas sin malligi nek promeni ekster la substancoj*).

akcident/ [1904] **~o 2** (damaĝanta okazaĵo) Beau *EFr 1904* (accident; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Zufall); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (FR accident | EN accident | DE Zufall, Unfall). ‖ **~a** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

akcipitr/ [1889] **~o** (birdo) Z *RE* 232b, *MV* (Habicht); G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*Sur la ĉielo balanciĝadis sur la disfalditaj flugiloj kelkaj ~oj*); Z *UV*.

akciz/ [1889] **~o** (jur.) (ekon.) Z *RE* 3b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Adr 1896*, 18 (*oficisto de ~a administracio*).

akĉent/ [1987] **~o** (ling.) *PIVS 1987* (*havi sudan, kamparan, usonan ~on*).

akir/ [1889] **~i** Z *RE* 40a (ricevi), 103b, 156b, 186b, 197a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72 (*~i al mi lokon*). ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 114 (*la ~a rezultato°* [rezulto] *de ĉiuj liaj dokumentoj*). **~o** Z *RE* 40a; Postn *LI* Okt. 1898, 146 (*tio ĉi estas eĉ „~o“ por nia lingvo*). ‖ **re~i** Wicke *Galero 1922*, 10 (*la granda princo re~is al ni* [la hispanoj] *Antverpenon*). ‖ **~loko** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*~lokoj* [de nafto]).

Akkad/ [1924:*~ano*] [**~o**] (hist.). ‖ **~ano** Luyk *Iŝtar* 1924, 30.7 (*Ŝia deveno de la ~anoj*).

aklam/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 3-1921.

akn/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 162b, 209b (*kovrita je ~oj*; plia fojo), *MV* (Finne, Hitzblase°), *UV*. ‖ **~eto** Bour *LI* Jan. 1905, 19 (*ne atendu ke niaj malamikoj ektrovu la ~eton, kiu aperis sur la sana haŭto de Eo*). ‖ **pus-~o** Chris *DeE 1923*, 400b (= pustulo).

akne/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904*; ISR 1906 [enh.] (*masaĝo kontraŭ la vizaĝa ~o*).

akolad/ [1967] **~o** (muz.) But *EEn 1967* (brace, bracket „{}“).

akoli/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924* (Acholie *(Gallenlosigkeit)*).

akolit/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Minor *EDe 1924* (Meßgehilfe).

akomod/ [1904] **~i** (enfokusigi) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Setä *FiE 1923*; Minor *EDe 1924* (anpassen, anbequemen°).

akompan/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 41, *RE* 3b, 157a, 189b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 18.15 (*post la vespermanĝo niaj fratoj eliris kun la gastoj el sia domo kaj ~is ilin ĝis ilia domo*); Abes *Kralj 1897*, [3] (*Li akompanis* [sian kantadon] *per „gusle“°* {guzlo} - *stranga korda instrumento*). ‖ **~o** *RE* 78a (конвой, «konvojo, eskorto»); Stank *Viv 1896*, 19 (*kun ~o de la orkestro*); Z *EG 1904* (~ado). ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 16; Z *Ham 1894*, 21 (*mia beno vin ~adu*). **~ado** Z *EG 1904*. **~anto** Z *RE* 192b (voja kolego); Z *EG 1904*; Boi *Perd 1904*, 4 (*la reĝo troviĝis for de ĉiuj siaj ~antoj*). **~ata** Z *DL* 24.

akonit/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Akonit[um]); Mott *EEn 1906*; Minor *EDe 1924* (Wolfswurz).

akont/ [1924] **~e** (ekon.) Minor *EDe 1924* (à conto).

akor/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Kalmus).

akord/ [1889] **~o 1** (kunsento) Z *RE* 3b, *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~iĝi** Z *Rab 1908*, 37.23 (*la humora stato de la spirito ~iĝas kun la movoj de la materio*). ‖ **mal~o** Z *Rab 1908*, 37.24 (*mal~o de la meĥanikaj vibracioj*).

akord/ [1893] **~o 2** (muz.) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 ([li] *prenis plenan ~on*; *Per kuraĝaj, pasiaj ~oj ekverŝiĝis bonegaj, plej brilaj sonoj*; *finala ~o*); Beau *EFr 1903* (accord (combinaison de notes)); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

akord/ [1904] **~o 3** (gram.) Z *EG 1904* (Akkord, Zusammenstellung [neklara, ĉu ampleksas ankaŭ la gram. sencon]); OA 1-1909.

akordion/ [1911] **~o** (muz.) (blovinstrumento) GM *Usuel EFr 1911*; Minor *EDe 1924* (Akkordeon).

akori/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Grindpilz).

akr/ [1887] **~a 1** (malmola) (kp. ark. *acer/°*) Z *UL* [v], *RE* 123a, 159b (trapika; *~a*), 175a, 201b (kruda), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72 (*~a fulmo*), *FE 1894*, 7.2 (*La dentoj de leono estas ~aj*), 16.4 (*La tranĉilo tranĉas bone, ĉar ĝi estas~a*), *Ham 1894*, 23 (*Ho, kiel ~a estas la aero!*), 109 (*Vi dume povos ŝanĝi la rapirojn / Anstataŭ la mal~a preni*

~*an*); B *Sinj 1909*, 10 ([fig.] *oni aŭdis grandan bruon de ~a marĉandado kaj aĉetado*). ‖ **~e** G *Blov 1888*, 12 (*La pordego ~e eksonis*); Luyk *Iŝtar* 1924, 68.7 (*La virino kolere* [...] *kaj ~e protestis*). **~o** Z *RE* 122b. ‖ **~igi** Z *RE* 65, 122b, 204a, 225a (tranĉi). **~igilo** Z *RE* 122a. ‖ **~abrusta** Ger *Fant 1895*, 7 (*la purpuraj veloj de la ~abrusta ŝipo*). **~asenta** Z *RE* 226b. **~atrajta** Luyk *Iŝtar* 1924, 52.4 (*~atrajta vizaĝo*). **~avida** Z *RE* 36b (malproksimvida). ‖ **for~igi** Z *Rab 1908*, 143.22 (*for~igi la breĉetojn de via glavo*). **mal~a** Z *RE* 206b, *Ham 1894*, 109 (vd. je *akra*), *FE 34.1* (*La tranĉilo estis tiel mal~a, ke mi ne povis tranĉi per ĝi la viandon*). **mal~aĵo** Z *RE* 116a. **mal~igi** Z *RE* 145b, *Ham 1894*, 71 (*Vi devus ĝemi, se vi volus mal~igi mian pinton* [mian mokadon]). ‖ **ambaŭflanke~a** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*nacio-kaŭkaza* […] *ambaŭflanke~a ponar-do*).

akr/ [1924] **~o 2** (mez.) Minor *EDe 1924* (Acker *(Feldmaß)*).

akredit/ [1924] **~i** (pol.) Minor *EDe 1924* (beglaubigen *(einen Gesandten usw.)* [nun ankaŭ *akkreditieren*]).

akreditiv/ [1923] **~o** (ekon.) Benn *EDe 1923* (kreditletero, akreditaĵo; ne plu en *DeE 1926*).

akrid/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 177a, *MV* (Heu-schrecke), *UV*. ‖ **~a** Barth *Ludo 1928*, 11 (*~aj kruroj* [de altkreska knabo]). ‖ **~aro** G *NovJ 1891*, 4 (*Kia forto transformas* [...] *la homojn en vojir-antan ~aron?*).

Akriz/ [1980] **~o** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (Reĝo de Argoso).

akrobat/ [1907] **~o** (teatr.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

akrocefal/ [1924] **~a** (zool.) Minor *EDe 1924* (spitzköpfig).

Akroceraŭn/ [1980] **~oj** (topo.) Knoedt *Luz 1980* (Epiraj montoj, finiĝanta per la danĝera Kabo Glosa).

akrodini/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924* (Akrodynie).

akrogen/ [1924] **~a** (bot.) Minor *EDe 1924* (akrogen).

akromat/ [1924] **~a** (opt.) (= *akromatika*) Minor *EDe 1924* (achromatisch *(farbenblos, nicht begrenzt von Farbenringen)*).

akromatik/ [1924] **~a** (opt.) (= *akromata*) vd. je *akromata*.

akromatopsi/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924* (Farbenblindheit, «kolorblindeco»).

akromegali/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924* (Akromegalie *(riesenhafte Entwicklung der Gliedenden)*).

akromi/ [1924] **~o** (anat.) (= *akromiono*) Minor *EDe 1924* (Schulterhöhe).

akromion/ [1924] **~o** (anat.) (= *akromio*) Minor *EDe 1924* (Schulterhöhe).

akroni/ [1973] **~a** Szerd *ScRe* 1973/2:3, 42.

akronik/ [1924] **~a** (astr.) Minor *EDe 1924* (achronisch *(die Sonnenzeit nicht einhaltend)*).

akronim/ [1987] **~o** (ling.) *PIVS 1987* ([ekz.] *radaro, lasero, NATO, UNO; UEA, SAT*).

Akropol/ [1892] **~o** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*En ĝiaj briloj* [tiuj de la subiranta suno] *dronadis la tuta ~o*); Minor *EDe 1924* (Akropolis).

akrostik/ [1924] **~o** (poez.) Minor *EDe 1924* (Akrostichon *(Namengedicht)*).

akroter/ [1924] **~o** (arto) Minor *EDe 1924* (Fußgestell°, Bilderstuhl°, Staffelei, Postament°).

akrup/ [1924] **~i** (ark., *baŭm/i*) Minor *EDe 1924* (sich bäumen, sich auf die Hinterbeine stellen *(von Pferden)*).

aks/ [1889] **~o** Z *RE* 123a, *MV*; G *NovJ 1891*, 6 (*La optika ~o de la meridiana vitro*); Z *UV*. ‖ **~ingo** (tek.) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*la ~ingo* [de la kaleŝo] *tute disŝanceliĝis*); Z *EG 1904* (Nabe). ‖ **~stifto** GM *EFr 1910*.

aksel/ [1904] **~o 1** (anat.) Z *EG 1904* (Achsel-höhle); Mott *EEn 1906*; Minor *EDe 1924* (Achsel); OA 4-1929.

aksel/ [1906] **~o 2** (bot.) Mott *EEn 1906* (axil); Minor *EDe 1924* (Blatt-, Astwinkel).

aksiom/ [1889] **~o** (kp. ark. *akziom/o*°) Z *RE* 3b; Wahl *E-isto* Jan. 1891, 5b (*du karakteraj ecoj,* [...]*, kiel ia ~o akceptita sen disputo*; pliaj ekz. samloke); Nyl *LI* Sep. 1899, [25] (*Sed ĉiuj lernoj ne estis bonaj* […] *Tio ĉi estas por mi ~o*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

aksiometr/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr axiomètre | De Axiometer).

aksolt/ [1924] **~o** (zool.) Minor *EDe 1924* (Kolbenmolch).

aksung/ [1924] **~o** (farm.) Minor *EDe 1924* (Schmer *(Schmalz)*).

akt/ [1889] **~o 1** (teatr.) Z *RE* 3b; G *Gefr 1889*, [t] (*komedio en unu ~o*); *E-isto* Mar. 1892, 39 (*Kiam la kurteno post la unua ~o falis*); Z *Ham 1894*, 1 [t] (≈*o I*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **inter~o** Minor *EDe 1924* (Zwischenakt).

akt/ [1898] **~o 2** (jur.) (formala ago, faro) Lang *LI* Okt. 1898, 158 (*~o de baptado*); Z *FK 1903*, 198.22 ([fig.] *la kiso havis sian komencon en la ~o*° {ago} *patrina*).

akt/ [1903] **~o 3** (dosiero) [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 [= Z *FK 1903*, 71.15] (*la preparaj ~oj* [en la juĝejo; kp. De *die Akte*, en Aŭstrio *der Akt*]); OA 1-1909. ‖ **~isto** Z *EG 1904* (Aktuar); Mott *EEn 1906*; Minor *EDe 1924*.

akte/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Schwarzwurz, Christophskraut).

Akti/ [1908] (topo.) **~o** Rhod *EnE 1908*, [513a]; Knoedt *Luz 1980* (regiono en Italio, La *Actium*).

aktin/ [1924] **~a** (fiz.) (kp. *aktinometr/o*) Minor *EDe 1924* (strahlen-...).

aktini/ [1924] **~o** (zool.) Minor *EDe 1924* (rote Seenessel, Meeranemone).

aktinometr/ [1924] **~o** (fiz.) (kp. *aktin/a*) Minor *EDe 1924* (Lichtstrahlenmesser).

aktinotr/ [1924] **~o** (geol.) Minor *EDe 1924* (Strahlstein).

aktiv/ [1901] **~a 1** (gram.) Z *FE 1894*, 29.8 (*se ni pri ia verbo ne scias, ĉu ĝi postulas post si la akuzativon (t. e. ĉu ĝi estas ~a) aŭ ne*); Villa *LernEs 1902*, 40 (activo); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909; OA 7-1958.

aktiv/ [1904] **~a 2** (vigla) Z *EG 1904*. ‖ **~eco** Z *EG 1904*. **~igi** Z *EG 1904*; **~ulo** *PIVS 1987* (*sindikata, politika ~ulo, medi~ulo*).

aktor/ [1889] **~o** (teatr.) Z *RE* 3b, *Ham 1894*, 67.6 (*oni eĉ rigardadis min kiel bonan ~on*), *Ham* [2]*1902*, 64.13 (*La plej bonaj ~oj en la mondo, por tragedioj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~ino** Bar *LernHu 1898*, 67 (*~ino ĉe la urba teatro*); Z *EG 1904*.

aktual/ [1909] **~a** Z *ER 1909*; Minor *EDe 1924*; OA 4-1929.

aktuari/ [1910] **~o** (ekon.) *JarL UEA* Maj. 1910, 69. ‖ Kp. *akt/ist/o*.

akumul/ [1924] **~i** Minor *EDe 1924* (anhäufen [ankaŭ *akkumulieren*]).

akumulator/ [1907] **~o** (elekt.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); Minor *EDe 1924*.

akupunktur/ [1923: *~i*] **~o** (med.) Minor *EDe 1924* (baza formo); *PIV 1970*; OA 9-2007. ‖ **~i** Wü *EV 1923* (baza formo).

akurat/ [1888: *~e*] **~a** Z *RE* 3b, 68; *Voron ~1900* [1] (*ne ĉiuj* [kursanoj] *sin montris ~aj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~e** Z *DL* 29 [16.11] (*ni manĝis ~e je l' tria horo*), *Nom 2*, 2 (*li ~e ricevados ĉiun novan nomaron*), *Ham* [2]*1902*, 1.33 (*Vi ~e venis al la servo!*); *FK 1903*, 80.8 (*~e pagu la luan pagon*). ‖ **~ege** Boi *Mona 1902*, VIII [a] (*Monodologio plenumis ~ege tiujn du postulojn*). ‖ **ne~a** Z *E-isto* Dec. 1889, 18a (*ne~a en la korespondado*). **ne~eco** Z *E-isto* Dec. 1889, 18a (*mia nevola ne~eco kaj malrapideco*), 18b.

akusativ/ [1903] **~o** (gram.) (ark., *akuzativ/o* kun -z-) Beau *EFr 1903*.

akustik/ [1903] **~o 1** (scienco) Beau *EFr 1903* (acoustique (sc[ience])); Z *EG 1904* (Akustik); Mott *EEn 1906* (acoustics); OA 6-1935 (nefunda-

menta, sed uzata en la dif. de *gramofono*: *(≈o) Aparato kiu, per disko, reproduktas sonojn*).

akustik/ [1904] **~o 2** (en salonego, preĝeja navo ktp.) Z *EG 1904* (Akustik); Mott *EEn 1906* (acoustics); Minor *EDe 1924*.

akuŝ/ [1889] **~i 1** (ntr.) Z *RE* 168b, *MV*, *UV*. ‖ **~intino** Z *RE* 172b. **~isto** Z *RE* 3b; *LI* Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *10 arto de ~istoj kaj malsanoj virinaj*). **~istino** Z *RE* 5b, 135b (dufoje), *MV*, *Adr 1889*, 24, *UV*, Beau *EFr 1903* (sage-femme); Z *EG 1904* (Hebamme). ‖ RIM. **LR 20 A (1907)**: „Por ‚~i' mi konsilas konservi ĝian signifon *ne* transiran (kiun ĝi havas en la [UV]). La ŝanceliĝo pri tiu ĉi vorto estis kaŭzita de la sekvanta cirkonstanco: antaŭ 5-6 jaroj S[ro] de Beaufront skribis al mi, ke pro la vorto ‚~istino' estus bone doni al ‚~i' signifon transiran. Ĉar la tiama rezonado de S[ro] B. ŝajnis al mi ĝusta kaj ĉar la [UV] tiam ne havis ankoraŭ ian karakteron de netuŝebleco, tial, mi konsentis, ke li donu en sia vortaro al ‚~i' sencon transiran. En tia senco la vorto poste transiris ankaŭ en ĉiujn aliajn vortarojn kaj kaŭzis konfuzon kaj mi ĝin enmetis ankaŭ en la vortaron germana-esperantan [*GE 1906*, sed ankaŭ *EG 1904*]. Nun, ĉar la Univ. Vortaro devas resti netuŝebla, mi konsilas konservi por la vorto ĝian *antaŭan* sencon, tiom pli, ke tiu senco estas ankaŭ pli ĝusta, logika kaj oportuna. La ekzistado de la vorto ‚~istino' tute ne devas nin konfuzi, ĉar ĉiu facile komprenos, ke ‚~istino' signifas ne ‚virino, kiu profesie (!) naskas', sed ‚virino, kiu profesie sin okupas per aferoj de naskado' (ne okupas sin per ~ado, sed nur per ~oj). [Let. al Cart pri aprobo de la francaj AK (1907-02-24) en ED 4, Mar. 1907, p. 36; repr. (kun iom malsama teksto) en OV 1929, p. 539, BK 2, BK 6].

akuŝ/ [1903] **~i 2** (tr.) (ark., *~i 1 ntr.*) Beau *EFr 1903* (accoucher (trans.)); Z *EG 1904* ((jem[anden]) entbinden [trans.]). ‖ **~iĝi** Z *EG 1904* (niederkommen). **~isto** Z *EG 1904* (Geburtshelfer). **~istino** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Hebamme). ‖ Vd. la RIM. je *akuŝ/i 1*.

akut/ [1904] **~a 1** (med.) Z *EG 1904* (akut); Mott *EEn 1906*; Dueh *EDk 1912*; OA 2-1914; Minor *EDe 1924*.

akut/ [1924] **~a 2** (tek.) Minor *EDe 1924* (spitz; *~a angulo* – spitzer Winkel).

akuz/ [1910] **~i** (antaŭe *kulp/ig/i* [= *RE*]) B *VdE 1910*; GM *Usuel EFr 1911*; OA 3-1921; Minor *EDe 1924*.

akuzativ/ [1888] **~o** (gram.) (kp. ark. *akusativ/o°* kun -s-) Z *DL* 23 [8.7] (*se la senco ne montras klare, kian prepozicion ni devas uzi, ni ĉian°* {de 1888: ĉiam} *povas uzi la vorton „je", aŭ la ~on sen prepozicio*), *RE* 17b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 28.2, 28.3, 29.3 (*Anstataŭ la vorto „je" ni povas ankaŭ uzi ~on sen prepozicio*), 29.8, 29.10.

akv/ [1887] **~o** Z *UL* 19, [v], *RE* 19b, 82a, 141b (*kota ~o*), 153b (*almeta ~o*; примочка), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 9.3 (*Donu al la birdoj ~on, ĉar ili volas trinki*), 13.3 (*cerpi ~on*), 22.1 (*Fluanta ~o estas pli pura, ol ~o staranta senmove*), 25.14 (*bolanta ~o*), 42.6 (*la klara ~o de la rivero*). ‖ **~a** Z *RE* 124a (*~a ŝvelo*); Beau *EFr 1903*; *Z EG 1904*. **~i** (malsekigi) Z *RE* 121b. ‖ **~aro 1** (ark., *akvario*) Einst *Plen 1888*, 14 [g]; **2** Goldb *E-isto* Jan. 1890, 27a (*Vidante la grandan ~on* {maron}). G *Liro 1893*, 30 (*Pereas ŝipet' sub ~aro!*), 31 (*Ed°* {Kaj} *profunde sub ~aro / Kuŝas morto nur, en lo°* {ĝi}). **~ego** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*la turkisa, glata ~ego* [= la maro dum vespero]). **~ero** Goldb *E-isto* Jan. 1890, 27a (*kion signifos unu ~ero* {en granda ~aro}*?*). **~ujo** Z *RE* 19b (dufoje), 84b. **~umado** *Cion 1926*, 7 (de ĝardenoj). **~umita** *Cion 1926*, 8. **~umo** *Cion 1926*, 7 ([larĝa] *kampa tero estos sub ~umo*).

‖ **A-L** ‖ **~ofalo** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*La ~ofalo I. estos uzata por konstruado de motoro elektra*); Villa *LernEs 1902*, 40 (cascada); *Z EG 1904*. **~fonto** *SennR* Nov. 1923, 25. **~ogeŭzo** (hist.) (holandanoj) Wicke *Galero 1922*, 7. **~oguta** Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*loĝantoj ~ogutaj*). **~okonduko** (arki.) (= *akv/o/konduk/il/o* [PIV]; kp. ark. *akvadukt/o*) Z *RE* 19b; Beau *EFr 1903*; *Z EG 1904* (Wasserleitung, Aquädukt); Mott *EEn 1906*.

‖ **L-Z** ‖ **~omalsano** (med.) Z *RE* 19b. **~omelono** (bot.) Z *RE* 4b, *MV* 44, *UV* (→ *melon*), *EG 1904*. **~oturnejo** Z *RE* 82a. **~oturno** Z *RE* 164a. **~oturniĝo** *Z EG 1904* (Strudel). **~oveturi** *Z EG 1904*.

‖ **en~igi** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*la patrinoj en~igas la kriantajn infanojn*). **fal~o** Z *RE* 19b (бодопадъ). **nutr~o** (mek.) *RevO* Jul. 1920, 75b (feed water, Speisewasser). **pekl~o** Z *EG 1904* (Lake, Sole). **sankt~ujo** (reli.) Z *RE* 84b. **sub~igi** Z *RE* 119b. **sub~iĝi** Z *RE* 113a; *SennR* Nov. 1923, 28. **sub~isto** Z *RE* 19b. **super~ego** (ark., *inundo*, *diluvo*) Z *RE* 145a, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*la fino de la mondo povas esti kaŭzita de super~ego*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Überflutung, [reli.] Sündflut° [nun *Sintflut*]). **super~i** Z *RE* 54b, *MV* 64a (überschwemmen), *UV* (→ *super*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **super~o** (ark., *inundo*) Z *RE* 102b. ‖ **sterk~o** GM *EFr 1910*.

akvadukt/ [1924] **~o** (arki.) (ark., *akv/o/-konduk/o*, *akv/o/konduk/il/o*) Minor *EDe 1924* (Aquädukt).

akvafort/ [1904] **~o** **1** (kem.) *Z EG 1904* (Scheidewasser); Mott *EEn 1906* (aquafortis [tiel, unuvorte]); Minor *EDe 1924*.

akvafort/ [1906: *~isto*] **~o** **2** (arto) (gravuraĵo) Minor *EDe 1924* (Radierung); OA 4-1929 (estampe gravée à l'eau-forte | etching, aquafortis engraving | radiertes Blatt). ‖ **~isto** Mott *EEn 1906* (etcher with aquafortis).

akvarel/ [1904] **~o** (arto) *Z EG 1904* (Aquarell); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Diett *Gold 1921*, 16#12.

akvari/ [1904] **~o** *Z EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** *PoŝKal 1907 II*, [84] [r] (*~a scienco (luksaj fiŝetoj)*).

akvatint/ [1924] **~o** (arto) Minor *EDe 1924* (Kupferstich in Tuschmanier [Aquatinta]).

akvilegi/ [1894] **~o** (bot.) Z *Ham* ²*1902*, 130.24 (*Jen estas fenkolo por vi kaj ~o*), *EG 1904* (Glockenblume, Aglei); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

akvifoliac/ [1923] **~o** (bot.) Wü *EV 1923*.

Akvilon/ [1895] **~o** (norda malmilda vento en Skandinavio, nun ≈o) Zeid *LI* Dec. 1895, 11 (*Ni* [birdoj] *en ~o la ovojn metadas. / Sub suno meznokta birdidojn kovadas*); *PIVS 1987* (≈o).

akvizici/ [1924] **~o** (ekon.) Minor *EDe 1924* (Akquisition *(Errungenschaft, Erwerbung)*).

akziom/ [1893] **~o** (ark., *aksiom/o* kun -s-) Jon *ESv 1893*, 57.

al [1887] **1** (prep.) Z *UL* 19 [v], *DL* 32 (~ {krom} *tio ĉi*), *RE* 87a, 112a (~ *la tero*), 136b (~-), 151a (~-), 155b (~ *tio*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2.1, 5.4 (*La rozo apartenas ~ Teodoro*), 7.3 (≈ *leono ne donu la manon*), 8.3, 8.9, 9.3. ‖ RIM. **1** Ĉe Z okaze *al* anst. *pri*: *Al° la historio de la provoj de lingvoj tutmondaj* ([Z] *E-isto* Feb. 1891, [9a] [t]), eble pro influo de DE: *Zur Geschichte der* [...], nome [*kontribuo*] *al*. **2** Ĉe G okaze *al* anst. *de*: *al°* [Pozidono Hermeso] *ŝtelis la tridenton* (G *Kond 1890*, 28), eble pro influo de DE: *dem Poseidon* [dat.] *stahl Hermes* [nom.] *den Dreizack* [akuz.]. **3** Pri ~ aŭ *-n* vd. LR 36, *Rev* Maj. 1908. ‖ **~igi** Z *RE* 154a, 154b, 156b, 213b, *EG 1904*. **~iĝi** Z *Ald 1888*, 9; G *Blov 1888*, 9; Z *RE* 153a, 153b, *FE 1894*, 39.14, *EG 1904*. **~iĝilo** Minor *EDe 1924*. **~iĝinto.** [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 4 (*la plej malnovaj ~iĝintoj en Francujo*).

‖ **A-B** ‖ **~agordi** Z *RE* 153a (alfari). **~aranĝi** Z *RE* 155a. **~baki** Z *RE* 154a (albruligi). **~bata** Z *RE* 151a. **~bati** Z *RE* 137b (*~bati hufojn*), 152a (*~bati per najlo*), 155b, 156a (alkontuzi), *EG 1904*. **~bordiĝi** Z *EG 1904*. **~bruligi** Z *RE* 154a (albaki).

‖ **C-D** ‖ **~centrokura** Z *RE* 221b. **~danci** *LI* Feb. 1896, 25b. **~difino** Z *EG 1904*. **~diri** Villa *LernEs 1902*, 40 (replicar). **~doni** Z *UL* 20, *RE* 39, 41, 103a, 136b, 147b, 153a (*~i*), 153a (almeti), 154b, *MV* 18, *UV*, *FE 1894*, 28.3, 30.3, *GVGE 1894*, [3b] (*~doni aŭ depreni*), Z *EG 1904*. **~donita** Z *RE* 147b, 151b (dufoje). **~doniteco** Z *RE* 147b, 151b. **~donitigi** Z *RE* 152a. **~dono** Z *RE* 152a, *A 1905*, 3.1, 7.2.

‖ **E-F** ‖ **~elekti** Z *RE* 136b. **~estanto** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 162. **~esti** (nun pli kutima

partopreni) Borel *GermE* Maj. 1905, 55a. **~fali** Z *RE* 154a. **~fari** Z *RE* 152b, 153a (alagordi). **~faro** Beau *EFr 1903* (adaptation). **~flosi** Z *EG 1904*. **~flugi** Z *RE* 153a, *FE 1894*, 31.20. **~fluo** Z *RE* 153a. **~firĝi** Z *Rab 1908**, 85,32. **~forĝita** Majn *Manf 1891*, 8. **~fortigi** Z *RE* 153a. **~frapi** Z *RE* 225b (*~frapi per la glasoj*). **~frostiĝi** Z *RE* 153a.

‖ **G-Ĵ** ‖ **~gluiĝi** Z *RE* 89b, 153a, 154b. **~helpi** (helpi) Z *RE* 138b. **~iri** Beau *EFr 1903* (→ *al*); Z *EG 1904*. **~juĝi** Z *RE* 123a, 152a (kondamni), 155a (kondamni), *EG 1904*. **~jungi** Z *RE* 154a. **~jungita** Z *RE* 155a.

‖ **K** ‖ **~kalkuli** Z *RE* 156a. **~kantadi** Z *RE* 156a. **~kanto** Z *RE* 154a. **~konduki** Z *RE* 151b. **~konduko** Z *RE* 151b. **~konformiĝo** (nun *adapto*) ISR 1906 [enh.]*. **~konstrui** Z *RE* 155a. **~kontuzi** Z *RE* 156a (alpremi). **~kreski** Z *RE* 152b (kp. DE *an|wachs|en*). **~kroĉi** Z *RE* 156a. **~kroĉiĝema** Barth *Ludo 1928*, 11. **~kroĉiĝi** Z *RE* 215b. **~kuri** Z *RE* 151a.

‖ **L-M** ‖ **~lasi** Z *EG 1904*. **~ligi** Z *RE* 152a, 156a, 222b. **~ligita** Z *RE* 151b. **~logi** Z *Ham 1894*, 25. **~luti** Z *RE* 154a (dufoje). ‖ **~meta** Z *RE* 153b (*~meta akvo*; примочка). **~meti** Z *RE* 152b, 153a, 153a (aldoni), 154b (alstarigi). **~meto** Z *RE* 154b. **~mezuri** Z *RE* 153b, *UV* (→ *mezur*). **~miksaĵo** Z *RE* 153b. **~miksi** Z *RE* 153b. **~mikso** Z *RE* 153b. **~militi** (ark., *konker/i*) Z *UV*. **~mordi** Z *RE* 153a. **~mordiĝi** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a.

‖ **N-P** ‖ **~najligi** Cart *TraTur 1905*, [5]. **~naskito** Z *RE* 154a. **~nomo** Z *RE* 158b (moknomo), 158b (*doni ~nomon*). ‖ **~parolito** Wicke *Galero 1922*, 9. **~paŝi** Z *RE* 154b (altrudi), 155a, *EG 1904*. **~paŝo** Z *RE* 155a (komenco). **~peli** Z *RE* 156a. **~plando** Z *RE* 194a. **~platigi** Z *RE* 135a, 154a, 191b. **~plekti** Z *RE* 154a, 154a (*sin ~plekti*). **~ploradi** Z *RE* 156a. **~porti** Z *RE* 138a, 149a, 151b, 153b, *MV* 54, *UV*, *FE 1894*, 13.3, 15.3, *EG 1904*. **~premi** Z *RE* 136b, 152a, 152b, 154a, 156a (~kontuzi). **~preni** Z *RE* 153b (akcepti). **~preno** Z *RE* 156a (akcepto). **~proksimiĝi** Z *RE* 151a.

‖ **R-Ŝ** ‖ **~radikiĝi** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 ([fig.]). **~rajdi** Domb 1890, 19. **~sendi** Z *RE* 155a. **~sigeli** Z *RE* 120b, 154a. **~skribi** Z *RE* 154a. **~starigi** Z *RE* 154b (almeti). **~serĉi** Z *RE* 156b. ‖ **~ŝovi** Z *RE* 152a. **~ŝteliĝi** Z *E-isto* 1891, 3a («kaŝe alproksimiĝi»).

‖ **T** ‖ **~tiranto** (varbinto por Eo) Z *Adr 1896*, [34]. **~tiri** Z *RE* 151b (logi, ĉarmi), 155b. **~tiriĝi** Z *RE* 207b. **~tranĉi** Z *RE* 84a, *MV* 68, *UV* (→ *tranĉ*). **~tranĉo** Z *RE* 84a. **~treni** Z *RE* 154a (*sin ~treni*). **~trudata** Z *A 1905*, 7.1. **~trudi** Z *RE* 154b (alpaŝi), 155a. **~trudo** Z *RE* 155a. **~tuŝi** Einst *Plen 1888*, 18 [g].

‖ **U-Z** ‖ **~veni** G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 151a; Beau *EFr 1903* (→ *al*); Z *EG 1904*. **~veturejo** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171. **~veturi** Z *RE* 156b. **~veturigi** Z *RE* 151b. **~veturinto** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171. **~veturo** Z *RE* 139a. **~vivi** (ark., *ĝis-vivi*) [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12. **~voki** Z *RE* 152b. **~voko** Z *RE* 152b.

al/ [1904] **~o 2** (tek.) (ark. *alen/o*) Z *EG 1904* (Ahle, Pfrieme); Mott *EEn 1906* (awl).

al/ [1916] **~o 3** (arki.) (antaŭe *flankaĵo*) G *EPl 1916* (plusendas al *ailo* aŭ *aleno*); Back *ESv 1919*; Minor *EDe 1924* (Flügel *(eines Gebäudes)*); *PIVS 1987*.

al/ [1924] **~o 4** (mil.) Minor *EDe 1924* (Flügel *(einer Armee)*).

al/ [1930] **~o 5** (anat.) (~o de la nazo) *PV 1930*.

-al/ [1924] **~oj 6** (bot.) Dueh *EDk 1912*; Minor *EDe 1924* ([pseŭdosufikso kun la signifo „ordo de ...“]). ‖ Kp. *-ac/*, vd. la ĉap. en *Lingvaj Notoj*.

Al-Kair/ [1896] **~o** (ark., *Kair/o*) Ger *LI* Jan. 1896, 13 (*la granda* [sultano] *Ejub-Sal-Edin*° {Saladino} *ombrigis el ~o la mondon per la standardo de l' kredo*).

alabastr/ [1889] **~o** Z *RE* 3b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Alabel/ [1907] **~o** (hist.) (etno) Desh *Avent 1907*, [3] (*La Vagenoj kaj la ~oj haltis sur la marbordo, de Orano ĝis Alĝero*).

Aladin/ [1921] **~o** (lit.) FL *EnE 1921*, 323a.

Alah/ [1921*] **~o** (antaŭe *Allaho* aŭ *Allaĥo*) FL *EnE 1921*, 323b; Minor *EDe 1924*; Z (laŭ *PIV 1970*).

Aland/ [1923] **~o** (insularo) Wü *EV 1923*.

alantojd/ [1924] **~o** (med.) (ark., *alantoid/o*) Minor *EDe 1924* (Allantois *(Harnhäutchen der Nachgeburt)*).

Alarik/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 323a (Alaric).

alarm/ [1902] **~i** Villa *LernEs 1902*, 40 (alamar); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~o** Z *EG 1904* (Alarm; baza formo); Mott *EEn 1906* (alarm; baza formo). ‖ **~ita** Z *Rab 1908*, 132.12 (*la tuta vilaĝo estas ~ita*). ‖ **brul~a** Z *Rab 1908*, 62.29 (*la brul~aj sonoriloj komencas brui*).

Alask/ [1894] **~o** Waś *E-isto* Okt. 1894:5, 158 (*Naskiĝis la projekto konstrui fervojon de Ĉikago ĝis ~o*).

alaŭd/ [1889] **~o** (birdo) Z *RE* 47; Lib *LernLv 1889*, 45; Z *MV*, *UV* (alouette | lark | Lerche); Stank *Viv 1896*, 15 (*La ~oj pepadis super la branĉoj*). ‖ **~eto** Lib *LernLv 1889*, 44 (*≈eto kantas alte / Pli, ol ĉiuj la° birdetoj*).

alb/ [1924] **~o 1** (reli.) (vest.) Minor *EDe 1924* (Alba *(weißes Chorhemd)*).

Alb/ [1904] **~o 2** (mit.) *Proz 1904**, 5 (*~o, la bona feino kiu zorgas pri la fianĉinoj*).

Alb/ [1908] **~o 3** (urbo en Italio) Rhod *EnE 1908*, [513b] (Alba).

alban/ [1904] **~o 1** (ano de regno) Z *EG 1904*; FL *EnE 1921*, 323b; OA 8-1974. ‖ **~a** FL *EnE 1921*, 323b. ‖ **≈io** FL *EnE 1921*, 323b. **≈ujo** Z *EG 1904*; FL *EnE 1921*, 323b.

Alban/ [1963] **~o 2** (vira nomo) Z *FA 4 1963*, 68.

albatr/ [1924] **~o** (zool.) (ark., *albatros/o*) Minor *EDe 1924* (apud *albatroso*; Albatros *(Kriegsschiffvogel°)*).

albatros/ [1909] **~o** (zool.) (kp. ark., *albatr/o°*) Z *ER 1909*; Minor *EDe 1924* (apud *albatro°*; Albatros *(Kriegsschiffvogel°)*).

alberg/ [1902] **~i 1** (ark., *gast/ig/i*, *tra/nokt/ig/i*) Villa *LernEs 1902*, 40 (albergar).

alberg/ [1987] **~o 2** (kampara hotelo) *PIVS 1987*.

alberk/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Frühpfirsisch).

Albert/ [1910] **~o** (vira nomo) *JarL UEA* Maj. 1910, 62 (*~o Backman*); FL *EnE 1921*, 323b.

albin/ [1924] **~o** (antaŭe *albinos/o*) Minor *EDe 1924* (apud *albinos/o°*); OA 4-1929.

albinos/ [1904] **~o** (ark., *albin/o*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Minor *EDe 1924* (apud *albin/o*). ‖ **~a** Mott *EEn 1906*.

Albion/ [1904] **~o** (lit. nomo de Britio) Sey *FlandLit 1904*, 8 ([Holando] *humiligis la arogantan ~'-on*); *Edin 1915* (→ Albion); FL *EnE 1921*, 323b; Wü *EV 1923*. ‖ **≈a** Wü *EV 1923*.

albug/ [1923] **~o** (med.) Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924*.

album/ [1889] **~o** Z *RE* 4a; [Ger] *LI* Mar. 1896, 36 ([de fotoj]); Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b ([de poŝtmarkoj]); Villa *LernEs 1902*, 40; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Reviz 1906*, 74.26 (*Mi petas vin, ke vi skribu al mi pro memoro iajn versojn en la ~on*); OA 1-1909.

albumen/ [1904] **~o** (kem.) (kp. *albumin/o*) Z *EG 1904* (Eiweiss [legu *Eiweiß*]); Mott *EEn 1906* (albumen); Minor *EDe 1924* (Eiweiß). ‖ Rim. La rilato inter albumeno (1904) kaj *albumino* (1907) ĉe Z ne estas evidenta. Probable li nur „modernigis“ la formon de *-en* al *-in*. Kontraste Minor 1924 atribuas du diversajn sencojn al *-en* kaj *-in*.

albumin/ [1907] **~o** (bot.) (antaŭe *ov/blank/o*; kp. *albumen/o*) Z *EG 1907* (Eiweiss {legu: Eiweiß}; ne en *EG 1904*); Minor *EDe 1924* (Eiweiß). ‖ Rim. → *albumino*.

albuminuri/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (Bright's disease); Minor *EDe 1924* (Albuminurie *(Eiweißharnen)*).

alburn/ [1924] **~o 1** (zool.) Minor *EDe 1924* (Weißfisch).

alburn/ [1924] **~o 2** (mola ligno) Minor *EDe 1924* (Splint).

alce/ [1911] **~o** (bot.) (genro *Alcea*) GM *Usuel EFr 1911*; Minor *EDe 1924*.

alced/ [1923] **~o** (birdo) (komunlingva sin. *alciono*) Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924*.

alcion/ [1889] **~o** (birdo) (scienca sin. *alcedo*) Z *RE* 61a, *MV*, *UV*.

alĉemil/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Frauenmantel *(Rosenart)*).

ald/ [1889] **~o 1** (kordinstrumento) (kp. ark. *alt/o 2°*) Z *RE* 4a (альтъ). ‖ **~violono** Z *EG 1904*; Minor *EDe 1924*.

ald/ [1903] **~o 2** (muz.) (voĉo) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (alto (*voix*) | alto (*voice*) | Altstimme). ‖ **~isto** Z *EG 1904*.

aldeid/ [1924] **~o** (kem.) Minor *EDe 1924* (Aldehyd*(farbe)*).

alderman/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (alderman); Minor *EDe 1924* (Alderman, *(engl.)* Ratsherr).

Alderne/ [1967] **~o** But *EEn 1967*, 443a. ‖ Kp. *Aldernejo.*

Aldernej/ [1921] **~o** (insulo) FL *EnE 1921*, 323b (→ Alderney); *PIV 2020*. ‖ Kp. *Alderneo.*

ale/ [1888] **~o** Z *DL* 26 [12.9] (*Promenante sur la ~o, ni renkontis la gedoktorojn N.*), *RE* 3b; Wahl *Princ 1889*, 9 (*vinarbaj ~oj*); Beau *EFr 1903*; *FK 1903*, 108.31 (ni estis sur la strato kaj paŝis rapide tra unu el niaj larĝaj *~oj*); Z *EG 1904*; Stell *LI LitAld 1905*, 7 (*Grandan ĉasan ~on mi ekiris*); OA 1-1909; Luyk *Iŝtar* 1924, 19.2 (*~o da cipresoj kondukis al granda malfermaĵo en* [...] *muro*), 22.1 (*cipresa ~o*). ‖ **karpen~o** Z *EG 1904* (→ *karpen*); Mott *EEn 1906* (→ *karpen*).

Aleĉj/ [1887] (karesformo de *Aleksandr/*) **~o** Z *UL* [v] (→ *ĉj*); Lib *LernLv 1889*, 15; Z *MV* (→ *ĉj*), *UV* (→ *ĉj*).

alegori/ [1889] **~o** Z *RE* 3b, 67a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Reviz 1906*, 51.13 ([li] *ŝprucigis tiajn ~ojn kaj kaŝitajn sencojn, ke ŝajnis, ke oni neniam divenos la veron*); OA 1-1909.

alegr/ [1910] **~o** (muz.) B *VdE 1910* [→ *simfonio*] (*Granda muzika verko por plena orkestro, konsistanta ordinare el kvar partoj; ~o, andanto, menueto kaj finalo*), *VdE 1910* [→ sonato] (*Muzika verko, konsistanta el ~o, andanto kaj finalo*); Minor *EDe 1924*. ‖ **~a** Minor *EDe 1924*. ‖ **~eta** Minor *EDe 1924* (allegretto).

Aleks. [1889] (mll de *Aleksandro*) Z *Adr 1889*, 22.

Aleksandr/ [1887] **~o** Z *UL* [v] (→ *ĉj*); Lib *LernLv 1889*, 15; Z *MV* (→ *ĉj*), *UV* (→ *ĉj*); Waher *E-isto* Maj. 1894, 93 (*imperiestro ~o I°* [de Rusio]); Z *FE 1894*, 9.7 (*~o ne volas lerni, kaj tial mi batas ~on*); OA 7-1958. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Mar. 1893, [33] (*Virina ~a Gimnazio*). ‖ Rɪᴍ. Mll «Aleks.», karesformo *Aleĉjo*. ‖ **~ino** (virina nomo) Z *Adr 1896 fol. 1*, 8; FL *EnE 1921*, 323b.

Aleksandri/ [1921] **~o** (urbo) FL *EnE 1921*, 323b.

aleluja! [1924] (ark., *haleluja!*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *haleluja!*).

alen/ [1907] **~o** (tek.) Z *EG 1907* (en *EG 1904* ark. *al/o°*); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*; OA 4-1929.

aleopati/ [1916] **~o** (1916) (med.) (ark. *alopatio* sen -e-) G *EPl 1916* (plusendas al *alopatio*).

Alep/ [1921] **~o** (urbo) FL *EnE 1921*, 323b.

alergi/ [1957] **~o** (med.) War *GD 1957*; *PIV 1970*; OA 9-2007. ‖ **~a** (al) War *GD 1957*.

alez/ [1924] **~i** (tek.) Minor *EDe 1924* (glätten *(bei Röhrenwand)*).

alf/ [1911] **~o** (bot.) (specio *Stipa tenacissima*) GM *Usuel EFr 1911*; Minor *EDe 1924* (Halfa*(gras)*).

alfa/ [1910] **~o** (la unua litero de la greka alfabeto; fig. komenco) GM *EFr 1910*, [243] (alpha); Minor *EDe 1924*.

alfabet/ [1888: *~aro*] **~o** Z *RE* 3a, 3b, *E-isto* Apr. 1890, [37b] (*la diversaj literoj de la ~o*), *FE 1894*, 1, *GVGE 1894*, [3a] (*li ne havas ideon pri la ~o*); *FK 1903*, 72.10 (*por la plimulto de la kulturaj popoloj estis enkondukita jam longe* [...] *unu kondiĉa ~o*, 212.7 (*en returnita ordo de la ~o*), 291,15 (*konatiĝo kun ĝia plej simpla ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909; OA 7-

1958. ‖ **~a** Z *E-isto* Apr. 1890, [37b] (*en ~a ordo*). ‖ **~aro** (~umo) Einst *Plen 1888*, 31. **~umo** Z *RE* 12b, *EG 1904* (Fibel); Minor *EDe 1924*. ‖ Kp. *abeced/o*.

alfenid/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904* (Alfenide); Mott *EEn 1906*.

Alfiero/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 323b.

Alfons/ [1892] **~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 125 (*La korpo de ~o XII.°, la lasta reĝo de Hispanujo*). ‖ Kp. *Afons/* (sen -l-).

Alfred/ [1908] **~o** (vira nomo) Rhod *EnE 1908*, [531b]; FL *EnE 1921*, 323b; War *GD 1957*; Z *FA 4 1963*, 147.

alfresk/ [1921] **~a** (subĉiela) FL *EnE 1921*, 325 (alfresco, open-air; *~a manĝo, ~a koncerto*).

alg/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (~oj, Algen); Mott *EEn 1906* (~oj); OA 2-1914.

Algarv/ [1980] **~o** (topo.) Knoedt *Luz 1980* (*Afonso* [tiel] *III° la Bulonjano, 1248-1279, konkeris definitive ~on*).

algebr/ [1889] **~o** (mat.) Z *RE* 3b, *E-isto* Feb. 1891, 10a [= *FK 1903*, 259.1] (*similaj je la signoj de la ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** ISR 1906 [enh.]* (*≈aj amuzaĵoj*).

algologi/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (algology).

Algeri/ [1903] **~o** (kun -g-, ark., *Alĝerio* kun -ĝ-) *EKato* Dec. 1903, 23 ([knabineto], *kiun ŝia patro sendis en ~on*); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. ‖ **~a** B *VdE 1910* [→ zuavo] *~a soldato en araba uniformo*).

algoritm/ [1952] **~o** (mat.) BS *EDe 1952* (Algorithmus, methodisches Rechenverfahren); OA 9-2007 (*~o de obligado*; *la Eŭklida ~o*; *prezenti ~on per komputila programo*).

Alĝer/ [1892: *~ujo*] **~o** (urbo) Borel *GermE* Jan. 1905, 9 [t] (*Ekspozicio e-ista en ~o*; *la e-ista grupo de ~o kaj Norda Afriko*); Desh *Avent 1907*, [3] (*La Vagenoj kaj la Alabeloj haltis sur la marbordo, de Orano ĝis ~o*); FL *EnE 1921*, 323b (→ Algiers). ‖ **~a** Borel *GermE* Jan. 1905, 9b (*Orientaĵistoj°* {orientalistoj}, *kiuj ĉeestos la ~an kongreson*; *la ~a grupo*), Apr. 1905, 40a (*nova ĵurnalo: ~a Stelo*). ‖ **~ano** Mott *EEn 1906*. **~ujo** (regno) (ark., *Alĝeri/o*) Z *E-isto* Feb. 1892, 21, *Adr 1896*, [5], *Adr 1896 fol. 2*, [15]. ‖ **~lando** (ark., *Alĝerio*) Mott *EEn 1906*.

Alĝeri/ [1896] **~o** Beau *LI* Feb. 1896, 19 (*De ~o kaj de Kanada°* {Kanado} *ni ricevis leterojn*), *L'Esp* Aŭg. 1898, 92-100; Z *EG 1904*; Duy *Pract 1906*; *Societ* Aŭg. 1906, [1]; Edin 1915, 202; FL *EnE 1921*, 323b; R 1922; OA 8-1974. ‖ **≈a** Z *EG 1904*; *Societ* Aŭg. 1906, 8 ([societo] *≈a Laboristaro*); FL *EnE 1921*, 323b. ‖ **≈ano** Z *EG 1904*; FL *EnE 1921*, 323b. ‖ Kp. *Alĝer/uj/o*, *Algeri/o*.

alĥemi/ [1889] **~o** (sin. *alkemi/o* kun -k-) Z *RE* 3b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~isto** *FK 1903*, 183.24 (*la ~isto Villeneuve anoncis, ke en la jaro 1335 venos la Antikristo*); Mott *EEn 1906*. ‖ Kp. ark. *alkimist/o°*.

ali/ [1887] **~a** Z *UL* 21 (*~a lingvo*); Einst *Plen 1888*, 31; Z *RE* 193a (*unu post la ~a*; intersekve), *MV*; Niel *LernDa 1890*, [13] (anderledes); Z *UV*, *Ham 1894*, 114 (*nenio ~a*), *FE 1894*, 12.5 (*El ŝiaj multaj infanoj unuj estas bonaj kaj ~aj estas malbonaj*), 27.3 ([ne scii] *~an lingvon krom sia propra*). ‖ **~e 1** (~maniere) Z *DL* 22; Einst *Plen 1888*, 34; Z *RE* 66b, 167a (*konsideri ~e*); Stank *Viv 1896*, 16 (*Tie ĉi neniu parolas ~e, krom en esperanto*); Z *A 1905*, 3.4 (*Ĝis la tempo, kiam ia* [...] *institucio decidos ~e*). **2** (ark., *~loke*) Lang *LI* Okt. 1898, 157 (*dokumento sufiĉe grava en Rusujo kiel ~e°*). **~o** Z *Ham 1894*, 6 (*Mi ~on timas de l' fantomo*); Ben-David *LI* Feb. 1896, 19 (*Mi ne scias, kion faros ~oj°* {aŭ *~aj* [personoj], aŭ *~uloj*; eble nur preseraro}). ‖ **~igebla** Z *GVGE 1894*, [3b] (ŝanĝebla). **~igi** Z *RE* 67b; Mott *EEn 1906*. **~igo** Z *GVGE 1894*, 4a (ŝanĝo). ‖ **~forma** Z *RE* 17. **~formigi** Z *RE* 147b, 150a (reformi). **~formigo** Z *RE* 150a; Mott *EEn 1906*. **~formiĝo** Z *RE* 150a; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 ([forta sento] *de ~formiĝo kaj renaskiĝo en la naturo*). **~landa** Z *DL* 31, *RE* 226a; Beau *EFr 1903*; Mott

EEn 1906; B *VdE 1910* (*ali~a komercaĵo*). **~landaro** [Beau] *L'Esp* Maj. 1898, 62. **~lando** G *Blov 1888*, 15; Z *RE* 226a (fremda loko). **~loke** (kp. ark *~e*°). ‖ **inter~e** Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*oni bezonis, inter~e,* [...]).

Alibab/ [1921] **~o** (lit.) FL *EnE 1921*, 323b.

alibi/ [1907] **~o** (jur.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

Alici/ [1921] **~o** (virina nomo) FL *EnE 1921*, 323b (→ Alice, Alicia).

alidad/ [1908] **~o** (tek.) Roll *Mar 1908* (Fr alidade | De Diopterlineal).

aligator/ [1903] **~o** (zool.) *FK 1903*, 99.23 (*la loko de loĝado de ~oj kaj aliaj akvaj bestoj*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

alien/ [1970] **~a** *PIV 1970*. ‖ **~i** (jur.) *PIVS 1987*.

alies [1956] [kontraŭfundamenta, ~ ne apartenas al la tabelvortoj (korelativoj), vd. en BK 1] War *NLR* Jul. 1956, 221 (*La geamantoj,* [...], */ kaj la ~ lang' por pano, / nun serĉas al amor-azilo...*).

aline/ [1904] **~o** (antaŭe *paragrafo 2*) Z *EG 1904* (Absatz, Alinea° {ark.}); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (alinéa | break (*print*) | Absatz (*im Schriftw[esen]*).

aliu [1891] Lojko *Ezop 1891* n. 7 (*Fripono penas trompi ~n*° [alian] *per hipokrito*). ‖ Rim. La *ali*-serio ne apartenas al la korelativoj kaj estas kontraŭfundamenta.

aliteraci/ [1916] **~o** (ling.) (antaŭe *alliteraci/o* kun du -ll-) G *EPl 1916*; Cseh *Post* 1936-08-22, 160 (*riĉe aplikante ensorĉantan ~on*); War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*.

alize/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*, [243] (plusendas al trado).

Aljubarot/ [1980] **~o** (topo.) Knoedt *Luz 1980* (Loko en Estramaduro, Es *Aljubarrota*).

alk/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 91a, *MV*, *UV*; Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*estis ~oj pasantaj apude* [en la norda arbarego]).

alkal/ [1907] **~o** (kem.) Z *EG 1907* (antaŭe *alkali/o*°; ne en *EG 1904*).

alkali/ [1904] **~o** (kem.) (ark, *alkal/o*; ne en *EG 1907*) Z *EG 1904* (Alkali, Laugensalz); Mott *EEn 1906*.

Alkana/ [1924] (hist.) (virina nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 68.4 (*Kio malplaĉas al vi, ~?*).

Alkazar/ [1980] **~o** (urbo en Maroko) Knoedt *Luz 1980*.

alkemi/ [1923] **~o** (moderna formo de *alĥemio*) Wü *EV 1923*; War *GD 1957*; OA 8-1974. ‖ **~a** Wü *EV 1923*; War *GD 1957*. ‖ **~isto** Wü *EV 1923*; War *GD 1957*.

alkimist/ [1890] **~o** (ark., *alĥemi/ist/o* aŭ *alkemi/ist/o*) Marig *LernIt 1890*, 39 (*Itala monfaristo (~o)*).

alkohol/ [1889] **~o** Z *RE* 3b, 191b; Villa *LernEs 1902*, 40; *FK 1903*, 195.2 (*la plejparto de la centjaruloj tute ne uzadis ~on*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** *FK 1903*, (*troa ĝuado de ~aj trinkaĵoj*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~aĵo** *FK 1903*, 115.3 (*De la tago de mia edziĝo mi uzis nenian ~aĵon*); Z *EG 1904* (~aĵoj). **~igi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ismo** (vd. *alkoholism/o*). **~ulo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **kontraŭ~a** Borel *GermE* Mar. 1905, 28a (*Kontraŭ~a unuiĝo*).

alkoholism/ [1894] **~o** (unuvortaĵo ark., nun *alkohol/ism/o*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*supermezura uzado de biero, entute la ~o*); Beau *EFr 1903*; [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (*higieno sociala, ĉefe kontraŭ ~ismo, malsanigaj loĝejoj, tuberklozo*° {legu *tuberkulozo*}); Z *EG 1904*.

alkov/ [1889] **~o** Z *RE* 4a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Allah/ [1893: ~] **~o** (ark., *Alaho*) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*En la nomo de ~*); Kuŝ *Aŝik 1895*, 3 (*Multe da oro donis al li ~o*); Makay *LI* 1900, 25 [t] (*La arabo, kiu ludas ŝakon kun ~*); Desh *Avent 1907*, 4 (*Oni alvokis ~on*). ‖ Kp. *Allaĥo*°.

Allaĥ/ [1896] **~o** (ark., *Alaho* aŭ *Allaho*) Ger *LI* Feb. 1896, 32 (*por gloro de ~o*); G *EPl 1916*.

alliteraci/ [1908] **~o** (ark., *aliteraci/* kun unu -l-) Rhod *EnE 1908* (alliteration).

almagest/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924*.

almanaĥ/ [1907] **~o** (ark, *almanako*) *Heck 1907*, 112.

almanak/ [1889] **~o** (kp. ark. *almanaĥo*°) Z *RE* 4a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 25.1 (*ian poŝlibron, aŭ ~on, aŭ ion similan*); OA 1-1909. ‖ RIM. Notu la vortfinan *-k* laŭ FR pron. (almanach), kvankam RU kaj DE pron. havas *-ĥ* (альманах, Almanach). ‖ **poŝ~o** *GermE* Feb. 1910 [r], [3] (*katalogo en Eo de parfumejo* [...] *kun parfumita poŝ~o*).

almenaŭ [1887] Z *UL* 20, [v], *RE* 101a, *MV*, *UV*.

almoz/ [1889] **~o** Z *RE* 96b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~i** Z *RE* 136b. ‖ **~ulo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Melck *FlandLit 1904*, 13 (*La ~ulo ekmalkvietiĝis*); Mott *EEn 1906*. ‖ **~petanta** Z *1 FA-1923*, 143 (*Kvin aŭ ses ~petantaj kripluloj sieĝis ĝian pordon* [tiun de la gastejo]). ‖ **el~i** Z *GVGE 1894*, 4b (elpetegi).

aln/ [1889] **~o** (bot.) (arbo) Z *RE* 120a, *MV*, *UV*.

alo/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 3b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 4-1929.

alod/ [1957*] **~o** (hist.) (jur.) (antaŭe *udal/o*) War *GD 1957** (alle□; DE Allod).

Aloiz/ [1893] **~o** (vira nomo) [Z] *E-isto* Jul. 1893:4, 98.

Alonz/ [1903] **~o** (vira nomo) Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*~o, reĝo de Neapolo*° {Napolo}).

alopati/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904* (Allopathie); Mott *EEn 1906;* G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

Alp/ [1889] **~oj** *Nürn 1889* [g] 17 (*Hanibal transpaŝis la ≈ojn* [tiel, mn.] *kun sia militistaro*); [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*Kial Hanibalo iris trans la ~ojn?*), Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* [→ *monto*]. **≈o** Z *EG 1904* (Alp [montara paŝtejo]). ‖ **~a** G *E-isto* Maj. 1893, 71a (*Tra ~a vilaĝo junulo trapasis*); Z *EG 1904* (≈a); Mott *EEn 1906*; Straat *NlE 1933*, 19a (*≈a rozo*, *bastono* [kp. *alpenstoko*°]). ‖ **~ano** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~aro** (ark., *Alpoj*) pk. 1913 (*Bern: Fervoja Ponto kaj ~aro*°); pk. 1913 (*Berno kaj ~aro*°). ‖ **trans~a** M, S *PropN 1910* (*Trans~a Gallio*). ‖ **mar≈oj** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*kiu povas, forflugas al la najbaraj mar≈oj* [en suda Francio; ĉar propra nomo, prefere mj.]).

alpak/ [1904] **~o 1** (zool.) Z *EG 1904* (Alpaka); Mott *EEn 1906* (alpaca).

alpak/ [1904] **~o 2** (lano de *~o 1*) Z *EG 1904* (Alpaka); Mott *EEn 1906* (alpaca).

alpak/ [1904] **~o 3** (teks. el *~o 2*) Z *EG 1904* (Alpaka); Mott *EEn 1906* (alpaca).

alpenstok/ [1910] **~o** (alpa bastono por faciligi migradon; DE, FR Alpenstock) GM *EFr 1910*, [243].

alpinism/ [1933] **~o** (sport.) Straat *NlE 1933*, 19a. ‖ Kp. Alp/oj.

Alsac/ [1907] **~o** (nomo de regiono surbaze de FR *Alsace*) (ark. *Alzaco* kun -z-) *PoŝKal 1907 II*, 69, 70; FL *EnE 1921*, 323b. ‖ **≈a** FL *EnE 1921*, 323b. ‖ **≈ano** FL *EnE 1921*, 323b.

Alzac/ [1957*] **~o** (regiono) (antaŭe *Alsaco* kun -s-, *Alzacio* kun -i/) War *GD 1957*; *PIVS 1987*; R 2013. ‖ **~ano** War *GD 1957* (mj.). ‖ Kp. *Elzas/o* surbaze de DE.

Alzaci/ [1916] **~o** (ark., *Alzaco* sen *-i/*) G *EPl 1916*. ‖ **≈ano** G *EPl 1916*.

alzan/ [1910: *~a*] **~o** (zool.) *PIVS 1987*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*, [243] (alezan [ruĝbruna]).

alt/ [1887] **~a 1** Z *UL* 10 [n], [v], *DL* 38 (*~aj montoj*); Einst *Plen 1888*, 31; Z *RE* 27a, 27b (~esprima), 27b (*~a moŝto*), 179a (*~a pastro*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 35. ‖ **~e** Z *RE* 128b (*~e flugi*); Stank *Viv 1896*, 15 (*~e en la aero*). **~o** Z *RE* 27b (~eco); Abes *Kralj 1897*, 4 (*timiga ~o* [de la montoj]); Setä *FiE 1923*. ‖ **~aĵo** Majn *Manf 1891*, 5 (*Levinte la rigardon en la ~aĵon,* [...], *mi suprenmetados la manojn al la ĉielo*); Z *FE 1894*,

35.10 (*Tiu ĉi granda ~aĵo ne estas natura monto*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2 (*Sur malgranda ~aĵo vidiĝis neforta ardo de estingiĝonta fajro*). **~eco** Z *Ald 1888*, 15, *RE* 27b (~o), *FE 1894*, 35.10 (*La ~eco de tiu monto ne estas tre granda*). **~igi** Z *RE* 20a (grandigi). **~igita** Luyk *Iŝtar* 1924, 64.3 (*sentante sin anime ~igata*). ‖ **~akreska** Z *RE* 173b (granda). **~anima** Luyk *Iŝtar* 1924, 73.1 (*~anima, malegoista reĝo*). **~astata** Z *Ham 1894*, 21 (*La homoj ~astataj en Francujo*). **~esprima** Z *RE* 27b (~a). **~frunta** Cart *Bild 1905*, 11 (*inteligenta ~frunta vizaĝo*). **~ondumi** Wicke *Galero 1922*, 7 (*La rivero Skeldo ~ondumis* [en vintra ŝtormo]). **~plataĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 7.1 (*vasta ~plataĵo*). **~ranga** Beau *Sint 1901*, 4 ([homo ne] *grandmerita nek ~ranga*); Sey *FlandLit 1904*, 8 (*distingiĝi de l' malpli ~ranga klaso*). ‖ **ek~iĝo** (avi.) Cart *Bild 1905*, 11 (*la momento mem de la ek~iĝo* [de la balono]). **mal~a** Z *UL* 10 [n], *RE* 152b, *UV* (→ *mal'*). **mal~aĵo** Z *RE* 111b. **mal~e kuŝanta** Z *RE* 111b. **mal~igi** Z *RE* 212a (dufoje). **mal~igo** Z *RE* 212a. **mal~iĝo** Z *DL* 42, *RE* 212a. **Plej~a** Z *RE* 24a (*la Plej~a*; Plejsupra [t.e. Dio]). **pli~igi** Z *EG 1904*. ‖ **anim~iga** Luyk *Iŝtar* 1924, 28.1 (*anim-~iga medito*). **kurz-~iĝo** (borso) Chris *DeE 1923*, 307b (= kurz-pli~iĝo). **prez~iĝo** *PIVS 1987*.

alt/ [1893] **~o 2** (kordinstrumento) (ark., *ald/o*) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*La partoprenantoj de la kvarteto:* [...] *la organisto°* {orgenisto} – *~o°* [...]; *la organisto°, purigante sian ~on° per tuko*).

altan/ [1891] **~o** Z *E-isto* Jan. 1891, 3a (*Kun pafil' en la mano al ĝardena ~o*). ‖ RIM. Laŭ PIV ~o troviĝas „ĉe la supra parto de konstruaĵo“, dum tie ĉi temas pri surtera teraso. La malprecizaĵo estas evidente ŝuldata al la neceso de rimo.

altar/ [1887] **~o 1** (reli.) Z *UL* 22; G *Blov 1888*, 20; Z *RE* 3b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 36.5 (*La gefi-anĉoj staris apud la ~o*); *LI* Feb. 1896, 25b (*Li devas ekvidi por dia ~o / Oferon laŭ sia promeso*). ‖ **ĉef~o** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*La multaj kandeletoj* [...] *donis al la ĥorejo, al la ĉef~o kaj al la meza navo melankolian radiadon*).

Altar/ [1980] **~o 2** (astr.) Knoedt *Luz 1980* (aŭstrala konstelacio).

alte/ [1889] **~o** (bot.) Z *MV*, *UV*.

altern/ [1889] **~i** Z *RE* 223b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Beau *Sint 1901*, 18 (*tradukado ~a*). **~e** Z *RE* 142a (попеременно).

alternativ/ [1902: *~a*] **~o** Z *EG 1904* (Alternative); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~a** Villa *LernEs 1902*, 40 (Es alternativo).

altrelief/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

altruism/ [1933] **~o** Straat *NlE 1933*, 19a; *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **~a** Straat *NlE 1933*, 19a.

altruist/ [1905] **~a** *Eo PĴ* Jun. 1905, 1a (*ĉiuj emoj socialaj kaj ~aj*).

alud/ [1889] **~i** Z *RE* 105a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 34.3 (*La Babelano* [...] *lerte evitis ~ajn demandojn pri la celo de sia vojaĝo*). **~oj** Z *RE* 114a. ‖ **di~aĵo** Kof *Ili 1895*, 5 (*eldiru la di~aĵon* [profetu]).

alumed/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

alumet/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 24, *RE* 191b, *MV*, *UV*.

alumini/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 4-1929.

alun/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 73, *MV*, *UV*.

aluvi/ [1904] **~o** (geol.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*; *Cion 1926*, [5] (*La grundo* [...] *estas ~a, simila al la grundo de la valo de Jordano*).

am/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 17 [2.12]; G *Blov 1888*, 18; Z *RE* 92a, *MV*; G *Kond 1890*, 15 (*Ĉu vi ~as la spinakon°; Mi* [la fiŝaĵon] *pli ~as kun oleo kaj vinagro*); *UV*, *Ham 1894*, 104 ([fig.] *Patrino lia ~as lin varmege*), *FE 1894*, 8.4 (*Mi ~as la patron*), 33.6 (*Malbonaj infanoj ~as turmenti bestojn*), 34.11 (*En varmega tago mi ~as promeni en arbaro*); *Heck 1907*, 90 (*~i reveme*). ‖ RIM. **1** Einst *Plen 1888*, 14 [g] unua metis *-am/* en la liston de sufiksoj. **2** Multaj fruepokaj signifoj de *am/* poste transiris al *ŝat/*, vd. supre ekz. *~i iun manĝaĵon*, *art*[ist]*o-~anto* ktp. ‖ **~a** Einst *Plen*

1888, 33 (*~aj anĝeletoj*); G *Blov 1888*, 5 (*~a fajro*); Z *Ham 1894*, 69 (*ju pli forte brulas ~a flamo*), 108 (*~a flamo*), *Ifig 1908*, 6 (*Vi min* [ho, diino] / *En vian sanktan, ~an brakon prenis*). **~o** Z *DL* 20 [5.30] (*la lernejestro sin okupas je sia afero kun ~o*); G *Blov 1888*, 15 (*~o je l' regnestro*); Z *RE* 92b; Z *FE 1894*, 18.19 (*Oni ne forgesas facile sian unuan ~on*). ‖ **~aĵi** Z *EG 1904* (buhlen°). **~aĵisto** Z *EG 1904* (Buhle°). **~aĵo** Z *EG 1904* (= *~intrigo*; Buhlschaft°). **~anta** G *Blov 1888*, 5. **~anto** G *Blov 1888*, 8; Z *RE* 92b; *Heck 1907*, 90. **~antoj** (ge~antoj) G *Blov 1888*, 5. **~antulo** *LI* Apr. 1896, 59 (*Oni trovas tre malmulte de ~antuloj° ellernadi° lingvon*). **~ata** Z *UL* 23; Z' *UL* Yɪ *1888*, *1888*, 45 [v]; Z *DL*, 1.5 (*Tiu ĉi ĝardeno estas ~ata loko de birdoj*), *RE* 109b (*tre ~ata*), *FE 1894* (*Aŭgusto estas mia plej ~ata filo*). **~ati** Z LR 119 [*Rev* Apr. 1907] (*La formoj "~atas", "~itas" k.t.p., anstataŭ "estas ~ata", "estas ~ita", per si mem ne prezentus ian rompon en nia lingvo, kaj, se la Lingva Komitato volus ilin aprobi, oni povus tre bone ilin uzi*). **~atino** Einst *Plen 1888*, 15 [g]. **~ato** Einst *Plen 1888*, 15 [g]; Z *RE* 92a, 92b, 105a, *Ham 1894*, 71 (*mi volonte estus klarigisto inter vi kaj via ~ato*); *Heck 1907*, 90; Z *Ifig 1908*, 8 (*min malben'* […] *apartigis* / *De la ~atoj*). **~eto** *Heck 1907*, 90 (Liebelei, Liebschaft). **~inda** Z *UL* 23; G *Blov 1888*, 13 (*~inda ulano*; G ĉi-loke konfuzis la vorton маленький («malalta, malgranda») kun миленький («ĉarma, aminda»); legu do "malalta ulano" - vmel), 18 (*~inda emo*); Z *RE* 92a, 96b, *E-isto* Nov. 1889, [t] ([sinjoroj] *estu tiel ~indaj kaj montru ĝin al mi*), *EG 1904*. **~induma** *EKato* Dec. 1903, 24 (*tre ~induma* [neklara, celita probable *~inda*], *tiu maljunulo*). **~indumi** Z *RE* 92a, *MV* 9, *UV* (ĉe Beau *EFr 1903* not. kiel unuvortaĵo). **~istadi** (ark., *~indumi*) Z *RE* 21b (волочиться). **~isto** (ark., *~indumanto*) G *Blov 1888*, 17; Z *RE* 21b (волокита); Beau *EFr 1903* (le galant); Z *EG 1904* (Galan°). **~iti** Z LR 119 [*Rev* Apr. 1907] (vd. je *~ati*). **~ularo** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*Se l'amikec' finiĝus / Aŭ la juveloj brilaj / De l'amular' foriĝus*). **~umanto** *Heck 1907*, 90 (Kurschneider° [ark.]). **~umi** *Heck 1907*, 90 (den Hof machen°). ‖ **~flamo** Z *RE* 53. **~klarigo** (nun pli kutima *amkonfeso*) *Heck 1907*, 90 (kalkeo de DE Liebe|s|erklär|ung). **~kunveno** B *GermE* Maj. 1905, 58a (*Kiu dum ~kunveno observas la horloĝajn montrilojn?*). **~ofrukto** Z *Ifig 1908*, 22 (*Al li kiel unuan ~ofrukton* / *Min naskis Klitemnestro*). ‖ **ek~egi** Z *DL* 44. **ek~i** Z *Ham 1894*, 69 (*Nur kiu mem mortigis la unuan, / Ek~i poste povas edzon duan!*). **en~iĝi** Z *RE* 19a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **ge~antoj** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71b (*Kaj jen baldaŭ promenadas* / *Brak' en brak' la ge~antoj*). **mal~inda** Z *FE 1894*, 23.4 (*ŝi fariĝis tiel mal~inda, ke ŝia propra patrino ŝin forpelis de si*). **mal~o** Z *DL* 49, *RE* 109b, *FE 1894*, 13.1 (*ŝi havis teruran mal~on kontraŭ la pli juna* [filino]). **pli~i** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 75 (*mi pli~as la varmon*).

‖ **A-K** ‖ **artisto-~anto** Z *Adr 1899*, 11 (*artisto-~anto* [probable celita *arto-~anto*]). **aventur~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 72.3 (*fortika, aventur~a homo*). **gast~a** Z *DL* 28, *RE* 34a, 219b. **gast~eco** Z *Ifig 1908*, 16 ([konfido,] *kiun* / *Meritas mastro por la gast~eco*). **gast~o** G *Blov 1888*, 5. **ĝu~a** GM *EFr 1910* (ĝua). **hom~a** Einst *Plen 1888*, 14 [g]. **hom~ulo** Z *RE* 217a (filantropo; kp. DE *Mensch|en|freund*). **honor~a** Einst *Plen 1888*, 14 [g]. **honor~o** Z *RE* 224b. **~intrigo** Z *EG 1904* (= *~aĵo*; Buhlschaft°). ‖ **kantad~a** Einst *Plen 1888*, 14 [g]. **kat~antino** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118. **korp~a** Z *RE* 134b.

‖ **L-Z** ‖ **luks~a** *RevO* Jul. 1920, 77a (*luks~a dando*). **mem~o** *PIVS 1987*. **natur~anto** *Bern 1906*, [6] ([la urbeto] *altiras la verajn natur-~antojn*). **propr~o** Meier *GramDe 1891*, 19a (Eigen|liebe, «mem~o»). **sci~o** Z *RE* 92a. **sen~a** Z *EG 1904*. **sent~a** Z *RE* 225b. **teatr~anto** *FE 1894*, 32.1 (*Teatr~anto ofte vizitas la teatron kaj ricevas baldaŭ teatrajn manierojn*). **viand~a** Z *RE* 134b; Boi *Perd 1904*, 5 (*viand~a hundaro*). ‖ **Zeŭs~ato** Kof *Ili 1895*, 5 (*Ho, Zeŭs~ato Aĥilo*).

amalgam/ [1889] **~o** (tek.) Z *RE* 4a; Villa *LernEs 1902*, 40; Beau *EFr 1903* (amalgame); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~i** Z *EG 1904*.

Amali/ [1908] **~o** Z *Rab 1908*, 76.29 (*deklaras sin propravole sklavo de ~o*). ‖ Kp. *Ameli/*.

amand/ [1921] **~o** (bot.) (semkerno) FL *EnE 1921*, 325 (FR amande; *La kerno de pruno konsistas el ŝelo kaj ~o*).

amar/ [1909] **~a** (antaŭe *mal/dolĉ/a*) Z *ER 1909*; OA 4-1929.

amarantos/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (amaranth). ‖ **~a** Rhod *EnE 1908* (amaranthine).

amarilid/ [1957*] **~o** (bot.) (antaŭe *amarilj/o*°) War *GD 1957** (amaryllis, lys de St. Jacques).

amarilidac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (→ *narciso*).

amarilj/ [1908] **~o** (bot.) (ark., *amarilid/o*) Rhod *EnE 1908* (amaryllis).

amas/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120, *DL* 3; G *Blov 1888*, 10; Z *RE* 14b, 15b (*longa ~o* {ark.}, vico; вереница), 35b, 80, 87a, 121b, 129a (*~o da brutoj*), 141a (*milita ~o*, regimento), 173a (*~o fluganta*), 177a, 182a, 182b (~iĝo), 189a (сонмъ), 194a (*~o fluganta*), 194b, 197a (*de neĝo*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72 (*~o da plumoj sur la ĉapelo*), *FE 1894*, 32.9 (*Sur la bordo de la maro staris ~o da homoj*). ‖ **~e** Z *DL* 24, *RE* 36a, 173b (*flugi ~e*; роиться), 203a (*sin puŝi ~e*); G *Kond 1890*, 30 (*la pesto aŭ la milito alportados al ni ~e la mortintojn*). ‖ **~ejo** Z *RE* 121b. **~igi** Z *RE* 35a, 182b (kolekti); Z *EG 1904*. **~igilo** (tek.) Z *EG 1904* (Akkumulator, Sammler). **~iĝintaj** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*gastoj ~iĝintaj apud la pordo*). **~iĝo** Z *RE* 182b (~o). **~uma** Stank *Viv 1896*, 15 (*graciaj ~umaj nuboj*). ‖ **~tombo** Asklöf *LI* Maj. 1898, 72 (pp ŝipego). ‖ **likv~o** (med.) GM *EFr 1910* (épanchement). **multkolor~e** Abes *Kralj 1897*, 5 (*multkolor~e staris, sidis kaj kuŝis* [homoj en diverslandaj kostumoj]). **popol~o** Z *RE* 106a, 160b, 224a, *MV* 54, *UV* (→ *popol*), *Ham 1894*, 104 (*lin* [la princon] *tre amas la popol~o*). **popol~ulo** Z *RE* 160b (simplulo).

amator/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (Liebhaber; ne en *EG 1904*); *SennR* Nov. 1923, 27 (*mia filo, granda ~o de la maro*); OA 8-1974.

amazon/ [1916] **~o 1** (mit.) (rajdanta militistino) G *EPl 1916*; Straat *NlE 1933*, 19b.

Amazon/ [1921] **~o 2** (rivero) FL *EnE 1921*, 323b. ‖ **~a** Straat *NlE 1933*, 19b (*~a Rivero*).

ambajador/ [1902] **~o** (pol.) (ark., *ambasador/o*) Villa *LernEs 1902*, 40 (embajador).

ambasad/ [1923] **~o** (pol.) (antaŭe *ambasador/ej/o*) Wü *EV 1923*; War *GD 1957* (plusendas al *ambasadorejo*); OA 8-1974.

ambasador/ [1903] **~o** (pol.) (antaŭe *ambajador/o*°) *FK 1903*, 143.22 (*eniris la belega edzino de la ~o N.*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Reviz 1906*, 47.27 (*ministro de la Aferoj Eksterlandaj, la franca ~o, la ~oj angla kaj germana kaj mi*); OA 1-1909. ‖ **~ejo** (ark, *ambasado*) War *GD 1957*.

ambaŭ [1889] Z *RE* 113b, 115b, *MV*, *E-isto* Nov. 1889, 4 (*Tiuj ĉi amikoj venas de la° ambaŭ flankoj, de kiuj oni ŝajne neniun povas atendi*), *UV*, *Ham 1894*, 110 ([veto] *Pri tiu, kiu el vi ~ venkos* [en la duelo]), *FE 1894*, 11.2 (*ili ~ estis tiel malagrablaj kaj tiel fieraj, ke oni ne povis vivi kun ili*), LR 121 A (*OGE* Dec. 1911:4:6 (39), p. 221). ‖ **~flankeakra** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*nacio-kaŭkaza* […] *~flankeeakra ponardo*). **~mane** Z *RE* 126b. ‖ RIM. Z en 1911 rekomendis uzi *ambaŭ* sen *la* (LR 121 A), do ne kiel FR *les deux*.

ambici/ [1893] **~o** (kp. ark. *ambizi/o*° kun -z-) Jon *ESv 1893*, 57; Zakr *LI* Okt. 1898, 159 (*viro, honesta kaj plena de ~o*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *EG 1904* (baza formo); Mott *EEn 1906*.

ambigu/ [1932] **~a** (dusenca) Kalo, War *Parn 1932*; Pech *EHu 1958*, 13.

ambizi/ [1902] **~o** (ark., *ambici/o* kun -c-) Villa *LernEs 1902*, 40 (ambición, pron. -z-).

ambl/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Pass[gang], Zeltergang; baza formo); Mott *EEn 1906* (amble); Wü *EV 1923*; War *GD 1957*. ‖ **~i** Wü *EV 1923*; War *GD 1957*; *PIV* (baza formo). ‖ **~ulo** (zool.) Wü *EV 1923*.

ambos/ [1889] **~o** (tek.) Z *RE* 104b, *MV*, *UV*.

ambr/ [1889] **~o** (parfuma substanco) Z *RE*; Z *EG 1904* (Ambra); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; *PV 1930*, 14a, 298b (*en la stomako de → makrocefalo oni trovas ~on*).

ambrozi/ [1889] **~o 1** (mit.) (kuir.) Z *RE* 4a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Ambrosia, Götterspeise); OA 1-1909.

ambrozi/ [1903: *~a*] **~o 2** (bot.). ‖ **~a** *FK 1903*, 456.11 (*l' ~aj bulkharoj de l' potenculo subfalis*); Z *Rab 1908*, 33.21 (*lasu vin mortigi per la ~aj odoroj, kiuj vaporas el lia faŭko*).

ambulanc/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

ameb/ [1923] **~o** (zool.) Wü *EV 1923*; *PV 1930*; OA 9-2007.

amel/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 83a, *MV*, *UV*.

Ameli/ [1921] **~o** (virina nomo) FL *EnE 1921*, 323b (Amelia). ‖ Kp. *Amali/*.

amen! [1887] Z *UL* 19, *RE* 4a, *EG 1904*.

amend/ [1923] **~i** (jur.) Wü *EV 1923*; Straat *NlE 1933*, 19b; OA 9-2007 (*~i leĝoproponon*; *~i rezolucion*). ‖ **~e** OA 9-2007 (uzata en la dif. de *~o*: *tekstoparto ~e ŝanĝita aŭ aldonita*). **~o** (antaŭe *amendament/o*) Wü *EV 1923*; OA 9-2007.

amendament/ [1933*] **~o** (jur.) (nun pref. *amend/o*) Straat *NlE 1933*, 19b (apud *amendo*); *PV 1934*.

Amer. [1888] (mll de *Amerik/*[*a*]) Z *Ald 1888*, 2 (*la principoj, kiujn la „Amer. Fil. Societo“ ellaboris por la lingvo teorie*).

Amerik/ [1888: *~a*] **~o** Z *Majn 1889-12* (*En ~o kaj Aŭstralio nia lingvo havas adeptojn*), *Adr 1889* [t 2]; *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *E-isto* Jan. 1893, 13 (*La kvarcenta jubileo de la eltrovo° de ~o*); *BelgSon* Maj. 1903, 82 (*Unuigitaj Ŝtatoj de ~o*); *FK 1903*, 270.7 (*legu la historion de la eltrovo de ~o*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 8-1974. ‖ **~a** (kp. ark. *Amerikan/a*) Z *Ald 1888*, 2; *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75 (*Unuigitaj Ŝtatoj ~aj*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 ([la verko] *Historio de la ~a milito por sendependiĝo*); Beau *EFr 1903* (≈a); Z *EG 1904* (≈a); Mott *EEn 1906*. ‖ **~ano** Einst *Plen 1888*, 14 [g]; Bar *LernHu 1898*, 19; Beau *EFr 1903* (mj.); Z *EG 1904* (≈ano); Mott *EEn 1906*. ‖ **Nord~o** *E-isto* Dec. 1892, 178 (*Da nia gazeto oni legas ekzemplerojn en:* [...] *Nord~o*).

Amerikan/ [1907: *~a*] **~a** (ark., *Amerik/a*) *PoŝKal 1907 II*, 30 (*~a E-ista Asocio*).

ametist/ [1898] **~o** (geol.) Bar *LernHu 1898*, 71 (*briletantaj per juveloj, ~oj, safiroj kaj smeraldoj*); Z *EG 1904* (Amethyst); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

amfetamin/ [1987] **~o** (farm.) *PIVS 1987*.

amfibi/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 61a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*; Wicke *Galero 1922*, 7 (*~a gento*; pp holandanoj).

amfibraĥ/ [1893] **~o** (poez.) (ark., *amfibrako*) G *Liro 1893*, [a 3] (*ritmaj grupoj de troĥeoj, jamboj, daktiloj, ~oj ed°* {kaj} *anapestoj*).

amfibrak/ [1909] **~o** (poez.) (antaŭe *amfibraĥo*) Z *ER 1909*.

Amfion/ [1980] **~o** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (filo de Jupitero k Antiopa).

amfiteatr/ [1889] **~o** (arki.) Z *RE* 4a; Wahl *Princ 1889*, [7] (*kiel ~o amasegas la montoj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

amfor/ [1903] **~o** *FK 1903*, 354.15 (*peza la ~o konsolas*); Mott *EEn 1906*; Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 1-1909.

amiant/ [1904] **~o** (geol.) (ark., *asbest/o*) Z *EG 1904* (Amianth° [nun *Asbest*]); Mott *EEn 1906* (amianthus° [nun *asbestos*]).

Amiens/ [1932: ~] [**~o**] (urbo en Francio) [→ *ĥimero*] Azor *ArkiT 1932* (*ĥimero de ~*).

amigdalac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: abrikotujo, ĉerizujo, migdalarbo, persikarbo, prunarbo, prunelo* {la planto estas *prunelujo* aŭ *prunelarbusto*}).

amik/ [1887] **~o** Z *UL* 20, [v], *DL* 7 (*l' ~oj de l' lingvo internacia*), *RE* vi [a] (*la ~oj de la*

lingvo), *RE* 156b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10.6 (*Rakontu al mia juna~o belan historion*), 14.13. ‖ **~a** Z *RE* 43b (afabla). **~e** Z *RE* 43b (дружно). ‖ **~aĵo** *EKato* Okt. 1903, 4 (*≈aĵojn al la Porsalanoj de la frenezeta knabino*); Z *EG 1904* (Freundschaftsakt, -bezeigung). **~eco** Z *DL* 18, *RE* 43b, 156b, *FE 1894*, 35.19 (*Mi vivas kun li en granda ~eco*). **~ego** Stank *Viv 1896*, 16 (*Mi kore dankas vin, ~ego, por via letero*). **≈ejo** (hist.) *JarL UEA* Maj. 1910, 83 (*Moresnet, ≈ejo*). **~ema** Z *DL* 42. **~igi** Z *EG 1904*. **~iĝi** Z *DL* 26 (*~iĝi je li*), *RE* 179b, *EG 1904*, *Ifig 1908*, 19 (*la dioj / Ne devas tro kun homoj ~iĝi*). **~ino** Z *UL* 21, *RE* 138b, *E-isto* Sep. 1889, 15b (*Salutu ĉiujn ~inojn kaj ~ojn*; la citaĵo montras, ke laŭ Z, almenaŭ en tiu frua tempo, la radiko *amik/* estas sekse markita, analoge al *sinjor/* [gnev]). ‖ **mal~eco** [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*reciproka* [...] *fremdeco kaj mal-~eco*). **mal~emo** (mal~o) Domb 1890, 24. **mal~o** Z *DL* 19, *RE* 23b (врагъ), 23b (*esti mal~o*; враждовать), 109a, 198a (kontraŭulo), *FE 1894*, 29.11 (*ni povas diri „pardoni al la mal~o“ kaj „pardoni la mal~on“*), 33.13, 39.14 (*La junulo* […] *kuraĝe batalis kune kun ni kontraŭ niaj mal~oj*). ‖ **fianĉ~o** Z *RE* 43b (дружка).

amikt/ [1924] **~o** (reli.) (vest.) Minor *EDe 1924* (Achseltuch *(des Meßpriesters)*).

amindum/ [1903] **~i** (unuvortaĵo, ark. *am/ind/um/i*) Beau *EFr 1903* (faire l'aimable, le galant); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

amil/ [1957*] **~o** (kem.) (antaŭe *amilen/o*°) War *GD 1957** (amyl). ‖ **~a** War *GD 1957**. ‖ **~obakterio** War *GD 1957** (amylobacter).

amilen/ [1908] **~o** (kem.) (ark., *amil/o*, *amil-alkohol/o*) Rhod *EnE 1908* (amylene).

amnesti/ [1889] **~o** (jur.) Z *RE* 4a, 24a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (→ *manifesto pri ~o*). ‖ **~i** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*. ‖ Kp. *ĝenerala pardono*.

amni/ [1924] **~o** (anat.) Minor *EDe 1924* (Schafhäutchen).

Amnon/ [1980] **~o** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (filo de David).

amofil/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Strandhafer).

Amon/ [1896: *~ano*] Z *Ps 1908*, 83.8. ‖ **~ano** *LI* Feb. 1896, 25 (*Kaj la ~anoj la sangoavidaj / Triumfe rapidas al l' Izraelidoj*). ‖ Kp. *amonito*.

amoni/ [1933*] **~o** (kem.) Straat *NlE 1933*, 19b (ammonium).

amoniak/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 108a, *MV*, *UV*. ‖ **sal~o** (kem.) Z *RE* 108a, *UV* (→ *sal*), *EG 1904*.

amonit/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924* (Ammonshorn *(Versteinerung)*). ‖ Kp. *Amono*.

amor/ [1956] **~o 1** (seksa amado) War *NLR* Jul. 1956, 221 (*La geamantoj* [...] */ nun serĉas al ~-azilo*).

Amor/ [1888] **~o 2** (mit.) Einst *Plen 1888*, 33; Z *EG 1904*; Minor *EDe 1924*; OA 4-1929. ‖ Kp. *Amos/o*.

amorf/ [1904] **~a** (pp solido ark., *ne/kristal/a*) Z *EG 1904* (amorph); Mott *EEn 1906*; Minor *EDe 1924*.

amortiz/ [1904] **~i** (ekon.) Z *EG 1904* (amortisieren); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~o** Straat *NlE 1933*, 19b.

Amos/ [1921] **~o** (mit.) FL *EnE 1921*, 324a. ‖ Kp. *Amor/*.

Ampaz/ [1980] **~o** (urbo en Tanzanio) Knoedt *Luz 1980*.

ampelid/ [1926] **~o** (zoo.) Benn *DeE 1926*, 453 (Seidenschwanz).

amper/ [1933] **~o** (fiz.) (mez.) Straat *NlE 1933*, 20a.

ampleks/ [1889] **~o** Z *RE* 116b; Villa *LernEs 1902*, 40; Z *UV*, *EG 1904* (baza formo). ‖ **~i** Z *RE* 115a, *MV*, *EG 1904*. ‖ **~onta** Ahlb *LI* Apr. 1900, 54b (*Ea societo, ~onta la skandinavajn landojn*); ‖ **ne~ebla** Ger *Fant 1895*, 16 (*la spirado de la ne~ebla mondo*).

ampol/ [1923] **~o** Wü *EV 1923*; Straat *NlE 1933*, 20a; *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 8-1974.

amput/ [1904] **~i** (med.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Amsterdam/ [1904] **~o** (urbo) Sey *FlandLit 1904*, 8 (*~a riĉiĝis malprofite de Antverpeno*); FL *EnE 1921*, 324a; Cseh *Post* 1936-09-05, 167 (*Dum la olimpiado*° {Olimpiaj ludoj} *en ~o en 1928*).

Amtelaj/ [1924] (hist.) (virina nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 32.1 (*~ iris viziti Zalmunan laŭ instigo de sia servistino Nuptar*); 52.2 (*la tago, kiam mortis mia* [...] *sinjorino ~*).

amulet/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Amulett); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914; Luyk *Iŝtar* 1924, 18.1 (*~oj kontraŭ la potenco de malbonaj spiritoj*).

Amur/ [1899: ~] [**~o**] (rivero) *LI* Jul. 1899, 5 (*gazeto, eldonata en Ĥabarovsk ĉe la rivero ~*); Ŝtir *BelgSon* Maj. 1903, 89 (*Ĥabarovsk s/*° *~ – Azia Rusujo* [kun preseraro *Habarovsk*/]).

amuz/ [1889] **~i** Z *RE* 50b, 145b (*sin ~i*; moki), 166a (distri), 208b (gajigi), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 50b. **~o** Z *RE* 215a; *LI* Mar. 1896, [33] (*persona utilo kaj ~o*). ‖ **~aĵo** Straat *NlE 1933*, 20a. **~iĝi** Z *RE* 50b, 207b. **~ulo** Z *RE* 50b.

an/ [1887] Z *UL* [v] (*regn~o*), *DL* 18 (*krist~oj*), *MV* (*regn~o*, *Varsovi~o*), *UV FE 1894*, 37. **~aro** *Ham 1894*, 72 (*~aro da* [tiel] *aktoroj*). ‖ Rim. **1** Pri la historie kaj nuntempe malunueca uskleco de toponimoj kun *-an/* (ĉu *azi~o* aŭ *Azi~o*?) vd. la ĉap. „Lingvaj Notoj kaj Principoj“. **2** La suba listo ofte referencas al la fonto *PropN 1910*. Ĝi havas multajn formojn kiel ekz. *Albani/~/o*, kiu sence celas la nunan *alban/o*, ne la nunan *alban/i/~/o*. Kvankam la *-/i/~/o*-formoj ankoraŭ nun estas eblaj (ruso / rusujano), ilia alisenca uzo en *PropN 1910* tamen estas arkaa. **3** En 1903 estis farita propono distingi inter naciulo (naskita en nacio aŭ lando: franculo°, holandulo°, kanadulo°, usonulo° ktp.) kaj naciano (ne naskita, sed loĝanta en nacio aŭ lando: francano°, holandano, kanadano, usonano [la lastaj tri nuntempe kun pli vasta signifo]) (Bavay *Lumo* (Kanado) Sep. 1903; transprenita de kaj cit. laŭ *EKato* Nov. 1903, 16); tiu propono ne disvastiĝis, la e-istoj restis ĉe la samcela solvo de Z (ruso / rusujano) kaj cetere rezignis pri la distingo (*enmigrinta* kanadano, usonano ktp.). **4** Kp. *-uj/*, *-i/* kaj *-land/*.

‖ **~o** Z *Ald 1888*, 16; G *Blov 1888*, 3-4 [a]; B *LI* Feb. 1904, 44 (*la morto de ~o de via dinastio*); *InfRap* Jan. 1910, 4 (*La ~oj de la nomitaj organizaĵoj*). ‖ **~aro 1** (teatr.) Z *RE* 206a (труппа, «teatra, aktora anaro»), 230b (экипажъ, Ru francismo *équipage*), *MV*, *UV* (troupe | troop | Trupp, Truppe | труппа | gromada, trupa). **2** (mil.) (ark., *trup/o*) Z *UV*. **3** (partoprenantoj) Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*kurso, kies ~aro rapide kreskas*).

‖ **A-Ak** ‖ **Abder~o** *PropN 1910*. **Abidos~o** M, S *PropN 1910*. **Abisini~o** (ark., *abisen/o*, *abiseni~o* kun -e-) B *PropN 1910*. **Abruz~o** M *PropN 1910*. **Afrik~o** *PropN 1910*. **Aĥaj~o** *PropN 1910*. **Aĥarn~o** S *PropN 1910*. **akademi~o** Z *DL* 48; *PropN 1910*. **Akadi~o** M, S *PropN 1910*. **Akaj~o** B *PropN 1910*. **Akarnani~o** M, B *PropN 1910*. **Akai~o** M *PropN 1910*. **Akkad~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 30.7. **Akvile~o** *PropN 1910*. **Akvitani~o** *PropN 1910*.

‖ **Al-Ap** ‖ **Albani~o** (ark., *alban/o*; *alban/i/~o* havas alian sencon) *PropN 1910*. **Algarv~o** M, S *PropN 1910*. **Algeri~o** (kun -g-; ark., *Alĝeri~o*) B, M *PropN 1910*. **Alĝeri~o** S *PropN 1910*. **Alzac~o** *PropN 1910*. **Amerik~o** Einst *Plen 1888*, 14 [g]; *PropN 1910*. **Amon~o** *LI* Feb. 1896, 25. **Anam~o** B *PropN 1910*. **Anatoli~o** *PropN 1910*. **Andaluzi~o** *PropN 1910*. **Andor~o** B, M *PropN 1910*. **Andori~o** (ark., *Andor~o*) S *PropN 1910*. **Apuli~o** M, S *PropN 1910*.

‖ **Ar-Az** ‖ **Aragon~o** M *PropN 1910*. **Aragoni~o** (kun *-i/*; ark. *Aragon~o* sen *-i/*) B, S *PropN 1910*. **Arelat~o** M, S *PropN 1910*. **Arg~o** Kof *Ili 1895*, 5. **Argovi~o** M, S *PropN 1910*. **Arkadi~o** *PropN 1910*. **Armorik~o** *PropN 1910*. **Artez~o** M, S *PropN 1910*. **artikol~o** Lojko *Ezop 1891*, 3. **Asiri~o** *PropN 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 36.3. **Asturi~o** *PropN 1910*. **Aten~o** M, S *PropN 1910*. **aŭstrali~o** Z *EG 1904*; **Aŭstrali~o** *PropN 1910*. **Aŭstrazi~o** *PropN 1910*. **Aŭstri~o** (ark. *aŭstr/o*; *aŭstr/i/~/o* havas alian signifon) *PropN 1910*. **Aŭzoni~o** M, S *PropN 1910*. **azi~o** Z *EG 1904*; **Azi~o** *PropN 1910*.

‖ **Ba-Bi** ‖ **Babiloni~o** *PropN 1910*. **Bahi~o** *PropN 1910*. **Baktri~o** *PropN 1910*. **bapt~eco** Z *RE* 86a. **bapt~iĝi** Z *RE* 86a. **bapt~o** Z *RE* 86a, *MV*. **Bavari~o** (ark., *bavar/o*) M, S *PropN 1910*. **Beoti~o** *PropN 1910*. **Besarabi~o** *PropN 1910*; **besarabi~o** Wü *EV 1923*; Kr *PVEG 2018*. **Birm~o** M, S *PropN 1910*. **Bitini~o** *PropN 1910*. **Bizanc~o** M, S *PropN 1910*. **Bizanti~o** (ark., *bizanc~o*) B *PropN 1910*.

‖ **Bo-Bu** ‖ **Bohemi~o** (ark., *bohem/o*) S *PropN 1910*. **Bolivi~o** *PropN 1910*. **Bosni~o** *PropN 1910*. **Brabant~o** B, M *PropN 1910*. **Brabanti~o** (ark., *brabant/~/o* sen *-i/*) S *PropN 1910*. **Brazil~o** M *PropN 1910*. **Brazili~o** (ark., *brazil/~/o* sen -i/) B, S *PropN 1910*. **Bretani~o** (ark., *breton/o*) B *PropN 1910*. **Briganti~o** S *PropN 1910*. **Budapeŝt~o** Bar *LernHu 1898* [g] 12. **Bukovini~o** (ark., *Bukovin/~/o* sen *-i/*) S *PropN 1910*. **Burgundi~o** (ark., *burgund/o*) *PropN 1910*. **Butan~o** M, S *PropN 1910*.

‖ **C-Ĉ** ‖ **Cear~o** M, S *PropN 1910*. **Cezare~o** M, S *PropN 1910*. **Cilici~o** *PropN 1910*. **Cimeri~o** M, S *PropN 1910*. **Ciren~o** M, S *PropN 1910*. **Cirkasi~o** M, S *PropN 1910*. ‖ **Ĉampani~o** *PropN 1910*. **ĉiel~a** G *NovAnt 1909*, 4. **Ĉil~o** (ark., *ĉili/~/o* kun *-i/*) M, S *PropN 1910*. **Ĉili~o** B *PropN 1910*.

‖ **D** ‖ **Dagestan~o** B *PropN 1910*. **Dahomej~o** (ark., *Dahome/~/o* sen *-j/*, nun *Benin/~/o*) S *PropN 1910*. **Dalekarli~o** M, S *PropN 1910*. **Dalmaci~o** (ark., *dalmat/o*) *PropN 1910*. **dom~~aro** Luyk *Iŝtar* 1924, 53.7.

‖ **E-F** ‖ **eksterfranc~o** *EKato* Dec. 1903 [t 2]. **Etiopi~o** (ark., *etiop/*) *PropN 1910*. ‖ **finland~o** Jon *ESv 1893*, 63 (finne); Beau *EFr 1903*. **Flensborg~o** Niel *LernDa 1890*, 14 (→ an). **Franĉkonte~o** War *GD 1957**.

‖ **G-Ĝ** ‖ **gesamland~oj** Stead *The-E* Nov. 1903, 2. **gimnazi~o** Z *Adr 1897*, 8, 9; Boi *PVE 1910*. **Goteborg~o** Back *E-isto* Mar. 1892, 38. **gvardi~o** *FK 1903**-2. ‖ **Ĝenev~o** War *GD 1957**. **Ĝenov~o** War *GD 1957**.

‖ **H-Ĵ** ‖ **Henegovi~o** War *GD 1957**. **Hungaruj~o** Bar *LernHu 1898* [g] 12. ‖ **island~o** Z *EG 1904*. **italuj~o** Z *DL* 23. ‖ **Jalt~o** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 46.

‖ **K** ‖ **Kalvin~o** Z *FE 1894*, 37.8 (*Luter~oj kaj Kalvin~oj estas krist~oj*). **kampar~o** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **Kanad~o** B *PropN 1910*. **Katezi~o** Boi *Mona 1902*, 13. **Koloĵvar~o** Bar *LernHu 1898* [g] 12. **koloni~o** Z *RE* 143b (vilaĝ~o), 180a (vilaĝ~o). **kompani~o** Wicke *Galero 1922*, 25. **konsil~ejo** *E-isto* Jan. 1892, 9. **korteg~o** Z *RE* 221a. **krist~o** Z *DL* 18, *RE* 220b, *MV* 39, *UV* (→ *Krist*), *FE 1894*, 37.8.

‖ **L-N** ‖ **lig~o** Z *RE* 191a. **lim~o** (loĝanto de la urbo Limo) Villa *LernEs 1902*, 34 (→ *an*). **livoni~o** Lib *LernLv 1889*, 14. **luter~o** Z *RE* 92b, *FE 1894*, 37.8 (*Luter~o*). ‖ **Madrid~o** Mott *EEn 1906*. **mafi~o** Kr *GVEG 1999*. **malsamide~o** [Aur] *EKato* Dec. 1903, [17]. **mont~o** Stell *LI LitAld 1905*, 9. **mozi~o** (filoz.) Viki 2007-09-02. **Münĥen~o**° Meier *GramDe 1891*, 44. **Munken~o** *War GD 1957**. ‖ **Napol~o** War *GD 1957**. **Nev-York~o**° (ark., *Nov-Jork~o*) Bar *LernHu 1898* [g] 12. **Nigromar~o** G *NovAnt 1909*, 4. **Nov-Jork~o** Z *UV* (→ *an*), *FE 1894*, 37 (→ *an*).

‖ **P** ‖ **paflagoni~o** Wü *EV 1923*. **palerm~o** Wü *EV 1923*. **palestin~o** Wü *EV 1923*. **panoni~o** (hist.) Wü *EV 1923*. **pap~o** (sin. *katoliko*) Wicke *Galero 1922*, 25 (*pap~ojn foren!*). **Paris~o** (ark., *Pariz*~o) Z' *UL* EN *St 88* [v] (→ *an*). **Pariz~o** Z *FE 1894*, 37.5; Beau *Sint 1901**, 6, *EFr 1903* (≈o, mn.). **parlament~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **paroĥ~o** Z *RE* 155b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **parti~o** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71; Z *EG 1904*. **Peru~o** *The-E* Nov. 1903, 12. **polic~o** Z *RE* 33b (policservanto), *FE 1894*, 37.1. **Porsal~o** *EKato* Okt. 1903, 4. **provinc~o** Z *FE 1894*, 37.10.

‖ **R** ‖ **regn~eco** Stank *Viv 1896*, 8. **regn~o** Z *UL* [v], *RE* 34b, *MV* (→ *an*), *UV* (→ *an*), *FE 1894*,37.2. **republik~o**° Einst *Plen 1888*, 14 [g]; *Nürn 1889* [g] 8 (*~ano = Anhänger der Republik*); Lor *LernCs 1890* [g] 10; Bar *LernHu 1898* [g] 12. **rig~o** Lib *LernLv 1889*, 14. **ruĝarme~o** (hist.) (mil.) *SennR* Nov. 1923, 26. **Rusuj~o** *FE 1894*, 37.9.

‖ **S-Ŝ** ‖ **Sam~o** War *GD 1957** (= Samos~o). **samide~o** *BelgSon* Maj. 1903, [81]; Fruic, Lengy *LI* Jan. 1905, 2. **samĵur~o** GM *EFr 1910* (conjuré). **sampatruj~o** Z *RE* 188a, 189b. **samregn~o** Z *FE 1894*, 37.11. **samreligi~o** Z *FE 1894*, 37.11. **samurb~o** Z *FE 1894*, 37.11. **senat~o** Z *RE* 180a; Lib *LernLv 1889*, 14. **Skolastik~o** Boi *Mona 1902*, 12. **skotland~o** (ark. en la senco de *skot/o*) Ups *Ekz 1894*, 3. **Sofi~o** Bogd *LernBg 1890*, 68 (→ *an*). **sudland~o** Wicke *Galero 1922*, 7. ‖ **ŝip~o** Z *RE* 95a, *FE 1894*, 37.1. **Ŝvabland~o** (ark. en la senco de *ŝvab/o*) S *PropN 1910*.

‖ **T-U** ‖ **Tahiti~o** M, S *PropN 1910*. **Tanagr~o** *PropN 1910*. **Tasmani~o** M, S *PropN 1910*. **Tibet~o** B *VdE 1910* [→ *lamao*, *lamaismo*]. **Transkaŭkazi~o** M, S *PropN 1910*. ‖ **Umbri~o** *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*. **Upsal~o** *LI* Mar. 1896, 37. **urb~ino** Einst *Plen 1888*, 31. **urb~o** Z *RE* 33b, 116b, *FE 1894*, 37.3. **Uson~o** M, S *PropN 1910*.

‖ **V-Z** ‖ **Valez~o** M *PropN 1910*. **Varsovi~o** Z *MV* (→ *an*), *UV* (→ *an*), *FE 1894*, 37 (→ *an*). **Vaŭd~o** M, S *PropN 1910*. **Velsi~o**° S *PropN 1910*. **Venezuel~o** M, S *PropN 1910*. **Versajl~o** War *GD 1957**. **Vestfali~o** M, S *PropN 1910*. **Viktori~o** *PropN 1910*. **vilaĝ~a** Z *RE* 180b (*vilaĝ~a surtuto*), 201b (*veturilo vilaĝ~a*; телѣга), 218b (*dometo vilaĝ~a*). **vilaĝ~o** Z *RE* 83b, 100a, 143b (koloniano), 180a (koloni~o, «loĝanto de setlejo»), 220a; Lib *LernLv 1889*, 14; Z *MV* 72, *UV* (→ *vilaĝ*), *FE 1894*, 37.3. **Vindclici~o** M, S *PropN 1910*. **Virgini~o** M, S *PropN 1910*. **Volhini~o** (ark., *Volini~o* sen -h-) M, S *PropN 1910*. ‖ **Zeland~o** *PropN 1910*. **Zurik~o** War *GD 1957**.

anab/ [1903] **~o** (arabe: *vinbero*) *BohE* Jan. 1903, [17].

anabaptist/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ *sekto*] (*la sekto de ~oj*).

anafil/ [1980] **~o** (muz.) (maŭra trumpeto) Knoedt *Luz 1980*.

anagal/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

analgetik/ [1932] **~o** (med.) (dolormildigilo; Fr analgésique, De Analgetikum) Pech *EHu 1958*, 13.

anagram/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (anagramme); Z *EG 1904* (Anagramm); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

anal/ [1896] **~oj** Ben-David *LI* Feb. 1896, 19 (*enskribita en la ~oj de la historio*); *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] [t] (*≈oj de Filozofio Kristana*).

anakardiac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (→ *pistakarbo*).

anakond/ [1908] **~o** (zool.) (serpento) Rhod *EnE 1908* (anaconda).

anakronism/ [1904] **~o** Beau *EFr 1904* (anachronisme; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Anachronismus); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

anal/ [1933] **~oj** Straat *NlE 1933*, 20b (jarlibroj).

analfabet/ [1933] **~o** Straat *NlE 1933*, 20a (senliterulo).

analitik/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*). ‖ **~a** Straat *NlE 1933*, 20a.

analiz/ [1888: *~ita*] **~i** Z *DL* 10 [I.3] (*ili teorie parolis pri leĝoj de bonsoneco; anstataŭ ~i, ĉu mi bone kreis la vortaron*), *RE* 4a, 166a; *FK 1903*, 243.15 (*Mi ne ~os tie ĉi la diversajn provojn*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~adi** Z *Rab 1908**, 114.20 (*~adi la konfuzitan bildon*). **~ado** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*La du lastaj sistemoj solaj povas nune havi ian pretendon je ~ado*). **~ita** Z *DL* 3 [A 2.1] (*libreto, en kiu estus ~itaj ĉiuj pensoj esprimitaj de l' publiko*).

analog/ [1923] **~a** (kp. *analogi/o*) Cirk. LK 1923-05-12; Straat *NlE 1933*, 20a; OA 7-1958. ‖ Rim. Ĉu *analog'* apud (ne anstataŭ) *analogi'* (vd. la tiean Rim.) estis aldonita al VO en laŭorda proceduro per cirkulero de 1923-05-12 estas dube. Ŝajne temas nur pri interna cirkulero adresita al la LK-anoj kaj mankas publikigado adresita al la ĝenerala publiko (ekz. per Akademia Jarlibro, Oficialaj Informoj, gazetaro). Ĉiuokaze

neniu gvida periodaĵo en 1923 raportas pri la decido kaj OA 4 de 1929 prisilentas ĝin (la devo de publikigado sekvas el la principo de klareco, A 3.3, vd. BK 1); ĝi tamen ja fariĝis oficiala per OA 7-1958, vd. ties p. 4, rim. 3 kaj la detalojn en BK 2.

analogi/ [1889] **~o** (kp. *analog/a*) Z *RE* 4a; Villa *LernEs 1902*, 40; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Analogie); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ Rim. Pri la statuso de *analogi/o* (ĉu Fundamenta aŭ ne), vd. BK 2. ‖ **~a** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*laŭ ~a skribado*); Z *E-isto* Dec. 1892, 180 (*~a laborado en alia loko de Rusujo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (analog).

anam/ [1923*] **~oj 1** (Biblio) Wü *EV 1923* (Anamiter). ‖ **~ano** Wü *EV 1923* (Anamit).

Anam/ [1923*] **~o 2** (hist.) (centra parto de Vjetnamio, iama regno) (antaŭe *Annam/o*°, kun du -nn-) Wü *EV 1923*.

anamnez/ [1924] **~a** (med.) Minor *EDe 1924* (baza formo).

ananas/ [1889] **~o** (frukto) Z *RE* 4a, *MV*, *UV*.

anapest/ [1893] **~o** (poez.) G *Liro 1893*, [a 3] (*ritmaj grupoj de troĥeoj, jamboj, daktiloj, amfibraĥoj ed*° {kaj} *~oj*); Z *EG 1904* (Anapäst); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~a** Mott *EEn 1906* (baza formo).

anarĥi/ [1904] **~o** (nun prefere *anarki/o*) Z *EG 1904*; Bour *Eo PĴ* Jun. 1905, 2b (*Oni konfuzis respublikon kun ≈o*); Mott *EEn 1906*; OA 3-1921. ‖ **~a** Bour *Eo PĴ* Jun. 1905, 2b (*kredante krei E-istan respublikon oni nur fondis ~an ĥaoson*). ‖ **~ismo** Z *EG 1904* (unuvortaĵo); *GermE* Apr. 1905, 44a (*kunveno de ~istoj de Berlino* [pri] *„Eo kaj ~ismo*); Mott *EEn 1906* (unuvortaĵo). **~ista** *GermE* Apr. 1905, 43b [t] (*Internacia ~ista lingvo*). **~isto** Z *EG 1904*; *GermE* Apr. 1905, 43b (*speciala lingvo, kiun la ~istoj de ĉiuj landoj volas starigi*), 44a; Mott *EEn 1906*. **~ulo** Z *EG 1904*.

anarik/ [1923] **~o** (zool.) (fiŝo) Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924* (Seewolf).

anarki/ [1902] **~o** (sin. *anarĥi/o*) Villa *LernEs 1902*, 40; OA 3-1921.

anas/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 180a, 215a, *MV*, *UV*. ‖ **mol~o** Z *RE* 29b, *MV* 9 (→ *anas*), 46 (→ *mol*), *UV* (→ *mol*).

anatem/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904* (Bann, Kirchenbann, Kirchenfluch); Mott *EEn 1906*.

anatom/ [1923] **~o** (anat.) (antaŭe *anatomi/ist/o*) Wü *EV 1923*.

anatomi/ [1889: *~isto*] **~o** (anat.) G *NovJ 1891*, 4 (*Tiu ĉi termino estas prenita el la regno*° *de la zoologio kaj ~o*); *LI* Dec. 1895, 15, Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *1 ~o*); *FK 1903*, 207.29 (*fakultato por ~o*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 62.5 (*mi estis jam kun mia haŭto kaj haroj forvendita al la ~o*); OA 1-1909. ‖ **~a** Wü *EV 1923*; Straat *NlE 1933*, 20a; War *GD 1957*. **~i** Wü *EV 1923*; War *GD 1957*. ‖ **~isto** (ark., *anatom/o*) *E-isto* 3/1889 (kun preseraro *anatomisto*° kun nur unu -i-); Z *EG 1904* (Anatom); Wü *EV 1923* (plusendas al *anatom/o*); War *GD 1957*.

anc/ [1910] **~o** (anat.) GM *EFr 1910*, [243] (anse, boucle).

anĉ/ [1910] **~o** (muz.) (antaŭe *lang/et/o* [de kelkaj blovinstrumentoj]) GM *EFr 1910*, [243] (anche); Wü *EV 1923*; *PV 1930*; War *GD 1957*; OA 9-2007. ‖ **~instrumento** War *GD 1957*.

anĉov/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904* (Anchovis); Mott *EEn 1906* (anchovy); OA 1-1909; B *VdE 1910*; War *GD 1957* (anchois *(à l'huile)*). ‖ Rim. Pri la rilatoj inter *anĉovo*, *sardelo*, *sardino* k.a. fiŝetoj vd. BK 2.

And/ [1904] **~oj** (montaro) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; FL *EnE 1921*, 324a; Straat *NlE 1933*, 20a.

Andaluzi/ [1904] **~o** (regiono en Hispanio) Z *EG 1904*; Duy *Pract 1906*; FL *EnE 1921*, 324a; Straat *NlE 1933*, 20a.

andant/ [1933] **~o** (muz.) Straat *NlE 1933*, 20a (andante).

Andersen [1888: ~] [**~o**] Z *DL* 30 [t] (*mirra-konto° de ~'*); [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b (*Fabelo de ~*).

andi/ [1899] **~o** (gentano) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*tiuj multnombraj […] gentoj (avaroj, kjurinoj, ~oj, kazi-humiĥoj, tabasaranoj k. a.) de Dagestan'*).

Andor/ [1921] **~o** (regno) FL *EnE 1921*, 324a; But *EEn 1967*, 443a; *PoŝAtl 1971* [enh.]; *PIVS 1987*; R 2009.

Andre/ [1896] **~o** Waś *LI* Feb. 1896, 24 (*en vespero de antaŭtago de S*[ta] *~o (la 29-a de novembro)*); Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*venu hejmen ~o kun mi, kaj mi ĉion elpagos*), 14, 15; Straat *NlE 1933*, 20a.

androgen/ [1987] **~o** (biol.) *PIVS 1987*.

Andromed/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 324a.

anekdot/ [1889] **~o** Z *RE* 4a; Villa *LernEs 1902*, 40; *FK 1903*, 69.34 (*El la ~oj, kiuj rakontas pri Henriko VIII°*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

aneks/ [1904] **~i** Z *EG 1904* (annektieren); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~ado** Straat *NlE 1933*, 20b.

anel/ [1908] **~i** Rhod *EnE 1908* (anneal).

anemon/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Anemone); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914; Knoedt *Luz 1980* (*Venusa° amis* [Adonison] *kaj lin metamorfozis en ~on*).

anfiktionar/ [1923] **~o** Wü *EV 1923*.

angel/ [1908] **~o** (mono) Rhod *EnE 1908* (angel (coin)).

angelik/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (angélique (*bot.*) | garden angelica | Engelwurz).

anghur/ [1903] **~o** (perse: vinbero, pron. *anguro*) *BohE* Jan. 1903, [17].

angil/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 209b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, [3a], [3a] (*elektra ~o*), [3a] (*glita kiel ~o*), [3a] (*kapti ~ojn*), [3a] (*kaptado de ~oj*). ‖ **~forma** Z *GVGE 1894*, [3a].

angin/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 47b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; ISR 1906 [enh.] (*La gala brusta ~o*); OA 1-1909. ‖ Kp. ark. *anĝino°*.

angiosperm/ [1910*] **~oj** (bot.) Boi *PVE 1910* (*→ gimnospermo*).

Angkor/ [1893: ~] [**~o**] [Z] *E-isto* Sep. 1893, 142 (*du Siamaj provincoj, ~ kaj Battambung*), 143 (*la gloraj ruinoj de ~*).

angl/ [1888] **~o** Z *UL* EN *St* 1 [t] (*por ≈oj*); G *Kond 1890*, 15 (*la ≈oj*); Jon *ESv 1893*, 63; Beau *EFr 1903* (≈o, mj.); Z *EG 1904*; OA 7-1958. ‖ **~a** Z *Geog* (*~a eldono*), *Ald 1888*, 3 (*lingvo ~a*); G *Kond 1890*, 25 (*Li estis jarojn en ≈ujo kaj alprenis la kutimojn ~ajn*); Jon *ESv 1893*, 63; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~ano** (ark., *~o*) Wahl *E-isto* Jan 1891, 6a (*la needukita* [...] *~ano° uzos la duoblan negacionon°*). **~ismo** → *anglism/o*. **≈ujo** Einst *Plen 1888*, 21 [g]; Z *Adr 1889* [t 2]; Jon *ESv 1893*, 63; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (≈olando); Mott *EEn 1906* (≈olando). ‖ **ge~oj** Stead *The-E* Nov. 1903, [1] (*ni invitas ĉiujn Ge~ojn ellerni Eon*). ‖ **≈olando** Z *LR* 18 A (1902); Leo *BelgSon* Maj. 1903, 87 (*por viziti ≈landon*); Lego *The-E* Nov. 1903, 7 (*de longege oni elfosis ≈landon por eltiri karbon kaj feron*); Z *EG 1904* (≈ujo); Mott *EEn 1906* (≈ujo). **~o-saksa** FL *EnE 1921*, 324a. **~o-sakso** FL *EnE 1921*, 324a. **≈osakso** Straat *NlE 1933*, 20b. ‖ **internacia-~a** Z *Nom 2*, 1 (*vortaro internacia-~a*).

anglicism/ [1906] **~o** (ark., *angl/ism/o*) Mott *EEn 1906*; Butin *ET* 1920-07-05, 4b (*malkorektaĵoj, strangaĵoj kaj ~oj*).

Anglikan/ [1933] **~o** (reli.) Straat *NlE 1933*, 20b.

anglism/ [1904] **~o** (nun *angl/ism/o*) Z *EG 1904* (Anglizismus). ‖ Kp. ark. *anglicismo°*.

Angol/ [1908] **~o** (regno) Rhod *EnE 1908*, 514a; But *EEn 1967*, 443b; *PIV 1970*; *PIVS 1987*; R 2009. ‖ **~a** Seab *PtRak 1959* (*~a termino* jaga).

angor/ [1910] **~o 1** (timego) Z *Marta 1910*; Barth *Ludo 1928*, 15 ([t] *Horoj de ≈o*); OA 6-1935. ‖ **~ŝvito** Straat *NlE 1933*, 20b.

angor/ [1910] **~o 2** (teks.) (fajna lano) GM *EFr 1910*, [243] ([malrekomendita; apud] *angorao*, *anguro*).

angora/ [1910] **~o** (teks.) GM *EFr 1910*, [243] ([vd. *angoro 2*]).

angul/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 23; G *Blov 1888*, 20; Z *RE* 97b, 209a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 23.4 ([ŝi] *baldaŭ mortis en ~o de arbaro*). ‖ **~a** Boro *E-isto* Okt. 1891, 74 (≈*a ŝtono jam estas metita*); Z *Adr 1896* [a] (*En ~aj krampoj* [...] *staras la nomo* [...]). ‖ **~eca** Z *EG 1904*. **~eto** Z *RE* 54a; Zakr *LI* Okt. 1898, 158 ([pensoj aperadas] *plenigante ĉiujn ~etojn de ŝia cerbo*). **~ilo** (tek.) Z *EG 1904* (Winkelmass [legu *Winkelmaß*]). ‖ **mult~o** (mat.) Z *RE* 97b. **rekt~o** (mat.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **tri~o 1** (geom.) Z *RE* 205a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **2** (muz.) Doré *Flut 1907*, 6 (*ludante tri~on*).

angur/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*, [243] (angora). ‖ **~a** (zool.) Straat *NlE 1933*, 20b (*~a kato*).

anĝel/ [1887] **~o 1** (reli.) Z *UL* [v], *RE* 4a, *MV*, *UV*; Johan *EKato* Dec. 1903, 19 ([la paradizo] *defendita de ~o per glavo flama*). ‖ **~aro** G *NovAnt 1909*, 15 (*~ar' en supra sfero*). **~eto** Einst *Plen 1888*, 33. **ĉef~o** Z *RE* 4b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

anĝel/ [1889] **~o 2** (fig. pri virino aŭ infano) G *Gefr 1889*, 7 ≈*o! Amata ~o!*); Z *Ham 1894*, 71.2 ([reĝo al reĝino] *Nun, ~o / Mi volas iom dormi*). ‖ **~a** Z *DL* 40 (*~aj infanoj*), *E-isto* 1891, 3a (*brusto ~a* [de amatino]). ‖ **~eto** G *NovAnt 1909*, 23 (*Ŝi similis / Al ~et' ĉiela*).

Anĝelika/ [1890] [**~o**] G *Kond 1890*, 24 (*Vi estas bonega en la sciencoj, kaj ~ en la kantado*).

anĝelus/ [1907] **~o** (reli.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); Straat *NlE 1933*, 20b.

anĝin/ [1906] **~o** (med.) (ark., *angino*) Mott *EEn 1906* (quinsy, angina).

anhel/ [1924] **~o** (med.) (sin. *anhelaci/o*) Minor *EDe 1924* (Keuchen, Atemnot).

anhelaci/ [1924] **~o** (med.) (sin. *anhel/o*) Minor *EDe 1924* (Keuchen, Atemnot).

anhidr/ [1907] **~a** (kem.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

anidroz/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924* (Wassersucht).

anil/ [1908] **~o** (bot.) Rhod *EnE 1908* (anil).

anilen/ [1906] **~o** (ark., *anilino*) Mott *EEn 1906* (aniline).

anilin/ [1892: *~a*] **~o** (kem.) Z *EG 1904*; OA 4-1929. ‖ Kp. ark. *anileno*. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 ([t] ≈*a inko por kopii sen premilo*; *~a nigraĵo*). ‖ **~ruĝo** (ark., *fuksin/o*) Z *EG 1904* (Fuchsin).

anim/ [1887] **~o** Z *UL* 19, [v], *RE* 44b, 93b, *RE* 212b (*trankvileco de foriĝinta ~o*), *MV*; Marig *LernIt 1890*, 34 (*forta ~o*); Z *UV*, *Ham 1894*, 66.13 (*Per ĉiuj fortoj de l' ~o via*), *FE 1894*, 31.6 (*La korpo estas morta, la ~o estas senmorta*); Ger *Fant 1895*, 14 (*flamiĝema ~o*); Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*se vi ne pagos min, je mia ~o li revenu* [kaj punu vin]); Luyk *Iŝtar* 1924, 25.1 (*esploradu* [la veron] *kun elĉenigita ~o*), 35.4 (*herooj-dioj, ~oj de eminentaj, homaj bonfarintoj*). ‖ **~e** Luyk *Iŝtar* 1924, 64.3 (*sentante sin ~e altigata*). **~i** (kuraĝigi) Z *RE* 118b. ‖ **~aro** *EKato* Okt. 1903, 6 (*novaj emoj kaj ideoj, el kiuj konsistas l'~aro de la epoko*). **~ismo** (antaŭe unuvortaĵo *animis/o*). **~ita** (viva) Z *RE* 118b. ‖ **~abismo** Luyk *Iŝtar* 1924, 62.1 (*la Eternulo savis min el mia ~abismo*). **~altiga** Luyk *Iŝtar* 1924, 28.1 (*~altiga medito*). **~blinda** Luyk *Iŝtar* 1924, 44.1 (*diskutado inter vi, Ijob, kaj viaj ~blindaj amikoj*). **~forto** G *Tadeo 1918* [a] (*streĉo de ĉiuj miaj ~fortoj*). **~kirla** Luyk *Iŝtar* 1924, 44.3 (*sentime lukti kontraŭ la ~kirlaj problemoj*). **~konflikto** Luyk *Iŝtar* 1924, 26.1 (*La ~konflikto estis mallonga, sed terura*). **~omola** Wicke *Galero 1922*, 25 (*la timema, ~omola B.*). **~paco** Luyk *Iŝtar* 1924, 8.3. **~stato** Luyk *Iŝtar* 1924, 58.5 (*sento, kvazaŭ li estas transpaŝonta en* [ian] *~staton*), 64.3 (*harpludado povas indiki ~staton*).

‖ **A-K** ‖ **alt~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 73.1 (*alt~a, malegoista reĝo*). **bon~a** Z *RE* 8b, 40a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **facil~a** Z *A 1905*, 1 (*ia ~anima paŝo de ĝiaj amikoj* [tiuj de Eo] *estontaj ne detruos la laborojn de ĝiaj amikoj estintaj*). **facil~e** Z *A 1905*, 9 (*ni devas tion ĉi fari ne facil~e, sed nur en okazoj de efektiva neceseco*). **fi~o** Z *Rab 1908*, 110.21 (*Jen! kaj tiel forrampu via fi~o*). **flirt~a** Z *RE* 29a. **grand~a** Z *RE* 15a, *MV* 26.

‖ **L-P** ‖ **larĝ~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 35.1 (*larĝ~a liberpensulo*). **malgrand~a** Z *RE* 93b. **malfirm~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 13.2 (*malfirm~aj gejunuloj*). **malkovr~a** Z *RE* 160b. **mallarĝ~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.1 (*La veron,* […]*, vi neniam trovos per mallarĝ~aj, sencelaj diskutoj*). **malvast~eco** Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 ([ili] *per sia malvast~eco* [...] *forpelas la* [...] *fidulojn*).

‖ **R-Z** ‖ **re~ado** (med.) *PIVS 1987*. **simpl~a** Z *RE* 160b. **simpl~eco** GM *EFr 1910*. **simpl~ulo** Z *RE* 161a. **ŝanĝ~a** Knopf *DkEB* Apr. 1944, n-ro 4, p. 30 (*Ŝi estas ŝanĝ~a, la sinjorino!*). **ŝanĝ~ulo** Kolar *Trez 1911*, 22 (*Pavlo* [...] *estas ŝanĝ~ulo, arbitrulo, obstinulo*). **unu~a** Z *RE* 46b. **unu~e** Z *RE* 43b. **unu~eco** G *Blov 1888*, 15; Z *E-isto* Nov. 1889, 5 (*vidante en mi* […] *rompanto de la unu~eco*; *ekregos plena unu~eco, kaj nia afero rapide venos al la celo*). **vent~a** G *EPl 1916*.

animal/ [1910] **~o** (zool.) Ver *EncV 1910*; G *EPl 1916*; OA 8-1974.

anime/ [2005] **~o** (art.) (japanstila desegnita filmo, komputila ludo k.s.; el Jp mll de En *animation*, «animigado») *Vikip* 2005-10-10. ‖ **~a** *LibFol* 2019-06-17 ([t] *≈a ludo instruas Eon*; *~a videoludo*). ‖ Kp. *manga/o*.

animel/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (mleczko cielęce).

animism/ [1916] **~o** (reli.) (ark., *anim/ism/o*, kunmetaĵo) G *EPl 1916*.

Anit/ [1895] **~o** (samtempulo de Sokrato) Ger *Fant 1895*, 6 (*Eble la denuncistoj Melito kaj ~o ambaŭ ne estis pravaj*).

aniz/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 4a, *MV*, *UV*. ‖ **~likvoro** (kuir.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

ankaŭ [1887] Z *UL* 19, [v], *RE* 200a, 202b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 14.6, 27.4 (*Anstataŭ „la“ oni povas ~ diri „l’“*). ‖ **~e**° Majn *E-isto* Jan. 1890, 28b (*tion ĉi opinias ~e° ĉiaj veraj amikoj de la afero*). ‖ **anke**° (prop.) G *Liro 1893*, [a 4].

anker/ [1889] **~o** (hist.) (mez.) mezuro de likvoj: ĉ. 34-39 l) Z *RE* 4a (анкерокъ), *MV* (Anker); Straat *NlE 1933*, 20b.

ankiloz/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904* (Ankylose); Mott *EEn 1906*.

ankl/ [1910] **~o** (anat.) GM *EFr 1910*, [243] (cheville).

ankoraŭ [1887] Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 18; *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.8, 22.8 (*la tempon venontan neniu ~ konas*), 30.10 (*el la diritaj vortoj ni povas ~ fari aliajn vortojn*), 35.10.

ankr/ [1889] **~o** (de ŝipo) (mar.) Z *RE* 232a, *MV*, [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b ([la maro estas] *pli profunda ol povas atingi ia ~o*), *UV*, Z *EG 1904* (*ĵeti ~on*). ‖ **~ejo** Straat *NlE 1933*, 20b. **~igita** Wicke *Galero 1922*, 16 (*ŝipoj* [...] *~igitaj al la kajo*). **~umi** Straat *NlE 1933*, 20b (ankeren). ‖ **~ofundo** Straat *NlE 1933*, 20b. **~opago** Straat *NlE 1933*, 20b.

Ann/ [1894] **~o** (virina nomo) Z *FE 1894*, 36.2 (*Petro, ~o kaj Elizabeto estas miaj gefratoj*); OA 7-1958; Z *FA 4 1963*, 76.

Annam/ [1903: ~] [**~o**] (centra parto de Vjetnamio) (ark., *Anam/o*, unu -n-) *EKato* Dec. 1903, 23 (*knabineto el ~*).

Annet/ [1963*] **~o** (virina nomo) Z *FA 4 1963*, 109.

anobi/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904* (Holzwurm, Bohrkäfer); Mott *EEn 1906*.

anod/ [1933*] **~o** (elektr.) Z; Straat *NlE 1933*, 20b.

anodin/ [1923] **~o** Wü *EV 1923*.

anomali/ [1893] **~o** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 45 (*ŝajna ~o* [ke estas pli da e-istoj en Rusio ol en

ĉiuj aliaj landoj kune]); Beau *EFr 1903* (anomalie); Z *EG 1904* (Anomalie); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

anonc/ [1889] **~i** Z *RE* 116b. 157b (sciigi, publikigi, proklami), *MV*, *UV*. ‖ **~o** *E-isto* Nov. 1889, 16, Dec. 24 (≈*oj* [titolo de rubriko]); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **antaŭ~i** *FK 1903*, 260.10 (*Sicard, kun granda pompo antaŭ~is oportunan pazigrafion*).

anonim/ [1890] **~a** Z *E-isto* Mar. 1890, 34b (*En la afero de la Ligo la membroj ~aj aŭ pseŭdonimaj havas tiujn samajn rajtojn, kiel la membroj nekaŝitaj*); Villa *LernEs 1902*, 40; Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*La ~a aŭtoro opinias*); *FK 1903*, 134.11 (*~a letero*), 268.18 (*~a aŭtoro*). Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; (ekon.) *JarL UEA* Maj. 1910, 82 (*societo ~a*). ‖ **~eco** Straat *NlE 1933*, 20b. **~ulo** Straat *NlE 1933*, 20b.

ans/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Klinke; ne plu en *EG 1907*); Mott *EEn 1906* (latch, clinch, end of bolt); Wü *EV 1923*. ‖ **~a** Wü *EV 1923*. ‖ **~ohava** Wü *EV 1923*. ‖ Kp. *klinko*.

anser/ [1888] **~o** (zool.) (birdo) Einst *Plen 1888*, 33; Z *RE* 36b, *MV*, *UV*.

Ansgari/ [1963*] **~o** (vira nomo) Z *FA 4 1963*, 37, 40.

anst. [1890] (mll de *anstataŭ*) [Run] *E-isto* Maj. 1890, 42a (*Laŭ tio oni skribos ekzemple:* grandezo° *anstataŭ* grandeco, belezo° ~ beleco); Butin *ET* 1920-07-05, 4b.

anstataŭ [1887] Z *UL* [v], *DL* 9, *RE* 19a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 16.2 (~ *„ci" oni uzas ordinare „vi"*), 26.11 (≈ *kafo li donis al mi teon kun sukero*), 27.4, 29.3, LR *OGE* 1911:4, p. 2. ‖ Mll *anst.* ‖ **~i** Z *RE* 58b, *MV*, *UV*. ‖ **~anta** Niel *LernDa 1890*, 14. **~igi** Z *Ald 1888*, 6, *EG 1904*. **~iĝi** Beau *EFr 1903* (se remplacer). ‖ Kp. *en loko de* (laŭ Fr *au lieu de*) ekz. ĉe Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96.

ant/ [1887] Z *UL* 19 (*ŝuld~oj*), [v], *MV*, *UV*, *FE 1894*, 14.

‖ **A** ‖ **abon~o** Z *RE* 138a. **administr~o** Z *RE* 213b. **ador~o** Wahl *Princ 1889*, 8. **agoni~e** Z *Rab 1908*, 47.20. **agoniig~a** Asklöf *LI* Maj. 1898, 72. **akompan~o** Z *RE* 192b (voja kolego). **aldon~e** Z *FE 1904*, 30.5. **alest~o** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 162. **almozpet~a** Z *1 FA-1923*, 143. **altir~o** (varbinto por Eo) Z *Adr 1896*, [34]. **am~o** Z *RE* 92b; Villa *LernEs 1902*, 40 (→ *ant*). **anstataŭ~a** Niel *LernDa 1890*, 14. **antaŭir~a** Z *RE* 149a. **aparten~a** Z *RE* 155a. **apog~e** Z *RE* 213a. **aprob~o** Z *B 1890-27*. **apudkuŝ~a** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **arboloĝ~o** G *NovAnt 1909*, 25. **ard~a** Z *Rab 1908*, 63.30. **atak~o** Z *FE 1894*, 14.14. **aŭd~aro** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b.

‖ **B** ‖ **Baĥ~o** BS *EDe 1952* (uskleco neklara). **batal~e** Z *GVGE 1894*, 4a (*laciĝi batal~e*; sich abbalgen {ark.}). **batal~o** Z *RE* 137a. **bat~o** Z *FE 1894*, 22.3. **bienhav~o** Z *RE* 142a. **bienserv~o** Z *RE* 37b (*bienserv~oj*). **bol~a** Z *FE 1894*, 25.14. **bonfar~o** Z *E-isto* Nov. 1889, 3 (*nekonata bonfar~o*). **bru~a** Z *Ham 1894*, 25. **bruet~a** Waś *LI* Jan. 1896, 4. **brul~a** Z *FE 1894*, 40.17.

‖ **C-Ĉ** ‖ **cindro-kribr~ino** Milho *Cindr 1907*, 7. ‖ **ĉevalserv~o** Z *RE* 79b (ĉevalisto). **Ĉionvid~o** (dio) Majn *Manf 1891*, 5. **ĉiz~e** Chris *DeE 1910*. **ĉizel~e** Chris *DeE 1910*.

‖ **D** ‖ **deĵor~a** *SennR* Nov. 1923, 26. **delog~o** Z *Ham 1894*, 23. **dezertig~o** Wicke *Galero 1922*, 7. **digest~e** Waś *E-isto* Maj. 1894, 75. **dilet~o** (antaŭe unuvorte *diletant/o*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **Diserv~o** Z *RE* 209a (servemulo). **disport~e** Z *Ham 1894*, 13. **dolĉeson~a** Ben-David *LI* Feb. 1896, 19. **domhav~o** Z *RE* 116b. **don~e** G *Blov 1888*, 18; *LI* Mar. 1896, [33]. **drink~o** Z *RE* 164b.

‖ **E** ‖ **eklern~o** Stead *The-E* Nov. 1903, 2. **ekmemor~e** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **ekzist~a** Z *RE* 198b (est~a). **elekt~a** Z *RE* 86b (*princo elekt~a*). **elĵet~e** Z *FE 1894*, 21.2. **elmigr~o** Z *RE* 230b. **elsput~a** Lamb *LI* Dec. 1905, [525]. **enpenetr~a** Sey *FlandLit 1904*, 9. **enpren~o** Z *RE* 156a (приемникъ). **esplor~o** Z *RE* 87b, 188a (соглядатай, «kontrolisto»). **est~a** Z *RE* 155a (*est~a ĉe*; vd. la kom. sub *est~a*), 198b (ekzist~a). **esting-iĝ~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2.

‖ **F** ‖ **fabrik~o** Z *RE* 216b. **far~a** Beau *EFr 1903* (→ *ant*). **far~e** Beau *EFr 1903* (→ *ant*). **fiŝ-**

kapt~o Beau *EFr 1903*. **flu~a** Z *FE 1894*, 22.1. **flug~a** Z *RE* 173a (*amaso flug~a*), 194a (*amaso flug~a*). **flug~e** Z *FE 1894*, 39.12. **frap~a** Z *RE* 142b.

‖ **G-Ĝ** ‖ **garanti~o** Beau *EFr 1903*. **gardostar~o** (mil.) GM *EFr 1910*; Wicke *Galero 1922*, 7. **gard~o** Z *RE* 195a (gardisto), 195b. **gard~oj** Z *RE* 195a (стража). **gardstar~o** Z *RE* 222b. **geam~oj** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71b. **grimp~a** Rhod *EnE 1908*, 90 (climbing); Boi *PVE 1910*, 112. **griziĝ~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 10.1 (*longa griziĝ~a barbo*). **grup~e** Bour *LI* Jan. 1905, 19. **gvid~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **ĝir~o** Ver *EncV 1910* (FR endosseur).

‖ **H-Ĥ** ‖ **hav~e** Z *A 1905*, 4.1. **help~o** Z *RE* 141b. **herbmanĝ~o** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **herbomanĝ~a** Z *RE* 204b. **hered~o** Z *RE* 149a.

‖ **I-Ĵ** ‖ **instru~o** Z *RE* 216a, *FE 1894*, 20.12. **interparol~o** Z *RE* 187a. ‖ **juĝ~o** Z *RE* 197a (juĝisto).

‖ **K** ‖ **katam~ino** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118. **kalkul~o** Z *RE* 225a. **kant~a** Z *RE* 164b. **kant~e** Z *RE* 170b. **kant~o** Z *RE* 164b (*kant~o*), 164b (kantisto), *FE 1894*, 40.9. **kolekt~o** Z *Adr 1897*, 12. **kompar~e** Z *A* 1905, 4.5. **konduk~o** Z *RE* 78b, 157a, 163b. **konfes~o** Z *FE 1894*, 37.11. **konkur~o** Z *RE* 189b (kontraŭulo). **konserv~o** Z *RE* 78. **konsum~o** *LI* Feb. 1896, 22. **kontrakt~o** Z *RE* 79a. **kontraŭkuŝ~a** Z *RE* 161b (kontraŭa). **kort~aro** Z *RE* 37b (serv~aro). **kortuŝ~a** Z *RE* 211b. **kre~anto** Z *RE* 201a (*de kre~o*; krea). **kritik~o** Z *RE* 84a. **kunbatal~o** Z *RE* 191b. **kunkuŝ~ino** Kof *Ili 1895*, 4. **kunlabor~o** Z *RE* 190b. **kunloĝ~o** Z *RE* 188a. **kunserv~o** Z *RE* 190a. **kur~a** Z *Majn 1889-41* (*intereso kur~a*). **kur~o** Z *RE* 33a (kurjero°). **kuŝ~a** Z *RE* 111b (*kuŝ~a apud la fino de rivero*), 111b (*malalte kuŝ~a*), 170a.

‖ **L** ‖ **laĉiĝ~a** (pp skribo) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*laĉiĝ~aj literoj*). **laŭd~anto** Z *RE* 128a. **leg~o** Z *RE* 225b, *A 1905*, 4.2. **leĝodon~o** Z *A 1905*, 3.2. **lek~o** Z *RE* 89a (vd. la klarigon sub *lek/*). **lern~ino** Z *Adr 1901*, [4]. **lern~o** Z *RE* 215b, *FE 1894*, 20.12. **libroten~o** Z *UV* (→ *libr*). **liver~o** Z *RE* 144a. **loĝ~a** Z *RE* 193b (*longe loĝ~a*). **loĝ~aro** *RE* 106b. **loĝ~o** Z *RE* 144b (lu~o), *FE 1894*, 14.3. **lu~o** Z *RE* 144b (loĝ~o).

‖ **M** ‖ **malfar~o** Vic *Kiĥot* 1905, 14. **malhelp~e** Z *A 1905*, 9.1. **malsekig~e** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122. **manipul~ino** Z *Adr 1899*, 10 (*manipul~ino ĉe la poŝto*). **mank~aro** (pp kolekto) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a. **mensog~o** Z *FE 1894*, 22.7. **migr~ejo** Z *RE* 195b. **migr~o** Z *RE* 163b (vojaĝanto, vojiranto), 195b. **minac~a** Bar *LernHu 1898*, 67. **minac~e** Wicke *Galero 1922*, 24. **mok~e** Z *Ham 1894*, 20. **mokridet~e** Wicke *Galero 1922*, 24. **mortig~o** Z *RE* 185b. **multig~o** Z *RE* 97b. **murd~o** Benn *EDe 1923*. **murmur~a** Waś *LI* Jan. 1896, 4. **murmur~e** Z *FE 1894*, 19.3.

‖ **N-O** ‖ **naĝanta** Z *FE 1894*, 35.18. **natur naturam~o** *Bern 1906*, [6]. **lern~o** Z *Adr 1899*, 6 (*studento, natur~anto* [eble trad. el RU, signifo neklara]). **nespir~a** Majn *Manf 1891*, 3 (*nespir~a malviva korpo*). ‖ **okulvid~o** Z *RE* 127a. **ordon~ino** Bar *LernHu 1898*, 67.

‖ **P** ‖ **panegir~o** Wü *EV 1923*. **parol~o** Z *FE 1894*, 31.10. **partopren~o** Z *RE* 189b (kunulo). **pas~a** Z *RE* 162a. **pas~o** Z *RE* 97a. **paŝt~o** Z *RE* 129a. **pel~o** Z *RE* 136b. **petol~a** Waś *LI* Jan. 1896, 4. **piedir~o** Z *RE* 165a. **pik~a** G *NovAnt 1909*, 5. **pilgrim~o** Z *RE* 133a. **plaŭ~a** Barth *Ludo 1928*, 12. **postig~e** Tolk *Voron ~1900*, 2. **postul~e** *LI* Mar. 1896, [33]. **port~ino** (*de vestoj*) *LI* Jan. 1903, 13. **premeg~a** Ahlb *LI* Apr. 1900, 56b (*premeg~aj laboroj*). **premeg~o** Wicke *Galero 1922*, 7. **premiĝ~e** Lor *LernCs 1890*, 5. **prezent~e** Z *A 1905*, 8.3. **prezid~o** Z *RE* 149a, 149b. **proces~o** *FK 1903*-2. **produkt~o-komercisto** *LI* Feb. 1896, 23. **projekt~o** Z *LI* Feb. 1896, 27. **prokrast~e** Vic *Kiĥot* 1905, 14. **promen~e** Z *FE 1894*, 22.2, 39.11. **propet~o** Z *RE* 219b. **propraĵoposed~o** Z *Adr 1898*, 4. **protest~o** Z *RE* 161a (tiel protest/ant/o). **pruntdon~o** Z *RE* 83a. **Psalmokant~o** Majn *Manf 1891*, 9.

‖ **R** ‖ **rajd~o** Z *RE* 230a. **rapid~e** Z *Ham 1894*, 16. **reekflor~a** Ger *Fant 1895*, [13]. **reg~o** Z *RE* 148a (estro), 171b, *A 1905*, 3.1. **resaniĝ~o** Z *FE 1894*, 42.13. **rest~a** Z *RE* 109a (*manko rest~a*). **reten~e** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174. **revekiĝ~a**

Wicke *Galero 1922*, 15. **ridet~a** *SenkompReg 1907*, [1]. **rigard~a** Beau *Sint 1901**, 10. **romp~a** Z *Ham 1894*, 24. **ruliĝ~a** Mott *EEn 1906*.

‖ **S-Ŝ** ‖ **sangsuĉ~a** Z *RE* 84a. **sapfar~o** Z *RE* 100b. **sav~o** Z *RE* 191a. **sekv~a** Z *RE* 143b, *FE 1894*, 37.18. **sekv~aro** Z *RE* 178a. **sekv~o** Z *RE* 143b (adepto). **serv~aro** Z *RE* 37b (kort~aro), 223b. **serv~ejo** Z *RE* 92b. **serv~ino** Z *RE* 184b. **serv~o** Z *RE* 154b (*la serv~oj*), 184b, *FE 1894*, 37.18. **simil~a** *BelgSon* Maj. 1903, [81]. **solv~e** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122. **spion~a** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123. **spir~a** Einst *Plen 1888*, 34. **spir~e** Barth *Ludo 1928*, 10. **star~a** Z *FE 1894*, 31.11. **star~e** Z *FE 1894*, 31.11. **stertor~a** Stell *LI LitAld 1905*, [3]. **subten~e** Z *FE 1894*, 15.3. **sufer~o** Z *RE* 195a. **sven~e** Barth *Ludo 1928*, 18. ‖ **ŝat~a** *Bern 1906*, [6]. **ŝipposed~o** *E-isto* Feb. 1892, 21.

‖ **T** ‖ **teatram~o** Z *FE 1894*, 32.1. **tranĉ~o** Z *RE* 88b. **transvetur~a** Waś *LI* Jan. 1896, 3. **tremig~a** Z *Ifig 1908*, 22. **tromp~o** *E-isto* Jan. 1892, 9. **trov~e** Z *A 1905*, 4.6. **trudpet~o** Z *RE* 142b. **turment~o** Kad *Proz 1904**, 4. **tuŝ~a** Z *RE* 205b.

‖ **U-Z** ‖ **unuig~o** Z *LI* Feb. 1896, 27. **uz~o** Z *A 1905*, 4.6. ‖ **vals~o** Beau *EFr 1903*. **ven~a** Z *RE* 36a, 155b (прихошій). **verdest~e** Janovski *E-isto* Mar. 1893, 47. **verŝeg~e** Z *Ham 1894*, 9. **vetur~a** Z *FE 1894*, 39.11. **vetur~o** Z *RE* 129a (pasaĝero), 199a, 230a. **viandmanĝ~a** Z *RE* 134b. **vibr~a** Stell *LI LitAld 1905*, 5. **vid~e** Z *FE 1894*, 21.7. **vid~ulo** (ark., *profeto*) Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **vip~a** Vic *Kiĥot* 1905, 15. **vizit~o** *Bern 1906*, [6]. **voĉkri~o** Vic *Kiĥot* 1905, 12. **vojaĝ~o** Z *RE* 163b (vojiranto, migranto). **vojir~o** Z *RE* 163b (vojaĝanto, migranto). **vol~a** Z *EG 1904* (→ *ant*). **vol~e** Z *EG 1904* (→ *ant*). ‖ **zorg~e** Z *A 1905*, 7.1. **zorg~o** Z *RE* 120a, 142b, *MV* 73.

antagonism/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

antagonist/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

Antarkt/ [1904: ≈*a*] **~o** (antaŭe *Antarktiko°*) OA 9-2007. ‖ **~a** Z *EG 1904* (≈a, antarktisch); Mott *EEn 1906* (≈a); OA 9-2007 (*la ~a Cirklo*; *~a klimato*; *~a glacio*).

Antarktik/ [1967] **~o** (ark., *Antarkto*) But *EEn 1967*, 443b.

antaŭ [1887] **1** (tempa) Z *UL* 20, [v]; G *Blov 1888*, 6; Z *RE* 13, 36b (*~ longa tempo*), 36b (*~ mallonga tempo*), 88b, 131a (перед), 149b (*~ ol*), 149a (~), *MV*, Feb. 1890, 32b (*la malamikoj timu Vin (= je Vi aŭ ~ Vi)*; kp. DE «sich fürchten *vor*»); Z *UV* (devant | before | vor | предъ | przed), *FE 1894*, 20.6 (≈ *tri tagoj mi vizitis vian kuzon*). ‖ **anta'** (prop.) G *Liro 1893*, [a 3]. ‖ **~a** Z *RE* 13b (pasinta), 149b; Beau *EFr 1903*. **~e** Z *DL* 8; G *Blov 1888*, 16; Z *RE* 23a, 105a, 149b, 191a (сперва, tempa, «unue»), *FE 1894*, 24.6 (*Kiam vi venos al mi, li jam~e diros al mi la veron*); Stank *Viv 1896*, 18 (*ĉio dirita ~e rilatas pli al la eksteraj aperoj de nia afero*). **~en** Z *DL* 14; G *Blov 1888*, 10; Z *RE* 23a (pli), 105a; Luyk *Iŝtar* 1924, 9.3 ([li] *rapidpaŝe venis ~en*). **~i** Einst *Plen 1888*, 23 (*La penso ~as al la faro*). ‖ **~aĵo** (ark., *fasad/o*) Boi *Perd 1904*, 6 (*Ĉe l' ~aĵo de la nigra palaco lumas ĉiu fenestro*). **~eja** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*~eja parto* [unua pozicio]). **~ulo** Z *DL* 48, *RE* 148b (prapatro), 149a; Beau *EFr 1903*.

‖ **A-K** ‖ **~admoni** Z *RE* 149a. **~afera** Z *RE* 148a. **~anonci** *FK 1903*, 260.10. **~averto** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.2. ‖ **~ĉambro** Straat *NlE 1933*, 20b. **~destini** Mott *EEn 1906*. **~difini** Z *RE* 148a, 148b. **~diri** Z *RE* 22a, 29b, 148a, 148b, 157a (profetadi), 160a (profetadi; kp. samsence DE *vorher|sag|en*). **~diristo** Z *RE* 22a (sorĉisto). **~decidi** G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 162a. **~fasto** Z *RE* 199a. ‖ **~eduko** *Cion 1926*, 15 (*agrikultura° ~eduko*). ‖ **~gustumi** Melck *FlandLit 1904*, 15. **~hieraŭ** Z *RE* 205a; G *NovJ 1891*, [3]; *Ruth 1893*, 10. **~iri** Beau *EFr 1903* (précéder). **~juĝo** Z *RE* 148b, 149a; *E-isto* Aŭg. 1892, 121. **~kuŝi** Z *RE* 148a.

‖ **L-P** ‖ **~lasta** Z *RE* 148b. **~ludo** Lib *LernLv 1889*, 45. **~montri** Z *RE* 148a. ‖ **~paroli** Z *RE* 117b. **~parolo** Z *RE* 148a; Beau *EFr 1903*. **≈parolo** Z *RE* [a] v, *MV* [a] (kalkeo de ark. DE *Vor|spruch*, moderne *Vor|wort*, «antaŭ|vort|o»),

A 1905 [t] (≈parolo). **~paska** Z *RE* 195b (*~paska semajno*).

‖ **S-Z** ‖ **~savi** Z *Ham 1894*, 7. **~sciigi** Z *RE* 148a, 149a; Beau *EFr 1903*. **~senti** Z *RE* 149a. **~sento** Asklöf *LI* Maj. 1898, 73. **~signo** Z *RE* 148a. **~skribo** Z *RE* 159b (пропись, vd. sub *skrib*). ‖ **~tago** Z *RE* 104a (*je l' ~tago*). **~tempa** Z *RE* 149b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~vena** Z *RE* 149a. **~venema** Z *RE* 149a. **~veni** (plifrui) Z *RE* 120a, 149a, 213a (упреждать). **~vespero** Z *RE* 104a (*je l' ~vespero*). **~vida** Z *RE* 158b. **~videma** Z *RE* 149a. **~vidi** Z *RE* 148a, 149a; Beau *EFr 1903*. **~zorgi** Villa *LernEs 1902*, 40 (prevenir; → ~). **~zorgo** Beau *EFr 1903*.

antaŭ [1887] **2** (loka) Z *UL* 20, [v], *DL*5.27 (*Punata ~ la rompita poto, la kato eble komprenos la kaŭzon de l' punado*), 6.5.1 (*~ la magazeno mi renkontis kaleŝon*), *RE* 175b (*punktoj flugas ~ la okuloj*), *FE 1894*, 8.11 (*≈ la domo staras arbo*), 33.4 (*La nokto estis tiel malluma, ke ni nenion povis vidi eĉ ~ nia nazo*), 34.10, 38.11. ‖ **~a** Z *RE* 131a (передний {spaca senco}), 131a (передовой; antaŭstaranta, progresema), 216b (*~a flanko*, фасадъ, «fasado»), *FE 1894*, 38.10 (*Grandega hundo metis sur min sian ~an piedegon*). ‖ **~e** Z *RE* 191a (de ~e; спереди, loka, «vid-al-vide»). ‖ **~iĝi** Z *RE* 130b. ‖ **~ĉambro** Z *DL* 37, *RE* 155b; Beau *EFr 1903*. **~gardi** Z *RE* 148b (gardi). **~iranta** Z *RE* 149a. **~iri** Z *RE* 149a. **~juĝa** Luyk *Iŝtar* 1924, 30.5 (*≈juĝa imagaĵo*). **~kuriero** Z *RE* 148a. **~lego** (ark., *prelego*, *lekcio*; kalkeo de DE *Vor|les|ung*) Z *RE* 88b. **~montaĵo** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*la° ĉiuj ~montaĵoj de la Kaŭkaza montĉeno*). **~posteno** Z *RE* 218a. **~stari** Z *RE* 149a. **~tuko** (vest.) Z *RE* 216b, *MV* (→ *antaŭ*), *UV* (→ *antaŭ*); Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357. **~urbo** Z *RE* 148a, 184a, *MV* 70. ‖ **ĵus~e** *RevO* Jul. 1920, 77a ([de niaj seĝoj] *ni povis ĵus~e ĝui la* […] *dancojn*).

antaŭ [1889] **3** (kompara) Z *E-isto* Sep. 1889, 5 (*la supereco de Eo ~ Vp*).

Ante/ [1980] **~o** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (giganto, fondinto de Tinge).

anten/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904* (Fühlhorn°, Fühler (der Insekten)); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909 (kp. *palp/il/o*, *tentakl/o*).

Antenor/ [1980] **~o** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (Troja princo).

antialkoholism/ [1907] **~o** *PoŝKal 1907 II*, [84] [r] (*Kor.* [korespondi] *pri ~a*).

antibiotik/ [1970*] **~o** (med.) *PIV 1970*; OA 9-2007 (*penicilino estas vaste uzata ~o*; *multajn infektajn malsanojn oni kuracas per ~o*).

anticip/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 3-1921.

antidork/ [1921] **~o** (zool.) FL *EnE 1921*, 325 (LA *Antidorcas*, EN springbok).

antidot/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*, [243] (antidote).

Antigv/ [1987] **~o** (insulo) *PIVS 1987* (*~o-Barbudo*); R 2009 (*~o kaj Barbudo*).

antiklerikalism/ [1903] **~o** (filoz.) (nun ankaŭ *kontraŭ/klerikal/ism/o*) *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] [t] (*≈o liberema*).

antikrist/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 4a, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 ([V.] *anoncis, ke en la jaro 1335 venos la ≈o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

antikv/ [1889] **~a** (antaŭe *malnova*) Z *RE* 16a (malnova), 25a (*en la ~a tempo*), *MV*; G *NovJ 1891*, 5 (*en la tempoj ~aj*); Z *UV*, *Ham 1894*, 71 (*Vi prenis sur vin la oficon de la ~a ĥoro*), 112 (*Neniu en la mondo estas pli ~a nobelo, ol la ĝardenistoj, fosistoj kaj tombistoj*); Ger *Fant 1895*, 6 (*la ~aj bone konataj dioj*). ‖ **~e** Z *RE* 43, 64b (*de ~e*). ‖ **~aĵejo** Straat *NlE 1933*, 21a (malnovlibrejo). **~aĵisto** Straat *NlE 1933*, 21a (kp. *antikvisto*). **~aĵo** Beau *EFr 1903* ((une) antiquité. (une) vieillerie); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~eco** Z *RE* 193b, *E-isto* Sep. 1889, 2 (*En la profunda ~eco*), *EG 1904*. **~isto** Z *RE* 4a; Mott *EEn 1906* (kp. *antikvaĵisto*). **~ulo** Beau *Ekz 1903*, 69 (*la sentoj de la ~uloj*); Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*La ~uloj diris ĉiam*). ‖ **~oreligiulo** Z *RE* 193b.

Antil/ [1904] **~oj** (insularo) Z *EG 1904* (Antillen); *NlE 1933*, 20b; But *EEn 1967*, 443b.

antilop/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 176a (сайга), *MV* (Antilope); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909 (антилопа).

antimon/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 198a (сурьма), *MV*, *UV*; Villa *LernEs 1902*, 40 (antimonio); Z *EG 1904*.

antimonik/ [1908] **~a** Rhod *EnE 1908* (antimonic).

antinomi/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); G *EPl 1916*. ‖ **~a** Rhod *EnE 1908* (Antinomian).

Antioĥ/ [1987] **~o** (hist.) (nomo de pluraj reĝoj) *PIVS 1987*.

antiop/ [1926] **~o 1** (zool.) Benn *DeE 1926*, 453 (Trauermantel).

antipap/ [1910] **~o** (reli.) GM *EFr 1910*, [243] (antipape).

Antiop/ [1987] **~a 2** (mit.) (nomo de la reĝinoj de la Amazonoj) *PIVS 1987*.

antipati/ [1889] **~o** Z *RE* 4a; *FK 1903*, 279.2 (*siaj simpatioj kaj ~oj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Cseh *Post* 1935-10-26, 32 (*regis forta ~o inter la germanoj kaj francoj*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~i** Straat *NlE 1933*, 21a.

antifon/ [1933] **~o** Straat *NlE 1933*, 21a (antiphoon).

antipirin/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); G *EPl 1916*; Straat *NlE 1933*, 21a.

antiplanat/ [1916] **~o** (fot.) G *EPl 1916*.

antipod/ [1889: *~oj*] **~o** Z *RE* 4a (антиподы *~oj* [pl.]); *FK 1903*, 100.33 (*instruo pri la ~oj estas nekonforma al la principoj de la religio*); Beau *EFr 1903* (~oj); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~oj); OA 1-1909 (antipode | antipodes° [devas esti sg. *antipode*] | Antipode | антиподъ° [nun антипод] | antypod [sg.]). ‖ **~a** *FK 1903,* 280.1 (*nacio tute fremda kaj eĉ ~a por ĝi*).

antisemit/ [1916] **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

antisemitism/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

antiseps/ [1904] **~a** (med.) Z *EG 1904* (antiseptisch); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~o** G *EPl 1916* (baza formo). ‖ **~aĵoj** (med.) Z *EG 1904* (Antiseptika); Mott *EEn 1906* (~aĵo). **~ilo** G *EPl 1916*.

antistrof/ [1916] **~o** (teatr.) (en malnovgreka dramo) G *EPl 1916* (antystrofa).

antitez/ [1907] **~o** (filoz.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914. ‖ **~e** G *EPl 1916*.

antitoksin/ [1906*] **~o** ISR 1906 [enh.] (*≈oj (kontraŭvenenoj) en kreskaĵaj organismoj*).

antoksant/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (tonka).

antologi/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Anthologie); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

Anton/ [1894] **~o** (vira nomo) Z *FE 1894*, 10.20 (*El ĉiuj siaj fratoj ~o estas la malplej saĝa*); OA 7-1958. ‖ Kp. *Antoni/o*.

Antoni/ [1903] **~o** (vira nomo) Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*~o,* [...] *duka uzurpulo de Milano*). ‖ Kp. *Anton/o*.

antracen/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916* (antracen).

antracit/ [1904] **~o** (geol.) Z *EG 1904* (Anthracit°); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

antraks/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904* (Anthrax); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

antropofag/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (antropofag).

antropogeografi/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (anthropogeography).

antropoid/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*, [243] (anthropoïde).

antropolog/ [1909*] **~o** OA 1-1909 (en pn. apud *astrolog'*: *Same: agronomo, ~o, k. t. p.*); OA 7-1958. ‖ Rim. Pri fako-agantoj-paroj vd. BK 2.1.

antropologi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** *FK 1903*,

207.28 (*oni malfermis ~an fakultaton*); G *EPl 1916*.

antropometri/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (antropologja).

antropomorf/ [1959] **~a** (reli.) *Nepal 1959*, 203 (*~a dio*).

antropomorfism/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (antropomorfizm).

Antverpen/ [1898] **~o** (havenurbo en Belgio) (antaŭe FR *Anvers* aŭ NL *Antwerpen*) [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 18 (*Instituto komerca en ~o*); Sey *FlandLit 1904*, [7] (*~o baldaŭ fariĝas centro por la internaciaj rilatoj*); Wicke *Galero 1922*, 10 (*la granda princo reakiris al ni* [la hispanoj] *~on*). ‖ **~a** *BelgSon* Sep. 1902 [enh.] (*~aj Novaĵoj*); Melck *FlandLit 1904*, 11 (*profesoro en la ~a Ateneo*).

Anunciaci/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 8b, *MV*, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 ([okazos fino de la mondo] *kiam la festo de ~o falos sur la Grandan Vendredon*), *UV*; Villa *LernEs 1902*, 40 (≈o); Beau *EFr 1903* (≈o); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

anuri/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

anus/ [1904] **~o** (anat.) Z *EG 1904* (After); G *EPl 1916*; OA 9-2007.

Aoni/ [1980] **~o** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (*Fonto en ~o (Beotio) poetiganta tiun, kiu trinkis ĝian akvon*). ‖ **~a** Knoedt *Luz 1980* (*~a fonto*).

aorist/ [1916] **~o** (ling.) (antaŭe *aoristos/o*) G *EPl 1916*; Wü *EV 1923*; War *GD 1957*.

aoristos/ [1908] **~o** (ling.) (ark., *aorist/o*) Rhod *EnE 1908* (aorist). ‖ **~a** Rhod *EnE 1908* (aorist).

aort/ [1904] **~o** (anat.) Z *EG 1904* (Aorta (große Puls- oder Schlagader)); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

apaĉ/ [1923] **~o 1** (ano de indiana tribo) Wü *EV 1923*; Straat *NlE 1933*, 21a; War *GD 1957* (≈oj [mj.]); *PIV 1970* (≈o), *2002* (~o [mn.]), *2020* (same).

apaĉ/ [1923] **~o 2** (ark.) (grandurba bandito) Wü *EV 1923* (bildl., für die Pariser Verbrecher [fig. por la Parizaj krimuloj]); *PIV 1970* (≈o [mj.]; ne en War *GD 1957*), *PIV 2002* (~o [mn.]; „evit."), *2020* (same).

apanaĝ/ [1904] **~o** (hist.) (jur.) Z *EG 1904* (Apanage, Leibgedinge); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~i** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

aparat/ [1889] **~o** Z *RE* 186b; *E-isto* Dec. 1893, 189 [r] (*~o de ĉirkaŭ 78 000* [enciklopediaj] *artikoloj*); *FK 1903*, 193.34 (*nova ~o, kiu kvietigas la ondegojn*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

apart/ [1887: *~igi*] **~a** Z *UL* [v], *DL* 4 (*~aj kajeroj*); Einst *Plen 1888*, 34 (*kun ~a diligenteco*); Z *RE* 122b, 124a, 124b (bonega), *MV*, [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*la lingvoj naturaj de ĉiu ~a nacio*), *UV*, *Ham 1894*, 104 (*du ~aj kaŭzoj*). ‖ **~e** Z *DL* 4, *E-isto* Nov. 1889, 3 (*~e malbona*) , *UV* [enk. 2] (*tiel ekzemple la vorto « frat'in'o », prezentante unu ideon, estas kunmetita el tri vortoj, el kiuj ĉiun oni devas serĉi ~e*). ‖ **~aĵo 1** (ferv.) Z *EG 1904* (Abteil, Abteilung). **2** Mott *EEn 1906* (adoption, choice, deviation). **3** (ekon.) G *EPl 1916* (oddział). **4** (sekcio, subfako) *LI* Apr. 1896, 55 (*la laboroj de la kongreso estas dismetitaj en la sekvantaj 12 ~aĵoj*). **~eco** G *EPl 1916*. **~igi** Z *UL* 20, *RE* 124a, 126b, 156b, 168a (disigi); Villa *LernEs 1902*, 40; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Ifig 1908*, 8 (*min malben'* […] *~igis / De la amatoj*). **~iĝi** G *Blov 1888*, 14 (*~iĝi de ŝi*); Z *RE* 124b. **ne~igebla** G *Blov 1888*, 17.

apartament/ [1901] **~o** Beau *Sint 1901**, 7 (*ni tuj vizitos la* [lueblan] *~on*), *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl* 1916; OA 3-1921. ‖ Kp. ark. *apartemento* kun -e-.

apartement/ [1933] **~o** (ark., *apartamento* kun -a-) Straat *NlE 1933*, 21a.

aparten/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 20-21, *RE* 153b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 5.4 (*La rozo ~as al Teodoro*), 18.8, 25.5. ‖ **~aĵo** Z *Ham 1894*, 114 ([en la tombo] *li estas ~aĵo de sinjoro vermo*); Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*Du kozakoj portis la duone senkonscian virinon, alia prenis ŝian ~aĵon* [probable temas pri nur unu peco]). **~anta** Z *RE* 155a.

apati/ [1894] **~o** (med.) Waś *E-isto* Maj. 1894, 75 (*la ~o traputrigu vin pli frue*); Villa *LernEs 1902*, 40 (apatía); *FK 1903*, 284.27 ([se] *ni kun malespero kaj ~o lasus fali la manojn*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rev* Mar. 1907, [289] ([Javal] *blindiĝis en la 62 jaro de sia vivo kaj tamen ne fariĝis ~a*); Grenk *Ruinoj 1923*, 6 (*vi estas ~a*). **~e** G *EPl 1916*; Barth *Ludo 1928*, 8 (*respondas la patro ~e*). ‖ **~ulo** G *EPl 1916*.

apel/ [1890] **~o 1** (ark, *alvoko*) Red. *E-isto* Maj. 1890, 44b (*necesaj ~oj* {alvokoj} *kaj invitoj, kiujn ni lasos presi en diversajn gazetojn* {legu: en diversaj gazetoj}).

apel/ [1919] **~i 2** (jur.) (ark., *apelacii*) Back *ESv 1919*; *PV 1930* (plusendas al *apelacii*).

apel/ [2005*] **~o 3** (mil.) *PIV 2005*.

Apel/ [1957] **~o 4** (helena pentristo) War *GD 1957*.

apelac/ [1930*] **~i** (ark., *apelacii*) *PV 1930* (plusendas al *apelacii*).

apelaci/ [1904] **~i 1** (jur.) Z *EG 1904* (appellieren; derivaĵo de baza formo *~o*); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; OA 3-1921 (ĉiuj referenclingvoj tradukas per verbo, nur EN per subst.). ‖ **~a** (jur.) GM *EFr 1910* (*~a kortumo*); G *EPl 1916*; *PV 1930* (*la ~a kortumo nuligis la decidon de la tribunalo*). ‖ **~o** Z *EG 1904* (baza formo); Mott *EEn 1906* (baza formo); B *VdE 1910* [→ *instanco*] (*~o al supera instanco*); GM *EFr 1910* (appel; baza formo). ‖ **~anto** Benn *EDe 1923*; Straat *NlE 1933*, 21b. **~ebla** GM *EFr 1910*.

apelaci/ [1904] **~i 2** (fig., proteste alvoki) Z *EG 1904* (appellieren; derivaĵo de baza formo *~o*), *Rab 1908*, 30.4 (*La homoj kaŝis antaŭ mi homecon, kiam mi ~is al homeco*); *PV 1930* (*~i al la publika opinio*).

apenaŭ [1887] Z *UL* [v], *DL* 31; G *Blov 1888*, 7; Z *RE* 90b, 106b, 226b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 19.5 (*≈ ŝi venis al la fonto, ŝi vidis unu sinjorinon,* [...], *kiu eliris el la arbaro*), 21.1.

apendic/ [1957] **~o 1** (med.) War *GD 1957*; LA *FrE 1961*, 39b (appendice).

apendic/ [1961] **~o 2** (aldonaĵo al verko) LA *FrE 1961*, 39b (appendice).

Apenin/ [1904] **~oj** (montaro) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; Straat *NlE 1933*, 21a.

apepsi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

aper/ [1889] **~i** Z *RE* 96a, 149a, 231b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 104 (*du apartaj kaŭzoj,* kiuj eble / *Al vi ~os forte sensignifaj*). ‖ **~o** Z *RE* 231b; Mott *EEn 1906* (~aĵo); G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** Nyl *LI* Apr. 1900, 57b ([la revuo] *parolas* [...] *pri nia gazeto, kies novan ~aĵon°* [kajeron, numeron] *ĝi laŭdas*); Mott *EEn 1906* (~o). **~eto** Z *RE* 96a. **~igi** Z *RE* 231b (montri); G *EPl 1916*. ‖ **ek~i** Z *RE* 127a. **mal~i** Z *RE* 65, 69, *MV*, *UV* (→ *aper*).

apercept/ [1902] **~o** (filoz.) Boi *Mona 1902*, IX [a]. ‖ **~i** Boi *Mona 1902*, 14 (*penso, kiun ni ~as* [en pn.: *ekvidas, eksentas*]); [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16 (*ĉiuj katolikoj* […] *povas ~i* […] *ke* [blinduloj] *povas* […] *produkti* […] *plej geniajn verkojn*). ‖ Kp. *percepto*.

aperitiv/ [1923] **~o 1** (med.) Wü *EV 1923* ((er)öffnendes Mittel, Aperitivum, bes. = *laksilo*).

aperitiv/ [1930] **~o 2** (kuir.) (apetitvekilo) (antaŭe *apertiv/o°* sen -i-) *PV 1930*; Straat *NlE 1933*, 21a (apetitigilo); OA 9-2007.

apert/ [1916] **~i** (malfermi, ekz. pordon) G *EPl 1916* (rozwierać, otwierać).

apertiv/ [1923] **~o** (ark., *aperitiv/o 2* kun -i-) Wü *EV 1923* (= apetitigilo (bes. als Getränk)).

apertur/ [1909] **~o** (anat.) (antaŭe *mal/ferm/-aĵ/o*) Z *ER 1909*; G *EPl 1916*; OA 6-1935 (*Malfermaĵo* | EN aperture | FR ouverture | DE Oeffnung (z. B. Loch, Spalte u. a.) {legu: Öffnung} | ES apertura | IT apertura | PT apertura.).

Apet/ [1902] **~o** (filoz.) Boi *Mona 1902*, IX [a] ([*ĉu oni devas preferi*] ~, apetit *aŭ* apetici*?*). ‖ **≈ado** (filoz.) Boi *Mona 1902*, 13 (*l'~ado ne povas ĉiam trafi la tutan percepton*). ‖ RIM. **1** Uskleco

ne sendube deduktebla, eble ankaŭ ≈*o*. **2** Kp. *Apetici/*.

Apetici/ [1902] **~o** (filoz.) Boi *Mona 1902*, 13 (*L'ago de l'interna principo, kiu faras la ŝanĝon* […] *de unu percepto al alia, povas esti nomata „Apeto" (~o)*).

apetit/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 7; Z *RE* 4b, *Ham* [2]*1902*, 53.23 (*li perdis la ~on*), 124.13 (*Bonan ~on !*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Reviz 1906*, 76.16 (*kaj ŝi ankaŭ estas tre ~a* [alloga]); G *EPl 1916*. **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~igilo** (kuir.) Straat *NlE 1933*, 21a (aperitivo).

api/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Eppich, Epheu); Mott *EEn 1906*; Z *EG 1907* (Eppich, (wilde) Sellerie); OA 2-1914 (ache (*bot.*) ǀ smallage ǀ Eppich).

apik/ [1908: *~e*] **~a** (krute vertikala). ‖ **~e** Roll *Mar 1908* (FR à pic ǀ DE auf und nieder° {nun: steil, lotrecht} ǀ EN up and down {? duba trad., eble steep?} ǀ IT a picco).

aplanat/ [1916] **~o** (fot.) G *EPl 1916* (aplanat).

aplaŭd/ [1889] **~i** Z *RE* 4b, 87b, 174a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 162 ([la aŭdantaro] *ne ŝparis al li la plej varmajn ~ojn*); G *EPl 1916*. ‖ **~ado** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*brua ~ado* [de la aŭskultintoj]). ‖ Kp. *plaŭd/*.

aplik/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~o** G *EPl 1916* (~aĵo). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~aĵo** Z *EG 1904*; G *EPl 1916* (~o).

aplomb/ [1903] **~o** *FK 1903**, 272.27 (*kriante kun la ~o de instruitulo°*), 279.23 (*homoj, kiuj kun scienca ~o kredigas*); Beau *EFr 1903* (assurance imperturbable); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; OA 6-1935.

apodikt/ [1916] **~a** G *EPl 1916*.

apog/ [1889] **~i** Z *RE* 83a, 120a (*sin ~i*), 120b (*sin ~i*), 138a, 212b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 68.10 (*Li* [...] *apogas sian kapon sur ŝian bruston*). ‖ **~a** Z *RE* 83a (*~a seĝo*). **~o 1** Z *RE* 120b; G *EPl 1916* (oparcie). **~o 2** (ŝirmo) Z *RE* 120b. ‖ **~ante** Z *RE* 213a. **~ilo** Z *EG 1904* (Lehne); G *EPl 1916*. **~ita** Waś *E-isto* Maj. 1894, 75 (*~ita sur stango*); Cart *Bild 1905*, 3 (*Kontraŭ la muro, estas ~ita la tenilo de dika martelo*). ‖ **~punkto** Borel *GermE* Apr. 1905, 40b ([la raporto estas] *tre valora ~punkto por nia argumentado*). **~seĝo** (meblo) Melck *FlandLit 1904*, 15 ([li] *eksidiĝas en veluran ~seĝon* {en velura ~seĝo}); Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*peza ~seĝo kun ruĝa kuseno el veluro*); G *EPl 1916* (fotel). ‖ **sub~i** Z *RE* 138a. **sub~ilo** (подпора, apoga stango, fosto) Z *RE* 138a.

apoge/ [1902] **~o** (astr.) Villa *LernEs 1902*, 40 (apogeo); Beau *EFr 1903* (apogée (astr.)); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

apoĝatur/ [1916] **~o** (muz.) (antaŭe *apoĝiatur/o* kun –i-) G *EPl 1916*; War *GD 1957*.

apoĝiatur/ [1908] **~o** (muz.) (ark., *apoĝatur/* sen –i-) Rhod *EnE 1908* (appoggiatura).

apoheli/ [1916] **~o** (astr.) G *EPl 1916*.

apokalips/ [1903: *~a*] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~a** Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*Malfeliĉaj okazoj de naturo* [...] *vekis teruron ~an*); G *EPl 1916*; Straat *NlE 1933*, 21a.

apokrif/ [1903] **~a** (dube aŭtentika) Beau *EFr 1903* (apocryphe); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Apol/ [1895] **~o** (mit.) Kof *Ili 1895*, 3 (*Sur ora sceptro, la florokronon de dio ~o*; *Estimegante ~on, la malproksimenpafantan*); Knoedt *Luz 1980* ([~o], *gvidanto de la suno-ĉaro tirata de kvar ĉevaloj*). ‖ Kp. *Apollon* (1890), *Apoll/o* (1892) kaj *Apolon/o* (1894).

Apoll/ [1892] **~o** (mit.) G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*sur la rokoj de l'Pnikso renkontis sin ~o° kaj Hermes°*)

Apollon/ [1890] [**~o**] (mit.) (ark., *Apolono*) G *Kond 1890*, 28 (*Hefajstos° kaj ~°* {Hefesto kaj Apolono}). ‖ Kp. *Apol/o* (1895) kaj *Apolon/o* (1894).

apolog/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (apologue); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

apologi/o [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] [t] (*≈o kaj terminaro*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~isto** G *EPl 1916*; Straat *NlE 1933*, 21a. **~ulo** Z *EG 1904*.

Apolon/ [1894] **~o** (mit.) Z *Ham 1894*, 13 (*Se lin kompari kun la nuna reĝo, / Li estis ~o ĉe Satiro*), 104, *Ifig 1906*, 30 (*~on*), 32, 96; B *VdE 1910* [→ *koloso*] (*La Rodosa koloso estis statuo de ~o*; *Kanto por la honoro de ~o* [→ peano]); *PIV 1970*. ‖ Kp. *Apollon/* (1890), *Apoll/o* (1892) kaj *Apol/o* (1895).

Apolodor/ [1895] **~o** (amiko de Sokrato) Ger *Fant 1895*, [13] (*~o* [kaj aliaj] *estis okupata per la preparado de modesta enterigo* [de Sokrato]).

apomorfin/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ *vomi*] (*La°* {troa} *~o kaŭzas la° vomon*).

apopleksi/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 4b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ulo** G *EPl 1916*.

apostat/ [1904] **~a 1** (reli.) Z *EG 1904* (abtrünnig); Mott *EEn 1906*. ‖ **~eco** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ulo** (ark., *apostat/o 2*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (apostate).

apostat/ [1906] **~o 2** (kp. *~ulo*) Mott *EEn 1906* (an apostate); Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~a**, **~eco**, **~igi**, **~iĝi**, **~iĝo** Wü *EV 1923*.

apostaz/ [1906] **~i** Mott *EEn 1906* (to apostatise (neut[er = faklingve])). ‖ Rim. Signifo ne klara. Probable ne *apostati*, sed *kastri*. Ne en *PIV 2020*. Kp. *apostazio*.

apostazi/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (apostazja, k.a.).

aposteriori/ [1902] **~e** (filoz.) (ark., *aposteri-or/e*) Boi *Mona 1902*, IX [a]. ‖ Kp. *apriori/e°*.

apostol/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 4b; Beau *Preĝ 1893*, 9 (*Kaj Li* [Dio] *elsendis Siajn ~ojn*), 12 (*la sanktaj ≈oj Petro kaj Paŭlo*), *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *GermE* Maj. 1905, 55a ([fig.] *Mi esperas, ke la kurso kreos por nia afero multe da sindonaj ~oj*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~adi** Cseh *Post* 1936-07-25, 148 ([Li] *nuntempe en Svedujo ~adas* [laboras por Eo]). **~eco** G *EPl 1916*; Straat *NlE 1933*, 21a. **~ino** *E-isto* Sep. 1893, 141 (*la ~ino* [la helpantino de lepruloj] *mem svenadis de laciĝo*).

apostrof/ [1890] **~o** (gram.) Z *E-isto* Nov. 1890, 54 (*la presejoj* [...] *uzu* [...] *~on returnitan* [...]*; ekzemple „ac'eti“ anstataŭ „aĉeti“ aŭ „acheti“*), [Z] *FK 1903*, 256.4 (*la fina vokalo* [...] *povas esti* [...] *anstataŭata per ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~i** G *EPl 1916*.

apotek/ [1888: *~isto*] **~o** Z *RE* 4b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Adr 1896 fol. 1*, 8 (*tenejo de* […] *parfumaĵaj kaj ~aj vazoj*). ‖ **~ista** G *EPl 1916*. **~isto** Z *DL* 27; Lib *LernLv 1889*, 24; Z *Adr 1889*, 8; *E-isto* Feb. 1892, 32 [r] (*adresoj de sukeraĵistoj, ~istoj kaj drogistoj*); *FrazL 1903*, 14. ‖ **~-oficisto** *JarL UEA* Maj. 1910, 83.

apoteoz/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Apotheose, Vergötterung); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~i** G *EPl 1916*.

apoz [1927] (prepozicio) Vo-Ko *EEt 1927*.

apozem/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924*.

apozici/ [1904] **~o** (gram.) Z *EG 1904* (Apposition); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914; BS *EDe 1952*, 242.

apr/ [1889] **~o 1** (zool.) Z *RE* 11b, 15a, *MV*, *UV*. ‖ **~ido** G *EPl 1916*.

Apr. / apr. [?] **2** (mll de *April/o* aŭ *april/o*).

aprec/ [1956] **~i** (ark., *aprezi*) *NLR* Sep. 1956 [v] (kompetente taksi la artan valoron de io).

apret/ [1933] **~i** (tek.) (antaŭe *apreturi*) Straat *NlE 1933*, 21b.

apretur/ [1916] **~i** (tek.) (ark., *apreti*) G *EPl 1916*. ‖ **~o** (pref. *apret/ant/o*) G *EPl 1916*. ‖ **~ejo** G *EPl 1916*.

aprez/ [1905: *grand~o*] **~o** (kp. ark. *apreci°*) Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*dezirante scii kiajn grand~ojn enhavas la zorginda ujo*).

April/ [1888] **~o** Z *DL* 17 [16.6] (*La dek du monatoj de l' kristana jaro estas: Januaro, Februaro, Marto, Aprilo,* […]), *RE* 4b, *MV*, *UV*,

EG 1904 (mj.); Mott *EEn 1906* (mj.). ‖ RIM. **1** Jam frue ofte mn. ≈o, ekz. en Villa *LernEs 1902*, 41, Wü *EV 1923* k.m.a.. ‖ **2** Mll «Apr.» aŭ «apr.». ‖ **~a** Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; Wü *EV 1923* (*≈a ŝerco*; *≈a vetero, trompa aero*[Z]). ‖ **≈trompi** Wü *EV 1923*. **≈trompito** Wü *EV 1923*. **≈trompo** Straat *NlE 1933*, 21b (≈a ŝerco).

aprob/ [1889] **~i** Z *RE* 118a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 73.7 (*La reĝo ne ~is nian dramon*). ‖ **~o** Z *Majn 1889-23* (*oficiala ~o*); G *EPl 1916*. ‖ **~anto** Z *B. 90-27* (*kiaj ŝanĝoj* [...] *trovas la plej multe da sendisputaj ~antoj*).

apropos/ [1910] **~e** GM *EFr 1910*.

aprior/ [1933] **~e** (antaŭe *apriorie°* kun -i-) Straat *NlE 1933*, 21b

apriori/ [1902] **~e** (filoz.) (ark., *aprior/e*) Boi *Mona 1902*, IX [a]. ‖ Kp. *aposteriori/e°*.

apsid/ [1898] **~o** (astr.) Postn *LI* Sep. 1898, 140 (*linio de ~oj*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

Apŝeron/ [1898: *~a*] **~a** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*La akirlokoj de nafto sur la ~a duoninsulo* [...] *en la ĉirkaŭaĵoj de Baku*), Sep. 1899, 28 (*en la centro mem de la nemultfrukta ~a duoninsulo*).

apter/ [1923] **~o** Wü *EV 1923*.

apud [1887] Z *UL* [v], *DL* 26 [12.6] (*monteto, kiu estas ~ nia domo*), *RE* 9b (proksime de), 111b (*kuŝanta ~ la fino de rivero*), 119a, 137b, 151a (~), 151a (~-), 155b (*~ tio*), 175b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 8.6 (*La filo staras ~ la patro*), 15.1 (*ŝi estis ~ tiu fonto*); Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*montetoj plej ~ Jerusalem*). ‖ **~a** Z *RE* 185a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~e** Z *RE* 175b; G *EPl 1916*. ‖ **~iĝi** *LI* Feb. 1896, 25b (*Sed jen ~iĝas* {alproksimiĝas} *jam Micpo la kara*). ‖ **~akva** G *EPl 1916*. **~esti** Z *RE* 155a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~kuŝanta** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **~kuŝi** Z *RE* 153a. **~mara** Z *RE* 153a; G *EPl 1916*. **~meti** G *EPl 1916*. **~meto** Mott *EEn 1906*. **~palaca** Bogd *LernBg 1890* [t]. **~rivera** Luyk *Iŝtar* 1924, 37.2 (*~rivera urbo*). **~tabla** Z *RE* 58b (tabla).

ar/ [1887] **1** (grupo) Z *UL* 20 (*vort~o*), [v], *MV* (*arb~o*, *ŝtup~o*), *UV* (*arb~o*, *ŝtup~o*, *vort~o*), *FE 1894*, 19. ‖ **~o** Z *RE* 200a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~igi** Barth *Ludo 1928*, 19 (infanojn). **~iginta** Barth *Ludo 1928*, 14 (*faŝistoj, sin ~igintaj en herbejo*).

‖ **A** ‖ **agl~o** G *NovAnt 1909*, 9. **Akademi~o** *LI* Jul. 1899, 5 (*~aro franca*). **aliland~o** [Beau] *L'Esp* Maj. 1898, 62. **amul~o** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **an~o** Z *RE* 206a (труппа, teatra, aktora anaro), 230b (экипажъ, RU francismo *équipage*), *MV* 9; Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*kurso, kies an~o rapide kreskas*). **anĝel~o** G *NovAnt 1909*, 15. **anim~o** *EKato* Okt. 1903, 6. **arb~a** Z *RE* 92a (*arb~a koboldo*), 92a (*arb~a scienco*). **arb~ego** Z *RE* 164a (densa arb~o). **arb~eto** Z *RE* 173b. **arb~geŭzo** (hist.) Wicke *Galero 1922*, 26. **arb~isto** Z *RE* 92a. **arb~o** Z *RE* 92a, 164a (*densa arb~o*; arb~ego), 223a (*densa arb~o*; densejo), *MV* (→ *ar*), *UV* (→ *ar*), *FE 1894*, 3. **ark~o** G *NovAnt 1909*, 6. **aŭdant~o** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b.

‖ **B-D** ‖ **bebvest~o** War *GD 1957**. **brut~o** Z *RE* 193a; Domb 1890, [v] 28 (→ *ar*). **burokrat~o** *PV 1930*; OA 9-2007. ‖ **cikoni~o** G *NovAnt 1909*, 7. **cindr~o** G *NovAnt 1909*, 7. ‖ **dent~o** (pp poŝt-marko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b. **deputat~o** Z *RE* 179b (popolkonsiliĝo; сеймъ, «sejmo»). **detal~o** Boi *Mona 1902*, 13. **dogm~o** [Aur] *EKato* Dec. 1903, [17]. **doman~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 53.7.

‖ **E-F** ‖ **estr~o** *MV* (→ *estr/*). ‖ **fantom~o** Wicke *Galero 1922*, 17. **filik~o** Barth *Ludo 1928*, 19. **filozof~o** Boi *Mona 1902*, VII [a]. **flor~o** Lor *LernCs 1890*, 14 (*Akvoj fluas tra flor~oj*). **framason~o** Beau *EFr 1903*. **frat~o** Z *RE* 12a.

‖ **G-Ĥ** ‖ **gefrat~o** G *NovAnt 1909*, 15. **glaci~o** Boi *PVE 1910*. **grand~e** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*). ‖ **har~o** (ark., *peruko*) Z *RE* 128b, *MV* 27. **herb~o** Z *RE* 204b. **hom~o** Z *Schl 1887*, 120, *DL* 3, *RE* 223b.

‖ **I-Ĵ** ‖ **id~o** Stank *Viv 1896*, 6. **il~o** Z *RE* 151a. **infan~o** Barth *Ludo 1928*, 19. **intelektul~o** Cseh *Post* 1936-07-18, 145. **intest~o** Z *RE* 145 ‖ **junul~o** Z *RE* 98a. ‖ **ĵurnal~o** Beau *L'Esp*. Jun.

1898, 70. **ĵurnalist~o** Beau *E-isto* Jan. 1894, 10 (*la Pariza ĵurnalist~o*).

‖ **K-L** ‖ **kamp~ano** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **kanajl~o** Z *RE* 177a. **kant~o** Z *RE* 164b. **kapitel~o** G *NovAnt 1909*, 7. **koment~o** OA 9-2007. **konat~o** *EKato* Okt. 1903, 4. **kontraŭ-milit~isto** *Societ* Aŭg. 1906, [7]. **kortant~o** Z *RE* 37b (servantaro). **kurz~o** Chris *DeE 1923*, 307b (kurz-listo). ‖ **larm~o** Z *Ham 1894*, 11. **libr~o** Meier *GramDe 1891*, 17a («biblioteko»). **lign~o** Z *RE* 81b. **loĝant~o** *RE* 106b.

‖ **M-N** ‖ **manĝil~o** G *Kond 1890*, 17 (*Metu la manĝil~on sur la tablon*). **mankant~o** (pp kolekto) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a. **medicin-ist~o** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 162. **militist~o** Z *RE* 171a (рать; armeo). **ministr~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 121. **mon~o** (tuto de moneroj) Villa *LernEs 1902*, 37.8. ‖ **nobel~o** Z *RE* 228b (*nobel~o pola*); *SvE 1893*, 5. **nom~o** Z *RE* 173a (*genealogia nom~o*), 191b (registro).

‖ **P-R** ‖ **palis~o** Z *RE* 128a, 223a. **parenc~o** Z *RE* 173a. **partizan~o** Z *E-isto* Nov. 1889, 5. **pin~o** B *GermE* Maj. 1905, 58a. **preĝ~o** Melck *FlandLit 1904*, 14. **promes~o** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71b. **psalm~o** Z *RE* 163a. **punkt~o** Z *RE* 97b. ‖ **rajdist~o** Z *RE* 78. **regist~o** Z *RE* 146b. **regul~o** Z *RE* 193b, 214a.

‖ **S-Ŝ** ‖ **sabl~o** (ark., *strand/o*, *plaĝ/o*) Stell *LI LitAld 1905*, 9. **sendit~o** Z *RE* 144a. **servant~o** Z *RE* 37b (kortant~o), 223b. **stel~o** Z *RE* 188a (соэвѣздіе). ‖ **ŝaf~o** Beau *Preĝ 1893*, 10 (*Unu ŝaf~o* {kristanoj} *sub unu Paŝtanta* {Dio}). **ŝip~eto** Z *RE* 217b (флотилія). **ŝip~o** Z *RE* 217b (флотъ), *E-isto* Jan. 1893, 13. **ŝnur~o** (de velŝipo) Majn *Manf 1891*, 8. **ŝtup~o** Z *RE* 92a, *MV* 65, 10 (→ *ar*) *UV* (→ *ar*), *FE 1894*, 19 (→ *ar*); *Bern 1906*, [7]. **ŝtup~e** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120.

‖ **T** ‖ **taks~o** Z *RE* 200b (тарифъ, «tarifo»). **teler~o** GM *EFr 1910*. **telerbret~o** GM *EFr 1910*. **tend~o** Z *RE* 87b, 200a, *GVGE 1894*, 5a (*forpreni la tend~on*). **termin~o** Beau *LI* Mar. 1896, 35. **tomb~o** G *NovAnt 1909*, 7. **trab~o** Z *RE* 92a, 134b.

‖ **U-Z** ‖ **vagon~o** Z *RE* 146b, *MV* 70; Beau *EFr 1903* (→ *ar*). **vertebr~o** Z *RE* 139a. **vest~o** Z *RE* 118a. **veturil~o** Z *RE* 115a. **vinber~o** Mott *EEn 1906* (bunch of grapes). **virin~o** *LI* Jan. 1903, 13. **vitr~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 20. **vort~o** Z *UL* 20, [v], *RE* 184a, *UV* ([t]; → *ar*; enk. 1). ‖ **zorgit~o** Z *RE* 129a.

ar/ [1904] **~o 2** (mez.) Z *EG 1904* (Ar *(Flächenmass°* {legu *Flächenmaß*} *von 100 Quadratmetern)*); Mott *EEn 1906*.

Arab/ [1891] **~o** *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *E-isto* 1893, 85; Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 121 (mn.); Bar *LernHu 1898*, 19; *FK 1903*, 68.29 (*li kaj lia servanto kurigis 50 sovaĝajn ≈ojn*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~o). ‖ **≈a** *Ruth 1893*, 5; *FK 1903*, 30.26 (*≈a legendo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~a; baza formo); Luyk *Iŝtar* 1924, 7.1 (*lando ~a*). ‖ **~ino** Z *GE 1905*. ‖ **~io** Setä *FiE 1923*. **~ujo** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*la beduinoj°* {beduenoj} *de ~ujo*); Jon *ESv 1893*, 63; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~lando). ‖ **≈lando** Mott *EEn 1906* (~ujo); Edin 1915, 202.

araba/ [1908] **~o** (ano de iama indigena gento en Kvinslando, Aŭstralio) Rhod *EnE 1908* (araba).

arabesk/ [1904] **~o** (arki.) Beau *EFr 1904* (arabesque; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Arabeske); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914; Luyk *Iŝtar* 1924, 54.3 (*marmoraj vazoj, bele ornamitaj per ~oj kaj floraĵoj*).

Aragon/ [1910] **~o** (kp. ark. *Aragoni/o°* kun *-i/*) M *PropN 1910*. ‖ **~ano** M *PropN 1910*.

Aragoni/ [1910] **~o** (ark., *Aragon~o* sen *-i/*) B, S *PropN 1910*. ‖ **~a** Z *Raben 1924*, 41. ‖ **~ano** B, S *PropN 1910*.

arak/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* [→ *punĉo*] (*Trinkaĵo el akvo, ~o, sukero kaj citronoj*); (→ raksio) Sek *Nepal 1959*, 211 (*hinda ~o*).

Arakan/ [1980] **~o** Knoedt *Luz 1980* (regno en Birmo).

araliac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910*. (→ *hedero*).

arane/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 129b, *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 129b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

aranĝ/ [1889] **~i** Z *RE* 59a, 214b (fari, konstrui), 216a, 216a (fondo), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 59a. ‖ **~ado** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*~ado de konkursoj*); *LI* Apr. 1896, 55 (*la ~ado de la kongreso*). **~aĵo** *PIVS 1987*. **~ema** Z *RE* 59a. **~iĝi** Stank *Viv 1896*, 18 (*mi konsilus ~iĝi tiel, ke* [...] *ĉia apero de via vivo konsentu kun la spirito de Eo*). ‖ **al~i** Z *RE* 155a. **mal~i** Z *RE* 169a (malagordi). ‖ **taŭg~i** GM *EFr 1910*, 219a. **tegol~ita** GM *EFr 1910* (tegolita).

Arapas/ [1980] **~o** Knoedt *Luz 1980* (kortegano de Ciro).

arb/ [1887] **~o** (bot.) Z *UL* 22, [v], *RE* 38b, 92a, *MV* (→ *arb* kaj *ar*), *UV*, *FE 1894*, 8.11 (*Antaŭ la domo staras~o*), 31.20, 32.11. ‖ **~a** Z *RE* 43a, 80 (*ŝelo ~a*). ‖ **~aĵon** Goldb *LI* Okt. 1898, 153 (*≈aĵon flugas for l' aglar'*). **~ara** Z *RE* 92a (*~ara koboldo*), 92a (*~ara scienco*). **~arano** Nyl *LI* Apr. 1900, 64b (*la scivoleco° de niaj najbaroj, la ~aranoj*). **~arego** Z *RE* 164a (densa ~aro). **~areto** G *Blov 1888*, 5 (*pina ~areto*); Z *RE* 173b. **~aristejo** (ark., *forst/ist/ej/o*, *forst/ej/o*) Z *EG 1904* (Försterei). **~aristo** (ark., *forst/ist/o*; *~aristo* nun signifas *~arlaboristo*) Z *RE* 92a, *EG 1904* (Förster). **~aro** Z *UL* [v], *DL* 38; G *Blov 1888*, 10; Z *RE* 92a, 164a (*densa ~aro*; ~arego), 223a (*densa ~aro*; densejo), *MV* (→ *ar*), *FE 1894*, 3, 19 (→ *ar*), 19.5 (*sinjorino,* […]*, kiu eliris el la ~aro kaj petis de ŝi trinki*), 21.6 k.a. **~etaĵo** Z *RE* 86b, *UV*; Gar 1896, 5 (*Mi estas en ~etaĵo; oni ne trovis min* [vunditan soldaton]*!*); Beau *EFr 1903* (bosquet); Z *EG 1904* (Strauch). **~etaro** Z *EG 1904* (Gebüsch). **~eto** Z *RE* 86b, *MV* (Strauch, *arbusto*, ne en la senco de *malgranda ~o*), *FE 1894*, 39.12 ([mia ĉapo] *pendiĝis sur la branĉoj de la ~eto*). ‖ **~argeŭzo** (hist.) Wicke *Galero 1922*, 26 (*la sovaĝaj bandoj de la ~argeŭzoj*). **~hakisto** Mott *EEn 1906*. **~ologanto** G *NovAnt 1909*, 25 (*Vi* [korvo] *estas Fenikso de ~oloĝantoj!*). ‖ **A-K** ‖ **abi~aro** Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b (*netrairebla abi~aro*). **avokad~o** (sin. *avokad/uj/o*) OA 9-2007 [→ *avokad*]. **citron~o** Z *EG 1904* (citronujo). **fig~o** Z *RE* 185b. **frukt~ejo** Mott *EEn 1906*. **frukt~o** (kontraste al *ligno~o*) Mott *EEn 1906*; *Cion 1926*, 15 (*ili plantis* [...] *frukt~ojn*). **glan~o** (ark., *kverk/o*) Vic *Kiĥot* 1905, 12 (*ĉevalino alligita al glan~o*). **gujav~o** (sin. *gujav/uj/o*) OA 9-2007 [→ *gujav*]. **gum~o** Ver *EncV 1910* (FR gommier). **jugland~o** Straat *ENl 1933*. **kaf~o** Mott *EEn 1906*. **kaŝtan~o** Straat *ENl 1933* (~ujo). **kokos~o** Benn *EDe 1923* (kokosujo, kokospalmo).

‖ **L-Z** ‖ **ligno-~o** (kontraste al frukt~o) *Cion 1926*, 10 (*457 dunamoj* [malnova mez.] *estis surplantataj per ligno-~oj*). **mandarin~o** (sin. *mandarin/uj/o*) OA 9-2007 [→ *mandarin*]. **mang~o** (sin. *mang/uj/o*) OA 9-2007 [→ *mang*]. **morus~o** Z *RE* 227b (moruso). **oranĝ~o** Beau *EFr 1903* (~ujo). **pom~o** Z *DL* 28, *RE* 231b (pomujo). **pra~aro** Z *EG 1904* (Urwald). **roz-~eto** G *NovAnt 1909*, 5 (*kampaj roz-~etoj*). **sen~igi** Z *EG 1904*. **te~eto** GM *EFr 1910* (te~o). **te~o** B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (te~eto). **vin~a** Wahl *Princ 1889*, 9 (*vin~aj aleoj*).

arbalest/ [1904] **~o** (hist.) (mil.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (*arbalestro°* kun fina -r-, probable nur preseraro); OA 2-1914 (arbalète | crossbow | Armbrust). ‖ **~isto** Mott *EEn 1906*.

arbed/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*, [243] (arbrisseau); Benn *EDe 1923* (arbusto, arbetaĵo; ne plu en *DeE 1926*).

arbitr/ [1889] **~a** (kp. ark. *arbitrara°*) Z *RE* 176b, 178a, 178b, *E-isto* Nov. 1889, 5 (*malgraŭ ĝia* [tiu de Vp] *~a kaj malfacila vortaro*); Z *UV* (arbitraire | arbitrary | willkürlich [adj.]); Villa *LernEs 1902*, 41; Z *EG 1904* (baza formo). ‖ **~e** Z *E-isto* Nov. 1889, [t] ([Vp.] *estas arta kaj ~e elpensita lingvo*). **~o** Z *RE* 158b, *MV* (Willkür [subst.]), *EG 1904*. ‖ Kp. *arbitraci/*. ‖ **~ulo** Kolar *Trez 1911*, 22 (*Pavlo* [...] *estas ŝanĝanimulo, ~ulo, obstinulo*).

arbitraci/ [1903] **~o** (jur.) *BelgSon* Maj. 1903, [81] (*Kortego por la internacia ~o* [en Hago]);

Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 3-1921. ‖ **~a** *BelgSon* Maj. 1903, 82 (*~a juĝanto*); Beau *EFr 1903* (*juĝanto, juĝisto ~a*); Mott *EEn 1906* (*juĝanto, juĝisto ~a*). **~e** Beau *EFr 1903* (*juĝi ~e*); Mott *EEn 1906* (*juĝi ~e*). **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~anto** Z *EG 1904*; Straat *NlE 1933*, 21b. ‖ Kp. *arbitr/a*.

arbitrar/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*, [243] ([malrekomendita, plusendas al *arbitra*]).

arboid/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*, [243] (arborescent). ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*, [243] (arborisation).

arbust/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Staude); OA 6-1935 (FR arbuste | DE Strauch | IT arbusto). ‖ **dorn-~o** Barth *Ludo 1928*, 11 (*pikil-armitaj dorn-~oj*).

arĉ/ [1889] **~o 1** (muz.) Z *RE* 186a, *MV*, *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*Ĉiam novaj* [...] *melodioj verŝiĝis el sub lia* [violona] *~o*); Abes *Kralj 1897*, [3] ([guzlo], *kiun oni ludas per hara ~o*); Villa *LernEs 1902*, 41; Z *EG 1904* (Violinbogen); Mott *EEn 1906* (bow, fiddlestick).

arĉ/ [1902] **~o 2** (mil) Villa *LernEs 1902*, 41.

arĉ/ [1987] **~o** (ferv.) (parto de kurent-deprenilo) *PIVS 1987*.

ard/ [~1900: *~i*] **~a** OA 3-1921. ‖ **~i** Tolk *Voron ~1900*, 3 ([vojofine] *la suno ŝajne pli kruele ~is*); Z *EG 1904* (glühen (fig.), brennen (fig.); baza formo). **~o** Z *EG 1904* (Glut, Feuer, Inbrunst, Innigkeit); Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2 (*~o de estingiĝanta fajro*). ‖ **~anta** Z *Rab 1908*, 63.30 (*kiam oni el ~anta forno saltas en glacian akvon*), 114.7 (*kial mia Perillo faris el mi bovon, en kies ~anta ventro la homeco rostiĝas*). ‖ **~osopiro** Grenk *Ruinoj 1923*, 6.

arde/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 221a, *MV*, *UV*, Z *EG 1904* (Reiher).

Arden/ [1933] **~oj** (montaro) Straat *NlE 1933*, 22a. ‖ **≈a** Straat *NlE 1933*, 22a (*≈a gnejso*).

ardez/ [1889] **~o** (geol.) (min.) Z *RE* 5a, 184a, 228a (шиферъ; RU germanismo *Schiefer*), *MV*, *UV*; Villa *LernEs 1902*, 41 (pizarra); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~griza** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (*pale ~griza*; gris ardoise clair).

ardi/ [1906] **~o** (ark., *ardo*) Mott *EEn 1906* (burn (met[aphorically]), ardour).

are/ [1907] **~o 1** (mez.) Z *EG 1907* (Flächeninhalt; ne en *EG 1904*); *Cion 1926*, 8 (*~o de 35,000 dunamoj*); OA 9-2007 (*ŝi mezuris la ~on de la kampo*; *la ~o de la ĉambro estas 20 kvadrataj metroj*; *tiu lando havas ~on de pli ol cent mil kvadrataj kilometroj*).

are/ [1923] **~o 2** (tereno) Wü *EV 1923*; War *GD 1957*; OA 9-2007 (*tie estas parka ~o, kie oni povas promeni*; *kulturata ~o*).

aren/ [1889] **~o** Z *RE* 142b, *MV*; Majn *Manf 1891*, 5 ([animo] *pasinte la teran ~on* [mortinta]; Devj *E-isto* Jan. 1894, 11a (*jen rajdas sur cirka ~o / Konata al vi belulino*); Z *UV* (арена, ристалище); Villa *LernEs 1902*, 41; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

areometr/ [1903] **~o** (tek.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

areopag/ [1903] **~o** (hist.) (jur.) Beau *EFr 1903* (aréopage); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Straat *NlE 1933*, 22a (≈o).

aretuz/ [1923] **~o** (bot.) Wü *EV 1923*.

Ares/ [1890] **~o** (mit.) G *Kond 1890*, 28.

arest/ [1889] **~i** (jur.) Z *RE* 4b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (arrestation); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~ado** Straat *NlE 1933*, 22b. **~iĝo** Straat *NlE 1933*, 22b. **~isto** Z *RE* 142a (понятой; (subst.) – (*hist.*) ordinara civitano (kutime estas 2-3), kiu ĉeestas iun juran aŭ polican agon (priserĉon, enketon, areston) kaj kiu devas per subskribo en protokolo konfirmi, ke la ago de li observita okazis laŭorde kaj sen leĝorompoj.). **~ito** *FE 1894*, 22.14 (*La soldatoj kondukis la ~itojn tra la stratoj*), Z *EG 1904*.

Arg/ [1895] **~o** (mit.) (urbo) Kof *Ili 1895*, 4 (*Hejme, en ~o, ĉe mi, malproksime de ŝia patrujo*); Wü *EV 1923* (Argos); Knoedt *Luz 1980* (la ŝipo de la Argonaŭtoj, metita surĉielen kiel

aŭstrala konstelacio). ‖ **~ano** (ark., *≈o/land/an/o*; Argonaŭto) Kof *Ili 1895*, 5. ‖ **~lando** Wü *EV 1923* (Argolis). **≈landano** Wü *EV 1923*.

argan/ [1908] **~o** (tek.) (ark., *gru/o (tek.)*) Roll *Mar 1908* (FR grue | DE Krahn | IT argano).

Argentin/ [1896: *~a*] **~o** (kp. ark. *Arĝentino°* kun -ĝ-) R 1922; *JarL SAT 1923*, 21; But *EEn 1967*, 443b; *PIV 1970*; R 2009. ‖ **~a** Z *Adr 1896*, [5] (*~a respubliko*). ‖ **~ano** Straat *NlE 1933*, 22a (≈ano [mj.]); *PIV 1970* (≈ano).

argil/ [1889] **~o** (geol.) Z *RE* 31b, 93a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 60.2 (*dokumentoj, skribitaj sur ~aj tabuletoj aŭ cilindroj*). ‖ **~dom-eto** Z *RE* 93a.

argilit/ [1926] **~o** (geol.) Benn *DeE 1926*, 453 (Tonschiefer).

Arginuz/ [1895] **~oj** (insularo en la Egea Maro) Ger *Fant 1895,* 15 (*Batalante apud ~oj, la atenanoj atingis gloran venkon*). ‖ **≈a** Ger *Fant 1895,* 7 (*la maljusta ekzekuto de la militestroj post la venko ≈a*), 15 (*la ≈aj estroj*).

argon/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904* (Argon); Mott *EEn 1906*.

Argonaŭt/ [1923] **~o 1** (mit.) (antaŭe *Arg/-an/o*) Wü *EV 1923* (*≈o* [mn.]); Straat *NlE 1933*, 22a (*≈o* [mn.]); *PIV 1970*; Knoedt *Luz 1980* ([Argo,] *la ŝipo de la ~oj, metita surĉielen kiel aŭstrala konstelacio*).

argonaŭt/ [1923] **~o 2** (zool.) Wü *EV 1923* (Papiernautilus).

Argos/ [1980] **~o** (topo.) Knoedt *Luz 1980* (ĉefurbo de la Greka regiono Argolando).

argument/ [1889] **~i** Z *RE* 40a, *MV*, *UV*, *EG 1904*. ‖ **~o** Z *RE* 40a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~ado** Borel *GermE* Apr. 1905, 40b ([la raporto estas] *tre valora apogpunkto por nia ~ado*). ‖ **kontraŭ~o** G *EPl 1916*.

Argus/ [1903] **~o** (mit.) Beau *EFr 1903* (Argus); Mott *EEn 1906*.

arĝent/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 180b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 19, *EG 1904*; Grenk *Ruinoj 1923*, 7 (*~o de luno*). ‖ **~a** Z *RE* 129a (*~a ŝtofo*), *FE 1894*, 19.4 (*Ŝi prenis la plej belan ~an vazon, kiu estis en la loĝejo*), 19.7, 34.5 (*~a kombilo*); Desh *Avent 1907*, 5 (*larĝaj piedingoj ~aj*). **~i** Z *EG 1904* (versilbern). ‖ **~aĵa** Z *RE* 180b (~kolora). ‖ **~eblanka** Luyk *Iŝtar* 1924, 62.3 (*kiam la kapo estas ~eblanka kaj la paŝoj nefortaj*). **~kolora** Z *RE* 180b (~aĵa); **~-skarpo** G *NovAnt 1909*, 5 (*Boh-river' sur granitoj ~-skarpojn trenas*).

Arĝentin/ [1924] **~o** (regno) (ark., *Argentino*) OKL 1924.

arĥ- [1889] (radikkomenco, ekz.) Z *RE* 4b (arĥipelago) kp. samsence *ark-*.

arĥaik/ [1907] **~a** (malnoviĝinta) (sin. *arka-ik/a*, *arkaj/a*, *arka/a*) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 3-1921 (= *arkaik/a*).

arĥaism/ [1905] **~o** (ling.) Z *A 1905*, 8.2 (*Kun la tempo la formo nova iom post iom elpuŝos la formon malnovan, kiu fariĝos ~o*), 8.3 (*tiuj ĉi ~oj neniam estos elĵetitaj*), *EG 1907* (Archaismus; ne en *EG 1904*); OA 8-1974, II.A.1. (*La ses formoj: alkemio, arkaismo,* [...] *estas oficialigitaj kiel paralelaj* [...] *al la Fundamentaj ~o,* [...]). ‖ RIM. Nun interpretebla kiel kunmetita vorto *arĥa/-ism/o*.

arĥaj/ [1909] **~a** (ark., *arkaik/a*, *arka/a*); Z *ER 1909* (архаический, [...]); Chris *DeE 1923* (→ archaisch); *PIV 1970* ([Z]). ‖ **~ismo** (= *arkaj/ism/o*) Z *ER 1909* (архаизмъ); Chris *DeE 1923* ([Z]). ‖ RIM. Probable preseraro, ĉar Z de 1905 kaj 1907 jam uzis *arĥaismo* kaj laŭ la antaŭparolo al *ER 1909*, „[ĝ]i ne enhavas en si ion novan“. Krome la rusa j-sono kutime ne estas transskribita al Eo.

Arĥanĝel/ [1889] **~o** Z *Adr 1889*, 18 (*kontraŭ la preĝejo de Miĥaelo ~o*). ‖ RIM. Kp. samsence *ĉefanĝelo*, *arkanĝelo*.

Arĥangelsk/ [1894: ~] **~o** (topo.) (urbo en Rusio) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 ([konstruo de fervojo] *de la urbo Vologdo ĝis ~*). ‖ **~a** *LI* 1900, 73 [t] (*Raporto pri la ~a Filio*).

arĥeolog/ [1903] **~o** (antaŭe *arĥeologi/ist/o*; sin. *arkeolog/*) *FK 1903*, 199.31 (*La ~oj promesas al si riĉan rikolton*); B *VdE 1910*; OA 3-1921.

arĥeologi/ [1889] **~o** (sin. *arkeologi/o*) Z *RE* 4b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 3-1921. ‖ **~a** ISR 1906 [enh.] (*Provo de ~a vortaro franca-esperanta*). ‖ **~isto** (nun prefere *arkeolog/o*) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

arĥipelag/ [1889] **~o** (sin. *arkipelag/o*) Z *RE* 4b; G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*la suno jam estis ruliĝinta de l' ≈o* [ĉe Ateno] *al la maro Jona°* {Ionia Maro}); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 3-1921.

arĥitekt/ [1889] **~o 1** (ark., *arkitektur/o*) Z *RE* 5a (архитектура). ‖ **~isto** Z *RE* 62a (зодчій); [Red.] *E-isto* Mar. 1890, 36a ([prelego] *en la klubo de inĝenieroj kaj ~istoj*).

arĥitekt/ [1916] **~o 2** (antaŭe *arĥitek/ist/o*, *arĥitektur/ist/o*) (sin. *arkitekt/o*) G *EPl 1916*; OA 3-1921.

arĥitektur/ [1889] **~o** (sin. *arkitektur/o*) Z *MV* (Architektur); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 8-1974. ‖ **~a** *Bern 1906*, [4] (kun preseraro *arĥitekura*; *riĉaĵoj naturaj kaj ~aj*); *SenkompReg 1907*, [4] (*~a beleco*). ‖ **~isto** (nun pref. *arkitekt/o*) Beau *EFr 1903* (architecte); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ RIM. Antaŭe *arĥitekt/o 1°*.

arĥitrav/ [1904] **~o** (arki.) (ark., *arkitrav/o*) Z *EG 1904* (Architrav); Mott *EEn 1906*.

arĥiv/ [1889] **~o** (sin. *arkiv/o*) Z *RE* 4b, *Adr 1889*, 16 (*Vintra Palaco, ≈o*); Villa *LernEs 1902*, 41; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Archiv); Mott *EEn 1906*; OA 3-1921. ‖ **~isto** Z *EG 1904* (Archivar); Klein *GermE* Mar. 1905, 29a.

ari/ [1888] **~o 1** (muz.) G *Blov 1888*, 15; Z *RE* 4b (арія); G *Kond 1890*, 25 (*tiom da ripetoj malplaĉigas la plej belajn ~ojn*); Leontjev *E-isto* Maj. 1894, 94 (*la kantistino finis sian lastan ~on*); Stank *Viv 1896*, 19 (*tenoro°* {tenorulo} *ekkantis* [...] *belegan ~on de Zibel el Faŭsto*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *NovAnt 1909*, 22; OA 1-1909.

ari/ [1896: *~a*] **~o 2** (ano de pragento; ark., *arjo*) *NovTemp* Okt. 1919, 4b (*la ~o-germana direkto* [en lingvistiko]). ‖ **~a** *LI* Dec. 1896, 225 (*Koreano° havas en si ion de la ~a° gento kaj ion de la mongola*). ‖ **~ano** *LI* Dec. 1896, 225 ([Koreo] *memorigas la ~anon°* {arjon} *per la blankeco de sia haŭto*).

arid/ [1959] **~a** Sek *Nepal 1959*, 209.

ariergard/ [1906] **~o** (mil.) Mott *EEn 1906* (rearguard).

arist/ [1911] **~o** (zool.) (bot.) GM *Usuel EFr 1911*.

Aristin/ [1904] **~o** (virina nomo) Boi *Perd 1904*, [3] (*~o, filino de la granda* [reĝo] *Artuso*).

aristokrat/ [1889] **~o** Z *RE* 4b (аристократъ), 11 (бояринъ, «bojaro»); *FK 1903*, 128.5 (*Mia patro estis tre riĉa homo, natura ~o*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Wahl *Princ 1889*, 9 (*ĉefurbaj ~aj gastĉambroj*); Z *Reviz 1906*, 84.1 (*viaj konatoj estos homoj kun la plej ~a konduto*); Mott *EEn 1906*.

aristokrati/ [1933] **~o** Straat *NlE 1933*, 22a; OA 8-1974.

aristolok/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906* (aristolokio sypho).

aristoloki/ [1906] **~o** (bot.) Mott *EEn 1906* (aristolochy).

Aristotel/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ *skolastiko*] (*Filozofio de la mezaj jarcentoj* {nun: mezepoko}*, karakterizata de blinda kredo al la aŭtoritato de ~o*).

aritmetik/ [1889] **~o** (mat.) Z *RE* 4b; *FK 1903*, 80.34 (*Nu, ĉu vi lernis ~on?*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

ark- [1910] **1** (radikkomenco) GM *EFr 1910* (plusendas al *arĥ-*).

ark/ [1889] **~o 2** Z *RE* 44, *RE* 91b, *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** (arki.) Z *RE* 178a, *MV*; Majn *Manf 1891*, 7 (*Sub tiu ĉi ~aĵo* [de la ĉerkejo] *en noktoj sonadas ploregoj kaj ĝemoj*); Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*~aĵo de duone ovala formo aŭ simila je forno de bakado*), 120 (*gotaj* [gotikaj] *~aĵoj*), *UV*. **~aro** G *NovAnt 1909*, 6. **~eto** *EKato* Dec. 1903, 24 (*Pasinte sub ~eto triumfa*). ‖ **~efleksi** Beau *EFr 1903* (arquer (trans.)); Mott *EEn 1906*. **~opafo** Kof *Ili*

1895, 4 (*Jen li deiris* [...] *sagujon kaj ~opafon°* {paf~on} *sur ŝultroj*); (sport.) Harry *LingSport 1972* (Bogenschießen, Archery). ‖ **ĉiel~o** Z *RE* 165b, *MV* (→ *ĉiel/*). **paf~o** Z *RE* 91b, *MV* (→ *ark*); Kof *Ili 1895*, 4 (*el paf~o arĝenta jen sono terura eksonis*); Beau *EFr 1903* (→ *ark*); Mott *EEn 1906* (→ *ark*).

arka/ [1923] **~a** Wü *EV 1923*; *PIV 2005* (ne en *PIV 1970*, *2002*). ‖ **~o** Wü *EV 1923* (~eco). ‖ **~aĵo** Wü *EV 1923*; *PIV 2005*. **~eco** Wü *EV 1923* (~o). **~iĝi** *PIV 2005*. **~ismo** Wü *EV 1923*. **~ista** Wü *EV 1923*. **~isto** Wü *EV 1923*.

arkad/ [1903] **~o** (arki.) Beau *EFr 1903* (arcade); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Arkadi/ [1933] **~o** (topo.) Straat *NlE 1933*, 21b. ‖ **~a** Knoedt *Luz 1980* (*~a rivero*).

arkaik/ [1921*] **~a** (antaŭe *arĥaik/a*, *arĥaj/a*, *arkaj/a*) OA 3-1921. ‖ **~aĵo** War *GD 1957*. **~eco** War *GD 1957*.

arkaism/ [1933] **~o** (ling.) Straat *NlE 1933*, 21b; War *GD 1957*; OA 8-1974 (moderna formo de *arĥaismo*). ‖ Rim. Nun interpretebla kiel kunmetita vorto *arka/ism/o*. ‖ **~a** War *GD 1957*.

arkaj/ [1923*] **~a** (ark., *arkaik/a*, *arka/a*) Chris *DeE 1923* (→ archaisch; ([B])); Wü *EV 1923* ([Z]; misinformo, Z *ER 1909* havas nur *arĥaj/a* kun -ĥ-; plusendas al *arka/a*); War *GD 1957* (misinformo, kredeble transprenita de *Wü EV 1923*; plusendas al *arkaik/a*).

arkan/ [1955] **~o** (misteraĵo, sekretaĵo) *NLR* Sep. 1955 [v].

arkanĝel/ [1958] **~o** (sin. *arĥanĝel/o*, *ĉef/anĝel/o*) Pech *EHu 1958*, 13.

Arkas/ [1908: ~] **~o** Z *Ifig 1908* [4] (*Personoj:* […] ~).

arke/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

arkebus/ [1908] **~o** (hist.) (mil.) Rhod *EnE 1908* (arquebus).

arkeolog/ [1921*] **~o** (antaŭe *arĥeolog/o*) OA 3-1921.

arkeologi/ [1921*] **~o** (antaŭe *arĥeologi/o*) OA 3-1921.

arketip/ [1987*] **~o** *PIVS 1987*.

Arkik/ [1980] **~o** (topo.) Knoedt *Luz 1980* (haveno en Eritreo).

arkimandrit/ [1933] **~o** (reli.) Straat *NlE 1933*, 21b.

arkipelag/ [1921*] **~o** (antaŭe *arĥipelag/o*) OA 3-1921.

arkitekt/ [1921*] **~o** (pers.) (kp. *arĥitekt/o*) OA 3-1921.

arkitektur/ [1933*] **~o** Straat *NlE 1933*, 22a; OA 8-1974 (moderna formo de *arĥitektur/o*).

arkitrav/ [1933] **~o** (arki.) (antaŭe *arĥitravo°*) Straat *NlE 1933*, 22a.

arkiv/ [1921*] **~o** (antaŭe *arĥiv/o*) OA 3-1921. ‖ **~isto** Straat *NlE 1933*, 22a.

arkont/ [1933] **~o** (hist.) Straat *NlE 1933*, 22a.

Arkt/ [1904: ≈*a*] **~o** (regiono) But *EEn 1967*, 443b; OA 9-2007. ‖ **~a** Z *EG 1904* (≈*a* [mn.] arktisch); Mott *EEn 1906* (≈*a* [mn.] arctic); OA 9-2007 (*la ~a Oceano*; *la ~a Cirklo*; *~a klimato*).

arkti/ [1923] **~o** Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924*.

arleken/ [1889] **~o** (teatr.) Z *RE* 4b, 182b, *MV*, *UV*. ‖ **~adi** Z *RE* 44a (malsaĝadi).

arm/ [1888: ~*aro*] **~i** (mil.) Z *RE* 22a, 120b (*sin ~i*), 186b, *MV*, *UV*. ‖ **~ado** *RE* 120b (*sin ~ado*). **~aĵo** Z *RE* 12a, 22a, 177a (*ĉevala ~aĵo*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*~aĵo de ĉevaloj, kiu en okazo de falo disbutoniĝas aŭtomate*); Z *Ham 1894*, 5 (*Jes, ĝuste tian portis li ~aĵon / En la batalo kontraŭ la Norvegoj*); Beau *EFr 1903* (armure). **~aro** (~ilaro) Einst *Plen 1888*, 14 [g]. **~ilejo** Beau *EFr 1903* (arsenal). **~ilo** Beau *EFr 1903* (arme). **~ita** Z *Ham 1894*, 15 (≈*ita de la kapo ĝis piedoj*); Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*~ita kavaliro*); Luyk *Iŝtar* 1924, 22.2 (*sklavoj, peze ~itaj*). ‖ **~ilfarado** Beau *EFr 1903* (armurerie). **~ilfaristo** Beau *EFr 1903* (armurier). **~ilpaĝio** (hist.) Wü *EV 1923*. **~serva** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*taŭga por la ~serva ofico de kavalirado*). **~servisto** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*sin provizi* [...] *je ~servisto*). ‖

sen~igi Z *RE* 168b; Beau *EFr 1903*. ‖ **pikil-~itaj** Barth *Ludo 1928*, 11 (*pikil-~itaj dorn-arbustoj*). **ŝnur~i** Z *RE* 122a.

armadil/ [1987] **~o** (zool.) *PIVS 1987*.

arme/ [1889] **~o** (mil.) (antaŭe *milit/ist/aro*) Z *RE* 4b, 171a (рать; militistaro); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 74.27 (*Mi sentas ~on en mia pugno*). ‖ **ruĝ~ano** (hist.) (mil.) *SennR* Nov. 1923, 26.

armen/ [1892: *~a*] **~o 1** (pers.) Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*~oj kaj mahometanoj° de Transkaŭkaz-ujo°*); Z *EG 1904* (Armenier); Straat *NlE 1933*, 22a (≈o); OA 8-1974. ‖ **~a** *E-isto* Dec. 1892, 179 (*la glora ~a poeto Sumbat Semenoviĉ Ŝaĥ-Aziz Kamsarakan*). ‖ **≈io** OA 8-1974. **≈ujo** Z *EG 1904*; Straat *NlE 1933*, 22a; OA 8-1974.

Armen/ [1906] **~o 2** (lando) (ark., *pers.*) Mott *EEn 1906*. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*. ‖ **~ano** Mott *EEn 1906*.

armistic/ [1954*] **~o** (mil.) (antaŭe *batal/-halt/o*, *inter/pac/o*) *PVS 1954*; *PIV 1970*.

armoniak/ [1925*] **~o** Migl *Kataluna E-isto* Apr. 1925, *ItalEoRev* Nov. 1925, 170-173.

armori/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*, [243] (armoiries). ‖ **~aro** GM *EFr 1910*, [243] (armorial).

Arn/ [1897] **~o 1** (vira nomo) Z *Adr 1897*, 11.

Arn/ [1903] **~o 2** (rivero en Florenco) Johan *EKato* Dec. 1903, 18 ([memoroj pri] *pratoj apud ~o*).

arnaut/ [1903] **~oj** (kun -u-; hist. nomo de albanoj) Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 5a (*la ~oj rabis lin*).

Arnhem/ [1936] **~o** (urbo en Nederlando) Cseh *Post* 1936-07-18, 144.

arnik/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Wohl-verleih°, Arnika); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

Arnim/ [1912] **~o** (vira nomo) Brzo *Univ 1912:2*, 78 (*viena ĵurnalisto ~o Adler*).

Aroer/ [1896] **~o** *LI* Feb. 1896, 25b (*Kaj de ~o ĝis urbo Minito / Kaj poste ĝis Avel-Kerumo / Triumfas Izrael en sanga milito*).

arog/ [1906*] **~i** Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 66.9 (*kiu ~is ludi kun la bastonego de Jupitero*), 85.23 (*Vi ~as al vi esperi, ke vi kaptos viron per flatoj*).

arogant/ [1889] **~a** Z *RE* 27b (fiera), 38b (~a; дерзать: *esti ~a*), 56, 103a, 103b, 107b. *MV*, *UV*; Ger *Fant 1895*, 6 (*≈a, li opinias sin pli saĝa, ol la dioj!*); Sey *FlandLit 1904*, 8 ([Holando] *humiligis la ~an Albion'-on* [= Brition]); Mott *EEn 1906*.

arom/ [1891: *~a*] **~o** (antaŭe *aromat/o°*). *FK 1903*, 163.7 (*ni ambaŭ enspiradis per plenaj pulmoj la ~on de romaneco*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *E-isto* Jan. 1891, 6a [= *FK 1903*, 28.15] (*puraj, blankaj, delikataj, ~aj lilioj*); Straat *NlE 1933*, 22a. ‖ **~aĵa** Luyk *Iŝtar* 1924, 45.3 (*bonodoro, venanta el ĝardeno ~aĵa*). ‖ **~oterapio** *PIVS 1987*. ‖ **sen~a** G *NovAnt 1909*, 15.

aromat/ [1889] **~o** (surbaze de ark. Ru ароматъ, ark., *arom/*) Wahl *Princ 1889*, 12 (*Kiam ŝi iris preter, de ŝi ekblovis* […] *nekomprenigebla ~o*). ‖ **~a** (en ĝenerala senco ark., *aroma*, nur plu en kem. senco) Mott *EEn 1906* (aromatic).

Aron/ [1893: ~] [**~o**] (laŭ *PIV 2020 Aaron/o*) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 41.

arorut/ [1904] **~o 1** (kuir.) Z *EG 1904* (Arrowroot *(Stärkemehl)*).

arorut/ [1906] **~o 2** (bot.) Mott *EEn 1906* (arrowroot); Straat *NlE 1933*, 22b.

arpeĝ/ [1903] **~o** (muz.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Arpeggio, [en *EG 1907* aldone:] Harfen-anschlag); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

arsenik/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 101a, *MV*, *UV*.

arsenal/ [1909] **~o** (mil.) (antaŭe *batal/il/ej/o*, *arm/il/ej/o*) Z *ER 1909*; Straat *NlE 1933*, 22a.

arŝin/ [1889] **~o** (mez.) Z *RE* 5a, *EG 1904*.

art/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 8; Z *RE* 68a, 221a, *MV*; *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*La* [...]

palaco de belaj ~oj [en Ĉikago]); Z *Ham 1894*, 107 (*majstra ~o en skermado*). ‖ **~a** (~isma) Z *RE* 68a (lerta; искусный; «majstra, sperta kaj lerta krei fajnajn artaĵojn (pp homo, malofte pri la maniero krei)» - vmel, 2012-01-24); *LI* Mar. 1896, [33] (*internacia povas sole esti lingvo ~a*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 217b (ĵonglo; фокусъ). **~eco** Stank *Viv 1896*, 24 (*li ne vidis la tutan ~econ de la fablo*). **~emeco** *GermE* Maj. 1905, 55a (*la ~emeco de Sro F., kiu desegnis* [ilustritan poŝtkarton]). **~istejo** *EKato* Dec. 1903, 23 (*eniris ni ~istejon, ornamilejon* [de la teatro]). **~istino** Z *Adr 1889*, 19. **~isto** Z *RE* 4b, 221a, *Adr 1889*, 30 (*libera ~isto*), *Adr E-isto* Feb. 1892, 32 (*~isto de kantado*; vd. la RIM. je *kantado*), *Adr 1899*, 11 (*~isto-amanto* [probable celita *~o-amanto*]). ‖ **~efarita** Borel *GermE* Apr. 1905, 40b (*movado por enkonduko de internacia ~efarita lingvo*); (med.) (tek.) *PIVS 1987* (*~efarita reno* [aparato], *koro* [aparato]). ‖ **bel~oj** Beau *EFr 1903* (beaux-arts); Mott *EEn 1906*. **danc~o** Mott *EEn 1906* (→ *danc*). **skulpt~o** Sutk *ERu 1927*. **sorĉ~o** Beau *EFr 1903*.

artefakt/ [1987] **~o** *PIVS 1987*.

Artemiz/ [1888] **~o** (edzino de Maŭzolo, reĝo de Kario) G *Blov 1888*, 15.

artemizi/ [1906] **~o** (bot.) Mott *EEn 1906* (wormwood, mugwort).

arteri/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 4b; Villa *LernEs 1902*, 41; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

artesian/ [1899] **~a** (pp puto) (ark., *artez/a*) Abes *LI* Sep. 1899, 28 ([naftoputoj borataj] *kiel ĉiuj similaj „~aj“* (d'Artois) *putoj*).

artez/ [1906] **~a 1** (pp puto) (antaŭe *artesian/a*°) Mott *EEn 1906*; Wü *EV 1923*; Straat *NlE 1933*, 22a.

Artez/ [1923] **~o 2** (hist. franca duklando, poste provinco *Artois*) Z laŭ PIV kaj Wü *EV 1923*. ‖ **≈ano** Wü *EV 1923*.

artifik/ [1889] **~o** Z *RE* 85b, 99b, 211b, 215b, 227a (*~oj*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*kun ĉevalo sia elfaradis / Li tiel miregindajn ~ojn*; *lertaj kaj mirindaj ~oj*), 114 ([pp „leĝoscienculo[Z]“] *Kie nun estas liaj leĝoj, liaj rimedoj, liaj ~oj, liaj okazoj*° [kazoj]). ‖ **~isto** Z *RE* 85b, 100b. ‖ **sen~a** Z *RE* 162b (honesta); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **super~i** (superruzi) Z *RE* 132a.

artik/ [1889] **~o 1** (anat.) Z *RE* 81b, 158a, 198a, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Straat *NlE 1933*, 22b. ‖ **~ado** Straat *NlE 1933*, 22b (articulatie). **~igi** Straat *NlE 1933*, 22b. **de~igi** Z *RE* 178a (el~igi). **el~igi** Z *RE* 25b, 178a (de~igi); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **en~igi** Z *RE* 23b (enfari); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **en~igisto** Z *RE* 81b. ‖ **man~o** Barth *Ludo 1928*, 15.

artik. [1902] **2** (mll de *artikolo*) (ark., *art.*) Boi *Mona 1902*, 14 (*en sia Vortaro ~ R.*).

artikl/ [1890] **~o 1** (gram.) (ark. *artikol/o*) Lor *LernCs 1890* [g] 7.

artikl/ [1923] **~o 2** (ekon.) Benn *EDe 1923* (Handelsartikel, Artikel); *DeE 1926*, [452]; Straat *NlE 1933*, 22b.

artikol/ [1889] **~o 1** (en gazeto) (antaŭe *artikul/o*°) Z *RE* 194a (статья, gazeta ~o kaj jur.), *MV*, *UV*.

artikol/ [1889] **~o 2** (gram.) (antaŭe *artikul/o*° kaj *artikl/o*°) Z *RE* 194a (статья, gazeta ~o kaj jur.), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 27.1 (*La ~o „la“ estas uzata tiam, kiam ni parolas pri personoj aŭ objektoj konataj*). ‖ **~ano** Lojko *Ezop 1891*, 3 (*tiu ĉi libereco* [ne uzi la ~on] *estas ebla sen malopor-tuneco por ~anoj*).

artikol/ [1889] **~o 3** (jur.) Z *RE* 194a (статья, gazeta ~o kaj jur.), *MV*. ‖ RIM. ark. mll «artik.°»

artikul/ [1888] **~o 1** (en gazeto) (ark. *artikol/o*) Z *DL* 10 [I.3.b] (*Aliaj ekbrilis per senfinaj filozofadoj kaj skribis instruitajn ~ojn*° {artikolojn}), I.3.c (*Kelkajn fojojn mi eĉ legis longajn ~ojn*° {artikolojn} *pri mia afero*).

artikul/ [1888] **~o 2** (gram.) (ark. *artikol/o*) Z *DL* 17 [1.7] (*La vorto „la“ estas nomata „~o“*° {artikolo}), [1.8].

artil. [1889] (mll de *artilerio*) Z *Adr 1889*, 16 (*leŭtenanto de la 25-a ~. brigado*).

artileri/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 4b, *Adr 1889*, 3 (*staba kapitano de ~o*), *Adr 1896*, 20 (*subleŭtenanto de ~o*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 23 (*~a akademio*); *JarL UEA* Maj. 1910, 80 (*~a kapitano*). ‖ **~ano** Straat *NlE 1933*, 22b. **~isto** Straat *NlE 1933*, 22b.

artist/ [1906] **~o** (ark., *art/ist/o*) Mott *EEn 1906* (artist).

artiŝok/ [1889] **~o** (bot.) Z *MV*, *UV*; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 66.

artr/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910*, [243] (articulation).

Atre/ [1908] **~o** (mit.) Z *Ifig 1908*, 20 (*Du filojn ŝi* [Hipodamio] *al sia edzo naskis / Tieston kaj ~on*).

artrit/ [1889] **~o** (med.) Z *MV*, *UV*. ‖ **~ulo** Beau *EFr 1903* (arthritique).

Artur/ [1903] **~o** (vira nomo) *FK 1903*, 131.26 (*Ŝi aŭtomate sin apogis sur la brakon de ~o*).

Artus/ [1904] **~o** (vira nomo) Boi *Perd 1904*, [3] (*Aristino, filino de la granda* [reĝo] *~o*).

as [1887] **1** (finaĵo) Z *UL* 13 [n] (*sci~*), *RE* 209a (*plaĉ~*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 5.

as/ [1889] **2** (kartludo) **~o** Z *RE* 206b, *MV*, *UV*.

asafetid/ [1906] **~o** (kem.) Mott *EEn 1906*.

Asam/ [1989] **~a** R 1989 (Unu el la oficialaj lingvoj ŝtataj de → Hindio [pn. 24]).

asamble/ [1910] **~o** (pol.) (ark., *asembleo*) GM *EFr 1910*, [243] ([evit.; pref. *asembleo*] assemblée).

asbest/ [1904] **~o** (min.) Z *EG 1904* (Asbest); Mott *EEn 1906*; Straat *NlE 1933*, 22b; OA 9-2007.

ascend/ [1920: *~o*] **~i** Benn *EDe 1923* (suprenen iri, suprengrimpi, suriri; ne plu en *DeE 1926*). ‖ **~o** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*regula ~o de la plej simplaj ĝis ĉiam pli altaj formoj* [de vivo]).

ascensi/ [1908] **~o** (astr.) Roll *Mar 1908* (*rekta ~a*; Fr ascension droite | De Aufsteigung gerade° {legu: *gerade Aufsteigung*, nun *Rektaszension*}).

asekur/ [1889] **~i** Z *RE* 195b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *Adr 1896*, 16 (*inspektoro de ~a societo*). ‖ **~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 60, 74. ‖ **~inspektoro** *JarL UEA* Maj. 1910, 79.

asemble/ [1910] **~o** (pol.) (ne ĉe Z) (kp. ark. *asambleo*° kun -a-) GM *EFr 1910*, [243] (assemblée); *PVS 1954*; OA 8-1974.

Aseneg/ [1980] **~o** (etno) Knoedt *Luz 1980* (ano de Sahara popolo).

aseps/ [1911: *~a*] **~o** [1923*] Z laŭ Wü *EV 1923*. ‖ **~a** GM *Usuel EFr 1911*.

asert/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 1-1909.

asesor/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 5; Z *Adr 1889*, 25 (*kolegia ~o*), *EG 1904*, *Reviz 1906*, 8.3 (*via ~o. Li sendube estas homo instruita*), 45.28 (*Oni volis eĉ fari min kolegia ~o*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

asfalt/ [1889] **~o** Z *RE* 5a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~i** Garz *GramEs 1908*. ‖ **~isto** *JarL SAT* 1923, 49.

asfiksi/ [1906] **~o** (med.) Mott *EEn 1906*.

asign/ [1889] **~i** Z *RE* 5a, *MV*, *E-isto* Feb. 1892, 21 (*venas al la sirkaro la diversaj posedantoj de ~oj kaj akceptas la pagon*), *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (assignation (à comparaître)).

asimil/ [1907] **~i** (tr.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914. ‖ Kp. *asimilaci/o*. ‖ **~iĝi** *Cion 1926*, 13 (*Oni tre malfacile ~iĝas al la kondiĉoj de komuna, kooperativeca vivo*), 15.

asimilaci/ [1909] **~o** Z *ER 1909*. ‖ Kp. *asimil/i*.

Asiri/ [1903] **~o** (hist.) (regno) Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*~o* [...] *memoris* [...] *teron feliĉegan*). ‖ **~ano** *PropN 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 36.3 (*Al la militemaj kaj ĉasamaj ~anoj Iŝtar estas diino de la milito kaj ĉasado*).

asist/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Wü *EV 1923*; OA 8-1974 (*~i kirurgon ĉe operacio*). ‖ **~a** Wü *EV 1923*. ‖ **~antino** OA 8-1974 (*sociala ~antino en fabriko*). **~anto** (antaŭe *asistent/o*°) Mott *EEn 1906*; Wü *EV 1923*. ‖

fervoj~anto *JarL UEA* Maj. 1910, 61. **poŝt~anto** *JarL UEA* Maj. 1910, 76 (*supera poŝt~anto*).

asistent/ [1897] **~o** (ark., *asist/ant/o*) Z *Adr 1897*, 10 (*komerca ~o*).

askalonik/ [1921] **~o** (bot.) FL *EnE 1921*, 345 (→ ŝaloto; speco de ajlo).

askarid/ [1906] **~o** (zool.) Mott *EEn 1906*.

asket/ [1903] **~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*Tiel pensis teologiistoj°, poetoj, ~oj*); Mott *EEn 1906*; Straat *NlE 1933*, 22b. ‖ **~a** Mott *EEn 1906* (baza formo); Straat *NlE 1933*, 22b. ‖ **~ismo** (antaŭe *asketicismo°*) Straat *NlE 1933*, 22b.

asketicism/ [1906] **~o** (ark., *asket/ism/o*) Mott *EEn 1906*.

asklepiad/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*; Wü *EV 1923*.

Asklepios/ [1890: ~] [**~o**] (mit.) (ark., *Asklepi/o*) G *Kond 1890*, 29 [t] (*Zeŭs, ~° kaj Herakles°*).

asoci/ [1904] **~o 1** (societo) (antaŭe *azociacion/o°* [1890], *asociaci/o°* [1898]) Z *EG 1904* (Association° {Vereinigung, Bund}); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~i** Mott *EEn 1906*. ‖ **~ato** *LI* Jul. 1899, 5 (*s-ro Ernest Naville, ~ato de l' Akademiaro franca*). **~into** Mott *EEn 1906*.

asoci/ [1957] **~o 2** (aro da kunligitaj diversaj aferoj) War *GD 1957*.

asociaci/ [1898] **~o 1** (societo) (ark., *asoci/o 1*) [Beau] *L'Esp* Maj. 1898, 58 (*organo de l'~o* [La Paix par le Droit]); *EKato* Nov. 1903, 15 (*leĝoj pri* [...] *~oj*), Dec. 1903 [t 2a] (*~o por preĝo*).

asociaci/ [1973] **~o 2** (aro da kunligitaj diversaj aferoj) (ark., *asocio 2*) Szerd *ScRe* 1973/2:3, 43.

asonanc/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904* (Assonanz); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

asparag/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 191a, *MV*, *UV*.

aspekt/ [1907] **~o** (antaŭe *el/rigard/o*) Z *EG 1907* (Aussehen, Anblick; ne en *EG 1904*); OA 1-1909.

asperg/ [1904] **~i** (reli.) Z *EG 1904* ((*mit Weihwasser)* besprengen, benetzen); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (asperger | to sprinkle | besprengen). ‖ **~o** Mott *EEn 1906*. ‖ **~ilo** Mott *EEn 1906*.

aspergil/ [1926] **~o** (bot.) Benn *DeE 1926*, 453 (Kolbenschimmel).

aspid/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 5a, *MV*, *UV*.

aspir/ [1904] **~i** Z *EG 1904* ((er)streben, sich bestreben, trachten); OA 3-1921. ‖ **~o** Z *Ifig 1908*, 12 (*≈on lian nomas vi minaco?*). ‖ **~ado** Z *Rab 1908*, 41.24 (*tiele staras la afero de via ~ado pri la fraŭlino*). **~anto** (antaŭe unuvortaĵo *aspir-ant/o*).

aspirant/ [1903] **~o** (ark., *aspir/ant/o*) Beau *EFr 1903* (prétendant (marriage)); Mott *EEn 1906* (pretender, claimant, suitor).

aspirin/ [1923] **~o** (med.) Wü *EV 1923*; *PIV 1970*; OA 9-2007.

astak/ [1911] **~o** (zool.) (genro *Astacus* de krustacoj) GM *Usuel EFr 1911*.

Astarta/ [1891] [**~o**] Majn *Manf 1891*, 3 (~ [...] *estas simpla virina nomo sen ia aludo je° la signifo la Finika° diino*).

asterisk/ [1957] **~o** (antaŭe *stel/et/o*) War *GD 1957*; *PIV 2005*.

astm/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904*; Borel *GermE* Mar. 1905, 28a (*nova kuracilo por ~o, bronkito, nazkataro*); **~ilo** Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

astr/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~oj); Z *Rab 1908*, 108.5 (*Luno estas nia ~o*); OA 1-1909. ‖ **~olumo** Mott *EEn 1906*. **~oplena** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

Astraĥan/ [1892: ~] [**~o**] (gubernio en Ruslando) Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 28 (*gub. ~*).

astralin/ [1898] **~o** (kem.) Abes *LI* Maj. 1898, 68 ([ili] *ile* [per, helpe de] *partuma distilado fabrikas de* [la nafto] *gazolinon, benzinon, ~on, kerosinon°* {kerosenon}).

Astrein/ [1923] **~o** Wü *EV 1923*.

astrolab/ [1908] **~o** (astr.) (mar.) (hist.) Roll *Mar 1908* (FR astrolabe | DE Astrolabium).

astrolog/ [1893] **~o** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 [= *FK 1903*, 183.21] (*la ~oj ektimigis la popolojn per antaŭdiro, ke baldaŭ fariĝos kuniĝo de ĉiuj planedoj*); B *LI* Feb. 1904, 44 (*li alvokis* [la] *plej gloran ~on el Tebo*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ Kp. *astrologi/*.

astrologi/ [1889] **~o** Z *RE* 5a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*~aj kaj kabalaj antaŭdiroj*). ‖ Kp. *astrolog/*.

astronom/ [1893] **~o** (antaŭe *astronomi/ist/o*) [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 [= *FK 1903*, 184.35] (*la glora franca ~o Kamilo F.*); *FK 1903*, 193.8 (*La Amerika ~o Jonson*); OA 1-1909.

astronomi/ [1889] **~o** Z *RE* 5a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** *LI* Dec. 1895, 15 (*~a observatorio*). ‖ **~isto** (ark., *astronom/o*) G *NovJ 1891*, 6 (*sekigitaj ~istoj*).

Aŝik/ [1895] **~o** (turka muzikisto) Kuŝ *Aŝik 1895* [t] (*~-Kerib*), 3 (*ekvidinte la dormantan ~on (ludiston sur ludilo)*).

aŝok/ [1959] **~o** (bot.) (reli.) (hinda sankta arbusto) Sek *Nepal 1959*, 209.

aŝvatj/ [1959] **~o** (bot.) (reli.) (sankta figujo) Sek *Nepal 1959*, 209.

at/ [1887] Z *UL* 20 (*kompren~a*), [v], *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.

‖ **A** ‖ **aĉet~a** Z *FE 1894*, 25.4. **adres~o** Z *A 1905*, 7.1 **akompan~a** Z *DL* 24. **altrud~a** Z *A 1905*, 7.1 **am~a** Z *UL* 23; Z' *UL* YI *1888*, *1888*, 45 [v]; Z *RE* 109b (*tre am~a*), *FE 1894*, 22.11. **am~o** Einst *Plen 1888*, 15 [g]; Z *RE* 92a, 92b, 105a. **am~ino** Einst *Plen 1888*, 15 [g]. **aprob~ta** Z *A 1905*, 5.4. **asoci~o** *LI* Jul. 1899, 5. **aŭd~a** Z *DL* 32.

‖ **B-Ĉ** ‖ **bat~e** Z *DL* 20. **bat~o** Z *FE 1894*, 22.3. **bezon~a** Z *Ald 1888*, 13. **cit~a** Z *RE* 19 (*cit~aj vortoj*). **ĉagrenum~a** (~ata) Einst *Plen 1888*, 34. **ĉirkaŭ~a** G *Blov 1888*, 16.

‖ **D** ‖ **deput~aro** Z *RE* 179b (popolkonsiliĝo; сеймъ, «sejmo»). **deput~o** Z *RE* 25b (elektito), 38. **dev~a°** Z *RE* 41 (должный, «devigita»), 42 (достодолжный, «devigita»). **dezir~e** Z *Ald 1888*, 11. **disfrot~a** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123. **diplom~a** Tidestrand *E-isto* Maj. 1894, 95 [r]. **disĝem~a** Waś *LI* Jan. 1896, 3. **divid~a** Z *UV*, *enk. 2*. **divid~o** Z *RE* 45. **dung~o** Z *RE* 103b.

‖ **E** ‖ **eduk~o** Z *RE* 133b. **efik~aĵo** Beau *EFr 1903*. **elfos~a** *Nürn 1889* [g] 17 (*Tie ĉi multaj malnovaj moneroj estis elfos~aj°* [el~itaj]). **el-don~a** Z *DL* 14. **enport~a** (ark., *importata*) *Adr 1898*, 10.

‖ **F-Ĵ** ‖ **far~a** Z *FG*, 6.2 h; Beau *EFr 1903* (→ *at*). **far~e** Z *FG*, 6.2 h. **favor~o** Z *RE* 24a (*tempa ~ato*; временщикъ), 92a, 105a; Luyk *Iŝtar* 1924, 53.7. ‖ **hav~a** Z *FE 1894*, 22.12. **juĝ~o** Z *RE* 138b (подсудимый).

‖ **K-L** ‖ **kaŝ~e** Z *RE* 200a (sekrete). **kaŭz~a** OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *angoro*). **kompren~a**, Z *UL* 20. **kon~a** Z *RE* 126b, *A 1905*, 5.4. **kon~aro** *EKato* Okt. 1903, 4. **konfid~o** (advokato) Z *RE* 136a. **konstru~a** Z *FE 1894*, 25.10. **korprem~eco** Luyk *Iŝtar* 1924, 32.1; OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *angoro*). **kre~a** Z *FE 1894*, 27.5.

‖ **M-P** ‖ **malestim~a** Z *RE* 149b. **mezur~a** Z *RE* 101a. **multig~o** Z *RE* 97b. ‖ **nesci~a** Z *RE* 7a, 108b. **nekon~a** Z *RE* 7a, 108b, *A 1905*, 7.1. **nom~a** Z *FE 1894*, 36.1. ‖ **pag~a** Z *FE 1894*, 25.7. **plend~o** Z *RE* 123b. **pres~a** Z *RE* 228b (*literoj pres~aj*), *A 1905*, 8.3.

‖ **R** ‖ **reforig~a** [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23. **reg~o** Z *RE* 28b (*fidela reg~o*), 137a (subulo, pp civit-ano de reĝlando), *MV* 57. **rekomend~a** Z *A 1905*, 5.4. **renkont~a** Z *RE* 142a (*esti renkont~a*). **rigard~a** Z *A 1905*, 2.1. **romp~a** Z *A 1905*, 8.3.

‖ **S-Z** ‖ **send~a** Z *RE* 145a. **send~ulo** (ark., *send-ito*, *sendinto*) G *NovJ 1891*, [3]. **serĉ~a** Z *FE 1894*, 25.9. **skrib~a** Z *UV*, enk. 2. **ŝat~eco** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Wicke *Galero 1922*, 25. ‖ **tir~a** Z *RE* 161b. **toler~a** Z *A 1905*, 4.3. **turn~a** Z *A 1905*, 3.3. ‖ **uz~eco** Z *A 1905*, 1.2. **uz~a** Z *RE* 213a, *FE 1894*, 27.1. ‖ **Zeŭsam~o** Kof *Ili 1895*, 5. **zorg~o** Z *MV* 73, 133b.

atak/ [1888: *~o*] **~i** Z *RE* 5a, 52, 105a, 107a (наступать, «surpaŝi, ataki», verbo plursignifa), 107a, 108a, 152b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 14. ‖ **~o** Z *DL* 26 (*~o de malprudento*), *RE* 143b, 154a. ‖ **~ado** Z *Ham 1894*, 7 (*sovaĝa ~ado*). **~anto** Z *FE 1894*, 14.14 (*Kvinope ili sin ĵetis sur min, sed mi venkis ĉiujn kvin ~antojn*). **~egi** Z *RE* 116a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ema** Z *RE* 52. **~isto** Z *RE* 108a. ‖ **kontraŭ~o** (mil.) G *EPl 1916*.

atar/ [1908] **~o** (esenco el floraj folioj) Rhod *EnE 1908* (attar).

atavism/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*; Z *EG 1907* (Atavismus; ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

Atĉin/ [1923] **~o** Wü *EV 1923*.

ateism/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Atheismus); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

ateist/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Atheist); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 25.6 (*kaj se tio ĉi ne bone iros, tiam fariĝi ~o!*); OA 3-1921.

Aten/ [1892: *~oj*] **~o** B *VdE 1910* [→ *epiteto*] (*En la epopeoj de Homero ~o havas la epiteton « strig-okula »*). ‖ **~oj** (tiel *pl.*, ark. *~o sg.*; kp. EN *Athens*, *pl.*) G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*de roka pendaĵo* [ili] *rigardadis ~ojn*); Ger *Fant 1895,* 5 ([Sokrato] *estis por ~oj tio sama, kio la tabano por ĉevalo*). ‖ **≈a** Ger *Fant 1895,* 5 (*ĉe laŭtaj krioj de la popolo ≈a*). ‖ **≈ano** Ger *Fant 1895,* 6 (*Tiel diradis unu al la alia la ≈anoj*), 8; Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*Lipario estis rabadita de ~anoj*).

atenc/ [1889] **~i** Z *RE* 143b, 145a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 140a, 143b; Majn *Manf 1891*, 6 (*malvarma prudento kun nova espero vin fortiros per sia ~o*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Luyk *Iŝtar* 1924, 15.3 (*~o kontraŭ mia vivo per veneno*). ‖ **~into** Z *Ifig 1908*, 21 (*per kruela morto nun la reĝo / La ~inton punas*). ‖ **tro~i** Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*Ĉu* La Ventegon [de Ŝekspiro] *esperantigante / Mi tro~as?*).

atend/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 12; Z *RE* 26a, 118b, 136a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.9 (*Venu, ni ~as vin, Savonto de la mondo*), 40.7 (*Kiam vi ekparolis, ni ~is aŭdi ion novan*), 42.5 (*Mi foriras, sed ~u min, ĉar mi baldaŭ revenos*). ‖ **~o** Z *DL* 14. ‖ **~ante** Z *Ald 1888*, 4. **~anto** Wahl *Princ 1889*, 8 ([aparta speco] *inter la ~antoj la movadon de l' akvo* {inter tiuj, kiuj ~as la movadon de l' akvo}). **~ema** (pacienca) Z *Ald 1888*, 18. **~emo** (pacienco) Z *DL* 7; Einst *Plen 1888*, 22 (*≈emo estas dua kuraĝo*); Marig *LernIt 1890*, 33 (cit. el *Plen 1888* transprenita); Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *DL* 4. **~ite** Z *FE 1894*, 22.15 (*Li venis al mi tute ne ~ite*; kp. unuvorte *ne~ite*). ‖ **el~i** Z *RE* 211b (uzi). **mal~eme** (senpacience) G *Blov 1888*, 17. **ne~ema** (senpacienca) Z *DL* 12. **ne~ite** Z *RE* 170a (subite, surprize; kp. duvorte *ne ~ite*). **pri~inda** *ET* 1920-07-05, 4c (*pri~inda* [gazet-] *artikolo*). **sen~a** Z *RE* 111a; Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77 (*kaprica kaj ŝanĝema humoro: jen ridoj, jen ploroj sen~aj*). **sub~i** (subrigardi) Z *RE* 138b.

atene/ [1904] **~o 1** (kultura domo) Melck *FlandLit 1904*, 11 (*profesoro en la Antverpena ≈o*); Duy *Pract 1906*.

Atene/ [1892: ~] [**~o**] **2** (templo de Atena) G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*La pinto de la ponardego*° {glavo} *de la giganta ~-Promaĥos flamis en la* [vespera] *ĉielruĝo*); Mott *EEn 1906* (Athenean).

atent/ [1888: *~eco*] **~a** Z *RE* 19a (~ema), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 26.17 (*Li diras, ke mi estas ~a*), 26.18 (*Li petas, ke mi estu ~a*). ‖ **~e** Z *RE* 24b (*~e rigardi*). **~i** Z *RE* 19a (внимать); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~o** G *Blov 1888*, 18; Z *RE* 19a (*meti ~on*), 154b (senmovo, senforigo); *SvE 1893*, 5b (*turni sian ~on je*). ‖ **~eco** G *Blov 1888*, 17; Mott *EEn 1906*. **~ema** Z *RE* 19a (~a). ‖ **mal~i** Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*ŝajnas, ke ili* [la Izraelidoj] *tute mal~as la altan destinon proponitan al ili* [de Dio]). **sen~e** Mott *EEn 1906*.

atest/ [1888: *~anto*] **~i** (jur.) Z *RE* 89a (*malvere ~i*), 178a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** (kp. ark. *bileto 2*°) Z *RE* 5a; Lang *LI* Okt. 1898, 157 (*~o de bapto*; *li donu skriban ~on*). **~anto** G *Blov 1888*, 9; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **konfid~o** (jur.) Z *RE* 40b (довѣренность, «prokuro»), (→ *konfid*) *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **venk~o** Desh *Avent 1907*, 5 (*venk~o de la gloro*). ‖ RIM. Kp. ark. *test/*.

Atik/ [1908] **~o** (antaŭe *Attik/* kun du -tt-) Rhod *EEo 1908*, 514b (Attica).

ating/ [1889] **~i** Z *RE* 39 (*peni ~i*), 40a, 42 (дослужиться: *~i per servado*; la baza senco estas: «per longa fidela kaj diligenta servado meriti pli altan rangon aŭ postenon» - vmel, 2017-06), 65 (*per forto ~i*), 107a, 116a, 118a, 144a, 144b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 70.33 (*≈u min la punoj plej kruelaj*), *FE 1894*, 42.1 (*Ni ĉiuj kunvenis, por priparoli tre gravan aferon; sed ni ne povis ~i ian rezultaton°, kaj ni disiris*). ‖ **~o** Z *Ham 1894*, 110.6 ([helpi] *Al la ~' de nia celo*). ‖ **~ebla** (antaŭe *ricevebla*) Z *RE* 42; Stank *Viv 1896*, 18 (*la ideo* [...] *estas ~ebla ne al ĉiuj*). **~itaĵo** (ark., *atingo*) *Cion 1926*, [3] (*la celoj kaj ĝisnunaj ~itaĵoj° de la Cionista movado*). **re~i** Z *RE* 102b.

atipoid/ [1923] **~oj** Wü *EV 1923*.

Atlant/ [1903] **~a** (Oceano) (ark., *Atlantik/a*) *FK 1903**, 205.29; G *EPl 1916*.

Atlantik/ [1903: *~a*] **~o** (oceano) OA 8-1974*. ‖ **~a** (antaŭe *Atlant/a°*) Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*nebuloj ~aj*); Z *EG 1904* (*~a Oceano*); Mott *EEn 1906* (*~a Oceano*).

atlas/ [1889] **1 ~o** (ark., *saten/o*) Z *RE* 5a; Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 (*meblaj kovriloj* [...] *el blua ~o*); Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (satin); *FK 1903*, 154.7] (*La meblaj kovriloj estis el blua ~o*); Beau *EFr 1903* (satin); Z *EG 1904* (Atlas-(köper)); Mott *EEn 1906*; Desh *Avent 1907*, 5 (*jakoj el ~o° altranĉita*); B *Sinj 1909*, 10 (*Da puntoj, rubandoj, tuloj, gazoj, kaŝmiroj, ~oj° multe estis en la ŝrankoj kaj komodoj*); OA 2-1914. ‖ **~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (satiné); Melck *FlandLit 1904*, 13 (*~a koltuko*); G *Tadeo 1918*, [3-a eld. p. 127] (*blankaj, ~aj ŝuetoj*).

atlas/ [1893] **2 ~o** (maparo) *E-isto* Dec. 1893, 190 (*geografia ~o*); Z *EG 1904* (Atlas (Kartensammlung)); OA 8-1974 (*geografia, historia, anatomia, moda ~o*). ‖ **poŝ~o** *PoŝAtl 1971* [t] (*Poŝ~o de la Mondo*).

Atlas/ [1907: ~] [**~o**] **3** (montaro) Desh *Avent 1907*, 5 (*kreskaĵoj°* [plantoj] *kolektitaj sur la suproj de ~ kaj en la dezerto Zaara°* {Saharo}).

atlet/ [1902] **~o** Villa *LernEs 1902*, 41 (atleta); *FK 1903*, 199.16 (*La « feliĉa elektito » fariĝis unu ~o, kiu ne havis sukceson en la cirkoj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

atletik/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (athletics).

Atm/ [1959] **~o** (reli.) *Nepal 1959*, 203, 209.

atman/ [1959] **~o** (reli.) (sankta figujo) Sek *Nepal 1959*, 209.

atmosfer/ [1889] **~o 1** (de planedo) Z *RE* 5a, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 [= *FK 1903*, 184.31] (*la oksigeno de nia ~o*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

atmosfer/ [1957*] **~o 2** (etoso) War *GD 1957*; Barth *Ludo 1973*, 5 [a] (*en ~o°* {etoso} *kiam la nacisocialismo ekkreskegis*).

atom/ [1889] **~o** Z *RE* 5a; Boi *Mona 1902*, [11] (*tiuj Monadoj estas la veraj ≈oj de la Naturo*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~ismo** vd. la unuvortaĵon *atomism/o*. ‖ **dis~igi** Aur *EKato* Okt. 1903, 5 (*se vi dis~igus kaj miksus* [la homajn organojn] [...] *vi detruus la korpon*).

atomism/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (atomisme).

atoni/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (atonie); Mott *EEn 1906*.

atorni/ [1908] **~o** (jur.) Rhod *EnE 1908* (attorney-at-law).

atrabil/ [1908] **~a** (melankolia) Rhod *EnE 1908* (atrabilious); Minor *EDe 1924*. ‖ **~eco** Rhod *EnE 1908* (atrabiliousness).

atrakci/ [1987] **~o** (teatr.) *PIVS 1987*.

atribu/ [1907] **~i** (antaŭe *al/skrib/i*) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 1-1909.

atribut/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 3-1921.

Atrid/ [1895] **~o** Kof *Ili 1895*, 3 (*De tiu tago, de kiu disigis sin ekdisputinte / La ordonanto al viroj, ~o, de l' dia Aĥilo*).

atrikapil/ [1921] **~o** (zool.) (birdeto) FL *EnE 1921*, 325 (La *Sylvia atricapilla*, En blackcap).

atripl/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 88a, *MV*, *UV*.

atrofi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (athrophie); Mott *EEn 1906*.

Attik/ [1892] **~o** (ark., *Atik/o*) G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*La pinto de la ponardego*° {glavo} [de statuo en Ateno] *flamis en la* [vespera] *ĉielruĝo, kiel torĉo ekbruligita super ~o*°).

atut/ [1889] **~o** (en kartludo) Z *RE* 76a, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 76a.

aul/ [1894] **~o** (tiel «a-ul/o»; speco de malgranda monta vilaĝo en Kaŭkazo) Devj *Demon 1894*, 54 (*Malsupre montras sin ~oj*).

aŭ [1887] **1** Z *UL* 21 [v], *RE* 89a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 14.12, 24.6, 27.1 (*personoj ~ objektoj konataj*). ‖ **aŭ … aŭ** Z *FE 1894*, 15.7 (*ĉe ĉiu vorto, kiun vi diros, el via buŝo eliros ~ floro ~ multekosta ŝtono*), 19.10 (*ĉe ĉiu vorto,* [...], *eliros el via buŝo ~ serpento ~ rano*). ‖ **ĉu … aŭ** Z *FE 1894*, 20.14 (*Ĉu vi estas surda ~ muta?*), 25.13, 31.18 (*Ĉu li donis al vi jesan respondon ~ nean?*).

aŭ! 2 (interj. de doloro) *NLR* Sep. 1955 [v]. ‖ **~i** (dolorĝemi *(pro io)*) *NLR* Sep. 1955 [v].

aŭd/ [1887] **~i** Z *UL* 20, [v]; Belm *Heine 1888*, 49; Z *RE* 160b (*ne ~i*), 168b, 185a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 105 (*Baldaŭ ~os* [ekscios] / *Vi iom pli*), *FE 1894*, 9.5 (*Ni vidas per la okuloj kaj ~as per la oreloj*), 40.1 (*En la daŭro de kelke da minutoj mi ~is du pafojn*), 40.7. ‖ **~o** Z *RE* 184b (~ado). ‖ **~ado** Z *RE* 184b (~o); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~antaro** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*parolado* […] *antaŭ multnombra ~antaro*). **~ata** Z *DL* 32. **~eble** Einst *Plen 1888*, 35. **~inte** Z *DL* 25. **~ita** Z *DL* 41.

aŭdac/ [1934*: *~i*] **~a** OA 8-1974. ‖ **~i** *PV 1934** (baza formo; ne ĉe Z).

aŭdienc/ [1889] **~o** Z *RE* 5a; Villa *LernEs 1902*, 41; *FK 1903*, 99.29 (*Mendoza*° {Mendozo} *aranĝis por li ~on*), 103.26 (*Ili petas ~on ĉe la reĝino*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908**, 99.22 (*ĉe mi ĝi neniam ricevos ~on*).

aŭditori/ [1889] **~o** Z *RE* 5a; Villa *LernEs 1902*, 41; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (auditoire (local), amphithéâtre | auditorium | Auditorium).

Aŭguĉj/ [1888] **~o** (karesformo de *Aŭgust/*) Z *DL* 24 [10.13] (*~o kaj Aŭgunjo estas bonaj infanoj*); Lib *LernLv 1889*, 9.

Aŭgunj/ [1888] **~o** (karesformo de *Aŭgust/in/*) Z *DL* 24 [10.13] (*Aŭguĉjo kaj ~o estas bonaj infanoj*); Lib *LernLv 1889*, 25.

aŭgur/ [1907: *~o*] **~i** OA 6-1935. ‖ **~o** Z *EG 1907* (Wahrsagung, Vorbedeutung; ne en *EG 1904*).

Aŭgust/ [1888] **~o 1** (vira nomo) Z *DL* 17 [2.11] (*~o estas bona, Mario estas pli bona ol ~o, sed Ernestino estas la plej bona el ĉiuj miaj gefratoj*), *RE* 3a; Lib *LernLv 1889*, 9; Z *FE 1894*, 22.11 (*~o estas mia plej amata filo*); *FK 1903**-2 ([oficiro] *petis* [la imperiestron] *~on eksigi lin de la servo*); OA 7-1958. ‖ Rim. Karesformo estas *Aŭguĉjo*.

Aŭgust/ [1888] **~o 2** (monato) Z *DL* 29, *RE* 3a, *MV*; Villa *LernEs 1902*, 41 (≈o); Z *UV* (Août {de 1990: aout} | August | August | Августъ {de 1918: август} | Sierpień {2012: sierpień}). ‖ Rim. Nuntempe monatonomoj estas skribataj majuskle nur plu en la angla kaj la germana.

Aŭgustus/ [1890: *Plej~a*] **~o**. ‖ **Plej~a** Red. *E-isto* Maj. 1890, 44b ([N.N.] *tradukis la dramon „Renaskita Manfred“ de Plej~a prezidanto de Rusa Akademio de sciencoj*).

aŭkci/ [1903] **~o** (antaŭe *aŭkcion/o*°) Cart 1903; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 16.22 (*matraco, kiun ĉe ~o iu forŝiris de ili per plidono*), 40.6 (*Li konsilis al vi, ke vi vendu per ~o vian dokumenton de nobeleco*); OA 1-1909. ‖ **~e** Z *EG 1904* (~e vendi). ‖ **~isto**, Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

aŭkcion/ [1903] **~o** (ark., *aŭkci/o*) E. Radvan-Ripinski *LI* Jan. 1903, 13 (*En Japanujo oni opinias la ~on tre solena afero*).

aŭr/ [1987] **~o** *PIVS 1987*.

aŭrantiac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910*. (*Ekz.: citronarbo, oranĝujo*).

aŭreol/ [1906] **~o 1** (antaŭe *glor/kron/o*) Mott *EEn 1906*; Z *EG 1907* (Aureole, Heiligenschein; ne en *EG 1904*); G *EPl 1916*; OA 6-1935.

aŭreol/ [1916] **~o 2** (prestiĝo) G *EPl 1916* (nimb, glorja); OA 6-1935.

aŭrig/ [1926] **~o** (astr.) Benn *DeE 1926*, 453 (Fuhrmann).

aŭrik/ [1908] **~a** (mar.) Roll *Mar 1908* (*~a velo*; FR aurique | DE schrat {legu: Schrat-[segel]} | IT auriche {? duba, probable [*randa*] *aurica*?); Wü *EV 1923*. ‖ **~vela** Wü *EV 1923*.

aŭrikul/ [1904] **~o 1** (bot.) (floro *Primula auricula*) Z *EG 1904* (Aurikel [ankaŭ Schlüsselblume]); Mott *EEn 1906*.

aŭrikul/ [1923] **~o 2** (zool.) (G. *Auriculus* de marlimakoj) Wü *EV 1923*.

aŭror/ [1907] **~o 1** (sin. *matenruĝo*) *Heck 1907*, 113; G *NovAnt 1909*, 9 (*Iras kun la rozfloro / Al renkont' de l' ~o*).

Aŭror/ [1903] **~o 2** (mit.) Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

aŭskult/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 58a (*longe ~i*), 154b, 184b, *MV*, *UV*. ‖ **~adi** Z *Ifig 1908*, 19 ([de Tantalo] *spertoriĉajn saĝajn vortojn / La dioj mem kun ĝuo ~adis*). **~ante** Z *RE* 58a (*sin forgesi ~ante*). **~anto** Z *EG 1904*. **~inte** Z *Ald 1888*, 1. ‖ **el~i** Z *Ham 1894*, 15 (*el~u, kion mi raportos*). **el~inte** *LI* Dec. 1895, 7 (*el~inte vin, oni rimarkas* {ke Eo estas arta lingvo}). **je~i** Lib *LernLv 1889*, 45 (*Montoj kaj intermontoj° je~is bruegadon* {de Dio}). **sub~i** Z *EG 1904* (ab- od. erhorchen, erlauschen).

aŭspici/ [1903] **~oj** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Auspizien, Anzeichen); Borel *GermE* Maj. 1905, 54b (*publika parolado pri Eo sub la ~oj de la unuiĝo „W.“*); Mott *EEn 1906*.

aŭst. [1890] (mll de *aŭstra*) G *Kond 1890*, 42 (*guldenoj ~*).

aŭstr/ [1890: ≈*ujo*] **~o** Z *EG 1904*. ‖ **~a** Z *EG 1904*. ‖ **~ia** (= *aŭstr/uj/a*) (*la ligo de germanlingvaj austriaj°* {legu *aŭstriaj*} *grupoj e-istaj*) *InfRap* Jan. 1910 [t]. **≈io** *JarL SAT 1923*, 20; But *EEn 1967*, 443c; R 2009. **≈ujo** G *Kond 1890*, 42 (*~ujo-Hungarujo*); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *EG 1904*; R 1922; R 2009. ‖ **≈o-Hungario** R 1989 (→ Aŭstrio [pn. 2]). **≈o-Hung[aruj]o** Z *Adr 1889* [t 2]. **≈olando** Z *EG 1904*. **≈ujo-Hungarujo** G *Kond 1890*, 42.

Aŭstralazi/ [1967] **~o** But *EEn 1967*, 443b.

Aŭstrali/ [1889] **~o** Z *Majn 1889-12* (*En Ameriko kaj ~o nia lingvo havas adeptojn*), *Adr 1889* [t 2]; *Tromp 1891*, [80]; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; R 1922; But *EEn 1967*, 443b; OA 8-1974. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 157 [= *FK 1903*, 197.27] (*Kolonio komunista de ~aj* [mj.] *elmigrantoj estas nun fondata en Paragvajo*), *EG 1904* (≈a); Mott *EEn 1906* (~a). ‖ **≈ano** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~ano).

aŭstralopitek/ [1987] **~o** (speco de prahomo) *PIVS 1987*.

aŭt/ [1934*] **~o** (mll de *aŭtomobilo*, ne ĉe Z) *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 8-1974. ‖ **~isto** *PV 1934* (→ *aŭto*, *ŝoforo*; ne en *PV 1930*).

aŭtent/ [1916] **~a** G *EPl 1916* (plusendas al *aŭtentika*); *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ Kp. *aŭtentik/a*.

aŭtentik/ [1898] **~a** (kp. *aŭtent/a*) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (originala; authentique); Villa *LernEs 1902*, 41; Z *EG 1904* (glaubhaft, echt, authentisch); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; G *EPl 1916*; *PIVS 1987* (*~a naskiĝ-atesto*). ‖ **~eco** G *EPl 1916*.

aŭtobiografi/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Autobiographie, Selbstbiographie); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

aŭtobus/ [1923] **~o** Wü *EV 1923*; *PV 1934* (aŭtomobila omnibuso); *PIV 1970*; OA 8-1974. ‖ Kp. *omnibus/o* (hist.) (Pasinteca, origine ĉevaljungita, publika enurba veturilo).

aŭtodafe/ [1908] **~o** (hist.) (bruligado de herezulo) Rhod *EnE 1908* (auto-da-fe).

aŭtodidakt/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

aŭtofag/ [1926] **~a** (zool.) Benn *DeE 1926*, 453 (*~a birdo*, Nestflüchter).

aŭtograf/ [1901] **~o** Z *Adr 1901*, 6 (*kolektanto de portretoj de ĉiaj gloraj personoj kaj de iliaj ~oj*), *EG 1904* (Autograph); OA 2-1914.

aŭtografi/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

aŭtokrat/ [1889] **~o** Z *RE* 176b (baza vortkategorio ne deduktebla); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Autokrat, Selbstherrscher); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914; OA 7-1958. ‖ **~a** Z *RE* 176b; Mott *EEn 1906*.

aŭtokrati/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 3-1921.

aŭtomat/ [1889] **~o** Z *RE* 3a; Beau *EFr 1903*; *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~a** Z *EG 1904* (automatisch, selbsttätig). **~e** *FK 1903*, 131.26 (*Ŝi ~e sin apogis sur la brakon de Arturo*).

aŭtomobil/ [1904] **~o** (antaŭe *mem/mov/a vetur/il/o* [*FrazL 1903*, 20]) (mll *aŭt/o*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; *PV 1930*, *1934*. ‖ **~isto** *PV 1934*.

aŭtonom/ [1896: *~eco*] **~a** Boi *VdE 1909*; OA 4-1929. ‖ **~eco** Ben-David *LI* Feb. 1896, 19 ([Eo] *transiris en la staton de* ~eco); B *VdE 1910*; Chris *DeE 1923*, 62. ‖ Kp. *aŭtonomi/o*.

aŭtonomi/ [1903] **~o** Aur *EKato* Okt. 1903, 5 (*En homa korpo ĉiuj organoj havas ~on*), Nov. 1903, 15 ([la helpantoj] *tamen konservu ~ion* [de la helpatoj]); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ **~a** Z Parolado en Peterburgo 1910. ‖ Kp. *aŭtonom/ec/o*.

aŭtor/ [1887] **~o** Z *UL* 20, *RE* 3a, *Ham* ²*1902*, 66.5 ([iu drama peco] *havas* [...] *nenian esprimon, kiu montrus ĉe la ~o la intencon de arta ornamado*); *FK 1903*, 273.20 (*tiuj ĉi artikoloj estas ankoraŭ senkuraĝaj, kvazaŭ la ~oj timas, ke ....*); Beau *EFr 1903*; Z *A 1905*, 2.2, 3.3 (*la ~o de Eo decidis nun eldoni en formo de unu libro tiujn tri verkojn*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~e** Z *Ald 1888*, 6 (*eldoni ~e vortaron*). ‖ **dram~o** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906* (→ *dram*).

aŭtoritat/ [1888] **~o** Z *Ald 1888*, 12, *RE* vi [a], 3a, *Ham* ²*1902*, 113.25 (*teruran lian agon per ĉiuj artoj kaj ~o ni penos senkulpigi*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** (antaŭe *leĝdonanta*) Z *Ald 1888*, 12 (*~a vortaro*), *Ham* ²*1902*, 66.1 (*laŭ la opinio de aliaj personoj, kies juĝo en tiaj aferoj estas pli ~a ol mia*); Beau *EFr 1903*; Z *A 1905*, 8.1 (*Se ia ~a centra institucio trovos ...*). ‖ **~eco** Z *A 1905*, 9.4 (*ia centra institucio, kiu havos nedisputeblan ~econ por la tuta e-istaro*). **~ulo** Stead *The-E* Nov. 1903, [1] (*la plej kompetentaj ~uloj*).

aŭtosom/ [1987] **~o** (biol.) *PIVS 1987*.

aŭtun/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 122a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 32.10 (*Multaj birdoj flugas en la ~o en pli varmajn landojn*). ‖ **~a** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 75 (*monato* […] *~a*).

av/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 26, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 9.9 (*Mi venas de la ~o, kaj mi iras nun al la onklo*). ‖ **~ino** Z *DL* 26, *RE* 5b. ‖ **pra~ino** Z *RE* 146b; Beau *EFr 1903*. **pra~o** Z *RE* 147a; Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2 (*la granda piramido en Egiptujo, la ĉefverko de lia pra~o Ŝem*).

avanc/ [1911: *~o*] **~i** *PVS 1954*. ‖ **~o** GM *Usuel EFr 1911*.

avangard/ [1906] **~o** (mil.) Mott *EEn 1906*; Wü *EV 1923* (plusendas al *antaŭgvardio*). ‖ **~a** (antaŭe *antaŭgvardia*) Z laŭ *PIV 2020*.

Avanov/ [1898] [**~o**] (nomo) Lang *LI* Sep. 1898, 154 (~ [...] *ĵus agordis sian mandolinon por elludi mazurketon*).

avantaĝ/ [1910] **~o** (antaŭe *favor/o*, *favor/aĵ/o*, *konven/aĵ/o*, *oportun/aĵ/o*) Borel *GermE* Jul. 1910, 159a (*ŝajnas al mi dezirinde, ke ni havu la vorton* ~o *por la ideo, germ.* Vorzug, Vorteil, *angl.* adventage, *franc.* avantage, *hisp.* ventaja); Wü *EV 1923*; Benn *DeE 1926*, 453 (Vorteil); War *GD 1957*; OA 8-1974. ‖ **~a** War *GD 1957*. ‖ **mal~a** War *GD 1957*. **mal~o** War *GD 1957*.

avar/ [1887] **~a 1** (adj.) Z *UL* [v], *RE* 183b, *MV* 11, 69 (→ *ul*), *UV*. ‖ **~i** Z *Ham 1894*, 22 (*se la sango bolas, tiam lango / La ĵurojn ne ~as*; *kun via virga afableco / ≈u pli*), *GVGE 1894*; Beau

EFr 1903; Z *EG 1904* (geizen); Mott *EEn 1906*. ‖ **~aĵo** Villa *LernEs 1902*, 38.11. **~eco** Villa *LernEs 1902*, 38.11. **~ema** Villa *LernEs 1902*, 38.10. **~igi** Villa *LernEs 1902*, 38.12. **~iĝi** Villa *LernEs 1902*, 38.12. **~ulo** Z *UL* DE [v], *DL* 21, *RE* 183a, *MV* 69 (→ *ul*); Niel *LernDa 1890* [v]; Villa *LernEs 1902*, 38.10; *UV* (→ *ul*), *FE 1894*, 37 (→ *ul*). ‖ **de~i** Z *GVGE 1894*. **mal~a** Z *RE* 200b, 204a, 229b.

avar/ [1899] **~o 2** (gentano) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*tiuj multnombraj* […] *gentoj (~oj, kjurinoj, andioj, kazi-humiĥoj, tabasaranoj k. a.) de Dagestan'*). ‖ **~a** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*por ĉiuj ili* [tiuj nomitaj gentoj] *la lingvo ~a estas* […] *la lingvo internacia*).

avel/ [1889] **~o** (bot.) Z *MV*, *UV*.

Avel-Kerum/ [1896] **~o** *LI* Feb. 1896, 25b (*Kaj de Aroero ĝis urbo Minito / Kaj poste ĝis ~o / Triumfas Izrael en sanga milito*).

Avelin/ [1923] **~o** Wü *EV 1923*.

aven/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 117a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 117a (*~a supo*); Wü *EV* 1923 (*~a supo*); War *GD 1957*. ‖ **~eca** Wü *EV* 1923. ‖ **~faruno** Wü *EV* 1923.**~flokoj** (kuir.) War *GD 1957*. **~kaĉo** Wü *EV* 1923. **~porcio** War *GD 1957*.

aventur/ [1889] **~o** Z *RE* 145b, 153a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 23.2 (Ŝi rakontis al li sian tutan ~on); Bar *LernHu 1898*, 65 (*la ~o povas esti interesega kaj* [mi] *konsentis la inviton*). ‖ **~ema** Cart *Bild 1905*, 14 (*la ~ema mevo, kiu tuŝetas la maran ondegon dum la ventego*). **~emo** Barth *Ludo 1928*, 11. **~isto** Z *Ham 1894*, 6 ([li] *amasigis aron / Da kuraĝuloj kaj ~istoj*); Hermansson *LI* Apr. 1900, 61a (*homo nekonata,* [...] *~isto, eble* [...] *ŝtelisto*): Z *EG 1904*. **~ulo** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*~uloj elvojaĝis inter glacioj de poluso*). ‖ **~ama** Luyk *Iŝtar* 1924, 72.3 (*fortika, ~ama homo*).

avenu/ [1923] **~o** (antaŭe *ale/eg/o*) Wü *EV* 1923 (plusendas al *aleego*); OA 8-1974.

averi/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR avarie | DE Havarie | EN average | ES averia | IT avaria). ‖ RIM. **1** Krom DE ĉiuj referenclingvoj sen komenca *h-*, same ankaŭ en NL averij KAJ RU (авария), kiu transprenis el NL aŭ FR). **2** Transskribo per -e- kiel en NL, EN kaj ES kontraŭ ĉiuj aliaj kun -a-.

Avern/ [1987] **~o** (infero ĉe la lat. poetoj) *PIVS 1987*.

avers/ [1987] **~o** (tek.) *PIVS 1987* (*~o de medalo, monero, ŝtofo, paĝo*).

avert/ [1889] **~i** Z *RE* 122b, *MV*, *UV*; Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*ĝi ~as, ĉu la vetero favoros, aŭ ne, la ŝipadon*). ‖ **~o** Z *Ham 1894*, 21 (*Mi aŭdis ĝin°* {tion} *en formo de ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **antaŭ~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.2 (*antaŭ~oj de la prudento*).

aviad/ [1923: *~i*] **~o** Wü *EV 1923* (derivaĵo); OA 5-1934 (FR, EN aviation). ‖ **~i** Wü *EV 1923* (baza formo). ‖ **~ilo** Wü *EV 1923*. **~isto** Wü *EV 1923*. ‖ **skolt~ilo** War *GD 1957*.

avid/ [1889] **~a** Z *RE* 3b, 84a, 127b, *MV*, *UV*. ‖ **~e** *LI* Feb. 1896, 25b (*Sed la forkurantajn* [malamikojn] *postflugas rapide / La Izraelidoj kaj hakas ~e*); Grenk *Ruinoj 1923*, 5 (*~e trinki*). **~i** Z *RE* 3b (deziregi), 48a (жаждать); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~o** Grenk *Ruinoj 1923*, 7 (*grandegaj ~oj kaj deziroj*). ‖ **~eco** Mott *EEn 1906* (lust). ‖ **sang~a** Z *RE* 84a.

avis/ [1908] **~o** (mar.) (mil.) (malmulte armita rapida militŝipo) Roll *Mar 1908* (FR aviso | DE Aviso {en DE uzata nur plu en historia kunteksto).

aviz/ [1889] **~o** Z *RE* 136a, *MV*; Red. *E-isto* Maj. 1890, 43b [t] (*≈o kaj peto*); Z *UV*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~i** Mott *EEn 1906*.

avokad/ [1970*] **~o** (frukto) *PIV 1970*; OA 9-2007 (*Frukto de ~ujo*). ‖ **~ujo** OA 9-2007. ‖ **~arbo** OA 9-2007.

Avon/ [1903: *~a*] **~a** (rilata al la angla rivero *Avon*) Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*~a Cigno* [t.e. Ŝekspiro, kiu naskiĝis kaj mortis en la urbo *Stratford-upon-Avon*]).

azar/ [1906] **~o** (bot.) Mott *EEn 1906* (asarum, asarabaca)

azen/ [1887] **~o 1** (zool.) Z *UL* [v], *DL* 31, *RE* 122a, *MV*; G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*Sur la*

vojo de l' Pireus° {Pireo} *iris muloj kaj ~oj*); Z *UV*, *Ham 1894*, 113 (*la ~o ja ne iros pli rapide, kiom ajn vi lin batos*), *FE 1894*, 3. ‖ **~ino** Marig *LernIt 1890*, 19 (→ *j*). ‖ **~orelo** Lor *LernCs 1890*, 15.

azen/ [1889] **~o 2** (fig.) (malsaĝulo, stultulo) Z *RE* 120a (fig. *malsaĝulo*), *Ham 1894*, 114.5 (*tiu ĉi ~o* [tombisto-simplulo] *lin superruzas*); Stank *Viv 1896*, 23 (*Kion vi, ~o, babilas?*). ‖ **~ego** Stank *Viv 1896*, 23 (*montru al mi tuj, ~ego, tiun ĉi leteron!*).

Azerbajĝan/ [1970*] **~o** (regno) (antaŭe *Aderbajĝan/o* kun -d-) *PIV 1970*; R 2009. ‖ **~ano**, **~ulo** *PIV 1970*.

Azi/ [1889] **~o** (topo.) Z *Adr 1889* [t 2], *E-isto* Feb. 1891, [9b] (*aliaj popoloj de ~o*); *Tromp 1891*, [80]¸ *FK 1903*, 206.22 (*Eŭropo, ~o kaj Afriko*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 8-1974. ‖ **≈a** [Z] *E-isto* Feb. 1891, [9b] (~ [mj.] *pazigrafio*); Beau *EFr 1903* (min.); *FK 1903**, 217.7 (*parto de la poŝto ~a* [mj.] *kaj Aŭstralia*); Z *EG 1904* (mn.); Mott *EEn 1906* (mj.). ‖ **≈ano** Beau *EFr 1903* (mj.); Z *EG 1904* (mn.); Mott *EEn 1906* (mj.). ‖ **Malgrand-~o** Z *EG 1904*.

azil/ [1906] **~o 1** (pol.) (jur.) Mott *EEn 1906*; Z *EG 1907* (Asyl; ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

azil/ [1956] **~o 2** (fig.) (protektita loko) War *NLR* Jul. 1956, 221 (*La geamantoj* [...] / *nun serĉas al amor-~o*).

azimut/ [1908] **~o** (astr.) Roll *Mar 1908* (Fr azimut | De Azimuth° {nun Azimut}).

azociacion/ [1890] **~o** (ark., *asoci/o*) *E-isto* Apr. 1890, 40a (*Kiu interesas sin pro° la „Internacia Korespondado-≈o", volu skribi al* […]).

azot/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 3a, [mankas en *MV*], *UV*, *FE 1894*, 35; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~i** Garz *GramEs 1908*. ‖ **~acido** Z *FE 1894*, 35.6 (*En tiuj ĉi boteletoj sin trovas diversaj acidoj: vinagro, sulfuracido, ~acido kaj aliaj*); Mott *EEn 1906*.

azum/ [1903] **~o** (turke: vinbero) *BohE* Jan. 1903, [17].

azur/ [1906] **~o** (ark., *lazuro*) Mott *EEn 1906* (the azure (*skies*)).

B

b [1887] (litero) Z *UL* 35 [g].

ba! [1896] **1** (interj.) Stank *Viv 1896*, 11 (*≈! tie ĉi la afero tuŝas persone vin*); Minor *EDe 1924*; BS *EDe 1952* (esprimo de surprizo).

ba/ [1921] **~i 2** (ŝafbleki) FL *EnE 1921*, 325 (EN baa); Minor *EDe 1924*.

Baal/ [1890] **~o** Domb 1890, 23 (*Kredu estonta tempo detruos ~on, / Kaj ree venos amo al la speco homa*).

bab/ [1916] **~o** (kuir.) (kp. *babao*) G *EPl 1916* (baba *(ciasto* [kuko]*)*).

baba/ [1952] **~o** (kuir.) (antaŭe *babo*) BS *EDe 1952* (Baba, Rosinenkuchen, Napfkuchen).

Babel/ [1903: *~turo*] **~o** *PropN 1910*. ‖ **≈igi** BS *EDe 1952*. ‖ **~ano** Luyk *Iŝtar* 1924, 34.3 (*La ~ano* [...] *lerte evitis aludajn demandojn pri la celo de sia vojaĝo*). ‖ **~turo** *BelgSon* Maj. 1903, [81] [t] (*Moderna ~turo!*).

babil/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 19, *RE* 11a, 36b, 163b, 200b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.19 (*Ordonu al li, ke li ne ~u*); Stank *Viv 1896*, 23 (*Kion vi, azeno* [stultulo]*, ~as?*). ‖ **~adi** Z *DL* 19, *RE* 229b (pepadi). **~ado** Einst *Plen 1888*, 13 [g]. **~aĵo** Z *RE* 119a. **~ema** Z *UL* [v],*UV* (→ *em*), *FE 1894*, 19 (→ *em*), 41.12 (*Lia edzino estas tre laborema kaj ŝparema, sed ŝi estas ankaŭ tre ~ema kaj kriema*), *EG 1904*; Cart *Bild 1905*, 14 (*pigo ~ema*). **~etado** Barth *Ludo 1928*, 12 (*~etado* […] *de la knabinoj*). **~isto** Z *RE* 163b. **~ulo** Beau *Sint 1901*, 6 (*la ~ulo ne haltos* [paroli]*, se mi ne haltigos lin*). ‖ **el~i** Z *RE* 157a, 157b, *Ham 1894*, 68.23 (*la aktoroj nenion povas teni en sekreto, ili ĉion el~os* [kp. DE aus|plapper|n]).

Babilon/ [1889: *antaŭ≈a*] **~o** Z *ER 1909*; *PropN 1910*. ‖ **≈a** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*≈a konfuzo*); [Z] *E-isto* Feb. 1891, [9a] (*la ≈a konfuzo de lingvoj*). ‖ **~io** *PropN 1910*; Setä *FiE 1923*. ‖ **~iano** *PropN 1910*. ‖ **antaŭ≈a** Z *E-isto* Sep. 1889, 2 (*tiu legenda, paradiza antaŭ≈a tempo*).

babirus/ [1924] **~o** (zool.) Minor *EDe 1924*; BS *EDe 1952* (Hirscheber).

babord/ [1904] **~o** (mar.) Z *EG 1904* (Backbord); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; Minor *EDe 1924*.

babuŝ/ [1952*] **~o** (vest.) BS *EDe 1952* (Babusche).

bac/ [1908] **~o** (hist.) (mono) (kvar krejceroj, DE *Batzen*) Z *Rab 1908*, 18.23 (*la prezo falis ĝis tri ~oj*); Chris *DeE 1910* (→ *Batzen*).

bacil/ [1903] **~o** (med.) *FK 1903*, 65.27 (*la ~oj de tiu ĉi malsano portas sin en la radioj de la suno)*; Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

baĉ/ [1987] **~o** (komp.) *PIVS 1987*.

Bad/ [1907: *~ujo*] **~o** (pers.). ‖ **~ujo** (ark., vd. je *Badeno 3*) *PoŝKal 1907 II*, 68 (*Lörrach (~ujo°)*).

Baden/ [1891: *~ujo*] **~o 1** (pers.). ‖ **≈iano** Kr *PVEG 2018*. **~io** (ark., *~o*) Wü *EV 1923* (plusendas al *~o 4*); Kr *DeE 1983* (Baden); *PIV 2002*; Kr *PVEG 2018*. **~ujo** (ark., *~o*) *E-isto* Aŭg. 1891, 62b (*Freiburg (~ujo)*). ‖ **≈landano** Kr *PVEG 2018*. **~lando** (ark., *~o*) M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1923* (plusendas al *~o 4*); War *GD 1957*; Kr *DeE 1983* (Baden); *PIV 2002*; Kr *PVEG 2018*.

Baden/ [1957] **~o 2** (ĉefurbo de la distrikto ~o) Wü *EV 1923*; War *GD 1957* (Baden-Baden); Kr *PVEG 2018*.

Baden/ [1923] **~o 3** (distrikto en la lando ~o) Wü *EV 1923*.

Baden/ [1910] **~o 4** (lando) (iama duklando, poste respubliko, nun federacia lando) B *PropN 1910*; Wü *EV 1923*; Berg *OkcGR* Sep./Okt. 1961, 35 (*La* [germana] *federacia lando ~o-Virtembergo*); R 2009 (*~o (lando)*). ‖ **≈a** Wü *EV 1923*. **≈ano** Wü *EV 1923*.

Baf/ [1910] **~a** (topo.) M, S *PropN 1910* (*~a Golfo*). ‖ Kp. *Bafin/a*.

Bafin/ [1910] **~a** (topo.) M, S *PropN 1910* (*~a Golfo*). ‖ Kp. *Baf/a*.

bagaĝ/ [1898] **~o** (antaŭe *pak/aĵ/o°*) Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*Iu iris eksenti la pezon de l' ~o* [probable temas pri nur unu peco]); Minor *EDe 1924*, 129a (→ RIM. ĉe *pakaĵo*).

bagatel/ [1889] **~o** Z *RE* 7a (malgrandaĵo), 7b, 95b, 163b (malsaĝaĵo), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 41.13 (*Li estas tre ekkolerema kaj ekscitiĝas ofte ĉe la plej malgranda ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 95b (~ema). Tromp *E-isto* Feb. 1894, 21 (*~a enspezo*). ‖ **~aĵa** Minor *EDe 1924*. **~ema** Z *RE* 95b (~a), *EG 1904*; Minor *EDe 1924*.

Bagdad/ [1893] **~o** (urbo en Irako) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*la kafejoj de ~o*); Rhod *EnE 1908*, 515a.

bagr/ [1987] **~o** (tek.) *PIVS 1987*. ‖ **~aĵo** *PIVS 1987*.

bahaism/ [1923] **~o** (reli.) Wü *EV 1923*.

bahaist/ [1923] **~o** (reli.) Wü *EV 1923*.

Baham/ [1908] **~oj** (insularo) Rhod *EnE 1908*, 515a (~o [sg.]); But *EEn 1967*, 443c; *PIV 1970*; R 2009. ‖ **~a** Rhod *EnE 1908*, 515a (*~aj Insuloj*).

Bahi/ [1908] **~o 1** (ĉefurbo de ŝtato ~o en Brazilo) Rhod *EnE 1908*, 515a; Wü *EV 1923*. ‖ **~ano** Wü *EV 1923* (≈ano).

Bahi/ [1910] **~o 2** (ŝtato de Brazilo) M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1923*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1923* (≈ano).

Baĥ/ [1952] **~o 1** (mit.) (ark., *Bakĥo*) BS *EDe 1952* (Bacchus [dio de l' vino]). ‖ **~anto** BS *EDe 1952* (uskleco neklara).

Baĥ/ [2002] **~o 2** (germ. familia nomo *Bach*) *PIV 2002* (ne en *PIV 1970*); R 2013.

Baĥanal/ [1952] **~o** BS *EDe 1952* (Bacchus-fest, [...], Bacchanal). ‖ Kp. *Baĥ/o°*, *bakanal/o°*, *bakhanali/o* kaj *Bakk/o/fest/o°*.

Bailov/ [1898] **~o** (promontoro apud Bakuo) Abes *LI* Maj. 1898, 69 (*mi veturis per ĉeval-fervojo ~on*).

Baj/ [1910] **~o** (banejo) S *PropN 1910*.

bajader/ [1923] **~o** (hinda dancistino) Wü *EV 1923* (Bajadere); Minor *EDe 1924*.

Bajdar/ [1895: *~a*] **~a** (topo.) *LI* Dec. 1895, 6 (*~a pordego*).

bajet/ [1924] **~o** (teks.) Minor *EDe 1924* (Boy *(Art Flanell)*)

Bajkal/ [1908] **~o** (lago en Siberio) Rhod *EnE 1908*, 515a. ‖ **~a** *PoŝAtl 1971* #15b (*~a lago*). ‖ **Trans≈io** (parto de Siberio oriente de la lago ~o) *RevO* Aŭg. 1920, 86b.

bajok/ [1923] **~o** (hist.) (mono) Wü *EV 1923* (Bajokko; iama itala monero).

bajonet/ [1889] **~o** (mil.) Z *MV*, *UV*; Waś *LI* Feb. 1896, 25 (*forto sin trovas ne sole en nombro de ~oj*); Gar 1896, [3] (*Per unu ekbato mi elpuŝis de li la pafilon, per la dua enŝovis ien mian ~on*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~i** Wü *EV 1923*. ‖ **~ado** Wü *EV 1923*.

Bajron/ [1891: ~] **~o** Majn *Manf 1891*, 3 (*Post lego de la poemo de ~ „Manfred“*).

bak/ [1887] **~i** (kuir.) Z *UL* [v], *RE* 132b (печь), *MV*, *UV*. ‖ **~ado** Z *RE* 132b (печенье, nun malofta), *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*arkaĵo* [...] *simila je forno de ~ado*). **~aĵo** Z *RE* 132b (печенье), 132b (печиво, ark., nur plu en la ukraina), *EG 1904*. **~iĝi** Z *RE* 191a. **~isto** Z *RE* 129b, *EG 1904*; *JarL SAT* 1923, 49. ‖ **al~i** Z *RE* 154a (albruligi). **tro~iĝi** Z *GVGE 1894*, 4a (abbacken). **tro~ita** Z *GVGE 1894*, 4a (*tro~ita pano*). ‖ **tort~isto** (kp. *konditor/o*) Kr *DeE 1983* (→ *Konditor*).

bakalaŭreat/ [1916] **~o** (kp. *bakalaŭro*) G *EPl 1916*.

bakalaŭr/ [1952*] **~o** (antaŭe *bakalaŭreato*) BS *EDe 1952*.

bakanal/ [1908] **~o** (festo) Rhod *EnE 1908* (bacchanal). ‖ **~a** Rhod *EnE 1908* (bacchanalian); Minor *EDe 1924*. ‖ Kp. *Baĥanal/o*.

bakant/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924* (Bachant). ‖ **~ino** Minor *EDe 1924*.

bakarat/ [1924] **~o** (kartludo) Minor *EDe 1924*; BS *EDe 1952*.

bakelit/ [1952*] **~o** BS *EDe 1952*.

bakgamen/ [1908] **~o** (ludo) Rhod *EnE 1908* (trikatrako° {triktrako}; backgammon); Minor *EDe 1924*.

bakhanali/ [1924] **~o** (hist.) (antaŭe *bakĥana-lio* kun -ĥ-; eble nur preseraro) Minor *EDe 1924* (plusendas al *bakanalo*).

Bakĥ/ [1957] **~o** (mit.) (antaŭe *Baĥo 1*°) *NLR* Mar. 1956 [v] (pastrino de ~o (Bakko), dio de la vinberoj); War *GD 1957* (plusendas al *Bakko*°). ‖ **~antino** (ark., *~anino*) *NLR* Mar. 1956 [v] (pastrino de ~o (Bakko), dio de la vinberoj).

bakĥanali/ [1909] **~o** (hist.) Z *ER 1909*.

Bakk/ [1957] **~o** (mit.) (antaŭe *Baĥo 1*°) (ark., *Bakĥo*) *NLR* Mar. 1956 [v] (pastrino de Bakĥo (~o), dio de la vinberoj); War *GD 1957* (Bacchus). ‖ **≈a** War *GD 1957*. ‖ **~anino** War *GD 1957*. **~antino** (ark., *~anino*) *NLR* Mar. 1956 [v] (pastrino de ~o (Bakko), dio de la vinberoj). ‖ **~ofesto** War *GD 1957* (Bacchanale; kp. sin. ark. *baĥanalo*°).

bakŝiŝ/ [1908] **~o** (trinkmono) Rhod *EnE 1908* (backsheesh); Minor *EDe 1924*; BS *EDe 1952*.

bakteri/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906* (~oj); Z *EG 1907* (Bakterie; ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

baktr(i)/ [1924] **~a 1** (zool.) (duĝiba) Minor *EDe 1924*; BS *EDe 1952*.

Baktr/ [1910] **~o 2** (topo.) *PropN 1910*.

Baku/ [1898: ~] [**~o**] (urbo) Abes *LI* Maj. 1898, 68 [t] (*Brulanta nafta fontano apud ~*), Sep. 1899, 28 [t] (*Skizoj de ~*). ‖ **≈a** Abes *LI* Sep. 1899, 28 (*la registraro de la ≈a ĥano*; *la almilito* [konkero] *de la ≈a ĥanregno*), 29 (*la ≈a nafta industrio*), 31 (*la ≈aj akirlokoj* [de nafto]). ‖ **≈anoj** Abes *LI* Sep. 1899, 30.

Bakus/ [1924] **~o** (mit.) (dio de la vino) Minor *EDe 1924*. ‖ **~a** Minor *EDe 1924* (*~a kanto*).

bal/ [1888] **~o** Z *DL* 26, 43 [17.57.1] (*salono*° {salonego} *de ~oj*), *RE* 6a; Lib *LernLv 1889*, 28 (*salono° de ~o* [tiel, sg.]); [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a [= *FK 1903*, 47.17] (*~o de kortego*), *FE 1894*, 2, *EG 1904*, *Reviz 1906*, 47.18 (*Mi ja ankaŭ ~ojn donas*); OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~ĉambro** Milho *Cindr 1907*, 11.

bala/ [1887] **~i 1** Z *UL* [v], *RE* 96a, 137b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2, 4. ‖ **~aĵo** Z *RE* 58a (*kovri je ~aĵo*), 190a (соръ); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ilo** Z *RE* 96a, 96b, 141b (*forna ~ilo*); Villa *LernEs 1902*, 41. **~ileto** Z *RE* 96a. ‖ **el~i** Z *RE* 26b.

Bala/ [1908] **~o 2** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 515a.

balad/ [1889] **~o** (poez.) Z *RE* 6a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Ballade); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

Balahani/ [1899: *~a*] **~o** (topo.) Abes *LI* Sep. 1899, 31 ([la] *konsumo* [de nafto] *de ~-Sabunĉia placo* [trovloko]). ‖ **~a** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*~aj akirlokoj* [de nafto]). ‖ **~ano** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*prentraĵo, en kiu sin perdas la nemultaj ~anoj, vestitaj eŭrope*).

balanc/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 6 (*~i la kapon*), *RE* 5b, 72b, *MV*, *UV*; *LI* Feb. 1896, 25b ([fraŭlinoj] *ridas kaj kantas, sin gaje ~as*). ‖ **~a** Z *RE* 147b. **~o** Jon *ESv 1893*, 58. ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 15 (*~adi la kapon*). **~iĝi** Einst *Plen 1888*, 33; Z *RE* 5b, 11a (болтаться); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ilo** Z *RE* 72b (dufoje), *EG 1904*. ‖ **for~iĝi** Z *RE* 126b. **re~i** Z *DL* 33 (*re~i la kapon*).

balancel/ [1924] **~o** (eta mediteranea velŝipo) Minor *EDe 1924*; BS *EDe 1952*.

balancier/ [1924] **~o** (tek.) Minor *EDe 1924* (Steigrad *(in der Uhr)*).

balanit/ [1924] **~o** (zool.) Minor *EDe 1924* (versteinerte Meereichel).

balast/ [1889] **~o** Z *RE* 5b; *FK 1903*, 274.16 (*ni tie ĉi forlasos ĉian superfluan ~on*), 290.27 (*superflua kaj tute al nenio servanta ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

balbut/ [1889] **~i** Z *RE* 53a, 81b, 89a (*~i kiel infano*), *MV*, *UV*. ‖ **~ulo** Z *RE* 53a.

Balear/ [1910] **~oj** (= ~aj Insuloj) *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 443c. ‖ **~aj** *PropN 1910* (*~aj Insuloj*).

bald/ [1890: *~eble*] **~a** (ark. prop., *baldaŭa*) Wahl *E-isto* Jan 1891, 6a (*postulo* [...] *de la pli ~a estonteco*). ‖ **~e** Minor *EDe 1924* (plusendas al *baldaŭ*) ‖ **~eble** Marig *LernIt 1890*, 36 (*la plezuro vin visiti*° {viziti} *~eble*° {laŭeble baldaŭ}).

baldaken/ [1889] **~o** Z *RE* 5b, *MV*, *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 7.1 (*stela ~o*), 20.3 (*multekoloraj ~oj invite proponis agrablan ombron*). ‖ **~ohava** Luyk *Iŝtar* 1924, 20.5 (*~havaj ĉambroj*).

baldaŭ [1887] Z *UL* [v], *Majn 87-2*, *DL* 30; G *Blov 1888*, 12; Z *RE* 183a (rapide), *MV*, *Ham 1894*, 105 (≈ *aŭdos / Vi iom pli*), 108 ([li] *sopiradis, ke vi la*° {nun troa} *plej baldaŭ / Revenu*), *FE 1894*, 23.4 (*la malfeliĉa knabino,* [...], *~ mortis en angulo de arbaro*), 25.8 (*Estu trankvila, mia tuta ŝuldo estos pagita al vi ~*), 32.1, 42.5 (*Mi foriras, sed atendu min, ĉar mi ~ revenos*). ‖ **~a** Z *RE* 183a (rapida); Beau *EFr 1903*. ‖ Kp. la ark. prop. *bald/a*°.

baldrik/ [1908] **~o** (mil.) (hist.) (zono portata super la ŝultro por municio kaj aliaj necesaĵoj por pafilo) Rhod *EnE 1908* (baldrick {nun baldric}). ‖ Kp. *bandoler/o* (EN bandolier aŭ bandoleer).

Balduin/ [1898] **~o** (vira nomo) Goldb *LI* Okt. 1898, 153 (*La frost' en ĉambron* [tiel] *de l' kastelo / De ~' lin pelis for*).

balen/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 73b, *MV*, *E-isto* Dec. 1889, 21b (*Unu donis al sia florejo la formon de ~o*), *UV*; Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*Nu, tiu ŝtonego estis dormanta ~o*). ‖ **~osto** Z *MV*, *UV*; Villa *LernEs 1902*, 41.

balet/ [1888: *~istino*] **~o** (teatr.) (muz.) Z *RE* 5b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; Minor *EDe 1924*; OA 6-1935. ‖ **~istino** Z *DL* 22 [7] (*Ŝi estas la unua ~istino en nia teatro*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~isto** G *EPl 1916*. **~estro** G *EPl 1916*.

balg/ [1911] **~o** (tek.) GM *Usuel EFr 1911*; Minor *EDe 1924* (*(Orgel- usw.)* Balg). ‖ **~okaleŝo** (ark., *landaŭo*) Minor *EDe 1924* (Landauer).

balist/ [1910] **~o** (hist.) (mil.) B *VdE 1910*; Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924* (Balliste *(antike Belagerungsmaschine zum Schleudern)*).

balistik/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (balistique (sc.)); Z *EG 1904* (Ballistik); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 2-1914; Wü *EV 1923* (*ekstera, interna ~o*). ‖ **~a** Wü *EV 1923* (*~a kurbo*; *~a maŝino* [ĵetpafilego]).

balk/ [1908] **~o** (ark., *trab/o*) Rhod *EnE 1908* (balk *(timber)*); Minor *EDe 1924*.

Balkan/ [1894: *~a*] **~o** Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b (*Dormas ~o inkliniĝinte malgaje*). **~oj** (montaro) Abes *Kralj 1897*, 4 (*la Danubo sin trabatadas inter la disbranĉoj de ~oj* […] *kaj de Karpatoj*); *PropN 1910*. ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*la naturo de la ~aj* [mj.] *landoj*); Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b (*ĉesis la voĉo de l'≈a* [mn.] *birdo*); Borel *GermE* Maj. 1905, 56a (*eniro* [de Eo] *en la ~an* [mj.] *duoninsulon*); *PropN 1910* (*~a Duoninsulo*).

balkon/ [1888] **~o** (arki.) Z *DL* 31 [17.3.1] (*li dormis ĉe malfermita pordo de ~o*; *al li ŝajnis, ke de l' kontraŭa ~o venas mirinda brilo*), *RE* 5b; Villa *LernEs 1902*, 41; Beau *EFr 1903*; *FK 1903*, 15.17 (*sub la belega marmora ~o*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *Blov 1888*, 6 (*~a ŝtuparo*).

Balmoral/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 515a.

balneologi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~a** Cseh *Post* 1935-10-26, 32 (*internacia ~a kongreso*).

balon/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Ballon); Cart *Bild 1905*, 10; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~estro** Cart *Bild 1905*, 11. **~isto** Cart *Bild 1905*, 10, 11.

balot/ [1889] **~i** Z *RE* 6a¸ Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (ballotieren° [ark.], *wählen*, *abstimmen*); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~o** Z *EG 1904* (Ballotage°, ark. *Wahl*). ‖ **~ado** G *EPl 1916*.

balote/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Ballote).

balsamen/ [1924] **~o** (bot.) (ark., *balzamino*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *balzamino*).

Balt/ [1904] **~a** (kp. ark. *Baltik/a°*) Z *EG 1904* (*~a Maro*); Mott *EEn 1906* (*~a Maro*); Z *ER 1909* (*~a Maro*); G *EPl 1916* (≈a; *~a Maro*); Minor *EDe 1924* (*~a Maro*).

balte/ [1911] **~o** (vest.) (mil.) (ŝultroportata rubando aŭ rimeno) GM *Usuel EFr 1911*; Minor *EDe 1924* (Degengehänge, Säbelriemen).

Baltik/ [1910] **~a** (ark., *Balt/a*) *PropN 1910* (*~a maro*); *ET* 1920-07-28, 4b [r] (*~a Marbanejo W.*).

Baltimor/ [1908] **~o** (urbo) Rhod *EnE 1908*, 515a.

Baluĥ/ [1915: *~ujo*] **~o** (pers.). ‖ **~ujo** *Edin 1915* (→ Baluchistan). ‖ **~lando** *ET* 1920-07-05, 4c (kritikita formo).

balustr/ [1924] **~o** (arki.) Minor *EDe 1924* (Säule [kolono de balustrado]); *PIV*.

balustrad/ [1889] **~o** (arki.) Z *RE* 6a, 132a, *MV*, *UV*.

balzam/ [1889] **~o** Z *RE* 6a; Villa *LernEs 1902*, 41; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Balsam); Mott *EEn 1906*; Z *Ifig 1908*, 10 (*de vi / Sur milojn dolĉe gutas la ~o*); OA 2-1914. ‖ **~a** Z *Rab 1908*, 33.20 (*Iru, enkaptu lian ~an spiron*), 90.19 (*kia ~a dolĉeco iras el vi*); G *EPl 1916*. **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*La ~ado estas farata* [...] *en du manieroj*). **~ita** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*En la ĉerkoj oni vidas la ~itajn korpojn de la mortintoj*).

balzamen/ [1906] **~o** (bot.) (ark., *balzamino*) Mott *EEn 1906*; Minor *EDe 1924* (plusendas al *balzamino*).

balzamin/ [1904] **~o** (bot.) (kp. ark. *balzameno°*) Z *EG 1904* (Balsamine), *ER 1909*; OA 2-1914.

bambik/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916*.

bambu/ [1889] **~o** Z *RE* 6a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*; *SennR* Nov. 1923, 27 (*~a longa bastono*).

ban/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 86a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 40. **sin ~i** Z *RE* 86a. ‖ **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~ejo 1** (ark., *~loko*) Z *DL* 41. ‖ Kp. *~lando*. **2** (~ĉambro) *RE* 86a (купальня); Beau *Sint 1901**, 7 ([en la apartamento estas] *unu kuirejo, unu ~ejo kaj* [...]), *EFr 1903* (établissement, salle de bains); *FrazL 1903*, 10 (salle de bains | Badezimmer), 14 (établissement de bains | Badeanstalt); Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~ilo** Mott *EEn 1906* (tub or bath (*to bathe in*)). **~ita** B *Sinj 1909*, 10 ([orfa] *fraŭlino jam ~ita kaj kombita*). ‖ **~ĉambro** *FrazL 1903*, 10. **~gasto** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~kuvo** G *EPl 1916*. **~lando** Beau *Humor 1899*, 83, 172, 199, *EFr 1903* (station balnéaire); Z *EG 1904* (Badeort); Mott *EEn 1906* (watering - station). ‖ Rim. La kunmetaĵo ne estas evidenta; ĉu *~loko*, *~urbo* ks. estas pli trafaj? ‖ **~loko** Z *ER 1909*; G *EPl 1916*. **~urbo** *SenkompReg 1907*, [2] (*Scarborough, „Reĝino de ≈urboj“*). ‖ **mar~o** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*La urbanoj komencas mar~ojn*). **pluv~o** (ark., *duŝo*) Z *EG 1904*; Stell *LI LitAld 1905*, 7 (*neniel efikas pluv~oj* [por resaniĝi]); Z *ER 1909*. **ŝvit~ejo** (saŭno) Z *DL* 25, *FE 1894*, 40.14 (*La kuracisto konsilis al mi iri en ŝvit~ejon*). **ŝvit~o** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*ni donos al li bonan ŝvit~on* [ni malfaciligos al li la plenumon de lia tasko]). **vapor~ejo** Z *RE* 6a (баня). **vapor~o** Z *RE* 6a (баня); Mott *EEn 1906*. ‖ **el~i** Z *GVGE 1894*, 4a (abbaden; trad. duba – ĝuste: fini banadon).

banal/ [1909] **~a** Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*.

banan/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 2-1914.

band/ [1889] **~o** Z *RE* 226b, *MV*, *UV*; Boi *Perd 1904*, 4 ([en aŭtuno] *nigra ~o de korvoj*); Z *Rab 1908*, 4 (*~o da rabistoj*); Barth *Ludo 1928*, 9 (*la profito de la riĉula ~o*). ‖ **~estro** G *EPl 1916*.

bandaĝ/ [1888: *~ita*] **~o** (med.) Z *RE* 8a, 130b, 136a (vortkategorio en *RE* ne sendube deduktebla); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Verband, Bandage); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 2-1914. ‖ **~i** Z *RE* 6a, 136a; Beau *EFr 1903* (bander); Z *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ **~isto** G *EPl 1916*. **~ita** G *Blov 1888*, 17 (*~ita mano*).

banderol/ [1889] **~o** Z *RE* 6a; Tromp *E-isto* Feb. 1894, 21 (*nuntempaj markoj, kovertoj,*

poŝtaj kartoj kaj ~oj); *FK 1903*, 217.23 (*gazetoj estas sendataj sub ~o*); Beau *EFr 1903*; Lengy *LernHu 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ **~eto** Borel *GermE* Maj. 1905, 55a (*cigaroj, kiuj portas* […] *la nomon „Eo“ sur ĉirkaŭanta ~eto*).

bandit/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Bandit); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 86.4 (*Por venkoj de ~oj ne ekzistas triumfoj*), *ER 1909*; OA 2-1914. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ Kp. *banditism/o*.

banditism/ [1916] **~o** G *EPl 1916*. ‖ RIM. Eble interpretinda kiel kunmetaĵo *bandit/ism/o*.

bandoler/ [1908] **~o** (mil.) (hist.) (zono portata super la ŝultro por municio kaj aliaj necesaĵoj por pafilo) (ark. *bandoliero* kun -i-) Rhod *EnE 1908* (bandolier {nun ankaŭ bandoleer}); Minor *EDe 1924* (Schulterriemen). ‖ Kp. *baldrik/o*.

bandolet/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (bandolet).

bandolier/ [1924] **~o** (mil.) (hist.) (kp. ark. *bandolero* sen -i-) Minor *EDe 1924* (apud *bandolero*).

bandur/ [1913] **~o** (nacia kordinstrumento de Ukrainio) *UkrSt* Jan. 1913, 3 ([kobzaroj] *kantas, ludante samtempe ~on*); Kr *GWDE 2007* (→ Bandura); Pacj *EUk 2012* (UK бандура); Kr *PVEG 2018*. ‖ **~isto** Pacj *EUk 2012* (UK бандурист). ‖ Kp. *kobz/o*, *kobzar/o*.

bang/ [1908] **~o** (muz.) (ark., *banĝ/o*) Rhod *EnE 1908* (banjo).

bangal/ [1921] **~o** (arki.) FL *EnE 1921*, 325 (EN bungalow; *En la Oriento la eŭropanoj ofte loĝas en ~oj*); Minor *EDe 1924*; *NLR* Sep. 1955 [v].

Bangkok/ [1893: ~] **~o** (urbo) [Z] *E-isto* Sep. 1893, 142 (*la tuta ~ akceptas tiam la eksteraĵon de urbo Eŭropa*); *PIV 2002*, *2020*. ‖ RIM. Dube, ĉu -ngk- estas prononcebla laŭ R 9 kun R 0. Kp. *Bankoko*, *Ban*[*g*]*ladeŝo*, *Hon*[*g*]*kongo* k.a.

Bangladeŝ/ [1983] **~o** (regno) Kr *DeE 1983*, 62b; *PIVS 1987*; *PIV 2002*; R 2009. ‖ RIM. **1** Dube, ĉu -ngl- estas prononcebla laŭ R 9 kun R 0. Kp. *Ban*[*g*]*koko*, *Hon*[*g*]*kongo* k.a. **2** La iama Orienta Pakistano fariĝis sendependa je la nova nomo en 1971.

banĝ/ [1924] **~o** (muz.) (antaŭe *bang/o*) Minor *EDe 1924*; War *GD 1957* (banjo).

banhr/ [1959] **~o** (reli.) (kasto de nevaraj pastroj) Sek *Nepal 1959*, 209. ‖ RIM. Dube, ĉu la -h- estas prononcebla laŭ R 9 kun R 0 de la Fundamenta Gramatiko.

banjan/ [1908] **~o** (bot.) (arbo) Rhod *EnE 1908* (banyan); Minor *EDe 1924*.

bank/ [1889] **~o** (ekon.) Z *RE* 6a, *Adr 1889*, 6 (*kasisto de l' ~o*); *FK 1903*, 112.21 (*ni havas ankoraŭ jam ion en la ŝpara ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ **~a** Z *EG 1904* (*~a bileto*; Banknote); Z *ER 1909* (*~a bileto*); B *Sinj 1909*, 10 (*~a bileto de alta valoro*); G *EPl 1916* (*~a bileto*). ‖ **~isto** G *EPl 1916*. ‖ **~noto** *FK 1903*, 111.34 (*li metis* [...] *dudolaran ~noton en mian manon*). **~oficisto** *JarL UEA* Maj. 1910, 70 (kun preseraro *dankoficisto*). **~okondukanto** (~estro; kp. DE *Bank*|*leit*|*er*) *JarL UEA* Maj. 1910, 75.

banked/ [1923] **~o 1** (mil.) (arki.) Wü *EV 1923* (Bankett, Wallbank [t.e. la platfono malantaŭ defenda muro en fortifikaĵo, sur kiu la defendantoj staras]); Minor *EDe 1924*.

banked/ [1924] **~o 2** (komuna ceremonia manĝo) (antaŭe *banket/o*) Minor *EDe 1924*; War *GD 1957* (plusendas al *festeno*); OA 9-2007.

banket/ [1894] **~o** (ark., *banked/o*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*Estis luksa ~o en Madrido* [okaze de la jubileo]).

bankier/ [1889] **~o** Z *RE* 6a, *Majn 1889-20* (*La poŝtajn signojn* {poŝtmarkojn} *alilandajn mi vendas al la malgrandaj ~oj*); Villa *LernEs 1902*, 41; Beau *EFr 1903*; *FK 1903*, 194.29 (*la redakcio faras multajn servojn privatajn, divenante ekzemple* [...] *al ~oj pri aliaj kontoranoj*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 7 (*malvirgiginte la filinon de riĉa ~o ĉi tie*), *ER 1909*; G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*; OA 6-1935. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

Bankok/ [1908] **~o** (ĉefurbo de Tajlando, kp. *Bangkoko*) Rhod *EnE 1908*, 515a; But *EEn 1967*, 446a; *PIV 1970*.

bankrot/ [1889] **~i** Z *RE* 6a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 94.11 (*la senlima indulgo devus ~i, se ĝi volus pardoni ĉiujn miajn kulpojn*), *ER 1909*; OA 1-1909. ‖ **~o** Z *EG 1904* (Bankrott, Konkurs [jur. nun *Insolvenz*]); Z *ER 1909*; G *EPl 1916*. ‖ **~ulo** Z *Rab 1908*, 13.28 (*kambio, per kiu eĉ ~ulo en ekstrema okazo al si helpas*); G *EPl 1916*.

bant/ [1889] **~o** Z *RE* 6a, *MV*, *UV*.

bantam/ [1908] **~o** (zool.) Rhod *EnE 1908* (bantam); Minor *EDe 1924*. ‖ **~ino** Rhod *EnE 1908* (bantam).

Bantu/ [1910] **~o** (ano de sudafrika popolo) M, S *PropN 1910*.

baobab/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*; Straat *NlE 1933*, 21a.

bapt/ [1887] **~i** (reli.) Z *UL* [v], *RE* 83a, 83b, *MV*, *UV*; Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*la infanon oni devis do tuj ~i, laŭ rusa kutimo*). **sin ~i** Z *RE* 83a. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o** Einst *Plen 1888*, 34; Z *RE* 83a; Mott *EEn 1906*. ‖ **~ado** Lang *LI* Okt. 1898, 156 ([la popo] *tute ne estis devanta fari ~adon*), 158 (*akto de ~ado*). **~aneco** Z *RE* 86a. **~aniĝi** Z *RE* 86a. **~anino** G *EPl 1916*. **~ano** Z *RE* 86a, *MV*, *UV*; Lang *LI* Okt. 1898, 155 ([por la ~ado] *oni bezonis, interalie, unu „popon“ kaj du ~anojn*), 157 (*La pastro* [...] *tenis al la ~anoj krucifikson, por ke ili ĝin kisu*). **~ingo** (reli.) (ark., *~okuvo*, *~ujo*[Z]) Lang *LI* Okt. 1898, 156 (*En mezo sur la planko staris provizora ~ingo*; [ŝi] *enverŝis akvon en la ~ingo*). **~ista** Z *Ham 1894*, 71 (*lia edzino estas nomata ≈ista*). **~isto** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*festado de la tago de Johano ≈isto*); Beau *Preĝ 1893*, 12 (*Mi konfesas* […] *al la feliĉa Johano ≈isto*); Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*festo de Johano ≈tisto*); G *EPl 1916*. **~ujo** Z *RE* 86a; G *EPl 1916*. **~oto** Minor *EDe 1924*. ‖ **~infano** Z *EG 1904* (Täufling); G *EPl 1916*. **~ofilino** *EKato* Okt. 1903, 4 (*Ĉu vidis vi mian ~filinon?*). **~ofilo** Z *RE* 83a, *MV*, *UV*. **~onomita** *PoŝKal 1907 II*, 87 [r]. **~o-patrino** Milho *Cindr 1907*, [8] (kun strek-eto). **~opatro** Einst *Plen 1888*, 31; Z *RE* 83b, *MV*, *UV*. ‖ **Krist~o** Z *RE* 83b. **trans~ita** Z *E-isto* Apr. 1890, [37b] ([nomo de insuleto] *estis aŭtoritate trans~ita* [en Vp.]).

bar/ [1887] **~i 1** (verbo) Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 117b, 130b, 147b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 33b (городить, *fari ~on*), 50b, 147b, 150a (malhelpo, haltigilo); [Z] *E-isto* Nov. 1889, 7 (*For estas jam la ~oj de l' komenco*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 75 (*ligna najlego, enmetita en ~o*); Z *Ham 1894*, 74 (*Vi faras ~on al via propra liberiĝo, se vi kaŝas vian doloron antaŭ via amiko*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~aĵo** Mott *EEn 1906* (~ilo; barrier); G *EPl 1916*. **~ilo** Z *DL* 34; G *Blov 1888*, 18; Z *RE* 50b, *MV*, *UV*. ‖ **~trabo** Z *RE* 58, 228a (шлагбаумъ; RU germanismo *Schlagbaum*). ‖ **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 117b, *Ifig 1908*, 6 (*la virinon ĉio ĉirkaŭ~as*). **ĉirkaŭ~o** Z *RE* 117b; Minor *EDe 1924* (Hürde). **dis~i** Z *RE* 166b. **dis~igi** *LI* Jul. 1899, 5 (*ni devas ambaŭ mem dis~igi nian vojon al la celo*). ‖ **kreskaĵ~ilo** Mott *EEn* 1906 (quickset-hedge). **plekt~ilo** Z *RE* 64, 134a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **strat~aĵo** (nun pli kutima *barikado*) GM *EFr 1910* (barricade).

bar/ [1961] **~o 2** (fiz.) (mez.) Lewin *MeteoT 1961*.

Baraĥel/ [1924: ~] [**~o**] Luyk *Iŝtar* 1924, 44.1 (*ni estis gastoj de via malproksima parenco ~, Buzano, kaj de lia filo Elihu* [vd. je Libro Ijob, ĉap. XXXII, 2]).

barak/ [1904] **~o** (arki.) Z *EG 1904* (Baracke); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 65.21 (*kiam mi preteriris antaŭ unu el tiaj ~oj*); OA 2-1914.

barakt/ [1889] **~i** Z *RE* 6a, *MV*, *UV*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*.

barank/ [1889] **~o** (kuir.) (kringo) Z *RE* 6a (баранка); Minor *EDe 1924* („Russisch-Brot“).

Barat/ [2002] **~o** (surbaze de hindia *Bhārat*, antaŭe *Hindio*, *Hindujo*) *PIV 2002* (ne en *PIV 1970*); Chuck Smith *Viki* 2002-05-05 (kromformo *Bharato*°); R 2009.

barb/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 41; G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 11b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 105 ([mi ne

estas tia,] *ke mi lasos / Al la danĝero pinĉi mian ~on*); Luyk *Iŝtar* 1924, 10.1 (*longa griziĝanta ~o*); *EB 1979*, 35#15 (*kvadrata ~o* [sub la mentono]). ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 13 [g]; Wicke *Galero 1922*, 8 (*~aj, sovaĝaj vizaĝoj* [de soldatoj]). ‖ **~eto** *EB 1979*, 35#8 (*pinta ~eto* [submentona]). **~ulo** G *Blov 1888*, 12, *EPl 1916*. ‖ **~hava** G *EPl 1916*. ‖ **kapro~o** (eksmoda barbaranĝo submentona) *EB 1979*, 35#9. **plen~o** *EB 1979*, 35#14. **stoplo~o** *EB 1979*, 35#23 (*tritaga ~o*). **ŝpruc~o** Wahl *Princ 1889*, 9 (*ŝpruc~o eliranta el la kolumo*). **vango~o** *EB 1979*, 35#11. ‖ **sen~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 22.2 (*Ambaŭ viroj estis dikaj kaj sen~aj, kun iom virina aspekto. Kredeble ili estis eŭnukoj*).

Barbad/ [1908] **~o** (insulo) (regno) (antaŭe *Barbados/o*) Rhod *EnE 1908*, 515a; M *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 443c; *PIVS 1987*; R 2009.

Barbados/ [1910] **~o** (topo.) (insulo) (ark., *Barbad/o*) S *PropN 1910*; *PIV 1970*.

barbakan/ [1957] **~o** (mil.) (arki.) (antaŭe *barbikano*° kun -i-) War *GD 1957* (barbacane).

barbar/ [1889] **~a 1** (nekulturita, kruda, kruela) G *NovJ 1891*, 5 (*En tempoj ~aj la edzoj batadis iafoje la edzinojn*); *LI* Dec. 1895, 5 ([popolo en] *ankoraŭ iom ~a kaj haltigita stato*); Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*batoj de rasoj ~aj*); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 143.11 (*vi malbonavidaj servistoj de miaj ~aj ordonoj*); OA 1-1909. ‖ **~e** G *EPl 1916*. **~o** (fig., tia pers.) Z *RE* 14a (варваръ; baza formo); Beau *EFr 1903* (*(un)* barbare); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916* (baza formo). ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~ege** Z *Rab 1908*, 32.9 (*≈ege, kruele ! Tiun ĉi amon tiel rekompenci*). **~ino** Wicke *Galero 1922*, 20 (*Ho, tiu ĉarma ~ino* [flandra nekatolika knabino de la 16a jc.]). ‖ Kp. *barbarism/o*.

barbar/ [1893] **~o 2** (hist.) (ano de antikva gento) Z *RE* 14a (варваръ); Beau *Preĝ 1893*, 9 (*Ekvidis Greko fraton en ~o*), Beau *EFr 1903*.

barbarism/ [1903] **~o** (ling.) Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ Rim. Laŭ *PIV 2005* unuvortaĵo, laŭ *PIV 2020* prave kunmetaĵo de *barbar/a 1*, do *barbar/ism/o*).

barbed/ [1957] **~o** (mil.) (antaŭe *barbeti/o*) War *GD 1957** (barbette).

barbeti/ [1908] **~o** (mil.) (ark., *barbed/o*) Rhod *EnE 1908* (barbette).

barbi/ [1911] **~o** (zool.) (barbfiŝo) GM *Usuel EFr 1911*; Minor *EDe 1924* (Barbe).

barbikan/ [1908] **~o** (mil.) (arki.) (ark., *barbakan/o* kun –a-) Rhod *EnE 1908* (barbican); Minor *EDe 1924* (Schießscharte, «paftruo, paffenestreto»).

barbir/ [1889] **~o** Z *RE* 221b, 222a, *MV*, *UV* (barbier | barber | Barbier). ‖ **~ejo** G *EPl 1916*.

barbiton/ [1893] **~o** (hist.) (muz.) (kordinstrumento) Goldb *E-isto* Apr. 1893, 57a (*Al flut', liutoj, ~oj / Per rapidegaj belaj sonoj / Bruanta la tintil' ripetas*); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (Barbiton).

Barbud/ [1987] **~o** (insulo) *PIVS 1987* (→ *Antigvo-~o*); *PIV 2002*; R 2009 (*Antigvo kaj ~o*).

Barcelon/ [1894] **~o** (urbo en Hispanio) Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*la plej malsana urbo estas ~o*); Rhod *EnE 1908*, 515a; B *VdE 1910* [→ *vojo*] (*La vojo de ~o Peterburgon estas longa*); *JarL UEA* Maj. 1910, 81.

barĉ/ [1889] **~o** (kuir.) (supo) Z *RE* 11b, *MV* 12 (en malĝusta alfabeta pozicio post *bark/*), *UV* (борщъ | barszcz).

bard/ [1889] **~o** (muz.) (poez.) G *E-isto* Nov. 1889, 12 [= *FK 1903*, 365.32] (*Dum kun kantoj novaj ~oj paŝos jam sur nia tero*); OA 1-1909.

bardan/ [1911] **~o** (bot.) Antt *FiE 1911*; G *EPl 1916*.

bareĝ/ [1916] **~o** (teks.) G *EPl 1916*.; Minor *EDe 1924* (Barege).

Barejn/ [1970] **~o** (regno) *PIV 1970*; R 2009.

barel/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 11b, *MV*, *UV*. ‖ **~ego** G *EPl 1916*. **~eto** *FK 1903*, 116.33 (*Jen estas ~eto da tritiko*). **~isto** Z *RE* 11a; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; *JarL SAT* 1923, 49. ‖ **ĉiel~o** Z *Rab 1908*, 63.29 (*Ĝi estis krako, kvazaŭ ĉe la ĉiel~o krevis ringego*).

barelief/ [1916] **~o** (ark., *basa* reliefo; ne ĉe Z; antaŭe *mal/alt/relief/o*) G *EPl 1916* (basrelief k.a.; apud *basreliefo*); OA 3-1921; Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924*.

barem/ [1910] **~o** Rob *EFr 1910*; Minor *EDe 1924* (Rechenknecht).

barg/ [1908] **~o** (mar.) (ark., *barĝ/o*) Rhod *EnE 1908* (barge). ‖ **~isto** Rhod *EnE 1908* (bargee).

barĝ/ [1924] **~o** (mar.) (antaŭe *barg/o*) Minor *EDe 1924*; War *GD 1957*. ‖ **~isto** War *GD 1957*. ‖ **~ostango** War *GD 1957* (gaffe).

bari/ [1906] **~o** (kem.) Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (plusendas al ark. *bari-umo°*).

baricentr/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924*.

barier/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; OA 3-1921.

barikad/ [1903] **~o** (kp. *strat/bar/aĵ/o*) Beau *EFr 1903* (barricade); Z *EG 1904* (Barrikade); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~i** G *EPl 1916*.

barit/ [1916] **~o** (geol.) G *EPl 1916* (baryta); Minor *EDe 1924* (Baryt, Schwererde).

bariton/ [1903] **~o 1** (muz.) (pers.) Beau *EFr 1903* (baryton (homme)); *FK 1903*, 179.20 (*la nunaj iliaj posteuloj estas ~oj, iliaj nepoj posedos voĉon basan*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

bariton/ [1924] **~o 2** (muz.) (voĉo) Minor *EDe 1924*.

barium/ [1924] **~o** (kem.) (ark., *bario*) Minor *EDe 1924* (Barium).

bark/ [1889] **~o** (mar.) (malgranda ŝipo) Z *RE* 6a, *MV*, *UV*; *EKato* Dec. 1903, 24 ([dum ŝiphalto] *multego da ~oj formikis ĉirkaŭ ŝipo*).

barkarol/ [1916] **~o** (muz.) (kanto de gondel-istoj) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*.

barkas/ [1924] **~o** (mar.) Minor *EDe 1924*; Benn *DeE 1926*, 453 (Barkasse).

barnakl/ [1908] **~o** (zool.) Rhod *EnE 1908* (barnacle).

baroĉ/ [1910] **~o** (traf.) Boi *PVE 1910* (dusida, kvarrada veturilo kun faldebla tegmento; barouche); *DeE 1923*, 171b (Barutsche kun -t-); Minor *EDe 1924* (Barusche).

barograf/ [1916] **~o** (fiz.) G *EPl 1916*; *PV 1934*; Lewin *MeteoT 1961*.

barok/ [1910: *~a*] **~o** (arki.) G *EPl 1916*. ‖ **~a** B *VdE 1910* [→ *stilo*] (*la ~a stilo*); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*.

baroklin/ [1961] **~a** (meteo.) Lewin *MeteoT 1961* (*~a kampo*).

barometr/ [1889] **~o** (meteo.) Z *RE* 6b; Beau *EFr 1903*; Boucon *GermE* Mar. 1905, 36a (*La ~o* […] *antaŭdiris belan veteron*); *Heck 1907*, 117 ([la ~o] *estas malalta, alta, malleviĝas, leviĝas, montras pluvon*); Z *Rab 1908*, 52.30 (*mia frunto estos via ~o*); OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*; Lewin *MeteoT 1961* (*~a karakterizo, tendenco*).

baroskop/ [1934] **~o** (fiz.) *PV 1934*; Lewin *MeteoT 1961*.

barotermograf/ [1961] **~o** (meteo.) Lewin *MeteoT 1961*.

barotrop/ [1961] **~a** (meteo.) Lewin *MeteoT 1961* (*~a kampo*).

baron/ [1888: *~a*] **~o** Z *RE* 6b; Beau *EFr 1903*; Z *Reviz 1906*, 46.29 (*Ĉion, kio estas sub la nomo de ~o Brambeus* [...] *mi verkis*). ‖ **~a** Z *DL* 30 [16.30] (*~a moŝto*); Marig *LernIt 1890*, 19 (→ *moŝt*); G *EPl 1916*. ‖ **~ino** Z *Adr 1896*, 27; G *EPl 1916*.

baroskop/ [1924] **~o** (meteo.) Minor *EDe 1924* (Luftdichtemesser).

bart/ [1911] **~o** (zool.) (de balenoj) GM *Usuel EFr 1911*; Back *ESv 1919*; Minor *EDe 1924* (Fischbein°).

Bartolome/ [1893] **~o** *E-isto* Jan. 1893, 13 (*la granda inkvizitoro ~o*); *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] [t] (*La Sankta ~o*); Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*li sen-haŭtigos min, kiel Sanktan ~'on*).

baru/ [1923] **~o** (traf.) Chris *DeE 1923*, 172a (Pritschenwagen); Minor *EDe 1924* (flacher Prit-schenwagen).

bas/ [1889] **~o 1** (muz.) (voĉo) Z *RE* 6b; *FK 1903*, 179.25 (*tiel ekzemple tenoro* [...] *povas* [...] *fariĝi* [...] *~o*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909 (basse (voix) | bass (mus.) | Bass | басъ | bas). ‖ **~a** *FK 1903*, 179.21 (*iliaj nepoj posedos voĉon ~an*). ‖ **~isto** G *EPl 1916*. **~ulo** (kp. ark. *baso 2*) *FK 1903*, 179.39 (*~uloj povas ilin ĝui, kiom ili volas*); G *EPl 1916*. ‖ **~violono** G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*.

bas/ [1924] **~o 2** (muz.) (pers.) (ark., *bas/ul/o*) Minor *EDe 1924* (Baß°; nun *Bass*).

basbal/ [1908] **~o** (sport.) Rhod *EnE 1908* (base-ball); Minor *EDe 1924*; BS *EDe 1952*.

Basel/ [1908] **~o** (urbo en Svislando) (ark., *Bazelo* kun -z-) Rhod *EnE 1908*, 515a (Basel).

basen/ [1890] **~o** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 45b [= *FK 1903*, 45.12] (*la suno lumis sur la akvo kaj la plej belaj kreskaĵoj, kiuj sin trovis en la granda ~o*), Aŭg. 1892, 122 (*unuj ensaltas en la ~on* [de la fontano]), *EG 1904* (Bassin); OA 2-1914 (*de haveno, de fontano, de maro, k. t. p.*).

bask/ [1889] **~o 1** (vest.) Z *RE* 140a, *MV*; G *Liro 1893*, 41 (*Damon' unu fojon mallaŭte trairis / Kun akra tranĉilo sub ~' al tirano*); Z *UV*.

Bask/ [1910] **~o 2** (ano de gento) (ark., *vask/o*° (hist.), nun *eŭsk/o*) S *PropN 1910*. ‖ **~ia** M *PropN 1910* (*~ia golfo*; kp. *Biskaj/a golfo*). **~io** (ark., *Eŭsk/i/o*) M *PropN 1910*. **~ujo** (ark., *Eŭsk/i/o*) S *PropN 1910*.

basketbal/ [1972] **~o** (sport.) (sin. *korbopilkado*) Harry *LingSport 1972*.

baskul/ [1924] **~o 1** (tek.) Minor *EDe 1924* (Schnellbaum, Hebeeisen *(bei Zugbrücke)*); BS *EDe 1952*; *PIV 1970*; OA 9-2007.

baskul/ [1970] **~o 2** (ludo) *PIV 1970*; OA 9-2007.

baskul/ [2007*] **~o 3** (cirkvito, mekanismo) OA 9-2007.

basrelief/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (plusendas al *bareliefo*).

basot/ [1908] **~o** (zool.) (hundoraso) Minor *EDe 1924* (Dachshund, Terrier); BS *EDe 1952*.

bast/ [1889] **~o** Z *RE* 91b, 99b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 4a (*deŝiri ~on*; abbasten). ‖ **~a** Z *RE* 88a (*~a ŝuo*); Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*rusa vilaĝanino kun* [...] *~aj ŝuoj*); G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 172b.

basta! [1952*] **~o** BS *EDe 1952*, 242a.

bastard/ [1891] **~o** (ekstergeedzeca infano) Z *E-isto* Jan. 1891, 3a (insulto kontraŭ kozako); Beau *EFr 1903* (bâtard); Z *EG 1904* (Bastard); Mott *EEn 1906* (bastard, illegitimate child); Z *Rab 1908*, [4, Personoj] (*Hermano, ~o de nobelo*); OA 1-1909; Minor *EDe 1924*.

bastion/ [1889] **~o** (mil.) (arki.) Z *RE* 6b, *MV*, *UV*. ‖ **malvero-~o** (fig.) G *NovAnt 1909*, 18 ([Per polvo mi, la vento, /] *Falegus malver'-~'!*).

baston/ [1887] **~o** Z *UL* 13 [g], [v], *DL* 22, *RE* 48b, 81b, 102a (*butono de ~o*), 128a, 144a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 31.17 (*La fera ~o, kiu kuŝis en la forno, estas nun brule varmega*). ‖ **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~ego** G *Blov 1888*, 12; Z *RE* 44a, 128a; Desh *Avent 1907*, 5 ([bildo de] *sovaĝuloj rompantaj urbon per ~ego*); G *EPl 1916*. **~eto** Z *RE* 205b, *FE 1894*, 40.16 (*~eto, sur kiu oni tenas plumon por skribado, estas plumingo*). **~ita** *Heck 1907*, 89 (*li estas ~ita*). ‖ **lam~o** Z *RE* 75, 81b, *MV* 40; Wahl *Princ 1889*, 9 (*Kelkaj vunditaj oficiroj sidis sur benko sublevinte la lam~ojn*); Z *UV* (→ *lam*). **lamul~o** Minor *EDe 1924*. **ski~o** (sport.) War *GD 1957* (→ *ski*). **takt~i** (muz.) G *EPl 1916* (→ *takt*). **takt~o** (muz.) G *EPl 1916* (→ *takt*).

Basut/ [1910] **~o** (ano de gento) M, S *PropN 1910*. ‖ **~lando** (hist., *Lesot/o*) M, S *PropN 1910*; *Edin 1915* (→ Basutoland).

baŝ/ [1916] **~o 1** (hist.) (pol.) (ark., *paŝao*) G *EPl 1916* (basza); Minor *EDe 1924* (Pascha).

baŝ/ [2005*] **~o 2** (teks.) *PIV 2005*.

baŝibazuk/ [1910] **~o** (hist.) (turka soldato) Boi *PVE 1910*; Chris *DeE 1923*, 66b.

baŝkir/ [1904] **~o** (ano de gento) Z *EG 1904* (Baschkir; ne plu en *EG 1907*); M, S *PropN 1910* (≈*o*); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*; BS *EDe 1952*. ‖ **≈io** M *PropN 1910*. **≈ujo** S *PropN 1910*.

baŝlik/ [1904] **~o 1** (vest.) Z *EG 1904* (Baschlik *(Art Frauenkappe)*); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~osimila** Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2 (*~osimila kapovesto*).

baŝlik/ [1952] **~o 2** (ĉefo de tartara bando) BS *EDe 1952*.

bat/ [1887] **~i** Z *UL* 23, [v], *RE* 77a (frapi), 92b (*~i per la postaj piedoj*), *RE* 102a (*plene ~i*), 167b (frapi), 203a (*~i per la piedo*), 203b (*~i per la piedoj*), 219a, 219a (*~i per la vipo*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 9.7 (*Aleksandro ne volas lerni, kaj tial mi ~as Aleksandron*), 18.2, 21.5, 37.20 (*Malsaĝulon ĉiu ~as*), *Ham 1894*, 23 (*jam la dekdua horo ~is*; kp. same DE „die zwölfte Stunde *schlug*“), *GVGE 1894*, 5a (el~i), 5a (*~i linon*; abbrechen); (pp horloĝo) *Heck 1907*, 115 (*kiom ~is?, ĉu ~is plenhore?, ~as la duona*). ‖ **~o** Z *RE* 8a, 10b (batalo), 135a (*en la rusa plurale* побои), *Ham 1894*, 106 (*~o de la sorto*); G *Pl 1916*. ‖ **~ado** Z *UL* 23; G *Pl 1916*. **~anto** Z *FE 1894*, 22.3 (*Kiam Nikodemo ~as Jozefon, tiam Nikodemo estas la ~anto kaj Jozefo estas la ~ato*). **~ata** Z *Ham 1894*, 114 ([kranio] *~ata sur la vangojn per la fosilo de tombisto*). **~ate** Z *DL* 20. **~ato** Z *FE 1894*, 22.3 (vd. je *~anto*). **~ema** Z *RE* 55a (manmova). **~eto** Mott *EEn 1906* (skirmish). **~iĝi** Z *RE* 43a (драться, «inter~iĝi»). **~iĝo** Z *RE* 43a (драка, «inter~iĝo»); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ilejo** Mott *EEn 1906* (armoury, arsenal; ark., *arsenalo*). **~ilo** Z *RE* 77a (frapilo); Mott *EEn 1906* (weapon; nun pli kutima *armilo*). ‖ **~hufo** Z *FE 1894*, 2. **~radaro** *Heck 1907*, 114 (de horloĝo). **~uzi** Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*vi ~uzis la haŭton de lia korpo*). ‖ **al~a** Z *RE* 151a. **al~i** Z *RE* 50b, 137b (*al~i hufojn;* ĉirkaŭforĝi, subforĝi), 152a (*al~i per najlo*), 155b, 156a (alkontuzi). **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 114a. **de~i** Z *RE* 114a, 123a (ekz. ŝtonon de muro; *ne*: diskuti), 142b (ekbati), 177a (malgrandigi, depreni; dua fojo), 198b (depuŝi), *GVGE 1894*, 5a (abbrechen). **dis~i** Z *RE* 170b (*dispremi (dis~i) per la piedoj*), . *GVGE 1894*, 5a (abbrechen) ‖ **ek~i** G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 92b, 142b (frapi), 208a, 210a. **ek~o** Z *RE* 59a, *Ham 1894*, 109 (*per ek~o lerta inde pagi / Al li por morto de la patro via*); Mott *EEn 1906*. **el~i** Z *RE* 27b (elhaki), *GVGE 1894*, 4a (elvergi), 5a (~i). **en~i** Z *RE* 50b. **kun~i** Z *RE* 177a, 182b. ‖ **re~i** Z *RE* 125a. **re~o** Z *RE* 125a. **sur~i** Z *RE* 114a. **tra~adi** Z *RE* 130b (*sin tra~adi*); Abes *Kralj 1897*, 4 (*la Danubo sin tra~adas inter la disbranĉoj de Balkanoj* […] *kaj de Karpatoj*). **tra~i** Z *DL* 35-36, *RE* 156b, 161a (*tra~i per la piedoj*). ‖ **bek~o** G *Pl 1916*. **eben~i** Z *RE* 208a, 214b. **eben~ita** Z *RE* 204a. **plen~i** Z *RE* 50b. **turment~i** Barth *Ludo 1928*, 18. **vergo~iĝo** Barth *Ludo 1928*, 18 (*li devis suferi la malhonorigan ~obatiĝon*). **vip~o** Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*la vip~oj, kiujn vi senprave al li donis*).

batal/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 19 [5.11] (*Li ~os,* [...], *ĝis li estos venkinta la malamikon*), 11.8 (*La legendoj rakontas pri grandeguloj, kiuj volis ~i kun la dioj*); G *Blov 1888*, 18; Z *RE* 11b (бороться), 171a, 192b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 39.14 (*La junulo* [...] *kuraĝe ~is* [...] *kontraŭ niaj malamikoj*). ‖ **~o** Z *RE* 8a, 10b (bato), 139a (duelo), 174a (*mana ~o*), 198b; [Z] *E-isto* Nov. 1889, 7 (*komencu la ~on*), *Ham 1894*, 107 (*stari al ~o* [duelo per rapiroj]), 108 (*li kun vi ekprovu / ≈on* [faru duelon]); Beau *EFr 1903*. ‖ **~adi** Abes *Kralj 1897*, 4 ([ĝi] *~adis kun peno kontraŭ* […]). **~ado** Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Ni ĉiam tie ĉi restadas / En turka kvazaŭ ~ado*). **~ante** Z *GVGE 1894*, 4a (*laciĝi ~ante*; sich abbalgen {ark.}). **~anto** Z *RE* 137a. **~ejo** G *Pl 1916*. **~ema** G *Pl 1916*; Barth *Ludo 1928*, 13 (*militema kaj ~ema spirito*). **~eme** [Z] *E-isto* Nov. 1889, 7 (*~eme saltas nia koro*). **~eto** Beau *EFr 1903* (escarmouche); G *Pl 1916*. **~ilo** (mil.) Z *RE* 121b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 18 (*Spirit' de mia patro / En ~iloj!*). **~ilejo** (ark., *armilejo*, *arsenalo*) Z *RE* 4b (арсеналъ). **~ista** Desh *Avent 1907*, 4 (*tiu raso ~ista* [la maŭroj]). ‖ **~halto** Z *EG 1904* (Waffenstillstand, «armistico»); G *Pl 1916*. **~krio** Desh *Avent 1907*, 4 (*la bordoj, kiujn ili ofte sonigis per tiu ~krio:* [...]). **~ligo** (hist.) (pol.) Barth *Ludo 1928*, 13 (*dekstraj ~ligoj en Germanio* [en la 1920-aj jaroj, *Kampfbund*]). ‖ **ek~o** Beau *EFr 1903* (engagement). **fin~o** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*paŝi al fin~o*). **inter~a** Z *A 1905*, 6.4 (*tiu*

perfektiĝado [de Eo] *fariĝados ne per arbitra, inter~a kaj ruiniga rompado kaj ŝanĝado*). **kontraŭ~i** Z *RE* 189b (kontraŭstari); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **kun~anto** Z *RE* 191b; Wicke *Galero 1922*, 7 ([ventego kaj nokto estis la] *plej bonaj kun~antoj*). **revoluci~ado** *SennR* Nov. 1923, 25 (*interna rusa revoluci~ado*). **ŝip~o** Wicke *Galero 1922*, 7. **vet~i** Z *RE* 190b.

batalion/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 6b; Boro *E-isto* Okt. 1891, 75 (*Tendaro de la rezerva ~o*); Jon *ESv 1893*, 58; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; *Cion 1926*, 9 (*sekcio de la 'laborista ~o'*). ‖ **~estro** OA 2-1914 (→ majoro).

bataljon/ [1924] **~o** (mil.) (ark., *bataliono*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *bataliono*).

batat/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Batate, indische Kartoffel; ne plu en *EG 1907*); Mott *EEn 1906*; Keller *EEn 1910*, 237 (sweet potato); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*; BS *EDe 1952*. Keller *EEn 1910*

Batav/ [1910] **~o** (kolonia nomo de la nuna urbo *Ĝarkato*) M, S *PropN 1910*. ‖ **~io** (hist.) (topo.) M *PropN 1910*. **~ujo** (hist.) (Indonezio) S *PropN 1910*.

Battambung/ [1893: ~] [**~o**] [Z] *E-isto* Sep. 1893, 142 (*du Siamaj provincoj, Angkor kaj ~*).

bater/ [1902] **~o** (mil.) (ark., *bateri/o*) Villa *LernEs 1902*, 42 (batería).

bateri/ [1889] **~o** (mil.) (kp. ark. *bater/o*°) Z *RE* 6b; Jon *ESv 1893*, 58; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

batik/ [1924] **~o** (teks.) Minor *EDe 1924* (Batik).

batist/ [1889] **~o** (teks.) Z *RE* 6b; Jon *ESv 1893*, 58; Beau *EFr 1903* (batiste); Z *EG 1904* (Batist); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (*speco de tuko*). ‖ **~a** Melck *FlandLit 1904*, 13 (*neĝblanka ~a ĉemizo*); G *Pl 1916*.

batman/ [1924] **~o** (mez.) (persa kaj turka pezaĵo) Minor *EDe 1924* (Batman).

batrak/ [1924] **~oj** (zool.) Minor *EDe 1924* (Froschtiere).

batu/ [1921] **~o** (ĉasado kun helppelantoj) FL *EnE 1921*, 325 (Fr, En battue).

Batum/ [1889: ~] **~o** Z *Majn 1889-15* (*esperantistoj ekzistas en Tomsk, Vladivostok, Tiflis, ~, New-York* {tiel}).

baŭ/ [1924] **~o** (mar.) Minor *EDe 1924* (Quer-, Verdeckbalken).

Baŭcid/ [1963] **~o** (vira nomo) Z *FA 4 1963*, 125, 126.

baŭdruĉ/ [1924] **~o** (tek.) Minor *EDe 1924* (Rauschgold, Goldschlägerhaut).

baŭkal/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (bocal).

baŭm/ [1908] **~o 1** (mar.) Rhod *EnE 1908* (boom (naut.)); Minor *EDe 1924* (*(Sperr-)* Baum *(vor einem Hafen , usw.)*).

baŭm/ [1911] **~i 2** (ĉevaloj) (kp. ark. *akrup/i*) GM *Usuel EFr 1911*; Minor *EDe 1924* (sich bäumen).

bav/ [1924] **~i** Minor *EDe 1924* (geifern, Speichel fließen lassen; baza formo). ‖ **~o** *PIV 2020* (baza formo).

Bavar/ [1889: *~ujo*] **~o** (pers.) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75¸ Bar *LernHu 1898*, 19; Mott *EEn 1906*; G *Pl 1916*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~a** Mott *EEn 1906* (baza formo); G *Pl 1916*; Minor *EDe 1924* (baza formo). ‖ **~ujo** Z *Adr 1889*, 34, *Adr E-isto* Feb. 1892, 29, 30; Jon *ESv 1893*, 63; Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 ([El] *~ujo*); Mott *EEn 1906* (~lando); G *Pl 1916*; R 1922. ‖ Kp. *Bavari/o*°. ‖ **~lando** Mott *EEn 1906* (~ujo).

Bavari/ [1910] **~o** (lando) (ark., *Bavar/i/o* aŭ *Bavar/uj/o*) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

baz/ [1904] **~o 1** (arki.) Z *EG 1904* (Basis); OA 1-1909. ‖ **~i** Minor *EDe 1924*. ‖ **~ita** Z *Rab 1908*, 14.29 (*Ĉu mi povas nomi amo tion, kio ne estas ~ita sur estimo al mia « mi »?*).

baz/ [1904] **~o 2** (kem.) Z *EG 1904* (Base); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

bazalt/ [1903] **~o** (geol.) Beau *EFr 1903* (basalte); Z *EG 1904* (Basalt); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

bazanit/ [1924] **~o** (geol.) Minor *EDe 1924* (Kieselschiefer).

bazar/ [1889] **~o** Z *RE* 5b, 175a, *MV*, *UV*; Minor *EDe 1924* (Basar *(1. orientalischer Marktplatz; 2. Verkaufsstelle für Luxusgegenstände)*).

Bazel/ [1923] **~o** (urbo *Basel* en Svislando) (kp. ark. *Baselo°* kun -s-, *Bazileo°*) Wü *EV 1923*.

Bazile/ [1890] **~o** (ark., *Bazel/o*) G *Kond 1890*, 20 (*Sed vojirante de Strasburgo al ~o mi fumis* [en la trajno]).

bazili/ [1916] **~o** (bot.) G *Pl 1916*; Minor *EDe 1924* (Basilikum, Basilie*(nkraut)*).

bazilik/ [1904] **~o** (arki.) (reli.) Z *EG 1904* (Basilika); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

Bazilikat/ [1910] **~o** (regiono *Basilicata* en suda Italio) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

bazilisk/ [1904] **~o** (mit.) Z *EG 1904* (Basilisk); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Rab 1908*, 77.12 (*por ĉiam liberigita de via ~a rigardo*).

bdeli/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924* (Bdelium *(Harzart)*).

bdelj/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924* (plusendas al *bdelio*).

beat/ [1916] **~a** (reli.) G *Pl 1916*; Minor *EDe 1924*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **~eco** G *Pl 1916*. **~igo** G *Pl 1916*.

beb/ [1924] **~o** (ne ĉe Z; antaŭe *infan/et/o*, *lakt/infan/o*, ekz. en Rhod *EnE 1908* je *baby*) Minor *EDe 1924* (Baby *(Wickelkind)*); *PVS 1954*; War *GD 1957*; OA 8-1974. ‖ **~vestaro** War *GD 1957**.

Beĉuan/ [1910] **~o** (ano de gento) M, S *PropN 1910*. ‖ **~lando** (hist. nomo de *Bocvano*) M, S *PropN 1910*; *Edin 1915* (→ Bechuanaland).

bed/ [1889] **~o** (kp. *bosko*) Z *RE* 36a (гряда), *MV*, *UV*. ‖ **~eto** G *NovAnt 1909*, 15 ([foliojn mi] *disĵetas sur ~eto*), *Pl 1916*. ‖ **flor~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 57.2 (*simetrie aranĝita flor~oj*).

bedaŭr/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 46, *RE* 188a, *MV*, *UV* (bedauern). ‖ **~e** Kof *Proz 1904**, 3 (*Mi ~e ne scias per kio oni ĝin komencas*). **~o** G *Pl 1916*. ‖ **~inda** (kompatinda) G *Blov 1888*, 11 (*~inda besto*), 13 (*~inda malsanulino*), *Pl 1916*. **~inde** Z *DL* 8; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~indulo** Wicke *Galero 1922*, 25.

Bedlington/ [1979: ≈*a*] **~o** (urbo en Anglio). ‖ **~a** *EB 1979*, 71#18 (≈*a* [mn.] *teriero*; hundoraso), *1988*, 71#18 (*~a* [mj.] *teriero*).

beduen/ [1893] **~o** (antaŭe *beduin/o°*) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*la rozaj legendoj, kiujn la ~oj kantas*); Mott *EEn 1906*; G *Pl 1916*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~a** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*la historio pri la ~a belulino*); G *Pl 1916*; *Cion 1926*, 15 (*la najbareco de duon-sovaĝaj ~aj triboj*).

beduin/ [1892] **~o** (ark., *beduen/o*) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*la ~oj de Arabujo*).

begin/ [1924] **~o 1** (reli.) (virino) Minor *EDe 1924* (Begine *(Art Nonne)*).

begin/ [1924] **~o 2** (reli.) (vest) Minor *EDe 1924* (Begine *(Nonnenhaube)*).

begoni/ [1916] **~o** (bot.) G *Pl 1916*; Minor *EDe 1924* (Begonie).

begonj/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (plusendas al *begonio*).

begum/ [1924] **~o** (hist.) (hinda princino) Minor *EDe 1924*.

bej/ [1916] **~o 1** (hist.) (pol.) (turka honora titolo) G *Pl 1916*; Minor *EDe 1924* (Bey, Beg).

bej/ [1921] **~a 2** (pp ĉevaloj: ruĝbruna) FL *EnE 1921*, 325 (Fr bai, En bay; *~a ĉevbalo*).

bejl/ [1924] **~o** (sport.) (kverstango ĉe kriketo) Minor *EDe 1924*.

bejrum/ [1921] **~o** (alkohola locio por la haroj, enhavanta oleon el folioj de la „bay-berry“ (*Pimenta Acris*)) FL *EnE 1921*, 325 (En bay-rum).

Bejrut/ [1910] **~o** (urbo) B *PropN 1910* (M, S: ~).

bek/ [1888] **~o** (zool.) Einst *Plen 1888*, 33; Z *RE* 75, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 74; G *Pl 1916*. ‖ **~aĵo** Mott *EEn* 1906 (beakful). ‖ **ek~i** Z *RE* 75a. **~bato** G *Pl 1916*. ‖ **flav~ulo** War *GD 1957*.

bekabung/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Bachbunge).

bekeŝ/ [1916*] **~o** (hist.) (vest.) Z; G *Pl 1916*; Minor *EDe 1924* (Pekesche).

bekvardrat/ [1924] **~o** (mat.) Z; Minor *EDe 1924* (plusendas al *bo/kvardrat/o*).

bel/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 14 (*~a tago*), *RE* 9a (bonvidiĝa, konvena), 82b, 149b, 152a, 185a, 211b (*favorigi per ~aj vortoj*), 220a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10. ‖ **~e** Z *DL* 33, *FE 1894*, 19.1, 26.23 (*Ha, kiel ~e!*). **~o** G *Pl 1916*. ‖ **~aĵo** Z *DL* 23, *RE* 82b. **~eco** Z *DL* 32, *RE* 149b (ĉarmo), *FE 1894*, 35.16 (*Li amas tiun ĉi knabinon pro ŝia ~eco kaj boneco*). **~ega** Z *DL* 25 (*bel~a palaco*), *RE* 15a (luksa), 149b (ĉarma, rava), 164b (luksa). **~ege** Z *DL* 31-32, *Ham 1894*, 107 (*estus tre ~ege*). **~eta** Minor *EDe 1924* (niedlich). **~igaĵo** Z *RE* 82b; [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b (*ĉiu* [perlo] *sola estus efektiva ~igaĵo* [Zierde; la ark. DE *Zierde* tiel en la orig. de la dulingva teksto de *La virineto de l' maro*; nun pli kutima *Schmuck* (ornamaĵo)] *en la krono de reĝino*). **~igi** Z *RE* 82b, 211a (ornami); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ulino** Z *RE* 82b; Mott *EEn 1906*. **~ulo** Z *UL* [v], *RE* 82b, *FE 1894*, 37 (→ *ul*).

‖ **~abukla** Kof *Ili 1895*, 4 (*Apolo, la filo de la ~abukla Latono*). **~arto** G *Pl 1916*. **~forma** Beau *EFr 1903*; G *Pl 1916*. **~kreska** Z *RE* 193b (bontalia), 196a (gracia); G *Pl 1916*. **~lana** *FE 1894*, 34.15 (*grandaj brutaroj, precipe aroj da ~lanaj ŝafoj*). **~parolulo** (elokventulo) Z *RE* 82b. **~skribado** (kaligrafio) Z *DL* 28, *RE* 225a; G *Pl 1916*. **~sona** G *Pl 1916*. **~soneco** Mott *EEn 1906* (melodiousness); G *Pl 1916*.

‖ **mal~a** Einst *Plen 1888*, 20 [g]; G *Blov 1888*, 7; Z *RE* 7a, 29b, 213a (kripla). **mal~e** Z *DL* 32. **mal~egulo** Z *RE* 213b (уродъ, «kriplulaĉo, misformito, monstro»); Beau *EFr 1903*. **sen~a** Minor *EDe 1924*.

beladon/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 189a, *MV*; *UV*.

belej/ [1924] **~i** (mar.) (pp velŝipo) Minor *EDe 1924* (belegen *(die Taue)*).

belemnit/ [1916] **~o** (zool.) G *Pl 1916*; Minor *EDe 1924* (Donnerkeil *(fossile Schnecke)*).

beletr/ [1896: *~isto*] **~o** (antaŭe sin. *beletristik/o*) *PV 1930* (~o = beletristiko); OA 9-2007. ‖ **~a** OA 9-2007 (*verko ~a* [uzata en la dif. de *~aĵo*], *~a verkisto* [uzata en la dif. de *~isto*]). ‖ **~aĵo** OA 9-2007. **~ista** G *Pl 1916*. **~isto** Z *LI* Jun./Jul. 1896, 102 (*la plej aŭtoritata ~isto aŭ filologo*); G *Pl 1916*; Wü *EV 1923*; OA 9-2007.

beletristik/ [1904] **~o** (moderna sin. *beletr/o*) Z *EG 1904* (Belletristik); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Wü *EV 1923*. ‖ **~a** G *Pl 1916*; Wü *EV 1923*. ‖ **~isto** Wü *EV 1923* (= [prefere] beletristo).

belfrid/ [1924] **~o** (arki.) Minor *EDe 1924* (Wartturm).

Belg/ [1890: *~ujo*] **~o** *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Bar *LernHu 1898*, 19; Z *EG 1904* (≈o, Belgier); G *Pl 1916* (≈o); OA 8-1974 (≈o). ‖ **~a** Beau *Sint 1901**, 12 (*vagisto, elpelito ≈a*); Boi *Ŝlos 1903*, 8 (*~a Sonorilo* [nomo de gazeto]); Z *EG 1904* (≈a). ‖ **~io** M *PropN 1910*; *JarL SAT 1923*, 20; Setä *FiE 1923*. **~ujo** G *Kond 1890*, 42 (*Mona unuo: 1 franko po 100 centimoj*); *E-isto* Dec. 1892, 178 (*Da nia gazeto oni legas ekzemplerojn en:* [...] *~ujo*); Jon *ESv 1893*, 63; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~lando); B, S *PropN 1910*. ‖ **~lando** Leo *BelgSon* Maj. 1903, 87 (*la letero vizitis Svislandon, trairis ~landon*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~ujo).

belial/ [1916] **~o** (reli.) (satano ĉe la hebreoj) G *Pl 1916* (beljal, szatan).

Beliz/ [1971] **~o 1** (ĉefurbo de *Belizo 2 ĝis 1970*; sin. *~urbo*) *PoŝAtl 1971*; *PIVS 1987*. ‖ **~urbo** (= *~o 1*) Crosstor *Viki* 2009-09-26.

Beliz/ [1999] **~o 2** (regno) (antaŭe ark. *Belizi/o°* kun *-i/*) Kr *GVEG 1999*; *PIV 2002*; R 2009. ‖ RIM. Inter la jaroj 1871 kaj 1973 ~o nomiĝis *Brita Honduro*.

Belizi/ [1987] **~o** (regno) (ark., *Belizo 2* sen *-i/*) *PIVS 1987*.

Belĵus/ [1898: ~] [**~o**] (franca familia nomo) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 70 (*Nia* […] *kunlabor-anto, S[ro] Henriko ~*).

belon/ [1924] **~o** (zool.) (fiŝo) Minor *EDe 1924* (Hornhecht).

Belorus/ [1970] **~o** (pers.) *PIV 1970*. ‖ **≈io**, **≈ujo** *PIV 1970*; R 1989; R 2009.

Beluĉ/ [1910] **~o** (ano de gento) M, S *PropN 1910*. ‖ **~lando** (ark., *Beluĉ/i/o* kun -e-aŭ *Baluĉ/i/o* kun -a-) M, S *PropN 1910*. ‖ Kp. *Belud-ĵistan/o°*.

Beludĵistan/ [1910] **~o** (ark., *Beluĉ/i/o* aŭ *Baluĉ/i/o*) B *PropN 1910*. ‖ Kp. *Beluĉ/land/o°*.

belveder/ [1916] **~o** (arki.) G *Pl 1916* (bel-weder k.a.).

Belzebub/ [1888: *~eto*] **~o** (ark., *Belzebut/o*) G *Pl 1916* (≈o; belzebub k.a.). ‖ **~eto** Einst *Plen 1888*, 33 (*-bub*, misetimologie pro DE *Belzebub*, kp. Eo *bub/o*).

Belzebut/ [1957] **~o** (antaŭe *Belzebub/o°*) War *GD 1957* (plusendas al *Baal-Zebub*); *PIV 2020* (plusendas al *Baal-Zebub*).

bembek/ [1910] **~o** Rob *EFr 1910*.

bemol/ [1916] **~o** (muz.) (antaŭe *ges*) G *Pl 1916*; Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924* (plusendas al *bomolo*); *PV 1930*; OA 9-2007 (♭). ‖ **~a** Wü *EV 1923* (*a ~a = as, b ~a = bes, c ~a = ces* [ktp]).

ben/ [1887] **~i** (reli.) Z *UL* [v], *DL* 27; G *Blov 1888*, 8; Z *RE* 8b, 9a, 123a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 103 (*Dio ~u vin, sinjoro!*), *FE 1894*, 33; Zeid *Literat 1895*, [3] (*Ripozu dolĉe nun; ni ~as Vin!*). ‖ **~o** Z *DL* 45, *Ham 1894*, 20 (*Duobla ~o / Sendube duobligas la feliĉon*), *Ifig 1908*, 16 (*por la ~o al popolo mia*); G *Pl 1916*; *Cion 1926*, 7 (*La abundo de akvo, kio per si mem estas natura ~o*). ‖ **~iga** Nyl *LI* Sep. 1899, 26 (*agado* [...] *~iga*). ‖ **mal~aĵo** Z *Ham 1894*, 18 (*Mal~aĵoj / Kaj krimoj venas al la lum' de l' tago*). **mal~ante** G *NovJ 1891*, [3] (*mal~ante aŭ elridante la oferdon-antojn*). **mal~i** Z *DL* 27, *RE* 75, 159a, *FE 1894*, 33.7 (*Li sentis sin tiel malfeliĉa, ke li mal~is la tagon, en kiu li estis naskita*). **mal~ado** Z *DL* 23. **mal~ita** Z *RE* 119a, *Ham 1894*, 14 (*Ho, mal~ita rapideco*), 69 (*nur kalkulo mal~ita / Kondukas al edziĝo ripetita*), 71 (*mal~itaj grimacoj*); Nyl *LI* Sep. 1899, 27 (*Estu mal~ita la miss° Rogers*); Z *Ifig 1908*, 17 (*sorte mal~ita kapo* [persono]). **mal~ito** Einst *Plen 1888*, 34. **mal~itulo** G *Kond 1890*, 29 (*A.:* [...] *mi estas ja pli inda ol vi! — H.: Kial, mal~itulo?*). **mal~o** Z *DL* 23, *Ham 1894*, 69 (*Atingu min mal~o, honto, morto*).

Benares/ [1910] **~o** (hist.) (iama nomo de la urbo *Varanasio*) B *PropN 1910* (M, S: ~).

bend/ [1923] **~o** (ne ĉe Z; antaŭe *stri/o*) Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924*; OA 8-1974. ‖ **har-fasko~o** *EB 1979*, 35#7.

Benedikt/ [1910] **~o** (vira nomo) *JarL UEA* Maj. 1910, 80; Z *FA 4 1963*, 69. ‖ **≈a** (reli.) (rilata al ordeno) G *EPl 1916*. ‖ **~ano** (reli.) Minor *EDe 1924* (Benediktiner).

benefic/ [1906] **~o** (teatr.) Mott *EEn 1906* (benefice); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (Benefiz). ‖ **~ulo** Minor *EDe 1924*.

Benevent/ [1910] **~o** (itala provinco kaj ĝia ĉefurbo) *PropN 1910*.

bengal/ [1893: *~a*] **1** **≈o** (ano de gento) *PropN 1910*; *PIV 2020*. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*eksplodus belega ~a fajro*); Abes *LI* Maj. 1898, 69 (*kiel per ~a fajro ĉe ia teatra efekto*); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (≈a); R 1989 (≈a; → Hindio, pn. 24). ‖ **≈io** *PIV 2020*; **≈ujo** Minor *EDe 1924* (Bengalen).

Bengal/ [1967] **~o** **2** (lando) (ark., *Bengal/i/o*) But *EEn 1967*, 443c. ‖ **~ano** But *EEn 1967*, 443c.

Benguel/ [1910] **~o** (marfluo) (ark., *Bengel/o*) M *PropN 1910*. ‖ Kp. *Bengvel/o*.

Bengvel/ [1910] **~o** (marfluo) (ark., *Bengel/o*) S *PropN 1910*. ‖ Kp. *Benguel/o°*.

benign/ [1924] **~a** (med.) Minor *EDe 1924* (gutartig *(Krankheit)*).

Benin/ [1910: *~a*] **~o** (regno en Afriko, antaŭa nomo *Dahome/o* aŭ *Dahomej/o*) *PIVS 1987*; *PIV 2002*; R 2009. ‖ **~a** M, S *PropN 1910* (*~a Golfo*).

benjet/ [1924] **~o** (kuir.) Minor *EDe 1924* (Krapfen *(mit Fruchtschnitten in Schmalz gebacken)*).

benk/ [1887] **~o** (meblo) Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 20; Z *RE* 87a, 88b, 181b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 26. ‖ **~a** Z *E-isto* 1891, 3a (*Sur la ~a herbaĵo ia lumas blankaĵo*). ‖ **~eto** Z *DL* 26; *FE 1894*, 26.7 (*Mi sidas sur seĝo kaj tenas la piedojn sur ~eto*); G *EPl 1916*; Mott *EEn 1906*. ‖ **dormo~o** Z *RE* 76a. **glaci~o** Boi *PVE 1910*. **kuŝ~o** Z *RE* 88b.

benzil/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916* (benzyl).

benzin/ [1892] **~o** (kem.) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*solvante unu gramon da naftalino en 100 gramoj da ~o*), 123 (*~o facile ekflamiĝas*); Abes *LI* Maj. 1898, 68 ([ili] *ile* [per, helpe de] *partuma distilado fabrikas de* [la nafto] *gazolinon, ~on, astralinon, kerosinon°* {kerosenon}); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

benzo/ [1924] **~o** (kem.) Minor *EDe 1924*.

benzojl/ [1924] **~o** (kem.) Minor *EDe 1924*.

benzol/ [1906] **~o** (kem.) Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*.

beot/ [1980: *~a*] **~o** (pers.) *PIV*. ‖ **~a** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (*~a fonto*). ‖ **≈io** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (*Fonto en Aonio (≈io) poetiganta tiun, kiu trinkis ĝian akvon*). ‖ Kp. *Beoti/o°*.

Beoti/ [1910] **~o** (ark., *Beot/i/o* aŭ *Beot/uj/o*) *PropN 1910*. ‖ **~ano** (ark., *beot/o*) *PropN 1910*.

ber/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 91a, 231b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 91a. ‖ **sen~igi** Z *GVGE 1894*, 4a. ‖ **sekvin~o** Z *RE* 66a, *MV* 72. **sorp~o** Zeid *LI* Dec. 1895, 11b (*Leporo blankiĝas, sorp~o ruĝiĝas*). **vin~a** (*branĉo*) Z *RE* 91a. **vin~aĵo** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*korboj plenaj de* [...] *ora vin~aĵo*). **vin~aro** Mott *EEn 1906* (bunch of grapes). **vin~ejo** Z *RE* 17b. **vin~kulturisto** (ark., vin/~/-kultiv/ist/o) *JarL UEA* Maj. 1910, 85. **vin~o** Z *RE* 17b, *MV* 72; Beau *EFr 1903* (→ *ber*).

Berber/ [1906] **~o** (pers.) Mott *EEn 1906*; M, S *PropN 1910*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~io** M *PropN 1910*. **~ujo** Mott *EEn 1906*; Rhod *EnE 1908*, 515a; S *PropN 1910*; Minor *EDe 1924*.

berberis/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924*.

berdan/ [1903] **~o** (mil.) (pafiloj de sistemo Berdan') Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b ([la makedonaj ribelantoj] *ekpremis la longajn „~'ojn“*).

beret/ [1911] **~o** (vest.) (ĉapo laŭ eŭska stilo) GM *Usuel EFr 1911*.

Berezin/ [1910] **~o** (rivero en Rusio) B *PropN 1910*.

Bergam/ [1909] **~o** (urbo en N Italio) Thoms *Univ* 1909:8, 227 [t] (*La pesto en ~o*).

bergamot/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924*.

beriber/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924*.

beril/ [1904] **~o** (geol.) Z *EG 1904* (Beryll (Stein)); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

berili/ [1906] **~o** (kem.) Mott *EEn 1906*.

Bering/ [1894] **~o** Waś *E-isto* Okt. 94:5, 158 ([fervojo] *per tunelo submara de ~o ĝis Vladivostok*). ‖ **~a** M, S *PropN 1910* (*~'a Maro kaj Markolo*).

Berlin/ [1891] **~o** *Tromp 1891*, [80]; *E-isto* Apr. 1893, 94 (*~o havas kontraŭ ĉiuj 1,000 viroj 1,080 virinojn, Dresdeno 1.113, Frankfurto sur° Majno 1,123*); Z *FE 1894*, 39.10 (*Li venigis al si el ~o multajn librojn*); B *PropN 1910*; OA 7-1958. ‖ **≈a** Borel *GermE* Mar. 1905, 30b (*La ≈a revuo „Weltwarte“*); Z *GermE* Maj. 1905, 55a (*la ~a e-ista kurso*).

berm/ [1924] **~o** (arki.) Minor *EDe 1924*.

Bermud/ [1910] **~oj** (= ~aj Insuloj) *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 443c (~o). ‖ **~a** *PropN 1910* (*~aj Insuloj*).

Bern/ [1896: ~] **~o** *LI* Jan. 1896, 5 (*la poŝtsigno°* [...] *estos kredeble pretigata en ~*); B *PropN 1910* (*~o*); pk. 1913 (*~o kaj Alparo°*); Cseh *Post* 1936-07-18, 144 (*centraj oficejoj en ~o*). ‖ **~a** *Bern 1906* [t] (*Tra ~a Oberlando*).

Bernard/ [1893] **~o** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 (*~o el Turingujo en la jaro 960 antaŭdiris proksiman finon de la mondo*), *Ham 1894*, [2] (*Personoj:* […] *Marcello, ~o - oficiroj*). ‖ Kp. *San-Bernardo*.

bersaljer/ [1924] **~o** (mil.) Minor *EDe 1924* (Bersagliero).

berserk/ [1924] **~o** (hist.) (mil.) Minor *EDe 1924*.

Bert/ [1894] **~o** (virina nomo) Z *FE 1894*, 39.3 (*Li fianĉiĝis kun fraŭlino ~o*); OA 7-1958.

bes [1924] (muz.) (noto B) Minor *EDe 1924*.

Besarab/ [1892: *~a*] **~a** (laŭ *PIV 2020 → Besarabi/o*) Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 29 (*gub. ~a*).

Besarabi/ [1910] **~o** (regiono) *PropN 1910*; Wü *EV 1923*; PIV. ‖ **≈a** (antaŭe *Besarab/a*) Wü *EV 1923*; Kr *PVEG 2018*. ‖ **~ano** *PropN 1910*; Wü *EV 1923* (*≈ano*); Kr *PVEG 2018* (*≈ano*). ‖ Kp. *Besarab/a*.

Beshleĥem/ [1893] **~o** (ark. *Bet-Leĥem/o*) *Ruth 1893*, 9 (*ili venis ~on en la komenco de rikoltado de hordeo*). ‖ Rim. **1** Vd. la transskribo-principojn de *Ruth* en la ĉap. Aliaj literoj. **2** Kp. *Betlehem/o*.

best/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 8a (*sovaĝa ~o*; бестія), 46a (*infano de ~o*), 60a (*sovaĝa ~o*; звѣрь), 97b, 176a (*viro de ~oj*; «masklo»), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 5.2 (*Leono estas ~o*), 33.6 (*Malbonaj infanoj amas turmenti ~ojn*). ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 13 (*~aj kaj abomenindaj / Aperas ĉiuj agoj de la mondo*). ‖ **~ejo** Z *RE* 60a (звѣринецъ, «menaĝerio»). **~ino** OA 9-2007 (→ *vagino*: *Interna kanalo ĉe virinoj kaj iuj ~inoj* [...]). ‖ **~kuracisto** *LI* Maj. 1898, 75a. ‖ **kvazaŭ~o** Z *RE* 226b (kp. kvazaŭhomo). **labor-~o** *Cion 1926*, 9. **suĉ~o** (ark., *mamulo*; kalkeo de De *Säuge|tier*) Z *RE* 97b.

besti/ [1932] **~o** (sin. *sovaĝbesto*) (zool.) (poez.) *ParGv 1932*.

bestial/ [1926] **~o** (fig.) Benn *DeE 1926*, 453 (fig. Bestie).

Beŝtu/ [1889] [**~o**] (kaŭkaza monto) Wahl *Princ 1889*, [7] (*~ bluas, kiel* […]).

bet/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 177b, *MV*, *UV*.

betel/ [1924] **~o** (bot.) (pli precize *~aĵo*) Minor *EDe 1924* (Betel *(Kaumittel)*; plusendas al ark. *betlo°*).

betl/ [1924] **~o** (bot.) (ark. *betelo*) Minor *EDe 1924*.

Bet-Leĥem/ [1955: ~] [**~o**] (urbo) (Bibl.) *NLR* Nov. 1955 [v] (*(Domo de l' pano)* Naskiĝurbo de Jesuo). ‖ Kp. ark. *Beshleĥem/o°* kaj *Betlehem/o°*.

Betlehem/ [1900: *~a*] **~o** (urbo) (ark. *Bet-Leĥem/o*) *PropN 1910*; Wü *EV 1923*. ‖ **~a** Agrell *LI* 1900, 24 [t] (*La stelo ~a*). Wü *EV 1923* (≈a [mn.]). ‖ **≈ano** Wü *EV 1923*.

beton/ [1909] **~o** Z *ER 1909*; Minor *EDe 1924*; *PV 1930*, OA 9-2007. ‖ **~umi** Minor *EDe 1924*. ‖ **fer~o** *Cion 1926*, 11 (*La grenejoj estas el fer~o*).

betonik/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924*.

Betraĥ/ [1924] [**~o**] (hist.) (urbeto) Luyk *Iŝtar* 1924, 11.2 (*Jam ĉe mia lasta vizito en ~*), 16.1 (*Kiom da tempo vi kaj viaj amikoj en ~ sentutile pasigas, plorĝemante pri la stato de la mondo*). ‖ **~ano** Luyk *Iŝtar* 1924, 67.2 ([tranokti] *meze de bestoj de la dezerto, pli gastamaj ol ~anoj*).

betul/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 7b, *MV*, *UV*; *LI* Dec. 1895, 13 (*Inter senfoliaj branĉetoj de l' ~oj faladis flokeroj de neĝo*); G *NovAnt 1909*, 19 (*sur tomb' kun ~o*).

betulac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (→ *alno*).

bevel/ [1998] **~o** (tek.) Rhod *EnE 1908* (bevel); GM *Usuel EFr 1911*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~a** Rhod *EnE 1908* (bevel). **~i** Minor *EDe 1924*.

bezoar(d)/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924*.

bezon/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 6; G *Blov 1888*, 3 [a]; Z *RE* 103b (*oni ~as*), 113a (*oni ~as*), 145a, *MV*; Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*Oni ~as° nur* {Ŝufiĉas} *trarigardi la unuan kajeron de l'adresaro* {kalkeo de De «man braucht nur»}); Z *UV*, *FE 1894*, 14.6 (*trie mi petas vin ankaŭ poste prunti al mi, kiam mi ~os monon*), 29.1 (*Se ni ~as*

uzi prepozicion). ‖ **~a** (necesa) Z *Ald 1888*, 5. *RE* 103b, 113a, 145a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~o** Z *Ald 1888*, 9, *RE* 103b, 112b, 114b, 145a, *E-isto* Jan. 1890, 27b (*en okazo de ~o*). ‖ **~ata** Z *Ald 1888*, 13. **~ega** Mott *EEn 1906* (urgent). **~igi** Mott *EEn 1906* (to make urgent). **~iĝi** Mott *EEn 1906* (to be urgent). ‖ **ne~a** (nenecesa) G *Blov 1888*, 13. **re~i** G *Gefr 1889*, 8 (*Se mi* [la talerojn] *re~os*). **sen~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **sen~o** Z *E-isto* Jan. 1890, 27b (*la uzado ĝin°* [la akuzativon] *en okazo de sen~o*). ‖ **kor~o** Desh *Avent 1907*, 6 (*kontentigi la kor~on*). ‖ **~esti** Z *E-isto* 1891, 23 [= LR 4 A] (*La vorto "~esti" estas kunmetita tute regule, kaj vi povas ĝin uzadi. Sed entute ni konsilas pli uzadi ĉiam formojn simplajn anstataŭ kunmetitaj*. [...]).

Bharat/ [2002] **~o** (surbaze de hindia *Bhārat*, antaŭe *Hindio*, *Hindujo*) *PIV 2002* (plusendas al *Barato*); Chuck Smith *Viki* 2002-05-05 (ĉefa formo *Barato* kiel en *PIV 2002* kaj R 2009).

bi/ [1912] (neoficiala prefikso) Dueh *EDk 1912*.

Bibli/ [1887] **~o** (reli.) Z *UL*-RU 19, *UL*-DE 22 [t] (*El la ~o* [mankas en [v]]), *RE* 8a, *Ham 1894*, 112 [= *Ham* ²*1902*, 144.27] (*Ĉu vi havas nenian ideon pri la ~o? En la ~o estas ja dirite: ĉiuj nobeluloj devenis de Adamo*); Koĉergov *E-isto* Nov. 1892, 172 [= *FK 1903*, 78.20] (*laŭ la rakonto de la ≈o* [mn.] *la religiaj kondukantoj°* {gvidantoj} *vivis malriĉe kaj simple*); Z *EG 1904* (~o [mj.]); Mott *EEn 1906* (mj.); OA 1-1909 (≈o [mn.] - Bible | Bible | Bibel | библія [mn., nun Библия mj., krome de 1918 і → и] | biblja [nun Biblia]): G *EPl 1916* (mn.; biblja, Pismo św. [= Pismo Święte, «Sankta Skribo»]). ‖ **≈a** *E-isto* Sep. 1889, 2 (*rakontas la ≈a legendo*); G *EPl 1916*. ‖ RIM. Kp. same mn. *koran/o.*

bibliograf/ [1898: *~a*] **~o** (antaŭe *bibliografi/ist/o*) Wü *EV 1923*; OA 7-1958. ‖ **~a** [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 40 (*bona priskribeto ~a pri la lernolibro*).

bibliografi/ [1889] **~o** Z *E-isto* Nov. 1889, 7, *EG 1904* (Bibliographie); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~a** *E-isto* Dec. 1893, 190 (*la ≈a Instituto en Lejpcigo° kaj Vieno*); [Beau] *L'Esp* Maj. 1898, 57 (*longa artikolo ~a*).

bibliotek/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 4 [a]; Z *RE* 8a; *FK 1903*, 204.27 (*aliaj pruntas la necesajn librojn el ~oj*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~isto** *FK 1903*, 88.29 (*~isto ne povis doni la naŭan volumon*).

biceps/ [1924] **~o** (anat.) Minor *EDe 1924*.

bicikl/ [1902] **~o** (antaŭe *biciklet/o°*) Villa *LernEs 1902*, 42 (bicicleta); Beau *EFr 1903* (bicycle); Z *EG 1904* ((Fahr-, Zwei-) Rad), *GE 1905* (Rad (Fahrrad) - biciklo, bicikleto, velocipedo); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909 (bicycle {nun: bicyclette aŭ vélo} | bicycle | Zweirad {nun pli kutima: Fahrrad aŭ Rad} | велосипедъ | bicykl); B *VdE 1910* (ark. dif.: Durada velocipedo, kies antaŭa rado estas multe pli granda, ol la posta); Z *PlE 1910* (bicykl), Reed *EoE 1910*, 237; Diett *Gold 1921*, 6#14. ‖ **~eto** Beau *EFr 1903* (bicyclette); B *VdE 1910* (ark. dif.: Durada velocipedo kun egale grandaj radoj). **~isto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Radfahrer); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; Diett *Gold 1921*, 6#13. ‖ **~o-tenejo** *FrazL 1903*, 6 (garage | Raum für Räder | stable (bicycle house)). ‖ RIM. **1** Kiel la dif. en B *VdE 1910* montras, la moderna sportilo *bicikl/o* kun du egale grandaj radoj komence estis nomita unuvorte *biciklet/o* aŭ kunmetite *bicikl/et/o*, dum *bicikl/o* estis la hist. sportilo kun granda antaŭa kaj malgranda malantaŭa radoj. **2** Kp. *biciklet/o*, *velociped/o* [OA 1-1909] kaj *cikl/o* [OA 2-1914].

biciklet/ [1903] **~o** (unuvortaĵo surbaze de FR; ark., nun *bicikl/o* surbaze de EN) *FrazL 1903*, 6 (bicyclette | Rad | bicycle), 18 (*Mia ~o bezonas riparon*); *Eo PĴ* Jun. 1905, 1a [r] (*~oj* Eo).

bide/ [1957] **~o** (meblo) (antaŭe *lav/seĝ/o*) War *GD 1957*.

Bielostok/ [1889: ~] [**~o**] (urbo) Z *Adr 1889*, 16.

bien/ [1889] **~o** Z *RE* 23a (*hereda ~o*), 66b, 126a (*hereda ~o*), 141b, 213b (~domo), 221a (~domo), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 114 (*granda aĉetisto de ~oj, kun ĉiaj hipotekoj, depagoj, aĉetaj*

dokumentoj kaj juĝaj posedigoj). ‖ **~eto** Z *RE* 100b. ‖ **~adjunkto** *LI* Maj. 1898, 75a (*princa ~adjunkto*). **~domo** Z *RE* 213b (~o), 221a (~o). **~havanto** Z *RE* 142a, *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 1 (*urbaj ~havantoj*). **~servanto** Z *RE* 37b (*~serv-antoj*).

bier/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 133a, *MV*, *UV*. ‖ **~faristo** Z *RE* 133a. **~vaporoj** Melck *FlandLit 1904*, 13 (*sub la influo de la ~vaporoj* [ebria]).

bifstek/ [1890] **~o** (kuir.) (kp. ark. *biftek/o*° sen -s-) G *Kond 1890*, 14 (*Vi prenos koteleton aŭ ~on?*), 15; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (bifteko°); OA 1-1909.

biftek/o [1903] **~o** (kuir.) (ark. *bifstek/o* kun -s-) *FrazL 1903*, 8 (Fr, Es bifteck); Mott *EEn 1906* (bifsteko).

bigami/ [1898] **~o** Lengy *LI* Aŭg. 1898, 117 [t] (*La malhelpita ~o. Ŝerca historio*); Mott *EEn 1906*.

bigot/ [1904: *~a*] **~o** (pers.) (antaŭe *~ulo*Z°) Mott *EEn 1906* (~ulo°); OA 1-1909. ‖ **~a** Z *EG 1904* (bigott, frömmelnd; baza formo); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 60.16 ([la urbo] *estas tiel abomene ~a*); Schatz *HuE 1910*. **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~eco** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ulo** (ark., *~o*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~o). **~ulino** (ark., *~ino*) Z *Rab 1908*, 57.12 (*tiel facila, kiel la salto de publikulino al ~ulino*°).

biĵof/ [1888: *~ego*] **~o** (reli.) (ark., *episkop/o*). ‖ **~ego** (ark., *ĉefepiskopo*) Einst *Plen 1888*, 16 [g] (De *Bischof*, pron. biĵof aŭ biŝof laŭ la regiono).

biĵuteri/ [1926] **~o** Benn *DeE 1926*, 453 (Bijouterie).

bikonjug/ [1908] **~a** Rhod *EnE 1908* (biconjugate).

bil/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906* (bileto; note, ticket). ‖ **bank~o** Mott *EEn 1906* (bankbileto).

bilanc/ [1889] **~o** (ekon.) Z *RE* 5b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

bilard/ [1889] **~o** (ludo) Z *RE* 8a; Jon *ESv 1893*, 58; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 158 ([t] *La kosto de la ~aj globoj*), 159.

Bilb/ [1993] **~o** (urbo en Hispanio / Eŭskio) (ankaŭ *Bilba/o* surbaze de Es *Bilbao*) *~a kverko* [t] [informilo de la Grupo E-ista de Bilbo / Bilbao] Apr. 1993 [n-ro 2].

Bilba/ [1910] **~o** (urbo en Hispanio / Eŭskio) (nun ankaŭ *Bilb/o* surbaze de eŭska *Bilbo*) *PropN 1910*.

bild/ [1905: *~aro*] **~o** (antaŭe en *RE* 65 *figur/o*, *figur/aĵ/o*, 72 *pentr/aĵ/o*; same en Nyl *Humor 1899*, 6) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*), *Rab 1908**, 53.31 (*mi diktas* [...] *la vivan ~on de unu tiea doktoro*), 114.26 (*analizadi la konfuzitan ~on de la universala mizero*), 126.19 (*viva ~o de la lasta juĝo*); OA 1-1909. ‖ **~aro** Cart *Bild 1905* [t] (*Instruado de Eo per ~aro*).

bilet/ [1889] **~o 1** (pp enirkontrolo) Z *RE* 8a; Beau *EFr 1903*; Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*~oj de eniro*); *InfRap* Jan. 1910, 4 (*Vendejoj por ~oj*); OA 3-1921.

bilet/ [1900] **~o 2** (ark., *folieto, noto*) Hermansson *LI* Apr. 1900, 61b (*La doktoro palpis en sia poŝo. Ho! ho! neniu flartabakujo* [*ŝtelita*], *sed ~o*); Mott *EEn 1906* (bilo; note, ticket).

bilet/ [1907] **~o 3** (ark., *atesto, dokumento*) Heck *1907*, 92 (*edziĝa ~o*), 94 (*morta ~o*).

bilet/ [1909] **~o 4** (mono) B *Sinj 1909*, 10 (*banka ~o de alta valoro*).

bilĝ/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr petits fonds | De Bilge [pron. -g-] | En bilge [pron. -ĝ-).

bilion/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906* (billion).

bind/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 113b, 114a. ‖ **~isto** (ark., *libro~isto*) Z *Adr 1889*, 12 («libro~isto»). ‖ **libro~isto** (antaŭe *bind/ist/o*) *JarL SAT* 1923, 49.

binokl/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Operngglas, Binocle°); Mott *EEn 1906*; OA 3-1921. ‖ Kp. naz/um/o (UV → *naz*).

biograf/ [1923] **~o** (antaŭe *biografi/ist/*) Wü *EV 1923*; OA 7-1958.

biografi/ [1889] **~o** Z *RE* 8b, 49; Jon *ESv 1893*, 58; Beau *EFr 1903* (biographie); Z *EG 1904* (Biographie, Lebensbeschreibung); Sey *FlandLit 1904*, 9 (*Oni trovos pli da detaloj en la malgrandaj ~oj*); OA 2-1914. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 124 (*La metodo de la ĥinaj° historiistoj estas pure ~a*).

bioklimatologi/ [1961] **~o** (scienco pri klimata influo je vivkondiĉoj) Lewin *MeteoT 1961* (kp. *biometeologio*).

biolog/ [1923] **~o** (antaŭe *biologi/ist/o*) Wü *EV* 1923; OA 7-1958.

biologi/ [1903] **~o** *FK 1903*, 203.32 (*Facilaj lecionoj de ~o de la bestoj*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

biometeologi/ [1961] **~o** (scienco pri klimata influo je vivkondiĉoj) Lewin *MeteoT 1961* (plusendas al *bioklimatologio*).

bir/ [1908: *~o*] **~i** Wü *EV 1923* (derivaĵo); *PIV 2005* (baza formo). ‖ **~o** (geod.) (baza formo) Roll *Mar 1908* (Fr relèvement | De Peilung | En bearing); Wü *EV 1923*. ‖ **~ado** Wü *EV 1923*. ‖ **~kompaso** Wü *EV 1923*. ‖ **ŝtorm~ado** Lewin *MeteoT 1961*.

bird/ [1887] **~o** (zool.) Z *UL* [v], *DL* 16, *RE* 37 (*kortaj ~oj*), 37 (*domaj ~oj*), 163a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2, 5.3 (*Rozo estas floro kaj kolombo estas ~o*), 9.4 (*La ~oj flugas*), 26.4. ‖ **~aro** Zeid *LI* Dec. 1895, 11 (*≈ar' kolektiĝas*; *Ripozas ~aro, pretiĝas nestet'*). **~eto** Z *RE* 163a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ido** Z *RE* 163a, *FE 1894*, 36.14 (*~ido – nematura ~o*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~divenisto** Kof *Ili 1895*, 5 (*sin levis / La Testorido Kalĥaso plej lerta el ~divenistoj* {~aŭguristo}). **~nesto** Mott *EEn 1906*. ‖ **fajro~o** Z *RE* 48a. **grimpo~oj** (zool.) Boi *PVE 1910*, 112. **kort~o** *Cion 1926*, 15 (*edukado°* {bredado} *de kort~oj*). **mar~o** Stell *LI LitAld 1905*, 9 (*krioj de mar~oj*). **rabo~o** Kof *Ili 1895*, 3 (*kaj faris korpojn iliajn akiro / Al rabo~oj kaj hundoj*; kp. ark. De *Raub|vogel*). **stilz~o** Ver *EncV 1910* (→ gruo, tribuso de Stilz~oj).

biret/ [1904] **~o** (kapvesto) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 4-1929.

Birm/ [1908] **~o** (hist.) (topo.) (regno en Azio; ne ĉe Z; nuna nomo *Mjanmar/o*) Rhod *EnE 1908*, 516a (apud *Birmanujo*, ĉu *Birm/an/uj/o*?); M, S *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 443d; *PIV 1970*; Wü *EV 1923* (*Burmah°*, ~o, ~anujo); *PIV 1970*; OA 8-1974; Knoedt *Luz 1980* ([Arakano,] *regno en ~o*); R 2009. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*; *PIV 1970*.

bis! [1903] Beau *EFr 1903* (pour la seconde fois, encore une fois); Z *EG 1904* (int[erjekcio]) noch einmal! da capo); Mott *EEn 1906*; Keller *EEn 1910*, 237 (once more, a second time, encore); OA 4-1929.

Bisaŭ/ [1978] **~o** (ĉefurbo de la Respubliko → Gvineo-~o) OA 8-1974. ‖ **Gvineo-~o** (regno) OA 8-1974; R 2009.

bisekci/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (bisection).

Biskaj/ [1910] **~a** B, S *PropN 1910*, *VdE 1910* [→ *golfo*] (*la ~a golfo*).

biskot/ [1921] **~o** (kuir.) (kp. *biskvit/o*) FL *EnE 1921*, 339 (Fr biscotte, En rusk; *Speco de biskvito aŭ rebakita pano, tre malpeza kaj digestebla*: *La malsanulo devis sin nutri per lakto kaj ~oj*); War *GD 1957* (biscotte); *PIV 1970* = *PIV 2005* (*Tre malpeza kaj facile digestebla rebakita pantranĉo*).

biskvit/ [1889] **~o 1** (kuir.) (kp. *biskot/o*) Z *RE* 8a (бисквитъ), 198a (сухарь), *MV*, *UV* (biscuit | biscuit | Zwieback | бисквитъ | sucharek); Rhod *EnE 1908* (→ rusk: *rostita ~o*); B *VdE 1910* (*Pano, bulko aŭ kuko, tranĉita en maldikajn pecojn kaj sekigita aŭ bakita duan fojon*); AK Fr (biscuit *(pâtisserie)*); *PV 1930* (*Speco de pano aŭ da* {legu: *de*} *kuko, dufoje aŭ longe bakita, ĝis plena sekeco: soldata ~o*); *PIV 1934* (same sen la preseraro); War *GD 1957*; *PIV 1970* (= *PV 1934*); *PIV 2002* = *PIV 2005* (*Kuketo, plata aŭ minimume ŝvela, el dolĉa pasto bakita ĝis tia sekeco, kiu ebligas iom longdaŭran konserviĝon; ĝi povas enteni buteron, ovon, sukeron kaj kromajn ingrediencojn: soldata ~o* (*plej kruda*)). ‖ **pan~o** B *VdE 1910* (*≈o el pano por soldatoj, maristoj*).

biskvit/ [1930] **~o 2** (arto) *PV 1930* (*Sen-glazure* {legu *-a*} *porcelano aŭ fajenco: statueto el ~o*); *PIV 1934* (same sen la preseraro); War *GD 1957* (biscotte); *PIV 2005* (= *PV 1934*).

Bislam/ [1989] **~a** R 1989 (*Bichelamar* aŭ Melanezia piĝino, komuna lingvo parolata en Papu-Nov-Gvineo (→ *Nov-Gvineo* [pn. 17]).

Bismark/ [1912] **~o** (germ. familia nomo *Bismarck*) Brzo *Univ 1912:2*, 78 (*li senkondiĉe denuncos lin al princo ~o*; *laŭ ordono de ~o* [...] *arestita en Berlino*).

bismut/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 18a, *MV*, *UV*.

bison/ [1893] **~o** (speco de teksaĵo) Goldb *E-isto* Apr. 1893, 57a (*De la kolonoj ĝis kolonoj / Etendas bele sin ~oj* [en la palaco]).

bistort/ [1908] **~o** (bot.) Rhod *EnE 1908* (adders's-wort).

bistr/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906* (bistre (colour)).

bisturi/ [1903] **~o** (med.) Beau *EFr 1903* (bistouri); Z *EG 1904* (Bistouri, Ritzmesser); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

bit/ [1908] **~o 1** (mar.) (surŝipa ilo por fiksi ŝnurojn aŭ ĉenojn) Roll *Mar 1908* (FR bitte | DE Beting | EN bitt | ES bita | NL beating); Wü *EV 1923*; *PV 1930*.

bit/ [1987] **~o 2** (komp.) *PIVS 1987*; OA 9-2007 (*kontrola parec~o; la tria ~o de la nombro-prezento; ĉi tia memorĉelo povas enteni 32 ~ojn; por prezenti tian nombron oni bezonas almenaŭ 10 ~ojn*). ‖ **~oko** (komp.) *PIVS 1987*; OA 9-2007.

bit/ [2007] **~o 3** (mez.) OA 9-2007 (→ *bitoko, noto*: *La Akademio lasas por posta konsidero la demandon, ĉu* bito *estu ankaŭ la nomo de la mezurunuo el informteorio, aŭ ĉu oni tiun nomu* ŝanono).

Bitini/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

bitum/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

bivak/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Barth *Ludo 1928*, 15 ([la soldatoj] *returnen iris al sia ~o*), 17.

biz/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (bise).

Bizanti/ [1910] **~o** (topo.) (ark., *Bizanc/o*) B *PropN 1910*. ‖ **~ano** B *PropN 1910*.

Bizanc/ [1910] **~o** (urbo poste nomita *Konstantinopolo*, *Istanbulo*) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

bizon/ [1923] **~o** (zool.) Wü *EV 1923* (plu-sendas al *bubal/o*); *PV 1930*; OA 9-2007.

Bjalistok/ [?] **~o** (urbo) (nomo surbaze de PL). ‖ Kp. *Bjelostok/o* surbaze de RU.

Bjelostok/ [1898] **~o** (urbo) (nomo surbaze de RU) *LI* Maj. 1898, 75b. ‖ Kp. *Bjalistok/o*.

bjur/ [1891] **~o** (ark., *oficejo*) Majn Z (*direktoro de ~o° demanduma tutmonda*; vd. la resp. de Z *Majn 1891-33*).

blag/ [1923] **~o** Benn *EDe 1923* (Humbug, Schwindel, falscher Zauber); *DeE 1926*, [452]. ‖ **~i** Benn *EDe 1923*. **~ulo** Benn *EDe 1923*.

blamanĝ/ [1921] **~o** (kuir.) FL *EnE 1921*, 325 (EN blancmange).

blanĉajl/ [1921] **~o** (kuir.) FL *EnE 1921*, 326 (FR blanchaille | EN whitebait).

blank/ [1887] **~a** Z *UL* 36 [g], [v]; Einst *Plen 1888*, 33 (*~aj vestoj*); G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 14a, *MV*, *UV*, *FE 1994*, 10.1 (*Papero estas ~a*), 10.4 (*La papero estas tre ~a, sed la neĝo estas pli ~a*). ‖ **~i** Grenk *Ruinoj 1923*, [3] ([ruinoj,] *kiuj ~as per senlimeco de l' sabloj*). **~o** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~o** (en ŝako) Hofmann *E-isto* Feb. 1893, 31a (*≈o komencas kaj donas maton per la 3a iro*). ‖ **~aĵo** (ark. en la senco de *ovo~o*) Z *RE* 14a (ov~o), *E-isto* Jan. 1891, 3a (*Sur la ~a herbaĵo ia lumas ~aĵo* [~a vesto de virino en nokto]); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906* (a white spot, stain, mark). **~eto** Beau *EFr 1903* (feuille laissée en blanc; prefere unuvortaĵo!); Mott *EEn 1906* (page left blank). **~igi** Z *GVGE 1894*, 5a (ableichen). ‖ **~efarbita** OA 8-1974 (en la dif. de → *farb*; *~efarbita kradaĵo*). **~mana** Kof *Ili 1895*, 4

(*Tion ĉi metis en liajn pensojn la Hero ~mana*). ≈**rutenujo** (regiono en nuna Ukrainio) *RevO* Jul. 1920, 78b. ‖ **arĝente~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 62.3 (*kiam la kapo estas arĝente~a kaj la paŝoj nefortaj*). **brile~a** Nyl *LI* Apr. 1900, 64b (*sanaj, brile~aj dentoj*). **dube~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (blanchâtre). **duon~a** Z *RE* 129b. **ov~o** Z *RE* 14a (~aĵo), *MV* 50; Beau *EFr 1903*. **ovo~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*miksaĵo de ovo~o kun jasmena akvo*); Mott *EEn 1906*.

blanket/ [1889] **~o** Z *RE* 9b; Jon *ESv 1893*, 58. ‖ Kp. *blank/et/o*°. ‖ **eks-telegram~o** Lang *LI* Okt. 1898, 157 ([skribita] *sur la malantaŭa flanko de ia eks-telegram~o*).

blasfem/ [1889: *~i*] **~o** (reli.) OA 1-1909. ‖ **~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 10.6 (*~aj kaj malĉastaj paroloj en la gastejo*). **~i** Z *RE* 10b; Beau *EFr 1903* (blasphémer; baza formo). ‖ **~isto** Z *Rab 1908**, 33.17 (*Senhonta ~isto!*).

blat/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 200b, *MV*, *UV*.

blaz/ [1911] **~o** (med.) (haŭta veziketo, kp. DE *Haut|blase*) GM *Usuel EFr 1911*.

blazon/ [1898] **~o** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (blason); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1904. ‖ **~ŝildo** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (écu, écusson); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

blek/ [1889] **~i** (antaŭe *krii*) Z *RE* 9b, 21a (krii), 28a (krii, ploregi), 72 (*~i kiel rano*), 100b (*~i kiel bovo*), 172b (*~i kiel ĉevalo*; nun ankaŭ *heni*), 220b (*~i kiel porko*; nun ankaŭ *grunti*), *MV*, *UV*. ‖ **~egi** Z *RE* 175a (kriegi); Beau *EFr 1903*. ‖ RIM. Kp. krii (kiel kato ktp).

blend/ [1904] **~o 1** (geol.) (min.) Z *EG 1904* (Blende); Mott *EEn 1906* (blende, zinc ore); G *EPl 1916* (blenda k.a.); War *GD 1957*.

blend/ [1923] **~o 2** (mar.) (mil.) Wü *EV 1923* (Schirm gegen feindl. Feuer [protektaĵo kontraŭ malamika pafado]; kp. *kiraso, parapeto, pavezo, ŝirmejo*); *EDe 1923* (Verblendung, Blendung), *DeE 1926*, 65a (Blendung); War *GD 1957* (plusendas al *ŝildo (tranĉea)*). ‖ **~i** Wü *EV 1923* (mit Blendungen (einer Blendung) versehen, blenden).

blez/ [1911] **~i** (misprononci, aŭdigante ekz. *s* anst. *ŝ, z* anst. *ĵ*) GM *Usuel EFr 1911*.

blind/ [1889] **~a** Z *RE* 185a, *MV*, *UV*; Ger *Fant 1895*, 11 (*~a furiozo de la ekscitita popolo*), 14 (*~a amaso* [de homoj]). ‖ **~e** Z *Ham 1894*, 111 ([lia furiozo] *denove ~e ne eksplodu*). ‖ **~igado** Z *LI* Feb. 1896, 28 (*liaj paroladoj* [...] *estis nur ~igado de aliaj personoj*). **~igi** Z *RE* 122a. **~igita** Red. *E-isto* Jan. 1890, 28a (*La germanaj Volapükistoj*° *estas tiel ~igitaj, ke ili ne povas trovi la grandan diferencon* [inter Eo kaj Vp]). **~ula** *PoŝKal 1907 II*, 30 (*≈ula Klubo*). **~ulo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~kaptado** Wü *EV 1923* (*ludi ~kaptadon*). **~ludi** Ger *LI* Jan. 1896, 15. **~ludo** Z *RE* 50a. **~(palpo)ludo** Wü *EV 1923*. **~palpado** Wü *EV 1923* (*ludi ~palpadon*, *ludi ~kaptadon*). ‖ **anim~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 44.1 (*diskutado inter vi, Ijob, kaj viaj anim~aj amikoj*).

blizard/ [1961] **~o** (meteo.) Lewin *MeteoT 1961* (forta neĝoŝtormo en Ameriko kaj Antarktiko° {Antarkto}; EN blizzard).

blok/ [1889] **~o 1** (kp. *lignego*) Z *RE* 9b (baza formo ne certe konstatebla); Mott *EEn 1906*; OA 3-1921; Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2 (*fasado, konstruita plejparte el poluritaj granit~oj*). ‖ **~i** Z *RE* 9b. ‖ **~adi** Mott *EEn 1906*. **~ado** (ark., *blokad/o*, unuvortaĵo) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

blok/ [1908] **~o 2** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR poulie | DE Block | EN block).

blokad/ [1904: *blok/ad/o*] **~o** *Z EG 1904* (blok/ad/o); OA 3-1921 (unuvortaĵo).

blond/ [1889] **~a** Z *RE* 13b, 174b, *MV*, *UV*.

blov/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 8; Z *RE* 29a, 120a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 39. ‖ **~ado** G *Blov 1888*, 1 [t] (*La neĝa ~ado* [ark., *neĝoŝtormo*]), 8. **~ego** G *Blov 1888*, 20. **~eto** Z *DL* 32. **~instrumento** (muz.) Z *RE* 44. ‖ **de~i** Z *GVGE 1894*, 5a (abblasen). **dis~iĝi** Nyl *LI* Apr. 1900, 63b (*la neĝo dis~iĝis ĉirkaŭe*). **ek~o** G *Kond 1890*, 21 (*ek~o de vento*). **el~i** Z *GVGE 1894*, 5a (abblasen). **for~i** Z *RE* 185a (formovi), *FE 1894*, 39.12 (*la vento for~is de mia kapo la ĉapon*), *GVGE 1894*, 5a (abblasen). **tra~i** Z *RE* 158a,

182a. **tra~o** Z *RE* 182a (сквоэной ветер, «tra~a, trapenetra vento»). ‖ **plen~i** Z *RE* 103b, 164a; Beau *EFr 1903*; G *NovAnt 1909*, 25 ([rano sin] *plen~is*). **plen~ita** *RE* 106a. **spir~i** Z *RE* 218a. **supren~i** Z *RE* 164a.

blu/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 21 (*~aj okulvitroj*), *RE* 32b (ĉiel~a), 87b, 181a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 6.3 (*La ĉielo estas ~a*). ‖ **~i** Wahl *Princ 1889*, [7] (*la* [monto] *~as, kiel „kiel la lasta nubo de l' dispelita ventego"*). **~o** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Setä *FiE 1923*.‖ **~aĵi** Z *GVGE 1894*, 5a. **~aĵo** (lazuraĵo) Z *RE* 87b; *Proz 1904**, 6 (*Kaj* [la feino] *malaperis en la ~aĵo*). **~eta** Z *DL* 26 (*~eta fumo de cigaro*), *EG 1904* (je *et/*). **~igi** Z *GVGE 1894*, 5a. ‖ **~ŝtrumpeco** (hist.) Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*speco de verkisteco,* [nome] *„~ŝtrumpeco"*). **~ŝtrumpo** (hist.) Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*ŝi ne estas ordinara „~ŝtrumpo", sed verkistino de granda brilo*). **~tegmenta** Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*Rueno, vasta urbo ~tegmenta*). ‖ **ĉiel~a** Z *RE* 32b (~a). **dube~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (bleuâtre); Beau *EFr 1903* (du vortoj); Mott *EEn 1906* (unu vorto). **griz~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (bleu-gris). **hel~o** G *NovAnt 1909*, 6 (*trankvilec' de hel~oj*). **kobalt~o** Benn *EDe 1923*. **nigra~a** Z *RE* 181a, *E-isto* Dec. 1889, 20b (*ĝardeno kun ruĝaj kaj nigra~aj floroj*). **pale~a** Z *ER 1909*. **prus~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (bleu de Prusse).

bluf/ [1911] **~i** GM *Usuel EFr 1911*; Wü *EV 1923*; *PV 1930*; OA 9-2007 (*ne timu lian minacon, ĉar li ~as*).

bluz/ [1904] **~o** (vest.) Z *EG 1904* (Bluse); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Keller *EEn 1910*, 237 (blouse); Barth *Ludo 1928*, 18 (*briletas la blanka ~o*).

bo/ [1887] Z *UL* [v] (*~patro*), *DL* 24 (*~parenco*), *MV* (*~patro*, *~frato*), *UV*. ‖ **~filino** Einst *Plen 1888*, 15 [g]; Z *RE* 108b, 187a. **~filo** Einst *Plen 1888*, 15 [g]; Beau *EFr 1903* (→ *bo*). **~fratino** Z *DL* 24, *RE* 108b, 178b. **~frato** Z *UL* [v], *RE* 37b, 178b, *MV*, *UV* (→ *bo*), *FE 1894*, 33 (→ *bo*). **~nevino** *FE 1894*, 36.8. **~parenco** Z *DL* 24. **~patrino** Z *RE* 202a, *UV* (→ *bo*), *FE 1894*, 33 (→ *bo*). **~patro** Z *UL* [v], *DL* 24, *RE* 177b, 202a, *MV*; Beau *EFr 1903* (→ *bo*).

boa/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 10a, *MV*, *UV*.

boac/ [1930] **~o** (zool.) (antaŭe *norda cervo*) *PV 1930*; OA 8-1974 (uzata en la dif. de *sledo*); OA 9-2007.

board/ [1908] **~i** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR courir des bords | DE laviren {nun: lavieren} | EN to ply to windward by board | ES bordear | IT bordeggiare).

boat/ [1889] **~o** (mar.) Z *RE* 11b, *MV*, *UV*. ‖ **~isto** Z *RE* 11b; Mott *EEn 1906*. **~ulo** Asklöf *LI* Maj. 1898, 72 (*„Ĉio bone, ŝipnaze kaj poste!" ekkriis* [...] *la ~ulo*). ‖ **~promenado** Doré *Flut 1907*, 10 (*mi ĝin perdis dum ~promenado*). ‖ **pilot~o** (mar.) Benn *EDe 1923*.

boben/ [1889] **~o** Z *RE* 72, *MV*, *UV*; Cart *Bild 1905*, 4 (*Apud* [la kudristino] *staras tablo, sur kiu kuŝas ~o, tondilo, pinglujo, butonoj kaj flava ŝtofo*).

bobstaj/ [1908] **~o** (mar.) Rhod *EnE 1908* (bobstay).

Bocvan/ [1971] **~o** (antaŭa nomo *Beĉuan/land/o*) (antaŭe *Botsvano°*) *PoŝAtl 1971*; *PIVS 1987*; *PIV 2002*; R 2009.

Bohem. [1920] (mll de *Bohemujo*) *ET* 1920-07-05, 4c.

Bohem/ [1890] **~o** (nur plu hist., kp. *ĉeĥ/o*) Lor *LernCs 1890* [t] (*Plena Lernolibro* [...] *Por ~oj*); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Bar *LernHu 1898*, 19; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906* [mj.]. ‖ RIM. Uskleco ĉe Lor *LernCs 1890* ne sendube deduktebla, ĉar en titolo. ‖ **~a** Lor *LernCs 1890* [28] (*korespondadi kun ≈a* [mn.] *E-isto*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*konstruado de dua teatro ~a* [mj.] *en Prago*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906* [mj.]. ‖ **~ujo** Lor *LernCs 1890* [g] 10 (Čechy); Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 30; Jon *ESv 1893*, 63; Z *Adr 1896 fol. 1*, 3; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906* (~lando); *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Reichenberg (~ujo)*). ‖ **~lando** Mott *EEn 1906* (~ujo).

boj/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 88a, *MV*, [Z] *E-isto* Dec. 1889, 22b ([la hundo] *komencis tiel furioze ŝin ~i, ke ŝi tute ektimiĝis*), *UV*. ‖ **~ado** *FK 1903**-2 (*la hundoj kun indigna ~ado forkuris de la korpo*). ‖ **plor~i** *NLR* Mar. 1956 [v] [→ *jelpi*].

bojar/ [1894] **~o** Devj *Godu 1894*, [2] (*≈oj, monaĥoj, gardantaro* [...]); [3] (*Nek patriarko, nek ~oj noblaj / Ĝis nun lin kun sukceso konvinkadis*).

bojkot/ [1904] **~i** Z *EG 1904* (boykottieren); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~o** Z *EG 1904* (Boykott); Mott *EEn 1906*.

Boĵolez/ [1992: *≈a*] **~o** (vinkultura regiono *Beaujolais* en Francio). ‖ **≈a** PD *GDFE 1992*, 95a (*≈a vino*).

bok/ [1908] **~o 1** (tek.) (mar.) (speco de levilo aŭ gruo, per kiu ŝarĝoj povas esti levitaj al ŝipo; tiu signifo ne inter PIV 1-3, ĉu eble ark.?) Roll *Mar 1908* (FR bigue | DE Bock | EN sheer | ES cabria | NL Bok {nun: *bok*}); Benn *DeE 1926*, [452].

bok/ [1908] **~o 2** Rhod *EnE 1908* (bocca).

bok/ [1926] **~o** (kuir.) Benn *DeE 1926*, 453 (Bockbier [forta biero]).

boks/ [1904] **~i** (antaŭe *pugn/o/batal/i*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~o** (sport.) Harry *LingSport 1972* (Boxen, Boxing). ‖ **~isto** Z *EG 1904*; Cart *Bild 1905*, 14 (*teniĝo de ~isto*); Mott *EEn 1906*.

bokser/ [1979] **~o** (hundoraso) *EB 1979*, 71#10 (kun kromformo *boksro°* sen -e-), *1988*, 71#10.

bol/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *MV*, *UV*, *FE 1894*, 25. ‖ **~aĵo** Z *RE* 73 (кипятокъ, «bolanta aŭ ĵus bolinta akvo varmega por prepari teon, kafon ktp.»). **~anta** *FE 1894*, 25, 14 (*el la kaldrono, en kiu sin trovas ~anta akvo, eliras vaporo*). **~igi** Z *RE* 51. ‖ **ek ~i** Stank *Viv 1896*, 25 (*lia sango ek~is*).

bolard/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR bolard).

bolas/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (bolas).

boled/ [1927] **~o** (bot.) (iuj fungoj) (ark., *boleto*) Sutk *ERu 1927* ([...] гриб).

bolet/ [1911] **~o** (bot.) (iuj fungoj) (kp. ark. *boledo°*) GM *Usuel EFr 1911*; Lili *DeE 1928*.

Bolivi/ [1906] **~o** (regno) *Societ* Aŭg. 1906, [1]; Rhod *EnE 1908*, 515; Fauv *Ŝlos 1909*; Edin 1915, 202; R 1922; *JarL SAT 1923*, 27; But *EEn 1967*, 443d; OA 8-1974.

bolivian/ [1923] **~o** (mono) *JarL SAT 1923*, 27 (Bolivio: 1 ~o = 100 centavoj).

Boliv/ [1904: *~ujo*] **~a** Mott *EEn 1906* (baza formo). ‖ **~o** (pers.) Mott *EEn 1906*. ‖ **~ujo** (ark., *Bolivi/o*) Z *EG 1904* (Bolivia° {ark. *Bolivien*}); Mott *EEn 1906*.

bolŝevik/ [1923] **~o** (pol.) (ark., *bolŝevist/o*; antaŭe *volišovik/o°*) Wü *EV 1923* (plusendas al *bolŝevisto*); *SennR* Nov. 1923, 25, 28; Sutk *ERu 1927*. ‖ **~a** *SennR* Nov. 1923, 28 (*ankaŭ nia lando baldaŭ estos ~a*). ‖ **~ema** *SennR* Nov. 1923, 26 (*~ema propagando*). **~ismo** (ark., *bolŝevism/o*) Wü *EV 1923* (plusendas al *bolŝevism/o*). ‖ Kp. *menŝevik/o*.

bolŝevism/ [1923] **~o** (pol.) (ark. sin. *bolŝevik/ism/o°*) Wü *EV 1923*; Sutk *ERu 1927*.

bolŝevist/ [1923] **~o** (pol.) (antaŭe *bolŝevik/o°*, *volišovik/o°*) Wü *EV 1923*; Sutk *ERu 1927* (plusendas al *bolŝeviko°*).

bolt/ [1907] **~o** (tek.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); Roll *Mar 1908* (FR boulon | DE Bolzen).

bomb/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 11a (baza formo ne certe konstatebla); Beau *EFr 1903* (bombe); Z *EG 1904* (Bombe); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~i** Z *RE* 11a (bombardi). ‖ **plonĝ~i** *PVS 1954* (prefere *~bombardi*).

bombard/ [1889] **~i** Z *RE* 11a (bombi); Jon *ESv 1893*, 58 (Sv bombardera); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 18.15 (*ili krias, ke ili ~os la urbon*).

bombast/ [1910] **~o** (ne ĉe Z) Boi *VdE-Ald. 1910*, 351 (ŝvelparolado); Chris *DeE 1923*, 93 (→ *Bombast*); Wü *EV 1923*; Sutk *ERu 1927*; OA 4-1929. ‖ **~a** G *PlE 1910*, 20 (bombastyczny). **~i**

Boi *VdE-Ald. 1910,* 351. ‖ **~ema** Boi *VdE-Ald. 1910, 351*. **~ulo** Boi *VdE-Ald. 1910*, 351.

bombazin/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (bombazine). ‖ **~a** Rhod *EnE 1908* (bombazine).

bombon/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 79b (sukeraĵo), *MV*, *UV*.

bon/ [1887] **~a** Z *UL* 9 [n], 20, [v], *DL* 29 (*≈an tagon, sinjoro!*), *RE* 8b, 9a (feliĉa), 40a, 40a (*~an deziri*), 60b (*diri ~an tagon*; salutiĝi), 60b (*~an tagon*), 60b (*~an vesperon*), 144a (*meze ~a*), 213b (урожай, *~a rikolto*), 220a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 8.1, 9.6 (*≈aj infanoj lernas diligente*), 15.2 (*„Tre volonte, mia ~a,“ diris la bela knabino*), 37.4 (*~a kaj saĝa reĝo*). **esti tiel ~a** (ark., *bonvoli*) Z *DL* 33 (*Estu tiel ~a kaj eniru!*); G *Blov 1888*, 19 (*daŭrigu, estu tiel ~a!*; DE: "Seien Sie so gut [ion fari]"). ‖ **~e** Z *UL* 38 [g], [v] (→ *e*), *Schl 1887*, 120, *DL* 5, *RE* 68a (*~e! havu ~e!*), *RE* 87b, 152a (*~e ekrigardi*; plaĉi), 220a (хорошо), *MV* (→ *e*), *UV* (→ *e*), *FE 1894*, 16.4 (*La tranĉilo tranĉas ~e, ĉar ĝi estas akra*), 30 (*~e ellerni*). **~o** Z *RE* 8b, 40a. ‖ **~aĵo** Z *DL* 35; Niel *LernDa 1890* [t 2] (*La pli~aĵo estas malamiko de ~aĵo*); Z *FE 1894*, 2, 4. **~eco** Z *UL* [v], *RE* 40a (добромъ: *per ~eco*); Red. *E-isto* Nov. 1889, 16a (*Havu la ~econ sendi al mi la tuŝantajn°* {koncernajn} *gazetojn*); Z *UV* (→ *ec*), *Ham 1894*, 108 (*Nenio restas en ~ec' eterna*; *≈eco tro matura baldaŭ mortas*), *FE 1894*, 11 (→ *ec*), 11 (*La pli juna filino* […] *estis la plena portreto de sia patro laŭ sia ~eco kaj honesteco*), 35. **~ega** Z *RE* 124b, 124b (aparta), 147b. **~ege** Z *Ald 1888*, 19. **~igi** Z *DL* 11, *RE* 40a (favorigi), 68a (pli~igi). **~igo** Z *Ald 1888*, 4. **~igata** Z *DL* 12. **~igebla** Z *DL* 12. **~ulo** Z *Ifig 1908*, 21 (*mal~uloj aŭ ~uloj kreas / Monstraĵon aŭ gloraĵon en la mondo*).

‖ **A-F** ‖ **≈aero** vd. unuvorte *Bonaero*. **~afide** (jur.) Benn *DeE 1926*, [452]. **~anima** Z *RE* 8b, 40a. **~deziro** Z *Ifig 1908*, 14 (*Plenumi la konsilon ~deziran*). **~edukiteco** Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7. **~esteco** Einst *Plen 1888*, 24. **~farado** Z *Ifig 1908*, 14 (*al la reg' por lia ~farado / Mi donos bonajn vortojn*). **~faranto** Z *E-isto* Nov. 1889, 3 (*nekonata ~faranto*). **~farema** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*~farema lutro portis nutron*). **~fari** Z *RE* 8b (favori), 9a. **~farinto** Luyk *Iŝtar* 1924, 35.4 (*animoj de eminentaj, homaj ~farintoj*). **~faro** Einst *Plen 1888*, 34; Z *Ifig 1908*, 17 (*Vin benas la ~faro, ne la gasto*).

‖ **G-K** ‖ **~gusta** Z *DL* 29, *RE* 18b, *FE 1894*, 35 (*Mi manĝis ~gustan ovaĵon*). **~gusto** Einst *Plen 1888*, 22 [g]. ‖ **~hava** Z *DL* 35; *RE* 190a. **~havo** Z *RE* 42a (kp. DE *Gut|haben*). **~intenca** Z *RE* 9a (fidebla). **~intence** Z *DL* 42. **~karaktera** Milho *Cindr 1907*, 4 (*~karaktera knabino*). **~konduta** Z *RE* 9a, 9b (konvena, ~orda), 40a. **~konduto** Mott *EEn 1906*. **~kora** Z *RE* 165b (helpema, servema).

‖ **K-R** ‖ **~memora** Z *RE* 9b. **~moroj** Beau *EFr 1903* (bonnes mœurs). ‖ **~odora** Z *RE* 45a (parfuma). **~odorfumilo°** Z *RE* 69b. **~odorfumo°** Z *RE* 69b. **~odori** Z *RE* 8b, 9a; Melck *FlandLit 1904*, 14 ([Li] *~odoris kiel floraro*). **~odoro** Z *RE* 4b (ароматъ, «aromo»); Stank *Viv 1896*, 25 (*parfuma ~odoro de sovaĝaj floroj*). **~orda** Z *RE* 9b (konvena, ~konduta). **~religia** Z *RE* 147a. **~rikolta** Z *RE* 213b.

‖ **S-Z** ‖ **~sona** Z *DL* 10, *RE* 8b. **~soneco** Z *DL* 10, *FE 1894*, 27 (*se la ~soneco aŭ la klareco postulas, oni povas ankaŭ preni la tutan vorton, t. e. la radikon kune kun ĝia gramatika finiĝo°*). **~speca** Z *Ham 1894*, 114 (*oni* [...] *lian riĉan kranion plenigas per ~speca koto*). **~stato** Z *RE* 9a. ‖ **~-tago** G *NovAnt 1909*, 24 (*≈-tagon, sinjoro nobela*). **~talia** Z *RE* 193b (belkreska). **~templano** *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Loĝio de ≈templanoj (Sobriecanoj)*). **~teniĝa** (gracia) Z *RE* 121b. **~teniĝo** Z *RE* 122a. **~tona** Lidovec *Simb* Mar. 1911, 48 (*ĉiu " ~tona" gasto, pagante, trinkmonon donas*). **~trovo** Z *Ald 1888*, 14, *RE* 9a (opinio). **~veno** Einst *Plen 1888*, 24. **~vidiĝa** Z *RE* 9a (bela, konvena). **~vola** Einst *Plen 1888*, 26.

‖ **mal~a** Z *UL* 9 [n], [v], *DL* 10; Einst *Plen 1888*, 31; Z *RE* 61b, 90a, 109b (*mal~a vetero*), 110a (*mal~a vetero*), 111a (*mal~a rikolto*), 134b, 182a (malpura, malkonvena), 221a, *MV* 43; *UV*, *FE 1894*, 10 (→ *mal*), 12.5, 33.6 (*Mal~aj infanoj amas turmenti bestojn*), 42.12. **mal~aĵo** Z *DL* 4. **mal~e** G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 61a, 116a (*mal~e kalkuli*), 123a (*mal~e paŝi*), 134b (*fari mal~e*),

220b (худо). **mal~eco** Z *RE* 61a, *FE 1894*, 19.5 ([la feino volis] *vidi, kiel granda estos la mal~eco de tiu ĉi knabino*). **mal~ega** Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*min diablo igis / En loko loĝi mal~ega*). **mal~estaĵo** G *Kond 1890*, 28 (*infano, kiu pro siaj mal~estaĵoj*° {misfaroj, fikonduto} *jam estas pli maljuna ol Japetus*). **mal~gusta** Marig *LernIt 1890*, 34 (*malmultaj kuraciloj estas tiel mal~gustaj (abomenaj)*). **mal~humora** Cart *Bild 1905*, 14 (*erinaco mal~humora*). **mal~igi** Z *DL* 27, *RE* 64a, 143a (difekti) , *FE 1894*, 33.14 (*Oni tiel malhelpis al mi, ke mi mal~igis mian tutan laboron*), *GVGE 1894*, 4a (*mal~igi per uzado*; abarbeiten). **mal~ulo** Einst *Plen 1888*, 34; Z *RE* 61a, *Ifig 1908*, 21 (*mal~uloj aŭ ~uloj kreas / Monstraĵon aŭ gloraĵon en la mondo*). ‖ **mal~formigi** Z *RE* 67b (difekti, aliigi). **mal~intenca** Z *RE* 61b (intriganta). **mal~intenci** Z *RE* 61b. **mal~konduta** Z *RE* 61b. **mal~odora** Z *RE* 61a. **mal~odori** Z *RE* 22a. **mal~odoro** Z *RE* 44b, 186a. **mal~religia** Z *RE* 108b. **mal~sona** Z *DL* 11. **mal~sone** Z *DL* 17. **mal~soneco** Stank *Viv 1896*, 3. **mal~uzi** Z *RE* 61b (trouzi). ‖ **ne~e** Z *RE* vii [a]. **plej~aĵo** Marig *LernIt 1890*, 34 (*sed plimulte la plej~aĵo estas malamiko de l' pli~aĵo*). **pli~aĵo** Red. *E-isto* Nov. 1889, 16a (*La pli~aĵo devas venki*); Niel *LernDa 1890* [t 2] (*La pli~aĵo estas malamiko de ~aĵo*); Marig *LernIt 1890*, 34 (→ plej~aĵo). **pli~igi** Z *RE* 68a (bonigi), 211b. **pli~igo** Z *DL* 8. **re~igi** Z *RE* 51b, 102b, 146a, 225a (fari, fliki).

Bonaer/ [1971] **~o** (urbo) (antaŭe *Buenos-Ajreso*°) *PoŝAtl 1971*, 38; R 2013.

Bonapart/ [1906] **~o** (nomo) *Bern 1906*, [7] ([En la urbeto Thun] *restadis en 1834 Ludoviko Napoleono ~o*).

boned/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr bonnette | De Lee-segel {legu unuvorte: Leesegel}).

bonz/ [1927] **~o** Sutk *ERu 1927*.

bops/ [1910] **~o** Rob *EFr 1910*.

bor/ [1889] **~i 1** (verbo) Z *RE* 13a, 177b, *MV*, *UV*. ‖ **~adi** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*ekzistas eĉ supozo ~adi* [je nafto] *en mezo de l' maro mem*). **~iĝi** (pref. *sin bori*) Barth *Ludo 1928*, 11 (*La pikiloj ~iĝas en la molan karnon*). **~ileto** Mott *EEn 1906* (gimlet). **~ilo** Z *RE* 13a. ‖ **~fos(ad)o** (tek.) Sutk *ERu 1927*. **~maŝino** (tek.) Sutk *ERu 1927*. **~puto** (tek.) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*en la* [nafta] *~puto ekkomencas karaktera bruo de gasoj*). **~tubo** (tek.) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*oni pendigas super la malfermo de ~tubo dikajn ŝtalajn platojn*). **~turo** (tek.) Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*la* [naftaj] *~turoj estas situaciitaj*° {situas} *tre dense, kaj* [la vilaĝo] *ŝajniĝas kiel amaso de ~turoj*). ‖ **tra~i** Z *RE* 157a. ‖ **streke~ita** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (percé en lignes). **verm~ita** G *EPl 1916* (vermhava).

bor/ [1927] **~o 2** (kem.) Sutk *ERu 1927*.

boraks/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 13a, *MV*, *UV*.

Borandon/ [1903: ~] [**~o**] (irlanda monaĥo de la sesa jc.) Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*malnova Irlanda monaĥo, sankta* [pli konsekvence mj. *Sankta*] ~).

bord/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 13 (*~o de tombo*); Z *RE* 7b, *MV*; *E-isto* Jan. 1893, 13 ([Kolumbo] *alvenis kun sia ŝiparo al la ~oj de Kubo*); Z *UV*, *FE 1894*, 32.9 (*Sur la ~o de la maro staris amaso da homoj*); **Ebura ≈o** (regno) *PropN 1910*. **Sklava ≈o** (hist.) (topo.) M *PropN 1910*. **Sklava Mar~o** (hist.) (topo.) S *PropN 1910*. ‖ **~aĵo** Majn *Manf 1891*, 11 (*malkvietaj ondoj de la maro pecetiĝas apud ~aĵo*° *de ŝtonegoj*). ‖ **de~iĝi** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*lia gajo de~iĝis tra la ĉirkauventraj rimenaĵoj de la ĉevalo*). **mar~o** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*Ligura mar~o*). **sen~aĵo** Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 5a (*La pala luno baldaŭ kaŝiĝos post la mallumblua sen~aĵo de l'horizonto*). **sur~o** Z *RE* 102a (набережная; *ark.*, kajo aŭ promenejo apud mara aŭ rivera bordo). ‖ **~osablo** War *NLR* Jul. 1956, 221 (*piknika tablo* / [sur] *herb' aŭ ~osablo*). **~strio** Nordenstreng *LI* Okt. 1900, 144b ([ŝipego] / *Alkuris al nia ~stri'*). **~marŝejo** (ark., *kaj/o*) Beau *EFr 1903* (quai).

bordel/ [1904] Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*), *Rab 1908*, 56.15 (*vi ennestiĝas en kafejoj, ~oj, drinkejoj*); OA 1-1909.

border/ [1889] **~i** Z *RE* 115b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 69. ‖ **~aĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 23.4 (*Distrite li palpis la ~aĵojn de la ŝirmilotuko*); Sutk *ERu 1927*.

Borisoglebsk/ [1899: ~] [**~o**] [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 162 (*S[ro] K., inĝeniero en ~ (Rusujo)*).

Bordo/ [1890] [**~o**] (ark, *Bordoz/*) G *Kond 1890*, 15 (*vino de ~*); kp. *Kond 1890*, 14 (*vino bordò*). ‖ RIM. Ankaŭ analizebla kiel *Bord/o*, sed tiam la akcento falas sur la unua silabo *Bórd/*, dum ĉe *Bordó/* ĝi restas kiel en la franca *Bord**eaux***; vd. ankaŭ la ĉap. Lingvaj Notoj.

boreal/ [1927] **~a** Sutk *ERu 1927*.

Boris/ [1894] **~o** (nomo) Devj *Godu 1894*, 4 (*Se tute mi certigus lin je ĉio, - / ~o lin je mala ekcertigus*).

Borne/ [1967] **~o** (insulo) But *EEn 1967*, 443d.

Borodin/ [1888] **~o** (vilaĝo en Rusio) G *Blov 1888*, 14.

bors/ [1889] **~o** (ekon.) Z *RE* 8a, *MV*; G *NovJ 1891*, [3] (*Se la vizitojn, leterojn kaj biletojn de vizito oni notadus sur la ~o*); *UV*.

bosk/ [1889] **~o** Z *RE* 75 (клумба, «florbedo», terpeco, kutime ronda kaj iom levita super la cetera tereno, de 1-2 ĝis 5 metrojn diametre, sur kiu oni plantas florojn, por ornami la lokon. грядка estas samspeca terpeco, sed longa, do terstrio. Pli ofte oni diras грядка pri parto de legomĝardeno, kie kreskas certa speco de legomoj. Do nepre ne *bosko*. En RU tio estas роща." - vmel, 2012-01-30), *MV* (Bosquet; moderna DE ortografio de la franc-devena vorto estas *Boskett*, grupo de arte tranĉitaj arboj kaj arbustoj, ĉefe en renesancaj kaj barokaj ĝardenoj), *EG 1904* (Lustwäldchen); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (bosquet | bosk | Lustwäldchen); Luyk *Iŝtar* 1924, 19.2 (*konstruaĵoj, ĉirkaŭitaj de ~oj el diversaj arboj*). ‖ **~i** Z *Rab 1908*, 23.30 (*Suficê da kuraĝo, por ~i sub minacanta pendingo kun la diablo mem*). ‖ **~eto** Sutk *ERu 1927*.

Bosn/ [1896: *~ujo*] **~o** (pers.). ‖ **~a** Abes *Kralj 1897*, 5 ([serboj] *el la ~a kaj Hercegovina*). ‖ **~io** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*~io-Hercegovino*), 56a; Edin 1915, 202; R 2009 (*~io kaj Hercegovino*). **~ujo** Z *Adr 1896*, 16, *Adr 1896 fol. 2*, 16; R 2009 (*~ujo kaj Hercegovino*).

Bospor/ [1896] **~o** Lang *LI* Mar. 1896, 39, 44 (*ni pasas la lastan kurbiĝon de ~o*).

boston/ [1888] **~o 1** (speco de kartludo) G *Blov 1888*, 5; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*.

Boston/ [1905: ~] **~o 2** (urbo) Borel *GermE* Jan. 1905, 9b (*la XIII[a] tutmonda paca Kongreso en ~*); B *VdE 1910* [→ ≈o] (*Kartludo, de la nomo de l' urbo ~o en Ameriko*); Reed *EoE 1910*, 237. ‖ **~a** *PoŝKal 1907 II*, 32 (*~a Esp. Soc.*).

boston/ [1952] **~o 3** (muz.) BS *EDe 1952* (specifa formo de malrapida valso).

bot/ [1887] **~o** (vest.) Z *UL* [v], *DL* 37, *RE* 176b, *MV* 13, 31 (→ *ist*), *UV*, *FE 1894*, 37. ‖ **~eto** Z *RE* 11b; Mott *EEn 1906* (halfboot; kp. duon~o). **~isto** Z *UL* [v], *DL* 31, *RE* 176b, *MV* 31 (→ *ist*), *FE 1894*, 31 (→ *ist*), 37.13 (*La ~isto faras ~ojn kaj ŝuojn*). **~ŝtipo** Sutk *ERu 1927*. **~tirilo** G *Kond 1890*, 12 (*donu al mi la ~tirilon, la pantoflojn kaj mian ĉapon de nokto*). ‖ **duon~o** Z *RE* 141a.

botan/ [1910] **~a** (ark., *botanik/a*) Chris *DeE 1910*, xxi [= enk. 21].

botanik/ [1888] **~o** (kp. ark. *botan/°*) G *Blov 1888*, 4 [a]; Z *RE* 11b; Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*la naturo de la Balkanaj landoj, precipe la ~o*); *LI* Dec. 1895, 15; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 20a (*vortoj ~aj*). ‖ **~isto** Mott *EEn 1906*.

botaŭr/ [2020*] **~o** (zool.) (antaŭe *butoro°*) *PIV 2020*.

botel/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 21, *RE* 13a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34.2 (*Ĉu vi havas korktirilon, por malŝtopi la ~on?*). ‖ **~ego** Sutk *ERu 1927*. **~eto** Z *RE* 182b, 194b, 217b, *FE 1894*, 35.6 (*En tiuj ĉi ~etoj sin trovas diversaj acidoj*). ‖ **~kolo** Sutk *ERu 1927*. ‖ **lakt~o** *Heck 1907*, 89.

Botokud/ [1955] **~o** (ano de sovaĝa tribo de tre primitiva spiritnivelo en Brazilo) *NLR* Sep. 1955 [v].

Botsvan/ [1967] **~o** (ark., *Bocvano*) But *EEn 1967*, 443d.

bov/ [1887] **~o** (zool.) Z *UL* [v], *DL* 27, *RE* 13b, 80, 100b (*bleki kiel ~o*), 201a, *MV* 13, 29, *UV*, *FE 1894*, 33.21 (*Mi havas ~on kaj ~inon*). ‖ **~a** G *Kond 1890*, 15 (*tranĉo da ~a viando*). ‖ **~aĵo** (kuir.) Z *RE* 32b (viando); G *Kond 1890*, 15. **~eto** Mott *EEn 1906*. **~idaĵo** (kuir.) Z *RE* 201b; Mott *EEn 1906*. **~ido** Z *UL* [v], *RE* 201a (trifoje), 201a (*naski ~idojn*), *MV* 29 (→ *id*); G *Kond 1890*, 21 ([ĉapo,] *kiu servas nun* […] *al iu mara ~ido (foko)*); Z *UV* (→ *id*), *FE 1894*, 36.14 (*~ido* [estas] *nematura ~o*). **~idino** Z *RE* 201a; Mott *EEn 1906*. **~ino** Z *DL* 27, *RE* 80b, *FE 1894*, 33.21 (*Mi havas ~on kaj ~inon*). ‖ **~oviro** Mott *EEn 1906*; Sutk *ERu 1927* (vir~o; vd. ~viro). **~viro** (ark., [maskla] *bov/*) Reed *EEn 1910*, 237; Diett *Gold 1921*. ‖ **lakt-~ino** *Cion 1926*, 9. **vir~o** Sutk *ERu 1927* (→ *bov*; ~oviro).

bovl/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*); Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910*; OA 8-1974.

Brabant/ [1910] **~o** (regiono en Belgio) B *VdE 1910* [→ *punto*] (*puntoj de ~o*). ‖ **≈a** Wicke *Galero 1922*, 7 (*la fortikaĵeto Lillo sur la ≈a bordo de la rivero*).

bracelet/ [1903] **~o** (antaŭe *ĉirkaŭ/man/o*) *FK 1903*, 143.27 (*sur ŝiaj brakoj* [...] *brilis ~oj*); Z *EG 1907* (Armband; ne en *EG 1904*); OA 2-1914 (bracelet | bracelet | Armband).

bradip/ [1907] **~o** (zool.) (kp. *bradipod/o* kun *-od*) Ver *VocTT 1907* (→ bradyp), *EncV 1910* (FR bradyp, paresseux; LA bradypus); Z *1 FA-1923*, 80 (*Ni, homoj, konas ja* [...] *la rapidecon de la vaporforta veturado,* [...]. *Sed ĉi tiu flugado estas kiel la irado de la besto nomata ~o aŭ kiel ŝoviĝado de limako en komparo kun la rapideco de la radio de lumo*); OA 9-2007.

bradipod/ [1923] **~o** (zool.) (laŭ OA 9-2007 nun *bradip/o* sen *-od*) Wü *EV 1923* (*gm. für* [fam. por] *bradipodoido*), *zool. Faultier, Ai;* kp. *megaterio, akeo u. d. F.* [kaj la formojn] *brankipodo, brankiopodo, dazipodo, dipodo, lagopodo*).

Brahm/ [1959] **~o** (reli.) Sek *Nepal 1959*, 203.

brajl/ [1908] **~i 1** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR carguer); Ver *EncV 1910*. ‖ **~ilo** Roll *Mar 1908* (DE Geitau | EN brail); Ver *EncV 1910*.

brajl/ [1927] **~o 2** (blindulskribo) Sutk *ERu 1927*. ‖ **~e** Sutk *ERu 1927*.

brak/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 78, 101a (→ *la ~o*), 116b, *MV*; Fez *E-isto* Sep. 1891, 71b (*Kaj jen baldaŭ promenadas / ≈' en ~' la geamantoj*); *E-isto* Feb. 1893, 30 (*Sur la vojo ŝi renkontis nutristinon kun du* [...] *knabetoj sur la ~oj*); Z *UV*, *FE 1894*, 40.18 (*grandan paperujon mi portas sub la ~o*). ‖ **~ingo** (vest.) (ark., *manik/o*) Lang *LI* Okt. 1898, 156 (*longa kaftano kun flirtantaj larĝaj ~ingoj kaj pendaĵoj*). ‖ **plen~o** (mez.) Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*plen~o de* [floroj]). **sen~a** Sutk *ERu 1927*. **sub~o** Z *RE* 137b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

brakiur/ [1906] **~o** (zool.) Mott *EEn 1906* (crab; LA Brachyura).

bram/ [1889] **~o 1** (fiŝo) Z *RE* 89a, *MV*, *UV*.

bram/ [1908] **~o 2** (velo) Roll *Mar 1908* (FR perroquet | DE Bram (Segel)). ‖ **~velo** (= *~o*) Roll *Mar 1908*.

Bram/ [?] **~o 3** (filoz.) (antaŭe *Brama/o*).

Brama/ [1903: ~] [**~o**] (filoz.) (ark. *Brahm/o*, *Brahma/o*, *Bram/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*Hindo°* {Hindio} *de ~*).

braman/ [1903] **~o** (reli.) *FK 1903*, 34.16 (*saĝa, sed malriĉa ~o*), 34.27 (*la ~o venis kaj faris ĉion, kion faras la aliaj magiistoj*); Z *EG 1904* (Brahmane); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~ismo** Sutk *ERu 1927*.

bran/ [1889] **~o** Z *RE* 125b (*~oj*), *MV*, *UV*.

branĉ/ [1887] **~o 1** (bot.) Z *UL* [v], *DL* 27, *RE* 29a, 91a (*vinbera*), 125a, 125b, 197b, 218b (vergo), *MV*, *Ham 1894*, 110 (*Sub ŝi rompiĝis la malforta ~o* [de la arbo]), *FE 1894*, 39,12 ([mia ĉapo] *pendiĝis sur la ~oj de la arbeto*), *GVGE 1894*, 4a (*ĉirkaŭhaki la ~ojn* {kun skriberaro *ĉircaŭhaki*; abästen). ‖ **~aĵo** Z *RE* 218b (vergaĵo); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~aro** Z *Ham*

1894, 110 (*por dispendi / Sur la ~aro* [de la arbo] *siajn* [flor-] *kronojn*); Ahlb *LI* Apr. 1900, 61b (*la vento* [...] *trablovas* [la] *~arojn* [de la arboj]); Beau *EFr 1903*; Boi *Perd 1904*, 4 ([en aŭtuno] *la vojoj estis plenaj je disŝutita ~aro*); Mott *EEn 1906*. **~eto** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~ofasko** Boi *Perd 1904*, 5 ([la sorĉistino]) *kolektas lignon por fari el ĝi ~ofaskon*). **~oriĉa** Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*li ripozis* [...] *sub kelkaj ~riĉaj abioj*).

branĉ/ [1892: *~iĝi*] **~o 2** (pp vojo). ‖ **~iĝi** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 ([la irejoj de la termitoj] *~iĝas poste en ĉiun flankon*). ‖ **dis~o** Abes *Kralj 1897*, 4 (*la Danubo sin trabatadas inter la dis~oj de Balkanoj* […] *kaj de Karpatoj*).

brand/ [1887] **~o** (kuir.) Z *UL* [v], *DL* 21, *RE* 19b («vodko»), 33b, 180b (*simpla ~o*; сивуха, «~aĉo»), *MV*; G *Kond 1890*, 21 (*~o de ginepro*); Z *UV*, *Ham 1894*, 113 (*Iru nun en la drinkejon kaj alportu al mi mezureton da ~o*), *FE 1894*, 34.10 (*glaseto por ~o*). ‖ **~farado** Z *RE* 17b, *Adr 1896 fol. 1*, 7; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~farejo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~faristo** Ender *E-isto* Maj. 1894, 95 [r] (*≈faristo-teĥnologo* [...] *serĉas* [labor-] *lokon*); Z *LI* Jun./Jul. 1896, 102 (*teĥnika* [faka] *vortaro* [...] *por ~faristoj*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **ĉeriz~o** (kuir.) (sin. *kirŝo*) Z *RE* 18a; Sutk *ERu 1927*. **juniper~o** Straat *ENl 1933*.

Brandan/ [1903] **~o** (vira nomo) Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*Sankta ~o, abato de tri mil mona-ĥoj* [en la ses jc. en Irlando]).

Brandenburg/ [1922] **~o 1** (iama prusa provinco, nun federacia lando en Germanio) R 1922; Benn *EDe 1923*; Wü *EV 1923*. ‖ **~a** Wü *EV 1923*. ‖ **~ano** Benn *EDe 1923*; Wü *EV 1923*. **~io** Kr *GVEG 2018* (laŭ kutima uzo de la loka Eo-asocio).

Brandenburg/ [1923] **~o 2** (urbo en *~o 1*) Wü *EV 1923*. ‖ **~a** Wü *EV 1923*. ‖ **~ano** Wü *EV 1923*.

brank/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 47b (*~oj*), *MV*, *UV*.

brankard/ [1906] **~o** (med.) Mott *EEn 1906*; Diett *Gold 1921*; Vo-Ko *EEt 1927*.

bras/ [1894] **~i 1** (mar.) Z *GVGE 1894*, 5a (ab-brassen); Mott *EEn 1906*; Sutk *ERu 1927*.

bras/ [1924] **~o** (mez.) (mar.) Minor *EDe 1924* (Klafter *(Längenmaß: ca. 160 cm)*).

brasik/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 71b, 221b (*flora ~o*), *MV*; G *Kond 1890*, 15 (*flora ~o*; kp. DE *Blumen|kohl*); Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 230a (*~a supo*). ‖ **savoj~o** War *GD 1957* (→ *Savoj*).

Braŭns/ [1899: *~ano*] [**~o**] **Brauns**° *LI* Jul. 1899, 5 (*la stenografia metodo de ~*). ‖ **~ano** *LI* Jul. 1899, 5 (*la Komuna Ligo de ~anaj stenografi-istoj*).

brav/ [1889] **~a** Z *RE* 98a, 209b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34.12 (*Nia lando venkos, ĉar nia milit-istaro*° [armeo] *estas granda kaj ~a*); Cseh *Post* 1936-08-22, 160 (*Johano la ≈a*). ‖ **~e** Z *RE* 11b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; Sutk *ERu 1927* (~e! (interj.) браво). ‖ **~aĵo** Z *RE* 209b (~eco). **~eco** Z *RE* 209b (~aĵo); G *EPl 1916*. **~ega** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906;* G *EPl 1916*. **~ege** Sutk *ERu 1927* (plusendas al *brav-isime*). **~egeco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ulo** Z *RE* 98a, 218b, *Ham 1894*, 107 (*tiu ĉi ~ulo certe povus / Konkuri eĉ kun la diablo mem*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

bravisim/ [1908] **~e** (interj.) Z *Rab 1908*, 17 (*Brave! ≈e! Vi venigas min rekte al la ĝusta ĉapitro*), *ER 1909* (брависсимо); Minor *EDe 1924*; Sutk *ERu 1927* (брависсимо); W□r *GD 1957* (br□vissim□!); Kr *GVEG 1999* (plusendas al *bravege*).

bravur/ [1916] **~o** (muz.) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*, ‖ **~aĵo** Minor *EDe 1924*.

braz/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924* (baza formo). ‖ **~i** Minor *EDe 1924*; Sutk *ERu 1927* (baza formo). ‖ **~fandisto** Minor *EDe 1924*. **~papero** Minor *EDe 1924*.

Brazavil/ [2009*: *~a*] **~o** (urbo). ‖ **~a** R 2009 (→ Kongo: *Kongo ~a*).

Brazil/ [1905: *≈a*] **~o 1** (regno) *Societ* Aŭg. 1906, [1]; Rhod *EnE 1908*, 515 (→ Brazil); Fauv

Ŝlos 1909; R 1922; *JarL SAT 1923*, 21; OA 8-1974. ‖ ≈**a** Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*belega ≈a trimasto* [ŝipo]).

Brazil/ [1891: *~ujo*] **~o 2** (pers.) (ark., *≈ano*) Z *EG 1904* (Brasilianer). ‖ **~a** Z *EG 1904* (baza formo). ‖ **~io** *JarL UEA* Maj. 1910, 64 (analizo ne certa, eble *Brazili/o*). **~ujo** (ark., *Brazil/o*) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *E-isto* Dec. 1892, 178 (*Da nia gazeto oni legas ekzemplerojn en:* [...] *~ujo*); Z *Adr 1897*, 11 (*Porto Alegre* […] *~ujo*); [Beau] *L'Esp* Maj. 1898, 59 (*El ~ujo alvenas al ni* […] *leteroj entuziasmaj*); Z *EG 1904*; Duy *Pract 1906*. ‖ **~lando** (ark., *Brazilo 1*) *Eo PĴ* Jun. 1905, 2c [r] (*en U., ~lando*). ‖ RIM. Z *OGE* 1911:3, 291 [LR] (Se mi dum longa tempo uzadis "~*uj*o", "Ĉil*uj*o" k.t.p., mi konfesas nun, ke tio estis eraro. Ni povus diri "Brazilo, Ĉilo" k.t.p., tamen mi ne konsilas tion fari, parte pro tio, ke por la Slavoj kaj la Germanoj, kiuj alkutimiĝis al "Brazil*i*a", "Brazil*i*en", "Ĉil*i*ec", la vortoj "Brazilo", "Ĉilo" ĉiam sonus kiel nomoj de *popoloj*, parte pro tio, ke la longatempe uzitaj formoj "~o", "Ĉilo" en la senco de *popolo* donus nun grandan konfuzon, se la samajn formojn ni uzus nun en senco de lando. Sed tute oportune eviti samtempe ĉiujn tri malbonaĵojn (t.e. eraron, kontraŭkutimecon kaj konfuzon) ni povas tre bone, se ni de nun uzados por la diritaj landoj la formojn "Brazilio"°, "Ĉilio" kaj tiel mi konsilas agi).

Brazili/ [1910] **~o** (regno) (ark., *Brazil/o* sen *-i*) *JarL UEA* Maj. 1910, 64 (analizo ne certa, eble *Brazil/i/o*); Z *OGE* 1911:3, 291 [LR] (vd. la RIM. je *Brazil/o*); *ET* 1920-07-05, 4c (analizo ne certa, eble *Brazil/i/o*; kritikita formo).

Brazilj/ [1989] **~o** (ĉefurbo de Brazilo) R 1989 (→ Brazilo, pn. 3).

breĉ/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (brèche; en *EFr 1904* preseraro *brec/o*° kun -c); Z *EG 1904* (Bresche, Lücke, Wallbruch); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~eti** G *EPl 1916*. **~etita** Sutk *ERu 1927*. **~eto** Z *Rab 1908*, 143.22 (*forakrigi la ~etojn de via glavo*).

bred/ [1910] **~i** (bestojn; antaŭe *eduk/i*) Ver *EncV 1910* (FR élever); Boi Chris *PVE 1910*; GM *Usuel EFr 1911*; Minor *EDe 1924*; Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957*; OA 8-1974. ‖ **~o** Ver *EncV 1910* (FR élevage); Minor *EDe 1924*. ‖ **~ado** War *GD 1957**. **~isto** Ver *EncV 1910* (FR éleveur); War *GD 1957*. ‖ **ĉeval~ejo** Minor *EDe 1924*; Sutk *ERu 1927*.

bregm/ [1910] **~o** (anat.) Ver *EncV 1910* (FR bregma). ‖ **~a** Ver *EncV 1910* (FR bregmatique).

brek/ [1910] **~o** (traf.) Boi *PVE 1910* (speco de veturilo; break); Chris *DeE 1923*, 171b (Break); Minor *EDe 1924* (~veturilo). ‖ ~**veturilo** Boi Chris *PVE 1910*; Minor *EDe 1924* (~o).

brelok/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (brelok, k.a.); Minor *EDe 1924* (Ziergehänge *(an Uhren)*); Sutk *ERu 1927*.

Bremen/ [1893] **~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1893, 123 (*la standardo de ~o, blanka-ruĝa*). ‖ **~a** [Z] *E-isto* Aŭg. 1893, 122 (*La ~a vaporŝipo "Lloyd"*).

brems/ [1907] **~o** (mek.) (antaŭe *halt/ig/il/o*, *mal/akcel/il/o*) Ver *VocTT 1907* (→ frein; *dinamometra* ~o; *hidraŭlika ~o*; *hidropneŭmatika ~o*; (mil.) *plataĵa ~o*; *risorta ~o*); Roll *Mar 1908* (FR frein | DE Bremse); Ver *EncV 1910* (FR frein); GM *Usuel EFr 1911*; G *EPl 1916*; Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924*; Sutk *ERu 1927*; OA 5-1934. ‖ **~i** Ver *VocTT 1907* (→ frein), *EncV 1910* (FR freiner); Sutk *ERu 1927*. ‖ **~ado** Ver *VocTT 1907* (→ frein), *EncV 1910* (FR freinage). **~ilo** Ver *EncV 1910* (FR dispositif de freinage). ‖ **~aparato** Ver *EncV 1910*. **~oplando** (tek.) Ver *EncV 1910*. **~oŝuo** (tek.) Ver *EncV 1910*.

bret/ [1889] **~o** Z *RE* 140a, *MV*, *UV*. ‖ **~aro** G *EPl 1916*; Sutk *ERu 1927*. ‖ **~litaĉo** (en prizono) *SennR* Okt. 1923, 1. ‖ **fenestr~o** Sutk *ERu 1927* (tiel, sen intermeti.ta -o-) **teler~aro** GM *EFr 1910*.

breton/ [1892: *~ino*] **~o** Mott *EEn 1906* (≈o [mj.]); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (mj.); Cseh *Post* 1936-07-11, 143 ([Eo estas bezonata] *eĉ inter francoj kaj ~oj*). ‖ **~a** Mott *EEn 1906* (baza formo); G *EPl 1916* (baza formo); Minor *EDe*

1924 (mj.). ‖ **~ino** *E-isto* Feb. 1892, 21 (*~ino aŭ normandino*). ≈**io** *PIV 1970* (≈ujo). ≈**ujo** (antaŭe *Bretagne*°) Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*; *PIV 1970* (≈io).

brev/ [1906] **~o** (reli) Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

brevier/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*; Schatz *HuE 1910*; Minor *EDe 1924*.

brez/ [1924] **~i** (kuir.) Minor *EDe 1924* (schmorren).

bri/ [1910] **~o 1** (bot.) Ver *EncV 1910* (FR bryum); War *GD 1957*.

Bri/ [1957] **~o 2** (nomo *Brie* de pluraj urboj en Francio) War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957* (*~a fromaĝo*). ‖ **~ano** War *GD 1957* (Briard).

briac/ [1910] **~oj** (bot.) Ver *EncV 1910* (FR briacées).

Briare/ [1957] **~o** (mit.) War *GD 1957*.

brid/ [1889] **~o** Z *RE* 116a, 210a (enbuŝaĵo), 210b, *MV*; Devj *E-isto* Feb. 1893, 31b (*Rajdas mi sen ~o*); Z *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 9.3 (*la respondinto dekameliĝis, donis la ~on al kunrajdanto, kaj rapidpaŝe venis antaŭen*). ‖ **~i** Ver *EncV 1910* (FR brider). ‖ **ek~i** Luyk *Iŝtar* 1924, 40.2 (*Hamul ek~is sian kamelon*). **sen~a** *Ham 1894*, 12 (*kor' sovaĝa kaj sen~a*). **sen~igi** Z *RE* 168a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~orimeno** Luyk *Iŝtar* 1924, 65.1 (*kondukante la kamelon per ~orimeno*). ‖ **kol~o** Z *EG 1904*.

brig/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR brick | DE Brigg); Ver *EncV 1910* (FR brick, velŝipo kun du mastoj); Minor *EDe 1924*; Sutk *ERu 1927*. ‖ **~eto** Ver *EncV 1910* (FR brigantine); Minor *EDe 1924*. ‖ **~skuno** Ver *EncV 1910* (FR brick-goëlette). ‖ Kp. la unuvortaĵon *brigvel/o*.

brigad/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 12a, *Adr 1889*, 5 (*leŭtenanto de la 1-a artileria ~o*); Beau *EFr 1903* (brigade); Z *EG 1904* (Brigade); Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910* (FR brigade); OA 2-1914. ‖ **fajro~isto** *JarL SAT* 1923, 49. **fajro~o** Minor *EDe 1924* (apud *fajrbrigado*° sen -o-); Sutk *ERu 1927*.

brigantin/ [1924] **~o** (mar.) (ark., *brig/et/o*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *brigeto*).

brigvel/ [1910*] **~o** (mar.) Ver *EncV 1910* (FR brigantine).

briĝ/ [1907*] **~o** (kartludo) Doré *Flut 1907*, 5 (*ludi kartojn, je ~o*); Ver *EncV 1910* (FR bridge); Minor *EDe 1924*. ‖ **~i** War *GD 1957*. ‖ **~isto** War *GD 1957*.

brik/ [1889] **~o** Z *RE* 73b, *RE* 223b (*tegmenta ~o*; черепица), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (*tegmenta ~o*); Mott *EEn 1906* (*tegmenta ~o*); Luyk *Iŝtar* 1924, 19.2 ([muro] *konstruita el glazuritaj ~oj*). ‖ **~aĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 20.4 (*La skribistoj* [...] *skribis* [...] *per grifeloj sur malseke mola, enkadrigita ~aĵo*). **~ego** Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 ([muro] *el kolorigitaj kaj brile emajlitaj ~egoj*). **~ejo** Sutk *ERu 1927*. **~eto** Sutk *ERu 1927*.

briked/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924* (Brikett).

briket/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924* (plusendas al *brikedo*).

brikol/ [1961] **~i** LA *FrE 1961*, 75a (→ bricoler; celita senco de la plursenca FR vorto ne deduktebla); PD *GDFE 1992*, 118b (bricoler; *hejmlabor[et]i*). ‖ **~ado** PD *GDFE 1992*, 118a (*hejmlaborado*). **~isto** PD *GDFE 1992*, 118b (*hejmlaborulo*, *hejmlaboristo*).

bril/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 32, *RE* 9b (блестеть), 9b (блистать), 95b, 177b (flami), 181b (lumi, radii), *MV*, *UV*¸ *Ham 1894*, 106 (*vi laŭ famo multe ~as*); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*liaj okuloj ~is*); Z *FE 1894*, 5.5 (*La suno ~as*), *GVGE 1894*, 5a (*ĉesi fulmi aŭ ~i*). ‖ **~a** Z *DL* 36 (*~a situacio*), *RE* 94b; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*bonegaj, plej ~aj sonoj* [violonaj]). **~e** Z *DL* 32. **~o** Z *DL* 32, *RE* 82b, *FE 1894*, 40.10 (*La diamanto havas belan ~on*). ‖ **~aĵaĉo** Sutk *ERu 1927*. **~aĵeto** Z *RE* 9b; Beau *EFr 1903* (pailette); Mott *EEn 1906*. **~anta** G *Blov 1888*, 16 (*~anta tempo*); Z *Ham 1894*, 109 (*en koloroj / Ankoraŭ pli ~antaj kaj pli helaj*). **~egi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~eti** Z *RE* 95b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~eto** Z *RE* 124b. ‖ **~eblanka** Nyl *LI* Apr. 1900, 64b (*sanaj, ~eblankaj dentoj*). ‖

ek~i Z *DL* 10, *RE* 160b (eklumi, eklumiĝi). **ek~o** Z *FE 1894*, 40.11 (*Du ek~oj de fulmo trakuris tra la malluma ĉielo*). **mal~a** Z *RE* 94b, 95a. **mal~(et)o** Z *RE* 95a. **re~i** Z *FE 1894*, 42.6 (*La suno re~as en la klara akvo de la rivero*). **re~o** Grenk *Ruinoj 1923*, 8 (*La lastaj re~oj de la lumo respeguliĝis sur la maro*); Sutk *ERu 1927*. **sen~a** Sutk *ERu 1927*. **super~i** *Cion 1926*, 10 (*dum la nokto* [la elektra lumo] *super~as la tutan najbaraĵon*). ‖ **buter~anta** Einst *Plen 1888*, 33 (*tortoj buter~antaj*).

briliant/ [1889] **~o** Z *RE* 12a, *MV*, *UV*.

brion/ [1924] **~o** (bot.) (ark., *brionio* kun -i/) Minor *EDe 1924* (Zaunrübe).

brioni/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (plusendas al *briono*°); War *GD 1957*.

brionj/ [1924] **~o** (bot.) (ark., *brionio* kun -i/) Minor *EDe 1924* (plusendas al *briono*°).

brioz/ [1957] **~o** (zool.) War *GD 1957*.

Bristol/ [1957] **~o** (urbo *Bristol* en Britio) War *GD 1957*. ‖ **~papero** War *GD 1957*.

brit/ [1891: ≈*ujo*] **~o** (pers.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 9-2007. ‖ **~a** Z *EG 1904* (baza formo); Mott *EEn 1906* (mj., baza formo); *SenkompReg 1907*, [1] ([la urbo Jorko] *elmontras la historion de la ≈a disvolviĝo*); OA 9-2007. ‖ **≈io** *JarL SAT 1923*, 20. **≈ujo** Z *Bat 1891* (Benjamin Britain - *nomata iafoje Malgrand*-Britain *por diferenco de Grand-≈ujo* (Great Britain)); Stead *The-E* Nov. 1903, 2 (*organo de la Ea movado en ≈ujo*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (≈lando; Granda ≈ujo); *PoŝKal 1907 II*, 40; R 1922; OA 9-2007. ‖ **~lando** Mott *EEn 1906* (≈ujo; Granda ≈lando); ‖ Kp. *Britan/ 1*°.

Britan/ [1890: *~ujo*] **1 ~ujo** (regno) (ark., *Britujo*) G *Kond 1890*, 42 (*Granda ~ujo*°); Beau *EFr 1903* (*Granda ~ujo*, Grande-Bretagne).

britan/ [1903: *~a*] **2 ~a** (regiono *Bretagne* en Francio) (ark., *breton/a*) Beau *EFr 1903* (breton (adj.)); *EKato* Okt. 1903, 4 (*Kiom plezure mi memoras la* [...] *vivigan aeron de l'≈a*° [mj.] *lando*). ‖ **≈ano** Beau *EFr 1903* ((un) Breton). **≈ujo** Beau *EFr 1903* (Bretagne).

briz/ [1923] **~o 1** (meteo.) Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924*; Lewin *MeteoT 1961* (*mar~o, marborda ~o, glecera*° {glaĉera} *~o, dekliva ~o*).

briz/ [1923] **~o 2** (bot.) (*Briza L.*) Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924*.

briz/ [1924] **~o 3** (mar.) Minor *EDe 1924* (kleines, sehr schnelles Meersegelschiff).

broĉ/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (broche); Z *EG 1904* (Brosche); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

brod/ [1889] **~i** Z *RE* 28a, *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** Sutk *ERu 1927*. **~ita** Cart *Bild 1905*, 4 (*ruĝa ĵaketo riĉe ~ita*); Desh *Avent 1907*, 5 (*longaj glavoj, kies ingo estis ~ita*). ‖ **teks~i** Sutk *ERu 1927* (plusendas al *broki*).

brodkast/ [1927] **~i** (radio) Sutk *ERu 1927*.

brog/ [1889] **~i** Z *RE* 128b, *MV*, *UV*.

brok/ [1924] **~i** (teks.) Minor *EDe 1924*; Sutk *ERu 1927*; *KudrT 1947*, 4; War *GD 1957*. ‖ **~ado** War *GD 1957*. **~aĵo** (antaŭe *or/ŝtof/o*, *brokat/o*) War *GD 1957* (un brocart). ‖ **or~ita** Sutk *ERu 1927*.

brokant/ [1904] **~i** Z *EG 1904* (schachern); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 13.26 (*grandvalora monero, per kiu oni povas majstre ~i*), 17.28 (*La tuta popolo ~u per malnovaj pasamentoj kaj bukoj*); OA 2-1914 (brocanter | to broke | schachern). ‖ **~isto** Mott *EEn 1906*.

brokat/ [1924] **~o** (antaŭe *or/ŝtof/o*; ark,. *brok/aĵ/o*) Minor *EDe 1924* (Brokat, Brokatstoff); Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957* (plusendas al *brok/aĵ/o*).

brokol/ [1923] **~o** (bot.) Wü *EV 1923*; Minor *EDe 1924*; *PV 1930*; OA 9-2007.

brom/ [1903] **~o** (kem.) *FK 1903*, 182.7 (*en tre granda amaso sorbigitaj de ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Brom); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

bromid/ [1905] **~o** Stell *LI LitAld 1905*, 7 (*Neniel efikas ~o*). ‖ **~aĵo** (med.) Stell *LI LitAld 1905*, 5 (*Mi devas* […] *entrinki bromidaĵon* [sanigcele]).

bronk/ [1903] **~o** (anat.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Luftröhrenast°; nun *Bronchie*); Mott *EEn*

1906; OA 2-1914. ‖ **~a** Z *EG 1904* (bronchial); Minor *EDe 1924*. ‖ **~ito** (med.) (kp. la unuvortaĵon *bronkit/o*) Minor *EDe 1924*; Sutk *ERu 1927* (plusendas al *bronkit/o*). ‖ **~o-kataro** Minor *EDe 1924* (→ *bronkoreo*).

bronkit/ [1903] **~o** (med.) (kp. *bronk/it/o*) Beau *EFr 1903* (bronchite); Z *EG 1904* (Bronchitis); Borel *GermE* Mar. 1905, 28a (*nova kuracilo por astmo, ~o, nazkataro*); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

bronkore/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924* (plusendas al *bronko-kataro*).

bronz/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 12a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Postn *LI* Okt. 1898, [145] (*~aj ĵetonoj* [por porti sur vesto]); Stell *LI LitAld 1905*, [3] ([la kloŝoj] *ĵetas al mi […] sian ~an kanton*); Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*insulo surakva, ĉirkaŭzonita de ~a nerompebla muro*). **~i**, **~izi** Sutk *ERu 1927*.

bros/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 230a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 39.1 (*mi prenis ~on kaj purigis la veston*). ‖ **~i** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~hararo** *EB 1979*, 35#10. ‖ **vest~o** *FrazL 1903*, 10.

brosmi/ [1924] **~o** (zool.) (fiŝo) Minor *EDe 1924* (britischer Dorsch).

broŝur/ [1888] **~o** Z *DL* 10, *Ald 1888* (*Tia komuna fundamento por la „Lingvo internacia“ devas esti mia unua ~o* [= *UL*]; *ia demando* [...], *ne decidita klare en mia unua ~o*), *RE* 12a; Janowski Jul. 1893, 107 [= *FK* 1903, 204.12]; *LI* Mar. 1896, [33] ([t] *La propagandaj°* [varbaj] *~oj*; *la enhavo de l'unua ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *FK* 1903, 241.1 (*La nun proponatan ~on* [= *UL*, kiun Z parte trad. al Eo por *FK 1903*]);Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~i** G *EPl 1916*; Sutk *ERu 1927*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~eto** G *Blov 1888*, 3 [a]; *LI* Mar. 1896, [33] (*La kosto de ĉiu ~eto estas 5 centimoj*), *LI* Apr. 1896, 56 (*propaganda°* [varba] *~eto*); G *EPl 1916*.

broŭning/ [1927] **~o** (tek.) Sutk *ERu 1927*.

brov/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 12a, *MV*, *UV*; Cart *Bild 1905*, 3 (*nigraj haroj kaj ~oj*); Sutk *ERu 1927* (*sulkigi ~ojn*). ‖ **~ego** Boi *Perd 1904*, [3] (*okuloj sub flavruĝaj ~egoj* [de la reĝo]).

bru/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 31, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 38. ‖ **~o** Z *Ald 1888*, 14, *RE* 30a, 227a (*ŝovi la piedojn (kun ~o)*), *FE 1894*, 38.8 (*Kun ~o oni malfermis la pordegon, kaj la kaleŝo enveturis en la korton*). ‖ **~anta** Z *Ham 1894*, 25 (*la ~antaj ondoj / De plej profunda loko de la maro*). **~aro** Boi *Perd 1904*, 4 (*la ~aro de la malproksima urbo estingiĝis*). **~egi** Z *RE* 13a (malkvieti), 35b (tondri). **~ego** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~etanta** Waś *LI* Jan. 1896, 4 (*~etanta kaj murmuranta kristala ondo*). **~eti** Z *RE* 227b; Beau *EFr 1903* (murmurer (les feuilles, l'eau, etc.)). **~eto** Z *RE* 228b; Mott *EEn 1906*. ‖ **~krio** Barth *Ludo 1928*, 15 (*ĝoja ~krio*). **~moviĝado** Luyk *Iŝtar* 1924, 63.4 (*la ~moviĝado en grandaj urboj*). ‖ **ek~i** Z *RE* 169b (tondri). **mal~emo** Barth *Ludo 1928*, 13 (*ordonante severan mal~emon*). **sen~e** Z *Ald 1888*, 15. ‖ **eksplod~i** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 ([la vulkano] *ege eksplod~as*; kun preseraro *esplod°*). **krak~i** G *NovAnt 1909*, 10 (*La torentoj* [...] *krak~as*).

bruderŝaft/ [1923] **~o** (ark.) Chris *DeE 1923*, 453a (*trinki ~on°* [trinki je ekfratiĝo, je komenco de amikeco]).

Bruĝ/ [1904] **~o** (urbo) *FlandLit 1904* [t] (*~o (Belgujo) / Eldonisto: …*). ‖ **~a** Sey *FlandLit 1904*, [7] (*ĉe la ~a vendoplaco, sin interrenkontas ĉiuj Eŭropaj popoloj*).

Bruksel/ [1893] **~o** (ĉefurbo de Belgio; FR Bruxelles, NL Brussel, DE Brüssel) (ark., *Brusel/o*) Z *E-isto* Jun. 1893, 85 (*kongreso de esperantistoj* [...] *en ~o° en Belgujo*).

brul/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 22; Einst *Plen 1888*, 34; Z *RE* 33b, 179a (for~i), *MV*, *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*La vangoj de la ludanto* [violonisto] *~is, liaj okuloj brilis*); Z *FE 1894*, 31.15. ‖ **~a** Z *DL* 22 (*~a materialo*), 30 (*~a suno*), 31 (*~a forno*), *RE* 33b (~ema), *FE 1894*, 31.16 (*Ligno estas bona ~a materialo*). **~e** Z *DL* 22 (*~e varmega*), *FE 1894*, 31.17 (*~e varmega*). **~o** Z *DL* 22, *RE* 139a, *FE 1894*, 31.15 (*Kia granda ~o! kio ~as?*); Sutk *ERu 1927* (plusendas al *incendio*). ‖

~aĵo Z *RE* 32b. **~anta** G *Blov 1888*, 7 (*~antaj koroj*); Z *FE 1894*, 40.17 (*~anta kandelo*); *Cion 1926*, 11 (*la ~antaj radioj de la suno*). **~ema** Z *RE* 33b (~a); Sutk *ERu 1927* ([tek.] ~iva). **~eta** Z *RE* 152a. **~eti** Z *RE* 202b (dufoje); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~etigi** Z *RE* 152b. **~igata** Z *DL* 31 (*~igata de l' suno*). **~igi** Z *UL* [v], *RE* 114a, 152b, 180b, *MV* 29 (→ *ig*), *UV* (→ *ig*), *FE 1894* (→ *ig*), 39.5 (*Post infekta malsano oni ofte ~igas la vestojn de la malsanulo*); Beau *EFr 1903*. **~igita** G *Blov 1888*, 13, *Kond 1890*, 29 (*vi venis supren al ni duone ~igita*). **~inta** Z *RE* 130a (*loko ~inta*). **~iva** (tek.) Sutk *ERu 1927* (~ema) **~umo** (ark., *inflam/o*) Z *RE* 22b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (inflammation); Sutk *ERu 1927* (plusendas al *inflamo*). **~umita** Gar 1896, 6 (*~umitaj okuloj*). ‖ **~alarma** Z *Rab 1908*, 62,29 (*la ~alarmaj sonoriloj komencas brui*). **~gusta** Z *RE* 152a. **~ig-oferota** *LI* Feb. 1896, 25b (*Ĝi estos al Dio ~ig-oferota*). **~odoro** Z *RE* 30a; Beau *EFr 1903*. **~ruĝigi** Z *RE* 104a, 169b (~varmigi). **~ruĝiĝi** Z *RE* 70a. **~spektaklo** Einst *Plen 1888*, 33. **~ŝtipo** G *NovAnt 1909*, 20 (*~ŝtipo pina*). **~varmigi** Z *RE* 169b (~ruĝigi). **~vundo** (med.) Z *RE* 114a, 118b (dufoje); G *Kond 1890*, 29 (*mi sanigis viajn ~vundojn*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **al~igi** Z *RE* 154a (albaki). **de~aĵo** Z *Ham 1894*, 108 (*ia speco / De meĉa de~aĵo*), *GVGE 1894*, 5a. **de~o** Z *RE* 103a. **ek~i** Z *RE* 52a. **ek~igi** Z *DL* 25 (*ek~igi kandelon*), *RE* 22b, 53a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **el~igo** Z *GVGE 1894*, 5a. **for~i** Z *RE* 179a (~i), 180b. ‖ **kontraŭ~uma** G *EPl 1916*.

brum/ [1956] **~o** (meteo.) *STT 1956*; Lewin *MeteoT 1961* (FR brume, EN mist).

brun/ [1889] **~a 1** (adj.) Z *RE* 13a, 32a (*~a ĉevalo*; ~ulo), 71b, 186a, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (*dube ~a*, brunâtre); Mott *EEn 1906* (dube~a; unuvorte). ‖ **~o** Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 (*La naturo* [en aŭtuno] *miksas la flavon, la ruĝon kaj eĉ la ~on kun la verdo*). ‖ **~igi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ulo** Z *RE* 32a (~a ĉevalo; kp. DE *Braun|er*, tiukolora ĉevalo). ‖ **~harulo** Sutk *ERu 1927*. **~ruĝa** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (fauve), 151b (*malpale ~ruĝa*; rouge brun foncé). ‖ **ĉam~a** Beau *EFr 1904** (ĉamkolora). **flav~a** War *GD 1957*. **haŭt~eco** GM *EFr 1910*. **haŭt~igi** GM *EFr 1910*. **kaŝtan~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (*malpale kaŝtan~a*; marron foncé). **sun~igita** Sutk *ERu 1927*. **viol~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151 (en pn.).

Brun/ [2013] **~o 2** (urbo en Ĉeĥio, DE Brünn) R 2013.

Brunej/ [1987] **~o** (regno, sendependa de 1984) *PIVS 1987*; R 2009.

brunel/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Prünelle *(Pfirsichsorte)*).

Brunsvig/ [1905] **~o 1** (la ĉefurbo *Braunschweig* de la samnoma hist. lando en Germanio) (ark., *Brunsvik/o* kun -k) Schuck *GermE* Mar. 1905, 28a (*10 anoj* [de la Eo-grupo] *foriris el ~o*); Wü *EV 1923*; Cseh *Post* 1936-07-11, 142 ([li] *trankvile vivadis en la bela ~o*); War *GD 1957*. ‖ **≈a** Schuck *GermE* Mar. 1905, 28a (*la ≈a gazetaro fervore subtenas nin*); Wü *EV 1923*. ‖ **≈ano** Wü *EV 1923*; Cseh *Post* 1936-07-11, 142 (*Ili estas germanoj, unu ≈ano°, la alia ŝvabo*).

Brunsvig/ [1909] **~o 2** (hist.) (iama lando *Braunschweig* en Germanio) Z *Raben 1909*, 22 (*la duko de ~o kaj la markgrafo de Brandenburgo*); Wü *EV 1923*; War *GD 1957*. ‖ **≈a** Wü *EV 1923*. ‖ **≈ano** Wü *EV 1923*.

Brunsvik/ [1908] **~o** (urbo *Braunschweig* en Germanio) (antaŭe *Brunsvig/o°* kun -g) Rhod *EnE 1908*, 516a (Brunswick). ‖ **~a** Z *3 FA-1932* (*Brema°, Prisinga, Emsa biero, eĉ la tiel nomata ~a mumio*). ‖ RIM. pri la duba aŭtentikeco de la postmorte eldonita *3 FA* vd. en BK 3 – Z-a Verkaro; tie ĉi ekz. okulfrapas la formo *Bremo°*, dum Z en ĉiuj aliaj fontoj uzis *Bremeno*, eĉ en *1 FA*).

Brusel/ [1898] **~o** (antaŭe *Bruksel/o°*) [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 5 (*en la ĉefurbo de sia patrujo* [Belgio], *~o*), Apr. 1898, 40, 41; GM *EFr 1910*.

brust/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* 23, [v]; Belm *Heine 1888*, 49; Z *RE* 35b, 91a, 132b, *MV*; *E-isto* Jan. 1890, 27a (*Vi min plorigu* […] */ Aŭ mia ~' ne eltenos*); *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 127b (*~a poŝo*); Barth

Ludo 1928, 13 (*~a alteco*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 35b. ‖ **~osto** (sternumo) Z *RE* 35b. **~tuko** *RE* 105a. ‖ **akra~a** Ger *Fant 1895*, 7 (*la purpuraj veloj de la akra~a ŝipo*). **ĉe~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 48.2 (*Elpreninte el ĉe~a poŝo malgrandan* [...] *figuron*). **ĉe~o** Sutk *ERu 1927*. **patrin~o** Lor *LernCs 1890*, 15 (*lakto de patrin~o*).

brut/ [1887] **~o 1** Z *UL* PL [v], *RE* 129a (*amaso da ~oj*), 183a (dufoje), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 67.10 (*Li* [Bruto] *estis efektiva ~o, se li mortigis tian kapitalan bovidon* [Cezaron]), *FE 1894*, 34. ‖ **~a** Sutk *ERu 1927*. ‖ **~aro** Z *RE* 193a; Domb 1890, [v] (→ *ar*); *FE 1894*, 34.15 (*Sur tiuj ĉi vastaj kaj herboriĉaj kampoj paŝtas sin grandaj ~aroj*). **~eca** Barth *Ludo 1928*, 18 (*~ecaj pugnoj*; eble celite estas *brutalaj pugnoj*). **~eco** Barth *Ludo 1928*, 19 (*la ~eco de la faŝistaj hordoj*). ‖ **~edukado°** (ark., *~bredado*) Z *RE* 183a; *Cion 1926*, [5] (*bonaj estas la ŝancoj por ~edukado°*). **~nutra** *Cion 1926*, 15 (*natura abundo de ~nutraj kreskaĵoj*).

Brut/ [1894] **~o 2** (vira nomo, LA Brutus) Z *Ham 1894*, 67 ([kiel aktoro mi] *prezentis Julion Cezaron; min mortigis ~o en la Kapitolio°*), *Ham* ²*1902*, 84.

brutal/ [1927] **~a** Sutk *ERu 1927*.

brutt/ [1904] **~e** Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*); Ingl *EEs 1905*; Mott *EEn 1906*; Sutk *ERu 1927* (plusendas al *kuntare*).

bu/ [1908] **~o** (mar.) (naĝobarelo) Roll *Mar 1908* (FR bouée | DE Boje); GM *Usuel EFr 1911*.

bub/ [1889] **~o 1** (knabo) Z *RE* 93b, 128b, *MV*, *UV* (DE Bube); Minor *EDe 1924*. ‖ **~aĉo** Barth *Ludo 1928*, 15. **~ino** Z *RE* 45b.

bub/ [1924] **~o 2** (ludkarto) Minor *EDe 1924*.

bubal/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 12b, *MV*, *UV*.

Bubastis/ [1924] [**~o**] (hist.) (urbo) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.4 (*Mi komercadas inter Ninive kaj ~*), 39.4 (*Hamul el ~, posteulo de Ŝem*).

bubon/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924* (Hornvogel).

bucer/ [1924] **~o** (zool.) (birdo) Minor *EDe 1924* (Bubo, Bubon).

buĉ/ [1889] **~i** Z *RE* 53b (dufoje), 57b, *MV*, *UV*. ‖ **~ado** Sutk *ERu 1927* (hom~ado). **~egadi** Sutk *ERu 1927*. **~ejo** Z *RE* 10b; Mott *EEn 1906*. **~igi** Z *Ifig 1908*, 22 (*ambaŭ knabojn* / [La reĝo] *kaptas kaj ~igas*). **~isto** B *Fab 1906*, 14 (*~isto, kiu veturigis junan porkon en puŝveturilo*); Mott *EEn 1906*; *JarL SAT* 1923, 49. **~ito** Z *Ifig 1908*, 22 (*Atreo kun sovaĝa rido ĵetas / Nun antaŭ lin la kapojn de l' ~itoj*). ‖ **hom~ado** Sutk *ERu 1927* (~ado).

bud/ [1889] **~o 1** (de mezepoka altgerm. *buode* «konstruitaĵo») Z *RE* 5b (балаганъ, «kermesa kiosko»), *MV* (Bude; multsignifa, i.a.: malgranda, simpla aŭ eĉ aĉa dumtempa **1** vendejeto «merkata kiosko», **2** «ŝirmejo sur konstruejo», **3** loĝejo «ĉambreto, ĉambretaĉo, domaĉo» aŭ daŭra, sed aĉa vendejo, drinkejo, oficejo), *UV* (boutique | booth, shop | Bude | балаганъ | buda); Beau *EFr 1903* (baraque, échoppe); Mott *EEn 1906* (booth, small shop); Z *ER 1909* (балаганъ, будка); AK-FR 1914 (boutique, échoppe). ‖ RIM. La trad. en *UV* al la referenc-lingvoj estas nur parte koheraj. Laŭ PIV en Eo (malsame kiel en DE) *ne* la senco de „loĝejo“ (→ kabano, barako), sed ekzemple *provizore konstruitaj lignaj butikaj ~oj*^Z^; *ĝardena ~o por kultiviloj*; *gardostara ~o de soldato*; *ekspon~o* (en bazaro), *gazet~o* (sur strato), *telefon~o* (en publikaj lokoj); *te~o*. ‖ **~eto** Z *RE* 12b (будка); Beau *EFr 1903* (guérite); Mott *EEn 1906* (sentry-box, shed).

bud/ [1921] **~i 2** (FR bouder; ark., *paŭti*) FL *EnE 1921*, 326 (*la infano ~is la tutan matenon*); Chris *DeE 1923*, 453a (→ schmollen); Minor *EDe 1924* (schmollen).

Buda/ [1899: ~] **~o 1** (iama hungara ĉefurbo) Lengy *Humor 1899*, 14 (*mi do iros ~'n kaj aperos antaŭ lia reĝa moŝto*).

Buda/ [1959] **~o 2** (reli.) (ark., *Budho*) Sek *Nepal 1959*, 204 (malpref. al *Budho*).

Buda-Pest/ [1896] **~o** (ark., *Budapeŝt/o*) *LI* Mar. 1896, 37 (*El Moskvo vojaĝos s-ro L.* […] *~on*).

Budapest/ [1896: ~] **~o** (ark., *Budapeŝt/o*) Z *Adr 1896*, 4.

Budapeŝt/ [1898] **~o** (antaŭe ark. *Buda-Pest/o*° kaj *Budapest/o*°) Bar *LernHu 1898* [g] 11 (*~on - Budapestre*); R 2013. ‖ **~ano** Bar *LernHu 1898* [g] 12.

Budd/ [1927] **~o** (reli.) Minor *EDe 1924* (plusendas al *Budho*); Sutk *ERu 1927* (plusendas al *Budho*).

buden/ [1958] **~o** (kuir.) (sangokolbaso; FR boudin) Pech *EHu 1958*, 13 (*blanka ~o*; hepatokolbaso).

budĝed/ [1893] **~o** (ekon.) (ark., *budĝet/o*, *buĝet/o*) Jon *ESv 1893*, 58.

budĝet/ [1889] **~o** (ekon.) Z *RE* 186a (nun ankaŭ *buĝet/o* sen -d-); Beau *EFr 1903* (budget); Mott *EEn 1906*; OA 3-1921. ‖ Kp. *budĝed/o*°.

Budh/ [1900: *~ista*] **~o** (reli.) (kp. ark. *Budao*°, *Buddo*°) B *VdE 1910* [→ *lamao*] (*Pastro de ~o ĉe la Mongoloj kaj Tibetanoj*; *Templo, kapelo de ~o en Indio°, Ĥinujo*° {nun: Hindio, Ĉinio}[→ *pagodo*]; Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*Laŭ ~o* [la metempsikozo] *mistike nur post la morto okazas*). ‖ **~a** *PoŝKal 1907 II*, 33 (*~a templo*); B *VdE 1910* [→ *lamaismo*] (*~a sekto ĉe la Mongoloj kaj Tibetanoj*). ‖ **~ana** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*~ana doktrino pri la metempsiĥozo*° {*metempsikozo*}). **~ano** Sutk *ERu 1927* (~isto). **≈ismo** Sutk *ERu 1927* (~ismo); OA 8-1974 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *lotuso 4*: *la hinda lotuso, nimfeaco, sankta signo de la ≈ismo*). **~ista** Geogh *LI* Apr. 1900, 62b (*Ĉu mi ne invitu pastron la ~istan?*). **~isto** Sutk *ERu 1927* (~ano). ‖ **sankt-~isto** Geogh *LI* Apr. 1900, 62b (*la sank[t]-~ist' / Tuj al mi komencos laŭte tamburadi*).

budholog/ [1959] **~o** Sek *Nepal 1959*, 203.

budit/ [1924] **~o** (zool.) (birdo) Minor *EDe 1924* (gelbe Bachstelze).

buduar/ [1892] **~o** Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 (*en unu angulo de la ~o* [...] *staris pianeto*); Bar *LernHu 1898*, 64 [t] (*En la ~o*); OA 1-1909. ‖ **~eto** Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 [= *FK 1903*, 154.6] (*Estis tre agrable en la ~eto de sinjorino B.*); Bar *LernHu 1898*, 65 (*Tra antaŭĉambro ni eniris elegantan salonon kaj post tiu belegan ~eton*);.

Buenos-Ajres/ [1908] **~o** (urbo) (ark., *Bonaero*) Rhod *EnE 1908*, 516a; *PIV 1970* (krome je → Argentino).

buf/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 47b (жаба), *MV*, *UV*; Barth *Ludo 1928*, 16 ([fig.] *tiu eta ~o* [fibubeto] *pentofaru!*; sama esprimo en DE *kleine Kröte*).

bufal/ [1927] **~o** (zool.) Sutk *ERu 1927* (plusendas al *bubalo*).

bufed/ [1889] **~o** Z *RE* 13a, *MV*, *UV*; Sutk *ERu 1927* (telermeblo, telerŝranko).

bufr/ [1904] **~o** (tek.) Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*); Mott *EEn 1906*; Diett *Gold 1921*, 6#8; Minor *EDe 1924*.

buftalm/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Rindsauge).

bug/ [1910] **~o** (traf.) Boi *PVE 1910* (unuĉevala veturilo; boggy); Chris *DeE 1923*, 172a (Einspänner); Minor *EDe 1924* (Gig).

bugi/ [1910] **~o** Boi Chris *PVE 1910* (vakskandelo; (eble) kirurgia penetrilo, dilatilo; bougie); GM *EFr 1910*.

buĝet/ [1923] **~o** (antaŭe *budĝet/o*, *budĝed/o*°) Wü *EV 1923*; Sutk *ERu 1927* (plusendas al *budĝeto*°); OKA 7, 1967-06-20; Aktoj I, p. 73 (*Estas tolerata la nova ortografio ~o*); OA 8-1974.

buk/ [1889] **~o** Z *RE* 58b, 162b, *MV*, *UV*, *Rab 1908*, 17.28 (*malnovaj pasamentoj kaj ~oj*). ‖ **~i** Sutk *ERu 1927*. ‖ **~ŝuo** (hist.) (vest.) Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*~ŝuoj, laŭaj je estinta modo*).

Bukarest/ [1889] **~o** Z *Adr 1889*, 11; **~o** Red. *E-isto* Nov. 1889, 16b (*Sinjorino M. F. el ~o*).

buked/ [1889] **~o** Z *RE* 12b, *MV*, *UV*.

bukl/ [1889] **~o** Z *RE* 51a, 85b, 91a. *MV*, *UV*. ‖ **~igi** Z *RE* 51a (volvi). ‖ **bela~a** Kof *Ili 1895*, 4 (*Apolo, la filo de la bela~a Latono*). **long~a** *EB 1979*, 35#2 ([hist.] *long~a peruko*).

buks/ [1904] **~o** (arbo) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

bul/ [1889] **~o 1** Z *RE* 74a (*~o faruna*), 74b, (kuir.) 78a (~eto), *MV*, *UV*. ‖ **~eto** Z *RE* 30a (галушка), 74b (globeto; клубокъ), 78a (kuir.) (~o; комокъ); Devj *E-isto* Feb. 1893, 30a (*En buŝon falas mem ~etoj*); Mott *EEn 1906*. **~igi** Z *RE* 77b. **~iĝi** Z *RE* 74b.

bul/ [1927] **~o 2** (ark., *buleo*) Sutk *ERu 1927* (plusendas al *buleo*).

bulb/ [1889] **~o 1** (bot.) Z *RE* 91b (луковица), *MV*, *UV*. ‖ RIM. Origine dusignifa en ĉiuj kvin referenc-lingvoj: **1** Globforma radiko. **2** Cepo, legoma bulbo (*Allium cepa*).

bulb/ [1907] **~o 2** (anat.) (sin. *okul/pom/o*) Z LR 39 B, 1907, PVZ 8, 39 (*Tiun ĉi esprimon* [okulpomo] *(uzatan germane* [science *Bulbus*, ĝenerallingve *Augapfel*]*, ruse, pole) mi trovas pli bona ol „~o“*).

buldog/ [1916] **~o** (hundoraso) G *EPl 1916*; Sutk *ERu 1927*; *EB 1979, 1988*, 71#1. ‖ **~teriero** *EB 1979, 1988*, 71#16.

bule/ [1927] **~o** (reli.) (jur.) (kp. ark. *bulo°*, *bullo°*) Sutk *ERu 1927*.

bulen/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR bouline).

Bulg. [1920] (mll de *Bulgarujo*) *ET* 1920-07-05, 4b.

bulgar/ [1889] **~o** *E-isto* Dec. 1889, 24b (*gramatiko de la lingvo Eo por ≈oj* [mj.]); Bogd *LernBg 1890*, [65] [t] (*Vort-ar-o por ≈-o-j*).; *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Bar *LernHu 1898*, 19; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (mj.); OA 8-1974. ‖ **~a** *E-isto* Dec. 1889, 24b (*la ≈a gazeto ‚Struma‘*); Bogd *LernBg 1890* [t] (*Vortaro Internacia-≈a*); Lor *LernCs 1890* [28] (*gazeto en lingvoj ~a kaj internacia*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*la ≈aj* [mj.] *ĵurnalistoj*; *la ≈a popolo*; samtekste tamen mn.: *la unua ~a ĵurnalo*, *kongreso de la ~aj ĵurnalistoj*); Abes *Kralj 1897*, 5 (*la serba-~a limo*); Z *EG 1904* (baza formo); Mott *EEn 1906* (mj., baza formo). ‖ **≈io** (ĉu ≈/i/o?) *JarL SAT 1923*, 20; Setä *FiE 1923*. **~ismo** (ling.) vd. je *bulgarism/o*. **≈ujo** *E-isto* Dec. 1889, 24b (*En Sofia°, la ĉefurbo de ≈ujo, estis fondita klubo de E-istoj*); Z *E-isto* Dec. 1890, Ald. [3] (*staciona estro de Telegrafo en K., ≈ujo*); *E-isto* Dec. 1892, 178 (*Da nia gazeto oni legas ekzemplerojn en:* [...] *≈ujo*); Jon *ESv 1893*, 63; Z *E-isto* Feb. 1894, 22 (*En Sofio (≈ujo) eliris* [...] *broŝureto*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (≈lando); R 1922. ‖ **≈lando** Mott *EEn 1906* (≈ujo).

bulgarism/ [1897] **~o** (ling.) (ark., *bulgar/ism/o*) Abes *Kralj 1897*, 5 (*mi jam sciis tiom la serban lingvon, ke komprenis el kelkaj ~oj, ke* […]).

buljon/ [1888] **~o** (kuir.) Einst *Plen 1888*, 33; Z *RE* 13a, *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** Kof *Proz 1904**, 2 (*li prenis la ~ujon kaj elverŝis ĝian enhavon sur la reĝon*).

bulk/ [1889] **~o** Z *RE* 13a, *MV*, *UV*. ‖ **viand~o** Mott *EEn 1906* (sandwich).

bull/ [1893] **~o** (laŭ *PIV 2005* prefere *bule/o*) *E-isto* Jan. 1893, 13 (*La papoj* [...] *eldonis ~ojn malpermesantajn la fumadon*); G *EPl 1916*; Sutk *ERu 1927* (plusendas al *buleo*).

Bulonj/ [1905: *~a*] **~o** (urbo) B *VdE 1910* [→ deklaracio] (*La deklaracio de ~o*); OA 7-1958; R 2013 (*~o-ĉe-Maro*). ‖ **~a** Z *A 1905*, 6.5 (*Pli detale mi parolos pri tio ĉi en la ~a* [mj.] *kongreso*); B *VdE 1910* [→ epoko] (*La ~a kongreso restos por ĉiam epokfaranta momento en la historio de Eo*).

bulten/ [1911] **~o** (ne ĉe Z) GM *Usuel EFr 1911*; Wü *EV 1923*; Sutk *ERu 1927*; OA 5-1934 (FR, EN bulletin). ‖ **kurz-~o** Chris *DeE 1923*, 307a.

bulvard/ [1889] Wahl *Princ 1889*, 8 (*mi ekiris tra la ~o*); Meier *GramDe 1891*, 19a; Z *EG 1904*, *Reviz 1906*, 22.21 (*li promenadas sur la ~oj*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

bum! [1888] **1** (sonimitaĵo de ektondro de kanono) Z *DL* 47 (*Je l' vespero la tuta urbo estis feste iluminita, kaj la pafilegoj tondris "~" - kaj la soldatoj faris paradon*).

bum/ [1908] **~o 2** (mar.) (speco de masto) Roll *Mar 1908* (FR bout-dehors | DE Baum); Rob *EFr 1910*.

bumeran/ [1906] **~o** (mil.) (ark., *bumerang/o* kun *-g/*) ISR 1906 [enh.] (*Notoj pri la ~o*).

bumerang/ [1908] **~o** (mil.) (antaŭe *bumeran/o* sen *-g/*) Rhod *EnE 1908* (boomerang); G *EPl 1916*; Wü *EV 1923*; Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957*; *PIV 1970*.

bun/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906* (a bun; plursenca, probable speco de bulko, malprobable iu harplektaĵo).

bungar/ [1923] **~o** (zool.) (serpento *Bungarus*) Wü *EV 1923*.

bunt/ [1923] **~a** Wü *EV 1923* (plusendas al *kolora*).

buprest/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

bupleŭr/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

bur/ [1923] **~o** (gentano) Wü *EV 1923* (Bur, Boer). ‖ **~a** Wü *EV 1923*.

buran/ [1961] **~o** (meteo.) (malvarma ventego en Azio) Lewin *MeteoT 1961* (FR, EN, DE Buran).

burd/ [1889] **~o** (zool.) (insekto) Z *RE* 228b, *MV*, *UV*.

bure/ [1923] **~o** (hist.) (muz.) (malnova franca danco kaj ties muziko) Wü *EV 1923* (Bourrée).

buret/ [1923] **~o** (kem.) Wü *EV 1923* (Bürette).

burg/ [1910] **~o 1** (ark.) (urbeto) Boi *PVE 1910* (vilaĝego, kvazaŭurbeto – FR bourg); Sutk *ERu 1927* (местечко [«urbeto», «vilaĝego»], городок [«urbeto»]).

burg/ [1916] **~o 2** (hist.) (arki.) (mil.) G *EPl 1916* (burg, gród, zamek obronny [«kastelo defenda»]); War *GD 1957* (burg *(moyen âge)* [nun ankaŭ château fort]); *PIVS 1987*; *EB 1988*, 310.1 (~o - *kavalira kastelo, fortikaĵo*); Kr *GVEG 1999* (*kavalira ~o* - Ritterburg). ‖ **~ografo** (antaŭe *burgraf/o°*) *PIV 2005* (ne en *PIV 2002*).

burgraf/ [1910] **~o** (hist.) (ark. *burg/o/graf/o*) GM *EFr 1910* (burgrave); G *EPl 1916* (burgrabia); Wü *EV 1923* (plusendas al *kastel/graf/o*); Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957* (burgrave); Kr *GVEG 1999* (plusendas al *kastelgrafo*). ‖ Kp. *burg/o 2*.

Burgund/ [1904: *~/i/o*] **~io** Melck *FlandLit 1904*, 14 (*la duko de ~io*). ‖ **~ia** Sey *FlandLit 1904*, [7] (*La ~ia epoko*). **~ujo** Wü *EV 1923*.

burĝ/ [1889] **~o** Z *RE* 101b, *MV*; *UV*. ‖ **~aro** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ido** Kolar *Trez 1911*, 6 (*Kelkaj ~idoj — sed ne kia-ajnuloj — ŝtele ĵetadis la okulojn al Dora*). ‖ **et~a** Sutk *ERu 1927*.

burĝon/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 146a, *MV*, *UV*; Ger *Fant 1895*, 14 (*la ~oj de juna kverko*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*la arboj malfermas siajn ~ojn, kovras sin per folioj kaj floroj*); Geogh *LI* Apr. 1900, 63a (*kiam la ~' / De l' persik' montriĝas*). ‖ **~eco** Z *Ham 1894*, 19 (*L' infanojn de printempo ofte mordas / La verm' ankoraŭ en la ~eco*). ‖ **flor~o** Sutk *ERu 1927*.

burjat/ [1923] **~o** (gentano) Wü *EV 1923*.

burk/ [1923] **~o 1** (vest.) (felta mantelo por viroj) Wü *EV 1923* (laŭaserte antaŭe jam ĉe K); Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957* (plusendas al *felta mantelo*).

burk/ [1961] **~o 2** (meteo.) (ŝtormo kun fulmo kaj tondro) Lewin *MeteoT 1961*.

Burkin/ [2002] **~o** (regno) (nomo ĝis 1984 *Voltalando*; kp. ark. *Burkina-Faso*) *PIV 2002*; R 2009.

Burkina-Fas/ [1987] **~o** (ark., *Burkino*) *PIVS 1987*.

burlesk/ [1904] **~a** Beau *EFr 1904* (burlesque; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (burlesk, possenhaft, drollig); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~aĵo** Z *EG 1904* (Burleske, Posse); Mott *EEn 1906*.

burnus/ [1903] **~o** (vest.) Beau *EFr 1903* (burnous); Z *EG 1904* (Burnus, Beduinenmantel [beduena mantelo]); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

buro/ [?] **~o** (ankaŭ *ofic/ej/o*).

burokrat/ [1923] **~o** (pol.) Wü *EV 1923*; Sutk *ERu 1927*; *PV 1930*; OA 9-2007. ‖ **~aro** Wü *EV*

1923; *PV 1930*; OA 9-2007. **~ismo** (kp. *burokratio*) Wü *EV 1923*; OA 9-2007.

burokrati/ [1927] **~o** (kp. *burokrat/ism/o*) Sutk *ERu 1927*.

burs/ [1932] **~o** (tornistreto, saketo ĉe l' zono) *ParGv 1932*.

burster/ [1961] **~o** (meteo.) (ventego en Aŭstralio) Lewin *MeteoT 1961*.

Burund/ [1971*] **~o** (regno) *PoŝAtl 1971*, 29; R 2009.

busprit/ [1906] **~o** (mar.) Mott *EEn 1906* (bowsprit); Sutk *ERu 1927*.

bust/ [1889] **~o** (arto) Z *RE* 14a; Stank *Viv 1896*, 19 (*marmora ~o de la kreinto de Eo*); Z *UV* (buste | bust | Büste | бюстъ {de 1918: бюст} | bjust).

buŝ/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], *RE* 98b, 173b, 214a, 214b (fino, enfluo; устье, «enfluejo, ekz. de rivero en la maron aŭ alian riveron»), *MV* (Mund; la signifo de *enfluejo* mankas, estus Mündung), *UV*, *FE 1894*, 8.10 (*Mi manĝas per la ~o kaj flaras per la nazo*), 12.2, 15.7 k.a. ‖ **~ego** Z *RE* 98b, 175a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~eto** Z *E-isto* Jan. 1891, 3a (*roza ~eto* [de la amatino]). **~umo** Z *RE* 105a, *MV* 14 (en malĝusta alfabeta pozicio), *UV*. ‖ **fi~o** Wicke *Galero 1922*, 20 (*mi liberigu la ŝipon* [...] *de via fi~o*). **~peco** Z *RE* 100a (kalkeo de De *Mund|stück*, ekz. ĉe blovaj muzikinstrumentoj). **~tuko** Mott *EEn 1906*. ‖ **el~a** Z *RE* 66a (изустный), 184b (vorta), 214a (buŝa; устный, kontraste al skriba, ekz. ekzameno). **en~aĵo** (ark., *brido* [kun la kaprimenoj, la mordaĵo kaj la kondukiloj]) Z *RE* 210a; Desh *Avent 1907*, 5.

buŝel/ [1889] **~o** (mez.) Z *MV*, *UV*; Sutk *ERu 1927* (*rusa ~o*).

Butan/ [1971*] **~o** (regno) *PoŝAtl 1971*, 22; R 2009.

bute/ [1927] **~o** (zool.) (antaŭe *buzo*°) Sutk *ERu 1927*.

buter/ [1887] **~o** (kuir.) (kp. ark. *butr/o*°) Z *UL* [v], *RE* 94a, *MV*, *UV*. ‖ **~igi** Sutk *ERu 1927*. ‖ **~brilanta** Einst *Plen 1888*, 33. **~pano** Sutk *ERu 1927*. **~semajno** (karnavalo) Z *RE* 94b.

butik/ [1889] **~o 1** (vendejo) Z *RE* 87a, *MV*, *UV*. ‖ **~isto** Z *RE* 203b (*komercaĵisto*); Beau *EFr 1903*. ‖ **ganto~o** Beau *EFr 1903* (ganterie *(magasin de gants)*). **pan~o** Beau *EFr 1904**. **paper~o** Beau *EFr 1904**. **parfum~o** Beau *EFr 1903*. **tabak~o** Beau *EFr 1903*. ‖ Kp. *vend/ej/o*, *magazen/o*.

butik/ [1905] **~o 2** (ark., *laborejo*, *metiejo*) Cart *Bild 1905*, 3 (*La seruristo laboras en malgranda ~o°, fermita per muro kaj larĝa fenestro*).

buton/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 27, *RE* 57a (*ĉemiza ~o*), 102a (*~o de bastono*), 163a, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, [3b] (*la ~o deŝiriĝis*); Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*longa bastono kun ora ~o*). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 16 (*~a trueto*). ‖ **~umi** Z *RE* 58b, 155a, *MV*, *UV*. **~umilo** Z *RE* 58b (застежка). **~umo** Beau *LI* Feb. 1896, 18 (*enmeti* [signon] *en la ~umo de sia vesto).* ‖ **~truo** Z *RE* 132b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~vergeto** Cart *Bild 1905*, 11 ([ligi ŝnurojn] *per ~vergetoj*). ‖ **de~umi** Z *RE* 126a. **dis~iĝi** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*armaĵo de ĉevaloj, kiu en okazo de falo dis~iĝas aŭtomate*). **dis~umi** Z *RE* 168b, [Z] *E-isto* Maj. 1892, 77 ([li] *dis~umas la superveston*). **mal~umi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **mal~umita** Cart *Bild 1905*, 12 (*lia veŝto estas mal~umita*). ‖ **~truo** Sutk *ERu 1927*.

butor/ [1906] **~o** (zool.) (ark., *botaŭro* laŭ La *Botaurus*) Mott *EEn 1906* (bittern); Sutk *ERu 1927*.

butr/ [1890] **~o** (ark., *buter/o*) Lor *LernCs 1890* [v] 19 (Cs máslo).

buz/ [1906] **~o 1** (zool.) (ark., *buteo* laŭ La *Buteo*) Mott *EEn 1906* (buzzard).

Buz/ [1924: *~ano*] [**~o**] **2** (hist.) (vira nomo). ‖ **~ano** Luyk *Iŝtar* 1924, 44.3 (*Adiaŭinte la ~anojn, ni turnis la vizaĝon ĉi tien*).

C

c [1887] (litero) Z *UL* 36 [g].

c. [1897] (mono) (mll de *centimo*) Abes *Kralj 1897*, [2] (*Tiu ĉi pago estas: en Francujo – 2 fr. 50 ~*).

camp/ [1958] **~o** (zool.) (piedo, manaĉo [de iuj mamuloj, ekz. kato, leporo, urso; ankaŭ peĵ. fig. por homa mano aŭ piedo]; IT zampa, DE Pfote, Pranke, Pratze, FR patte [de LA pattus], HU mancs, RU лапа) Pech *EHu 1958*, 14; Szerd *HuE 1996*, 469a (→ m□n□s); Kr *PVEG 2018* (plusendas al *piedego*). ‖ RIM. La kutima e-igo de tiu zool. termino estus surbaze de LA *pattus*, kiu donus *pat/o* aŭ *patus/o*. Supozeble ĉar *pato* jam havas signifon de kuirilo (iu kaserolo) kaj en ŝako, al la „nova vorto“ en la senco de la 7a paragrafo de l' Antaŭparolo al FdE estas donita vortformo, kiun subtenas nur IT.

car/ [1904] **~o** (pol.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~ismo** Sutk *ERu 1927*. ‖ **~renverso** Sutk *ERu 1927*.

ced/ [1889] **~i** Z *RE* 137a, 145a (dorloti), 145a (jesigi, malseveri), 179b (kapitulaci), 214b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 214b (~ema). **~o** Z *RE* 214b. ‖ **~ema** Z *RE* 136b, 214b (~a); Beau *Fr 1903*; Z *ER 1909*. ‖ **mal~emigi** Z *RE* 53. **mal~emo** *BohE* Jan. 1903, [17] (*pro komuna mal~emo inter ili komenciĝis akra disputo*). **mal~i** Sutk *ERu 1927*. **ne~igebla** Z *RE* 110a. **sen~a** Z *RE* 110a.

cedil/ [1927] **~o** (gram.) Sutk *ERu 1927*.

cedr/ [1889] **~o** (arbo) Z *RE* 73a, *MV*, *UV*; G *NovAnt 1909*, 18 (*~o altekreska*). ‖ **Liban-~o** Lor *LernCs 1890*, 15.

cejan/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 14b, *MV*, *E-isto* Dec. 1889, 20b (*la akvo estas tiel blua, kiel la folioj de la plej bela ~o*), *UV*; Wicke *Galero 1922*, 25 (*ili plektis koronojn°* {kronojn} *el bluaj ~oj kaj ruĝaj kampopapavoj*).

Cejlon/ [1892] **~o 1** (hist.) (insulo, nun *Srilanko*) [Z] *E-isto* Feb. 1892, [17] (*ni ricevis leteron de unu e-isto sur la insulo ~o en Azio*); B *VdE 1910* [→ *cinamo*] (*Sekigita ŝelo de arbo el la familio de l' miristikacoj, kreskanta en ~o kaj en la tropika Azio*; *Araba arbo el la familio de l' rubiacoj, transplantita Brazilujon°* {nun: Brazilon}, *~on k. t. p.* [→ kafo]); But *EEn 1967*, 443d.

Cejlon/ [1967] **~o 2** (hist.) (antaŭa nomo de la regno *Srilanko*) But *EEn 1967*, 443d.

cek[um]/ [1927] **~o 1** Sutk *ERu 1927*.

Cek/ [1906] **~o 2** (ark., *ĉeĥo*) Mott *EEn 1906* (Czech).

cel/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; Z' *UL* YI *1888*, *1888*, 46 [v]; Z *RE* 101b, 155b, 195b, 222a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *Schl 1887*, 120, *DL* 5, *RE* 97a, 222a (цѣль, «cel»), *Ham 1894*, 110.6 ([helpi] *Al la ating' de nia ~o*), *FE 1894*, 2, 28.3 (*la ĝardeno kaj tablo ne estis la loko de la flugado, sed nur la ~o de la flugado*), *ER 1909*. ‖ **~enda** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*~enda ekkono*). ‖ **~deziro** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*kapti la fruktojn de miaj ~deziroj*). **~konscia** *JarL SAT 1923*, 21 (*~konsciaj S. A. T.anoj* [tiel]). **~tabulo** Z *RE* 97a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ **al~indaĵo** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*al~indaĵoj de estonta socio*). **sen~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Ifig 1908*, 10 (*Sen~a vivo estas frua morto*), *ER 1909*. **sen~eco** Z *Ifig 1908*, 10 (*Tion / Vi nomas sen~eco, se de vi / Sur milojn dolĉe gutas la balzamo?*). **unu~a** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*tiu unuanima sentado, tiu unu~a pensado*).

Celebes/ [1967] **~o** (insulo) But *EEn 1967*, 443d.

celebr/ [1927] **~i** Sutk *ERu 1927*. ‖ **~o** Sutk *ERu 1927*.

celeri/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 2-1914.

celib/ [1927] **~a** Sutk *ERu 1927*. ‖ **~eco** Sutk *ERu 1927*.

celofan/ [1954] **~o** (kem.) *PVS 1954*; *STT 1956*; War *GE 1957*.

Celsi/ [2002] **~o** (sveda astronomo kaj fizikisto, *A. Celsius,* 1701-1744) *PIV 2002* (ne en *PIV*

1970). ‖ ≈**a** (fiz.) (antaŭe *Celsiusa*°) *PIV 2002* (*≈a grado*).

Celsius/ [1907: *~a*] **~o** (ark., *Celsio*), *PIV 1970* (~). ‖ **~a** (fiz.) *Heck 1907*, 119 (*~a*° {celsia} *termometro*).

celt/ [1903] **~o** (ano de antikva hindeŭropa gentaro) (ark., *kelt/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*eminentaj kristanoj el ~a mondo*); Antt *FiE 1911*.

celuloid/ [1904] **~o** Z *EG 1904*, *ER 1909*; Sutk *ERu 1927* (apud *celulojdo*°).

celulojd/ [1929] **~o** (ark., *celuloido*) Sutk *ERu 1927* (apud *celuloido*).

celuloz/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*), *ER 1909*; OA 2-1914.

cembr/ [1904] **~o** (bot.) [Z] *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*.

cement/ [1889] **~o** (kp. ark. *cimento*°) Z *RE* 221b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 58; Z *UV*. ‖ **~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; Sutk *ERu 1927* (~izi). ‖ ~**izi** Sutk *ERu 1927* (~i).

cend/ [1890] **~o** (mono) Z *Poŝ 1890*; Tromp *1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; [Z] *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909.

cenobit/ [1903] **~o** (reli.) (monaĥo vivanta en komunumo) Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*sekvite de dek kvar ~oj,* [la abato] *iris al bordo de maro por konstrui ŝipon*).

cens/ [1910] **~o** Rob *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*.

cent [1887] Z *UL* 36 [g], [v], *DL* 15 (*~ homoj*), *RE* 83a (*~ fojojn*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 14.1 (*Mi havas ~ pomojn*). ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 13. **~o 1** (nombro) Z *UL* De 45 [g], *DL* 18 (*~o da pomoj*), *FE 1894*, 14.2 (*Mi havas ~on da pomoj*), *ER 1909*. **2** (ark., *cendo*) Z' *Nom 1*. ‖ **~estro** (mil.) Z *RE* 190b (сотникъ); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Centurio°, Centgraf°); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. **~oble** Z *RE* 83a. ‖ **~funto** Z *EG 1904* (Centner°, nun *Zentner*), *ER 1909*. **~jaro** Z *RE* 28b, 195a (столѣтiе; nun *jar~o*), [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 (*en la mezaj ~jaroj* {en la mezepoko}); Beau *EFr 1903*; Stead *The-E* Nov. 1903, [1] (*La deknaŭa ~jaro* […] *necesigis elpenson de int. lingvo*); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; Sutk *ERu 1927* (apud *jar~o*). **~jarulo** Z *EG 1904*. **~kelke** Luyk *Iŝtar* 1924, 41.4 (*proksimeco de ~kelke da paŝoj*). **~mil** Z *DL* 45.

‖ **du~** Z *DL* 17-18, *FE 1894*, 32.8 (*Tiu ĉi rivero havas du~ kilometrojn da longo*). **tri~** Z *FE 1894*, 14.12 (*Unu tago estas tri~-sesdek-kvinono aŭ tri~-sesdek-sesono de jaro*). **jar~o** Sutk *ERu 1927* (apud *~jaro*°). **kvin~** Z *UL* 36 [g]. **ok~** Einst *Plen 1888*, 8 [g]; Z *FE 1894*, 12.10 (*Mil ok~ naŭdek tri*). **kvin~folio** Z *RE* 195a (стора). **pro~o** Z *RE* 162a (tiel, *pro/cent/o)*; Beau *EFr 1903* (intérêt); Mott *EEn 1906*. **pro~ego** (ark., *uzuro*) Z *MV* 55; Bar *LernHu 1898* [g] 13 (Hu uzsora); Beau *EFr 1903* (usure); Mott *EEn 1906* (usury). **pro~egisto** (ark., *uzuristo*) Einst *Plen 1888*, 34; Mott *EEn 1906* (ursurer). **sep~** Z *DL* 18, *FE 1894*, 12.19 (*Georgo Vaŝington estis naskita la dudek duan de Februaro de la jaro mil sepcent tridek dua*). ‖ Rim. La simbolo de *procento* estas «%»: Z *Nom (Adr)*, 38 (*Por la poŝta transsendo oni devas aldoni po 20% de la kosto de l' verkoj*).

centaŭr/ [1889] **~o** (mit.) Z *RE* 73a; Jon *ESv 1893*, 58; Z *ER 1909*.

centav/ [1904] **~o** (mono) Z *EG 1904*, *ER 1909*; *JarL SAT 1923*, 27 (Argentino = *100 ~oj* = 1 *peso*).

centezim/ [1890] **~o** (mono) G *Kond 1890*, 42 (*1 liro* [...] *po 100 ~oj*).

centezimal/ [1904] **~a** Z *EG 1904* (centesimal°); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*.

centifoli/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (kun probabla preseraro *centrifolio*° kun troa -r-, dum La *cetifolia*); Z *ER 1909*.

centigram/ [1904] **~o** (mez.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 2-1914.

centilitr/ [1904] **~o** (mez.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 2-1914.

centim/ [1888] **~o** (mono) Z *Nom 1*; G *Kond 1890*, 42 (*1 franko po 100 ~oj*); Z *Poŝ 1890*; *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *FE 1894*, 41.15 (*≈o, pfenigo kaj kopeko estas*

moneroj); *LI* Mar. 1896, [33] (*La kosto de ĉiu broŝureto estas 5 ~oj*); Z *ER 1909*; OA 1-1909; *JarL SAT 1923*, 27 (Belgio: 1 franko = 100 ~oj); OA 7-1958.

centimetr/ [1890] **~o** (mez.) Z *Poŝ 1890*, *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*kelkaj* [irejoj de la termitoj] *havas tridek ~ojn en la diametro*); Villa *LernEs 1902*, 43; Beau *EFr 1903*; *FK 1903*, 200.7 (*ŝtonon havantan la alton de ĉirkaŭ 8 ~oj*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909.

centr/ [1889] **~o** Z *RE* 192b, 221b, *Ham* ²*1902*, 57.32 (*en la regiono de ŝia zono aŭ en la ~o de ŝia favoro*); *FK 1903*, 184.24 (*ŝanĝo de la ~o de pezo de la tero*), 239.25 (*la sfero ĉiela havanta I kiel ~on*); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909; OA 8-1974. ‖ **≈afrika** *PoŝAtl 1971* #27 (*≈afrika Respubliko* [de 1960]); *PIVS 1987*. **≈-Afriko** (regno) R 2009 (dube, ĉu la formo lezas la regulojn pri pron., dedukteblajn el *FE 1894*, 2-4, vd. en BK 1). **al~igi** Z *EG 1904* (centralisieren°, nun *zentralisieren*), *ER 1909*; Sutk *ERu 1927* (plusendas al *centralizi*) **al~okura** Z *RE* 221b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*; Sutk *ERu 1927* (plusendas al *centripeta*). **de~igita** (*rado* [de biciklo]) *FrazL 1903*, 22. **de~okura** Z *RE* 221b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*; Sutk *ERu 1927* (plusendas al *centrifuga*). **en~igi** Z *RE* 192b.

central/ [1890] **~a 1** (ark., *centra*) Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31b (*redaktoro de l' akademia ~a° gazeto*). Schm *E-isto* Dec. 1893, 180 (*La gazeto ICAEA, organo ~a° de la Ikaistoj*; kp. samsence DE *Zentral|organ*).

central/ [1954] **~o 2** (ne ĉe Z; antaŭe *centr/ej/o* ks.) *PVS 1954*; OA 8-1974.

centraliz/ [1904] **~i** (kp. *alcentrigi*) Z *EG 1904* (centralisieren° [nun *zentralisieren*], in einem Mittelpunkt vereinigen); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 3-1921. ‖ **~ado** [Z] *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*.

centrant/ [1923] **~o** (bot.) Wü *EV 1923* (Spornblume, LA *Centranthus D. C.*).

centrifug/ [1927] **~a** (tek.) (antaŭe *decentrokura*) Sutk *ERu 1927*.

centrimetr/ [1891] **~o** (mez.) *Tromp 1891*, [80]; Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*vojeto de ~o de larĝeco*), 121 (*dikeco de duona da ~o*).

centripet/ [1927] **~a** (antaŭe *alcentrokura*) Sutk *ERu 1927*.

centuri/ [1927] **~o** (hist.) (mil.) Sutk *ERu 1927*. ‖ **~estro** Sutk *ERu 1927*.

cenz/ [1927] **~o** Sutk *ERu 1927*.

cenzur/ [1889] **~o** Z *RE* 221b; Jon *ESv 1893*, 58; Villa *LernEs 1902*, 43; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Majn 1891-21* (*provincaj ~aj komitatoj*). **~i** Z *EG 1904*: Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; Sutk *ERu 1927* (baza formo). ‖ **~isto** Z *RE* 221b (цензоръ, «cenzoro°»), *Majn 1889-5* (*danke vian penon ni havos ~iston por nia lingvo*), *Adr 1898*, 10 (*~isto por eksterlandaj presaĵoj enportataj per°* {tra} [la havenurbo] *Abo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*.

cep/ [1923] **~o** (bot.) (ne ĉe Z; antaŭe *bulb/o*) Wü *EV 1923*; Sutk *ERu 1927*; OA 8-1974 (LA Allium cepa).

ceramik/ [1909] **~o** Z *ER 1909*; Sutk *ERu 1927*; OA 4-1929 (art céramique | ceramics | Töpferkunst).

cerb/ [1889] **~o** Z *RE* 98a, *MV*, *UV*, *EG 1904*. ‖ **~eto** Z *RE* 98a. **~ujo** Z *Ham 1894*, 114 (*bati lin per malpura fosilo sur la ~ujon* [(poez.), kranion]); Sutk *ERu 1927* (plusendas al *kranio*). **~umi** Z *EG 1904*, *ER 1909*. **~umiga** Sutk *ERu 1927*. ‖ **osto~o** (anat.) [Z] *EG 1904* (Knochenmark, Mark), *ER 1909*; Sutk *ERu 1927* (plusendas al *medolo*). **spin~o** Sutk *ERu 1927* (plusendas al *mjelo*).

cerber/ [1909] **~o** (mit.) Z *ER 1909*.

cercedul/ [1906] **~o** (zool.) Mott *EEn 1906* (teal; speco de anaso).

cereal/ [1927] **~oj** Sutk *ERu 1927*.

ceremoni/ [1888] **~o** Z *DL* 43, *RE* 116a, 221b, *Ham* ²*1902*, 131.35 (*sen ~oj kaj sen funebraj for-*

moj kaj parado), 164.32 (*Li faris ~ojn kun la mamo de sia patrino antaŭ ol suĉi ĝin*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909. ‖ **~e** [Z] *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ **~aro** Sutk *ERu 1927*. **~estro** *FK 1903*, 23.19. ‖ **sen~a** Z *RE* 216b (familia); G *Kond 1890*, 15 (*tagmanĝo sen~a*). **sen~e** Z *DL* 42 (*paroli sen~e*; «cii»), *RE* 57a (simple); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. **sen~eco** Beau *Sint 1901*, 5 (*ne miru pri mia sen~eco kontraŭ vi*).

Ceres/ [1910] **~o** (mit.) *PropN 1910*; Bult *Vila 1928* [t] (*La vila mano. Idoj de ~o*); But *EEn 1967*, 449b.

cerezin/ [1904] **~o** [Z] *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*.

ceri/ [1904] **~o** (min.) [Z] *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*.

cert/ [1887] **~a 1** (senduba) Z *UL* [v], *Ald 1888*, 5, *RE* 64a (*estas ~a*; estas sciata), 146b, *MV*, *UV* (sicher, bekannt, gewiss), *FE 1894* (sicher, gewiss [bekannt (= *certa 2*) mankas]). ‖ **~e** Z *Majn 87-2*, *DL* 5, *RE* 29a (sciate), 78a (kompreneble), 150a (*mi ~e faros*), *FE 1894*, 19.7 (*≈e, mi alportis arĝentan vazon speciale por tio, por doni trinki al tiu ĉi sinjorino!*); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. **~o** Z *Ald 1888*, 11 (*havi la ~on, ke*). ‖ **~igi** Einst *Plen 1888*, 26 (kp. DE ver|sicher|n); Z *RE* 209a (kredigi), 210a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*Li ~igis, / Ke estus tre belege*). **~igita** *G Blov 1888*, *6*. **~igo** Z *RE* 56b (*skriba ~igo*; skribo). **~iĝi** G *Blov 1888*, 10; Beau *EFr 1903*; Melck *FlandLit 1904*, 13 ([li] *ne sukcesas per tuta sia prudento ~iĝi pri sia memeco*); Z *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ **mal~a** Z *DL* 24; Niel *LernDa 1890*, 11 (tabelo de korelativoj). **mal~e** Z *RE* 24a.

cert/ [1887] **~a 2** (ia difinita) Z *UL* [v], *Ald 1888*, 12, *MV*, *UV*, *OGE* 1911:4, p. 223 (= LR 101 A) (*Krom sia ĉefa senco, la vorto „~a“ havas ankoraŭ la sencon de „iu“ (ne en la senco de “kiu ajn”, sed en la senco de “iu difinita”); la uzado de „~a“ en la senco de „iu“ tute ne estas franclingvaĵo, ĉar tiel same oni uzas tiun vorton en la lingvoj germana, rusa, pola kaj aliaj*).

ceruz/ [1927] **~o** Sutk *ERu 1927*.

cerv/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 119b (*~o* олень; *norda ~o*° {ark., *boaco*} олень сѣверный, «~o norda»), *MV*, *UV* (*~o*, *norda ~o*); Beau *EFr 1903* (*~o*, *norda ~o*, renne); Z *EG 1904*; Boi *Perd 1904*, 4 (*la reĝo ĉasis ~ojn kaj kapreolojn*); Mott *EEn 1906* (norda ~o). ‖ **~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 59.2 (*molaj kusenoj kaj kovrilo el ~aj feloj*). ‖ **~ido** Beau *EFr 1903* (faon); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~idino** Z *EG 1904*. **~ino** Z *RE* 88a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **dam~o** Sutk *ERu 1927* (plusendas al *damcerv/o*). **norda ~o** (ark., *boaco*) Z *RE* 119b, *MV* 14; Villa *LernEs 1902*, 43; Z *UV*; Beau *EFr 1903* (renne); Sutk *ERu 1927* (plusendas al *rangifero*).

cet. [1889] (mll de *cetere*) Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*kaj ~*).

ceter/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 121 (*ĉio ~a*), *DL* 20, *RE* 122b, 162a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 35.13 (*Ĉemizojn, kolumojn, manumojn kaj ~ajn similajn objektojn ni nomas tolaĵo*). **~aj** Mott *EEn 1906* (la ~aj). ‖ **~e** Z *DL* 4 (*kaj ~e*), 13 (*~e, ...*); G *Blov 1888*, 14 (*kaj ~e*); Z *RE* 23b, 27a (*kaj ~e*)); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. **~o** Villa *LernEs 1902*, 43 (el resto).

cezi/ [1904] **~o** (kem.) [Z] *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*.

Cezar/ [1888] **~o** Z *DL* 28, *Ham 1894*, 6 (*Ĵus antaŭ la pereo de ~o*). ‖ **≈i** Z *Rab 1908*, 112.27 (*Ĉu la granda urb’ ankoraŭ staras* [...] *dum en ĝi neniu nun ≈as?*). ‖ Kp. *Ĉasar/*°.

cezur/ [1927] **~o** Sutk *ERu 1927*.

ch [?] Substitua skribo de *ĉ*.

Cherson/ [1890] **~o** (urbo) vd. je *Ĉersono*.

ci [1888] Z *DL* 18, *RE* 207a (vi; ты), 207a (*diri „~“*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 16.2 (*≈ skribas (anstataŭ „~” oni uzas ordinare „vi”)*); Lang *LI* Okt. 1898, 157 ([alparolante ĵusnaskiton] *En peko kaj manko ~ naskiĝis*); Desh *Avent 1907*, [3] ([patrino al filo] *Ploru nun virine reĝolandon, kiun ~ ne povis defendi vire*). ‖ RIM. **1** En la traduko de „La Ombro“ en *DL 1888* § 17 Z tute evitis uzon de *ci* kaj esprimis la ideon de ~umado per atributoj: „alparoli sinjore“ (= vi), „alparoli senceremonie“

(= ci). **2** Detalan diskuton pri „ci“ kun LR 87 (1908) vd. en BK 1 ĉe R 5. ‖ **~a** Z *RE* 201a (via), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2; Lang *LI* Okt. 1898, 157 ([al-parolante ĵusnaskiton] *ne ekzistas eĉ unu sola koro, kiu batas varme por ~ kaj ~a mizero*). ‖ **~diri** Sutk *ERu 1927*.

cian/ [1889] **~o** (kem.) Z *MV*; Sutk *ERu 1927* (apud *cianogeno*). ‖ **~a** Z *RE* 181a (*~a acido*); Beau *EFr 1903* (*~a acido*, acide prussique); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~a acido; ~acido); Z *ER 1909* (*~a acido*). ‖ **~acido** Mott *EEn 1906* (~a acido).

cianat/ [1927] **~a** (kem.) Sutk *ERu 1927* (apud *cianika*).

cianik/ [1927] **~a** (kem.) Sutk *ERu 1927* (apud *cianata*).

cianogen/ [1927] **~o** (kem.) Sutk *ERu 1927* (apud *ciano*).

cibet/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ **~kato** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*.

cibori/ [1927] **~o** (reli.) Sutk *ERu 1927*.

cic/ [1952*] **~o** (anat.) (= mampinto) BS *EDe 1952* ((enkondukita de KALOCSAY) Brustwarze; Zitze); War *GD 1957*; *PIV 1970*; OA 9-2007. ‖ **~umo** War *GD 1957*; *PIV 1970*; OA 9-2007. ‖ **~oforma** OA 9-2007 (uzata en la dif. de ~umo: *Longa ~oforma botelkovrilo kun truo ĉe la pinto, tra kiu infano suĉas lakton*).

Cicer/ [1891] **~o** Mei *E-isto* Jul. 1891, 55a (*~o eble ne fariĝus tiel glora parolisto, se li estus naskia mutulo*); *FK 1903*-2 (*La Roma oratoro ~o*).

Cid/ [1970] **~o** (nomo) *PIV 1970*; Knoedt *Luz 1980* (*dum* [la] *regado* [de Afonso VI° de Kastilo°] *vivis la ~o*).

Cidon/ [1957] **~o** (hist.) (urbo k haveno fenica) (antaŭe *Sidono*°) War *GD 1957* (apud *Sidono*°); *PIV 1970*.

cidoni/ [1904] **~o** (bot.) (frukto) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 2-1914 (coing | quince | Quitte). ‖ **~ujo** Sutk *ERu 1927* (~arbo). ‖ **~arbo** Sutk *ERu 1927* (~ujo).

cidr/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909.

cifer/ [1889] **~o** Z *RE* 221b, *MV*, *UV*; *LI* Feb. 1896, 17 (*statistikaj ~oj*). ‖ **~plato** Z *MV* 14, *UV*; Villa *LernEs 1902*, 43; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*.

cigan/ [1889] **~o** Z *RE* 222a; Abes *Kralj 1897*, 5; Beau *EFr 1903*; *FK 1903*, 63.33 (*≈oj entute estas grandaj amantoj de porka sebo*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909. ‖ **~a** Altenburger *LI* Apr. 1900, 60b (*Tra la stratoj de l' vilaĝo | Al ~a muzikaĵo*).

cigar/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 21, *RE* 180b (сигара kun komenca s-), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 40. ‖ **~ejo** Z *DL* 28; Lib *LernLv 1889*, 18; Z *FE 1894*, 40.15 (*Magazeno, en kiu oni vendas ~ojn, aŭ ĉambro, en kiu oni tenas ~ojn, estas ~ejo*). **~eto** Sutk *ERu 1927*. **~ingo** Z *DL* 27, *RE* 100a, *FE 1894*, 40.15 (*tubeto, en kiun oni metas ~on, kiam oni ĝin fumas, estas ~ingo*). **~ujo** Z *UL* [v], *DL* 28, *RE* 143a, *MV* 69, *UV*, *FE 1894*, 20 (→ *uj*), 40.15 (*skatoleto aŭ alia objekto, en kiu oni tenas ~ojn, estas ~ujo*).

cigared/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *MV*, *E-isto* Aŭg. 1892, 123 ([li] *interrompas sian laboradon ĉiuminute, ekfumante ~on, kiun li jetas post kelkaj tiroj*), *UV*; Beau *EFr 1903* (*Kunrulu por mi ~on*). ‖ **~ujo** Sutk *ERu 1927*.

cign/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 88a, *MV*; [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a (*~o, kiu disvastigas la flugilojn*); Goldb *E-isto* 1891, 3b (*≈o, ezoko kaj kankro*); Z *UV*; Bar *LernHu 1898*, 70 (*kiel brusto de ~o sin plenbloviĝis blanka velo*).

cikad/ [1904] **~o** (zool.) [Z] *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 2-1914.

cikatr/ [1889] **~o** Z *RE* 174a, 175b (*plena je ~oj*), *MV*, *UV*; Wicke *Galero 1922*, 9 ([soldato] *kovrita per ~oj de la kapo ĝis la piedoj*). ‖ **~iĝi** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; Luyk *Iŝtar* 1924, 30.10 (*Ĉiuj vundoj ~iĝas post paso de tempo*).

cikl/ [1904] **~o 1** (tempa) Beau *EFr 1904* (cycle; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Cyklus° {Zyklus}, Zeitkreis), *ER 1909*; OA 2-1914.

cikl/ [1896: *~isto*] **2 ~o** (traf.) (veturilo) [Z] *EG 1904* (Fahrrad); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ **~i** Mott *EEn 1906* (to cycle). ‖ **~ismo** vd. *ciklism/o*. **~ista** Beau *LI* Feb. 1896, 18 (*~istaj kaj turistaj societoj).* **~isto** Beau *LI* Feb. 1896, 18 (*societo de ~istoj* [= Union Vélocipedique]; *~istoj kaj turistoj*); Mott *EEn 1906*. ‖ **tri~o** *FrazL 1903*, 18 (*Mia petrola tri~o bezonas riparon*). ‖ Kp. *velocipedisto*.

ciklamen/ [1910] **~o** (bot.) Boi *PVE 1910*; Sutk *ERu 1927*; Vo-Ko *EEt 1927*.

ciklism/ [1910] **~o** Boi *PVE 1910* (esploro pri cikloj *(radmaŝinoj)*; cyclisme).

ciklon/ [1903] **~o** (meteo.) (kp. ark. *ĉiklono*°) Beau *EFr 1903* (cyclone); Z *EG 1904* (Cyklon° {de 1901: Zyklon}); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 2-1914.

ciklop/ [1903] **~o** (mit.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Lamb *LI* Dec. 1905, [525] (*La ≈o, nura kratertruo personigita*; *la lando de la ≈oj*); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 2-1914. ‖ **~a** Lamb *LI* Dec. 1905, [525] ([Homero] *faris* insulo *la ≈an landon*). ‖ **≈ujo** Lamb *LI* Dec. 1905, [525].

cikoni/ [1889] **~o** (birdo) Z *RE* 3a, *MV*, *UV*; Stank *Viv 1896*, 15 (*alte en la aero naĝadis longaflugilaj ~oj*). ‖ **~aro** G *NovAnt 1909*, 7 (*la flugo de ~aro*).

cikori/ [1889] **~o** Z *RE* 221b, *MV* (Cichorie); G *Kond 1890*, 18 ([kafo] *Moka* {mokao} *pura sen aldono de ~o*); Z *UV*.

cikum/ [1906] **~o** (zool.) Mott *EEn 1906* (common brown owl.).

cikut/ [1895] **~o** (iu veneno, kiun la atenanoj trinkigis al la mortkondamnitoj) Ger *Fant 1895*, 8 (*esperante, ke* [Sokrato] *forkuros de la ~o al barbaroj*); Z *EG 1904* (Schierling); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909. ‖ **~veneno** Sutk *ERu 1927*.

cilindr/ [1889] **~o** (mat.) (tek.) Z *RE* 221b, *E-isto* Aŭg. 1892, 121 [= *FK 1903,* 227.9] (*iliaj trakondukoj prezentus belegan ~on kun diametro de cent metroj*); Jon *ESv 1893*, 58; Villa *LernEs 1902*, 43; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909; Luyk *Iŝtar* 1924, 60.2 (*dokumentoj, skribitaj sur argilaj tabuletoj aŭ ~oj*). ‖ **~a** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 [= *FK 1903,* 225.6] (*Tiuj ĉi* [irejoj de la termitoj] *estas* [...] *tute ~aj*); Cart *Bild 1905*, 11 (*~a lumujo*); Sutk *ERu 1927*.

cim/ [1889] **~o** (zool.) (insekto) Z *RE* 74b, *MV*, *UV*.

cimbal/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 73a, 202a, *MV*, *UV*; *LI* Feb. 1896, 25b (*Kaj dume sonadas la gajaj ~oj* [dum hejmeniro de la venkintaj Izraelidoj]).

ciment/ [1927] **~o** (ark., *cemento*) Sutk *ERu 1927* (plusendas al *cemento*).

cin/ [1890: *~a*] **~o** (ark., *ĉin/o*). ‖ **~a** Geogh *E-isto* Maj. 1890, 44a [r] (*instruas senpage* […] *lingvojn anglan, hindustan*° *kaj ~an*°); Geogh *LI* Apr. 1900, 62a (en pn.: *La ortografio „ĉina“ aŭ „~a“*° *estas pli justa*° [ĝusta] *ol „ĥina“°:* [sekvas argumentoj]). ‖ Kp. *ĉin/o* kaj *ĥin/o*°. ‖ **nord~o** Geogh *LI* Apr. 1900, 62a (en pn.: *prononcata de l' nuntempaj nord~oj „Ĉin“*).

cinabr/ [1889] **~o** Z *RE* 73b, *MV*, *UV*; Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (du vermillon); Villa *LernEs 1902*, 43; Beau *EFr 1903* (cinabre).

cincar/ [1897] **~o** Abes *Kralj 1897*, 5 (*~oj (rumanoj el Makedonujo)*).

cinam/ [1889] **~o** Z *RE* 73a, 80a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 80a. ‖ **~kolora** Z *RE* 80a; Abes *Kralj 1897*, [3] (*~kolora drapa jako*). ‖ **ĉam~a** Beau *EFr 1903* (ĉambruna); [Z] *EG 1904* (gemsfarben, chamois).

cindr/ [1889] **~o** Z *RE* 62a, 130a, 147a, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 4a (*purigi per ~o*; abäschern° {ark.}). ‖ **~aro** G *NovAnt 1909*, 7. **~ejo** (loko ~inta) Z *RE* 130a. **~igejo** Sutk *ERu 1927* (*kadavro~igejo*; plusendas al *kremaciejo*). **~igi** Sutk *ERu 1927*. **~ujo** *Heck 1907*, 96; Sutk *ERu 1927*. **≈ulino** (lit.) Milho *Cindr 1907* [t]; Sutk *ERu 1927* (~ulino). ‖ **~o-kribrantino** Milho *Cindr 1907*, 7.

cinik/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 2-1914. ‖ **~aĵo** Sutk *ERu 1927*. **~eco** Sutk *ERu 1927*. **~ulo** *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. **~ismo** Sutk *ERu 1927* (kp. ark. *cinismo*°).

cinism/ [1927] **~o** (ark., *cinik/ism/o*) Sutk *ERu 1927* (plusendas al *cinikismo*).

cinobr/ [1893] **~o** Jon *ESv 1893*, 58.

cionism/ [1927] **~o** (pol.) (ark., *cion/ism/o*) Sutk *ERu 1927*.

cionist/ [1926: *~a*] **~o** (pol.) ‖ **~a** *Cion 1926* [t] (Centra ≈a Organizo), [3] (*la celoj kaj ĝisnunaj atingitaĵoj*° [atingoj] *de la ≈a movado*).

Cipr/ [1923] **~o** (ark., insulo *Kipro*) Wü *EV 1923*; War *GD 1957*; *PoŝAtl 1971* #18c; *PIV 1970*; *PIV 2002* (plusendas al *Kipro*). ‖ **≈a** Wü *EV 1923*. ‖ **≈ano** Wü *EV 1923*; War *GD 1957* (~ano [mj.]).

cipre/ [1923] **~o** (zool.) Wü *EV 1923*; War *GD 1957*. ‖ **mon~o** Wü *EV 1923*.

cipres/ [1889] **~o** (bot.) (arbo) Z *RE* 73b, *MV*; G *Liro 1893*, 38 (*Sub ombra ~o, ĉe lago / Diino de Zorgo sidiĝis*); *UV*, *FE 1894*, 3, 4; Desh *Avent 1907*, [3] (*Vidante* [...] *la ~ojn, kiuj signis* [...] *la tombojn de l' mahometanoj*). ‖ **~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 22.1 (*~a aleo*).

cir/ [1889] **~o** Z *RE* 14a, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ **~i** Sutk *ERu 1927*. ‖ **~isto** Sutk *ERu 1927*.

cirk/ [1894: *~a*] **~o** *FK 1903*, 199.17 (*atleto, kiu ne havis sukceson en la ~oj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909. ‖ **~a** Devj *E-isto* Jan. 1894, 11a (*jen rajdas sur ~a areno / Konata al vi belulino*).

cirkel/ [1889] **~o** Z *RE* 221b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 58; *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Zirkel *(Instrument)*); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ **stango~o** Sutk *ERu 1927*.

cirkl/ [1907] **~o** (mat.) Z *EG 1907* (Kreis; ne en *EG 1904*), *ER 1909*; Sutk *ERu 1927*; OA 8-1974.

cirkonstanc/ [1889] **~o** Z *RE* 116a, *MV*, *E-isto* Nov. 1889, 4 (*Tiaj estis la malfavoraj ~oj, inter kiuj devis sin prezenti* […] *Eo*), *UV*, *Ham 1894*, 110.5 ([pripensi] *Diversajn ~ojn*); Stank *Viv 1896*, 3 (*Nur unu sola ~o* [...] *ilin iom disunuigis*), 10 (*interesaj ~oj*); Wicke *Galero 1922*, 25 ([li] *sin fleksis al la ~oj kaj suferis silente*). ‖ **~aro** (ekon.) Z *EG 1904* (Konjunktur), *ER 1909*.

cirkuit/ [1923] **~o** (elektr.) (ark., *cirkvit/o* kun -v-) Wü *EV 1923*; Sutk *ERu 1927* (*mallonga ~o*, коро́ткое замыка́ние, курцшлюс° [iama rusa germanismo Kurz|schluss]).

cirkular/ [1888] **~o** (ark., *cirkuler/o*) Einst *Plen 1888*, 25 [t] (ark. DE Zirkular°).

cirkul/ [1904] **~i** (antaŭe *rond/ir/i*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; OA 3-1921. ‖ **sango~ado** Barth *Ludo 1928*, 18.

cirkuler/ [1889] **~o** (antaŭe *cirkular/o*°, nun ankaŭ *cirkul/aĵ/o*) Z *RE* 221b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 58; Z *UV*; *LI* Dec. 1895, 8 (*nur en la lastaj ~oj de la* [Vp.-Akademio] *ni trovas projekton de gramatiko*); *LI* Apr. 1896, 58 ([ili] *protestis per aparta ~o kontraŭ*); *FrazL 1903*, kovr. [2] (*~o pri verkado de teknika medicina vortaro*).

cirkumcid/ [1908: *~ita*] **~i** (reli.) (med.) Z *ER 1909*; OA 9-2007 (*~i infaneton*). ‖ **~o** Sutk *ERu 1927* (baza formo). ‖ **~ita** Z *Rab 1908*, 17.19 (*mi per stranga okazo estas jam antaŭe ~ita*).

cirkumferenc/ [1927] **~o** (mat.) Sutk *ERu 1927* (окружность).

cirkumfleks/ [1904] **~o** (gram.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 2-1914. ‖ **~a** Mott *EEn 1906* (baza formo).

cirkvit/ [1930] **~o** (elektr.) (ne ĉe Z; antaŭe *cirkuit/o*° kun -u-) *PV 1930*; OA 8-1974.

cirus/ [1927] **~o** (meteo.) Sutk *ERu 1927* ([...] облако).

Cirus/ [1910] **~o 2** (plursenca: persona kaj familia nomo aŭ loknomo; probable la sanktulo kaj matiro, tiuokaze ark., *Cir/o*) Keller *EEn 1910*, 238 (Cyrus).

cis [1893] **1** (muzika noto) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 173 (*„≈, ~, kie do estas tiu ĉi ~?“* [...] *„En la 62* {62-a} *takto“*).

cis [1927] **2** (prep.) Sutk *ERu 1927*; *NLR* Maj. 1956 [v] (maltrans). ‖ **~alpa** Sutk *ERu 1927*.

cistern/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 3-1921.

Cisterci/ [1907] **~o** (vilaĝo en Burgonjo, orienta Francio). ‖ **~a** (reli.) *SenkompReg 1907*, [4] (*ruino de ~a domo*); EN Cistercian).

cisticerk/ [1927] **~o** (zool.) Sutk *ERu 1927*.

cit/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*. ‖ **~ata** Z *RE* 19a (*~ataj vortoj*). ‖ **~aĵo** Sutk *ERu 1927* (apud *citato°*). **~iloj** (gram.) Sutk *ERu 1927* (~osignoj). ‖ **re~aĵo** [Z] *EG 1904* (re~ato°). **re~ato** [Z] *EG 1904* (re~aĵo; laŭ *PIV 2005* en tiu senco ark.; nuna senco «ago re~i»), *ER 1909*. **re~i** [Z] *EG 1904* (recitieren° {rezitieren}), *ER 1909*. **re~o** Z *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ RIM. Laŭ *PIV 2005* temas pri aparta vorto *recit/*. ‖ **~osignoj** (gram.) Sutk *ERu 1927* (~iloj).

citat/ [1903] **~o** (laŭ *PIV 2005* prefere *cit/aĵ/o*) Beau *EFr 1903* (citation *(texte dont on s'appuie de vive voix ou par écrit)*); Mott *EEn 1906*; Sutk *ERu 1927* (apud *citaĵo*).

citadel/ [1904] **~o** (mil.) (arki.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909; Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*komendanto°* {legu *komandanto*} *de ~o*).

citr/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 221b, *MV*; *E-isto* Dec. 1889, 24b [r] ([melodiaj kompozicioj] *por ~o kun kantado*); G *Kond 1890*, 29 (*mi jam longe ludas la ~on*); Z *UV*.

citron/ [1887] **~o** (frukto) Z *UL* [v], *RE* 89b, *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (~arbo); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ **~arbo** Z *EG 1904* (~ujo), *ER 1909*. **~flava** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (jaune-citron); Z *EG 1904*, *ER 1909*.

civil/ [1889] **~a 1** (ŝtata) Z *RE* 193b (regna; статский, nun штатский, kp. «ŝtata»); Mott *EEn 1906*.

civil/ [1904] **~a 2** Beau *EFr 1903* (civil *(par opposé à militaire, à ecclésiatique)* «ne militista, ne eklezia»); Z *EG 1904* (civil° {zivil} (nicht militärisch, «ne militista»*)*), *Reviz 1906*, 14.14 (*juna homo* [...] *en ~aj vestoj*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Benn *EDe 1923* (*~a kodo* [nun ankaŭ *kodekso*]). ‖ **~e** *Heck 1907*, 92 (*edziĝi ~e*, standesamtlich trauen). ‖ **~isto** Sutk *ERu 1927*. **~ulo** Z *EG 1904* (Civilist° {Zivilist}), *ER 1909*.

civiliz/ [1888: *~ado*] **~i** Z *RE* 160a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Sutk *ERu 1927* (~ado). ‖ **~ado** Z *DL* 22, *RE* 160a; G *EPl 1916*; Sutk *ERu 1927* (~o; plusendas al *civilizacio*). **~anto** G *EPl 1916*. **~ita** Z *Ald 1888*, 2 (*~itaj popoloj*), *RE* 160b; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*~ita homo*); Beau *EFr 1903* (*La komercaj aŭ sciencaj interrilatoj de la popoloj ~itaj bezonas l.i.*).

civilizaci/ [1893] **~o** Beau *Preĝ 1893*, 8 (*Rekonu ke vi estas fratoj veraj. / Vi havas unu ~on*); [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 ([t] *La ~o en Japanujo*); Villa *LernEs 1902*, 43; *FK 1903*, 199.7 (*en la tempo de pli granda disvolviĝo de la ~o*), 277.11 (*La tutan nian altan kulturon kaj ~on ni dankas nur al unu objekto*); Beau *EFr 1903*; Sey *FlandLit 1904*, 8 (*la francaj ~o kaj literaturo kune transiris niajn limojn*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 3-1921. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

civit/ [1902] **~o** (filoz.) Boi *Mona 1902*, IX [a], X (*Koncerne la vorton* ~o *oni povas dubi* […] *ĉu ne sufiĉas la vorto „regno“ por „traduki“* civitas, cité, city, civita {legu: cività} k. t. p.); Z *ER 1909*; B *VdE 1910*; GM *Usuel EFr 1911*; G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~aneco** G *EPl 1916*. **~ano** Z *ER 1909*; G *EPl 1916*.

cizel/ [1916] **~i** (tek.) G *EPl 1916*. ‖ **~isto** G *EPl 1916*.

CK [1927] (mll de *Centra Komitato*; antaŭe *C. K.*) Sutk *ERu 1927*, [2] (*Eld. ~ SEU*).

col/ [1889] **~o** (mez.) Z *RE* 46a, *MV*; *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Lojko *LI* Jun./Jul. 1896, 139 (*spegulo, naŭ ~oj en diametro*); Mott *EEn 1906* (inch).

Ĉ

ĉ, Ĉ [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ RIM. En titoloj mj. *Ĉ* foje estas anstataŭigita per mj. *C*, ekz. en: *Cambro° en la domo de la urbestro* (Z *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 2). Simile pri la aliaj mj. diakritoj (ekz. H anst. Ĥ – *El Hinujo°*); kp. la francan kutimon ellasi la akcenton je mj. *Emile* anst. *Émile* ktp.

Ĉ [1892] **2** (ŝako) (mll de *ĉevalo*, figuro en ŝako) *E-isto* Mar. 1892, 43 (*Klarigo de la literoj, kiujn ni uzos en ŝako:* [...] *Ĉ = ĉevalo* [...]).

ĉabrak/ [1904] **~o** (hist.) (kovrilo de selo) Z *EG 1904*, *ER 1909*.

Ĉad/ [1957: *~-lago*] **~o 1** (lago) *PIV 1970*. ‖ **~io** (ark., *~o 2*) *PIV 1970*; *PoŝAtl 1971* #27; Kr *GVEG 1999*; *PIV 2005*. ‖ **~-lago** War *GD 1957*. **~lando** (ark., *~o 2*) *PIV 1970*; *GVEG 1999*; *PIV 2005*.

Ĉad/ [1967] **~o 2** (regno) (antaŭe *~/i/o°*, *~/land/o°*) But *EEn 1967*, 444a; *Viki* 2002-05-19; R 2009.

ĉador/ [1988] **~o** (vest.) (vualo de islamaj virinoj) (antaŭe *ĉadr/o*) *NePIV 1988* (malprecize notas kiel fonton *Monato*); *GVEG 1999*; *PIV 2002*.

ĉadr/ [1894] **~o** (vest.) (ark., *ĉador/o*) Devj *Demon 1894*, 7 (*Princino juna kaj tre bela, / En ~o blanka, ĉiam hela*), 15.

ĉagren/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 34, *RE* 42a, 107a, 154a (tedi), *MV*, *UV*. ‖ **~a** [Z] *EG 1904*, *ER 1909*; GM *EFr 1910*. **~e** Z *DL* 34. **~o** Z *DL* 40; G *Blov 1888*, 14; Z *RE* 42a (*havi ~on*), *ER 1909*; GM *EFr 1910* (*senti ~on kontraŭ iu*); Grenk *Ruinoj 1923*, 6 (*trankvila kaj nigra ~o*). ‖ **~ema** GM *EFr 1910*. **~iĝi** Z *RE* 85a, 117b, 208a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. **~ege** Milho *Cindr 1907*, [8] (*Cindrulino* [...] *~ege ekploris*). **~umata** (~ata) Einst *Plen 1888*, 34.

ĉagrin/ [1927] **~o** (speco de ledo) Sutk *ERu 1927* (шагрен [legu шагрéнь] *(кожа)*; FR chagrin, DE Chargrin).

ĉajot/ [1990] **~o** (bot.) *Monat* 1990/1, 8; *Monat* 1990/3, 5.

ĉak/ [1910] **~o** (vest.) (mil.) (kapvesto) GM *EFr 1910* (shako), *Usuel EFr 1911*; Wü *EV 1923*; Sutk *ERu 1927*; ‖ Kp. *ĉapko*.

ĉakon/ [1967] **~o** (hist.) (malnova hispana danco) But *EEn 1967* (chaconne); Kr *GVEG 1999* (Chacona; Es chacona).

ĉalazi/ [1957] **~o** (med.) (ark., *kalazio*) War *GD 1957* (chalaze); Kr *GVEG 1999* (plusendas al *kalazio*).

ĉaled/ [1961] **~o** (sin. *ĉalet/o*) (montara feria domo en svisa stilo) LA *FrE 1961* (→ chalet *(d'habitation)* – (ligno)dometo, ~o); Kr *GVEG 1999* (Chalet).

ĉalet/ [1994] **~o** (sin. *ĉaled/o*) War *GD* [3]*1994* (chalet *(de montagne)*; ne en *GD* [2]*1976*).

ĉam/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 180b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~okolora) ‖ **~bruna** Beau *EFr 1904* (~kolora; ne en *EFr 1903*); GM *EFr 1910*. **~cinama** Beau *EFr 1903* (~bruna); [Z] *EG 1904* (gemsfarben, chamois). **~elo** Villa *LernEs 1902*, 43 (gamusa°, nun *gamuza*; duba artikolo, celanta probable *~ledo* laŭ la signifo de la Es trad. aŭ eble ark. *ĉamel/o°*). **~kolora** Beau *EFr 1903* (~bruna); Z *EG 1904* (gemsfarben, chamois). **~okolora** GM *EFr 1910* (~a).

ĉambelan/ [1889] **~o** Z *RE* 70a, *MV*, *UV*. ‖ Kp. *ĉambristo*.

ĉambr/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 20; Einst *Plen 1888*, 24; Z *RE* 33a, 78, 127b, 139b (покой, subst., ark.: (granda) ~o, kutime en aristokrata domo - nun ne plu uzata), 178b (*pura luma ~o*), 201b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 8.12, 42 (*ĉiuj anguloj de la ~o*). ‖ **~aĉo** Sutk *ERu 1927*. **~aro** [parlamento] *Eo PĴ* Jun. 1905, 1b (*raporto* [...] *antaŭ la franca ~aro*). **~ego** Z *EG 1904*, *ER 1909*. **~eto** Z *RE* 33a, 63, 73a (келья, *monaĥa ~eto*), 178b, 226a. **~istino** Z *RE* 33b (servantino), 70b (*~istino de kortego*; RU germanismo *Kammer|jungfer*), *FE 1894*, 37.18 (*Ni havas diversajn servantojn: kuiriston, ~inon, infanistinon kaj veturigiston°*), *ER 1909*. **~isto** Z *RE* 70a (RU germanismo *Kammer|diener*), *ER 1909*. ‖ **antaŭ~o** Z *DL* 37, *RE* 155b; Mott *EEn 1906*; Straat *NlE 1933*, 20b

(*atendi en la antaŭ~o*). **bal~o** Milho *Cindr 1907*, 11. **dormo~o** Z *DL* 22, *FE 1894*, 31.19 (*Li eliris el la dormo~o kaj eniris en la manĝo~on*). **gast~o** G *Blov 1888*, 12; Z *RE* 34a; Wahl *Princ 1889*, 9 (*ĉefurbaj aristokrataj gast~oj*). **manĝo~o** Z *FE 1894*, 31.19. **pun~o** GM *EFr 1910*. **skribo~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 60.2 (*ĝi nun estis la skribo~o kaj dokumentejo de Zalmuna*).

ĉamel/ [1901] **~o** vd. je *ĉam/el/o*.

ĉampan/ [1888: *~vino*] **~o** (kuir.) Z *MV*; G *Kond 1890*, 16 (*~o roza, kiu havas sian meriton*); Mei *E-isto* Jul. 1891, 55a (≈*o estas plej malsana, kiam oni ĝin ne havas*), Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 226b (*~a vino*). ‖ **~vino** Einst *Plen 1888*, 33; *Eo PĴ* Jun. 1905, 1a (*~vino* Eo).

ĉampion/ [1923] **~o 1** (sport.) Wü *EV 1923*; Sutk *ERu 1927*; *PV 1930*; Cseh *Post* 1936-09-05, 166 (*~o de la maratona kuro*); OA 9-2007. ‖ **~ado** Sutk *ERu 1927*. **~eco** *PV 1930* (*li atingis la ~econ pri* [...]); War *GD 1957* (championnat).

ĉampion/ [1930] **~o 2** (pol.) (Porbatalanto de partio, doktrino, societo kc.) *PV 1930*.

ĉan/ [1889] **~o** Z *RE* 86b, *MV*, *E-isto* 1891, 3b (*~o de ŝargita pafilo*), *UV*.

ĉanc/ [1889] **~o** (ark., *ŝanc/o*) Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a ([iu sistemo], *havas pli multe° ~ojn (chance) gajni en tiu ĉi batalo*).

ĉantaĝ/ [1926] **~i** (jur.) Benn *DeE 1926*, 453 (erpressen). ‖ **~o** Sutk *ERu 1927* (baza formo).

ĉap/ [1887] **~o** (kapvesto) Z *UL* [v], *DL* 47, *RE* 77a (*nokta ~o*), 218a, 227a (шарка), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 39.12 (*la vento forblovis de mia kapo la ~on*), *GVGE 1894*, [3b] (*la ~on for!*). ‖ **~eto** G *Blov 1888*, 16; Z *RE* 77a; Cart *Bild 1905*, 11 (*blanka ~eto*). **~isto** Z *DL* 19; Meier *GramDe 1891*, 31; Bar *LernHu 1898* [g] 16. ‖ **nokt~o** G *Blov 1888*, 12.

ĉapel/ [1887] **~o** (kapvesto) Z *UL* [v], *DL* 19; Z' *UL* Yɪ *1888*, *1888*, *88*, 59b [v] (*La ~ojn li vendas po unu rublo*); *RE* 228b, 228b (*~o de virinoj*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72 (*amaso da plumoj sur la ~o*), *FE 1894*, 8, 31.23 (*Li portas rozokoloran superveston kaj teleroforman ~on*). ‖ **~istino** Cart *Bild 1905*, [3] (*Ambaŭ ~istinoj havas bluajn jupojn*). **~ujo** Einst *Plen 1888*, 22 [g]; Bar *LernHu 1898* [g] 17. ‖ **~faristo** *JarL SAT* 1923, 49. ‖ **kvazaŭ~o** Cart *Bild 1905*, 15 ([la forno estas] *kovrita supre per sesflanka kvazaŭ~o*).

ĉapitr/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 31 [t]; Z *RE* 31a, *MV*, *UV*.

ĉapk/ [1926] **~o** (mil.) (vest.) (poldevena, militista kapvesto, ĉefe de ulanoj) Benn *DeE 1926*, 453 (Tschapka [nun ankaŭ laŭ Pʟ Czapka). ‖ Kp. *ĉako*.

ĉar [1887] **1** (konjunkcio) Z *UL* 19, [v], *RE* 145a, 200b, *MV*, *E-isto 1891*, 41 [= LR] ([Pri la deveno de „~"]: *Vp. havas la rusan vorton "ibo", dum ni donis por ĝi la ŝanĝitan francan vorton "~"!*), *UV*, *FE 1894*, 2, 16.4 (*La tranĉilo tranĉas bone, ~ ĝi estas akra*), k.m.a.

ĉar/ [1904] **~o 2** (traf.) (veturilo) (antaŭe *veturilo vilaĝana*, *puŝveturilo*) Beau *EFr 1904* (char; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Karren, (zweirädriger, «durada») Wagen); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; (hist.) B *VdE 1910* (Durada veturilo: *La herooj de Iliado batalis sur ~oj*); Boi *PVE 1910*; OA 2-1914 (char ǀ car ǀ Karren); *PV 1930* (**1** Antikva durada veturilo [...]. **2** Ŝarĝveturilo. **3** Solena radveturilo: *funebra ~o*). ‖ **~eto** Mott *EEn 1906* (chart); Boi *PVE 1910*. **~isto** Boi *PVE 1910*. ‖ **~faristo** Boi *PVE 1910*. ‖ **antaŭ~o** Sutk *ERu 1927*. **konko-~o** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (*Ŝi reveturis do en konko-~o tirata de ambaŭ delfenoj*). **plenbenk~o** Boi *PVE 1910*. **plen~o** *da*[Z] (mez.) Wü *EV 1923* (Wagenladung). **rub~o** War *GD 1957*. **suno~o** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (*la suno-~o tirata de kvar ĉevaloj*).

ĉarad/ [1893] **~o** (ark., *ŝarado*) Naŭman *E-isto* Feb. 1893, 31a [t]; Boi *PVE 1910* (plusendas al *ŝarado*).

ĉard/ [1927] **~o** (simpla kampara drinkejo) Sutk *ERu 1927* (шинок, кабак); Cseh *Post* 1936-06-27, 136 ([vortoj prenitaj el la hungara:] *pusto, ~o*).

ĉardaŝ/ [1936] **~o** (hungara danco kaj ties melodio) Cseh *Post* 1936-06-27, 136 ([vortoj prenitaj el la hungara:] *~o, gulaŝo, pusto*).

ĉarlatan/ [1889] **~o** Z *RE* 227a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 58; Z *UV*, *Ham 1894*, 109 (*Ĉar unu ~o al mi vendis / Rimedon tian* [venenon]).

ĉarm/ [1889] **~a** Z *RE* 23a (rava), 149b (belega, rava), 151b, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 149b (logi, delogi), 151b (altiri, logi); [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 42 ([Eo] *~as la orelon*), *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~o** Z *RE* 149b (beleco); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ Kp. *ĉarmant/a*°.

ĉarmant/ [1896] **~a** (ark., *ĉarm/a*) Ben-David *LI* Feb. 1896, 19 (*la patro ĉirkaŭprenis sian ~an infanon*). ‖ **~ega** Bar *LernHu 1898*, 65 (*La ~ega*° *nekonatulino*° {ĉarmega nekonatino} *regalis min kun aminda nonŝalanco*).

ĉarnir/ [1889] **~o** (tek.) Z *RE* 227a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*≈oj estas uzataj ĉe pordoj, fenestroj*).

ĉarpent/ [1889] **~i** Z *RE* 134b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Villa *LernEs 1902*, 43 (trabajo de carpintero). ‖ **~isto** Z *RE* 134b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 112 (*Kiu konstruas pli fortike, ol la masonisto, ŝipofaristo aŭ ~isto?*). ‖ **kun~i** Z *RE* 191b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

ĉarpi/ [1889] **~o** (hist.) (med.) Z *RE* 81a, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*La*° {troa} *~o jam de longe estas anstataŭita*° {anstataŭigita} *per la*° {troa} *sorbema kotono*).

ĉart/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr chartepartie | De Chartepartie° {nun Charter}).

ĉas/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 21. ‖ **~a** Z *RE* 201b (*~a kaptilo*); Stell *LI LitAld 1905*, 7 (*Grandan ~an aleon mi ekiris*); Boi *Perd 1904*, 4 (*~a fervoro*). **~o** Z *RE* 114b, 126b, *FE 1894*, 21.7 (*La filo de la reĝo, kiu revenis de ~o, ŝin renkontis*). ‖ **~ado** Kuŝ *E-isto* Maj. 1894, 93 [t] (*≈ado kontraŭ homoj*; *~ado kontraŭ sovaĝaj bestoj*); Luyk *Iŝtar* 1924, 36.3 (*diino de* [...] *~ado*). **~aĵo** Z *RE* 39b, *MV*, *UV*; Kuŝ *E-isto* Maj. 1894, 93 (*ili akiros sufiĉe da ~aĵo*). **~isto** [Z] *EG 1904*, *ER 1909*. ‖ **~ama** Luyk *Iŝtar* 1924, 36.3 (*Al la militemaj kaj ~amaj Asirianoj Iŝtar estas diino de la milito kaj ~ado*). **~gardisto** Beau *Delmas 1907*, 26.4 (*pasas areto da perdrikoj timigitaj de l' ~gardisto*). **~hundo** (zool.) Z *RE* 33a Beau *EFr 1903*; *ER 1909*. **~korno** (muz.) Z *RE* 14a; Beau *EFr 1903*; Boi *Perd 1904*, 6 (*mi aŭdas la sonon de la ~korno*); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. **~putoro** [Z] *EG 1904* (*Frett[chen]*), *ER 1909*. ‖ **ŝtel~i** [Z] *EG 1904*, *ER 1909*. **ŝtel~isto** [Z] *EG 1904*; Beau *Delmas 1907*, 26.4 ([La ~gardisto] *observas la bienon kaj malhelpas la ŝtel~istojn detrui la ~aĵon*).

Ĉasar/ [1898] [**~o**] (ark. *Cezar/*) Bar *LernHu 1898* [g] 18.

ĉasi/ [1923] **~o** (tek.) Wü *EV 1923*; Sutk *ERu 1927*; *PV 1930*; OA 9-2007.

ĉast/ [1889] **~a** Z *RE* 108a, 222a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 19 ([se al li] *Malkovros la trezoron vian ~an* [tiun de fraŭlino]; *Knabin' plej ~a*). ‖ **~e** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 ([melodioj] *~e puraj*). ‖ **~eco** *B VdE 1910*. **mal~a** Z *RE* 7b, 9b, 110a, 145b, 166a, 170b (diboĉa); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; Luyk *Iŝtar* 1924, 10.6 (*blasfemaj kaj mal~aj paroloj en la gastejo*). **mal~eco** Z *RE* 166a (разврат), *GVGE 1894*, 4a. **mal~ejo** Sutk *ERu 1927*. **mal~i** Z *RE* 9b (erari); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. **mal~igi** Z *RE* 166b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. **mal~iĝi** Z *GVGE 1894*, 4a.

ĉaŭĉaŭ/ [1979] **~o** (hundoraso) *EB 1979, 1988*, 71#21.

ĉe [1887] **1** (loko) Z *UL* 22, [v]; G *Blov 1888*, 5; Z *DL* 16.20 (*Mi ne loĝas ~ mia frato, mi loĝas aparte*), *RE* 114a (*trompi ~ la dividado*), 151a, 155a (*estanta ~*), 208a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 73.4 (*Ĉu vi rimarkis?* [...] */ ≈ la parolo pri venenado?*), *FE 1894*, 26.16 (*Kiam li estis ~ mi, li staris tutan horon apud la fenestro*); *FrazL 1903*, 18 (*Mi venas ~ vin* [!], *ĉar vi estas* […] *meĥanikisto*). ‖ **~brusta** Luyk *Iŝtar* 1924, 48.2 (*~brusta poŝo*). **~esti** Z *RE* 104b (esti kontanta [tiel {ĉu konstanta?}]), Mott *EEn 1906*. **~esto** Mott *EEn 1906*.

ĉe [1888] **2** (maniero) (*per*, *dum*, *de*) Z *DL* II.3 (*tio, kio ~ unu homo postulas 30 jarojn, ~ cent homoj okupos sole 4 monatojn*), *RE* 107b (*~ malplena stomako*), *Ham 1894*, 106 ([duelo] ≈ *kiu li pereon ne evitos*).

ĉe [1893*] **3** (tempo) Z *UV*, *FE 1894*, 15.7 (*~ ĉiu vorto, kiun vi diros, el via buŝo eliros* [...] *floro*); B *VdE 1910* (*~ la tagiĝo*).

ĉef/ [1888: *~urbo*] **1 ~o** (uzata kiel subst.) Einst *Plen 1888*, 24; Z *RE* 31a (kapo), 80a, 153b (RU принципал, DE Principal, de 1901 Prinzipal, ark. por *estro de teatro*, *komercejo*, *lernejo* ktp.), *MV*, *UV*; B *VdE 19010* (*~o de gvardio, ~o de oficejo, ~o de kompanio*). ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 32 (*~a rolo*); Z *RE* 15b (la plej alta), 30b, 130a (*~a pastro*); Stank *Viv 1896*, 18 (*Jen estas en ~aj strekoj viaj* [...] *ŝuldoj*); Mott *EEn 1906*; B *VdE 19010* (*~a afero, ~a komando*). **~i** Z *RE* 130a (superregi); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

ĉef/ [1888: *~urbo*] **2** (uzata kiel prefikso) Z *RE* 114a, *UV*.

‖ **A-K** ‖ **~altaro** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*La multaj kandeletoj* [...] *donis al la ĥorejo, al la ~altaro kaj al la meza navo melankolian radiadon*). **~anĝelo** Z *RE* 4b; Beau *Preĝ 1893*, 12 (*Miĥaelo ~anĝelo*; kp. samsence *arĥanĝelo*); Mott *EEn 1906*. **~duko** Beau *EFr* 1904 (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Erzherzog). **~episkopa** Z *RE* 27b (*~epikopa moŝto*). **~episkopo** Z *RE* 5a, *MV* 20, *UV* (→ *episkop*); Beau *EFr 1903*. **~instruisto** *JarL UEA* Maj. 1910, 61. **~kanoniko** GM *EFr 1910*.

‖ **L-Z** ‖ **~maniere** Stank *Viv 1896*, 17 (*nia afero* [...] *~maniere dekondukiĝas al frata proksimiĝo de homoj*). **~ministro** [Z] *EG 1904* (Premierminister, Ministerpräsident). **~oficisto** *JarL UEA* Maj. 1910, 77 (*notaria ~oficisto*). **~pastro** Z *EG 1904*. **~redaktoro** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~serĝento** Beau *EFr* 1904 (sergent-major; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Feldwebel). **~servisto** Beau *EFr* 1904 (maître d'hôtel; ne en *EFr 1903*). **~stabo** (mil.) GM *EFr 1910* (→ *stab*). **~turo** Cart *TraTur 1905*, [5] (*La ~tur' de l' kastelo*). **~urbo** Einst *Plen 1888*, 24; Z *RE* 195a; Beau *EFr 1903*. **~verko** Sutk *ERu 1927*.

ĉeĥ/ [1905: *~a*] **~o** (antaŭe *bohem/o*, *ĉek/o 2°*, *Cek/o°*). ‖ **~a** Herman Alferi *LI* Nov. 1905, 515 [t] (*Organizado de bohema (~a) korespondado*). ‖ ≈**io**, ≈**ujo** (antaŭe *Bohemio, ~ujo*) R 2009. ‖ **~oslovako** (pers.). ≈**oslovakio** (hist.) (regno de 1918-1992) *ET* 1920-07-05, 4c (kritikita formo); *JarL SAT 1923*, 20; *Cion 1926*, 15 (*membroj, kiuj kunvenis en ≈oslovakio*); *PoŝAtl 1971* [enh.]; R 2009 (apud -ujo). ≈**oslovakujo** R 1922; R 2009 (apud -io).

ĉek/ [1903] **~o 1** (ekon.) Beau *EFr 1903* (chèque); Z *EG 1904* (Check° {pron. ĉ-; nun *Scheck*, pron. ŝ-}); Mott *EEn 1906* (*~o strekita*); Z *ER 1909*; OA 1-1909.

ĉek/ [1905: *~ino*] **~o 2** (ark., *ĉeĥ/o*). ‖ **~ino** *LI* Dec. 1905, 538 (*La sperta ~ino-e-istino ricevis tiuokaze multajn bondezirojn*).

ĉel/ [1889] **~o 1** (biol.) Z *RE* 75a (клѣтка), 232b, *MV* (Zelle), *E-isto* Aŭg. 1892, 119 [= *FK 1903*] (*interne* [de la termita loĝtureto] *sin trovas multego da ~oj de diversa formo*), *UV*; Beau *EFr 1903*, *Ekz 1903*, 70 (*~o de abelo*). ‖ RIM. Kaj RU kaj DE estas plursencaj, i.a. *monaĥa ĉambreto*, *kaĝo* k.a. ‖ **~a** Z *RE* 75a. ‖ **~aĵo** (ark., *celulozo*) Z *RE* 75a (клѣтчатка); Beau *EFr 1903* (tissu cellulaire); *EG 1904* (Zellengewebe). **~aro** (zool.) [Z] *EG 1904* (Wabe). ‖ **telefon-~o** Cseh *Post* 1936-08-01, 151 (*publika telefon-~o*).

ĉel/ [1926] **~o 2** (pol.) *SEU* 1926, 3 (*organizante* [...] *la ~ojn kaj grupojn por internacia interligo*).

Ĉeli/ [1890] **~o** (fam. nomo) G *Kond 1890*, 24 (*Sinjoro ~o havas bonajn manierojn*).

ĉemiz/ [1887] **~o** (vest.) Z *UL* [v], *DL* 23, *RE* 173b, 190a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 114 (*~o sen ornamoj*), *FE 1894*, 35.13 (*≈ojn, kolumojn, manumojn* [...] *ni nomas tolaĵo, kvankam ili ne ĉiam estas faritaj el tolo*). ‖ **~a** Z *RE* 57a (*~a butono*). ‖ **~isto** *FrazL 1903*, 14 (chemisier | Wäschegeschäft). ‖ **duon~o** Z *RE* 94a.

ĉen/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 35 (*ora ~o*), *RE* 15b (*~oj*), 85b (*de montoj*), 220b (хребетъ), 222b, *MV*, *UV*; Gar 1896, [3] (*kiel* [tiu soldato] *aperis en nia ~o*° {inter niaj vicoj}). ‖ **~i** [Z] *EG 1904*. ‖ **~aro** Cart *Bild 1905*, 11 (*la lampara kadro* [...] *pendas de la plafono per disradianta ~aro*). **~ero** Einst *Plen 1888*, 17 [g] (*~eroj*); Z *RE* 60a; Beau *EFr 1903*; *FrazL 1903*, 22 ([de biciklo] maillon de la chaîne | Glied [der Kette]). **~eto** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*ŝi volis fari ~etojn kaj kolzonetojn* [el la ringformo semo de la sovaĝa malvo]). ‖ **honor~o** Wicke *Galero 1922*, 13 (*ora honor~o*). **kol~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 51.4 (*ora kol~o*). **mont~o** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*la*° *ĉiuj antaŭmontaĵoj de la Kaŭkaza mont~o*). **rudro~oj** (mar.) (avi.) War *GD 1957*. ‖ **de~i** Z *GVGE 1894*. **de~igi** Sutk *ERu 1927*. **el~igi** Z *EG 1904* (losketten). **el~igita** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.1 (*esploradu* [la veron] *kun el~igita animo*).

Ĉenstoĥov/ [1909] **~o** (urbo en Pollando) G *NovAnt 1909*, 3; *Tadeo 1918,* I.5 (*Sankta Virgin'! Vi gardas ~on helan*).

ĉerfolj/ [1899] **~o** (bot.) [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167 (Fr cerfeuil, EN chervil, DE Kerbel).

ĉeriz/ [1887] **~o** (frukto) Z *UL* [v], *RE* 18a, *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** (bot.) Wahl *Princ 1889*, [7] (*florantaj ~ujoj*); Mott *EEn 1906*. ‖ **~arbo** Sutk *ERu 1927* (~ujo). **~brando** (kuir.) (sin. *kirŝo*) Z *RE* 18a; Sutk *ERu 1927*. **~likvoro** (kuir.) Sutk *ERu 1927*. **~-tarto** (kuir.) [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (prefere sen ligostreko; tarte aux cerises).

ĉerk/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; Belm *Heine 1888*, 49; Z *RE* 35a, *MV*, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*En la ~oj oni vidas la balzamitajn korpojn de la mortintoj*), *UV*. ‖ **~ejo** Majn *Manf 1891*, 7 (*mi elfosis tombon en tiu ĉi sama silenta kaj malluma ~ejo*). **~ujo** Z *RE* 35a (гробница), *Ham 1894*, 24 (*la ~ujo,* […] *kial ĝi malfermis nun / La pezan sian buŝon de marmoro*). ‖ **en~igi** Z *EG 1904*. **post~a** Majn *Manf 1891*, 3 (*post~a vivo*). ‖ **~ĉaro** Sutk *ERu 1927*. **~veturilo** Sutk *ERu 1927*.

ĉerp/ [1889] **~i** Z *RE* 224a (черпать), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 13.3 (*~i akvon*). ‖ **~ilo** Z *RE* 75b (ковшъ, «kruĉo kun tenilo, por ĉerpi akvon el barelo ks». Krome, en antikva tempo ковш estis ankaŭ ujo por trinki el ĝi, kun tenilo. Nuntempe pri ĉio simila oni diras diminutive ковшик, do, ujo pli-malpli kub- aŭ globforma (do, tri dimensioj pli-malpli egalaj), kun iom longa tenilo – sed ne treege longa. Kun treege longa tenilo estas черпак. половник estas pli-malpli kulerforma. La ĉefa signifo de la vorto ковш nun estas laborogano de ekskavatoro. Kuirejaj iloj similformaj pli ofte estas ковшик - vmel, 2012-01-30). ‖ **el~i** Beau *Sint 1901*, 16 (*oni el~os el la teksto la plej bonan rezultaton*°); Z *EG 1904* (erschöpfen); Mott *EEn 1906*. **el~iĝo** Z *EG 1904*.

Ĉerson/ [1890] **~o** (urbo Херсон en nuna Ukrainio) Red. *E-isto* Apr. 1890, 40a (*li forlasis ~on* [en la orig. *Chersonon*] *kaj loĝas nun en alia loko*).

ĉes/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 19, 39 (*~i esti*); G *Blov 1888*, 18 (*~i subteni*); Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.24 (*La infano ne ~as petoli*), *GVGE 1894*, 5a (*~i fulmi aŭ brili*), 5a (*~i sangi*; abbluten), 5a (abbrechen). ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 20. **~igi** Z *Ald 1888*, 4; G *Blov 1888*, 6; Z *RE* 149b, 151a (interrompi), *Ham 1894*, 112 (*kiu ne estas kulpa en*° {pri} *sia propra morto, tiu ne ~igas sian propran vivon*), *GVGE 1894*, 4a (*~igi, fini la dislaboradon*; die Zeche abbauen), 5a (abbrechen); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *Ifig 1908*, 18 (*≈igu do silenton kaj malfidon!*). **~iĝi** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a (*kiam nia vivo ~iĝas, ni turniĝos en ŝaŭmon*); Majn *Manf 1891*, 3 (*Ĉu efektive tiel subite ~iĝis*° *la tera vivo?* [laŭ PIV 2005 la Z-a *~iĝi* signifas «iom post iom ~i»; se tiel estas, devas esti tie ĉi *subite ~i*]). ‖ **ek~i** G *Kond 1890*, 30 (*Ek~u* {≈u}, *mi diras*). **sen~a** Z *Schl 1887*, 120 (*sen~a ridado*); G *Blov 1888*, 7 (*sen~aj demandoj*); Z *RE* 7b (senhalta; plia fojo), *FE 1894*, 2; Mott *EEn 1906*. **sen~e** Z *DL* 9, *Ham 1894*, 108 (*En tago kaj en nokto li sen~e / Nur sopiradis*), *FE 1894*, 13.2 (*Ŝi devigis ŝin* [...] *laboradi sen~e*).

ĉetverik/ [1889] **~o** (mez.) Z *RE* 224b (четверикъ, «buŝelo»).

ĉeval/ [1887] **~o 1** (zool.) Z *UL* [v], *DL* 41; G *Blov 1888*, 10; Z *RE* 49a, 75a (*ŝarĝa ~o*), 78b

(*edukado° de ~oj*), 78b (*edukisto° de ~oj*), 91a (*ŝarĝa ~o*), 142b (*kovrilo por ~o*), 172b (*bleki kiel ~o*), 220a (*ĉirkaŭkolo de ~o*; хомутъ), *MV*, *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*lokomotivo kun motoro elektra, havanta la forton de 1000 ~oj*); Z *Ham 1894*, 107 (*kun ~o sia elfaradis / Li tiel miregindajn artifikojn*), 114 (*eminenta sinjoro, kiu forte laŭdadis la ~on de alia eminenta sinjoro, dezirante ricevi ĝin donace*), *GVGE 1894*, [3a] (*nigra strio (ĉe ~oj)*), 4a (*konsumpeli ~on*; ein Pferd abarbeiten); Mott *EEn 1906* (~oviro, stallion). ‖ **~a** Z *RE* 78b, 177a (*~a armaĵo*). **~e** Bar *LernHu 1898*, 68 ([la tablogasto] *manĝegas ~e*). ‖ **~aĵo** (kuir.) Z *RE* 78a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ejo** Z *RE* 79b; Villa *LernEs 1902*, 35 (→ *ej*); Beau *EFr 1903*; Vic *Kiĥot* 1905, 15 ([la ~o] *persistis en sia unua intenco reveni sian ~ejon*); Mott *EEn 1906* (stable). **~estro** Z *RE* 79b (~isto); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~eto 1** (ark., *poneo*) Z *RE* 78a, Z *EG 1904* (Pony «poneo», Klepper «~aĉo»); Mott *EEn 1906* (pony); Sutk *ERu 1927* (пони). **~eto 2** (malgranda ~o) Z *Ham 1894*, 68.4 (*amata ~eto*); Beau *EFr 1903* (petit cheval (taille)); Mott *EEn 1906* (small horse). **~idino** Beau *EFr 1903* (pouliche); Mott *EEn 1906*. **~ido** Z *RE* 49a *FE 1894*, 36.14 (*≈ido estas nematura ~o*). **~ino** Z *RE* 49a, 75b, 91b; Beau *EFr 1903*. **~istaro** (mil.) (ark., *kavalerio*) *SennR* Nov. 1923, 25. **~isto** Z *RE* 79b (~servanto), 79b (~estro). ‖ **~bredejo** Minor *EDe 1924*; Sutk *ERu 1927*. **~fervojo** (hist.) Abes *LI* Maj. 1898, 69 (*mi veturis per ~fervojo Bailovon*). **~iri** Lib *LernLv 1889*, 43 (*Landoj de tri reĝoj bruas, / Kie fratoj ~iras*). **~kuraci** Z *RE* 78b. **~kuracisto** Z *RE* 78b. **~servanto** Z *RE* 79b (ĉevalisto). **~o-viro** (ark., *vir~o*) Beau *EFr 1903* (étalon, cheval entier). **~viro** (ark., *vir~o*) Z *EG 1904* (Hengst); Sutk *ERu 1927*. ‖ **ses~o** Z *RE* 222a (цугъ). **unu~a** G *Blov 1888*, 9 (*glitveturilo unu~a*).

ĉeval/ [1892] **~o 2** (figuro en ŝako) *E-isto* Mar. 1892, 43 (*Klarigo de la literoj, kiujn ni uzos en ŝako:* [...] *Ĉ = ~o* [...]); Z LR 19 (1901) (*La nomoj de ŝako estas:* [...] Springer *ĉevalo* [...] [let. al Th. Thorsteinsson (1901), OV 1929, 522]).

ĉevron/ [1904] **~o 1** (arki.) Z *EG 1904* (Sparren); Mott *EEn 1906*; Sutk *ERu 1927*; OA 4-1929 (DE Dachsparren).

ĉevron/ [1906] **~o 2** (mil.) (ark.) Mott *EEn 1906* (chevron).

ĉi [1887] Z *UL* [v] (*tiu ~, tie ~*), *DL* 3 (*ĉio tio ~*), 3 (*tio ~*), 4 (*tiuj ~ kajeroj*), 6 (*tiu ~ aŭ tiu persono*), 15 (*tie ~*); G *Blov 1888*, 6 (*tiu-~ feliĉa penso*); Z *RE* 125b (*de tie ~*), 126a (*de tie ~*), 199b (*tien ~*), 206b (*tie ~*), 231a (*tiu ~*), *MV* (*tiu ~, tie ~*), *E-isto* Nov. 1889, 15b (*Anstataŭ „ĉio tio ~“ Vi povas tre bone diri „ĉio ~“, ĉar la vorto ~ jam per si mem signifas proksiman montron*); Back *E-isto* Mar. 1892, 38 (*La* [Eo-grupo] *sendas al Vi kun ~* [tiu letero, tiuj sciigoj] *sian koregan saluton*); Z *UV*, *FE 1894*, 30.7 (*Aldonante al la vortoj montraj la vorton "~", ni ricevas montron pli proksiman*), 30.8 (*tiu (pli malproksima), tiu ~ (aŭ ~ tiu) (pli proksima); tie (malproksime), tie ~ aŭ ~ tie (proksime)*). ‖ **ĉio ~** Z *E-isto* Nov. 1889, 15 [= LR 104 C] (*Anstataŭ "ĉio tio ~" vi povas tre bone diri "ĉio ~", ĉar la vorto "~" jam per si mem signifas proksiman montron*). **tie ~** Z *UV* (→ ~), *FE 1894*, 13, 26.24 (*For de tie ~!*). **~-tiea** Z *E-isto* 1892, 62 [= LR 104 A] (*La esprimo „~-tiea“ (adjektivo de „tie ~“) estas tute regula*), *FE 1894*, 30.10. **tio ~** Z *FE 1894*, 15.6 (*ĉar tio ~ estis feino, kiu prenis sur sin la formon de malriĉa vilaĝa virino*). **~ tiu** aŭ **tiu ~** Z *UV* (→ ~), *FE 1894*, 13.1 (*tiu ~ patrino varmege amis sian pli maljunan filinon*), 30.8. ‖ **~-horo** G *NovAnt 1909*, 20 ([mi scias] *en ~-horo*). **~-jare** Sutk *ERu 1927*. **~-leciono** G *NovAnt 1909*, 25 (*Fromaĝon valoras ja ~-lecion'!*). **~minute** Meier *GramDe 1891*, 25. ‖ RIM. **1** *tiu~* (kun mistajpo) kaj *tie~* (ambaŭ sen interspaceto) en *UL* EN *St* [v], kion verŝajne iniciatis la tradukinto mem, ĉar en *UL* EN *Gg* [v] aperas *tiu ~* kaj *tie ~* (kun interspaceto). **2** En iuj fruaj verkoj, ekz. en G *Kond 1890*, *ĉi* sisteme estas alligita al sia korelativo per streketo laŭ la modelo *tie-ĉi°*, *tiu-ĉi°*. Z tiun uzon malrekomendis en LR 104 B (1911). **3** Senpera kunmeto kun alia vorto unuan fojon ĉe Meier *GramDe 1891* (*~minute°*); tiu uzo ne plu estas kutima kaj

malrekomendinda. **4** Izola ~ unuafoje en Back *E-isto* Mar. 1892, 38.

ĉia [1887] Z *UL* [v], *DL* 3 (*~ nova afero*), 15 (*~ alia laboro*), *RE* 24a (*~ ebla*), 25a, *MV*, *UV*, *FE 1894,* 30.5 (*Aldonante la literon „ĉ“, ni ricevas vortojn komunajn: ~, ĉial, ĉiam, ĉie, ĉiel, ĉies, ĉio, ĉiom, ĉiu*), *Ham 1894*, 20 (*Ne ~ penson metu sur la langon*), *GVGE 1894*, 4b (*li perdis ~n honton*). ‖ **~-estado** Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*la enigmo de ~-estado*). **~-doloro** Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*la sekreto de ~-doloro*). **~jnaciaj** Stead *The-E* Nov. 1903, 2 (*~jnaciaj homoj*).

ĉial [1894] Z *FE 1894,* 30.5 (cit. vd. je *ĉia*; mankas en *UV*); Villa *LernEs 1902*, 43; Z *EG 1904*; OA 7-1958.

ĉiam [1888] (antaŭe *ĉian*) [vd. RIM. sub *tiam*] Z *Ald 1888*, 5 (*unu fojon por ~*), 14; Einst *Plen 1888*, 57 [v]; Z *RE* 24a, *MV*, *E-isto* Apr. 1890, 38a (*je ~*), *UV*, *FE 1894*, 14.13 (*Tiuj ĉi du amikoj promenas ~ duope*). ‖ RIM. Okaze uzata en la senco de *daŭre*, *ankoraŭ*, ekz. Melck *FlandLit 1904*, 13: *Ĉiam° dormegadis la drinkulo* (kp. DE *immer noch*). ‖ **~a** Z *FE 1894*, 30.10 (*Ekster tio el la diritaj vortoj ni povas ankoraŭ fari aliajn vortojn, per helpo de gramatikaj finiĝoj kaj aliaj vortoj (sufiksoj); ekzemple: tiama, ~a, kioma, tiea, ĉi-tiea, tieulo, tiamulo k. t. p.*), *EG 1904*. ‖ **~ulo** Z *RE* 51b (konstantulo).

ĉian [1887] (ark., *ĉiam*) Z *UL* [v], *DL* 19, *Ald 1888*, 14 (*La sola ŝanĝo, kiun mi* [Z] *trovas necesa fari mem, estas: anstataŭ „ian,“ „~,“ „kian,“ „nenian,“ „tian“ — devas esti: „iam,“ „ĉiam,“ „kiam,“ „neniam,“ „tiam“ (por malegaligi la vortojn „ian“ etc. kaj „ia,n“ etc)*); Z’ *UL* Sv *1889* [v] (nur kiel kromformo post *ĉiam*: *ĉiam* (*ĉian*) alltid).

ĉiĉeron/ [1927] **~o** Sutk *ERu 1927*.

ĉie [1887] Z *UL* [v], *DL* 31; Einst *Plen 1888*, 33; Z *RE* 14b, 25a, 136a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 30.5 (cit. vd. je *ĉiam*). **~n** Meier *GramDe 1891*, 20 (*hierher°* {überall hin}); Z *EG 1904* (nach überall). ‖ **~a** Z *RE* 24a, 136a; Mott *EEn 1906*.

ĉiel [1889] **1** (laŭ ĉiuj manieroj) Z *RE* 25a, *UV*, *FE 1894*, 30.5 (cit. vd. je *ĉiam*); Villa *LernEs 1902*, 43. ‖ **~a** Sutk *ERu 1927*.

ĉiel/ [1887] **~o 2** (spaco super la Tero) Z *UL* 19, [v], *RE* 108a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 6.3, 10.12 (*Sur la ~o staras la bela suno*). ‖ **~arko** (meteo.) Z *RE* 165b, *MV* 16, *UV*. **~barelo** Z *Rab 1908*, 63.29 (*Ĝi estis krako, kvazaŭ ĉe la ~barelo krevis ringego*). **~blua** Z *RE* 32b (blua). **~ruĝo** Z *RE* 38a (*~ruĝo matena*), *MV*; *SvE 1893*, 5b (aftonrodnad).

ĉiel [1888: *~a*] **~o 3** (fig. Dio, paradizo) Z *Ham 1894*, 71.4 (*La ~o / Vin gardu!*). ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 13 [g], 33 (*~a plezurego*); Z *Ham 1894*, 70.34 ([punoj] *De kolerantaj fortoj la ~aj*). ‖ **~ana** G *NovAnt 1909*, 4 (*kuranto ~ana ia*). ‖ **≈iro** (reli.) Z *RE* 21a, 214a (*≈iro de Mario*), *MV*, *UV* (~iro [mn.]); Beau *EFr 1903* (≈iro [mj.]); Z *EG 1904* (~iro [mn.]); Mott *EEn 1906* (≈iro [mj.]).

ĉies [1890] Z *Poŝ 1890*, *FE 1894*, 30.5 (cit. vd. je *ĉiam*; mankas en *UV*); Villa *LernEs 1902*, 43; Z *EG 1904*; OA 7-1958.

ĉif/ [1889] **~i** Z *RE* 55b (en~i, for~i), 185b, *MV* (zerknittern, zerknüllen), *UV*. ‖ **en~i** Z *RE* 55b (~i, for~i). **for~i** Z *RE* 55b (~i, en~i).

ĉifon/ [1889] **~o** Z *RE* 91a, 91b, 120a (*pieda ~o*), 174a (*~oj*), 206a, *MV* (kp. tukpeco), *UV*; Cart *Bild 1905*, 4 (*korbo* [kun] *ruĝa ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 114a. ‖ **~aĵo** (vest.) Z *RE* 206a; Beau *EFr 1903*; Boi *Perd 1904*, 4 (*maljunulino* […] *vestita en ~aĵoj* [sorĉistino]); Mott *EEn 1906*. **~isto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Lumpensammler); Mott *EEn 1906*. **~ulo** Z *RE* 115a.

ĉifr/ [1903*: *~a*] **~o** OA 3-1921. ‖ **~a** Einst *FK 1903*, 267.16 (*~aj telegramoj*). ‖ **~ada** Einst *FK 1903*, 267.16 (*Sistemo ~ada kaj telegrafada*). **~aro** Lewin *MeteoT 1961*. ‖ **mal~i** Sutk *ERu 1927* (plusendas al *deĉifri*). ‖ Kp. *deĉifri*.

Ĉikag/ [1892] **~o** (urbo *Chicago*) Z *E-isto* Feb. 1892, 21 (*Kasandra antaŭdiro al la urbo ~o*); Jon *E-isto* Apr. 1893, 62 (*vojaĝo* [...] *de ~o al Nov-Jorko*); [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*la ekspozicio en ~o*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*La restinta post la ekspozicio en ~o palaco de belaj artoj*).

ĉikan/ [1889] **~i 1** (kaŝe babilaĉi; ark., *klaĉ/i*) Z *RE* 117b, 191b (сплетничать), *MV* (Klatschereien machen); Z *EG 1904* (klatschen); Sutk *ERu 1927* (plusendas al *klaĉi*). ‖ Rim. Moderna formo *klatschen*. Probable la traduko de *MV* estis malĝusta jam en 1889, sed senŝanĝe transprenita en *UV 1893*. Signife *RE* kaj *MV* estas konformaj: kaŝe babilaĉi malfavore pri tria persono. Kp. la nun pli ofta senco de *~i 2*. ‖ **~o** Villa *LernEs 1902*, 43 (chisme). ‖ **~ema** Z *EG 1904* (klatschsüchtig).

ĉikan/ [1903] **~i 2** (ĝenegi, tortureti) Beau *EFr 1903* (chicaner); Z *EG 1904* (chikanieren° {schikanieren}); B *VdE 1910*. ‖ **~ema** Beau *EFr 1903* (chicanier); Z *EG 1904* (händelsüchtig° {streitsüchtig}).

ĉiklon/ [1961] **~o** (meteo.) (ark., *ciklono*) Lewin *MeteoT 1961*.

ĉil/ [1904] **~a 1** (rilata al pers.) (ark., *ĉili/*) Z *EG 1904* (chilenisch). ‖ **~o** (pers.) (ark., *ĉili/an/*) Z *EG 1904* (Chilene). ‖ **≈ujo** (ark., *Ĉili/o*) Z *EG 1904* (Chile).

Ĉil/ [1906] **~o 2** (regno) (ark., *Ĉili/o*) *Societ* Aŭg. 1906, [1]; R 1922 (ne plu valida).

Ĉili/ [1892: ~] **~o** (kp. ark. *Ĉil/uj/o*, *Ĉil/o*) [Z] *E-isto* Feb. 1892, 22 (*la lasta interna milito en la respubliko ~*); 1904 [t] ([Statutoj de la] *Societo E-ista de ~o* [de la 21-a de Dec. 1903]); Z LR 18 B (1911); Edin 1915, 202; OKL 1924; But *EEn 1967*, 444a; R 2009.

ĉimozin/ [1926*] **~o** Benn *DeE 1926*, [452], 453 (Lab(ferment)).

ĉimpanz/ [1923] **~o** (zool.) (simio) (kp. ark. *ĵoko°*) Wü *EV 1923*; *PIV 1970*; OA 9-2007.

ĉin/ [1890: *Nigra~ujo*] **~o** (kp. ark. *ĥin/°*, *cin/°* kaj *Sin/°*) Geogh *LI* Apr. 1900, 62a (en pn.: *La ~oj skribas per hara peniko*); Wü *EV 1923*; Benn *EDe 1923* (ĥino; ne plu en *DeE 1926*); *PIV 1970*; OA 9-2007. ‖ **~a** Geogh *LI* Apr. 1900, 62a (*El la ~a verkisto Hŭaj Nan*; kun klariga pn.: *La ortografio „~a" aŭ „cina" estas pli justa°* [ĝusta] *ol „ĥina":* [sekvas argumentoj]). ‖ **≈io** *JarL SAT 1923*, 21; R 2009. **≈ujo** Geogh *LI* Apr. 1900, 62a (en pn.: *≈ujo fariĝis konata al la eŭropanoj*); Wü *EV 1923*; *PIV 1970*; OA 9-2007; R 2009. ‖ **Nigra~ujo** Lor *LernCs 1890*, 15 (*vivis en la Nigra~ujo, oriente de Indujo°, reĝo Daibang*). **Orient~a** (Maro) OA 9-2007 (uzata en la dif. de ≈ujo: *Lando en orienta Azio, ĉe la Flava Maro, la Orient~a Maro kaj la Sud~a Maro*). **Sud~a** (Maro) OA 9-2007 (uzata en la dif. de ≈ujo).

ĉinar/ [1894] **~o** (bot.) (arbo en Kaŭkazo) Devj *Demon 1894*, 6 (*Jen densa ombro de ~o*), 23 (*Jen monaĥejo en montaroj. / De tuta mond' apartigita, / Per vic' de poploj kaj ~oj*); Sutk *ERu 1927*.

ĉinhar/ [1894] **~o** (muzika instrumento en Kaŭkazo simila je gitaro) Devj *Demon 1894*, 28 (*Eksonis de ~' tintado / Kaj belaj sonoj de kantado*).

ĉio [1887] Z *UL* [v], *Majn 1887-2*, *DL* 3; G *Blov 1888*, 8; Z *MV*, *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*≈ tio° ĉi* {≈ ĉi, sen *tio*} [la hotelĉambro kaj vespermanĝo] *estos tuj preta*); Z *FE 1894*, 12.4 (*Li faris ~n per la dek fingroj de siaj manoj*). ‖ **≈estro** *Ruth 1893*, 10 (*≈estro Dio de Israel*). **≈nvidanto** (dio) Majn *Manf 1891*, 5. **~potenca** Z *RE* 24a (~pova). **~pova** Z *RE* 24a (~potenca); *Ruth 1893*, 9 (*la ≈pova tre min maldoĉigis*; *la ≈pova malbonfaris al mi*); Beau *EFr 1903* (mn.); Mott *EEn 1906*. **~scia** Sutk *ERu 1927*. **~scio** Stead *The-E* Nov. 1903, 2 (*La kredo je redaktora ~scio estas* […] *absurda*).

ĉiom [1890] Z *Poŝ*, *FE 1894*, 30.5 (cit. vd. je *ĉiam*; mankas en *UV*); Villa *LernEs 1902*, 43; Z *EG 1904*; Sutk *ERu 1927*; OA 7-1958.

ĉirkaŭ [1887] Z *UL* 21, [v], *DL* A 2.5 (*kun intertempoj de ~ du monatoj*), 17.14.7 ([ora ĉeno], *kiun li portis ~ la kolo*); G *Blov 1888*, 10; Z *RE* 18b, 21b (~e), 84b, 113b (dufoje), 116b, 119a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 119b (dufoje), 151a (proksimuma). **~e** Z *RE* 21b (~); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~i** Z *RE* 116a (dufoje), 119b, *MV*, *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*dudeko da gastoj ~is Ĥaldean rakontiston*). **~o** Z *RE* 119b (dufoje), *MV*, *UV*. ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 7. **~aĵa** Z *RE* 119b. **~aĵo** Z *DL* 26; G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 119b, *MV*, *UV*. **~ata** G *Blov 1888*, 16. **~igi** [Z] *EG 1904* (*ion*

~ *io*). **~ita** Luyk *Iŝtar* 1924, 19.2 (*konstruaĵoj, ~itaj de boskoj el diversaj arboj*).

‖ **A-K** ‖ **~bari** Z *RE* 117b. **~baro** Z *RE* 117b. **~bati** Z *RE* 114a. **~ĉizi** Z *RE* 115b. **~fendi** Z *RE* 116a. **~forĝi** Z *RE* 137b. **~flirti** Z *RE* 215b (flegi); Stank *Viv 1896*, 12, 16 (amindumi). **~flugeti** Einst *Plen 1888*, 33. **~haki** Z *RE* 115b, 202a (haki), *GVGE 1894*, 4a (*~haki la branĉojn* {kun skriberaro *ĉircaŭhaki*; abästen), 4a (das gröbste {Gröbste} abarbeiten; tre duba traduko – ĝuste: forlabori la plej urĝan aŭ grandan parton). ‖ **~kapti** Z *RE* 126b. **~kolo** Z *RE* 118b, 220a (*~kolo de ĉevalo*; хомутъ); Beau *EFr 1903* (collier); Mott *EEn 1906* (collar, parure). **~konduki** Z *RE* 113b.

‖ **L-N** ‖ **~ligado** Z *GVGE 1894*, 4b. **~ligi** Z *RE* 113b, 138a (zoni), *GVGE 1894*, 4b. **~ligilo** G *Kond 1890*, 28 (*vi vidos* [la ŝtelitan aĵon] *en la ~ligiloj* {vindoj [?]} *de la infano*). **~ligo** Z *RE* 130b (bandaĝo). **~lumigo** *E-isto* Dec. 1893, 190. ‖ **~mano** (braceleto) Z *RE* 11, *MV* 16, *UV*. **~meti** Z *RE* 113b, 114b, 121a (zoni). **~mordita** Z *RE* 117b (*~mordita peco*).

‖ **P-Z** ‖ **~porti** Cart *TraTur 1905*, [1]. **~prenadi** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a. **~preni** Z *RE* 115a, 116a, 116b, *MV* 16, *UV*; Stank *Viv 1896*, 13 (*Mi ~prenas* [brakumas] *vin*). **~preno** Z *RE* 116b; Stank *Viv 1896*, 18 (*alprenante vin en niajn fratajn ~prenojn* [brakumojn]). ‖ **~rigarda** (singardema) Z *RE* 122a. **~rigardi** Z *RE* 115a, 119a, 168b (rigardadi). ‖ **~salti** Z *RE* 208b. **~skribi** Z *RE* 120b, *MV* 16 (kalkeo de DE *um|schreib|en*, «parafrazi»), *UV*. **~sieĝi** Wicke *Galero 1922*, 24. **~sulko** Z *RE* 132a. **~ŝiri** Z *RE* 113b. ‖ **~tranĉi** Z *RE* 116a. **~tranĉo** Z *RE* 116a. **~urbo** [Z] *EG 1904* (Bannmeile, Weichbild). ‖ **~ventra** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*la ~ventraj rimenaĵo de la ĉevalo*). **~vido** [Z] *EG 1904* (Umschau, Rundschau). **~volvi** Z *RE* 113b (dufoje), 114b, 121a. **~zonita** Lamb *LI* Dec. 1905, 526.

ĉirp/ [1904] **~i** Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*); Mott *EEn 1906* (to chirp, to twitter).

Ĉitim/ [1924] **~o** (hist. nomo de *Kipro*) Luyk *Iŝtar* 1924, 30.6 (*Ŝi senedza virino* [...] *eĉ vizitis ~on kaj Egiptujon*).

ĉiu [1887] Z *UL* 21, [v]; Einst *Plen 1888*, 35; Z *RE* 25a, 47a (~-), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 105 (*~ amas ja sin mem*), *FE 1894*, 30.5 (cit. vd. je *ĉiam*). ‖ **~j** Z *RE* 25a, *MV*; Lib *LernLv 1889*, 45 (*Sed ne ~j de° aŭdantoj komprenis tutan kannton*); *E-isto* Jan. 1893, 13 (*Tamen ĉiuj tiuj° ĉi malpermesoj neniom helpis*); Z *UV*. ‖ RIM. **1** *ĉiuj tiuj ĉi* estas kalkeo de DE *alle diese*; laŭ LR 104 C (1889) pri *ĉio tio ĉi* (*all das*, *all dieses*) *ĉiu ĉi* aŭ *ĉio ĉi* sufiĉas. **2** Okaze oni trovas misuzon de *la* antaŭ *~j*, paŭsaĵon de FR *tous les*, ekz.: *post invito en* la ĉiuj° *e-istaj landoj*; *ekcitis la scienvion de* la ĉiuj *pasantoj* (ambaŭ: Leo *BelgSon* Maj. 1903, 87); en tiu kunteksto *la* estas ellasinda.

‖ **A-K** ‖ **~dimanĉe** *Voron ~1900* [1] ([La Eo-] *kursoj funkcias ~dimanĉe*). **~foje** Z *EG 1904*. **~homa** Z *DL* 3, [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4. **~hora** Z *EG 1904*. **~jara** Z *RE* 47a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~jare** Z *DL* 15; Mott *EEn 1906*.

‖ **L-Z** ‖ **~minuta** Z *RE* 47a. **~monata** Z *Majn 1889-41* (*malgranda gazeto ~monata* [= E-isto]); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~monate** Z *Ald 1888*, 17 (*mi eldonados ĉiu~e nomarojn de ĉiuj verkoj*); Mott *EEn 1906*. ‖ **~rajte** Z *Ifig 1908*, 18. **~semajna** Z *RE* 47a. **~semestro** *SvE 1893*, [2] (*La klubo havas ~semestro* {-n} *almenaŭ unu kolektiĝon*). **~taga** Z *UL* 19 (*Panon nian ĉiu~an donu al ni hodiaŭ*), *DL* 15, *RE* 24a, 47a, 107a (насущный, vd. la RIM. sub *tag*), 136a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~tage** Z *DL* 15; Mott *EEn 1906*.

ĉiz/ [1889] **~i** (tek.) Z *RE* 41a, 41b, *MV*; *UV*. ‖ **~ilo** Z *RE* 41b; Beau *EFr 1903*; Cart *Bild 1905*, 3; Mott *EEn 1906*. **~isto** Z *EG 1904*. **~ita** Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2 (*La grandaj* […] *ŝtonoj* [de la fasado] *estis hakitaj kaj ~itaj kun rimarkinda precizeco*). ‖ **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 115b. ‖ Kp. *ĉizel/i*.

ĉizel/ [1910] **~i** (tek.) (ne en *PIV 2005*) (antaue *ĉizi*, pli vastasence) Chris *DeE 1910*, xviii [= enk. 18] (vd. je ~isto; DE → ziselieren | EN to chase | FR ciseler); Sutk *ERu 1927*. ‖ **~ado** Chris *DeE*

1910 (*mi mem instruas ~adon*). **~ante** Chris *DeE 1910*. **~ilo** Chris *DeE 1910* (DE Prunze | EN punch | FR poinçon). **~isto** Chris *DeE 1910* (*La ~isto ne nur ĉizas: ĉizante oni oni forigas pecetojn de metalo; ~ante oni premfrapas la metalan supraĵon per marteleto kaj ~ilo*).

ĉj/ [1887] Z *UL* [v] (*Ale~o*), *DL* 24 (*Pe~o*), *MV* 16 (*Mi~o*, *Ale~o*), *UV*, *FE 1894*, 38.12 (*Johanon, Nikolaon, Erneston, Vilhelmon,* [...] *iliaj gepatroj nomas Johanĉjo (aŭ Joĉjo), Nikolĉjo (aŭ Nikoĉjo aŭ Nikĉjo aŭ Niĉjo), Erneĉjo (aŭ Erĉjo), Vilhelĉjo (aŭ Vilheĉjo aŭ Vilĉjo aŭ Viĉjo)*). ‖ RIM. **1** Z LR 15 (1906) (*Por karesaj formoj oni povas uzi „ĉj (nj)" kaj ankaŭ „et" (Patreto, patrineto, paĉjo, panjo). La „ĉj" kaj „nj" estas uzataj nur en nomoj kaj en „patro" kaj „patrino"; en aliaj okazoj oni karesas per „et"* [let. al Th. Thorsteinsson (1906-03-08), OV 1929, 523]). **2** Nuntempe oni trovas ankaŭ formojn kiel *av~o* (de *avo*) aŭ *o~o* (de *onklo*), vd. en BK 1 ĉe *FE* 38.

‖ **A-K** ‖ **Ado~o** [Z] *EG 1904* (de *Adolfo*). **Ale~o** Z *UL* [v], *MV* 16 (de *Aleksandro*), *UV* (→ *cj*). **Er~o** Z *FE 1894*, 38.12 (de *Ernesto*). **Erne~o** *FE 1894*, 38.12 (de *Ernesto*). **Jan~o** Lib *LernLv 1889*, 54 [v] (LV *Jahnits*, karesformo de *Jan/o*, «Jo~o», kun preseraro (*Jancj*)). **Jo~o** Z *UV* (→ *cj*), *FE 1894*, 38.12 (de *Johano*). **Johan~o** Z *FE 1894*, 38.12 (de *Johano*). **Ka~o** (de *Karlo*) Lor *LernCs 1890* [g] 11 (Karlíček); Nyl *ESv 1897*, 12 (→ *ĉj*; Kalle).

‖ **M-Z** ‖ **Mi~o** Z *MV* 16 (de *Miĥaelo*), *UV* (→ *cj*). **Ni~o** Z *FE 1894*, 38.12 (de *Nikolao*). **Nik~o** Z *FE 1894*, 38.12 (de *Nikolao*). **Niko~o** Z *FE 1894*, 38.12 (de *Nikolao*). **Nikol~o** Z *FE 1894*, 38.12 (de *Nikolao*). **pa~o** Z *EG 1904** (de *patro*). **Pe~o** Z *DL* 24 (de *Petro*). **Vi~o** Z *FE 1894*, 38.12 (de *Vilhelmo*). **Vil~o** Z *FE 1894*, 38.12 (de *Vilhelmo*). **Vilhe~o** Z *FE 1894*, 38.12 (de *Vilhelmo*). **Vilhel~o** Z *FE 1894*, 38.12 (de *Vilhelmo*).

ĉokolad/ [1889] **~o 1** (manĝaĵo) Z *RE* 228b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 58; Z *UV*.

ĉokolad/ [1893] **~o 2** (trinkaĵo) Z *UV*; *FrazL 1903*, 6; *Proz 1904*, 10 (*trinki tason da ~o*).

ĉu [1887] Z *UL* 13 [n], 20, [v], *DL* A.4 (≈ *mi post tio ankoraŭ vivos, ~ mi mortos, ~ mi konservos la forton de mia korpo kaj animo, ~ mi ĝin perdos, l' afero tute ne dependos de tio, kiel la sorto de ia vivanta lingvo tute ne dependas de l' sorto de tiu ĉi aŭ tiu persono*), *RE* 89a, 166b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 67.4 (*ĉu ne vere?* [kp. DE nicht wahr?]), *FE 1894*, 17.10 (*~ ne estus al vi agrable havi tian saman kapablon?*). ‖ **~ efektive** Z *DL* 17.56.1 (*„Kiel!" pensis la reĝidino, „~ mi efektive saniĝis?"*), *RE* 111a, 210b. ‖ RIM. Okaze ellasita laŭ modelo de DE, ekz. *Vi prenos koteleton aŭ bifstekon?* (G *Kond 1890*, 14); Aparte ofte en Z *Ham 1894*: *Polonio (al la reĝo). Vi aŭdas?* (Z *Ham 1894*, 67.15); *Kun mi paroli iu volas? Kiu?*) (103.5); *Kiel? Povas esti, / Ke ĉio estas trompo?* (105) k.m.a.; *Aŭ* {ĉu} *vi domaĝas kelkajn minojn por subaĉeti la gardistojn?* (Ger *Fant 1895*, 9). ‖ **ĉu ... ĉu** Beau *EFr 1903* (soit... soit). ‖ RIM. **1** Z *Rev* Jun. 1907 [= LR 122] (*Vian opinion, ke la vorton "ĉu" ni devas, kiom eble, uzadi nur en senco demanda, mi trovas tute prava. Ni povas ĝin uzi ankaŭ en la senco de necerteco, aŭ de dubo, aŭ en aliaj similaj sencoj, kiam ni ne havas pli bonan vorton (kiel en via ekzemplo "ĉu pro timo, ĉu pro fiereco, li nenion respondis"), sed mi neniam konsilus uzi ĝin tute senbezone anstataŭ "jen", "aŭ" k.t.p. Prave vi diras, ke la frazoj "ŝi kutimas havi ĉe sia zono ĉu rozon, ĉu diamanton" kaj "diru tion ĉu al la kapitano, ĉu al la leŭtenanto" estas ne tre bonaj; en la unua okazo mi preferus "jen", en la dua "aŭ".*). **2** „~" en prefiksa uzo: (*ĉuviva*, *ĉukaŝita*, *ĉudormo*, *ĉuviro* k.t.p.) ne estas rekomendinda pro LR 122 (1907), ĵus citita. Pliajn detalojn vd. en BK 2.1, ĉap. „Unuopaj Aspektoj de VO".

Ĉudov/ [1894: *~a*] **~a** (topo.) Devj *Godu 1894*, [2] (*Abato de ~a monaĥejo*).

ĉuĥ/ [1894] **~o** (supra gruzina vesto kun malplenaj manikoj) Devj *Demon 1894*, 12.

D

d [1887] (litero) Z *UL* 35 [g].

d' [1890] (anst. *de* antaŭ vokalo) (ark.) Marig *LernIt 1890*, 36 ([Ni] *subskribas plenaj* ~° {de} *estimo*).

d-ro [1887] (mll de *doktoro*) Z *UL* 31 (*d-ro Esperanto*), kovr. 4 (*Al sinjoro Dro L. Zamenhof*'); *E-isto* Dec. 1892, 179 (*S-ro ≈ I. Ostrovski en Jalto*); Z *E-isto* Jun. 1893, 96 [= *LR* 66 B]. ‖ RIM. **1** La kombino *sinjoro doktoro* (kalkeo de DE *Herr Doktor*) ne plu estas kutima; nuntempe *s-ro* elfalas. **2** Vd. *Dr.*, *Dro*.

da [1887] Z *UL* 21 (*nombro ~ personoj*), [v], *RE* 80b (*globo ~ pano*), 129a (*amaso ~ brutoj*), 141a (*duono ~ rublo*), *MV* 16 (*kilogramo ~ viando*, *glaso ~ teo*); Lib *LernLv 1889*, 14 (*amaso ~ homoj*); G *Kond 1890*, 15 (*tranĉo ~ bova viando*); Z *UV* (→ ~: *funto ~viando*; *glaso ~ teo*; *kilogramo ~ viando*), *FE 1894*, 14.2 (*Mi havas centon ~ pomoj*), 17.8 (*multego ~ diamantoj*), 23.1 (*kelke ~ diamantoj*); [Nyl] *LI* Jul. 1899, 5 (*Ni estas kutimigitaj lerni de tie multege ~ bono - ankaŭ ~ malbono, sed pri tio ne estas nun la parolo*), 32.5 (*glaso ~ vino estas glaso plena je vino*); Nyl *LI* Sep. 1899, [25] (*Tiu ĉi jen citita frazo "ankaŭ ~ malbono" kaŭzis ĉe la E-istoj* [...] *en Francujo malkomprenon, dubon kaj indignon*). ‖ RIM. **1** En la unuaj tempoj Z ne ĉiam uzis *da* post *miliono*: *dek milionoj personoj* (*UL* 31); *dek milionoj adeptoj* (*DL* 11). Tamen: *En tiu ĉi lando loĝas tri milionoj kristanoj (aŭ: ~ kristanoj)* (*DL* 18). **2** Okaze sekvas a-vorto post *da*: *multaj obeis tiun ĉi vokon, ne vidante, kiom ~ ridinda estas en ĝi* (Z *E-isto* Nov. 1889, [t]). *En I.N.* [Idiom Neutral] *mem mi ne trovas multe ~ imitinda* (N. P. Evstifeiev, *BohE* Jun. 1903:6, 44). **3** Vd. LR pri „~" en Z *E-isto* Jan. 1891, 7 (nominativo post ~), *Rev* Jun. 1907 (~ aŭ de).

daĉ/ [1983] **~o** (antaŭe *somer/dom/o*, *somer/loĝ/ej/o*; el RU дáча) Kr *DeE 1983* (→ Datsche), *GVEG 1999*.

dadaism/ [1974] ~o (art.) Boka *ERu 1974*.

dafn/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*.

dagerotip/ [1910] **~o** (hist.) (fot.) GM *EFr 1910*.

Dagestan/ [1899: ~'] **~o** (regiono) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*tiuj multnombraj* [...] *gentoj de ~'*); *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

Dahome/ [1910] **~o** (hist. nomo de *Benino*) B, M *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444a. ‖ Kp. *Dahomej/o* kun *–j*.

Dahomej/ [1910] **~o** (hist. nomo de *Benino*) S *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*. ‖ Kp. *Dahome/o*.

Daibang/ [1890: ~] **~o** Lor *LernCs 1890*, 15 ([ĉina] *reĝo ~*).

daim/ [1910] **~o** (mit.) (filoz.) (spirita estaĵo) GM *EFr 1910* (daimjoso; FR daïmo; ne en *PIV 2005*).

daimi/ [1954] **~o** (hist.) *PVS 1954*, (→ *samuraj*; *Ano de la feŭda militista kasto, vasalo de ~o* [...]).

daimjos/ [1910] **~o** (mit.) (filoz.) (spirita estaĵo) GM *EFr 1910* (daimo; FR daïmo; ne en *PIV 2005*).

dak/ [1897] **~o** (ano de hist. gento) Abes *Kralj 1897*, 5 (*~oj, kiujn* [la romaj legioj] *estis devigataj humiligi°* {*humiliĝi* aŭ *sin humiligi*} *sur la bordoj de Danubo*).

Dakot/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) *PropN 1910*.

daktil/ [1889] **~o 1** (bot.) Z *RE* 217a (финикъ); *MV* (Dattel), *UV*.

daktil/ [1893] **~o 2** (beletro) G *Liro 1893*, [a 3] (*ritmaj grupoj de troĥeoj, jamboj, ~oj, amfibraĥoj ed°* {kaj} *anapestoj*); GM *EFr 1910* (preferas *daktilio kun -i*).

daktili/ [1910] **~o** (beletro) (ark., *daktilo* sen *-i*) GM *EFr 1910*.

daktilograf/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927* (kp. *skribmaŝino*). ‖ **~istino** Sutk *ERu 1927*.

daktilografi/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

Dalby/ [1900: ≈*ana*] [**~o**] (ark., *Dalbi/o*) (urbeto en Skanio, Svedio) Nyl *LI* Apr. 1900, 66a (*ia orgeno ankoraŭ ne ekzistis ĉe*° {en} *tiu tempo en la preĝejo de ~*). ‖ ≈**ana** Nyl *LI* Apr. 1900, 63b (*nia servantino, malgranda ≈ana knabino*). ≈**ano** Nyl *LI* Apr. 1900, 66a (*la altkreskaj, bonvestitaj ≈anoj* [en kristnaska meso]). ‖ ≈**viro** Nyl *LI* Apr. 1900, 64a (*Halvar, vera ≈viro*).

Dalekarl/ [1900: *~ujo*] **~o** (pers.) (ark., *darlekarli*/an/o). ‖ **~ujo** Nyl *LI* Apr. 1900, 65a (*li venas trans la Dekmejla arbaro* [prefere *Arbaro*] *el ~ujo*°).

Dalekarli/ [1910] **~o** (hist.) (iama provinco en centra Svedio, Sv *Dalarna*, LA *Dalecarlia*; ne en *PIV 2005*) (antaŭe *Dalekarl/uj/o*°) M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1923*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

dali/ [1905] **~o** (bot.) (planto *Dahlia* el asteracoj; antaŭe *georgin/o*) Boucon *GermE* Mar. 1905, 35b (*oraj krizantemoj, purpuraj ~oj kaj palaj, violkoloraj lekantoj aŭtunaj floris*); GM *EFr 1910*, *Usuel EFr 1911*; OA 2-1914.

Dalmac/ [1900: *~ujo*] **~ujo** (ark., *Dalmat/uj/o*, *Dalmat/i/o* kun –t-) Čejka 1910, 158. ‖ Kp. *Dalmaci/*.

Dalmaci/ [1910] **~o** (regiono en Kroatio) (ark., *Dalmat/i/o*) *PropN 1910*. ‖ **~ano** (ark., *dalmat/o*) *PropN 1910*.

Dalmat/ [1906] **~a** Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ **~o** Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ **~io** (antaŭe *Dalmaci/o*) Edin 1915, 202. **~ujo** Duy *Pract 1906*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

dalmatik/ [1910] **~o** (rel.) GM *EFr 1910*.

daltonism/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*.

dam/ [1888] **~o 1** (sinjorino, precipe nobela) G *Blov 1888*, 17.

dam/ [1889] **~o 2** (kartluda aŭ ŝaka figuro, ankaŭ nomata *reĝino*) Z *RE* 37a; *E-isto* Mar. 1892, 43 (*Klarigo de la literoj, kiujn ni uzos en ŝako:* [...] *D = ~o* [...]); Z LR 19 [let. al Th. Thorsteinsson (1901), OV 1929, 522] (*La nomoj de ŝako estas:* [...] Dame *damo* [...]). ‖ **~oj** (~oludo) Z *RE* 227a (шашка [en ludo]), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*, *1904*; GM *EFr 1910* (~o [sg.], dames). ‖ **~a** Z *RE* 227a (*~a tabulo*); Beau *EFr 1903*, *1904* (*~a tabulo*); Mott *EEn 1906*. ‖ **~tabulo** GM *EFr 1910*.

damaĝ/ [1957] **~i** War *GD 1957* (endommager). ‖ **~o** (antaŭe *domaĝ/o 2*) War *GD 1957* (dommage).

Damar/ [1924: ~] [**~o**] (antikva urbo) Luyk *Iŝtar* 1924, 37.2 (*li deziras* [...] *atingi antaŭ vesperiĝo la apudriveran urbon ~; por iri de Padar al ~ ekzistas ja pli rekta vojo*).

damara/ [1910: ≈*lando*] **~o** (gentano) Wü *EV 1923*. ‖ ≈**lando** (centra parto de Namibio) M, S *PropN 1910*.

damask/ [1889] **~o 1** (silka ŝtofo) Z *MV*; Jon *ESv 1893*, 58 (Sv damast); Z *UV*; B *Sinj 1909*, 11 (*salono, brilanta de* [...] *puncaj ~oj*). ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~aĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 59.1 (*kanapoj tegitaj per multekoloraj ~aĵoj*).

Damask/ [1910] **~o 2** (urbo) (kp. ark. *Damsko*°) B *VdE 1910* [→ ≈*o*] (*Silka multekosta ŝtofo, fabrikata en ~o*); *PropN 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 10.5 (*La karavano el ~o jam alvenis hieraŭ matene*). ‖ **~ano** Luyk *Iŝtar* 1924, 28.2 (*Aro da nesubpremeblaj Finicianoj*° *kaj ~anoj*).

damasken/ [1910] **~i** (tek.) GM *EFr 1910* (apud *damaskini*°); Sutk *ERu 1927*. ‖ **~aĵo** Sutk *ERu 1927*.

damaskin/ [1910] **~i** (tek.) (ark., *damaskeni* kun *-e*) GM *EFr 1910* (apud *damaskeni*).

damcerv/ [1906] **~o** (zool.) Mott *EEn 1906* (deer); Sutk *ERu 1927*.

Damokl/ [1910] **~o** Keller *EEn 1910*, 239. ‖ **~a** Brzo *Univ 1912:2*, 79 (*la proceso, kiu kvazaŭ la ~a glavo estis pendigita super lia kapo*).

Damon/ [1893] **~o** G *Liro 1893*, 41 (*~' unu fojon mallaŭte trairis / Kun akra tranĉilo sub bask' al tirano*).

damn/ [1910] **~i** GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **~ito** Sutk *ERu 1927*.

Damsk/ [1926] **~o** (ark., *Damasko*; eble nur preseraro) *Cion 1926*, 6 (*La fervojo Hajfa-~o° tratranĉas la tutan* [distrikton]).

dan/ [1888: *~a*] **≈o** *E-isto* Dec. 1889, 24b (*gramatiko de la lingvo Eo por ≈oj*); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *Ham 1894*, 66.29 (*≈a marŝo. Trumpetado*); Bar *LernHu 1898*, 19; Beau *EFr 1903* (≈o [mj.]); Mott *EEn 1906* (≈o [mj.]); OA 8-1974. ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 30 (*~a lingvo*); Niel *LernDa 1890*, [13] [v] (Ordbogen *I. Internacia - ~a*); Z *Ham 1894*, 66.28 (*≈a marŝo. Trumpetado*); Mott *EEn 1906* (≈a; baza formo). ‖ **≈io** R 2009 (apud ≈ujo). **≈ujo** G *Kond 1890*, 42; Jon *ESv 1893*, 63; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (apud ≈lando); R 1922; R 2009. **≈uja** Z *Ham 1894*, 10 ([obea estas] *la ≈uja tron' al via patro*). ‖ **≈lando** Mott *EEn 1906* (apud ≈*ujo*); GM *EFr 1910* (apud ≈*ujo*); *PoŝAtl 1971* #14.

Dana/ [1895] **~o** Kof *Ili 1895*, 4 (*Ĉar pri ~oj malĝojis ŝi* [Hero]). ‖ **~a** Kof *Ili 1895*, 5 (*Kaj alkondukis la ŝipojn ~ajn al Trojo per sia / Scio profeta*).

Danaus/ [1910] **~o** (topo.) S *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

danc/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 43, *RE* 135a, 200b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.22 (*Ŝi volas ~i*). ‖ **~a** Z *RE* 220a (*~a rondo*). **~o** Z *UL* [v] (→ *ad*), *DL* 44, *UV* (→ *ad*), *FE 1894*, 13 (→ *ad*). ‖ **~adi** Z *DL* 20. **~ado** Z *UL* [v], *RE* 200b (*instruisto de ~ado*), *UV* (→ *ad*), *FE 1894*, 13 (→ *ad*). **~anto** Z *DL* 44. **~ulo** Borel *GermE* Mar. 1905, 29b (*la 162 ~uloj amuziĝis reĝe ĝis la 5ᵃ matene*). ‖ **~arto** Mott *EEn 1906*. ‖ **al~i** *LI* Feb. 1896, 25b ([fraŭlinoj] *al la venkintoj gracie al~as* {ili alproksimiĝas dancante}). ‖ **ronde~i** Koller *GermE* Maj. 1905, 51b (*Ronde~as helaj steloj*)

Dancig/ [1910] **~o** (urbo) (hist.) (kp. ark., *Danziglo*; De Danzig, pron. -c-) B *PropN 1910*.

dand/ [1889] **~o** Z *RE* 218a, 229b, *MV*; Wahl *Princ 1889*, 8 (*ili ludas kaj plendas enuon. Ili estas ~oj*); [Z] *E-isto* Maj. 1892, 77 (*„Servanto!“ vokas la juna ~o*), Z *UV*, *Ham 1894*, 21 (*Vin vestu bone, sed ne kiel ~o*). ‖ **~e** *E-isto* Maj. 1892, 77 (*juna homo, ~e vestita*). **~i** Z *RE* 229b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~eco** Wahl *Princ 1889*, 9 (*aparta speco de ~eco*).

danĝer/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 4 (*meti en ~on*), *RE* 120a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 105 ([mi ne estas tia,] *ke mi lasos / Al la ~o pinĉi mian barbon*), 111.6 (≈*on sian tute ne sentante*). ‖ **~a** Z *DL* 12 (*~a por la afero*), *Ham 1894*, 104 (*Intenco tre ~a kaj puninda*); GM *EFr 1910*. **~e** Z *DL* 25. *FE 1894*, 7.5 (*Resti kun leono estas ~e*). ‖ **~igi** GM *EFr 1910*. ‖ **~plena** Z *Rev* Mar. 1907, 290 (*~plena lando* [= Rusio]). ‖ **sen~a** Z *RE* 7a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **sen~e** GM *EFr 1910*. **sen~eco** GM *EFr 1910*. **sen~igi** GM *EFr 1910*.

dank/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *Majn 87-1*, *DL* 3 [A 1.1] (*mi sentas la devon antaŭ ĉio ~i la legantan publikon*), *RE* 8b, 191a (*mi ~as*; danko; Спасибо), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 14.6 (*mi ~as vin por la prunto*), *Ifig 1908*, 16 (*~i por la venko*). ‖ Rim. Z LR 138 A (ĉ. 1906) [*por* aŭ *pro* post *danki*]: En „Pola Antologio“, 1-a eld. Paris: Hachette 1906, p. 16 Kabe skribis: „Mi dankas vin, saĝulo, *pro* via konsilo“. Z korektis: „*por* via konsilo“ [Presprovaĵoj korektitaj de Z]. ‖ **~a** Z *RE* 152b; Beau *Sint 1901**, 8 (*Mi estas al vi tre ~a*), *EFr 1903* (sama ekz.); Mott *EEn 1906* (sama ekz.); GM *EFr 1910* (~ema). **~e** Z *DL* 11 [I 4] (*ju la kritikoj de mia lingvo estas pli severaj, des pli ~e mi ilin alprenas*). **~e ...n** Z *DL* 14 (*~e la fantazian punkton de l' voĉdono*, *Ald 1888*, 8 (*~e tiun vastan liberecon la lingvo*), *E-isto* Nov. 1889, 3 (≈*e la senlacan* […] *laboron de tiuj ĉi personoj*). **~o** Z *DL* 8 [A 11] (*jam antaŭe mi esprimas al ili mian koran ~on*), *RE* 191a (mi ~as; Спасибо; nun dankon). ‖ **~' al** (kp. *glor' al*) Z *DL* 34 [17.9] (*~' al Dio*); G *Blov 1888*, 4 [a] (*~'° al la kunmetebleco de la radikoj*); Z *RE* 183b (*~' al Dio*); *LI* Apr. 1896, 58 (*~'al* [sen spaceto] *influo de kelkaj personoj*); GM *EFr 1910*. ‖ Rim. *~' al Dio* estas interpretenda kiel elizio *dank[o estu] al Dio*, kp. De *Gott* [dat.] *sei Dank*. Simile *glor[o estu] al Dio*. Kontraste la formo *~'° al la kunmetebleco de la radikoj* tiel ne estas klarigebla. Tie ĉi *~'° al* kontraŭregule anstataŭas *danke al* aŭ *pro*. Simile

misa: *~'°al* {pro} *tiu malagrabla cirkonstanco* (Kad *Proz 1904**, 4). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*. **~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ema** Z *RE* 152b; Red. *E-isto* Dec. 1889, 24a (*Mi estas tre ~ema° por Via konsilo*); GM *EFr 1910* (~a); AdE, *Aktoj II*, 77 (Jun. 1973) (*Oni ne uzu "~ema", kiam ne temas pri konstanta emo al ~o, sed pri la momenta manifestiĝo de ~o pro konkreta servo oni simple uzu "~a"*). **~emo** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ **~sento** Sey *FlandLit 1904*, 6 [a] (*ni plezure esprimas niajn plej korajn ~sentojn al …*). ‖ **mal~ulo** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 121 (*la malbeno de la profeto staras super la kapo de mal~ulo*). **ne~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (ne~ema). **ne~ema** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (ne~a). **sen~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *Ifig 1908*, 9 (*Se vi vin nomas tiel malfeliĉa, / Mi povas ankaŭ nomi vin sen~a*); GM *EFr 1910*.

Dante [1890: ~] [**~o**] G *Kond 1890*, 13 (*~ estis prava dirante ke l'Infero estas pavimita per bonaj intencoj*).

Danton/ [1900: ~] **~o** Nyl *LI* Apr. 1900, 59a (*strato ~ N° 8*).

Danub/ [1897] **~o** (rivero) Abes *Kralj 1897*, 4 (*La vaporŝipo […] bataladis kun peno kontraŭ la fluo de ~o*); *PropN 1910*. ‖ **~a** Abes *Kralj 1897*, [3] (*sur la ferdeko de ~a vaporŝipo*).

Danzig/ [1923] **~Ŝtato** (hist.) (ark., *Dancig/o*) *JarL SAT 1923*, 20.

Dardanel/ [1906] **~oj** (topo.) Mott *EEn 1906*; *PropN 1910*; GM *EFr 1910*.

Darfur/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

dariol/ [1958] **~o** (kuir.) (pastopoŝo; FR dariole, HU derelye [tamen ne tute la sama manĝaĵo kiel en FR]) Pech *EHu 1958*, 14.

Darjal/ [1894: *~a*] **~a** (ravino en norda Kartvelio ĉe la limo kun Rusio) (laŭ Vikipedio *Darialo*) Devj *Demon 1894*, 5 (*Sub li brilegis; ond' ~a / Simila je serpento pala*).

darm/ [1954] **~o** (reli.) (kp. *dharmo*) *PVS 1954*; Sek *Nepal 1959*, 210 (formo malpref. al *dharmo*).

dart/ [1910] **~o** (med.) (ark. *dartro* kun *-r*) GM *EFr 1910* (apud *dartro*; dartre). ‖ **~a°** GM *EFr 1910*. ‖ **~eca°** GM *EFr 1910*.

dartr/ [1910] **~o** (med.) (kp. *darto* sen *-r*) GM *EFr 1910* (apud *darto*; dartre); Sutk *ERu 1927*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~eca). ‖ **~eca°** GM *EFr 1910* (~a).

darvinism/ [1927] **~o** (biol.) (nun analizata kiel kunmetaĵo *darvin/ism/o*) Sutk *ERu 1927*.

dat/ [1889] **~o** Z *MV* (Datum), *UV*, *FE 1894*, 12.17 (*Kiun ~on ni havas hodiaŭ?*). ‖ **~i** Sutk *ERu 1927*. ‖ **~umi** Beau *EFr 1903* (dater); Mott *EEn 1906*. ‖ **~falo** Sutk *ERu 1927*. **~reveno** Mott *EEn 1906* (anniversary).

dativ/ [1889] **~o** Z *RE* 37a, *MV*, *UV*.

datur/ [1889] **~o** (bot.) (frukto) Z *RE* 44a, *MV*, *UV*.

daŭb/ [1910] **~o 1** (tek.) GM *EFr 1910* (douve *(de tonneau)*).

daŭb/ [1910] **~o 2** (mat.) GM *EFr 1910* (fuseau *(géom.)*).

daŭfen/ [1910] **~o** (hist.) (pol.) GM *EFr 1910* (le dauphin *(de France)*; uskleco ne deduktebla); Sutk *ERu 1927*.

daŭr/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 9; Z *RE* 39b, 158a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 31.1 (*Lia kolero longe ~is*). ‖ RIM. Z *OGE* 1911:3, 294 [= LR 21] (Pri ~i kaj ĉesi: *La laboro ~as*). ‖ **~a** Z *RE* 57 (*~a drinkado*). **~e** GM *EFr 1910*. **~o** Z *DL* 4 (*en la ~o de tuta jaro*), *RE* 158a; Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*en la ~o de la pasinta jaro*); Z *FE 1894*, 25.10 (*en la ~o de du jaroj*), 40.1 (*En la ~o de kelke da minutoj mi aŭdis du pafojn*). ‖ **~igi** Z *DL* 13 (*~igi la publikigadon*); G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 158a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 15.7 (*„Mi faras al vi donacon," ~igis la feino*); GM *EFr 1910*; Z *OGE* 1911:3, 294 [= LR 21] (*Mi ~igas mian laboron*). **~igo** Z *DL* 4, *RE* 158a, *E-isto* Nov. 1889, 6 (*≈igo venos*), *FE 1894*, 13 [t] (*La feino (≈igo)*). **~igante** Z *DL* 37. **~igota** Sutk *ERu 1927*. ‖ **el~eco** Lor *LernCs 1890*, 5 (kp. DE *Aus|dauer*). ‖ **dujar~a** (bot.) GM *EFr 1910*. **jar~a** (bot.) GM *EFr 1910*. **longe~a** Z *RE* 41, 158a.

dazip[od]/ [1927] **~o** (zool.) Sutk *ERu 1927*.

David/ [1907] **~o** Z *Pred 1907*, [5] (*Vortoj de la Predikanto, filo de ~o, reĝo en Jeruzalemo*); B *VdE 1910* [→ psalmo] (*La psalmoj de ~o*).

Davis/ [1910] **~a** Markolo (topo.) M, S *PropN 1910*.

de [1887] **1** (prep.) Z *UL* 19, [v], *RE* 102a (*butono ~ bastono*), 106b (*kataro ~ l' nazo*), 123a, 124b (~ *kie*; dufoje), 125a (~ *nun*), 125b (~ *tie ĉi*), 126a (~ *tie ĉi*), 126a (~ *tie*), 126b, 148a (~ *eterne*; eterna), 178b (~ *supre*), 180b (~ *poste*), 186b (~ *ekstere*), 187a (~ *interne*), 191a (~ *antaŭe*), 198b, *MV*; ‖ RIM. Multaj pliaj trafoj de memstara „de" laŭ la tipo ĉeno (~ montoj) Z *RE* 85b, dokumento ~ l' aĉeto Z *RE* 86a, edukado° ~ ĉevaloj Z *RE* 78b, fari signon ~ kruco Z *RE* 83a, felo ~ marursidoj Z *RE* 82a, kapo ~ papavo Z *RE* 93a, kolektado ~ rekrutoj Z *RE* 79a, posta parto ~ ŝipo Z *RE* 80b, pupo (~ insektoj) Z *RE* 86a ktp. HV ne aparte notas ilin tie ĉi.; Lib *LernLv 1889*, 45 (*Sed ne ĉiuj ~° aŭdantoj komprenis tutan kanton*). ‖ RIM. Pri *al* anst. *de* (*ŝteli al°, forpreni al°*) vd. je *al*. ‖

‖ **A-Ĉ** ‖ **~aĉeti** Z *RE* 124b. **~artikigi** Z *RE* 178a (elartikigi). **~avari** Z *GVGE 1894*. **~bati** (tiel, *de'bat' {ŝtonon}*, ne *debati, diskuti*) Z *RE* 114a, 123a, 142b (ekbati), 177a (malgrandigi, depreni; dua fojo), *RE* 198b (~puŝi), *GVGE 1894*, 5a (abbrechen). **~blovi** Z *GVGE 1894*, 5a (abblasen). **~bordiĝi** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **~brulaĵo** Z *GVGE 1894*, 5a. **~brulo** Z *RE* 103a. **~butonumi** Z *RE* 126a. **~centrigita** (*rado* [de biciklo]) *FrazL 1903*, 22. **~centrokura** Z *RE* 221b. **~ĉeni** Z *GVGE 1894*.

‖ **D-F** ‖ **~falado** *SvE 1893*, 5 (affall). **~fali** Z *RE* 111b, 115b, 120a, 212b (fali), *GVGE 1894*, [3b] (*la tenilo ~falis, de~iĝis*), 4b (destari, desalti; abbersten {ark.}). **~falo** Z *RE* 212b (falo, ruiniĝo). **~fari** (liberiĝi) *RE* 124a (*sin ~fari*). **~figurigo** Z *GVGE 1894*, 4b. **~flankiĝado** Z *A 1905*, 5.5. **~flankiĝi** Z *GVGE 1894*, 4b. **~flankiĝo** Z *GVGE 1894*, 4b. **~fleksi** Z *GVGE 1894*, 4b. **~flekso** Z *GVGE 1894*, 4b. **~flugi** Z *FE 1894*, 31.20. **~fluo** Z *RE* 124b, 194b. **~fluilo** Z *RE* 19, 48, 50, 194b, *MV* 23, *UV*. **~frosti** Z *RE* 124b. **~frotaĵo** Z *RE* 193a. **~froti** Z *RE* 194a (~viŝi).

‖ **G-Ĥ** ‖ **~haki** Z *RE* 193a (forhaki). **~iri** Z *RE* 112a, 208b. **~ĵeti** Z *RE* 111b, 135b, 177b, 177b (ĵeti), 182a, 193a.

‖ **K-L** ‖ **~kalkuli** Z *RE* 214b. **~kalkulo** Z *RE* 215b (diskonto). **~kameliĝi** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.2. **~klini** Z *RE* 124b, 211a. **~kliniĝi** Z *RE* 211a. **~konduki** (forkonduki) Z *RE* 123b, 178a, 187b (~logi). **~kondukiĝi** Stank *Viv 1896*, 17. **~konsili** Z *RE* 124a. **~kuiri** Z *RE* 38a. **~kuŝi** Z *RE* 124b. ‖ **~lasi** Z *RE* 111b, 121a. **~laso** Z *RE* 192a (спускъ). **~ligi** Z *GVGE 1894*, 4b. **~loganto** Z *Ham 1894*, 23. **~logi** Z *RE* 115a, 149b (ĉarmi, logi), 187a (~i), 187b (~konduki), 202b, *MV* 42, *UV*. **~logisto** Z *RE* 149b. **~logo** Z *A 1905*, 2.2.

‖ **M-N** ‖ **~meti** Z *RE* 121a, 124a, 124b (dufoje), 182a, 183b, *GVGE 1894*, 5a (abbrechen). **~metiĝi** Z *RE* 123a. **~mordeti** Z *GVGE 1894*, 4b. **~mordi** Z *GVGE 1894*, 4b. **~morditaĵo** Z *GVGE 1894*, 5a. **~mordo** Z *GVGE 1894*, 5a. **~nomiĝo** Boi *Mona 1902*, 12. **~nove** Z *FE 1894*, 33.9, 33.22. **~nune** Tolk *Voron ~1900*, 2.

‖ **P** ‖ **~pagejo** Z *RE* 200b. **~pagi** Z *RE* 136b. **~pago** Z *RE* 37a, 105a, 115b, 146b, *MV* 50, *UV*. **~pendi** Z *DL* 6, *MV* 51, *UV*, FE 1894, 28.2. **~portadi** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12. **~premi** Z *RE* 104a (*~premi sur la vizaĝon*). **~preni** Z *RE* 123a, 125a, 177a (malgrandigi, debati [de'bat'i]; dua fojo), 186b (*de~i*; ~i), 208a, *GVGE 1894*, [3b] (*aldoni aŭ ~preni*), 4a (*~preni la tolon de la stablo*; ~stabligi; abbäumen {ark.}), 4b, 5a (abbrechen). **~prenita** Z *GVGE 1894*, [3b] (*la kovrilo estas ~prenita, forprenita*). **~prenite** Z *GVGE 1894*, [3b] (*de kvin ~prenite tri restas du*). **~preso** Z *GVGE 1894*, 4b. **~puŝi** Z *RE* 191b, 198b (~bati).

‖ **R** ‖ **~ricevi** Z *GVGE 1894*, 4b (abbekommen). **~rompi** Z *GVGE 1894*, 5a (abbrechen). **~rompiĝi** Z *GVGE 1894*, [3b] (*la tenilo ~falis, ~rompiĝis*), 5a (abbrechen). **~ruli** Z *RE* 181b.

‖ **S** ‖ **~salti** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 125, *GVGE 1894*, 4b (~stari, ~fali; abbersten {ark.}). **~sendi** Z *RE* 111b. **~skribi** Z *RE* 191b. **~skui** Z *RE* 196b. **~skulptaĵo** Z *RE* 185a (слѣпокъ, nun слепок,

«imita bildo»). **~stabligi** Z *GVGE 1894*, 4a (~preni la tolon de la stablo; abbäumen {ark.}). **~stari** Z *GVGE 1894*, 4b (~salti, ~fali; abbersten {ark.}).

‖ **Ŝ** ‖ **~ŝanĝi** Z *RE* 186a (сменять). **~ŝanĝo** Z *RE* 186a (смена). **~ŝeli** Z *RE* 91b. **~ŝeliĝi** Z *GVGE 1894*, 5a. **~ŝiri** Z *RE* 126a, 179b, 193a, *GVGE 1894*, 4a (*~ŝiri baston*; abbasten), 4b (detranĉi), 5a (*~ŝiri foliojn*), 5a (abbrechen). **~ŝiriĝi** Z *RE* 115b. **~ŝraŭbi** Z *RE* 123b. **~ŝtupi** Lor *LernCs 1890*, 15 (*Vero ne ~ŝtupas*).

‖ **T** ‖ **~tavoliĝi** Z *GVGE 1894*, 5a (dufoje). **~tavoliĝo** Z *GVGE 1894*, 5a. **~teni** Z *RE* 179b, 210a, *MV* 66, *UV*. **~tiri** (fortiri) Z *RE* 123b, 187b. **~tranĉi** Z *GVGE 1894*, 4b (deŝiri). **~turni** Z *RE* 123b (dufoje); Beau *EFr 1903* (*~turni la okulojn (~)*).

‖ **U-Z** ‖ **~uzi** Z *GVGE 1894*, 5a (foruzi, eluzi). ‖ **~vena** Z *RE* 158b. **~veni** Z *RE* 158b, *MV* 71, *UV*, *FE 1894*, 36.13. **~venigo** Z *GVGE 1894*, 4b. **~veno** Z *RE* 158b, *GVGE 1894*, 4b. **~verŝi** Z *RE* 184a. **~verŝo** Z *RE* 124b. **~vesti** *SvE 1893*, 5 (afkläda). **~viŝi** Z *RE* 124a (dufoje), 194a (~froti), 214b (viŝi). **~volvi** Z *RE* 123b (dufoje). ‖

sen~pendiĝo Waś *E-isto* Maj. 1894, 90.

De/ [1894: *~ino*] **~o 2** (ark., *Dio*). ‖ **~ino** (ark., *Di/in/o*) Z *FE 1894*, 2. ‖ „Lingvo universala“, pra-Eo de 1881, havis la vorton *Deo*, vd. Kiselman, EES 5, 129.

debat/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (débat); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914; *Cion 1926*, 13 (*la tuta problemo estas ankoraŭ objekto de ~oj*). ‖ **~i** GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927* (baza formo).

debet/ [1904] **~o** (ekon.) (antaŭe *debit/o* kun -i-) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~i** Z *EG 1904* (debetieren, belasten); GM *EFr 1910*. ‖ **~konto** Z *EG 1904* (Debet, Soll); Mott *EEn 1906*. **~libro** GM *EFr 1910*.

debit/ [1903] **~o** (ekon.) (ark., *debet/o* kun -e-) Beau *EFr 1903* (débit *(opposé de crédit)*); Mott *EEn 1906* (debit (*opp. to credit*)); Sutk *ERu 1927*.

debut/ [1909] **~o** Bend *DkE 1909*, 160; Sutk *ERu 1927*.

dec/ [1889] **~i** Z *RE* 103b, 155b, 185a (*(ĝi°) decas*, nun: *decas* (sen *ĝi*) aŭ *oni devas*), *MV*, *UV*, *Ifig 1908*, 11 (*Ĉu ~as tro malŝati siajn farojn?*). ‖ **~a** Z *RE* 103b. **~e** Z *RE* 185a; GM *EFr 1910*. ‖ **mal~a** GM *EFr 1910*. **mal~aĵo** GM *EFr 1910*. **sen~aĵo** GM *EFr 1910*.

Decembr/ [1888] **~o** Z *DL* 29 [16.6] (*La dek du monatoj de l' kristana jaro estas: Januaro,* […]*, Decembro*), *RE* 38a, *MV*, *UV FE 1894*, 12.13.

decemvir/ [1910] **~o** (hist.) (pol.) GM *EFr 1910*.

deciar/ [1910] **~o** (meteol.) GM *EFr 1910* (déciare; ne en *PIV 2005*).

decid/ [1887: *~a*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 4, *RE* 103b (*konsiderinte ~i*), 140b, 144a, 175b (dufoje: *~i*, ~iĝi), 214a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 111 (*La juĝisto* [...] *decidis, ke* [...]). ‖ **~a** Z *UL* 23 (*~a hor'*); G *Blov 1888*, 18 (*~a klarigo*); Z *RE* 175b. **~e** Z *RE* 125b. **~o** Z *DL* 7; G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 140b, *Ham 1894*, 70.4 (*≈o estas sklavo de l' memoro*). ‖ **~anta** G *Blov 1888*, 6 (*~anta tago*). **~eco** Beau *EFr 1903* (décision *(qualité de)*); Mott *EEn 1906*. **~ema** Z *RE* 175b. **~iga** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~igi** Z *DL* 9; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Z *RE* 175b (~i). **~ita** Z *UL* 21 (*~ita afero*). ‖ **antaŭ~i** G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 162a. ‖ **mal~ema** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*vagaj kaj mal~emaj* […] *volo kaj ideoj*). **ne~ebla** Z *RE* 110b. **sen~a** Z *RE* 110b.

decigram/ [1910] **~o** (mez.) Keller *EEn 1910*, 239; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

decilitr/ [1904] **~o** (mez.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Keller *EEn 1910*, 239; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

decimal/ [1907] **~a** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914. ‖ **~o** Sutk *ERu 1927*.

decimetr/ [1903] **~o** (mez.) Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Keller *EEn 1910*, 240; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

decister/ [1910] **~o** (mez.) (dekono de kuba metro) GM *EFr 1910* (décistrère; ne en *PIV 2005*).

deciv/ [1927] **~i** (trompi) Sutk *ERu 1927* (обмануть [...]; EN to deceive, pron. -i-).

deĉifr/ [1889] **~i** Z *MV* (entziffern), *UV*; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 66; Nyl *LI* Apr. 1900, 64b (*vortoj, kiujn ni ne sciis ~i*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~o** GM *EFr 1910*. ‖ **ne~ebla** GM *EFr 1910*. ‖ Kp. *ĉifro*.

Dedan/ [1924: ~] [**~o**] (hist.) (urbo) Luyk *Iŝtar* 1924, 51.4 (*ora kolĉeno* [...] *el foiro en ~*). ‖ **~ano** Luyk *Iŝtar* 1924, 69.2 (*katenita besto ne timigas Jaŝabon, famekonatan ~anon*).

dediĉ/ [1889] **~i** Z *RE* 115b, *MV*, *UV*; GM *EFr 1910* (*sin ~i al*). ‖ **~o** Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ **en~i** GM *EFr 1910*.

dedukt/ [1902] **~i** (filoz.) Boi *Mona 1902*, IX [a] ([*ĉu oni devas preferi*] deduk, ~ *aŭ* dedukci*?*); Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 3-1921.

defek/ [1910] **~i** (ark., *feki*) GM *EFr 1910* (déféquer). ‖ **~aĵo** (ark., *fekaĵo*, *ekskremento*) GM *EFr 1910* (excrément).

defend/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 115a, 126a (dufoje), *MV*, *UV*. ‖ **~o** GM *EFr 1910* (~ado). ‖ **~ado** *LI* Dec. 1895, 15 (*La licentiato° devas skribi propran sciencan verkon, post kies publika kaj aprobita ~ado, li fariĝas doktoro de l' filozofio*); GM *EFr 1910* (~o). **~into** Z LR (ĉ. 1903) (≈into la patron *mi ne konsilas uzi, sed mi preferas* ~into de la patro [El privata let., cit. de P. FRUICTIER en *Esperanta Sintakso*, 1903, p. 13]). ‖ **el~i** Z *RE* 126a. **sen~a** GM *EFr 1910*. **sin~o** (jur.) GM *EFr 1910* (*necesa sin~o*). ‖ **regno~a** (hist.) Barth *Ludo 1928*, 12 (*regno~a soldato* [nomo de la germ. armeo en la 1920-aj jaroj „Reichswehr“]).

defensiv/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~o** GM *EFr 1910*.

defi/ [1906] **~i** Z *GE 1906*, 223 (trotzen *(herausfordern)*); GM *EFr 1910*; Wü *EV 1923* (1. = provoki. 2. = spiti, maltimi, maleviti); OA 9-2007 (*~i boksan ĉampionon*; *~i iun batali*; *~i iun je/al batalo*; *~i amikon ŝakludi*; (fig.) *ŝakludo ~as la intelekton*). ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

deficit/ [1893] **~o** (ekon.) [Z] *E-isto* Jan. 1893, 7 (*la presado* [...] *kreis ankoraŭ ~on de 12 rubloj*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

defil/ [1910] **~i** (mil.) GM *EFr 1910*.

definitiv/ [1903] **~a** Z [preciza fonto nekonata, laŭaserte el let. de Z] (*ripeti tiun inviton, eble kun peto pri ~a respondo*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~igi** GM *EFr 1910*.

degel/ [1889] **~i** Z *RE* 200b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 126a. ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **~aĵo** Z *RE* 161a; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **~igi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ **mal~i** GM *EFr 1910*.

degener/ [1889] **~i** Z *RE* 27a, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 4a. ‖ **~o** Z *GVGE 1894*, 4a (Abartung° {ark.}). ‖ **~ado** ISR 1906 [enh.]* (*La obstetrikaj signoj de la ~ado*). **~aĵo** Z *RE* 27a. **~igi** GM *EFr 1910*. **~inta** Wicke *Galero 1922*, 7 (*milito ~inta*). **~ulo** Z *RE* 27a.

degrad/ [1889] **~i** Z *RE* 167a, *MV*, *UV*.

dehisk/ [1910] **~a** (bot.) GM *EFr 1910*.

deism/ [1889] **~o** Z *RE* 38a (деизмъ; en la sekvanta linio sidas *di'ist'* kun -i-.); Beau *EFr 1903* (déisme); Mott *EEn 1906*. ‖ RIM. Post la oficialigo de *ism/* en 1914 / 1919 nun prefere *di/ism/*.

dej/ [1910] **~o** (hist.) (pol.) GM *EFr 1910* (dey).

deĵor/ [1889] **~i** Z *RE* 37b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** GM *EFr 1910* (~ado). ‖ **~ado** GM *EFr 1910* (~o). **~anta** *SennR* Nov. 1923, 26 (*~antaj gardistoj*). **~ejo** GM *EFr 1910* (service *(d'un médecin)*). ‖ **garde~i** GM *EFr 1910* (→ *gard*).

dek [1887] Z *UL* 31, [v], *DL* 17 (~ *kvina*), 29 (~ *du*), *UL* HE 49 [g] (~ *sep*), 49 [g] (~ *tri*), *RE* 38b (~; ~-), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12.4 (*Li faris ĉion per la ~ fingroj de siaj manoj*). ‖ **~a** Z *DL* 22; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **~e** Meier *GramDe 1891*, 20 (*zehntens*). **~o** Z' *UL* YI *1888*, *1888*, 33 [g] (*la ~o*); G *Blov 1888*, 11 (*~o da verstoj*); Z *RE*

38b (dufoje); Lib *LernLv 1889*, 7; Z *FE 1894*, 32.7 (*Mi aĉetis ~on da ovoj*). ‖ **~obla** Z *RE* 38b; GM *EFr 1910*. **~onaĵo** GM *EFr 1910* (dîme). **~ono** Z *RE* 38b; GM *EFr 1910*. **~uma** (nun ankaŭ *decimala*) GM *EFr 1910* (décimal). ‖ **~du** Z *RE* 46; GM *EFr 1910*. **~-dua** Z *FE 1894*, 12.13 (*Januaro estas la unua monato de la jaro, Aprilo estas la kvara, Novembro estas la ~-unua, Decembro estas la ~-dua*). **~duo** Z *DL* 18; G *Kond 1890*, 16 (*Donu unue tri ~duojn da ostroj*); Z *FE 1894*, 14.4 (*Mi aĉetis ~duon (aŭ ~-duon) da kuleroj kaj du ~duojn da forkoj*); GM *EFr 1910*. **~kopeko** Z *RE* 35a. **~onmortigi** GM *EFr 1910* (décimer). **~milo** Z *DL* 15. **~sepjara** G *Blov 1888*, 5. **~sescent** Wicke *Galero 1922*, 16 (*~sescent maltimemaj viroj*). **~sesjara** G *Blov 1888*, 9. **~tago** GM *EFr 1910* (décade). **~unua** Einst *Plen 1888*, 24; Z *FE 1894*, 12.13 (*Januaro estas la unua monato de la jaro,* […]*, Novembro estas la ~-unua*).

‖ **A-K** ‖ **du~** Z *DL* 17 (*du~ kvar*), 18 (*du~ dua*), 18 (*Du~ unu*), 26 (*du~ naŭ*); G *Blov 1888*, 16 (*du~ ses*); Z *FE 1894*, 12.7 (*≈ kaj ~ faras du~*), 12.8 (*Kvar kaj ~ ok faras du~ du*); GM *EFr 1910*. **du~ kvar** Z *RE* 198a (*horoj*; сутки, «diurno»). **du~a** Z *DL* 17, *FE 1894*, 12.14 (*La du~a (tago) de Februaro estas la kvindek-unua tago de la jaro*). **du~kvarhore** Z *RE* 145a. (laŭtage; посуточно). **du~kvaro** Z *RE* 38b (десть). **du~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*du~o da gastoj ĉirkaŭis Ĥaldean rakontiston*). **kvar~** Z *DL* 18 (*kvar~ naŭ*), 29 (*kvar~ kvin*), *FE 1894*, 12.9. **kvar~jara** G *Blov 1888*, 9. **kvin~** Z *DL* 17 (*kvin~ unua*); Einst *Plen 1888*, 24 (*kvin~ minutoj*). **kvin~a** Z' *UL* Yɪ *1888*, *1888*, 32 [g]. **kvin~unua** Z *FE 1894*, 12.14.

‖ **L-Z** ‖ **naŭ~** Z *DL* 18 (*naŭ~ kvar*), *FE 1894*, 12.10 (*Mil okcent naŭ~ tri*). **ok~** Einst *Plen 1888*, 8 [g] (*mil okcent ok~ ok*). **sep~** Z' *UL* Yɪ *1888*, *1888*, 32 [g] (*sep~ kvin*); Z *FE 1894*, 12.9. **ses~** Z *DL* 17 (*Ses~ minutoj*), *FE 1894*, 12.12 (*ses~ sekundoj*). **tri~** Z *UL* 36 [g] (*tri~ tri*), *DL* 18 (*tri~ dua*), *FE 1894*, 12.9 (*Tri~ kaj kvar~ kvin faras sep~ kvin*).

dekad/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

dekadenc/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. **~i** GM *EFr 1910*.

dekagram/ [1904] **~o** (mez.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Keller *EEn 1910*, 240; OA 2-1914.

dekalitr/ [1904] **~o** (mez.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Mott *EEn 1906*; Keller *EEn 1910*, 240; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

dekalog/ [1910] **~o** (reli.) GM *EFr 1910*; *PVS 1954*.

dekametr/ [1903] **~o** (mez.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Keller *EEn 1910*, 240; GM *EFr 1910*.

dekan/ [1903] **~o** *FK 1903*, 3.19 (*Mia sinjoro* [...] *petas vin, sinjoro ≈o, akceptu tiun ĉi malgrandan donacon*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*.

dekant/ [1894: *~ado*] **~i**. ‖ **~ado** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*~ado de ... kokoj!* [tiel; tripunkto en la orig.]).

dekat/ [1910] **~i** (tek.) GM *EFr 1910* (décartir).

Dekkan/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

deklam/ [1889] **~i** Z *RE* 38a, *Ham* ²*1902*, 65.31 (*Mi aŭdis, kiel vi unu fojon ~is parolon*); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 109.20 (*ni multe ~as pri sendependeco*); OA 1-1909. ‖ **~o** Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (~ado). ‖ **~ado** GM *EFr 1910* (~o). **~ante** Z *Reviz 1906*, 49.6 (*mi estas kontenta. (≈ante) Laberdano ! Laberdano !*). **~isto** GM *EFr 1910*. **~ite** Z *Ham* ²*1902*, 66.32 (*tre bone ~ite: kun sento, kun estetika tono*). ‖ **ek~i** Stank *Viv 1896*, 19 (*fr-ino Kartuŝ ek~is iom da fragmentoj el Demono kaj Miltono*)

deklar/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (deklarieren; ne en *EG 1904*), *Rab 1908*, 76.29 (*~as sin propravole sklavo de Amalio*); OA 1-1909; GM *EFr 1910* (apud *deklaracii*). ‖ **~o** GM *EFr 1910* (apud → *deklaracio*).

deklaraci/ [1889] **~o** Z *RE* 38a (декларація); Beau *EFr 1903* (déclaration); Z *EG 1904*; Mott

EEn 1906; Z *Rev 1908*, 76.28 (*Se mi ne eraras, vi faras ~on pri mia filino?*); GM *EFr 1910* (apud *deklaro*); OA 3-1921. ‖ **~i** GM *EFr 1910* (baza formo; apud *deklari*) ‖ Kp. *deklar/i*.

deklin [1927] **1** (prepozicio) Vo-Ko *EEt 1927*.

deklin/ [1889: *~iĝi*] **~i 2** (ĝenerallingva) Mott *EEn 1906* (to fall off). ‖ **~iĝi** Z *E-isto* Nov. 1889, 3 (*ĉu ili efektive elektis la bonan vojon au ~iĝis flanken*). **~iĝo** Lojko *Ezop 1891*, 3 (*leganto trovos kelkajn ~iĝojn de kutima stilo de nia lingvo*). ‖ **sen~iĝa** Z *Ham* [2]*1902*, 34.6 (*De mi, kies la amo estis sankta, sen~iĝa ĉiam de la ĵuro farita en la tago de l' edziĝo*).

deklin/ [1906] **~i 3** (gram.) (sin. de *deklinaci/i*) Mott *EEn 1906* (to decline); Z Cirk. Let. al la ... LK – Pri Neologismoj" (1906-11-22) [= LZ I 317].

deklinaci/ [1889] **~i** (gram.) (prop. sin. *deklin/i 2*) Z *RE* 182b, *MV*, *UV*; GM *EFr 1910* (derivaĵo). ‖ Kp. *dekliv/i 2°*. ‖ **~o** Z *RE* 182b, *GVGE 1894*, 4a; Mott *EEn 1906* (baza formo); GM *EFr 1910* (baza formo); AV (baza formo). ‖ **~ebla** Z *GVGE 1894*, [3b].

dekliv/ [1889] **~o 1** (de monto) Z *RE* 81b, 124b, 181b, 192a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 139b, 140b (пологий, «malkrute ~a»); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **~e** Z *GVGE 1894*, [3b] (malsupren, de la monto; bergab). ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*. **~eco** GM *EFr 1910*.

dekliv/ [1921] **~i 2** (ark., *deklinaci/i*) Diett *Gold 1921*.

dekokt/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (décoction).

dekolt/ [1893] **~i** Z *UV*; GM *EFr 1910*. ‖ **~ita** *FK 1903*, 155.4 (*Ŝia tre ~ita vesto*).

dekor/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (apud *dekoracii*); AdE OKA 7, 1967-06-20 [= Aktoj I, 73] (*Apud la oficialaj substantivoj* [...], dekoracio *(teatra dekoracio),*[...] *estas tolerataj la pli simplaj verboj:* [...], ~i, [...] *(..., ~i domon, ...)*). ‖ **~o** GM *EFr 1910*. ‖ **~isto** GM *EFr 1910* (décorateur).

dekoraci/ [1889] **~o** (kp. *dekor/o*) Z *RE* 38a; Jon *ESv 1893*, 58; Mott *EEn 1906*; OA 3-1921; AdE Aktoj I, 73 (*teatra ~o*). ‖ **~a** Stank *Viv 1896*, 19 (*~an parton administradis s-ro Ĵoli*). **~i** GM *EFr 1910* (baza formo, apud *dekori*). ‖ **~isto** GM *EFr 1910*.

dekret/ [1904] **~o** (jur.) Beau *EFr 1904* (décret [subst.]; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (Dekret, Verfügung; derivita formo); Mott *EEn 1906*; Z *Ifig 1908*, 19 (*Severa estis la ~' de l' dioj*); OA 1-1909. ‖ **~i** Z *EG 1904* (dekretieren, verfügen; baza formo); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

dekster/ [1888] **~en** (ark., *dekstr/*) G *Blov 1888*, 10.

dekstr/ [1887] **~a** (kp. ark. *dekster/°*) Z *UL* [v], *RE* 38b (*~a mano*), 92a, 147a, *MV*, *UV*, FE 1894, *28*. ‖ **~e** Z *RE* 23b, 147a, *FE 1894*, 28.7 (*Ni disiĝis kaj iris en diversajn flankojn: mi iris ~en, kaj li iris mal~en*). **~en** Z *RE* 23b, 147a; GM *EFr 1910*. **~o** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 67; GM *EFr 1910*. **~uma** GM *EFr 1910*. ‖ **~amanulo** GM *EFr 1910*. ‖ **mal~a** (kp. ark. *sinistra°*) Z *RE* 92a, *MV* 17, *UV* (→ *dekstr*). **mal~e** Z *RE* 19, 127a, *FE 1894*, 28.7, *GVGE 1894*, [3b]; GM *EFr 1910*. **mal~ulo** Z *RE* 92a. **mal~uma** GM *EFr 1910*.

dekstren/ [1910] **~o** (kem.) (ark. *dekstrino*) GM *EFr 1910* (apud *dekstrino*).

dekstrin/ [1910] **~o** (kem.) (kp. ark. *dekstreno°*) GM *EFr 1910* (apud *dekstreno*).

Delavar/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) M, S *PropN 1910*.

deleg/ [1903] **~i** Beau *EFr 1903* (déléguer); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~ito** Beau *EFr 1903* (*(un)* délégué); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ Kp. *delegaci/*.

delegaci/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (délégation); Mott *EEn 1906*; OA 3-1921. ‖ **~i** GM *EFr 1910* (apud *delegi*). **~o** GM *EFr 1910* (~itaro). ‖ **~itaro** GM *EFr 1910* (~o). **~ito** GM *EFr 1910* (apud *delegito*). ‖ Kp. *deleg/*.

Delf/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*; **~oj**, B *PropN 1910*.

delfen/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 38a, *MV*, *E-isto* Dec. 1889, 22b (*la ludantaj ~oj sin renversadis*), *UV*. ‖ RIM. Z PVZ 9, 236 [= LR 52 B (1911)] (*Tio*

sama [principo] e*stas ankaŭ kun la diversaj finiĝoj, kiujn mi en la* unua *tempo ŝanĝadis pro ilia simileco kun Esperantaj sufiksoj, sed kiujn mi* nun *ordinare ne ŝanĝas, sekve mi konsilas uzi -ilo, -ino, -ulo k.t.p.*).

delic/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; *NLR* Jul. 1956 [v] (delikata ĝuo). ‖ **~a** GM *EFr 1910*; BS *EDe 1952*, 242.

delikat/ [1889] **~a** Z *RE* 38a (деликатный), 113a, 203a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 113 (*ju malpli ia mano laboras, des pli ~a estas ĝia sento*); Stank *Viv 1896*, 4 (*pala vizaĝo* [...] *kadrigita per ~aj vangharetoj*), 15 (*~aj truoj de l' nazo*); Vic *Kiĥot* 1905, 15 ([kamparano] *maljuste vipanta iun ~an infanon*). ‖ **mal~a** Z *RE* 35b (malĝentila; брубый), 180b (*mal~a drapo*), 203b, *Ham 1894*, 114 (*mal~a sentaŭgulo*); Mott *EEn 1906*. **mal~ulo** Z *RE* 100a, 108b. ‖ **~sento** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*tre granda ~sento*).

delikt/ [1910] **~o** (jur.) GM *EFr 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. **~i** GM *EFr 1910*.

delikv/ [1910] **~a** (jur.) GM *EFr 1910* (déliquescent).

delir/ [1889] **~i** Z *RE* 12a, *MV*, *UV*; GM *EFr 1910* (derivaĵo). ‖ **~o** Majn *Manf 1891*, 7 (*Malsaĝaj ~oj!* [diraĵoj, paroloj]); Tolk *Voron ~1900*, 2 ([ni ne] *deziras aŭskulti vian frenezulan ~on*); GM *EFr 1910* (baza formo).

Delos/ [1895] **~o** (insulo en la Egea Maro, kie okazis fama festo ĉiun kvinan jaron) Ger *Fant 1895*, 8 (*la ŝipo revenis el ~o*). ‖ **≈a** Ger *Fant 1895*, 7 (*ŝipo de l'≈aj festoj*).

delt/ [1904] **~o 1** (la kvara litero de la greka alfabeto, Δ, δ) Z *EG 1904* (Delta); GM *EFr 1910*; OA 9-2007.

delt/ [1904] **~o 2** (geog.) (disbranĉiĝo de rivero ĉe enfluo en maron aŭ lagon) Z *EG 1904* (Delta); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 9-2007.

Dem. Resp. [1971] (pol.) (mll de *Demokratia Respubliko*) *PoŝAtl 1971* [enk. 11] ([hist.] *Germana* ~), [enk. 21] (*Vjetnama* ~).

demagog/ [1889] **~o** Z *RE* 38a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

demagogi/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; OA 3-1921.

demand/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 10; G *Blov 1888*, 18; Z *RE* 122a, 192a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 21.7 (*La filo de la reĝo* [...] *~is ŝin, kion ŝi faras tie ĉi tute sola kaj pro kio ŝi ploras*). ‖ **~a** Z *FE 1894*, 30.3 (*Se ni aldonas al ili la literon „k", ni ricevas vortojn ~ajn aŭ rilatajn: kia, kial, kiam, kie, kiel, kies, kio, kiom, kiu*), 30.9 (*Aldonante al la vortoj ~aj la vorton „ajn", ni ricevas vortojn sendiferencajn*). **~o** Z *Majn 87-1*, *DL* 4, *RE* 192a (~ado), *Ham 1894*, 112 (*Mi faros al vi alian ~on*), *FE 1894*, 41.7 (*Ĉu vi amas vian patron? Kia ~o! kompreneble, ke mi lin amas*). ‖ **~adi** Z *RE* 42a (esplori, el~i), 166b, 168b (el~i, esplori). **~ado** Z *RE* 192a (~o). **~anto** Z *DL* 4. **~aro** GM *EFr 1910* (questionnaire). **~inte** Z *DL* 10. ‖ **el~i** Z *RE* 42a (esplori, ~adi), 168b (~adi, esplori).

demarŝ/ [1926] **~o** (pol.) Benn *DeE 1926*, 453 ((diplomatischer) Schritt [nun ankaŭ *Demarche* de FR *démarche*]).

demenc/ [1957] **~o** (antaŭe *dementi/o*, *dement/ec/o*) War *GD 1957* (*frua, senila ~o*). ‖ **~ulo** War *GD 1957*.

dement/ [1910] **~a** (med.) GM *EFr 1910*; Wü *EV 1923* ([plej altagrade] *spiritmalforta*). ‖ **~eco** GM *EFr 1910*.

dementi/ [1909] **~o** (ark., *demenc/o*) Bend *DkE 1909*, 160.

Demetr/ [1910] **~o** (mit.) *PropN 1910* (en *PIV 2020* neesperantigita *Demeter* [!]).

demimond/ [1926] **~o** (soc.) Benn *DeE 1926*, 453 (Halbwelt).

demo/ [2020] (en kunmetaĵoj mll de *demonstra* aŭ *demonstro*) **~versio** Korĵ *Ondo* 2/2020.

demografi/ [1923] **~o** Wü *EV 1923*; *PIV 1970*; OA 9-2007 (*~o de la urboj*; *~o de la kamparaj regionoj*).

demokrat/ [1889] **~o** (pol.) Z *RE* 38a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*.

demokrati/ [1904] **~o** (pol.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 8-1974. ‖ **~a** *PoŝAtl 1971* #12 ([hist.] *Germana ≈a Respubliko*), #22 (*Vjetnama ≈a Respubliko*). ‖ Mll *Dem. Resp.*

demol/ [1890] **~i** Marig *LernIt 1890*, 33 (*Kion la lingvo volis, tion la lingvoj ~is*).

demon/ [1889] **~o** Z *RE* 38a (diablo), *MV*; *E-isto* Jan. 1893, 13; Z *UV*, *Ham 1894*, 24 (*Spirito sankta, aŭ ~' terura*); Luyk *Iŝtar* 1924, 15.3 (*interrilatiĝo kun ~oj*). ‖ **~adoraĉo** Luyk *Iŝtar* 1924, 11.5 (*Krom nemultaj disaj fideluloj, la tuta mondo dronas en ~adoraĉo*).

demonstr/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (apud *demonstracii*) GM *EFr 1910* (démontrer *(rasisonnement)*).

demonstraci/ [1910: *~i*] **~o** OA 3-1921. ‖ **~i** GM *EFr 1910* (apud *demonstri*).

demonstrativ/ [1904] **~o 1** (gram.) Z *EG 1904* (Demonstrativpronomen [montra pronomo]); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*~o* mankas). **~e** B *VdE 1910*.

demonstrativ/ [1910] **~a 2** (evidente pruvanta, klare montranta) B *VdE 1910* (*~a atesto*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~e** B *VdE 1910*.

Demosten/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ teksto] (*citi tekston de ~o*).

denar/ [1889] **~o** (hist.) (mono) Z *RE* 39a, *MV*, *UV*; Mott *EEn 1906* (denarius (*an old coin*); (jur.) *la ~o de l'vidvino*, the widows mite). ‖ Kp. *dinaro*.

denominator/ [1910] **~o** (mat.) (nun ankaŭ *nom/ant/o*) GM *EFr 1910*.

dens/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 36b, 43a, 164a (*~a arbaro*; arbarego), 185b (*~a kremo*), 223a (*~a arbaro*; ~ejo), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 38.4 (*En somero ni trovas malvarmeton en ~aj arbaroj*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 36b (гуща, «feĉo; arbar~ejo»); Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*la ~aĵo de apudkuŝanta arbaro*); GM *EFr 1910* (~ejo). **~eco** GM *EFr 1910*. **~ega** GM *EFr 1910*. **~ejo** Z *RE* 223a (~a arbaro); GM *EFr 1910* (~aĵo); Barth *Ludo 1928*, 11 (*liberiĝo el ~ejo* [de dornarbustoj]). **~igi** Z *RE* 179b; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ **mal~a** Z *RE* 175a; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **mal~ejo** GM *EFr 1910*. **mal~ega** GM *EFr 1910*. **mal~iĝi** G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 175a; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **pli~iĝi** Boi *Perd 1904*, 6 (*en la nebulega parko pli~iĝis malhelaĵo*).

dent/ [1887] **~o 1** (anat.) (zool.) Z *UL* [v], *RE* 62b (*montri la ~ojn*), 75a (*kojna ~o*), 80a (*vanga ~o*), 181b (*montri la ~ojn*), *MV*, *UV* (dent | tooth | Zahn | зубъ | ząb), *FE 1894*, 7.2 (*La ~oj de leono estas akraj*), *EG 1904* (Zahn [anat., tek.], Zacken [tek.]); Ver *EncV 1910*; GM *EFr 1910* (*unua ~o* [de bebo]; dent de lait). ‖ **~a** Z *Adr 1896*, 21 (*doktorino de ~aj malsanoj*), *EG 1904* (gezähnt, zackig, Zahn-); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*~a radiko*); GM *EFr 1910*. **~i** Z *RE* 53a, 62b. ‖ **~aro** Z *EG 1904* (Gebiss° {Gebiß}); GM *EFr 1910*. **~ego** (zool.) [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*~ego de elefanto*); GM *EFr 1910*. **~eto** Z *RE* 62b. **~igi** GM *EFr 1910* (~umi). **~ista** Chris *DeE 1910*, 495a (*~ista prenilo*; Zahnzange). **~isto** Z *Adr 1889*, 22 (kp. *~kuracisto*); *JarL UEA* Maj. 1910, 81; Chris *DeE 1910*, 494b; GM *EFr 1910*. **~ingo** Chris *DeE 1910*, 494b (alveolo). **~umi** Ver *VocTT 1907*, 46a (~formigi; denteler), *EncV 1910* (denteler); GM *EFr 1910* (~igi).

‖ **A-K** ‖ **~absceso** (med.) Chris *DeE 1910*, 494b. **~eluzi** GM *EFr 1910*. **~forcepso** (med.) Ver *EncV 1910* (davier; speco de prenilo uzata por perforte eltiri la ~ojn). **~formigi** Ver *VocTT 1907*, 46a (→ ~umi; denteler). **~formiĝo** Ver *VocTT 1907*, 46a (dentition). **~kario** (med.) Chris *DeE 1910*, 494b (kario). **~kuracisto** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 30 (kp. *~isto*).

‖ **L-Z** ‖ **~ligneto** Chris *DeE 1910*, 495a (~purigilo; Zahnstocher). **~obroso** Chris *DeE 1910*, 494b **~doloro** Chris *DeE 1910*, 494b. **~okarno** (antaŭe ark. *dentoviando*°) Z *EG 1904*; Chris *DeE 1910*, 494b (gingivo). **~opulvoro** (hist.) (nun *dentopasto*) Chris *DeE 1910*, 494b. **~manko** Chris *DeE 1910*, 494b (Zahnlücke). **~purigilo**

GM *EFr 1910* (cure-dents); Chris *DeE 1910*, 495a (~ligneto; Zahnstocher). **~sono** (ling.) [Run] *E-isto* Maj. 1890, 41b (*frikativaj ~sonoj*). **~viando** (ark., *dentokarno*) Z *RE* 38b (kp. DE *Zahnfleisch*).

‖ **sen~a** Z *Ham 1894*, 114 ([kranio] *sen~a*); Beau *Sint 1901*, 2 ([viro] *preskaŭ sen~a*); Z *EG 1904* (zahnlos); Mott *EEn 1906*; Chris *DeE 1910*, 494b; B *VdE 1910* (*sen~a maljunulo*); GM *EFr 1910*. **sen~igi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (entzahnen°). ‖ **fals~aro** Ver *VocTT 1907*, 46a (dentier).

dent/ [1889: *tri~o*] **~o 2** (tek.) (kaj en aliaj analogioj krom filatelio → *~o 3*) Z *EG 1904* (Zahn [anat., tek.], Zacken [tek.]); B *VdE 1910* (*~de kombilo*); Ver *EncV 1910*. ‖ **~a** Z *EG 1904* (gezähnt, zackig, Zahn-); Mott *EEn 1906* (notched). **~i** Ver *EncV 1910* (dentizi; denter, tailler *(une roue)*). ‖ **~aĵo** Ver *EncV 1910* (~ostango); GM *EFr 1910* (same). **~aro** Ver *VocTT 1907*, 46a (denture), *EncV 1910*. **~igi** Z *EG 1904* (zähneln, [aus-]zacken). **~izi**, **~izita** vd. je *dentiz/i*. **~umaĵo** Ver *VocTT 1907*, 46a (dentelure); Chris *DeE 1910*, 495a (Zahnschnitt). **~umita** (bot.) (pp folioj, petaloj) Ver *EncV 1910* (denté). ‖ **~aĵlevilo** Ver *EncV 1910* (= kriko; cric; speco de levmaŝino esence konsistanta el levila ~ostango en~iĝanta kun radeto, kiun oni turnas per kranko). **~forma** Ver *VocTT 1907*, 46a (dentelé), *EncV 1910* [→ *~umi*] (*malgrandaj entranĉaĵoj pintaj, ~formaj*). **~formigi** Ver *VocTT 1907*, 46a (dentumi; denteler). **~hava** Ver *VocTT 1907*, 46a (denté), *EncV 1910* (= dentizita); GM *EFr 1910* (same); B *VdE 1910* (~riĉa). **~rada** Chris *DeE 1910*, 494b (*~rada fervojo*). **~radaro** Ver *EncV 1910* (train d'engrenages, trains de roues dentées). **~radeto** Ver *VocTT 1907*, 46a (pignon), *EncV 1910*; GM *EFr 1910*. **~rado** Ver *VocTT 1907*, 46a (roue dentée), *EncV 1910*; GM *EFr 1910*; Chris *DeE 1910*, 494b. **~riĉa** B *VdE 1910* (~hava). **~ostango** Ver *EncV 1910* (~aĵo; crémaillère); GM *EFr 1910* (same); Chris *DeE 1910*, 495a. ‖ **en~igaĵo** GM *EFr 1910* (engrenage). **en~iĝanta** Ver *EncV 1910* [→ ~aĵlevilo]. **en~iĝi** Ver *EncV 1910* [→ ~radaro]. ‖ **sen~igi** Mott *EEn 1906* (to break the teeth of a saw or other such object). **tri~o** (mar.) Z *RE* 205a; G *Kond 1890*, 28 (*al* [Pozidono Hermeso] *ŝtelis la tri~on*); Z *GVGE 1894*, [3a] (Aaleisen; Aalgabel), *EG 1904* (Dreizack); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*la tri~o de Neptuno*); GM *EFr 1910*.

dent/ [1894: *~ita*] **~o 3** (filatel.). ‖ **~a** (pp poŝtmarko; kp. *~ita*) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (dentelé); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (gezähnt). ‖ **~aro** (pp poŝtmarko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (dentelure). **~ita** (kp. *~a*) Tromp *E-isto* Feb. 1894, 21 ([poŝtmarko kun] *rando ne ~ita*); König *E-isto* Maj. 1894, 96 [r] (*De* [1858] *ĉiuj markoj estas ~ita[j]*). ‖ **sen~a** (pp poŝtmarko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (non dentelé). **sen~ita** (pp poŝtmarkoj) König *E-isto* Maj. 1894, 96 [r] (*sen~itaj randoj*).

dentiz/ [1910] **~i** (tek.) (laŭ Verax *dent/iz/i*) Ver *EncV 1910* (denti; denter; kp. dentumi, dentformigi). ‖ **~a** Ver *EncV 1910* (*~a maŝino*; fraiseuse, machine à tailler les dents). **~ita** Ver *EncV 1910* (denthava); GM *EFr 1910* (same).

denunc/ [1889] **~i** Z *RE* 41b, *MV*, *UV*, *EG 1904*. ‖ **~istoj** Ger *Fant 1895*, 6 (*Eble la ~istoj Melito kaj Anito ambaŭ ne estis pravaj*).

departement/ [1889] **~o 1** (sekcio de administracio) Z *RE* 38a; Beau *EFr 1903* (département); Z *EG 1904* (Departement); Mott *EEn 1906*; Z *Reviz 1906*, 45.25 (*Mi nur por du minutoj eniras la ~on*); OA 2-1914.

departement/ [1903] **~o 2** (pol.) (administraj regionoj en div. landoj) *FK 1903*, 180.2 (*la ~oj nordaj* [de Francujo]).

depend/ [1893] (vd. je *de/pend/*) Z *UV*.

depeŝ/ [1889] **~o** Z *RE* 38a (telegramo); Jon *ESv 1893*, 58; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Keller *EEn 1910*, 240. ‖ **kablo~o** (hist.) GM *EFr 1910* (cablogramme).

depon/ [1906: *~ita*] **~i** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 3-1921. ‖ **~ita** Z *Reviz 1906*, 65.4 (*mono* [...] *estas ~ita en la oficejo de la komuna prizorgado*).

deport/ [1909: *~o*] **~i** (jur.) War *GD 1957*. ‖ **~o** Bend *DkE 1909*, 160. ‖ **~ado** War *GD 1957* (déportation). **~ito** War *GD 1957*.

depot/ [1896] **~o 1** (ark., *tenejo*) *LI* Jan. 1896, 15 [r] (*~' da semoj*).

depot/ [1907] **~o 2** (mil.) Ver *VocTT 1907*, 46a, *EncV 1910*.

depoz/ [1926] **~i** (jur.) Benn *DeE 1926*, [452], 453 (aussagen).

deput/ [1889] **~i** Z *RE* 125b, *MV*, *UV*. ‖ **~ataro** Z *RE* 179b (popolkonsiliĝo; сеймъ, «sejmo»). **~ato** Z *RE* 25b (elektito), 38a; Mott *EEn 1906* (~ito). **~ito** Mott *EEn 1906* (~ato).

deputat/ [1903] **~o** Lengy *EHu 1903*; Duy *Pract 1906*.

deriv/ [1907] **~i** (gram.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 4-1929.

derviŝ/ [1954] **~o** (reli.) *PVS 1954*.

des [1887] Z *UL* [v] (→ *ju*), *DL* 11; Einst *Plen 1888*, 33; Z *RE* 207b, 226b (*ju - ~*), *MV* 17, 31 (→ ju), *UV*; Beau *EFr 1903* (*ju pli mi rigardas,des pli mi vidas ke ...*).

desatin/ [1889] **~o** (hist.) (mez.) (iama rusa mezurunuo de areo: 1,09 ha) Z *RE* 38b (*2400 kvadrataj fademoj*°; десятина; ne en *PIV 2020*).

desegn/ [1889] **~i** Z *RE* 224a, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 4b. ‖ **~o** Z *RE* 211a, 224a, *GVGE 1894*, 4b (dufoje). ‖ **~iĝi** Stell *LI LitAld 1905*, 8 (*sur ankoraŭ flama horizonto ~iĝis profilo de tiu fantastika roko*). **~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 72, 78. ‖ **flor~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 59.2 (*flor~aj tapiŝoj*).

desert/ [1903] **~o** (kuir.) Beau *EFr 1903* (dessert); *FK 1903*, 89.80 (*kiam oni alportis la ~on*); Mott *EEn 1906*; Beau *Delmas 1907*, 27.7 (*La servisto komencas alporti la ~ojn*); OA 1-1909.

design/ [1958] **~i** (pol.) (jur.) ([elekti aŭ nomumi personon posteulo en ofico: *oni ~is lin direktoro, kiu transprenos la ĉefan pozicion post la emeritiĝo de la aganta direktoro*; *~ita prezidento de Usono (elektita, sed ne jam enoficigita)*]; Fʀ désigner, Dᴇ designieren, [Eɴ to designate, Eѕ, Pᴛ designar]) Pech *EHu 1958*, 14; Szerd *HuE 1996*, 391a (→ kijelől).

desinfekt/ [1904] **~i** (kp. ark. *dezinfekti* kun -z-) Z *EG 1904*, *ER 1909*; War *GD 1957*. ‖ **~o** Z *EG 1904*. ‖ **~ado** War *GD 1957*. **~aĵo** War *GD 1957*. **~ilo** War *GD 1957*.

desmidi/ [1952] **~o** (algo *desmidium*) BS *EDe 1952*.

despot/ [1889] **~o** Z *RE* 38b; Mott *EEn 1906*. ‖ **~a** *FK 1903*, 79.3 (*≈a urbestro ofendis unu urbanon*). ‖ Kp. *despotism/*, nun *despot/ism/*.

despotism/ [1906] Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 88,29 (*kurbiĝi sub la jugon de la ~o*). ‖ Rɪᴍ. Post la oficialigo de *–ist'* interpretinda kiel *despot/ism/*.

destin/ [1906] **~i** Z *Reviz 1906*, 89.27 (*Jen efektive, tiel ~is la sorto*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909 (vb.); Diett *Gold 1921*. ‖ **~o** (antaŭe *antaŭdifino*) Z *Rab 1908*, 99.19 (*la kota rondo de la homa ~o*); G *NovAnt 1909*, 19 [t] (*Via ≈o*); Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*ŝajnas, ke ili* [la Izraelidoj] *tute malatentas la altan ~on proponitan al ili* [de Dio]). ‖ **~ita** Z *Reviz 1906*, 64.2 (*Mi ne kuraĝas* [...] *forpreni tempon, ~itan por sanktaj devoj*). ‖ **antaŭ~i** Mott *EEn 1906*.

detal/ [1888] **~a** G *Blov 1888*, 9 (*~a ordono*); Z *RE* 116a, 138b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (détaillé). ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (détail); Mott *EEn 1906* (baza formo). **~e** Mott *EEn 1906*. **~i** Mott *EEn 1906*. ‖ **~aĵo** (ark., *~o*) Wicke *Galero 1922*, 14 (*morgaŭ vi ekscios la ~aĵojn*°). **~aro** Boi *Mona 1902*, 13 (*~aro de tio kio ŝanĝiĝas*).

detektiv/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (Geheimpolizist° {nun prefere *Detektiv*}; ne en *EG 1904*), *ER 1909*; OA 9-2007 (**1** polica esploristo; **2** privata esploristo).

determin/ [1903] **~i** Beau *EFr 1903* (déterminer *(fixer quelque chose qui est uncertain)*); Z *EG 1904* (determinieren, bestimmen); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (déterminer | to determine | bestimmen).

detru/ [1887: ~] **~i** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 121, *RE* 168a, 174b (renversi, faligi), 188b, 202b,

212b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 5a (abbrechen). ‖ **~ebla** Z *DL* 38. **~egi** Mott *EEn 1906* (to demolish). **~ita** Z *UL* 21 (*vivo ~ita*). ‖ **ne~ebla** Einst *Plen 1888*, 20 [g].

Deŭtronomi/ [1903] (reli.) **~o** Hay *The-E* Nov. 1903, 10.

dev/ [1887: *~o*] **~i** Z *UL* 20 [v]; G *Blov 1888*, 6; *RE* 41a, 41a (*oni ~as*), 103b (*oni ~as*), 113a (*oni ~as*), 185a (*oni ~as*; (ĝi)° decas), *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*, *FE 1894*, 13.3 ([la] *infano ~is du fojojn en ĉiu tago iri ĉerpi akvon*), 22.16 (*Homo, kiun oni ~as juĝi, estas juĝoto*). ‖ **~a** Z *RE* 117a. **~o** Z *UL* 22; Einst *Plen 1888*, 26; Z *RE* 41a, 135b; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *Ham 1894*, 108 (*la deziro kaj la ~o / Fariĝas nur sopiro fanfarona*). ‖ **~ata°** Z *RE* 41a (должный, «devigita»), 42 (достодолжный, «devigita»). **~iga** Z *A 1905*, 3.1 (*obei* [...] *leĝojn* [...], *kiuj estas egale ~igaj por la regantoj kaj regatoj*). **~ige** Mott *EEn 1906*. **~igi** Z *DL* 4, *RE* 58, 108b, 112b, 142a, 153b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 13.2 (*Ŝi ~igis ŝin manĝi en la kuirejo kaj laboradi senĉese*). **~igita** Einst *Plen 1888*, 32; Z *RE* 153b. **~igo** Z *RE* 26b (*ricevi per ~igo*). **~iĝi** Mott *EEn 1906*. **~onta** G *Blov 1888*, 15. ‖ **el~igi** Z *Ham 1894*, 11 (*Li el~igis la permeson mian*); Barth *Ludo 1928*, 17 (*nenion ili povus el~igi el li* [per batoj]).

deven/ [1906] **~i** (antaŭe *de/ven/i*). ‖ **~o** Mott *EEn 1906* (baza formo). ‖ **~aĵoj** Mott *EEn 1906* (derivatives).

devi/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

deviaci/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr déviation).

deviz/ [1889] **~o** Z *RE* 37b, 91a, *MV* (Devise), *UV*; Zakr *LI* Okt. 1898, 158 (*la profunda kredo* [...] *de tiuj, kiuj elektis al si tiun ĉi ~on*); Desh *Avent 1907*, 5 (*insigno kaj ~o* [sur ŝildo]).

dezert/ [1887: *~a*] **~o** (geog.) Z *UL* [v], *RE* 163b, *MV*; Lor *LernCs 1890*, 16 (*Iru en ~on*); Z *UV*. ‖ **~a** Z *UL* 19 (*tero ~a*), *RE* 7a (senhoma), 163b; Mott *EEn 1906*. ‖ **~eca** Wicke *Galero 1922*, 20 (*Mia animo prezentas ~ecan aspekton*). **~eco** Z *Ifig 1908*, 15 (*mi ne sentis / La ~econ de loĝejo mia*). **~iganto** Wicke *Galero 1922*, 7 (*ekstermi la ~igantojn* [...] *de la patrujo*).**~igi** Z *RE* 121a. **~ulo** Z *RE* 163b; Beau *EFr 1903* (solitaire, anachorète); Mott *EEn 1906*. ‖ **~-reĝo** G *NovAnt 1909*, 5 (lit., *kozako*).

dezinfekt/ [1906] **~i** (ark., *desinfekt/i* kun -s-) Mott *EEn 1906* (to disinfect). ‖ **~o** Mott *EEn 1906* (disinfection).

dezir/ [1887: *~ante*] **~i** Z *UL* 22, [v]; G *Blov 1888*, 4 [a]; Z *RE* 40a (доброжелательствовать: *bonan ~i* {bon~i}), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10 (*Mi ~as al vi bonan tagon, sinjoro!*). ‖ **~o** Z *Schl 1887*, 121, *DL* 42, *RE* v [a], *RE* 126b, 139a, 146a (*volupta ~o*; volupto), 168a (*ricevi ~on*), *Ham 1894*, 108 (*la ~o kaj la devo / Fariĝas nur sopiro fanfarona*), *FE 1894*, 42 (*Mi volonte plenumis lian ~on*). ‖ **~ante** Z *UL* 20-21, *Ham 1894*, 114 (*~ante ricevi* [la ĉevalon] *donace*). **~anto** Z *DL* 5. **~ata** Z *Ald 1888*, 1; Einst *Plen 1888*, 26. **~ate** Z *Ald 1888*, 11. **~egi** Z *RE* 3b (avidi), 143b; Mott *EEn 1906*. **~ego** Z *DL* 36, *Ifig 1908*, 21 (*Por kontentigi brulan ~egon*). **~inda** Z *DL* 8 (*~inda celo*). **~ita** G *Blov 1888*, 17. ‖ **ek~i** *LI* Apr. 1896, 59 (*ek~i reformojn*). **ek~o** Z *Ifig 1908*, 15 (*plenumo / De ĉiu via nobla ek~o!*). ‖ **bon~o** Z *Ifig 1908*, 14 (*Plenumi la konsilon bon~an*). **cel~o** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*kapti la fruktojn de miaj cel~oj*).

Dhafer/ [1924] [**~o**] (hist.) (topo.) Luyk *Iŝtar* 1924, 33.5 (*knabino el bona* [...] *familio en ~ en Hadamaut* [tiel au]). ‖ Rim. Kvankam malofta, la sonkombino „d-h“ laŭ ni estas prononcebla kaj fundamentkonforma.

dharm/ [1959] **~o** (reli.) Sek *Nepal 1959*, 210 (formo pref. al *darmo*).

Di/ [1887] **~o** Z *UL* 19, [v], *DL* 20 [5.23] (*~o estas la kreinto kaj la reganto de l' mondo*), 25 (*la ≈oj*), 34 [18.9.1] (*dank' al ~o*); G *Blov 1888*, 19, 21 (*~o mia!*); Z *RE* 10a (*agrabla al ~o*; pia), 10b (*~o* [dufoje]; ~eco), 10b (*~o volu*), 10b (*~o gardu*), 34a (la Sinjoro; господь), 47a (*je ~o!*), 157a, 183b (*dank' al ~o*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 113 (*je ~o*), *FE 1894*, 12.15, 12.16 (*Kion ~o kreis en la sesa tago?*); Beau *EFr 1903* (~o volu!). ‖ Rim. **1** Pri *dank' al ~o* vd. la rim. sub *dank*. **2** Kp.

Deino, *deism*. ‖ **~a** Z *RE* 159a (*~a zorgo*); **≈a** Beau *EFr 1903* (divin); Mott *EEn 1906* (~a). ‖ **≈aĵo** Ger *Fant 1895*, 6 (*≈aĵo* [...] *ankoraŭ* [...] *ne konata*). **≈aro** Z *Ifig 1908*, 18 (*estis* [Tantalo] *plej granda favorato / De la ~aro*). **~eco** Z *RE* 10b (~o); Beau *EFr 1903* (≈eco; divinité *(nature divine)*); Mott *EEn 1906* (~o); Luyk *Iŝtar* 1924, 36.1 (*peruloj inter homoj kaj la plej alta ≈eco*). **≈igi** Z *RE* 10a; Mott *EEn 1906* (~igi); Luyk *Iŝtar* 1924, 73.1 (*post lia morto la homaro ≈igos lin* [la batalheroon]). **~ino** Mott *EEn 1906*; Z *Ifig 1908* [5] (*Al la sanktej' kvieta de l' ≈o* [nome Diano]). **≈isto** Z *RE* 38a; Beau *EFr 1903*. ‖ **≈aludaĵo** Kof *Ili 1895*, 5 (*eldiru la ≈aludaĵon* [profetu]). **~patrino** Z *RE* 10a (dufoje); Beau *Preĝ 1893*, 11 (*Sankta Mario, ~patrino, preĝadu por ni pekuloj*); Z *ER 1909* (Богъ). **~servado** Z *RE* 179a (*fari ~servadon*; fari meson). **~servanto** Z *RE* 209a (servemulo). **~servo** Z *RE* 10a (meso); Mott *EEn 1906*. **≈simila** Z *Ifig 1908*, 6 (*la Agamemnonon ≈similan* / [Vi] / *venigis glore en patrujon lian*). **≈otima** Luyk *Iŝtar* 1924, 61.7 (*saĝaj, ≈otimaj viroj*). **≈otimo** Luyk *Iŝtar* 1924, 42.1 (*viro de granda saĝo kaj ≈otimo*). ‖ **duon≈o** Z *Ifig 1908*, 20 (*Ne naskiĝas / En ia dom' subite duon≈o /Aŭ monstro*). **fulmo≈o** (mit.) Lib *LernLv 1889*, 43 (*Bruu, bruu, fulmo~o, / Disu ponton de la Dina!*). **heroo-≈o** Luyk *Iŝtar* 1924, 35.4 (*herooj-≈oj, animoj de eminentaj, homaj bonfarintoj*). **tondro≈o** (mit.) Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*la forĝistoj de l'fulmoj de l'tondro≈o*).

diabet/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*.

diabl/ [1888] **~o** (kp. ark. *diabol/o*°) Z *DL* 47 [18] (*Ne tiel terura estas la ~o, kiel oni lin pentras*); Einst *Plen 1888*, 32; Z *RE* 14a, 38a (demono), 39b, 224b, *MV*; Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*min ~o igis / En loko loĝi malbonega*); Z *UV*, *Ham 1894*, 107 (*tiu ĉi bravulo certe povus / Konkuri eĉ kun la ~o mem*), 113 (*Al la ~o!*); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*„Ha, la ~o prenu! Tio estas ja bonega!“*); Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*Al la ~o! Ne, sinjoro, neniel*). ‖ **~a** Boi *Perd 1904*, 5 (*~a rido*). ‖ **~ideto** G *Kond 1890*, 29 (*El la knabo vi faras efektivan ~ideton*). **~ido** (pp infano) Barth *Ludo 1928*, 15.

diabol/ [1888] **~o** (ark., *diabl/o*) Einst *Plen 1888*, 34. ‖ **~eto** Einst *Plen 1888*, 34.

diadem/ [1889] **~o** Z *RE* 39b; Jon *ESv 1893*, 58; Z *Ham* [2]*1902*, 68.15 (*kun ĉifono sur la kapo, kie antaŭ nelonge sidis ~o*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

diafan/ [1899] **~a 1** (ark., celanta anstataŭigon de *tra/vid/ebl/a*) Beau *Humor 1899*, 70 (*la vitroj de l' fenestroj estas tiel malpuraj, ke ili ne estas jam ~aj*), 200-201 (*la vitro estas afero tra kiu oni vidas, tra kiu oni povas vidi, ĝi do estas ~a°; kontraŭe la ligno, la fero k. t. p. estas mal~a*), *EFr 1903* (transparent); Z *EG 1904* ([…] *transparent*); Mott *EEn 1906* (transparent); Desh *Avent 1907*, 4 (*fontoj ~aj* [klaraj]). ‖ Kp. la nunan signifon je *diafan/a* 2. ‖ **~e** *Humor 1899*, 201. ‖ **~eco** *Humor 1899*, 201, *EFr 1903* (transparence); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~igebla** Beau *Humor 1899*, 201. **~igi** Beau *Humor 1899*, 201, *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝi** Beau *Humor 1899*, 201, *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **duon~a** *RevO* Jul. 1920, 77b (*Ĉiaj estaĵoj fandiĝis en la duon~an°* {diafana aŭ duontravidebla} *klarecon* [dum ebria stato]). **mal~a** Beau *Humor 1899*, 201 (*la ligno, la fero k. t. p. estas mal~a*). **mal~e** Beau *Humor 1899*, 201. **mal~eco** Beau *Humor 1899*, 201. **mal~iĝi** Beau *Humor 1899*, 201.

diafan/ [1904] **~a 2** Z *EG 1904* (durchscheinend, durchsichtig, […]); OA 2-1914 (FR diaphane, EN diaphanous, DE durchscheinend); PIV (trairebla per lumradioj, sed ne travidebla). ‖ Kp. *diafan/a 1*. ‖ **~eco** Z *EG 1904*. **~igi** Z *EG 1904*. **~iĝi** Z *EG 1904*.

diafragm/ [1894] **~o** (anat.) Z *Ham* [2]*1902*, 61.20 (*la ridindulo elvokos ridon ĉe tiuj, kiuj havus tikleblan ~on*), 80.23 (*ĝi tiklas vian ~on al rido*), *EG 1904* (Zwerchfell); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

diagnostik/ [1903] **~o** (kun -s-) Beau *EFr 1903* (diagnostic); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*. ‖ Kp. *diagnoz/o* kun -z-.

diagnoz/ [1903] **~o** (med.) *FK 1903*, 230.21 (*el ili oni facile povas meti la ~on*); Mott *EEn 1906*; Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 1-1909. ‖ **~i** Mott *EEn 1906* (baza formo).

diagonal/ [1889] **~o** Z *RE* 39b; Jon *ESv 1893*, 58; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909 (subst.). ‖ **~a** Mott *EEn 1906* (*~a linio*).

diakon/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 39b; Jon *ESv 1893*, 58; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

diakron/ [1973] **~a** Szerd *ScRe* 1973/2:3, 42.

diakroni/ [1973] **~o** Szerd *ScRe* 1973/2:3, 42.

dialekt/ [1888] **~o** (ling.) Z *Ald 1888*, 9 (*la ~oj kaj provincialismoj iom post iom perdiĝis antaŭ la fortiĝanta komuna literatura lingvo*), *RE* 39b, 106b, *E-isto* Jan. 1894, 3 (*la nove proponota perfektigita ~o* [de Eo]); *LI* Dec. 1895, 10 (*la gazeto elirados en tiu nova ~o* [reformitaVp.]); *FK 1903*, [a] v.21 (*gardi la lingvon de pereiga disfalo je diversaj ~oj*), 192.2 (« patois » *aŭ la simpla* « *~o* de la ordinara vivo »); Mott *EEn 1906*.

dialektik/ [1904] **~o** (filoz.) Z *EG 1904* (Dialektik); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

dialog/ [1889] **~o** Z *RE* 39b; Red. *E-isto* Nov. 1889, 16b ([la verko] *enhavas diversajn ~ojn en la lingvo Eo*); Jon *ESv 1893*, 58; *FK 1903*, 66.20 (*inter ili komenciĝas la sekvanta ~o*); Mott *EEn 1906*.

diamant/ [1888] **~o** Z *DL* 35 [17.14] (*Sur ĉiuj fingroj brilis ringoj kun ~oj, kiuj ĉiuj estis veraj°*), *RE* 3a, *MV*, *E-isto* Dec. 1889, 22b ([La montoj de glacio] *brilis kiel ~oj*), *UV*, *FE 1894*, 17.3, 17.5 (*el ŝia buŝo elsaltas perloj kaj ~oj!*), 40.10 (*La ~o havas belan brilon*).

diametr/ [1889] **~o** Z *RE* 39b, 142a; Jon *ESv 1893*, 58; Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 [= *FK 1903*, 226.6] (*kelkaj* [irejoj de la termitoj] *havas tridek centimetrojn en la ~o*), [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*monolitoj, kiuj havas po 6 metrojn en la ~o*); Beau *LI* Feb. 1896, 18 (*blanka emajla butono de ĉirkaŭ du centimetroj da ~o*); Lojko *LI* Jun./Jul. 1896, 139 (*spegulo, naŭ coloj en ~o*); Abes *LI* Sep. 1899, 29 (*fandferaj tuboj de egala ~o*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Dian/ [1908*] **~o** (mit.) Z *Ifig 1908* [4] (*arbareto antaŭ la templo de ~o*).

diant/ [1904] **~o** (bot.) (floro) Beau *EFr 1904** (œillet); Z *EG 1904* (Nelke (Planze, Blume)); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (œillet | pink | Nelke).

diapazon/ [1903] **~o** (muz.) Beau *EFr 1903* (diapason); Z *EG 1904* (Diapason); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

diboĉ/ [1889] **~i** Z *RE* 36a, 86b, 136a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 170b (malĉasta), *Ham 1894*, 23 (*brua kaj ~a festenado*). **~o** Z *RE* 166b. ‖ **~igi** Beau *EFr 1903*, 20a (débaucher, faire vivre dans la débauche); Mott *EEn 1906*. **~ulo** Z *RE* 36a, 136a.

didaktik/ [1903] **~a** Beau *EFr 1903* (didactique; baza formo ne deduktebla); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (adj.). ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (didactique); Z *EG 1904* (Didaktik [baza formo subst.]).

didelf/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 37b, *MV*, *UV*.

dies/ [1923] **~o** (muz.) (muziknota kromsigno ♯) (antaŭe *gis*) Wü *EV 1923*; OA 9-2007.

diet/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 39b; Jon *ESv 1893*, 58; *FK 1903*, 116.22 (*mi ekkonis ĝian pli grandan indon* [t. e. de la manĝo kreskaĵa] *en komparo kun la ~o miksita*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

difekt/ [1889] **~i** Z *RE* 67, 127b, 136a, 143a (malbonigi), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 66a. ‖ **ne~ita** Z *RE* 108b. **sen~a** Z *RE* 108b, 215b (*resti sen~a*).

diferenc/ [1888: *~o*] **~i** Z *RE* 167b, 168a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 30. ‖ **~a** Z *RE* 167b (diversa, malegala); G *Kond 1890*, 25 ([En Francujo] *la gusto de la muziko estas ~a*); Beau *Sint 1901*, 13 (*ni foriris laŭ ~a°* {malsama} *direkto* {aŭ en pl.}). **~o** Z *Let 1888-1*, *RE* 168a (dufoje); Luyk *Iŝtar* 1924, 35.2 (*Malgraŭ ŝajna fendego* [pri religiaj demandoj], *la ~o inter ni* […] *estas surprize malgranda*). ‖ **~igi** Z *RE* 167b; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*Oni povas ~igi tri specojn de lingvoj*);

Mott *EEn 1906*. ‖ **sen~a** Z *FE 1894*, 30.9 (*vortoj sen~aj: kia ajn, kial ajn, kiam ajn, kie ajn, kiel ajn, kies ajn, kio ajn, kiom ajn, kiu ajn*). **sen~e** Milho *Cindr 1907*, 20 (*esti bona al ĉiuj sen~e*).

difin/ [1889] **~i** Z *RE* 104a, 121a, 214a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 42; Mott *EEn 1906* (*~i por*). ‖ **~ita** Z *RE* 197b (*~ita de l' sorto*), 213b, *FE 1894*, 42.9 (*La sufikso* « um » *ne havas ~itan signifon*); Abes *Kralj 1897*, [2] (*manuskriptoj ~aj por la „Biblioteko"*). ‖ **antaŭ~i** Z *RE* 148a, 148b. **antaŭ~ita** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*Adamo* […] *entombiĝis* […] *sub antaŭ~ita ŝtonego Kalvario*). **antaŭ~o** Majn *Manf 1891*, 7 (*Ne penu penetri sekreton de la antaŭ~o°* {destino; kp. DE *Vor|bestimm|ung*}). **re~i** Z *GVGE 1894*, 4b. **re~o** Z *GVGE 1894*, 4b.

difteri/ [1904] **~o** (med.) Beau *EFr 1904* (diphtérie; ne en *EFr 1903*); Mott *EEn 1906*; *PVS 1954*; OA 8-1974 (*Moderna formo de: difterito*; *Pro evoluo en naciaj lingvoj kaj en Eo estas oficialigitaj la teknikaj vortoj* ~o *kaj* glukozo, *kiel paralelaj formoj al* difterito *kaj* glikozo, *jam oficialaj* [ambaŭ en OA 1] *sed praktike elirintaj el uzado*).

difterit/ [1904] **~o** (med.) (ark., *difteri/o*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

diftong/ [1889] **~o** (ling.) ??. Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

dig/ [1889] **~o** Z *RE* 134b, *UV* (subst.), *Ham 1894*, 24 (*Rompanta ofte ~on de prudento*); Boucon *GermE* Mar. 1905, 36a (*la maljuna sorĉistino Klaŭdino iris ĝis la fino de la ~o*). ‖ **~i** Z *RE* 57a, 162b, *MV*, *GVGE 1894*, 6a (abdämmen).

digest/ [1889] **~i** Z *RE* 130b, *UV*. ‖ **~ado** Z *RE* 133b; *E-isto* Jan. 1893, 13 (*kiom ĝi servas al la ~ado kaj al la sano*); Mott *EEn 1906*. **~ante** Waś *E-isto* Maj. 1894, 75 (*Vi sidas senviva, ~ante vian vivon sen celo*). **~ebla** Z *RE* 210a.

dign/ [1921*] **~o** OA 3-1921; Wü *EV 1923*.

Dijon/ [1905: *~a*] **~o** (urbo) (ark., *Diĵon/o*). ‖ **~a** Borel *GermE* Maj. 1905, 51a (*la ~a° Universitato*).

Diĵon/ [1903] **~o** (urbo) (antaŭe neasimilite *Dijon*) Boi *Ŝlos* [7] (*multaj kluboj en Parizo, Ljono°, ~o, Grenoblo*). ‖ **~a** *BelgSon* Mar. 1903, [61] (*Boirac, Rektoro de Universitato ~a*).

dik/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 35 (*~a ĉeno*); Einst *Plen 1888*, 31 (*homo tre ~a*); Z *RE* 94b, 203a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 33.2 (*Li estas tiel ~a, ke li ne povas trairi tra nia mallarĝa pordo*). ‖ **~eco** Z *RE* 203a (~eco), 203a (maso); Mott *EEn 1906*. **~uleto** Z *RE* 71b. ‖ **~haŭta** G *NovJ 1891*, 4 (*bestoj ~haŭtaj*). **~haŭtulo** (zool.) (sin. *pakidermo*) GM *EFr 1910*. **~korpa** Mott *EEn 1906*. **~membra** Beau *EFr 1903*. **~talia** G *NovAnt 1909*, 25 (*bovo, altekreska, ~talia*). ‖ **mal~a** Z *DL* 35 (*mal~a homo*), *RE* 198a, 203a, 221a (malgrasa), *FE 1894*, 33.3 (*Haro estas tre mal~a*). **mal~ega** Beau *EFr 1903* (grêle, fluet); Mott *EEn 1906*. **mal~iĝi** Z *DL* 31.

dikotiledon/ [1952] **~a** (bot.) BS *EDe 1952*.

dikt/ [1889] **~i** Z *RE* 39a, *MV*, *UV*. ‖ **~ado** Mott *EEn 1906*. **~aĵo** Mott *EEn 1906* (vd. *diktat/*). **~ita** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*leĝo, ~ita de la akademio*).

diktat/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (dictée). ‖ RIM. Laŭ PIV prefere *dikt/aĵ/o*.

diktator/ [1889] **~o** (pol.) Z *RE* 39a, *EG 1904* (Diktator); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

diktor/ [1888] **~o** (ark., *direktor/o*). ‖ **teatro~o** Einst *Plen 1888*, 34.

dilem/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (dilemme); Z *EG 1904* (Dilemma); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

dilet/ [1904] **~i 1** Z *EG 1904* (dilettieren); Mott *EEn 1906*; Garz *GramEs 1908*; Benn *EDe 1923* (*~i en la muziko*), *DeE 1926*, [452]. ‖ **~anto** (antaŭe unuvorte *diletant/o*) Z *EG 1904* (Dilettant); Mott *EEn 1906*.

dilet/ [1923] **~o 2** (kontenteco) Setä *FiE 1923*.

diletant/ [1893] **~o** (ark., kunmetaĵo *dilet/ant/o*) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 173 (*li trovis, ke por ~o* [amatoro] *tiu ĉi ludas* [violonon] *tre nemalbone*); Benn *EDe 1923*; OA 3-1921. ‖ **~eco** Benn *EDe 1923*. ‖ RIM. Kp. *dilet/i*, kiu donas

dilet/ant/o. Ne estas evidente, kial LK ne oficialigis la verbon *dilet/i* laŭ la sugesto de Z *EG 1904*.

diligent/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 21; Einst *Plen 1888*, 25; Z *RE* 153a, 165b (*esti ~a*; peni, ŝati), 171b (penema), *UV*, *FE 1894*, 8.3 (*Diru al la patro, ke mi estas ~a*); Zeid *Literat 1895*, [3] (*Foriris ŝi, la glora verkistino / Plej ~a de l' naci' filino*). ‖ **~e** Z *Ald 1888*, 4, *Ham 1894*, 23 (*La reĝo ~e nun pasigas / la nokton en gajega festenado*). **~i** Garz *GramEs 1908*. **~o** Z *UL* Pl [v], 171b, 171b (peno), *MV* (baza formo; la vortkategorio ŝanĝiĝis inter 1887 kaj 1889 de adj. al subst.); Mott *EEn 1906*. ‖ **~eco** Einst *Plen 1888*, 34. ‖ **mal~a** Z *DL* 3, Z *RE* 92a. **mal~o** Z *Ald 1888*, 12; Mott *EEn 1906*.

diluv/ [1929*] **~o** (antaŭe *diluvi/o* kun *-i/* aŭ *super/akv/eg/o*) Z *Gen* 6.17, 7.17; OA 4-1929.

diluvi/ [1910: *~a*] **~o** (ark., *diluv/o* sen *-i/*; antaŭe *super/akv/eg/o*) GM *Usuel EFr 1911*. ‖ **~a** B *VdE 1910* [→ epoko, mamuto] (*~a epoko*).

dimanĉ/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 29, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 20.4 (*Hodiaŭ estas sabato, kaj morgaŭ estos ~o*). ‖ **ĉiu~e** *Voron ~1900* [1] ([La Eo-]*kursoj funkcias ĉiu~e*).

dimensi/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (Ausdehnung, Dimension; ne en *EG 1904*); Keller *EEn 1910*, 240; OA 4-1929.

dimunitiv/ [1906] **~o** (gram.) Mott *EEn 1906*.

Dina/ [1924] (virina nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 42.4 (*Ijob, lia edzino ~ kaj la geservistoj pretigis vespermanĝon*).

Dinaburg/ [1889: ~] **[~o]** Z *Adr 1889*, 16, 23 (dufoje), 26, *Adr E-isto* Feb. 1892, 29, 30. ‖ Kp. *Dünaburg/o* Phillipps *E-isto* Apr. 1890, 40b (*s-ro Raŝkevs en ~o*).

dinam/ [1907] **~o** (elekt.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

dinamik/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (dynamique *(mécan.)*); Z *EG 1904* (Dynamik); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (dynamique *(mécan.)*); Z *EG 1904* (dynamisch).

dinamism/ [1903] **~o** (filoz.) Beau *EFr 1903* (dynamisme); Mott *EEn 1906*.

dinamit/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (dynamite); Z *EG 1904* (Dynamit); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

dinamometr/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (dynamomètre); Z *EG 1904* (Dynamometer); Mott *EEn 1906*; Roll *Mar 1908* (Fr dynamomètre); OA 2-1914.

dinar/ [1925] **~o** (mono) Wü *EV 1923* (serba franko = 100 paraoj); War *GD 1957*. ‖ Kp. (hist.) *denaro*.

dinasti/ [1892] **~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*La historio de ia ~o*; *la estingiĝo de* [...] *~o*); Beau *EFr 1903* (dynastie); Z *EG 1904* (Dynastie, Herrschergeschlecht); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; *NLR* Jan. 1956 [v] (*la ~o de la Herodoj*).

ding/ [1952*] **~o** (zool.) BS *EDe 1952*, 242.

Diogen/ [1910] **~o** Keller *EEn 1910*, 240; Cseh *Post* 1936-08-29, 163 (*~o iam uzis lampon, serĉante dum tago la homon*).

Dionis/ [1905] **~o** (ark., *Dionizi/o*) Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*~o la tirano de Sirakuso*).

Dionizi/ [1893] **~o** (kp. ark. *Dionis/o*) G *Liro 1893*, 41 (*mallaŭte trairis / Kun akra tranĉilo sub bask' al tirano / Al ~o*).

dioskoreac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (→ ignamo).

diplom/ [1889] **~o** Z *RE* 5a (atesto), 39a; Jon *ESv 1893*, 58; *FK 1903*, 206.20 (*la somera kunveno servas por disdono de ~oj*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~ata** Tidestrand *E-isto* Maj. 1894, 95 [r] (*Svedino, ~ata instruistino*).

diplomat/ [1888] **1 ~isto** (ark., *diplomato*) Einst *Plen 1888*, 19 [g].

diplomat/ [1894] **~o 2** (antaŭe *diplomat/ist/o* aŭ *diplomati/ist/*) Z *FE 1894*, 32.3 (*Diplomatiiston oni povas ankaŭ nomi ~o*); Beau *EFr 1903* (diplomate); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; OA 7-1958.

diplomati/ [1888: *~isto*] **~o** Z *RE* 39a, *FE 1894*, 32; Mott *EEn 1906*. ‖ **~isto** (ark., *diploma-*

to) Z *DL* 22 [7.16] (*La politiko de nia ministro montras, ke li estas bona ~isto*), *RE* 39a, *FE 1894*, 32.3 (≈*iston oni povas ankaŭ nomi diplomato*); OA 7-1958.

dir/ [1887] **~i** Z *UL* 19, [v], *RE* 29a, 31b, 98a, 124a, 136a, 138b (*~i jes*), 162b (*~i adiaŭ*), 168b (*~i adiaŭ*; disiĝi), 181b, 181b (paroli, rakonti), 200a (*~i jes*), 207a (*~i „ci"*), 214b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 112 (*Ĉu tiel ~as la leĝo?*), *FE 1894*, 8.3 (≈*u al la patro, ke mi estas diligenta*), 16.19 (*Oni ~as, ke la vero ĉiam venkas*). ‖ **~o** Mott *EEn 1906*. ‖ **~adi** Z *Ham 1894*, 114 (*ia kortegano, kiu sciis ~adi: „Bonan matenon, via princa moŝto"*), *FE 1894*, 24.3 (*Li ĉiam ~adis al mi la veron*), **~ante** Z *Ald 1888*, 15. **~inta** Z *DL* 19, *FE 1894*, 24.4 (*li estis ~inta al mi la veron*). **~inte** Z *DL* 40; Vic *Kiĥot* 1905, 14 (≈*inte tion, li sproninstigis* [la ĉevalon], *kaj* [...] *foriris*). **~ita** Z *Ald 1888*, 2, *FE 1894*, 29.8 (*El la ~ita regulo sekvas, ke* [...]), 30.10 (*el la ~itaj vortoj ni povas ankoraŭ fari aliajn vortojn*). **~itaĵo** (ark., *aserto*) Domb *E-isto* Apr. 1893, 54 (*mi decidis trarigardi, ĉu la ~itaĵo*° *de s-ro L. estas vera*). ‖ **~turno** (ark., *dir/-manier/o*; kp. simile De Rede|wend|ung) Vic *Kiĥot* 1905, 14 pn. (*Hispana ~turno*). ‖ **el~i** G *Blov 1888*, 13; Z *RE* 65. **el~o** Z *RE* 65b (изречь); Mott *EEn 1906*. **re~i** (responde diri) Z *UL* 23, *RE* 21a (reparoli; возражать); Luyk *Iŝtar* 1924, 53.7 (*"Nu, nu", re~is L. flatloge*). **re~o** *LI* Dec. 1895, 7 (*Ĉiuj* [...] *re~oj* {kritikoj} *neniel koncernas nian lingvon*). ‖ **al~i** Villa *LernEs 1902*, 40 (replicar). **antaŭ~i** Z *RE* 22a, 29b, 148a, 148b, 157a (profetadi; kp. samsence De *vorher|sag|en*), 160a (profetadi), *Ham 1894*, 68.19 (*ĝi antaŭ~as ion nebonan*); Mott *EEn 1906*. **antaŭ~isto** (divenisto) Z *RE* 22a (sorĉisto; ворожей); Kof *Ili 1895*, 5 (*Sed demandu ni pastron aŭ antaŭ~iston*). **ek~i** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*tuj kiam li aŭdis* [la kriojn, li] *ek~is* [...]). **el~i** Z *Ifig 1908*, 18 (*Kviete vi el~is grandan vorton!*; kp. De «aus|sprechen»). **kontraŭ~i** Beau *EFr 1903* (contredire); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **kontraŭ~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **laŭ~o** Cart *TraTur 1905*, [3] (*Nenion scias mi, se nur tion, ke laŭ~' en batalo li mortis*). ‖ **adiaŭ~i** *SennR* Nov. 1923, 28 (*ili kore adiaŭ~is nin*). **popol~o** Z *DL* 29; G *Blov 1888*, 14. **signal~o** Z *RE* 128b. **supre~ita** *Ruth 1893*, 5 (*la supre~itaj kvar lingvoj*).

direkci/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 33 (*teatro~oj*); Z *RE* 39a; Mott *EEn 1906*. ‖ Kp. *direkcion/*°.

direkcion/ [1890] **~o** (ark., *direkci/*) Red. *E-isto* Maj. 1890, 44a (*La ~o*° *de l' Asoziaciono*° *por la korespondado internacia*).

direkt/ [1888: *~o*] **~i** Z *RE* 23a (вперять), 105b (направлять, verbo trans.), 146b, 214a, *MV* (richten; baza formo), *UV*, *FE 1894*, 28. ‖ **~o** G *Blov 1888*, 10 (*Vladimiro nur penis ne perdi la veran*° [ĝustan] *~on*); Z *RE* 105b (направление), *MV* (Richtung; derivaĵo; la vortkategorio ŝanĝiĝis inter 1888 (G) kaj 1889 (Z) de subst. al verbo), *UV*, *FE 1894*, 28.3 (*por esprimi ~on, ni aldonas al la vorto la finon*° {finaĵon} *„n"*). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (direction *(conduite de...)*); Mott *EEn 1906*. **~anto** Z *RE* 39a. **~ilestro** (mar.) Asklöf *LI* Maj. 1898, 71 (*mia* [ŝipgarda] *antaŭulo, la dua ~ilestro*), 72. **~ilisto** (mar.) Z *RE* 80b; Beau *EFr 1903* (pilote); Mott *EEn 1906*. **~ilo** (mar.) Z *RE* 80b (de ŝipo), 174b, *MV*; G *Kond 1890*, 30 ([mi aĉetis] *al*° {por} *la ~ilo* [de ŝipo] *rimenon*); Z *UV*. ‖ **al~i** Z *Ifig 1908*, 12 (*La arto al~i paroladon*). **ali~e** Barth *Ludo 1928*, 14 (*salti* […] *ali~en*). **for~i** Z *Ifig 1908*, 22 ([La suno] *for~is tiam sian ĉaron*).

direktor/ [1888] **~o** Z *DL* 22 [7.15] (*Li estas ~o en fabriko de tabako*); Einst *Plen 1888*, 26; Z *RE* 39a, *Adr 1889*, 12 (*teĥnika ~o de la fabriko* […]), 30 (*~o de reala gimnazio*); *FK 1903*, 77.33 (*La ~o iras al la reĝisoro*), 198.4 (*La kolonio estas regata de ~o*); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 48.5 (*Strange, la ~o* [de departemento] *forveturis*); OA 1-1909. ‖ Kp. *direkt/i*, *direktori/o*, *direkci/o*, *direkcion/o*°. ‖ **seminar~o** (ark., *seminari/~/o* kun *-i/*) *JarL UEA* Maj. 1910, 80.

direktori/ [1889] **~o 1** (ĝenerala) Z *RE* 39a; Mott *EEn 1906*.

Direktori/ [1957] **~o 2** (hist.) (nomo de registaro dum la Franca Revolucio) War *GD 1957*.

dis/ [1887] Z *UL* [v] (*~ŝiri*), *DL* 8 (≈*sendante*), *RE* 165b (~-), *MV* (*~ŝiri*), *UV*, *FE 1894*, 28. ‖ **~a** Red. *SvisE* Feb. 1903, 2 (*la ideo* [de l.i.] *havis nur ~ajn anojn*); Luyk *Iŝtar* 1924, 11.5 (*nemultaj ~aj fideluloj*). **~e** Z *Ald 1888*, 9. **~i** Meier *GramDe 1891*, 15 (*la aminto scias, kiel dolora estas ~i*). ‖ **~igi** Z *RE* 143a, 166a, 168a (apartigi), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 69 (*baldaŭ jam la sorto / ≈igos nin!*), *FE 1894*, 42.2 (*Malfeliĉo ofte kunigas la homojn, kaj feliĉo ofte ~igas ilin*). **~igaĵo** *E-isto* Jan. 1891, 6b (*venki la ~igaĵon*). **~igo** Z *RE* 166a; Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Z *RE* 124b, 167b, 168b, *FE 1894*, 28.7 (*Ni ~iĝis kaj iris en diversajn flankojn*). **~iĝinto** Beau *EFr 1903* (schismatique [!?, ĉu ~disiĝinta?]). **~iĝo** Z *RE* 166a (eksedziĝo; развод), 169b; Mott *EEn 1906* (schism, disunion).

‖ **A-E** ‖ **~atomigi** Aur *EKato* Okt. 1903, 5. ‖ **~bari** Z *RE* 166b; Mott *EEn 1906*. **~barigi** *LI* Jul. 1899, 5. **~bati** Z *RE* 165b (rompi, disrompi), 170b (*~premi (~bati) per la piedoj*), *GVGE 1894*, 5a (abbrechen); Mott *EEn 1906*. **~butoniĝi** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92. **~butonumi** Z *RE* 168b. ‖ **~dividi** Z' *UL* He 66 [v]. **~donata** Z *AntV*-Ru *1889*, 4. **~doni** Z *AntV*-Ru *1889*, 4; Mott *EEn 1906*. **~duigi** Z *RE* 167a. **~etendilo** (hist.) (jur.) Barth *Ludo 1928*, 18.

‖ **F** ‖ **~faldita** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*~falditaj flugiloj* [de birdoj]). **~fali** Z *RE* 166a, 169b, *A 1905*, 1.1 (*Por ke l.i.* [...] *havu plenan certecon, ke ĝi neniam ~falos*). ‖ Kp. De *zer|fall|en*, *auseinander|fall|en* kaj simile pri multaj aliaj kunmetaĵoj kun *dis-*: *zer|schlag|en* (bat), *zer|teil|en* (divid), *zer|reib|en* (frot), *zer|pflüg|en* (plug), *zer|drück|en* (prem), *zer|brech|en* (romp) k.a.). **~fandi** Waś *LI* Feb. 1896, 24. **~fari** Z *RE* 167a, 170a. **~fendi** Z *RE* 169b, 171a. **~fendo** Z *RE* 169a (fendo, ~staro), 171a. **~fleksi** Z *RE* 166b. **~flugiĝi** Z *Ham 1894*, 13. **~fluiĝi** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a. **~frotata** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123. **~froti** Z *RE* 170b.

‖ **G-Ĵ** ‖ **~grati** *LI* Feb. 1896, 25a. **~ĝemata** Waś *LI* Jan. 1896, 3. **~iri** Z *RE* 171a, *UV* (→ *dis*), *FE 1894*, 28 (→ *dis*), 42.1 (*Ni ĉiuj kunvenis, por priparoli tre gravan aferon; sed ni ne povis atingi ian rezultaton, kaj ni ~iris*). **~ĵeti** Z *RE* 166a, 166a (*sin ~ĵeti*), *FE 1894*, 42.3 (*Mi ~ŝiris la leteron kaj ~ĵetis ĝiajn pecetojn en ĉiujn angulojn de la ĉambro*). **~ĵetita** Zakr *LI* Okt. 1898, 158. **~jungi** Z *RE* 170b; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171.

‖ **K-L** ‖ **~konduki** Z *RE* 166a. **~konfuzi** Z *RE* 171a. **~konstrui** Z *GVGE 1894*, 4a (abbauen), 5a (abbrechen). **~kroĉi** Z *RE* 171a. **~kuri** Z *UL* [v]; *Wah 95*, 5. **~kuŝi** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356. **~kuŝigi** Z *RE* 167b (*sin ~kuŝigi*; sin ~streĉi). **~kvariĝi** (pp vojo) Vic *Kiĥot* 1905, 15. ‖ **~laborado** Z *GVGE 1894*, 4a (*~laborado per larĝaj ŝtupoj*; Abbau mit breitem Blick {ark., ne plu komprenebla}), 4a (*ĉesigi, fini la ~laboradon*; die Zeche abbauen). **~lasi** Z *RE* 170b. **~limigi** Z *RE* 166b. **~loki** Z *RE* 167b.

‖ **M-P** ‖ **~malfermi** Z *RE* 170a **~membrigi** Aur *EKato* Okt. 1903, 5. **~meti** Z *RE* 166a, 167b, 168a, 170a, 170b (dufoje), *GVGE 1894*, 5a (abbrechen). **~movi** Z *RE* 203b. ‖ **~pecigi** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (disŝiri; → *dis*). **~peli** Mott *EEn 1906*. **~plugi** Z *RE* 169b. **~portante** Z *Ham 1894*, 13. **~porti** Z *RE* 168a (kolporti); Mott *EEn 1906*. **~premi** Z *RE* 167a (dufoje), 170b (*~premi (disbati) per la piedoj*); Mott *EEn 1906*. **~preni** Z *RE* 166a.

‖ **R** ‖ **~rabi** Z *RE* 171a. **~reviĝi** Z *RE* 168a. **~reviĝo** Z *MV* 58, *UV* (→ *rev*). **~rompi** Z *RE* 165b (rompi, disbati), 171a (~ŝiri). **~rompita** Lang *LI* Okt. 1898, 157. **~rompo** Z *Espero 1891-28*; Mott *EEn 1906*.

‖ **S-Ŝ** ‖ **~salti** Mott *EEn 1906*. **~semi** Z *UV* (→ *dis* [En disseminate]), *FE 1894*, 28 (→ *dis* [En disseminate]); Fruic, Lengy *LI* Jan. 1905, 2. **~sendante** Z *DL* 8. **~sendata** Z *AntV*-Ru *1889*, 4. **~sendi** Z *AntV*-Ru *1889*, 4. **~sendonto** Z *Adr 1896 fol. 2*, 14. **~skribiĝi** (skribi pri multaj temoj) Stank *Viv 1896*, 12. **~solvi** Z *RE* 166a. **~specigi** Z *RE* 166a, 190a. **~starigi** Z *RE* 171a. **~staro** Z *RE* 169a (fendo, ~fendo). **~sterni** Z *RE* 168b (~i, el~i). **~streĉi** Z *RE* 167b (*sin ~streĉi*; sin ~kuŝigi). ‖ **~ŝanceliĝi** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171. **~ŝancelita** Ger *Fant 1895*, 6. **~ŝiri** Z *UL* [v], *RE* 158a (traŝiri), 167a, 171a (dufoje; ~rompi), *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV* (→ *dis*), *FE 1894*,

28 (→ *dis*), 42.3 (*Mi ~ŝiris la leteron*). **~ŝnuri** Z *RE* 168b. **~ŝovi** Z *RE* 167a, 168b. **~ŝuti** Z *DL* 24; Mott *EEn 1906* (→ *dis*).

‖ **U-Z** ‖ **~unuigi** Stank *Viv 1896*, 3. **~vagi** Boi *Perd 1904*, 6. **~vaporiĝi** Boi *Perd 1904*, 6. **~vastigi** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a; Mott *EEn 1906* (→ *dis*). **~vendi** Mott *EEn 1906* (→ *dis*). **~verŝa** G *Kond 1890*, 17 (*kulero ~verŝa* [por meti la supon sur la telero]). **~verŝi** Z *RE* 167b; Boi *Perd 1904*, [3]; Mott *EEn 1906* (→ *dis*). **~vojo** Z *RE* 170b. **~volvi** Z *RE* 166a (dufoje), 167b. **~voliĝi** Z *A 1905*, 6.2. **~volviĝo** *SenkompReg 1907*, [1]. **~volvita** Z *RE* 166a (inteligenta). **~volvo** Mott *EEn 1906* (→ *dis*). ‖ **sen~iĝa** Z *RE* 110b.

discipl/ [1907] **~o** (ark., *disĉipl/o*) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

disciplin/ [1888] **~o 1** (lernita obeado) Z *DL* 23 [9.14] (*Ili venkos, ĉar ilia militistaro°* [armeo] *estas glora pro sia ~o*); Beau *EFr 1903* (discipline *(règle imposée)*); Z *EG 1904* (Disziplin), *Reviz 1906*, 48.24 (*Mi al ili ĉiuj instruis ~on*); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

disciplin/ [1895] **~o 2** (instrua aŭ sporta fako; laŭ PIV evit.) *LI* Dec. 1895, 15 (*Oni povas por* [la ekzamenoj] *elekti la ~ojn (specojn de studio°), kiujn oni deziras studii°*).

disĉipl/ [1921*] **~o** (antaŭe *discipl/o*) OA 3-1921.

disenteri/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Wicke *Galero 1922*, 14 (*la ~o forstrekos* [la soldatojn] *de via varbitlisto*); War *GD 1957*. ‖ **~ulo** War *GD 1957*.

disert/ [1957] **~i** (scienco) War *GD 1957* (disserter). ‖ **~aĵo** (sin. *disertaci/o*) War *GD 1957* (dissertation).

disertaci/ [1891] **~o** (nun ankaŭ sin. *disert/aĵ/o*) [Z] *E-isto* Feb. 1891, [9b] (*latina ~o* [el 1666]); Beau *EFr 1903* (dissertation); Mott *EEn 1906*.

disident/ [1957] **~o** (pol.) War *GD 1957*. ‖ **~eco** War *GD 1957*.

disip/ [1957] **~i** War *GD 1957* (plusendas al la sin. *mal/ŝpar/i*).

disk/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **sun~o** [→ *Horuso*] Azor *ArkiT 1932* (*Egipta dio,* [...] *reprezentita ikonografie kiel aglokapa junulo kronita per la sun~o*).

diskant/ [1957] **~o** (muz.) War *GD 1957*. ‖ **~ulo** War *GD 1957*.

diskont/ [1889] **~i** (ekon.) Z *RE* 215b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 58; Z *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 215b (dekalkulo); Mott *EEn 1906* (baza formo).

diskredit/ [1957] **~i** War *GD 1957* (plusendas al la sin. *sen/kredit/ig/i*).

diskret/ [1888] **~a** G *Blov 1888*, 13 (*La pastro* [...] *kaj la aminda ulano estis ~aj*), *Kond 1890*, 27 (*sinjoro S. estas pli ~a ol vi* [s-ro Ĉ.]); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~eco** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **ne~eco** Luyk *Iŝtar* 1924, 69.5 (*Jenon tamen, mi povas diri sen ne~eco*).

diskrimin/ [1967] **~i** (*inter*, *kontraŭ*) (antaŭe *diferenc/ig/i*, *disting/i*; laŭ OA 9-2007 *diskriminaci/i* kun *-aci*) But *EEn 1967* (discriminate). ‖ **~ado** But *EEn 1967* (*socia ~ado*; discriminate).

diskriminaci/ [1970*] **~i** (antaŭe *diskrimin/i* sen *-aci*) *PIV 1970* (derivaĵo, baza formo subst.); OA 9-2007 (*~i eksterlandanojn*; *~i malplimulton*). ‖ **~o** (antaŭe *diskrimin/ad/o*) *PIV 1970* (baza formo subst.); OA 9-2007 (derivaĵo, baza formo vb.; *rasa ~o; seksa ~o; ~o kontraŭ virinoj; ~o laŭ aĝo; pozitiva ~o*). ‖ **~ata** OA 9-2007 (*~ata popolo*).

diskriminant/ [1923] **~o** (mat.) Wü *EV 1923* (Diskriminante); *PV 1930*.

diskurs/ [1957] **~o** (pol.) War *GD 1957* (discours).

diskusi/ [1900] **~o** (ark., *diskuto*) Ahlb *LI* Apr. 1900, 55a (*La propono* [...] *kaŭzis vivan°* [viglan] *~on*).

diskut/ [1903] **~i** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~ebla** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~inda** Beau *EFr 1903*. ‖ Kp. ark. *diskusio°*.

dismenore/ [1957] **~o** (med.) War *GD 1957*.

disoci/ [1957] **~i** (fervojo) War *GD 1957* (dissocier).

disonanc/ [1957] **~o** (muz.) War *GD 1957*. ‖ **~i** War *GD 1957*.

dispensari/ [1957] **~o** (med.) War *GD 1957*.

dispepsi/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904* (Dyspepsie, Verdauungsschwäche); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; War *GD 1957*. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*; War *GD 1957*.

dispers/ [1957] **~i** (opt.) War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*. **~o** War *GD 1957*.

dispne/ [1957] **~o** (med.) War *GD 1957*.

dispon/ [1889] **~i** Z *RE* 170a, *MV*, *UV*. ‖ **~anta** Z *Ifig 1908*, 16 (*gasto, / Laŭplaĉe ~anta sian tagon*). **~ita** Z *RE* 170a.

disput/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 122b (*~i pri*), 150a, 150b (kontraŭparoli), 192a, *MV*; G *Kond 1890*, 18 (*oni ne devas ~i pri gustoj*; el LA „de gustibus non est disputandum“); Z *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 150a, 170b (malpaco, malkonsento), 208a (*juĝa ~o*) *A 1905*, 1.2 (*plena sendanĝereco kontraŭ ĉiuj personaj kapricoj aŭ ~oj*), 3.3 (*por meti finon al ĉiuj malkompreniĝoj kaj ~oj*), 4.3 (*tio ĉi jam estus ŝanĝo, kiu povus kaŭzi ~ojn*); Mott *EEn 1906*. ‖ **ek~inte** Kof *Ili 1895*, 3 (*disigis sin ek~inte* [...] *Atrido, de l' dia Aĥilo*). **~ema** Z' *UL* YI *1888*, *1888*, 48 [v]; Z *RE* 177b (malpacema). ‖ **ne~ebla** Z *RE* 110a, *A*, 3.4 (*ia por ĉiuj aŭtoritata kaj ne~ebla institucio*), 9.4 (*ia centra institucio, kiu havos ne~eblan aŭtoritatecon por la tuta e-istaro*). **sen~e** Z *E-isto* Mar. 1890, 35b (*la akademio dume estas kreata el la personoj elektitaj sen~e*). ‖ **parol~ante** Einst *Plen 1888*, 32.

dissociaci/ [1898: *~a*] **~a** (fiz.) (kem.). Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 (*elektrolita ~a teorio*).

distanc/ [1890] **~o** Domb 1890, 21; Z *Adr 1896 fol. 1*, 8 (*estro de la 6a ~o de sud-orientaj fervojoj*), *EG 1907* (Abstand, Entfernung, Weite; ne en *EG 1904*); OA 1-1909. ‖ **~estro** (ferv.) Lang *LI* Okt. 1898, 154 (*La fervoja inĝeniero, la ~estro, kaj lia kolego de la proksima ~o* [...] *ekŝanĝas signifajn rigardojn*). ‖ **mez~e** Luyk *Iŝtar* 1924, 11.1 (*Mi do pasigis la nokton sola, mez~e de ĉi tie*).

distil/ [1889] **~i** (kem.) Z *RE* 39a, 130b, *MV*, *UV*. ‖ **~ado** Abes *LI* Maj. 1898, 68 ([ili] *ile* [per, helpe de] *partuma ~ado fabrikas de* [la nafto] *gazolinon, benzinon, astralinon, kerosinon*° {kerosenon}). **~ejo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ilo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~isto** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

disting/ [1888] **~i** G *Blov 1888*, 16 (*Mario* [...] *multe lin ~is*); Z *RE* 124b, *MV*, *UV*. ‖ **~iĝa** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Z *RE* 124b; Mott *EEn 1906*. **~iĝinta** G *Blov 1888*, 14.

distr/ [1889] **~i** Z *RE* 166a (amuzi), 169a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (distraction *(action de destraire)*); Mott *EEn 1906*. ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1903* (distraction *(acte ou omission)*); Mott *EEn 1906*. **~eco** Beau *EFr 1903* (distraction *(état)*); Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Majn *Manf 1891*, 3 (*suferoj kaj mizeroj ~iĝis kvazaŭ preterfluginta sonĝo*). **~ita** Z *RE* 169a; Mott *EEn 1906*. **~ite** Luyk *Iŝtar* 1924, 23.4 (*≈ite li palpis la borderaĵojn de la ŝirmilotuko*).

distribu/ [1907] **~i** (antaŭe *dis/don/i*) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 8-1974 (*~i leterojn, laboron, provianton*).

distrikt/ [1889] **~o** (adm.) Z *RE* 21b, 28, 119b (dufoje), 216a (уѣздъ, nun уезд, «administracia distrikto»), *MV*, Z *Adr 1889*, 3, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 61a. ‖ **~estro** Z *RE* 68a (исправникъ).

ditiramb/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904* (Dithyrambus {nun pli kutima: Dityrambos); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

diurn/ [1908: *~a*] **~o** (tagnokto; antaŭe *plen/tag/o*) ‖ **~a** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR diurne | DE täglich).

divan/ [1904] **~o** (meblo, kp. *sof/o*) Z *EG 1904* (Divan); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

diven/ [1889] **~i** Z *RE* 40b, 123b, 166b, 209a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 106 (*Eĉ la patrino ruzon ne ~os*). ‖ **~o** Z *RE* 116a (*je l' ~o*). ‖ **~ema** Z *RE* 40b (antaŭsentema). ‖ **~provi** Z *RE* 29b (konjekti). ‖

bird~isto Kof *Ili 1895*, 5 (*sin levis / La Testorido Kalĥaso plej lerta el bird~istoj* {birdaŭguristo}).

diverĝ/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

divers/ [1889] **~a** Z *RE* 167b (diferenca, malegala), 168a (dufoje), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 110.5 ([pripensi] *≈ajn cirkonstancojn*), *FE 1894*, 27.6 (*internacia (= kiu estas inter ~aj nacioj)*), 28.7, 34.6, 35.5 (*Sur la tablo staris ~aj sukeraĵoj*). ‖ **~aspeca** Beau *EFr 1903*. **~kolora** Cart *Bild 1905*, 15 (*~koloraj gladotaĵoj°*). **~lingveco** *LI* Apr. 1896, 55 (*la neoportunaĵoj de la ~lingveco*).

divid/ [1887] **~i 1** (disigi) Z *UL* [v] (дѣлить; de 1918: делить), *RE* 37a (*~i en du partojn*), 167a (*~i en malgrandaj partoj*; pisti), 224b (*~i en kvar partoj*; kvarigi), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (diviser); Mott *EEn 1906*. ‖ **~ado** Z *RE* 114a (*trompi ĉe la ~ado*); (mat.) Mott *EEn 1906* (division). **~anto** Z *RE* 45. **~ata** Z *UV*, enk. 2 (*Vortoj, kiuj formas kune unu ideon, estas skribataj kune, sed ~ataj unu de la alia per streketo*). **~ato** Z *RE* 45. **~ebla** Z *RE* 45b. ‖ **~vizaĝa** Abes *Kralj 1897*, 5 (*~vizaĝa amaso* [da homoj]). ‖ **el~i** Z *RE* 26a (eligi). **dis~i** Z’ *UL* HE 66 [v]. **dis~iĝi** Z *Ald 1888*, 9. **ne~ebla** Mott *EEn 1906*. **ne~ita** Z *RE* 222a (tuta, unupeca); Mott *EEn 1906*. **tra~i** Z *RE* 157a.

divid/ [1887] **~i 2** (partopreni, kunĝui, kunsuferi) Z *UL* [v] (дѣлить; de 1918: делить); G *Blov 1888*, 14 (*~i la malĝojon de la malfeliĉa*), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (partager); Mott *EEn 1906*. ‖ **~o** Z *DL* 15 (*~o de laboro*). **~adi** Majn *Manf 1891*, 9 ([via amatino] *~adis viajn malĝojojn*).

dividend/ [1906] **~o** (ekon.) Mott *EEn 1906*.

divizi/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 39a; Jon *ESv 1893*, 58; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

divorc/ [1955*] **~o** (jur.) (antaŭe *eksedziĝo*) War *GD 1957*. ‖ **~i** (antaŭe *eksedziĝi*) War *GD 1957*.

dizert/ [1923] **~i** (mil.) (antaŭe *for/kur/i* [de la milita servo], *trans/kur/i* [al la malamiko]) Wü *EV 1923*; Benn *DeE 1926*, 453 (desertieren); *PV 1930*; OA 9-2007 (*la soldatoj ~is*). ‖ **~o** (flagforkuro) Wü *EV 1923*. ‖ **~into** (antaŭe *forkurinto*) Wü *EV 1923*.

Dĵed/ [1893] **~o** (urbo) (Vikipedio: *Ĝid/o*) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*la bazaroj de la riĉega ~o*).

Dnepr/ [1893] **~o** Devj *E-isto* Feb. 1893, 30a (*regimento nia / Ĉe ~o larĝa enlokiĝis*); G *Liro 1893*, 34 ([transpreno el Devj]).

do [1889] Z *RE* 8b (бишь), 202b (то), *MV* (doch, also), *UV*, *A 1905*, 10.1 (*Mi finas ~ per la jenaj vortoj*). ‖ Kp. *ergo°*, *sekve*.

doberman/ [1979] **~o** (hundoraso) *EB 1979, 1988*, 71#26.

docent/ [1896] **~o** Z *Adr 1896*, 10 (*~o de malnovaj lingvoj kaj matematiko*).

Dodon/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

dog/ [1904] **~o** (zool.) (hundoraso) Z *EG 1904* (Dogge); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 18.7 (*la sinjoroj de la kolegio forpafigis piedon al via ~o*).

dogan/ [1908] **~o 1** (antaŭe *lim/de/pag/ej/o*; ark., *dogan/o 2*) Roll *Mar 1908*, 57 (EN customhouse {ĝuste customs} | FR douane | DE Zollamt {ĝuste Zoll, Zollamt estas *~ejo*} | ES aduana | IT dogana). ‖ RIM. La uzado de *dogano* en *Mar 1908* ne estas kohera. Dum en p. 57 ĝi tradukas *dogan/ej/o*, ĉiuj aliaj trafoj celas *dogan/o 2*, kiu estis oficialigita per OA 3-1921.

dogan/ [1908: *~a*] **~o 2** (antaŭe *lim/de/pag/o*) OA 3-1921 (EN customs | FR douane (droits de) | DE Zoll | ES aduana | PT alfandega {legu: alfândega} | IT dogana | PL komora celna); Wü *EV 1923*. ‖ **~a** Roll *Mar 1908* (*la ŝipestro devas* [...] *montri al la ~aj aŭ havenaj oficistoj la sekvantajn dokumentojn*; *la ŝipestro aŭ ŝipmakleristo portas la dokumentojn al la ~a oficejo por en~igi la ŝipon*). ‖ **~isto** Roll *Mar 1908*, 54 (*la ~istoj esploras la komercaĵojn*; *la ~istoj vizitas kaj traserĉas la ŝipon*); *JarL UEA* Maj. 1910, 82. ‖ **~esplorejo** Roll *Mar 1908*, 54 (*konstruaĵo, kie la ~istoj esploras la komercaĵojn*). ‖ **en~igi** Roll *Mar 1908*, 58 (*en~igi la ŝipon*).

dogm/ [1889] **~o** Z *RE* 40b; Jon *ESv 1893*, 58; Z *EG 1904* (Dogma); *FK* [5]*1907*, 459.20 (*kun ~oj*

de blinda fervoro); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914; OA 7-1958. ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (dogmatique); Z *EG 1904* (dogmatisch), *A 1905*, 4.6 (*la verko perdus sian eksterordinare necesan karakteron de ~a fundamenteco*); Mott *EEn 1906*. ‖ **~aro** Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*cedi el ~aro al kontraŭuloj*).

doĝ/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*; Boi *PVE* (*veneca respublikestro*). ‖ **~ino** Boi *PVE*.

dok/ [1906] **~o** (mar.) Z *GE 1906*; Roll *Mar 1908* (Fr dock | De Dock); OA 4-1929.

dokt/ [1956] **~a** *NLR* Jan. 1956 [v] (klerega, erudita).

doktor/ [1888: *~ino*] **~o 1** (kuracisto) (mll *d-ro*) Z *RE* 41, *FE 1894*, 36; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 66; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 18.18 (*vi venigas ~ojn, tutan kuracistan konsiliĝon*), 65.8 (*pacientoj, kiuj plore vokadas sian ~on*); OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~ino** Z *DL* 25 [11.5] (*Ŝi ne estas ~ino, sed nur ~edzino*), *Adr 1896*, 21 (*~ino de dentaj malsanoj*). ‖ **~edzino** Z *DL* 25 [11.5], *Adr 1889*, 3, *FE 1894*, 36.10. ‖ **ge~oj** Z *DL* 26 [12.9] (*Promenante sur la aleo, ni renkontis la ge~ojn N.*), *FE 1894*, 36.10 (*La ~edzino A. vizitis hodiaŭ la ge~ojn P.*).

doktor/ [1903: *~eco*] **~o 2** (universitata titolo) (mll *d-ro*) OA 1-1909. ‖ **~eco** (kp. *doktorato*) Beau *EFr 1903* (doctorat).

doktorat/ [1959] **~o** Sek *Nepal 1959*, 210 (doktoreco).

doktrin/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909.

dokument/ [1889] **~o** Z *RE* 34b, *RE* 86a (~o de l' aĉeto), *Ham 1894*, 114 [= *Ham* ²*1902*, 147.16] (*aĉetaj ~oj*), *Ham 1894*, 115.2 [= *Ham* ²*1902*, 147.22] (*~oj de transdono*), *A 1905*, 4.7 (*jes, ĝi estas eraro, sed ĝi devas resti netuŝebla, ĉar ĝi apartenas al la fundamenta ~o*), 5.5 (« Fundamento de Eo » […] *kiel konstanta gvida ~o*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~ejo** Luyk *Iŝtar* 1924, 60.2 (*ĝi nun estis la skribоĉambro kaj ~ejo de Zalmuna*).

dolar/ [1888] **~o** (mono) Z *DL* 18 [3.21] (*Al ĉiu el la laborantoj li donis po kvin ~ojn°* {~oj sen -n}); G *Kond 1890*, 42 (*1 ~o po 100 centoj*); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *FK 1903*, 199.10 (*ili proponas 5000 ~ojn*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **du~a** *FK 1903*, 111.34 (*metis* [...] *du~an banknoton en mian manon*).

dolĉ/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 33 (*agrabla muziko, kiu povus naskigi la plej ~ajn sonĝojn°*), 40 (*~aj anĝelaj infanoj*); Einst *Plen 1888*, 33 (*mia koro sentas* [...] *~an ĉielan plezuregon*); G *Blov 1888*, 15 (*Kiel ~aj estis la larmoj de l' revido!*); Z *RE* 183b (сладкий (adj. aŭ subst.), сладостный), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10.5 (*La patro donis al mi ~an pomon*); Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7 (*plensana vizaĝo kun ~aj, delikataj trajtoj*). ‖ **~e** Z *Ham 1894*, 71.5 (*Dormu ~e, mia koro*), *FE 1894*, 31.8 (*Li parolas, kaj lia parolo fluas ~e kaj agrable*), *Ifig 1908*, 10 (*de vi / Sur milojn ~e gutas la balzamo*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 184a (dufoje). **~eco** Z *RE* 184a, LR 47 G (1897) (dolĉeco [estas certa eco] *de karaktero* [let. al Nylén de 1897-02-12, PVZ 4, 1975, 45]). **~ega** Mott *EEn 1906* (~ema). **~ema** Mott *EEn 1906* (~ega). **~igi** Z *RE* 213b; Boi *Perd 1904*, [3] (*mizeron ŝi ~igis*); Mott *EEn 1906*. ‖ **~esonanta** Ben-David *LI* Feb. 1896, 19 (*~esonanta buŝo*). ‖ **mal~a** Z *RE* 33b; Luyk *Iŝtar* 1924, 25.2 (*mal~a seniluziiĝo*). **mal~eco** Einst *Plen 1888*, 23 („*Mia mal~eco venas nur de la galpomoj°* *de mia inko*"). **mal~igi** Z *RE* 157b.

Dolop/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

dolor/ [1887] **~i** Z *UL* 21 (*Mia vundo refrapita / Min ~as*), [v], *DL* 40 (*tio ĉi min tre ~as*); Belm *Heine 1888*, 49 (*ha, ĝi* {la brusto} *min ~as*); Einst *Plen 1888*, 33 (*Via paŝo, frato, ne ~as*); Z *RE* 11a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *UL* 22 (*Mia penso kaj turmento, / Kaj ~oj kaj esperoj!*); Z' *UL* En *St* [v]; *DL* 48 (*Vivu sen ~oj!*); G *Blov 1888*, 6 (*~o je l' kapo*); Z *RE* 76b (*intesta ~o*, колика, «koliko»), 91a, 113a, 145b, *Ham 1894*, 73.26 (*en la plej profunda ~o*). **~eto** Z *RE* 113a. ‖ **~sento** Barth *Ludo 1928*, 11. ‖ **ĉia-~o** Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*la sekreto de ĉia-~o*). **kap~o** G *Blov 1888*, 13 (*Vi kredeble* [...] *ricevis hieraŭ kap~on*); Z *RE* 145b (*postdrinka kap~o*). **pik~o** Barth *Ludo 1928*, 11 (*akra pik~o*).

dom/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; Z' *UL* En *St* [v] (ankaŭ sub *-n*: *mi iras ~on*°); Z *DL* 18 (*ili tiris la keston kaj tamen ne povis ĝin altiri al la ~o*), 25 (*la kortisto fermas la pordegon de l' ~o*), 26 (*sur la supro de l' monteto, kiu estas apud nia ~o*), 30 (*trankvile resti en la ~o* {hejme}), 40 (*en pluva vetero mi ĉian*° *estas en la ~o* {hejme}); Einst *Plen 1888*, 26 (*mi estis okupata en la ~o Chérié, libristo kaj direktoro de oficino*° *internacia*); Z' *UL* Yi *1888*, *1888*, 59 [v] (*Li loĝas en sia propra ~o*); G *Blov 1888*, 9 (*Vladimiro* [...] *forveturis la domon* {hejmen} *por sin prepari*); Z *RE* 41b, 127b, 171a (*magistrata ~o*; ратуша, «urbo~o»), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 8.11 (*Antaŭ la ~o staras arbo*). ‖ **~a** Z *RE* 37b (*~aj birdoj*), 41b, *Adr 1901*, [4] (*~a instruisto*). **~e** Meier *GramDe 1891*, 20 (*zu Hause* {nun: *zuhause*}); Z *FE 1894*, 28.5 (*Mi restos hodiaŭ ~e*); Beau *EFr 1903*. **~en** Meier *GramDe 1891*, 20 (*nach Hause*); Z *FE 1894*, 13.3 ([ŝi devis] *alporti ~en plenan grandan kruĉon* [da akvo]), 17.1, 28.6 (*Jam estas tempo iri ~en*). ‖ **~anaro** Luyk *Iŝtar* 1924, 53.7 (*favorato de la tuta ~anaro*). **~ano** Z *RE* 41b; Mott *EEn 1906*. **~ego** *Nürn 1889* [g] 10 (*~ego = Palast*; ark., nun *palaco*). **~estrino** Bar *LernHu 1898*, 67. **~eto** Z *DL* 29 (*Antaŭ tiu malgranda ligna ~eto staris bela granda arbo*); G *Blov 1888*, 11 (*Ĉe l' unua ~eto li elsaltis el la glitveturilo*); Z *RE* 63b, 88a, 218b (*~eto vilaĝana*), 219a; Beau *EFr 1903* (maisonnette). **~istino** Z *RE* 75a (ключница). ‖ **~edukita** Z *RE* 41b. **~gardisto** Lidovec *Simb* 1910, 360 (*En la tra~ejo* [! vidu tie] *loĝis ~gardisto*). **~havanto** Z *RE* 116b. **~konstruo** *Cion 1926*, 16. **~oruino** *LI* Feb. 1896, 25b. ‖ **argil~eto** Z *RE* 93a. **bien~o** Z *RE* 213b (bieno), 221a (bieno). **komerc~o** (hist.) (komerca societo) Wicke *Galero 1922*, 25. **malriĉ~o** Lor *LernCs 1890*, 13 (*Mil florintojn*° *mi donacis al ia malriĉ~o*). **pun~o** GM *EFr 1910*. **sam~ano** Z *Ifig 1908*, 6 (*Kaj sam~anoj ĉiam pli kaj pli / En ludo alligiĝis reciproke*). **somer~o** B *Sinj 1909*, 10 (*la vasta kaj bele aranĝita somer~o*). **staci~o** (antaŭe *garo*°) Z *RE* 21b, *MV* 63, *UV* (→ *staci*). **ter~eto** Z *RE* 60.

domaĝ/ [1889] **~o 1** (bedaŭrinda afero) Z *RE* 48a (*estas ~o*), *MV* (Schade (es ist Schade° {nun: schade}): estas ~e aŭ ~a), *UV* ([c'est] dommage | pity (it is a pity) | Schade° (es ist [schade]) | жаль [adv.] | szkoda), LR 22 (1907) (*„≈o" ne havas la sencon de „malprofito". [...] Iafoje la senco de „~o" estas tre proksima al la senco de „bedaŭro" (ekzemple: „kia ~o!" = kiel bedaŭrinde! = kia perdo (aŭ difekto), kiun mi ne volis havi!)* [fontoj vd. je *~i*]). ‖ **~i** Z *RE* 48a, LR 22 (1907) (*La efektiva signifo de la Esperanta „~i" estas proksimume: ne voli elspezi, ne voli perdi, ne voli difekti. Ekzemple: „li ne aĉetis la libron, ĉar li ~is la monon; li ne eliris en la pluva vetero, ĉar li ~is sian veston; li forkuris de la batalo, ĉar li ~is sian vivon"* [let. al Cart pri aprobo de la francaj AK (1907-02-24), ED 4, 1907-03, p. 37, *LI* 1907, 212, repr. en OV 1929, 539 kaj BK VI 2016]). **~e** Beau *EFr 1903* (estas ~o).

domaĝ/ [1905] **~o 2** (malprofito) (ark., *damaĝ/o*). Bour *LI* Jan. 1905, 17-18 (*tio estas granda ~o*° {damaĝo} *por nia lingvo*).

domen/ [1889] **~o 1** (ludo) Z *RE* 41b (домино kun -i- kiel ankaŭ en De, Fr, En ktp.), *MV* (Domino); *UV*; Beau *EFr 1903* (domino *(jeu et habit)*); Wü *EV 1925* (~oj = ~ludo). ‖ **~briko** Wü *EV 1925* (~peco). **~ludo** Wü *EV 1925* (~o, ~oj). **~peco** Wü *EV 1925* (~briko).

domen/ [1903] **~o 2** (vest.) Beau *EFr 1903* (domino *(jeu et habit)*); Wü *EV 1925* (Maskentracht ([mantelo kun kapuĉo])). ‖ **~ulo** Wü *EV 1925* (Maske).

domestik/ [1999] **~i** Kr *GVEG 1999* (domestizieren [per bredado aŭ dresado fari sovaĝajn bestojn au plantojn domaj, dresi, hejmigi]); Wells *EEn 2010* (domesticate; ne en *EEn 1969*).

domicil/ [1926] **~o** (jur.) Benn *DeE 1926*, 453 (Wohnsitz).

domin/ [1926] **~i** Benn *DeE 1926*, 453 (vorherschen); War *GD 1957*. ‖ **~anto** (muz.) War *GD 1957*.

Doming/ [1989] **~o** (regno) (ark., *Dominiko*) R 1989.

domini/ [1957] **~o** (hist.) (jur.) (pol.) *GD 1957* ([EN, FR] dominion); *PIV 1970*; R 1989.

dominik/ [1908: *~a*] **~o 1** (reli.) (≈o). **~a** (reli.) Z *Rab 1908*, 70.28 (*mi forbruligis kaj prirabis la ~an preĝejon*). ‖ **~ano** B *VdE 1910* [→ monaĥo] (*Homo, apartenanta al religia societo, ĵur-promesinta seksan purecon kaj pian servon al Dio: ~ano, franciskano*).

Dominik/ [1923] **~o 2** (regno) (kp. ark. *Domingo*) *JarL SAT 1923*, 27. ‖ **~a** R 2009 (*~a Respubliko*).

dompt/ [1952*] **~i** BS *EDe 1952*, 242. ‖ **~isto** (antaŭe *trankvil/ig/ist/o*) BS *EDe 1952*, 242.

don/ [1887] **~i** Z *UL* 19 (*Panon nian ĉiutagan ~u al ni hodiaŭ*), 21 (*Estas necese, ke grandega nombro da personoj ~u sian voĉon*), 31 (*dek milionoj personoj ~is publike tian saman promeson*), [v], *Majn 87-2* (*Kian*° *la gazeto komencos eliri, mi ~os en ĝi respondojn*), *DL* 3 (*mi ~us al la lingvo la finan formon*), 5 (*mi ~os al la dezirantoj sufiĉe da materialo por legi*), 11 (*Aliaj* [...] *~is sole sensencajn ŝercojn*), 26 (*la balo, kiun ili hodiaŭ ~as*), 27 (*la bovino ~as lakton*), 28 (*Li ~as lecionojn de belskribado*), *Ald 1888*, 4 (*ĝi* {la kongreso} *~os neniajn praktikajn rezultatojn*); G *Blov 1888*, 6 (*V.* [...] *ŝin petegis, ke ŝi ~u sin al li*); Z *RE* 24a (*~i en la manon*; вручать), 36b, 37a, 105b (*~i trinki*), 106a (*~i nomon*), 116a (*~i piedveston*), 118a (*~i prunte*), 123b, 148b, 158b (*~i alnomon*), 162a (*~i lecionon*; instrui), 179b (el~i), 193a (*~i prunte*), 210b (*~i parton*), *MV*, *Majn 1889-12* (*~i* [ankoraŭ ne aperintan verkon] *por subskribo* {antaŭmendo, subskripcio}), *UV*, *Ham 1894*, 73.6 (≈*u*° *muzikon! Venu, flutistoj!* [...] *He, muzikon!* [kp. PL „dawać (tu) ...!“, «donu tien ĉi»; Hamleto volas, ke la muzikistoj venu kaj ekludu, ke la muziko komenciĝu; simile Ru давать; tiu solvo nek en la EN originalo, nek en DE trad. el 1874: *Haha! - Kommt! Musik! Kommt! Die Flöten!* [...] *Kommt, etwas Musik!*]), *FE 1894*, 7 (*Al leono ne ~u la manon*), 15.1 (*venis al ŝi malriĉa virino, kiu petis ŝin, ke ŝi ~u al ŝi trinki*). ‖ **~o** Z *RE* 37a (даяние), *Ifig 1908*, 15 (*Per la plej belaj ~oj kaj trezoroj / Vin benu la diino!*). ‖ **~ante** G *Blov 1888*, 18 (*Mi faris sengardeme, ~ante min al la aminda emo*); *LI* Mar. 1896, [33]. **~inta** Z *Ald 1888*, 3-4 (*Li petas siajn legantojn promesi lerni la lingvon nur tiam, se 10,000,000 personoj estos ~intaj tian saman promeson*). **~ito** Majn *Manf 1891*, 3 ([la verko] *igis min uzi la ~itojn de la poemo, por krei originalan verkon*). ‖ **al~ante** Z *FE 1894*, 30.5 (*Al~ante la literon „ĉ”, ni ricevas vortojn komunajn: ĉia,* [...]). **al~i** Z *UL* 20 (*la folieto, kiun li al~is al sia letero*), *RE* 39b (almeti), 41a, 103a, 136b, 147b, 151a, 153a, 153a (almeti), 154b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 31.21 (*Por ĉiu aĉetita funto da teo tiu ĉi komercisto al~as senpage funton da sukero*), *GVGE 1894*, [3b] (*al~i aŭ depreni*). **al~ita** Z *Ald 1888*, 6 (*La vortaro, kiu estas al~ita al mia unua broŝuro, estas ne plena*), *RE* 147b (преданный (adj.); «al-donita», kalkeo de ark. RU: fidela, fidinda (adepto, amiko, ks.). Simile la tuj sekva *aldon-iteco* (преданность): fideleco, fidindeco. Kp. simile DE *hin|geb|ung|s|voll* «sindonema» kaj *Hin|gabe* «sindonemo, sindono» (*geben* = doni), 151b (dufoje); Stank *Viv 1896*, 3 (*ambaŭ al~itaj al siaj sciencaj laboroj*). **al~iteco** Z *RE* 147b (преданность), 151b. **al~itigi** Z *RE* 152a. **al~o** Z *Ald 1888*, 1 [t] (*Al~o al la „Dua Libro de l' Lingvo Internacia“*), *RE* 39b, 152a, *Ham 1894*, 74.6 (*ĉu ne venos ia al~o*), *A 1905*, 3.1 (*neniu havas la rajton fari arbitre laŭ persona bontrovo ian ŝanĝon aŭ al~on*), 7.2 (*ia aŭtoritata institucio enkondukos ilin en la vortaron oficialan, kiel « Al~on al la Fundamento »*). **antaŭ~o** Z *RE* 52a. **dis~ata** Z *AntV*-RU *1889*, 4 ([la vortaro] *povas estis dis~ata kaj dissendata en granda nombro*). **dis~i** Z *AntV*-RU *1889*, 4 (*Ni esperas, ke* [...] *Vi*° *volos ankaŭ dis~i kaj dissendi kelkan nombron de la vortaretoj*). **dis~o** *LI* Apr. 1896, 57 (*por senpaga dis~o al la vizitantoj la ekspozicion*° {de la ekspozicio}). **el~adi** Z *Ald 1888*, 12 (*ĝi*° *estas tute ne malfacila por mi* [...] *el~adi* [...] *vortarojn ĉiam pli plenajn*). **el~ado** Z *Ald 1888*, 5 (*La el~ado de la ceteraj kajeroj* [...] *ne estas bezona*); Abes *Kralj 1897*, [2] (*ĉio tuŝanta la el~adon kaj la abonadon*). **el~ante** Z *DL* 5 (*El~ante la „Duan Libron de l' lingvo internacia“* [...], *mi ~os al la*

dezirantoj sufiĉe da materialo por legi). **el~anto** Z *Ald 1888*, 17 (*La el~antojn* [...] *mi petas ankaŭ, ke en la fino de ĉia verko* [...] *ili presu ĉiam la plej novan el la diritaj nomaroj*). **el~ata** Z *DL* 14 (*en tiu ĉi lingvo estos el~ataj libroj kaj gazetoj*). **el~i** (publikigi) Z *Schl 1887*, 120 (*mi ricevis la eblon el~i mian verkon*), *DL* 3 (*mi intencis el~i libreton*), *RE* 64b (издавать), 179b (~i), *A 1905*, 3.3 (*la aŭtoro de Eo decidis nun el~i en formo de unu libro tiujn tri verkojn*). **el~inte** Z *Ald 1888*, 16 (*El~inte la gramatikon* [...], *vi* [...] *donas al la tuta mondo la eblon korespondi libere*). **el~isto** Mott *EEn 1906*. **el~ita** Z *Majn 87-1* (*verketo* [...], *kiu estos el~ita post 4-5 semajnoj*), *DL* 4 (*mi devus tro longe atendigi miajn korespondantojn, dum tiu libro estos preta kaj el~ita*), *A 1905*, 5.3 (*diversaj lernolibroj* [...], *kiuj estas el~itaj de niaj plej kompetentaj amikoj*). **el~o** Z *Majn 87-3* (*La germana el~o ankoraŭ ne estas preta*), *DL* 3 (*post tio ĉi oni jam povus komenci la el~on de plenaj vortaroj*), *A 1905*, 4.2, 4.6 (*trovante en unu el~o alian tradukon ol en alia*). **el~ota** Z *E-isto* Jan. 1894, 3 (*ankoraŭ el~otaj verkoj*). **en~o** (ark., *depono*) Z *RE* 18a (вкладъ). ‖ **for~i** Z *DL* 13 (*mi for~os al ĝi la tutan aferon*), *RE* 124a; Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3 ([iuj] *triboj, kiuj jam delonge for~is sin al fetiŝismo°* {fetiĉismo}). **nefrukto~a** Grenk *Ruinoj 1923*, 7 (pp dezerto). **pli~i** Z *RE* 103a. **pro~i** Z *RE* 53b. **pro~o** Z *RE* 53b, 55a (garantiaĵo). **re~i** Z *DL* 18 (*li re~os, kion li prenis*), 41 (*Vojiro°* [vojaĝo] *re~os al vi la fortojn*), *RE* 20a (revenigi), 124a, *FE 1894*, 14.6, 42.4 (*Li ~is al mi monon, sed mi ĝin tuj re~is al li*). **sur~i** Z *RE* 52a (задавать (задачу, урокъ), «taski»). **trans~ante** G *Blov 1888*, 3 [a] (*La aŭtoro, trans~ante sian laboron al la estonta kongreso, foriras de l' sceno*). **trans~i** Z *RE* 130b, *Ham 1894*, 104.3 (*Nun venu, ni trans~os la leterojn*). **trans~o** Z *Ham 1894*, 115.2 [= *Ham* ²*1902*, 147.22] (*dokumentoj de trans~o*), ‖ **leĝ~ado** G *Blov 1888*, 3 [a]. **leĝ~anta** Z *Schl 1887*, 121. **leĝ~anto** Z *Ald 1888*, 9. **leĝo~anto** Z *A 1905*, 3.2 (*ĉiu e-isto havu la plenan certecon, ke leĝo~anto por li ĉiam estos ne ia persono, sed ia klare difinita verko*). **ofer~anto** G *NovJ 1891*, [3] (*malbenante aŭ elridante° la ofer~antojn*). **pluv~a** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*Marto estas ofte iom malvarma, ŝanĝema, venta, ~dona*). **prunt~anto** Z *RE* 53a, 83a. **prunte~o** Z *Ham 1894*, 21 (*Per prunte~o ofte oni perdas / Krom sia havo ankaŭ la amikon*). **sin~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *Ifig 1908*, 11 (*Ho, kredu vi al la parol' de viro / Sin~a kaj honesta*). **voĉ~o** Z *DL* 11 (*tutmonda voĉ~o*).

Don [1888] **1** (hispana vorteto signifanta «Sinjoro») **~ Juano** (ark., *donĵuan/o*) Einst *Plen 1888*, 33. **~ Kiĥoto** (ark., *donkiĥot/o*) [Z] *E-isto* Dec. 1892, 179 (*„Hamlet kaj ~ Kiĥot", parolo de I.S. Turgenjev*).

Don/ [1894: *~a*] **~o 2** (rivero en Rusio) [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 163 (*la alvoko estu legata en medicinaj societoj de* [...] *Ĥarkov, Kaj* {kaj} *Rostov-sur°-~o* {Rostov-ĉe--~o}). ‖ **~a** Devj *Godu 1894*, [2] (*Karelo, ~a kozako*); Lang *LI* Okt. 1898, 154 ([t] *Sceno el la lando de ~aj kozakoj*; *la ~a stepo en kozaka lando*).

donac/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 25 (*La patro ~is al mi kolektujon*), *Einst* (*mi permesas al mi, esprimi la esperon, ke parton de Via energio Vi nun volos ~i ankaŭ al la „Lingvo internacia"*), *RE* 37a (dufoje), 118a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 15. ‖ **~e** Z *Ham 1894*, 114 (*dezirante ricevi* [la ĉevalon] *~e*). **~o** Z *DL* 22 (*Ĉu vi estas kontenta je mia ~o?*), *RE* 34a, 37a, 118a (*fari ~on*), 136b, *FE 1894*, 15.5 (*mi devas fari al vi ~on*). ‖ **~ata** Abes *Kralj 1897*, 4 (*unu el tiuj* [sunaj] *tagoj, kiuj estas al homoj iafoje ~ataj de aŭtuno*). **~emulo** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16 (*fervoraj ~emuloj*).

Dongol/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

donĵuan/ [1954] **~o** *PVS 1954*. ‖ Kp. *Don Juan/o* (1888).

donkiĥot/ [1936*] Cseh *Post* 1936-08-15, 158 (*Verdaj ~oj* [karikaturoj de BAGHY]); *PVS 1954*. ‖ Kp. *Don Kiĥot* (1892).

Dora/ [1911] (virina nomo, mll de *Doroteo*) Kolar *Trez 1911*, 6 (*Kelkaj burĝidoj* [...] *ŝtele ĵetadis la okulojn al ~*).

Dori/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*. ‖ Kp. *Dorid/*.

Dorid/ [1910] **~o** (topo.) B *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*. ‖ Kp. *Dori/*.

dorlot/ [1889] **~i** Z *RE* 6a, 65, 88b, 113a, 113b, 145a (cedi), 219b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 113a, *E-isto* 1891, 3a (*En ~o de nun ripozados*). ‖ **el~i** Z *RE* 63b. **el~ito** Z *RE* 109a.

dorm/ [1887] **~i** Z *UL* 21 (*Ĉu vi ~as?*), [v], *DL* 19 (*li ne ~os trankvile, ĝis li estos venkinta la mal-amikon*), 30 (*la tuta domo ~as*); G *Blov 1888*, 6 (*Mario* [...] *ne ~is tutan la nokton*); Z *RE* 191a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 71.5 (*≈u dolĉe, mia koro* [mia amato]), 105 (*≈u nur trankvile*), *FE 1894*, 20.9 (*Kiam mi venis al li, li ~is; sed mi lin vekis*). ‖ **~a** Z *RE* 189a (dufoje). **~o** Z *RE* 34b (*paroli el ~o*); Marig *LernIt 1890*, 33 (*La ~o estas imago de l' morto*). ‖ **~ado** Z *RE* 192b. **~anta** Z *DL* 37 (*mi tian*° {de 1888: tiam} *estis ankoraŭ ~anta!*); Z' *UL* Yi *1888*, *1888*, 44 [v], *Ham 1894*, 72 (*dormanta korpo*). **~ante** Z' *UL* Yi *1888*, *1888*, 37 [g] (*≈ante ni ne vidas*). **~anto** *Ham 1894*, 72 (*Enverŝas la venenon en la orelon de la ~anto*). **~egadi** Melck *FlandLit 1904*, 13 (*Ĉiam*° [Daŭre; Ankoraŭ] *~egadis la drinkulo*). **~egi** Z *RE* 43b. **~ejo** Z *RE* 191a. **~ema** Z *RE* 189a. **~emeco** Z *RE* 192b. **~eti** Z *DL* 26 (*Sidante sur seĝo,* [...] *li ~etis*), *RE* 43a, *FE 1894*, 38.5 (*Li sidas apud la tablo kaj ~etas*). **~eto** Z *RE* 160b. **~igi** Z *DL* 26 (*≈igu la infanon*), *RE* 6b (баюкать, lulilui; «luli»), 214b. **~inta** Z *DL* 32 (*al tio ĉi li ankoraŭ estis ~inta*). ‖ **~kaptita** Wicke *Galero 1922*, 12 (*la ~kaptita* [...] *filino*). **~obenko** Z *RE* 76a. **~oĉambro** Z *DL* 22, *FE 1894*, 31.19 (*Li eliris el la ~oĉambro kaj eniris en la manĝoĉambron*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **ek~eti** G *Blov 1888*, 7 (*ŝi ĵetis sin sur la liton* [...] *kaj ek~etis*). **ek~i** Z *DL* 22 (*Li ek~is je eterne*); Belm *Heine 1888*, 49 (*Ke povu mi foj' je eterne ek~i*); G *Blov 1888*, 8 (*Baldaŭ en la domo ĉio trankviliĝis kaj ek~is*); Z *RE* 58a, 58b, 190a, 214a. **en~iĝi** Z *Ham 1894*, 68.11 (*ŝi forlasas lin, kiam li en~iĝis*; kp. De ein|ge|schlaflen), 71.7 (*Li sin kuŝigas kaj en~iĝas*). ‖ **mal~a** Z *RE* 10b (vigla). **mal~e** Z *RE* 231b. **mal~ema** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **mal~i** Z *RE* 6b, 10b. **mal~iĝi** Z *RE* 25a, 157a (vekiĝi), 161a (vekiĝi). **sen~a** Boi *Perd 1904*, [3] (*sen~a vespero*).

dorn/ [1889] **~o** Z *MV* (Dorn), *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~-arbusto** Barth *Ludo 1928*, 11 (*pikil-armitaj ~-arbustoj*).

Dorote/ [1963*] **~o** (virina nomo) Z *FA 4 1963*, 76.

Dorpat/ [1889: ~] **~o** (topo.) (urbo en Estonio, De, Sv Dorpat, Et Tartu) Lib *LernLv 1889*, 45 ([…] *apud urbo ~ estis iam sankta kampeto*); Z *Adr 1889*, 5 (~; diskuteble, ĉu temas pri e-igita formo), *E-isto* Dec. 1892, 181 (*de s-ro* [...] *el ~o*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*estos aranĝita en Jurjev (~o) ekspozicio agronomia*). ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 26 (*subleŭtenanto de la 98-a infanteria ~a regimento*).

dors/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], Z *DL* 39 (*mi min eltiradis laŭ la muroj, tio ĉi estis tiel agrabla por mia ~o!*), *RE* 16b (*sur la ~o*), 102b (*sur la ~o*), 191b, 207a (postaĵo, posto; тылъ), *MV*, *UV*. ‖ **~aro** Nordenstreng *LI* Okt. 1900, 144b (*Ni flugis sur l' onda ~ar'* [per la ŝipo sur la maro]).

dot/ [1889] **~i** Z *MV* (ausstatten; baza formo), *UV* (baza formo). ‖ **~o** Z *RE* 28b (вѣно), 152a, *MV* (Mitgift; derivaĵo), *UV*, *FE 1894*, 23; *Heck 1907*, 91 (*kiom estis la ~o de lia edzino?*). **~e** Z *FE 1894*, 23.3 (*La reĝido konsideris, ke tia kapablo havas pli grandan indon, ol ĉio, kion oni povus doni ~e al alia fraŭlino*).

Dour/ [1896] **~o** (rivero en Portugalio) Z *Adr 1896 fol. 1*, 6 (*direktoro de la fervojo de Minho kaj ~o*).

Dover/ [1910] **~o** (topo.) (urbo *Dover* en Anglio) B *PropN 1910*.

doz/ [1903] **~o** (med.) *FK 1903*, 297.23 (*ĉe plej malgranda ~o da honesteco kaj bona volo*); Beau *EFr 1903* (dose *(quantité d'un ingrédient)*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Dr. [1889] (mll. de *doktoro*) *Nürn 1889* [g] 18 (*El la dua libro* […] *de ~ Esperanto*). ‖ Vd. *d-ro*, *D*[ro].

D^ro^ [1890] (mll. de *doktoro*) Red. *E-isto* Apr. 1890, 40a (*Sinjoro D^ro^ L. Zamenhof sciigis nin*). ‖ Vd. *d-ro*, *Dr*.

drag/ [1908] **~i** Roll *Mar 1908* (FR draguer | DE baggern).

dragon/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 43a; Jon *ESv 1893*, 58; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908**, 83.9 (*Cent sesdek husaroj, naŭdek tri ~oj*); OA 1-1909.

draĥm/ [1889] **~o** (mono; laŭ OA 2-1914 *drakm/o*) Z *RE* 43a (драхма; kun -ĥ-, same ankaŭ en DE).

drak/ [1889] **~o** (mit.) Z *RE* 43a (драконъ), *MV*, *UV* (FR dragon | EN dragon, drake | DE Drache | RU драконъ | PL smok; AK 1914 poste forstrekis EN „drake“, tamen la mitologia estaĵo restis *drako* anst. la pli int. *dragono*°). **~a** Wicke *Galero 1922*, 8 (*~aj dentoj* [de l' milito]).

drakon/ [1906] **~a** Mott *EEn 1906*.

drakm/ [1890] **~o** (mono) (antaŭe *draĥm/o*) G *Kond 1890*, 30 ([ankro] *por kvin ~oj*), 42 (*1 ~o po 100 leptoj*); Beau *EFr 1903* (drachme *(monnaie grecque)*); Z *EG 1904* (Drachme (griech. Geldstück)); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

dram/ [1888] **~o** (teatr.) Einst *Plen 1888*, 32 (*Sinjorino, ĉu Vi konas la malnovan ~on?*); Z *RE* 43a, 133b («{teatra} peco»), *Ham ^2^1902*, 62.22 (*Longan tempon nenia ~o donis eĉ iajn enspezojn*), 86.13 (*tiu ĉi pantomimo montras la enhavon de la ~o*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *RE* 43a; Majn *Manf 1891*, 3 (*~a fragmento*); Mott *EEn 1906*. ‖ **~aŭtoro** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

dramaturgi/ [1906] **~o** (teatr.) Mott *EEn 1906*.

drap/ [1889] **~o** Z *RE* 180b (*maldelikata ~o*), 197b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 32.6 (*Alportu al mi metron da nigra ~o*), LR (1897) (*≈o estas nur* lana *teksaĵo; ŝtofo estas* ĉia *speco de materialo* [let. al NYLÉN de 1897-03-08, PVZ 4, 1975, 46-47; mankas en Waringhien 1990]). ‖ **~a** Abes *Kralj 1897*, [3] (*cinamkolora ~a jako*).

drapir/ [1889] **~i** Z *RE* 43a, *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** Cart *Bild 1905*, [3] ([ŝi] *havas sur sia jupo flavan ~aĵon*).

drast/ [1904] **~a** Z *EG 1904* (drastisch, stark wirkend); Mott *EEn 1906*; OA 9-2007 (*~a medikamento*; *~a ŝanĝo*; *~a kresko*; *~a esprimo*; *~a kontrasto*).

draŝ/ [1889] **~i** Z *RE* 98b, *MV*, *UV*. ‖ **~ilo** Z *RE* 222b.

drat/ [1910] **~o** (ne ĉe Z; antaŭe *metalfadeno*) B *VdE 1910*; *PIV 1970*; OA 8-1974.

Drav/ [1910] **~o** (rivero) M, S *PropN 1910*.

drelik/ [1906] **~o** (speco de maldelikata teksaĵo) Mott *EEn 1906*; Rob *EFr 1910*.

dren/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

dres/ [1889] **~i** Z *RE* 43a, 216a, *MV* (dressiren° {dressieren}, abrichten; t.e. nur bestojn, ne homojn), *UV* (dresser | dress, make straight | dressiren {de 1901: dressieren}, abrichten | дрессировать | tresować; Mott *EEn 1906* (to train (*for something*); to adjust, to dress, etc.); AK 1922: dresser, dompter | train (*soldier*), tame (*animal, etc.*). ‖ RIM. La angla AK „train (*soldier*)“ estas malĝusta. La rusa originalo дрессировать kaj la germana, franca kaj pola ĉiuj celas nur „dresi (beston)“. Postsignon de la erara angla AK oni trovis ankoraŭ en *PIV 2002* ĉe „**grenadisto**. Soldato speciale dresita° {ĝuste: trejnita} ĵeti grenadojn“. Ŝanĝita en *PIV 2005*); Beau *EFr 1903* (dresser *(à quelque chose)*). ‖ **~isto** (antaŭe *kvietigisto*) *PIV 1970** (*cirka ~isto*). **~ita** PIV 2002 (→ grenadisto: *Soldato speciale ~ita*°; ark., vd. la supran RIM.). ‖ **el~i** Waś *E-isto* Maj. 1894, 93 ([li] *el~is du musojn por ŝpinado de fadenoj*).

Dresden/ [1893] **~o** (topo.) (urbo en Germanio) *E-isto* Feb. 1893, 29 (*La reĝino de Saksujo* [...] *promenadis* [...] *en la parko de ~o*); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*malgranda urbeto proksime de ~*).

driad/ [1906] **~o** (bot.) Mott *EEn 1906* (driad).

drink/ [1889] **~i** Z *RE* 75a (клюкать), 133b, 164b (~adi), *MV*, *UV*. ‖ **~adi** Z *RE* 164b (~i). **~ado** Z *RE* 57a (*perioda daŭra ~ado*; запой), 142b;

Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Nur solan supon ni manĝadas / Kaj eĉ ne pensas pri ~ado*); Z *Ham 1894*, 73.17 ([la reĝo] *sentas sin tre malbone. / De ~ado, sinjoro?*). **~aĵo** Ger *LI* Jan. 1896, 15 (*la ~aĵoj, senkondiĉe malpermesitaj de la Korano*). **~anto** Z *RE* 164b; Mott *EEn 1906*. **~ego** Z *RE* 57a (запой). **~ejo** Z *RE* 69a (кабакъ), 81a (корчма), 133b, 228a, *MV* (Schenke), *UV*, *Ham 1894*, 113 (*Iru nun en la ~ejon kaj alportu al mi mezureton da brando*). **~ema** Beau *EFr 1903*; Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*Stefano, ~ema kelisto*); Mott *EEn 1906*. **~isto** Z *Ham 1894*, 24 (*≈istoj oni nomas nin insulte*). **~ulo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~ejmastro** Z *RE* 222a, 227b; Mott *EEn 1906*. **~-regalo** G *NovAnt 1909*, 22. ‖ **for~i** Z *RE* 159b. **post~a** Z *RE* 145b (*post~a kapdoloro*).

driv/ [1908] **~i 1** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr dériver | De treiben), Wü *EV 1923*; *PV 1930*; OA 9-2007 (*la ŝipo ~is pro motordifekto*).

driv/ [1923: *~o*] **~i 2** (deflankiĝi de la intencita direkto pro puŝo de vento aŭ akvofluo) OA 9-2007 (*la kuglo ~is pro la forta vento, kaj tial ĝi ne trafis la celon*). ‖ **~o** Wü *EV 1925*; OA 9-2007 (*kontinenta ~o*; *lingva ~o*).

drog/ [1889] **~o** Z *RE* 99a, *MV*, *UV*. ‖ **~isto** *E-isto* Feb. 1892, 32 [r] (*adresoj de sukeraĵistoj, apotekistoj kaj ~istoj*); [Z] *E-isto* Mar. 1893, 35; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

drogman/ [1956] **~o** *NLR* Jul. 1956 [v] (orienta interpretisto [ne en *PIV 2020*]), KK *NLR* Jul. 1956, 203 (*Waringhien, ~' de Omar Kajjam!* [persa verkisto de robaioj, trad. al Eo de War]).

dromedar/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Luyk *Iŝtar* 1924, 22.2 (*La postgvardion formis kvar sklavoj, peze armitaj, rajdantaj sur ~oj*).

dron/ [1889] **~i** Z *RE* 203a, 215a (dufoje: утонуть, утопать), *MV*, *UV* (утопать), *Ham 1894*, 112 (*ŝi ~igis sin*; *se mi konscie min ~igas, tio ĉi estas ago*), *FE 1894*, 37 (тонуть), 37.16 (*La kuraĝa maristo ~is en la maro*); Beau *EFr 1903* (se noyer, couler à fond); Grenk *Ruinoj 1923*, 5 (*vi* [dezerto] *tute en purpuro ~as*); Luyk *Iŝtar* 1924, 11.5 ([fig.] *la tuta mondo ~as en demonadoraĉo*). ‖ **~igi** Z *RE* 203a (тонуть […]), 215a, *Ham 1894*, 112 (*sin ~igi kaj pendigi*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Z *Ham 1894*, 111 (*Kaj ŝi ~iĝis°?* {legu: ~is [ntr.]}). **~inta** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*La speco de la morto estis: ~intaj 215*). **~into** Z *RE* 215a.

dros/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr drosse | De Steuerreep).

droŝ/ [1894] **~i** Z *GVGE 1894*.

droŝk/ [1910] **~o** (traf.) Boi *PVE 1910* (speco de rusa veturilo, fiakro, lukaleŝo; fiacre, calèche); Chris *DeE 1923*, 171b (Droschke).

druid/ [1906] **~o** (reli.) Mott *EEn 1906*. ‖ **~a** SenkompReg 1907, [4] (*la ≈aj monolitoj nomataj „La Sagoj de l' Diablo“*).

Druz/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

du [1887] Z *UL* 36 [g], [v], *Schl 1887*, 121 [l] (*kiel ~ amikoj, kiuj havas unu celon en la vivo*), *DL* 4 (*intertempoj de ĉirkaŭ ~ monatoj*), 29 (*Mi bezonas ~ frankojn*); G *Blov 1888*, 6 (*ili ~ devis eliri en la ĝardenon*), G *Blov 1888*, 14 (*ili ~ forlasis Nenaradovon*); Z *RE* 37a (~; *dividi en ~ partojn*), 37b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 11.1 (*Unu vidvino havis ~ filinojn*), 13.3 (*~ fojojn en ĉiu tago*), 14 (→ *obl*, *op*). ‖ **~a** Z *UL* 20 (*Kaj estis vespero, kaj estis mateno – la ~a tago*), *DL* 42 (*ni estu pli familiara unu kun la ~a°* {alia}), *RE* 25a (*la ~an fojon*; ree), 25b, 43b, *FE 1894*, 12.19 (*la jaro mil sepcent tridek ~a*); Kuŝ *Aŝik 1895*, 3 (*ili ekamis unu la ~an°*). **~e** Z *UL* 37 [g], *DL* 18 (*unue li timos vian forton, kaj ~e li ne povos sin pravigi*), *FE 1894*, 14.6 (*Unue mi redonas al vi la monon, kiun vi pruntis al mi; ~e mi dankas vin por la prunto; trie* [...]). **~o** Z *RE* 37a; Beau *EFr 1903* (duo et un deux *(aux cartes)*); Mott *EEn 1906* (*~eto*; duet (also a *two* at cards)). ‖ **~eto** Mott *EEn 1906* (duo, vd. tie). **~igi** Z *RE* 37a. **~iĝi** Z *RE* 37b (~obliĝi). **~obla** Z *UL* [v], *DL* 18 (*≈obla fadeno estas pli forta ol unuobla*), *RE* 37a (~obla; ~opa), 37b, 197a, *MV* 48, *UV* (→ *obl*), *FE 1894*, 14 (→ *obl*). 14.7 (*por la hodiaŭa tago mi ricevis ~oblan pagon*), *Ham 1894*, 20 (*≈obla beno /*

Sendube ~obligas la feliĉon). **~oble** Einst *Plen 1888*, 21 [g]; Z *RE* 14b. **~obligi** Z *DL* 28 (*Por via malkonfeso oni ~obligos vian punon*), *RE* 37a, 210a, 214b, *Ham 1894*, 20 (≈*obla beno / Sendube ~obligas la feliĉon*). *GVGE 1894*, 5a (*~obligi la vicojn*; einen Zug abbrechen [? nekomprenebla]). **~obliĝi** Z *DL* 18 (*mia amikeco al li ~obliĝis*), *RE* 37b (~iĝi). ‖ **~on** Z *RE* 140a. **~ona** G *Blov 1888*, 13 (*la sekreto estis kaŝata de pli ol ~ona dek~o da kunsciantoj*). **~one** Z *DL* 42 (*tiel mi almenaŭ ~one plenumos vian deziron*); G *Blov 1888*, 14 (*ili ricevis* [...] *~one malprudentan leteron*). **~oninvalida** Wicke *Galero 1922*, 12. **~onkudri** B *Sinj 1909*, 10 (*la vesteton mi dume almenaŭ ~onkudros*). **~ono** Z *DL* 18 (≈*onon de tiu ĉi piro mi manĝis*), *RE* 140b, 141a (*unu kaj ~ono*), 141a (*~ono da rublo*), 142b (*po ~ono*), *FE 1894*, 14.9 (*Tri estas ~ono de ses*), 14.11 (*~ metroj* [da tiu ĉi ŝtofo] *kostas kvar kaj ~onon frankojn (aŭ da frankoj)*). **~opa** Z *RE* 37a (~obla). **~ope** Z *UL* 37 [g], [v], *MV* 49, *UV*, *FE 1894*, 14 (→ *op*), 14.13 (*Tiuj ĉi ~ amikoj promenas ĉiam ~ope*). **~opo** Z *RE* 176b. **~ulo** (ark., *sozio*) Z *RE* 37a (двойникъ); Beau *EFr 1903* (sosie).

‖ **A-D** ‖ **~cent** Z *DL* 17, *FE 1894*, 32.8 (*Tiu ĉi rivero havas~cent kilometrojn da longo*). **~dek** Z *DL* 17, *FE 1894*, 12.7 (*Dek kaj dek faras ~dek*). **~dek ~** Z *FE 1894*, 12.8 (*Kvar kaj dek ok faras ~dek ~*). **~dek ~a** Z FE 1894, 12.19 (*Georgo Vaŝington estis naskita la ~dek ~an de Februaro de la jaro mil sepcent tridek ~a*). **~dek kvar** Z *RE* 198a (*horoj*; сутки, «diurno»). **~dek sepa** Z *FE 1894*, 12.18 (*Hodiaŭ estas la ~dek sepa (tago) de Marto*). **~deka** Z *DL* 17, *FE 1894*, 12.14 (*La ~deka (tago) de Februaro estas la kvindek-unua tago de la jaro*). **~dekkvarhore** Z *RE* 145a. (laŭtage; посуточно). **~dekkvaro** Z *RE* 38b. **~deko** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*~deko da gastoj ĉirkaŭis Ĥaldean rakontiston*).

‖ **E-N** ‖ **~flanka** G *Blov 1888*, 5. **~hora** Z *DL* 23. **~marka** *FK 1903*, 219.31 (*monero ~marka*). **~mejla** Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*post ~mejla marŝado*). **~naskito** (= ĝemelo) Z *RE* 9b, *MV* 47, *UV*.

‖ **O** ‖ **~onblanka** Z *RE* 129b. **~onboto** Z *RE* 141a. **~onĉemizo** Z *RE* 94a. **~ondiafana** (ark., *diafana* aŭ *~ontravidebla*) *RevO* Jul. 1920, 77b. **~ondio** Z *Ifig 1908*, 20 (*Ne naskiĝas / En ia dom' subite ~ondio /Aŭ monstro*). **~onfilino** Z *RE* 127b. **~onfilo** Z *DL* 24 [= 10.11] (*Karolo estas mia nepropra filo (aŭ ~onfilo), ĉar mi estas la ~a edzo de lia patrino*), *RE* 129a (пасынокъ). **~onhoro** G *Blov 1888*, 8. **~oninsulo** Z *RE* 141a. **~onlumo** Z *DL* 38. **~onnigre-griza** Z *Ham 1894*, 17 ([barbo] *~onnigre-griza*). **~onpatrino** Z *FE 1894*, 33.20 (*Lia ~onpatrino estas mia bofratino*). **~onpatro** Z *RE* 23a, 126a, *MV* 19 (Stiefvater), *UV*, *FE 1894*, 33; Beau *EFr 1903* (beau-pere *(second mari de votre mère)*). **~onprofila** (pp poŝtmarko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*~onprofila figuro*). **~onsurtuto** (vest.) („duonkaftano") Z *RE* 141a. **~onsvene** Barth *Ludo 1928*, 18.

‖ **P-Z** ‖ **~punkto** (gram.) Z *RE* 37a, *MV* 56. **~senca** Z *RE* 37b.

‖ **dek~** Z *RE* 46, *FE 1894*, 12.6 (*Kvin kaj sep faras dek ~*), 14.15 (*mi aĉetis dek ~ pomojn*). **dek~o** Z *DL* 18 (*Sendu al mi prunte dek~on da forketoj*); G *Blov 1888*, 13 (*la sekreto estis kaŝata de pli ol ~ona dek~o da kunsciantoj*). **dek-dua** Z FE 1894, 12.13 (*Januaro estas la unua monato de la jaro,* […], *Decembro estas la dek-~a*). **dek~o, dek-~o** Z *FE 1894*, 14.4 (*Mi aĉetis dek~on (aŭ dek-~on) da kuleroj kaj ~ dek~ojn da forkoj*). **dis~igi** Z *RE* 167a.

Dual/ [2018] **~o** (urbo en Kameruno; kp. *Duala/o*; malnova DE Duala, FR *Douala* [pron. -u-]) (antaŭe *Dualla°*) Kr *PVEG 2018.*

Duala/ [2007] **~o** (urbo *Douala* en Kameruno; vd. *Dual/o*) Pusch *Viki* 2007-06-01.

dualism/ [1903] **~o** (filoz.) (hist.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

dualist/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*.

duar/ [1999] **~o** Kr *GVEG 1999* (Douar; nomada tendejo en norda Afriko).

dub/ [1889] **~i** Z *RE* 189a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 26.19 (*Kvankam vi estas riĉa, mi ~as, ĉu vi estas feliĉa*). ‖ **~e** Z *RE* 102b. **~o** Mott *EEn 1906*. ‖ **~inda** Luyk *Iŝtar* 1924, 28.2 ([en duaklasa gastejo] *dancis kaj kantis ~indaj virinoj*). ‖ **~eblanka** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (blanchâtre). **~eble-**

blua Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (bleuâtre). **~eruĝa** Cart *Bild 1905*, 10 (*vizaĝo* [...] *~eruĝa*). ‖ **ne~e** Mott *EEn 1906*. **sen~a** Z *Ham 1894*, 109 (*Nenia sanigilo en la mondo / Jam povos savi de sen~a morto*); Beau *EFr 1903*; Z *A 1905*, 6.1 (*Mi diris, ke la fundamento de nia lingvo devas esti absolute netuŝebla, se eĉ ŝajnus al ni, ke tiu aŭ alia punkto estas sen~e erara*); Mott *EEn 1906*. **sen~e** Mott *EEn 1906*. ‖ **konscienc~o** Mott *EEn 1906* (→ *konscienc*).

Dublin/ [1910] **~o** (topo.) (ĉefurbo de Irlando) B *PropN 1910*.

ducet/ [1898] **~o** [Beau] (salato, FR nomita *doucette* aŭ *maches*, „ŝafidsalato") *L'Esp* Dec. 1898, 154 (*Kelnero, kiajn salatojn vi havas? – Latugon pomforman, latugon romanan, cikorion frizitan, skarolon, endivon, leontodon, ~on*).

duel/ [1889] **~o** Z *RE* 45, 46, 139a; *FK 1903*, 83.36 (*ricevinte* [...] *elvokon al ~o, sendis al li sekundanton*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~i** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906* (baza formo). ‖ **~ado** Z *Ham* ²*1902*, 42.26 (*Jes! drinkado, ~ado, insultemeco, aŭ malpacemeco*). **~isto** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

duenj/ [1926] **~o** (soc.) Benn *DeE 1926*, 453 (Anstandsdame).

duet/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 45; Jon *ESv 1893*, 58; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (notita kiel *du/et/o*); OA 1-1909.

duk/ [1889] **~o** Z *RE* 20a (vojevodo), 30b (герцогъ, RU germanismo *Herzog*), *MV*, *UV*; SenkompReg 1907, [3] (*memoroj pri la malfeliĉa ≈o de Buckingham*); Wicke *Galero 1922*, 13 (*la* [...] *kornetoj de la ~o*). ‖ **~a** Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*Antonio,* [...] *~a uzurpulo de Milano*).

dukat/ [1889] **~o** (hist.) (mono) Z *RE* 44a, 223b; G *Gefr 1889*, [5] (*Letero mona, dudek ~oj, franko duone*); Z *Ham* ²*1902*, 120.18 (*Eĉ kvin ~ojn mi por ĝi ne donus*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

dukdalb/ [1908] **~o** (mar.) (peza fostaro en haveno) Roll *Mar 1908* (FR duc d'Albe | DE Duckdalbe).

Dulcine/ [1905] **~o** (lit.) (nomo de la virino, kiun adoras Don Kiĥoto) Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*feliĉa super ĉiuj virinoj* [...] *bela ~o de Toboso*).

dum [1887] Z *UL* [v], *DL* 4 [A.2] (*mi devus tro longe atendigi miajn korespondantojn, ~ tiu libro estos preta kaj eldonita*), 20 [5.32] (*≈ en unu ĉambro la gastoj dancadis, en la dua ĉambro estis preparata la vespermanĝo*), 48 [19] (*Ĝoju, ĝoju ni, kolegoj, / ≈ ni junaj estas!*), *RE* 23b (en la tempo de), 95b, 139b (dufoje), 140a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 17.8 (*~ ŝi parolis, elfalis el ŝia buŝo multego da diamantoj*). ‖ RIM. Z kutime metis komon antaŭ „dum". Escepto estas *FE 1904*, 22.7: „unufoja mensoginto dum vi ...". En FE eld. 1-4 oni tie ĝuste trovas la komon: „unufoja mensoginto, dum vi ...". ‖ **~e** G *Blov 1888*, 14 (*≈e la fraŭlino komencis saniĝi*); Z *RE* 95b, 139b (dufoje), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 109 (*Vi ~e povos ŝanĝi la rapirojn*), *A 1905*, 11.1 (*La ideoj, kiujn mi supre esprimis pri la Fundamento de Eo, prezentas ~e nur mian privatan opinion*).

dun/ [1916] **~o** (geog.) (antaŭe *sabl/o/mont/et/o*°) G *EPl 1916* (duna k.a.); Minor *EDe 1924* (Düne); War *GD 1957*.

Dünaburg/ [1890] **~o** (ark., *Dinaburg/o*) Lib *LernLv 1889*, 90.

dunam/ [1926] **~o** (mez.) (turka termezuro de proks. 700 kvadrataj metroj) *Cion 1926*, [5] (*La tuta terpeco* [...] *enhavas 29,000 da ~oj*).

dung/ [1889] **~i** Z *RE* 105a, *MV*, *UV*. ‖ **~ato** Z *RE* 103b; Mott *EEn 1906*. **~itaro** (mil.) Wicke *Galero 1922*, 26 (*la ~itaroj de Germanujo, Anglujo* [...]). ‖ **~oficejo** *Heck 1907*, 94.

Dunkerk/ [1922: *~a*] **~o** (ark., *Dunkirko* kun -i-) (havenurbo en Francio) Wicke *Galero 1922*, 17 (*granda nombro da ~aj* [mar-] *rabistoj*).

Dunkirk/ [1910] **~o** (topo.) (kp. ark. *Dunkerko*° kun -e-) (havenurbo en Francio) B *PropN 1910*. ‖ RIM. Nun interpretebla kiel kunmetaĵo *Dun/kirk/o*.

duplikat/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*~o de fakturo, de kambio*); G *EPl 1916*.

dur/ [1910] **~a 1** (malmola) GM *EFr 1910*.

dur/ [1916] **~a 2** (muz.) G *EPl 1916* (twardy, majorowy). ‖ Kp. *dur/o*.

dur/ [1890] **~o 3** (mono) G *Kond 1890*, 42 (*1* [hispana] *~o* [...] *po 20 realoj*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

dur/ [1916] **~o 2** (muz.) G *EPl 1916*. ‖ Kp. *dur/a*.

Durban/ [1910: ~] [**~o**] (urbo) *JarL UEA* Maj. 1910, 68 (~ *(Sud-Afriko, Natal)*).

durf/ [1926] **~i** Benn *DeE 1926*, 453 (dürfen [havi la rajton fari ..., rajti]).

Dusadad/ [1924] **~o** (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 31.5 (*Mi ofte vizitis ~on, ŝian patron* [tiu de Iŝtar]), 58.5.

duŝ/ [1903] **~o 1** (antaŭe *pluv/ban/ej/o*) (ark., *duŝ/ej/o*) *FrazL 1903*, 12 (salle de douches).

duŝ/ [1905] **~o 2** (antaŭe *pluv/ban/o* [= Z *EG 1904*]) Stell *LI LitAld 1905*, 5 (*Mi devas submetiĝi ~ojn kaj entrinki bromidaĵon*); Mott *EEn 1906* (douche, shower-bath); Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); B *VdE 1910* (pluvbano); OA 2-1914 (douche | shower-bath | Dusche); Wü *EV 1925* (*suprenira ~o*, *intesta* [evit.] *~o*); Briquet *MedV 1932* (*~o pluva*, *ŝpruca*, *disŝpruca*). ‖ RIM. La signifo de *korpointerna ~o* de *PIV 2020*, ne en *PV 1930*, *1934*. ‖ **~i** Wü *EV 1925* (baza formo *~i* kontraŭ OA 2-1914); War *GD 1957* (baza formo *~i* kontraŭ OA 2-1914). ‖ **~ado** Wü *EV 1925*. **~ejo** Wü *EV 1925*. **~ilo** Wü *EV 1925*. **~isto** Wü *EV 1925*. ‖ **~bano** G *EPl 1916*. **~ŝprucigilo** Briquet *MedV 1932*. ‖ **ĉirkaŭ~o** Wü *EV 1925*. **naz~o** Briquet *MedV 1932*. **pluvo~o** Wü *EV 1925* (→ duŝi). **sago~o** Wü *EV 1925* (→ duŝi). **vagin~o** Briquet *MedV 1932*.

duŝ/ [1957] **~i 3** (supernocio *akvumi*) War *GD 1957* (bassiner *(une plante)*).

duumvir/ [1925] **~o** (hist.) (pol.) Wü *EV 1925*. **~oj** (sin. *duumvirat/o*) Wü *EV 1925*. ‖ **~eco** (sin. *duumvirat/o*) Wü *EV 1925* (Duumvirat, Zweimännerwürde°).

duumvirat/ [1916] **~o** (hist.) (pol.) (sin. *duumvir/oj*, *duumvir/ec/o*) G *EPl 1916* (duumwirat); BS *EDe 1952*.

Dvin/ [1894] **~o** (topo.) (rivero en Rusio) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 ([konstruo de fervojo] *de la Norda ~o ĝis Volgo*); B *PropN 1910*.

E

e [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g].

e [1887] **2** (finaĵo) Z *UL* 19 (*etern~*), [v], *DL* 4 (*ebl~*), 21 (*Nun estas varm~*), *MV* (*bon~*), *UV* (*bon~*), *FE 1894*, 7. ‖ **~en** Z *FE 1894*, 17.1 (*dom~*), 28.6, 28.7 (*dekstr~*) k.a. ‖ **~vorto** Z *DL* 20 (*La adverboj (~vortoj)* [...] *finiĝas je la litero „e“*). ‖ Rim. **1** En la unuaj tempoj Z iafoje uzis a-finaĵon por montri predikativon: *se estos montrita*°*, ke dek milionoj personoj donis publike tian saman promeson* (*UL* 31); *amase stari sur la strato estas malpermesita*° (*DL* 24). Li iafoje ankaŭ misuzis e-finaĵon: *se ni dirus „oni lin sidigis“, tio ĉi ne estus vere*° (*DL* 30); *tio ĉi estas efektive ĉagrene!*° (*DL* 34); *tio ĉi estis tute prudente*° (*DL* 34). **2** Frua ekz. por *~e* anst. *en* [loko]: [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (*Lastan monaton okazis Pariz~* [...] *kongreso*). ‖ Kunmetaĵojn kun *-e* vd. je la ĉefa vorto, ekz. *agrabl/e*.

e. [1893] (ark., mll de *ekzemple*; nun «*ekz.*») Z *E-isto* Jun. 1893, 96 [= *LR* 66 B]; Irmscher *EDe 1912*.

E. K. [1903] (mll de *Espero Katolika*, uzata pri si mem) *EKato* Dec. 1903, kovr. [3].

Eak/ [1894] **~o** Z *GVGE 1894*, [3a] (Aeakus; legu: *Äakus*).

eben/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 172b, *MV*, *UV*. ‖ **~e** Z *RE* 172b. ‖ **~aĵo** G *Blov 1888*, 11 (*antaŭ li kuŝis ~aĵo*); Z *RE* 165b; Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*la ~aĵoj de Orienta Azio*); Mott *EEn 1906*. **~igi** Z *RE* 51b, 172b, 179b (glatigi), 192b (egaligi), 213a, *E-isto* Nov. 1889, 4 ([Vp.] *~igis la vojon por novaj sistemoj* [de l.i.]). **~iĝo** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*la mondo mortos malrapide* [...]*, en sekvo de ~iĝo de la tera supraĵo*° {surfaco}). ‖ **~bati** Z *RE* 208a, 214b. **~batita** Z *RE* 204a. **~landa** Wahl *Princ 1889*, 8 (*familioj de ~landaj bienhavantoj*). ‖ **ne~aĵo** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*La ne~aĵoj de la tera supraĵo*° {surfaco} *glatiĝos*).

ebl/ [1887] Z *UL* 21 (*kred~e*), [v] (*~a*), *MV* (derivaĵo), *UV*, *FE 1894*, 29 (~a). **~a** Z *UL* [v], *DL* 6 (*Kiel tio estas ~a,* [...] *ke* [...] *la lingvo estus tute kaj plene preta*), 8 (*sciiĝi mem* [...] *estas por mi tute ne ~a*°); Einst *Plen 1888*, 33 (*Tie* [...] *oni havas ĉiajn ~ajn plezurojn*); Z *RE* 24a (*ĉia ~a*), *MV* (baza formo), *UV*, *FE 1894*, 29. ‖ **~e** Z *UL* 23 (*„Ne ~e!“ ŝi al mi rediras*), *DL* 4 (*Respondi je ĉiu letero aparte estas por mi ne ~e*), 4 (*kiom ~e pli*° *rapide*), 7 (*ili ~e tie ne trovos respondojn*), 9 (*la pseŭdonima aŭtoro ~e estas ne sufiĉe instruita*), 45 (*mi fariĝis tiel* [...] *multepova, kiel nur estas ~e*), *Ald 1888*, 16 (*oni devas eldoni kiel ~e pli multe da verkoj*), *RE* 3a, 98a, *UV*, *FE 1894*, 29.2 (*kiel ~e pli*° {plej} *malofte*). **~o** Z *Schl 1887*, 120 (*mi ricevis la ~on eldoni mian verkon*), *DL* 5 (*mi donos al la dezirantoj* [...] *la ~on tute bone ellerni la lingvon*). ‖ **~igi** Beau *EFr 1903*. ‖ **ne~a** Z *DL* 15 (*tio* [...] *estas ne~a*), 15 (*„ne~aj“ libroj*), 16 (*tio, kio estas ne~a por unu persono, estas ludilo por grupo da personoj*); *Nürn 1889* [g] 15 (*Estas ne~a*° *al mi, pretigi tiun ĉi laboron*). **ne~e** Z *DL* 33 (*estis ja ne~e, ke la homoj ĉian*° *trakurus tra tie*). **ne~eco** Z *RE* 41b (*ĝis ne~eco*).

‖ **A-C** ‖ **aliig~a** Z *GVGE 1894*, [3b] (ŝanĝ~a). **alir~a** Z *RE* 42b. **ating~a** Z *RE* 42b. **aŭd~e** Einst *Plen 1888*, 35; Z *RE* 184b (laŭte). ‖ **bald~e** (ark., *laŭ~e baldaŭ*) Marig *LernIt 1890*, 36 (*la plezuro vin visiti*° {viziti} *bald~e*°). **bonig~a** Z *DL* 12.

‖ **D** ‖ **deklinaci~a** Z *GVGE 1894*, [3b]. **detru~a** Z *DL* 38. **digest~a** Z *RE* 210a. **diskut~a** Beau *EFr 1903*. **divid~a** Z *RE* 45b.

‖ **E-Ĵ** ‖ **enig~a** Z *RE* 203b (marĉa). **esper~e** Z *DL* 26. **etend~a** Z *RE* 208a. ‖ **fald~a** Butin *ET* 1920-07-05, 4b. **farunig~a** *PV 1930* (→ *maizo*). **fid~a** Z *RE* 9a (bonintenca). **fleks~a** Z *RE* 31a, *FE 1894*, 41.1. **forĝ~a** Z *RE* 75b.

‖ **K-L** ‖ **kompren~a** Z *Schl 1887*, 120. **kompren~e** Z *DL* 46, *RE* 78a, 169a, *FE 1894*, 41.17. **kompren~eco** Z *E-isto* Jan. 1893, 2. **kred~a** Z *DL* 24, *MV* 38. **kred~e** Z *UL* 21, *FE 1894*, 33.11. **kre~a** Z *Ald 1888*, 2. **kunmet~eco** G *Blov 1888*, 4 [a]. ‖ **leg~a** Z *RE* 224b. **loĝ~a** Z *RE* 49b.

‖ **M** ‖ **malvid~iĝi** Barth *Ludo 1928*, 14. **manĝ~a** (~a; dufoje) Z *RE* 199a, *FE 1894*, 41.3. **melk~a** Z *RE* 40b (melka). **memor~a** Z *RE* 128a.

‖ **N** ‖ **neapartig~a** G *Blov 1888*, 17. **necedig~a** Z *RE* 110a. **nedecid~a** Z *RE* 110b. **nedetru~a** Einst *Plen 1888*, 20 [g]. **nedisput~a** Z *RE* 110a, *A 1905*, 3.4, 9.4. **nedivid~a** Mott *EEn 1906*. **neelpel~e** Barth *Ludo 1928*, 18. **neelpet~a** Z *RE* 111a. **neelport~a** Z *RE* 110b (dufoje). **neel-strek~a** *LI* Feb. 1896, [17]. **neesprim~a** G *Blov 1888*, 9. **neesprim~e** Z *DL* 32. **nefleks~a** Z *RE* 110a. **nekalkul~a** Mott *EEn 1906*. **neklarig~a** G *Blov 1888*, 7. **nekompren~a** Z *DL* 11, *FE 1894*, 41.4. **nekompren~e** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **nekompren~eco** Z *E-isto* Jan. 1893, 2. **nekonsol~a** Mott *EEn 1906*. **nekorekt~a** Ger *Fant 1895*, 12. **nekred~a** Z *DL* 40, *RE* 109b, *FE 1894*, 41.6, 41.14. **nekred~e** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **neleg~e** Z *DL* 24, *FE 1894*, 41.4. **nelig~a** G *Blov 1888*, 13. **nemalobe~a** *PV 1930* (*nemal-obe~a leĝo*[Z] *→ mal*). **nememor~eco** Z *E-isto* Jan. 1893, 2. **nemezur~e** Tolk *Voron ~1900*, 2. **ne-mort~a** *Nürn 1889* [a] (*nemort~a merito*). **neneig~a** Z *RE* 110a; *Eo PĴ* Jun. 1905, 1a (*~~igebla fakto*). **nepalp~a** Wü *EV 1923*. **nepar-don~a** G *Blov 1888*, 20. **nepardon~e** Z *DL* 12. **nepenetr~a** Z *RE* 110b. **nepriskrib~a** Z *RE* 110a. **neprokrast~a** Z *RE* 110a. **nerekon~eco** Z *Ald 1888*, 4. **nereperd~a** *LI* Feb. 1896, [17]. **ne-romp~a** Lamb *LI* Dec. 1905, 526. **nesubprem~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 28.2. **nesufer~a** Einst *Plen 1888*, 34. **neŝancel~a** Z *DL* 6, *RE* 110a. **ne-toler~a** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **netraflu~a** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120. **netrapaŝ~a** G *Blov 1888*, 18. **netuŝ~a** Z *A 1905*, 2.3. **netuŝ~eco** Z *A 1905*, 1.3. **nevenk~a** G *Blov 1888*, 6. **nevund~a** Z *Ham 1894*, 7.

‖ **O-P** ‖ **okulvid~a** Z *RE* 127a. **okulvid~e** B *LI* Feb. 1904, 43. ‖ **palp~a** Beau *EFr 1904**; Z *EG 1904*. **palp~e** *LI* Feb. 1896, [17]. **plenum~a** Red. *E-isto* Jan. 1890, 28a.

‖ **R** ‖ **refar~a** Z *Ham 1894*, 11. **rekon~a** Z *Ald 1888*, 2. **rid~a** (ark., *ridinda*) Meier *GramDe 1891*, 19b. **ricev~a** Z *DL* 13. **rimark~a** Z *RE* 56a. **romp~a** Z *RE* 91a, 220b, *FE 1894*, 41.2.

‖ **S-Ŝ** ‖ **sanig~a** Z *RE* 64b, *FE 1894*, 42.13. **sent~a** Z *RE* 225b. **sufer~a** Z *RE* 187a. **ŝanĝ~a** Z *GVGE 1894*, [3b] (aliig~a), *A 1905*, 1.1. **ŝanĝ~eco** Z *GVGE 1894*, [3b] (*ŝanĝiĝemeco*). **ŝipir~a** Z *RE* 197a.

‖ **T-Z** ‖ **toler~a** Z *RE* 201b. **travid~a** Z *DL* 24, *RE* 158b, *FE 1894*, 41.2. **travid~e** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **trink~a** Z *RE* 162b. **tuŝ~a** Z *A 1905*, 1.1. ‖ **vid~a** Z *DL* 33, *RE* 231b. **vid~e** Z *DL* 11.

ebon/ [1889] **~o** Z *MV* (Ebenholz), *UV*; Beau *EFr 1903*.

Ebr/ [1910] **~o** (rivero en Hispanio) *PropN 1910*; BS *EDe 1952*, 242.

ebri/ [1899] **~a** Beau *Humor 1899*, 77 (*Johano, ree vi estas ~a!*), 202 (*~a de sango, de amo*), *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Reviz 1906*, 17.7 (*oni alveturigis lin morte ~an* [...] *ĝis nun li ne mal~iĝis*); OA 1-1909. ‖ **~e** Beau *Humor 1899*, 202. ‖ **~eco** Beau *Humor 1899*, 202, *EFr 1903*; Melck *FlandLit 1904*, 13 (*viro pro ~eco nesent-ema*). **~igi** Beau *Humor 1899*, 202, *EFr 1903*. **~igita** Beau *Humor 1899*, 56 (*homo ~igita*), 202 (*~iigita de siaj venkoj*). **~iĝi** Beau *Humor 1899*, 202, *EFr 1903*. **~ulo** Beau *Humor 1899*, 202, *EFr 1903*; Z *Reviz 1906*, 43.24 (*kiam en la urbo* [...] *la ~uloj estas malmute*). ‖ **mal~iĝi** Z *Reviz 1906*, 17.8 (*oni alveturigis lin morte ~an* [...] *ĝis nun li ne mal~iĝis*).

ebur/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914 (ivoire | ivory | Elfenbein). ‖ **≈a Bordo** (regno) *PropN 1910*; War *GD 1957*; *PIV 1970* (plusendas al *Eburi/o*°). ‖ **≈bordo** *PoŝAtl 1971* #28; *PIV 2002, 2005*. **≈-Bordo** R 2009.

Eburi/ [1970] **~o** (regno) (ark., *Eburbordo*, *Ebur-Bordo, Ebura Bordo*) *PIV 1970*; *PoŝAtl 1971* #28 (malpreferata al *Eburbordo*); *PIVS 1987*.

Eburon/ [1923] **~oj** Wü *EV 1923*.

ec/ [1887] Z *UL* 19 (*reĝ~o*), [v], *MV* (*bon~o, virin~o*), *UV*, *FE 1894*, 11. ‖ Rim. **1** Prop. de formo nova *ez/* en [Run] *E-isto* Maj. 1890, 42a (*Laŭ tio oni skribos ekzemple:* grandezo° *ansta-taŭ* grandeco, belezo° *anst.* beleco). **2** Komenc-tempe oni uzis *ec* pli ofta ol nun, ekz. en la ne plu kutima kombino *em/ec* (*pardonemeco*°, *parol-emeco*° ks.), vd. je *em*. ‖ **~a** Z *MV* (qualitativ), *UV*.

~o Z *RE* 72 (качество), 178b (propr~o); *Tromp 1891* (*La plej gravaj ~oj de tiu ĉi lingvo estas*). ‖ **~aro** Luyk *Iŝtar* 1924, 35.2 (*nomoj, kiuj montras nur parton de la tutaĵo de* [la] *~aro* [de l' Eternulo]).

‖ **A** ‖ **aldonit~o** Z *RE* 147b, 151b. **alt~o** Z *Ald 1888*, 15, *FE 1894*, 35.11. **amik~o** Z *DL* 18, *RE* 156b. **antikv~o** Z *RE* 193b. **art~o** Stank *Viv 1896*, 24. **artem~o** (de desegnisto) *GermE* Maj. 1905, 55a. **atent~o** G *Blov 1888*, 17. **atrabil~o** Rhod *EnE 1908* (atrabiliousness). **aŭtonom~o** Ben-David *LI* Feb. 1896, 19. **avar~o** Villa *LernEs 1902*, 38.11.

‖ **B-Ĉ** ‖ **baptan~o** Z *RE* 86a. **bel~o** Z *DL* 32, *RE* 149b (ĉarmo). **belson~o** Mott *EEn 1906* (melodiousness). **bon~o** Z *UL* [v], *MV* (→ *ec*), *UV* (→ *ec*), *FE 1894*, 11 (→ *ec*). **bonedukit~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7. **bonest~o** Einst *Plen 1888*, 24. **bonson~o** Z *DL* 10. **brav~o** Z *RE* 209b (bravaĵo). **brut~a** Barth *Ludo 1928*, 18 (*brut~aj pugnoj*; eble celite estas *brutalaj pugnoj*). **brut~o** Barth *Ludo 1928*, 19. **burĝon~o** Z *Ham 1894*, 19. ‖ **ĉampion~o** *PV 1934*.

‖ **D** ‖ **dank~o** Beau *EFr 1903*. **decid~o** Beau *EFr 1903*. **depend~o** Z *DL* 42. **diafan~o** Beau *EFr 1903*. **di~o** Beau *EFr 1903*. **dik~o** Z *RE* 203a (maso). **diligent~o** Einst *Plen 1888*, 34. **disĵet~o** Z *Ald 1888*, 14. **diskret~o** Z *EG 1904*. **distr~o** Beau *EFr 1903*. **doktor~o** Beau *EFr 1903*. **dolĉ~o** Z *RE* 184a. **dormem~o** Z *RE* 192b.

‖ **E** ‖ **ebri~o** Beau *EFr 1903*. **estr~o** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*sub la estr~o de la Kristana eklezio*). **edukit~o** Beau *EFr 1903*. **edz~o** Z *RE* 11, 198a, *MV*, *UV*. **efik~o** Beau *EFr 1903*. **egal~o** Majn *E-isto* Jan. 1890, 28b. **egalson~o** [Z] *E-isto* Apr. 1893, 56. **elast~o** Beau *EFr 1903*. **eldaŭr~o** Lor *LernCs 1890*, 5 (kp. DE *Aus|dauer*). **elegant~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 53.3. **elektem~o** Stank *Viv 1896*, 19. **elektr~o** Z *RE* 230b; Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 [t]; Beau *EFr 1903*. **elokvent~o** Z *RE* 82b. **enpens~o** Stank *Viv 1896*, 13. **episkop~a** Beau *Preĝ 1893*, 8 (*kvindekjara episkop~a jubileo*). **episkop~o** *EFr 1903*. **estant~o** Z *DL* 48. **estont~o** Z *DL* 5. **evident~o** Beau *EFr 1903*; *EG 1904*.

‖ **F** ‖ **fajr~o** G *Blov 1888*, 8. **fanatik~o** Beau *EFr 1903*. **farem~o** Z *E-isto* Jan. 1890, 27b. **feliĉeg~o** Beau *EFr 1903*. **fidel~o** G *Blov 1888*, 4 [a]. **fier~o** Z *DL* 37. **fiks~o** Beau *EFr 1903*. **filantrop~o** Beau *EFr 1903*. **filin~a** *RevO* Jul. 1920, 76b (*filin~a amo*). **flam~o** Z *RE* 164a (~o). **forgesem~o** Z *E-isto* Jan. 1890, 27b. **fort~o** Z *RE* 85b. **fortik~o** Z *RE* 85b. **fortirit~o** Stank *Viv 1896*, 18. **frand~o** Beau *EFr 1903*. **frat~o** Z *DL* 3. **fraŭl~o** Beau *EFr 1903* (célibat).

‖ **G-Ĥ** ‖ **gaj~o** Z *Ham 1894*, 20; Beau *EFr 1903*. **graci~o**, Beau *EFr 1903*. **grad~o**, Beau *EFr 1903*. **grand~o** Z *DL* 15. **grav~o** Z *Ald 1888*, 13. ‖ **ĝentil~o** G *Kond 1890*, 24. **ĝust~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **hero~o** Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 73.1. **honest~o** Z *DL* 24.

‖ **I-Ĵ** ‖ **ind~a** Z *RE* 156b (*preni ind~an mienon*). **ind~o** Z *RE* 42. **indiferent~o** Z *Espero 1891-28* (*labori kontraŭ la ~eco de la amasoj*). **infan~o** Z *UL* 21, *UV* (→ *ec*), *FE 1894*, 11 (→ *ec*). **instruit~o** Z *DL* 38. **internaci~o** Z *EG 1904*. **intern~a** Boi *Mona 1902*, 12. **izol~o** Z *RE* 210b; Beau *EFr 1903*. ‖ **jun~o** Z *UL* 22. **just~o** Einst *Plen 1888*, 34; Z *RE* 83b, 147a.

‖ **K** ‖ **kaduk~o** Mott *EEn 1906*. **kartilag~a** Ver *EncV 1910* (FR cartilagineux). **kast~o** *E-isto* Feb. 1892, 21. **klar~o** Z *DL* 21. **knab~o** G *Blov 1888*, 20. **komik~o** Z *EG 1904*. **kompetent~o** Z *Ald 1888*, 5. **komprenebl~o** Z *E-isto* Jan. 1893, 2. **komun~o** Z *RE* 189b. **konat~o** Z *DL* 41. **kon~o** G *Blov 1888*, 17. **konstant~o** G *Blov 1888*, 6; Z *Espero 1891-28*. **kontinu~o** Z *EG 1907*. **kor~o** G *Blov 1888*, 5. **korpremat~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 32.1; OA 6-1935 (en dif. de *angoro*). **kortuŝ~o** Z *RE* 211b. **kruel~o** Vic *Kiĥot* 1905, 15. **krut~o** Z *RE* 84b. **kunmetebl~o** G *Blov 1888*, 4 [a]. **kunmet~o** Z *RE* 190a (составъ); Beau *EFr 1903*. **kurb~o** Z *RE* 83b. **kviet~o** Z *Nyl* let. de 1897-02-12.

‖ **L** ‖ **labirint~a** Wü *EV 1923* (labirinta). **lac~o** Beau *EFr 1903*; Wü *EV 1935*[Z]. **lan~a** Beau *EFr 1903*. **larĝ~o** Z *RE* 228a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **laŭt~o** B *VdE 1910*. **leĝ~o** Z *DL* 24. **lert~o** G *Kond 1890*, 24; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **liberal~o** Z *EG 1904*. **liber~a** *Societ* Aŭg. 1906,

[7]. **libr~ano** *Societ* Aŭg. 1906, [7]. **liber~o** Z *Ald 1888*, 8, *RE* 22a (volo), 167a (*liber~o kaj oportun~o*), 178a; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **lign~a** OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *arbusto*). **likv~o** OA 8-1974. **lojal~o** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*. **long~o** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **lum~o** Z *RE* 178b; Beau *EFr 1903*.

‖ **M** ‖ **magi~o** Wü *EV 1935*. **magistr~o** Wü *EV 1935*. **majest~o** Z *RE* 15a (majesto); Beau *EFr 1903*; *EG 1904*; B *VdE 1910*; *PV 1930*. **majstr~o** Z *RE* 94b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **Makiavel~o** Wü *EV 1935* (prefere ≈*eco*). **malbon~o** Z *RE* 61. **malbonson~o** Stank *Viv 1896*, 3. **malĉast~o** Z *RE* 166a (разврат), *GVGE 1894*, 4a. **maldolĉ~o** Einst *Plen 1888*, 23. **malfacil~o** Z *DL* 15. **malgaj~o** Z *DL* 49, *RE* 204a. **malgras~o** Beau *EFr 1903*. **malic~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *ER 1909*; B *VdE 1910*. **maljun~eco** Marig *LernIt 1890*, 35 (*la* [vorto] *maljuneg~o* (decrepitezza) *estas esepto*). **maljust~o** Z *RE* 83b. **malkovrit~o** G *Kond 1890*, 26. **mallarĝ~o** Beau *EFr 1903*. **malliber~o** Z *RE* 108b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **mallong~o** Z *Let 1888-1*; B *VdE 1910*. **malmodest~o** Beau *EFr 1903*. **maloft~o** Beau *EFr 1903*. **malpur~o** Beau *EFr 1903*. **malrapid~o** Beau *EFr 1903*. **malrekt~o** Beau *EFr 1903*. **malriĉ~o** G *Blov 1888*, 14. **malsaĝ~o** Z *DL* 22-23, *Ham 1894*, 22; Beau *EFr 1903*. **malsan~a** OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *angoro*). **malsan~o** Einst *Plen 1888*, 20 [g]; Beau *EFr 1903*. **malsek~o** Beau *EFr 1903*. **malsobr~o** Beau *EFr 1903*. **malsprit~o** Beau *EFr 1903*. **maltim~o** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71. **maltrankvil~o** G *Blov 1888*, 7. **malutil~o** B *VdE 1910*. **malvarm~o** G *Blov 1888*, 15; Z *RE* 219b (malvarmo). **malvastanim~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1. **malvast~o** Beau *EFr 1903*. **manvet~o** (ark., *mild/ec/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **markiz~o** Boi *PVE 1910*. **material~o** Barth *JarL SAT 1923*, 22. **matir~o** Z *EG 1904*. **matur~o** Ben-David *LI* Feb. 1896, 19; Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77, *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **melodi~o** Z *EG 1904*. **mem~o** Melck *FlandLit 1904*, 13. **membr~o** Z *EG 1904*. **memstar~o** Z *EG 1904*. **milit~e** Barth *Ludo 1928*, 14. **miop~o** Beau *EFr 1903*. **mirind~o** Z *DL* 6. **moder~o** Beau *EFr 1903*; Z *Ifig 1908*, 19. **modest~o** Z *Ald 1888*, 8; Beau *EFr 1903*; Doré *Flut 1907*, [3]. **mol~o** Beau *EFr 1903*. **monarĥ~o** (ark., *monarkio*) Z *RE* 46b. **moral~o** Z *EG 1904*. **mor~o** (moralo) Z *RE* 112b. **mort~o** Z *RE* 185b. **multenombr~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 46.1. **mut~o** Barth *Ludo 1928*, 12.

‖ **N** ‖ **naci~o** *RE* 106a. **naiv~o** Z *FE 1894*, 29.4. **najbar~o** G *Blov 1888*, 16. **nask~o** Krikortz *LI* Maj. 1898, 73. **naskont~o** (ark., *graved/ec/o*) Z *DL* 24. **nebul~o** Z *EG 1904*. **neces~o** Z *A 1905*, 9.3, *Ifig 1908*, 16. **neebl~o** Z *RE* 41. **nekomprenebl~o** Z *E-isto* Jan. 1893, 2. **nememorebl~o** Z *E-isto* Jan. 1893, 2. **nenatur~o** Z *DL* 6. **nerekonebl~o** Z *Ald 1888*, 4. **neŭtral~o** *FK 1903*, 287.20; Z *EG 1904*. **nobel~o** *SvE 1893*, 5; Z *Rab 1908*, 39.22. **novic~o** Z *EG 1904*.

‖ **O** ‖ **obstin~o** Z *E-isto* Sep. 1889, 4, 6, *EG 1904*. **oferem~o** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 45. **oft~o** Beau *EFr 1903*. **ole~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **oportun~o** Z *DL* 18, *Ald 1888*, 18, *RE* 167a (*liber~o kaj oportun~o*). **orf~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **original~o** Z *EG 1904*. **ort~o** Ver *EncV 1910* (→ ~ilo). **ortodoks~o** Z *EG 1904*.

‖ **P** ‖ **palaten~o** Wü *EV 1935*. **pal~o** G *Blov 1888*, 16; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **pap~o** Z *EG 1904*. **pardonem~o** Majn *Manf 1891*, 5 (*Ĉu* [...] *jam ne estos sufiĉa Via pardonem~o*° {~emo} *?*). **parenc~o** Z *DL* 39, Z *RE* 173a (родство), 193a, *EG 1904*. **parolem~o** (ark., *parolemo*) Mei *E-isto* Jul. 1891, 55a. **parti~o** Z *RE* 155a, *EG 1904*. **pastr~o** Einst *Plen 1888*, 31; Z *RE* 44a, *EG 1904*. **patron~o** Z *EG 1904*. **pedant~o** Z *EG 1904*. **pitoresk~o** War *GD 1957*. **plat~o** Z *RE* 134b. **por~o** Z *EG 1904* **preciz~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2. **prefer~o**° (ark., *~o*) Wahl *E-isto* Jan 1891, 5b. **pret~o** G *Blov 1888*, 9. **profesor~o** Beau *EFr 1903*. **profund~o** Beau *EFr 1903*. **proksim~o** Beau *EFr 1903*. **propr~o** Z *RE* 178b (eco); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **prosper~o** Sey *FlandLit 1904*, [7]. **prudent~o** Beau *EFr 1903*. **pur~o** Beau *EFr 1903*. **purem~o** *Nürn 1889* [g] 10 (*purem~o = Reinlichkeit*).

‖ **R** ‖ **rapid~o** G *Blov 1888*, 7; Z *RE* 162b; Beau *EFr 1903*. **raŭk~o** Beau *EFr 1903*. **real~o** Beau

EFr 1903. **reciprok~o** Beau *EFr 1903*. **regnan~o** Stank *Viv 1896*, 8. **regul~o** Beau *EFr 1903*. **reĝ~o** Z *UL* 19, *RE* 221a; Beau *EFr 1903*. **rekt~o** Beau *EFr 1903*. **respond~o** Z *RE* 123b, *MV* 58; Beau *EFr 1903*. **riĉ~o** Z *DL* 15, 38; Beau *EFr 1903*. **rigid~o** Beau *EFr 1903*. **rond~o** Beau *EFr 1903*. **ruĝ~o** Beau *EFr 1903*.

‖ **S** ‖ **sabl~a** Beau *EFr 1903*. **sagac~o** Beau *EFr 1903*. **saĝ~o** Z *DL* 24; Beau *EFr 1903*. **sam~o** Z *RE* 202b. **san~o** Beau *EFr 1903*. **sankt~o** Lang *LI* Okt. 1898, 157; Beau *EFr 1903*. **sap~a** Beau *EFr 1903*. **scivol~o** (scivolemo) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 46. **seb~a** Beau *EFr 1903*. **sek~o** Z *RE* 58b (senpluv~o); Beau *EFr 1903*. **sekretari~o** Beau *EFr 1903*. **senceremoni~o** Beau *Sint 1901*, 5. **sendepend~o** *Nürn 1889* [g] 17 (*La popola batalis por sia sendepend~o*). **sen~o** War *GD 1957*. **senkonsil~o** G *Blov 1888*, 18. **senkonsol~o** Z *Ham 1894*, 11. **senlabor~o** Wü *EV 1935*. **senlum~o** Z *RE* 197b (krepusko); Beau *EFr 1903*. **senmov~o** Z *UL* 21, *RE* 58b. **sennaci~a** (pol.) *JarL SAT 1923*, 21, 22. **senord~o** Z *RE* 56a. **senpag~o** Beau *EFr 1904**. **senparti~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **senpluv~o** Z *RE* 58b (sek~o). **senprav~o** Vic *Kiĥot* 1905, 15. **senripoz~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 26.7, 73.3. **sentimental~o** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15. **senzorg~o** Ger *Fant 1895*, 14. **seren~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1. **serioz~o** Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 68.5. **sever~o** Beau *EFr 1903*. **servut~o** Waher *E-isto* Maj. 1894, 93. **silk~a** Beau *EFr 1903*. **simil~o** Z *RE* 198b; Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*. **simpl~o** G *Blov 1888*, 4 [a]; Beau *EFr 1903*. **sincer~o** Beau *EFr 1903*. **skeptik~o** Beau *EFr 1903*; Borel *GermE* Mar. 1905, 29b. **sklav~o** Z *RE* 108b; Beau *EFr 1903*. **sobr~ano** *Societ* Aŭg. 1906, [7]. **sobr~o** Beau *EFr 1903*. **sol~o** Z *RE* 103b (*en sol~o*). **soleg~o** Stell *LI LitAld 1905*, 7. **sopir~o** (ark., *sopiro*) Tolk *Voron ~1900*, 2. **sovaĝ~o** Z *E-isto* Nov. 1889, 6; Beau *EFr 1903*. **special~o** Stank *Viv 1896*, 11. **speciĝ~o** (specifeco) Boi *Mona 1902*, 13. **spontan~o** (= *spontane~o*) Ver *EncV 1910*. **sprit~o** Beau *EFr 1903*, *Proz 1904*, VII [a]. **strab~o** Beau *EFr 1903*. **strang~o** *LI* Okt. 1898, 153; Beau *EFr 1903*. **sufok~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 38.1. **super~o** Z *E-isto* Sep. 1889, 5; Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78. **surd~o** Beau *EFr 1903*. **surdmut~o** Cseh *Post* 1936-08-29, 164.

‖ **Ŝ** ‖ **ŝajnĝentil~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 68.5. **ŝanĝebl~o** Z *GVGE 1894*, [3b] (*ŝanĝiĝem~o*). **ŝanĝiĝem~o** Z *GVGE 1894*, [3b] (*ŝanĝebl~o*). **ŝatat~o** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Wicke *Galero 1922*, 25.

‖ **T** ‖ **tagnoktegal~o** Z *RE* 165b. **taŭg~o** Einst *Plen 1888*, 26; B *VdE 1910*. **tim~o** Z *Ifig 1908*, 16. **tiran~o** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*. **trankvil~o** Z *RE* 212b (*trankvil~o de foriĝinta animo*). **trivial~o** Majn *Manf 1891*, 9. **troplen~o** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b. **trorapid~o** Beau *EFr 1903*. **tut~o** B *VdE 1910*. **tutmond~o** Z *E-isto* Nov. 1889, [t].

‖ **U** ‖ **universal~o** Peltier *EKato* Dec. 1903, 18. **unuanim~o** G *Blov 1888*, 15; Z *E-isto* Nov. 1889, 5-6. **unu~o** Z *A 1905*, 3.6, 5.5, 8.3 k.a. **uniform~o** Z *Ald 1888*, 9. **util~o** Z *DL* 9; B *VdE 1910*.

‖ **V-Z** ‖ **van~o** Beau *EFr 1903*. **varmeg~o** Beau *EFr 1903*. **vant~o** Beau *EFr 1903*. **varmeg~o** Beau *EFr 1903*. **vasal~o** Beau *EFr 1903*. **vast~o** Beau *EFr 1903*. **venĝem~o** Z *Ifig 1908*, 21. **verd~o** (*de arboj*) Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78. **ver~o** Einst *Plen 1888*, 34; Marig *LernIt 1890*, 34. **vir~a** G *Kond 1890*, 29. **vir~o** Z *UL* Fr [v], *UV* (→ *ec*), *FE 1894*, 11 (→ *ec*). **virin~o** Z *UL* [v], *MV* (→ *ec*); Niel *LernDa 1890* [v] (→ ec); Z *UV* (→ *ec*), *FE 1894*, 11 (→ *ec*). **virtuoz~o** Cseh *Post* 1936-08-22, 161. **viv~a** G *Kond 1890*, 24. **viv~o** G *Blov 1888*, 18. **vulga~o** B *VdE 1910*. ‖ **zorg~o** [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b.

eĉ [1887] Z *UL* 21 (*mi ~ unu vorton ne almetas en alia lingvo*), [v], *DL* 7 (*pri l' aferoj efektive gravaj li ne parolas ~ unu vorton!*), 10 (*Aliaj skribis kritikon pri mia afero, ~ ne leginte bone mian malgrandan broŝuron*), 11 (*mi ~ legis longajn artikulojn*° {artikolojn} *pri mia afero, kie estis videble, ke la aŭtoroj ~ ne vidis mian verkon*), 11-12 (*se tiu homo ~ estus la plej genia*), 14 (*preni ian laboron, ~ la plej malgrandan, ne ĉiu kon-*

sentos), 20 (*La fraŭlino* [...] *mortis, ne fariĝinte ankoraŭ ~ lia fianĉino*), 45 (*Neniu, ~ ne mia ombro!*), *RE* 36b, 220a (хоть), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 37 k.a. ‖ **se ~** Z *UL* 20 (*oni povas esti komprenata de la tuta mondo, se ~ la adresito* [...] *ne scias la lingvon*), *RE* 220a (~ *se*; хотя бы).

ed [1893] (prop., ark., *kaj*) G *Liro 1893* [a].

Eden/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*; *FK 1903*, 154.20 (*tiu ĉi malgranda ~o de la sinjorino*); Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*Malfeliĉaj okazoj de naturo* [...] *igis ankoraŭ pli kara figuron de antikva ~o*), 21 (*Ili kisis, plorante de amo, sablejon* [strandon] *de ~o*); OA 1-1909.

Edes/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

edif/ [1889] **~i** Z *RE* 104a, 145b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*.

edikt/ [1904] **~o** (jur.) Z *EG 1904*; OA 3-1921.

edil/ [1923] **~o** (antaŭe *aedili/*) Wü *EV 1923*. ‖ **~a** Wü *EV 1923*.

Edimburg/ [1894] **~o** (ark., *Edinburg/o*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*inter 1000 loĝantoj de ~o mortas en jaro 19 personoj*).

Edinburg/ [1908] **~o** (urbo *Edinburgh* en Skotlando) (antaŭe *Edimburg/o* kun -m-) Rhod *EnE 1908*, 518b; B *PropN 1910*.

Edison/ [1910] [**~o**] B *VdE 1910* [→ fonografo] (*la fonografo de ~*).

Edom/ [1924] **~a** (hist.) Luyk *Iŝtar* 1924, 13.1 (*lando ~a*); ‖ **~ido** *NLR* Jan. 1956 [v] (ano de gento loĝanta sude de Judujo kaj doninta la dinastion de la Herodoj).

Eduard/ [1888] **~o** Z *DL* 25 (*~o estas tre ekkolerema kaj venĝema*).

eduk/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *MV* (erziehen; la De traduko *erziehen* (nur pri homoj) ne harmonias kun *~ado de ĉevaloj*, *abeloj*, *brut~ado* kaj *kortaj birdoj* (pri bestoj). Ĝusta De verbo estas *aufziehen*, *züchten*, subst. *Aufzucht*, *Zucht*), *UV*. ‖ **~o** Z *Einst* (*mi ricevis mian ~on en la universitato de Varsovio*). ‖ **~ado** Einst *Plen 1888*, 31 [t] (*Naskiĝo de Gil Blas kaj lia ~ado*); Z *RE* 78b (*~ado° de ĉevaloj*), 164a (*~ado° de abeloj*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 93 (*~ado° de kortaj birdoj*); *Cion 1926*, 15 (*~ado de eŭropaj mezlernejoj*). **~ata** Z *DL* 20 (*En tiu ĉi lernejo la infanoj estas ~ataj tre bone*). **~ato** Z *RE* 133b. **~ejo** Z *RE* 128a. **~iĝo** Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*nur kutimoj de spirito, antaŭjuĝoj de ~iĝo*). **~istino** Z *Adr 1889*, 22 (*~istino de la virina lernejo*). **~isto** Z *RE* 78b (~isto° de ĉevaloj). **~ita** Z *DL* 20 (*Tio ĉi montras, ke via nepo estas ne bone ~ita*); G *Blov 1888*, 5 (*Mario Gavrilovna estis ~ita sur francaj romanoj*). **~iteco** Beau *EFr 1903*. ‖ **abel~ado** (ark., *abel/bred/ad/o*) Waś *E-isto* Maj. 1894, 93 (*ekspozicio agronomia kun sekcioj de* [...]*, abel~ado° kaj ~ado° de kortaj birdoj*). **antaŭ~o** *Cion 1926*, 15 (*agrikultura° antaŭ~o*). **bon~iteco** Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7 (*bona deveno kaj bon~iteco*). **brut~ado** (ark.) Z *RE* 183a; *Cion 1926*, [5] (*bonaj estas la ŝancoj por brut~ado°*). **dom~ita** Z *RE* 41.

edz/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 24 (*La parenco de mia ~o aŭ la ~o de mia parenco, estas mia boparenco*), 45 (*se mi lin elektus por esti mia ~o!*), *RE* 100a, 112a (*nova ~o*), 198a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 18. ‖ Rim. **1** En pluraj fruaj lernolibroj *edz* aperas en la listo de „sufiksoj“ inter *ec* kaj *eg*, ekz. en Villa *LernEs 1902*, 35 (→ *edz* kun la ekzemplo *lavistin~o*); Z tion konfirmas eĉ ankoraŭ en LR 48 A el 1906 [!]: *La vorto „~“ estas sufikso (kiu tamen kiel ĉiuj aliaj sufiksoj estas uzata ankaŭ memstare);* […] (PVZ 7, 334). Kp. simile pri *am*. **2** Kp. *bigami/o* kaj *divorc/o*. ‖ **~a** Z *RE* 55b (~inigita; замужняя). ‖ **~aĵo** [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, [13] (*La ~aĵon vi deziros / Nur en la ~eco sole*). **~eco** Z *RE* 11, 55b, 198a, *MV* (Ehe), *UV*. **~igi** G *Blov 1888*, 20 (*Oni nin ~igis* {ge~igis}); Z *RE* 28b, 48, 49a. **~igita** Einst *Plen 1888*, 33 (*Sinjorino,* [...] *Vi estas ~igita* {~inigita}); G *Blov 1888*, 19 (*mi estas ~igita*); Z *RE* 48b, 49. **~iĝa** Z *RE* 177b (*~iĝa festo*; ~iĝo); *Heck 1907*, 91 (*~iĝa sekvantaro*, Hochzeitszug), 92 (*~iĝa bileto°* [ark., *atesto, dokumento*]*, parolado, manĝo, marŝo, ringo,vojaĝo*). **~iĝi** Z *DL* 45 (*mi ~iĝos je la reĝidino*); Einst *Plen 1888*, 31 (*li tie ~iĝis je simpla urbanino*); G *Blov 1888*, 6 (*Vladimiro* [...] *ŝin petegis, ke ŝi* [...] *~iĝu* {~iniĝu} *je li sekrete*),

7 (*li petegis ŝin* [...], *ke ŝi rapidu por lin ~iĝi*); Z *RE* 49a, 191a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 23.3; *Heck 1907*, 92 (*~iĝi civile*, standesamtlich trauen). **~iĝo** Z *DL* 45 (*hodiaŭ je l' vespero ni festos la ~iĝon*); Einst *Plen 1888*, 31 (*Dek monatoj post ilia ~iĝo mi ekvidis la lumon de la mondo*); G *Blov 1888*, 9 (*li veturis serĉi atestantojn por la ~iĝo*); Z *RE* 177b (~iĝa festo), [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*estis kunmetitaj* [...] *~iĝoj*); *Heck 1907*, 91 (*arĝenta* [25-jara]*, ora* [50-jara] *~iĝo*), 92 (*~iĝo eklezia*). **~iĝofesto** Waś *LI* Feb. 1896, 24. **~inigebla** *Heck 1907*, 90 (*~inigeblaj knabinoj*). **~inigi** Z *RE* 26a. **~inigita** Z *RE* 55b (~a; замужняя). **~inigota** Z *DL* 20 (*La fraŭlino, kiu estis ~inigota de mia frato, mortis*). **~iniĝa** Milho *Cindr 1907*, [19] (*silka robo, tute deca por ~iniĝa festo*). **~iniĝi** Z *RE* 28a, 69, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*la eks~in-igita havas la rajton denove ~iniĝi*). **~ino** Z *DL* 19 (*Se venos lia ~ino, donu al ŝi mian ĉapelon*); G *Blov 1888*, 18 (*mi neniam povis esti via ~ino*); Z *RE* 48b, *FE 1894*, 18.10 (*Sinjoro Petro kaj lia ~ino tre amas miajn infanojn*). ‖ **antaŭ~iĝa** Z *RE* 45 (*vespero antaŭ~iĝa*). **dis~iĝo** Z *RE* 166a (dis-iĝo; развод). **eks~iĝi** (moderne ankaŭ *divorci*) Z *DL* 25 (*li eks~iĝis je ŝi*). **eks~iĝo** (moderne ankaŭ *divorco*) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*simpla formo de ~iĝo kaj eks~iĝo*), [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*petis eks~iĝon* [nombro] *paroj*); Beau *EFr 1903* (divorce). **eks~inigita** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*post 40 tagoj la eks~inigita havas la rajton denove ~iniĝi*). **ge~oj** Einst *Plen 1888*, 18 [g], 24 (*Junajn ge~ojn* [...] *gratulas familio Mayer*), *FE 1894*, 36.4 (*Mi gratulis telegrafe la junajn ge~ojn*). ‖ **doktor~ino** Z *DL* 25; Villa *LernEs 1902*, 35 (→ *edz*). **kudristin~o** Z *DL* 25. **lavistin~o** Villa *LernEs 1902*, 35 (→ *edz*). **lern-ejestr~ino** Villa *LernEs 1902*, 38.15. **serur-ist~ino** Z *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 1.

efekt/ [1903] **~o** *FK 1903*, 309.8 (*ili eĉ mem ne esperas doni ion pretan kaj taŭgan, sed ili volas nur fari ~on*); Beau *EFr 1903* (*fari ~on*; effet (impression sur le cœur, l'esprit)); Z *EG 1904*; OA 3-1921.

efektiv/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 6 (*estimi la aferojn ne laŭ ilia* [...] *~a indo, sed laŭ la mirind-eco* [...] *de ilia nasko*), 11 (*voĉdono, kiu kun la ~a* [...] *signifo de l' lingvo tute ne estas kunligita*), 31 (*Estis ~a plezuro ĝin vidi*), 43 (*mi bone vidas la ~an kaŭzon de lia veno*), *Ald 1888*, 14 (~aj *amikoj de l' afero ne rigardas, ĉu la afero* [...] *estas jam sufiĉe „en modo"*), *RE* vii [a] (*en okazo de* ~a neceso), 45b, 107a (настоящий, «vera, efek-tiva»), 121b, 198b (ĝusta), *MV*, *UV*, *Adr 1897*, 13 (*membro ~a*); B *Sinj 1909*, 10 (*komenci la ~an laboron*). ‖ **~e** Z *UL* 21 (*Respondu al mi, ĉu vi ~e komprenis kion mi skribis*), *DL* 43 (*ĉu mi ~e saniĝis?*), *Ald 1888*, 15 (*Mi ripete turnas la okulojn de l' amikoj sur tiun ĉi punkton, ŝajne fantazian, sed ~e tre gravan*), *RE* 45b, 111a (*ĉu ~e*), 200a, 210b (*ĉu ~e*), *Ham 1894*, 107 (*Li estas ~e la juvelo / De la nacio sia*), 113 (*Mi ~e ne scias*), 114 (*≈e glora ŝanĝiĝo*). ‖ **~aĵo** Z *Ham 1894*, 11 (*L' ~aĵon portas mi interne*). **~eco** (ark., *realo*) Zakr *LI* Okt. 1898, 159 (*Post tiu ĉi terura sonĝo, la reveniĝo al la ~eco montriĝis al ŝi io bona*). **~igado** Z *E-isto* Nov. 1889, 3 (*praktika ~igado*). **~igebla** Z *E-isto* Sep. 1889, 2 (*fantazio neniam ~igebla*). **~igi** Z *Ald 1888*, 2 (*la principoj,* [...] *kiujn mi ~igis praktike*), *RE* 123a. **~iĝi** Z *Ald 1888*, 4 (*mian juĝon* [...] *mi prezentos al la kongreso, se tiu ĉi ~iĝos*), *RE* 190b.

efemer/ [1888] **~a** Z *Ald 1888*, 14 [7a] (*De la ~a laboro de* tiaj *amikoj la afero* [...] *nenion gajnas*), *EG 1907* (ephemer; ne en *EG 1904*); OA 3-1921.

Efez/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

efik/ [1889] **~i** Z *RE* 45b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 45b, 46a. **~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **~ado** *SvE 1893*, [2] (*personoj, konataj per energia ~ado por* [Eo]); Z *Ifig 1908*, 10 (*la reĝo* […] *nun sub via ~ado / Fariĝis ankaŭ mola, favorkora*). **~anto** Z *RE* 46a. **~aĵo** Beau *Ekz 1903*, 70 (*nenia ~aĵo vid-iĝas inter ili*). **~ataĵo** Beau *EFr 1903* (l'effet). **~eco** Beau *EFr 1903*. **~isto** Z *RE* 45b (дѣлецъ°; «aferisto»).

eg/ [1887] Z *UL* 21 (*grand~a*), [v], *MV* (*pord~o*, *varm~a*), *UV* (*pord~o*, *varm~a*, *man~o*),

FE 1894, 13 (*pord~o*, *varm~a*, *man~o*). ‖ **~a** Sey *FlandLit 1904*, 8 (*~aj surmaraj venkoj*). **~e** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 ([la vulkano] *~e eksplodbruas*; kun preseraro *esplod°*); Setä *FiE 1923*. ‖ **~aĵo** Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*niaj okuloj, kiuj konas vidi nek ~aĵon nek etaĵon, nek proksimon nek malproksimon*). **~iĝi** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 ([de {pro} la ĝardena] *movado devas ~iĝi senmoviĝemo, etiĝi moviĝemo de laboristoj*).

‖ **A** ‖ **agrabl~a** *EKato* Dec. 1903, 23. **akcent~i** Stead *The-E* Nov. 1903, [1]. **akurat~e** Boi *Mona 1902*, VIII [a]. **amik~o** Stank *Viv 1896*, 16. **arbar~o** Z *RE* 164a (densa arbaro). **atak~i** Z *RE* 116a.

‖ **B-Ĉ** ‖ **barbar~e** Z *Rab 1908*, 32.9. **baston~o** G *Blov 1888*, 12; Z *RE* 128a. **bel~a** Z *DL* 25, *RE* 149b (ĉarma, rava), 164b (luksa). **bel~e** Z *DL* 32. **biĵof~o°** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **blek~i** Z *RE* 175a (kri~i). **blov~o** G *Blov 1888*, 20. **bon~a** Z *RE* 124b, 124b (aparta), 147b. **bon~e** Z *Ald 1888*, 19. **bru~i** Z *RE* 13, 35b (tondri). **buŝ~o** Z *RE* 98b, 175a.

‖ **D-E** ‖ **detru~i** Mott *EEn 1906* (to demolish). **dezir~i** Z *RE* 3, 143b. **dezir~o** Z *DL* 36, *Ifig 1908*, 21. **dom~o** *Nürn 1889* [g] 10 (*dom~o = Palast*; ark., *palaco*). **dorm~adi** Melck *FlandLit 1904*, 13. **dorm~i** Z *RE* 43b. **drink~o** Z *RE* 57. ‖ **ekam~i** Z *DL* 44. **ekĝem~i** Z *RE* 21a. **ekmir~i** Z *RE* 122b, 194b. **elpet~i** Z *GVGE 1894*, 4b (elalmozi). **em~o** Barth *JarL SAT 1923*, 22, *Ludo 1928*, 12 (*em~o fluigi sangon*). **estim~i** Z *RE* 8b (respektegi).

‖ **F** ‖ **faden~o** Lego *The-E* Nov. 1903, 7 (*faden~oj°* {dratoj} *telegrafaj*). **fal~o** Z *RE* 83a. **feliĉ~a** Einst *Plen 1888*, 33. **feliĉ~eco** Beau *EFr 1903*. **feliĉ~o** Beau *EFr 1903*. **feliĉ~ulo** Beau *EFr 1903*. **fier~a** Z *RE* 164b. **flum~o°** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **foli~o** Z *RE* 217b (фоліантъ, «folianto»). **fork~o** Z *RE* 17. **forn~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **fort~a** Z *RE* 80a; B *LI* Feb. 1904, 43. **fru~a** Marig *LernIt 1890*, 34.

‖ **G-Ĝ** ‖ **gaj~a** Z *Ham 1894*, 23. **glacier~o** Z *RE* 92a. **glor~a** Sey *FlandLit 1904*, 8. **grand~a** Z *UL* 21, *RE* 35a, 117b. **grand~aĵo** Z *RE* 95a. **grand~e** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **grand~ulo** Z *DL* 25, *RE* 10a (heroo). **gras~a** Beau *EFr 1903*. **grav~a** Kolar *Trez 1911*, 22. ‖ **ĝem~i** Z *RE* 22a (krii, kriegi, ĝemi), 174b (ĝemi, plor~i). **ĝoj~i** Z *RE* 89a.

‖ **H-Ĵ** ‖ **hakil~o** Z *RE* 203b. **har~o** Z *RE* 229b, 230a (*starigi la har~ojn*), *MV* 27 (Borste), *UV* (→ *har*). **honest~a** Johan *EKato* Dec. 1903, 19. **humil~a** Z *RE* 165a (sklava, sklavema). ‖ **ĵetpon-ard~o** (ark., *lanco*) Z *RE* 43b.

‖ **K** ‖ **kaleŝ~o** Z *RE* 77. **kap~o** Z *RE* 6. **kar~a** Z *RE* 43a. **knab~o** G *Blov 1888*, 12. **koler~i** G *Blov 1888*, 11. **kort~marŝalo** Z *RE* 34a. **kort~a** Z *RE* 152a. **kort~ano** Z *RE* 221a. **kort~o** Z *RE* 37, *MV* 38, *UV* (→ *kort*). **kort~ulo** Z *RE* 152a. **krad~o** Stell *LI LitAld 1905*, [3]. **kri~i** Z *RE* 22a (krii, ĝemi, ĝem~i), 121b, 171b, 174b, 175a (blek~i). **krut~a** Johan *EKato* Dec. 1903, 20. **kudril~o** Z *RE* 227b. **kugl~o** Z *RE* 231b. **kuraĝ~a** Z *RE* 123a. **kusen~o** Z *RE* 132a, 164a (*lanuga kusen~o*), *MV* 40, *UV*.

‖ **L** ‖ **labor~i** Wü *EV 1923*. **laŭd~anto** Z *RE* 128a. **laŭd~i** Z *RE* 147b. **laŭt~a** Z *RE* 35a (laŭta). **lern~i** Z *RE* 66a. **lign~o** Z *RE* 76b.

‖ **M-O** ‖ **magazen~o** *PV 1930*. **malbel~ulo** Z *RE* 213b. **maldik~a** Beau *EFr 1903*. **malferm~i** Z *RE* 200b. **malgras~a** Beau *EFr 1903*. **malgrand~a** Z *DL* 13, *RE* 112a. **malgrand~ulo** Z *RE* 71b (карликъ). **maljun~eco** Marig *LernIt 1890*, 35 (*la* [vorto] *maljun~eco* (decrepitezza) *estas esepto*). **mallaŭd~i** *SennR* Nov. 1923, 26. **mallum~o** Z *RE* 99b. **malmult~e** Z *Ald 1888*, 16. **malriĉ~a** Z *RE* 112a. **malriĉ~ulo** Z *DL* 25; Bar *LernHu 1898* [g] 17. **man~o** Z *UL* [v], *RE* 88a, *UV* (→ *eg*), *FE 1894*, 13 (→ *eg*). **manĝ~i** Z *RE* 50a, 139a (engluti). **manĝ~ulo** Z *RE* 114a. **menton~o** Z *RE* 98b. **mes~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **meslibr~o** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b. **mir~i** Z *DL* 44. **mir~inda** Z *DL* 33. **mir~indaĵo** Z *DL* 27. **mort~i** Z *RE* 119b. **mortturment~i** Wicke *Galero 1922*, 8. **mult~a** Z *RE* 97b, 110b. **mult~e** Z *DL* 10. **mult~o** Z *Ald 1888*, 11, *RE* 7a, 35a (громада), 159b. **mur~o** Z *Ham 1894*, 18. **murmur~i** Z *RE* 22b (murmuri). ‖ **najl~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 75 (*ligna najl~o*). **neces~e** Z *RE* 57. **nub~o** Z *RE* 206b (~o); Ger *Fant 1895,* 16.

‖ **P** ‖ **pafil~isto°** Z *RE* 70. **pafil~o°** (mil.) (ark., *kanono*) Z *DL* 47, *RE* 88a, 164a, *UV*, *FE 1894*, 13. **pec~o** Z *RE* 32a. **pet~e** *SennR* Nov. 1923, 26. **pet~i** Z *DL* 25, *RE* 98a, 212a, *UV* (→ *eg*), *FE 1894*, 13 (→ *eg*). **pied~o** Z *RE* 88a. **pi~e** Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **plen~e** Z *RE* 8a (tute plene). **plezur~o** Einst *Plen 1888*, 33. **plor~i** Z *RE* 28a (krii, bleki), 174b (ĝemi, ĝem~i). **plor~o** Z *RE* 22a (ĝemo). **pluv~e** Z *RE* 89a. **pluv~o** Z *UL* Fr [v], *RE* 89a, 159a. **ponard~o** Z *RE* 43b, 80, 173a, *MV* 54, *UV*. **pord~isto** Z *RE* 151b. **pord~o** Z *UL* De [v], *RE* 137a (*sub la pord~o*), *MV* 54, *UV* (→ *eg*), *FE 1894*, 13 (→ *eg*). **prem~anta** Ahlb *LI* Apr. 1900, 56b (*prem~antaj laboroj*). **prem~anto** Wicke *Galero 1922*, 7. **procent~o** (ark., *uzuro*) Z *RE* 90a, *MV* 55, *UV* (→ *pro'cent'*). **procent~isto** (ark., *uzuristo*) Einst *Plen 1888*, 34; Z *RE* 173b. **profit~o** Z *RE* 90a. **profund~aĵo** Z *RE* 7a («abismo»).

‖ **R** ‖ **radik~o** Z *RE* 80a. **rapid~o** Z *RE* 121a. **respekt~i** Z *RE* 8b (estimegi). **rid~i** Z *RE* 220b. **rid~o** Z *Schl 1887*, 120. **ring~o** Z *RE* 85b, 115a, 115b, *MV* 58, *UV*, *GVGE 1894*, 4b (*metado de ring~oj*), 4b (*meti ~egojn*).

‖ **S-Ŝ** ‖ **saĝ~a** Z *DL* 44, *RE* 99b, 150a. **saĝ~ulo** Ger *LI* Jan. 1896, 13 [t]. **sankt~a** Z *RE* 150b. **silent~o** Z *Ham 1894*, 15. **sol~eco** Stell *LI LitAld 1905*, 7. **son~i** Z *RE* 36a (soni). **son~o** Z *RE* 36a (bruo). **sorĉ~istino** Z *RE* 28b. **subpafil~o°** Z *RE* 88a. **spir~i** Z *RE* 164b (dufoje). **sufiĉ~a** Z *RE* 114a. **superakv~o** Z *RE* 145a. **superverŝ~i** Z *RE* 119a. ‖ **ŝnur~o** Z *RE* 70, 186b. **ŝraŭb~o** (pp ŝipo) (ark., *helic/o*) Asklöf *LI* Maj. 1898, 72. **ŝton~o** Z *RE* 181b (скала, «roko, klifo»), 214b (krutaĵo), *MV* 65 (Fels, «roko»).

‖ **T** ‖ **terur~o** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **tim~a** Z *RE* 195b (terura). **tim~i** Z *DL* 13, *RE* 195b (timi). **tir~i** Z *RE* 38. **tre~e** Stank *Viv 1896*, 12; Beau *Sint 1901*, 18, *EFr 1903**. **tromult~o** *E-isto* Jan. 1891, 6b. **tur~o** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **turment~o** Z *Ifig 1908*, 21.

‖ **U-Z** ‖ **ung~o** Z *RE* 75, *MV* 69, *UV* (→ *ung*). **util~a** Z *DL* 3. ‖ **varm~a** Z *UL* [v], *MV*, *UV* (→ *eg*), *FE 1894*, 13 (→ *eg*). **varm~e** Z *Ald 1888*, 14, *FE 1894*, 13.1. **varm~eco** Beau *EFr 1903*. **varm~iĝi** Z *RE* 33b, 166b. **varm~o** Z *DL* 30. **vecir~o°** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **vent~o** Z *RE* 213a. **verŝ~ante** Z *Ham 1894*, 9. **veturil~o** Z *RE* 218a. **vizaĝ~o** Z *RE* 98b, 173a, 218b (харя).

egal/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 2 (*principoj* [...] *pli malpli ~aj al tiuj, kiujn mi efektivigis praktike*), 11 (*Kiun lingvon vi uzos por tiu celo, estas por la afero tute ~a°*), *RE* 118a, 165b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 28. ‖ **~e** Z *DL* 18 (*„Vi" ni diras ~e al unu persono aŭ objekto kaj al multaj*), 44 (*~e grava demando*), *Ald 1888*, 1 ([lingva formo] *~e ordona por mi, kiel por ĉiu alia amiko de l' lingvo internacia*), *Ald 1888*, 4-5 (*ni devas labori diligente* [...]*, tute ~e ĉu la kongreso efektiviĝos aŭ ne*), *RE* 106a, 144a (*iri ~e*), *E-isto* Dec. 1890, 60a (*≈e bonaj terorie ankaŭ estas la esprimoj*), *FE 1894*, 28.3. **~i** Z *DL* 15 (*vi ricevos libron, kiu laŭ grandeco* [...] *~as la elirontan libron de l' voĉoj*), *RE* 165b. ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1903*. **~eco** Majn *E-isto* Jan. 1890, 28b (*Se la ~eco de ĉiuj foriros el nia lingvo, tia ĉi lingvo perdos la grandegan forton*). **~igi** Z *RE* 192b (ebenigi), 213a. **~ulo** Z *RE* 172b, 177b. ‖ **~aĝulo** Z *RE* 177b. **~flanka** Z *RE* 165b. **~forta** Z *RE* 165b, *E-isto* Mar. 1890, 33b (*batalas du ~fortaj partioj*). **~intenca** Z *RE* 46b (~opinia). **~mezura** Z *RE* 165b. **~mezure** Abes *Kralj 1897*, 4 (*La vaporŝipo, ~mezure laborante per siaj radoj*). **~noma** Z *RE* 46b. **~opinia** Z *RE* 46b (~intenca); Ger *Fant 1895*, 14 (*societo de ~opiniaj amikoj*). **~pezo** Z *RE* 165b (kp. De *Gleich|gewicht*); Beau *EFr 1903*. **~rajte** Majn *E-isto* Jan. 1890, 28b (*Ĉiaj E-istoj povas donadi ~rajte siajn voĉojn*). **~sanga** Z *RE* 46b (samsanga). **~soneco** [Z] *E-isto* Apr. 1893, 56. ‖ **mal~a** Z *RE* 167b (diferenca, diversa), 168a (mal~speca), *AntV*-Ru *1889*, [3] (*personoj de mal~aj nacioj*). **mal~e** Z *Ald 1888*, 10 (*tiuj vortoj* [...] *estos mal~e kreataj de malsamaj aŭtoroj*), 10 (*mal~e sonantaj vortoj*). **mal~igi** Z *Ald 1888*, 6 (*por mal~igi la vortojn „ian" etc kaj „ia̧n" etc*). **mal~speca** Z *RE* 168a (mal~a). ‖ **silab~a** GM *EFr 1910* (parisyllabique). **tagnokt~eco** Z *RE* 165b.

Egad/ [1910] **~oj** (insuloj), M, S *PropN 1910*.

egalitar/ [1910] **~a** GM *EFr 1910.*

Ege/ [1910] **~a Maro** (topo.) *PropN 1910.*

Egib/ [1924] **~o** (hist.) (bankieroj, nomitaj laŭ la fondinto de la unua banka firmao *Egibu*) Luyk *Iŝtar* 1924, 26.9 (*Mi volas viziti miajn ~ojn, por vendi akciojn en komerca entrepreno*).

egid/ [1898: ≈*o*] **~o** (mit.) (ŝildo de Zeŭso) Ger *L'Esp* Mar. 1898, 35a (*La tondro ekbruis, sed mallonga, fragmenta, kvazaŭ la ≈o* [mj.] *elfalis el la malfortigita mano de la tondroĵetisto*); *FK 1903*, 106.6 (*Se en liaj manoj sin trovus la ~o* [mn.] *de Zeŭso*); Beau *EFr 1903* (≈o [mj.]); OA 1-1909 (~o [mn.]).

Egin/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910.*

Egipt/ [1903] **~o 1** (regno) (ark., *~/i/o*, *~/uj/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*~o* [...] *memoris* [...] *teron feliĉegan*); Fauv *Ŝlos 1909*; Keller *EEn 1910*, 241; R 1989. ‖ **~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 39.1 (*La garnaĵoj de la kameloj supozigas, ke* [la vojaĝantoj] *venas el la lando ~a* [mj.]). ‖ **~ulo** (ark., ≈*o*) *EKato* Dec. 1903, 24 (*~uloj salutis nin*). ‖ Rim. Pliajn detalojn vd. en BK 1, ĉap. R 15.

Egipt/ [1891: *~ujo*] **2** (pers.) **~o** Beau *EFr 1903* (*(un)* Egyptien); Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*La ~oj; la Kanaidoj ktp.*). ‖ **≈a** Gar 1896, 8 (*Kaj tiu ĉi malfeliĉa felaĥo (li havas ≈an uniformon)*); Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*La Izraelidoj ankoraŭ estas en la lando ~a*). ‖ **≈ano** Waś *LI* Jan. 1896, 3 (Waś sampaĝe uzas *~ujo*, do devus esti *≈oj*). **~io** *JarL SAT 1923*, 21; Setä *FiE 1923.* **~ujano** Luyk *Iŝtar* 1924, 39.8 (*la ~ujanoj volas viziti Ijobon survoje al Babel*), 55.4 (*La ~ujanoj aprobis* [la dankon] *per ĝentila riverenco*). **~ujo** *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*la piramidoj de ~ujo*); Ger *Fant 1895*, 8 (*Tiam* [Sokrato] *forflugos el Atenoj*° {Ateno} *al* [...] *Peloponeso, aŭ eĉ pli malproksimen ... ~ujon*); Z *Adr 1896*, [5]; B *LI* Feb. 1904, 43 [t] (*El la legendoj de antikva ~ujo*); R 1922; Luyk *Iŝtar* 1924, 39.3 (*Hiksoso el ~ujo*); R 2009. **~ujo-fremdlando** *LI* Feb. 1896, 25a (*Ho savu nin Vi, jam savinta la avojn / El la ~ujo-fremdlando*). ‖ Rim. Pliajn detalojn vd. en BK 1, ĉap. R 15.

egiptologi/ [1895] **~o** (univ.) *LI* Dec. 1895, 15 (*Post kelkaj jaroj oni pensas povi konstrui apartan domon por~o*).

eglanteri/ [1921] **~o** (bot.) (sovaĝa rozo *Rosa eglanteria*) Diett *Gold 1921.*

eglefin/ [1904] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*).

eglog/ [1903] **~o** (poez.) (ark., *eklog/o*) Beau *EFr 1903.*

egocentr/ [1956] **~a** *NLR* Sep. 1956 [v] (rigardanta sian memon kiel la centron de ĉio [nun analizinda *ego/centr/a*]).

egoism/ [1903] **~o** *FK 1903*, 284.10 (*Obeante la voĉon de la indiferenta ~o*); Beau *EFr 1903* (égoïsme); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ Rim. Post la oficialigo de *-ism/* eble analizebla kiel *ego/ism/o*.

egoist/ [1890: *~ino*] **~o** Beau *EFr 1903* (égoïste); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Nyl *LI* Sep. 1899, 28 (*Mia amo estas pli pura kaj malpli ~a*). ‖ **~ino** *E-isto* Feb. 1890, 29a (*mi estas ~ino kaj mi volus*° *ke* [la revo pri Eo] *efektiviĝu*° *ankoraŭ en la tempo de mia vivo*). ‖ Rim. Eble analizebla kiel *ego/ist/in/o*. ‖ **mal~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 73.1 (*altanima, mal~a reĝo*).

eĥ/ [1889] **~o** Z *RE* 124a, 231a, *MV*, *UV*; Waś *E-isto* Dec. 1893, 182 (*li ne aŭdis ~on*); Jung *ET* 1920-04-01, 1b ([fig.; reago] *la* [reklam-] *prospekto* [...] *vekis* [...] *multvoĉan ~on*). ‖ **~i** G *Tadeo 1918* [a] (*La vortoj de* [Z] *kvazaŭ ~is la grandan poeton* […] *M.*).

Eir/ [1957] **~o** (sin. [*Respubliko*] *Irlando*) (ark., *Ejro*; irlandgaela *Éire*) War *GD 1957*; LA *FrE 1961*, xx [= ald. 20] (Eire *(Irlande libre), ~o*). ‖ **~ano** LA *FrE 1961*, xx [= ald. 20].

ej! [1925] **1** (interj.) Wü *EV 1925*; *NLR* Jul. 1956 [v] (milda malaprobo).

ej/ [1887] **2** (loko) Z *UL* [v] (*kuir~o*), *DL* 7 (*pres~o*), *MV* (*kuir~o*, *preĝ~o*), *UV*, *FE 1894*, 13. **~aĉo** (pp prizono) *SennR* Okt. 1923, 1 (*krada ~aĉo*).

‖ **A** ‖ **abat~o** Stell *LI LitAld 1905*, 8. **abel~o** Z *RE* 164a. **aĉet~o** Z *RE* 34a. **administr~o** Z *RE* 213a. **akvoturn~o** Z *RE* 82a. **alvetur~o** (antaŭ

hotela enirejo) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171. **amas~o** Z *RE* 121b. **antaŭ~a** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a.

‖ **B-Ĉ** ‖ **dorm~o** Z *RE* 191a.**ban~o** (ark., *ban/-lok/o*) Z *DL* 41 [17, plurloke], *RE* 86a. **batalil~o** Z *RE* 4b. **bordmarŝ~o** (ark., *kaj/o*) Beau *EFr 1903* (quai). **buĉ~o** Z *RE* 10b. ‖ **cigar~o** Z *DL* 28, *FE 1894*, 40.14. **cindr~o** Z *RE* 130a (loko brul-inta). ‖ **ĉeval~o** Z *RE* 79b; Villa *LernEs 1902*, 35 (→ *ej*).

‖ **D** ‖ **dens~o** Z *RE* 223a (densa arbaro). **de-pag~o** Z *RE* 200b. **distil~o** Beau *EFr 1903*. **dokument~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 60.2. **dorm~o** Z *RE* 191a. **drink~mastro** Z *RE* 222a, 227b. **drink~o** Z *RE* 69a, 81a, 133b, 228a, *UV* (→ *drink*).

‖ **E** ‖ **eduk~o** Z *RE* 128a. **eksped~o** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 29, 32. **ekzekut~o** Z *RE* 90b. **en-vetur~o** Z *RE* 37, 81a, 144b, 154b. **episkop~o** Beau *EFr 1903*. **erar~o** Bar *LernHu 1898*, 65. **estr~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92.

‖ **F** ‖ **fand~o** Z *RE* 90a. **fazan~o** Beau *EFr 1903*. **fein~o** Wü *EV 1930* (sin. *feinujo*, t.e. *fantazia lando de l' feinoj*). **fiŝvend~o** Beau *EFr 1903*. **fojn~o** Beau *EFr 1903*. **forĝ~o** Z *RE* 85b. **for-mik~o** Z *RE* 100a. **ful~o°** Einst *Plen 1888*, 16 [g].

‖ **G-Ĝ** ‖ **gard~o** Z *RE* 30b. **gimnastik~o** Beau *EFr 1903*. **glaci~o** Z *RE* 88b. **glaciten~o** Beau *EFr 1903* (glacière). **glit~o** Z *RE* 72b. **gren~o** Z *RE* 4, *MV* 26, *UV* (→ *gren*).

‖ **H-Ĵ** ‖ **halt~o** Z *RE* 58. **Hebre~o** Z *RE* 31a. **herb~o** Einst *Plen 1888*, 33; Z *RE* 91b, 204b, *MV* 28, *UV* (→ *herb*); Beau *EFr 1903*. **herb~o-floro** G *NovAnt 1909*, 5. ‖ **ĥor~o** Z *RE* 220a. ‖ **idol~o** Z *RE* 71. **inform~o** *LI* Mar. 1896, 36. ‖ **juĝ~o** Z *DL* 24, *RE* 197a.

‖ **K** ‖ **kadukul~o** Z *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 2. **kaf~estro** *InfRap* Jan. 1910, 4. **kaf~o** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **kas~o** Z *RE* 69, 200a. **kaŝ~o** Z *DL* 39. **kin~o** War *GD 1957**. **kloŝ~eto** Stell *LI LitAld 1905*, 8. **kloŝ~o** Stell *LI LitAld 1905*, [3]. **knabin~o** Z *RE* 45. **komb~o** Villa *LernEs 1902*, 37.6 (peinería). **komerc~o** Einst *Plen 1888*, 24. **konserv~o** Z *RE* 220b (konservujo). **konsilan~o** *E-isto* Jan. 1892, 9. **konsul~o** Z *RE* 79a. **kudr~o** Z *RE* 227a. **kuir~o** Z *UL* [v], *RE* 87a, *MV* (→ *ej*) , *UV* (→ *ej*), *FE 1894*, 13 (→ *ej*). **kunven~o** *InfRap* Jan. 1910, 4. **kurac~o** Z *RE* 89a. **kuŝ~o** Z *RE* 90b.

‖ **L** ‖ **labor~o** Z *RE* 87a. **laktovend~o** *Proz 1904**, 10. **lern~adjunkto** Z *Adr 1899*, 7. **lern-~estredzino** Villa *LernEs 1902*, 38.15. **lern-~estro** Z *DL* 20. **lern~o** Z *DL* 20, *RE* 216a, 228a, *MV* 41, *UV* (→ *ej*), *FE 1894*, 40.12. **libr~o** Z *Nom 1*. **litograf~o** Z *RE* 90a. **loĝ~o** Z *DL* 19, *RE* 142a, *FE 1894*, 19.4.

‖ **M** ‖ **malliber~o** Z *DL* 30, *RE* 122b, 201b (темница, «karcero»), 207b (тюрьма). **mal-riĉul~o** Z *RE* 10a (rifuĝ~o). **malsan~o** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **malsanul~o** Z *DL* 25 [11], *RE* 11a (hospitalo), 34a, 87b, *FE 1894*, 42.13. **manĝ~o** Z *RE* 87a, 195a, 218b. **marĉ~o** Z *RE* 203b, 206b (тундра, «tundro»). **meti~o** Z *RE* 94b. **migr-ant~o** Z *RE* 195b. **min~o** Z *RE* 174a. **monaĥ~o** Z *RE* 87a, 98b. **monak~a** B *LI* Feb. 1904, 45. **montlabor~o** Z *RE* 33b. **muel~o** Z *RE* 95b.

‖ **N-O** ‖ **neces~o** Z *RE* 113a, 126a, 172a, *MV* 47, *UV*. **nutr~o** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120. ‖ **ofic~o** Z *RE* 14, 146a (*poŝta ofic~o*), *MV* 48, *UV*.

‖ **P-R** ‖ **paŝt~o** Z *RE* 129a. **pic~o** OA 9-2007. **pizplant~o** Kof *Proz 1904**, [1]. **plant~o** Z *RE* 168b. **plejsankt~o** Z *RE* 179a. **poŝt~o** *FrazL 1903*, 12. **poŝtofic~o** *FrazL 1903*, 14. **preĝ~a** Z *RE* 220a (*standardo preĝ~a*; хоругвь), *Adr 1898*, 5 (*instruisto de preĝ~a°* {eklezia} *lernejo*). **preĝ-~eto** G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 222b (sankt~eto; часовня, «kapelo»). **preĝ~o** Z *UL* [v], *RE* 81b (*preĝ~o katolika*), 96b (*mahometana preĝ~o*), 128b, 142a (*servisto de preĝ~o*), 180a *(vilaĝo kun preĝ~o*; село), 181a (*hebrea preĝ~o*; sinagogo), 187a (*preĝ~o katedra*; собор, «katedralo»), 220b (sankt~o), 221b, *MV* (→ *ej*), *UV* (→ *ej*), *FE 1894*, 13 (→ *ej*). **pres~o** Z *DL* 7. **profund~o** Z *RE* 120a. **promen~o** Z *DL* 43. **proviz~o** Z *RE* 74a, 75,a 226a, *E-isto* Aŭg. 1892, 120. **purig~o** Z *RE* 225a. ‖ **rajd~o** Z *RE* 93b. **rektor~o** Mott *EEn 1906*. **restad~o** (tranokt~o, hotelo ks.) *SenkompReg 1907*, [2]. **rifuĝ~o** Z *RE* 10a (malriĉul~o), 154b. **romp~o** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120.

‖ **S-Ŝ** ‖ **sabl~o** (ark., *strand/o*, *plaĝ/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **san~o** Z *FE 1894*, 42.13. **sanktaĵ~o** Z *RE* 172b. **sankt~eto** Z *RE* 222b (preĝ~eto, «kapelo»). **sankt~o** Z *RE* 179a (dufoje), 220b (preĝ~o), *MV* 60, *UV*. **semaĵpur~o** Lib *LernLv 1889*, 43. **senfelig~o** Z *GVGE 1894*, [3b]. **serpent~o** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 120. **servant~o** Z *RE* 92b. **servistin~o** Z *RE* 45. **soldat~o** Z *RE* 69. **sukeraĵ~o** Z *RE* 78a. ‖ **ŝaf~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 19. **ŝvitban~o** Z *DL* 25, *FE 1894*, 40.14.

‖ **T** ‖ **telegraf~estro** Hay *The-E* Nov. 1903, 10. **telegrafofic~o** *FrazL 1903*, 14. **ten~o** Z *RE* 38a, 182a. **tomb~o** Z *RE* 74. **trair~o** Z *RE* 162a. **trink~o** Z *RE* 19, 139a. **tualet~ejo** Z *RE* 208b. **turment~o** Z *RE* 58b.

‖ **U-Z** ‖ **vaporban~o** Z *RE* 6a. **varm~o** Z *RE* 201b. **vend~o** *InfRap* Jan. 1910, 4. **vest~o** Z *RE* 30a. **vinber~o** Z *RE* 17b. **vojgast~o** Vic *Kiĥot* 1905, 11.

ejakul/ [1932] **~i** Briquet *MedV 1932*; *STT 1956*. ‖ **~o** Briquet *MedV 1932*; *STT 1956*.

Ejnstejn/ [1970: ~] **~o** (germ. familia nomo, i.a. de la fizikisto *Albert Einstein*) (kp. *Ejnŝtejno* kun -ŝ-) *PIV 1970*.

ejnstejni/ [1970] **~o** (kem.) (transurania elemento Es, malkovrita en 1952) (kp. *ejnŝtejnio* kun -ŝ-) *PIV 1970*; Boka *ERu 1974*; War *GD* ^{3}*1994*; Kr *GVEG 1999*.

Ejnŝtejn/ [2002] **~o** (kp. *Ejnstejno* kun -s-) *PIV 2002*, *2005*; Kr *GWDE 2007*, 366b; R 2013. ‖ RIM. Grava motivo por la tradici-rompa ŝanĝo de la transskribo per -s- al -ŝ- ne estas evidenta.

ejnŝtejni/ [2002] **~o** (kem.) (antaŭe *ejnstejnio* kun -s-) *PIV 2002*, *2005*; Kr *GWDE 2007*, 366b. ‖ Vd. la RIM. je *Ejnŝtejno*.

Ejr/ [1967] **~o** (sin. [*Respubliko*] *Irlando*) (antaŭe *Eiro*°) But *EEn 1967*, 444a; *PIV 1970*.

Ejub-Sal-Edin/ [1896] [**~o**] (ark., *Saladin/o*) Ger *LI* Jan. 1896, 13 (*la granda* [sultano] ~).

ek/ [1887] Z *UL* 20 (*~krii*), [v], *RE* 16a (вз-), 22b (вос-), 24a (вс-), *MV* (*~kanti*, *~krii*), *UV* (*~kanti*, *~krii*), *FE 1894*, 21 (*~kanti*, *~krii*). ‖ **~e de** AdE Jun. 1973 (Aktoj II 77). ‖ **~de** AdE Jun. 1973 (Aktoj II 77).

‖ **A-B** ‖ **~amegi** Z *DL* 44. **~aperi** Z *RE* 127a. ‖ **~bati** G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 92b, 142b (frapi), 208a, 210a. **~bato** Z *RE* 59a. **~beki** Z *RE* 75a. **~blovo** G *Kond 1890*, 21 (*de vento*). **~boli** Stank *Viv 1896*, 25. **~brili** Z *DL* 10 [I.3], *RE* 160b (~lumi, ~lumiĝi). **~bruli** Z *RE* 52a. **~bruligi** Z *DL* 25, *RE* 22b, 53a.

‖ **C-E** ‖ **~ĉesi** G *Kond 1890*, 30 (≈*ĉesu* {Ĉesu}, *mi diras*). ‖ **~deklami** Stank *Viv 1896*, 19. **~diri** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **~disputinte** Kof *Ili 1895*, 3. **~dormeti** G *Blov 1888*, 7. **~dormi** Z *DL* 22, *RE* 58a, 58b, 190a, 214a. ‖ **~ĝojo** Barth *Ludo 1928*, 18. **~ellumi** Z *DL* 31.

‖ **F** ‖ **~fajrigi** Johan *EKato* Dec. 1903, 20. **~fali** *Ludo 1928*, 12. **~flama** Z *RE* 24b (~flamema). **~flamema** Z *RE* 24b (~flama). **~flami** Z *RE* 24b, 25a, 166b (dufoje). **~flamigi** Z *RE* 167a (flamigi). **~flamiĝi** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123. **~flori** Z *RE* 171a. **~floro** *LI* Feb. 1896, [17]. **~flugadi** Z *RE* 24b (suprenflugadi). **~flugi** Z *RE* 24b (suprenflugi), 95b. **~flui** G *Blov 1888*, 11. **~frapi** G *Blov 1888*, 7. **~fumi** Z *DL* 28, *RE* 54b.

‖ **G-Ĵ** ‖ **~graki** Barth *Ludo 1928*, 12. ‖ **~ĝemi** Z *RE* 16a, *E-isto* Sep. 1890, 46a. **~ĝemegi** Z *RE* 21a. ‖ **~haltigi** G *Blov 1888*, 7. ‖ **~inciti** Z *RE* 167a. **~intenci** Z *RE* 16b (~pensi), 52a. **~iri** Z *DL* 21. ‖ **~ĵeti** Z *RE* 215b (ухнуть). **~ĵuri** G *NovAnt 1909*, 25.

‖ **K** ‖ **~kanti** Z *UL* [v], *UV* (→ *ek*), *FE 1894*, 21 (→ *ek*). **~kapti** G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 198b, 215b; G *Kond 1890*, 24. **~kolerema** Z *DL* 25, *FE 1894*, 41.13. **~kolerigi** Z *RE* 157b. **~koni** Z *DL* 8, *RE* 139a, 170a, 210b. **~krii** Z *UL* 20, *RE* 22b, *MV*, *UV* (→ *ek*), *FE 1894*, 21 (→ *ek*), 21.3. **~krio** Z *RE* 74b (voko). **~kuiri** Z *RE* 51a. **~kuri** G *Blov 1888*, 8.

‖ **L** ‖ **~larmi** Z *RE* 160b. **~lernanto** Stead *The-E* Nov. 1903, 2. **~levi** G *Blov 1888*, 9. **~ligo** Z *RE* 51b. **~lumi** Z *RE* 58a (lumi), 160b (~brili, ~lumiĝi). **~lumiĝi** Z *RE* 160b (~brili, ~lumi).

‖ **M-O** ‖ **~malkvietiĝi** Melck *FlandLit 1904*, 13. **~marŝi** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **~mediti** Waś *E-isto* Maj. 1894, 76. **~memorante** Vic *Kiĥot* 1905, 11.

~memori Z *RE* 141b. **~mensoginta** *LI* Jan. 04, 32 [t]. **~miregi** Z *RE* 122b, 194b. **~montri** G *Blov 1888*, 16. **~mordi** Z *RE* 211a (mordi). ‖ **~nombri** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a.

‖ **P** ‖ **~paliĝi** G *Blov 1888*, 21. **~palpi** *Ruth 1893*, 12. **~paroli** Z *RE* 51b, *FE 1894*, 40.7. **~pensi** Z *DL* 44, *RE* 16b (~intenci), 52b. **~pensiĝi** Z *RE* 52b. **~ploradi** Z *RE* 25a. **~plori** Z *DL* 25. **~posedi** Z *RE* 51a, 117a. **~postuli** Z *LI* Feb. 1896, 28. **~provi** G *Blov 1888*, 3 [a]. **~puŝo** Z *RE* 133a.

‖ **R** ‖ **~regi** Einst *Plen 1888*, 17 [g]. **~reverti**° Bar *LernHu 1898* [g] 14. **~reveturi** Z *DL* 34. **~revojaĝi** Lamb *LI* Dec. 1905, 527. **~rigardi** Z *DL* 21, *RE* 16a, 152a (*bone ~rigardi*; plaĉi). **~ripeti** Z *RE* 54b.

‖ **S-Ŝ** ‖ **~salti** Z *FE 1894*, 40.3. **~sciiĝi** *Ruth 1893*, 12. **~sciota** Ger *Fant 1895*, 6 (*novaj virtoj, ~sciotaj*). **~senti** Z *DL* 31. **~sidi** Z LR 13 (*Rev* Dec. 1906). **~sidiĝi** Melck *FlandLit 1904*, 15. **~silenti** Z *Ifig 1908*, 20; Wicke *Galero 1922*, 8. **~skui** Z *RE* 190b (skui). **~sonigi** Z *DL* 35. **~sonori** Z *E-isto* 1891, 3a. **~sopiri** Z *Ifig 1908*, 21. **~spiri** Z *RE* 42b (дохнýть). **~svingi** Z *RE* 167b; Waś *E-isto* Maj. 1894, 76 (*la manon*). ‖ **~ŝajni** G *Blov 1888*, 7. **~ŝiri** Z *RE* 38b. **~ŝviti** Z *RE* 24b.

‖ **T** ‖ **~tedi** Z *RE* 156b. **~timi** Z *RE* 68b. **~timigi** Z *RE* 214a, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11, *GVGE 1894*, 4a (enpeli en timon). **~timiĝi** Z *GVGE 1894*, 4a. **~tiri** Z *RE* 38b, *E-isto* 1891, 3b. **~tondri** Z *RE* 36a. **~tondro** Z *Ham 1894*, 23. **~tremadi** Z *RE* 16b (~tremi). **~tremi** Z *DL* 25, *RE* 16b (~tremadi), 25a, 188a (tremi). **~trovi** G *Blov 1888*, 19-20. **~turni** Z *RE* 24b, 54b. **~tuseti** Z *RE* 142b. **~tuŝeti** Z *RE* 155b. **~tuŝi** Z *RE* 155b, *A 1905*, 1.5. **~tuŝo** Z *FE 1894*, 1.5

‖ **U-Z** ‖ **~verŝi** Desh *Avent 1907*, [3] (*B. ek~is larmojn*). **~veturi** Einst *Plen 1888*, 17 [g]. **~vidi** Z *DL* 15; *RE* 208b (vidi).

Ekaterinburg/ [1889: ~] **~o** (urbo en Rusio) Z *Adr 1889*, 17.

Ekbatan/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

ekidn/ [1952*] **~o** (zool.) (mamuloj *Echidna*) BS *EDe 1952*, 242.

ekin/ [1910] **~o** (zool.) (genro *Echinus*) Rob *EFr 1910*.

ekip/ [1893: *~aĵo*] **~i** Beau *EFr 1904** (équiper); Z *EG 1904* (equipieren° {ark.}, ausrüsten (*z. B. ein Schiff*)); OA 2-1914. ‖ **~aĵo** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 34 (*admiralo* [...] *en gvardia ~aĵo*).

eklezi/ [1893: ≈*o*] **~o** (reli.) Beau *Preĝ 1893*, 12 ([Mi kredas en] *La sankta ≈o* [mj.] *katolika*), 14; Lang *LI* Okt. 1898, 157 (*la sankta ortodoksa ~o*), 158 (*la greka-katolika* [= ortodoksa] *~o*); *FK 1903*, 299.27 (*la tuta societo, la tuta ĉiopova ~o, kaj eĉ la vivo mem*); [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16 ([nurminuskla skribo] *eo iĝos lingvo liturgia de ~o katolika*); Beau *EFr 1903* (église *(société de fidèles)*); Z *Rab 1908*, 68.26 (*Mi estas servanto de la ~o*); OA 1-1909 (~o [mn.]). ‖ **~a** Z *Adr 1896*, 16 (*studento de ~a Akademio*); *ET* 1920-07-05, 4a (*≈a Eo-Ligo*). ‖ **~estro** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16 ([nurminuskla skribo] *ĉu ~estroj povus konsenti forigi uzadon de latina lingvo* [...]). **~ulo** Z *Rab 1908*, 128.9 (*Treege bone, mia ~ulo!*). ‖ **ĉiu~o** Beau *Preĝ 1893*, 10 (Unu *kristana ĉiu~o*).

Ekleziast/ [1903] **~o** (titolo de unu el la 24 libroj de l' MT, kiu baziĝas sur la latinigita pseŭd. de ĝia aŭtoro; en la lutera Biblio la titolo estas *La Predikanto Salomo*) *EKato* Dec. 1903 [t 2a].

eklips/ [1907] **~o** (astr.) Z *EG 1907* (Finsternis {nun Sonnenfinsternis}; ne en *EG 1904*); Roll *Mar 1908* (Fr éclipse | De Finsternis); OA 3-1921.

ekliptik/ [1898] **~o** (astr.) Postn *LI* Sep. 1898, 140; Beau *EFr 1903* (écliptique); Z *EG 1904* (Ekliptik). ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (écliptique).

eklog/ [1904] (poez.) (antaŭe *eglog/o*° kun -g-) Z *EG 1904* (Ekloge); OA 2-1914.

ekologi/ [1923] **~o** (bot.) (zool.) Wü *EV 1925*; OA 9-2007.

ekonomi/ [1889] **~o** Z *RE* 230b; Jon *ESv 1893*, 58; Z *Ham 1894*, 15 (*Afero simpla de ~o: de l' fest' funebra restis multaj manĝoj*), 21.8 (*kial li ne dediĉis sin speciale al la politika ~o*), *FK 1903*,

246.19 (*per tio ĉi mi* [Z] *enportis grandegan ~on rilate la nombron de la vortoj ellernotaj*); OA 1-1909. ‖ **~ema** Beau *EFr 1903*. **~isto** Z *RE* 230b (экономъ, «ekonomo»); G *NovJ 1891*, 6 (*Li havis 2000 sklavojn, super ili 100 ~istojn kaj labor-estrojn*). ‖ Kp. ark. DE *Ökonom*, «administranto de bieno, apartenanta al fremda proprietulo».

ekran/ [1909] **~o** Z *ER 1909*; OA 4-1929 (oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrektita de GM, vd. BK 2.1, ĉap. OA 4); OA 8-1974 (*kamena ~o*; *iks-radia ~o el plumbo*; *kineja ~o, fluoreska ~o*).

eks/ [1887] Z *UL* [v], *DL* 25 [11.15] (*~edziĝi*), *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *Blov 1888*, 9 (*~a kvardekjara standartestro*°); Lib *LernLv 1889*, 29. ‖ **~igi** Z *RE* 125b. **~igita** G *Blov 1888*, 5 (*la gepatroj* [...] *lin ricevadis*° *pli malbone ol ~igitan asesoron*). **~igo** Z *RE* 125b. **~iĝi** Z *DL* 25 [11.16] (*servinte en la militistaro tridek jarojn, li ~iĝis*); Lib *LernLv 1889*, 29. **~iĝo** Z *RE* 125b; . ‖ **~edziĝi** Z *DL* 25 [11.15]. **~edziĝo** Z *RE* 166a (disiĝo; развод); Beau *EFr 1903* (divorce). **~edzinigita** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122. **~kapitano** *Adr 1898*, 16. **~policisto** *SennR* Nov. 1923, 28. **~generalo** Z *DL* 25 [11.16]. **~subkolonelo** Z *Adr 1901*, 6.

eksakt/ [1888] (ark., *ekzakt/*) **~a** Einst *Plen 1888*, 26 (*mi penos meriti Vian kontenton per ~a plenumado de miaj devoj*).

ekscelenc/ [1889] **~o** Z *RE* 147b (moŝto), *MV*, *UV*, *Reviz 1906*, 156.9 (*jen, via* ≈*o, aŭ Princa Moŝto*).

ekscepci/ [1926] **~o** (jur.) Benn *DeE 1926*, 453 (Einrede).

eksces/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Ausschreitung, Exzess {inter 1901 kaj 1996 *Exzeß*}), *Rab 1908*, 11.1 (*kiuj en la fluado de liaj ~oj tiel senkompate maloportunigas al li la vojon*); OA 2-1914.

ekscit/ [1889] **~i** Z *RE* 20a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 41. ‖ **~iĝi** Z *RE* 21b (ondi), *FE 1894*, 41.13.

eksempl/ [1888] **~o** (ark., *ekzempl/o*) Einst *Plen 1888*, 33 (*tiu ĉi virintrompisto, kiu donas malbonan ~on*°); *89* [v] 20; Niel *LernDa 1890* [v].

eksist/ [1889] **~i** (ark. *ekzist/*) *Nürn 1889* [a] (*la vortoj tiel kiel ili ~as en la vivantaj lingvoj*).

eksklud/ [1934] **~i** *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

eksklusiv/ [1903] **~a** (ark., *ekskluziv/e* kun -z-) Beau *EFr 1903* (exclusif). ‖ **~e** Z *EG 1907* (en *EG 1904* adv. kun -z-).

ekskluziv/ [1904] **~e** (antaŭe *eksklusiva*° adj. kun -s-) Z *EG 1904* (exklusiv, ausschliesslich {legu: ausschließlich}); OA 2-1914.

ekskomunik/ [1893: *~o*] **~i** Z *EG 1904* (ex-kommunizieren); OA 2-1914. ‖ **~o** *E-isto* Jan. 1893, 13 [= *FK 1903*, 186.27] (*sub minaco de eks-komuniko*).

ekskrement/ [1904] **~o** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*) Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 38.18 (*reman-ĝas sian propran ~on*); OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Rab 1908*, 67.14 (*vi sufokiĝu en kloako, vi ~a animo*).

ekskurs/ [1889] **~o** Z *MV*; Jon *ESv 1893*, 58; *UV*. ‖ **~i** BRO 1974.

ekskuz/ [1909] **~i** (antaŭe *sen/kulp/ig/i*) Bend *DkE 1909*, 160; Chris *DeE 1910*, xxi [= enk. 21]; Dueh *EDk 1912*.

ekslibris/ [1926] **~o** (pp. libroj) (antaŭe *biblio-tek/sign/o*) Benn *DeE 1926*, 453 (Exlibris).

eksped/ [1889] **~i** Z *RE* 230b (RU -ks-), *MV*; Jon *ESv 1893*, 58; *SvE 1893*, 5b (elsendi; af-sända); Z *UV*. ‖ **~anto** Leo *BelgSon* Maj. 1903, 87 (*~anto de la letero*). **~ejo** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 29 (≈*ejo de la gazeto N.N.*; kun preseraro *Exped-ejo*), 32 (*~ejo*). ‖ Kp. *ekspeditor/o*°.

ekspedici/ [1908] **~o** Z *Rab 1908*, 84.23 (*mi partoprenis en ~o al Hindujo*).

ekspeditor/ [1901] **~o** (ark., *eksped/ist/o*) Z *Adr 1901*, [4] (*~o de bierfarejo*).

eksperiment/ [1903] **~o 1** (metoda provo kontroli aŭ pruvi hipotezon) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Farnes *GermE* Apr. 1905, 46a [t] (≈*oj de angla E-isto*); OA 1-1909. ‖ **~i** *FK 1903*, 115.23 (*ni kune legas kaj ~as*); Beau *EFr 1903*.

eksperiment/ [1907] **~i 2** (ark., *spert/i*) Milho *Cindr 1907*, 20 (*Ŝi montris sin bona reĝino, tial*

ke ŝi ja ~is° {spertis, travivis, ekkonis, suferis} *malriĉan vivadon*).

ekspertiz/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*.

eksplod/ [1888: *~igi*] **~i** Z *RE* 16b (dufoje), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 111 (*Flamaj vortoj volas / El mi ~i*; [lia furiozo] *denove blinde ne ~u*), *FE 1894*, 41. ‖ **~igi** Z *DL* 25 [12.3] (*La plej malgranda fajrero estas sufiĉa por ~igi la pulvon*), *RE* 16b (dufoje), *FE 1894*, 41.18 (*Unu fajrero estas sufiĉa, por ~igi pulvon*). ‖ **~brui** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 ([la vulkano] *ege ~bruas*; kun preseraro *esplod°*).

ekspluat/ [1903] **~i** *FK 1903*, 247.21 (kiel ekz. de int. vorto); Beau *EFr 1903* (exploiter (faire valoir)); Z *EG 1904* (exploitieren°, ausbeuten, [aus-]nutzen); OA 2-1914. ‖ **~ado** Luyk *Iŝtar* 1924, 63.4 (*la ~ado de la sklavoj kaj malriĉuloj*).

eksponant/ [1927] **~o** (mat.) (ark., *eksponento* kun -e-) Sudk *Eru 1927*.

eksponent/ [1925] **~o** (mat.) (kp. ark. *eksponanto°* kun -a-) Wü *EV 1925* (potenciganto).

eksport/ [1896: *~o*] **~i** (ekon.) Beau *EFr 1904* (exporter; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~o** Z *Adr 1896 fol. 1*, 7 (*importo, ~o*).

ekspoz/ [1926] **~i 1** (kp. *ekspozicio*) Benn *DeE 1926*, 453 (ausstellen).

ekspoz [1927] **2** (prepozicio) Vo-Ko *EEt 1927*.

ekspozici/ [1893] **~o** (kp. *ekspoz/i*) Z *UV* (ne en *MV*), [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*la ~o en Ĉikago*); Stank *Viv 1896*, 19 (*higiena ~o*); *LI* Apr. 1896, 57 (*~o* [...] *por higieno*); Nyl *LI* Apr. 1900, 59a [t] (*Eo en la ≈o de 1900*); Beau *EFr 1903*.

ekspres/ [1904: *~a*] **~o** Z *Reviz 1906*, 92.8 (*Jam mi estis vokinta la kurieron, por forsendi la leteron per ~o*), *Rab 1908*, 62.15 (*Ni sendis al li ~on, kiu alportis al li skribeton*); OA 1-1909. ‖ **~a** Z *EG 1904* (express [adj.]).

ekstaz/ [1891] **~o** G *E-isto* Jan. 1891, 6a [= *FK 1903*, 28.31] (*Tiu-ĉi°* {Tiuj ĉi} *okuloj ekbrulis per ~o*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Rab 1908*, 140.17 (*Rabisto M., en ~a feliĉego*). ‖ **sen~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 44.2 (*li ree parolis, sed tiam jam kun sen~a trankvilo*).

ekster [1887] Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 26 (*Vi deziras kontoriston, kiu ~* [krom] *la librokonduko, komprenas la francan lingvon*); Z *MV*; L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*En tiuj kunvenoj ni ne parolados alian lingvon ~°* [krom] *la° Eo*); Z *E-isto* Jan. 1891, 7 [= LR 133] (*En la plena vortaro* [= *RE* 1889] *ni donis la vorton "krom" sed poste, vidante ke kelkaj amikoj per la vorto "~", kiu ekzistas en la malgranda fundamenta vortareto* [de *UL* 1887]*, kvankam sub iom alia senca nuanco, tute bone esprimas ankaŭ la sencon de "krom", ni komencis ankaŭ uzadi tiun ĉi vorton en la senco de "krom"*), *UV*, *FE 1894*, 26.4, 26.12 (*Mi staras ~ la domo, kaj li estas interne*), 30.10 (≈ [Krom] *tio el la diritaj vortoj ni povas ankoraŭ fari aliajn vortojn*). ‖ **~a** Z *RE* 19, 106a, *FE 1894*, 31.11 (*Starante ~e, li povis vidi nur la ~an flankon de nia domo*). **~e** G *Blov 1888*, 8 (*≈e estis neĝa blovado*); Z *RE* 64 (*de ~e*), 64 (*el ~e*), 106a, 186b (*~e, de ~e*), *FE 1894*, 31.11 (*Starante ~e*). **~en** Z *RE* 106a; Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*Se iu rigardas ~en de sia nacio*). **~o** Z *DL* 10 (*kion ĝi* gajnus*, esceptinte la sennecesan instruitan ~on?*), *RE* 17a (vido, vidiĝo), *FE 1894*, 31.13 (*La ~o de tiu ĉi homo estas pli bona, ol ĝia interno*). ‖ **~aĵo** Z *DL* 35 (*neordinare maldika homo, kun tre mira ~aĵo*), 39 (*mi ne havis botojn, vestojn, la tutan homan ~aĵon, kiu donas al la homo lian signifon*), 45 (*ŝi* [...] *parolis kun li* [...] *pri l'internaĵo kaj ~aĵo de l' homo*), *RE* 96b (*agrabla je l' ~aĵo*), 102b (*je l' ~aĵo*), 106a, *Ham 1894*, 17. **~iĝi** Z *RE* 25b (eliĝi, foriĝi). ‖ **~eŭropa** Z *E-isto* Jan. 1893, [1]. **~francano** *EKato* Dec. 1903 [t 2]. **~landa** Z *RE* 52a. **~lando** Z *RE* 52a. **~orda** Z *Ham 1894*, 11. **~ordinara** Einst *Plen 1888*, 32; Beau *EFr 1903*. **~ordinare** Z *A 1905*, 4.6 (*la verko perdus sian ~ordinare necesan karakteron de dogma fundamenteco*). **~rusa** *LI* Mar. 1896, 37. **~-Rusuja** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 45 (*energia agitado en la landoj ~-Rusaj*). **~-Rusujo** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 45.

eksterm/ [1889] **~i** Z *RE* 67b (elradikigi), 68b, 99a, *MV*, *UV*; Wicke *Galero 1922*, 7 (*~i la dezertigantojn kaj premegantojn de la patrujo*).

ekstr/ [1889] **~a** Z *RE* 230b (Ru -ks-; экстренный [adj.]), *MV*; Jon *ESv 1893*, 58; Z *UV*. ‖ **~e** Z let. al *Cart* (1907-02-24) [= LR 23, OV 1929, 539] (*„≈“ povas esti ne sole adverba, sed ankaŭ adjektiva*); Irmscher *EDe 1912*.

ekstrakt/ [1889] **~o** Z *RE* 230b (Ru -ks-); Jon *ESv 1893*, 58; Nyl *ESv 1897*, 67; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

ekstravaganc/ [1910] **~o** (kp. ark. *ekstravaganz/o°* kun *-z*, *estravaganc/o°* sen -k-) GM *EFr 1910* (kun paralela formo *estravaganc/o*, t.e. *eks-* → *es-*); Benn *EDe 1923*; Minor *EDe 1924*; OA 4-1929 (oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrektita de GM, probable pro la paralela *ekstravagant/ec/o*, vd. BK 2.1, ĉap. OA 4). ‖ **~a** GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~ulo** Benn *EDe 1923*.

ekstravagant/ [?] **~a**.

ekstravaganz/ [1924] **~o** (ark., *ekstravaganc/o* kun *-c*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *ekstravaganco*).

ekstrem/ [1889] **~a** Z *RE* 82b, 84a, *MV*, *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*la plej ~aj supraj* [muzik-] *notoj*); Cseh *Post* 1936-09-05, 167 (*~a oriento* [orienta Azio]). ‖ **~e** Z *RE* 82b, 225b (tre, neordinare; чрезвычайно). **~o** Z *RE* 82b. ‖ **~iteto** (anat.) Lang *LI* Okt. 1898, 155 ([la ĵusnaskito] *estis hom-estaĵo kun kvar ~itetoj*).

eksud/ [1924] **~i** Minor *EDe 1924* (*(aus)*schwitzen, abtriefen). ‖ **~o** Minor *EDe 1924* (Schweiß *(der Fenster usw.)*).

ekvaci/ [1904] **~o** (mat.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 2-1914 (équation | equation | Gleichung (*Math.*)).

Ekvador/ [1910] **~o** (regno) B, S *PropN 1910*; *JarL SAT 1923*, 27; Benn *EDe 1923*; But *EEn 1967*, 444a; OA 8-1974; R 2009.

ekvator/ [1889] **~o** (geog.) (mat.) Z *RE* 230b (Ru -kv-); Jon *ESv 1893*, 58; Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 ([la influo] *estas plej forta ĉe la ~o*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** OA 8-1974 (*≈a Gvineo*). ‖ **≈lando** (hist.) (provinco *Equatoria* en iama Angla-Egipta Sudano, nuna respubliko Sudsudano; sin. *Ekvatorio*) Rhod *EnE 1908*, 518. ‖ **sub~a** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 [= *FK 1903*, 185.12] ([vivo] *koncentriĝos en la regionoj sub~aj* [celite estas: *apud~aj*]).

Ekvatori/ [1909] **~o** (hist.) (sin. → *Ekvator/land/o*) Fauv *Ŝlos 1909*.

ekvilibr/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914; Benn *EDe 1923* (*nekonstanta ~o*). ‖ **~i** Benn *EDe 1923* (im Gleichgewicht sein, [fig.] *Iliaj fortoj ~is*). ‖ **~igi** Benn *EDe 1923*. **~isto** (teatr.) Beau *EFr 1903*; Benn *EDe 1923*. ‖ **~osenso** OA 8-1974 (→ *sens*).

ekvinoks/ [1908] **~o** (astr.) Roll *Mar 1908* (Fr équinoxe | De Aequinoctium°); GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*.

ekvivalent/ [1902] **~o** Boi *Mona 1902*, 12 (*ĉiu loko ĉiam ricevus en la movo nur l'~on de tio, kion ĝi havis*); Beau *EFr 1903* (équivalent).

ekz. [1893] (mll de *ekzemple*) Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96. ‖ Kp. samsence «e.» kaj «p. e.».

ekzakt/ [1907] **~a** (mat.) (antaŭe *eksakt/a* kun *eks-*) Z *EG 1907* (exakt, genau; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*, *Usuel EFr 1911*; OA 4-1929.

ekzalt/ [1910] **~i** GM *EFr 1910*; Back *ESv 1919*; Benn *EDe 1923*. ‖ **~eco** Benn *EDe 1923* (~iteco). **~ita** Benn *EDe 1923*. **~iteco** Benn *EDe 1923*.

ekzamen/ [1888] **~i** Z *DL* 44 (*Mi provos lin ~i*), *RE* 68b, 230b (Ru -kz-), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Einst *Plen 1888*, 31 (*kelkajn bonvolajn monkinojn°, por kiuj li plenumis komisionojn°, li dankis la pastrecon sen ~o*); Stank *Viv 1896*, 5 (*mi submetos min al ~o*).

ekzantem/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 199a; Beau *EFr 1903*.

ekzekuci/ [1923] **~o** (jur.) Benn *EDe 1923* (Vollstreckung eines Urteils [realigo de juĝista decido]), *DeE 1926*, [452]. ‖ **~i** Benn *EDe 1923*. **~isto** Benn *EDe 1923*. ‖ Kp. *ekzekut/i*.

ekzekut/ [1889] **~i** Z *RE* 69 (казнить; tamen samverke, sur p. 16b, eble pro preteratento, Z atribuis al *ekzekut/* tute alian signifon: взыскивать *postul'*, *ekzekut'*), *MV*, *UV*; Benn *EDe 1923*. ‖ **~ejo** Z *RE* 90b. **~isto** Z *RE* 128a (палачъ); Benn *EDe 1923*. ‖ **paf~ita** *SennR* Nov. 1923, 28.

ekzem/ [1903] **~o** (med.) *FK 1903*, 231.28 (*atakata de ~o*); Beau *EFr 1904* (eczéma; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

ekzempl. [1888] (mll de *ekzemplero* aŭ *ekzemplaro*) Z *Geog* (*Mi sendas al vi 5 ekzempl. de la angla eldono*).

ekzempl/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 16 (*Oni devas eldoni pli vastajn lernolibrojn,* [...] *kun multaj ~oj kaj pecoj por traduki*), 18 (*ni ne devas atendi, ke aliaj nin kuraĝigu per sia ~o*), 18 (*ni devas per nia propra laboro doni ~on al aliaj*), *RE* 105b, 153b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 27. ‖ **~e** Z *DL* 11 (*Tiel ~e la unuatempajn signetojn inter la partoj de l' vortoj ili tute ne komprenis*), 11 (*skribante ~e* "ensong, oprinc [...]"), 20 (*La formojn kunmetitajn (~e: mi faradas, mi estis farinta* [...]*) – oni devas uzi sole tian*°), *UV* [enk. 2] (*tiel ~e la vorto « frat'in'o », prezentante unu ideon, estas kunmetita el tri vortoj*), *FE 1894*, 27.3 k.m.a. ‖ Rim. Ark. mll **1** «p. e.» (*per ekzemplo*, nun «ekz.», Janowski *E-isto* Mar. 1893, 46). **2** «e.» Z *E-isto* Jun. 1893, 96.

ekzemplar/ [1888] **~o** (ark., *ekzempler/o* kun -e-; -e- nur en Fr pron. *exemplaire*, dum en En, De *Exemplar*, Ru экземпляръ, nun экземпляр kaj Pl -a-) Z *Ald 1888*, 17 (*mi petas ĉiun* [...] *sendi al mi unu ~on de sia verko*), *Let 1888-1* (*mi hodiaŭ sendis al Vi po unu ~o de ĉiuj verkoj*).

ekzempler/ [1889] **~o** (antaŭe *ekzemplar/o* kun -a-, vd. la rim. tie) Z *RE* 230b (Ru -kz-), *MV*, *E-isto* Nov. 1889, 8 (*Por scii, kiom da ~oj* […] *devas esti presataj*), *UV*.

ekzerc/ [1889] **~i** Z *RE* 213a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *FE 1905*, 2, 3, 4 [t] (≈o de legado; la titoloj mankas en *FE 1894* kaj *FE* ²*1898* kaj estis aldonitaj okaze de la reeldono en la Fundamento en 1905). ‖ **~aro** Z *FE 1894* [t] (*≈o de la l.i. « Eo »*), *A 1905*, 2.1 (*la sekvantaj tri verkoj estas rigardataj kiel fundamento de Eo: 1.) La 16-regula gramatiko; 2) la « Universala Vortaro »; 3) la « ≈o »*). **~ejo** (mil.) *Bern 1906*, [7] (*grava ~ejo, precipe por artilerio*).

ekzil/ [1889] **~i** Z *RE* 193a, *MV, UV*. ‖ **~iĝi** Johan *EKato* Dec. 1903, 19 ([la paradizo] *de kie Adamo ~iĝis*). **~iĝado** Johan *EKato* Dec. 1903, 18 (*forpelito, laca de tro longa ~iĝado*). **~ito** Brzo *Univ 1912:2*, 78 (*malriĉa kaj malsana ~ito*). **~ulo** Desh *Avent 1907*, 4 (*la lando de Lotofagoj prezentis al l'~uloj siajn fruktojn*).

ekzist/ [1888: *~anta*] **~i** Z *Ald 1888*, 11 (*se ia por ni necesa vorto en tiu lingvo* [...] *ankoraŭ ne ~as*), *RE* 113a (*ne ~as*), 198b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 13b (~ado). ‖ **~ado** Z *RE* 13b (~o), *Ham 1894*, 70.16 (*ĉu feliĉo donas la kondiĉon / Por ~ad' de l' amo*). **~aĵo** Z *RE* 47b, 198a; Stank *Viv 1896*, 25 (*sur la sojlo aperis ia ĉarma ~aĵo*). **~anta** Z *Ald 1888*, 9 (*oni devas tial peni esprimadi siajn pensojn per la jam ~antaj vortoj*), *RE* 198b (estanta). ‖ Kp. *eksist/*° (kun -s-).

el [1887] Z *UL* 19 (*≈ la Biblio*), 21 (*rememoro / ≈ la kara infaneco*), 22 (*≈ Heine'*), 23 (*Ho, mia kor',* [...] */ ≈ mia brusto nun ne saltu for!*), [v], *DL* 3 (*La multaj promesoj,* [...] *~ kiuj tre granda parto estas subskribita „senkondiĉe"*), 6 (*kiel ĉiu ~ la vivantaj lingvoj*), 7 (*kian*° *ĝi* [...] *~iros ~ la presejo*), 8 (*Se la leganto ne povis ankoraŭ tute bone ekkoni mian aferon ~ mia unua libreto*), 10 (*la vortaro devas esti farita ~ radikoj Sanskritaj*), 11 (*la lingvo pli rapide ~* internacia *fariĝu* tutmonda), 13 (*ia ~ la jam konataj instruitaj akademioj*), 13 (*nenia ~ la instruitaj akademioj*), 15 (*neniu ~ la redaktoroj*), 16 (*unu ~ la amikoj venis*), 17 (*la plej bona ~ ĉiuj gefratoj*), 28 (*mi aĉetis dek cigarojn; naŭ ~ ili mi metis en mian cigarujon*), 40 (*Mi ~ nenio faras al mi ĉagrenon!*), *Ald 1888*, 3 (*La gramatiko de tiu lingvo estas ~ la plej simplaj*), 3 (*d-ro S* ~ Varsovio*); G *Blov 1888*, 6 (*ŝi devis* [...] *foriĝi en sian ĉambron ~*° {per} *la ŝajnkaŭzo*° *de l' doloro je l' kapo*); Z *RE* 25b (el-), 63b (el-), 64a (~ *ekstere*; de ekstere), 64a (~ *interne*), 65a (~ *interne*), 123a, *MV*, *UV*,

Ham 1894, 105 (≈ *tio, mi esperas, vi komprenos*), *FE 1894*, 10. ‖ RIM. Ĉe G ofta uzo de *el* laŭ la modelo de DE: *sole el°* {pro} *kompato* [Zeŭso] *donis al vi la nemortecon* (G *Kond 1890*, 29; *aus Mitleid*). ‖ **~igi** Z *RE* 26a (~dividi). **~iĝi** Z *RE* 25b (foriĝi, eksteriĝi).

‖ **A-Ĉ** ‖ **~aĉeti** Z *DL* 35, *RE* 68a, 119b. **~almozi** Z *GVGE 1894*, 4b (~petegi). **~artikigi** Z *RE* 25b, 178a (deartikigi). **~atendi** Z *RE* 211b (uzi). **~aŭskulti** Z *Ham 1894*, 15. **~aŭskultinte** *LI* Dec. 1895, 7. ‖ **~babili** Z *RE* 157a, 157b. **~balai** Z *RE* 26b. **~bani** Z *GVGE 1894*, 4a (abbaden; trad. duba – ĝuste: fini banadon). **~bati** Z *RE* 27b (~haki; ~vergi), 28a, 63b, *GVGE 1894*, 4a (~vergi), 5a (~i). **~blovi** Z *GVGE 1894*, 5a (abblasen). **~bruligo** Z *GVGE 1894*, 5a. **~buŝa** Z *RE* 66a, 184b (vorta), 214a. ‖ **~ĉenigi** [Z] *EG 1904* (losketten). **~ĉenigita** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.1. **~ĉerpi** Beau *Sint 1901*, 16.

‖ **D-E** ‖ **~daŭreco** Lor *LernCs 1890*, 5 (kp. DE *Aus|dauer*). **~defendi** Z *RE* 126a. **~demandi** Z *RE* 42a, 168b (demandadi, esplori). **~devigi** Z *Ham 1894*, 11. **~diri** Z *RE* 65b (изрекать). **~diro** Z *RE* 65b (изречь); Mott *EEn 1906*. **~dividi** Z *RE* 26a (~igi). **~donadi** Z *Ald 1888*, 12. **~donado** Z *Ald 1888*, 5. **~donante** Z *DL* 5. **~donanto** Z *Ald 1888*, 17. **~donata** Z *DL* 14. **~doni** Z *Schl 1887*, 120, *RE* 64b, 179b (doni), *A 1905*, 3.3. **~doninte** Z *Ald 1888*, 16. **~donita** Z *Majn 87-1*, *A 1905*, 5.3. **~dono** Z *Majn 87-3*, *A 1905*, 4.2, 4.6. **~dorloti** Z *RE* 63b. **~dorlotito** Z *RE* 109a. ‖ **~etendi** Z *RE* 170b (*~etendi*), 170b (propagandi), **~escepti** Z *RE* 26b. **~esplori** Z *RE* 26a.

‖ **F-Ĝ** ‖ **~fali** Z *DL* 26. **~fari** Z *RE* 26a (~labori, prepari), 123a. **~fermenti** Z *GVGE 1894*, 5a (abbrausen°). **~flari** Z *RE* 159b, 168a. **~fleksi** Z *RE* 64a. **~fleksita** Z *RE* 27a. **~flirti** Z *RE* 26b. **~flui** Z *RE* 68b. **~fluigi** Z *RE* 68b (~fontigi). **~fluo** Z *RE* 68b. **~fontigi** Z *RE* 68b (~fluigi). **~formita** G *Blov 1888*, 7. **elfos~a** *Nürn 1889* [g] 17 (*Tie ĉi multaj malnovaj moneroj estis elfos~aj°* [el~itaj]). **~fosataĵo** Z *RE* 67b (mineralo). **~fulmi** Z *GVGE 1894*, 5a. ‖ **~gliti** Z *RE* 143b (kp. DE *aus|gleit|en*). **~guti** Z *RE* 191a (flui).

‖ **H-Ĵ** ‖ **~haki** Z *RE* 27b (~bati). **~irante** Z *DL* 3. **~igi** Z *RE* 125b. **~iri** Z *UL* 23, *RE* 27b (~paŝi), 28a, *FE 1894*, 15.7. **~irinta** Z *DL* 5. **~irinte** Z *DL* 21. **~iro** Z *RE* 28a, 68b. **~ironta** Z *DL* 15. ‖ **~jungi** Z *RE* 27a, 125a. **~ĵeti** Z *RE* 26b (*~ĵeti la koleron*; venĝi), 63b, 65b, 67b (~meti, escepti). **~ĵetiĝi** Abes *LI* Maj. 1898, 68. **~ĵetita** Z *A 1905*, 8.3.

‖ **K** ‖ **~kalkuli** Z *RE* 27b, 132a. **~konduki** Z *RE* 25b. **~konsumiĝi** Johan *EKato* Dec. 1903, 20. **~kraĉi** Z *RE* 65b. **~krani** Z *GVGE 1894*. **~kreski** Z *RE* 158b (kreski, vegeti). **~kreskiĝi** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a. **~kurbiĝi** Z *RE* 63b. **~kursigi** (pp poŝtmarko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b.

‖ **L** ‖ **~laboraĵo** Z *RE* 64b (kp. DE *Aus|arbeit|ung*). **~laborata** Z *Ald 1888*, 7. **~labori** Z *Ald 1888*, 2, *RE* 26a (~fari, prepari), 27a (prilabori, prepari, perfektigi). **~laborita** Z *Ald 1888*, 7. **~lasata** Z *DL* 4. **~lasi** Z *RE* 27a, 120b (*~lasi la okazon*), 160a, 213a (preterlasi). **~legi** Z *RE* 28a. **~lernata** Einst *Plen 1888*, 23. **~lerni** Z *UL* 31, *RE* 27b (*~lerni parkere*), 28a, *A 1905*, 5.4. **~lerninte** Einst *Plen 1888*, 32. **~levi** *el* Z *Ham 1894*, 6. **~lumiĝadi** G *Blov 1888*, 10.

‖ **M-N** ‖ **~makuli** Z *RE* 26b (malpurigi, ~streki). **~meti** G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 67b (~ĵeti, escepti), 164a, *MV* 45, *UV*. **~meto** Z *RE* 27b. **~migranto** Z *RE* 28a, 230b. **~migri** Z *RE* 27a. **~montri** Z *RE* 26b (montri), 115a, 162b (montri). **~morti** Z *RE* 26b. **~mortigi** Z *RE* 63b. **~muĝi** Z *GVGE 1894*, 5a (abbrausen°). ‖ **~naĝi** Z *RE* 26b. **~nomado** Z *RE* 132a. **~nomi** Z *RE* 132a. **~nutri** Z *RE* 24b.

‖ **P** ‖ **~pagi** Z *RE* 170a (kp. DE *aus|zahl|en*). **~paroli** Z *Ald 1888*, 19, *RE* 26a, 157b, 158b, *MV* 51, *UV*. **~paŝi** Z *RE* 27b (~iri). **~peli** Z *UL* 21, *RE* 27b, 64a. **~pelito** Z *UL* 20, *RE* 64a. **~peni** Z *RE* 28a. **~pendaĵo** Z *RE* 26a, *MV* 51, *UV*. **~penetro** Z *RE* 26b. **~pensi** Einst *Plen 1888*, 34; Z *RE* 26a, 26b, 65b, 152b. (придумать; inventi), *MV* 52, *UV*. **~petegi** Z *GVGE 1894*, 4b (~almozi). **~peti** Z *GVGE 1894*, 5a (*~peti liberigon*; abbitten), 5a (senkulpigi sin, peti pardonon; abbitten). **~plugi** Z *GVGE 1894*, [3b] (abackern°). **~portata** Z *DL* 31. **~porti** Einst *Plen 1888*, 17 [g]; Z *RE* 187a (suferi), 194a («elteni», DE *er|trag|en*), *MV* 54, *UV*. **~premi** Z *RE* 26b. **~preni** Z *RE* 26b, 145b

(*~preni la internaĵon*). **~preno** Z *RE* 26a (~tranĉo). **~provi** G *Blov 1888*, 3 [a]. **~puraĵo°** Z *RE* 70a (калъ). **~puriĝi°** Z *RE* 68b. **~puŝi** Z *Ald 1888*, 7, *RE* 28a, *A 1905*, 8.2.

‖ **R** ‖ **~radiki** Z *RE* 67b (ekstermi). **~rakonti** G *Blov 1888*, 13. **~rampi** Z *RE* 26b (~ŝeliĝi). **~renversi** Z *RE* 27a. **~ricevi** Z *DL* 34. **~rigardi** Z *DL* 41, *RE* 26a. **~rigardista** (mar.) Asklöf *LI* Maj. 1898, 71 (*~rigardista korbo* [de ŝipo]). **~ripozi** G *Blov 1888*, 12. **~rosti** Z *GVGE 1894*, 5a (rosti).

‖ **S** ‖ **~salti** G *Blov 1888*, 11, *FE 1894*, 17.3. **~saltulo** Z *RE* 27a. **~sekiĝi** Z *RE* 65b (malaperi), 199b (сякнуть). **~sendi** G *Blov 1888*, 9; Z *RE* 27a, 27b, *Ifig 1908*, 21. **~serĉante** G *Blov 1888*, 12. **~serĉi** Z *RE* 66a, 199a (trovi). **~sidi** Z *RE* 27a, 106b, *MV* 61. **~skribata** Z *Ald 1888*, 12. **~sorbi** Z *RE* 171a. **~spezi** Z *RE* 64b, 158a (*~spezi por vivo*), 171a, *MV* 62, *UV*. **~speziĝi** Z *RE* 208b. **~spezo** Z *RE* 63b (kosto), 64b. **~sputanta** Lamb *LI* Dec. 1905, [525]. **~sputi** Lamb *LI* Dec. 1905, 526. **~staranta** Z *RE* 26b (*~starantaj okuloj*). **~stari** Z *RE* 26a (esti eminenta), 204a (stari). **~starigi** Z *RE* 27a. **~stariĝi** Z *RE* 27b. **~staro** Z *RE* 27b. **~sterni** Z *RE* 27b, 168b (~i, dis~i). **~streki** Z *RE* 26b (malpurigi, ~makuli).

‖ **Ŝ** ‖ **~ŝanĝi** Z *RE* 159b, 167b. **~ŝarĝi** Z *RE* 26a. **~ŝeligi** Z *RE* 227b. **~ŝeliĝi** Z *RE* 26b (~rampi). **~serĉi** Z *RE* 126b (trovi), 156b. **~ŝipiri** Johan *EKato* Dec. 1903, 20. **~ŝiri** Z *RE* 68b. **~ŝmiri** Z *RE* 55a (ŝmiri, alŝmiri). **~ŝmiro** Z *RE* 185a (ŝmiraĵo). **~ŝovi** Z *RE* 27a. **~ŝtopi** Z *RE* 102a.

‖ **T** ‖ **~tenema** Z *RE* 194b (fortika). **~teni** Z *RE* 26a, 214a (resti fortika). **~tiradi** Z *DL* 39. **~tiri** Z *DL* 31, *RE* 64a, 68b, 124a (*sin ~tiri*), 161b. **~tranĉo** Z *RE* 26b, *Majn 1889-15*. **~trinki** Z *DL* 21. **~trovi** G *Blov 1888*, 10; Z *RE* 124b (malkovri). **~trovo** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.2. **~turmentiĝi** Z *RE* 55a (laciĝi), 65a. **~turni** Z *RE* 25b, 26a. **~turniĝema** Z *RE* 64a. **~turniĝi** Z *RE* 208b. **~turniĝo** Z *RE* 208b.

‖ **U-Z** ‖ **~uzi** Z *RE* 68b, *GVGE 1894*, 5a (foruzi, deuzi). **~vaporiĝi** Z *RE* 68a (vaporiĝi). **~vergi** Z *RE* 27b, *GVGE 1894*, 4a (~bati). **~verŝi** Z *RE* 64b, 159a (verŝi). **~verŝigi** Vic *Kiĥot* 1905, 13. **~veturi** G *Blov 1888*, 11. **~veturinta** G *Blov 1888*, 9. **~vidi** Einst *Plen 1888*, 23. **~viŝi** Z *RE* 27b, 64a, 161b (viŝi, traviŝi, froti). **el~adi** (*batalon*, ark., *kaŭzi*) *LI* Mar. 1896, [33]. **~voki** Z *RE* 26b. **~volvi** (*argumentojn en parolado*) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71.

‖ **ek~lumi** Z *DL* 31. **ne~peleble** Barth *Ludo 1928*, 18. **ne~petebla** Z *RE* 111a. **ne~portebla** Z *RE* 110b (dufoje). **sang~laso** Z *RE* 84a. **sen~ira** Z *RE* 54a (*sen~ira strateto*).

El-Hazar/ [1893: ~] **~o** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 121 (*la meskito° de ~*).

ELA [1920] (hist.) (mll de *E-ista Literatura Asocio*, fond. en 1911, nomŝanĝo al *ELA* en 1912) Butin *ET* 1920-07-05, 4b. ‖ **~-ano** Butin *ET* 1920-07-05, 4b (*Kiel ~-ano mi tute ne povos rekomendi lian verketon*).

Elam/ [1924] [**~o**] (topo.) Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*forta vino el la montoj de ~*).

elan/ [1952*] **~o** BS *EDe 1952*, 242.

elast/ [1889] **~a** Z *RE* 213a (упругій), 230b, *MV*; *E-isto* Dec. 1889, 20b (*la trunketo kaj folioj estas […] flekseblaj kaj ~aj*), *UV*. ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1903*. **~eco** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*.

Elb/ [1892] **~o 1** (insulo *Elba* en Italio) [Z] *E-isto* Maj. 1892, 78 [= *FK 1903*, 85] (*Napoleono I forlasis la insulon ~o kaj aliradis al Parizo*); *PropN 1910*; Wü *EV 1925*; Sutk *ERu 1927*, 193b.

Elb/ [1925] **~o 2** (rivero *Elbe* en Germanio) Wü *EV 1925*.

Elborus/ [1889] **~o** (kaŭkaza monto; ark., *Elbrus/* sen -o-) Wahl *Princ 1889*, [7] (*ĉeno de neĝaj montkapoj, komencante de l' Kazbeko kaj finante je l' dukapa ~o*).

Elbrus/ [1910] **~o** (kaŭkaza monto; antaŭe *Elborus/* kun -o-) *PropN 1910*.

elefant/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 184b, *MV*, *UV*. ‖ **~ido** Nyl *LI* 1900, 88 [t] (*La ~ido*). ‖ **~dento** GM *EFr 1910*. **~osto** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 ([bilardaj] *globoj estas farataj el ~osto*); Beau *EFr 1903* (ivoire); GM *EFr 1910*.

elegant/ [1888] **~a** Z *DL* 35 (*~a homo*), 37 [17.23] (*li portis ~ajn botojn*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~e** *FK 1903*, 68.10 (*kaleŝo, en kiu sidas ~e vestita sinjorino*), 210.9 (*granda salono, kiu estas aranĝita tiel same ~e, kiel la unua kaj dua kajutoj*). ‖ **~eco** Desh *Avent 1907*, 4 (*~eco de l'kutimoj*); Luyk *Iŝtar* 1924, 53.3 (*la simpla ~eco de la* [...] *mebloj*).

elegi/ [1889] **~o** (kp. ark., *eleĝi/o*°) Z *RE* 230b; Nyl *ESv 1897*, 67; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

eleĝi/ [1893] **~o** (ark., *elegi/o*) Jon *ESv 1893*, 58.

elekt/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 45 (*se mi lin ~us por esti mia edzo!*), *Ald 1888*, 4 (*ni devas labori diligente* laŭ la vojo, kiun ni [...] ~is); G *Blov 1888*, 15 (*La patrino iam konsilis al ŝi, ke ŝi ~u amikon*); Z *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 66.29 (*Elektu bonan lokon!* [en la teatro]), 71 (*la edzoj, kiujn la knabinoj ~as*), *FE 1894*, 12.15 (*La sepan tagon de la semajno Dio ~is, ke ĝi estu pli sankta, ol la ses unuaj tagoj*). ‖ **~anta** Z *RE* 86b (*princo ~anta*; курфюрст; DE Kurfürst). **~ema** Z *RE* 166a (*~ema*), 166a (*esti ~ema*). **~emeco** Stank *Viv 1896*, 19 (*la biletoj estis disdonitaj kun granda ~emeco*). **~ita** G *Blov 1888*, 5 (*La objekto, ~ita de ŝi, estis malriĉa oficero*°); Z *RE* 66a, 123a, 205a (*~ita juĝo*). **~ito** Z *RE* 25b (deputato). ‖ **al~i** Z *RE* 40 (добирать), 136b. **voj~i** Vic *Kiĥot* 1905, 15 ([ĉe la vojkruco] *la ĉevalo voj~u*).

elektor/ [1910] **~o** (hist.) GM *EFr 1910* (*(prince)* électeur; DE Kurfürst).

elektr/ [1889: *~a*] **~o 1** (elektr.) Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77 (*La naturo* [en somero] *estas plena per ~o kaj fajro*); *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *RE* 230b, *GVGE 1894*, [3a] (*~a angilo*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*motoro ~a*; *provizado* [...] *per forto ~a*); Nyl *ESv 1897*, 67 (elektrisk); *FK 1903*, 140.23 (*sur la antaŭaĵo de la lokomotivo estis distrata antaŭen ~a lumo*). ‖ **~eco** Z *RE* 230b; Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 [t] (*La ~eco aera kaj la seksvivo de l' virino*); Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *RE* 230b (RU -iz-); Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (~izi). **~isto** ISR Jan. 1906 [t]* (*Int. Societo de ≈istoj*). **~izado** War *GD 1957*. **~izi** GM *EFr 1910* (~igi); War *GD 1957*. ‖ **~dinamiko** War *GD 1957*. **~omagneta** War *GD 1957*. **~omagneto** GM *EFr 1910*; War *GD 1957*. **~omekanika** War *GD 1957*. **~otekniko** (kp. *elektroteknik/o*) War *GD 1957*. **~oterapio** (med.) (kp. *elektroterapi/o*) War *GD 1957*. ‖ **meĥanik-~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 64.

Elektr/ [1908] **~o 2** (mit.) (virina nomo) (kp. *Elektr/a 3*) Z *Ifig 1908*, 7 (*vi al li konservis la edzinon, / ~on*), 22 (*Min* [Ifigenion] *naskis Klitemnestro, kaj post mi / ~on*).

Elektr/ [1957] **~a 3** (kp. *Elektr/o 2*) War *GD 1957* (Electre).

elektrod/ [1925] **~o** (elektr.) Wü *EV 1925*; War *GD 1957*. ‖ **du~a**, **tri~a** Wü *EV 1925*.

elektrolit/ [1898: *~a*] **~o** (fiz.) (kem.) Wü *EV 1925*; War *GD 1957*. ‖ **~a** Krikortz *LI* Maj. 1898, 73 (*~a dissociacia teorio*); War *GD 1957*.

elektroliz/ [1904: *~o*] **~i** (fiz.) (kem.) Wü *EV 1925*; War *GD 1957*. ‖ **~o** Z *EG 1904* (baza formo), *ER 1909*; GM *EFr 1910*. ‖ RIM. *PIV 2005*, *2020* plusendas al *lizo* kaj analizas *elektr/o/liz/i*.

elektron/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; Wü *EV 1925*; OA 8-1974 (uzata en la dif. de *elektroniko*: *la fenomenoj estigataj de liberaj ~oj*).

elektronik/ [1970*] **~o** *PIV 1970* (→ *elektron*); OA 8-1974. ‖ **~a** *PIV 1970* (*~a kalkulmaŝino, mikroskopo*).

elektroteknik/ [1904] **~o** (kp. *elektr/o/teknik/o*) Z *EG 1904*.

elektroterapi/ [1904] **~o** (med.) (kp. *elektr/o/terapi/o*) Z *EG 1904*.

element/ [1889] Z *RE* 194b, 230b; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*konglomerato de malegalaj ~oj*); Nyl *ESv 1897*, 67; OA 1-1909. ‖ **~a** *FK 1903*, 264.31 (*esprimi ĉiujn vortojn laŭ iliaj ~aj ideoj*); GM *EFr 1910* (*~a lernejo*). ‖ **~aĵo** *Cion 1926*, 8 (*plej simplaj ~aĵoj*). ‖ **varm~o** *FK 1903*, 86.12 (*alia montris la liberiĝon de kaŝita varm~o*).

Eleŭzis/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

elevator/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Elevator° [Aufzug, Lift]); GM *EFr 1910*. ‖ Kp. *lifto*.

elf/ [1904] **~o** (mit.) Z *EG 1904* (Elf); G *NovAnt 1909*, 11 [t] (*La Reĝo de ≈oj*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~inaro** G *NovAnt 1909*, 13 (*En lok' malhela jen ~inar'!*). **~ino** GM *EFr 1910*. ‖ **~oreĝo** G *NovAnt 1909*, 13. **~reĝo** G *NovAnt 1909*, 11, 14.

Elihu/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 44.1 (*~ hontas sian malsaĝan memkonfidon*), 45.1.

eliksir/ [1904] **~o** Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 128.01 (*mi gutigu por vi iom da ~o de vivo sur sukeron*); OA 1-1909; GM *EFr 1910*.

elim/ [1910] **~o** (bot.) (genro *Elymus*, fam. *hundherbo*) Rob *EFr 1910*.

elimin/ [1907] **~i** (mat.) Z *EG 1907* (eliminieren; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910* (élinimer [ĉu eble pli vasta senco?]). ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

elips/ [1890] **~o** (mat.) Z *E-isto* Apr. 1890, [37b] (*Se „~o“ povis kuraĝe esti nomita „liped“* [en Vp.]); Postn *LI* Sep. 1898, 140 (*la tergloba orbito* [...] *estas ~o*; *En ~o estas du fokusoj*); *FK 1903*, 238.18 (*metitaj sur la ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 121 [= *FK 1903*, 226.11] ([la termitaj pontoj] *prezentis la flankon de ~a arko*), *EG 1904*; GM *EFr 1910*..

Elisabet/ [1907] **~o** (virina nomo) (kp. *Elizabet/o* kun -z-) Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*~o! - diris mallaŭte la maljuna viro*; *Ŝi estis nomata ~o*).

elit/ [1900: *~-kategorio*] **~o** (soc.). ‖ **~-kategorio** Ahlb *LI* Apr. 1900, 54b (*en la tria kategorio, la ~-kategorio*).

elitr/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (élytre).

Elizabet/ [1889: *~a*] **~o** (virina nomo) (kp. *Elisabet/o* kun -s-) Z *FE 1894*, 36.2 (*Petro, Anno kaj ~o estas miaj gefratoj*); OA 7-1958. ‖ **~a** Wahl *Princ 1889*, 8 (*Mi iru al la ~a fonto* [en la banloko]).

Elize/ [1904] **~o** Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 90.20 (*~o! poezia mondo!*); GM *EFr 1910*. ‖ **~a** Z *Rab 1908*, 82.10 (*Ho, vi ĉiuj ~aj scenoj de mia infaneco!*); *PropN 1910* (*~aj Kampoj*).

elizi/ [1904: *~i*] **~o** (ling.) Z *EG 1904* (Elision; derivaĵo); OA 1-1909. ‖ **~i** Z *EG 1904* (elidieren; baza formo); GM *EFr 1910*.

elokvent/ [1889] **~a** *RE* 82b, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 18a; GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** Z *RE* 82b; GM *EFr 1910*. **~ulo** Z *RE* 18a (parolisto), 82b (belparolisto), 121b (oratoro, parolisto).

Elzac/ [1910] **~o** (regiono, De *Elsass* (antaŭe *Elsaß*), Fr *Alsace*) (kp. *Elzas/o* kun *-s*) *JarL UEA* Maj. 1910, 66 (*Colmar (Germanujo, ~o)*), 83 (*Elzacio* kun *-i/*, eble nur preseraro).

Elzas/ [1921] **~o** (regiono, De *Elsass* (antaŭe *Elsaß*), Fr *Alsace*) (kp. *Elzac/o* kun *-c*) FL *EnE 1921*, 323b. ‖ **≈a** FL *EnE 1921*, 323b. ‖ **≈ano** FL *EnE 1921*, 323b. ‖ Kp. *Alsac/*.

Elzevir/ [1910] **~o** (ano de itala dinastio de presistoj) GM *EFr 1910* (un elzévir).

em. [1903] **1** (mll de *emerita*) [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16 (*pastro ~ P.*).

em/ [1887] **2** Z *UL* [v] (*babil~a*), *DL* 7 (*atend~o*). **~a** Z *RE* 127b, *MV* (geneigt, gewohnt); Marig *LernIt 1890*, 36 (*homoj, kiuj estas ~aj konvinkiĝi per si mem*); *UV*, *FE 1904*, 19. ‖ **~ego** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*la milionkora ~ego* [de la proletariaro°]), Barth *Ludo 1928*, 12 (*~ego fluigi sangon*). **~o** G *Blov 1888*, 18 (*Mi faris sengard~e, donante min al la aminda ~o, al la ~o vidi kaj aŭdi vin ĉiutage...*). ‖ **~igi** G *Tadeo 1918* [a] (*Z ne ĉesis min ~igi dum ĉiu mia nova vizito* [fari la tradukon]). ‖ Rim. Komenctempe oni trovas kombinojn kun *em* kaj *ec* (*pardonemeco°*, *parolemeco°* ks.), eble pro influo de De: Gelsprächl-iglkeit; tio ne plu estas kutima.

‖ **A** ‖ **ag~a** Z *RE* 46a (far~a). **ag~ulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 8.4 (*senripoza ag~ulo*). **agres~a** OA 9-2007. **akcept~a** Z *RE* 22b. **alkroĉiĝ~a** Barth *Ludo 1928*, 11. **amik~a** Z *DL* 42. **antaŭsent~a** Z *RE* 40b (diven~a). **antaŭven~a** Z *RE* 149a. **antaŭvid~a** Z *RE* 149a. **aranĝ~a** Z *RE* 59a. **art~eco** (de desegnisto) *GermE* Maj. 1905, 55a. **atak~a** Z *RE* 52b. **atend~a** Z *Ald 1888*, 18.

atend~o Z *DL* 7. **atent~a** Z *RE* 19a (atenta). **avar~a** Villa *LernEs 1902*, 38.10. **aventur~o** Barth *Ludo 1928*, 11.

‖ **B-Ĉ** ‖ **babil~a** Z *UL* [v], *UV* (→ *em*), *FE 1894*, 19 (→ *em*), 41.12. **bagatel~a** Z *RE* 95b. **batal~a** Barth *Ludo 1928*, 13. **batal~e** [Z] *E-isto* Nov. 1889, 7. **bat~a** Z *RE* 55a (manmova). **bolŝevik~a** *SennR* Nov. 1923, 26. **bonfar~a** Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **brul~a** Z *RE* 33b (brula). ‖ **ced~a** Z *RE* 136b, 214b (ceda).

‖ **D** ‖ **dank~a** Z *RE* 152b. **dank~o** Beau *EFr 1903*. **decid~a** Z *RE* 175b. **disput~a** Z' *UL* Yi *1888*, 48 [v]; Z *RE* 177b (malpac~a). **deten~a** (ark., *abstinema*) Z *RE* 20b (воздержный). **diven~a** Z *RE* 40b (antaŭsent~a). **donac~ulo** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16. **dorm~a** Z *RE* 189a. **dorm~eco** Z *RE* 192b. **drink~a** Beau *EFr 1903*.

‖ **E** ‖ **ekflam~a** Z *RE* 24b (ekflama). **ekkoler~a** Z *DL* 25 [11.18]. **ekonomi~a** Beau *EFr 1903*.**elekt~a** Z *RE* 166a (*elekt~a*), *RE* 166a (*esti elekt~a*). **elekt~eco** Stank *Viv 1896*, 19. **elten~a** Z *RE* 194b (fortika). **elturniĝ~a** Z *RE* 64a. **envi~a** Z *RE* 51a (envia). **esplor~a** Z *RE* 164b. **esplor~e** Barth *Ludo 1928*, 18. **evit~a** Z *RE* 211a.

‖ **F-Ĝ** ‖ **far~a** Z *RE* 46a (agema). **~emeco** Z *E-isto* Jan. 1890, 27b. **flam~ulo** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71a. **flamiĝ~a** Z *RE* 164a. **flat~a** Beau *EFr 1903*. **flirt~a** Z *RE* 29a (flirtanima). **forges~a** Beau *EFr 1903*. **forges~o** Beau *EFr 1903*. **frand~a** Z *RE* 87b. ‖ **gard~a** Z *Majn 1889-3*. **grimp~a** Ver *EncV 1910* (→ grimpuloj).

‖ **H-Ĵ** ‖ **hejm~a** Z *RE* 41b (mastr~a). **help~a** Z *RE* 165b (serv~a, bonkora). **help~o** Z *DL* 8. **hont~a** Z *DL* 49, *RE* 196b. ‖ **impresiĝ~a** Sey *FlandLit 1904*, 10. ‖ **ĵaluz~a** Z *RE* 171b (ĵaluza).

‖ **K-L** ‖ **kalkul~a** Z *RE* 171a. **kares~a** G *Kond 1890*, 24. **kares~o** G *Blov 1888*, 17. **kaŝ~a** Z *RE* 183a. **kolorperd~o** Z *RE* 89b. **kompat~a** Z *RE* 96b. **kompat~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **kompren~a** Z *RE* 40b (konjekt~a), 186a (saĝa), 186a (saĝa, sprita). **komun~a** Z *RE* 116b. **komunik~a** Z *RE* 189a. **konjekt~a** Z *RE* 40b (kompren~a). **kontraŭ~a** G *Kond 1890*, 25. **kred~a** Z *DL* 25 [11.17], *RE* 88b. **kri~a** Z *RE* 83b, *FE 1894*, 41.12. **kurad~a** Z *RE* 197a. **kuŝ~ulo** Z *RE* 88b. ‖ **labor~a** Z *DL* 25 [11.19], *RE* 206a, *FE 1894*, 41.12. **labor~o** Wü *EV 1923*. **labor~ulo** Wü *EV 1923*. **liber~a** *EKato* Dec. 1903, kovr. [3].

‖ **M** ‖ **malamik~o** (malamiko) Domb 1890, 24. **malatend~e** G *Blov 1888*, 17. **malbru~o** Barth *Ludo 1928*, 13. **malced~igi** Z *RE* 53b (malmoligi). **malced~o** *BohE* Jan. 1903, [17]. **maldecid~a** *JarL SAT 1923*, 22. **maldorm~a** Beau *EFr 1903*. **malkaŝ~a** Z *RE* 124b. **malord~a** Beau *EFr 1903*. **malpac~a** Z *RE* 177b (disput~a). **malpac~ulo** Z *RE* 50b. **malsan~a** Z *RE* 11a, 218b. **malŝpar~a**[Z] Wü *EV 1923*. **malŝpar~o**[Z] Wü *EV 1923*. **malŝpar~ulo**[Z] Wü *EV 1923*. **maltoler~o** Peltier *EKato* Dec. 1903, 18. **manĝ~a** Z *RE* 158a, 225b, *ER 1909*. **mastr~a** Z *RE* 41b (hejm~a). **medit~a** Z *EG 1904*. **memofer~a** *E-isto* Jan. 1891, 6b. **mensog~a** Z *EG 1904*. **mensog~ulo** Z *EG 1904*. **milit~a** Z *RE* 21a. **mort~a** Z *DL* 25 [11.20], *RE* 185b. **mort~ulo** Z *Ifig 1908*, 19. **mov~a** Z *RE* 135b, 137a. **murd~o** Chris *DeE 1923*, 351 (→ Mord).

‖ **N** ‖ **neatende~a** Z *DL* 12. **nedank~a** Beau *EFr 1903*. **nekaŝ~a** Z *RE* 67b. **nemort~a** Z *DL* 25 [11.20]. **nepere~a** Sey *FlandLit 1904*, 8. **neprofit~a** Z *RE* 7a.

‖ **O** ‖ **observ~a 1** (ade rigardi) Beau *EFr 1903*. **observ~o** Beau *EFr 1903*. **2** (kontroli) **observ~a** Z *RE* 102b; Beau *EFr 1903*. **observ~o** Beau *EFr 1903*. **obstin~o** Barth *Ludo 1928*, 17. **ofer~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **ofer~eco** [Z] (ark., *ofer~o*) *E-isto* Mar. 1893, 45. **ofer~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **ord~a** Beau *EFr 1903*. **ord~o** Beau *EFr 1903*. **ordon~a** Z *EG 1904*.

‖ **P** ‖ **pac~a** Z *DL* 42, *EG 1904*. **pac~ulo** Beau *EFr 1904** (paculo); Z *EG 1904*. **panik~a** Wü *EV 1923*. **pardon~a** Z *RE* 96b, *FE 1894*, 41. **pardon~eco** (ark., *pardon~o*) Majn *Manf 1891*, 5. **parol~a** Z *EG 1904*. **parol~eco** (ark., *parol~o*) Mei *E-isto* Jul. 1891, 55a. **pas~a** Z *EG 1904*. **pen~a** Z *RE* 165b (pena), 171b (diligenta), 193b (pena), 207a (pena). **perd~o** Z *RE* 89b. **pere~a** Z *RE* 202b. **perfid~a** Z *RE* 65a (perfida). **pens~a** G *Blov 1888*, 15. **pens~o** G *Blov 1888*, 16. **pik~a** Z *RE* 231b. **pled~a** (= pledama) Beau *Humor 1899*, 200. **Plejpardon~a** Majn *Manf 1891*, 5 (*ho*

Plejpardon~a Dio). **plend~e** Ger 1896, 6. **pripens~o** Barth *Ludo 1928*, 10. **progres~a** Z *RE* 131a (« antaŭstaranta»). **pur~a** Z *RE* 121a, 225a. **pur~eco** *Nürn 1889* [g] 10 (*pur~eco = Reinlichkeit*).

‖ **R** ‖ **rapid~a** Z *RE* 121a. **revoluci~a** *JarL SAT 1923*, 22. **ribel~o** Barth *Ludo 1928*, 17. **rigard~o** G *Blov 1888*, 16. **ruĝiĝ~a** Z *DL* 27.

‖ **S-Ŝ** ‖ **sang~a** Z *RE* 84a. **spit~o** Barth *Ludo 1928*, 16. ‖ **sci~o** Z *DL* 43. **sengard~a** Marig *LernIt 1890*, 35 (*knabino sengard~a*). **sengard~e** G *Blov 1888*, 18. **senŝanĝ~a** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **senmi~a** (malegoisma) Lengy *Humor 1899*, [9]. **sent~a** G *Blov 1888*, 6; Z *RE* 225b. **serv~a** Z *RE* 165b (help~a, bonkora), 213b. **serv~ulo** Z *RE* 209a (Diservanto). **singard~a** Z *DL* 25 [11.19], *RE* 7b, 122b. **sintrud~a** *EKato* Dec. 1903, 24. **sklav~a** Z *RE* 165a (sklava, humilega). **sobr~a** Z *RE* 204b (sobra). **spion~ulo** Barth *Ludo 1928*, 14. **suspekt~a** Z *RE* 97b. ‖ **ŝanĝ~a** (*vetero*) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76. **ŝanĝiĝ~a** Z *RE* 65a (ŝanĝiĝa). **ŝanĝiĝ~eco** Z *GVGE 1894*, [3b] (ŝanĝebleco). **ŝpar~a** Z *DL* 25 [11.19], *RE* 7b, *FE 1894*, 41.12.

‖ **T** ‖ **tiklosent~a** Z *EG 1904*. **tim~a** Z *RE* 163a, 172b, 206a; B *VdE 1910*. **tim~o** G *Blov 1888*, 17. **tim~ulo** Z *RE* 206a. **toler~a** Z *RE* 201b; B *VdE 1910*. **trud~a** Z *RE* 103a, 104a; B *VdE 1910* (*trud~a gasto*).

‖ **U-Z** ‖ **venĝ~a** Z *DL* 25 [11.18], *RE* 61, *MV*, *FE 1894*, 41. **venĝ~eco** Z *Ifig 1908*, 21. **ver~a** Z *RE* 146b (dufoje). **viv~a** Z *RE* 49b. **volupt~a** Z *RE* 92b, 146a, 183b (volupta), 184a. **zorg~a** Z *Ham 1894*, 21.

emajl/ [1889] **~o** Z *RE* 230b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Beau *LI* Feb. 1896, 18 (*blanka ~a butono de ĉirkaŭ du centimetroj da diametro*), *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (~ita). **~i** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ **~ita** GM *EFr 1910* (~a); Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 ([muro el] *brile ~itaj brikegoj*). ‖ **~-elpendaĵo** *ET* 1920-07-05, 4a [r] (*~-elpendaĵojn* [...] *liveras prezinde*).

eman/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (émaner [ĉiuj sencoj]).

emancip/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; OA 1-1909; GM *EFr 1910* (jur.) ‖ **~o** Z *EG 1904* (Emanzipation).

embaras/ [1889] **~o** Z *RE* 59a (*esti en ~o*), 160a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3, 4, *Ifig 1908*, 17 (*Se kaŝis mi la nomon de l' gepatroj, / […] mi ĝin faris / Pro ~o, ne pro malkonfido*). ‖ **~i** Z *RE* 59a; GM *EFr 1910*. ‖ **mal~i** GM *EFr 1910*.

Embat/ [1889] **~o** (malnova nomo de rivero en Latvio) Lib *LernLv 1889*, 45, 46.

emberiz/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908* (bobolink).

emblem/ [1889] **~o** Z *RE* 230b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

emboli/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910*.

embrazur/ [1904] **~o** (mil.) (arki.) Z *EG 1904* (Schiessschafte [legu Schießscharte]); GM *EFr 1910*.

embri/ [1889] **~o** Z *RE* 57b, *MV*; *UV*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~igi** GM *EFr 1910*. **~igita** Beau *Preĝ 1893*, 12 ([Jezuo] *Kiu estis ~igita de la Spirito Sankta*).

embriologi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

embusk/ [1889] **~o** Z *RE* 58, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Lengy *Humor 1899*, 17 (*Ho, Dio! ili ~as por mi!*); GM *EFr 1910*. **~e** Lengy *Humor 1899*, [15] (*Ni restu ~e, daŭrigas la du homoj unuvoĉe*). ‖ **~iĝi** GM *EFr 1910*.

emerĝ/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (émerger).

Emerik/ [1899] **~o** (vira nomo) Lengy *Humor 1899*, [15].

emerit/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Emeritus); OA 8-1974. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (baza formo). ‖ **~eco** GM *EFr 1910*. ‖ Mll «em.».

emeritur/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (pension de retraite).

emetik/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (émétique).

emfaz/ [1904] **~o** (ling.) Z *EG 1904* (Emphase); GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. **~i** GM *EFr 1910*.

emigr/ [1910: *~o*] **~i** Z laŭ *PIV 2005*; War *GD 1957* (malrekomendas la formon kaj plusendas el *el/migr/i*). ‖ **~o** GM *EFr 1910* (baza formo; apud *emigracio*). ‖ **~ado** (antaŭe *emigraci/o*). **~anto** GM *EFr 1910*. **~into** GM *EFr 1910*.

emigraci/ [1903] **~o** (ark., *el/migr/ad/o*; kp. *emigri*) Beau *EFr 1903* (émigration); Z *EG 1904*.

Emil/ [1910] **~o** (vira nomo) GM *EFr 1910*; Z *FA 4 1963*, 130. ‖ Kp. *Emili/o* (ina nomo).

Emili/ [1887] **~o 1** (virina nomo) Z *UL* [v] (→ *nj*), *MV* 47 (→ *nj*); Marig *LernIt 1890*, 19 (→ *nj*); Z *UV* (→ *nj*); GM *EFr 1910*; OA 7-1958. ‖ Karesformo *Emi/nj/o*. ‖ RIM. **1** Ankaŭ *Emilia* ([Z] *E-isto* Mar. 1893, [33]). **2** Kp. *Emil/o* (vira nomo).

Emili/ [1910] **~o 2** (regiono en Italio) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

eminenc/ [1904] **~o** (titolo de dignulo, ekz. de ambasadoro) Z *EG 1904* (Eminenz (Titel)); OA 3-1921 (uskleco ne klara, kontraŭ *EG 1904* probable mj. en OA 3.2).

eminent/ [1889] **~a** Z *RE* 26a (*esti ~a*; elstari), 62a, 66b (glora), 176b (grandranga), *MV*, *Majn 1889-3* (*kun tiaj ~aj personoj oni devas esti tre gardema*), *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*al tiu ĉi societo apartenas la plej ~aj homoj*); Z *Ham 1894*, 114 (*~a sinjoro, kiu forte laŭdadis la ĉevalon de alia ~a sinjoro, dezirante ricevi ĝin donace*); Luyk *Iŝtar* 1924, 35.4 (*animoj de ~aj, homaj bonfarintoj*). ‖ **~ularo** Z *RE* 62a (знать); [Beau] *L'Esp* Feb. 1898, 16 (*la tuta ~ularo spirita kaj komerca de Grenoble'*°); GM *EFr 1910*. **~ulo** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ **mal~ularo** GM *EFr 1910*.

Eminj/ [1887] (karesformo de *Emili/*) **~o** Z *UL* [v] *(→ nj/)*, *MV* 47 (→ *nj/*); Lib *LernLv 1889*, 25.

emir/ [1957] **~o** (pol.) War *GD 1957*. ‖ **~io** (ark., *≈lando*) R 1989 (ne plu valida). ‖ **≈lando** R 2009 (*Unuiĝintaj Arabaj ≈landoj*).

emoci/ [1904: *~i*] **~o** GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~anta). **~i** Z *EG 1904* ((die Gemüter etc.) erschüttern, bewegen; baza formo); GM *EFr 1910*. ‖ **~anta** GM *EFr 1910* (~a). **~iĝi** GM *EFr 1910*. **~ite** Barth *Ludo 1928*, 19 (*diras R. ~ite*).

empir/ [1925] **~o 1** (art.) (arta stilo) Wü *EV 1925* (Empire*(stil)*); Smedt *ENl 2020*. ‖ **~a** Wü *EV 1925*.

empir/ [1925] **~o 2** (filoz.) (ark., *empirio*) Wü *EV 1925* (plusendas al *empirio*). ‖ **~a** Wü *EV 1925*.

empire/ [1955] **~o** (ĉe la antikvuloj, plej alta parto de la ĉielo, loĝata de la dioj) *NLR* Sep. 1955 [v].

empiri/ [1904] **~o** (filoz.) (antaŭe *empirik/o*°, kp. *empiro 2*°) Z *EG 1904* (Empirie); GM *EFr 1910* (kromformoj p. 245b *~o*, *empirismo*° apud *empiriko*°); Wü *EV 1925*; OA 4-1929. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (malpref. kromformo). ‖ **~ismo** Wü *EV 1925*. **~isto** Wü *EV 1925*.

empirik/ [1902] **~a** (filoz.) (ark., *empiri/o*) Boi *Mona 1902*, IX [a]; GM *EFr 1910*. ‖ **~o** GM *EFr 1910* (baza formo; kromformoj p. 245b *empirio*, *empirismo*°). ‖ **~ulo** GM *EFr 1910*.

Ems/ [1970] **~o** (rivero en Germanio) *PIV 1970*, 318.

emuls/ [1910] **~o** (ark., *emulsio* kun *-i*) GM *EFr 1910*.

emulsi/ [1903] **~o** (kp. ark. *emulso*° sen *-i*) Z *FK 1903*, 230.11 (*la larma fluidaĵo* [...] *fariĝas speco de ŝaŭma emulsio*); OA 1-1909; GM *EFr 1910* (apud *emulso*°). ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

en [1887] **1** (prep.) Z *UL* 19 (*Patro nia, kiu estas ~ la ĉielo*), 19 (*ne konduku nin ~ tenton*), 20 (*Mia saĝo* [...] *estas tute ~ ordo*), 20-21 (*Mi skribas al vi ~ tiu lingvo*), 22 (*Venu tuj al mi la morto, / ≈ espero – sen doloro!*), 22 (*Kiom de mi ~ silento / Al vi iris jam oferoj!*), 22 (*≈ sonĝo princinon mi vidis*), 23 (*≈ tombo mi estas tenata*), 23 (*Mi nur ~ la nokto eliras*), 23 (*Ĉu mi ne vinkos*° *~ decida hor'!*), kovr. 4 (*~ Varsovio*), [v], *Majn 87-1* (*Respondon je via demando* [...] *vi trovos ~ la verketo*), *DL* 3 (*≈ mia unua verko mi diris*), 4 (*silenti ~ la daŭro de tuta jaro*), 9 (*la mondo kreu*

mem sian decidon ~ la afero), 15 (*la libron de l' voĉdono oni povos pretigi kaj eldoni ~ dek monatoj*), *RE* 14a (en-), 19b, 23b (~ *la tempo de*; dum), 24b (~ *sekvo de*), 25a (~ *la antikva tempo*), 25b (въ, nun: в), 52a (~ *la eksterlando*), 89a (~ *la flugo*), 102b (~ *gaja stato*), 103b (~ *soleco*), 106b (~ *rapido*), 138a (*veni ~ ĝusta tempo*), 144a (~ *la mezo*; inter), 186b (~ *la komenco*), 192b (~ *la mezo*; inter), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10. ‖ **~igebla** Z *RE* 203b (marĉa). **~igi** Z *RE* 19b (internigi, ~radiki), 24a (~meti, ~ŝovi). **~iĝi** Z *RE* 19a (interniĝi).

‖ **A-E** ‖ **~aĉeti** Z *RE* 54b. **~akvigi** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122. **~amiĝi** Z *RE* 19a. **~artikigi** Z *RE* 23b (~fari). **~artikigisto** Z *RE* 81b. ‖ **~bati** Z *RE* 50b. **~buŝaĵo** Z *RE* 210a (brido). ‖ **~centrigi** Z *RE* 192b. **~ĉifi** Z *RE* 55b (ĉifi, forĉifi). ‖ **~dono** Z *RE* 18a. ‖ **~penseco** Stank *Viv 1896*, 13.

‖ **F** ‖ **~fali** Z *RE* 56a, 71a, 142a (dufoje), 142b, 155b (приходить, ekhavi ideon, penson, kp. DE (etwas) *ein|fall|en*), 157a, *FE 1894*, 41.16; Stank *Viv 1896*, 24. **~faligi** Z *RE* 115b. **~falilo** Z *RE* 56a (~falujo, kaptilo). **~falujo** Z *RE* 56a (~falilo, kaptilo). **~fari** Z *RE* 23b (~artikigi). **~fendi** Z *RE* 57b. **~ferigi** Z *RE* 119a. **~fluo** Z *RE* 214b. **~forĝi** Z *RE* 54a. **~fortikigi** Z *RE* 18b. **~fortikiĝi** Z *RE* 29b, 54a. **~fortikita** Z *RE* 54a (obstina). **~fosi** Z *RE* 53b, 54a, 57b.

‖ **G-Ĵ** ‖ **~gluti** Z *RE* 136a, 139a (manĝegi), 157b. ‖ **~haladziĝi** Z *RE* 209b. **~haladzita** Z *RE* 209b. **~havante** Z *Ald 1888*, 8. **~havi** Z *Ald 1888*, 3, *RE* 188a, *FE 1894*, 35.4. **~havo** G *Blov 1888*, 3 [a]; Z *RE* 117a (*registro de l' ~havo*). **~havoriĉa** *Voron ~1900* [1]. ‖ **~iri** Z *DL* 22, *RE* 21b (войти), 25a (suriri), 25b, 59b, *FE 1894*, 31.19. **~iro** Z *DL* 33, *RE* 25a. **~jungi** Z *RE* 23b, 53b, 57a (jungi). **~ĵeti** Z *RE* 14b.

‖ **K** ‖ **~kadrigi** Z *RE* 121a. **~kalkuli** Z *RE* 59b. 60a. **~kalkulo** Z *RE* 59b. **~kasigi** Z *RE* 17a. **~kombi** Z *RE* 59b (kombi). **~kondukaĵo** Z *RE* 112a (*nova ~kondukaĵo*). **~konduki** Z *DL* 24, *RE* 51a. **~kondukita** Z *Ald 1888*, 7. **~konduko** Z *DL* 6, *RE* 14b. **~kontuzi** Z *RE* 216a (kontuzi). **~kovri** Z *RE* 54b (~volvi), 86b, 113b, 119b (envolvi). **~kuŝi** Z *RE* 54b.

‖ **L** ‖ **~landa** Z *RE* 206b. **~lasi** *RE* 105b. **~logi** Z *RE* 55a (logi). **~luli** Z *RE* 208a. **~luti** Z *RE* 23a.

‖ **M-N** ‖ **~meti** Z *RE* 14b, 18a (~teni; duan fojon), 18b, 19a, 24a (~igi, ~ŝovi), 53b, 57a. **~meto** Z *RE* 211b (~pako). **~migrinta** Z *RE* 156a. **~migrinto** Z *RE* 156a. **~miksi** G *Blov 1888*, 15; Z *RE* 19a. ‖ **~nestiĝi** Z *Rab 1908**, 56,15. **~novaĵo** Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96.

‖ **P** ‖ **~pako** Z *RE* 211b (~meto). **~peli** Z *GVGE 1894*, 4a (*~peli en timon*; ektimigi). **~penetranta** Sey *FlandLit 1904*, 9. **~penetri** Z *RE* 25a, *E-isto* Aŭg. 1892, 120. **~pensa** Z *RE* 52b (reva). **~piki** Z *RE* 56a (*~piki peceton*). **~polvi** Z *RE* 57a. **~portata** (ark., *importata*) *Adr 1898*, 10. **~porti** G *Blov 1888*, 12. **~portita** Z *DL* 31; G *Blov 1888*, 7. **~porto** (ark. *kotiz/*) *SvE 1893*, [2]. **~premi** Z *RE* 23a (impresi), 56b, 60a (alpremi). **~premo** (impreso) Z *RE* 125a. **~prenanto** Z *RE* 156a (приемникъ). **~preso** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a ([ĉiu lingvo] *havas sian propran karakteron, sian ~preson*). **~profundigi** Z *RE* 209a (profundigi, kavigi). **~puŝi** Z *RE* 22a.

‖ **R** ‖ **~radiki** Z *RE* 18b, 19b (internigi, ~igi). **~radikiĝi** Z *RE* 54a. **~radikita** Z *RE* 54a (eterna). **~rampi** Z *RE* 50b. **~rampigi** Z *RE* 25b. **~rasti** Z *RE* 52a (rasti, kunrasti), 103a. **~reviĝi** Z *RE* 52b (ekpensiĝi). **~rigardado** (en libro) Z *A 1905*, 5.4. **~rigardi** Z *RE* 51b, 58a (*sin ~rigardi*; plian fojon). **~ruli** Z *RE* 53b (forruli). **~ruliĝi** Z *RE* 53b.

‖ **S** ‖ **~semi** Z *RE* 58b (semi). **~sidigi** Z *RE* 58a. **~skribado** Z *DL* 15. **~skribi** Z *Domb*, *RE* 56b; *Voron ~1900* [1]. **~skribiĝi** Borel *GermE* Maj. 1905, 55a. **~skribinta** *Voron ~1900* [1]. **~skribita** Z *Domb*. **~sorbi** Z *RE* 136a. **~sorĉi** Z *RE* 54a (sorĉi), 113b, 119a, 127a, 135a (ravi), 222b (~i). **~sorĉo** Z *RE* 222b (sorĉo). **~spaci** Z *RE* 19a (dufoje), 142a (kp. DE *ein|räum|en*). **~speza** Z *RE* 42b. **~spezi** Z *RE* 27a, *MV* 62. **~spezo** Z *RE* 42b, 155b. **~spiri** Z *RE* 14b (dufoje). **~stari** Z *RE* 14b. **~suĉiĝi** Z *RE* 23b.

‖ **Ŝ** ‖ **~ŝiri** Z *RE* 52b (surŝiri). **~ŝlosi** Z *DL* 46, *RE* 53b. **~ŝlosita** Einst *Plen 1888*, 17 [g]. **~ŝovi** Z *RE* 23b, 24a (~igi, ~meti), 52a, 58a, 215a (dufoje). **~ŝprucado** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118.

~ŝpruci Z *RE* 23b, 228b (ŝpruci; шприцевать, RU germanismo *spritzen*, en DE laŭ la regiono pronc. sp- aŭ ŝp-). **~ŝteli** Z *RE* 18b (*sin ~ŝteli*). **~ŝteliĝi** Z *RE* 54a. **~ŝtopi** *RE* 56b (ŝtopi, plene ŝtopi), 105b.

‖ **T** ‖ **~tena** Z *RE* 18a. **~teni** Z *RE* 18a (~meti). **~terigata** Z *DL* 31. **~terigi** Z *RE* 220a, *MV* 66. **~terigiro** Z *RE* 146a. **~terigo** Einst *Plen 1888*, 24. **~tiri** Z *RE* 25a, 59b. **~tombiginta** Tolk *Voron ~1900*, 2. **~tranĉi** Z *RE* 49b (*~tranĉi en la viandon*). **~treni** Z *RE* 51a (supertreni, treni, fortreni). **~trovaĵo** Z *RE* 66b. **~turni** Z *RE* 51a (forturni), 54b. **~tute** Z *RE* 22a, 24a (nur).

‖ **U-Z** ‖ **~veni** Z *RE* 144b. **~verŝi** Z *DL* 23, *RE* 104b. **~veturejo** Z *RE* 37b, 60a, 81a, 144b, 154b. **~veturi** G *Blov 1888*, 10, 12; Z *FE 1894*, 38.8. **~veturinta** G *Blov 1888*, 11. **~volvi** Z *RE* 51a (volvi), 54b (~kovri), 86b, 113b, 119b, 211a. **~volvo** Z *RE* 113b, 114a.

‖ **mult~prena** Z *RE* 47a (vasta). **sen~hava** Beau *EFr 1903*.

en/ [1920] **~o** **2** (monunuo de Japanio) *RevO* Jul. 1920, 81a (*Enspezo - xy ~oj*).

-en [1912] **3** (sufikso) Dueh *EDk 1912*.

enciklopedi/ [1889] **~o** Z *RE* 230b; *E-isto* Dec. 1892, 181 (*pola „≈o de la praktika vivo“*), Dec. 1893, 189 (*La Malgranda ≈o de Meyer*); 190 (*Reala ≈o* [de Diderot]); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~isto** *E-isto* Dec. 1893, 190.

end/ [1910: *far~a*] (ne ĉe Z; antaŭe *kiu estas nepre ... -ota, kiu devas esti ... –ata*) GM *EFr 1910*, 245b (suff., marque nécessité, obligation; *far~a, akcept~a, lav~a*); Wü *EV 1925* ([...] *adjektivisches Suffix zur Bildung des Gerundivums.* [...] *Suffix ~ ist stärker verbreitet erst seit etwa 1920* [adjektiva sufikso por formi la gerundivon°. La sufikso ~ estas iom ofte uzata nur post ĉ. 1920]); Chris *DeE* ²*1923*; Benn *DeE 1926*, [452], 453; *PV 1930*; AdE *BritE Nov. 1935*, 182 [repr. en BK 4.1] (*La Akademio faris decidon favoran al oficialigo de la sufikso* -end*, kun la signifo* […]. *Tiu decido estis prezentita al la L.K.-anoj* [kiuj tamen malakceptis ĝin]); AdE *OI 19*, Jul. 1952 (*Post pristudo kaj voĉdonado la Akademio decidis oficialigi la sufikson* -end *kun la difino:* […] [publ. en *ScRe* 1952:4:2-3 (14-15), p. 46 (de 1952-11-15)]). ‖ RIM. **1** Pro misinformo de WARINGHIEN, senkritike transprenita de aliaj aŭtoroj, oni plurloke malĝuste legas „oficialigita en *1953*°“ anst. ĝuste jam en 1952. Diskuton vd. en BK 2.2. **2** *PIV 2005*, *2020* misinformas, ke ~ estas oficialigita per OA 7-1958, kiu ĝin tamen tute ne mencias. Fakte ĝi estis unuope kaj ekster iu OA aldonita al FdE per la supre cit. decido kaj ties publikigo en 1952. ‖ **cel~a** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*cel~a ekkono*). **solv~a** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*solv~a tasko*).

endemi/ [1903] **~o** (med.) Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*.

endivi/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Endivie); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Ene/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ silenti] (*Ĉiuj silentis, aŭskultante la rakonton de ~o*).

energi/ [1887: *~e*] **~o** Z *Einst* (*parton de Via ~o Vi nun volos donaci ankaŭ al la „Lingvo internacia“*), *E-isto* Nov. 1889, 3 (*danke la* [...] *~on de la aŭtoro de Vp.*); *FK 1903*, 300.25 (*Ĝi postulas* [...] *grandegan ~on*); OA 1-1909; GM *EFr 1910*; OA 7-1958. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 14 (*se ĝi* [la laboro] *nur estos ĉie sufiĉe ~a*), *FE 1894*, 37.7 (*Nia urbo havas bonajn policanojn, sed ne sufiĉe ~an policestron*); *FK 1903*, 244.20 (*sentante min nek pli talenta, nek pli ~a ol* [...]); Z *Ifig 1908*, 13 (*mi min turnos* [al la diino] *Diano ~a*); GM *EFr 1910*. **~e** Z *Einst* (*mi ~e laboros por mia amata afero ĝis mia morto*), *Ald 1888*, 10 (*ju pli ~e vastiĝos* [...] *la literaturo de la lingvo* [...]*, des pli baldaŭ ni havos unuforman* [...] *vortaron*), 15 (*Oni devas ~e kolekti „promesojn“*), *A 1905*, 1.5 (*ili* [la e-istoj] *volu ĉiam ~e batali*). ‖ **sen~a** Beau *EFr 1903*.

Engadin/ [1910] **~o** (valo en Svisio) *PropN 1910*.

engl/ [1926] **~o** (ano de prapopolo en Anglio) Benn *DeE 1926*, 453 (Angel).

enigm/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 17 (*Tio ĉi estis por ŝi ~o*); Z *RE* 51b, *MV*, *UV*; Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*la ~o de ĉia-estado*). ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

enket/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909.

enkonduk/ Vd. je *konduk/*.

Enteleki/ [1902] **~o** (filoz.) Boi *Mona 1902*, 13 (*ne estas animoj de la Brutoj aŭ de l'aliaj ~oj*), 14 (*Oni povus* {povas} *doni la nomon de ~oj al ĉiuj simplaj substancoj aŭ kreitaj monadoj*).

Entent/ [1923] **~o** (hist.) (pol.) *SennR* Nov. 1923, 25 ([pp la interna rusa milito en 1919] *la lastaj fortoj de la „blankuloj", subtenataj de l' „~o"*).

entjer/ [1912] **~a** (mat.) Dueh *EDk 1912*; G *EPl 1916*.

entomolog/ [1958*] **~o** (antaŭe *entomologi/ist/o*) OA 7-1958.

entomologi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Entomologie, Insektenkunde); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

entr/ [1888] **~ejo** (*ark.* enirejo) G *Blov 1888*, 20 (*sur la ~ejo°* [de la preĝejo] *iradis homoj*).

entrepren/ [1889] **~i** Z *RE* 17a, 59, 148b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 138b, *Ham 1894*, 110.7 (*Se nia ~o ne prosperus* [nia murdplano de funkcius]); Lengy *Humor 1899*, [9] ([sinjoroj, kiuj] *helpis min en mia jena modesta ~o* [eldoni la libron]); Beau *EFr 1903*, 78 (→ kotizi: *Mi kotizas dek frankojn por nia ~o*); Cart *Bild 1905*, 14 (*~o laŭdinda*); G *EPl 1916*; Luyk *Iŝtar* 1924, 26.9 (*vendi akciojn en komerca ~o*). ‖ **~ema** G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*.

entropi/ [1916] **~o** (fiz.) G *EPl 1916*.

entuziasm/ [1889] ~o Z *MV*, *E-isto* Nov. 1889, [t] ([ili] *kun ~o nomas lin la plej granda genio de l'homaro*); *E-isto* Jan. 1891, 6b, *UV*; Abes *Kralj 1897*, [3] (*okuloj, brilantaj je flamo de ~o*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71 (*„la maltimeco" kaj „~o" kun kiuj la oratoro elvolvis kaj defendis la demandojn*; *elvoki la ~on*). ‖ **~a** [Beau] *L'Esp* Maj. 1898, 59 (*El Brazilujo° alvenas al ni* [...] *leteroj ~aj*); Beau *EFr 1903*; Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*50 ~aj aŭdantoj*). **~e** Milho *Cindr 1907*, 12 ([ŝi] *alvenis al la reĝa kortego, kie ŝi estis ~e ricevata*). ‖ **~igi** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~iĝi** Milho *Cindr 1907*, 12 (*mirinda princino, pri kiu la princo ~iĝis*); G *EPl 1916*. **~ulo** G *EPl 1916*.

enu/ [1887: *~o*] **~i 1** (ark., *sopiri*) Domb 1890, [g], 14 (*mi ~is je la gepatroj*). ‖ **~o** Z *UL* 39 [g] (*~o je la patrujo*); Zeid *LI* Dec. 1895, 11 (*La koron ekkaptas ~' je l' patrujo*). ‖ RIM. La semantika malakordo inter la gramatiko en *UL* (= *FG 1905*, 14.2) kaj la vortaro en la rusa *UL* fontas en kroma senco de rusa скучать *skuĉat'*, kiu kun la rusa prepozicio *po* plus lokativo aŭ dativo signifas „sopiri je". De la rusa *UL* la signifo „sopiro" transiris al la franca, pola kaj germana *UL*, dum *FG* 14 restis neadaptita (pli detale vd. EVE).

enu/ [1887] **~i 2** (senti malplezuron pro neokupiteco ks) Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 23 (*Kiu ĉiutage havas dudek kvar liberajn horojn, havas neniam mankon je ~o*); Z *RE* 183b, *MV*; G *Kond 1890*, 25 (*se la animo estas kontraŭema, oni povas ~i de ĉiu flanko*); Z *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 75 (*Vi devas forte ~i tie ĉi, mia frato silenta*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~a** Z *RE* 183b; G *Kond 1890*, 26 (*~a demando*), *EPl 1916*. **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~ante** Waś *E-isto* Maj. 1894, 75 (*≈ante, bastono* [...] *ekparolis al ligna najlego*). **~eco** G *EPl 1916*. **~iga** Z *DL* 32 (*li trovas* [la muzikon] *malbele ~iga*), *RE* 106b, 183b; G *EPl 1916*. **~iganto** G *EPl 1916*. **~igi** Beau *EFr 1903* (ennuyer); G *EPl 1916*. ‖ **mal~igi** Z *DL* 41 (*en la vojo vi penos min mal~igi*). **mal~i** Einst *Plen 1888*, 33 (*Tie oni mal~as tute belege*). **mal~iĝi** Einst *Plen 1888*, 20 [g]. ‖ **laco-~o** *LI* Feb. 1896, 25b (*li rigardadas sen laco-~o*).

envi/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 51a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 51a (~ema). **~o** Marig *LernIt 1890*, 35 (*la plejmulto (da homoj) en ni vekus kompaton, anstataŭ ~o*); Z *Ham 1894*, 106 (*Talentoj viaj* [...] */ Ĉe li ~on tian ne elvokis*), 108 (*Raportoj liaj vekis en Hamleto / ≈on tiel grandan*); Milho *Cindr 1907*, [19] (*Oni ne povas imagi la koleron*

kaj ~on de ŝiaj fratinoj). ‖ **~ema** Z *RE* 51a (~a); Beau *EFr 1903*. **~emeco** Majn *Manf 1891*, 9 (*trivialeco kaj ~emeco* [de la homa gento]). **~inda** Z *RE* 51a; G *EPl 1916*. **~ulo** G *EPl 1916*. ‖ **ne~inda** Barth *Ludo 1928*, 19 (*ne~inda pozicio*). **sci~o** Leo *BelgSon* Maj. 1903, 87 ([la afiŝo] *ekcitis la sci~on°* {sciemon, scivolon} *de la° ĉiuj pasantoj*).

enzim/ [1916] **~o** (biol.) (kem.) G *EPl 1916*, 72b (en malĝusta alfabeta pozicio).

eocen/ [1916] **~o** (geol.) G *EPl 1916*.

Eol/ [1905] **~o** (mit.) Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*~o, filo de Zeŭso*); Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*reĝo ~o* [de Eolio] *afable akceptis Ulison*; *~o, la ventestro*); G *EPl 1916*. ‖ **~a** Borel *GermE* Jan. 1905, 11 [t] (*Vizito al la ~aj Insuloj*), 11b (*vojaĝo […] en Sicilio kaj en la vulkanaj insuloj nomataj „~aj“ aŭ „Lipariaj“*), 12a (*la ~a insularo*); G *EPl 1916*.

Eoli/ [1905] **~o** (insulo) (antaŭe ankaŭ *Eolion/o°*) Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*La ventaro rekondukas la malfeliĉulojn en ~on*); *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

Eolion/ [1905: ~] **~o** (insulo) (ark., *Eoli/o*) Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*Ili alvenas la landon de l'Ventoj, la insulon ~*).

eon/ [1908] **~o 1** (geol.) Rhod *EnE 1908* (æon° [nun pli kutime aeon aŭ eon]).

Eon/ [1908*] **~o 2** (gnostiko) Z *Rab 1908*, 119,16 (*de la tempo de la ~oj neniu satano atingis ion similan*); G *EPl 1916* (≈o).

Eos/ [1910] **~o 1** (topo.) *PropN 1910*.

Eos/ [1925] **~o 2** (mit.) (diino de la matena krepusko, ĉe la romanoj *Aŭroro*) Wü *EV 1925*.

eost/ [?] **~o** (oriento; antaŭe *est/o 3*). ‖ Kp. *orient/o, uest/o*.

eparĥi/ [1889] **~o** (reli.) (nun ankaŭ *eparki/o*) Z *RE* 47a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~a** Butin *ET* 1920-07-05, 4a (*≈a Muziko por vulgara kantado*). ‖ **~estro** Z *RE* 47a.

Eperne/ [1898: ~] [**~o**] [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 39 (*ĵurnalo de Epernay' (~)*).

Epidaŭr/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

epidemi/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 230b; Jon *ESv 1893*, 58; Nyl *ESv 1897*, 67; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Barth *Ludo 1928*, 17 ([fig.] [komunismo] *kiel ~o malsaniganta la sanajn radikojn de l' nacio*). ‖ **~a** Z *RE* 135b; *FK 1903*, 271.7 (*iu ĉiuhoma ~a idioteco*).

epiderm/ [1904] **~o** (anat.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Epifan/ [1903] **~a** (reli.) (ark., *Epifani/a* kun *-i/*) Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*de Kristnaska nokto al ~a tago* [= unua dimanĉo de Jan.]).

Epifani/ [1904] **~o** (reli.) (antaŭe *Epifan/°* sen *-i/*) (sin. *Trireĝoj*[Z]*, festo de l' tri reĝoj*[Z]) Beau *EFr 1904* (≈o [mn.]; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (≈o [mn.]; Epiphania); Mott *EEn 1906* (~o [mj.]); OA 2-1914 (mj.).

epigraf/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (In-, Aufschrift, Epigraph); OA 1-1909.

epigram/ [1889] **~o** Wahl *Princ 1889*, 10 (*liaj ~oj estas ofte plezurigaj*); *E-isto* Aŭg. 1894, 116; *LI* Dec. 1895, 11 [t]; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

epik/ [1910] **~a** (lit.) B *VdE 1910* (*~a versaĵo, kies temo estas ĉerpita el legendo* [→ *balado*]; En la antikva Grekujo migranta kantisto de ~aj versaĵoj, precipe de Homero [→ rapsodo]).

epikurism/ [1903] **~o** (filoz.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ RIM. Post la oficialigo de *-ism/* en 1914 / 1919 interpretinda kiel *epikur/ism/o* (de *Epikur/o*).

epikurist/ [1903] **~o** (filoz.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ Vd. la RIM. ĉe *epikurism/o*.

Epikur/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ *epikurismo 1*] (*Doktrino de ~o, ke la feliĉo konsistas en la trankvilo de la animo kaj en prudenta ĝuado de la plezuroj de l' vivo*).

epilepsi/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 109b, 127b, 231a; Jon *ESv 1893*, 58; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~ulo** Beau *EFr 1903*.

epilog/ [1892] **~o** Devj *E-isto* Dec. 1892, 186 [t] (mj., ĉar titolo); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Epir/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*. ‖ **~a** Knoedt *Luz 1980* (*~aj montoj, finiĝantaj per la danĝera Kabo Glosa*). ‖ **~ano** *PropN 1910*.

episkop/ [1887: *~a*] **~o** (reli.) (kp. ark. *biĵof/*°) Z *RE* 5a, 47a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 42. ‖ **~a** Z *UL* [v] (→ *moŝt*: *Via ~a moŝto*); Z' *UL* Yı *1888*, *88*, 56b [v] (→ *moŝt*); Z *FE 1894*, 42.8 ([let.] *adresita: al Lia ≈a Moŝto*). ‖ **~eca** Beau *Preĝ 1893*, 8 (*kvindekjara ~eca jubileo*). **~eco** Beau *EFr 1903* (épiscopat); Mott *EEn 1906*. **~ejo** Beau *EFr 1903* (évêché *(palais épiscopal)*); Mott *EEn 1906*. ‖ **ĉef~a** Z *RE* 27b (*moŝto* [...] *ĉef~a*). **ĉef~o** Z *RE* 5a (архіепископъ), *MV* 20, *UV*.

epistol/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904*; Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b ([la pastro] *serĉis* [...] *la preĝojn, la ~on kaj la evangelion de la tago*), Apr. 1905, 47a (*la maljuna pastro* [...] *daŭrigis legi konfuzavoĉe ~on de Sankta Paŭlo al Romanoj*); Mott *EEn 1906*..

epitaf/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

epitet/ [1903*] **~o** *FK 1903*, 199.3 (*Ne ekzistas tie eĉ unu ~o, kiu karakterizus la buŝon de Heleno*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

epitom/ [1904] **~o** (lit.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

epizod/ [1898] **~o** Postn *LI* Okt. 1898, 146 (*apartaj~oj el lia vojaĝo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

epizooci/ [1903] **~o** (med.) (ark., *epizooti/o* kun -t-) Beau *EFr 1903*, *1904* (épizootie).

epizooti/ [1904] **~o** (med.) (antaŭe *epizooci/o* kun -c-) Z *EG 1904* (Epizootie, Viehseuche, Viehsterben); Mott *EEn 1906*.

epoĥ/ [1888] **~o** (ark., *epok/o*) G *Blov 1888*, 5 (*en ~o al ni memorinda, vivis en sia vilaĝo* [...] *la bona Gavrilo*).

epok/ [1889] **~o** (antaŭe *epoĥ/o*°) Z *RE* 231a, *MV*; G *NovJ 1891*, 5 (*estis ~oj*); Jon *ESv 1893*, 58; Z *UV*, *EG 1904*. ‖ **mez~a** *Bern 1906*, [6] (*mez~a urbo*). **mez~o** Barth *Ludo 1928*, 18 (*turmenta disetendilo de mez~o*).

epol/ [1888] **~o** (ark., *ŝultro*) Einst *Plen 1888*, 31 (*La kapo estis tute kaŝita inter la du ~oj*).

epolet/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 231a, *MV*; Wahl *Princ 1889*, 8 (*ekkoninte la armeajn ~ojn ili sin deturnis kun kolerego*); Z *UV*.

epope/ [1903] **~o** (lit.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Sey *FlandLit 1904*, [7] ([frua beletro] *en formo de ~o aŭ de kavalirtempa romano*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; G *Tadeo 1918* [a] (*La traduko de la tuta ~o* [Sinjoro Tadeo] *en lingvon Eo*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*.

epos/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Cseh *Post* 1936-08-22, 160 (*la finna nacia ~o*). ‖ **~a** Z *EG 1904*; G *Tadeo 1918* [a] (*granda ~a verko kiel „Sinjoro Tadeo“*). ‖ **~isto** Z *EG 1904*.

er/ [1887] **1** (parteto) Z *UL* [v] (*sabl~o*), *DL* 25 (*mon~o*), *MV* (*sabl~o*), *UV* (*sabl~o*), *FE 1894*, 41 (*sabl~o*). ‖ **~igi** Setä *FiE 1923*.

‖ **A-K** ‖ **ĉen~o** Einst *Plen 1888*, 17 [g]. **fajr~o** Z *DL* 25, *FE 1894*, 41.18. **glaci~ego** Z *RE* 92a. **glaci~o** Boi *PVE 1910*. **hajl~o** Z *DL* 25. **kapor~o** Z *RE* 71.

‖ **L-Z** ‖ **lign~o** Einst *Plen 1888*, 17 [g]. **mon~o** Z *DL* 25, *RE* 98b. **nerv~o** Stell *LI LitAld 1905*, 6. ‖ **pan~o** Einst *Plen 1888*, 17 [g]. **pluv~o** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **polv~o** Z *RE* 164a. **pot~o** Einst *Plen 1888*, 17 [g]. ‖ **sabl~o** Z *UL* [v], *MV* (→ *er*), *UV* (→ *er*), *FE 1894*, 41 (→ *er*). **vitr~o** Einst *Plen 1888*, 17 [g].

er/ [1907] **~o 2** (ark., *era/o*) *Heck 1907*, 111 (Zeitrechnung [nun pli kutima *Ära*]); Z *Rev* Aŭg. 1907 [= LR 24] (*Efektive estus pli bone, se por la ideo de tempokalkulo ni uzus ian alian vorton anstataŭ "~o", kiu havas jam difinitan signifon en* [UV]. *Sed ĉar la vorto "~o" en la senco de tempokalkulo estas vorto pure internacia, tial laŭ la № 15 de nia fundamenta gramatiko ni havas*

plenan rajton ĝin uzi); Wü *EV 1925* (plusendas al *erao*).

era/ [1925] **~o** (antaŭe *er/o 2*, *epoko*) Wü *EV 1925* (apud *ero 2°*); War *GD 1957*.

erar/ [1887] **~i 1** (ark., *devojiĝi*, *voj~i*) Z *UL* [v], *RE* 50b (perdi la vojon). **2** (misi) Z *UL* [v], *DL* 14 (*ni prenu,* [...] *ke mi ~as*), 29 (*Ne, sinjoro, vi ~as*), *Ald 1888*, 6 (*unu homo sur ĉiu paŝo ~as*), 12 (*La tempo* [...] *montros, ke mi ne ~is*), *RE* 9b (malĉasti; plia fojo), 127a, 136b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10.17 (*Ne, vi ~as, sinjoro: via pano estas malpli freŝa, ol mia*). ‖ RIM. En *UL* RU[2] [v] forestas la senco (блуждать) kaj sidas nur la 2a (ошибаться), ĉar Z bezonis ekstran spacon por enmeti la radikon *esper/*, kiu mankis en *UL* [v] (vd. pvz 4, p. 168; pvz 1bis, p. 62). ‖ **~a** Z *A 1905*, 6.1 (*tiu aŭ alia punkto estas sendube ~a*). **~o** Z *DL* 8 (*ĉiu montru al mi la ~ojn, kiujn li trovis en ĝi*), 11 (*mi volas, ke oni min helpu forigi la ~ojn, kiujn mi faris*), *RE* 120b (*fari ~on*), 127a, *FE 1894*, 24.8 (*Mi ne farus la ~on, se li antaŭe dirus al mi la veron*). ‖ **~aro** (~tabelo) Einst *Plen 1888*, 79 [t]. **~eco** Z *A 1905*, 4.5 (*La ~eco en la nacia traduko de tiu aŭ alia vorto ne prezentas grandan malfeliĉon*). **~ejo** Bar *LernHu 1898*, 65 (*~ejo* [labirinto] *de kruciĝantaj stratoj*). **~iĝo** Lamb *LI* Dec. 1905, [525] (*malprecizeco* [...] *kaŭzis la ~iĝon*). ‖ **~iranta** Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*~iranta kaj malsatega* [en arbarego]). **~lumo** Z *RE* 9b (*~lumoj*; kp. DE *Irr|licht*[*er*]). ‖ **mal~a** Z *Ald 1888*, 3 (*La principoj* [...] *estas en la tuto mal~aj*). **sen~a** Z *DL* 6 (*la lingvo estos pli aŭ malpli* sen~a), 11 (*la verko de* unu homo *ne povas esti sen~a*). **sen~e** Einst *Plen 1888*, 25 (*Mia filo* [...] *skribas sen~e la francan kaj italan lingvon*). **sen~igadi** L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*per fortoj kunligitaj ni* [la tekstojn] *sen~igados*). ‖ **pres~o** Z *RE* 120b, *A 1905*, 4.3 (*Mi permesis al mi nur korekti la pres~ojn*). **skrib~o** Z *RE* 120b.

Erĉj/ [1894] **~o** Z *FE 1894*, 38.12 ([…] *Erneston,* [liaj] *gepatroj nomas* […] *Ernečjo (aŭ ~o)*).

Ereĥtejon/ [1892] **~o** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*La blankaj marmoroj de la Propileoj, de l' Partenono kaj ~o*).

Erfurt/ [1910] **~o** (urbo *Erfurt* en Germanio) B *PropN 1910*.

ergo [1891] (ark., *do*; el LA) Wahl *E-isto* Jan 1891, 6a (*ĝi estas necesa, ~° ĝi estas bona kaj natura*).

Eridu/ [1924] [**~o**] (topo.) Luyk *Iŝtar* 1924, 30.6 (*multaj vojaĝoj al Uruk, al ~ kaj al Babel*).

erik/ [1904] **~o 1** (bot.) Z *EG 1904* (Heidekraut); OA 2-1914. ‖ **~ejo** Z *EG 1904*; *SenkompReg 1907*, [1] (*la sovaĝaj ~ejoj*); Z *Rab 1908*, 109.12 (*kondukante nin tra la ~ejo*).

Erik/ [1963*] **~o 2** (virina nomo) Z *FA 4 1963*, 69.

erinac/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 47a, *MV*; *UV*; Cart *Bild 1905*, 14 (*~o malbonhumora*).

Erini/ [1895] **~oj** (tri diinoj de venĝo en la greka mit.) Ger *Fant 1895*, 11 (*la ~oj komencadis siajn mallumegajn kantojn en la koroj de la urbanoj*).

Eritre/ [1910] **~o** (regno) *PropN 1910*; Knoedt *Luz 1980* ([Arkiko,] *haveno en ~o*); R 2009. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

erizipel/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 173a, *EG 1904*; OA 2-1914 (erysipèle | erysipelas | Rotlauf).

ermen/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 33b, *MV*, *UV*.

ermit/ [1889] **~o** (antaŭe *sol/ul/o*) Z *RE* 126b, *MV*, *UV*. ‖ **~ejo** Z *EG 1904*; Desh *Avent 1907*, 5 (*mahometana° ~ejo*).

Erneĉj/ [1894] **~o** Z *FE 1894*, 38.12 ([…] *Erneston,* [liaj] *gepatroj nomas* […] *~o (aŭ Erĉjo)*).

Ernest/ [1888: *~ino*] **~o** Z *FE 1894*, 10.18 (*El ĉiuj miaj infanoj ~o estas la plej juna*), 38.12 ([…] *~on,* [liaj] *gepatroj nomas* […] *Erneĉjo (aŭ Erĉjo)*); OA 7-1958. ‖ **~ino** Z *DL* 17 [2.11] (*~ino estas la plej bona el ĉiuj miaj gefratoj*).

Eros/ [1890] **~o** (mit.) G *Kond 1890*, 28 (*Hieraŭ li elvokis ~on al batalo*); GM *EFr 1910*.

erotik/ [1903] **~a** *FK 1903*, 199.5 (*kiso ~a*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (derivaĵo); Mott *EEn*

1906; GM *EFr 1910*; Schatz *HuE 1910*; OA 3-1921. ‖ **~o** Z *EG 1904* (baza formo).

erozi/ [1910] **~o** (geol.) GM *EFr 1910*.

erp/ [1889] **~i** Z *RE* 11b, *MV*, *UV*. ‖ **~ilo** Z *RE* 11b; Mott *EEn 1906*.

erpetologi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*.

erst [1981] (ne pli frue ol, unue, nur; De erst) Piĉ *Litom 1981*, 260; Vatré *NeoG 1987* (au plus tôt). ‖ **~e** (nure, antaŭ ĉio, plej frue).

erudici/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~ulo** GM *EFr 1910*.

erupci/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Eruption); Borel *GermE* Jan. 1905, 11a (*la* […] *demando pri la kialo de vulkanaj ~oj*); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (apud *erupto* kun *-t*); OA 3-1921.

erupt/ [1910: *~o*] **~i** (ark. *erupci/i*) GM *EFr 1910* (derivaĵo; apud *erupci/* kun *-ci*); *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **~a** GM *EFr 1910*. **~o** GM *EFr 1910* (baza formo).

es [1893] **1** (ark. prop. mll por *estas*) Krikortz *E-isto* Mar. 1893, 48 (*ni uzadu la mallongaĵon*° *«es» anstataŭ «estas». Ni bezonas* [...] *povi esprimi la tempon estantan de tiu ĉi verbo mallonge, almenaŭ en la parolado*).

es- [1910] **2** (ark. prop. simpligi vortojn kun radikkomenca *eks-* al *es-*) GM *EFr 1910* (*escentra*°, *esceso*°, *eskluziva*°, *eskomuniki*°, *eskoracio*° k.t.p. ĝis *estazo*°, *estemporalo*°, *estrakto*°, *estravaganco*°; ne plu en GM *EFr* [2]*1921*).

Esav/ [1924] **~o** (hist.) (vira nomo). ‖ **~ido** (hist.) (ano de tribo) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3 (*kio fariĝis el la ceteraj posteuloj de Abraham: la Iŝmaelidoj* […] *la ~idoj?*).

escept/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 67. **~e** Milho *Cindr 1907*, [15] (*neniu trapasis la pordon, ~e malriĉa junulino*). **~o** Einst *Plen 1888*, 34 (*por sola homo ni ne devas fari ~on*); Z *RE* 66b. ‖ **~inte** Z *DL* 5 (*~inte la tekston de l' libro,* [...] *en la libro estos ankaŭ pecoj sistemaj*), 10 (*kion ĝi* gajnus, *~inte la sennecesan instruitan eksteron?*), *RE* 67. ‖ **el~i** Z *RE* 26b. **sen~a** G *Blov 1888*, 16 (*en la rondurboj* [...] *la sen~a* {komuna, ĉiesa} *ĝojo estis eble ankoraŭ pli forta*). **sen~e** G *Blov 1888*, 17 (*Mario* [...] *(kiel ankaŭ ĉiuj junaj damoj sen~e)* [...] *senkulpigis la malprudentaĵojn*); Z *RE* 136b (universale; поголовно, «laŭkape», totale), *Ham 1894*, 13 (*Malbelaj herboj, ĉie sen~e*).

ese/ [1926] **~o** (lit.) Benn *DeE 1926*, 453 (Essay); *PVS 1954*.

esenc/ [1889] **~o** *RE* 198a, 198b, *MV*; *E-isto* Dec. 1892, 182 (*la nomoj kaj ~o de ĉiuj verkoj*); Z *UV*; Sey *FlandLit 1904*, [5] [a] (*la ~o mem de nia lingvo* [Eo]). ‖ **~a** Z *RE* 198a, [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*~a ĉirkaŭrigardo*° [superrigardo]); G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*. ‖ Kp. *akcident/*° (nun *akcidenc/*).

Esĥin/ [1895] **~o** (amiko de Sokrato) Ger *Fant 1895*, 8 (*Ĉu al la riĉa Platono, ~o* [...] *estos tiom malfacile subaĉeti la malliberejajn gardantojn?*), 9, [13].

esk/ [1924*] neoficiala sufikso. **fluor~a** OA 8-1974 (neoficiala, sed uzata en la dif. de *ekrano*: *fluor~a ekrano*). **fosfor~i** Minor *EDe 1924*. Tamen estas unuvortaĵoj ekz.: adoleska, alfreska, arabesko, burlesko, groteska k.m.a.

eskadr/ [1889] **~o** (mil.) Z *MV*; Jon *ESv 1893*, 58; Z *UV*; Chris *DeE 1923*, 145b (admirala ŝiparo).

eskadron/ [1904] **~o** (mil.) Z *EG 1904* (Schwadron, Eskadron°); G *EPl 1916*; Chris *DeE 1923*, 145b (roto de kavalerianoj); *PV 1934*. ‖ Kp. *skadr/o*.

eskamot/ [1916] **~i** G *EPl 1916*.

eskap/ [1930] **~i** (ne ĉe Z) *PV 1930*; OA 8-1974.

eskarp/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Böschung, Eskarpe°); *SenkompReg 1907*, [2] (*Klara kaj kruta ~o* [A cliff-line, bold and emphatic]); G *EPl 1916*.

eskim/ [1904] **~o** (nun prefere *inuit/o*) Z *EG 1904*; *PropN 1910* (≈o); G *EPl 1916*; Chris *DeE 1923*, 145b. ‖ **≈a** *EB 1988*, 71#22 (*≈a hundo* [=

Inuita hundo]). ‖ **~ohundo** Chris *DeE 1923*, 145b; *EB 1979*, 71#22.

Eskorial/ [2003*] **~o** (antaŭe *Eskurial/o*[Z] kun -u-) [W] 2003-04-19.

eskort/ [1904] **~o** (mil.) Z *EG 1904* (Eskorte, Bedeckung°). Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*oficiro akceptis de ~o la altrangan malliberulon*); OA 2-1914. ‖ **~i** G *EPl 1916*.

eskuder/ [1888] **~o** (ŝildisto) Einst *Plen 1888*, 31 (*Mia patro eniris en Oviedo kiel ≈o en servadon de ia granda sinjoro*).

Eskulapi/ [1921] **~o** FL *EnE 1921*, 323a (→ Aesculapius).

Eskurial/ [1892] **~o** (monaĵejo apud Madrido, Es *El Escorial*) (ark., *Eskorial/o* kun -o-) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 125 (*la monto, sur kiu staras la ~o*°). ‖ Rim. Ne en PIV, en Vikipedio *Eskorial/*).

Eskvilen/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

esoter/ [1907] **~a** (filoz.) (kp. ark. *ezotera*° kun -z-) Z *EG 1907* (esoterisch; ne en *EG 1904*); G *EPl 1916* (plusendas al *ezotera*°); OA 6-1935 (*diveni per ~a povo*;. nefundamenta, sed uzata en la dif. de *aŭguri*).

esper/ [1887: *~o*] (kp. ark. *sper/*°) **~i** Z *UL* Pl [v], *DL* 6 (*mi ~as, ke* [...] *la leganto vidos, ke mi ne fantazias*), 8 (*mi ~as, ke la kunsento de l' publiko ne malvarmiĝos*), 14 (*Sed ni prenu,* [...] *ke mi tro multe ~as*), 20 (*Li ne ~u pardonon!*), 21-22 (*La lingvo internacia ~as fariĝi ian° lingvo tutmonda*), 26 (*La Napoleonidoj ~as ricevi la tronon de Francujo*), *Ald 1888*, 4 (*Mi ~as, ke* [...] *la tuta mondo povas kuraĝe doni la petitan promeson*), 12 (*La tempo, mi ~as, montros, ke mi ne eraris*), 19 (*Ni laboru kaj ~u!*), *RE* 212b (fidi, konfidi), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *UL* 21 (*Amikino en la rondo / Kantas kanton pri l'~o*), 22 (*Mia penso kaj turmento, / Kaj doloroj kaj ~oj!*), 22 (*Venu tuj al mi la morto, / En ~o, – sen doloro!*), *DL* 6 (*Tiu* [...] *estos kredeble trompita en siaj ~oj*), 6 (*kiel laŭ mia ~o la leganto poste vidos*), Einst (*mi permesas al mi, esprimi la ~on, ke parton de Via energio Vi nun volos donaci ankaŭ al la „Lingvo internacia“*); G *Blov 1888*, 15 (*ŝi faris al neniu eĉ la plej malgrandan ~on*), 21 (*mi ne havas eĉ la ~on trovi tiun ĉi*); Z *RE* 103b. ‖ **~ante** Z *Ald 1888*, 5 (*≈ante la kongreson, mi nun faras persone neniajn ŝanĝojn en la lingvo*); G *Blov 1888*, 10 (*Li veturis al la arbaro, ~ante baldaŭ* [...] *ĉirkaŭveturi la arbareton*). **~ata** Z *DL* 16 (*se eĉ la ~ata nombro estas ne ricevota, vi nenion perdos*). **~eble** Z *DL* 26 (*la gemastroj ~eble zorgos, ke la gastoj bone pasigu la tempon*); G *EPl 1916*. **~igi** Z *RE* 115a; G *EPl 1916*. ‖ **mal~i** Z *DL* 40 (*mi tute mal~as, ĉar tio ĉi min tre doloras*), *RE* 126a, *MV*, *UV* (→ *esper*). **mal~o** G *Blov 1888*, 11 (*Mal~o lin prenis*). **ne~ata** G *Blov 1888*, 14 (*Oni decidis* [...] *sciigi lin pri la ne~ata feliĉo*). **sen~a** Z *Ham 1894*, 70.31 (*Malluma, senkonsola, sen~a / Fariĝu mia tuta vivo tera*). **sen~e** Z *DL* 27 (*Li estas sen~e malsana*), *Ham 1894*, 105 (*Kaj tiel sen~e nun pereis / Fratino mia*). ‖ **venk~~o** Wicke *Galero 1922*, 9 (*junaĝaj sonĝoj kaj venk~oj*).

Esperant/ [1887] **~o** (ps. de Z) Z *UL* 31 (*d-ro ~o*), kovr. 4 (*Por D-ro ~o*), *Majn 87-1* (*Kun estimo / ~o*), *Schl 1887*, 121 (*Kun la plej granda estimo / ~o*), *E-isto 1990*, 60 [= LR 49] (*Eldonante la unuan lernolibron de nia lingvo, mi* [Z] *prenis por mi la pseŭdonimon "~o" la lingvo mem havis nenian propran nomon kaj estis nomata "la lingvo internacia proponita de ~o"*), *FE 1894*, 22.10 (*En la lingvo „~o“ ni vidas la estontan lingvon de la tuta mondo*); OA 7-1958. ‖ Rim. ~o kiel lingvonomo unuafoje aperis en la titolo de ruslingva reklamo publikigita en la rusa semajna ilustrita revuo "Niva", n-ro 45, 1888-11-17, p. 1135 (ВСЕМІРНІЙ ЯЗЫКЪ ЭСПЕРАНТО; «TUTMONDA LINGVO ESPERANTO» (vd. DLE, p. 76; pvz 2, p. 23; *Orig* 1, p. 212), sed la adjektiva formo estas pli frua (1888-02). ‖ **~a** Z *Nom 1* (*Nomaro de l' verkoj pri la lingvo internacia (~a), kiuj eliris ĝis Junio 1888*), *Nom 2*, 1 (*lernolibro de l' lingvo internacia ~a*), *A 1905*, 8.3 (*neniu verko ≈a* [mj.] […] *iam perdos sian valoron kaj kompreneblecon*). ‖ Rim. La uskleco de *~a* (mj.) / *≈a* (mn.) estas malunueca en oficialaj tekstoj. Detalojn vd. en BK 2.1. ‖ **≈aĵo** Borel *GermE* Maj. 1905, 55a (*ekspozicio de diversaj*

≈*aĵoj*). **≈ano** (ark., ≈*isto*) *LI* Dec. 1895, 7 (*fine oni fariĝas ≈ano°*). **≈istaro** (mn.) Z *A 1905*, 9.4 (*centra institucio, kiu havos nedisputeblan aŭtoritatecon por la tuta ≈istaro*). **≈isto** (mn.) *FK 1903*, 65.20 (*Jes, respondis la kuracisto (kiu okaze mem estis ≈o)*); Z *A 1905*, 1.5 (*Tiun ĉi tre gravan principon la ≈istoj volu ĉiam bone memori*). ‖ RIM. La uskleco de ~*isto* (mj.) / ≈*isto* (mn.) estas malunueca ĉe Z. Detalojn vd. en BK 2.1. **~istoja** (~/*ist*/*o*/*j*/*a*) Meier *GramDe 1891* [t] (*Societo ~istoja° Münĥen°*). **≈ujo** Farnes *GermE* Apr. 1905, 46b (*En la hotelo* [...] *ni gaje manĝis en vera ≈ujo*). ‖ **pri~a** Borel *GermE* Mar. 1905, 27b (*pri~a agitado en Holandujo°* {Holando}).

Esperantism/ [1903] **~o** *FK 1903**-2 [t] (*Rimedo kontraŭ la ~o*); G *EPl 1916* (≈o [mn.]).

esperantist/ [1916] **~o** (unuvortaĵo, mn.) G *EPl 1916*.

esplanad/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (esplanada k.a.).

esplor/ [1889] **~i** Z *RE* 40b (~i; serĉi), 42a (demandadi, eldemandi), 65b, 157b, 164a (*turmente ~i*; turmenti), 166a, 166b, 168b (eldemandi, demandadi), 172a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 109 ([H.] *ne ~os certe la rapirojn*). ‖ **~o** Z *RE* 164b (*turmenta ~o*; turmento), 173a (serĉo, serĉado). ‖ **~ado** Z *RE* 185a; G *EPl 1916*. **~anto** Z *RE* 87b, 188a (согляадатай, «kontrolisto»); G *EPl 1916*. **~ema** Z *RE* 164b; G *EPl 1916*. **~eme** Barth *Ludo 1928*, 18 (*oni demandis lin ~eme*). **~isto** Z *RE* 185a; G *EPl 1916*. ‖ **el~i** Z *RE* 26a (kp. DE *aus*|*forsch*|*en*). ‖ **lingv~isto** Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*Profesoro Max Müller, la granda° Oksforda lingv~isto*). **natur~anto** Z *RE* 47b (kp. DE *Natur*|*forsch*|*er*).

espon/ [1916] **~i** (ark., *eksponi* kun -k-) G *EPl 1916* (plusendas al *eksponi*).

esponant/ [1907] **~o** (mat.) Z *EG 1907* (Exponent; ne en *EG 1904*).

esprim/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 4-5 (*malgraŭ l' intenco, kiun mi ~is en mia unua verko*), 8 (*mi permesas al mi ripeti la peton, kiun mi jam ~is en mia unua verko*), 8 (*mi ~as al ili mian koran dankon*), 9 (*~i decidan juĝon*), 29 (*La popoldiroj* [...] *~as la saĝon de l' popolo*), 42 (*Vi ~is mian penson*), *Einst* (*mi permesas al mi, ~i la esperon, ke*), *Ald 1888*, 9 (*~i siajn pensojn*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 28.3 (*por ~i direkton, ni aldonas al la vorto la finon „n“*). ‖ **~a** Z *RE* 27a (выразительный, «~plena»). **~o** Z *DL* 21 (*Fi, kia malkonvena ~o!*), *E-isto* Dec. 1890, 60a (*Egale bonaj terorie ankaŭ estas la ~oj*), *EG 1904*. ‖ **~adi** Z *Ald 1888*, 9 (*oni devas tial peni ~adi siajn pensojn per la jam ekzistantaj vortoj*). **~ado** G *EPl 1916*. **~ebla** G *EPl 1916*. **~ita** Z *DL* 3 (*pensoj ~itaj de l' publiko*). **~ota** Sey *FlandLit 1904*, 10 (*sentoj ĝuste kaj sincere ~otaj*). ‖ **~oplena** G *EPl 1916*. ‖ **ne~ebla** G *Blov 1888*, 9 (*ne~ebla ĝojo*). **ne~eble** Z *DL* 32 (*muziko* [...] *ne~eble bela*). ‖ **alt~a** Z *RE* 27b. **radik~o** Lor *LernCs 1890*, 6 («radikvorto»). **vizaĝ~o** Z *Reviz 1906*, 98.29 (*kun la plej satira vizaĝ~o*).

est/ [1887] **1 ~i** (verbo) Z *UL* 19 (*Patro nia, kiu ~as en la ĉielo*, *sankta ~u Via nomo*), 19 (*la tero ~is senforma kaj dezerta*), 20 (*Kaj ~is vespero, kaj ~is mateno – unu* tago), 20 (*per tiu lingvo oni povas ~i komprenata de la tuta mondo*), 21 (≈*as necese, ke grandega nombro da personoj donu sian voĉon*), [v], *Schl 1887*, 121 (*tio ~os por la homaro pli bone°, ol resti tute sen lingvo tutamonda*), *DL* 4 (*Respondi je ĉiu letero aparte ~as por mi ne eble*), 8 (*gazeto, en kiu ~os kritiko de mia afero*), 12 (*tia ĝi ~u kaj tia ĝi restu!*), 25 (*~as jam mallume*), 32 (*Per unu salto li ~is sur la planko*), 38 (*Ĉu tie ~is kiel en la freŝa arbaro?*), *RE* 13b (~adi), 13b (*~i*), 35b (*~i malĝentila*), 35b (*~i malgaja*), 38b (*~i kuraĝa*; *~i aroganta*), 64a (*~as certa*, *~as sciata*), 96b (*~i malsevera*), 104a (*~i nomata*), 104b (*~i kontanta*; ĉe~i), 108b (*ne ~as kie*), 113a (*ne ~as*), 114a (*~i riĉa*), 130a (*~i unua*; ĉefi, superregi), 141b (*~i malsevera*), 142a (*~i renkontata*), 147b (resti, sin trovi), 151a (*~i abomena*; malplaĉi), 152a (*~i utila*), 155b, 157a, 161b (*~i kontraŭ*; kontraŭstari), 165b (*~i diligenta*; peni, ŝati), 166a (*~i elektema*), 171b (*~i ĵaluza*), 179a (*~i malpia*), 182b (*~i malgaja*; malĝoji), 183b (*~i glora*), 185a (*~i simila*), 186a

(*~i kuraĝa*), 189b (*~i konforma*), 190b, 190b (*~i kunmetita*), 194b (*~i inda*), 197b (*la sorto ~as*), 204b (*~i maltrankvila*), 206a (*~i malkuraĝa*; timi), 212b (*~i malĝoja, perdi la kuraĝon*), 212b (*~i obstina*), 223a (*~i fiera*), 231b (*~i klara*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 6.3 (*~i sana*). ‖ RIM. **1** Prop. mll por *esti*: *'sti* (1893), por (nur) *estas*: *es* (1893). **2** Foje Z ellasis *esti*, se la kunteksto klarigas: *Reĝo. Sed kiu do alportis la leterojn? Sendito. Mi aŭdis, ke maristoj; mi ne vidis* (*Ham 1894*, 105). ‖ **~adi** Z *RE* 13b (~i; бывать); Stank *Viv 1896*, 16 (*ĉe ni tre ofte ~adas gastoj*). **~ado** G *Blov 1888*, 13 (*la veturigisto neniam ion nebezonan eldiris eĉ en malsobra ~ado*), 20 (*la fianĉino sin trovas en sensenta ~ado*). **~aĵo** Z *DL* 33 (*mia ombro ~as la sola viva ~aĵo, kiun oni povas trovi tie*). **~anta** Z *RE* 155a (*~anta ĉe*; присущій, nun присущий, «tipa, karaktera»), 198b (ekzistanta). **~ante** Z *DL* 28 (*≈ante en la cigarejo, mi aĉetis dek cigarojn*), 36 (*Nenian*° *mi kredus, ke al iu lia malnova ombro povus reveni ~ante homo!*), 44 (*Tion ĉi mi sciis ankoraŭ ~ante en la lernejo!*). **~anteco** Z *DL* 48 (*Post plezura ~anteco, /* [...] *Sole tero restas*). **~ejo** Z *EG 1904* (Aufenthalt[sort]). **~igi** Z *DL* 29 (*„Meti“ povus alie esti tradukata „~igi“*). **~inta** Z *DL* 42 (*la ombro sinjore paroladis kun sia ~inta sinjoro*), *RE* 13b (~inta; antaŭa), 162a (pasinta), *A 1905*, 1.1 (*ia facilanima paŝo de ĝiaj amikoj ~ontaj ne detruos la laborojn de ĝiaj amikoj ~intaj*). **~onta** Z *Ald 1888*, 4 (*kunligi* [...] *la sorton de l' lingvo internacia kun la ~onta kongreso – estus tre malprudenta*°), *RE* 12b, 36a. **~onteco** Z *DL* 5 (*demandoj, kiuj tuŝas la lingvon mem, ĝian konstruon, ĝian ~ontecon*), 11 (*la afero tute ne havas ~ontecon*), *Ald 1888*, 12 (*se la ~onteco eĉ montros, ke mi eraris*), *E-isto* Nov. 1889, 4 (*lingvo* […] *havanta ~ontecon*), *Ham 1894*, 70.28 (*Tre bela estas via fideleco, / Sed ni ĝin lasu al la ~onteco!*); Ben-David *LI* Feb. 1896, 19 (*pens-istoj, tiuj ĉi pioneroj*° {pioniroj} *de l' ~onteco*); Z *EG 1904* (~onto). **~onto** Baĥtin *LI* Okt. 1898, 159 (*En plej proksima ~onto mi intencas* [...]); Z *EG 1904* (~onteco; Zukunft, [gram.] Futur); *Cion 1926*, 15 (*La ~onto de tiuj du grupoj dependas de la provizo de kapitaloj*° {pref. en sg.}), 16 (*prospera ~onto*).

‖ **A-K** ‖ **al~anto** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 162 (*nia nova prospekto estis disdonitaj al ĉiuj al~-antoj*° {partoprenantoj de la prelego}). **al~i** (nun pli kutima *partopreni*) Borel *GermE* Maj. 1905, 55a ([ili] *enskribiĝis por al~i la kurson tuj komencontan*). **apud~i** Z *RE* 155a. **apud~into** Zakr *LI* Okt. 1898, 159 (*Neniu el la apud~intoj povas kompreni la mutan plendon*). **bon~eco** Einst *Plen 1888*, 24 (*konferenco telegrafe-inter-nacia, verko de la* [...] *bon~eco de la granda familio de la popoloj de la globo*). **ĉe~antaro** Doré *Flut 1907*, 8 (*demandante la ĉe~antaron* [aŭskultantojn de spektaklo]). **ĉe~i** Z *RE* 104b (~i kontanta); Mott *EEn 1906*. **ĉe~o** Mott *EEn 1906*. **ĉia-~ado** Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*la enigmo de ĉia-~ado*). **en~o** Boi *Perd 1904*, 5 (*en~o en la parko de tiu sintrudintino* [sorĉistino]). **for~e** Z *RE* 56. **for~i** Z *RE* 126a. **hom-~aĵo** Lang *LI* Okt. 1898, 155 ([la ĵusnaskito] *estis malgranda hom-~aĵo*).

‖ **L-Z** ‖ **malbon~aĵo** (misfaroj, fikonduto) G *Kond 1890*, 28. **mal~i** Z *Ald 1888*, 9 (*multaj vortoj ankoraŭ mal~is*): Marig *LernIt 1890*, 34 (*Kiam* se *kaj* sed *mal~us, / Ni riĉuloj ĉiam ~us*). **ne~inta** Z *RE* 108a. **ne~inte** Stank *Viv 1896*, 19 (*propagando* [...] *en ne~inte granda skalo*). **sen~i** Z *RE* 116b. **verd~ante** Janovski *E-isto* Mar. 1893, 47.

est/ [1894] **≈o 2** (ark. *eston/o*) Z *E-isto* Jan. 1894, 10 (*lernolibro* [...] *por ≈oj*); Waher *E-isto* Maj. 1894, 75 (*ĉefa dio de la antikvaj ≈oj*); *LI* Dec. 1895, 5 (*En Peterburgo* [mi renkontis] *unu ~on, sinjoron W. Waher*). ‖ Kp. DE *Este*, *Estland* (estono, Estonujo / Estonio). ‖ **≈a** Z *E-isto* Jan. 1894, 10 (*vortaro* [de Eo] *en lingvo ≈a*), Maj. 1894, 73 (*S-ro W. laboras por nia afero en la ≈aj gazetoj*); Waher *E-isto* Maj. 1894, 75 (*El ≈a popola poemo*), 93 (*~aj societoj metis florkronon sur la ĉerkon de la liberiginto*); Waher *EEt 1895* [t] (*Vortaro Eo-≈a*), [2]; Postn *LI* Okt. 98, 145 (*~a fervora e-isto*); War *GD 1957* (≈o; plusendas al *Eston/o*). ‖ **≈landa** (ark., *Estonia*) *≈landa esper-antisto 1907*.

est/ [1908] **~o 3** (geog.) (ark., *uest/o* aŭ *eost/o*) Roll *Mar 1908* (Fr est | De Ost).

establ/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; OA 4-1929. ‖ **~o** Z *EG 1904*.

ester/ [1925] **~o 1** (kem.) Wü *EV 1925* (= *sal-etero*).

Ester/ [1925] **~o 2** (virina nomo) (antaŭe *Est-her/o* kun -h-) Wü *EV 1925*; *Bibl MT* 1926, *Ester* 5,1 (*En la tria tago ~ vestis sin reĝe*).

Ester/ [1957*] **~a 3** (virina nomo) (ark., *Ester/o*) War *GD 1957*.

estetik/ [1889] **~o** Z *RE* 231a; Jon *ESv 1893*, 58; Nyl *ESv 1897*, 67; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *RE* 66a (bela), *Ham* [2]*1902*, 66.32 (*tre bone deklamite: kun sento, kun ~a tono*); Stank *Viv 1896*, 3 ([ĝi] *ofendos la ~an senton*), 6 (*~aj* [belaj] *manieroj*). ‖ Baza vortkategorio ne deduktebla el *RE*; laŭ OA 1-1909 *~o*.

Esther/ [1890] **~o** (virina nomo) (ark., *Ester/o* sen -h-) Marig *LernIt 1890*, 19 (→ nj). ‖ Kares-formo *Est/nj/o*.

estim/ [1887] **~i** Z *UL* 10 [n], [v], *Schl 1887*, 121 (*Mi ~as vian noblan deziron*), *DL* 6 (*~i la aferojn* [...] *laŭ la mirindeco* [...] *de ilia nasko*), 19 (*Vi ~as vin mem, sed aliaj vin ne ~as*), 42 (*mi devas lin ~i kiel sinjoron*), *RE* 146a (honori), 208b, 222a (ŝati; цѣнить), 225b (honori), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *Majn 87-1* (*Kun ~o / Esperanto*), *Schl 1887*, 120 (*mia profunda ~o por la nobla ideal-isto*), *Let 1888-1* (*mi restas kun ~o kaj saluto*). ‖ **~ata** Z *Majn 87-1* (*≈ata sinjoro!*). **~ateco** Beau *Ekz 1903*, 69 (*ni ploras la malgrandiĝon* […] *de nia ~ateco*). **~ante** Z *Ald 1888*, 15 (*Ne ~ante apartajn unuojn, ni neniam venos al grandaj nombroj*). **~egi** Z *RE* 8b (respektegi). **~inda** Z *Schl 1887*, 120 (*≈ata kaj ~inda sinjoro!*); Einst *Plen 1888*, 33 (*niaj tre ~aj teatrodirekcioj*); Z *RE* 42, 146a (respektinda), *Ham 1894*, 114 (*Kiel vi fartas, plej ~inda princo?*). **mal~a** Z *RE* 149b. **mal~estimata** Z *RE* 149b. **mal~i** Z *UL* 10 [n], [v], *RE* 149b, *MV* 43, *UV* (→ *mal*), *FE 1894*, 33.9 (*Ni forte mal~as tiun ĉi malnoblan homon*). **mal-~inda** Z *RE* 149b.

esting/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 207a, *MV*; *Nürn 1889* [v] 25 (kun preseraro [?] *estinĝ*); Z *UV*, *Ham 1894*, 108 ([tempo] *eĉ ~as ĝian tutan flamon* [tiun de amo]), 111 (*Flamaj vortoj volas / El mi eksplodi, se malsaĝaj larmoj / Nur ilin ne ~os*). ‖ **~o** Z *Adr 1897*, 14 (*laboras en la Regna Komisio de l'≈o de Ŝuldoj*). ‖ **~iĝanta** Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2 (*ardo de ~iĝanta fajro*). **~iĝi** *DL* 26-27 (*Ĉu la kandelo* [...] *~iĝis mem?*), 32 (*la brilo ~iĝis*), *RE* 30b, 145b. **~ita** Z *DL* 26 (*Ĉu la kandelo estis ~ita*).

eston/ [1920*: *≈ujo*] **~o** (antaŭe *est/o 2*) War *GD 1957* (≈o); OA 8-1974. ‖ **≈io** *JarL SAT 1923*, 20; Cseh *Post* 1936-08-15, 157; War *GD 1957*. **≈ujo** *RevO* Jul. 1920, 78b; R 1922; War *GD 1957*.

estr/ [1887] Z *UL* [v] (*ŝip~o*), Z *DL* 20 (*lern-ej~o*). ‖ **~o** Z *DL* 22 (*La unutaga regado de tiu ĉi ~o ne restis sen postsignoj*), *RE* 5, 20, 107b (начальник), 148a (reganto), 193b (plejmaljun-ulo), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 11.3, 26 (*Mi restas tie ĉi laŭ la ordono de mia ~o*) B *LI* Feb. 1904, 43 (*Egiptujo ne povas havi ~on, al kiu ne eble estas* [...] *porti ponardegon*); Bour *LI* Jan. 1905, 19 (*nia komuna ≈o* [= Z]), 20 (*La grupo Pariza tre dankas nian ≈on pri lia aprobo*); Cart *TraTur 1905*, [3] (*lumingoj el oro / klarheligas la halon por l' ≈o* [= reĝo]). ‖ **~arejo** *Bern 1906*, [7] ([la kastelo] *enhavas nun* […] *~arejon*). **~aro** Z *MV*, *UV*; *Cion 1926*, 9 (*mastrumada ~aro*). **~eco** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*sub la ~eco de la Kristana eklezio*). **~ejo** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*la ~ejo de la urbo Varsovio*). **~ineco** Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7 (*pozicio de servistino* [...] *sub la estrineco de* […]). **~eco** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*la estreco de la teologio*).

‖ **A-Ĥ** ‖ **batalion~o** OA 2-1914 (→ majoro). **cent~o** Z *RE* 190b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **ĉeval~o** Z *RE* 79b. ‖ **distrikt~o** Z *RE* 68a. ‖ **dom-~ino** Bar *LernHu 1898*, 67. ‖ **eklezi~o** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 16. **eparĥi~o** Z *RE* 47a. ‖ **famili~o** *Cion 1926*, 9. **fakultat~o** Z *RE* 38. ‖ **gimnazi~o** Boi *PVE 1910*. **grup~o** Borel *GermE* Maj. 1905, 55a. **guberni~o** Z *RE* 36a.

‖ **I-Ĵ** ‖ **imperi~a** Einst *Plen 1888*, 24; [Z] *E-isto* Mar. 1893, 35 (*Imperiestra* [...] *Ĝardeno*). **imperi~ino** Z *RE* 207a; Beker *LI* Mar. 1896, 34. **imperi~o** Z *DL* 25, *RE* 221a (reĝo, regn~o, «caro»); *E-isto* Mar. 1892, 39; Abes *Kralj 1897*, 4 (*la venka roma imperi~o*). **institut~o** Einst *Plen 1888*, 17 [g].

‖ **K-L** ‖ **kafej~o** *InfRap* Jan. 1910, 4. **kapel~o** Z *RE* 71. **klub~o** Meier *GramDe 1891*, 29. **komun~o** Einst *Plen 1888*, 17 [g]. **kontor~o** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 30. ‖ **landaĵ~o** Z *Adr 1896*, 23, *Adr 1901*, 6. **lernej~edzino** Villa *LernEs 1902*, 38.15. **lernej~o** Z *DL* 20; Villa *LernEs 1902*, 38.15. **lice~o** *EKato* Dec. 1903, 23.

‖ **M-P** ‖ **magistrat~o** Okam *EJp 1963*. **mil~a** Z *RE* 207a (тысяцкій). **milit~o** Z *RE* 20a, 140b. **ministr~o** GM *EFr 1910* (premier ministre). **monaĥ~o** GM *EFr 1910* (prieur, supérieur). ‖ **oficej~o** Z *EG 1904*. ‖ **paroĥ~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **plantej~o** *JarL UEA* Maj. 1910, 75. **polic~o** Z *RE* 33b, *FE 1894*, 37.7. **poŝt~o** Z *RE* 146b. **provinc~o** Z *FE 1894*, 37.6; GM *EFr 1910*.

‖ **R** ‖ **regiment~a** Z *RE* 27a (*moŝto regiment~a*). **regiment~o** G *Blov 1888*, 16; Z *RE* 140a. **regnan~o** Einst *Plen 1888*, 17 [g]. **regn~a** G *EPl 1916*. **regn~o** Z *DL* 25; Einst *Plen 1888*, 24. **restoraci~o** Beau *EFr 1903*.

‖ **S-Ŝ** ‖ **sekci~o** Z *Reviz 1906*, 45.23. **skolt~o** War *GD 1957*. **sonorig~o** Beau *EFr 1903*. **spez~o** GM *EFr 1910*. **stab-rot~o** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 32. **stacidom~o** Diett *Gold 1921*, 6#11. **staci~o** Z *Adr 1897*, 12. **standart~o°** (ark., *standardo*) G *Blov 1888*, 9. **sub~o** Wü *EV 1935* (→ maato). **subvilaĝ~o** Z *RE* 38b. **ŝip~o** Z *UL* [v], *DL* 25.

‖ **T-Z** ‖ **tabl~o** Z *RE* 195a. **telegrafej~o** Hay *The-E* Nov. 1903, 10. **telegraf~o** Z *E-isto* Dec. 1890, Ald. [4], *Adr 1896*, 32. ‖ **urb~aro** Cseh *Post* 1936-08-01, 150. **vent~o** (mit.) Lamb *LI* Dec. 1905, 526. **vilaĝ~o** G *Blov 1888*, 9; Z *RE* 193b.

estrad/ [1903*] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

Estramadur/ [1910] **~o** (topo.) (regiono en Hispanio) *PropN 1910*; Knoedt *Luz 1980* (*Loko en ~o, kie en 1385 okazis batalo decida por la sendependeco de Portugalujo*). ‖ **~ano** *PropN 1910*.

eŝafod/ [1889] **~o** *RE* 231a (RU eŝ- laŭ FR échafaud, dum en DE ŝ- Schaffot), *MV*, *UV*.

et/ [1887] Z *UL* 20 (*foli~o*), [v], *MV* (*mur~o*, *rid~i*), *UV*. ‖ **~a** G *NovAnt 1909*, 25 (*rano, ~a kiel ovo*). ‖ **~aĵo** Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*niaj okuloj, kiuj konas vidi nek egaĵon nek ~aĵon, nek proksimon nek malproksimon*). **~iĝi** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 ([de {pro} la ĝardena] *movado devas egiĝi senmoviĝemo, ~iĝi moviĝemo de laboristoj*). **~ulo** Lang *LI* Okt. 1898, 156 (*la ~ulo* [la ĵusnaskito] *estis alportita*); *Cion 1926*, 13 (*la ~uloj ricevas la plej bonan* [...] *edukadon* [en la infanvartejo]).

‖ **A** ‖ **acid~a** Z *RE* 73b, *EG 1904* (→ *et*). **akn~o** Bour *LI* Jan. 1905, 19. **alaŭd~o** Lib *LernLv 1889*, 44. **angul~o** Z *RE* 54. **anĝel~o** Einst *Plen 1888*, 33. **aper~o** Z *RE* 96a. **arbar~o** G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 173b. **arb~aĵo** (bot.) Z *RE* 86b, *UV*. **arb~o** Z *RE* 86b. **argildom~o** Z *RE* 93a. **ark~o** *EKato* Dec. 1903, 24.

‖ **B** ‖ **babil~ado** Barth *Ludo 1928*, 12. **balail~o** Z *RE* 96a. **banderol~o** Borel *GermE* Maj. 1905, 55a. **baston~o** Z *RE* 205b. **bed~o** G *NovAnt 1909*, 15. **benk~o** Z *DL* 26. **bien~o** Z *RE* 100b. **bird~o** Z *RE* 163a. **blov~o** Z *DL* 32. **blu~a** Z *DL* 26, *EG 1904* (→ *et*). **boril~o** Mott *EEn 1906* (gimlet). **botel~o** Z *RE* 182b, 194b, 217b. **bot~o** Z *RE* 11. **breĉ~o** Z *Rab 1908*, 143.22. **brilaĵ~o** Z *RE* 9. **bril~i** Z *RE* 95b. **bril~o** Z *RE* 124b. **broŝur~o** G *Blov 1888*, 3 [a]. **bru~anta** Waś *LI* Jan. 1896, 4. **bru~i** Z *RE* 227b. **bru~o** Z *RE* 228b. **brul~a** Z *RE* 152a. **brul~i** Z *RE* 202b (dufoje). **brul~igi** Z *RE* 152b. **bud~o** Z *RE* 12b. **bul~o** Z *RE* 30a, 78.

‖ **C-Ĉ** ‖ **cerb~o** Z *RE* 98a. ‖ **ĉambr~o** Z *RE* 33a, 178b, 226a. **ĉap~o** G *Blov 1888*, 16. **ĉar~o** Mott *EEn 1906* (chart). **ĉen~o** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357. **ĉeval~o** Z *RE* 78. **ĉirkaŭflug~i** Einst *Plen 1888*, 33.

‖ **D-E** ‖ **demord~i** Z *GVGE 1894*, 4b. **dent~o** Z *RE* 62. **diablid~o** G *Kond 1890*, 29. **diabol~o**º Einst *Plen 1888*, 34. **dikul~o** Z *RE* 71. **dom~o** Z *DL* 29, *RE* 88a, 160b, 218b (*dom~o vilaĝana*), 219a; Beau *EFr 1903* (maisonnette). **direktil~o** (mar.) Asklöf *LI* Maj. 1898, 71. **dorm~i** Z *DL* 26. ‖ **ekdorm~i** G *Blov 1888*, 7. **ektus~i** Z *RE* 142b. **ektuŝ~i** Z *RE* 155b.

‖ **F** ‖ **fabel~o** Z *RE* 135a. **fab~o** Z *RE* 216b (fabo). **fabl~o** G *NovAnt 1909*, 26. **fal~i** Z *RE* 192a (спотыкаться, «stumpli»), *MV* 22. **fal~o** Z *RE* 151a. **fask~o** Z *RE* 164a. **feliĉ~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **fend~o** Beau *EFr 1903*. **fenestr~o** Z *RE* 218a. **ferm~i** Z *RE* 50a, 155b, 156a, 230a. **festen~o** *EKato* Dec. 1903, 24. **filin~o** G *Blov 1888*, 5. **flav~a** G *Blov 1888*, 9. **flav~pala** Wicke *Galero 1922*, 11. **flok~o** Z *RE* 74. **flor~o** Z *RE* 221b. **florfoli~o** Z *RE* 89a. **flu~i** Z *RE* 196a. **flu~o** Z *RE* 196a. **flum~o** Einst *Plen 1888*, 33. **foli~o** Z *UL* 20. **for~o** Z *DL* 18. **fortikaĵ~o** Wicke *Galero 1922*, 7. **fratin~o** Z *Ham 1894*, 18. **frenez~a** Z *RE* 140b.

‖ **G-Ĝ** ‖ **glas~o** Z *RE* 175b, 222b (pokalo). **glit-veturil~o** Z *RE* 176a (салаэки). **glob~o** Z *RE* 74. **golf~o** Z *RE* 13a (golfo), 36a.

‖ **H-Ĵ** ‖ **herb~o** Z *RE* 13b. **hok~o** Z *RE* 85b. **horlibr~o** *FrazL 1903*, 14 (*de l'fervojo*). **hor-loĝ~o** Z *DL* 17. ‖ **iom~e** Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7 (*iom~e pli malhela*).

‖ **K** ‖ **kajer~o** Mott *EEn 1906* (book of tickets). **kandel~o** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b. **kant~i** Z *RE* 106a. **kant~o** Borel *GermE* Maj. 1905, 51b. **kart~o** Z *RE* 72. **kat~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118. **kavern~o** Z *RE* 48b. **kel~o** Z *RE* 136b. **kest~o** G *Blov 1888*, 8. **kloŝej~o** Stell *LI LitAld 1905*, 8. **knab~o** Z *DL* 27. **knabin~o** Z *Ham 1894*, 22. **kolbas~o** Z *RE* 190a. **kolor~o** Ger *LI* Jan. 1896, 13. **kolzon~o** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357. **krak~i** Z *RE* 205a, 220b. **krak~ilo** Z *RE* 205a. **kri~i** Z *RE* 17. **kron~o** Z *RE* 28b. **kronik~o** *LI* Jul. 1899, 5. **kruĉ~o** Z *RE* 48a, 84b. **kugl~aĵo** Z *RE* 43. **kugl~o** Z *RE* 43. **kuk~o** Z *RE* 75. **kukum~o** G *Kond 1890*, 15. **kuŝ~i** Z *RE* 20b (kuŝi).

‖ **L** ‖ **lag~o** G *Blov 1888*, 18; Z *RE* 162b (*stara lag~o*), *MV* 40. **lavuj~o** Z *RE* 174a. **leter~o** Z *RE* 56; Stank *Viv 1896*, 24. **libr~o** Z *UL* 20. **lign~o** Z *RE* 229b (tabul~o). **lok~o** Z *RE* 101a. **lorn~o** Z *RE* 91a. **lud~i** Z *RE* 53. **luksaĵ~o** *EKato* Dec. 1903, 24. **lum~i** Z *RE* 12a, 96a. **lum~o** G *Blov 1888*, 20. **lumpot~o** Z *RE* 134b.

‖ **M-O** ‖ **malvarm~a** Z *RE* 162a. **man~o** Belm *Heine 1888*, 49; Z *RE* 174b. **manĝ~i** Z *RE* 54. **manĝ~o** Z *RE* 54. **mazurk~o** Lang *LI* Sep. 1898, 154. **membran~o** Z *RE* 164b. **mokrid~ante** Wicke *Galero 1922*, 24. **mol~a** Goldb *E-isto* Jul. 1893, 100. **mont~o** Z *DL* 26, *RE* 86a (*mont~o (tomba)*), 152a, 219b. **mord~i** Z *RE* 31b, 35b, 204a, *MV* 46. **mur~o** Z *UL* [v], *MV* (→ *et*). **murmur~i** Z *RE* 227b. **murmur~o** Einst *Plen 1888*, 32. **muŝ~o** Z *RE* 99b. ‖ **odor~o** Z *RE* 44. **okul~o** Z *RE* 127a. **ost~o** Z *RE* 81b. **ov~o** (de tineoj) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122.

‖ **P** ‖ **paĝi~o** Wü *EV 1935*. **pajl~o** Lib *LernLv 1889*, 43. **pakaĵ~o** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b. **pak~o** (tiel *pak'et')* Z *RE* 127b. **palac~o** Wü *EV 1935*. **palis~o** Z *RE* 207a. **pan~o** Z *RE* 176a («sajko»). **part~o** Z *RE* 223a. **pasteĉ~o** Z *RE* 133a. **patr~o** G *Blov 1888*, 13; Z *RE* 128a, 208a (paĉjo). **patrin~o** G *Blov 1888*, 13. **pec~a** Z *RE* 43. **pec~igi** Z *RE* 43a, 84b. **pec~o** Z *RE* 43b, 84a, 84b, 122a; Marig *LernIt 1890*, 32. **pikrad~o** G *Blov 1888*, 9. **plad~o** Z *RE* 10. **plor~i** Z *RE* 219a. **pord~o** Z *RE* 70. **preĝej~o** G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 222b (sanktej~o; «kapelo»). **preĝ~e** Lib *LernLv 1889*, 45. **pren~i** Z *RE* 229b. **proksim~a** G *Blov 1888*, 11.

‖ **R** ‖ **rakont~o** G *Blov 1888*, 3 [a]. **ran~o** G *NovAnt 1909*, 26. **rest~o** Marig *LernIt 1890*, 32. **rid~anta** *SenkompReg 1907*, [1]. **rid~i** Z *UL* [v], *RE* 211b, 214a, *MV* (→ *et*). **rid~o** Z' *UL* Yɪ *1888*, 48 [v]. **river~o** Z *RE* 174b. **rompaĵ~o** Z *RE* 122a. **rond~o** Z *Ald 1888*, 14, *RE* 84b. **roz-arb~o** G *NovAnt 1909*, 5.

‖ **S** ‖ **sak~o** (monujo) Z *RE* 82a, 197b. **sango-gut~o** Barth *Ludo 1928*, 11. **sci~i** Z *DL* 39. **ser-pent~o** Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 120. **sid~iĝi** Z *RE* 155a (riverenci). **sign~o** Z *DL* 11. **skarab~o** Z *RE* 76a. **skrib~o** Z *RE* 56. **sonor~i** Z *RE* 12a. **soz-**

teler~o° Einst *Plen 1888*, 33. **standard~o** Z *RE* 26b. **strat~o** Z *RE* 54, 132a. **sukerpan~o** Einst *Plen 1888*, 22 [g].

‖ **Ŝ** ‖ **ŝel~o** Z *RE* 196a. **ŝerc~o** G *Blov 1888*, 9. **ŝipar~o** (ark., *flot/*) Z *RE* 217b. **ŝip~o** Z *RE* 87b, 90b, 223a, 228a («ŝalupo»), 232b («jaĥto»). **ŝir~i**° *Nürn 1889* [g] 10 («pluki»). **ŝirmil~o** Z *RE* 76. **ŝnur~o** Z *RE* 187a. **ŝton~o** G *Blov 1888*, 4 [a]. **ŝu~o** G *Tadeo 1918*, [3-a eld. p. 127].

‖ **T** ‖ **tabl~o** Z *RE* 194b. **tabul~o** Z *RE* 43a, 190b (*miela tabul~o*; «mielĉelaro»), 229b (lign~o). **tegment~o** Z *DL* 37, *RE* 85a. **telertuk~o** Z *RE* 176a. **terdom~o** Z *RE* 60. **tranĉil~o** Z *RE* 132a. **trem~i** (pp kandela lumo) Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b. **tru~o** G *Blov 1888*, 16; Z *RE* 127a. **trunk~o** Z *RE* 194a, *MV* 68. **tub~o** Z *RE* 206a. **tuk~o** Z *RE* 134a. **tur~o** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119. **tus~i** Z *RE* 132b. **tuŝ~i** Z *DL* 42, *RE* 152b.

‖ **U-Z** ‖ **umbilik~o** Z *RE* 163b. **urb~o** Z *UL* 21. ‖ **vanghar~oj** Stank *Viv 1896*, 4. **varm~a** Z *EG 1904* (→ *et*). **vejn~o** Beau *EFr 1903* (veinule). **verg~o** Milho *Cindr 1907*, 11. **verk~o** Z *Majn 87-1*. **vestibl~o** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356. **vilaĝ~o** G *Blov 1888*, 5. **viol~o** (bot.) Z *Ham 1894*, 18. **vip~o** Z *RE* 219a. **vir~o** Z *EG 1904* (→ *et*). **virin~o** [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b. **vizaĝ~o** G *Blov 1888*, 20. **voj~o** Z *Ald 1888*, 18, *RE* 194a, 205b (dufoje). **vortar~o** Z *Ald 1888*, 16.

etaĝ/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 17 (*Mi loĝas en la tria ~o*), 26 (*la patro elfalis el fenestro de tria ~o*), *RE* 231a (Ru francismo), *MV*, *UV*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (*~a meblo* [etaĝero]). ‖ **~areto** Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 ([en la buduaro sin trovis] *multaj ~aretoj*). **~aro** (meblo) (ark., *etaĝero*) Z *ER 1909* (этажерка; kiel radikvorto; eble nur preseraro anst. *etaĝero* kun -e-, vd. tie); GM *EFr 1910*, 245b (plusendas al *etaĵero*°). ‖ **inter~o** Z *RE* 4a (Ru francismo *entresol*); Beau *EFr 1903* (entresol). ‖ **ter~o** Z *EG 1904* (Erdgeschoss).

etaĝar/ [1909] **~o** (meblo) Z *ER 1909* (этажерка; interpreto ne evidenta: indico por unuvortaĵo estas, ke ĝi staras izolite en propra linio, indico por kunmetaĵo estas la nemotivita *-ar/* anst. *-er/* kaj la mankanta ligostreko antau la kategorio-indikilo *-o*, kiun havas ĉiuj aliaj kapvortoj; eble nur duobla preseraro anst. *etaĝer-o*).

etaĝer/ [1910] **~o** (meblo) (antaŭe *etaĝ/ar/o*°Z, *etaĵer/o*°, *etaĝa meblo*) GM *EFr 1910* (formo malpref. al *etaĵero*); Wü *EV 1925* (de B); Smedt *ENl 2020*. ‖ **~eto** Wü *EV 1925*.

etaĵer/ [1910] **~o** (meblo) (ark., *etaĝero*) GM *EFr 1910* (formo pref. al *etaĝero*).

etat/ [1889] **~o** Z *RE* 119a, *MV*, *UV*; *Societ* Aŭg. 1906, [1] [t] (*E-ista Societaro. Metoda ≈o de la Societoj*). ‖ **~a** Z *RE* 119a (*~a salajro*).

etc [1887] (La: k. t. p., *moderne* ktp) Z *Schl 1887*, 121 (*krei la tutan senfinan multon da vortoj de lingvo,* [...] *kun ĉiuj sennombraj nomoj teĥnikaj etc*), *Ald 1888*, 13 (*Je la demando,* [...] *ĉu mi eldonos lernolibrojn sistemajn kaj vastajn, librojn, gazetojn etc. – mi jam nun ne bezonas respondi*); Einst *Plen 1888*, 9 [g] (*Januaro, Februaro,* [...] *etc.*); Z *RE* 15 (*Via reĝa (imperi-estra etc.) moŝto*), 27b (*moŝto (ĉefepiskopa etc)*) ‖ Rim. kp. Z *RE* 27b (*moŝto (generala kaj tiel plu)*), 27a (*moŝto (majora, regimentestra kaj cetere)*).

etend/ [1889] **~i** Z *RE* 160b, *MV*, *UV*. ‖ **~ebla** Z *RE* 208a. ‖ **dis~i** Z *Ham 1894*, 111.2 (*Ŝiaj vestoj / Sin dis~is* [en la akvo de la rivero]). **dis~ilo** (hist.) (jur.) Barth *Ludo 1928*, 18 (*turmenta dis~ilo de mezepoko*; De Streckbank). **el~i** Z *RE* 170b (*~i*), 170b (propagandi).

eter/ [1888] **~o 1** (ĉielo) Z *DL* 31 (*la steloj ekel-lumis el la klara ~o*), *RE* 231a, *MV*, [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a (*La animo sin levas tra la ~o supren, al la brilantaj steloj!*); Jon *ESv 1893*, 58. ‖ **~a** Postn *LI* Sep. 1898, 138 (*"kosma" sentemeco de la malgranda ~a globeto*). ‖ **tra~a** Z *FE 1894*, 3.

eter/ [1898] **~o 2** (kem.) Bar *LernHu 1898*, 66 (*Vi devu preni almenaŭ kelkajn gutojn da ~o*); Z *UV*.

etern/ [1887: *~e*] **~a** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 5 (*ili ĵuradis unu al la alia ~an amon*); Z *RE* 29a, 147b (*la ≈a*), 148a (de eterne), *MV*, [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a (*ricevi ~an animon*), *UV*, *Ham*

1894, 108 (*Nenio restas en bonec' ~a*); Stank *Viv 1896*, 16 (*tiu ĉi ofero estas tempa kaj ĝiaj fruktoj – ~aj*). ‖ **~e** Z *UL* 19 (*Via estas la* [...] *gloro~e*), *DL* 3 (*vivu la frateco de l' popoloj, vivu ~e!*), 13 (*mi foriros* [...] *je ~e de l' sceno*); Belm *DL* 49 (*Ke povu mi foj' je ~e ekdormi*); Z *Ald 1888*, 4 (*esti perdita je ~e*), *RE* 19b (*je ~e*), 103a (*je ~e*), 148a (*de ~e*; eterna), *Ham 1894*, 70.12 (*de ~e sur la tera vojo / Kutimis amo kun feliĉo iri*), 104.1 (*Adiaŭ. ≈e, kiel vi scias, la via – Hamleto*), 113 (*La domoj, kiujn* [la tombisto] *konstruas, restas al la posedantoj por ~e*), *EG 1904* (*je* aŭ *por ~e*). **~o** Z *DL* 12 (*Unu jaro ne estas ~o*), *RE* 28b. ‖ **~eco** Z *EG 1904*. **~igi** Z *EG 1904*. **≈ulo** (reli.) Luyk *Iŝtar* 1924, 35.2 (*nomoj, kiuj montras nur parton de la tutaĵo de* [la] *ecaro* [de la ≈ulo]), 62.1. ‖ **~vivo** Lib *LernLv 1889*, 44 (*En ĉielo ~vivo*).

etik/ [1889: *~o*] **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*la parolado havis lokon* {okazis} *en la „≈a societo"*); OA 1-1909; Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*nova pli ~a kaj pli justa ordo*). ‖ **~o** Z *RE* 231a; Nyl *ESv 1897*, 67; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ Rim. En *RE* kaj *EG 1904* Z preferis subst. kiel baza vortkategorio, sed LK decidis por adj.

etiket/ [1889] **~o 1** Z *RE* 231a (этикетъ, bonkonduto, bonaj manieroj); Jon *ESv 1893*, 58; Beau *EFr 1903*, Z *EG 1904*; OA 3-1921. ‖ **~a** Z *RE* 225a (konvena).

etiket/ [2005*] **~o 2** (antaŭe *sur/skrib/et/o*; ark. *etiked/o*) *PIV 2005*.

etimolog/ [1958*] **~o** (antaŭe *etimologi/ist/o*) OA 7-1958.

etimologi/ [1893] **~o** Z *RE* 231a; Jon *ESv 1893*, 58; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

etiolog/ [1958*] **~o** OA 7-1958.

etiologi/ [1903] **~o** (med.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

etiop/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~o** (pers.) Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; OA 8-1974 ‖ **≈io** R 2009. **≈ujo** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; R 2009.

Etiopi/ [1903] **~o** (lando) Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*Intersekve lokiĝis paradizo en* [...]*, en Tibeto,* [...]*, en ~o*); *PropN 1910*. ‖ **~ano** (ark., *etiop/o*) *PropN 1910*.

etn/ [1970] **~o 1** (gento) (kp. ark. *etnio*) *PIV 1970*. ‖ **~a** (kp. ark. *etnika*) *PIV 1970*.

Etn/ [1910] **~o 2** (vulkano en Sicilio) (antaŭe *Etna°*) *PropN 1910*; War *GD 1957*.

Etna/ [1905: ~] [**~o**] (ark., *Etn/o*) Lamb *LI* Dec. 1905, [525], 526.

etni/ [1957] **~o** (ark., *etno*) War *GD 1957* (plusendas al *gento*).

etnik/ [1916] **~a** G *EPl 1916*; Wü *EV 1925*; Szerd *ScRe* 1973/2:3, 42.

etnograf/ [1958*] **~o** OA 7-1958.

etnografi/ [1896: *~a*] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~a** Waś *LI* Feb. 1896, 24 ([Pro iuj priskriboj] *nia gazeto havus belan ~an materialon*); Ahlb *LI* Apr. 1900, 56a (*~a limigo*); G *EPl 1916*. ‖ **~isto** Waś *LI* Feb. 1896, 24.

etnonim/ [1973] **~o** (ling.) Szerd *ScRe* 1973/2:3, 44.

Etoli/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

etnologi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

etnopsikologi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

etologi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

etos/ [1954] **~o** (antaŭe *atmosfer/o*) *PVS 1954*.

Etrusk/ [1910] **~o 1** (pers.) M, S *PropN 1910*. ‖ **≈io**, (antaŭe *Etruri/*, *Etrusk/*) M, S *PropN 1910*.

Etrusk/ [1910] **~o 2** (lando) (ark., pers.) B *PropN 1910* (aŭ sin. *Etrurio*).

Etruri/ [1910] **~o** (topo.) (ark., *Etrusk/i/o*, *Etrusk/uj/o*) B *PropN 1910* (aŭ sinonime *Etrusko*).

etud/ [1904] **~o** (muz.) (arto) Z *EG 1904* (Etüde *(musikalisch und malerisch)*); G *EPl 1916*.

Eŭbe/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

eŭdiometr/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Eudiometer, Luftgütemesser); G *EPl 1916*.

eŭdiometri/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Eudiometrie); G *EPl 1916*.

eŭfemism/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~a** Z *EG 1904*.

eŭfoni/ [1916] **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

eŭforbi/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

eŭforbiac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (→ bukso, ricino).

eŭfori/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

Eŭfrat/ [1896] **~o** Waś *LI* Jan. 1896, 3 (*la valoj de ~o*); Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*trans ~o kaj Perso°* {Persio}); *PropN 1910*; *Cion 1926*, [5] (*la malsupraj partoj de Nilo kaj ~o*).

eŭfrazi/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

Eŭgeni/ [1889] **~o** (vira nomo) Z *Adr 1889*, 22.

eŭgenik/ [1934] **~o** *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

eŭkalipt/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*. ‖ **~a** *Cion 1926*, 11 (*la ≈a°* {~a} *arbaro* [...] *ekster la vilaĝo*).

Eŭkaristi/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914; G *EPl 1916* (≈o).

Eŭklid/ [2007*: *~a*] **~a** OA 9-2007 [→ algoritmo] (*la ~a algoritmo*).

eŭmenid/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

eŭnuk/ [1889] **~o** Z *RE* 46; Jon *ESv 1893*, 58; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914; Luyk *Iŝtar* 1924, 22.2 (*Ambaŭ viroj estis dikaj kaj senbarbaj, kun iom virina aspekto. Kredeble ili estis ~oj*). ‖ Kp. *kastr/it/o*.

eŭpatori/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

eŭpatri/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

Eŭrop/ [1888] **~o** Z *DL* 28 (*Hispanujo estas parto de ~o*); *Tromp 1891*, [80]; G *EPl 1916*. ‖ **≈a** Z *Ald 1888*, 10 (*la plej gravaj ≈aj lingvoj*), [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*la moroj ~aj* [mj.]); Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916* (baza formo) ‖ **≈ano** *LI* Dec. 1895, 5 (*mi, okcidenta europeano* [tiel, legu *≈ano*]); Beau *EFr 1903* (~ano); Z *EG 1904* (≈ano); G *EPl 1916*. ‖ **≈ekudrita** Abes *Kralj 1897*, 5 (*≈ekudrita supervesto*). ‖ **ekster≈a** Z *E-isto* Jan. 1893, [1]. **nord≈a** Ahlb *LI* Apr. 1900, 55a (*en la nord~aj landoj*).

Eŭrotas/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

eŭsk/ [1993] **~a** (sin. *vaska 2*) *~a kverko* [t] [informilo de la Grupo E-ista de Bilbo / Bilbao] Apr. 1993 [n-ro 2].

eŭtrofi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

Ev/ [1903] **~o** (kp. *Eva*) Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*larmoj de ~o, unuaj larmoj de homaro*); Z laŭ *PIV 2005*.

Eva/ [1910] [**~o**] (kp. *Ev/o*) B *VdE 1910* (*Kaino estis filo de Adamo kaj ~* [→ *filo*]; *Ĝardeno, en kiu vivis Adamo kaj ~* [→ *paradizo 1*]; Biblio 1926.

evaku/ [1921] **~i** (ntr.) (mil.) (antaŭe *malokupi*, *malloĝi*) FL *EnE 1921*, 98a (evacuate *(abandon)*). ‖ **~igi** (ark. en la senco de *~i 2*) FL *EnE 1921*, 98a (evacuate *(clear out, send away)*).

evaku/ [1923: *~ado*] **~i 2** (tr.) (mil.) (antaŭe *malplenigi*, *vakuigi*) Wü *EV 1925*; Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957*. ‖ **~o** Sutk *ERu 1927*. ‖ **~ado** *SennR* Nov. 1923, 27 (*nur 24 horojn por ~ado*); War *GD 1957*. **~itoj** War *GD 1957*.

evangeli/ [1889] **~o** Z *RE* 46b; Jon *ESv 1893*, 58; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (≈o); Melck *FlandLit 1904*, 14 (*oni prezentis al la la kisotan ≈on*); Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b ([la pastro] *serĉis* [...] *la preĝojn, la epistolon kaj la ~on de la tago*). ‖ **~a** Beau *Preĝ 1893*, 9 (*Ĉie tuj ekaŭdis / ≈an vorton la homaro*; mj. ĉar poezia teksto); Z *EG 1904* (≈a [maj.!]); G *EPl 1916*. ‖ **~ana** G *EPl 1916*. **~ano** G *EPl 1916*. **~isto** Z *EG 1904* (≈isto [maj.!]). *Rab 1908*, 25,8 (*tiam fariĝi ateisto! Mi povus bati la buŝojn al la kvar ~istoj*); G *EPl 1916*. ‖ Rim. Simile kiel *Biblio* ofte skribata mj. *≈o*, ekz. en *EKato* Okt. 1903, 6 (*Tiuj noblaj emoj* [...] *venas de l'≈o*).

Evelinin/ [1909] **~o** (virina nomo) B *Sinj 1909*, 10 (*kvazaŭ nevole interrompis sinjorinon ~o*).

event/ [1910] **~o** (antaŭe *okaz/aĵ/o*, *okaz/int/-aĵ/o*) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

eventual/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*. **~eco** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

Everest/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ monto].

evident/ [1903] **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 53,16 (*mi havas ~an benon de Dio*); G *EPl 1916*. ‖ **~e** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; *EG 1904*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~igi** G *EPl 1916*.

evikci/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

evit/ [1889] **~i** Z *RE* 63b, 97a, 195a (*iri la flankon*), 211a, 226a, *MV*, *Ham 1894*, 106 ([duelo] *Ĉe kiu li pereon ne ~os*). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~ebla** G *EPl 1916*. **~ema** Z *RE* 211a. **~inda** G *EPl 1916*. ‖ **hom~ulo** Z *RE* 109b; G *EPl 1916*.

evolu/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (apud *evolucii*); OA 2-1914; G *EPl 1916* (apud *evolucii*). ‖ **~o** GM *EFr 1910* (baza formo; apud *evolucio*); *Cion 1926*, 6 (*favora ekonomia ~o*). ‖ **land~a** *Cion 1926*, 32 (*Palestina Land~a Kompanio*).

evoluci/ [1891] **~o** G *NovJ 1891*, 4 (*la ~o de la vivo societa*); Nyl *ESv 1897*, 67 (evolution); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Borel *GermE* Mar. 1905, 27a (*la gvidado de la e-a ~o*), 27b (*la konservado de Eo en ĝia ~o*); B *VdE 1910* (*~o de feto, ~o de lingvo*); G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~i** G *EPl 1916* (kromformo *evolui*).

evonim/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910* (fusain); G *EPl 1916*.

ez/ [1890] (prop. anstataŭigi „ec/“ per „ez/“, tamen gardante la prononcon „ts“) [Run] *E-isto* Maj. 1890, 42a (*Laŭ tio oni skribos ekzemple:* grandezo° *anstataŭ* grandeco, belezo° *anst.* beleco).

Ezdralon/ [1926: ~] [**~o**] (topo.) *Cion 1926*, [3] (*la Valo de ~* [en Israelo]).

ezofag/ [1904] **~a** (anat.) Z *EG 1904* (Schlund°, Speiseröhre); G *EPl 1916*.

ezok/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 230a, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Goldb *E-isto* Jan. 1891, 3b [t] (*Cigno, ~o kaj kankro*).

Ezop/ [1891] **~o** Z *E-isto* Feb. 1891, 15 (*dezirante eldoni la fablojn de ~o, Vi povas en ili la artikolon tute ne uzi*); G *EPl 1916*.

ezoter/ [1916] **~a** (ark., *esotera* kun -s-) G *EPl 1916*.

ezotik/ [1916] **~a** G *EPl 1916* (ezotyzny k.a.).

F

f [1887] (litero) Z *UL* 35 [g]; OA 7-1958.

f-ino [?] (mll de *fraŭl/in/o*; antaŭe *fr-ino*, *fr-lino* aŭ «*frl.*»).

f-lino [1893] (ark. mll de *fraŭl/in/o*; vd. sub *f-ino*) Z *E-isto* Jun. 1893, 96 [= *LR* 66 B].

fab/ [1889] **~o** Z *RE* 10a, 216b (~eto), *MV*, *UV*. ‖ **~eto** Z *RE* 216b (~o).

fabac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.:* f*abo, fazeolo, karobarbo, lento, meliso, onobriko, pizo, trifolio, vicio*).

fabel/ [1889] **~o** (lit.) (antaŭe *mir/rakont/o*) Z *RE* 181b, *MV*, [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b (≈*o de Andersen*), *UV*. ‖ **~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*~aj heroaĵoj de Gilgameŝ*). ‖ **~eto** Z *RE* 135a. Kp. *fabul/*° kaj *fabl/*.

fabl/ [1889] **~o** (lit.) Z *RE* 6b, *MV*, *E-isto* Jun. 1891, 47 (50 ~oj de Ezopo); G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 [t] (*La juĝo de Zeŭs.* ≈*o° greka de H. S.*; protagonistoj estas grekaj dioj, ne bestoj, do *fabelo* – ĉu eble nur preseraro?); Z *UV*; Stank *Viv 1896*, 24 (*li ne vidis la tutan artecon de la ~o*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 108a. **~eto** G *NovAnt 1909*, 26. **~isto** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

Fabrici/ [1889] **~o** G *Gefr 1889*, [3], [5] (*mi povas jam pagi ~on*).

fabrik/ [1888] **~o** Z *DL* 22 (*Li estas direktoro en ~o de tabako*), *RE* 51a, 216b (фабрика), *MV*, *Adr 1889*, 12 (*teĥnika direktoro de la ~o* […]), *UV* (fabrique° {eksmoda, 2012: usine} | fabric° | Fabrik | фабрика | fabryka; detalojn pri EN fabric° [factory] vd. en BK 2.2); Mott *EEn 1906* (factory). ‖ **~a** Mott *EEn 1906*; G *LI* Feb. 1910, 63 (*~a direktoro*). **~i** Z *RE* 216b. ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*; *Eo PĴ* Jun. 1905, 1a (*komercistoj kiuj donas al siaj ~aĵoj la nomon* Eo). **~ado** Z *RE* 216b; Mott *EEn 1906*. **~anto** Z *RE* 216b; *E-isto* Feb. 1892, 32 [r] (*~anto en Moskvo*); *Adr 1896*, 7 (*~oj de bicikloj*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Doré *Flut 1907*, 8 (*tio ruinigus la ~ojn*). ‖ **~laboristo** *JarL SAT* 1923, 49; Wü *EV 1935*. ‖ **kaleŝ~ado** (tek.) Ver *EncV 1910*, 110a. **kartoĉ~o** Mott *EEn 1906* (→ *kartoĉ*). **ole~o** Beau *EFr 1903*. **suker~o** Z *Adr 1896*, 33. **vort~isto** Bour *LI* Jan. 1905, 17-18 (*vort~isto enkondukas en niajn vortarojn novajn vortojn tute ne internaciajn*).

fabul/ [1890] **~o** (ark., *fabel/o*) Lor *LernCs 1890*, 13 (*Tiu ĉi ~o° montras ke ĉiu, ankaŭ malfeliĉo* {malfeliĉulo}*, amas sian vivon*).

fac/ [1930] **~o** (tek.) Wü *EV 1930*; OA 8-1974.

facad/ [1905] **~o** (ark., *fasad/o*) Ingl *EEs 1905*.

facet/ [1889] **~o** Z *RE* 34b, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 228a; Mott *EEn 1906*.

facil/ [1887: *~e*] **~a** Z *UL* [v], Z *DL* 43-44 (*Ŝi estis ~a* [dum danco]*, sed li estis ankoraŭ pli ~a*), *Ald 1888*, 3 (*la lingvo estas mirinde ~a por lerni*), 16 (*la pretigado de vortaroj returnitaj estas laboro tre ~a*), *RE* 88b, 184a (слегка), *MV*, *UV*. ‖ Kp. *faĉil/a*°. ‖ **~e** Z *UL* 23 (*Jam teni min ne povas mi ~e*), *DL* 10 (*provi praktike (kion fari estas tre ~e), ĉu la lingvo* [...] *taŭgas*), 47 (*Kiu iras trankvile, iras ~e*), *Ald 1888*, 9 (*la vortoj nove kreataj* [...] *povos ~e aliĝi al la lingvo*), *RE* 24b. ‖ **~iga** Z *Ham 1894*, 108 (*Sopiro sen plenumo ~iga*). **~igi** Z *Ifig 1908*, 11 (*se hodiaŭ / La reĝ' al vi parolos, ~igu / Al li la taskon diri sian penson*). ‖ **~anima** Z *RE* 88b. **~mora** Mott *EEn 1906*. **~mova** Beau *EFr 1903*. ‖ **mal~a** Z *DL* 9 (*mal~a laboro*), 32 (*se unu ripetas pecon, kiu estas por li tro mal~a*), 44 (*la plej mal~aj aferoj*), *RE* 118b (*mal~a spirado*), 206a. **mal~e** Z *DL* 12 (*Ne mal~e estus por mi kontentigi tiujn ĉi amikojn*); Einst *Plen 1888*, 34 (*mal~e spiranta procentegisto*); G *Blov 1888*, 9 (*trovi la du aliajn atestantojn ne estos mal~e*); Z *RE* 52b (*mal~e spiri*), 57b (*ekspiri mal~e*). **mal~eco** Z *DL* 15 (*vi ricevos libron, kiu* [...] *laŭ la mal~eco de l' pretigo multe superas mian libron*). **mal~igi** Z *RE* 59a. **mal~o** G *Blov 1888*, 9 (*kun mal~o ili venis al konsento*); Z *RE* 106b (*kun mal~o*), *Ham 1894*, 111 (*Kun granda mal~o kvietigis / Mi lian furiozon!*). ‖ Kp. *faĉil/*°.

faĉil/ [1891] **~a** (ark., *facil/*) Meier *GramDe 1891*, 23b (*leicht*).

fad/ [1957] **~i 1** (radio) War *GD 1957*. ‖ **~o** War *GD 1957* (fading).

fad/ [?] **~o 2** (muz.) (antaŭe *fat/o*).

fadem/ [1889] **~o** (hist.) (mez.) (iama mezuro de longo: ĉ. 2,13 m) Z *RE* 38b (*desatino (2400 kvadrataj ~oj°)*).

faden/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 18 (*Duobla ~o estas pli forta ol unuobla*), *RE* 112a, *MV*, *UV*, *FK 1903*, 230.30 (*kiam tiaj mukaj ~oj metiĝas sur la korneon, tiam la vidado malklariĝas*); Mott *EEn 1906* (*silka ~o*). ‖ **~ego** Lego *The-E* Nov. 1903, 7 (*~egoj°* {dratoj} *telegrafaj*). ‖ **~eltirado** *KudrT 1947*, 4. ‖ **fer~o** Hay *The-E* Nov. 1903, 10 (*telegrafa fer~o°*). **lud~o** (ark., *kordo*) Lib *LernLv 1889*, 45 (*lud~oj de harfo°*). **metal~o** (ark., *drato*) Z *RE* 157b, *MV* 21, *UV*.

faeton/ [1906] **~o 1** (traf.) Mott *EEn 1906* (phaeton); Boi *PVE 1910* (speco de kvarrada [?] veturilo; phaëton); Chris *DeE 1923*, 172a (Phaëton; malpeza, durada).

Faeton/ [1910] **~o 2** (mit.) Boi *PVE 1910* (filo de Apolono, veturigisto de la suno; Phaëton).

fag/ [1889] **~o** Z *RE* 12b, *MV*, *UV*.

fagot/ [1909] **~o** (muz.) Z *ER 1909*; OA 4-1929.

fajenc/ [1889] **~o** Z *RE* 217a, *MV*, *UV*; Jon *ESv 1893*, 58. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Cart *Bild 1905*, 15 (*~a pelvo*); Mott *EEn 1906*.

fajf/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 8 (*Ekstere* [...] *la vento ~is*); Z *RE* 178a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 178a (~ilo). ‖ **~ado** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*la ~ado de la neĝa blovado*). **~ilo** Z *RE* 44a, 133a, 133b, 178a (ŝalmo), *Ham 1894*, 66.3 (*ludadi, kiel sur ~ilo*).

fajl/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 120b. **~ilo** (tek.) Beau *EFr 1903* (lime); Cart *Bild 1905*, 3 (*seruro, kiun la seruristo glatigas per ~ilo*).

fajr/ [1887] **~o** Z *UL* 22 (*≈on sentas mi interne*), [v]; G *Blov 1888*, 5 (*la juna homo brulis egale de l' ama ~o*), 17 (*liaj nigraj okuloj kun tia ~o haltadis sur Mario*); Z *RE* 117b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 22 (*Ne prenu vi por ~o tiun flamon*); Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2 (*ardo de estingiĝanta ~o*). ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 7 (*steloj kun teruraj ~aj vostoj*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 217a (фейерверкъ, RU germanismo *Feuerwerk*, «piroteknikaĵo, artfajraĵo»). **~eco** G *Blov 1888*, 8 (*la veturigisto* [...] *promenadis antaŭ la glitveturila turnilo moderigante ilian* {de la ĉevaloj} *~econ*), 17 (*Mario* [...] *senkulpigis la malprudentaĵojn, montrantajn* [...] *~econ de l' karaktero*). **~eri** Z *RE* 68a. **~ero** Z *DL* 25 (*La plej malgranda ~ero estas sufiĉa por eksplodigi la pulvon*), *RE* 67b; Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*elflugado de ~eroj el la lokomotivoj*). **~ujo** Z *RE* 48a, 70b. ‖ **~adorinta** (reli.) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*la araboj, kiuj almilitis° la ~adorintan Persujon*). **~obirdo** Z *RE* 48a. **~obrigadisto** *JarL SAT* 1923, 49. **~hara** Z *Rab 1908*, 77.18 (*simile al ~hara furio*). **~opafa** Z *RE* 117b; Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*bataliloj ~pafa[j]*). **~pluvo** Einst *Plen 1888*, 33. **~opumpilo** GM *EFr 1910*. ‖ **ek~igi** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 ([ili] *rapidis ek~igi lignon, kaj kuiri nutron*). ‖ **kamen~o** Nyl *LI* 1900, 177 [t] (*Pensoj ĉe la krepuska kamen~o*). **ligno~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.2 (*la du amikoj* [sidis] *apud ligno~o*).

fak/ [1889] **~o** Z *MV* (Fach [multsenca, vd. ĉe Beau]), *UV*; Beau *EFr 1903* (compartiment, case, rayon *(d'une bibliothèque par example)*, branche *(d'une science)*).

fakel/ [1907] **~o** (ark., *torĉo*) B [1]*Far 1907* (en [2]*Far 1912* ŝanĝita al *torĉo*).

fakir/ [1896] **~o** Waś *LI* Jan. 1896, 3 (*transveturanta juna ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

faksimil/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909.

fakt/ [1888] **~o** Z *Ald 1888*, 9 (*Ke mia unua broŝuro prezentas fundamenton sufiĉe fortan,* [...] *montras la ~o, ke en la tuta „Dua Libro“ vi ne renkontas eĉ unu nove kreitan vorton!*), 15 (*Nenio povas tiel bone imponi al la amaso, kiel* ~oj); G *Blov 1888*, 17 (*La najbaroj paroladis pri la edziĝo kiel pri ~o jam finita*); Z *RE* 216b, *Ham* [2]*1902*, 13.19 (*plej ordinara ~o en la mondo*), 42.16 (*nun vi povas lin kulpigi per plej diversaj elpensitaj ~oj*); OA 1-1909.

faktor/ [1889] **~o 1** (ekon.) Z *RE* 216b; Beau *EFr 1903* (prote); OA 2-1914.

faktor/ [1903] **~o 2** *FrazL 1903*, 12 (komisiisto [en hotelo]; commissionnaire | Dienstmann | commisionnaire).

faktur/ [1889] **~o** Z *RE* 104a, *MV* (Factur {*nun*: Rechnung}, Frachtbrief {transportdokumento}); *UV*; *FrazL 1903*, 20 (*Donu al mi kvitancitan ~on*).

fakultat/ [1889] **~o 1** (en universitato) (kp. ark. *fakulteto°* kun -e-) Z *RE* 216b, *Adr 1889*, 5 (*studento de la ~o historio-filologia*); *LI* Apr. 1896, 55 (*medicina ~o*); Z *Adr 1901*, [4] (*leĝoscienca ~o*); *FK 1903*, 206.36 (*~o, konsistanta el profesoroj*), 207.17 (*la universitato posedis jam 9 specialajn ~ojn*); OA 1-1909. ‖ **~estro** Z *RE* 38a (деканъ, «dekano»). ‖ Kp. *fakultet/*.

fakultat/ [1907] **~o 2** (psik.) Z *EG 1907* (Fähigkeit, Vermögen; ne en *EG 1904*).

fakultet/ [1893] **~o** (ark., *fakultat/o 1*) Jon *ESv 1893*, 58. ‖ Kp. DE Fakultät [pron. -e-].

fal/ [1887] **~i 1** Z *UL* [v], *DL* 23 (*Li kuradis ĝis li ~is*), 25 (*Hieraŭ ~is granda hajlo*); G *Blov 1888*, 14 (*ŝi ~is sensente* {svenis}), 20 (*Ŝi* [...] *falis sen sentoj* {svenis}); Z *RE* 111b (*~i malsupren*), 127b, 154a, 157a, 212b (de~i), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 111.2 ([ŝi] *En la riveron ~is*). ‖ Kp. la RIM. je *tomb/*. ‖ **~o** Z *RE* 127b, 212b (de~o, ruiniĝo); Marig *LernIt 1890*, 34 (*Post flugoj tro altaj kaj subitaj, venas ofte ~oj fruegaj*). ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 10 (*jen ĝi veturadis sur neĝan amason, jen ~adis en kavon*). **~ego** Z *RE* 83a. **~eti** Z *RE* 192a (спотыкаться, «stumpli»), *MV*; Beau *EFr 1903* (broncher, trébucher); Kof *Proz 1904**, 2 (*unu el la servistoj* [...] *~etis°, kaj kelkaj gutoj de la buljono ŝprucis sur la veston de la reĝo*). **~eto** Z *RE* 151a. **~igi** Z *RE* 57b, 160a, 174b (renversi, detrui), 213b (perdi). **~inta** Z *Ham 1894*, 70.18 (*La grandulo / ≈inta izoliĝas*). **~inte** Z *DL* 27 (*≈inte de l' supro de l' arbo, li sidiĝis sur la malsupran branĉon*). ‖ **~akvo** Z *RE* 19b (водопадъ, «akvofalo, katarakto»). **~fermi** *MV* 22 (preseraro por: *malfermi* öffnen). ‖ **al~i** Z *Ald 1888*, 14 (*Estas multaj, kiuj komprenante bone la utilecon de l' afero, al~is al ĝi* [...] *tre varmege*), *RE* 154a. **de~ado** *SvE 1893*, 5 (affall). **de~i** Z *DL* 23 (*La hararo° de~is de lia kapo*), *RE* 111b, 115b, 120a, 212b (~i), *GVGE 1894*, [3b] (*la tenilo de~is, derompiĝis*), 4b (destari, desalti; abbersten {ark.}). **de~igi** Z *Ifig 1908*, 19 (*perfido / Kaj granda fiereco lin por ĉiam / De l' tablo Jupitera de~igis*). **de~inta** Ger *Fant 1895*, 8 ([la ŝipo] *staris en la haveno kun malgaje de~intaj veloj*). **de~o** Z *RE* 212b (~o, ruiniĝo). **dis~i** Z *Ald 1888*, 8 (*la lingvo* [...] *dis~os en multaj malsamaj lingvoj*), *RE* 166a. **ek~i** Barth *Ludo 1928*, 12 ([bestoj] *~falas sur genuojn* [pro la ĉaso]). **el~i** Z *DL* 26 (*la patro el~is el fenestro de tria etaĝo*). **en~i 1** (ark., *ekhavi ideon*, *penson*; kp. samsence DE *(etwas) ein|fall|en*) Z *RE* 56a (западать), 71a, 142a (dufoje), 142b, 155b (приходить; ekhavi ideon, penson), 157a. **2** (*~i en*) Stank *Viv 1896*, 24 (*se li nun en~us al mi sub la manojn, mi* [...] *mortigus lin*). **en~igi** Z *RE* 115b. **en~ilo** Z *RE* 56a (en~ujo, kaptilo; западня). **en~ujo** Z *RE* 56a (en~ilo, kaptilo; западня). ‖ **for~into** Z *RE* 126b. **super~o** Z *RE* 108a (нашествие; invado – malamika armeo eniras la landon, kalkeo de DE *Über|fall* - atako eluzanta la senzorgecon kaj mankantan batal-pretecon de l' atakato). ‖ **akvo~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*La akvo~o I. estos uzata por konstruado de motoro elektra*); Villa *LernEs 1902*, 40 (cascada).

fal/ [1894] **~i 2** (fig.) (ark.) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*En Londono sur unu domon ~as 8 loĝantoj,* [...] *en Varsovio 93* [la rilatumo estas]); Luyk *Iŝtar* 1924, 73.2 (*Ankaŭ J. ~is°* {fariĝis} *viktimo de la ruza malamiko*).

fal/ [1922] **~i 3** (mil.) (morti en batalo) Wicke *Galero 1922*, 9 ([la oficiro] *~is per kuglo apud T.*). ‖ RIM. Same en DE *er fiel durch eine Kugel* kaj Nl.

falang/ [1910] **~o 1** (hist.) (mil.) (Macedonia taĉmento de lancistoj) B *VdE 1910*.

falang/ [1904] **~o 2** (mil.) Z *EG 1904* (Phalanx); B *VdE 1910*; OA 2-1914 (phalange | phalanx | Phalanx).

falang/ [1904] **~o 3** (anat.) Z *EG 1904* (Phalanx); OA 2-1914 (phalange | phalanx | Fingerglied).

falbal/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 216b (фалбала), *MV* (Falbel), *UV*.

falĉ/ [1889] **~i** Z *RE* 81b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 139b (покос - subst.: **1** Tempo por falĉado. **2** Loko (herbejo) falĉata). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*. **~ilo** Z *RE* 81a, *MV*, *UV*.

fald/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 182a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 182a, 216b. ‖ **~ebla** Butin *ET* 1920-07-05, 4b (*~eblaj seĝoj*). ‖ **dis~ita** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*dis~itaj flugiloj* [de birdoj]). **mal~i** Beau *EFr 1903*. **re~i** Melck *FlandLit 1904*, 15 ([li] *re~as siajn manikojn*).

Falern/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

falk/ [1889] **~o** (rabobirdo) Z *RE* 188b, *MV*, *UV*; Melck *FlandLit 1904*, 14 (*La viro malfermis okulojn kvazaŭ ia ~o*).

Falkland/ [1967] **~oj** (insularo) But *EEn 1967*, 444a.

fals/ [1889] **~i** Z *RE* 137a, 216b, *MV*; *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 216b (malvera, ~ita); Doré *Flut 1907*, 10 (*~a* [muzika] *noto*). **~o** Stank *Viv 1896*, 24 (*la tuta ~o estis nun kvazaŭ sur la manplato*). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*. **~aĵo** Z *RE* 137b. **~into** Beau *EFr 1903*. **~ita** Z *RE* 216b (malvera, ~a).

falsifikaci/ [1896] **~o** (ark., *fals/aĵ/o*) *LI* Jan. 1896, 5 ([„Nova Eo“,] *~o de s-ro N.*).

falt/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*); *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

falun/ [1910] **~o** (geol.) Rob *EFr 1910*.

falv/ [1956] **~a** *NLR* Mar. 1956 [v] (flaveta, pergamenkolora).

fam/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 16-17 (*la ~o rakontis, ke antaŭe li estis terura sovaĝulo*); Z *RE* 98a, 184b, 184b (*havi la ~on*), 202b, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v] (Rygte); Z *UV*, *Ham 1894*, 106 (*La ~o multe gloris vin*). ‖ **~ekonata** Luyk *Iŝtar* 1924, 69.2 (*Jaŝabo, ~ekonata Dedanano*).

famili/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 26 (*Mirinda estas la historio de lia ~o*); Einst *Plen 1888*, 24 (*la granda ~o de la popoloj de la globo*), 24 (*Junajn geedzojn* [...] *gratulas ~o Mayer*); Z *RE* 180a (семейство, семья), 216b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 13 [g]; Z *RE* 216b (senceremonia). ‖ **~aro** Einst *Plen 1888*, 14 [g] (trad. per *Familienregister*, «familia registro»). **~estro** *Cion 1926*, 9.

familiar/ [1888] **~a** Z *DL* 42 (*ni estu pli ~a unu kun la dua*°; vortkategorio ne sendube deduktebla), *EG 1904* (familiär); OA 2-1914. ‖ **~e** Z *DL* 42 (*mi ricevas tian saman senton, se vi parolas al mi ~e*).

fanatik/ [1889] **~a** Z *RE* 65b, 216b, *E-isto* Nov. 1889, 4 (*en ~a obstineco*); Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~o** (~eco) Z *RE* 65b; Jon *ESv 1893*, 58. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ulo** Z *RE* 65b, *EG 1904*. ‖ Kp. *fanatism/*.

fanatism/ [1889] Wahl *Princ 1889*, 11 (*La alveturo Kaŭkazon estas ankaŭ rezultato de lia romanta ~o*). ‖ Kp. *fanatik/*.

fand/ [1889] **~i** Z *RE* 90a, 133b, 191b (kun~i), 203a (fluidigi), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 33a (*forno ~a*), 226a (*fero ~*). **~o** Z *RE* 124b. ‖ **~aĵa** Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*~aĵa sagoforma kloŝejo*). **~aĵo** Z *RE* 184a. **~ejo** Z *RE* 90a. ‖ **~fera** Abes *LI* Sep. 1899, 29 (*~feraj tuboj de egala diametro*). **~majstro** Z *Adr 1899*, 7 (*inĝeniero, ~majstro de la Transkaspia fervojo*). ‖ **dis~i** Waś *LI* Feb. 1896, 24 (*virinoj dis~as vakson aŭ plumbon*). **kun~i** Z *RE* 184a, 191b (~i). **kun~iĝo** Z *RE* 184a. **kun~o** Z *RE* 184a. ‖ **braz~isto** (tek.) Minor *EDe 1924*. **liter~isto** Lengy Jan. *LI* 05, 4 (*Jam almenaŭ kvin liter~istoj en Parizo posedas e-ajn sursignitajn literojn!*).

fanfar/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

fanfaron/ [1889] **~i** Z *RE* 218b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 108 (*la deziro kaj la devo / Fariĝas nur sopiro ~a*).

fantast/ [1898: *~a*] **~o** (lit.) ‖ **~a 1** (ark. en la senco de *fantazia*) Bar *LernHu 1898*, 65 (*buduar-*

eto, kies tamen elvido [aspekto] *estis iom ~a*). **~a 2** (lit.) War *GD 1957*.

fantastik/ [1905] **~a** Stell *LI LitAld 1905*, 8 (*sur ankoraŭ flama horizonto desegniĝis profilo de tiu ~a roko*).

fantazi/ [1888: *~a*, *~i*] **~o** G *Blov 1888*, 6 (*tiuĉi feliĉa penso* [...] *multe plaĉis al la romana ~o de Mario*), 7 (*teruraj sonĝaj ~oj ĉiuminute ŝin vekadis*), 17 (*la silentado de la juna huzaro*° *vekadis ŝian sciemon kaj ~on*); Z *RE* 216b; Jon *ESv 1893*, 58; Z *Ham 1894*, 107 ([imagi ion] *en pura ~o*); OA 1-1909. ‖ **~a** (kp. en tiu senco ark. *fantasta*°) Z *DL* 14 (*danke la ~an punkton de l' voĉdono*), *Ald 1888*, 15 (*Mi ripete turnas la okulojn de l' amikoj sur tiun ĉi punkton, ŝajne ~an, sed efektive tre gravan*); Zakr *LI* Okt. 1898, 158 (*~a revo*); Z *Ham 1894*, 110 [= *Ham* ²*1902*, 141.34] (*Ŝi tie plektis ~ajn kronojn el plej diversaj floroj*). **~i** Z *DL* 6 (*mi esperas, ke* [...] *la leganto vidos, ke mi ne ~as*). ‖ **~ado** (deliro) G *Blov 1888*, 13 (*Li* [...] *trovis ŝin malsanan je l' ~ado*), (*Mario* [...], *en senĉesa ~ado, elrakontis ŝian*° *sekreton*). **~eco** Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b (*sufokitaj urboj - ĉio estas droninta en ia malbela ~eco*). ‖ **lia~e** Lamb *LI* Dec. 1905, [525] (*La Ciklopo* [...] *aliformiĝas lia~e je vulkano tre alta*).

fant/ [1954] **~o** (en kartludoj) *PVS 1954*.

fantom/ [1889] **~o** Z *RE* 151b, 152b, *MV* (Gespenst), *UV*, *Ham 1894*, 6 (*Nun vizitadas nokte nian gardon / Terura la ~o*); Beau *LI* Jan. 1896, [1] (*l.i. ne estas ~o*); *LI* Apr. 1896, 59 (*la malnovaj ~oj de reformado*). ‖ Kp. *spirito*. ‖ **~aro** Wicke *Galero 1922*, 17. **~eca** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*Imagojn ~ecajn ni devas konkretigi*).

far/ [1887] **~i 1** (verbo) Z *UL* 20 (*kian vizaĝon vi ~os post la ricevo de mia letero*), [v], *DL* 4 (*Ĉiuj respondoj ~os unu libron*), 9 (*Mi ne volus ~i ian premon sur la juĝo de l' publiko*), 10 (*provi praktike (kion ~i estas tre facile), ĉu la lingvo* [...] *taŭgas*), 10 (*ĉu oni ne povus ~i ĝin ankoraŭ pli komprenebla*), 11 (*oni min helpu forigi la erarojn, kiujn mi ~is*), 17 (*Sesdek minutoj ~as unu horon*), 24 (*ĉio, kion li ~as, estas tute leĝa*), 30 (*la brula suno ~as el ili negrojn*), 31 (*Ĝi intence ~is sin tiel longa*), 40 (*La profesoroj ~is min profesoro*), 40 (*Mi el nenio ~as al mi ĉagrenon!*), 46 (*li ~is, kiel li ĝemus*), *Ald 1888*, 2 (*~i* {aranĝi} *internacian kongreson*), 13 (*Mi ~os, kion mi povos*), *RE* 7a (*nenion ~i*), 83a (*~i signon de kruco*), 94b, 102b, 114a, 115b, 118a (*~i donacon*), 118a (*~i komplezon*), 119a, 120b (*~i eraron*), 134b (*~i malbone*), 144b (*~i monaĥon*), 150a (*mi certe ~os*), 158b (produkti), 167a (*~i kalkulon*), 169a (*~i kalkulon*), 170b (*~i juĝon*), 179a (*~i Diservadon*; ~i meson), 179a (*~i meson*; ~i Diservadon), 187b, 190a, 192a (pretigi), 210a (*~i servon*), 213b (*~i servon*), 214b (aranĝi, konstrui), 216a, 219b (*~i nuban vizaĝon*), 225a (fliki, rebonigi), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *DL* 24 (*La leĝeco de lia ~o ne estas por mi malcerta*), 47 (*Post la ~o venas saĝo*); Einst *Plen 1888*, 23 (*La penso antaŭas al la ~o*); Z *RE* 46a (ago), 137a (*heroa ~o*), *Ham 1894*, 72.2 (*Al ~o sin jam tiras la glaseto* [de veneno]), 109 ([agi] *per ~oj / Pli ol per nudaj vortoj*), 114 (*ofendo per ~oj*). ‖ **~adi 1** (ark., *agi*) Z *DL* 12 (*estus nepardoneble ~adi laŭ la propra decido de unu homo*), *Ald 1888*, 17 (*se ĉiuj amikoj* [...] *anstataŭ paroladi* ~ados*, tiam vi baldaŭ vidos, ke la tuta indiferenta amaso aliĝis jam al la afero*). **2** (ade ~i) G *Blov 1888*, 5 (*ili* [...] *~adis multoblajn projektojn*). **~ado** (ark., *ago*) Z *DL* 29 (*Kio vin interesas mia ~ado?*), 29 (*La vorton „met“ ni uzas tian*°*, kian*° *ni volas esprimi ian ~adon*); G *EPl 1916*. **~aĵo** G *EPl 1916*. **~anta** Z *UL* 37 [g], *UL* Yı *1888*, 44 [v]. **~ante** Z *UL* 37 [g]. **~anto** Z *RE* 46a; G *EPl 1916*. **~ata** Z *UL* 38 [g], *DL* 22 (*Kiaj vortoj povas esti ~ataj el la vortoj: „ia“,* [...] *„iu“?*), *UL* Yı *1888*, 45 [v]. **~ebla** G *EPl 1916*. **~ema** Z *RE* 46a. **~emeco** Z *E-isto* Jan. 1890, 27b (*Via ~emeco estus multe pli utila por nia afero*). **~igi** G *EPl 1916*. **~iĝi** Z *UL* 19 (*Dio diris: estu lumo; kaj ~iĝis lumo*), 20 (*kaj ~iĝis tiel*), [v], *Schl 1887*, 120 (*materialo, kiu jam per si mem ~iĝis internacia*), *DL* 6 (*ĝi ~iĝos tute sendependa de ia aparta persono*), 11 (*la lingvo* [...] *el* internacia *~iĝu* tutmonda), 14 (*la lingvo internacia ~iĝis tutmonda*), 37 (*kiel ĝi povus* [...] *~iĝi propra sinjoro*); G *Blov 1888*, 12 (*ni rigardos, kio ĉe ili ~iĝas*), 21 (*vi ne scias kio ~iĝis kun via*

bedaŭrinda edzino?); Z *RE* 45b, 95b (*~iĝi malprofunda*), 158b (okazi), 179b, 193a (stariĝi), 194a, *MV* 22, *UV*, *Ham 1894*, 105 (*Kio ~iĝis°* [okazis]*? Kiel? Povas esti, / Ke ĉio estas trompo?*). **~iĝinte** Z *DL* 10 (*La lingvo multe* [...] perdus*, ~iĝinte tute ne komprenebla*). **~iĝo** Z *RE* 158b; Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*mi estas kontraŭ tia ~iĝo°* {plano, projekto} [krei Eo-akademion]). **~inta** Z *UL* 37 [g], *DL* 20 (*La formojn kunmetitajn (ekzemple: mi ~adas, mi estis ~inta* [...]*) – oni devas uzi sole tian°*), *UL* YI *1888*, 52 [v]. **~isto** (heroo) Z *DL* 39 (*ĉu tie batalis la malnovaj ~istoj?*), *Ham 1894*, 112 (*~isto de pendingoj* [pendumilo]); G *EPl 1916*. **~ita** Z *UL* 38 [g], *DL* 10 (*vortaro* [...] *~ita el radikoj Sanskritaj*), 47 (*al lia vivo estis ~ita fino*), *Ald 1888*, 3 (*personoj, el kiuj estis ~ita* {konsistis} *la komitato*), *UL* YI *1888*, 52 [v]. **~itaĵo** Z *Ifig 1908*, 11 (*Malgranda ~itaĵo malaperas / Ĉe la rigardo, kiom fari restas*). **~onta** Z *UL* 38 [g], *UL* YI *1888*, 57 [v]. **~ota** Z *UL* 38 [g], *UL* YI *1888*, 58 [v]. ‖ **~vorto** (verbo) Z *DL* 29 (kalkeo de ark. DE *Tu|wort*, verbo). ‖ **al~i** (ark., *adapt/*) Z *RE* 152b, 153a (alagordi); Beau *EFr 1903* (adapter). **al~o** Beau *EFr 1903* (adaptation). **de~i** (liberiĝi) *RE* 124a (*sin de~i*). **dis~i** Z *RE* 167a, 170a. **el~adi** Z *Ham 1894*, 107 (*kun ĉevalo sia e~adis / Li tiel miregindajn artifikojn*), **el~i** Z *RE* 26a (ellabori, prepari), 123a. **en~i** Z *RE* 23b (enartikigi; вправлять). **je~i** Lib *LernLv 1889*, 44 (*mi je~is / Koroneton° de semingoj*). **mal~anto** Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*Don Kiĥoto de Manĉujo°* {Manĉo}*, la mal~anto de ofendoj kaj senjustaĵoj*). **re~ebla** Z *Ham 1894*, 11 (*la leĝoj de naturo / Ne estas re~eblaj!*). **re~i** Marig *LernIt 1890*, 35 (*Malpli ol nenion verkante vi ~as, / Se via verko ne homojn re~as*). **tra~i** Z *RE* 158a. **tra~o** Z *RE* 158a.

‖ **A-K** ‖ **arte~ita** Borel *GermE* Apr. 1905, 40b (*movado por enkonduko de internacia arte~ita lingvo*). **bier~isto** Z *RE* 133a. **bon~ado** Z *Ifig 1908*, 14 (*al la reg' por lia bon~ado / Mi donos bonajn vortojn*). **bon~anto** Z *E-isto* Nov. 1889, 3 (*nekonata bon~anto*). **bon~ema** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*bon~ema lutro portis nutron*). **bon~i** Z *RE* 8b (favori), 9a. **bon~into** Luyk *Iŝtar* 1924, 35.4 (*animoj de eminentaj, homaj ~farintoj*). **bon~o** Einst *Plen 1888*, 34 (*diaboleto°* {diableto sen -o-} *verŝadis al li kelkajn ajmerojn°* {sitelojn} *da malvarma akvo super la kapon, pro°* {por} *vidi, ke la bapto estu efektive freŝiga bon~o*); Z *Ifig 1908*, 17 (*Vin benas la bon~o, ne la gasto*). **brand~ado** Z *RE* 17b, *Adr 1896 fol. 1*, 7. **brand~ejo** Beau *EFr 1903*. **brand~isto** Ender *E-isto* Maj. 1894, 95 [r] (*Brand~isto-teĥnologo* [...] *serĉas* [labor-] *lokon*); Beau *EFr 1903*. **ĉapel~isto** *JarL SAT* 1923, 49. **ĉar~isto** Boi *PVE 1910*. **gest~ado** Boi *PVE 1910* (→ *gesto*). **glav~isto** Z *EG 1904*. **grand~o** Z *Ham 1894*, 23 (*pafilegoj al la mondo / Anoncas la grand~on de la reĝo*).

‖ **L-Z** ‖ **man~ita** Z *RE* 174a. **mirind~a** Z *RE* 226a. **mon~isto** Z *DL* 40. **nelaŭ~ita** Majn *Manf 1891*, 5 (*larmoj de sincera, nelaŭ~ita°* {nur ŝajnigita} *malĝojo*). **nenion~anto** Z *RE* 37a (parazito; дармоѣдъ). **pelt~ado** Z *EG 1904*. **pento~i** Beau *Preĝ 1893*, 15 (*mi decidas* […] *pent~i*). ‖ **sap~anto** Z *RE* 100b. **silk~a** Z *RE* 227b (*silk~a raŭpo*). **suker~ado** Z *RE* 177a. **vers~ado** Z *RE* 194b. **vort~ado** Z *Ald 1888*, 7.

Far/ [1910] **~o 2** (urbo en Portugalio) M, S *PropN 1910*.

Fara/ [1906] **~o** (hist.) (ark., *faraono*) Mott *EEn 1906* (Pharaoh).

faradiz/ [1916] **~i** G *EPl 1916*.

farandol/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

faraon/ [1893] **~o** (hist.) (kp. ark. *Farao°*) Goldb *E-isto* Apr. 1893, 57a (*Jam estas plena la festeno /* [...] */ En la palac' de l'~*o); Waś *LI* Jan. 1896, 3 (*En Egiptujo, en tempoj de tebaj ≈oj*); G *EPl 1916* (≈o).

farb/ [1910] **~o** (antaŭe *kolor/il/o*[Z], *kolor/ig/il/o*, *kolor/aĵ/o*) B *VdE 1910*; Diett *Gold 1921*, 52#16; OA 4-1929 (oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de GM, vd. BK 2.1, ĉap. OA 4); OA 8-1974 (*~o el minio*). ‖ **~poto** Diett *Gold 1921*, 52#18. ‖ **blanke~ita** OA 8-1974 (en la dif. de → *farb*; *blanke~ita kradaĵo*).

farĉ/ [1910] **~o** (kuir.) B *VdE 1910*; G *EPl 1916*; OA 9-2007. ‖ **~i** Z *ER 1909* (начинять; baza formo); B *VdE 1910*; G *EPl 1916* (baza formo); OA 9-2007 (*~i anseron per prunoj kaj pomoj*; *~i tomatojn*). ‖ **~ita** B *VdE 1910* (*~ita brasiko*); Z *1 FA-1923* (*Tri tutaj rostitaj bovoj, ~itaj per anasoj kaj kokinoj*); OA 9-2007 (en la dif. de *farĉ*; *~itaj terpomoj*).

faring/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 31b, *MV*, *UV*.

faringit/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

faris/ [1916] **~o** (hist.) (araba kavaliero) G *EPl 1916* (farys).

farise/ [1908] **~o** (reli.) (antaŭe *farizeo*° kun -z-) Z *Rab 1908*, 71,31 (*Ho, vi ~oj, falsistoj de la vero*); GM *EFr 1910* (apud *farizeo*).

farize/ [1906] **~o** (reli.) (ark., *fariseo* kun -s-) Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (apud *fariseo*); G *EPl 1916*.

farizeism/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (faryzeizm k.a.).

farm/ [1889] **~i** (jur.) Z *RE* 4b, *MV*, *UV*; GM *EFr 1910* (prendre à ferme); G *EPl 1916* (dzierżawić, arendować; ambaŭ jur.). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (*~a pago*); *Cion 1926*, 11 (*la domoj kaj la ~aj konstruaĵoj*). **~o** Jon *ESv 1893*, 58; G *EPl 1916* (dzierżawa, arenda°; ambaŭ jur.); *Cion 1926*, 7 (*La akvo* [...] *fluas* [...] *tra kanaloj kaj tuboj al la ~oj*). ‖ **~ado** *Cion 1926*, [5] (*ŝancoj por* [...] *lakteja ~ado*; *intensa ~ado* [terkulturado]), 8 (*individua ~ado* [kontraste al kooperativa]), 9 (*~ado intensiva* [kp. *intensa*]), 10 (*La samaj formoj kaj la samaj objektoj de ~ado*), 14 (*la lokaj kondiĉoj de ~ado*). **~anto** Z *Ham 1894*, 114 (*ĉiuj liaj administratoroj° kaj ~antoj ne donas al li el ĉiuj liaj bienoj* [...]). **~igi** GM *EFr 1910* (donner à ferme); G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*. **~ulo** GM *EFr 1910* (~opreninto; fermier) ‖ ~**bieno** GM *EFr 1910* (la ferme); G *EPl 1916* (farma, ferma, folwark k.a.). **~pago** G *EPl 1916*. **~opreninto** GM *EFr 1910* (~ulo).

farmac/ [1890: *~isto*] **~isto** (ark., *farmaci/-ist/o*) G *Kond 1890*, 29 (*Sekve vi volas, Zeŭs, ke tiu-ĉi*° {tiu ĉi, sen streketo} *~isto*° [Asklepio] *sidu super mi*).

farmaci/ [1896] **~o** Z *Adr 1896*, 22 (*provizoro° de ~o*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~isto** (antaŭe *farmac/ist/o*°) Z *Adr 1896*, 6, 12; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Medicina E-ista Grupo* […] *(por Kuracistoj kaj ≈istoj)*); *JarL UEA* Maj. 1910, 65, 78. ‖ **~ejo** G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*.

farmakognozi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

farmakologi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

farmakope/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

Faro/ [1967] **~oj** (insularo) But *EEn 1967*, 444a.

fars/ [1904] **~o** (teatr.) Z *EG 1904* (Farce; pron. *fars*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~isto**, **~ulo** G *EPl 1916*.

fart/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 29 (*Kiel vi ~as?*), 41 (*La instruitulo ~is tute ne bone*); G *Blov 1888*, 13 (*nun ŝi ~as pli bone*); Z *RE* 139a, *MV* (baza formo), *UV*, *Ham 1894*, 114 (*Kiel vi ~as, plej estiminda princo?*). ‖ **~o** Z *DL* 35 (*Vi kredeble nenian*° *pensis, ke vi vidos min ian*° *en tia bona ~o!*), *MV* (derivaĵo), *UV*.

farun/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 100a, *MV*, *Adr 1896 fol. 1*, 8 (*muelejo por ~o kaj milio*), *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 74a (*bulo ~a*; клецка, nun клёцка, «knedliko, knelo»). ‖ **~igebla** *PV 1930* ([la] *grajnoj* [de → maizo] *estas manĝeblaj kaj ~igeblaj*). **sen~a** War *GD 1957* (*sen~a flano*).

fasad/ [1904] **~o** (arki.) (antaŭe *antaŭa flanko*, ark. *facad/o*°) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*li haltis antaŭ domo kun alta ~o*); OA 1-1909; Lidovec *Simb* 1910, 360 (*La domo havis nelarĝan ~on*); Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2 (*~o, konstruita plejparte el poluritaj granitblokoj*); *PV 1934*.

fask/ [1889] **~o** Z *RE* 163a, *MV*, *UV*. ‖ **~eto** Z *RE* 164a. ‖ **branĉo~o** Boi *Perd 1904*, 5 ([la sorĉistino]) *kolektas lignon por fari el ĝi branĉo~on*). **fe~o** (bot.) War *GD 1957*. **har~o** *EB 1979*, 35#6 (harligo). **har~obendo** *EB 1979*, 35#7. **har~o-**

peruko (hist.) *EB 1979*, 35#5. **spik~o** GM *EFr 1910*.

fason/ [1889] **~o** Z *RE* 217a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 58; Z *UV*; B *VdE 1910* (*~o de jupo, de ĉapelo*).

fast/ [1889] **~i** Z *RE* 32b, 144b, *MV*, *UV*; Johan *EKato* Dec. 1903, 20 ([li] *~is kvardek tagojn*). ‖ **~o** Z *RE* 15a (*granda ~o*), 101b (*komenco de l' granda ~o*), 144b, 166b (*fini la ~on*; dufoje); Jezerski *E-isto* Maj. 1894, 94 (*Tri objektoj estas* [...] *neelporteblaj: ~o por riĉuloj,* [...]). ‖ **mal~a** Z *RE* 183a. ‖ **antaŭ~o** Z *RE* 199a.

faŝist/ [1928] **~o** (pol.) Barth *Ludo 1928*, 14 (*militece vestitaj ~oj*). ‖ **~a** Barth *Ludo 1928*, 13 (*restarigi la monarkion per~aj* […] *metodoj*).

faŝonabl/ [1895] **~a** (ark.) *LI* Dec. 1895, 5 (*vizito en Jalta°, la „~a"°* {laŭmoda} *urbeto sur* Krim).

fat/ [1903: *~a*] **~o 1** (*fatal/o*) Seab *PtRak 1959*. ‖ **~a** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*arbo ~a, pomarbo de malobeado al Savulo*).

fat/ [1959] **~o 2** (muz.) (ark., *fad/o*) Seab *PtRak 1959* (*Portugala popola muzikaĵo, kiun oni kutime ludas per gitaro*).

Fatah/ [1893] [**~o**] (reli.) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*Ali* [...] *ekparolis la ~*).

fatal/ [1888: *~a*] **~o** Z *RE* 173b; Boi *Perd 1904*, 6 (*Ĉu la filon de la reĝo forrabis la ~o?*); Z *Rab 1908*, 30.22 (*Ne timu morton nek danĝeron, ĉar super ni reĝas neŝanĝebla ~o*), 140.10 (*mi kontraŭstaras al la tirano ~o*); OA 1-1909; Luyk *Iŝtar* 1924, 32.3 (*Stranga, nekomprenebla ~o*). ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 33 (*kanto ~a kun melodio ankoraŭ pli ~a*); Z *RE* 173b (роковой); Beau *EFr 1903* (baza formo); Mott *EEn 1906* (baza formo). **~e** Z *Ifig 1908*, 18 ([se via gento estas] *~e tute estingita*). ‖ **~aĵo** Wicke *Galero 1922*, 14 (*profeto de ~aĵoj*). ‖ RIM. **1** Baza vortkategorio ne sendube deduktebla; laŭ OA 1-1909 *~o*, laŭ Beau *EFr 1903* kaj Mott *EEn 1906 ~a*. **2** Kp. *fatalismo*.

fatalism/ [1903] **~o** (filoz.) Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

fatamorgan/ [1934] **~o** *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

faŭk/ [1889] **~o** Z *RE* 63a, *MV*, *UV*.

faŭn/ [1894] **~o** (mit.) Z *Ham 1894*, 72 [= [2]*1902*, 92.2] (*La leono tamen mortis, / kaj nun regas ... ĝusta ~o*).

Faŭst/ [1896] **~o** (lit.) Stank *Viv 1896*, 19 (*tenoro°* {tenorulo} *ekkantis* [...] *belegan arion de Zibel el ~o*).

fav/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 129a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 129a; Mott *EEn 1906*. ‖ **~ulo** Beau *EFr 1903* (*(un)* teigneux); Mott *EEn 1906*.

favel/ [1990] **~o** (mizerkvartalo *favela*) *Monat* 1990/1, 8.

favor/ [1889] **~a** Z *RE* 9a (dufoje), 142b, 170a, *MV*; *UV*; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 70 ([Lia] *aŭdantaro, iom skeptika en la komenco, rapide fariĝis simpatia kaj ~a*). ‖ **~i** Z *RE* 8b (bonfari; plia fojo), 40a, 48a (жаловать, nobeligi), 140a. **~o** Z *RE* 9a, 96b; *LI* Apr. 1896, 55 ([kongreso] *sub la ~o°* [protekto] *de l' granda princo S. A.*); *FrazL 1903*, 2 ([Mia edzino] *devas ĝui la samajn ~ojn* [prezajn avantaĝojn] *kiel mi* [pro mia membrokarto]); Mott *EEn 1906*. ‖ **~aĵo** (ark., *avantaĝo*) *Cion 1926*, 6 (*~aĵo° de vidpunkto agrikultura*). **~ato** Z *RE* 24a (*tempa ~ato*; временщикъ), 92a, 105a, *Ifig 1908*, 18 (*estis* [Tantalo] *plej granda ~ato / De la diaro*); Luyk *Iŝtar* 1924, 53.7 (*~ato de la tuta domanaro*). **~igi** Z *RE* 40a (bonigi), 208b, 211b (*~igi per belaj vortoj*), *Majn 1889-3* (*Se ni povus ~igi la grandan princon por nia afero*). **~iĝi** Z *RE* 185b, 211b (kompati). ‖ **~kora** Z *Ifig 1908*, 10 (*la reĝo* […] *nun sub via efikado / Fariĝis ankaŭ mola, ~kora*); Luyk *Iŝtar* 1924, 62.1 (*la Eternulo estas Dio, potenca kaj ~kora*). **~koreco** Luyk *Iŝtar* 1924, 47.3 (*vi aŭdas garantiaĵon de la ~koreco de Dio al senmeritulo* [nome krion de bebo]). ‖ **mal~o** Z *RE* 109b, 120a; Mott *EEn 1906*.

faz/ [1903] **~o** (astr.) Beau *EFr 1903* (phase); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

fazan/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 216b (фазанъ, kun -z- / -з-), *MV*; G *Kond 1890*, 16 (*Tiu ~o jam*

turnis {vekis} *mian atenton*); Z *UV*. ‖ **~ejo** Beau *EFr 1903* (faisanderie); Mott *EEn 1906*.

fazeol/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (haricot).

fe/ [1893: *~ino*] (mit.) **~o** Wü *EV 1930*; War *GD 1957*. ‖ **~a** Wü *EV 1930* (plusendas al *fe/in/a*). ‖ **~aĵo** Wü *EV 1930*; War *GD 1957*. **~aro** Wü *EV 1930*. **~ina** Wü *EV 1930*. **~inejo** Wü *EV 1930* (sin. *~inujo*). **~ino** Z *UV*, *FE 1894*, 2, 4, 11, 13, 15.6 (*ĉar tio ĉi estis ~ino, kiu prenis sur sin la formon de malriĉa vilaĝa virino*) k.a.; Beau *EFr 1903* (*fein, fée*; kontraŭ *UV* kiel radikvorto inter *federalism* kaj *fel*); Z *EG 1904* (same: fein-o, Fee); Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*≈inoj* [niaj oreloj] *estas*); Milho *Cindr 1907*, [8] (*bona maljuna ≈ino* [kialo por la mj. ne evidenta]). **~inujo** Wü *EV 1930* (sin. *~inejo*, t.e. *fantazia lando de l' feinoj*). ‖ **~fasko** (bot.) War *GD 1957*. **~inrakonto** Wü *EV 1930*; War *GD 1957* (sin. *ferakonto*). **~rakonto** Wü *EV 1930* (plusendas al *feinrakonto*); War *GD 1957* (sin. *feinrakonto*).

Feb/ [1894] **~o** (mit.) (alnomo de Apolo) Z *Ham 1894*, 69.1 (*Jam tridek fojojn finis ~o hela / La jaran kuron tra la voj' ĉiela*); Kof *Ili 1895*, 4 (*Tiel preĝante li diris, atentis lin ~o Apolo*).

febr/ [1888] **~o** (med.) G *Blov 1888*, 14 (*ŝi timis, ke ŝia ~o povus reveni*); Z *RE* 34a (горячка), 90a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Cseh *Post* 1936-08-22, 160 (*la sukceso* [...] *instigis la poeton al ~a verkado*). ‖ **~ulo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **vund~o** (med.) Wicke *Galero 1922*, 10.

Februar/ [1887] **~o** Z *Majn 87-2* (*ĉirkaŭ la monato* [...] *~o*), *DL* 17 (*La dudeka de ~o*), *RE* 217a, *MV*, *UV*. ‖ RIM. Pri la uskleco de monatonomoj vd. la ĉap. *Lingvaj Notoj*. ‖ **~a** Beau *Sint 1901*, 18 (*En la numero ~a de l'*Espérantiste).

feĉ/ [1889] **~o** Z *MV* (Hefen {legu: Hefe}); *UV*.

feder/ [1906] **~i** (pol.) Mott *EEn 1906*; Wü *EV 1930*; OKA 7, 1967-06-20 [Aktoj I, p. 73] (*c) Apud la oficialaj substantivoj* federacio *(svisa federacio°* {konfederacio}*), ... estas toleratajla pli simplaj verboj:* federi*,* [...] *(federi societojn,* [...]); OA 8-1974 (*II.A.3. La pli simplaj verboj* federi *kaj* riveli *estas oficialigitaj apud la jam oficialaj substantivoj* federacio *kaj* revelacio). ‖ **~a** Mott *EEn 1906*. **~o** Mott *EEn 1906* (apud *federacio*).

Fedon/ [1895] **~o** (amiko de Sokrato) Ger *Fant 1895*, 9, [13].

federaci/ [1903] **~o** (pol.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. ‖ Kp. *feder/i* kaj *konfederaci/o*.

federal/ [1906] **~a** (pol.) Mott *EEn 1906*; *JarL UEA* Maj. 1910, 60 (*~a oficisto* [en Bern (Svisujo)]); R 1989.

federalism/ [1903] **~o** (pol.) Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

federativ/ [1989*] **~a** R 1989.

Fedr/ [1930] **~o** (mit.) (virina nomo) Wü *EV 1930* (Phädra).

fek/ [1912] **~i** (antaŭe *defek/i°*) Dueh *EDk 1912*; Wü *EV 1930*; OA 9-2007 (*li ~as en la necesejo*; *la hundo ~is*). ‖ **~a** War *GD 1957*. **~o** War *GD 1957*; OA 9-2007 (~aĵo). ‖ **~ado** War *GD 1957*. **~aĵo** Wü *EV 1930*; War *GD 1957*; OA 9-2007 (~o). ‖ **~seĝo** War *GD 1957*. **~vorto** War *GD 1957* (gros mot, mot ordurier). ‖ **muŝ~aĵo** Wü *EV 1930*.

fekul/ [1911] **~o** (ark., *tuber-amel/o*) GM *Usuel EFr 1911*.

fel/ [1889] **~o** Z *RE* 76a, 82a (*~o de marursidoj*), 101b, 117a (*ŝafa ~o*), 228a, *MV*, *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 59.2 (*kovrilo el cervaj ~oj*). ‖ **~a** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*~aj ĉapoj* [*laŭ kaŭkazo-azia kutimo*]). ‖ **~sako** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*Eolo* [...] *post unumonata gastado donas al* [Uliso]) *~sakon*). ‖ **de~isto** Z *RE* 49a (живодеръ); Mott *EEn 1906*. **sen~igejo** Z *GVGE 1894*, [3b], *Rab 1908*, 26.17 (*genio, kiu povus reformi la mondon, forputris ja en la sen~igejo*). **sen~igi** Z *GVGE 1894*, 4a (abbalgen). ‖ **kastor~o** Straat *ENl 1933*. **leon~o** Desh *Avent 1907*, 5 (*ŝildoj el leon~o*). **ŝaf~o** Z *RE* 96a. **ŝafid~o** Z *RE* 6a.

felah/ [1916] **~o** (antaŭe *felaĥo* kun -ĥ-) G *EPl 1916* (fellah); FL *EnE 1921*, 105a (fellah); Wü *EV 1930* (Fellah *(ägypt. Bauer)*; **~oj**, Fellachen

[pron. -ĥ-]); War *GD 1957* (fellah); Kondr *GVER* 2017-05-23 (феллáх [pron. -ĥ-]). ‖ **~a** Kondr *GVER* 2017-05-23.

felaĥ/ [1896] **~o** (kp. *felaho* kun -h-) Gar 1896, 8 (*Kaj tiu ĉi malfeliĉa ~o (li havas egiptan uniformon)*); *Cion 1926*, 9 (*danĝero morta por la arabaj ~oj* [en Palestino]).

feliĉ/ [1887] **~a 1** (plena de ĝojo, kontento) Z *UL* [v], Z *Schl 1887*, 121 (*en kiu ajn formo l'homaro ĝin havos, mi estos kontenta kaj ~a*), *DL* 21 (*mi estus pli ~a, se mi estus pli diligenta*), 30 (*Por esti ~a, oni devas esti antaŭ ĉio kontenta je sia sorto*), *Ald 1888*, 15 (*~aj rezultatoj*); G *Blov 1888*, 6 (*~a penso*); Z *RE* 9a (bona), 9b, 198b, *MV* 22, *UV*, *FE 1894*, 13, 20.10 (*Se mi estus sana, mi estus ~a*) k.a. ‖ **~e** Z *Ald 1888*, 10 (*la vortoj ~e kreitaj restos kaj eniros en la lingvon*); G *Blov 1888*, 13 (*La tago pasis ~e*); Z *RE* 8b (*vivi ~e*). **~o** Z *DL* 35 (*Mi havis ~on de l' tago, kian° mi estis ĉe vi la lastan fojon*); G *Blov 1888*, 5 (*la volo de la senkompataj gepatroj baras nian ~on*); Z *RE* 198b, *Ham 1894*, 70.13 (*de eterne sur la tera vojo / Kutimis amo kun ~o iri*), *FE 1894*, 29.7 (*Mi sopiras je mia perdita ~o (aŭ: mian perditan ~on)*), 42.2 (*Mal~o ofte kunigas la homojn, kaj ~o ofte disigas ilin*). ‖ **~eco** Einst *Plen 1888*, 33 (*nenio tie ĉi malordas la senton de ~eco*); Mott *EEn 1906*. **~ega** Einst *Plen 1888*, 33 (*tiu ĉi ridetas kiel ~ega*); Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*Egipto°* {Egiptio} [...] *memoris* [...] *teron ~egan*); Mott *EEn 1906*. **~ego** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~egeco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~egulo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~eto** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*Jesuo, pro kompatemo, ĉiujare donas tian ~eton*). **~ulo** Z *Ham 1894*, 111 (*la mondo de la ~uloj* [la ĉielo, la paradizo]); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~kora** Luyk *Iŝtar* 1924, 38.1 (*~koraj infanoj ludis sur la herbejo*). ‖ **mal~a** Z *DL* 17 (*niaj mal~aj fratoj*), 46 (*La mal~a ombro!*), 46 (*mal~a vivo*); G *Blov 1888*, 19 (*mi plej mal~a kreitaĵo*); Z *RE* 13b, 111a, *Ham 1894*, 111 (*La mal~a* [dronantino]), *FE 1894*, 13.3 (*mal~a infano*), 17.2 (*mal~a knabino*), 33.7 (*Li sentis sin* […] *mal~a*). **mal~e** Z *Ald 1888*, 10 (*La vortoj kreitaj mal~e baldaŭ perdiĝos*). **mal~o** G *Blov 1888*, 6 (*la gepatroj* [...] *estus fine tuŝitaj per°* [...] *la mal~o de la amantoj*); Z *RE* 61b, 108a, *FE 1894*, 41.5 (*Rakontu al mi vian mal~on, ĉar eble mi povos helpi al vi*), 42.2. **mal~ulo** Z *DL* 21 (*li donis al la mal~ulo tro malmulte*), *RE* 13b, 33a, 33b. ‖ **mal~tempo** Lor *LernCs 1890*, 14 (*el man' diligenta eliras helpo en mal~temp'*).

feliĉ/ [1888: *mal~a*] **~a 2** (konvena, avantaĝa, lerta; same en DE) *Bern 1906*, [6] (*ilia grupiĝo* [tiu de la urbaj objektoj] *estas la plej ~a*). ‖ **mal~a** G *Blov 1888*, 8 (*mal~aj antaŭsignoj*). **mal~o** Z *A 1905*, 4.5 (*La erareco en la nacia traduko de tiu aŭ alia vorto ne prezentas grandan mal~on*).

felieton/ [1896] **~o** *LI* Feb. 1896, 23 [t]; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~e** Borel *GermE* Jan. 1905, 11 (*Ni komencas* […] *publikigi ~e tiun ĉi rakonton*). ‖ Kp. sampaĝe *folieton/*. ‖ **~isto** *FK 1903*, 269.4 (*la unu renkontita ~isto skribas pri ili « spritajn » artikolojn*); Z *EG 1904*.

Feliks/ [1893] **~o** (vira nomo) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 41.

felp/ [1904] **~o** (teks.) Z *EG 1904* (Felbel); Mott *EEn 1906*.

felt/ [1889] **~o** Z *RE* 21a, *MV*, *UV*.

fem/ [1926] **~o** (hist.) (jur.) Benn *DeE 1926*, 453 (Feme [«puno», mezepoka punjura sistemo, ĉefe en norda Germanio; (fig.) nuntempa punado laŭ la maniero de la mezepoka ~o]).

feminism/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] [t] (*Skizo pri „~o“*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

feminist/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

femur/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 6b, 92b, *MV*, *UV*, *Let. al Nylén* de 1897-02-12 [pvz 4, 1975, 45-46] (Ingveno *estas la enprofundiĝo inter la ~o kaj ventro*). ‖ **~osto** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

fen/ [1904] **~o** (meteo.) (varma falvento) Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*); Mott *EEn 1906*; Chris *DeE 1910*, xviii [enk. 18] (DE Föhn | FR foehn).

fend/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 134a (tavoli). *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 169a (dis~o, disstaro), 182a, 205a, 229b; G *Kond 1890*, 30 (*vakso por plenŝtopi la ~ojn en la ŝipeto*); Mott *EEn 1906*. ‖ **~ego** Luyk *Iŝtar* 1924, 35.2 (*Malgraŭ ŝajna ~ego* [pri religiaj demandoj], *la diferenco inter ni* […] *estas surprize malgranda*). **~eto** Beau *EFr 1903* (fissure); Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Cart *TraTur 1905*, [5] (*la ĉeftur'* [...] *nevidebla per glavo ~iĝas* [nepoezia vortordo: *per nevidebla glavo*]). **~ita** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*~ita ŝtonego*). ‖ **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 116a. **dis~o** Z *RE* 169a (~o, disstaro), 171a. **en~i** Z *RE* 57b. **for~i** Z *RE* 126b. ‖ **haro~ado** Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*longaj rezonadoj kaj haro~adoj*; kp. DE *Haar|spalt|er|ei*).

fenic/ [1930] **~o** (hist.) (ano de semida popolo) (antaŭe *Fenici/an/o°*, *Finici/an/o°*, *Fenik/o°*, *Finik/o°*), Wü *EV 1930*. ‖ **~a** Wü *EV 1930*. ‖ **≈io** (antaŭe *Fenici/o°*) Wü *EV 1930*. **≈ujo** Wü *EV 1930*.

Fenici/ [1910] **~o** (hist.) (topo.) (ark., *Fenic/i/o*, *Fenic/uj/o*) *PropN 1910*; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 10.5 (*la konduto de multaj Babelaj kaj ~aj komercistoj*). ‖ **~ano** (ark., *fenic/o*) *PropN 1910*; GM *EFr 1910*.

fenestr/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 17 (*La ~o estas amata loko de la birdoj*), 25 (*La tondro estis tiel forta, ke la vitroj de niaj ~oj ektremis*), 26 (*la patro elfalis el ~o de tria etaĝo*), 30 (*La kovriloj de l' ~oj* [...] *restis fermitaj la tutan tagon*), 31 (*en la varmaj landoj ĉiu ~o havas balkonon*), 47 (*Pelu muŝon tra l' ~o, ĝi venos tra l' pordo*), *RE* 119a, 119b, *MV* 72 (*vitro de ~o*; Fensterscheibe), *UV*, *FE 1894*, 6.5 (*La libro estas sur la tablo, kaj la krajono kuŝas sur la ~o*), 6.6 (*Sur la ~o kuŝas krajono kaj plumo*) k.a.; Cart *Bild 1905*, [3] (*montra ~o*); GM *EFr 1910* (*elstara ~o*, bow-window). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 8 (*lignaj ~aj kovriloj*); Z *RE* 193a (*~a kovrilo*); GM *EFr 1910* (*~a fermilo*). ‖ **~eto** Z *RE* 218a; GM *EFr 1910* (lucarne | guichet). ‖ **~ofosto** GM *EFr 1910*. **~okruco** GM *EFr 1910*. ‖ **ŝip~eto**, **ŝip~o** GM *EFr 1910* (hublot).

fenig/ [1890] **~o** (ark., *pfenig/o*) G *Kond 1890*, 42 (*1 Marko de Germanujo po 100 ~oj°*); B *VdE 1910* [→ franko] (*Franca monero, valoranta 80 ~ojn, 25 kopekojn* – RIM. En *VdE 1910* ankaŭ *pfenigo*; ĉu eble preseraro je *franko*?); G *EPl 1916* (fenig).

fenik/ [1905] **≈o** (ark., *fenic/o*) Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*tradicio veninta rekte de l'≈oj° mem*). ‖ **~a** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*tiu insulo estis iam ~a°* [ŝip-] *haltejo*; *~a° nomo*).

fenikopter/ [1906] **~o** (zool.) (sin. *flamengo*) Mott *EEn 1906* (flamingo); Rhod *EnE 1908*, 189b.

feniks/ [1903] **~o 1** (mit.) Beau *EFr 1903* (phénix (myth. et astr. [vd. *Fenikso 2*]); Z *EG 1904* (Phönix [vd. *Fenikso 2*]); Mott *EEn 1906*; G *NovAnt 1909*, 25 (*Vi* [korvo] *estas ≈o de arboloĝantoj!*). GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Feniks/ [1903] **~o 2** (astr.) Beau *EFr 1903* (≈o [mn.] phénix (myth. et astr. [duba pro mn.]); Z *EG 1904* (Phönix [ambaŭ sencoj, sed duba pro mn.]); Benson *EnE 1995*, 381b (Phoenix, (city; astr.)).

Feniks/ [1995] **~o 3** (ĉefurbo de Arizono) Benson *EnE 1995*, 381b (Phoenix, (city; astr.)).

fenkol/ [1889] **~o** (bot.) Z *MV*; Jon *ESv 1893*, 58; Z *UV*.

fenol/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916* (fenol *(karbol)*); OA 4-1929 (FR phénol | EN phenol | DE Karbol, Phenol); Wü *EV 1930*. ‖ RIM. Oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de GM, vd. BK 2.1, ĉap. OA 4.

fenomen/ [1893] **~o** *E-isto* Dec. 1893, 190 (*Meti la atenton de niaj legantoj sur tiun ĉi literaturan ~on*); *FK 1903*, 86.10 (*ĉiu, por klarigi la ~on, elpensis sian teorion*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **lum~o** Wicke *Galero 1922*, 8.

Feodosi/ [1892: *~a*] **~o** (topo.). ‖ **~a** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 29 (*subleŭtenanto de la 134 ~a Regimento*).

fer/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 82a (*forna ~o*), 226a (*~o fanda*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 25. ‖ **~a** Z *DL* 22 (*~a bastono*); Einst *Plen 1888*, 32 (*Mia onklo sin vidis tial devigita, min meti sub la ~an disciplinon de doktoro Godinez*), 34 (*~aj potoj*); Z *UV*, *Ham 1894*, 20 (*~a fideleco* [al amiko]), 26 (*~a forto de leono*). ‖ **~aĵo** Z *DL* 23 (*En la angulo kuŝis amaso da malnova ~aĵo*); *Nürn 1889* [g] 10 (*~aĵo = Eisenzeug*); Z *Ifig 1908*, 8 (*Kaj kvazaŭ enforĝita de ~aĵo, / Animo via kaŝas sin profunde*). ‖ **~betono** *Cion 1926*, 11 (*La grenejoj estas el ~betono*). **~fadeno** Hay *The-E* Nov. 1903, 10 (*telegrafa ~fadeno°* {drato}). **~ganto** (mil.) (de kavaliro) Desh *Avent 1907*, 5. **~ŝtono** Z *RE* 48b. **~voja** *JarL UEA* Maj. 1910, 70 (*~voja oficisto*). **~vojasistanto** *JarL UEA* Maj. 1910, 61. **~voje** Einst *Plen 1888*, 24. **~vojisto** *JarL SAT* 1923, 49. **~vojo** Z *RE* 48b, *MV* (→ *fer*), *Adr 1889*, 5 (*~ojo sud-okcidenta*), *UV* (→ *fer*), *FE 1894*, 25.10 (*tiu ĉi fer~o estas konstruota en la daŭro de du jaroj*); *LI* Apr. 1896, 56 (*Borisogblesk, Sud-Orientaj ≈vojoj*). ‖ **en~igi** Z *RE* 119a. ‖ **fand~a** Abes *LI* Sep. 1899, 29 (*fand~aj tuboj de egala diametro*). **fando~o** War *GD 1957*.

ferdek/ [1889] **~o** (mar.) Z *RE* 128a, *MV*, *UV* (De Verdeck, sama pron.); Abes *Kralj 1897*, [3] (*sur la ~o de Danuba vaporŝipo*); *EKato* Dec. 1903, 23 ([ni] *supreniris al ~o kaj ripozis sur seĝo longa*).

Ferdinand/ [1903] **~o** (vira nomo) Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*~o, reĝido de Neapolo°*); Desh *Avent 1907*, [3] (*Ĥenilo, sur kies bordoj staris la tendoj de* [la hispanaj reĝoj] *~o kaj Isabelo*).

feri/ [1893] **~o** Janowski *E-isto* Jul. 1893, 109 [= *FK 1903*, 205.18] (*la somera kunveno servas sole kaj propre por spirita ripozo, ~oj*); GM *EFr 1910* (jour férié; **~oj** vacences); G *EPl 1916* (~oj); OA 3-1921 (sg. kiel en Pl, dum pl. en Fr, En, De; kp. tamen la cit. el *FK*). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (férié); G *EPl 1916*.

ferl/ [1908] **~i** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr ferler | De beschlagen).

ferm/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 25 (*la kortisto ~as la pordegon de l' domo*); G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *~is la libron*); Z *RE* 155b, 186a, 189a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 31. ‖ **~ante** G *Blov 1888*, 12 (*„Atendu", diris la maljunulo, ~ante la fenestran kovrilon*). **~eti** Z *RE* 50a, 155b, 156a, 230a. **~ilo** Z *RE* 59a. **~inte** Z *DL* 20 (*≈inte la pordon, li komencis sin senvestigi*). **~ita** Z *DL* 21 (*por vi mia magazeno estas ~ita*), 30 (*la pordoj restis ~itaj la tutan tagon*), 33 (*la pordo estas ne tute ~ita*); G *Blov 1888*, 12 (*La preĝejo estis ~ita*). ‖ **dismal~i** Z *RE* 170a. **mal~aĵo** OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *aperturo*). **mal~ata** Z *DL* 32 (*La pordo kontraŭe estis ankaŭ mal~ata je l' vespero*). **mal~egi** Z *RE* 200b. **mal~i** Z *DL* 28 (*Mal~u la pordon!*), 32 (*li ilin* [la okulojn] *efektive tro forte mal~is*); G *Blov 1888*, 13 (*la pordo sin mal~is kaj Mario* [...] *eniris*); Z *RE* 24b (malkovri), 123b, 124b, 125b, 158a, 167a, 167b (*mal~i*), 167b (liberigi), 170b, *MV* 22 (kun preseraro: *fal~i* öffnen), *UV*, *FE 1894*, 33.9 (*mia frato tuj* [la fenestron] *denove mal~is*), 38.8. **mal~ita** Z *DL* 32 (*li dormis ĉe mal~ita pordo de balkono*); G *Blov 1888*, 20 (*La preĝejo estis mal~ita*); Z *RE* 61a (*esti mal~ita*), 107a (*tute mal~ita*). **mal~o** Z *RE* 123a. **ne~ita** Z *FE 1894*, 33.9 (*La fenestro longe estis ne~ita).* ‖ **fal~i** Z *MV* 22 (preseraro, celita estas *mal~i*).

ferment/ [1889] **~i** Z *RE* 12a, *MV*, *UV*. ‖ **~igi** Z *RE* 53b. **~ilo** Z *RE* 43b (дрожжи, «gisto»), 53b (закваска, «~o»). ‖ **el~i** Z *GVGE 1894*, 5a (abbrausen°). ‖ **~pasto** Z *RE* 73a.

Fero/ [1910] **~aj** M, S *PropN 1910* (*~aj Insuloj*).

feroc/ [1959] **~a** Sek *Nepal 1959*, 210 (kruelega, sovaĝa).

fervor/ [1889] **~o** Z *RE* 213b, *MV*, *UV*; Boi *Perd 1904*, 4 (*ĉasa ~o*); Jung *ET* 1920-04-01, 1 (*Sampensuloj varbis kun ~o*).

fes/ [1897] **~o** (vest.) (ark., *fezo* kun *-z*) Abes *Kralj 1897*, [3] (*malalta ~o° sen peniko°* [kvasto]); Mott *EEn 1906* (fez *(cap)*).

fest/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 45 (*hodiaŭ* [...] *ni ~os la edziĝon*); G *Blov 1888*, 16 (*la du ĉefurboj ~is la revenon de soldataroj*); Z *RE* 147a, 203b,

MV, *UV*. ‖ **~e** Z *DL* 46-47 (*la tuta urbo estis ~e iluminita*). **~o** Z *DL* 47 (*Kia la ~o, tia la vesto*), *RE* 10b (*~o de l' tri reĝoj*; Trireĝo), 141b (*~o pro mortinto*), 147a (soleno, празднество), 147a (праздник), 177b (*edziĝa ~o*; edziĝo), 205b (*~o post mortinto*), *FE 1894*, 10.10.10.11, 39.3 (*edziĝa ~o*). ‖ **~halo** GM *EFr 1910*. **~tage** *Heck 1907*, 112. ‖ **edziĝo~o** Waś *LI* Feb. 1896, 24. **flor~o** Borel *GermE* Mar. 1905, 27b. **kandel~o** Z *EG 1904*. **Krist~a** Z *RE* 179a (*Krist~a semajno*). **nom~o** Z *RE* 201a.

festen/ [1889] **~i** Z 133a (dufoje), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (festin); Cart *TraTur 1905*, [1] (*Falis ja Sarazeno, bruas do la ~o*); Mott *EEn 1906*. ‖ **~ado** Z *Ham 1894*, 23 (*La reĝo diligente nun pasigas / la nokton en gajega~ado*; *brua kaj diboĉa ~ado*). **~eto** *EKato* Dec. 1903, 24 (*Li volis prepari por ni vesperan ~eton*).

festival/ [1961] **~o** LA *FrE 1961*, 228a (muzik-festo); *PIV 1970*; OA 9-2007 (*la Berlina Film-≈o*; *la Kultura Esperanto-≈o*; *la Monda ≈o de Junularo kaj Studentaro*).

feston/ [1898] **~o** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (feston); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Feston); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Luyk *Iŝtar* 1924, 59.2 (*flordesegnaj tapiŝoj pendis de oraj ~oj sur la grandaj muro*; kun preseraro *festeno*). ‖ **~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (festonné); Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*).

fet/ [1910] **~o** (med.) B *VdE 1910*; G *EPl 1916*.

fetiĉ/ [1903] **~o** (reli.) (kp. ark. *fetiŝo*[Z] kun -ŝ) Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *EG 1907* (en *EG 1904* fetiŝo kun -ŝ); OA 1-1909; B *VdE 1910*.

fetiĉism/ [1903] **~o** (kp. ark., *fetiŝism/o* kun -ŝ-) Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*; G *EPl 1916* (eble nun analizenda *fetiĉ/ism/o*).

fetiĉist/ [1904] **~o** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*).

fetiŝ/ [1904] **~o** (ark., *fetiĉo* kun -ĉ) Z *EG 1904* (en *EG 1907* fetiĉo kun -ĉ).

fetiŝism/ [1924] **~o** (ark., *fetiĉism/o* aŭ *fetiĉ/-ism/o* kun -ĉ-) Z *EG 1904*; Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3 ([iuj] *triboj, kiuj jam delonge fordonis sin al ~o* [...] *anstataŭ al la Kreinto*).

feŭd/ [1904] **~o** (hist.) (jur.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~a** (kp. ark. *feŭdala*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (baza formo; apud *feŭdala*); Barth *Ludo 1928*, 13 (*~a fihomo* [pp junkro]).

feŭdal/ [1904] **~a** (ark., *feŭda*) Beau *EFr 1904* (féodal; ne en *EFr 1903*); Mott *EEn 1906* (apud *feŭda*).

fez/ [1910] **~o 1** (vest.) (antaŭe *feso*° kun -*s*) B *VdE 1910*.

Fez/ [1907: ~] **~o 2** (hist.) (pol.) Desh *Avent 1907*, [3] (*La gento de l' Zegrisoj kaj de l' Gomeloj loĝiĝis en la reĝolando ~*).

fi! [1888] Z *DL* 21 (*≈, kia malkonvena esprimo!*), *RE* 207a, 218a, *FE 1894*, 26.25 (*≈, kiel abomene!*; mankas en *UV*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; OA 7-1958; B *VdE 1910* (*≈, kia malbona odoro!*). ‖ **~aĵo** Wicke *Galero 1922*, 14 (*estas ~aĵo pri tiu ĉi milito*). ‖ **~animo** Z *Rab 1908*, 110.21 (*Jen! kaj tiel forrampu via ~animo*). **~buŝo** Wicke *Galero 1922*, 20. **~homo** Barth *Ludo 1928*, 13. **~komercisto** Z *Reviz 1906*, 17.22.

fiakr/ [1898] **~o** (traf.) (veturilo) Bar *LernHu 1898*, 65 (*Subite preterkuregas ĉe mi ia ~o*); Beau *EFr 1903*; *FrazL 1903*, 16 (luveturilo); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; Boi *PVE 1910* (fiacre); OA 2-1914. ‖ **~a** *FrazL 1903*, 16 (*veturila (~a) taksaro*). ‖ **~isto** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; Boi *PVE 1910*.

fianĉ/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 17 (*ŝia filino fine trovis por si indan ~on*); Z *MV* 22, 30 (→ *in*), *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~igi** Z *DL* 26 (*Ŝi volas ~igi mian fraton je ŝia fratino*). **~iĝi** Z *DL* 36 (*Mi intencas ~iĝi*), *RE* 115b, 141b, *FE 1894*, 39.3 (*Li ~iĝis kun fraŭlino Berto*); B *VdE 1910* (*~iĝi kun fraŭlino*). **~iĝo** Z *RE* 141b; B *VdE 1910*. **~ina** *Heck 1907*, 91 (*~ina kondukanto, virgulino, robo, vualo*). **~iniĝi** B *VdE 1910*. **~iniĝo** B *VdE 1910*. **~ino** Z *UL* [v], *DL* 20 (*La fraŭlino* [...] *mortis, ne fariĝinte ankoraŭ eĉ lia ~ino*), *RE* 108b, *MV* 30 (→ *in*), *UV* (→ *in*), *FE 1894*, 26.13, 33.22 (*La*

juna vidvino fariĝis denove ~ino); B *VdE 1910*. ‖ **~amiko** Z *RE* 43b. ‖ **ge~oj** Einst *Plen 1888*, 18; Z *FE 1894*, 36.5 (*La ge~oj staris apud la altaro*); B *VdE 1910*.

fiask/ [1888] **~o** Z *DL* 14 (*afero per si mem tiel utila, povas fari ~on*); *FK 1903*, 244.3 (*tiuj ĉi provoj renkontis plenan ~on*), 315.31 (*devis finiĝadi per la plej plena ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (l*a spektaklo faris ~on*).

fibr/ [1889] **~o** Z *RE* 21b, *MV*, *UV*; B *VdE 1910* (*muskolaj ~oj, lignaj ~oj*).

fibrin/ [1903] **~o** (kem.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

fid/ [1889] **~i** Z *RE* 140a, 212b (esperi, konfidi), *MV*, *UV*, *let. al Nylén* de 1897-02-12, PVZ 4, 1975, 46 [= LR 47 G] (Jen ekzemploj pri la vortoj, kiujn Vi [Nylén] skribis: *Militestro povas komenci batalon nur tiam, se li povas tute ~i je siaj soldatoj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*Vi povas plene ~i al li*). ‖ **~o** B *VdE 1910*. ‖ **~ebla** Z *RE* 9a (bonintenca), Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ema** Mott *EEn 1906*. **~inda** B *VdE 1910* (*~inda advokato*). ‖ **bona~e** (jur.) Benn *DeE 1926*, [452]. **mem~a** Z *RE* 176b; Mott *EEn 1906*. **mem~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *aplombo*: *tre granda mem~o*). **tro~ema** Z *EG 1904*. **tromem~o** Z *EG 1904*.

fidel/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 25 (*~a servanto*); G *Blov 1888*, 9 (*Li elsendis sian ~an Tereŝka'n en Nenaradovon*); Z *RE* 28b (*~a*), 28b (*~a regato*), *MV*, *E-isto* 1891, 3a (*ĉevalo ~a*), *UV*, *FE 1894*, 16.18 (*Mia hundo, vi estas tre ~a*). ‖ **~e** G *Blov 1888*, 4 [a] (*Mi* [...] *povis tute ~e traduki*). **~eco** G *Blov 1888*, 3-4 [a] (*La rakonteto* [...] *donas en sia* [...] *natura ~eco multe konvenan pentron de la karaktero de l' lando*); Z *Ham 1894*, 20 (*Al la amiko saĝe elektita / Kunforĝu vin en fera ~eco*), 70.27 (*Tre bela estas via ~eco, / Sed ni ĝin lasu al la estonteco!*). **~ulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 11.5 (*nemultaj disaj ~uloj*). ‖ **mal~a** Z *RE* 28b, 108b, *Ham 1894*, 21 ([pro ~eco al vi mem] *vi ne estos ankaŭ mal~a / Al la aliaj homoj*).

fier/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 18 (*Vi ĉiuj estas tro ~aj*), *RE* 33a, 73b (*esti ~a*), 103b, 106a, 192b, 223a, 223a (*esti ~a*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 11.2 (*ili ambaŭ estis tiel malagrablaj kaj tiel ~aj, ke oni ne povis vivi kun ili*), 19.6. ‖ **~eco** Z *DL* 37 (*li faris tion ĉi pro ~eco*), 38 (*ĝi° ne estas fier~o de mia flanko*); G *Blov 1888*, 15 (*popola ~eco*); Z *Ifig 1908*, 10 (*Pardonas mi la noblan ~econ*). **~ega** Z *RE* 164b. **~iĝi** Z *RE* 20b, 53.

fig/ [1888: *~ujo*] **~o** Z *RE* 185b, 217a, 228a, *MV*; Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*sufiĉegaj fruktoj, persikoj, ~oj kaj akvomelonoj*); Z *UV*; B *VdE 1910*. ‖ **~ujo** (~arbo) Einst *Plen 1888*, 21-22 [g]. ‖ **~arbo** Z *RE* 185b; B *VdE 1910*; *Cion 1926*, 12 ([areo estas plantata] *per oranĝoj* [oranĝarboj], *~arboj, persikoj* [persikarboj]).

Figar/ [1896] **~o** Beau *LI* Mar. 1896, 35 (*Edziĝo de ~o*).

figur/ [1889] **~i** (tr) Z *RE* 65b (изображать), *MV*; Majn *Manf 1891*, 3 (*~i la animan staton*); Z *UV*. ‖ **~a** Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*~a esprimo*). **~e** B *VdE 1910*. **~o** (ark., *bild/o*) Z *RE* 65b (изображенiе; ~aĵo), 115b, 217a, 227a (шашка [en ludo]); Jon *ESv 1893*, 58; Z *GVGE 1894*, 4b (Abbild, Abbildung); Nyl *Humor 1899*, 6 (*kolekto da ŝercaĵoj en vortoj kaj ~oj* {bildoj, desegnoj}); Z *EG 1904* (baza formo); B *VdE 1910*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 65b (изображенiе; ~o), 172b, *GVGE 1894*, 4b; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*mil ~aĵoj°* [bildoj] *sur* [la vitroj de mia fenestro en vintro] *desegnataj de la ĝivro°*); Z *EG 1904*. **~igi** Z *GVGE 1894*, 4b. **~igo** Z *GVGE 1894*, 4b. ‖ **de~igo** Z *GVGE 1894*, 4b. ‖ **plen~o** (pp poŝtmarko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (effigie de face). **sankt~o** Z *RE* 66a (икона; ark., *ikono*). **sankt~isto** Z *RE* 66a (иконописецъ; ark., *ikonpentristo*). **sankt~muro** Z *RE* 66a.

Fiĝi/ [1910: *~aj*] **~oj 1** (insularo) War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444a; *PIV 1970*; R 1989. ‖ **~aj** M, S *PropN 1910* (*~aj Insuloj*).

Fiĝi/ [2009] **~o 2** (regno de 1970) *PIVS 1987* (~oj [pl.]); R 2009.

fikci/ [1923: *~a*] **~o** OA 4-1929; Wü *EV 1930*. ‖ **~a** Chris *DeE 1923*, 158b. ‖ Kp. *fiktiv/a* [OA 1].

fiks/ [1903] **~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*~i pentraĵon sur muro; ~i regulon; ~i okulojn sur io*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~e** Z *Rab 1908*, 129.14 (*mi ~e rigardos al vi en la okulojn*). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~eco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ilo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ita** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

fiktiv/ [1903] **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (*En la listo estas multe da ~aj membroj. ≈aj kontoj de bilanco*). ‖ Kp. *fikci/o* [OA 4].

fil/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 199a, 221a (*~o de regnestro*; reĝido), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 8.6 (*La ~o staras apud la patro*), 36.12 (*La ~oj, nepoj kaj pranepoj de reĝo estas reĝidoj*); B *VdE 1910* (*Kaino estis ~o de Adamo kaj Eva*). ‖ **~igi** (ark., *adopt/*) Z *RE* 214b; Beau *EFr 1903* (adopter). **~ineca** *RevO* Jul. 1920, 76b (*~ineca amo*). **~ineto** G *Blov 1888*, 5 (*la najbaroj* [...] *veturadis al li por* [...] *rigardi ilian ~ineton*). **~ino** Z *DL* 17 (*La malgrandan ~inon de mia najbaro mi amas ne malpli ol mian propran infanon*), 47 (*Kia patrino, tia ~ino*), *RE* 43, *FE 1894*, 11.1 (*Unu vidvino havis du ~inojn*). ‖ **bo~ino** Einst *Plen 1888*, 15 [g]; Z *RE* 108b, 187a. **bo~o** Einst *Plen 1888*, 15 [g]; Z *RE* 63, *FE 1894*, 36.6 (*La patro de mia edzino estas mia bopatro, mi estas lia bo~o*). ‖ **bapto-~ino** *EKato* Okt. 1903, 4 (*Ĉu vidis vi mian bapto-~inon?*). **bapto~o** Z *RE* 83a, *MV*. **duon~ino** Z *RE* 127b; Beau *EFr 1903* (belle-fille). **duon~o** Z *DL* 24 (*Karolo estas mia nepropra ~o (aŭ duon~o), ĉar mi estas la dua edzo de lia patrino*), *RE* 129a; Marig *LernIt 1890*, 20 (→ *on*). **frat~o** [→ *Horuso*] Azor *ArkiT 1932* (*Egipta dio, frat~o de Osiro*). **Ĥrizo~ino** Kof *Ili 1895*, 6. **kvazaŭ~o** Z *Ifig 1908*, 21 (*Nun en la brusto de la kvazaŭ~o / Li vekas furiozan venĝemecon*). **sen~ulo** Z *Ifig 1908*, 16 (*Jam ĉiu pensas pri la estonteco / Kaj sen~ulon* [reĝon] *sekvas nevolonte*).

fil. [1888] (mll de *filozofi/*[*a*]) Z *Ald 1888*, 2 (*la principoj, kiujn la „Amer. ≈. Societo" ellaboris por la lingvo teorie*), *Adr 1896 fol. 2*, [15] (*~ mag.* [magistro de filozofio]).

Filadelfi/ [1888] **~o** (urbo) Z *Ald 1888*, 2 (*Amerika Filozofia Societo en ~o*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*En ~o oni konstruis lokomotivon kun motoro elektra, havanta la forton de 1000 ĉevaloj*). ‖ **~a** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*la testamento de unu ~a sinjorino*).

filandr/ [1956] **~o** *NLR* Sep. 1956 [v] (subtila fadeno ŝvebanta en aero, somerfine).

filantrop/ [1889] **~o** Z *RE* 217a (homamulo), 223b; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; B *VdE 1910* (bonfaranto). ‖ **~eco** (ark., *filantropi/o*) Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906* (apud *filantropio*); GM *EFr 1910* (apud *filantropio*).

filantropi/ [1896] **~o** (sin. *filantrop/ec/o°*) Waś *LI* Jan. 1896, 4; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (apud *filantropeco*); OA 1-1909; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** Z *Reviz 1906*, 35.19 (*ni rigardos la instituciojn ~ajn*); *SennR* Okt. 1923, 2 (*agado ideologia kaj ~a*).

filatel/ [1896: *~a*, *~isto*] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 4-1929 (oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de GM, vd. BK 2.1, ĉap. OA 4). ‖ **~a** Z *Adr 1896 fol. 1*, 3 (*~a ĵurnalo*); [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 40 (*~a ĵurnalo*), Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; *PoŝKal 1907 II*, 32 (*E-ista ≈a Societo*). ‖ **~isto** Z *Adr 1896*, 9, *Adr 1896 fol. 2*, [15]; Beau *LI* Mar. 1896, 35 (*Esperanta terminaro de ~istoj*); Z *LI* Jun./Jul. 1896, 103 (*vortareto por ~istoj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*.

filharmoni/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*.

fili/ [1903] **~o** (antaŭe *filial/o°*) Beau *EFr 1903* (filial, succursale); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*;

B *VdE 1910* (*banka ~o; ~o de societo*); OA 3-1921.

filial/ [1892] **~o** (ark., *fili/o*) *E-isto* Dec. 1892, 178 (*la reguloj por malfermado de ~oj en aliaj urboj de Rusujo*).

filigran/ [1898] **~o 1** (marko en papero) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (filigrane).

filigran/ [1910] **~o 2** (delikata teksaĵo) B *VdE 1910*.

filik/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 128b, *MV*, *UV*; Barth *Ludo 1928*, 15 (*~o sufiĉe alte kreskinta*). ‖ **~aro** Barth *Ludo 1928*, 19 (*densa ~aro*).

filip/ [1905] **~o 1** (krimula ĵargono por *malliberejo*) Meier *GermE* Apr. 1905,44b.

Filip/ [1903] **~o 2** (vira nomo) *FK 1903*-2 (*la reĝo Macedona ~o*); Wicke *Galero 1922*, 10 ([reĝo] *Don ~o* [de Hispanio]).

Filipin/ [1910] **~oj 1** (insularo) *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444a; *PIV 1970* ‖ **~a** *PropN 1910* (*~aj Insuloj*); *JarL UEA* Maj. 1910, 81 (*Manila (~a Insularo)*).

Filipin/ [1967] **~oj 2** (regno de 1946) But *EEn 1967*, 444a; *PIV 1970*; R 2009.

Filipopl/ [1910] **~o** (urbo) M, S. *PropN 1910*. ‖ RIM. La kutima transskribo de la grekdevena vortero *-opol* („urbo“) estas *-opolo* (tiel ekz. ĉe Z kaj B), kp. *Konstantinopol/* k.m.a. Prefere do *Filipopol/*.

filistr/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 4-1929 (oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de GM, vd. BK 2.1, ĉap. OA 4).

film/ [1907] **~o** (fot.) (ne ĉe Z) Ver *VocTT 1907*, 61b; Chris *DeE 1923*, 158b; Wü *EV 1930*; OA 8-1974. ‖ **~ogazeto** (hist.) (filma raporto de gravaj eventoj politikaj kaj kulturaj, iam montrita en kinejoj antaŭ la komenco de la ĉefa filmo [DE Wochenschau]) *PVS 1954* [→ *reportero*] ([informoj ktp.] *por la gazetaro aŭ por ~ogazeto*).

filokser/ [1904] **~o** (zool.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

filolog/ [1893] *Ruth 1893*, 5 (*signoj, per kiuj la ~o* […] *ilin* [la sonojn] *ekkonu*); Z *Adr 1896*, 26, *LI* Jun./Jul. 1896, 102 (*la plej aŭtoritata beletristo aŭ ~o*), 103, *EG 1904*; OA 1-1909.

filologi/ [1889] **~o** Z *RE* 217a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 4 (*Instituto Historio-≈a*); Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*reguloj ~aj*), 20a (*~aj leĝoj*); *LI* Apr. 1896, 58 (*la ~a flanko de la demando pri reformoj*); Abes *Kralj 1897*, [2] (*verkoj* [...] *~aj*). **~e** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a ([La akademianoj] *devas esti plenjaraj, instruitaj science kaj ~e*). ‖ **ne~a** [Run] *E-isto* Maj. 1890, 41b (*ne~aj vortformoj*). **sen~e** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*tute sen~e la elpensinto* [de Vp] *forĵetadis jen la komencon, jen la finon de l'vorto*).

Filomen/ [1963*] **~o** (vira nomo) Z *FA 4 1963*, 125, 126.

filosof/ [1903] **~o** (ark., *filozof/o* kun -z-) *BohE* Jan. 1903, 18 (*Disputoj de ~oj° – disputoj pri vortetoj*).

filosofi/ [1888] **~o** (ark., *filozofi/o* kun -z-) Einst *Plen 1888*, 32 (*Ellerninte* [...] *iom da greka kaj latina, mi komencis mian logikon kaj mian ~on*). ‖ **~a** *LI* Dec. 1895, 15 (*~a-filologia fakultato*; [sekcio] *humanistika (= ~-histori-filologia)*).

filozof/ [1888: *~ado*] **~o** Z *RE* 217a; Jon *ESv 1893*, 59; Z *Ham* ²*1902*, 89.26 (*pli da aferoj, ol en la lernejoj instruas ~oj*); Ger *Fant 1895,* 5 (*la juĝistoj* [...] *kondamnis al morto la ~on Sokraton*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 132.3 (*Ĉu la pastraĉa babilaĵo povas kolerigi tian ~on?*); OA 1-1909. ‖ **~e** G *Kond 1890*, 21 (*Vi prenas ĉion ~e*). **~i** (kp. *filozofi/i*) Z *RE* 217a, *EG 1904*. ‖ **~ado** Z *DL* 9 (*ne trovante en mia verko la instruitan miksaĵon kaj la instruitateorian ~adon, kiujn ili kutimis renkonti en ĉia grava verko*), 10 (*Aliaj ekbrilis per senfinaj ~adoj*), *Prov 1910*, 406 (*Rezonado kaj ~ado panon ne donas*). **~aro** Boi *Mona 1902*, VII [a] (*tutmonda ~aro*). ‖ **strangulo-~o** Ger *Fant 1895,* 6 (*la kvieta figuro de la strangulo-~o* [Sokrato]). ‖ Kp. *filozofi/ist/* kaj *filosof/°*.

filozofi/ [1888: *~a*] **~o** Z *RE* 99b, 217a, *Ham [2]1902*, 63.3 (*en tio ĉi kuŝas io supernatura, se nur la ~o povus tion ĉi eltrovi*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 128.82 (*Tio ĉi estas la filozofio de via malespero*); OA 1-1909. ‖ Kp. ark. *filosofi/*°. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 2 (*Amerika ≈a Societo*); Boi *Mona 1902*, VII [a] (*~a literaturo*). **~i** (kp. *filozof/i*) Z *Reviz 1906*, 43.30 (*Mi konfesas, mi mem amas iafoje ~i*). ‖ **~isto** (= *filozofo*) Red. *E-isto* Jan. 1890, 27b (*plej glora Rusa poeto kaj filozofisto*° {tiel! probable preseraro [?]). ‖ Mll «Fil.». ‖ Kp. *filozof/*.

filtr/ [1889] **~i** Z *RE* 222a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 59 (Sv filtrera); Z *UV*. ‖ **~ilo** Beau *EFr 1903* (filtre); Z *EG 1904*. ‖ **spam~ilo** (komp.) Kr *PVEG 2018*.

fin/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 8 (*~i la antaŭparolon*), 19 (*li tuj ~is sian laboron*), *Ald 1888*, 3 (*Rakontinte mallonge la tutan konstruon de l' „Lingvo internacia“* [...] *sinjoro H. Ph. ~as:* [...]); G *Blov 1888*, 6-7 (*Ŝi diris adiaŭ al ili* [...] *kaj ~is per tio, ke la plej feliĉa minuto de l' vivo estos por ŝi tiu, kiam ĝi estos permesita al ŝi ĵeti sin al la piedoj de la plej karaj gepatroj*); Z *RE* 79, 166b (*~i la faston*; dufoje), 170b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 14.16 (*mi ~os la tutan libron en kvar tagoj*), 20.8 (*kiam mi ~os mian laboron, mi serĉos mian horloĝon*), *GVGE 1894*, 4a (*ĉesigi, ~i la dislaboradon*; die Zeche abbauen). ‖ **~a** Z *DL* 3 [A.2] (*mi donus al la lingvo la ~an formon*). **~e** Z *DL* 8 (*≈e* [...] *mi esprimas* [...] *mian varmegan dankon al la publiko*); G *Blov 1888*, 8 (*≈e ili alvenis* [...]), 20 (*~e vi alveturis!*); Z *RE* 105b. **~o 1** Z *DL* 4 (*je l' ~o de l' jaro*), 6 (*post la ~o de l' jaro*), 47 (*al lia vivo estis farita ~o*); Belm *Heine 1888*, 49 (*Li por mi la ĉerkon konstruas sen ~o!*); Z *Ald 1888*, 2 (*ricevinte mian libreton jam en la ~o de siaj laboroj*); G *Blov 1888*, 8 (*≈e ili alvenis al la ~o de l' ĝardeno*), 10 (*la kampo ne havis ~on*); Z *RE* 39 (*ĝis la ~o*), 68, 78a, 104b, 105b (*je l' ~o*), 143b, *Ham 1894*, 72 (*Faru ~on al la dramo!*), 113 (*Kaj al ĉio venis ~o, - / Restis ĝemoj kaj malsano*). **~o 2** (geog.) (ark.) Z *RE* 111b (*kuŝanta apud la ~o de rivero*), 214b (buŝo, enfluo; устье, «enfluejo, ekz. de rivero en la maron aŭ alian riveron»). **~o 3** (gram.) (ark., *fin/aĵ/o* aŭ *fin/iĝ/o*) Z *Let 1888-1* (*La formon* l' *mi ordinare uzas (pro* [...] *mallongeco) post prepozicioj kun ~o* {~aĵo} *vokala*), *FE 1894*, 28.3 (*por esprimi direkton, ni aldonas al la vorto la ~on „n“*); Mott *EEn 1906* (ending, end). ‖ **~adi** Z *DL* 19 (*Kian*° *mi venis al li, li ~adis sian laboron*). **~iĝi** Z *DL* 20 (*La adverboj* [...] *~iĝas je la litero „e“*); Einst *Plen 1888*, 23 (*multaj generacioj jam ~iĝis*); G *Blov 1888*, 18 (*nun eble la afero hodiaŭ ~iĝos*); Z *RE* 79, 150b, 182b, *FE 1894*, 27.4 (*Anstataŭ „la“ oni povas ankaŭ diri „l'“ (sed nur post prepozicio, kiu ~iĝas per vokalo)*). **~iĝo** (gram.) (nun pli kutime *~aĵo*; kp. samsence *~o*) Z *DL* 20-21 (*ĉiuj aliaj adverboj ne havas konstantan ~iĝon*), *RE* 79, *FE 1894*, 27.5, 28.3 (*en tiaj okazoj ni uzus la ~iĝon „n" tute egale ĉu ia prepozicio starus aŭ ne*), 30.10 (*gramatikaj ~iĝoj kaj aliaj vortoj (sufiksoj)*). **~inta** Z *DL* 19 (*kian*° *vi venis, mi estis jam ~inta mian laboron*). **~ita** Z *DL* 4 [A.2] (*je l' ~o de l' jaro* [...] *la „Dua Libro* [...]*“ estos ~ita*), *Ald 1888*, 4 (*Mia rolo nun estas ~ita*). ‖ **~batalo** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*paŝi al ~batalo*). **~rezultigi** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*la milionkora emego* [de la proletariaro°] *~rezultigos triumfon de socialismaj ideoj*). **~veni** Beau *EFr 1904* (aboutir à; ne en *EFr 1903*). ‖ **sen~a** Z *Schl 1887*, 121 (*tuta vivo de homo ne estas sufiĉa por krei la tutan sen~an multon da vortoj de lingvo*), *Ald 1888*, 6 (*la nombro de l' vortoj* [...] *estas sen~a*). **sen~e** Einst *Plen 1888*, 21 [g]. **sen~eco** *Ekz 1903*, 70. **sen~ite**° Einst *Plen 1888*, 34 (*furno*° *sen~ite longa*). **tub~o** Z *RE* 44 (дуло, «pafiltubo»).

final/ [1893] **~o** (muz.) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 173 (*„Nun ni venis al la tria parto, al la ~o“*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; B *VdE 1910* [→ sonato] (*Muzika verko, konsistanta el alegro, andanto kaj ~o*). ‖ **~a** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*~a akordo*).

financ/ [1894: *~a*] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (~oj); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*sciigoj tuŝantaj la Parizon*

~an, komercan, industrian kaj sciencan); *FK 1903*, 302.16 (*Eo, dank' al ~aj malfacilaĵoj de la aŭtoro, aperis* [...] *pli malfrue*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 71.8 (*unu ~a konsilanto, kiu vendadis honorajn lokojn*). ‖ **~estro** Z *Reviz 1906*, 69.7 (*moŝta sinjoro ~estro*). **~isto** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*La mortinta ~isto S. K.* [...] *testamentis 30 000* [rublojn] *por stipendioj de lernantoj gimnaziaj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

Fingal/ [1932] **~o** (lit.) [→ *groto*] Azor *ArkiT 1932*, 85 (*Groto de ~o* [en Skotlando]).

fingr/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], *DL* 21 (*forĵetinte la pecon da cigaro, kiun li estis teninta inter la ~oj*), 35 (*Sur ĉiuj ~oj brilis ringoj*), *RE* 96b (*la malgranda ~o*), 128a, 132b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12.4 (*Li faris ĉion per la dek ~oj de siaj manoj*); Beau *EFr 1903* (dika [polekso], montra, longa, ringa, malgranda ~o). ‖ **~ingo** Z *DL* 27 (*Por ne piki la ~on ĉe l' kudrado, oni portas ~ingon*), *RE* 105a. ‖ **~ospuro** Benn *EDe 1923*. ‖ **kvin~o** Z *RE* 165a. **lerte~a** G *Kond 1890*, 28 (*Li ŝajnas esti tiel lerte~a, kiel se°* {kvazaŭ} *li jam longe estus lernanta la ŝteladon*). **pied~oj** (anat.) Z *RE* 222a.

Finik/ [1891: *~a*] **~a** (ark., *fenic/*) Majn *Manf 1891*, 3 (*la ~a° diino* [Astarta']).

Finland/ [1891: *≈a*] **~o** (kp. *Finnlando* kun -nn-) Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 30 (*Helsingfors. ~o*), *E-isto* Dec. 1892, 186 (*tradukita de* [...] *el Joensuu (~o)*); Jon *ESv 1893*, 63 (kromformo apud *~ujo*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*~o. La akvofalo I.*); Beau *EFr 1903* (*Finlande*); *JarL UEA* Maj. 1910, 76. ‖ **≈a** Z *Espero 1891-29* (*eldoni la poŝan lernolibron en lingvoj sveda kaj ≈a*); Jon *ESv 1893*, 63 (Sv finsk); *LI* Jul. 1899, 5 (*svedlingvaj ≈aj gazetoj*); Beau *EFr 1903* (baza formo; *finlandais (adj.)*). ‖ **≈ano** Jon *ESv 1893*, 63 (Sv finne); Ups *Ekz 1894*, 3 (*Liaj milit'istoj estis svedoj, germanoj, ≈'anoj° kaj skotland'anoj°*); Beau *EFr 1903* (~ano [mj.] (*un*) *Finlandais*]. **~ujo** (ark., *~o*) Jon *ESv 1893*, 63. ‖ Kp. *Finnujo*, *Finnlando*.

finn/ [1895: *≈ujo*] **~o** Ahlb *LI* Apr. 1900, 56a (*svede parolantaj ~oj*). ‖ **~a** Z *Adr 1896 fol. 2*, [15] (*instruisto en ~a liceo*). ‖ **≈ujo** *LI* Dec. 1895, 5 ([mi veturis] *tra ≈ujo velocipede*); *LI* Jun./Jul. 1896, 105 (*nek en Svedujo, nek en Norvegujo, nek en ≈ujo*). ‖ **≈lando** vd. *Finnland/o.* ‖ Kp. *Finlando, Finnlando*.

Finnland/ [1896] **~o** Z *Adr 1896*, 7, *Adr 1896 fol. 1*, 3, *EG 1904* (Finnland); *JarL SAT 1923*, 20; *PoŝAtl 1971* #14. ‖ **≈a** Z *EG 1904* (baza formo; *finnländisch°* [nun nekutima, normale *finnisch*]). ‖ **≈ano** Z *EG 1904* (*Finnländer°* [nun nekutima, normale *Finne*]). ‖ Kp. *Finlando* (unu -n-), *Finnujo*.

fioritur/ [1926] **~o** (muz.) Benn *DeE 1926*, 453 (Fioritur).

Firenz/ [1896] **~o** (IT Firenze; ark., *Florenc/o*) *LI* Mar. 1896, 37 (*S-ro L.* […] *veturos ~on° (Italujo)*); Mott *EEn 1906*; Rhod *EnE 1908*, 519a (Florenco, ~o).

firm/ [1887: *~aĵo*] **~a 1** Z *UL* [v], *RE* 134b, *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo 1** (firmamento) Z *UL* 20 (*Kaj Dio nomis la ~aĵon ĉielo*); Beau *EFr 1903* (firmament). **2** (grundo) Z *RE* 60 (земля, твердая), 201a (твердь). ‖ **mal~a** Z *RE* 175a. ‖ **mal~anima** Luyk *Iŝtar* 1924, 13.2 (*mal~animaj gejunuloj*).

firm/ [1888] **~o 2** (ekon.) (nun pli ofta *firma/o*) Einst *Plen 1888*, 25 (*mi fondis* [...] *komercon manufakturan je la ~o L. Balston kaj Ko*); Z *RE* 217a (фирма), *MV*; Red. *E-isto* Dec. 1889, 24b (*Vi povas ricevi la plej bonajn mielpanojn (pain d'épices) per la ~o K.*); Z *UV*. ‖ RIM. UV prezentas la vorton *firm'o* kiel derivaĵon de *firm'a*. Kiel la tradukoj montras, tio estas erara. Temas pri diverssignifaj homonimoj.

firma/ [1930] **~o** (ekon.) (antaŭe *firm/o*) Wü *EV 1930*. ‖ RIM. Neoficiala formo nova (*A 1905*, 8), kiu celas eviti la homonimecon kun *firm/a 1*.

firmament/ [1905] **~o** (antaŭe *firm/aĵ/o*) Ahlb *ESv 1905* (himlafäste, himlahvalf); Chris *DeE 1910* (→ Firmament); *RevO* Jul. 1920, 75a (*En malhelaj, senlunaj noktoj la heleco de l'~o* [de la Tero] *estas pli granda ol la tutaro de la lumamasoj elsendataj de ĉiu stelo*); *PV 1934*.

firn/ [1926] **~o** (meteo.) Benn *DeE 1926*, 453 (DE Firn); Lewin *MeteoT 1961* (EN firn).

first/ [1910] **~o** (arki.) Chris *DeE 1910*, xviii [enk. 18] (DE First | EN ridge | FR arête; la horizontala supra linio de tegmento).

fisk/ [1898] **~o** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (fisc); Beau *EFr 1903*; OA 3-1921. ‖ **~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (fiscal); Beau *EFr 1903*.

fistul/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 217a, *MV*, *UV*.

fiŝ/ [1887] **~o** (zool.) Z *UL* [v], *RE* 95b (*malgrandaj ~oj*), 174b, *MV*; G *Kond 1890*, 15 (*~oj volas naĝadi*; instigo, dum oni manĝas fiŝojn, al trinkado de brando aŭ vino; kp. laŭvorte en DE „Fisch will schwimmen“); Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 215a (*supo ~a*). **~i** (ankron) (mar.) Roll *Mar 1908* (FR traverser | DE fischen). ‖ **~isto** Z *RE* 174b (fiŝkaptisto; dufoje). ‖ **~forma** Beau *EFr 1903*. **~hoko** Z *RE* 209b, 210a (*~hoko*), 210a (*kapti per ~hoko*), *MV* 28; Stank *Viv 1896*, 24 (*mi, malsaĝulo, kaptiĝis per tia ~hoko!*; vd. la RIM. ĉe *hoko*). **~kaptanto** Beau *EFr 1903*. **~kaptisto** Z *RE* 174b (~isto). **~oleo** Z *RE* 22a, 174b, *MV* 23, *UV*. **~vendejo** Beau *EFr 1903*. **~vendisto** Beau *EFr 1903*. ‖ **pilot~o** (zool.) Benn *EDe 1923* (Pilotfisch). **romb~o** (zool.) Mott *EEn 1906* (a turbot). **spad~o** GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923* (Schwertfisch).

fit/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

fitogen/ [1952*] **~o** BS *EDe 1952*, 242.

fizik/ [1889] **~o 1** (scienco) Z *RE* 217a; Lor *LernCs 1890*, 5 (*~o* [Vp] *füsüd*); Jon *ESv 1893*, 59; Z *FE 1894*, 3, 32.3 (*~iston oni ne povas nomi ~o, ĉar ~o estas la nomo de la scienco mem*); *FK 1903*, 207.21 (*fakultato de ~o*); OA 1-1909. OA 7-1958. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. ‖ **~isto** Z *FE 1894*, 32.3 (→ ~o).

fizik/ [1903*] **~a** (korpa) *FK 1903*, 94.23 (*Al li ankoraŭ minacas morto, se ne ~a, tiam ankoraŭ pli terura - morala*).

fiziognomik/ [1908] **~o** Z *Rab 1908*, 56.19 (*krias kontraŭ la ~o*). ‖ Kp. *fizionomi/.*

fiziolog/ [1916] **~o** (antaŭe *fiziologi/ist/o*) G *EPl 1916*; Wü *EV 1930*; OA 7-1958.

fiziologi/ [1888] **~o** Z *DL* 10 [I.3] (*ili parolis pri la ~o* [...] *de l' lingvoj vivaj*), *RE* 217a; Jon *ESv 1893*, 59; *LI* Dec. 1895, 15, Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *2 ~o*); *FK 1903*, 207.29 (*antropologia fakultato por anatomio, ~o, higieno*); OA 1-1909. ‖ **~a** *FK 1903*, 279.20 (*dependas de apartaj ~aj ecoj de la organoj de parolo*); G *EPl 1916*. **~e** *EKato* Okt. 1903, 6 (*koni ~e la rolon de organo ia en korpo viva*).

fizionomi/ [1889] **~o** Z *RE* 217a; Jon *ESv 1893*, 59; [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 5 (*la simileco de ~o* [...] *inter Eo kaj la Provencala lingvo*); Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*Tiu ĉi kolonio* [setlejo de naftoproduktantoj] *havas originalan ~on*); Z *Rev 1906*, 9.17 (*se li al la lernanto faros tian ~on, ĝi ne estas ankoraŭ io grava*), 93.7 (*laŭ mia peterburga ~o*), *Rab 1908**, 92.82 (*ĝi estas ~o de malfeliĉulo*); OA 1-1909; Luyk *Iŝtar* 1924, 9.1 (*~o* […] *alloga, pensema kaj nobla*). ‖ Kp. *fiziognomik/.* ‖ **~isto** G *EPl 1916*.

fjord/ [1904] **~o** (geog.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*la ~oj de Norvegujo*); OA 2-1914.

Fjordor/ [1893: ~] [**~o**] (vira nomo) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 35.

fl. [1890] (mll de *floreno*, *florinto*°) Lor *LernCs 1890*, [28] ([La E-isto] *kostas 1 ~ 30 kr. por ½ jaro*).

flag/ [1889] **~o** Z *RE* 217b, *MV*, *E-isto* Apr. 1890, 38a (*la ~oj de ĉiuj nacioj*), Sep. 1890, 45b (*ŝipeto ornamita per ~oj*); Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*; *Heck 1907*, 96 (*funebra ~o*). ‖ **~i** *Heck 1907*, 96 (*~i duonmaste* [kiel signo de funebro]). ‖ **~eto** G *EPl 1916*. ‖ **~ornami** G *EPl 1916*. ‖ **mast~o** Bar *LernHu 1898*, 70 (*blanka velo sub petolaj mast~oj*). **veter~o** (meteo.) Z *RE* 217b.

flagr/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~anta** KK *NLR* Jul. 1956, 207 ([fig.] *≈anta ruĝ' de vivo kaj de vero*).

flaĝolet/ [1893: *~a*] **~o** (muz.) (blovinstrumento); G *EPl 1916*. ‖ **~a** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*kvarvoĉaj akordoj, kun kiuj* [...] *kunverŝiĝis ~aj tonoj*).

flak/ [1926] **~o** (antaŭe *lag/et/et/o*) Benn *DeE 1926*, 453 (Lache, Pfütze [FR flaque]).

flakon/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (fladon k.a.).

flam/ [1889] **~o 1** Z *RE* 133b, 164a (~eco), *UV* (baza formo), *Ham 1894*, 22 (*Ne prenu vi por fajro tiun ~on*), 108 ([tempo] *eĉ estingas ĝian tutan ~on* [tiun de amo]; *ama ~o*; *hela ~o*); Abes *Kralj 1897*, [3] (*~o de entuziasmo*); Beau *EFr 1903* (baza formo). ‖ **~a** Z *RE* 172a, 232a, *E-isto* Nov. 1889, 5 (*la vojo, sur kiun vi vin ĵetis en la unua ~a momento*), *Ham 1894*, 111 (*≈aj vortoj volas / El mi eksplodi*); Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*riĉega, ~a fantazio*). **~i** Z *RE* 133b, 164a, 164b, 177b (brili), *MV*, *Ifig 1908*, 10 (*~i per kolero*). ‖ **~eco** Z *RE* 164a (~o), Z *E-isto* Nov. 1889, 3 (*ne demandante sin en la minutoj de ~eco*). **~emulo** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71a (*Kaj alia, ~emulo, / Ŝin jam havas ĉe l' altaro*). **~igi** Z *RE* 167a (ek~igi); G *EPl 1916*. **~iĝema** Z *RE* 164a; Ger *Fant 1895*, [13] (*La ~iĝema Ktezipo*), 14 (*~iĝema animo*). **~iĝi** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~ingo** Z *RE* 33b. ‖ **ek~a** Z *RE* 24b (ek~ema). **ek~ema** Z *RE* 24b (ek~a). **ek~i** Z *RE* 24b, 25a, 166b (dufoje). **ek~igi** Z *RE* 167a (~igi). **ek~iĝi** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*benzino facile ek~iĝas*). ‖ **~kolora** Beau *Sint 1901*, 3 (*haroj ~koloraj*). ‖ **am~o** Z *RE* 53.

flam/ [1922] **~o 2** (ark., *flandro*). ‖ **~landanino** Wicke *Galero 1922*, 19 (*bela ~landanino*).

flamand/ [1898] **~a** (surbaze de FR; ark., *flandr/a* surbaze de DE *Flandern*) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71 (*unu el la plej bonaj advokatoj ~aj*); Z *EG 1904* (flämisch), *EG 1907*, *ER 1909*; G *EPl 1916*. ‖ **~e** G *EPl 1916*. **~o** (ark., *flandr/o*) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71 (*la kapableco de l'≈oj° por aligi al si la° fremdajn lingvojn*); Z *EG 1904* (Flamänder°, ark., *Flame*), *EG 1907*, *ER 1909*; War *GD 1957* (≈o; plusendas al *Flandr/o*); *PIV 1970* (plusendas al *flandr/o*). ‖ **~ino** G *EPl 1916*. **≈ujo** (ark., *Flandr/i/o*, *Flandr/uj/o*) Z *EG 1904* (Flandern), *EG 1907*; G *EPl 1916*.

flamberg/ [1930] **~o** (hist.) (mil.) Wü *EV 1930*; War *GD 1957* (plusendas al *spad/o*).

flaming/ [1916] **~o** (zool.) (ark., *flamengo*) G *EPl 1916*; Chris *DeE*, 160b.

flameng/ [1995] **~o** (zool.) (sin. *fenikoptero*) (antaŭe *flamingo°*) Benson *EnE 1995*, 211a.

flamin/ [1957] **~o** (reli.) War *GD 1957*.

Famini/ [1957] **~o** (nomo) War *GD 1957*.

flan/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 9b (блинъ; «patkuko, plino»), *MV* (Fladen; tiu trad. malbone harmonias kun la RU vorto; pli trafe en DE: Pfannkuchen, Eierkuchen, Plinse laŭ la regiono), *UV*, Let. al NYLEN de 1897-02-12 [= LR 47 G] (*~o estas speciala speco* [de franda pano (ekzemple kun sukero, kun konfitaĵo, fruktoj k.t.p.) nome] *maldika plata kuko, rostita en butero aŭ io simila*); [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168; War *GD 1957* (*senfaruna ~o*).

Flandr/ [1902: *~ano*] **1** (lando) (ark., *pers.*) Sey *FlandLit 1904*, [7] (*Nederlanda Literaturo en ~o°*), 9 (*la animo de ~o° vekiĝis el sia longa dormado*; kaj multfoje); *JarL UEA* Maj. 1910, 63 (*Bruges (Belgujo, ~o)*). ‖ **~a** *FlandLit 1904* [t] (*Paĝoj el la ~a Literaturo*), [5] (*Belgujo dividiĝas en francan kaj ~an partojn*); Borel *GermE* Apr. 1905, 40b (*ĉarma rakonto de la ≈a aŭtoro H. C.*). ‖ **~ano** (ark., *flandr/o*) *BelgSon* Sep. 1902 [enh.] (*Alvoko al la ~anoj*); Sey *FlandLit 1904*, [7] (*rapide la ~anoj ekkaptas la komercadon*). ‖ **okcident~a** Sey *FlandLit 1904*, 9 (*la granda poeto okcident~a*).

Flandr/ [1910] **~o 2** (pers.) (antaŭe *lando*, *flamand/o°*, *Flandri/o°*, *Vlam/o°*) B, S *PropN 1910*; G *EPl 1916* (≈o, plusendas al *flamando°*). ‖ **~ujo** *PropN 1910*.

Flandri/ [1910] **~o** (lando) (ark., aŭ *~/i/o* aŭ *~/uj/o*) M *PropN 1910*.

flanel/ [1889] **~o** (teks.) Z *RE* 217b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

flanĝ/ [1908] **~o** (tek.) Roll *Mar 1908* (FR bride | DE Flansch, pron. -ŝ).

flank/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 3 (*de ĉiuj ~oj al la laboro ĉiuhoma venas amasoj*), 38 (*ĝi° ne estas fiereco de mia ~o*), 40 (*mi loĝas sur la Suna ≈o*),

42 (*ili ĉian° estis kune, ~o ĉe ~o*), 42 (*La ombro sin tenis ĉian° sur la ~o sinjora*); G *Blov 1888*, 19-20 (*ni nin ektrovis en nekonata ~o*); Z *RE* 10b (*~o*; *je ~on*; *per ~o*), 42b (*bona ~o*), 65a (*returnita ~o*; post~o; изиаика, «dors~o»:), 134a (*sur la plata ~o*), 136b (*meti la manojn al la ~oj*), 195a (*iri la ~on*; eviti), 216b (*antaŭa ~o*, фасадъ, «fasado»), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 28.7 (*Ni disiĝis kaj iris en diversajn ~ojn: mi iris dekstren, kaj li iris maldekstren*), 31.11 (*Starante ekstere, li povis vidi nur la eksteran ~on* [fasadon] *de nia domo*), *GVGE 1894*, [3b] (*vianda ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 119b, 135a, 144b (en la senco de *fremda*, *ne koncerna*), 195a. **~e** G *Blov 1888*, 19 (*la postiliono° transveturis ~e de la loko, kie ni devis elveturi*); Z *GVGE 1894*, [3b] (*kelkajn paŝojn ~e de la vojo*). **~en** Z *RE* 10b (je ~on); G *Kond 1890*, 30 (*oni povos ion meti ~en* [ŝpari]; kalkeo de DE «etwas zur Seite legen»); Z *FE 1894*, 28.8 (*≈en, sinjoro!*), *Ham 1894*, 11 (*Hamleto (~en)* [parolas]). ‖ **~aĵo** (arki.) Z *RE* 217b (флигель, RU germanismo Flügel, «alo»); Beau *EFr 1903* (aile de maison). ‖ **~eniri** Doré *Flut 1907*, 10 (*Pardonon, mi lasas min ~eniri* [devojiĝas de la temo]). **~frunto** (ark., *tempio*) G *Blov 1888*, 20. **~kurteno** Z *MV* 40, *UV* (→ *kurten*). ‖ **de~iĝi** Z *GVGE 1894*, 4b. **de~iĝo** Z *GVGE 1894*, 4b. ‖ **ambaŭ~eakra** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*nacio-kaŭkaza* […] *ambaŭ~eakra ponardo*). **ali~e** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*Kaj ali~e oni ne povas reprezenti ĉiujn landojn per egala nombro da voĉoj*). **ĉiu~e** Z *DL* 4-5 (*eldonu ian libron en la lingvo internacia, ke la publiko povu koniĝi tiun ĉi lingvon ĉiu~e*). **du~a** (reciproka) G *Blov 1888*, 5 (*la gepatroj de lia amata, sciiĝinte ilian du~an amon, malpermesis la filinon eĉ pensi pri li*). **egal~a** Z *RE* 165b. **post~o** (ark., *dors~o*) Z *RE* 65a (returnita ~o; изиаика). **unu~a** Z *RE* 118a.

flar/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 113b, 115a, *MV*; *E-isto* Jan. 1893, 13 (*~i tabakon*); Z *UV*, *FE 1894*, 8.10 (*Mi manĝas per la buŝo kaj ~as per la nazo*). ‖ **~tabako** Hermansson *LI* Apr. 1900, 61a (*Mi neniam prenas ~tabakon*). **~tabakujo** Hermansson *LI* Apr. 1900, 61a (*al li montrante sian ~tabakujon*). ‖ **el~i** Z *RE* 159b, 168a.

flat/ [1888: *~ita*] **~i** Z *RE* 92a, *MV*, *UV*; Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 ([aŭtunaj fruktoj] *ĝojigas la vidadon kaj ~as la gustadon*). ‖ **~a** Z *RE* 89a. **~o** Z *Rab 1908*, 85.23 (*Vi arogas al vi esperi, ke vi kaptos viron per ~oj*). ‖ **~ema** Beau *EFr 1903*. **~isto** G *NovAnt 1909*, 25. **~ita** Einst *Plen 1888*, 33 (*anseroj* [...] *sin sentas ~itaj, se oni lin° manĝas*). **~ulo** Beau *EFr 1903*. ‖ **~loge** Luyk *Iŝtar* 1924, 53.7 *(“Nu, nu”, rediris Lemuel ~loge*).

flaŭr/ [1957] **~o** (bot.) (antaŭe *kresk/-aĵ/ar/o*[Beau]) War *GD 1957* (flore); *PIV*.

flav/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 48b, 88a (*~a kupro*), *MV* 23, 39 (*~a kupro*), *UV* (→ *~a*, → *kupr*); War *GD 1957* (*la ≈a Rivero*). ‖ **~o** Z *RE* 48b (*~o de ovo*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 (*La naturo* [en aŭtuno] *miksas la ~on, la ruĝon kaj eĉ la brunon kun la verdo*). ‖ **~aĵo** War *GD 1957*. **~eta** G *Blov 1888*, 9 (*nebulo malklara kaj ~eta*); War *GD 1957*. **~iĝi** War *GD 1957*. **~iĝinta** Majn *Manf 1891*, 3 (*~iĝintaj ostoj* [de kadavro]). **~ulo** War *GD 1957*. ‖ **~bekulo** War *GD 1957*. **~bruna** War *GD 1957*. **~eruĝa** Luyk *Iŝtar* 1924, 8.1 (*~eruĝa lumo*). **~etpala** Wicke *Galero 1922*, 11 (*~etpalaj trajtoj* [de la vizaĝo]). **~kupra** War *GD 1957*. **~leda** War *GD 1957*. **~malsano** (med.) Z *RE* 48b; War *GD 1957*. **~ruĝa** Z *DL* 22, *RE* 174b; Boi *Perd 1904*, [3] (*~ruĝaj brovegoj* [de la reĝo]); War *GD 1957*. ‖ **citron~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (jaune-citron). **fringel~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (jaune serin).

Flavi/ [1957] **~o** (nomo) War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*.

Flavian/ [1957] **~o** (nomo) War *GD 1957*.

fle/ [1957] **~o** (bot.) War *GD 1957* (fléole).

fle/ [1957] **~o** (bot.) War *GD 1957* (fléole).

flebit/ [1957] **~o** (med.) War *GD 1957* (phlébite).

flebotomi/ [1957] **~o** (med.) War *GD 1957* (phlébotomie).

fleg/ [1889] **~i** Z *RE* 215b (ĉirkaŭflirti), *MV*, *UV*, let. al *Nyl* (1896-04-21) [LR 43] (*La vortojn „varti“ kaj „~i“ mi komprenas en la sekvanta senco:* varti = […]; ~i = *zorgi pri iu el* amo, *aŭ en*

maniero pli morala: ekzemple infanistino vartas *infanon, patrino* ~as *lin. Mia edzino ĉiam min* ~as, *sed kiam mi estas tre malsana, tiam oni prenas por mi* vartanton). ‖ **~ado** War *GD 1957*. **~ejo** War *GD 1957*. **~istino** War *GD 1957*. **~isto** War *GD 1957*.

Flegeton/ [1910] **~o** (mit.) (topo.) M, S *PropN 1910*; War *GD 1957*.

flegm/ [1889] **~o** Z *RE* 217b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 217b; Beau *EFr 1903*; War *GD 1957*. **~e** War *GD 1957*.

flegmon/ [1957] **~o** (med.) War *GD 1957*.

fleks/ [1889] **~i** Z *RE* 32a, 75b, 80b (kurbigi), 81a (kurbigi), 103a, 149b, 179b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 41. ‖ **~o** Z *RE* 179b. ‖ **~ebla** Z *RE* 31a, *FE 1894*, 41.1 (*Ŝtalo estas ~ebla, sed fero ne estas~ebla*). **~iĝi** Z *RE* 111b. **~iĝo** Boi *Perd 1904*, 4 (*~iĝo de vojeto*). **~ita** Z *RE* 188a. ‖ **de~i** Z *GVGE 1894*, 4b. **de~o** Z *GVGE 1894*, 4b. **dis~i** Z *RE* 166b. **el~i** Z *RE* 64a. **el~ita** (ark., *konveksa*) Z *RE* 27a (выпуклый). **ne~ebla** Z *RE* 110a. ‖ **genu~i** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b ([La virinoj] *genu~is* [...] *ĉe la piedoj* [altaro] *de la bona Sinjorino de* Bretagne° {Bretonio}). **genu~o** Z *RE* 77a.

fleksi/ [1903] **~o** (gram.) *FK 1903*, 264.34 (*li uzas la nombrajn signojn de 1 ĝis 999 por ĉiuj gramatikaj ~oj*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** War *GD 1957*. ‖ **sen~a** War *GD 1957*.

Flensborg/ [1889: ~] [**~o**] (dana nomo de la germana urbo *Flensburg*) *E-isto* Dec. 1889, 24b (*Sinjoro* [C. N.] *el ~*). ‖ **~ano** Niel *LernDa 1890*, 14 (→ *an*).

flik/ [1889] **~i** Z *RE* 60a (altriki), 225a (fari, rebonigi), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 56b. ‖ **al~ado** *KudrT 1947*, 4.

flirt/ [1889] **~i** Z *RE* 143a, *MV*, *UV*. ‖ **~ema** Z *RE* 29a (~anima). **~anima** Z *RE* 29a (~ema). ‖ **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 215b (flegi); Stank *Viv 1896*, 12 (*mi ĉirkaŭ~as* [amindumas], *ĉar estas kiun ĉirkaŭ~i*), 16 (*Li* [...] *ĉirkaŭ~as Karolinon*). **el~i** Z *RE* 26b.

flok/ [1889] **~o** Z *RE* 74b, 219a (*~oj*; dufoje), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (flocon *(de laine, soie, neige, etc.)*); B *VdE 1910* (*Malgranda peco de ŝtofo, moviĝanta en la aero kaj ne tuj falanta teren: ~oj de lano, de neĝo*); War *GD 1957* (flocon *(neige)* | flocon *(avoine)*). ‖ **~a** Wü *EV 1930* (*~a lito, nubo*); War *GD 1957*. ‖ **~ero** *LI* Dec. 1895, 13 (*faladis ~eroj de neĝo*). **~eto** Z *RE* 74b; Wü *EV 1930*. **~iĝado** (fiziologio) War *GD 1957* (floculation). **~iĝi** (kem.) Wü *EV 1930*; War *GD 1957* (floculer). ‖ **~lano** Wü *EV 1930* (→ *flok*). **~silko** Wü *EV 1930* (→ *flok*); War *GD 1957*. ‖ **aven~oj** (kuir.) War *GD 1957*. **neĝo~o** Wü *EV 1930* (neĝero).

flor/ [1887: *~o*] **~i** (bot.) Z *DL* 49 [19.5] (*Vivu, ~u nia regno / Kaj regnestro nia!*), *RE* 162a, *MV* (baza formo), *UV*; *LI* Apr. 1896, 57 (*Printempo ree ~as*). ‖ **~a** Z *RE* 221b (*~a brasiko*; kp. De *Blumen|kohl*); G *Kond 1890*, 15 (*~a brasiko*). **~o** Z *UL* [v], *DL* 31-32 [17.2.10] (*sur la balkono staris ~oj, kiuj belege kreskis*) k.a., *RE* 221a, 221b (~eto; цвѣтъ, цвѣтокъ), *MV* (derivaĵo), *UV* (derivaĵo), *Ham 1894*, 110 (*plej diversaj ~oj de la kampo*), *FE 1894*, 5.3 (*Rozo estas ~o*), 15.7. ‖ Rim. **1.** Estis disputoj, ĉu *flor'* estas verba aŭ substantiva radiko. En *UL* substantiva: цвѣтокъ | цвѣтокъ | kwiatek {= floreto} | fleur | Blume | flower [UL]. En *RE* 221 ne difineble, ĉar ambaŭ formoj estas notitaj samrange kaj paralele: цвѣсти *flor'* {verbo} – flor'uj', flor'ej' – flor'a brasik' - цвѣтъ, цвѣтокъ *flor', flor'et'* {substantivoj} [*RE* 221]. En *MV* 23 verba: *flor'* blühen. *flor'o* Blume, kaj tiel same en *UV*, Beau *EFr 1903* (fleurir), *EG 1907*, *PIV*. — Kontraste *Aktoj I* 63: „Ekz-e: *flori* (uv), *floro* (uv) estas O-kategoria, ĉar flori = manifestiĝi flore (t.e. produkti florojn)". Same (-o) antaŭe jam en *EV 1930* kaj *PV 1934*. — *BRO4* -o. **2.** Detale pri la temo vd. en BK 1, FG 11. ‖ **~adi** Lib *LernLv 1889*, 44 (*Kiel ~o bel' ~ados*; kun preseraro *fiorados*). **~ado** Beau *EFr 1903*. **~aĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 54.3 (*marmoraj vazoj, bele ornamitaj per arabeskoj kaj ~aĵoj*). **~aro** Lor *LernCs 1890*, 14 (*Akvoj fluas tra ~aroj*); Melck *FlandLit 1904*, 14 ([Li] *bonodoris*

kiel ~aro). **~ejo** Z *RE* 221b, *E-isto* Dec. 1889, 21b (*Unu donis al sia ~ejo la formon de baleno*); Beau *EFr 1903*. **~eto** Z *RE* 221b (~o; цвѣтъ, цвѣтокъ); Beau *EFr 1903*. **~isto** Beau *EFr 1903*. **~ujo** Z *RE* 221b; Beau *EFr 1903* (récipient, vase à fleurs). ‖ **~desegna** Luyk *Iŝtar* 1924, 59.2 (*~desegnaj tapiŝoj*). **~festo** Borel *GermE* Mar. 1905, 27b. **~folieto** Z *RE* 89a; Wahl *Princ 1889*, [7] (*blankaj ~folietoj* [de ĉerizujo]). **~krono** Z *RE* 28b; Waher *E-isto* Maj. 1894, 93 (*Estaj° societoj metis ~kronon sur la ĉerkon de la liberiginto*). **~naskiĝo** Geogh *LI* Apr. 1900, 63a (*En la tago / De la ~naskiĝo*). **~plena** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*la kamparoj estas ~plenaj*). **~vazo** Beau *EFr 1903*. ‖ **ek~i** Z *RE* 171a; Beau *EFr 1903*. **ek~o** *LI* Feb. 1896, [17] (*potenca ek~o de nia afero*). **for~i** Z *GVGE 1894*, 5a (velki). **reek~anta** Ger *Fant 1895*, [13]. **re~i** Z *Ifig 1908*, 8 (*la gajeco / De l' viv' en mi neniam plu re~os*). ‖ **herbejo-~o** G *NovAnt 1909*, 5. **migdal-~o** G *NovAnt 1909*, 17. **oranĝ~a** *Heck 1907*, 91 (*oranĝ~a krono* [de la fianĉino dum edziĝa festo]). **sun~o** Einst *Plen 1888*, 33 (*tortoj buterbrilantaj kreskas sovaĝe kiel la sun~oj*); Z *RE* 138b, *MV* 64, *UV* (→ *sun*).

floren/ [1889] **~o** (mono) Z *RE* 36a (гульденъ, «guldeno»); G *Kond 1890*, 42 (*1* [nederlanda] *~o po 100 centoj°* {cendoj}); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ Kp. *florint/o*, mll «fl.»; „guldeno“ estis nomata la monunuo de Aŭstrujo-Hungarujo (1 guldeno po 100 krejceroj).

Florenc/ [1908] **~o** (FR, EN Florence; antaŭe *Firenz/o°*) Rhod *EnE 1908*, 519a (~o, Firenzo); B *PropN 1910*; Cseh *Post* 1935-09-21, 15 (*tri plej konindaj urboj de Italio: ~o, Romo kaj Napolo*).

Florid/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) *PropN 1910*.

Florind/ [1890] **~o** G *Kond 1890*, 24 (*Sinjoro ~o scias iom*).

florint/ [1890] **~o** (mono) (ark., *floren/o*) Lor *LernCs 1890*, 13 (*Mi havas nur mil ~ojn*).

flos/ [1889] **~o** Z *RE* 191b, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Beau *EFr 1903* (faire flotter *(du bois)*).

flot/ [1893] **~o 1** (mar.) (antaŭe *ŝip/ar/o* [la tuta ŝiparo de ŝtato]) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 34 (*junkero de la ~o*); G *EPl 1916* (plusendas al *ŝiparo*).

flot/ [1957*] **~o** (mar.) (antaŭe *ŝip/ar/et/o* [Kelko da eskadroj sub la komando de admiralo]) War *GD 1957*.

flu/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 201a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22, 31.8 (*Li parolas, kaj lia parolo ~as dolĉe kaj agrable*). ‖ **~a** Z *RE* 179a. **~o** Z *RE* 202a, 202b; Abes *Kralj 1897*, 4 (*La vaporŝipo* […] *bataladis kun peno kontraŭ la ~o de Danubo*). ‖ **~aĵa** Beau *EFr 1903*. **~anta** Z *FE 1894*, 22.1 (*≈anta akvo estas pli pura, ol akvo staranta senmove*). **~eti** Z *RE* 196a. **~eto** Z *RE* 196a. ‖ **al~o** Z *RE* 153a. **de~ilo** Z *RE* 19b, 48b, 50a, 194b, *MV* (Rinne), *UV*; Beau *EFr 1903* (rigole, chéneau). **de~o** Z *RE* 124b, 194b. **dis~iĝi** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a (*Sekve mi mortos kaj dis~iĝos kiel ŝaŭmo sur la maro*). ‖ **ek~i** G *Blov 1888*, 11 (*La larmoj ek~is el liaj okuloj*). **el~i** Z *RE* 68. **el~igi** Z *RE* 68. **el~o** Z *RE* 68. **en~ejo** (geog.) *SenkompReg 1907*, [2] (*la en~ejo de* [la rivero] Tees). **en~o** Z *RE* 214b (buŝo, fino; устье, «enfluejo, ekz. de rivero en la maron aŭ alian riveron»); Beau *EFr 1903* (embouchure). **for~i** Z *RE* 214b. **for~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **kun~iĝo** Z *RE* 194a. **kun~o** Z *RE* 194b. **netra~ebla** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*netra~ebla planko*). **preter~i** Z *RE* 161a (traflui). ‖ **super~a** Z *RE* 64b, 65a, 90a, *MV* 64, *UV* (→ *super*). **super~o** Z *RE* 63b, 64b (*vivi en super~o*), 65a (*havi en super~o*). **tra~i** Z *RE* 161a (preterflui). **tra~iga** Z *RE* 215a. ‖ **rapid~aĵo** Z *RE* 196a. **sangal~o** Stell *LI LitAld 1905*, 6.

flug/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 7 (*la patro* [...] *ŝin* [...] *ĵetis en malluman senfundan subteraĵon... kaj ŝi ~is malsupren kun neklarigebla mortiĝado de l' koro*); Z *RE* 85a, 128b (*alte ~i*), 140a, 173b (*~i amase*; роиться), 175b (*punktoj ~as antaŭ la okuloj*), *MV*; [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a (*~i sur ŝipoj trans la maron*; *~i* en la senco de *rapidi*, *rapide sin movi* tiel same en DE kaj ĉe G); Z *UV*, *FE 1894*, 9.4 (*La birdoj ~as*), 26, 28, 32. ‖ **~a** Z *RE* 89a; Nyl *LI* Apr. 1900, 64a (*en ~a rapido*). **~e** G *Blov 1888*, 8 (*la ĉevaloj*

~e ekkuris). **~o** Z *RE* 89a (*en la ~o*); Marig *LernIt 1890*, 34 (*Post ~oj tro altaj kaj subitaj, venas ofte faloj fruegaj*). ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 9 (*nebulo malklara kaj flaveta, tra kiu ~adis blankaj pecoj de l' neĝo*). **~ado** Z *FE 1894*, 28.3 (*la ĝardeno kaj tablo ne estis la loko de la ~ado, sed nur la celo de la ~ado*). **~anta** Z *RE* 173a (*amaso ~anta*), 194a (*amaso ~anta*). **~ante** Z *FE 1894*, 39.12 ([la ĉapo], *~ante, pendiĝis sur la branĉoj de la arbeto*). **~ilo** Z *DL* 27 (*la aglo batas kun*° {per} *la ~iloj!*), *RE* 85a, *MV*; G *Kond 1890* 14 ([Mi manĝos] *~ilon de kokido*); Z *UV*. ‖ **al~i** Z *RE* 153a, *FE 1894*, 31.20 (*La birdo ne for~is: ĝi nur de~is de la arbo, al~is al la domo kaj sur~is sur la tegmenton*). **ĉirkaŭ~eti** Einst *Plen 1888*, 33 (*anseroj rostitaj ĉirkaŭ~etas kun soztelereto*j*° en beko*). **ĉirkaŭ~i** Z *Ifig 1908*, 10 (*ĉu ne ĉirkaŭ~as la armeon / La venko*). **de~i** Z *FE 1894*, 31.20 (→ *al~i*). **dis~iĝi** Z *Ham 1894*, 13 (*Ho, kial ne fandiĝas homa korpo, / Ne dis~iĝas kiel polv' en vento!*). **ek~i** Z *RE* 24b (supren~i), 95b. **ek~adi** Z *RE* 24b (supren~adi). **el~ado** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*el~ado de fajreroj el la lokomotivoj*). **for~i** Z *RE* 211b, 215b (ухнуть). **kun~i** Z *RE* 184a. **preter~inta** Majn *Manf 1891*, 3 (*suferoj kaj mizeroj distriĝis kvazaŭ preter~inta sonĝo*). **sen~ila** (zool.) War *GD 1957* (→ *sen*; aptère). **sur~i** Z *FE 1894*, 31.20 (→ *al~i*). **supren~adi** Z *RE* 24b (ek~adi). **supren~i** Z *RE* 16, 24b (ek~i). **tra~i** Z *RE* 159b. ‖ **longa~ila** Stank *Viv 1896*, 15 (*alte en la aero naĝadis longa~ilaj cikonioj*). **or~ila** Zeid *LI* Dec. 1895, 11b (*Nimfet' or~ila rapidas al bal'*).

fluid/ [1887] **~a** (ark., *likva*) Z *UL* [v], *RE* 49b, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*, *FE 1894*, 35. ‖ **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** (ark., *likvaĵo*) Z *DL* 23 (*Anstataŭ vino li enverŝis* [...] *ian malagrablan acidaĵon, kaj tiun ĉi malklaran ~aĵon li devigis min eltrinki*), *RE* 18b (malsekaĵo), 49b (жидкость), [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*malsekigante per tiu ĉi ~aĵo la objektojn*); *FE 1894*, 35.3 (*Akvo estas ~aĵo*). **~iga** G *EPl 1916*. **~igi** (ark., *fandi*) Z *DL* 26 (*La printempa suno ~igis la neĝon kaj la glacion*), *RE* 203a (fandi), *FE 1894*, 39.8 (*En la printempo la glacio kaj la neĝo ~iĝas*). **~iĝi** Z *RE* 200b, *Espero 1891-28* (*post la unua disrompo rapide ~iĝas la tuta glacio*); G *EPl 1916*. ‖ **mal~iĝi** Z *RE* 58b.

fluktu/ [1916] **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*.

flum/ [1888: *~ego*] **~o** (ark., *river/o*) Bar *LernHu 1898* [g] 13 (folyó). ‖ **~ego** Einst *Plen 1888*, 16 [g]; Bar *LernHu 1898* [g] 13. **~eto** Einst *Plen 1888*, 33 (*ĉie ~etoj kun buljono kaj ĉampanvino*). ‖ RIM. En la finaj [v] de Einst *Plen 1888* tamen mankas ~/ kaj sidas nur *river/* (p. 63, 68).

fluor/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*; War *GD 1957*; *PIV 1970*. ‖ **~ido** G *EPl 1916*. **~eska** → *fluoresk/a*. ‖ **~spato** (min.) G *EPl 1916*.

fluoresc/ [1916] **~i** (ark., *fluoreski* kun -k-) G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*.

fluoresk/ [1957*] **~i** (kp. ark. *fluoresci*° kun -c-) War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*; OA 8-1974 [→ ekrano] (*~a ekrano*). ‖ **~eco** War *GD 1957*.

fluorit/ [1916] **~o** (min.) G *EPl 1916*.

flus/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR flux | DE Flut).

flustr/ [1916] **~i** G *EPl 1916*; OA 3-1921 (DE *flüstern*); Wü *EV 1930*; War *NLR* Jul. 1956, 220 (*oni jam ~as kun jubilo: / Jen Aprilo!*), ‖ **~e** G *EPl 1916*. **~o** G *EPl 1916*.

flut/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 217b, *MV*; G *Kond 1890*, 24 ([patro al bonkanta filino:] *vi estas ~o, kanario, najtingalo*); Z *UV*; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 66; Doré *Flut 1907*, [t] (*Solo de ≈o*). ‖ **~isto** Z *Ham 1894*, 73.6 (*Donu muzikon! Venu, ~istoj!*); G *EPl 1916*.

fobi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

foin/ [1924] **~o** (zool.) Minor *EDe 1924* (Steinmarder).

foir/ [1889] **~o** Z *RE* 232a (ярмарка, RU germanismo *Jahrmarkt*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2; Luyk *Iŝtar* 1924, 51.4 (*ora ~ĉeno* [...] *el ~o en D.*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ejo** G *EPl 1916*.

foj/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 3 (*Elirante ankoraŭ unu ~on antaŭ la estimata publiko*), 11 (*Kelkajn ~ojn mi eĉ legis longajn artikulojn*° *pri mia afero*), 14 (*por tio, ke al la afero povu esti altiritaj per* unu ~o *tutaj* amasoj *da homoj*), 22 (*La kioman ~on li jam ripetis sian rakonton?*), 32 (*Unu ~on en nokto la alilandulo vekiĝis*), 33 (*ĉiun ~on, kian*° *la alilandulo sin movis, la ombro sin ankaŭ movis*), 35 (*kian*° *mi estis ĉe vi la lastan ~on*), 45 (*unu ~on en la jaro* [...] *vi devos kuŝi ĉe miaj piedoj*); Belm *Heine 1888*, 49 (*Ke povu mi ~' je eterne ekdormi*); Z *Ald 1888*, 4 (*ni devas labori diligente* laŭ la vojo, kiun ni jam unu ~on elektis), 5 (*mi donos tie, unu ~on por ĉiam, respondojn je kelkaj demandoj*); G *Blov 1888*, 7 (*jam je l' lasta ~o ŝi pasigas tagon en la mezo de sia familio*); Z *RE* 23a (*je l' unua ~o*), 25a (*la duan ~on*; ree), 46b (*unu ~o*), 83a (*cent ~ojn*), 118a (*unu ~on*), 168a (*per unu ~o*), 169a (*~o*), 169a (*unu ~on*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 13.3 (*du ~ojn en ĉiu tago*). 17.7, 29.5. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~e** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. ‖ **ĉiu~e ... kiam** Beau *EFr 1903* (ĉiun~on ... kiam; toutes les fois que). **ia~e** Z *RE* 65b (изрѣдка), 67a, 143a; Stank *Viv 1896*, 25 (*la plej feliĉaj ia~e kombinoj de nia vivo*). **divers~e** Beau *EFr 1903*. **iu~e** Z *Ifig 1908*, 18 ([la sekreto] *iu~e / Utilas, se la dioj tion volas*). **kelka~e** Beau *L'Esp* Jun. 1898, 76 (*kelka~je la Majo monato estas tre diferenca de la bela pentro, kiun vi faras pri ĝi*), *EFr 1903*. **kelk~e** Einst *Plen 1888*, 34 (*En la dua serio sidis la judoj, kiuj* [...] *estis kelk~e ĉagrenumataj de diabolojº*). **multa~e** Beau *EFr 1903*. **mult~a** Z *RE* 97b. **tria~a** Z *RE* 205a. **tri~a** Einst *Plen 1888*, 8 [g]; Z *RE* 205b. **unu~a** Z *RE* 46b; *FE 1894*, 22.7 (*li estas nur unu~a mensoginto dum vi estas ankoraŭ nun ĉiam mensoganto*). **unu~e** Kuŝ *E-isto* Jun. 91, 41a (*≈foje*° {Iam, Iatempe} *Aleksandro ekvolis iri Afrikon*). Meier *GramDe 1891*, 26 (*unu~e / unu ~on en la semajno*; *unu~e por tute*° {ĉiam} *– ein für allemal*); Beau *EFr 1903*.

fojn/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 199b (~o), 199b (*rikolto de ~o*), *MV*, *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*ili prezentas* [termitan] *loĝon*° {loĝejon} *de la grandeco kaj formo de amaso da ~o*). *UV*, *FE 1894*, 3. ‖ **~ejo** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~ujo** Z *RE* 199b (~osako). ‖ **~amaso** G *EPl 1916*. **~osako** Z *RE* 199b (~ujo). **~rikolto** G *EPl 1916*.

fok/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 207b, *MV*; G *Kond 1890*, 21 ([ĉapo,] *kiu servas nun* […] *al iu mara bovido (~o)*); Z *UV*; Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*granda ~o, ĉirkaŭ tri jardoj da longeco*; *Monaĥa ≈o (Monk Seal)*).

foken/ [1924] **~o** (zool.) Minor *EDe 1924* (Meerschwein, Tümmler *(Delphinart)*).

fokmast/ [1924] **~o** (mar.) Minor *EDe 1924* (Fock*(mast)*).

foksin/ [1926] **~o** (zool.) Benn *DeE 1926*, 453 (Elritze).

fokstrot/ [1952*] **~o** (danco) BS *EDe 1952*, 242.

fokus/ [1889] **~o** (fiz.) (mat.) Z *RE* 217b (фокусъ), *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*; Waś *LI* Feb. 1896, 24 (*bonaj spiritoj eklumigis la ~on de niaj pensoj*); Postn *LI* Sep. 1898, 140 (*En elipso estas du ~oj*).

fol/ [1955] **~a** *NLR* Nov. 1955 [v] (frenezeta).

folas/ [1924] **~o** (zool.) Minor *EDe 1924* (Bohrmuschel).

fold/ [1904] **~i** (tek.) Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (falzen). ‖ **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~ilo** Minor *EDe 1924* (Falzbein).

foli/ [1887: *~eto*] **~o 1** (de papero; kp. *folio 3*) Z *UL* [v], *RE* 89b, *MV*, *FE 1894*, 35, *GVGE 1894*, 5a (*deŝiri ~ojn*). ‖ **~ego** Z *RE* 217b (фоліантъ, «folianto»); Beau *EFr 1903* (in-folio). **~eto** Z *UL* 20 (*Kion signifas la ~eto, kiun li aldonis al sia letero?*). ‖ **kvaron~o** Z *RE* 224b (kvarono). **kvincent~o** Z *RE* 195a (стора).

foli/ [1889] **~o 2** (de planto) Z *RE* 89b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 35.18 (*La tuta supraĵo de la lago estis kovrita per naĝantaj ~oj kaj diversaj aliaj kreskaĵoj*), *GVGE 1894*, 5a (*deŝiri ~ojn*). ‖ **~a** Z *RE* 207b (*tabako ~a*). ‖ **~oriĉa** Luyk *Iŝtar* 1924, 38.1 (*~oriĉaj arboj*). ‖ **flor~eto** Z *RE* 89a; Wahl *Princ 1889*, [7] (*blankaj flor~etoj* [de ĉerizujo]). ‖

sen~igi Z *GVGE 1894*, 5a; Boi *Perd 1904*, 4 (*Jam aŭtuno sen~igis la grandajn kverkojn*). **sen~igo** Z *GVGE 1894*, 5a. ‖ **tri~o** (bot.) Z *RE* 205b; *UV* (→ *trifoli*).

foli/ [1894] **~o 3** (papera tutaĵo) Z *E-isto 1894*, 130 (*la « Ekzercaron » ni eldonis sub la formo de ~oj 5, 6, 7 de la « Biblioteko »*), let. al Th. *Thorsteinsson* [LR 26] (≈o *estas uzata en ambaŭ sencoj (por 2 paĝoj en libro kaj por papera tutaĵo enhavanta 16 paĝojn en 8°*).

foliant/ [1955*] **~o** (antaŭe *foli/eg/o 1*) War *GD 1957*, *PIV 1970*.

folikl/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924*.

folieton/ [1896] **~o** (ark., *felieton/o*) *LI* Feb. 1896, 23 (*ĉiutaga ~o*; eble nur preseraro [?]).

foliol/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924*. ‖ **~a** (bot.) Minor *EDe 1924* (gefiedert *(Blatt)*).

folklor/ [1907] **~o** *SenkompReg 1907*, [4] (*studantoj de la angla ~o*); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1930*; *PV 1930* (popollegendaro, popolfabelaro); OA 9-2007 (Popola tradiciaro arta kaj spirita (legendoj, kantoj, vestoj k.s.).). ‖ **~isto** G *EPl 1916*.

foment/ [1916] **~i** (med.) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (bähen *(warme Umschläge machen)*). ‖ **~o** Minor *EDe 1924* (warmer Umschlag). ‖ **~ado** G *EPl 1916*.

fon/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (tło); Minor *EDe 1924*; Benn *DeE 1926*, 453 ((Unter-) Grund); OA 4-1929 (Oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de GROSJEAN-MAUPIN, vd. BK 2.1, ĉap. OA 4); OA 5-1934 (FR fond *(de tableau, etc.)*).

fond/ [1887] **1 ~i** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 25 (*mi ~is* [...] *komercon manufakturan je la firmo L. Balston kaj Ko*); Z *RE* 122a, 216a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 68.3 (*li devas ~i preĝejojn*). ‖ **~a 1.1** (ark., *fundamenta*, *funda*, *profunda*) Z *DL* 11 (*la plej grava kaj ~a parto de l' afero*), *Ald 1888*, 4 (*post ~a provado*). - **1.2** (krea kaj aranĝa) Z *RE* 173a (*~a patro*); Borel *GermE* Maj. 1905, 51a (*Ĝenerala kunveno ~a estos kunvokata*). **~e** (ark., *funde*, *profunde*) Z *DL* 5 (*demandoj, kiuj tuŝas la lingvon mem,* [...] *kiel ĝin bone kaj ~e ellerni*). **~o 1.1** (ark., *bazo*) Z *Ald 1888*, 2 (*Sur la ~o de ĉio supre dirita*), *RE* 216a (aranĝo), *E-isto* Nov. 1889, 3 ([Vp.] *estas nur uzurpatoro, kiu tute sen rajto kaj ~o alprenis nomon ne apartenantan al ĝi*). **~o 1.2** Beau *EFr 1903* (fondation, établissement *(acte)*); *Societ* Aŭg. 1906, 4 (*tiu societo estas ĵus en ~o*). ‖ **~ado** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*la ~ado de la unua bulgara ĵurnalo*). **~ita** Z *Ald 1888*, 3 (*La principoj, sur kiuj ĝi estas ~ita, estas en la tuto maleraraj*). ‖ **sen~a** (ark., *senbaza*) Z *Ald 1888*, 8 (*tiu timo estas tute sen~a*). ‖ **membro--anto** *LI* Dec. 1895, 10 (*Kiu deziras fariĝi membro--anto, devas sendi* [...] *20 markojn*).

fond/ [1892] **~o 2** (ekon.) (ark., *fonduso*) Z *E-isto* Dec. 1892, 180 (*kolekti ~on* [por eldono de pola lernolibro]), 181; Minor *EDe 1924* (~oj [pl.], Geldmittel, Geldvorrat).

fondaci/ [1926] **~o** (jur.) (kp. *fondi*) Benn *DeE 1926*, 453 (Stiftung).

fondus/ [1916] **~o** (ekon.) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*.

fonetik/ [1889: *~e*] **~a** (ling.) [Z] *E-isto* Feb. 1891, 10a (*~a lingvo vorta*); G *Liro 1893*, [a 5] (*~aj deklinoj*); Nyl *LI* Apr. 1900, 57b (*Parolante pri la ~a flanko* [de la lingvo]); *FK 1903*, 259.5 (*Leibnitz per tio ĉi jam pensis « ~an lingvon vortan »*); Beau *EFr 1903* (phonétique *(adj.)*); OA 1-1909. ‖ **~e** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*se L. skribus tute ~e laŭ sia ortografio*). **~o** G *EPl 1916* (baza formo); Minor *EDe 1924* (baza formo).

fonograf/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

fonografi/ [1896] **~o** *LI* Mar. 1896, 39 [t] (≈*o aŭ Lingvo Esperanto*).

fonologi/ [1888] **~o** Z *Ald 1888*, 2 (*lingvo internacia* [...] *devas havi gramatikon la plej simplan* [...], *kun la plej simpla ortografio, kaj ~o*); G *EPl 1916*.

fonometr/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*.

fonometri/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

font/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 10 (*la nombro de tiaj* [...] *vortoj ankoraŭ pli malgrandiĝos danke la komunan ~on, el kiu la aŭtoroj prenados novajn vortojn*), *RE* 8b (fontano), 173a, *MV*; Wahl *Princ 1889*, [7] (*kuracaj ~oj* [de akvo en banloko]); Z *UV*, *Ham 1894*, 104 (*kvazaŭ ~o, / Turnanta lignon en malmolan ŝtonon*), *FE 1894*, 15.1 (*En unu tago, kiam ŝi estis apud tiu ~o, venis al ŝi malriĉa virino, kiu petis ŝin, ke ŝi donu al ŝi trinki*) k.a. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **el~igi** Z *RE* 68. **akvo~o** *SennR* Nov. 1923, 25.

fontan/ [1889] **~o** Z *RE* 8b (fonto), 217b, *MV*, *E-isto* Dec. 1889, 22b (*la grandaj balenoj ŝprucis akvon* […] *supren, ke ĝi° elrigardis°* {aspektis} *ĉirkaŭe kiel centoj da ~oj*), *UV*; Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*~oj* [de nafto]). ‖ **~e** Abes *LI* Maj. 1898, 68 ([la nafto] *komencas elĵetiĝi ~e de multaj metroj altece*).

fontanel/ [1916] **~o** (anat.) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*.

fontinal/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Quellmoos).

for [1887] Z *UL* 21 (*Sur la kampo, ~ de l'mondo*), 23 (≈, *~ lia sceptro kaj trono*), 23 (*Ho, mia kor',* [...] */ El mia brusto nun ne saltu ~!*), [v]; G *Blov 1888*, 20 (*~! antaŭen!*); Z *RE* 123a, 162a, *MV*, 23, 24, *UV*, *Ham 1894*, 72 (≈*!*), *FE 1894*, 9, 20.15 (*Iru ~!*), 26.24 (≈ *de tie ĉi!*), *GVGE 1894*, [3b] (*la ĉapon ~!*), *Rev* Maj. 1908 [LR] (*Anstataŭ „ŝi troviĝis ŝirmata ~ de liaj entreprenoj" mi konsilus diri „kontraŭ liaj entreprenoj"*). **~e** Wicke *Galero 1922*, 25 (*papanojn ~en!*). ‖ **~igebla** G *EPl 1916*. **~igi** Z *DL* 11 (*mi volas, ke oni min helpu ~igi la erarojn*), *RE* 124b, 126a, 126b, 177b, 192a, 208a, 209b, 213a, 214a, *FE 1894*, 39.6 (≈*igu vian fraton, ĉar li malhelpas al ni*), *GVGE 1894*, 4a (~labori; abarbeiten). **~igita** Z *DL* 4 (*ĉiuj plej gravaj malbonaĵoj* [...] *estus jam pli aŭ malpli ~igitaj*). **~igo** G *EPl 1916*. **~iĝi** Z *DL* 5 (*La dependo de la lingvo de l' volo* [...] *de mia propra persono* [...] *tute ~iĝos*); G *Blov 1888*, 6 (*ŝi devis* [...] *~iĝi en sian ĉambron*); Z *RE* 25b (eliĝi, eksteriĝi), 124b. **~iĝinta** Z *RE* 212b (*trankvileco de ~iĝinta animo*).

‖ **A-Ĉ** ‖ **~aĉetita** Z *E-isto* 1891, 3a. **~akrigi** Z *Rab 1908*, 143,22. ‖ **~balanciĝi** Z *RE* 126b. **~blovi** Z *RE* 185a (~movi), *FE 1894*, 39.12, *GVGE 1894*, 5a (abblasen). **~bruli** Z *RE* 179a (bruli). **~bruligi** Z *RE* 180b; G *EPl 1916*. ‖ **~ĉifi** Z *RE* 55.

‖ **D-Ĝ** ‖ **~direkti** Z *Ifig 1908*, 22 ([La suno] *for~is tiam sian ĉaron*). **~doni** Z *DL* 13, *RE* 124a; Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3. **~drinki** Z *RE* 159b; G *EPl 1916*. **~este** Z *RE* 56a; G *EPl 1916*. **~esti** Z *RE* 126a; G *EPl 1916*. **~esto** G *EPl 1916*. ‖ **~falinto** Z *RE* 126b. **~fendi** Z *RE* 126b. **~flori** Z *GVGE 1894*, 5a (velki). **~flugi** Z *RE* 211b, 215b (ухнуть), *FE 1894*, 31.20. **~flugo** G *EPl 1916*. **~flui** Z *RE* 214b; G *EPl 1916*. **~fluo** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. ‖ **~gliti** Z *RE* 213b. **~glutata** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*mallongaj vokaloj ofte estas for~ataj*).

‖ **H-Ĵ** ‖ **~haki** Z *RE* 193a (de~i). ‖ **~iranta** G *Blov 1888*, 3 [a]. **~iri** Z *DL* 5, *RE* 126a, 215b, *FE 1894*, 42.5. **~iro** Z *RE* 215b; G *EPl 1916*. **~ironte** *EKato* Dec. 1903, 24. ‖ **~ĵeti** Z *Schl 1887*, 120, *RE* 123a, 125b. **~ĵetinte** Z *DL* 15. **~ĵetita** G *Blov 1888*, 6. **~ĵetota** Z *E-isto* Jan. 1894, 3.

‖ **K** ‖ **~kanti** Z *RE* 125a. **~kapti** Z *RE* 59b (*kapti*), 221a. **~kaŭterizi** Z *GVGE 1894*, 4a (abätzen), 4b (abbeizen). **~komandi** Z *RE* 77b. **~konduki** Z *RE* 51a, 123b, 209a, *E-isto* Aŭg. 1892, 120, *FE 1894*, 23.3. **~kontuzi** Z *RE* 126b. **~kura** Z *RE* 13b. **~kuri** Belm *Heine 1888*, 49; Z *RE* 38a, 208b, 210a, *FE 1894*, 18.2, 21.6. **~kurinto** Z *RE* 13b; G *EPl 1916*. **~kuro** G *Blov 1888*, 6; Z *RE* 135a.

‖ **L-O** ‖ **~labori** Z *GVGE 1894*, 4a (~igi; abarbeiten). **~lasi** G *Blov 1888*, 14; Z *RE* 122b, 125a (~permesi, pardoni), 139b, *EPl 1916*. **~logi** Z *RE* 208b (~tiri); G *EPl 1916*. ‖ **~manĝi** Z *RE* 199a; G *EPl 1916*. **~marŝigi** Barth *Ludo 1928*, 19 (infanojn). **~meti** Z *RE* 123b, 124a, 124b (dufoje), 125b. **~metilo** Z *RE* 123b. **~morti** Z *RE* 55b; G *EPl 1916*. **~movi** Z *RE* 185a (~blovi); G *EPl 1916*. ‖ **~naĝi** G *EPl 1916*.

‖ **P** ‖ **~pafigi** Z *Rab 1908*, 18.7. **~paroli** Z *RE* 51b (~sorĉi). **~paŝi** Z *RE* 126b. **~peli** Z *RE* 157b, *FE 1894*, 9 k.a. **~permese** G *Blov 1888*, 5. **~permesi** Z *RE* 125a (~lasi, pardoni), 209a, *MV* 52, 24 (en malĝusta alfabeta pozicio). **~permeso** Z *RE* 125a, *UV* (→ *for'permes'*). **~peti** Z *GVGE 1894*, 5a (*sin ~peti*). **~porti** Z *RE* 212b; G *EPl 1916*. **~preĝi** Z *GVGE 1894*, 4b. **~premi** Z *RE* 126a. **~preni** G *Blov 1888*, 19; Z *RE* 123a, 125a, *GVGE 1894*, 5a (*~preni la tendaron*). **~prenita** Z *GVGE 1894*, [3b] (*la kovrilo estas deprenita, ~prenita*). **~puŝi** Z *RE* 126a (*sin ~puŝi*). **~putri** Z *Rab 1908*, 26.17; G *EPl 1916*.

‖ **R-Ŝ** ‖ **~rabi** Z *RE* 145b; Boi *Perd 1904*, 6. **for~o** Mott *EEn 1906*. **~rampi** Z *RE* 50b; G *EPl 1916*. **~rompi** Z *GVGE 1894*, 5a (abbrechen). **~ruli** Z *RE* 53b (enruli). ‖ **~sendi** Z *RE* 193a; G *EPl 1916*. **~sorĉi** Z *RE* 51b (~paroli). **~starigi** Z *RE* 125b. **~ŝipi** Lamb *LI* Dec. 1905, 526. **~ŝiri** G *EPl 1916*. **~ŝovi** Z *RE* 52a; G *EPl 1916*. **~ŝteli** Boi *Perd 1904*, 5.

‖ **T-Z** ‖ **~timigi** G *EPl 1916*. **~tiri** Z *RE* 123b, 208b (~logi); G *EPl 1916*. **~tiriteco** Stank *Viv 1896*, 18. **~treni** Z *RE* 51a (supertreni, treni, entreni). **~turni** Z *RE* 51a (enturni), 58b (~volvi), 123b. ‖ **~uzi** Z *GVGE 1894*, 5a (deuzi, eluzi). ‖ **~veturi** Z *DL* 43, *RE* 216a. **~veturigi** Z *RE* 209a. **~veturinte** G *Blov 1888*, 21. **~viŝi** Z *RE* 59a. **~volvi** Z *RE* 58b (~turni).

‖ **re~igata** [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23 ([la surŝmirita kaĉo] *estas re~igata per frotado kaj lavado*) **sen~igo** Z *RE* 154b (atento, senmovo). **sen~ira** Z *RE* 110a (dufoje).

forceps/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924* (Geburtszange).

forfikol/ [1924] **~o** (zool.) (ark., *forfikulo* kun *-ul*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *forfikulo*).

forfikul/ [1904] **~o** (zool.) (kp. ark. *forfikolo*° kun *-ol*) Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (Ohrwurm).

forges/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 9 (*ili* [...] *~is pri l' utileco* [...] *de l'* afero), 10 (*tion ĉi ili tute ~is sin demandi*), 12 (*ili ne ~u, ke tio ĉi estus danĝera*), 15 (*Ke ĉe ĉiu pli granda afero estas uzata* divido de laboro*, la skribinto tute ~is!*), 15 (*Sinjoroj la kalkulantoj ~is tiun simplan leĝon*); G *Blov 1888*, 14 (*ili ~u la malfeliĉulon*); Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 18.19 (*Oni ne ~as facile sian unuan amon*). **sin ~i** (absorbiĝi) Z *RE* 51a, 58a (*sin ~i aŭskultante*; longe aŭskulti). ‖ **~o** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. ‖ **~ebla** G *EPl 1916*. **~ema** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~emeco** Z *E-isto* Jan. 1890, 27b, Jan. 1893, [1] (*pro manko de iniciativo aŭ pro ~emeco*° {~emo}). **~emo** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~igi** Z *RE* 51b; G *EPl 1916*. **~ita** Z *DL* 5 (*La persono de l' aŭtoro tian*° [...] *estos ~ita*).

forĝ/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 75b, *MV*, *UV*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~ebla** Z *RE* 75b; G *EPl 1916*. **~ejo** Z *RE* 85b; G *EPl 1916*. **~istedzino** G *EPl 1916*. **~isto** Z *RE* 85b; Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*fornegoj kaj ~istoj de Satano*); Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*la ~istoj de l'fulmoj de l'tondrodio*); G *EPl 1916*; *JarL SAT* 1923, 49 (*kupro-~isto*). ‖ **al~i** Z *Rab 1908*, 85.32 (*kanjlojn oni devus al~i al la galeroj*). **al~ita** Majn *Manf 1891*, 8 (*mia spirito estas al~ita al tiu ĉi ĉerkejo*). **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 137b (albati hufojn), *Ifig 1908*, 19 (*Jupitero / Per fer' ilian frunton ĉirkaŭ~is* [tiun de la Titanoj]). **en~i** Z *RE* 54a. **en~ita** Z *Ifig 1908*, 8 (*Kaj kvazaŭ en~ita de feraĵo, / Animo via kaŝas sin profunde*). **kun~i** Z *RE* 182b, *Ham 1894*, 20 (*Al la amiko saĝe elektita / Kun~u vin en fera fideleco*). **sub~i** Z *RE* 137b (albati hufojn). ‖ **mem~ita** Luyk *Iŝtar* 1924, 15.7 (*Via spirito estas katenita de mem~itaj katenoj*).

fork/ [1887] **~o** Z *UL* [v] (вилы, «~ego», вилка, «manĝ~o»; same Pl [v]: *widły*; *widelec*; Fr [v]: *fourche*, *fourchette*; En *St* [v]: *a fork*, *a tablefork*, sed En *Gg* [v]: *a fork*), *RE* 17b (вилка), 215b (*forna ~o*), *MV* (Gabel, nur «manĝ~o», «~ego» estas Mistgabel «sterko~o»), *UV*, *FE 1894*, 14.4 (*Mi aĉetis dekduon (aŭ dek-duon) da kuleroj kaj du dekduojn da ~oj*), 34.10 (*Oni metis antaŭ mi manĝilaron, kiu konsistis el telero, kulero, tranĉilo, ~o,* […]). ‖ **~eca** G *EPl 1916*. **~ego** Z *RE* 17b (вилы); G *EPl 1916*. **~eto** Z *DL* 18 [3] (*Sendu al mi prunte dekduon da ~etoj*°{~oj}); G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. ‖ **ton~eto** (muz.) Doré

Flut 1907, 8 (*la ton~etoj* [...] *tiuj malgrandaj iloj, kiuj sonas la* [noton] *A*). **voj~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 38.2 (*alproksimiĝis al tiu voj~o* [...] *kvar vojaĝantoj*).

forlas/ [1924] **~o** (antaŭe *for/las/i* = *eliri el, foriri de*) Minor *EDe 1924* (verlassen [kontraste al *for/las/i*, fortlassen]).

form/ [1888: *sen~a*] **~o** Z *Schl 1887*, 121 (*en kiu ajn ~o l'homaro ĝin havos, mi estos kontenta*), *DL* 3 (*mi donus al la lingvo la finan ~on*), 20 (*La ~ojn kunmetitajn (ekzemple: mi faradas, mi estis farinta* [...]*) – oni devas uzi sole tian°*), 29 (*la ~o de l' farado estas por ni* [...] *sen signifo*), 43 (*mi donis al mia ombro la ~on de homo*), *Ald 1888*, 5 (*La lingvo internacia restas senŝanĝa en tiu ~o, en kiu ĝi estas proponita de mi*), *RE* 17a (*pro ~o*), 217b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 15. 6 (*estis feino, kiu prenis sur sin la ~on de malriĉa vilaĝa virino*), 19.6. ‖ **~a** Z *RE* 217b (~aĵa); Beau *EFr 1903*. **~i** G *Blov 1888*, 4 [a] (*La solaj du nomoj de arboj, kiujn mi ne povis ~i el la radikvortoj, mi prenis el la lingvo latina*); Z *RE* 115b, 217b, *UV* (enk. 2: *Vortoj, kiuj ~as kune unu ideon, estas skribataj kune*). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~aĵa** Z *RE* 217b (~a). **~eco** G *EPl 1916*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~ita** Z *RE* 115b. **~ota** *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] (*~ota Biblioteko de E. K.* [= EKato]). ‖ **ali~a** Z *RE* 17a. **ali~igi** Z *RE* 147b, 150a (reformi). **ali~igo** Z *RE* vii [a] (*estus tamen dezirata, ke tiaj ali~igoj estu farataj nur en okazo de* efektiva neceso). **ali~iĝi** Z *E-isto* Nov. 1889, 4 (*Sed kiam la lingvo Eo sin montris publike, la afero ali~iĝis*); Beau *EFr 1903*. **ali~iĝo** Z *RE* 150a; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 ([forta sento] *de ali~iĝo kaj renaskiĝo en la naturo*). **el~ita** G *Blov 1888*, 7 (*Tula sigelilo, sur kiu estis el~itaj du brulantaj koroj*). **malbon~igi** Z *RE* 67. **re~a** Z *E-isto* Jan. 1894, 3 (*re~aj proponoj*); *LI* Apr. 1896, 58 (*re~a projekto* [de l.i.]). **re~i** (tiel *re'form'*) Z *RE* 150a (aliformigi), 172a; Beau *EFr 1903*. **re~ito** (reli.) Z *RE* 172a (реформат). **re~itulo** (reli.) (ark., *re~ito*) Wicke *Galero 1922*, 24 (*la re~ituloj° faris la lastan diservon en la katedralo*). **re~o** Z *E-isto* Jan. 1894, 3 [t] (*Pri re~oj en Eo*). **sen~a** Z *UL* 19 (*la tero estis sen~a kaj dezerta*). **trans~igi** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*La ŝanĝoj, kiuj estos farataj de la verkistoj trans~igos la lingvon nature kaj nerimarkeble*). **trans~ulo** Z *RE* 115a.

‖ **A-K** ‖ **bel~a** Beau *EFr 1903*. **fiŝ~a** Beau *EFr 1903*. **gas~a** Z *EG 1904*.

‖ **L-M** ‖ **lent~a** GM *EFr 1910*. **long~a** Z *RE* 158a; B *VdE 1910* (*long~a skatolo*); Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2 (*grandaj, long~aj ŝtonoj* [de la fasado]). **ovo~a** Z *RE* 232a, Beau *EFr 1903* (oval *(adj.)*); Z *EG 1904*. **majusklo~a** OA 9-2007 ([en la dif. de *majusklo*:] *Litero (en alfabeto posedanta majusklojn kaj minusklojn) majusklo~a sed malpli alta ol normala majusklo de la sama serio*).

‖ **N-R** ‖ **oliv~a** Beau *EFr 1903*. **ond~a** G *Blov 1888*, 11. **ovo~a** Z *RE* 232a. **pir~a** Beau *Sint 1901*, 3 (*kapo ~forma*), *EFr 1903*. **ring~a** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*la ring~a semo de la sovaĝa malvo*). **rond~a** Beau *EFr 1903*.

‖ **S-Z** ‖ **sago~a** Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*sago~a kloŝejo de ĉefpreĝejo*). **sak~a** Z *RE* 101b. **sifon~a** GM *EFr 1910*. **telero~a** Z *FE 1894*, 31.23 (*telero~a ĉapelo*). **unu~a** Z *Ald 1888*, 10 (*ju pli energie vastiĝos* [...] *la literaturo de la lingvo* [...], *des pli baldaŭ ni havos unu~an* [...] *vortaron*), *RE* 46. **unu~e** Z *Ald 1888*, 6 (*Por ke la lingvo povu regule, unu~e kaj unuvoje progresadi*). **unu~eco** Z *Ald 1888*, 9 (*la vortoj nove kreataj* [...] *povos facile aliĝi al la lingvo kaj riĉigi ĝin ne perdigante ĝian unu~econ*). **unu~iĝi** Z *Ald 1888*, 9 (*la lingvo* [...] *ĉiam pli unu~iĝis*). **unu~iĝado** Z *Ald 1888*, 10 (*tiu proceso de unu~iĝado iros en ĝi multe pli rapide*). **vermo~a** G *EPl 1916*.

formaci/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (formacja k.a.); Minor *EDe 1924* (Formation *(Gestalt, Bildung)*).

formal/ [1889] **~a** Z *Majn 1889-3* (*~a permeso* [por traduki verkon]); Beau *EFr 1904* (formel; ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904* (formal); OA 2-1914. ‖ **~aĵo** Z *EG 1904* (Formalität); G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*.

formalin/ [1910] **~o** (farm.) B *VdE 1910* [→ desinfekti] (*desinfekti loĝejon per ~o*).

format/ [1889] **~o** Z *RE* 217b; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

formator/ [1924] **~o** (tek.) Minor *EDe 1924* (plusendas al *transformator/o*).

formik/ [1889] **~o** (zool.) Z *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~i** *EKato* Dec. 1903, 24 ([dum ŝiphalto] *multego da barkoj ~is ĉirkaŭ ŝipo*). ‖ **~aro** G *EPl 1916*. **~ejo** *RE* 100a; G *EPl 1916*.

forming/ [1916] **~o** (muz.) (antikva greka muzikilo simila al harfo) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (Phormynx).

formol/ [1924] **~o** (kem.) Minor *EDe 1924* (Formol).

Formos/ [1908] **~o** (insulo) (ark., *Formozo* kun -z-) Rhod *EnE 1908*, 519a (Formosa); But *EEn 1967*, 444d.

Formoz/ [1894] **~o** (insulo) (hist. nomo de *Tajvano*) (kp. ark. *Formoso*° kun -s-) Kuŝ *E-isto* Maj. 1894, 93 [t] (*Ĉasado kontraŭ homoj sur la insulo ~o*); *PropN 1910*; Wü *EV 1930*; War *GD 1957*; *PIV 1970*, *2020* (plusendas al *Tajvano*).

formul/ [1889] **~o** Z *RE* 218a; Nyl *ESv 1897*, 67; *FK 1903*, 236.26 (*oni vidos facile la eblon konstrui ĝuste tian sunhorloĝon, se oni serĉos la ~ojn liverantajn x,* y *kaj δ*); Beau *EFr 1903*; Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*vindi veron en rigidaj* […] *~oj*); OA 1-1909. ‖ **~i** Beau *EFr 1903* (formuler *(mettre en formule)*); G *EPl 1916*.

formular/ [1916] **~o** Z laŭ *PIV 2020* (*kelkaj ŝranketoj por konservado de ~oj* [Z]; *la diversaj pozicioj en la ~oj estas komparataj* [Z]); G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (Formular).

forn/ [1887] **~o** (kp. ark. *furn/o*) Z *UL* [v], *DL* 31 (*al li ŝajnis, ke li sidas en brula ~o*), *RE* 33a (*~o fanda*), 132b, *MV*, *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*arkaĵo* [...] *simila je ~o de bakado*), *UV*, *FE 1894*, 16.20 (*En la vintro oni hejtas la ~ojn*), 31.17, 38.3. ‖ **~a** G *Blov 1888*, 13 (*~a haladzo*); Z *RE* 82a (*~a fero*), 141b (*~a balailo*), 209a (*haladzo ~a*), 215b (*~a forko*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 ([mortintoj] *de ~a haladzo*). ‖ **~ego** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*~egoj kaj forĝistoj de Satano*); G *EPl 1916*. **~eto** G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*. ‖ **koakso~o** Benn *EDe 1923*.

forsan [1909] (ark., *ebl/e*) Fauv *Ŝlos 1909*; GM *EFr 1910*.

forse [1910] (ark., *ebl/e*) GM *EFr 1910*.

forsiti/ [1926] **~o** (bot.) Benn *DeE 1926*, 453 (Forsythia).

forst/ [1910] **~o** (agr.) (ne ĉe Z; antaŭe *arb/ar/o*, sendistinge ĉu senkultivita praarbaro aŭ kultivita forsto) Chris *DeE 1910*, xxi [= enk. 21]; Benn *EDe 1923* (bewirtschafteter Wald, Forst); Minor *EDe 1924*; Benn *DeE 1926*, [452]. ‖ **~igo** Chris *DeE 1910*, xxi [= enk. 21]. **~ista** Benn *EDe 1923* (*~ista akademio*). **~isto** (antaŭe *arb/ar/ist/o*[Z]) Chris *DeE 1910*, xxi [= enk. 21]; Benn *EDe 1923*. **~istejo** (antaŭe *arb/ar/ist/ej/o*[Z]) Benn *EDe 1923*. ‖ **~kulturo** Chris *DeE 1910*, xxi [= enk. 21]; Benn *EDe 1923*.

fort/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 18 (*Duobla fadeno estas pli ~a ol unuobla*), 25 (*La tondro estis tiel ~a, ke la vitroj de niaj fenestroj ektremis*), *RE* 85a, 94b, 99b, 126b, 181a, 231b (sukplena), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 7.1 (*Leono estas ~a*), 10.19; Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*~a vino*). ‖ **~e** Z *DL* 22 (*tio ĉi min ~e mirigis*), 32 (*li ilin efektive tro ~e malfermis*), *Ham 1894*, 104 (*du apartaj kaŭzoj,* [...] *~e sensignifaj*; *~e gravaj*), 114 (*eminenta sinjoro, kiu ~e laŭdadis la ĉevalon de alia eminenta sinjoro, dezirante ricevi ĝin donace*), *FE 1894*, 33.8 (*Ni ~e malestimas tiun ĉi malnoblan homon*), 39.1 (*En la kota vetero mia vesto ~e malpuriĝis*). **~o** Z *UL* 19 (*Via estas* [...] *la ~o kaj la gloro eterne*), 21 (*oni devas per ĉiuj ~oj lin helpi*), *DL* 5 (*ĉu mi konservos la ~on de mia korpo kaj animo, ĉu mi ĝin perdos*), 31 (*ricevi ~ojn*), 38 (*la grandega ~o de l' maro de lumo min certe mortigus*), 43 (*La akvo en nia tempo havas tre mirajn ~ojn*), *RE* 25b (*perdi la ~ojn*; laciĝi), 65a (*per ~o atingi*), 65a (*perdi la ~ojn*), 97b, 99b, 107b (*per ~o*), 181a; Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*lokomotivo kun motoro elektra, havanta la ~on de 1000 ĉevaloj*), 91 (*provizado* [...] *per ~o*

elektra). ‖ **~eco** Z *RE* 85b; G *EPl 1916*. **~ega** Z *RE* 80a; B *LI* Feb. 1904, 43 (*Mi scias, ke vi konas ~egajn sanilojn*). **~ego** G *EPl 1916*. **~iga** G *EPl 1916*. **~igante** G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *ĉesis subteni la interparolon, ~igante tiel la duflankan senkonsilecon*). **~ igi** G *EPl 1916*. **~iĝi** Z *DL* 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la kreo kaj enkonduko de lingvo tutmonda* [...] *tiel maturiĝus kaj ~iĝus*), *RE* 213b. **~iĝanta** Z *Ald 1888*, 9 (*~iĝanta komuna literatura lingvo*). **~ulo** G *EPl 1916*. ‖ **~kuraĝa** Wicke *Galero 1922*, 25 (*~kuraĝa kolerulo*). **~uzo** (*ark.* streĉo) G *Blov 1888*, 11, *EPl 1916*. ‖ **al~igi** Z *RE* 153a. **mal~a** Z *DL* 46 (*mal~a kapo*), *RE* 183b, 207a (kaduka), 219a, *Ham 1894*, 110 (*Sub ŝi rompiĝis la mal~a branĉo* [de la arbo]), *FE 1894*, 35.8 (*La acideco de tiu ĉi vinagro estas tre mal~a*). **mal~e** G *Blov 1888*, 20 (*mi* [...] *eniris en la preĝejon mal~e lumigatan*). **mal~igi** Z *Ald 1888*, 4 (*tiuj amikoj de l' lingvo, kiuj malfortigus* [...] *ilian° laboradon*), *RE* 183b. **mal~iĝi** Z *RE* 65, *Ham 1894*, 108 (*La volo povas baldaŭ mal~iĝi*). **mal~o** Z *RE* 109b, 183b, *Ham 1894*, 13 (*Mal~o! via nom' estas: virino!*). **per~a** Barth *Ludo 1928*, 13 (*per~aj metodoj*). **per~e** Z *RE* 65 (*per~e malvirgigi*). **per~i** Z *RE* 106b; Beau *EFr 1903*. **per~o** Z *RE* 106b; Beau *EFr 1903*. **pli~igi** Z *DL* 14 (*La rezultatoj* [...] *ankoraŭ pli~igas mian kredon*), *RE* 118b. **pli~igita** Z *RE* 213b. **pli~o** Wicke *Galero 1922*, 25 ([ili] *ne volis suferi la hispanan* [okupadan] *pli~on*). **sen~eco** Boi *Perd 1904*, 5 (*Stranga sen~eco paralizis lian korpon*). **sen~igi** Z *RE* 65. **sen~igita** Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*sen~igita pro laceco*). **senmal~iĝa** Z *RE* 110a. **tro~eco** Z *Ham 1894*, 108 (*Boneco tro matura baldaŭ mortas / De l' prem' de sia propra tro~eco*). ‖ **anim~o** G *Tadeo 1918* [a] (*streĉo de ĉiuj miaj anim~oj*). **egal~a** Z *RE* 165b, *E-isto* Mar. 1890, 33b (*batalas du egal~aj partioj*). **sent~o** (ark., *sens~o*) Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*sent~oj° kaj spirit~oj*). **spirit~o** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a.

fortel/ [<1933] **~o** (ark., *preteksto*, *elturniĝo*) Fez *DLE 1969*, 15 (*Por* [...] *ne senvolontigi* [sian patron] *por plua laboro, L. uzas senkulpan ~on*). ‖ RIM. **1** El PL fortel de alisenca DE Vorteil, «en lerta maniero venki malfacilaĵon aŭ atingi ion». **2** DLE ne indikas la fonton de „Felikso Z rakontas“, preciza jaro do ne konstatebla. 1933 estas la mortojaro de Fez.

fortepian/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 73b (клавикорды, «klavikordo»), *MV* (Clavier; *nun*: Klavier, «piano»), *UV*; Doré *Flut 1907*, [3] (*~o* [...] *kun vosto aŭ sen vosto*). ‖ RIM. **1** En *E-isto* Dec. 1889, 24b dufoje „fortopiano“ (*kantado kun ~o°*), eble nura preseraro [?]. **2** Kp. *pian/o*. ‖ **~isto** (sin. *pian/ist/o*) Doré *Flut 1907*, [3]; G *EPl 1916*.

fortifik/ [1916] **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*.

fortik/ [1889] **~a** Z *RE* 85a (*resti ~a*), 85b, 162a, 194b (eltenema), 201a, 206b (rigida), 214a (*resti ~a*; elteni), *MV*, *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*La supra parto aŭ la kupolo* [de la termita loĝejo] *estas tre dika kaj ~a*), *UV*, *Ham 1894*, 113 (*la pendingo* [pendumilo] *estas pli ~a, ol la preĝejo*); [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (*urboj ~aj* [kontraste al *urboj senmuraj*]). ‖ **~e** Z *RE* 81b (*~e resti*; persisti), *Ham 1894*, 20 (*agu / ≈e, ke la malamik' vin timu*), 112 (*Kiu konstruas pli ~e, ol la masonisto, ŝipofaristo aŭ ĉarpentisto?*). **~o** Minor *EDe 1924* (Fort *(einer Festung)*). ‖ **~aĵeto** Wicke *Galero 1922*, 7. **~aĵo** Z *RE* 83a (*urba ~aĵo* {kremlo}), 85a, 85b, 201a, *MV*, *UV*. **~eco** Z *RE* 85b. **~igi** Z *RE* 54b (al~igi), 85a, 183a. **~iĝi** Z *RE* 85a, 211a. ‖ **~ŝelo** Ver *VocTT 1907*, 27b (karapaco). ‖ **al~igi** Z *RE* 54b (~igi). **en~igi** Z *RE* 18b. **en~iĝi** Z *RE* 29b, 54a. **en~ita** Z *RE* 54a (obstina). **mal~a** Z *RE* 183b.

Fortinbras/ [1894: ~] [**~o**] Z *Ham 1894*, 6 (*Vokita* […] *al batalo / De la Norvega reĝo ~*; [Hamleto] *venkis ~on*).

fortun/ [1890] **~o 1** G *Kond 1890*, 23 (*Ridu je* {pri} *la ~o, ŝi* {ĝi} *povas forpreni al* {de} *ni ĉion, ekster* {krom} *la virto*), *EPl 1916*. ‖ Kp. ≈o.

Fortun/ [1894] **~o 2** (mit.) Z *Ham 1894*, 66.2 (*li al la ~o ne permesas / Sur li ludadi, kiel sur fajfilo*), *Ham [2]1902*, 67.25 (*sur la ĉapo de ~o ni ne estas la pinto*); Minor *EDe 1924*. ‖ Kp. ≈o.

forum/ [1904] **~o 1** (pol.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*La afero, longe kaŝata, fine venis sur la publikan ~on*); OA 2-1914.

forum/ [1916] **~o** (jur.) (juĝejo, tribunalo) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (Gerichtshof).

Forum/ [1910] **~o 3** (hist.) (arki.) (*placo en antikva Romo*) B *VdE 1910*; M, S *PropN 1910*.

fos/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 27 (*Prenu la ~ilon kaj ~u tombon*), *RE* 79b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34.8 (*per ~ilo ni ~as*). ‖ **~o** Z *RE* 175a; G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** Boi *Perd 1904*, 5 (*trans la murojn kaj ~aĵojn de mia parko*); G *EPl 1916*; Barth *Ludo 1928*, 13 (*Alfo tiriĝas supren el la ~aĵo*). **~ebla** G *EPl 1916*. **~ejo** G *EPl 1916*. **~eto** Z *Ham 1894*, 114 (*~et'* [tombo] *malbonodora*). **~ilo** Z *DL* 27 (*Prenu la ~ilon kaj ~u tombon*), *RE* 58b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 111 (*du tombistoj kun ~iloj*),112 (*prenu la ~ilon*), *FE 1894*, 34.8 (*per ~ilo ni ~as*). **~isto** Z *Ham 1894*, 112 ([dua tombisto al unua] *He, aŭskultu do, kolego-~isto*); G *EPl 1916*. ‖ Kp. ark. *fosil/o* = *fosili/o*. ‖ **el~ata** *Nürn 1889* [g] 17 (*Tie ĉi multaj malnovaj moneroj estis el~ataj°* [el~itaj]). **el~ataĵo** (ark., *fosilio*) Z *RE* 67 (ископаемое). **el~i** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 121 ([la termitoj] *el~as sennombrajn subterajn vojojn*). **en~i** Z *RE* 53b, 54a, 57b, *Ham 1894*, 7 (*se en via vivo vi kolektis / Trezorojn kaj en~is en la teron*). **sub~i** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*la Eŭropa civilizacio sub~as* [la japanan] *familion*; kalkeo de De unter|grab|en); Beau *EFr 1903* (miner); Desh *Avent 1907*, 5 (*la malĝojo, kiu senbrue sub~as la forton de l'homo*). **sur~i** Z *RE* 16b (взрывать, взрыть). **tra~i** Z *RE* 159a. ‖ **metal~isto** Z *RE* 174a.

fosf/ [1924] **~o** (kem.) (ark., *fosfor/o*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *fosforo*).

fosfat/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*.

fosfid/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*.

fosfit/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*.

fosfor/ [1889] **~o** (kem.) (kp. ark. *fosf/o*) Z *RE* 218a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*; Beau *L'Esp.* Jun. 1898, 66. ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*tre bela brilo ~a* [de lampiroj]); G *EPl 1916*. ‖ **~eski** → *fosforesk/i*. ‖ **~acido** G *EPl 1916*.

fosforesc/ [1916] **~i** (ark., *fosforesk/i*) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (plusendas al *fosforesk/i*). ‖ **~ado** G *EPl 1916*.

fosforesk/ [1924] **~i** (antaŭe *fosforesc/i*) Minor *EDe 1924* (im Dunkeln leuchten).

fosforik/ [1916] **~a** (kem.) G *EPl 1916*.

fosforit/ [1916] **~o** (min.) G *EPl 1916*.

fosforoz/ [1916] **~a** (kem.) G *EPl 1916*.

fosil/ [1924] **~o** (ark., *fosili/o*) Minor *EDe 1924*.

fosili/ [1911] **~o** (antaŭe *el/fos/at/aĵ/o*, kp. ark. *fosil/o* sen *-i/*, *fozil/aĵ/o*) GM *Usuel EFr 1911*; G *EPl 1916* (~oj); Minor *EDe 1924*.

fost/ [1889] **~o** Z *RE* 82a, *MV*, *UV*. ‖ **fenestro~o** GM *EFr 1910* (→ *fenestr*).

fot/ [1920] **~o** *ET* 1920-07-05, 4b (*Tutmonda ≈o-Klubo*); Minor *EDe 1924* (*(eine)* Photographie°); Wü *EV 1930*; OA 9-2007 ([mll de] *fotografaĵo*). ‖ **~i** *PIV 1970*; OA 9-2007 (*Fotografi*: *~i iun*; *~i ion*).

fotel/ [1916] **~o** (meblo) (ne ĉe Z; kp. *brak/-seĝ/o*) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*; Wü *EV 1930*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 8-1974 (*Ordinare, la° ~o estas malalta kaj ĉiuflanke kusene remburita*).

fotogen/ [1898] **~o** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*spertoj pri akiro de lum-oleo (~o, petrolo, keroseno) de nafto*).

fotograf/ [1889] **~i 1** (verbo) Z *RE* 186b, 218a, *MV*, *Majn 1889-15* (*mi intencas min ~i*), *FE 1894*, 32.4 (*La ~isto ~is min, kaj mi sendis mian ~aĵon al mia patro*; mankas en *UV*), *GVGE 1894*, 4b; OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~a** Z *Majn 1889-4* (*Vian karton ~an°* {foton} *mi ricevis*); Janowski *E-isto* Mar. 1893, 46 (*~aj instrumentoj kaj materialoj*). **~o** Jon *ESv 1893*, 59. ‖ **~ado** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*~ado kun koloroj naturaj*); Beau *EFr 1903* (*(la)* photographie); G *EPl 1916*. **~aĵo** (ark., *fot/o*) Z *Majn 1889-15* (*mi sendos al vi mian ~aĵon°* {foton}), *FE 1894*, 32.4 (→ *~i*);

[Ger] *LI* Mar. 1896, 36 (*sendi la originalajn ~aĵojn en bela albumo al s-ro T.*); Beau *EFr 1903*. **~ejo** G *EPl 1916*. **~ilo** G *EPl 1916*. **~isto** Z *RE* 218a; Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*La ~isto Z. aranĝiĝis jam per ~ado kun koloroj naturaj*); Z *FE 1894*, 32.4 (→ *~i*), *Adr 1899*, 11; *FrazL 1903*, 14. ‖ **~arta** *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Societo ≈arta*). **~arto** G *EPl 1916*. ‖ Kp. *fotografi/o*, *fot/o*.

fotograf/ [1898] **~o 2** (ark., *fotograf/ist/o*) *LI* Maj. 1898, 79a.

fotografi/ [1895] **~o** *LI* Dec. 1895, 3 ([li] *venis Parizon por profiti el sia talento en ~o* {fotografado}); Minor *EDe 1924*, 57b (pn.); OA 8-1974 (*Arto de fotografado* […]). ‖ **~i** Minor *EDe 1924*, 57b (pn.). ‖ Kp. *fotograf/i*, *fot/o*.

fotogram/ [1894] **~o** (hist.) (nomo de la unuaj koloraj fotoj) Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*La unuaj ~oj estas faritaj kun helpo de* [per] *spegulo hidrarga*).

fotogravur/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

fotometr/ [1916] **~o** (fiz.) (opt.) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (Photometer *(Lichtmesser)*).

fotometri/ [1924] **~o** (fiz.) (opt.) Minor *EDe 1924* (Lichtmeßkunst).

fotosfer/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

fototip/ [1924] **~o** (opt.) Minor *EDe 1924* (Lichtdruckbild). ‖ **~i** Minor *EDe 1924* (lichtdrucken).

fototipi/ [1916] **~o** (opt.) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924* (Lichtdruck, Lichtdruckerkunst).

fove/ [1924] **~o** (anat.) Minor *EDe 1924* (Höhle, Grube).

fozil/ [1924] **~a** (ark., *fosili/a*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *fosilia*). ‖ **~ajo** (ark., *fosili/o*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *fosilio*).

fr. [1897] (mono) (mll de *franko*) Abes *Kralj 1897*, [2] (*Tiu ĉi pago estas: en Francujo – 2 fr. 50 c.*).

fr-ino [1893] (mll de *fraŭl/in/o*; ark., *f-ino*) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 38 (*P., V. Jos.*° {Joz[efino]}, ~°); Stank *Viv 1896*, 19 (~° *Kartuŝ ekdeklamis iom da fragmentoj*).

frag/ [1889] **~o** (bot.) (frukto) Z *RE* 60b (земляника), 74b (клубника: *~o ĝardena*), *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** (bot.) Beau *EFr 1903* (fraisier); G *EPl 1916*.

fragment/ [1889] **~o** Z *RE* 125b; Majn *Manf 1891*, 3 (*drama ~o*); Z *UV*; Stank *Viv 1896*, 19 (*fr-ino Kartuŝ ekdeklamis iom da ~oj el Demono kaj Miltono*); Beau *EFr 1903*; Sey *FlandLit 1904*, [5] [a] (*aro da ~oj el samnaciaj literaturistoj*). ‖ **~a** Z *RE* 125b, [Z] *E-isto* Dec. 1890, Ald. [1] (*La nuna ~a adresaro*); Ger *L'Esp* Mar. 1898, 35a (*La tondro ekbruis, sed mallonga, ~a*); G *EPl 1916*. **~i** Z *MV* (abbrechen [?]); *SvE 1893*, 5. ‖ Rim. Ŝanĝo de la baza vortkategorio de *RE* al *MV* (neklara) al *UV*.

fragmit/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Teich-, Schilfrohr).

fraj/ [1889] **~o** (zool.) Z *MV*, *UV*. ‖ **~i** Garz *GramEs 1908*; G *EPl 1916*. ‖ **~fiŝo** G *EPl 1916*.

frajt/ [1908] **~o 1** (ark., *karg/o*) Roll *Mar 1908* (Fr fret | De Fracht); Minor *EDe 1924* (Fracht, Frachtgebühr); War *GD 1957*. ‖ **~i** War *GD 1957*. ‖ **~anto** War *GD 1957*. ‖ **~odonanto** War *GD 1957*. **~letero** War *GD 1957*.

frajt/ [1924] **~o 2** (la prezo pagenda por ludono de spaco en ŝipo, kamiono k.s.) Minor *EDe 1924* (Fracht, Frachtgebühr).

frak/ [1888] **~o** (vest.) G *Blov 1888*, 16 (*al la amanto en ~o estis ne plezure en lia najbareco*); Z *RE* 218a, *MV*; G *NovJ 1891*, 4 (*nia festa ~o, sen kiu oni ne povas esti bone vidata en la societo*); Z *UV*; Doré *Flut 1907*, [3] (*La artisto eniras sur la scenejon, vestita per ~o*). ‖ **~a** G *EPl 1916*.

frakas/ [1889] **~i** Z *RE* 167b, *MV*, *UV*, *Rab 1908*, 66.11 (*kiu venkis pigmeojn, dum li devis ~i titanojn*). ‖ **~ado** G *EPl 1916*.

frakci/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909; (mat.) (pol.) G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~igi** G *EPl 1916*.

Frakomte/ [1910] **~o** (regiono en Francio) (ark., *Franĉkonte/o*) M *PropN 1910*. ‖ **~ano** M *PropN 1910*. ‖ Kp. *Franĉkomte/* kun -m-.

fraksen/ [1889] **~o** (bot.) (arbo) Z *RE* 232b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

fraktur/ [1926] **~o** (med.) Benn *DeE 1926*, 453 (Fraktur).

fram/ [1924] **~o** (tek.) Minor *EDe 1924* (Rahmen, Rahmengestell); Wü *EV 1930*; *PV 1930*; OA 9-2007 (*~o de maŝino*; *~o de piano*; *~o de biciklo*).

framason/ [1889] **~o** Z *MV*, *UV*; Thill *EKato* Dec. 1903, 22 (*Katolicismo* {-kismo} *malfortiĝas pro persekutado de ~oj*). ‖ **~a** *Societ* Aŭg. 1906, [7] ([societo] *Eo ≈a*). ‖ **~aro** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~eco** G *EPl 1916* (wolne mularstwo).

framasoni/ [1924] **~o** (ark., *~ismo*) Minor *EDe 1924* (Freimaurerei).

framb/ [1889] **~o** (frukto) Z *RE* 93a, *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** (bot.) Beau *EFr 1903* (framboisier). ‖ **~ovino** Z *RE* 93a.

franc/ [1887] **~o** Z *UL* FR 1 [t] (*por ≈oj*); G *Blov 1888*, 15 (*li mortis en Moskvo, tagon antaŭ la eniro de la ≈oj*); Z *Ham 1894*, 107 (*Mi bone konas ~ojn el milito*), *FE 1894*, 37.9 (*Germanoj kaj ~oj, kiuj loĝas en Rusujo, estas Rusujanoj, kvankam ili ne estas rusoj*; mankas en *UV*); Beau *EFr 1903* (≈o); OA 7-1958. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 3 (*ĝia vortaro* [...] *estas* [...] *prenita el la lingvoj ~a, germana kaj angla*), 11 (*por tio mi proponas la lingvon ~an*), 12 (*~a vortaro*), 16 (*~a traduko*); Minor *EDe 1924* (*≈a brando*, Franzbranntwein). ‖ **≈io** *JarL SAT 1923*, 20. **~ismo** (antaŭe *galicism/*) *PV 1930** (laŭaserte de G); War *GD 1957*. **≈uja** Beau *LI* Jan. 1896, 2 ([homoj] *loĝantaj en la ≈uja ĉefurbo*). **≈ujo** Z *DL* 26 (*La Napoleonidoj esperas ricevi la tronon de ≈ujo*); Einst *Plen 1888*, 33 (*Oni tie vivas en plena gajo* [...], *kiel Dio en ≈ujo*); Z *Adr 1889* [t 2]; *E-isto* Dec. 1889, 24b; G *Kond 1890*, 25, 42; Jon *ESv 1893*, 63. ‖ **≈lando** (nun pli kutima *≈io*, *≈ujo*) Z *LR* 18 A (1902). ‖ **ekster~ano** *EKato* Dec. 1903 [t 2] ([pagi] *per internacia mand. poŝt. por ekster~anoj*). **internacia-~a** Z *Nom 2*, 1 (*Malgranda vortaro internacia-~a*).

Francisk/ [1890] **~o 1** (urbo) Vd. je *San ~o*.

Francisk/ [1903] **~o 2** (vira nomo) Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*~o, kortega sinjoro*); B *VdE 1910* (la imperiestro ~o Jozefo [→ imperio]); Minor *EDe 1924*; **Sankta ~o** B *VdE 1910* (almozpetanta societo de Sankta ~o [→ kapuceno]). ‖ **≈ano** (reli.) B *VdE 1910* (*Homo, apartenanta al religia societo, ĵurpromesinta seksan purecon kaj pian servon al Dio: dominikano, ~ano* [→ monaĥo]; G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

Franĉkomte/ [1910] **~o** (regiono en Francio) (ark., *Franĉkonte/* kun -n-) S *PropN 1910*.

Franĉkonte/ [1957*] **~o** (regiono en Francio) (antaŭe *Franĉkomte/* kun -m-, *Fraukomte/*) War *GD 1957** (Franche-Comté). ‖ **~ano** War *GD 1957**.

frand/ [1889] **~i** Z *RE* 87b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 35. ‖ **~a** Z *RE* 87b. ‖ **~aĵo** Z *RE* 87b, *FE 1894*, 35.14 (*Glaciaĵo estas dolĉa glaciigita ~aĵo*); Cart *TraTur 1905*, [1] (*Ĉirkaŭportas manĝaĵojn, prezentadas ~aĵon* [la servisto dum festeno]); Minor *EDe 1924*. **~eco** Beau *EFr 1903*. **~ema** Z *RE* 87b; G *EPl 1916*. **~emo** G *EPl 1916*. **~ulo** G *EPl 1916*.

frangol/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 223b, *MV*, *UV*.

franĝ/ [1889] **~o** Z *RE* 6b, *MV*; Hall *E-isto* Sep. 1892, 134 ([etaĝaretoj] *ornamitaj per bluaj ~oj*); Z *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 23.1 ([ŝia tunikosimila vesto] *havis ~ojn ĉe la malsupro kaj ĉe la ŝultroj*).

frank/ [1888] **~o 1** (mono) Z *DL* 18 [3.9] (*Mi* [...] *pagis por ili cent ~ojn*), 29 [16.23] (*Mi bezonas du ~ojn*); G *Gefr 1889*, [5] (*Letero mona, dudek dukatoj, ~o duone*); G *Kond 1890*, 21 (*Ĉapo por dek ~oj*), 42 (*1 ~o po 100 centimoj*); *Tromp 1891*, [80]; Z *FE 1894*, 14.7 (*Por ĉiu tago mi ricevas kvin ~ojn*; mankas en *UV*), 14.11; *FK 1903*, 200.28 (*Al la posedantoj oni proponis por ĝi 1 500 000 ~ojn*); OA 1-1909; *JarL SAT 1923*, 27 (Belgio: 1 ~o = 100 centimoj); OA 8-1974.

Frank/ [1910] **~o 2** (pers.) *PropN 1910*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~a** Minor *EDe 1924*. ‖ **~lando** G *EPl 1916*. ‖ Kp. *Frankoni/o*.

Frankfurt/ [1894] **~o** Z *GVGE 1894*, [3a] (*~o s.° (= sur°) Majno*); G *EPl 1916*. ‖ **≈a** *GermE*

Mar. 1905, 28b (*raporto pri la ĝenerala jara kunveno de la e-ista grupo ≈a*).

Frankoni/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910.* ‖ **~ano** *PropN 1910.* ‖ Kp. *Frankl/o* 2.

frap/ [1887: *re~ita*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 35 (*subite oni ~as tre mallaŭte sur la pordo*); Belm *Heine 1888*, 49 (*Ha, kiel li ~as en mi en la koro!*); G *Blov 1888*, 15 (*kiel forte ~is la rusa koro ĉe l' vorto „patrujo"!*); Z *RE* 142b (ekbati), 167b (bati), 196b (dufoje), 205a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 229b (*~o sur la nazo*). ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 8 (*la lignaj fenestraj kovriloj tremadis kaj ~adis*), 11 (*li* [...] *alkuris al la fenestro kaj komencis ~adi*). **~ado** Beau *EFr 1903* (~o); Jung *ET* 1920-04-01, 1 (*Ĉu ne vekas vin* [pord-]*~ado Lia?*). **~anta** Z *RE* 142b. **~ilo** Z *RE* 35a (sonilo), 77. ‖ **al~i** Z *RE* 225b (*al~i per la glasoj*). **ek~i** G *Blov 1888*, 7 (*ŝia koro forte ek~is*). **re~ita** Z *UL* 21 (*Mia vundo re~ita / Min doloras resangante*). ‖ **panik~ita** Wü *EV 1935*. **pied~ado** Z *RE* 203b. **pord-~ante** Jung *ET* 1920-04-01, 1. **vango~o** *Heck 1907*, 89 (= survango).

frat/ [1887] **~o 1** (familia rilato) Z *UL* 10 [n], 38 [g] (*mia ~o pli bone kantas ol mi*), [v], *DL* 19 (*mia ~o kantadis la tutan vesperon*), *RE* 12a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 5.1 (*Patro kaj ~o*), 9.8 k.a. ‖ **~aro** Z *RE* 12a. **~iĝi** Z *RE* 12a; Beau *EFr 1903*. **~ineto** Z *Ham 1894*, 18 (*Adiaŭ, ~ineto!*). **~ino** Z *UL* 10 [n], *DL* 26 (*Ŝi volas fianĉigi mian ~on je ŝia ~ino*), *RE* 180b, *MV* [n], *UV* (enk. 2: *tiel ekzemple la vorto « frat'in'o », prezentante unu ideon, estas kunmetita el tri vortoj, el kiuj ĉiun oni devas serĉi aparte*), *FE 1894*, 17.10 (*Marinjo, rigardu, kio eliras el la buŝo de via ~ino, kiam ŝi parolas*), k.a. ‖ **~filo** [→ *Horuso*] Azor *ArkiT 1932* (*Egipta dio, ~filo de Osiro*). **~invirto** Stead *The-E* Nov. 1903, [1] (*Kaj Espero, kiel sia*° {ĝia aŭ ŝia} *~invirto Fido, antaŭvidas je la estonteco*). ‖ **bo~o** Z *UL* [v], *DL* 24 (*Mi estas la bo~o de Heleno, ĉar ŝi estas la edzino de mia ~o*), *RE* 178b, *MV*, *UV* (→ *bo*), *FE 1894*, 33 (→ *bo*), 36.7 (*Ĉiuj parencoj de mia edzino estas miaj boparencoj, sekve ŝia frato estas mia bo~o*). **bo~ino** Z *DL* 24 (*ŝi estas la edzino de mia ~o; ŝi estas mia bo~ino*), *RE* 62, 108b, 178b, *FE 1894*, 33.20 (*Lia duonpatrino estas mia bo~ino*), 36.7. **boge~oj** Z *FE 1894*, 36.7 (*mia ~o kaj ~ino (ge~oj) estas la boge~oj de mia edzino*). **ge~aro** G *NovAnt 1909*, 15. **ge~oj** Z *DL* 17 (*Ernestino estas la plej bona el ĉiuj ge~oj*), *FE 1894*, 36.2 (*Petro, Anno kaj Elizabeto estas miaj ge~oj*), 36.7.

frat/ [1888: *~eco*] **~o 2** (fig. amiko, kunhomo, kamarado). ‖ **~a** Stank *Viv 1896*, 17 (*~a proksimiĝo de homoj*), 18 (*~aj ĉirkaŭprenoj* [brakumoj]). ‖ **~eco** Z *DL* 3 (*vivu la ~eco de l' popoloj*); Beau *EFr 1903*. ‖ **inter~iĝi** Grenk *Ruinoj 1923*, 6 ([li] *alkutimiĝis jam al sia doloro kaj inter~iĝis kun ĝi*). ‖ **~o-kamarado** Z *Reviz 1906*, 83.12 (*li estas ~o-kamarado kun ĉiuj ministroj*).

frat/ [1903] **~o 3** (reli.) (kunmonaĥo) Johan *EKato* Dec. 1903, 20 ([La abato] *Sankta Brandano* […] *konsiliĝis kun ~oj*).

fraŭd/ [1924] **~i** (jur.) Minor *EDe 1924* (Schleichhandel treiben). ‖ **~o** Minor *EDe 1924* (Schleichhandel). ‖ **de-~i** [tiel] *PVS 1954*.

fraŭl/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 16 (*Mario* [...] *estis ĉirkaŭata de ~oj*); Z *MV*, *UV*, *UV* (→ *in*), *FE 1894*, 3, 10; *LI* Apr. 1896, 57 (*Edziĝas ~oj kun ~inoj*); *Heck 1907*, 90 (*persista ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 220a (холостой); *Heck 1907*, 90 (*resti ~a*). ‖ **~eco** Beau *EFr 1903* (célibat). **~ina** G *Blov 1888*, 8 (*Manjo devis por ĉiam forlasi* [...] *la trankvilan vivon ~inan*). **~ino** Z *UL* 22 (*~ino ripozanta / Post somera promenado*), 32 (*gracia aminda ~ino*); G *Blov 1888*, 6 (*sentema ~ino*); Z *RE* 6b, 45a (knabino), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10.4 (*Jen estas la kajero de la juna ~ino*), 23.3, 39.3 (*Li fianĉiĝis kun ~ino Berto; post tri monatoj estos la edziĝo*); B *Sinj 1909*, 10 (*la vestaro de la ~ino*). ‖ Mll *f-ino*, antaŭe *fr-ino*°.

fraz/ [1894] **~o** Z *Ham* [2]*1902*, 62.4 (*Tio ĉi estas malbona ~o*; *« ravanta » estas triviala ~o*); *FK 1903*, 209.1 (*Tiu ĉi ~o estas kunmetita el dek du vortoj*), 290.34 (*ne kun fermitaj okuloj ripetadi fremdajn~ojn*); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~i** Minor *EDe 1924* (schwätzen). ‖ **~emulo** Minor *EDe 1924* (Schwätzer). **~ista** *FK 1903*, 273.8 (*~ista sensencaĵo*). **~isto** Minor *EDe 1924*

(Schwätzer). ‖ **~libro** *FrazL 1903*, [t] (≈*libro de l'Turisto*).

frazeologi/ [1889] **~o** Z *Flekkel* 1889-08-21 (*Difinita ~o estos kun la tempo ellaborata per si mem*); G *Liro 1893*, [a 4] ([la poeto] *riĉigas la ~on per lertaj mallongaj ed°* {kaj} *precizaj turnoj de parolado*); Minor *EDe 1924*. ‖ RIM. Laŭ la reformideoj de G en la orig. *frazeologj/o* (kun -j).

Frederik/ [1908] (antaŭe *Friederik/°*) Rhod *EnE 1908*, 536a; Keller *EEn 1910*, 243.

fregat/ [1903] **~o** (mar.) (mil.) Beau *EFr 1903* (frégate); OA 1-1909.

fregil/ [1924] **~o** (zool.) (birdo) Minor *EDe 1924* (Steinkrähe).

frekvent/ [1924] **~i** Minor *EDe 1924*; Benn *DeE 1926*, 453 ((lebhaft) besuchen [ankaŭ *frequentieren*]).

fremd/ [1889] **~a** Z *RE* 226a (*~a loko*; alilando), *MV*, *UV*. ‖ **~eco** [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*reciproka* [...] *~eco kaj malamikeco*). **~ulino** Z *Ifig 1908*, 16 (*Hontigita / Nun staras antaŭ vi la ~ulino, / La elpelita*). **~ulo** Beau *EFr 1903*; Z *Ifig 1908*, 9 (*neniam antaŭ vi / ≈ul' en nian regnon povis veni*); *Bern 1906*, [6] (*Se* [la urbo Thun] *kaptas°* [ravas] *la ~ulon* [turiston]). ‖ **~landa** B *VdE 1910* (*~landa gasto*); Luyk *Iŝtar* 1924, xxx 4 (*ioma ~landa elparolo*). **~olando** Beau *EFr 1903* (pays étranger). ‖ **Egiptujo-~lando** *LI* Feb. 1896, 25a (*Ho savu nin Vi, jam savinta la avojn / El la Egiptujo-~lando*).

frenez/ [1889] **~a** (antaŭe *ful/*) Z *RE* 7b (malprudenta), 197b, 231a, 226b (furioza), *MV*, *UV*; Beau *Sint 1901*, 5 (*nur tre stranga, kvankam nek ~a, nek idiota*). ‖ **~i** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*Tuj la ventoj* [...] *~as sur la maro*). ‖ **~eta** Z *RE* 140b. **~igi** Z *RE* 178a. **~iĝi** Z *RE* 141b, 192b, 198b, 226b. **~ula** Tolk *Voron ~1900*, 2 ([ni ne] *deziras aŭskulti vian ~ulan deliron*). **~ulo** Beau *Sint 1901*, 5 (*ia ~ulo aŭ idiotulo°* {idioto}). ‖ **revul-~ulo** Tolk *Voron ~1900*, 2 ([ili] *konsideras la revul-~ulon por eterne pereinta*).

frenolog/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924* (Schädelforscher).

frenologi/ [1924] **~o** Minor *EDe 1924* (Schädellehre).

fresk/ [1903] **~o** (arto) Beau *EFr 1903* (fresque); Z *EG 1904* (Fresko); B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** Z *EG 1904*. **~e** Z *EG 1904*.

freŝ/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 38 (*~a arbaro*), *RE* 178b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10.16 (*~a pano*), 10.17, *Ham 1894*, 9 (*Ankoraŭ ~a estas la memoro*), 106.5 (*Pli ~a* [gaja] *nun fariĝas mia koro, / Mi ĝojas, ke mi rekte al li iros*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 ([en aŭtuno] *la verdeco de l'arboj ne estas tiel ~a kiel en la° printempo*). ‖ **~iga** Einst *Plen 1888*, 34 (*diaboleto° verŝadis al li kelkajn ajmerojn da malvarma akvo super la kapon, pro° vidi, ke la bapto estu efektive ~iga bonfaro*); Z *RE* 49a (viviga, saniga). **~igi** Z *RE* 49a (vivigi). ‖ **mal~a** Z *FE 1894*; 33.5 (*mal~a pano*). **sen~ige** Tolk *Voron ~1900*, 2 (*brula vento sen~ige sin portis* [super la stepo]).

fret/ [1924] **~o** (mar.) Minor *EDe 1924* (Schiffsladung).

Freŭd/ [2013*] **~o** (germana fam. nomo, i.a. de la psikologo *Sigmund Freud*) R 2013.

frez/ [1908] **~i 1** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR fraiser | DE versenken).

frez/ [1924] **~i 2** (tek.) Minor *EDe 1924* (fräsen).

Friederik/ [1893] **~o** (ark., *Frederik/o*) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 37.

Frigi/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

frikand/ [1924] **~o** (kuir.) Minor *EDe 1924* (gespicktes und geschmortes Kalbfleisch).

frikas/ [1924] **~i** (kuir.) Minor *EDe 1924* (frikassieren).

fring/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 63a, *MV*, *UV*.

fringel/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 225a, *MV*, *UV*; *LI* Jan. 04, 32 [t] (*Mirrakonto pri ~o ekmensoginta*). ‖ **~flava** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (jaune serin).

frikativ/ [1890: *~a*] **~a** [Run] *E-isto* Maj. 1890, 41b (*Aparte la ~aj dentsonoj, riĉaj je nuancoj, alportas malfacilecon en la internacia interkomunikiĝo*).

fripon/ [1889] **~o** Z *RE* 7a (senlaborulo, sentaŭgulo), 99b, 109a, 135a, 227b (шельма; Rusa germanismo *Schelm*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 103 (*Ili* [la korsaroj] *agis kun mi kiel bonkoraj ~oj*). ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 68.19 (*~a abomenaĵo*). **~i** Z *RE* 7a, 99b, 135a. ‖ **~eta** *E-isto* Maj. 1892, 76 ([sinjoro] *kun ~eta vizaĝo*).

fris/ [1904] **~o 1** (arki.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914; Minor *EDe 1924* (Fries); Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 (*glataj, poluritaj kolonoj kun riĉe ornamitaj kapiteloj kun altaj ~oj*).

fris/ [1936] **~o 2** (ano de gento en Nederlando) (antaŭe *Friz/o* aŭ *Friz/an/o* kun -z) Cseh *Post* 1936-07-11, 143 ([Eo estas bezonata] *eĉ inter holandanoj°* {nederlandanoj} *kaj ~oj*). ‖ **~a** Z *Reviz 1906*, 73.17 (*ia figuro en ~a supervesto*).

frit/ [1903] **~i** (kuir.) Beau *EFr 1903* (frire); Z *EG 1904* (*(in der Pfanne)* backen, braten *(z. B. Fische)* [baki, rosti en pato, ekz. fiŝojn]); OA 1-1909 (frire (tr.) | fry | in der Pfanne backen [«baki en pato», ark., *frittieren*] | жарить (на сковородѣ) [«rosti en pato», nun жáрить во фритю́ре] | smażyć [plursenca, «rosti», «friti»]); Keller *EEn 1910*, 241 (to fry); G *EPl 1916* (smażyć, opiekać [«iom rosti»]); Chris *DeE 1923*, 63a (backen° *(in der Pfanne)*); Minor *EDe 1924* (backen° *(in einer Pfanne)*). ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1903* (*(une)* friture); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916* (potrawa smażona [«rostita manĝaĵo»]). **~ilo** GM *EFr 1910*.

fritilari/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Kaiserkrone).

fritilarj/ [1924] **~o** (bot.) (ark., *fritilari/o* kun -*i/*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *fritilario*).

Friul/ [1910] **~o 1** (regiono) M *PropN 1910*. ‖ **~ano** M *PropN 1910*.

Friul/ [1910] **~o 2** (pers.) (ark., *regiono*) S *PropN 1910*. ‖ **~ujo** (ark., *≈o*) S *PropN 1910*.

frivol/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; OA 1-1909; Minor *EDe 1924* (frivol). **~eco** GM *EFr 1910*. **~ulo** GM *EFr 1910*.

friz/ [1889] **~i 1** (pp haroj) Z *RE* 156a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Minor *EDe 1924* (Frisur). ‖ **~aĵeto** GM *EFr 1910* (frisette). **~aĵo** GM *EFr 1910* (frisure). **~ilo** GM *EFr 1910*. **~isto** Z *RE* 128b; *FrazL 1903*, 14 (kombisto; coiffeur | Friseur); GM *EFr 1910*. **~ita** Cart *Bild 1905*, 4 (*~itaj haroj*).

Friz/ [1910] **~o 2** (regiono) (ark., *Fris/i/o*, *Fris/uj/o*, *Fris/land/o* kun -s-) M *PropN 1910*. ‖ **~ano** M *PropN 1910*.

Friz/ [1910] **~o 3** (pers.) (ark., *fris/* kun -s-) S *PropN 1910*. ‖ **~ujo** (ark., *Fris/uj/o*) S *PropN 1910*.

frl. [1893] (ark. mll de *fraŭl/in/*; vd. je *f-ino*) Z *E-isto* Jun. 1893, 96 [= *LR* 66 B].

fromaĝ/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 199a, *MV*. ‖ **~ejo** GM *EFr 1910* (fromagerie). **~istino** Marig *LernIt 1890*, 32 (*Mi ĝojis je°* [pri] *unu maljuna ~istino* […], *kiu detranĉadis peceton post peceto* [da ~o]).

frond/ [1924] **~o** agr.) Minor *EDe 1924* (Laub).

front/ [1889] **~o 1** (mil.) Z *RE* 218a, *MV* (Fronte; nun *Front*); G *NovJ 1891*, 5 (*la kavalerio atakita de la ~o sin povis defendi mem*); Z *UV*. ‖ **~ligo** (hist.) (pol.) Barth *Ludo 1928*, 19 (*la K-doj de la Ruĝa ≈ligo* [komunista organizaĵo en la 1920-aj jaroj en Germanio]).

front/ [1910] **~o 2** (fig.). ‖ **~e** GM *EFr 1910*. **~i** (*kontraŭ*) GM *EFr 1910* (affronter). ‖ **~igi** GM *EFr 1910* (faire front). ‖ **strat~a** GM *EFr 1910* (→ *strat*).

frontispic/ [1924] **~o** (arki.) Minor *EDe 1924* (*(klassisch gehaltener)* Giebel, Front).

fronton/ [1904] **~o** (arki.) Z *EG 1904*; OA 1-1909; Minor *EDe 1924* (Giebel). ‖ **~a** Wicke *Galero 1922*, 23 (*la altaj ~aj domoj malantaŭ la urba muro*).

frost/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 99a, 196b (malvarmo), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34. ‖ **~a** Z *FE 1894*,

34.7 (*bela ~a vetero*). **~i** Z *RE* 99a. **~igi** Z *RE* 55b; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*la neĝo kiu vin ~igas ĝis la ostoj*). **~iĝa** *Heck 1907*, 119 (*~iĝa punkto*). **~iĝi** Z *RE* 55b, 63a, 96a, 119a; *Heck 1907*, 119 (*lia nazo ~iĝis*). **~ita** Z *RE* 96a. ‖ **~absceso** (med.) Z *RE* 53a. **~etremi** G *NovAnt 1909*, 12 (*~etremas la patro*). **~kateno** Goldb *LI* Okt. 1898, 153 (*rigidaj manoj povas / Seniĝi de la ~katen'* [apud la kameno]). ‖ **al~iĝi** Z *RE* 153a. **de~i** Z *RE* 124b. **tra~ita** G *Blov 1888*, 8 (*La ĉevaloj, tra~itaj, ne volis stari trankvile sur la loko*). **trem~i** Z *RE* 62a. **trem~o** Z *RE* 62a, 119a.

frot/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 20 (*dua* [knabino] *~is ŝiajn flankfruntojn*°); Z *RE* 107b, 161b (viŝi, elviŝi, traviŝi), 201b, *MV*, *UV*. **~poluri** GM *EFr 1910*. ‖ **de~aĵo** Z *RE* 193a; GM *EFr 1910*. **de~i** Z *RE* 194a (deviŝi). **de~ita** Wahl *Princ 1889*, 8 (*de~itaj malnovemodaj surtutoj*). **dis~i** Z *RE* 170b. **dis~ata** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*40 gramoj da nigrozino* [...] *estas dis~ataj en 6 gramoj da akvo*). **el~i** GM *EFr 1910*. **en~i** Z *RE* 107b. **tra~i** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*la sablo, elĵetata kune kun la nafto, tra~as rapide tian* [ŝtalan] *platon*). ‖ **plank~isto** Z *RE* 140b.

fru/ [1887] **~e** Z *UL* [v], *DL* 4-5 (*malgraŭ l' intenco* [...] *komenci la eldonon de libroj ne pli ~e ol estos finita la juĝo de l' publiko*), 26 (*La mizero kutimigis lin levi sin el la lito tre ~e*), 39 (*Ne pli ~e ol je l' vespero mi eliris*), *RE* 169b (рано), *MV* (la DE trad. *früh* ne ebligas decidi, ĉu la baza formo estas ~a aŭ ~e), *E-isto* Nov. 1889, 8 (*oni petas la legantojn sendi ilian antaŭpagon eble pli*° [nun *plej*] *~e*), *UV*, *FE 1894*, 17. ‖ **~a** Z *RE* 169b, *MV* (vd. ~e), *A 1905*, 8.3 (*neniu verko Esperanta eĉ el la plej ~a tempo*). ‖ **~ega** Marig *LernIt 1890*, 34 (*Post flugoj tro altaj kaj subitaj, venas ofte faloj ~egaj*). ‖ **~matura** Z *RE* 183a. **~meso** (reli.) Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*kristnaska ~meso*). ‖ **mal~e** Z *DL* 14 (*pli ~e aŭ pli mal~e 10,000,000 voĉoj estos kolektitaj*), 19 (*nun ili konfesis ĉion, sed ĝi*° *estis jam tro mal~e*); G *Blov 1888*, 18 (*Nun estas tro mal~e batali kun mia sorto*); Z *RE* 139a (поздно), *FE 1894*, 17.1 (*ŝia patrino insultis ŝin, kial ŝi revenis tiel mal~e de la fonto*). **mal~i** Z *RE* 120a, 120b. **mal~igi** Z *RE* 55. **mal~iĝi** Z *RE* 57. **pli~i** Z *RE* 120a. **pli~igi** Z *RE* 154b. **pli~inta** Stank *Viv 1896*, 6 (*pli~inta siajn lernejajn kaj universitatajn kolegojn*).

frugileg/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 34b, *MV*; *UV*.

frukt/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120 (*Mi sendas al Vi la ~on de mia longa laborado*), *DL* 22 (*Tio estas ~o de lia unuatempa verkado*), *Ald 1888*, 2 (*La ~o de l' laboroj de la komitato estis jena decido*), *RE* 117a, 134b, *MV*; Beau *Preĝ 1893*, 11 (*estas benata la ~o de Via ventro Jezu*); Z *UV*, *Ham 1894*, 70.5 (*Ĝi* [la memoro] *kiel frukto sin komence tenas, / Sed falas, kiam maturiĝo venas*), *FE 1894*, 25 (→ *aĵ*). ‖ **~a** Z *RE* 134b (dufoje). ‖ **~aĵo** Z *UL* [v], *MV* 8, *UV* (→ *aĵ*), *FE 1894*, 25 (→ *aĵ*). **~igi** Z *RE* 120b. **~ujo** Z *DL* 28 (*ne ĉia ~ujo estas arbo*). ‖ **~arbejo** Mott *EEn 1906*. **~arbo** Mott *EEn 1906*; *Cion 1926*, 15 (*ili plantis* [...] *~arbojn*). **~importisto** *JarL UEA* Maj. 1910, 84. **~onaska** *Cion 1926*, 14 (*la grundo* [...] *estas la plej ~naska*). **~oplena** *Cion 1926*, 6 (pp lando). **~oporta** Z *RE* 134b; L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*Ni esperas, ke nia laborado estos ~porta*). ‖ **ne~odona** Grenk *Ruinoj 1923*, 7 (pp dezerto). **nemult~a** Abes *LI* Sep. 1899, 28 (*la nemult~a Apŝerona duoninsulo* [apud Bakuo]). **sen~a** Z *RE* 7a. ‖ **amo~o** Z *Ifig 1908*, 21 (*Al li kiel unuan amo~on / Min naskis K.*). **kapsik~oj** (= *kapsiko 2*) Wü *EV 1932*. **mancinel~o** *PV 1930*. **pampel~o** (ark., *pampelmus/o*) Wü *EV 1935* (Pampelmuse *(als Frucht)*). **pin~o** Benn *EDe 1923*.

frunt/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], *RE* 90b, 223b, *MV*; Marig *LernIt 1890*, 35 (*interna sufero* […] *skribita sur la ~o*); Z *UV*. ‖ **alt~a** Cart *Bild 1905*, 11 (*inteligenta alt~a vizaĝo*). **flank~o** (ark., *tempi/o*) G *Blov 1888*, 20 (*dua* [knabino] *frotis ŝiajn flank~ojn*).

frustr/ [2007*] **~i** OA 9-2007 (*la malhelpoj ~is ŝin*). ‖ **~ita** OA 9-2007 (*li sentas sin ~ita*). ‖ Kp. *frustraci/o*.

frustraci/ [1970*] **~o** *PIV 1970*. ‖ Kp. *frustr/i*.

Ftiotis/ [1910] **~o** (hist.) (topo.) (antikva regiono en Grekio, menciita de Homero) M, S *PropN 1910*.

ftiri/ [1926] **~o** (zool.) Benn *DeE 1926*, 453 (Filzlaus).

ftiz/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 223a, *MV*; *UV*.

fug/ [1924] **~o 1** (muz.) Minor *EDe 1924* (Fuge); *PV 1930* (*la ~oj de* Bach°).

fug/ [1910] **~i 2** (ark., *fuĝi*; ne ĉe Z, la tiusenca indiko en *EV 1930* estas erara; ĝusta en la Zamenhofa Radikaro 1929 de la sama aŭtoro WÜSTER) Chris *DeE 1910*, 124 (*flüchten*, forkuri, -rapidi, rifuĝi, fugi); Minor *EDe 1924*; Benn *DeE 1926*, 453 (fliehen). ‖ **~anta** Chris *DeE 1910*, 124 (*flüchtig (fliehend)*, fuganta). **~anto** Chris *DeE 1910*, 124 (*Flüchtling*, rifuĝinto, forkurinto, fuganto); Wü *EV 1930* (tr. aŭ netr.). ‖ RIM. En la 2a eld. Christ *DeE 1923* laŭ propono de ELB ŝanĝita al *fuĝi* (kun -ĝ-) por eviti la kolizion kun la muzika termino *fugo*.

fuĝ/ [1923] **~i** (antaŭe *fugi* kun-g-) Christ *DeE 1923* (→ *flüchten*); Minor *EDe 1924* (plusendas al *fugi* kun-g-); *PV 1930* (nur netr.; *~i antaŭ malamiko, bruego; ~i el la urbo, el malliberejo, en fremdlandon, tra la kamparo*), *PV 1934* (tr. aŭ netr.); *PIV 1970, 2002, 2005* (nur netr.); OA 8-1974 (fliehen). ‖ **trans~into** *PV 1930*. ‖ Rim. La indiko, ke *fuĝi* estas nur transitiva, estas ĝusta. Esprimoj kiel *fuĝi laboron kaj hejmon* ne indikas transitivecon de *fuĝi*, sed estas n-surogato de prepozicio laŭ R 14.5, FE 29.7, 29.9. Ili povas esti malklaraj kaj pro tio stile malbonaj, ĉar la n-surogato kaŝas, ĉu temas pri fuĝo de aŭ al la laboro kaj hejmo.

Fuĵisan/ [1920: ~] [**~o**] (ark., *Fuĵi-monto* [en Japanio]) *RevO* Aŭg. 1920, 86a.

fuk/ [1904] **~o 1** (bot.) Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*); OA 2-1914 (varech | fucus | Seegras).

fuk/ [1904] **~o 2** (zool.) (insekto) Z *EG 1904* (Drohne); Minor *EDe 1924*.

fuksi/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Fuchsie).

fuksin/ [1924] **~o** (kem.) (antaŭe *anilin/ruĝ/o*[Z]) Minor *EDe 1924* (Fuchsin *(intensiv rot färbende Anilinfarbe)*).

ful/ [1888: *~ejo*] [**~a**] **1** (ark. *frenez/*; kp. EN fool) **~ejo** Einst *Plen 1888*, 16 [g] (Narrenhaus, «frenezulejo»).

ful/ [1924] **~i 2** Minor *EDe 1924* (*(Tuch)* walken; *(Trauben)* treten).

fulard/ [1924] **~o** (vest.) Minor *EDe 1924* (*(seidenes)* Halstuch).

fulg/ [1889] **~o** Z *RE* 176a, *MV*, *UV*.

fulgor/ [1924] **~o** (zool.) Minor *EDe 1924* (*(amerikanischer)* Leuchtkäfer).

fulgur/ [1924] **~o 1** (meteo.) Minor *EDe 1924* (Wetterleuchten).

fulgur/ [1924] **~a 2** (med.) Minor *EDe 1924* (plötzlich und stark auftretend *(Schmerz)*).

fulik/ [1924] **~o** (zool.) Minor *EDe 1924* (schwarzes Wasserhuhn).

fulm/ [1887] **~o** (meteo.) Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 23 (*La penso antaŭas al la faro, kiel ~o al la tondro*); Z *RE* 57b (*~o sentondra*), 98a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 40.11 (*Du ekbriloj de ~o trakuris tra la malluma ĉielo*). ‖ **~i** Z *GVGE 1894*, 5a (*ĉesi ~i aŭ brili*). ‖ **~ece** Barth *Ludo 1928*, 14 (*ekpensis ~ece A.*). ‖ **el~i** Z *GVGE 1894*, 5a. ‖ **~odio** Lib *LernLv 1889*, 43 (*Bruu, bruu, ~odio, / Disu ponton de la Dina!*). **~okolora** Boi *Perd 1904*, 4 ([en aŭtuno] *~okolora ĉielo*). **~otondro** (meteo.) Z *RE* 35a; Minor *EDe 1924*. **~simila** Wicke *Galero 1922*, 8 (*brilo sangruĝa, ~simila*).

fulmin/ [1924] **~i** Minor *EDe 1924* (explodieren *(mit Flammen)*, aufblitzen).

fulv/ [1924] **~a** Minor *EDe 1924* (lohfarbig).

fum/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 26 (*la blueta ~o de l' cigaro*), 27 (*Varma ~o estas por mi malutila*), *RE* 45a (*doni ~on, ~iĝi*), *MV* (baza formo); Niel *LernDa 1890* [v] (Røg [subst.]), *UV* (baza formo), *FE 1894*, 40 (baza formo). ‖ **~i** Z *DL* 26 (*Tre plaĉas al mi la blueta ~o de l' cigaro, kiun vi ~as*), 27 (*mi ĉian° ~as tra cigaringo*), *RE* 86b, *MV* (derivaĵo); *E-isto* Jan. 1893, 13 (*~i taba-*

kon); Z *UV*, *FE 1894*, 40.15 (*tubeto, en kiun oni metas cigaron, kiam oni ĝin ~as, estas cigaringo*); Beau *EFr 1903* (fumer *(trans.)*); Z *EG 1904* (rauchen (*trans.*)); B *VdE 1910* (Enspiri kaj elspiri la ~on de tabako: *~i cigaron. Oni petas ne ~i*). ‖ RIM. Laŭ PIV 2005 *fum/i* estas kaj trans. kaj netrans. FdE havas nur klaran ekzemplon por transitiva uzo en FE 40.15; ekz. por netransitiva uzo mankas. Ankaŭ [Beau], [EG] kaj [Kabe, *VdE*] uzas ĝin nur trans. La netrans. uzo laŭaserte sekvas el angla *(to) fume*, rusa курить kaj la uzado ĉe Z, pri kiu vd. PIV. Ĝin subtenas la pola AK. Laŭ iuj aŭtoroj temas pri du homonimaj vortoj, unu trans., la alia netrans. Kp. ankaŭ *fum/iĝ/i*. ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (action de fumer *(du tabac, de l'opium, etc.)*); Z *EG 1904*. **~aĵi** Z *RE* 80a; Beau *EFr 1903* (fumer *(les viandes, le poisson)*); Z *EG 1904*. **~aĵiĝi** Z *RE* 80a; Beau *EFr 1903* (s'enfumer); Z *EG 1904*. **~aĵo** Z *RE* 80a. **~iĝi** Z *RE* 45a (*doni ~on*), 86b; Beau *EFr 1903* (fumer *(intrans.)*, dégager de la fumée); Z *EG 1904* (rauchen (*intrans.*), Rauch entwickeln); B *VdE 1910* (Eligi ~on: *Brulanta ligno ~iĝas*). **~ilaĵo** Z *RE* 86b (курево; *ark.* prilaborita pelto, kalkeo de DE *Rauch|ware*); Beau *EFr 1903* (fumigatoire). ‖ **ek~i** Z *DL* 28 (*mi aĉetis dek cigarojn;* [...] *unu mi metis en mian cigaringon kaj ek~is*), *RE* 54b. ‖ **bonodor~o** (ark., *incenso*) Z *RE* 69. **bonodor~ilo** (ark., *incensilo*) Z *RE* 69. **sankt~aĵita** (reli.) Melck *FlandLit 1904*, 14 ([Post la preĝado] *li estis sankt~aĵita*).

fumari/ [1924] **~o** (bot.) (kp. *fumarj/o*) Minor *EDe 1924* (Erdrauch).

fumarj/ [1924] **~o** (bot.) (ark., *fumari/o*) Minor *EDe 1924* (Erdrauch).

fund/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 35b (*iri al la ~o*; ~o), *MV*, [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b (*nuda, blanka, sabla ~o* [de la maro]), *UV*; Cart *Bild 1905*, 4 (*En la ~o de la ĉambro*). ‖ **~aĵi** (осаждать, en kemio kaj tekniko) Z *RE* 121b. **~aĵiĝi** Z *RE* 123a. **~aĵo** Z *RE* 121b. ‖ **sen~a** G *Blov 1888*, 7 (*la patro* [...] *ŝin* [...] *ĵetis en malluman sen~an subteraĵon*); Z *Ham 1894*, 25 (*ŝtonego, / Staranta super la sen~a akvo* [de l' maro]); B *Sinj 1909*, 10 ([fig.] *sen~a kofro* [en kiu malaperas la ŝtelitaĵoj]). **sur~aĵo** Z *RE* 137a, 138a (подонки, fiularo, aĉularo, friponaro).

fundament/ [1888] **~o** Z *Ald 1888*, 6 (*oni devis krei komunan ~on, sur kiu ĉiuj povus labori*), 7 (*Tia komuna ~o por la „Lingvo Internacia" devas esti mia unua broŝuro*), 7 (*Ĉiu, kiu ellernis la diritan „~on", povas kuraĝe diri, ke li konas la lingvon internacian tute*), 12 (*kreinte la ~on de l' lingvo, mi nun deprenas de mi tutan aŭtoritaton*), *RE* 35b, 122a, 138a, 146a, 218a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 9 (*la ~a vortaro enhavas nombron da vortoj sufiĉan*), *RE* 122a, *FG* [t] (≈a Gramatiko de la Lingvo Esperanto en Kvin Lingvoj). ‖ **~odona** *E-isto* Dec. 1893, 190.

funebr/ [1889] **~o** Z *RE* 204b (трауръ el DE *Trauer*), *MV*, *UV*; Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b ([la pastro] *surmetis violkoloran mesornamon, kiel signon de ~o*). ‖ **~a** Z *MV*; *E-isto* Jan. 1890, 28a [t] (*≈a sciigo* [mj., ĉar titolo]); Z *UV*, *Ham 1894*, 67.35 (*~a vesto*); Johan *EKato* Dec. 1903, 21 ([ili] *revenis al ~aj spacoj de Oceano*); Boi *Perd 1904*, 4 ([en aŭtuno] *korvoj elĵetis sian krion ~an*), 6 (*~a sonorilo*); *Heck 1907*, 95 (*~a dioservo, kaleŝo, marŝo, meso, parolado, portanto* [de la ĉerko], *sekvantaro, soleno, veturilo*), 96 (*~a flago, krepo, rando, tempo, vesto*). **~i** Z *Ham 1894*, 9 (*Al nia kor' konvenus nun ~i*); *Heck 1907*, 96 (*pri kiu vi ~as?*); Minor *EDe 1924* (*~i pri*). ‖ **~egi** *(pri) Heck 1907*, 96. **~ego** *Heck 1907*, 96. **~eto** *Heck 1907*, 96. ‖ Kp. *funeral/o*.

funel/ [1889] **~o** Z *RE* 22a, *MV*; *UV*.

funeral/ [1924] **~o** (kp. *funebr/i*) Minor *EDe 1924* (Leichenbegängnis).

fung/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 35a, *MV*, *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*la konstruo estas tre simila je ~o*), *UV*.

fungus/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924* (Schwamm).

funikl/ [1924] **~o** (anat.) Minor *EDe 1924* (Nabelschnur).

funkci/ [1888: *~ado*] **~o 1** (ĝenerale) *FK 1903*, 273.4 (*lingvo* [...] *bonege plenumadis* [...] *ĉiujn funkciojn, kiujn oni povas postuli*); Beau *EFr 1903* (fonction); OA 1-1909. ‖ **~i** Minor *EDe 1924*. ‖ **~adi** Beau *EFr 1903* (fonctionner). **~ado** Z *DL* 12 (*la lingvo ricevos la finan formon, kaj tian° komencos° ĝia plena ~ado*); *FK 1903*, 199.14 (*esploroj super la ~ado de la stomako*); Beau *EFr 1903*. ‖ Kp. ark. *funkcion/°*.

funkci/ [1903] **~o 2** (mat.) *FK 1903*, 236.13 (*kies interspaco al 1 estas ~o nur de la dekliniĝo de la suno*).

funkcion/ [1890] **~i** (ark., *funkci/*) Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*Kia persono ~as° kiel reprezentanto de ia klubo, estas tute egale*).

funt/ [1888] **~o 1** (mez.) (kp. ark. *pundo 1*) Z' *UL* Yɪ *1888*, 58 [v] (*Tiuĉi° pano pezas unu ~o*[n]); Z *RE* 218a, *MV*; *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *E-isto* Jan. 1893, 13 (*depago° en la alteco de 2 frankoj por ĉiuj 100 ~oj*); Z *UV*, *UV* (→ *da*: *~o da viando*), *FE 1894*, 31.21 (*Por ĉiu aĉetita ~o da teo tiu ĉi komercisto aldonas senpage ~on da sukero*).

funt/ [1893] **~o 2** (mono) (ark., *pund/o*) [Z] *E-isto* Sep. 1893, 142 (*miliono da ~oj da sterlingoj*); *JarL SAT 1923*, 27 (Britio: 1 ~o = 20 ŝilingoj; Egiptio: 1 ~o = 100 piastroj).

fur/ [1924] **~o 1** (zool.) Minor *EDe 1924* (Frettchen *(Iltis)*).

fur/ [1924] **~o 2** (ark. *pelt/o*) Minor *EDe 1924* (Pelz, Pelzwerk; Fʀ fourrure).

furaĝ/ [1889] **~o** Z *RE* 218a, *MV*, *UV*.

furi/ [1889] **~o** (mit.) Z *RE* 218a; Jon *ESv 1893*, 59 (Sᴠ furie); *FK 1903*, 140.20 (*ni iris antaŭen, kiel ~oj*); Z *Rab 1908*, 38.27 (*la lasta el la anaro da ~oj, la malespero*), 77.18 (*simile al fajrohara ~o*); OA 1-1909.

furier/ [1924] **~o** (mil.) (kp. ark. *furir/o°*) Minor *EDe 1924* (plusendas al *furir/o°*). Quartiermeister).

furioz/ [1889] **~a** Z *RE* 14a, 109b, 178a (kruela), 226b (freneza), *MV* (baza formo); Niel *LernDa 1890* [v] (rasende [adj.]); Z *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 14a, 178a; Minor *EDe 1924*. **~o** Z *RE* 65b, 232a, *Ham 1894*, 111 (*Kun granda malfacilo kvietigis / Mi lian ~on!*); Ger *Fant 1895*, 11 (*blinda ~o de la ekscitita popolo*); Z *Ifig 1908*, 20 (*ĉiu ekdeziro / Ĉe ili* [la Titanoj] *tuj fariĝas ~o / Sovaĝa kaj senlima*). ‖ **~iĝi** Z *RE* 122b, 194a. **~krio** Wicke *Galero 1922*, 24 (*~krio subpremita*).

furir/ [1910] **~o** (mil.) (ark., *furier/o*) Rob *EFr 1910*; Minor *EDe 1924*.

furn/ [1888] **~o** (*ark. forn/o*) Einst *Plen 1888*, 34 (*Al mi la inferno° ŝajnis kiel granda kuirejo* [...] *kun ~o senfinite longa*). ‖ Rɪᴍ. Tamen *forn/*: 58 [v], 71 [v].

furor/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*); OA 3-1921; Minor *EDe 1924*.

furunk/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 225a, *MV*, *UV*, let. al *Nyl* de 1897-02-12 [= LR 47 G] (*Jen ekzemploj pri la vortoj, kiujn Vi* [Nylén] *skribis:* […] ~o *estas malgranda tubereto sur la haŭto, kun iom da enhavo simila al puso*).

furunkl/ [1924] **~o** (med.) Minor *EDe 1924* (Eiße *(Blutgeschwür)*).

furz/ [1924] **~i** Minor *EDe 1924*; *PV 1930*; OA 9-2007 (*la ebriulo senhonte ~is*). ‖ **~o** Minor *EDe 1924*.

fusil/ [1924] **~o** (mil.) Minor *EDe 1924* (Büchse, Gewehr, Flinte). ‖ **~isto** (antaŭe *fuzilier/o°Z*).

fust/ [1924] **~o** (arki.) Minor *EDe 1924* (Säulenschaft).

fusten/ [1889] **~o** (teks.) Z *RE* 13a, *MV*, *UV*; Minor *EDe 1924* (*~o tondita*, englisches Leder).

fuŝ/ [1889] **~i** Z *RE* 29b, 64a, 84a, 127b, *MV*, *UV*. ‖ **~palpi** Z *EG 1904*. **~kuracisto** *SennR* Okt. 1923, 2. **~tradukisto** Cseh *Post* 1936-09-05, 166.

fut/ [1889] **~o** (mez.) (antaŭe *pied/o°*) Z *RE* 218a, *MV*; *Tromp 1891*, [80]; Z *E-isto* Feb. 1892, 22 (*fundamento, havanta la dikecon de nur 16 ~oj*); Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *UV*.

futbal/ [1920] **~o** (sport.) (sin. *pied/pilk/ad/o*) Butin *ET* 1920-07-05, 4b (*la aĉa vorto „~o“* [uzata de Wackrill; Butin miskomprenas ĝin kiel

piedpilko, anst. *piedpilkado*]); Minor *EDe 1924* (Fußball*(spiel)*); Harry *LingSport 1972* (apud la kromformo *piedpilkado*).

futur/ [1926*] **~o** (gram.) (antaŭe *est/ont/ec/o*) Benn *DeE 1926*, 453; *PV 1930* (laŭaserte de G); War *GD 1957*, *PIV 1970*.

fuz/ [1924] **~i** (fiz.) Minor *EDe 1924* (verbrennen *(mit Zischen)*).

fuzi/ [1926] **~o 1** (ekon.) Benn *DeE 1926*, 453 (Fusion); *PIV 1970* (ne en *PV 1930, 1934*).

fuzi/ [1970*] **~o 2** (fiz.) *PIV 1970* (ne en *PV 1930, 1934*).

fuzilier/ [1924] **~o** (mil.) (ark., *fusil/ist/o*) Minor *EDe 1924* (Füsilier).

G

g [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g].

g [1907] **2** (muz.) Doré *Flut 1907*, 8 (G = *la noto* sol); Minor *EDe 1924*.

Gabelsberg/ [1905: *≈a*] [**~o**] Borel *GermE* Apr. 1905, 39b (*stenografista klubaro germana Gabelsberger*). **≈a** Borel *GermE* Mar. 1905, 28a (*eldonisto de ≈a stenografia gazeto*), Apr. 1905, 39b (*stenografistoj ≈'aj*).

gabi/ [1904] **~o** (arki.) Z *EG 1904*; Minor *EDe 1924* (Schanzkorb *(Rutengeflecht zur Bekleidung steiler Böschungen)*).

gabl/ [1924] **~o 1** (dudenta forko) (ark., *fork/o*) Minor *EDe 1924* (*(zweizinkige)* Gabel).

gabl/ [*] **~o 2** (arki.).

Gabon/ [1957*] **~o** (regno de 1960) War *GD 1957*; *PIV 1970*; R 2009.

Gabriel/ [1896] **~o** Ger *LI* Jan. 1896, 13 (*la Ĉefanĝelo ~o transsŝovis la ĉielon*).

gad/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *RE* 205a, *MV*, *UV*.

gadoid/ [1924] **~oj** (zool.) Minor *EDe 1924* (*(Familie der)* Schellfische).

Gael/ [1908] **~o** (etno) Rhod *EnE 1908*, 536b (Gaels); M, S. *PropN 1910*; War *GD 1957*. **~a** War *GD 1957*; *Monat* Nov. 1993, 21 ([aperis] *Vortaro Gaela / Ea*). ‖ **irland≈a** *Monat* Nov. 1993, 21 ([b]*aldaŭ aperos ea-irland≈a-ea vortaro*). **Skota-~a** *Monat* Nov. 1993, 21.

gaf/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr corne | De Gaffel); Minor *EDe 1924*; War *GD 1957*.

gag/ [1957] **~o** (teatr.) War *GD 1957* ([En, Fr, De] gag).

gagat/ [1924] **~o** (geol.) Minor *EDe 1924* (schwarzer Bernstein); War *GD 1957*.

gage/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Goldstern).

gaĝ/ [1888] **~o 1** (ark., *salajr/o* [de artistoj, aktoroj k.s.]) Einst *Plen 1888*, 31 (*Miaj gepatroj, havante nenian alian revenuon ol ilian° ~on, ne povus doni al mi pli bonan edukon*); Minor *EDe 1924* (Gage). ‖ **en~igi** Minor *EDe 1924* (engagieren; konstruo - derivaĵo de ~o - tre duba).

gaĝ/ [1989] **~o 2** (garantiaĵo) *PIVS 1987*.

gaj/ [1887: *~ulo*] **~a** Z *UL* [v], *RE* 15b, 102b (*en ~a stato*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 67.30 (*Kion homo povas fari pli bonan, ol esti ~a?*), *FE 1894*, 20.21 (*Ni estu ~aj, ni uzu bone la vivon, ĉar la vivo ne estas longa*), 37.5 (*La Parizanoj estas ~aj homoj*); Cart *Bild 1905*, 15 (*~a melodio*). ‖ **~i** Z *RE* 15b. **~o** Einst *Plen 1888*, 33 (*Oni tie vivas en plena ~o*). ‖ **~eco** Z *Ham 1894*, 20 (*ili mem senzorge kaj volupte / Sur flora vojo de ~eco paŝas*); Beau *EFr 1903*; Z *Ifig 1908*, 8 (*la ~eco / De l' viv' en mi neniam plu refloros*). **~ega** Z *Ham 1894*, 23 (*La reĝo diligente nun pasigas / la nokton en ~ega festenado*). **~iga** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~igi** Z *RE* 208b (amuzi), *EG 1904*. **~ulo** Z *UL* 22 (*mi al ~uloj iras*). ‖ **~kore** Sey *FlandLit 1904*, 8 ([tiun civilizacion] *~kore akceptis la riĉa burĝaro*). ‖ **mal~a** Z *DL* 48 (*mal~a maljuneco*), *RE* 35b (*esti ~a*), 48, 182b (*esti mal~a*; malĝoji), 212b (senkuraĝa). **mal~aĵo** Wicke *Galero 1922*, 10 (*Vi revas mal~aĵojn* [pri malvenko en la milito]). **mal~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **mal~eco** Z *DL* 49 (*Mortu, mortu, mal~eco!*), *RE* 204a, *Ham 1894*, 70.2 (*ne eterne daŭras mal~eco*).

gajatri/ [1959] **~o** (reli.) Sek *Nepal 1959*, 210 (sanskrita versformo [...]; ne en *PIV 2020*).

gajl/ [1889] **~o** (bot.) (antaŭe *galpomo*) Z *RE* 121b, *MV*, *UV*.

gajm/ [1905] **~o** (krimula ĵargono por *policano*) Meier *GermE* Apr. 1905,44b.

gajn/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 10 (*kion ĝi* ~us, *esceptinte la sennecesan instruitan eksteron?*), 21 (*vi ~is la grandan ~on*), *Ald 1888*, 14 (*De la efemera laboro de* tiaj *amikoj la afero* [...] *nenion ~as*), *RE* 26b, 116b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *DL* 21 (*vi ~is la grandan ~on*). ‖ **mal~i** Z *RE* 158b. **re~i** Z *RE* 126b.

gakr/ [1924] **~i** (kokinkrii) Minor *EDe 1924* (gackern).

gal/ [1888: *~pomo*] **~o** (anat.) Z *RE* 48b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** ISR 1906 [enh.] (*La ~a brusta angino*). KK *NLR* Jul. 1956, 203 ([fig.] [poemkolekto] *iom ~a, iom gaja*). ‖ **~pomo** (ark., *gajlo*) Einst *Plen 1888*, 23.

galaksi/ [1924] **~o** (astr.) Minor *EDe 1924* (Milchstraße); Straat *ENl 1933* (melkweg); BS *EDe 1952* (Milchstraße *(breiter, heller Streifen am Sternenhimmel)*); *PVS 1954*; *STT 1956*; *EB 1988*, 6#44 (*spirala ~o* [...]*; ekzistas spiralaj, trabaj kaj elipsoidaj ~oj; laŭ* H*UBBLE la inter~a spaco dilatiĝas; la Granda kaj Malgranda Magelanaj Nuboj estas du neregulaj ~oj proksimaj al la Lakta Vojo*), 6#44, 6#46 (*kerno, diametro de spirala ~o*), 6#47 (*skema profilo de la Lakta-Voja ≈o* [mj.]); OA 9-2007 (*nian ~on oni nomas "la Lakta Vojo" aŭ simple "la ≈o"*).

galaktit/ [1924] **~o** (geol.) Minor *EDe 1924* (Galaktit *(Art Achat)*).

galalit/ [1926] **~o** (hist.) (tek.) Benn *DeE 1926*, 453 (Galalith).

galang/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Galgant *(gewürzhafte Knollenpflanze)*).

Galat/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

galant/ [1891] **~a 1** Z *E-isto 1891* [= *Bat 1910*, 58] (*sinjoro C. estis tiel ~a kaj invitis sinjorinon S.*), *Raben 1924*, 41; Minor *EDe 1924* (galant *(zuvorkommend)*).

galant/ [1904] **~o 2** (bot.) Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*); OA 2-1914 (perce-neige | snowdrop | Schneeglöckchen); *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

galanteri/ [1889] **~a** Z *RE* 30a. *MV*, *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (*~a komercaĵo*).

galantin/ [1903] **~o** (kuir.) Beau *EFr 1903* (galantine *(charcuterie)*); Z *EG 1904* (Sülzgericht, Galantina°); OA 2-1914.

Galate/ [1963*] **~o** (vira nomo) Z *FA 4 1963*, 152, 155.

galeas/ [1924] **~o** (mar.) (dumasta ŝipo) Minor *EDe 1924* (Galeasse). ‖ Kp. *galiot/o*.

galen/ [1904] **~o 1** (geol.) Z *EG 1904*; Minor *EDe 1924* (Galenit *(Bleiglanz)*).

Galen/ [1908] **~o 2** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

galer/ [1903] **~o** (mar.) (mil.) (antaŭe *rem/ŝip/o* - галера[RE]) *FK 1903*, 94.35 (*ĝi faras lin komandanto de ~oj*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 85.32 (*kanajlojn oni devus alforĝi al la ~oj*); OA 1-1909; Wicke *Galero 1922*, 16 (*grandega nombro da ~oj kaj galeonoj*).

galeri/ [1889] **~o** Z *RE* 30a, *MV*; Wahl *Princ 1889*, 9 (*~o, kie oni promenadas en la tempo de pluvo*); Z *UV*.

galerit/ [1924] **~o** (zool.) (birdo) Minor *EDe 1924* (Haubenlerche).

galeobdol/ [1926] **~o** (bot.) Benn *DeE 1926*, 453 (Goldnessel).

galeon/ [1922] **~o** (hist.) (mar.) (ark., *galiono* kun -i-) Wicke *Galero 1922*, 16 (*grandega nombro da galeroj kaj ~oj*).

Galez/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

galg/ [1924] **~o 1** (pendumilo) Minor *EDe 1924* (Galgen).

galg/ [2005*] **~o 2** (bot.) *PIV 2005*.

gali/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Labkraut).

Galic/ [1896: *~ujo*] **1** (pers.) (ark., *galici/an/o*). ‖ **~ujo** (regiono iam en Aŭstrio, nun dividita inter Pollando kaj Ukrainio) (ark., *Galici/o*) Z *Adr 1896 fol. 1*, 4 (*Lwów (Lemberg), ~ujo*), 7.

Galic/ [1910] **~o 2** (regiono en Hispanio) M *PropN 1910*. ‖ **~ano** M *PropN 1910*. ‖ Kp. *Galik/uj/o*.

Galici/ [1910] **~o** (regiono iam en Aŭstrio, nun dividita inter Pollando kaj Ukrainio) (antaŭe *Galic/uj/o*) *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 80 (*Aŭstrio, ~o*); *UkrSt* Jan. 1913, 1 [t] (*Kolomea. Aŭstrio - ~o*); Minor *EDe 1924*; *Cion 1926*, 14 (*junaj viroj* [...] *el ~o*). ‖ **~ano** *PropN 1910*; Minor *EDe 1924*.

galicism/ [1896] **~o** (ling.) (ark., *franc/ism/o*; kp. *gallicissmo* kun -ll-) Rib *LernPt 1896*, 49; Beau *EFr 1903* (gallicisme); Z *GE 1905*; Minor *EDe 1924* (≈*o*).

Galik/ [1906: *~ujo*] **~ujo** (regiono en Hispanio) Duy *Pract 1906*. ‖ Kp. *Galic/o*.

Galile/ [1910] **~o 1** (fam. nomo) B *VdE 1910* [→ *lorno*] (*la lorno de ~o*).

Galile/ [1926] **~o 2** (regiono en Israelo) *Cion 1926*, 9 (*la heroo de la defendo de ~o*).

galimati/ [1924*] **~o** (antaŭe *sen/senc/aĵ/o*) Minor *EDe 1924* (Gewäsch, Unsinn); *PV 1930*; War *GD 1957*.

galinac/ [1924] **~oj** (zool.) Minor *EDe 1924* (Hühner).

galinag/ [1924] **~o** (zool.) (birdo) Minor *EDe 1924* (Moor-, Sumpfschnepfe).

galinol/ [1924] **~o** (zool.) (birdo) Minor *EDe 1924* (Wasserhuhn, Rohrhuhn).

galion/ [1930] **~o** (hist.) (mar.) (kp. ark. *galeono*° kun -e-) Wü *EV 1930* (Galione, Galeone); War *GD 1957* (galion).

galiot/ [1924] **~o** (mar.) (malgranda galeaso) Minor *EDe 1924* (Galeote).

galium/ [1904] **~o** (kem.) (metalo) Z *EG 1904*; Minor *EDe 1924* (Gallium).

gall/ [1904] **~o** (ano de antikva gento) (ark. *gaŭl/o*) Z *EG 1904* (Gallier). ‖ **~a** Z *EG 1904*. ‖ **~io** (ark. *Gaŭl/i/o*) M, S *PropN 1910* (*Transalpa ~io*, *Transpada ~io*° [Cisalpa Gaŭlio]). ≈**ujo** Z *EG 1904*.

gallicism/ [1904] **~o** (ling.) (ark., *francismo*, kp. *galicismo*° kun -l-) Z *EG 1904*.

galon/ [1889] **~o** (teks.) (vest.) Z *RE* 30a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*.

galoni/ [1924] **~o** (mez.) (ses litroj) Minor *EDe 1924* (Gallone).

galop/ [1889] **~o** Z *RE* 30a (галопъ); Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~e** Beau *EFr 1903*; Z *Rab 1908*, 104.16 (*kaj poste ni forrajdos ~e*). **~i** Z *RE* 30a (галопировать). ‖ Vortklaso ne sendube deduktebla, ĉar en RE kaj *~o* kaj *~i*; laŭ OA 1-1909 *~o*, laŭ Beau *EFr 1903 ~i* (galoper).

galoŝ/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 30a, 70, *MV*; G *NovJ 1891*, [3] (*oni detruas proporcie la° plej multe da ~oj*); Z *UV*.

galputor/ [1924] **~o** (zool.) Minor *EDe 1924* (Iltis).

galvan/ [1889] **~a** Z *RE* 30a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Minor *EDe 1924*. ‖ **~igi** Beau *EFr 1903* (galvaniser). **~ismo** vd. *galvanism/o*.

Galvan/ [2013*] **~o** (itala fam. nomo, i.a. de la kuracisto *Luigi Galvani*) R 2013.

galvanism/ [1889] **~o** Z *RE* 30a; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Minor *EDe 1924*. ‖ Rɪᴍ. Post la oficialigo de *ism/* en 1914 /1919 analizebla kiel *galvan/ism/o*.

galvanometr/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Minor *EDe 1924*.

galvanoplasti/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*.

galvanoplastik/ [1904] **~o** (geol.) Z *EG 1904*; Minor *EDe 1924* (Galvanoplastik).

gam/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 30a, *MV*, *UV*. ‖ **~kanto** GM *EFr 1910* (notkanto).

gamaŝ/ [1889] **~o** (vest.) Z *MV*, *UV*.

gamb/ [1921] **~o** (anat.) Diett *Gold 1921*; Minor *EDe 1924*; Benn *DeE 1926*, [452], 453 (Bein).

Gambi/ [1908] **~o 1** (rivero) Rhod *EnE 1908*, 519a (Gambia); M, S *PropN 1910* (pro manko de difino en ambaŭ fontoj ne sendube dedukteble, ĉu celita estas la rivero aŭ la samnoma regiono); War *GD 1957*; *PIV 1970*. ‖ **~lando** (regno de 1965) (nun ankaŭ *~o 2*) War *GD 1957*; *PIV 1970*.

Gambi/ [1967] **~o 2** (regno de 1965) (antaŭe *~lando*) But *EEn 1967*, 444a; *PoŝAtl 1971* #28; R 2009.

gambit/ [1926] **~o** (lud.) (en ŝako) Benn *DeE 1926*, 453 (Gambit).

gamel/ [1910] **~o** (mil.) GM *EFr 1910* (gamelle); Back *ESv 1919*; Minor *EDe 1924* (Kochgeschirr, Eßnapf).

gamelan/ [1987] **~o** (muz.) (indonezia orkestro) *PIVS 1987*.

Gan/ [1971] **~o** (regno de 1957) (ark., *Ganao*) *PoŝAtl 1971* #28.

Gana/ [1967*] **~o** (regno de 1957) (kp. ark. *Gano°*) But *EEn 1967*, 444a; *PIV 1970*; R 2009.

Gand/ [1898] **~o** (havenurbo en Flandrio, FR *Gand*; ark., *Gent/o* surbaze de NL) [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 18 (*kluboj poliglotaj en Liège'°, ~', Antverpeno k. t. p.*).

Gandav/ [1893] **~o** *E-isto* Feb. 1893, 29 (*Unu ĝardenisto el la ĉirkaŭaĵo de ~o*).

gang/ [1924] **~o 1** (en minejo) Minor *EDe 1924* (*(Erz-)* Gang); War *GD 1957*. ‖ **~ujo** War *GD 1957*.

Gang/ [1892] **~o 2** (rivero) (kp. ark. *Ganĝo°* kun -ĝ-) [Z] *E-isto* Mar. 1892, 41 [= *FK 1903*, 180] (*En kelkaj lokoj de la orienta Hindujo, precipe super la bordoj de ~o kaj Hindo°* {Induso, kiu tamen fluas tra nuna Pakistano en la Golfon de Omano, do en la okcidento de la hinda subkontinento}); War *GD 1957*.

gangli/ [1903] **~o** (anat.) Beau *EFr 1903* (ganglion); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (ganglionnaire).

ganglion/ [1926] **~o** (med.) Benn *DeE 1926*, 453 (Überbein).

gangren/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 4a (антоновъ огонь, «Antona brulo», t.e. «ergotismo»), 30a (гангрена); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

gangster/ [1952*] **~o** BS *EDe 1952*, 242; *PIV 1970*. ‖ Kp. *gangstr/o°*.

gangstr/ [1952*] **~o** (ark., *gangster/o*) BS *EDe 1952*, 242 (sen prefero al *gangster/o*).

Ganĝ/ [1908] **~o** (rivero) (ark., *Gango* kun -g-) Rhod *EnE 1908*, 519a (Ganges).

Ganimed/ [1908] **~o** (mit.) (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b; *PIV 1970*.

gant/ [1887] **~o** (vest.) Z *UL* [v], *RE* 132b, *MV*: *E-isto* Maj. 1892, 77 (*li detiris siajn ŝamajn ~ojn*); Z *UV*; Nyl *LI* Apr. 1900, 65a (*~oj, ŝtrumpoj, botoj k. t. p.*). ‖ **~obutiko** Beau *EFr 1903* (ganterie *(magasin de gants)*). ‖ **fer~o** (mil.) (de kavaliro) Desh *Avent 1907*, 5.

gap/ [1924] **~i 1** Minor *EDe 1924* (gaffen).

Gap/ [1906: *~a*] **~o 2** (urbo en Francio) *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Unuiĝo de la ~'aj Stenografiistoj*).

gar/ [1888] **~o** (ark., *stacidomo*) Einst *Plen 1888*, 24 (*sendu veturilon ~on°*); Lib *LernLv 1889*, 42 (identa kun pn. „Bahnhof“); Minor *EDe 1924*.

garaĝ/ [1924] **~o** (ne ĉe Z; antaŭe *aŭtomobil/ej/o*, *aŭtomobil/a remiz/o*) Minor *EDe 1924* (Garage); Wü *EV 1930*; *PVS 1954*; OA 8-1974.

Garamant/ [1908] **~o** (nom) Rhod *EnE 1908*, 536b. ‖ **~ido** (etno) Rhod *EnE 1908*, 536b.

garanti/ [1889] **~i** Z *RE* 114a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 174b; Jon *ESv 1893*, 59. ‖ **~aĵigi** (jur.) Z *EG 1904*. **~aĵo** (jur.) Z *RE* 55a, 216b, *MV*, *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 47.3 (*vi aŭdas ~aĵon de la favorkoreco de Dio al senmeritulo* [nome krion de bebo]). **~anto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~igi** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b ([leteron ks. per indiko de ĝia valoro]). **~ita** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (*~ita letero, pakaĵeto* [kun indiko de ĝia valoro]). **~ulo** Z *RE* 55a, *MV*, *UV*. ‖ **~pruntisto** Z *EG 1904*.

garb/ [1889] **~o** Z *RE* 187a, *MV*; *Ruth 1893*, 10 (*mi elserĉados* [spikojn] *kaj kolektos* [farante] *~ojn poste de l'rikoltantoj*); Z *UV*. ‖ **~aro** GM *EFr 1910*. **~ejo** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (grange). **~igi** GM *EFr 1910*.

garcini/ [1904] **~o** (bot.) (*Garcinia* el kluziacoj) Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*).

gard/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; Z' *UL* YI *1888*, 50 [v] (*Li ~as la kampon*); Z *RE* 10b (*Dio ~u*), 71b, 114a, 126b, 148b, 187a, 194a, 195a, 208a, 220b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 71.4 (*La ĉielo / Vin ~u!*), *A 1905*, 5.5 (*konstanta kontrolilo, kiu ~os lin de deflankiĝado de la vojo de unueco*), 9.1 (*la « Fundamento » ~os ĉiam la unuecon de nia lingvo*). **sin ~i** Z *RE* 8a, 122b, *FE 1894*, 18.14 ([ŝi] tute ne zorgas pri si kaj tute sin ne ~as). ‖ **~e** Z *Ald*

1888, 6 (*Se oni bezonas presi ion kun signetoj internaj* (‚), *oni devas ĝin*° *fari ~e, ke la leganto ne prenu ilin por komoj*), *Majn 1889-6* (*faru tion ĉi tre ~e*); GM *EFr 1910* (*~e deĵorigi*). **~o** Z *RE* 8a, 71b, *E-isto* Jan. 1891, 3a (*mia pordo ĝardena / Restas nokte sen hundo, sen ~o*); [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*Apud la* [tomboj] *staras ~on dekdu knabinoj el noblaj familioj*), *Ham 1894*, 5 (*Nun ~oj ĉie staras*); Asklöf *LI* Maj. 1898, 71 (*~o sur la ponto de komando* [de ŝipo]). ‖ **~antaro** Z *Adr 1896*, 12 (*subkolonelo de lima ~antaro*). **~anto** Z *RE* 195a (~isto), 195b, *Ham 1894*, 106.1 (*„Nuda!“ / Videble sola, sen siaj gardantoj!*); *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~antoj** Z *RE* 195a (стража). **~ejo** Z *RE* 30b, *EG 1904*, *Ifig 1908*, 18 ([la sekreto] *forlasas / Por ĉiam la ~ejon en la koro*). **~ema** Z *Majn 1889-3* (*kun tiaj eminentaj personoj oni devas esti tre ~ema*). **~ilo** GM *EFr 1910* (sauvegarde). **~istejo** GM *EFr 1910* (~ejo; corps de garde). **~isto** Z *DL* 46 (*Estu prudenta, aŭ mi vokos la ~istojn!*), *RE* 71b, 195a (~anto); Milho *Cindr 1907*, [15] (*la ~istoj diris al li, ke neniu trapasis la pordon*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~umi** Minor *EDe 1924* (behüten). ‖ **~edeĵori** GM *EFr 1910*. **~estari** GM *EFr 1910* (~ostari); Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*en la malgajaj nebuloj ~estaras piramidoj*). **~hundo** *EB 1979, 1988*, 71#31. **~ostaranto** (mil.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Wicke *Galero 1922*, 7 (*la hispana ~ostaranto en la fortikaĵeto*). **~ostari** GM *EFr 1910* (~estari) **~ostaro** GM *EFr 1910*. **~staranto** Z *RE* 222b (часовой); Asklöf *LI* Maj. 1898, 72 (*Mi aŭdadis mirigitajn ekkriojn de la ~starantoj*). ‖ **antaŭ~a** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **antaŭ~i** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **je~i** Lib *LernLv 1889*, 43 (*Por je~i* {protekti} *patrolandon*). **nesin~a** GM *EFr 1910*. **pri~i** GM *EFr 1910*. **sen~ema** Marig *LernIt 1890*, 35 (*knabino sen~ema* [pri *virintrompistoj*]). **sen~eme** G *Blov 1888*, 18 (*Mi faris sen~eme, donante min al la aminda emo*). **sin~a** GM *EFr 1910* (sin~ema). **sin~ema** Z *DL* 25 (*Estu laborema, ŝparema kaj sin~ema!*), *RE* 7b, 122a, 122b, *EG 1904*; GM *EFr 1910* (sin~a). **sin~emo** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (sin~o). **sin~o** Z *RE* 148b, *EG 1904*; GM *EFr 1910* (sin~emo). ‖ **~komisaro** *SennR* Nov. 1923, 26 (*kancelariistino de la ~komisaro*). ‖ **baril~isto** GM *EFr 1910*. **ĉas~isto** Beau *Delmas 1907*, 26.4 (*pasas areto da perdrikoj timigitaj de l' ĉas~isto*); GM *EFr 1910*. **dom~isto** Lidovec *Simb* 1910, 360 (*En la tra~ejo* [! vidu tie] *loĝis dom~isto*). **kampo~isto** GM *EFr 1910*. **korpo~isto** Z *RE* 207b; Ger *LI* Jan. 1896, 14 (*estro de l' palacaj korpo~istoj*). **mul~isto** Vic *Kiĥot* 1905, 16 (*tri piedirantaj mul~istoj*). **sin~a** Z *A 1905*, 9.2 ([ni] *devas kompreneble esti tre sin~aj kun ĉia « perfektigado » de la lingvo*).

gardeni/ [1903] **~o** (bot.) Beau *EFr 1903* (gardénia); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

gargar/ [1889] **~i** Z *RE* 140b (полоскать), *MV* (spülen), *UV* (rincer | rinse | spülen | полоскать | płókać [nuna ortografio płukać]. — [AK] Fʀ rincer, gargariser | Eɴ gargle, rinse), let. al Cᴀʀᴛ (1907-02-24) [LR 27] (*„≈i“ = lavi per skuado de la fluidaĵo; sekve oni povas ~i ne sole la gorĝon, sed ankaŭ glason, k.t.p.*); Cart *FrE 1903*, 174a (rincer – lavi, gargari) = *FrE 1907*, 174a; Beau *EFr 1903* (rincer) = *EFr 1904*; Z *EG 1904* (spülen, bespülen° [nun (den Mund) ausspülen, sin. gurgeln]); Mott *EEn 1906* (to rinse, to gargle); B *VdE 1910* (Lavi la buŝon, la gorĝon per fluidaĵo, kiun oni skuas en ili per elspirata aero: *~i la gorĝon per borika* [tiel] *acido*); GM *EFr 1910* (**1** rincer. **2** gargariser); G *EPl 1916* (płókać [ambaŭ signifoj, *buŝon* kaj *glason*], przepłókiwać [nuna ortografio płukać, przepłukiwać]); *PV 1930* (**1** Tralavi, finlavi (pri glasoj, teleroj, tukoj) per nura multa akvo, sen sapo: *oni devas ~i la flanelon per tre klara akvo*. **2** [...]. **3** [...]). ‖ **~o** GM *EFr 1910* (~ado; rinçage). ‖ **~ado** GM *EFr 1910* (~o). **~aĵo** GM *EFr 1910* (gargarisme). **~ilo** GM *EFr 1910* (gargarisme). ‖ **gorĝo~i** GM *EFr 1910* (se gargariser).

gargojl/ [1910] **~o** (arki.) GM *EFr 1910* (gargouille).

garn/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 39.1 (*La ~aĵoj de la kameloj supozigas, ke* [la vojaĝantoj] *venas el la lando Egipta*). **~ilo** GM

EFr 1910. **~ita** Beau *Delmas 1907*, 27.10 (*blanka robo ~ita per oranĝaj floroj*).

garnec/ [1889] **~o** (mez.) (rusa kaj pola mezuro de likvoj, ĉefe uzata por greno: ĉ. 2,75-7,12 l) Z *RE* 30a (гарнецъ).

garnitur/ [1889] **~o** Z *RE* 30a; Jon *ESv 1893*, 59; *FK 1903*, 155.34 (*vesto el vinruĝa veluro kaj atlaso°* {nun: sateno} *kun riĉa ~o da kremkoloraj puntoj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Reviz 1906*, 30.25 (*io por la tablo aŭ por vesta ~o*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

garnizon/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 30a; Jon *ESv 1893*, 59; *FK 1903*, 201.13 (*urboj, kie staras malgrandaj ~oj*); Z *EG 1904*; Wicke *Galero 1922*, 7 (*la tamburo vekis la dormantan ~on*).

garol/ [1904] **~o** (zool.) (birdo) (kp. ark. *garul/o*[Z] kun *-ul/*) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (geai | jay | Eichelhäher).

garul/ [1909] **~o** (zool.) (birdo) (ark., *garol/o*[Z] kun *-ol/*) Z *RE 1909*.

gas/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 29b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *EG 1904* (*~aj korpoj*); GM *EFr 1910*. ‖ **~eca** GM *EFr 1910*. **~ejo** GM *EFr 1910* (usine à gaz). **~igi** GM *EFr 1910*. **~isto** GM *EFr 1910*. **~ujego** GM *EFr 1910*. **~ujo** GM *EFr 1910*. ‖ **~ospaco** (enhava volumeno de balono) Lewin *MeteoT 1961*. ‖ **~farejo** Cart *Bild 1905*, 10. **~forma** Z *EG 1904*. ‖ **karb~o** (kem.) Cart *Bild 1905*, 10 (*karb~o aŭ hidrogeno el la ~farejo*). **min~o** GM *EFr 1910*. **venen~o** *SennR* Okt. 1923, 2. ‖ Kp. *gasometr/o*.

gasel/ [1926] **~o** (poez.) (ark., *gazal/o*) Benn *DeE 1926*, 453 (Ghasel).

gaskon/ [1910] **~o** (kp. ark. *Gaskoni/an/o°*) GM *EFr 1910* (uskleco ne deduktebla; gascon). ‖ **~i** GM *EFr 1910* (dire des gasconnades [fanfaroni pri fantaziaj heroaĵoj]).

Gaskoni/ [1910] **~o** (regiono en Francio) (ark., *Gaskon/i/o*, *Gaskon/uj/o*) *PropN 1910*. ‖ **~ano** (ark., *gaskon/o*) *PropN 1910*.

gasometr/ [1904] **~o** (tek.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

Gaspar/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

gast/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 19 (*Nia ~o kantis la ĉiukonatan romancon de N.*), *RE* 34a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 18.15 (*Miaj fratoj havis hodiaŭ ~ojn*), 41.8. ‖ **~i** Z *RE* 34a, *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ **~ado** Z *EG 1904*; Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*post unumonata ~ado*); GM *EFr 1910*. **~ejo** Z *EG 1904*; Luyk *Iŝtar* 1924, 10.6 (*blasfemaj kaj malĉastaj paroloj en la ~ejo*). **~ema** GM *EFr 1910*. **~igi** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~igo** GM *EFr 1910*. **~iĝo** GM *EFr 1910*. **~ino** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71a (*~inoj la belegaj / Morgaŭ montros sin matene*); Z *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 1 (*Personoj* [...] *≈oj, ~inoj*). ‖ **~akceptinto** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*ekmemorantante pri la konsiloj de sia gast~o*). **~ama** Z *DL* 28 (*La malnovaj popoloj estis tre ~amaj*), *RE* 34a, 219b, *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~ameco** Z *Ifig 1908*, 16 ([konfido,] *kiun / Meritas mastro por la ~ameco*). **~amo** G *Blov 1888*, 5 (*Li gloriĝis en la tuta ĉirkaŭaĵo pro ~amo kaj koreco*). **~ĉambro** G *Blov 1888*, 12; Z *RE* 34a; Wahl *Princ 1889*, 9 (*ĉefurbaj aristokrataj ~ĉambroj*); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*vespermanĝo* [...] *en la komuna ~ĉambro*). ‖ **ban~o** Z *EG 1904*. **voj~ejo** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*Don Kiĥoto eliris el la voj~ejo*).

gasteroste/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (épinoche).

gastronom/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Gastronom, Feinschmecker); GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*.

gastronomi/ [1890: *~a*] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** G *Kond 1890*, 15 (*Mi konas* […] *viajn teoriojn ~ajn*).

gaŭl/ [1910] **~o** (antaŭe *gall/o*] GM *EFr 1910* (uskleco ne deduktebla); Wü *EV 1930*. ‖ **~a** Wü *EV 1930*. ‖ **≈io** (antaŭe *Gall/i/o*) Wü *EV 1930*. **≈ujo** GM *EFr 1910*; Wü *EV 1930*.

gaŭs/ [1956] **~o 1** (mez.) (unuo de magneta indukto) *STT 1956*; Lewin *MeteoT 1961*.

gaŭs/ [1961] **~a 2** (mat.) Lewin *MeteoT 1961* (*~a distribuo*).

gavot/ [1904] **~o** (hist.) (muz.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (gavotte [eksmoda ceremonia franca danco kaj melodio]).

Gavril/ [1888] **~o** (vira nomo) G *Blov 1888*, 5 (*vivis en sia vilaĝo* [...] *la bona ~o Gavriloviĉ' R.*).

gaz/ [1903] **~o** (teks.) Beau *EFr 1903* (gaze); Z *EG 1904*; OA 1-1909; B *Sinj 1909*, 10 (*Da puntoj, rubandoj, tuloj, ~oj, kaŝmiroj, atlasoj* {ark., *satenoj*} *multe estis en la ŝrankoj kaj komodoj*).

gazal/ [1957] **~o** (poez.) (antaŭe *gasel/o*) War *GD 1957* (ghazel).

gazel/ [1889] **~o** (zool.) Z *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; *UV*; Kuŝ *Aŝik 1895*, 3 (*leviĝu, malsaĝa, via ~o* [karesa epiteto por knabino] *iras preter vi*). ‖ **~ino** Beau *EFr 1903*.

gazet/ [1887] **~o** Z *Majn 87-2* (*Kian° la ~o komencos eliri, mi donos en ĝi respondojn de ĉiuj demandoj*), *DL* 3-4 (*oni jam povus komenci la eldonon de* [...] *libroj, ~oj kaj cetere*), 15 (*ĉiutaga ~o*), 33 [17.6.1] (*la instruitulo° eliris, por trinki kafon kaj legi ~ojn*), 40 (*Se mi skribus ~on, kiom legantojn ĝi ricevus!*), *Ald 1888*, 14 (*la ~oj ne alportas ĉiutage sensaciajn novaĵojn*), *RE* 29b, *MV*, *UV*. ‖ **~aro** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*. ‖ **filmo~o** (hist.) (filma raporto de gravaj eventoj politikaj kaj kulturaj, iam montrita en kinejoj antaŭ la komenco de la ĉefa filmo [De Wochenschau]) *PVS 1954* [→ *reportero*] ([informoj ktp.] *por la gazetaro aŭ por ~ogazeto*). ‖ **~portisto** Diett *Gold 1921*, 6#17.

gazolin/ [1898] **~o** Abes *LI* Maj. 1898, 68 ([ili] *ile* [per, helpe de] *partuma distilado fabrikas de* [la nafto] *~on, benzinon, astralinon, kerosinon°* {kerosenon}); G *EPl 1916*.

gazon/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (gazon° *(trawnik, murawa)*).

ge/ [1887] *UL* [v] (*~patroj*), *DL* 17 (*~fratoj*), *MV* (*~patroj*, *~mastroj*), *UV*.

‖ **A-K** ‖ **~amantoj** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71b. **~angloj** Stead *The-E* Nov. 1903, [1] **~doktoroj** Z *DL* 26. **~edzoj** Einst *Plen 1888*, 18 [g]. **~fianĉoj** Einst *Plen 1888*, 18 [g]. **~frataro** G *NovAnt 1909*, 15. **~fratoj** Z *DL* 17.

‖ **L-Z** ‖ **~mastroj** Z *UL* [v], *MV* (→ *ge*). **~nevoj** Beau *Sint 1901*, 3. **~onkloj** Z *DL* 26. **~patra** G *Blov 1888*, 8. **~patroj** Z *DL* 26, *RE* 172b, *MV* (→ *ge*). **~reĝoj** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*la ~reĝoj* [de la termitoj] *neniel povas eliri*). **~samlandanoj** Stead *The-E* Nov. 1903, 2. **~servistoj** *JarL SAT* 1923, 49 (*domlab.*); Luyk *Iŝtar* 1924, 42.4. **~sinjoroj** G *Blov 1888*, 13; Beau *EFr 1903*. **~ŝafoj** Tolk *Voron ~1900*, 2.

Gedali/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

Gedeon/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

gehen/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (géhenne, «infera sufero»); Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

gejser/ [1916] **~o** (geol.) G *EPl 1916* (gejzer).

gejŝ/ [1916] **~o** (japana dancistino) G *EPl 1916* (gejsza).

gelat/ [1916] **~o** (kuir.) G *EPl 1916* (gelée, galareta); Back *ESv 1919*.

gelaten/ [1889] **~o** Z *RE* 48b (желе), 48b (желатина), 196b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 59 (Sv gelatin); Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~eca** G *EPl 1916*.

gem/ [1904] **~o** (geol.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

gen/ [1954] **~o** (biol.) *PVS 1954*; *PIV 1970*; OA 9-2007.

gencian/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; OA 4-1929.

genealog/ [1930] **~o** Wü *EV 1930*; OA 7-1958.

genealogi/ [1889] **~o** Z *RE* 30b, 173a; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; *Rev 1907*, 275 (*~o de Manĝuroj°* {-ĉ-}); OA 2-1914. ‖ **~a** Z *RE* 173a (*~a nomaro*); G *EPl 1916*. ‖ **~isto** (nun pref. *genealog/o*) G *EPl 1916*.

gener [1927] (prepozicio) Vo-Ko *EEt 1927*.

generaci/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 23 (*multaj ~oj jam finiĝis*); Z *RE* 139b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*; Ger *Fant 1895*, [13] ([la vero]

lumigas la vojon de la sekvantaj ~oj); *Cion 1926*, 16 (*nova generacio de la popolo Hebrea*).

general/ [1887: *~a*] **~o** (mil.) Z *DL* 20 (*se vi estos prezentitaj al la ~o, salutu lin ĝentile*), *RE* 30b; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*. ‖ **~a** Z *UL* [v] (→ *moŝt*: *Via ~a moŝto*), *MV* 46 (→ *moŝt*: *Via ~a moŝto*). ‖ **~aro** Z *RE* 30b. **eks~o** Z *DL* 25 (*Li estas eks~o; servinte en la militistaro tridek jarojn, li eksiĝis*).

Genev/ [1903: *~a*] **~o** (ark., *Ĝenev/o*; eble nur preseraro aŭ mankanta prestipo; kp. *Genovo* / *Ĝenovo*). ‖ **~a** *FrazL 1903*, kovr. [2] [r] (*H. Dunant, promotoro de Geneva°* {Ĝeneva} *interkonsento*).

-genez/ [1961] **~o 1** (int. sc. vortero „estiĝo“ kaj eventuale „disvoliĝo“) Lewin *MeteoT 1961* (*fronto~o, ŝtormo~o, ciklon~o*).

genez/ [1904] **~o 2** (ĉe Z ĝenerallingve *de/ven/o*) Z *EG 1904* (Genesis); Diett *Gold 1921*.

geni/ [1888] **~o** Z *DL* 3 (*La bona ~o de l' homaro vekiĝis*); Einst *Plen 1888*, 22 (*Li ne pensas, ĝi pensas en li, tiu ĉi estas la vera ~o*); Z *RE* 30b, *E-isto* Nov. 1889, [t] ([ili] *nomas lin la plej granda ~o de l'homaro*); Jon *ESv 1893*, 59, *EG 1904*. ‖ **~a** Z *DL* 11-12 (*se tiu homo eĉ estus la plej ~a*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~eco** Z *EG 1904*.

genitiv/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 172b, *MV*, *UV*.

genot/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 47a (енотъ, «prociono»), *MV* (Genettkatze) , *UV*; Beau *EFr 1903* (*raton (petit quadrupede voisin du blaireau)*).

Genov/ [1910: *~a*] **~o** (ark., *Ĝenovo*; kp. ark. *Genuo°*, vd. *Genevo* / *Ĝenevo*). ‖ **~a** B *VdE 1910* (*Ĉefo de la ~a° kaj Venecia respubliko* [→ *doĝo*]).

genr/ [1957*] **~o 1** (biol.) (antaŭe *ĝenero°*) War *GD 1957*; *PIV 2005*.

genr/ [1957*] **~o 2** (zool.) (antaŭe *ĝenero°*) War *GD 1957*; *PIV 2005*.

genr/ [1957*] **~o 3** (gram.) (antaŭe *ĝenero°*) War *GD 1957*; *PIV 2005*.

gent/ [1889] **~o 1** (etno) Z *RE* 134a, 143a, 173a, *MV*, *UV*, *Ifig 1908*, 18 (*se via ~o / El sia lando estas elpelita*). ‖ **~patro** Z *Ifig 1908*, 18 (*Ĉu* [Tantalo] *estas via ~patro* [?]). ‖ **hom~o** *SennR* Okt. 1923, 1 (*la egala korbato de ĉiuj hom~oj*). **sam~a** Z *RE* 46b. **sam~ulo** Z *RE* 189b; Beau *EFr 1903* (*(un)* homme de même tribu); Z *EG 1904*.

gent/ [1904] **~o 2** (zool.) (ark., *genro*). ‖ **kankro~o** Z *EG 1904*.

Gent/ [1904: *~ano*] **~o 3** (urbo en Flandrio) (antaŭe *Gand/o°* surbaze de FR) Rhod *EnE 1908*, 519b. ‖ **~ano** Melck *FlandLit 1904*, 12 (*tiu fama ~ano sin ofte per petolaĵoj amuzis*).

genu/ [1887] **~o 1** (anat.) Z *UL* [v], *MV*, *UV*. ‖ **~e** Z *E-isto* Jan. 1891, 3b (*Ili staras ~e*); Cart *Bild 1905*, 11 ([helpisto] *~e apud la korbego* [de l' aerostato]). ‖ **~iĝe** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*Monaĥoj, ~iĝe, miradis fore tabernaklon*). **~iĝi** Z *Ham 1894*, 68.9 (*Ŝi ~iĝas kaj faras gestojn de ĵurado*). ‖ **~fleksi** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b ([La virinoj] *~fleksis* [...] *ĉe la piedoj* [altaro] *de la bona Sinjorino de* Bretagne° {Bretonio}). **~flekso** Z *RE* 77a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~osto** Z *EG 1904*. ‖ **sub~o** Z *RE* 137b. **sur~e** Z *E-isto* 1891, 3a (*Per la dua* [mano] *forpuŝi ŝi penis / Unu viron petantan sur~e starantan*); Cart *TraTur 1905*, [5] (*Sur~en sin ĵetas Gen'* [antaŭ la imperiestro]).

Genu/ [1903: *~ano*] **~o 2** (urbo, DE *Genua*, IT *Genova*) (ark., *Ĝenovo*). ‖ **~ano** *FK 1903* (*Tiam li rememoras, ke li estas ~ano, kaj li forlasas Portugalujon*).

geo- [1961] (internacia vortero pri la tergloba krusto) Lewin *MeteoT 1961*.

geodezi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

geodinamik/ [1961] **~o**. ‖ **~a** (mez.) Lewin *MeteoT 1961* (*~a metro*).

geofizik/ [1961] **~o** (fiz.) Lewin *MeteoT 1961*.

geognozi/ [1889] **~o** (scienco, kiu studas la strukturon de la terkrusto) Z *RE* 30b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

geograf/ [1930] **~o** Wü *EV 1930*; OA 7-1958.

geografi/ [1889] **~o** Z *RE* 30b; Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*. ‖ **~a** Z *RE* 31b (*globo* [...] *~a*), 88a (*karto ~a* {mapo}); *E-isto* Dec. 1893, 190 (*~a atlaso*); Evst *E-isto* Jan. 1894, 9 (*~a registro de la e-istoj*); Kuŝ *E-isto* Maj. 1894, 93 (*Berlina ~a societo*); Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*detalo ~a*).

geolog/ [1921*] **~o** (antaŭe *geologi/ist/o*) OA 3-1921.

geologi/ [1889] **~o** Z *RE* 30b; Jon *ESv 1893*, 59; *LI* Dec. 1895, 15; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~isto** (ark., *geolog/o*) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*la opinioj de specialistoj - ~istoj aŭ minejinĝenieroj*); G *EPl 1916*.

geomagnetism/ [1961] **~o** (fiz.) Lewin *MeteoT 1961*.

geomekanik/ [1930] **~o** (fiz.) Wü *EV 1930*.

geometr/ [1930] **~o** Wü *EV 1930*; OA 7-1958.

geometri/ [1888: *~isto*] **~o** (mat.) Z *RE* 30b; Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*. ‖ **~a** B *VdE 1910* (*~a → teoremo*). ‖ **~isto** (ark., *termezuristo*) G *Blov 1888*, 9 (*tuj post la tagmanĝo venis la ~isto Ŝmidt' kun lipharoj kaj pikradetoj ĉe la botoj*).

geonomi/ [1930] **~o** (agr.) Wü *EV 1930*.

geopotencial/ [1961] **~o** Lewin *MeteoT 1961*. ‖ **~a** (mez.) Lewin *MeteoT 1961* (*~a metro*).

Georg/ [1888] **~o 1** (vira nomo) Z *DL* 18 (*~o Vaŝingtono estis naskita la dudek duan Februaron*; kp. *Georgi/*). ‖ **~a** Wahl *Princ 1889*, 9 (*Li havas soldatan ~an kruceton* [iu ordeno]).

Georg/ [1920: *~ujo*] **~o** (landano) (ark., *kartvel/o*; kp. ark., *Georgi/an/o 2*). ‖ **~ujo** (ark., *Kartvel/i/o*, *Kartvel/uj/o*; kp. DE Georgien, EN Georgia, FR Géorgie ktp.) *RevO* Jul. 1920, 78b.

Georgi/ [1888] **~o 1** (vira nomo) (ark., *Georg/o*) G *Blov 1888*, 16 (*ekmontris sin en ŝia palaco la* [...] *regimentestro Burmin', kun la ~o*° *en la butona trueto*).

Georgi/ [1910] **~o 2** (lando kaj ŝtato) (ark., *Kartvel/i/o*, *Kartvel/uj/o*; kp. DE Georgien, EN Georgia, FR Géorgie ktp.) *PropN 1910*; *JarL SAT 1923*, 20. ‖ **~ano** (ark., *kartvel/o*) *PropN 1910*.

Georgtaŭn/ [1971] **~o** (ĉefurbo *Georgetown* de Gujano) *PoŝAtl 1971* #37; R 1989, pn. 8.

geosfer/ [1961] **~o** (geol.) Lewin *MeteoT 1961*.

geostrof/ [1961] **~a** (meteo.) Lewin *MeteoT 1961* (*~a vento*). ‖ **ne~a** Lewin *MeteoT 1961*.

geoterm/ [1961] **~o**. ‖ **~a** (mez.) Lewin *MeteoT 1961* (*~a profundo*).

gerani/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 30b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

Geri/ [1908] **~o** (vira nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

gerlen/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR grelin | DE Gerling); Boi *PVE 1910*.

germ. [1896] (mll de *germana*) *LI* Jan. 1896, [1] [t] (*kronoj 3,00 = ~ markoj 3,30*).

Germ. [1920] (mll de *Germujo*) *ET* 1920-04-01 [t] (*Kolonjo (~)*), 1920-07-05, 4c.

german/ [1887] **~o 1** Z *UL* DE 1 [t] (*por ≈oj*); *Nürn 1889* [g] 3 (≈*o*; mj.); Beau *EFr 1903* (≈o). ‖ **~a** Z *Majn 87-3* (*La ~a eldono ankoraŭ ne estas preta*), *Ald 1888*, 3 (*ĝia vortaro* [...] *estas* [...] *prenita el la lingvoj franca, ~a kaj angla*); Einst *Plen 1888*, 24 (*laŭ la modo ~a mi proponas al Vi trioblan Vivu!*); Z *MV* [t] (*Meza Vortaro internacia-~a*). ‖ Mll «germ.». ‖ **~aĵo** (ark., *~ismo*; ~a dirmaniero) Boi *PVE 1910* (FR germanisme). **~isto** (ling.) Z *EG 1904*. ‖ **≈io** *JarL SAT 1923*, 20. **~ujano** Z *EG 1904* (Reichsdeutscher). **≈ujo** Z *DL* 25 (*Via regnestro estas* [...] *imperiestro de ≈ujo*), *Adr 1889* [t 2]; G *Kond 1890*, 42; Jon *ESv 1893*, 63. ‖ **internacia-~a** Z *Nom 2*, 1 (*Malgranda vortaro internacia-~a*). ‖ **≈lando** Z *EG 1904*. **~lingva** Z *EG 1904*; *GermE* Jan. 1905, 5 (*El ~lingvaj landoj*). **~lingvano** *GermE* Jan. 1905, [t], 1 (*E-aj sciigoj por ~lingvanoj*).

german/ [1889: *~a*] **~o 2** (ark., *ĝerman/o*). ‖ **~a** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*la ~aj lingvoj*); [Z] *E-isto* Apr. 1893, 55 (*Por pretigi el la kruda romana-~a materialo* [...] *lingvon*).

germani/ [1910*] **~o** (kem.) (malofta metalo) (kp. ark. *germanium/o*°) Boi *PVE 1910* (FR germanium).

Germanik/ [1908] **~o** (nomo, LA *Germanicus*) Rhod *EnE 1908*, 536b.

germanism/ [1910*] **~o** (*german/ec/o*) Boi *PVE 1910* (FR germanisme).

germanistik/ [1919] **~o** (ling.) *NovTemp* Okt. 1919, 4b (*plej grava aŭstruja esploristo pri ~o*).

germanium/ [1926] **~o** (kem.) (ark., *german/o*) Benn *DeE 1926*, 153b (Germanium).

Gernze/ [1967] **~o** (insulo) But *EEn 1967*, 444a.

Geronti/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

Gertrud/ [1908] **~o** (virina nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b; *JarL UEA* Maj. 1910, 65.

gerundi/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 45b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ Kp. *gerundiv/o*° kun *-v/*.

gerundiv/ [1910*] **~o** (gram.) (ark., *gerundi/o* sen *-v/*) Boi *PVE 1910* (FR gérondif); Benn *EDe 1923*, *DeE 1926*, [452].

Gervas/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

ges [1910*] (muz.) (duontone sube) (ark., *bemol/o*) Boi *PVE 1910* (FR sol bémol).

gest/ [1889] **~o** Z *RE* ??, 207a (movo de korpo), *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *EG 1904*. **~adi** Z *EG 1904*. ‖ **~farado** Boi *PVE 1910*. ‖ **mimik~o** Boi *PVE 1910*.

get/ [1916] **~o 1** (hist.) (kp. ark. *getto*° kun -tt-) G *EPl 1916* (ghetto).

Get/ [1908: *~ano*] **~o 2**. ‖ **~ano** (trako) Rhod *EnE 1908*, 536b.

Geting/ [1910] **~o** (urbo *Göttingen* en Germanio) B *PropN 1910*.

gett/ [1926] **~o** (ark., *geto*). ‖ **~o-filo** *Cion 1926*, [3] (*mirakla transformiĝo de ~o-filoj en sanajn terlaboristojn*).

Geŭz/ [1922] **~o** (hist.) Wicke *Galero 1922*, 7 (*La „~oj de l'akvo"*). ‖ **akvo≈o** Wicke *Galero 1922*, 7. **arbar≈o** Wicke *Galero 1922*, 26 (*la sovaĝaj bandoj de la arbar~oj*).

Gi/ [1908] **~o 1** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b (Guy).

Gi/ [1908] **~o 2** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b (Giaso; Gyas).

Gias/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b (Giaso; Gyas).

gib/ [1908] **~i** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR gambéyer | DE giepen° {nun schiften}); Boi *PVE 1910*.

Gibraltar/ [1908] **~o** (ark., *Ĝibraltar/o* kun *Ĝ-*) Rhod *EnE 1908*, 519b; B *VdE 1910* (*~o estas konstruita sur promontoro* [→ promontoro]); War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957* (*~a° Markolo*).

giĉet/ [1904] **~o** Beau *EFr 1904* (guichet; ne en *EFr 1903*); Boi *PVE 1910*.

Gid/ [1908] **~o** (vira nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b (Guido).

gig/ [1904] **~o 1** (mar.) Z *EG 1904* (iu ŝipeto; ne plu en *EG 1907*).

Gig/ [1908] **~o 2** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b (Gigeo; Gyges).

gigant/ [1892: *~a*] **~o** Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 38,15 (*la glacia ĉirkaŭpreno de tiu ĉi ~o*); Boi *PVE 1910*. ‖ **~a** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*Por krei tiujn ĉi efektive ~ajn konstruojn,* [la termitoj ...]), *Rab 1908*, 80,16 (*iliajn abelajn klopodojn kaj iliajn ~ajn projektojn*).

Gige/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b (Gigo; Gyges).

gigonj/ [1910*] **~o** (teatr.) (marioneta multinfana virino; ne en *PIV 2020*) Boi *PVE 1910* (FR gigogne).

Gilad/ [1896] [**~o**] *LI* Feb. 1896, 25a (*~ droniĝas en sango* [sur la batalkampo]).

Gilbert/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

gild/ [1889] **~o** (hist.) (ekon.) Z *RE* 31a; Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; Boi *PVE 1910*.

Gilgameŝ/ [1924: ~] [**~o**] (mit.) Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*fabelaj heroaĵoj de ~, la Sumera pratipo de Herkuleso*° [Herkulo]), 36.3.

Gilip/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b (Gylippus).

giloŝ/ [1910*] **~i** (tek.) Boi *PVE 1910* (FR guilloche).

gilotin/ [1889] **~o** (jur.) Z *RE* 31a; Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~i** Z *EG 1904*. **~ita** Barth *Ludo 1928*, 18 ([pp arbego] *giganta, muta koloso, ~ita de homaj manoj*).

gimnast/ [1910] **~o 1** (sport.) (= *gimnastik/ist/o*) Chris *DeE 1910*, xix [enk. 19] (DE Turner | EN gymnast | FR gymnast | IT gimnasta; *gimnastikisto estas nepre tro longa*).

gimnast/ [2005*] **~o 2** (hist.) (instruisto pri sporto en Helenio) *PIV 2005*.

gimnastik/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (baza formo). **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~ejo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~isto** (kp. *gimnast/o*) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; *JarL UEA* Maj. 1910, 73 (*kuraca ~isto*).

gimnazi/ [1889] **~o** Z *RE* 31a, *Adr 1889*, 3, 7 (*instruisto de la reala ~o*; t.e. ~o, kiu fokusiĝas sur la natursciencoj anstataŭ la klasikaj lingvoj, kp. DE ark. *Real|gymnasium*), 30 (*direktoro de reala ~o*), *EG 1904*; Boi *PVE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*instruisto ~a*). ‖ **~ano** Z *Adr 1897*, 8, *EG 1904*; Boi *PVE 1910*. **~estro** Boi *PVE 1910*. **~isto** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 35, *Adr 1899*, 11. **~ulo** Z *Adr 1889*, 29, *Adr E-isto* Feb. 1892, 28. ‖ Kp. *progimnazi/*.

gimnosperm/ [1910*] **~o** (bot.) Boi *PVE 1910* (FR gymnosperme).

gimnot/ [1910*] **~o** (zool.) (elektra angilo *gymnotus*) Boi *PVE 1910* (FR gymnot).

gine/ [1889] **~o** (mono) Z *RE* 31a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Boi *PVE 1910*; *PVS 1954*.

ginece/ [1910*] **~o** (hist.) (virina ĉambraro) Boi *PVE 1910* (FR gynécée).

ginepr/ [1890] **~o** G *Kond 1890*, 21 (*brando de ~o*).

gingiv/ [1910] **~o** (anat.) Boi *PVE 1910*.

gipaet/ [1910*] **~o** (zool.) (vulturo *gypaetus*) Boi *PVE 1910*.

gips/ [1889] **~o** Z *RE* 31a, *MV*, *UV*; Cart *Bild 1905*, 12 (*kadro* [de spegulo] *el orumita ~o*). ‖ **~i** Z *EG 1904*.

gir/ [1910*] **~i** (mar.) Boi *PVE 1910* (FR virer, tournoyer).

giraf/ [1908] **~o** (zool.) (ark., *ĝiraf/o*) Rhod *EnE 1908*.

Girald/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

giren/ [1910*] **~o** (akvokoleoptero *gyrinus*) Boi *PVE 1910* (FR gyrin).

girland/ [1889] **~o** Z *RE* 31a; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

giroskop/ [1934] **~o** (preseraro, → *ĝiroskop/*) *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

gis [1910*] **1** (muz.) (duontono supre) (ark., *dies/o*) Boi *PVE 1910* (FR sol dièze).

gis/ [1926] **~i** (tek.) Benn *DeE 1926*, 453 (gießen).

gist/ [1910*] **~o** (kem.) (biera fermentilo) Boi *PVE 1910* (FR levure).

gitar/ [1888] **~o** Z *DL* 20 (*Mi lernas* [...] *ludi ~on*), *RE* 31a, *MV*, *UV*; *EKato* Dec. 1903, 24 (*supreniris al ni ludistoj kun ~oj kaj mandolinoj*). ‖ **~isto** Boi *PVE 1910*.

glac/ [1910*] **~o** (tek.) Boi *PVE 1910* (FR glace).

glace/ [1904] **~a** (tek.) Z *EG 1904*; Boi *PVE 1910* (FR glacé). ‖ **~igi** Boi *PVE 1910*.

glaci/ [1887] **~o** (geol.) (meteo.) (kuir.) Z *UL* [v], *DL* 26 (*La printempa suno fluidigis* [...] *la ~on*), *RE* 88b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*ĉiam pli vastiĝados la regionoj ~aj*); Cart *TraTur 1905*, [3] (*Ĉie regas silento ~a*); G *EPl 1916*; Lewin *MeteoT 1961* (*~a praepoko, kovro*). ‖ **~aĵa** Hall *E-isto* Nov. 1892, 166.4 (*~aĵa telereto*). **~aĵo** Z *RE* 18a (pend~o), 99a, *MV*, *UV*; (kuir.) G *EPl 1916* (lody *(potrawa)*). **~aĵisto** Beau *EFr 1903* (glacier *(commerçant de crèmes, de sirops congelés)*). **~aro** Boi *PVE 1910*; G *EPl*

1916. **~ejo** (ark, *glaĉer/o*, *~/river/o*) Z *RE* 88b; Beau *EFr 1903* (glacier); Z *EG 1904*; Boi *PVE 1910*; G *EPl 1916*; Sutk *ERu 1927*; BS *EDe 1952*; War *GD 1957*. **~erego** (ark., *~floso*, *~pecego*) Z *RE* 92a; Beau *EFr 1903* (glaçon); Z *EG 1904* (Eisscholle); G *EPl 1916* (kra). **~ero** Boi *PVE 1910*. **~igi** Z *RE* 55b, *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~iĝi** Z *RE* 55b, *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~iĝinta** Lewin *MeteoT 1961* (*nebulo = rujno, neĝo = firno, roso = rejfo*). **~umi** Beau *EFr 1903* (glacer *(donner le poli de la glace)*); Boi *PVE 1910*. **~umita** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*~umita* [papero]; glacé). **~umo** (~tavolo sur aviadila surfaco) Lewin *MeteoT 1961*.

‖ **A-K** ‖ **~benko** Boi *PVE 1910* (FR banquise). **~blinko** (ennuba speguliĝo de ~o) Lewin *MeteoT 1961*. **~bloko** Lewin *MeteoT 1961*. **~floso** Lewin *MeteoT 1961*. **~kampo** Lewin *MeteoT 1961*. **~kerno** Lewin *MeteoT 1961*. **~kreviĝo** Lewin *MeteoT 1961* (dis~iĝo). **~kristalo** Lewin *MeteoT 1961*.

‖ **L-Z** ‖ **~monto** Lewin *MeteoT 1961*. **~nebulo** Lewin *MeteoT 1961*. **~pecego** (mar.) (ark., *~floso*) Z *EG 1904* (Eisscholle); G *EPl 1916* (kra). **~prismoj** Lewin *MeteoT 1961* (ice needles). **~rompiĝilo** G *EPl 1916*. **~rompiĝo** Z *EG 1904* (Eisgang). **~tavolo** Lewin *MeteoT 1961*. **~tegmento** Lewin *MeteoT 1961* (icesheet). **~tenejo** (kuir.) Beau *EFr 1903* (glacière); Z *EG 1904*; Boi *PVE 1910*; G *EPl 1916*. **~vendisto** Beau *EFr 1903*.

‖ **de~umigo** (forigo de ~tavolo de aviadila surfaco, EN deicing) Lewin *MeteoT 1961*. **dis~iĝo** Lewin *MeteoT 1961* (~kreviĝo). **super~iĝo** Lewin *MeteoT 1961* (*super~iĝo de grundo* = glatiso). ‖ **gruz~o** Lewin *MeteoT 1961*. **pend~o** Z *RE* 18a (pendaĵo), 190b (сосулька); Boi *PVE 1910*. **pendo~o** Z *EG 1904*.

glacis/ [1916] **~o** (mil.) G *EPl 1916*; Wü *EV 1930*; War *GD 1957*.

glaĉer/ [1970*] **~o** (antaŭe *glaci/ej/o*, *gleĉer/o*°) *PIV 1970* (DE Gletscher. FR, EN glacier).

glad/ [1889] **~i** Z *RE* 31b, 215a, *MV*, *UV*. ‖ **~ata** Cart *Bild 1905*, 15 (*~ata tuko*). **~ilo** Z *RE* 215a, *EG 1904*; Cart *Bild 1905*, 15 (*glatiga ~ilo*). **~istino** Z *EG 1904*; Cart *Bild 1905*, 15. ‖ **~ilport-ilo** Cart *Bild 1905*, 15 (*fera kadra ~ilportilo*). **~otaĵo** (nun pli kutime *~indaĵo, ~endaĵo*) Cart *Bild 1905*, 15 (*diverskoloraj ~otaĵoj*).

gladiator/ [1889] **~o** (hist.) (mil.) Z *RE* 31b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

Glafir/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

glan/ [1889] **~o** (kverkofrukto) Z *RE* 48b, *MV*, *UV*. ‖ **~arbo** (ark., *kverk/o*) Vic *Kiĥot* 1905, 12 (*ĉevalino alligita al ~arbo*).

gland/ [1889] **~o** Z *RE* 48b, *MV*, *UV*.

glas/ [1887] **~o** Z *UL* [v] (ankaŭ sub *da*: *~o da teo*), *DL* 23 (*li enverŝis en mian ~on ian mal-agrablan acidaĵon*); Einst *Plen 1888*, 24 (*Mi Vin petas kuniĝi je mi, malplenante*° *Viajn ~ojn je la sano de la Regnestroj*); Z *RE* 182b, 193a, 194b, 225b (*alfrapi per la ~oj*), *MV* 26, 16 (→ *da*: *glaso da ~o*) , *UV*. ‖ **~eto** Z *RE* 175b, 222b (pokalo); G *Kond 1890*, 17 (*du ~etoj da konjako*); Z *Ham 1894*, 72.2 (*Al faro sin jam tiras la ~eto* [de veneno]). ‖ **vin~o** Diett *Gold 1921* (kp. *pokalo* ĉe Z).

glat/ [1887] **~a** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 11 (*la vojo estis ~a*); Z *RE* 31b, 96b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 106 (*lia morto estos tiel ~a, / Ke eĉ ne estos ombro de suspekto*); Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 (*~aj, poluritaj kolonoj*). ‖ **~o** (~aĵo) Z *RE* 31b (гладь). ‖ **~igi** Z *RE* 31b, 51, 179b (ebenigi); Cart *Bild 1905*, 3 (*glatigi per fajlilo*). **mal~a** Z *DL* 42 (*Multaj homoj ne povas tuŝeti mal~an paperon*), *RE* 227b. **mal~aĵo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **re~igi** Z *RE* 64. ‖ **~ehakita** Abes *Kralj 1897*, 4 (*~ehakita ŝtonego* [roko]).

glatis/ [1961] **~o** (meteo.) (superglaciiĝo de grundo) Lewin *MeteoT 1961* (EN glazed frost, DE Glattleis).

Glaŭk/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

glav/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 175b (сабля, «sabro» [!]), 227a (шашка, «sabro» [!]), 228b (шпага, «spado» [!]), *MV* (Schwert); G *Kond 1890*, 28 (*~o kaj ~ujo*° {~ingo} [de Areso]); Z

Ham 1894, 109 (*Mi ŝmiros per veneno mian ~on*); Beau *EFr 1903* (glaive, épée). ‖ **~ingo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ujo** G *Kond 1890*, 28. ‖ **~faristo** Z *EG 1904*. **~mortigi** Wicke *Galero 1922*, 8.

glazur/ [1889] **~o** Z *RE* 31b; Jon *ESv 1893*, 59; Nyl *ESv 1897*, 67; OA 2-1914 (vernis (de poterie), glaze, Glasur). ‖ **~ita** Luyk *Iŝtar* 1924, 19.2 ([muro] *konstruita el ~itaj brikoj*).

gleĉer/ [1961] **~o** (meteo.) (ark., *glaĉero* kun -a-) Lewin *MeteoT 1961*. ‖ **~a** Lewin *MeteoT 1961* (*~a brizo*).

glicerin/ [1892] **~o** (kem.) [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23 (*55 gramoj da ~o estas solvataj en unu litro da 63-procenta alkoholo*), Aŭg. 1892, 123 (*poste oni aldonas 7 gramojn da ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

gliceriz/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904* (Lakritze).

glikoz/ [1892] **~o** (kem.) (ark., *glukoz/o*) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*poste oni aldonas* [...] *6 gramojn da ~o (vinbera suko)*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

glim/ [1889] **~o** Z *RE* 185a, *MV*, *UV*.

glit/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 72b, 182b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 182b, *GVGE 1894*, [3a] (*~a kiel angilo*). **~o** Z *RE* 32b (~vetero; гололедица, «glatiso»). ‖ **~ejo** Z *RE* 72b (катокъ). **~iga** Beau *Sint 1901**, 8 (*bedaŭrinde* [la ŝtuparo] *estas iom kruta kaj ~iga*); Z *EG 1904*. **~ilo** Z *RE* 78, *MV* 26, *UV*. **~iloj** Z *RE* 79. **~umi** (ark., *sket/i*; ĉe Z ankaŭ *glit/i*) Beau *EFr 1903* (patiner). ‖ **~kuri** (sport.) Z *EG 1904*. **~ŝuo** (sport.) Z *EG 1904*. **~vetero** Z *RE* 32b (~o). **~veturila** G *Blov 1888*, 8. **~veturilo** G *Blov 1888*, 6; Z *RE* 176b (сани), *MV* 26, *UV*. ‖ **el~i** Z *RE* 143b (Kp. DE *aus|gleit|en*). **for~i** Z *RE* 213b.

glob/ [1888] **~o** (ter~o) Einst *Plen 1888*, 24 (*la granda familio de la popoloj de la ~o*); Z *RE* 31b (*~o geografia*), 80 (*~o da pano*), 227a, *MV*; Meier *GramDe 1891*, 19a (*tera ~o*, *Erd|kugel*); [Z] *E-isto* Okt. 1893, 158 (*bilardaj ~oj*), 159, Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 227a; Cart *Bild 1905*, 11 (*~a lampŝirmilo*). ‖ **~eto** Z *RE* 74 (клубокъ), *EG 1904*. **~eta** Beau *EFr 1903*. ‖ **aer~o** (ark., *atmosfero*) *RevO* Jul. 1920, 75a (*lumo,* […] *kaŭzata en la aer~o de la tero* {Tero}). **plato~o** Z *EG 1904* (Planiglob[ium]).

globus/ [1904] **~o** (geog.) Z *EG 1904*.

glor/ [1887: *~o*] **~i** Z *UL* [v], *RE* 160b, 183b (dufoje), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 106 (*La famo multe ~is vin*). ‖ **~a** Z *DL* 23 (*ilia militistaro estas ~a pro sia disciplino*), 27 (*Valter-Skot' estis ~a verkisto*), *RE* 61b, 66b (eminenta), 150b (multeparolita), 183b (*esti ~a*), *Adr 1901*, 6 (*~aj personoj*), *Ham 1894*, 114 (*Efektive ~a ŝanĝiĝo*). **~o** Z *UL* 19 (*Via estas* [...] *la ~o eterne*); G *Blov 1888*, 10 (*≈' al Dio, li ekpensis, nun ĝi estas proksima*), 14 (*Sed tamen, ~' al Dio, la sensento*° *ne havis postsignojn*), 15 (*la milito estis finita kun ~o*), 15 (*Tempo de l' ~o kaj de l' ĝojo!*); Z *RE* 183b, 184b (*havi la ~on*), *Ham 1894*, 106 (*H. aŭdis vian ~on* [nun pli kutima: *pri via ~o*]). ‖ **~aĵo** Z *Ifig 1908*, 21 (*malbonuloj aŭ bonuloj kreas / Monstraĵon aŭ ~aĵon en la mondo*). **~ega** Sey *FlandLit 1904*, 8 (*epoko ~ega por Holando*). **~iĝi** G *Blov 1888*, 5 (*Li ~iĝis en la tuta ĉirkaŭaĵo pro gastamo kaj koreco*). ‖ **~amo** Z *E-isto* Nov. 1889, 5 ([revoluciisto], *kiu pro persona ~amo* […] *volas fari renversojn*). **~loko** Desh *Avent 1907*, 4 ([ekzilinte] *ili estis forlasintaj* [...] *siajn ~lokojn*). ‖ **mal~a** Z *RE* 7b (malhonesta, malhonora, senhonora); Beau *EFr 1903*. **mal~o** Beau *EFr 1903*. ‖ RIM. Vd. la RIM. pri *~' al*, *dank' al* je *dank/*.

glos/ [1904] **~o** Z *EG 1904*. ‖ **~aro** Z *EG 1904*.

Glos/ [1980] **~a 2** (topo.) Knoedt *Luz 1980* (*la danĝera Kabo ~a* [en la Epiraj montoj]).

glu/ [1889] **~i** Z *RE* 53b (al~i), 55a (al~i), 74a, 92a, 182a (kun~i), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 29b, 74a, 89b. **~o** Z *RE* 74a (клей; клейстеръ, RU germanismo «Kleister»). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (collage). **~iĝi** Z *RE* 92a. **~ita** *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*pecetoj da ligno, kiuj estas ~itaj inter si kredeble per rezino*). ‖ **al~i** Z *RE* 53b (~i), 55a. **al~iĝi** Z *RE* 89b, 153a, 154b. **kun~i** Z *RE* 182a (~i). **kun~iĝi** Z *RE* 184a. **mal~i** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b ([poŝtmarkon]; décoller); Beau *EFr 1903*.

glukoz/ [1974*] **~o** (kem.) (antaŭe *glikozo*°, OA 1-1909) OA 8-1974.

glut/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 31b, 157b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 31b. ‖ **en~i** Z *RE* 136a (ensorbi), 139a (manĝegi), 157b, *E-isto* Nov. 1889, 4 (*ĉiuj en~is* […] *ne malmulte da tempo*). **for~ata** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*mallongaj vokaloj ofte estas for~ataj*).

gnom/ [1903] **~o** (mit.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

gnomon/ [1903] **~o** (astr.) Beau *EFr 1903* (gnomon, «sunhorloĝo»); Z *EG 1904*.

gnoseologi/ [1973] **~o** Szerd *ScRe* 1973/2:3, 41.

gobi/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 133a, *MV*, *UV*.

Godinez/ [1888] [**~o**] Einst *Plen 1888*, 32 (*la fera disciplino de doktoro ~*).

gol/ [1957] **~o** (sport.) War *GD 1957*. ‖ **~ejo** War *GD 1957*. **~ulo** War *GD 1957*.; Harry *LingSport 1972* (→ *futbalo*; Torwart | goalie, goalkeeper).

Goldoni/ [1890: ~] [**~o**] (ne en *PIV 2020*, nun eble: *Goldono*) G *Kond 1890*, 23 [t] (*El komedio de ~*).

goelet/ [1904] **~o** (mar.) (ark., *skuno*; kp. *goleto 2*°) Z *EG 1904*.

golet/ [1903] **~o 1** (birdo) Beau *EFr 1903* (goélette).

golet/ [1903] **~o 2** (mar.) (ark., *skun/o*; kp. *goeleto*°) Beau *EFr 1903* (goélette); Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*Post du anglaj ~oj* […] *iris belega brazila trimasto*).

golf/ [1889] **~o** (geogr.) Z *RE* 13a (~eto; бухта, Ru germanismo *Bucht*), 55a (заливъ), *MV*, [Z] *E-isto* Dec. 1889, 22b (*En unu malgranda ~o* [de la rivero] *ŝi rakontis tutan amason da belaj homaj infanoj*), *UV*. ‖ **~eto** Z *RE* 13a (~o; бухта), 36a (губа́), *EG 1904*.

golf/ [1907: ≈*-ludo*] **~o** (sport.). ‖ **≈-ludo** SenkompReg 1907, [2] (*oportuna por la ≈-ludo*).

golfi/ [1912] **~o** Dueh *EDk 1912*.

Golgot/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

Gomel/ [1907] **~o** (hist.) (etno) Desh *Avent 1907*, [3] (*La gento de l' Zegrisoj kaj de l' ~oj loĝiĝis en la reĝolando Fez*).

Gomor/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

gondol/ [1889] **~o** (mar.) Z *RE* 33a; Jon *ESv 1893*, 59; Nyl *ESv 1897*, 67; Z *EG 1904*; Mén [Mort] *Rev* Sep. 1906, 16 ([li] *forveturis en ~o, kiu senbrue glitis sur kanalo* [en Venecio]). ‖ **~isto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

gonore/ [1903] **~o** (med.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

Gonzag/ [1894] **~o** (vira nomo) Z *Ham 1894*, 71 (*La nomo de la reĝo estas ~o*), 72.

Gonzal/ [1903] **~o** (vira nomo) Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*~o, honesta maljuna konsilano*).

Gonzalv/ [1908] **~o** (vira nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

goodtemplan/ [1900] **~o** (ark., *bontemplano*) Ahlberg *LI* Aŭg. 1900, 105 [t] (*Eo en la rondoj de la svedaj ~oj*). ‖ **~a** Ahlberg *LI* Aŭg. 1900, 105b (*la plej granda sveda gazeto ~a*).

Gorgon/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

gorĝ/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], *RE* 33a (~o; *krii el la tuta ~o*), *MV*. ‖ **~gargari** GM *EFr 1910*. **~otranĉulo** Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3 (*kio fariĝis el la ceteraj posteuloj de Abraham:* […] *Nenio krom rabistoj kaj ~otranĉuloj*). ‖ **en~iĝas** *LI* Dec. 1895, 6 (*la koro bategas* […] *kaj la voĉo en~iĝas*).

goril/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

got/ [1892] **~a 1** (arki.) (nun Fundamenta *go-tik/a*) Z *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*ĝia tegmento sin apogas sur tri aŭ kvar grandaj ~aj arkaĵoj*), *EG 1904*.

got/ [1904] **~o 2** (etno) Z *EG 1904*; Rhod *EnE 1908*, 536b (≈o). ‖ **~a** Z *EG 1904* (baza formo).

Goteborg/ [1892: *~ano*] **~o** (urbo) (antaŭe *Göteborg*). ‖ **~ano** Back *E-isto* Mar. 1892, 38 (*la ~anoj* […] *ne povis ricevi iajn gramatikojn en la lingvo Sveda*).

gotik/ [1895: ~] **~a** (arki.) (antaŭe *got/a*) Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*amaso de pintaj ~aj sonorilejoj*), 8 (*~a loĝejo*); Z *EG 1907* (gotisch; ne en *EG 1904*); OA 2-1914. ‖ *LI* Dec. 1895, 9 (baza formo ne deduktebla).

Grac/ [1980] **~o** (mit.) (ark., *Graci/o* kun -i) Knoedt *Luz 1980* (*la tri ~oj*).

graci/ [1888] **~a 1** (adj.) Z *DL* 32 (*~a aminda fraŭlino*); Einst *Plen 1888*, 33 (*amaj, ~iaj anĝeletoj*); Z *RE* 121b, 196a (belkreska), *MV*, *UV*. ‖ Kp. *gracil/a*, laŭ PIV malsamsignifa. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Boi *Perd 1904*, 4 (*~eco, kiel tagiĝo en pura ĉielo*). ‖ **mal~a** Z *RE* 111a, [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a ([ĉe la homoj] *oni devas havi du mal~ajn kolonojn, kiujn ili nomas piedoj* {krurojn}).

Graci/ [1910] **~o 2** (mit.) (kp. ark. *Grac/o* sen *-i*) GM *EFr 1910*.

gracil/ [1910] **~a 1** (tre maldika) GM *EFr 1910* (svelte, grêle); Minor *EDe 1924* (leicht, ungezwungen, schlank [ankaŭ *grazil*]); Wü *EV 1930*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **mal~a** GM *EFr 1910* (trapu); Wü *EV 1930*.

gracil/ [1954] **~a 2** (med.) (maldika pro patologiaj kaŭzoj) *PVS 1954*.

grad/ [1889] **~o 1** Z *RE* 34b, 194a, *MV*, *Ham 1894*, 107 (*Konvenas en ne malpli alta ~o*). ‖ **~e** Beau *EFr 1903*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*. **~igi** Beau *EFr 1903* (graduer). **~igo** Beau *EFr 1903*.

grad/ [1893] **~o 2** (fiz.) (simb. «°») [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*temperaturo de* [...] *80 ~oj sub nulo*).

Gradiv/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

graduel/ [1911] **~o** Antt *FiE 1911*.

graf/ [1889] **~o** (nobelo) Z *RE* 34b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 181b (*moŝto ~a*). ‖ **~ino**, Beau *EFr 1903* (comtesse). ‖ **~lando**, Beau *EFr 1903* (comte). ‖ **land~o** Z *RE* 87b. **lim~o** Chris *DeE 1923*, 335a (Mark|graf; sin. *markizo*, *margrafo* [malrekomendita]). ‖ Kp. la unuradikan vorton markgraf/o Z *RE* 94a (маркграфъ, de 1918 маркграф).

grafik/ [1907: *~aĵo*] **~a** *JarL SAT* 1923, 49 (*~aj helplaboristoj*). ‖ **~aĵo** Z *EG 1907* (graphische Schrift, Zeichen; ne en *EG 1904*).

grafit/ [1889] **~o** (kp. ark. *plombago*) Z *RE* 34b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

grafolog/ [1916] **~o** (antaŭe *skrib/kon/ul/o*, *grafologi/ist/o*) G *EPl 1916*; Benn *EDe 1923*; Minor *EDe 1924*; OA 7-1958.

grafologi/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 1-1909. ‖ **~isto** (ark., *grafologo*) Benn *EDe 1923* (plusendas al *grafologo*).

grajn/ [1889] **~o** Z *RE* 61, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 24 (*≈o da malbono* […] *kovras / La tutan indon de plej bona homo*). ‖ **~a** Z *EG 1904*.

grajp/ [1908] **~o** (mar.) (ne en *PIV*) Roll *Mar 1908* (Fr brion | De Ansatz | En gripe).

grak/ [1904] **~i** Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*); G *NovAnt 1909*, 9 (*≈as roka aglaro*). ‖ **ek~i** Barth *Ludo 1928*, 12 (*La kornikoj subite ek~as*).

Grak/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b (Graccus).

gram/ [1888] **~o** Z *DL* 25 (*ĉiu hajlero pezis pli ol kvindek ~ojn*); Beau *EFr 1903*.

gramatik/ [1888] **~o** Z *DL* 16 (*La* [...] *pecojn mi donas, ke la lernanto povu ripeti praktike la regulojn de l' ~o internacia*), *Ald 1888*, 2 (*lingvo internacia* [...] *devas havi ~on la plej simplan kaj naturan*), *RE* 34b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 7 (*se naskiĝus ia demando stilistika aŭ eĉ ~a*). ‖ **~isto** ISR 1906 [enh.] (*Antaŭhistoria ≈isto*).

gramen/ [1911] **~o** GM *Usuel EFr 1911*.

gramenac/ [1930] **~oj** (bot.) *PV 1930* (→ *maizo*).

graminac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: bambuo, hordeo, kano, lolo, maizo, milio, rizo, sekalo, stipo, tritiko*).

gramofon/ [1916] **~o** G *EPl 1916*; OA 6-1935.

gran/ [1889] **~o** Z *RE* 34b, *Ham* [2]*1902*, 113.18 (*kvazaŭ ~o da pura oro en amaso kota*).

Granad/ [1907] **~o** (urbo en Hispanio) Desh *Avent 1907*, [3] (*Boabdil, lasta reĝo de ~o*; [de sur la monto] *oni videtis ankaŭ ~on, Vegaon kaj Ĥenilon*); *PropN 1910*.

granat/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 34b, *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** Beau *EFr 1903* (grenadier).

grand/ [1887: *mal~a*] **~a** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120 (*la tuta ~a materialo, kiu jam per si mem fariĝis internacia*), *DL* 3 (*La multaj promesoj,* [...] *el kiuj tre ~a parto estas subskribita „senkondiĉe“*), 3 (*viroj kaj virinoj* [...] *rapidas porti ilian*° *ŝtonon por la ~a, grava kaj utilega konstruo*), 12 (*la plej ~a parto de tiuj konsiloj estas ne praktika*), 15 (*Tiaj „timigaj" libroj estas eldonataj ĉiutage en ~a nombro*), *RE* 11a (~a; *la plej ~a parto*), 15a (великiй), 15a (*~a fasto*), 16b (~aĝa), 29b (*pli ~a*), 84b, 101b (*komenco de l' ~a fasto*), 159b (прописная буква, *~a litero*; komenca litero, «majusklo»; en la orig. preserare *letero* anstataŭ ĝuste *litero*), 173b (altakreska), 222a (*de ~a indo*; kosta), *MV*, *UV*, *Ifig 1908*, 17 (*terurego / Atakus tiam vian ~an koron* [vastaniman, afablan; same en De «ein großes Herz haben»]). ‖ **~e** Z *RE* 11a (*pli ~e*). **~o** Z *RE* 15a (~eco). ‖ **~are** Beau *EFr 1904* (en grande troupe; ne en *EFr 1903*). **~eco** Z *DL* 15 (*vi ricevos libron, kiu laŭ ~eco* [...] *egalas la elirontan libron de l' voĉoj*), *RE* 15a (~o). **~ega** Z *UL* 21 (*~ega nombro da personoj*), *DL* 15 (*neniu eĉ en tio vidas ion ~egan, mirindan*), *Ald 1888*, 15 (utilon *ili* [...] *povas alporti ~egan*), *RE* 35a, 73 (*~ega amaso*), 117b. **~egaĵo** Z *RE* 95a. **~ege** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **~egulo** (giganto) Z *DL* 25 (*La legendoj rakontas pri ~eguloj, kiuj volis batali kun*° *la dioj*), *RE* 10a (heroo), 15a, 31a, 68a. **~igi** Einst *Plen 1888*, 18 [g]; Z *RE* 20a (altigi). **~igadi** Einst *Plen 1888*, 34 (*diabolo*j° *~igadis sub ili la fajron*). **~iĝi** Z *Ald 1888*, 15 (*unu post unu ilia nombro ~iĝos*), *RE* 21a (kreski). **~ulo** Z *Ham 1894*, 70.17 (*La ~ulo / Falinta izoliĝas*). ‖ **~aĝa** Z *RE* 16b (~a), 94b. **~anima** Z *RE* 15a, *MV* 26, *UV*. **~aprezo** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*dezirante scii kiajn ~aprezojn enhavas la zorginda ujo*). **~faro** Z *Ham 1894*, 23 (*pafilegoj al la mondo / Anoncas la ~faron de la reĝo*). **~merita** Beau *Sint 1901*, 4 ([homo ne] *~merita nek altranga*). **~paŝe** *Voron ~1900*, 2 (*nia ideo grand~e iros pli kaj pli antaŭen*). **~ranga** Z *RE* 176b (eminenta). **~rangulo** Z *RE* 176b. **~peca** Z *RE* 84b. **~sinjoro** Z *RE* 15a. ‖ **mal~a** Z *UL* 20 (*oni devas sole aldoni al la letero mal~an folieton*), *DL* 14 (*preni ian laboron, eĉ la plej mal~an, ne ĉiu konsentos*), 29 (*mal~a ligna dometo*); Einst *Plen 1888*, 31 (*Li estis homo mal~a*); Z *Nom 2*, 1 (*Mal~a vortaro*), *RE* vi [a] (*mal~a vortareto*), Z *RE* 84b (*tre mal~a*). 93b, 95b (*mal~a*), 95b (*mal~aj fiŝoj*), 96b (*la mal~a fingro*), 167a (*dividi en mal~aj partoj*; pisti). **mal~aĵo** Z *RE* 7a (bagatelo), 95b. **Mal~azio** Z *EG 1904*. **mal~igi** Z *RE* 208a. **mal~ega** Z *DL* 13 (*la afero estas tiel grava kaj la laboro de l' voĉdono tiel mal~ega*), *RE* 112a. **mal~egulo** (nano) Z *RE* 71b. **mal~igi** Z *DL* 14 (*Kelkaj konsilas al mi,* [...] *ke mi mal~igu la nombron da postulataj voĉoj*), *RE* 177a (debati, depreni), 211b (malmultigi; plia fojo). **mal~iĝi** Z *Ald 1888*, 10 (*la nombro de tiaj* [...] *vortoj ankoraŭ pli mal~iĝos*). **mal~iĝo** Z *RE* 208b (malprofito). **mal~ulaĵo** Lang *LI* Okt. 1898, 157 (*Kiam la mal~ulaĵo* [ĵusnaskito; mal~a estaĵo] *ree estis levita el la* [bapto-] *akvo*). **mal~ulo** Z *RE* 93b. ‖ **pli~igi** Z *RE* 208b. **pli~igo** Beau *EFr 1903*. **pli~iĝi** Z *DL* 26 (*La nombro de l' amikoj de l' lingvo internacia pli~iĝas senĉese*), *RE* 151a. **pli~iĝo** Beau *EFr 1903*. **plimal~igi** Beau *EFr 1903*. **plimal~iĝi** Z *RE* 208b. ‖ **mal~anima** Z *RE* 93b. **mal~nombra** Z *RE* 93b. **mal~peca** Z *RE* 95b. **Mal~ruso** (ark., *ukraino*) Z *RE* 220a (хохолъ). **mult~a** *LI* Feb. 1896, 25a (*nuna mizero mult~granda*). **ne~a** Ger *LI* Jan. 1896, 13 (*kelkaj ne~aj abreviaturoj*° {mallongigoj, ellasoj}). **po~e** Beau *EFr 1903* (en gros). **pomal~a** Z *RE* 95b. **pomal~e** Z *RE* 173a. **tro~igi** Beau *EFr 1903* (exagérer). **tro~igo** Beau *EFr 1903* (exagération). ‖ **spac~eco** (geom.) Beau *EFr 1904* (aire; ne en *EFr 1903*).

grandioz/ [1891] **~a** [Z] *E-isto* Feb. 1891, [9b] (*~a pazigrafia provo*), *E-isto* Jan. 1893, 12 (*~a iluminacio* [kaŭzita pro kunpuŝiĝo de kometo kun la Tero]); Ahlb *LI* Apr. 1900, 55a (*la progresoj estis ~aj*); Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*).

Granik/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

granit/ [1889] **~o** Z *RE* 34b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*grandega ~a ŝtuparo*); Stell *LI LitAld 1905*, 8 (*giganta ~a juvelo* [pp. gotika kirko]). ‖ **~bloko** Luyk *Iŝtar* 1924, 54.2 (*fasado, konstruita plejparte el poluritaj ~blokoj*).

grapl/ [1908] **~o** (mar.) (speco de ankro) Roll *Mar 1908* (FR grappin | DE Dregganker).

gras/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 206b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 50a, 206b. ‖ **~ega** Beau *EFr 1903* (obèse). **~igi** Z *RE* 58a, 215a. **~iĝi** Z *DL* 40 (*mi ~iĝas, kaj tio ĉi devas esti la celo de ĉiu prudenta homo*). ‖ **mal~a** Z *RE* 204b, 221a, 221a (maldika). **mal~eco** Beau *EFr 1903*. **mal~ega** Beau *EFr 1903*. **mal~iĝi** Beau *EFr 1903*. **mal~iĝo** Beau *EFr 1903*.

grat/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 42 (*aliaj per la tuta korpo ektremas, se oni ~as per karbo sur vitro*), *RE* 221a, 224b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 71 (*La leprulo sin ~u, – nia haŭto estas ja sana*), 109 ([se oni] *~as nur sangeron el la haŭto*). ‖ **ek~i** Z *Ham 1894*, 110.2 (*se mi eĉ facile lin ek~os* [per mia glavo]). **dis~i** *LI* Feb. 1896, 25a (*Ploregos patrinoj pri siaj infanoj, / Dis~os al si la vizaĝojn*).

gratifikaci/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*).

gratul/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 21 (*se tio ĉi estas vera, mi vin ~as*); Einst *Plen 1888*, 24 (*Junajn geedzojn* [...] *~as familio Mayer*); Z *RE* 139a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 36.4 (*Mi ~is telegrafe la junajn geedzojn*). ‖ **~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **~ado** G *NovJ 1891*, [3] (*la novjara gratulado*); Beau *EFr 1903*. **~inda** [Nyl] *LI* Jul. 1899, 6 (*Ni trovas tiun ĉi ŝanĝon tre ~inda*).

graŭ [1889: *mal'graŭ*] **mal~** Z *RE* 110b. ‖ RIM. Probable preseraro (troa disigostreketo), vd. *malgraŭ*.

graŭl/ [1961] **~i** LA *FrE 1961*, xlix [= ald. p. 49] (*hundo bojas, jelpas, ~as, hurlas, tirbojas* [aŭ] *hojlas*); *Monat* 1989/10, 11.

grav/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Majn 87-3* (*~aj libristoj*), *DL* 3 (*~a kaj utilega konstruo*), 4 (*ĉiuj plej ~aj malbonaĵoj*), 7 (*lia* propra *demando* [...] *estas la plej ~a*), 9 (*~a verko*), 10 (*por la mondo estas ~aj sole la* rezultatoj°), 12 (*tiu ĉi jaro estas tre ~a por l'afero*), 35 (*li estis videble ~a persono*), *Ald 1888*, 2 (*la plej ~aj civilizitaj popoloj*), 6 (*~a afero*) *RE* 14a, *MV*, *UV*; B *Fab 1906*, 141 (*Ne ~a, ne ~a, patro*). ‖ **~e** G *Blov 1888*, 14 (*trovinte lian nomon en la nombro de la* [...] *~e vunditaj* [...], *ŝi falis sensente*); Kolar *Trez 1911*, 52 (*"La reĝo Maksimiliano" — almetis ~e B.*). **~eco** Z *Ald 1888*, 13 (*kiam mi vidos, ke la homoj efektive komprenis la ~econ de l' promesoj*). **~ega** Kolar *Trez 1911*, 22 (*Estis ankaŭ alia kialo, vere ~ega*).

graved/ [1889] **~a** Z *RE* 8a, 49, *MV*, *UV*. ‖ **~iĝi** Z *RE* 59b (dufoje); Beau *EFr 1903*. ‖ **~eco** (antaŭe *nask/ont/ec/o*).

gravit/ [1908: *~adi*] **~i** (ntr.) (fiz.). GM *EFr 1910* (graviter); G *EPl 1916*; Wü *EV 1930*; *PV 1930* (**1** (sciencoj) Celi, pezi al centra punkto. **2** (astr.) Sin movi konforme al la leĝo de la reciproka altiro de korpoj en la universo); War *GD 1957* (**1** astr. **2** fig.). ‖ **~o** (antaŭe pli kutima *~ado*) Wü *EV 1930* (~ado; *pezoforto*, DE Schwerlkraft); *PV 1930* (**1** Forto de ~anta korpo. **2** Forto laŭ kiu la korpoj sin altiras reciproke); War *GD 1957*. ‖ **~adi** Rhod *EnE 1908*, 212b (→ *gravitate, to*). **~ado** (nun pli kutima *~o*) Rhod *EnE 1908*, 212b (→ *gravitation*; *altiriĝado*); G *EPl 1916*; *Cion 1926*, 14 (*akvumado pere de ~o* [do sen pumpiloj]); Wü *EV 1930* (~o). **~anta** *PV 1930*.

gravur/ [1889] **~i** Z *RE* 34a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** *E-isto* Dec. 1893, 189 (*aldonoj ksilografaj, ~aj kaj koloropresaj*). **~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1903*. **~ilo** Beau *EFr 1903*. **~isto** Z *RE* 175a; Beau *EFr 1903*.

greft/ [1911] **~i** GM *Usuel EFr 1911*.

greg/ [1935*] **~o** (zool.) OA 6-1935.

Gregori/ [1893] **~o** *E-isto* Jan. 1893, 11 (*dediĉita al la papo ~o XVI°*). ‖ **~a** (kp. ark. *gregoriana*) *E-isto* Jan. 1892, 8 (*mi proponas kalkuli* [la tempon] *ĉiam laŭ unu stilo – la ~a (nova)*).

gregorian/ [1907] **~a** (ark., *gregoria* aŭ *Gregoria*) *Heck 1907*, 112 (*~a kalendaro*).

grejhund/ [1979] **~o** (hundoraso) *EB 1979, 1988*, 71#24.

grejs/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (grès).

grek/ [1888: *~a*] **≈o** G *Kond 1890*, [4] (*la Ĉielo kaj Infero de la malnovaj ≈oj*); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*la ~oj nun komencas nenian gravan laboron en mardo*); Beau *Preĝ 1893*, 9 (*Ekvidis ≈o fraton en barbaro*), Beau *EFr 1903* (≈o). ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 32 (*Ellerninte* [...] *iom da ~a kaj latina, mi komencis mian logikon kaj mian filosofion°*); Z *Ifig 1908* [5] (*Ŝerĉante per la kor' la ≈an* [mj.] *landon*). ‖ **~ino** Waś *LI* Feb. 1896, 24. **≈io** Setä *FiE 1923.* **≈ujo** G *Kond 1890*, 42; *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*Mardo en ≈ujo estas kalkulata° kiel tago malfeliĉa*); Jon *ESv 1893*, 63; Beau *EFr 1903*.

gren/ [1889] **~o** Z *RE* 50a, 118b (*vintra ~o*), 232a (*somera ~o*), *MV*, *UV*. ‖ **~ejo** Z *RE* 4a, 50a, *MV*, *UV*. **~ujo** Z *RE* 54a. ‖ **~kampo** Z *RE* 111a, 129b.

grenad/ [1889] **~o** Z *RE* 34b, *MV*, *UV*. ‖ **~isto** Z *RE* 35a; G *Kond 1890*, 21 (*marŝadi kiel prusa ~isto*).

Grenj/ [1904] **~o** (virina nomo) Z *EG 1904* (Gretchen; de *Gret/o*; *sub -nj-*).

Grenobl/ [1903] **~o** (antaŭe *Grenoble'o*) Boi *Ŝlos* [7] (*multaj kluboj en Parizo, Ljono°, Diĵono, ~o*); War *GD 1957*.

Grenoble/ [1898: ~] [**~o**] [1898] (ark., *Grenobl/o*) [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 5 (*Reveninte ~'on* [de Svisujo]).

Grenviĉ/ [1957] **~o** (urboparto *Greenwich* de Londono) War *GD 1957*; *PIV 1970*. ‖ **~a** *PIV 1970* [→ longitudo] (*la ~a meridiano*).

Gret/ [1904] **~o** (virina nomo) Z *EG 1904* (Grete; → *nj*). ‖ Kp. *Grenj/o*.

gri/ [1889] **~o** Z *RE* 84b, *MV*, *UV*.

grif/ [1910*] **~o 1** (mit.) (besto kun aglaj kapo kaj flugiloj, kaj leona korpo) Ver *EncV 1910* (FR griffon). ‖ Kp. *grifon/o 1*.

grif/ [1910*] **~o 2** (zool.) (amerika vulturo, kp. *kondoro*) Ver *EncV 1910* (FR condor).

grif/ [1910] **~o 3** (zool.) (hundoraso, ark., *grifon/o 2*) Ver *EncV 1910* (FR griffon); Chris *DeE 1910*, 292a (laŭ Verax *grifo* havas tri sencojn **1.** kondoro [*vultur gryphus*], **2.** la mitologia birdo „grifono 1" kaj **3.** la hundoraso *canis gryphus*; tial estas proponinda uzi nur *grifo* por la hundo kaj akcepti *grifono* por la fabela birdo [laŭ *PIV* nuntempe estas inverse]).

grife/ [1910*] **~o** (paleo.) Ver *EncV 1910* (FR gryphée; nomo de fosilia konko).

grifel/ [1889] **~o** Z *RE* 35a, *MV*, *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 20.4 (*La skribistoj* [...] *skribis* [...] *per ~oj sur malseke mola, enkadrigita brikaĵo*).

grifon/ [1910] **~o 1** (fabela birdo, ark., *grif/o* 1) Chris *DeE 1910* (DE Greif | EN griffin | FR griffon | IT grifone).

grifon/ [1930] **~o 2** (hundoraso DE Pintscher, FR griffon) B (laŭ PIV); *PV 1930*. ‖ Kp. *grif/o 3*.

Grigori/ [1894] **~o** (nomo) Devj *Godu 1894*, [2] (*~o, novico, poste Uzurpulo*).

Grikvaland/ [1910] **~o** (hist.) (topo.) (iama distrikto en nuna Sudafriko) M, S *PropN 1910*.

gril/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 85b, 178a, *MV* (Grille), *UV*; Gar 1896, 4 (*Mi aŭdas la krakadon de ~oj, la zumon de abelo*).

grimac/ [1889] **~o** Z *RE* 210b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*, *Ham 1894*, 71 (*Forĵetu viajn malbenitajn ~ojn*). ‖ **~a** Beau *Sint 1901*, 5 (*kun rideto ~a*), *EFr 1903*. **~i** Z *RE* 83b. ‖ **~ema** GM *EFr 1910*. ‖ **lip~o** GM *EFr 1910*. **plor~i** Z *Rab 1908*, 16.1 ([ili] *plor~as pri la venkoj de Scipiono*).

grimp/ [1904] **~i** Beau *EFr 1904* (grimper; ne en *EFr 1903*); Bour *LI* Jan. 1905, 17-18 (*Kiam vortfabrikisto* [= Beau] *enkondukas en niajn vortarojn novajn vortojn tute ne internaciajn kiel ~i aŭ aliajn, tio estas granda domaĝo°* [nun *damaĝo*] *por nia lingvo*; kp. simile Cart *FrE 4a*

eld. 1906, 97: *grimper* = rampi, supren-); Rhod *EnE 1908*, 90 (to climb), Z *ER 1909*; B *VdE 1910* (*~i sur monton*, *~i sur arbon*); Boi *PVE 1910*, 112 (suprenrampi); OA 3-1921. ‖ **~a** Rhod *EnE 1908*, 90 (climbing). **~o** Rhod *EnE 1908*, 90 (a climb) ‖ **~ado** Rhod *EnE 1908*, 90 (a climb); Boi *PVE 1910*, 112. **~anta** Rhod *EnE 1908*, 90 (climbing); Boi *PVE 1910*, 112. **~ema** Ver *EncV 1910* (→ *grimpuloj*). **~iga** Beau *EFr 1904* (grimpant). **~igi** Boi *PVE 1910*, 112. **~isto** Boi *PVE 1910*, 112. **~uloj** (zool.) Ver *EncV 1910* (FR grimpeurs; ĝenerala nomo de ~emaj animaloj); Boi *PVE 1910*, 112. ‖ **~obirdoj** (zool.) Boi *PVE 1910*, 112. ‖ **malsupren~i** Barth *Ludo 1928*, 16 (de arbo).

grinc/ [1889] **~i** Z *RE* 183a, *MV*, *UV*. ‖ **~e** Boi *Perd 1904*, 5 (*Reĝo, diris ~e la* [sorĉistino]*, lernu koni, kiu mi estas*). **~o** GM *EFr 1910.* ‖ **~igi** Beau *EFr 1903* (*~igi la dentojn*); GM *EFr 1910.*

grip/ [1903] **~o** (med.) Beau *EFr 1903*; OA 2-1914.

griz/ [1887] **~a** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 11 (*ia maljunulo elmetis sian ~an barbon*); Z *RE* 199a, 199b, *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 199a (сѣдина, «~a hararo»). **~eta** Z *RE* 161a (проседь). **~iĝanta** Luyk *Iŝtar* 1924, 10.1 (*longa ~iĝanta barbo*). **~iĝi** Z *DL* 26 (*Pro la multaj malplezuroj li tute ~iĝis*). ‖ **~barba** Beau *EFr 1903*. **~blua** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (bleu-gris). **~hara** Beau *EFr 1903.* **~kolora** Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*la olivujoj, ordinare tiel ~koloraj, estas preskaŭ verdaj*). ‖ **ardezo~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (*pale ardezo~a*; gris ardoise clair). **duonnigre-~a** Z *Ham 1894*, 17 ([barbo] *duonnigre-~a*).

Grizon/ [1910] **~o** (kantono de Svisio) M, S *PropN 1910.* ‖ **~ano** M, S *PropN 1910.*

Grodn/ [1889] **~o** (urbo) Z *Adr 1889*, 4, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 9 (*s-ro E. N. el ~o*).

grog/ [1890] **~o** (kuir.) G *Kond 1890*, 18 (*mi plivolas glason da ~o aŭ punĉo*); OA 2-1914.

Grenland/ [1904] **~o** (insulo) (ark., *Gronlando* kun -o-) Z *EG 1904*; War *GD 1957* (plusendas al *Gronlando* [-o-]); *PIV 1970* (plusendas al *Groenlando* [-oe-]).

Groenland/ [1970] **~o** (insulo) (ark., *Gronlando* [-o-]) *PIV 1970*; R 1989 (apud *Gronlando* [-o-]).

Gronland/ [1957] **~o** (insulo) (kp. ark. *Grenlando* [-e-] *kaj Groenlando* [-oe-]) War *GD 1957* (Groenland); But *EEn 1967*, 444a; *PoŝAtl 1971* #41; R 1989 (apud *Groenlando°* [-oe-]); R 2009.

gros/ [1889] **~o** Z *RE* 85a, *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** Z *RE* 85a.

groŝ/ [1889] **~o** Z *RE* 35b, 38a, *MV*; Wahl *Princ 1889*, 10 (*En ilia animo* [estas] *bonaj ecoj, sed ne por unu ~o da poezio*); Z *UV*.

grot/ [1889] **~o** Z *RE* 35b, *MV*, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 125 (*La korpo de la mortinta reĝo* [...] *kuŝas* [...] *en ~o*).

grotesk/ [1903] **~a** Beau *EFr 1903* (grotesque); OA 2-1914; Luyk *Iŝtar* 1924, 38.1 (*Vespera suno ĵetis longajn, ~ajn ombrojn de la vojaĝantoj*). ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (grotesque). ‖ RIM. El *EFr 1903* la baza vortkategorio ne estas deduktebla; laŭ OA 2 *~a*.

gru/ [1889] **~o 1** (zool.) (birdo) Z *RE* 50a (журавль), *MV* (Kranich), *UV*.

gru/ [1932] **~o 2** (tek.) (antaŭe *argan/o*) Azor *ArkiT 1932* (*fiksa, rulanta, flosanta ~o*).

grud/ [1926] **~o** Benn *DeE 1926*, 453 (Grude(koks) [speco de koakso]).

grul/ [1906] **~o** Duy *Pract 1906*.

grum/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (groom, «lakeeto, ekz. en hotelo», kp. *paĝi/o*).

grumbl/ [1910] **~i** B *VdE 1910*; OA 2-1914 (grommeler | to grumble | nörgeln).

grund/ [1908] **~i 1** (mar) Roll *Mar 1908* (FR s'échouer | EN to run aground); Ver *EncV 1910.* ‖ Kp. *sink/i*. ‖ **~ado** Ver *EncV 1910* (FR échouement). **~igi** Ver *EncV 1910* (FR échouer).

grund/ [1926] **~o 2** Benn *DeE 1926*, 453 (Grund und Boden); OA 4-1929.

grup/ [1888] **~o** Z *DL* 16 (*~o da personoj*), *RE* 35b, *MV*, *UV*. ‖ **~ante** Bour *LI* Jan. 1905, 19 (*~ante tiujn diferencojn, ili povus jam de nun komenci fortegan batalon*). **~estro** Borel *GermE*

Maj. 1905, 55a (*la kurso* […] *de la sindona ~estro*). **~igi** Beau *EFr 1903*. **~iĝo** *Bern 1906*, [6] (*ilia ~iĝo* [tiu de la urbaj objektoj] *estas la plej feliĉa*).

grupet/ [1910] **~o** (muz.) Ver *EncV 1910* (FR grupetto).

gruz/ [1910] **~o 1** Ver *EncV 1910* (FR grenaille, gravier); OA 3-1921.

Gruz/ [1970] **~o** (pers.) (ark., *kartvelo*) *PIV 1970*. ‖ **~io**, **~ujo** (regno, RU Грузия) (ark., *Kartvel/i/o*, *Kartvel/uj/o*) *PIV 1970*.

guan/ [1910] **~o** (agr.) Ver *EncV 1910* (FR guano).

Guangdong/ [1970] **~o** (provinco en Ĉinio) *PIV 1970* (*PIV 2002*: Gŭangŝjio°).

Guanghi/ [1970: ~] [**~o**] (aŭtonoma regiono en Ĉinio) *PIV 1970* (*PIV 2002*: Gŭangdongo°).

guaŝ/ [1932] **~o** (art.) Azor *ArkiT 1932*.

gub. [1889] (mll de *gubernio*, ekz. *gub. Saratov)* Z *Adr 1889*, 3.

gubernator/ [1894] **~o** (ark., *guberni/estr/o*) Leontjev *E-isto* Maj. 1894, 94 (*koncerto, sur° kiu estis ankaŭ la general°-~o°* {ĝenerala guberniestro} *de Kanadujo°* {Kanado}).

guberni/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 16 (*En tiu ĉi brilanta tempo Mario* [...] *vivis* [...] *en la *** ~o*); Z *RE* 36a; Beau *EFr 1903*; OA 2-1914. ‖ Mll «gub.». ‖ **~estro** (kp. ark. *gubernatoro°*) Z *RE* 36a; *E-isto* Dec. 1893, 191 (*se vi ne pagos, mi tuj vin transdonos al la ~estro*).

gudr/ [1889] **~o** (kp. ark. *gudron/o°*) Z *RE* 37b, *MV*; G *Kond 1890*, 21 (*tiu-ĉi°* {tiu ĉi} *malbenita ŝipo, kiun pestigas la malbona odoro de ~o*); Z *UV*; Ver *EncV 1910* (*ligna ~o, terkarba ~o*). ‖ **~i** Beau *EFr 1903*.

gudron/ [1899] **~o** (ark., *gudr/o*) Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*duumaj produktoj* [de nafto]*:* [...] *nafta sebo, vazelino, ~o°* {gudro} *por anstataŭigo de asfalto ...*).

Gudul/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

Gugl/ [2013] **~o** (komp.) R 2013 [EN *Google*].

guf/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 217a, *MV*, *UV*.

Guĝarat/ [1989] **~a** R 1989, pn. 24 (*Unu el la oficialaj lingvoj ŝtataj de Hindio*).

Gujan/ [1910] **~o** (topo.) (kp. ark. *Gvajano°*) *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 65 (*Franca ~o*); But *EEn 1967*, 444a (*Br. Guiana*); R 2009. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

Gujen/ [1957] **~o** (hist.) (iama provinco de Francio) War *GD 1957* (Guyenne); *PIV 1970*.

gul/ [1919] **~o** Back *ESv 1919*.

gulaŝ/ [1936] **~o** (kuir.) Cseh *Post* 1936-06-27, 136 ([vortoj prenitaj el la hungara:] *ĉardaŝo, ~o, pusto*); *PVS 1954*.

gulden/ [1890] **~o** (mono) G *Kond 1890*, 42 (*1 ~o po 100 krejceroj*); *Tromp 1891*, [80].

Gulielm/ [1908] **~o** (vira nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

gum/ [1889] **~o** Z *RE* 36a, 70a, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Beau *EFr 1903*. ‖ **~ita** (pp poŝtmarko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (gommée). ‖ **~arbo** Ver *EncV 1910* (FR gommier).

gumigut/ [1910] **~o** Ver *EncV 1910* (FR gomme gutte).

Gune/ [1908] **~o** (vira nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

gurd/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 227a, *MV*, *UV*; Nyl *LI* 1900, 47 [t] (*La unua ~o*). ‖ **~muzikanto** Nyl *LI* Apr. 1900, 63b (*ĉiuj ~muzikantoj* [...] *ŝajnis kompreni*).

gurk/ [2005*] **~o** (pers.) (kp. ark., *gurkho°* kun -h-) *PIV 2005*.

gurkh/ [1959] **~o** (pers.) (ark., *gurko* sen -h-) Sek *Nepal 1959*, 210.

gurnard/ [1910] **~o** (fiŝo) Ver *EncV 1910* (FR grondin, *Trigla gurnadus*).

gused/ [1908] **~o** (tek.) (ne en *PIV 2020*) Roll *Mar 1908* (FR gousset | DE Stützplatte); Ver *EncV 1910* (fera lameno, kiu kuntenas lamenojn perpendiklajn unu al la alia).

gust/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 18b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 13 [g]. **~i** (ark., *~umi*) Z *RE* 64a (извѣдывать). ‖ **~ado** Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 ([aŭtunaj fruktoj] *ĝojigas la vidadon kaj flatas la ~adon*). **~umado** Beau *EFr 1903*. **~umi** Z *MV* 27, *UV* (→ *gust*). ‖ **antaŭ~umi** Melck *FlandLit 1904*, 15 ([li] *laŭ la bonodoroj jam antaŭ~umis la festenon*). **bon~a** Z *DL* 29 (*Tiu ĉi pano estas tre bon~a*), *RE* 18b; Beau *EFr 1903*. **bon~o** Einst *Plen 1888*, 22 [g]. **brul~a** Z *RE* 152a. **malbon~a** Marig *LernIt 1890*, 34 (*malmultaj kuraciloj estas tiel malbon~aj (abomenaj)*). **sen~iĝi** Z *RE* 26a (senodoriĝi).

Gustav/ [1894] **~o** (vira nomo) Ups *Ekz 1894*, 3 (*~o Adolfo mortis 1632 en la tridek'jara milito*); Rhod *EnE 1908*, 536b.

gut/ [1887] **~i 1** (verbo) Z *UL* [v], *MV* (baza formo), *UV*. ‖ **~e** Ver *EncV 1910*. **~o** Z *UL* [v] *DL* 16 (*ĉiu maro estas kreita de apartaj ~oj*), *MV* (derivaĵo), *UV*, *Ham 1894*, 110 (*se li nur eĉ ~on de* [la venenita vino] *trinkos*). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*. **~eti** Z *RE* 104b. ‖ **el~i** Z *RE* 191a (flui). ‖ **akvo~a** Stell *LI LitAld 1905*, 4 (*loĝantoj akvo~aj*). **sango~eto** (kp. *sangero*) Barth *Ludo 1928*, 11. ‖ **~komputilo** (tek.) Ver *EncV 1910* (Fʀ compte-gouttes, speco de tubeto el kiu likvaĵo povas elflui ~e).

gut/ [1932] **~o 2** (subst.) (arki.) Azor *ArkiT 1932*.

gutaperk/ [1910] **~o** (kem.) Ver *EncV 1910* (Fʀ gutta-percha); OA 2-1914.

gutifer/ [1910] **~oj** (bot.) Ver *EncV 1910* (Fʀ guttifères).

gutiferal/ [1910] **~oj** (bot.) Ver *EncV 1910* (Fʀ Guttiférales).

guvern/ [1889] **~i** Z *MV*; Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*Unu el Liaj* [maj., ĉar Alaho] *fingroj ~as la maŝinon de la mondoj*); Z *UV*. ‖ **~antino** Z *RE* 36a (гувернантка). **~anto** Z *RE* 36a (гувернеръ; nun гувернёр, «privata endoma instruisto»), 46a (infanisto; дядька, «guvernisto»). **~istino** Beau *EFr 1903*. **~isto** Beau *EFr 1903*.

guzl/ [1893] **~o** (muz.) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*la sonoj de la ~o (orienta unukorda ludinstrumento)*); Ver *EncV 1910* (Fʀ guzla). ‖ Kp. Abes *Kralj 1897*, [3] (*Li akompanis* [sian kantadon] *per „gusle" - stranga korda instrumento*).

Gvadelup/ [1910] **~o** (insularo) *PropN 1910*; *PIV 1970*.

Gvajan/ [1970] **~o 1** (regiono en Sudameriko) *PIV 1970*.

Gvajan/ [1971] **~o 2** (topo.) (ark. *Gujano*) *PoŝAtl 1971* #37 (regno, ĉefurbo Georgtaŭno), #38 (*Franca ~o*, ĉefurbo Kajeno).

Gvajani/ [1970] **~o** (ark., *Gujano*) *PIV 1970* (*la Brita ~o kaj la Franca ~o*); *PIVS 1987* (kun modernigita dif.).

Gval/ [1910] **~o** (pers.) (ark., *kimr/o*) M *PropN 1910*. ‖ **≈a** Ver *EncV 1910* (Fʀ gallois, kiu rilatas al la popolo, kiu antikve loĝadis en la okcidenta parto de Anglolando). ‖ **~io** (regiono *Wales* en Britio) (ark., *Kimr/i/o*, *Kimr/uj/o*) M *PropN 1910*. ‖ Kp. *Velsi/o*°.

gvardi/ [1889] **~o** Z *RE* 30b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 34 (*admiralo* [...] *en ~a ekipaĵo*). ‖ **~ano** *FK 1903**-2 (*La juĝisto, kiu prenis* [la reĝon] *por simpla ~ano*). ‖ **antaŭ~a** (fig.) (ark., *avangard/*) [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 40 (*katolika revuo antaŭ~a* [d'avant-garde]). **antaŭ~o** (mil.) Ver *EncV 1910* (Fʀ avant-garde). **flank~o** (mil.) Ver *EncV 1910* (Fʀ flanc-garde). **post~o** (mil.) Ver *EncV 1910* (Fʀ arrière-garde); Luyk *Iŝtar* 1924, 22.2 (*La post~on formis kvar sklavoj, peze armitaj, rajdantaj sur dromedaroj*).

gvat/ [1932] **~i** (ŝtelobservi; streĉe rigardi) *ParGv 1932*.

Gvatemal/ [1910] **~o** (regno) *PropN 1910*; *JarL SAT 1923*, 27; But *EEn 1967*, 444a; OA 8-1974; R 2009.

gvelf/ [1926] **~o** (hist.) (ano de germ. nobela dinastio) Benn *DeE 1926*, 453 (Welfe). ‖ Kp. *velf/o* Vikip 2010-07-23.

gvid/ [1889] **~i** Z 174a (руководить), 174a (*sin ~i*), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 174a (руководство). ‖ **~anto** Beau *EFr 1903*. **~ilo** Beau *EFr 1903* (guidon, «stirstango»). **~isto** Beau *EFr 1903*. ‖ **~libro** (antaŭe *konduk/ant/o*°) *Bern 1906* [t] (*ilustrita*

~libro). **~marko** (tek.) Ver *EncV 1910* (FR repère). **~signo** (tek.) Ver *EncV 1910* (FR repère). **~streko** (tek.) Ver *EncV 1910* (FR repère). **~vorto** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*la gvid~o „evoluo“, unue stampita de Lamarck°* {Lamarko} *kaj Darwin°* {Darvino}).

Gvine/ [1892] **~o** (regno) Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119 [= *FK 1903*] (speco [de termitoj]*, vivantaj en ~o kaj aliaj partoj de la Afrikaj bordoj de maro*); *Societ* Aŭg. 1906, [1] (*Franca ~o*); *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444a (*Nova ~o*; regno); OA 8-1974; Knoedt *Luz 1980* (*dum lia regado estis malkovrita ~o*); R 2009. ‖ **~o-Bisaŭo** R 2009.

Ĝ

ĝ [1887] (litero) Z *UL* 35 [g].

ĝangal/ [1910] **~o** (antaŭe *pra/arb/ar/o*; kp. *ĵangal/o*°) Ver *EncV 1910* (Fr jungle).

ĝarden/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 16 (*Tiu ĉi ~o estas amata loko de birdoj*); G *Blov 1888*, 6 (*ili du devis eliri en la ~on trans la posta balkona ŝtuparo*); Z *RE* 117b (*legoma ~o*), 176a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 72 (*Li venenas lin en la ~o pro lia regno*); Azor *ArkiT 1932* (*anglestila, botanika, itala, japana, pendanta, vintra, zoologia ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 74 (*frago ~a*). ‖ **~isto** Z *RE* 176a; *Nürn 1889* [g] 13 (*L' arboj estas nobligataj de la ~isto*); Z *Ham 1894*, 112 (*Neniu en la mondo estas pli antikva nobelo, ol la ~istoj, fosistoj kaj tombistoj*); *JarL UEA* Maj. 1910, 73; *JarL SAT* 1923, 49; Azor *ArkiT 1932*. ‖ **~kreso** (bot.) [→ *kres*] GM *EFr 1910*. **~kulturo** (nun ankaŭ *horti-kultur/o*) Beau *EFr 1903* (horticulture); Ver *VocTT 1907*, 71a; Ver *EncV 1910* (= horti-kulturo). **~laborado** Z *RE* 176a; Beau *EFr 1903*. **~urbo** Azor *ArkiT 1932*. ‖ **infan~o** *Cion 1926*, 12 (*La esperoj de la loĝantaro koncentriĝas ĉirkaŭ la Infan~o*° [infan~o] *kaj la lernejo*); Azor *ArkiT 1932*. **sperto~o** (ark., *botanika ~o*) GM *EFr 1910* (jardin botanique). **viv-~o** Goldb *LI* Okt. 1898, 153 (*Min ĉarme viv-~o floras*).

ĝarter/ [2005*] **~o** (vest.) (antaŭe, *ĝartier/o* kun -i) *PIV 2005*.

ĝartier/ [1910] **~o** (vest.) (ark., *ĝarter/o* sen -i) GM *EFr 1910* (jarretière).

ĝem/ [1887] **~i 1** (Esprimi doloran senton per plendaj sonoj) Z *UL* [v], *DL* 46 (*kaj li faris, kiel li ~us*), *RE* 5a (krii „ho ~!“), 16b, 22a (krii, kriegi, ~egi), 126b, 174b (~egi, ploregi), 194a, 195a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 71 (*Vi devus ~i, se vi volus malakrigi mian pinton* [mian mokadon]); Stell *LI LitAld 1905*, 9 (*vento, kiu mortigas, siblas, ~as, muĝas*). ‖ **~o** Z *RE* 22a (plorego); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*kun ~o de bedaŭro*); Z *Ham 1894*, 113 (*Kaj al ĉio venis fino, - / Restis ~oj kaj malsano*). **~e** GM *EFr 1910*; Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*la ~oj de Saharo*). ‖ **~ado** Einst *Plen 1888*, 35 ([en la infero] *estis* [...] *kriado, ~ado*). **~egi** Z *RE* 22a (krii, kriegi, ~i; kun preseraro *gem'eg*), 174b (~i, ploregi). **~eti** GM *EFr 1910*. ‖ **~blovo** GM *EFr 1910* (plainte *(du vent)*). ‖ **dis~ata** Waś *LI* Jan. 1896, 3 (*La ĥoroj de najtingaloj, dis~ataj per ameca kanto*). **ek~ante** Desh *Avent 1907*, 4 (*li ŝancelis la kapon, kaj kriis ek~ante: „Granado!“*). **ek~egi** Z *RE* 21a. **ek~i** Z *RE* 16a, [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a (*La virineto de l' maro ek~is*); GM *EFr 1910*. **ek~o** GM *EFr 1910*. ‖ **plend~e** Barth *Ludo 1928*, 11 (pro subita doloro). **plor~ante** Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*Kiom da tempo vi* […] *senutile pasigas, plor~ante pri la stato de la mondo*). **plor~i** (kp. *singulti*, *plorsingulti*) GM *EFr 1910* (sangloter).

ĝem/ [1910] **~o 2** (bot.) Ver *EncV 1910* (Fr gemme).

ĝemel/ [1910] **~o 1** (antaŭe *dunaskito*) GM *EFr 1910* (jumeau); OA 4-1929.

ĝemel/ [1910] **~o 2** (anat.) Ver *EncV 1910* (Fr jumeau, nomo de la elstreĉa muskolo de la kruro).

ĝen/ [1889] **~i** Z *RE* 197a, 197a (*sin ~i*), *MV*, *UV*; GM *EFr 1910* (*sin ~i*). ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*. **~ateco** (ark., *embaraso*) GM *EFr 1910*. **~eca** GM *EFr 1910*. **~ita** Z *RE* 153b. ‖ **sen~a** Z *RE* 110b, 166b; GM *EFr 1910*. **sen~aĉe** GM *EFr 1910*. **sen~e** Beau *EFr 1903*.

ĝendarm/ [1910] **~o** (pol.) GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

ĝener/ [1910] **~o 1** (biol.) (ark., *genro*) GM *EFr 1910* (genre).

ĝener/ [1910] **~o 2** (gram.) (ark., *genro*) GM *EFr 1910* (genre).

ĝeneral/ [1903] **~a** Beau *EFr 1903*; Z *Rab 1908*, 73.8 (*Jen estas la subskribita ~a pardono* {amnestio}); OA 1-1909. ‖ **~igi** GM *EFr 1910*.

Ĝenev/ [1893: *~a*] **~o** (kp. ark. *Genev/o*° kun G-) Z *KongrParol* 1906 (*saluton al la urbo ~o*); GM *EFr 1910*; R 1922. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*elpenso de la ~a fizikisto P. R.*), Z *Rev* Mar. 1907, [289] ([Javal] *partoprenis en la fondo de la*

„Centra Oficejo“, kaj ankoraŭ en la ~a kongreso); B *VdE 1910* (*la ~a lago* [→ *lago*]). ‖ **~ano** War *GD 1957*.

ĝeni/ [1910] **~o** (mil.) (ark., *pionir/ar/o*, *pionir/trup/oj*) GM *EFr 1910* (génie).

Ĝenov/ [1910] **~o** (antaŭe *Genov/o*° kun G- aŭ *Genu/o*°, *Ĝenu/o*°) GM *EFr 1910*; *RevO* Aŭg. 1920, 87b (*komunikoj de S-ro Ĉ. F.* […] *alveturinta en ~o, Italujo*); Cseh *Post* 1935-09-21, 15 (*rigardindaj lokoj: ~o, Malto, Palermo*); War *GD 1957* (Gênes). ‖ **~a** Wicke *Galero 1922*, 14 (*lia ~a Moŝto*), 16 (*nobela ≈a patricio*). **~ano** Wicke *Galero 1922*, 17; War *GD 1957*.

ĝenr/ [1910] **~o** **1** (arto) GM *EFr 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (*~a prentraĵo*; tableau de genre).

ĝenr/ [2005*] **~o** (lit.) *PIV 2005*.

Ĝenserik/ [1908] **~o** (nomo) Rhod *EnE 1908*, 536b.

Ĝenu/ [1910] **~o** (urbo) (ark, *Ĝenovo*) GM *EFr 1910* (plusendas al *Ĝenovo*).

ĝentil/ [1887] **~a** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 33 (*Inter ĉiuj diabolojº Vi eble konas nur la plej malgrandan, la Belzebubeton Amoron, ~an helpiston de la infernoº*); G *Blov 1888*, 16 (*Li* [...] *la talenton de ~a senpena rigardemo*); Z *RE* 151b (afabla), 216a, *MV*, *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 55.4 (*~a riverenco*). ‖ **~e** Z *DL* 20 (*salutu lin ~e*). ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*. **~eco** G *Kond 1890*, 24 (*Ili estas plenaj de boneco, de ~eco*); GM *EFr 1910*. ‖ **mal~a** Z *RE* 35b (*esti mal~a*; брубить), 35b (maldelikata; брубый); GM *EFr 1910*. **mal~o** Z *Schl 1887*, 121 [l] (*mi faras ĝinº ne pro mal~o*). **mal~ulino** Z *FE 1894*, 21.2. **mal~ulo** Z *RE* 35b, 108b; GM *EFr 1910*. ‖ **ŝajn~eco** Luyk *Iŝtar* 1924, 68.5 ([li] *diris kun ŝajn~eco kaj ridinda seriozeco*).

ĝentleman/ [1893] **~o** [Z] *E-isto* Sep. 1893, 142 ([la Siama reĝo] *estas bela viro kaj ~o*); *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

ĝer/ [1910] **~o** (zool.) Ver *EncV 1910* (Fr gerre, *Gerris*, ne en PIV).

ĝerm/ [1889] **~o** Z *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~i** Ver *EncV 1910* (Fr germer, pp la ekvolviĝo de la ~o); GM *EFr 1910*. ‖ **~ado** GM *EFr 1910*.

ĝerman/ [1923] **~o** (antaŭe *pragermano*) Chris *DeE 1923*, 195b; Benn *DeE 1926*, 153b, 453 (Germane); War *GD 1957* (≈o). ‖ **~a** (antaŭe *germana* [~aj lingvoj]) Chris *DeE 1923*, 195b, 266a (~a vintrofesto [Julfest]); War *GD 1957*. ‖ **~igi** Chris *DeE 1923*, 195b; Benn *DeE 1926*, 153b. **≈io** (hist.) Chris *DeE 1923*, 195b; War *GD 1957*. **~ismo** Benn *DeE 1926*, 153b; War *GD 1957*. **~isto** Benn *DeE 1926*, 153b (= ~lingvisto); War *GD 1957*. **≈ujo** (hist.) Benn *DeE 1926*, 153b (Germanien); War *GD 1957*. ‖ **~lingvisto** Benn *DeE 1926*, 153b (= ~isto).

Ĝerminal/ [1957*] **~o** (hist.) War *GD 1957*.

ĝet/ [1908] **~o** (mar.) (antaŭe *haven/dig/o*, *ĝete/o* kun -e-) Roll *Mar 1908* (Fr jetée | De Hafendamm | En jetty); Ver *EncV 1910*; GM *EFr 1910* (sin. *ĝete/o*°); Diett *Gold 1921**; Setä *FiE 1923*; *PV 1930*; War *GD 1957*. ‖ **~kajo** War *GD 1957*. **~kapo** War *GD 1957*.

ĝete/ [1910] **~o** (mar.) (ark., *ĝeto* sen -e-) GM *EFr 1910* (apud *ĝeto*).

ĝi [1887] **1** (person- aŭ aĵrilata) Z *UL* 13 [n] (*ĉu vi ~n* [la bastonon] *ne vidis?*), 19-20 (~ [la lumo] *estas bona*), [v], *DL* 3 (*la viva kunsento, kiun ~* [la publiko] *montris por nia afero*), 19 (*se venos lia malgranda infano, donu al ~ nenion*), 19 (*Jen estas la hundo, donu al ~ oston*), 19 (*voku la katinon, ~ ricevos pecon da viando*), *MV* (es, dieses); Z *UV*. ‖ Rim. **1** En poezio okaze *li* por objektoj anstataŭ *ĝi*: *Kaj ree li* [la kverko post la ventego] *staras trankvila, fiera* (Devj *E-isto* Dec. 1893, 182). **2** Reformpropono 1893: *lo*° (G *Liro 1893*). ‖ **~a** Z *DL* 5 (*demandoj, kiuj tuŝas la lingvon mem, ~an konstruon, ~an estontecon*), 5 (*La lingvo tian*º {tiam} *estos tute preta en ĉiuj plej malgrandaj ~aj* {siaj} *partoj*).

ĝi [1887] **2** („senpersona“, t.e. sen rilato al persono aŭ aĵo) (ark., *tio* aŭ forfalo de ~) Z *Schl 1887*, 121 (*mi faras ~n*° {tion} *ne pro malĝentilo*), *DL* 30 (*Sed ~*° {tio} *estis nur la simple varmaj landoj*), 36 (*Ha, ~*° {tio} *estas efektive vi!*), *Ald*

1888, 5 (*Ĉion, kion mi de nun faros* [...], *mi ~n°* {ĉi} *ĉion faros jam kiel simpla privata amiko*), *RE* 185a (*(~°* [ark.]*) decas*; oni devas); Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*Ni vidu ĉu ~°* [sen rilato al iu konkreta aĵo] *estas tiel*; *≈° estas demando, ĉu tia lingvo estas pli facila ol alia*); Zeid *Literat 1895*, [5] ([estas jam post la sesa] - *~° estas horible°*); Ger *Fant 1895*, 5 (*Ĝi° estis unu monato* […] *post la momento* (kp. DE *Es war ein Monat nach dem Moment*); GM *EFr 1910* (*ĉu ~°* {troa} *estas vi? - ~°* {troa} *estas mi*). ‖ RIM. En la unuaj jaroj Z kaj aliaj fruaj aŭtoroj uzis t. n. „senpersonan" *ĝi* kiel en DE, FR, EN: *ĝi° decas*, *ĝi° pluvas – es gehört sich*, *es regnet*. Poste la uzo de *ĝi* en tiu funkcio malaperis.

ĝib/ [1889] **~o** Z *RE* 33a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*; War *GD 1957*. ‖ **~aĵo** War *GD 1957*. **~igi** GM *EFr 1910*; War *GD 1957* (*~igi la dorson*). **~ulo** GM *EFr 1910*; War *GD 1957*. ‖ **unu~a** (zool.) War *GD 1957*.

Ĝibraltar/ [1970*] **~o** (antaŭe *Gibraltar/o* kun G-) *PIV 1970*; *PoŝAtl 1971* #11. ‖ **≈a** *PoŝAtl 1971* #11 ([mono] *≈a pundo*).

Ĝibut/ [1971] **~o** (urbo) (nun *Ĝibutio*) *PoŝAtl 1971* #28.

Ĝibuti/ [1970*] **~o 1** (urbo) (kp. *Ĝibuto°*) *PIV 1970, 2005*.

Ĝibuti/ [2005*] **~o 2** (regno de 1977; antaŭe Franca Somalio) *PIV 2005*; R 2009.

ĝigol/ [1957] **~o** War *GD 1957*.

ĝigonj/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (gigogne).

ĝil/ [1910] **~o 1** (mez.) GM *EFr 1910* (demi-pinte).

Ĝil/ [1957] **~o 2** (vira nomo *Gilles*) War *GD 1957*.

ĝimkan/ [1957] **~o** (sport.) War *GD 1957* (gymkhana).

ĝin/ [1903] **~o 1** (likvoro) Beau *EFr 1903* (gin); OA 2-1914; Butin *ET* 1920-07-05, 4b (*li fintrinkis sian ~on*).

ĝin/ [1957*] **~o 2** (reli.) War *GD 1957** (djinn).

ĝinece/ [1903] **~o 1** (bot.) Beau *EFr 1903* (gynécée, «tuto de la inaj ﬂororganoj de planto»).

ĝinece/ [1903] **~o 2** (arki.) Beau *EFr 1903* (gynécée, «virina ĉambro en la malnovgreka domo»).

ĝinece/ [1903] **~o 3** (ark., *harem/o*) Beau *EFr 1903* (gynécée).

Ĝinevr/ [1907] **~o** (virina nomo) Desh *Avent 1907*, 5 (*spronoj oraj, kiujn la Isoldoj, la ~oj, la Orianoj almetis iam al kuraĝaj kavaliroj*).

ĝir/ [1910] **~i** (ekon.) Ver *EncV 1910* (FR endosser); GM *EFr 1910*. ‖ **~o** Ver *EncV 1910* (FR endos, endossement); GM *EFr 1910*. ‖ **~anto** Ver *EncV 1910* (FR endosseur); GM *EFr 1910*.

ĝiraf/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 49b, *MV*, *UV*. ‖ Kp. *giraf/o*.

Ĝirond/ [1957] **~o** (regiono *Gironde* en Francio) War *GD 1957*.

ĝiroskop/ [1934] **~a** (kun preseraro *giroskop/*) *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

ĝis [1887] Z *UL* [v], *Schl 1887*, 120 (*mi kvar jarojn devis atendi* [...], *– ~ mi ricevis la eblon eldoni mian verkon*), *DL* 4 (*intertempoj de ĉirkaŭ du monatoj de unu kajero ~ la venonta*), 6-7 (*~ tiu tempo ĝi jam estos trairinta la juĝon de l' tuta mondo*), 9 (*tiuj kritikoj, kiujn mi ~ hodiaŭ aŭdis aŭ legis*), 12 (*Mi ne povas diri, ke la lingvo estas preta, ~ ĝi estos trairinta la juĝon de l' publiko*), 14 (*Kelkaj konsilas al mi,* [...] *ke mi malgrandigu la nombron da postulataj voĉoj ~ unu miliono*), 16 (*mi ne povas nomi lin internaciisto, ~ li ne° sendis al mi sian promeson*), 17 (*mi kalkulas jam la minutojn ~ nia revido*), 31 (*la ombro sin eltiris sur la tuta muro, ~ la plafono*), 40 (*~ nun*), 45 (*tion ĉi neniu devis sciiĝi, ~ ili venos en la landon de l' reĝidino*), *Einst* (*mi energie laboros por mia amata afero ~ mia morto*), *Ald 1888*, 4 (*ŝanĝi la lingvon ~ nerekonebleco*), *Ald 1888*, 6 (*krei* [...] *la tutan lingvon de l' kapo ĝis la piedoj*), Z *RE* 139b (dufoje), 140a, *MV*, *UV*; GM *EFr 1910* (*mi venos ~° tri tagoj*; je viendraie d'ici 3 jours; ark., *mi venos post tri tagoj*).

‖ **~ hodiaŭ** Z *RE* 142a (~ *hodiaŭ*), **~ kiam** Z *RE* 41 (~ *kiam*). **~ kie** Z *RE* 41 (~ *kie*). **~ … mem** Z *RE* 176b (~ … *mem*). **~ neebleco** Z *RE* 41 (~ *neebleco*). **~la proksima fojo** GM *EFr 1910*. **~ revido ~** GM *EFr 1910*. **sate** Z *RE* 42 (~ *sate*). **~ tiam** Z *RE* 42 (~ *tiam*). **~ tie ĉi** Z *RE* 42 (~ *tie ĉi*). ‖ **~tiama** Beau *L'Esp* Jun. 1898, 78 (*la verdo de sia ~tiama pentraĵo* [tiu de la naturo]).

ĝivr/ [1898] **~o** (meteo.) (ark. surbaze de Fr *givre*) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 (*mil figuraĵoj*° [bildoj] *sur* [la vitroj de mia fenestro en vintro] *desegnataj de la ~o*; *la ~o kiu falas de l'arboj kaj blankigas vin kiel faruno*).

ĝoj/ [1887] **~i** Z *UL* 39 [g] (*~i je tio*), [v], *DL* 36 (*Mi tre ~as pro via feliĉo!*), 48 (*≈u, ~u ni, kolegoj, / Dum ni junaj estas!*), *RE* 89a, 165b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *DL* 39 (*~aj infanoj*), 47 (*La reĝidino* [...] *eliris sur la balkonon, por* [...] *ricevi la ~an kaj tondran „vivu!“ de l' popolaj amasoj*), 47 (*~a kriado*); G *Blov 1888*, 7 (*Ŝi penis* [...] *montri sin ~a*). **~e** Einst *Plen 1888*, 31 (*Li ankoraŭ ~e donus al mi instruadon en latina lingvo*); G *Blov 1888*, 15 (*La soldatoj ~e paroladis inter si*). **~o** Z *DL* 13 (*mi foriros kun la plej granda ~o* [...] *de l' sceno*); G *Blov 1888*, 9 (*V. ĉirkaŭprenis ilin kun neesprimebla ~o*), 15 (*Tempo de l' gloro kaj de l' ~o!*); Z *RE* 125a, *Ham 1894*, 70.11 (*Ne longe daŭras ~o kaj mal~o*). ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 17 (*Praskovja'* [...] *~adis, ke ŝia filino fine trovis por si indan fianĉon*). **~egi** Z *RE* 89a; GM *EFr 1910*. **~iga** GM *EFr 1910*. **~igi** Z *Ifig 1908*, 15 (*La plej feliĉa* [...] *estas homo, / Se lin ~igas lia propra domo*). ‖ **~ookula** Kof *Ili 1895*, 6 (*~ookula filino*). **~krii** Z *RE* 89a (~i, ~egi; ликовать, «jubili»). **~krio** Z *RE* 89b (ликъ, ликованie, «jubilo»). ‖ **ek~o** Barth *Ludo 1928*, 18 (*krio de ek~o*). **mal~a** G *Blov 1888*, 15 (*mal~aj rememoroj*); Beau *EFr 1903* (*esti mal~a*). **mal~e** Einst *Plen 1888*, 32 (*Mi ŝajnigis, ke mi tre mal~e foriras de la onklo*). **mal~i** Z *RE* 33a, 117b, 132b, 182b (esti malgaja), 206b; GM *EFr 1910*. **mal-~igi** Z *RE* 188b; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **mal~o** G *Blov 1888*, 14 (*ŝi kore dividis la mal~on de la malfeliĉa Praskovja'*); Z *RE* 33a (mizero; plia fojo), 85a, *Ham 1894*, 70.11 (*Ne longe daŭras ~o kaj mal~o*), 108 (*Aŭ kiel la mal~o sur pentraĵo / Vi estas nur vizaĝo, sed sen koro?*). ‖ **mizer~i** Z *RE* 61b (злорадствовать).

ĝu/ [1889] **~i** Z *RE* 18b, 106b (наслаждаться, «ĝui, ricevi plezuron pro io, plezure uzi ion»), 141a, *MV* (geniessen {legu: genießen}, sich erquicken° [ark.]), *UV*, *Ham 1894*, 69 (*Feliĉa kaj en ĝojo / La vivon ~u*); GM *EFr 1910* (*~i parolante*). ‖ **~a** GM *EFr 1910*. (~ama). **~o** GM *EFr 1910*. ‖ **~ado** Z *Ifig 1908*, 8 (*la ~ado / De la unuaj jaroj* [de juneco]). **~ego** GM *EFr 1910*. **~ema** GM *EFr 1910*. **~igi** GM *EFr 1910* (*~igi*; *~igi ion al iu*). ‖ **~ama** GM *EFr 1910* (~a).

ĝust/ [1887] **~a** Z *RE* 23b (*je l' ~a tempo*; ~atempe), 103b, 138a (*veni en ~a tempo*), 144a (*veni en la ~a tempo*), 154b (*veni en ~a tempo*; veni rapide), 198b (efektiva), *MV*, *UV*; GM *EFr 1910* (*~a tago*). ‖ **~e** Z *RE* 169a, 172b; GM *EFr 1910* (*~e*; *~e nomita*). ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **~ega** GM *EFr 1910*. **~igi** GM *EFr 1910*. ‖ **al~igi** GM *EFr 1910*. ‖ **~alfarinta** (vest.) GM *EFr 1910* (collant). **~atempa** Z *RE* 8b; GM *EFr 1910*. **~atempe** Z *RE* 23b (*je l' ~a tempo*), 85b, 142a, 194a; GM *EFr 1910*. **~loka** Z *RE* 212a. **~asence** GM *EFr 1910*. ‖ **mal~a** Z *RE* 108b; GM *EFr 1910*. **ne~atempa** *LI* Apr. 1896, 58 (*interparoloj* [diskutoj, disputoj] [...] *ne~atempaj*). **ne~loka** Z *RE* 111a. **re~igo** GM *EFr 1910*.

H

h [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g].

h [1889] **2** (simbolo por ^) *E-isto* Nov. 1889:1:02, p. 12 (*Im telegraphischen Verkehre wird das Zeichen ^ durch den Buchstaben h ersetzt. Man schreibt somit für ĉ – ch, für ĥ – hh, für ŝ – sh, für ĝ – gh, für ĵ – jh* [alfabeta ordo tiel; la fonto ne mencias la anstataŭigon de *ŭ* per *u*]).

h [1913] **3** (mll de *helero*) *UkrSt* Jan. 1913, 1 [t] (*Specimeno nur kontraŭ* […] *13 SD (30 ~ per aŭstriaj p. markoj)*).

ha! [1887] Z *UL* 21 (≈, *kredeble rememoro / El la kara infaneco?*), [v], *RE* 5 (*~! ho ve!*), *MV*, *UV*.

ha, ha, ha! [1894] Z *Ham 1894*, 73.6 (*Ha, ha, ha! Donu muzikon!*).

Habel/ [1910] **~o** (Bibl.) (vira nomo) GM *EFr 1910* (Abel).

Habsburg/ [1910] **~oj** B *VdE 1910* (*la dinastio de ~oj* [→ *dinastio*]).

Habun-bej/ [1896] **~o** Ger *LI* Jan. 1896, 13 [t] (*Turka fabelo de ~o*).

haĉ/ [1910] **~i 1** (tek.) Ver *EncV 1910* (Fʀ hâcher, hâchurer); GM *EFr 1910*. ‖ **~o** Ver *EncV 1910* (Fʀ hâchure, ago ~i kaj rezultato de tiu ago; kontraste laŭ PIV ~o signifas „unu el la paralelaj streketoj per kiu oni karakterizas iujn areojn de desegnaĵo“ [!?]); GM *EFr 1910* (~aĵo). ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910* (~o).

haĉ/ [?] **~i 2** (med.) (masaĝomaniero).

Hadamaut/ [1924] [**~o**] (tiel *au*) Luyk *Iŝtar* 1924, 33.5 (*knabino el bona* [...] *familio en Dhafer en ~*).

Hades/ [1910] **~o** (mit.) *PropN 1910*.

hadĵi/ [1893] **~o** (reli.) (ark., *haĝulo*) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 121 (*la ~oj, kiu vojaĝas al Mekko*).

hag/ [1910] **~o 1** (ark.) (ark., *heĝo*) GM *EFr 1910* (haie).

Hag/ [1910] **~o 2** (urbo) B *PropN 1910*; GM *EFr 1910*; Cseh *Post* 1936-08-01, 150 (*nia Eo-Instituto en ~o*).

Hagaj/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 21.1 (*La viro, mezaĝulo, estis ~, iama sklavo*).

hagiografi/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

haĝ/ [1954] (reli.) **~o** *PVS 1954*; War *GD 1957*; *PIV 1970*. ‖ **~ulo** (antaŭe *hadĵilo°*) *PVS 1954*; War *GD 1957*; *PIV 1970*.

Haiti/ [1910] **~o** (regno) M, S *PropN 1910*; *JarL SAT 1923*, 27; But *EEn 1967*, 444a; R 2009. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Hajdn/ [1893] **~o** (germ. komponisto *Haydn*) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 173 (*„Kion ni ludos?“* [...] *„~'on, ~'on!“*; *~* [...] *havas siajn malfacilaĵojn*).

hajduk/ [1889] **~o** (hist.) Z *RE* 29b; Beau *EFr 1903*.

Hajfa/ [1926: ~] [**~o**] (urbo en Israelo) *Cion 1926*, [5] (*La proksimeco de ~*).

hajk/ [1954] **~o** (poez.) *PVS 1954*.

hajl/ [1887] **~o** (meteo.) Z *UL* [v], *DL* 25 (*Hieraŭ falis granda ~o*), *RE* 34b, *MV*; Lib *LernLv 1889*, 20; Z *UV*. ‖ **~i** Beau *EFr 1903* (*≈as*, il grêle); GM *EFr 1910*. ‖ **~ero** Z *DL* 25 (*ĉiu ~ero pezis pli ol kvindek gramojn*); G *Blov 1888*, 10 (*de li la ŝvito faladis kiel ~eroj*); Lib *LernLv 1889*, 20; GM *EFr 1910*. **~eto** GM *EFr 1910* (~neĝo). ‖ **~neĝo** GM *EFr 1910* (~eto).

Hajnan/ [1910] **~o** (insulo) M, S *PropN 1910*.

hak/ [1889] **~i** Z *RE* 174a, 199b, 202a (ĉirkaŭ~i), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Lang *LI* Okt. 1898, 157 (*ci gustis ĉiujn la°* {troa} *puŝojn kaj ~ojn* [de aliaj]). ‖ **~ila** Z *RE* 203b. **~ilego** Z *RE* 203b. **~ilingo** Z *RE* 203b. **~ilo** Z 202a (~glavo), 203b, *MV*, *UV*; Azor *ArkiT 1932* (*bretona, moderna, romana, sileksa ~ilo*). ‖ **~glavo** (mil.) Z *RE* 202a (~ilo). ‖ **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 115b, *GVGE 1894*, 4a (*ĉirkaŭ~i la branĉojn* {kun skriberaro *ĉircaŭhaki*; abästen), 4a (das gröbste {Gröbste} abarbeiten; tre duba traduko – ĝuste: forlabori la plej urĝan aŭ grandan parton); Beau *EFr 1903*. **de~i** Z *RE* 193a (for~i); Beau *EFr 1903*. **el~i** Z *RE* 27b

(elbati). **for~i** Z *RE* 193a (de~i). **tra~i** Beau *EFr 1903*. ‖ **arb~isto** Mott *EEn 1906*. **glate~ita** Abes *Kralj 1897*, 4 (*glate~ita ŝtonego* [roko]). **ŝton~isto** Z *RE* 70a (ŝtonisto).

hal/ [1889] **~o** Z *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **fest~o** GM *EFr 1910*. **manĝo~o** Cart *TraTur 1905*, [1] (*Enirinte subite en la manĝo~on*).

haladz/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 13 (*Vi kredeble* [...] *ricevis hieraŭ kapdoloron de forna ~o*); Z *RE* 209a (*~o forna*), 222b, *MV*, *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 ([mortintoj] *de forna ~o*). ‖ **~i** Z *RE* 222b; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ **~igi** GM *EFr 1910*. **~iĝi** GM *EFr 1910* (en~iĝi). ‖ **en~iĝi** Z *RE* 209b; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (~iĝi). **en~ita** Z *RE* 209b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~o-plena** Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*~-plena atmosfero* [en trajna kupeo]).

halebard/ [1889] **~o** (hist.) (mil.) Z *RE* 3b, 7b, *Ham 1894*, 7 [= *Ham* ²*1902*, 7.31] (*Ĉu piki lin per mia ~o?*), 16; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

haleluj/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (halelujao).

haleluja! [1888: ≈*herbejo*] ≈**herbejo** Einst *Plen 1888*, 33.

haleluja/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (halelujo).

Halikarnas/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

halikor/ [1910] **~o** (zool.) Ver *EncV 1910* (Fr dugong).

haliot/ [1910] **~o** (zool.) Ver *EncV 1910* (Fr haliotide, ormier).

halo/ [1910] **~o 1** (astr.) Ver *EncV 1910* (Fr halo); GM *EFr 1910*.

halo/ [1910] **~o 2** (fot.) Ver *EncV 1910* (Fr halo); GM *EFr 1910*.

halogen/ [1910] **~a** (kem.) Ver *EncV 1910* (Fr halogène).

halografi/ [1910] **~o** (kem.) Ver *EncV 1910* (Fr halographie).

haloid/ [1910] **~a** (kem.) Ver *EncV 1910* (Fr haloïde).

hals/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr amure ǀ De Hals° [Halse]); Ver *EncV 1910*. ‖ **~i** Ver *EncV 1910* (Fr amurer).

halt/ [1887] **~i 1** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 10 (*V. ~is: li komencis pripensadi*); Z *RE* 122b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903*; *EKato* Dec. 1903, 24 (*≈oj* [de la ŝipo] *estas vere interesaj*). **~u** Z *RE* 194b; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 10 (*La ĉevalo komencis ~adi*); Z *RE* 56; GM *EFr 1910*. **~ado** Beau *EFr 1903*. **~eca** GM *EFr 1910* (*~eca punkto*). **~ejo** Z *RE* 58; GM *EFr 1910* (étape). **~iga** GM *EFr 1910*. **~igi** G *Blov 1888*, 8 (*La vento blovis kontraŭen, kiel*° *penante ~igi la junan krimistinon*); Z *RE* 52, 122b, 156b, 203b; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **~igilo** (ark., *bremso*) Z *RE* 150a (baro, malhelpo), 203b (malakcelilo; тормозъ, «bremso»); Beau *EFr 1903* (frein *(mécan.)*, «bremso»); GM *EFr 1910* (frein). **~igilisto** GM *EFr 1910* (serre-frein). **~igo** GM *EFr 1910*. **~inta** GM *EFr 1910*. ‖ **~hundo** *EB 1979, 1988*, 71#40. **~ostreko** *PVS 1954*. ‖ **antaŭ~igi** (ion) GM *EFr 1910*. **ek~igi** G *Blov 1888*, 7 (*la patro ŝin ek~igis*). **mal~igi** Z *RE* 122b. **ne~adu** GM *EFr 1910*. **sen~a** Z *RE* 7a (senĉesa), 110a. **sen~e** Z *E-isto* Nov. 1889, 4 (*la nombro* […] *sen~e kreskas*); [Z] *E-isto* Nov. 1889, 7 (*Konduku nin sen~e kaj sentime*); G *NovAnt 1909*, 18; GM *EFr 1910*. ‖ **batal~o** Z *EG 1904* (Waffenstillstand, «armistico»).

halt! [1893] **2** (interj.) G *Liro 1893*, 23 (*«Pru! halt'!» «Kio estas?» «Risorto rompiĝis»*). ‖ Rim. La apostrofo ĉe *halt'!* estas troa: celita estas *haltu!*, ne *halto!*.

halter/ [1910] **~o 1** (sport.) Ver *EncV 1910* (Fr haltère); GM *EFr 1910*. ‖ **~i** War *GD 1957* (faire des haltères). ‖ **~levo** Harry *LingSport 1972*.

halter/ [1957] **~o 2** (zool.) (insekto) War *GD 1957*.

halucin/ [1910: *~i*] **~o** (med.) (antaŭe *halucin-aci/o*°) Setä *FiE 1923*; Wü *EV 1930* (apud *~acio*°); *PV 1930* (apud *~acio*°); BS *EDe 1952* (apud *~acio*°); War *GD 1957*; But *EEn 1967* (sensa trompiĝo); Yama *MedT 2001*, 153 (*antaŭ-endormiĝa*, *aŭda*, *formohava vida*, *gusta*, *olfakta ~o*). ‖ **~a** War *GD 1957*; Kr *PVEG 2018*. **~i** GM *EFr 1910* (baza formo; apud *halucinacii*°; hallu-siner); Wü *EV 1930* (baza formo; *~i iun*; ~i [netr.]

laŭ Wü evit., plusendas al ~iĝi); *PV 1930* ([tr.] *Senterarigi iun, kaŭzi ~on al iu*); BS *EDe 1952* (halluzinieren: träumen [sonĝi], wirr reden, faseln [konfuze kaj sensence babili]; probable [netr.]); War *GD 1957* (halluciner [tr. vd. *~iĝi*]); Sara *EBu 1963* ([tr.]); But *EEn 1967* (kaŭzi ~on [do tr.]); Malo *GEĈV 2017* ([tr.]); Kr *PVEG 2018* ([tr.]). ‖ **~aĵo** Wü *EV 1930*; But *EEn 1967*. **~ato** Wü *EV 1930*; But *EEn 1967*; Malo *GEĈV 2017* (~iĝanto). **~iĝanto** Malo *GEĈV 2017* (~ato). **~iĝi** Wü *EV 1930* ([netr.]); *PV 1930* ([netr.] *Senti ~on*); War *GD 1957* (avoir de hallucinations); But *EEn 1967* (*senti ~on*); Malo *GEĈV 2017*; Kr *PVEG 2018* ([netr.] *percepti ~ojn*). **~isto** Wü *EV 1930* (Halluzinator°). **~ozo** (med) Malo *GEĈV 2017* (kp. la unuvortaĵon *halucinoz/o*). **~ulo** Wü *EV 1930* (sin. de *~isto*, evit. por *~ato*); But *EEn 1967*.

halucinaci/ [1903] **~o** (med.) (ark., *halucin/o* sen -aci-) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916* (baza formo); Benn *EDe 1923*; *PV 1930* (apud *halucino*); BS *EDe 1952* (apud *halucino*); Kr *PVEG 2018* (plusendas al *halucino*). ‖ **~i** GM *EFr 1910* (baza formo; apud *halucini*); G *EPl 1916* (mieć przywidzenia [«havi fantomojn» do netr.], widziadła); *PV 1930* ([tr.]). **~iĝi** *PV 1930* ([netr.]).

halucinogen/ [1970: ~a] **~o** (med.) (farm.) Yama *MedT 2001*, 154. ‖ **~a** *PIV 1970* (→ licergata; *potence ~a substanco* [LSD]).

halucinoz/ [2001] **~o** (med.) Yama *MedT 2001*, 154 (kp. la kunmetaĵon *halucin/oz/o*).

haluks/ [1910] **~o** (anat.) (pieda dikfingro) GM *EFr 1910*.

Ham/ [1923] **~o** (hist.) (vira nomo) Benn *EDe 1923*. ‖ **≈ido** Benn *EDe 1923*.

Hamadan/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 71.6 ([La princo] *havis tri filojn: ~, Jabok kaj Uru*).

hamak/ [1890] **~o** (meblo) G *Kond 1890*, 21 (*Mi plivolas* [tiel, unuvorte] *eltiri min sur mia ~o*); Z *EG 1904*; OA 1-1909; GM *EFr 1910*.

Hamburg/ [1888] **~o** Z *DL* 29 (*La venontan dimanĉon mi veturos ~on*). ‖ **~a** *E-isto* Feb. 1892, 21 (*~a ŝipposedanto*); Borel *GermE* Maj. 1905, 55a (*la ≈a grupo pligrandiĝis*).

Hamid/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

Hamlet/ [1892: ~] **~o** [Z] *E-isto* Dec. 1892, 179 (*„~ kaj Don Kiĥot“, parolo de I.S. Turgenjev*); B *VdE 1910* [→ fantomo] (la fantomo° {spirito} de l' patro de ~o).

hamstr/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 220a, *MV*, *UV*.

Hamul/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 39.4 (*~ el Bubastis, posteulo de Ŝem*).

hanap/ [1910] **~o** (hist.) (kuir.) GM *EFr 1910*.

handbal/ [1972] **~o** (sport.) Harry *LingSport 1972* (apud la pref. sin. *manpilkado*).

handikap/ [1926] **~o 1** (ludo) (sport.) Benn *DeE 1926*, 454 (Vorgaberennen); Wü *EV 1930*; *PVS 1954* (~aĵo; (fig.) *diplomata malsukceso kaŭzita de la lingva ~o*). ‖ **~i** Wü *EV 1930* (*ion aŭ iun*; baza formo); *PVS 1954*. ‖ **~aĵo** Wü *EV 1930*; *PVS 1954* (~o). **~anto** Wü *EV 1930*. **~isto** Wü *EV 1930*.

handikap/ [1987] **~o 2** (med.) *PIVS 1987* (*daŭra fizika aŭ mensa manko* [...]). ‖ **~ulo** *PIVS 1987*.

hangar/ [1932] **~o** (arki.) (avi.) Azor *ArkiT 1932*; *PVS 1954*; Pech *EHu 1958*.

Hanibal/ [1889: ~] **~o** *Nürn 1889* [g] 17 (*~ transpaŝis la alpojn* [tiel, mn.] *kun sia militistaro*); [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*Kial ~o iris trans la Alpojn?*).

Hannover/ [1893] **~o** (ark., *Hanovr/o*) [Z] *E-isto* Aŭg. 1893, 125 (*La transoceana poŝto venas el Bremeno ~on*); *LI* Dec. 1895, 7 (~). ‖ **≈a** *LI* Dec. 1895, 10 (*ni ne povas ankoraŭ antaŭdiri, ĉu efektiviĝos la ≈aj intencoj*).

Hanoj/ [1903: ~] **~o** (urbo) *EKato* Okt. 1903, 3 (*La tago de nia foriro al ~ proksimiĝas*), Dec. 1903, 23 (*ŝi restos nur monaton en ~*).

Hanovr/ [1905] **~o** (urbo *Hannover* en Germanio) (antaŭe *Hannover/o*°) Schuck *GermE* Mar. 1905, 28a (*Nia grupo faris ankaŭ viglan propagandon ekster Brunsvigo° speciale en ~o, Hildesheim k. t. p.*).

Hans/ [1910] **~o** (hist.) (pol.) (kp. ark. *Hansa*°) GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923* (≈o). ‖ **~a** GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923* (*≈aj urboj*). ‖ **el≈igi** Benn *EDe 1923* (verhansen).

Hansa/ [1922: ~] **~o** (ark., *Hanso*) Wicke *Galero 1922*, 23. ‖ **≈tenejo** Wicke *Galero 1922*, 23 (*la granda ~tenejo* [en Antverpeno]).

Hansen/ [1910: ~] **~o** B *VdE 1910* [→ *lepro*] (*Infekta haŭta malsano, kaŭzata de la bacilo de ~*).

hant/ [1956] **~i** *NLR* Jan. 1956 [v] (fantomi), Jul. 1956 [v] (fantome vizitadi); KK *NLR* Jul. 1956, 207 (*Memoroj svarme en la koro ~as*).

har/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 89b, 228b (*pinglo por ~oj*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 2, 31, 33.3 34.5 (*Ŝi kombas al si la ~ojn per arĝenta kombilo*). ‖ **~a** Z *RE* 18b (*~a vesto*), 99b; Abes *Kralj 1897*, [3] ([guzlo], *kiun oni ludas per ~a arĉo*). ‖ **~aĵa** Z *RE* 99b; Beau *EFr 1903* (velu). **~aro** (ark., *peruko*) Z *DL* 23 (*La ~aro° defalis de lia kapo*), *RE* 128b, *MV* (Perücke), *UV*. **~ego** Z *RE* 229b (щетина), 230a (*starigi la ~egojn*), *MV* (Borste), *UV*; Andersson *E-isto* Maj. 1894, 95 [r] (*rusoj, kiuj komercas kun ~egoj de porko*). ‖ **~disigo** *EB 1979*, 35#13 (*flanka ~disigo*), 35#19 (*kapmeza ~disigo*). **~fasko** *EB 1979*, 35#6 (~ligo). **~fasko-bendo** *EB 1979*, 35#7. **~fasko-peruko** (hist.) *EB 1979*, 35#5. **~ligo** Z *RE* 81a, *MV* (Zopf), *UV;* Beau *EFr 1903*. **~ofendado** Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*longaj rezonadoj kaj ~ofendadoj kun Bildad, kun Zofar kaj Elifaz kaj aliaj*). ‖ **sen~a** Z *RE* 91b, 135a; Beau *EFr 1903*. **sen~aĵo** Z *DL* 23 (*mi vidis grandan sen~aĵon, kiun li* [...] *tiel zorge kaŝis*), *RE* 91b, 135a; Beau *EFr 1903*. **sen~eco** Beau *EFr 1903*. **sen~iĝi** Beau *EFr 1903*. **sen~ulo** Beau *EFr 1903*. ‖ **bros~aro** *EB 1979*, 35#10. **fajro~a** Z *Rab 1908*, 77.18 (*simile al fajro~a furio*). **kol~aro** Z *EG 1904*. **kol~oj** (de ĉevalo ktp.) Z *RE* 35a, *MV* 35 (Mähne, ekz. de ĉevalo), *UV* (→ *kol*). **lip~a** G *Blov 1888*, 13 (*lip~a geometriisto*). **lip~o** Z *RE* 214b (усъ; kutime plurale, «barbo»), *E-isto* Jan. 1891, 3a (*per mano tremanta / Sian grizan ~haron li prenis*). **lip~oj** G *Blov 1888*, 9 (*tuj post la tagmanĝo venis la geometriisto° Ŝmidt' kun lip~oj kaj pikradetoj ĉe la botoj*); *MV* 42, *UV* (→ *lip*), *FE 1894*, 3, 4, 31.25 (*Liaj lip~oj estas pli grizaj, ol liaj vang~oj*). **muŝlip~oj** (speco de barbeto inter nazo kaj buŝo) *EB 1979*, 35#16. **nigr~ulo** Z *RE* 12b. **okul~o** (anat.) Z *RE* 175a, *MV* 49, *UV* (→ *okul*); Beau *EFr 1903* (~oj). **plekt~oj** Wicke *Galero 1922*, 19 (*blondaj plekt~oj* [de flandra knabino]). **vang~etoj** Stank *Viv 1896*, 4 (*pala vizaĝo* [...] *kadrigita per delikataj ~haretoj*). **vang~oj** Z *DL* 28-29 (*Li havas belajn vang~ojn*), *RE* 5b, *MV* 70, *UV* (→ *vang*), *FE 1894*, 31.25 (*Liaj lip~oj estas pli grizaj, ol liaj vang~oj*). **vert~o 1** (hist.) (iama ~aranĝo de kozakoj, ĉinoj k.a., kun longa ~fasko aŭ ~plektaĵo sur la verto de cetere razita kapo) (nun kutime pl. *~oj*; ark., [verta] *~fasko*, *~faskego*) Z *RE* 18a (вихоръ°, de 1918 вихор°, moderne хохол, чупрына). **2** (hist.) (mezepoka ~aranĝo de polaj nobeloj, kun malsupre razita kapo kaj supre longaj ~oj kaj ~tufo) Z *RE* 18a (вихоръ°, de 1918 вихор). **3** (anat.) Wü *EV 1930* (→ *har*; Scheitelhaar). Wü *EV 1930* (vert~oj [pl.] → *har*; [ankaŭ] Wirbel, Scheitelwirbel [ark., *verto*]).

harakir/ [1930] **~i 1** (hist.) (rite sin mortigi laŭ japana nobela (samuraja) tradicio per entranĉo en la ventron, ol vivi plu en malhonoro) Wü *EV 1930*; *PVS 1954*; War *GD 1957* (faire harakiri). **2** (fig.) (moderne) Wü *EV 1930* (entrepreni ion tro riskan, probable rezultantan en sinmortigo). ‖ **~o** War *GD 1957*.

Harar/ [2002] **~o** (nomo de la ĉefurbo de Zimbabvo de 1982) (antaŭe *Harareo*) (iama *Salsburio*) *PIV 2002*.

Harare/ [1987] **~o** (nomo de la ĉefurbo de Zimbabvo de 1982) (kp. *Hararo*) (iama *Salsburio*) *PIVS 1987* (→ *Zimbabv*).

Harc/ [1957] **~o** (montaro en Germanio) Wü *GD 1957*.

hard/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*; Goldb *LI* Okt. 1898, 154 (*Riproĉ' min ~os kiel fer'*). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~ita). **~e** GM *EFr 1910* (*~e frostiĝi*). **~o** Z *GVGE 1894*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*. **~ita** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (~a). ‖ **mal~i** GM *EFr 1910*. **mal~igi** GM *EFr 1910*.

harem/ [1889] **~o** Z *RE* 30a; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

hareng/ [1910] **~o** (zool.) (ark., *haring/o*) GM *EFr 1910* (apud *haringo*); Diett *Gold 1921*.

harf/ [1889] **~o** (muz.) (ark., *harp/o*) Lib *LernLv 1889*, 45 ([Vanemuno] *komencis ludadon sur la ~o*; *ludfadenoj de ~o*). ‖ RIM. Vd. la RIM. je *harp/*.

haring/ [1887] **~o** (zool.) Z *UL* [v], *RE* 180a (dufoje), *MV*, *UV*. ‖ Kp. ark. *hareng/o*°.

Harlem/ [1910] **~o 1** (urbo *Haarlem* en Nederlando) B *PropN 1910*; Kr *PVEG 2018*; Smedt *ENl 2020*.

Harlem/ [2009] **2** (urbokvartalo *Harlem* de Nov-Jorko) *Diplo* 2009-12-27 ([Obama] *agis en ~o por asocio proksima de s-ro R. N.*; *En ~o la publikaj lernejoj devas lanĉi varbkampanjojn por la gepatroj*); *Viki* 2011-03-05; *Diplo* 2018-04-21 (*malriĉa nigrulo el ~o*).

harmon/ [1910] **~a** (mat.) (fiz.) GM *EFr 1910*.

harmoni/ [1889] **~o** Z *RE* 30a, 87b; Jon *ESv 1893*, 59; Z *Ham* [2]*1902*, 95.15 (*mi tute ne komprenas uzi la klapojn por elvoki ian ~on*), 83,2 (*la prudento kun la sango en tia bona ~o vivas*); Beau *EFr 1903* (harmonie *(au propre et au figuré)*); OA 1-1909. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Sey *FlandLit 1904*, [5] [a] ([Eo] *alproksimiĝas plej multe al la plej ~aj lingvoj*); GM *EFr 1910*. **~e** Z *RE* 87b (*vivi ~e*). **~i** Z *Ham 1894*, 72 (*nenio en la mondo / Reciproke ~as*), *Rab 1908*, 39.22 (*tiu ĉi malnobla polvo, kiu tiel malmulte ~as kun via spirito kaj nobeleco*); GM *EFr 1910*.

harmonik/ [1889] **~o 1** (muz.) Z *RE* 30a; GM *EFr 1910* (harmonica); OA 2-1914.

harmonik/ [1910] **~o 2** (fiz.) (ne en PIV) GM *EFr 1910* (l'harmonique).

harmonium/ [1910] **~o** (muz.) B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

harp/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 4b (арфа), 36a (гуслп), *MV* (Harfe); *E-isto* Jan. 1890, 27a (*Nokt' en koro … la ~o kuŝas*); Z *UV*. ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~isto** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ Kp. ark. *harf/o*° kun -f- kiel en RU, DE kaj PL (*harfa*) kontraŭ la formo kun -p- kiel en EN, FR, ES, PT. ‖ **~ludado** Luyk *Iŝtar* 1924, 64.3 (*~ludado povas indiki animstaton*).

harpi/ [1903] ≈**o 1** (mit.) Beau *EFr 1903* (mj.); GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (~o [mn.]; prezica signifo [mit.] aŭ [rabobirdo] ne deduktebla).

harpi/ [1926] **~o 2** (zool.) Benn *DeE 1926*, 454 (Gabelschwanz).

harpon/ [1910] **~o** (mar.) (ark., *harpuno*) GM *EFr 1910* (apud *harpuno*).

harpun/ [1903] **~o** (mar.) Beau *EFr 1903*; OA 1-1909; GM *EFr 1910* (apud ark. *harpono*°).

hart/ [1910] **~i** (tek.) (ne en PIV; kp. De *hart*, *härt|en*) GM *EFr 1910* (tremper *(métal)*). ‖ **~a** GM *EFr 1910* (trempé, dur). ‖ **~eco** GM *EFr 1910* (trempe). ‖ **mal~i** GM *EFr 1910*.

haruspeks/ [1906] **~o** (reli.) Duy *Pract 1906*.

haspel/ [1910] **~o 1** (teksindustrio; kp. DE Haspel) GM *EFr 1910* (dévidoir).

haspel/ [1910] **~o 2** (tek.) (mar.) GM *EFr 1910* (treuil).

hast/ [1954] **~i** *PVS 1954* (*je la siblo de la kugloj li ~is al la tranĉeo*). ‖ **~a** *PVS 1954*. **~o** *PVS 1954* (*letero skribita kun ~o*). ‖ **~ema** *PVS 1954*.

Haŝim/ [1989*] **~a** (nomo de la reganta dinastio en Jordanio) R 1989 (EN Hashemite | FR hachémite | ES hachemito).

haŝiŝ/ [1896] **~o** Ger *LI* Jan. 1896, 15 (*Narkotika preparato el la folioj de l' hinda kanabo*); Benn *DeE 1926*, 454 (Haschisch); *PVS 1954*. ‖ **~ano** *PVS 1954* (plusendas al *~toksiĝinto*). ‖ **~toksiĝinto** *PVS 1954*.

hath/ [1959] **~o** (filoz.) Sek *Nepal 1959*, 210 (formo de jogo; ne en *PIV 2020*).

haŭbiz/ [1910] **~o** (mil.) GM *EFr 1910*.

haŭl/ [1908] **~i** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR hâler | DE holen | EN to haul); GM *EFr 1910*; *PVS 1954* (*~i ŝnuregon, kablon*). ‖ **~ada** *PVS 1954* (*~ada vojo*). **~anta** *PVS 1954* (*~anta traktoro*). **~isto** *PVS 1954* (*la ~istoj de Volgo*).

haŭser/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR aussière | DE Trosse).

haŭt/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], *RE* 76a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 71 (*La leprulo sin gratu, – nia ~o estas ja sana*), 109 ([se oni] *gratas nur sangeron el la ~o*); *LI* Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *8 malsanoj de ~o*). ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 13 [g]; GM *EFr 1910*. ‖ **~ego** (kuir.) GM *EFr 1910* (cuenne). **~ero** GM *EFr 1910*. ‖ **~bruneco** GM *EFr 1910*. **~brunigi** GM *EFr 1910*. **~veziko** (med.) GM *EFr 1910* (ampoule). ‖ **sen~igi** Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*deziro al mi alvenas vin sen~igi viva*). **sub~a** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 ([balzamado] *per sub~a enŝprucado de kontraŭputraj rimedoj*); GM *EFr 1910*. ‖ **dik~a** G *NovJ 1891*, 4 (*bestoj dik~aj*). **dik~ulo** (zool.) (sin. *pakidermo*) GM *EFr 1910*. **kranio~o** GM *EFr 1910*. **vizaĝ~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7 (*ŝia vizaĝ~o* [estis] *iomete pli malhela ol ĉe la virinoj de la lando Uc*).

hav/ [1887] **~i** Z *UL* 21 (*Kian° mi ~os vian respondon, mi sendos al vi la libreton*), 21 (*sendu ĝin* [...] *ĉiun urbon kaj urbeton, kie vi nur ~as amikojn*), 22 (*Kion ~is mi plej karan – /* La junecon *– mi ploranta / Metis mem sur la altaron / De la devo ordonanta*), [v], *DL* 5 (*La tuta libro ~os 5 – 6 kajerojn*), 11 (*la afero tute ne ~as estontecon*), 11 (*multaj legantoj propran juĝon ne ~as*), 29 (*Kian aĝon vi ~as?*), 29 (*Mi ~as kvardek kvin jarojn*), 31 (*de l' mateno ĝis la vespero oni ~is tie la tutan varmegon de l' suno*), 39 (*mi ek-konis* [...] *la parencecon, kiun mi ~as kun la poezio*), *Ald 1888*, 7 (*broŝuro* [...]*, kiu ~as en si la tutan gramatikon*), *RE* 23a (*jen vi ~as!*), 108b (*mi ne ~as kie*), 109a, 109b (ambaŭ: *mi ne ~as tempon*), 159a (*~i profesion*), 184b (*~i la famon*), 184b (*~i la gloron*), 190b (*~i oficon*), 214a (*~i tempon*), *MV*, *UV*; *Wah 95*, 9 (*mi ~as* {posedas} *la domon*). ‖ **~o** (~aĵo) G *Blov 1888*, 14 (*Gavrilo* [...] *mortis, restigante ŝin heredantinon° de la tuta ~o*); Z *RE* 40, 42, 66b, 190a, Z *Ham 1894*, 73.2 (*mi donus nun mian tutan ~on por la vortoj de la spirito*), *Adr 1901*, [4] (*administrado de la regnaj ~oj*). ‖ **prete-~ado** [Z] *E-isto* Jan. 1892, 8 (*la ĉiama prete-~ado de kelka nombro da verkoj*). **~anta** G *Blov 1888*, 3 [a] (*La aŭtoro* [...] *foriras de l' sceno* [...]*, ne ~anta° jam la kompetentecon de ia kondukado*). **~ante** Z *DL* 26 (*la avo mortis* [...]*, ~ante la aĝon de dudek naŭ jaroj*). **~igi** Z *RE* 103b. **~inda** Z *UL* 23 (*Por mi ĝi* {la krono} *ne estas ~inda!*). ‖ **en~i** (vd. *~i en si*) Z *Ald 1888*, 3 (*ĝia vortaro* [...] *en~as la vortojn, kiuj estas similaj en tiuj lingvoj*), *RE* 188a. **en~o** G *Blov 1888*, 3 [a] (*Mi ne bezonas ripeti tutan la en~on de la broŝureto* [kp. DE In|halt]); Z *RE* 117a (*registro de l' en~o*), *Ham 1894*, 71 (*Ĉu vi konas la en~on de la dramo?*). **en~ante** Z *Ald 1888*, 8-9 (*tiu fundamento, en~ante la tutan gramatikon* [...] *havos* [...] *tian saman signifon*). **senen~a** Beau *EFr 1903*. ‖ **baldaken~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 20.5 (*baldaken~aj ĉambroj*). **bien~anto** Z *RE* 142a, *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 1 (*urbaj bien~antoj*). **bon~a** Z *DL* 35 (*mi ĉiuflanke fariĝis tre bon~a*), *RE* 53, 190a. **bon~o** Z *RE* 42. **dom~anto** Z *RE* 116b. **en~oriĉa** *Voron ~1900* [1] (*en~oriĉa lekcio°* [prelego]). **infan~a** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*kamparano* [...] *malriĉa kaj infan~a*). **riĉ~o** *LI* Feb. 1896, 25a (*Mi hejme en Micpo posedas riĉ~on*). **vermo~a** G *EPl 1916* (vermoborita). **voĉ~anto** Z *RE* 31b (гласный).

Havaj/ [1910] **~o** (insulo) M, S *PropN 1910*.

Havan/ [1910] **~o** (urbo *Habana*) B *PropN 1910*. ‖ **~a** B *VdE 1910* [→ cigaro] (≈a cigaro).

haven/ [1889] **~o** (mar.) Z *RE* 29b, 143a, 154b, *MV*, *UV*.

Havr/ [1903] **~o** (havenurbo en Francio) Ell *The-E* Nov. 1903, 6; Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*Seno°* {Sejno}*, iranta de Rueno al ~o*). ‖ **~a** Ell *The-E* Nov. 1903, 6 (*la ~aj Esperantistinoj*; *la ~a Liceo*).

hazard/ [1889] **~o** Z *RE* 3a; Jon *ESv 1893*, 59; OA 2-1914.

he! [1889] Z *RE* 230b, *Ham 1894*, 3 [= *Ham* ²*1902*, 2.29] (*≈! Bernardo!*), 73.9 (*≈, muzikon!*), *Reviz 1906*, 54.19 (*≈, kiel la korniko ekkrakis !*); Doré *Flut 1907*, 5 (*Tiuj lecionoj daŭradis ĉirkaŭe...* (Pensante por memori) *≈! ~! tri jarojn*); Z *Rab 1908*, 83.10 (*≈! hola!*).

hebre/ [1888] **~o** Z *UL* HE 2 (*por ≈oj*), *Majn 1889-18* (*mi estas nek katoliko nek Luterano, - mi*

estas ~o); Beau *EFr 1903* (≈o). ‖ **~a** Z *Nom 2*, 1 (*lingvo ~a*), *RE* 181a (*~a preĝejo*; sinagogo), *Nom* (*Adr 1889*), 37 (*Eldono ~a*), *E-isto* Apr. 1890, [37a] (*la esprimado de pensoj estu* [en Eo] *almenaŭ tiel mallonga, kiel en la lingvo ~a*); G *EPl 1916* (baza formo); *Cion 1926*, [3] (*≈a Nacia Biblioteko en Jerusalemo*). ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **≈ejo** (ark., *geto*) Z *RE* 31a (гетто). **~isto** G *EPl 1916*. ‖ **~a-germana** (ark., *jida*) Z *Nom* (*Adr*), 38 (*Eldono ~a-germana*); Bar *LernHu 1898*, 68 (*En ~a-germana skribis* […]). **~a-internacia** Z *Gureviĉ 90-24* (*Mi ricevis vian vortareton „~a-internacian“*).

hebreism/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*.

Hebrid/ [2020*] **~oj** (insularo) (antaŭe *Hebride/oj*° kun -e-) *PIV 2020*.

Hebride/ [1967] **~oj** (insularo) (ark., *Hebrid/oj* sen -e-) But *EEn 1967*, 444a. ‖ **Nov≈oj** (hist.) (insularo, nun *Vanuatuo*) (ark., *Novhebridoj* sen -e-) But *EEn 1967*, 444c.

heder/ [1889] **~o** Z *RE* 10a, 135a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

Hedĵas/ [1910] **~o** (topo.) M, S *PropN 1910*.

hedonism/ [1916] **~o** (filoz.) G *EPl 1916*.

Hefajstos/ [1890] [**~o**] (mit.; ark., *Hefesto*) G *Kond 1890*, 28 (*~° kaj Apollon°* {Hefesto kaj Apolono}).

Hefest/ [1908] **~o** (antaŭe *Hefajstos*) Rhod *EnE 1908*, 537a; Z (laŭ *PIV 2005*); War *GD 1957*.

hegemoni/ [1916] **~o** (pol.) G *EPl 1916*.

heĝ/ [1974*] **~o** (agr.) (antaŭe *hago*°) OA 8-1974.

heĝir/ [1916] **~o** (reli.) (islamo) G *EPl 1916* (hegira k.a.); *PVS 1954*.

Heine [1887] (germ. poeto *Heinrich Heine*) Z *UL* 22 (*El ~'*).

hej! [1909] (interj.) G *NovAnt 1909*, 4 (≈, *kozak' sur ĉevalo!*), *EPl 1916*.

Hejdelberg/ [1910] **~o** (urbo *Heidelberg* en Germanio, DE pron. -aj-) B *PropN 1910*.

hejm/ [1889] **~e** (antaŭe *en la domo*) Z *RE* 41b, *MV* (daheim, baza formo do adverbo), *UV*. **~en** (antaŭe *domon*, *la domon*) Z *RE* 41b; G *EPl 1916*. ‖ **~a** Z *RE* 41b (дома), 172b (patruja), 173a (родной); G *EPl 1916*. **~o** Z *Ham 1894*, 111.7 (*Kvazaŭ la akvo estus ŝia ~o*); Beau *EFr 1903* (baza formo); G *EPl 1916* (baza formo). ‖ **~ema** Z *RE* 41b (mastrema; домовитый, «hejmordig-ema»). **~igi** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. ‖ **~hava** G *EPl 1916*. **~lando** B *VdE 1910*; G *EPl 1916*; *Cion 1926*, 12 (*nova* [...] *generacio, kiu devas esti de la naskiĝo kunligita kun la grundo de ≈lando* [juda en Palestino]). **~sidulo** Z *RE* 41b. **~veo** Chris *DeE 1910*, xix [enk. 19] (DE Heimweh | EN homesickness | FR mal du pays | LA nostalgia; kp. *nostalgio*). **~urbo** G *EPl 1916*. **~vilaĝo** G *EPl 1916*. ‖ **re~iĝi** Vic *Kiĥot* 1905, 11 ([la ĉevalo] *konante ke ĝi tuj re~iĝos,* [...] *volonte ekmarŝis*).

hejse! [1916] G *EPl 1916*.

hejt/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 203a, *MV*, *UV*. ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~aĵo** G *EPl 1916*. **~ilo** G *EPl 1916*. **~isto** Z *RE* 68b; G *EPl 1916*.

hek/ [1926] **~o** Benn *DeE 1926*, 454 (Hecke).

Hekat/ [1894] **~o** (mit.) Z *Ham 1894*, 72.8 (*Vi* [veneno]*, kiu sur vi portas la malbenon / Trifojan de ~o*).

hekatomb/ [1895] **~o** (reli.) Kof *Ili 1895*, 5 (*kial koleras nin Febo Apolo, / Ĉu, eble,* [...] *pro ~o*); G *EPl 1916*.

Hekl/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

heksaedr/ [1916] **~o** (mat.) G *EPl 1916*.

heksametr/ [1903] **~o** (poez.) Beau *EFr 1903*; OA 2-1914.

heksastil/ [1932] **~o** (arki.) Azor *ArkiT 1932* (*Konstruaĵo, kies fasado havas seskolonan vicon. Ekz.: la templo de Teseo°* {nun *Tezeo*}*, Ateno*; ne en *PIV 2020*).

hektar/ [1903] **~o** (mez.) Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*.

hektograf/ [1899: *~ita*] **~o** G *EPl 1916*; *PVS 1954*. ‖ **~i** G *EPl 1916*; *PVS 1954*. ‖ **~ita** *LI* Jul.

1899, 5 (*aparta ~ita aldono en Ea traduko*); *LI* Apr. 1900, 60a ([cirkulero] *~ita sur tri paĝoj de granda folio*).

hektogram/ [1903] **~o** (mez.) Beau *EFr 1903*; OA 2-1914.

hektolitr/ [1903] **~o** (mez.) Beau *EFr 1903*; *Eo PĴ* Jun. 1905, 1a (*se la semo ne kostas tro kare po ~o*); OA 2-1914.

hektometr/ [1903] **~o** (mez.) Beau *EFr 1903*; OA 2-1914.

hel/ [1889] **~a 1** (pp vidado) Z *RE* 232a (яркій), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 108 (*debrulaĵo,* kiu baldaŭ / *La ~an flamon forte mallumigas*), 109 (*en koloroj / Ankoraŭ pli brilantaj kaj pli ~aj*). ‖ **~e** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (*~e roza*; rose vif); G *EPl 1916*. **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~ega** G *EPl 1916*. **~igi** G *EPl 1916*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. ‖ **mal~a** Beau *EFr 1903*. **mal~aĵo** Ger *Fant 1895*, 9 (*la fajroj* [...] *lumetis tra la mal~aĵo*); Boi *Perd 1904*, 6 (*en la nebulega parko plidensiĝis mal~aĵo*). **mal~e** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (*mal~e blua*; bleu terne). ‖ **~bluo** G *NovAnt 1909*, 6 (*trankvilec' de ~bluoj*). **klar~igi** Cart *TraTur 1905*, [3] (*lumingoj el oro / klar~igas la halon*).

hel/ [1894] **~a 2** (pp aŭdado) Z *Ham 1894*, 8 ([La koko] / *Per sia laŭta, forta, ~a voĉo*). ‖ **~voĉa** Barth *Ludo 1928*, 12 (*babiletado ~voĉa de la knabinoj*).

helebor/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

helen/ [1916*] **~o 1** Z laŭ *PIV 2005*; G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916* (baza formo).

Helen/ [1888] **~o 2** (virina nomo) Z *DL* 24 (*Mi estas la bofrato de ~o*); Fez *E-isto* Sep. 1891, 71a (*Mia kara, ho, ~o! / Viaj kisoj kaj karesoj*); *E-isto* Dec. 1892, 182 (*la opereto „La Bela ~o“*).

helenism/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*.

helenist/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*.

Helespont/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*; G *EPl 1916* (≈o).

heler/ [1908] **~o** (hist.) (mono) Z *Rab 1908*, 97,20 (*neniun mi iam konscie trompis eĉ pri la valoro de unu ~o*); *JarL SAT 1923*, 27 (Aŭstrio: 1 krono = 100 ~oj). ‖ Mll «h».

Helgoland/ [1910] **~o** (insulo.) *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444a. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

heliant/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

heliantem/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

heliast/ [1895] **~o** (juĝistoj en antikva Ateno) Ger *Fant 1895*, 8 (*laŭdante la saĝon de la popolo kaj de la ~oj*).

helic/ [1907] **~o 1** (mat.) Z *EG 1907* (Schnecke, Schneckenlinie; ne en *EG 1904*); OA 4-1929.

helic/ [1929*] **~o 2** (tek.) (antaŭe *ŝraŭb/o ŝraŭb/eg/o* [de ŝipo]); OA 4-1929.

heliĥriz/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

helik/ [1910] **~o** (zool.) B *VdE 1910*; OA 2-1914 (escargot | snail | Weinbergschnecke).

Helikon/ [1910] **~o** *PropN 1910*; Knoedt *Luz 1980* ([Apolo] *loĝas kun la Muzoj sur Monto Parnaso kaj ~o*).

helikopter/ [1916] **~o** (avi.) (post multaj antaŭaj eksperimentaj modeloj la unua praktike uzebla ~o en 1939, la unua serie konstruita ~o en 1941) G *EPl 1916* (helikopter); *PVS 1954*.

heliocentr/ [1916] **~a** (astr.) G *EPl 1916*.

heliografi/ [1926] **~o** Benn *DeE 1926*, 454 (Blinktelegraphie).

heliogravur/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

helioĥriz/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

heliokromi/ [1926] **~o** Benn *DeE 1926*, 454 (Farbenphotographie).

Heliopl/ [1910] **~o** (urbo) M, S *PropN 1910*. ‖ RIM. Pri *-opl/* aŭ prefere *-opol/* vd. *Filipopl/*.

helioskop/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

heliotrop/ [1903] **~o** (bot.) Beau *EFr 1903*; OA 2-1914.

heliotropism/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

heliozo/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

helium/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*.

helm/ [1916] **~o** (ark., *kasko*) G *EPl 1916* (hełm [kp. DE Helm], szyszak, przyłbica [de kavaliro]).

helot/ [1916] **~o** (hist.) G *EPl 1916*; *PVS 1954*.

help/ [1887] **~i** Z *UL* 21 (*oni devas per ĉiuj fortoj lin ~i*), [v], *DL* 11 (*mi volas, ke oni min ~u forigi la erarojn*), 14 (*~i aferon tre utilan* [...] *ne multaj malkonsentos*), 22-23 (*Ĉu oni povas diri: ~i la fraton (anstataŭ: al la frato),* [...]*? Jes*), 27-28 (*Li* [...] *ne ~is min en mia laboro*), 34 (*Li diris: „Hm, hm!" sed nenio ~is*), *RE* 24b (sub~i), 138b, 141b, 144a, 188a (kun~i, akceli), 192a (akceli), *MV*, *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*La unuaj fotogramoj estas faritaj kun ~o de* [per] *spegulo hidrarga*; kp. laŭvorte DE *mit Hilfe von*). ‖ **~a** Z *DL* 43 (*Tiu ĉi banejo°* {banloko} *estas vere por mia malsano la plej ~a!*); Fruic, Lengy *LI* Jan. 1905, 2 (*la unua teknika revuo en ~a artefarita lingvo*). **~e** Z *Ham 1894*, 20 (*Al la ŝipo! / La vento blovas ~e al la vojo*). **~o** Z *RE* v-vi [a] (*la plena vortaro* [...] *devas esti nur ~o por tiuj, kiuj mem ne povas aŭ ne volas krei novajn vortojn*), *RE* 71 (*krii ~on*). ‖ **~anto** Z *DL* 27 (*La apotekisto estas ~anto de l' kuracisto*), *RE* 141b. **~ema** Z *RE* 165b (servema, bonkora). **~emo** Z *DL* 8 (*mi esprimas* [...] *mian varmegan dankon al la publiko por la ~emo, kiun ĝi montris al mi*). **~isto** Einst *Plen 1888*, 33 (*Inter ĉiuj diabolojº Vi eble konas nur la plej malgrandan, la Belzebubeton Amoron, ĝentilan ~iston de la infernoº*). ‖ **~krio** Barth *Ludo 1928*, 16 (*laŭtaj, malesperaj ~krioj*). **~laboristo** *JarL SAT* 1923, 49 (*grafikaj ~laboristoj*). **~ovokado** Einst *Plen 1888*, 35. ‖ **al~i** (~i) Z *RE* 138b. **kun~i** Z *RE* 188a (~i, akceli). **kun~o** Z *A 1905*, 5.3 (*sub mia persona kontrolo kaj kun~o*). **mal~i** Z *DL* 19 (*Vi ne mal~is min*), 23 (*nenia el liaj malbenoj povas min iom mal~i*), *RE* 59, 101b, 106b, 132a, 150b, *MV* 28, *UV*. **mal~o** (nun ankaŭ *obstaklo*) Z *RE* 141b, 150a (baro, haltigilo), *Ham 1894*, 108 (*Trovante tiom da mal~oj, kiom / Troviĝas langoj, manoj kaj okazoj*); *Cion 1926*, 15 (*granda mal~o por ilia laboro*). **sub~i** Z *RE* 24b (~i).

Helsingfors/ [1892: ~] [**~o**] (nomo de la urbo *Helsinko* surbaze de SV) Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 30 (~. *Finlando*); *LI* Maj. 1898, 75a (~).

Helsink/ [1936*] **~o** (antaŭe *Helsingfors/o* surbaze de SV) Cseh *Post* 1936-08-22, 159 (*la 14-a universala Eo-kongreso en ~o*).

hemicikl/ [1932] **~o** (arki.) Azor *ArkiT 1932* (*Duoncirkloforma parto de konstruaĵo*).

hemikrani/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910*; *PVS 1954*.

hemiplegi/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

hemisfer/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

hemistik/ [1954] **~o** (poez.) *PVS 1954*.

hemoglobin/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

hemoragi/ [1910] **~o** (med.) B *VdE 1910* [→ skorbuto] (*~oj de l' haŭto*); GM *EFr 1910*.

hemoroid/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (apud *hemorojdo°*).

hemorojd/ [1889] **~o** (med.) (ark., *hemoroid/o*) Z *RE* 30b, *MV*; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (apud *hemoroido*). ‖ RIM. Pri la vortoj je *-ojd/* aŭ *-oid/* AdE longe diskutis en la 1920-aj jaroj. Detalojn vd. en BK 4.1 (Akademia Dokumentaro).

Henegaŭ/ [1910] **~o** (regiono en Belgio) (ark., *Henegovi/o*) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

Henegovi/ [1957*] **~o** (antaŭe *Henegaŭ/o°*) War *GD 1957** (Hainault). ‖ **~ano** War *GD 1957**.

Henrik/ [1903] **~o** (vira nomo) *FK 1903**-2 (*anekdotoj, kiuj rakontas pri ~o VIII° de Anglujo*); ISR Jan. 1906 [t]* (*~o P.*); GM *EFr 1910*. ‖ **~ino** GM *EFr 1910*.

hepat/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 132b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*.

hepatik/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*.

Her/ [1895] **~o** (virina nomo) Kof *Ili 1895*, 4 (*Tion ĉi metis en liajn pensojn la ~o blankmana*).

Herakl/ [1891] **~o** (mit.) (antaŭe *Herakles/o*) Lojko *Ezop 1891* n. 1 (*Li komencis voki ~on por

helpo); Rhod *EnE 1908*, 537a (Herkulo, Herkuleso, ~o).

Herakles/ [1890: ~] [**~o**] (mit.) (ark., *Herakl/o*) G *Kond 1890*, 29 [t] (*Zeŭs, Asklepios° kaj ~°*).

herald/ [1910] **~a** (ark., *heraldik/a*) Chris *DeE 1910*, xxi [= enk. 21]

heraldik/ [1889] **~o** (kp. ark. *herald/a*) Z *RE* 30b: Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*; Azor *ArkiT 1932* (*blazonarto*). ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

herb/ [1887] **~o** Z *UL* [v] (трава); G *Blov 1888*, 7 (*ŝi vidis Vladimiron, kuŝantan sur la ~o* [~ejo]); Z *RE* 38b (~aĵo; дернъ, «herbtavolo»), *RE* 60 (зелiе), 61 (злакъ), 204b (трава), *MV* (Gras), *UV* [= *FE 1894*, 34] (herbe | grass | Gras | трава | trawa), *Ham 1894*, 68.11 (*Li kuŝigas sin sur la ~on* [~ejon]), 72.5 (*trinko el la ~oj plej kaŝitaj* [veneno]). ‖ Kp. ark. *herp/o°*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 38b (~o; дернъ, «herbtavolo»), *E-isto* 1891, 3a (*Sur la benka ~aĵo ia lumas blankaĵo*). **~aro** Einst *Plen 1888*, 14 [g] (Herbarium, «herbario»); Z *RE* 204b (травникъ); Lib *LernLv 1889*, 14 (herbarijs). **~ejo** Einst *Plen 1888*, 33 (*oni promenadas sur la verda Haleluja~ejo*); Z *RE* 91b, 204b (травникъ), *MV* 28 (Wiese), *UV* (pré, prairie | meadow, green field | Wiese | лугъ | łąka); Beau *EFr 1903* (prairie [nun *preri/o*, pré); Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 ([ili] *kuris tra la pordo de la ĝardeno sur la ~ejon*); Luyk *Iŝtar* 1924, 38.1 *(infanoj ludis sur la ~ejo*). **~ereto** Gar 1896, 4-5 (*Kelke da ~eretoj, formiko, rampanta de unu el ili je l' kapo malsupren*). **~ero** (ark., *semo*) Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*ni* [...] *almetu nian malgrandan ~eron°* [semon] *al l' amaso*). **~eto** Z *RE* 13b (былинка); [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167 (*ovaĵo kun ~etoj*; l'omelette aux fines herbes). ‖ **~ejo-floro** G *NovAnt 1909*, 5. **~okovrita** G *NovAnt 1909*, 5 (*~okovritaj tomboj*). **~kovro** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*Rejnhardo jam konstruis* […]*, per pecoj da ~kovro, dometon*). **~manĝanto** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **~omanĝanta** Z *RE* 204b; Beau *EFr 1903*. **~oriĉa** *FE 1894*, 34.15 (*vastaj kaj ~oriĉaj kampoj*).

herbari/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*.

Hercegovin/ [1897: *~a*] **~o** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*Bosnio-~o*), 56a; R 2009 (*Bosnio kaj ~o*). ‖ **~a** Abes *Kralj 1897*, 5 ([serboj] *el la Bosna kaj ~a*).

hered/ [1887] **~i** (jur.) Z *UL* [v], *RE* 106b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 23a (*~a bieno*), 126a (*~a bieno*); *LI* Dec. 1895, 5 (*niaj ~aj malamikoj*). **~o** G *Blov 1888*, 14 (*la ~o ŝin ne konsolis*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~antino** G *Blov 1888*, 14 (*Gavrilo* [...] *mortis, restigante ŝin ~antinon° de la tuta havo*); [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 ([ŝi] *faris sian amatan katinon ~antino de sia tuta havo*), *Ham 1894*, 9 (*≈antino de la glora regno*). **~anto** Z *RE* 149a; Beau *EFr 1903*; Z *Ifig 1908*, 12 (*~anto de la regno*). **~onto** Z *Ham 1894*, 74 (*vi estas ja la ~onto de la krono en Danujo*).

herez/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 47b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (~eca). ‖ **~eca** GM *EFr 1910* (~a). **~isto** Z *RE* 47b; Beau *EFr 1903* (*(un)* herétique). **~ulo** Beau *EFr 1903* (hérésiarque); Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*maltimemo de ~uloj*); GM *EFr 1910* (hérétique); Wicke *Galero 1922*, 16 (*ŝipoj forprenitaj de la* [nederlandaj] *~uloj*). ‖ **ĉef~ulo** GM *EFr 1910* (hérésiarque).

Herkul/ [1908] **~o** (antaŭe *Herkules/o*) Rhod *EnE 1908*, 537a (~o, Herkuleso, Heraklo); GM *EFr 1910* (apud *Herkuleso°*). ‖ **~a** M, S *PropN 1910* (*~aj Kolonoj*).

Herkules/ [1892: *~a*] **~o** (ark, *Herkul/o*) Z *Ham* [2]*1902*, 14.5 (*ne simila pli al mia patro, ol mi al ~o°*); (*Gilgameŝ, la Sumera pratipo de ~o*); GM *EFr 1910* (apud *Herkulo*); Azor *ArkiT 1932*. ‖ **~a** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*la milionoj, kiuj estas necesaj por tiaj ~aj laboroj*), *Rab 1908*, 98.28 (*ĉe tiu ~a° laboro*).

hermafrodit/ [1889] **~o** Z *RE* 30b; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*.

Herman/ [1891] [**~o**] (vira nomo) Majn *Manf 1891*, 7 (*Manuel kaj ~ fosas tombon*).

hermes/ [1932] **~o 1** (arki.) Azor *ArkiT 1932* (*Simpla piedestalo,* [...], *kronita ber busto de Merkuro, alnomita ≈o* [...]).

Hermes/ [1890] [**~o**] **2** (mit.) G *Kond 1890*, 28. ‖ Kp. *Merkur/o*.

hermet/ [1910] **~a** (ark., *hermetik/a*) Z; Chris *DeE 1910*, xxi [= enk. 21]; GM *EFr 1910* (apud *hermetika*). ‖ **~eco** GM *EFr 1910*.

hermetik/ [1892: *~e*] **~a** (kp. ark. *hermet/a°*) GM *EFr 1910* (apud *hermeta*). ‖ **~e** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*objektoj, kiuj devas esti ~e fermitaj*). ‖ **~eco** GM *EFr 1910*.

herni/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 35b, *MV*, *UV*; GM *EFr 1910* (*~o*; *entordita ~o*).

hero/ [1888: *~a*] **~o** (antaŭe *faristo*) G *Blov 1888*, 15 (*La najbaroj* [...] *atendis la ~on devontan fine venki la fidelecon de tiu ĉi fraŭlina Artemizo*); Z *RE* 10a (grandegulo), 18a, 30b, *MV*; Wahl *Princ 1889*, 10 (*~o de romano*); Z *UV*. ‖ **~a** G *Blov 1888*, 6 (*la gepatroj* [...] *estus fine tuŝitaj per° la ~a konstanteco* [...] *de la amantoj*); Z *RE* 40, 137a (*~a faro*). ‖ **~aĵo** (heroa faro) Z *RE* 137a; Beau *EFr 1903*; Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*kavaliraj ~aĵoj*); Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*fabelaj ~aĵoj de Gilgameŝ*). **~eco** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 73.1 (*la sola virto posedinda estas la ~eco*). **~ino** G *Blov 1888*, 18 (*Burmin trovis Marion* [...] *sub la saliko,* [...] *en blanka vesto, kiel efektiva ~ino de l' romano*); Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*~ino de tiu ĉi rakonteto*); Beau *EFr 1903*. **~ulo** (ark., *hero/o*) Kof *Ili 1895*, 3 (*multegaj animoj kuraĝaj / de ~uloj°* {~oj}). ‖ **~o-dio** Luyk *Iŝtar* 1924, 35.4 (*~oj-dioj, animoj de eminentaj, homaj bonfarintoj*).

Herodod/ [1956] **~oj** *NLR* Jan. 1956 [v] ([Edomido] ano de gento loĝanta sude de Judujo kaj doninta la dinastion de la ~oj).

Herodot/ [1910] **~o** B *VdE 1910* [→ *historio*] (*Verkisto historia, specialisto en la historio: ~o*).

heroin/ [1957] **~o** (kem.) War *GD 1957*. ‖ Rim. Protektita varnomo de 1898.

herold/ [1889] **~o** Z *RE* 30b, 31b; Jon *ESv 1893*, 59; Z *Ham* [2]*1902*, 110.25 (*kunveturi, kiel ~oj, por al mi la vojon al la kaptilo ebenigi*); Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*.

herp/ [1890] **~o** (ark., *herb/o*; eble nur preseraro) Niel *LernDa 1890* [v] (Græs).

herpes/ [1910] **~o** (med.) (ark., *herpeto*) GM *EFr 1910* (herpès).

herpet/ [1957] **~o** (med.) (antaŭe *herpeso°*) War *GD 1957* (herpès). ‖ **~ismo** War *GD 1957*.

Hes/ [1910] **~o** (pers.) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ujo** (regiono en Germanio) Cseh *Post* 1936-07-11, 141 (*bestkuracisto en A. (~ujo)*). ‖ **~lando** M, S *PropN 1910*; War *GD 1957*.

herpetolog/ [1999] **~o** (specialisto pri herpetologio) Kr *GVEG 1999*, *PVEG 2018*.

herpetologi/ [1999] **~o** (zool.) (scienca studo de amfibioj kaj reptilioj) Kr *GVEG 1999*, *PVEG 2018*.

Hesperi/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

hetair/ [1910] **~o** (hist.) (ark., *hetajro*, kp. ark. *hetero°*) GM *EFr 1910* (hétaïre).

hetajr/ [1957] **~o** (hist.) (antaŭe *hetairo°*, *hetero°*) War *GD 1957* (hétaïre).

heter/ [1910] **~o** (hist.) (ark., *hetajro*, kp. ark. *hetairo°*) GM *EFr 1910* (hétaïre).

heterogen/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*.

hetman/ [1889] **~o** Z *RE* 5a (estro), 30b; Devj *E-isto* Feb. 1894, 23 (*En senviva arbaro vivas brava anaro / Da rabistoj kun sia ~o*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Heziod/ [1903] **~o** *FK 1903*, 198.30 (*En la poemoj de Homero kaj ~o*).

hezit/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (*~i*; *~i kun respondo*); OA 3-1921. ‖ **~(ad)o** GM *EFr 1910*.

hiacint/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 31a; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*.

hiat/ [1957] **~o** (ling.) (antaŭe *hiatuso°*) War *GD 1957* (hiatus).

hiatus/ [1910] **~o** (ling.) (ark., *hiato*) GM *EFr 1910* (hiatus).

Hiberni/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

hid/ [1956] **~a** *NLR* Jan. 1956 [v] (hororvekanta, forpuŝe malbelega), Mar. 1956 [v], Sep. 1956 [v].

hidalg/ [1952*] **~o** BS *EDe 1952*, 242.

Hidasp/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*.

hidr/ [1889] **~o 1** (mit.) Z *RE* 31a; Beau *EFr 1903* (hydre); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

hidr/ [?] **~o 2** (zool.) (ne konkludeble, ĉu OA 2-1914 koncernas ankaŭ tiun signifon).

hidrarg/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 173b (ртуть), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*La unuaj fotogramoj estas faritaj kun helpo de* [per] *spegulo ~a*).

hidraŭl/ [1910] **~a** (tek.) (ark., *hidraŭlik/a*) Chris *DeE 1910*, xxi [= enk. 21].

hidraŭlik/ [1889] **~o** (tek.) (kp. ark. *hidraŭl/a*°) Z *RE* 31a; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

hidrodinamik/ [1932] **~o** (tek.) [→ *hidraŭliko*] Azor *ArkiT 1932* ([scienco] *pri la fluantaj fluidoj*).

hidrofil/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*.

hidrofobi/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

hidrogen/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 19, *MV*, *UV*. ‖ **karbo~o** (kem.) Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*nafto estas fluida mineralo-miksaĵo de diversaj karbo~oj*).

hidrokarbid/ [1910] **~o** (kem.) GM *EFr 1910*.

hidrokorak/ [1910] **~o** (zool.) GM *EFr 1910* (cormoran).

hidrometri/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*.

hidroplan/ [1954] **~o** (avi.) (unua sukcesa flugo de ~o en 1910, unua fluglinia uzado de ~o en 1915) *PVS 1954*.

hidrops/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (hydropisie); *PVS 1954*. ‖ **~iga** *PVS 1954* (*~iga nefrito*). **~ulo** *PVS 1954*.

hidrostatik/ [1889] **~o** Z *RE* 31a; Beau *EFr 1903*; OA 2-1914.

hidrot/ [1889] **~o** Z *RE* 19, *MV*.

hidroteknik/ [1932] **~o** (tek.) [→ *hidraŭliko*] Azor *ArkiT 1932* (*Arto pri kondukado, barado kaj levado de likvidoj*).

hidroterapi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; OA 2-1914.

hien/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 31a; Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 7.1 (*leonoj kaj ~oj*). ‖ **~a** Z *Rab 1908*, 29.7 (*konduki aeron, teron kaj maron batale kontraŭ la ~a gento!*).

hieraci/ [1911] **~o** Antt *FiE 1911*.

hierarĥi/ [1889] **~o** (laŭ OA 8-1974 pref. *hierarki/o*) Z *RE* 69; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; OA 3-1921.

hierarki/ [1910] **~o** (antaŭe *hierarĥi/o*) GM *EFr 1910* (apud *hierarĥio*); OA 3-1921; Luyk *Iŝtar* 1924, 63.4 (*batalo kontraŭ la senskrupula ~o kaj la socia sistemo*).

hieratik/ [1910] **~a** GM *EFr 1910* (hiératique).

hieraŭ [1887] Z *UL* [v], *DL* 25 (≈ *falis granda hajlo*), *RE* 25b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *DL* 23 (*La ~a duhora pafado ne estis por mi tiel terura*); GM *EFr 1910*. ‖ **antaŭ~** Z *RE* 205a; G *NovJ 1891*, [3]; *Ruth 1893*, 10 (*nacio, kiun vi ne konis ~ kaj antaŭ~*); Beau *EFr 1903*.

hierod/ [1924] **~ulino** (hist.) (*virino, aligita al la temploj de la diino Iŝtar kiel servistinoj*) Luyk *Iŝtar* 1924, 28.2 ([en duaklasa gastejo] *dancis kaj kantis dubindaj virinoj, ~ulinoj el Uruk*).

hieroglif/ [1891] **~o** [Z] *E-isto* Feb. 1891, [9b] (*oni povas jam la ~ojn rigardi kiel speco de pazigrafio*); Beau *EFr 1903*; *Rev 1907*, 275 (*kolonoj de ~oj* [ĉinaj]); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Hieronim/ [1893] **~o** (vira nomo) [Z] *E-isto* Mar. 1893, [33].

higien/ [1889] **~o** Z *RE* 31a; Jon *ESv 1893*, 59; *LI* Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *11 ~o*); Beau *EFr 1903*; [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15 (*homoj okupiĝantaj pri ~o sociala*), 57 (*ekspozicio* [...] *por ~o, edukado de korpo kaj sporto*); GM *EFr 1910*. ‖ **~a** Stank *Viv 1896*, 19 (*~a ekspozicio*);

GM *EFr 1910*. ‖ **~isto** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*la statistiko de mortoj, donita de la ~istoj*).

higrometr/ [1903] **~o** (meteo.) Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

higrometri/ [1903] **~o** (meteo.) Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*.

Hiksos/ [1924] [**~o**] (hist.) (Izraelido vivanta en la ekzilo en Egiptujo) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.6 pn. 1 (*~oj, la posteuloj de Ŝem*), 39.3 (*Unu el* [la vojaĝantoj] *estas aŭ Izraelido, aŭ ~o el Egiptujo*).

Himalaj/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 23 (*Se la ~o estus mia pulpito,* [...] *ĉiutage mi volus kriadi en la mondon* [...]*: Ellernu ĉiuj la lingvon internacian!*); Rhod *EnE 1908*, 520b; R 2013. ‖ **~a** (→ *poefago*) Sek *Nepal 1959*, 211 (*~a bovo kun bela vosto*).

Himen/ [1894] **~o** (mit.) Z *Ham 1894*, 69.5 (*amo kaj ~o / Nin ambaŭ ligis per la pastra beno*).

Himet/ [1892] **~o** (monto apud Ateno) G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*Sed la suproj de l' ~o kaj Penteliko lumis ankoraŭ* [pro la subiranta suno]).

himn/ [1889] **~o** Z *RE* 31a; L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*~o nacia*); Domb 1890, 24 (*Kaj la frateca ~o de la preĝo nia / Eksonoru en unu jam ĉiupiaro!*); Leontjev *E-isto* Maj. 1894, 94 (*la* [angla] *~o „God save the Queen"*); Beau *EFr 1903*; Borel *GermE* Maj. 1905, 55a (*versaĵoj de la esperanta ~o*).

Hind/ [1891] **~o 1** (pers. en Azio) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Bar *LernHu 1898*, 19. ‖ **~a** G *E-isto* Jan. 1891, 6a (*~a legendo* [t]); Cseh *Post* 1936-08-15, 157 (*~a Oceano*). ‖ **~ujo** (nun ankaŭ *Barato*) G *E-isto* Jan. 1891, 6a (*Kiam la ĉiopova Megadevo kreis la belegan ~ujon*); Jon *ESv 1893*, 63 (Indien). ‖ Kp. *Ind/*°, *Hind/ 3*°.

Hind/ [1893] **~o 2** (pers. en Kubo, ark., *indiano*) *E-isto* Jan. 1893, 13 (*La ~oj, ekvidinte* [...] *blankajn homojn* [la ŝipanojn de Kolumbo], *forkuris*). ‖ **~a** *E-isto* Jan. 1893, 13 (*du ŝipanoj, kiuj, veninte en la ≈an*° {indianan} *vilaĝon, ekvidis multajn ≈ojn°, kiuj* [fumis tabakon]). ‖ RIM. En unu frazo *Hind/* (mj.), en la sekva *hind/* (mn.), sen evidenta kialo.

Hind/ [1903] **~o 3** (regno en Azio) (ark., *Hind/i/o*, *Hind/uj/o*, *Barat/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*~o*° {Hindio} *de Brama* {Brahmo}). ‖ **~o-Ĥinujo** *JarL UEA* Maj. 1910, 81 (*Burma (~o-Ĥinujo)*).

hindolog/ [1959] **~o** Sek *Nepal 1959*, 203.

Hindostan/ [1910] **~o** (ark., *Hindustan/* kun -u-) B *PropN 1910*.

hindu/ [1954] **~o** (reli.) *PVS 1954*. ‖ **~ismo** *PVS 1954*; Sek *Nepal 1959*, 203.

hindust/ [1890] **~a** (ling.) (ark., *hindi/*, kp. *hindustana lingvo*) [Gg] *E-isto* Maj. 1890, 44a [r] (*instruas senpage* […] *lingvojn anglan, ~an*° *kaj cinan*°).

Hindustan/ [1910] **~o** (antaŭe *Hindostan/o* kun -o-) M, S *PropN 1910*; War *GD 1957*. ‖ **≈ana** War *GD 1957* (*≈ana lingvo*). **~ano** M, S *PropN 1910*.

hip/ [1912] **~o** Dueh *EDk 1912*.

hiper/ [1912] (neoficiala prefikso) Dueh *EDk 1912*.

hiperbol/ [1889] **~o** (mat.) Z *RE* 31a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

Hiperbore/ [1910] **~o 1** (mit.) (paradiza lando en la nordo) (ark., nun gentbazita) M, S *PropN 1910*. ‖ **≈a** Wicke *Galero 1922*, 19 (*≈a lando*, *≈a marĉo* [italo pp Flandrio]).

hiperbore/ [1930] **~oj 2** (mit.) (pers.) (antaŭe landbazita°) Wü *EV 1930*; War *GD 1957* (≈oj). ‖ **≈a** War *GD 1957*.

hiperik/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910* (millepertuis).

hipermetrop/ [1954] **~a** (med.) *PVS 1954*.

hiperni/ [1926] **~o** (zool.) Benn *DeE 1926*, 454 (Frostspanner).

hipertrof/ [1910] **~a** (ark., *hipertrofia* kun -i/) GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910* (hypertrophie).

hipertrofi/ [1907] **~o** (kp. ark. *hipertrof/ec/o*°) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

hipetr/ [1932] **~a** (arki.) Azor *ArkiT 1932* ([pp] *greka templo, kies centra navo ne havis tegmenton*).

hipnot/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (hypnose); GM *EFr 1910*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **~igi** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **~iganto** Beau *EFr 1903*. **~igato** Beau *EFr 1903*. **~igisto** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **~ismo** (antaŭe unuvortaĵo *hipnotism/o*) GM *EFr 1910*.

hipnotism/ [1903] **~o** (ark., nun kunmetaĵo *hipnot/ism/o*) Beau *EFr 1903*.

hipo/ [1912] (neoficiala prefikso) Dueh *EDk 1912*.

Hipodami/ [1908] **~o** (mit.) Z *Ifig 1908*, 20 (*~o, / Filino de la reĝo Ojnomao*).

hipodrom/ [1903] **~o** (arki.) (sport.) Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

hipoge/ [1932] **~o** (reli.) (arki.) Azor *ArkiT 1932* (*Antikva subtera konstruaĵo, uzita religiacele aŭ kiel tombo*).

hipogrif/ [1932] **~o** (mit.) [→ *grifo*] *ArkiT 1932*, 85.

hipoĥondri/ [1889] **~o** (med.) (ark., *hipokondri/o*) Z *RE* 67; Jon *ESv 1893*, 59; Nyl *ESv 1897*, 67; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910* (apud *hipokondrio*). ‖ **~a** Z *Rab 1908*, 24.25 (*sub la ~a humoro de ordonema kaporalo*), 99.20 (*la ~a, podagra moralisto-konscienco*). ‖ **~ulo** GM *EFr 1910*.

hipokaŭst/ [1932] **~o** (arki.) Azor *ArkiT 1932* (*Parto de la romanaj termoj* [...]).

hipokondri/ [1910] **~o** (med.) (antaŭe *hipoĥondri/o*) GM *EFr 1910* (apud *hipoĥondrio*); War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*. ‖ **~ulo** GM *EFr 1910*; War *GD 1957* (un hypocondre).

hipokras/ [1904] **~o** (kuir.) (vino kun cinamo kaj sukero, tre ŝatata dum la mezepoko) Melck *FlandLit 1904*, 15 (*pokalo da ~o*).

hipokrit/ [1889] **~i** Z *RE* 90a, 218b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 23 (*Promesojn piajn* [trompaj ĵuroj] *~as*); Stank *Viv 1896*, 16 (*mi* [...] *~is kaj priskribis vin, kiel varmegan e-iston*). ‖ **~a** Z *RE* 83b; Beau *EFr 1903*. **~o** Lojko *Ezop 1891* n. 7 (*Fripono penas trompi aliun° per ~o*). ‖ **~eco** Beau *Ekz 1903*, 68; Cseh *Post* 1936-09-05, 167 (*oni povas sen ~eco aserti, ke* [...]). **~ulo** Z *RE* 179a, 218b; Beau *EFr 1903*.

hipotek/ [1894] **~o** Z *Ham 1894* 114 [= *Ham* [2]*1902*, 147.10] (*granda aĉetisto de bienoj, kun ĉiaj ~oj*). ‖ **~a** *Cion 1926*, 16 (*Ĝenerala ≈a Banko*).

hipotenuz/ [1903] **~o** (mat.) Beau *EFr 1903*.

hipotes/ [1891] **~o** (ark., *hipotez/o*) Wahl *E-isto* Jan. 1891, 5b (*en la unuaj ~oj astronomiaj*).

hipotez/ [1889] **~o** (kp. ark. *hipotes/o°* kun -s-) Z *RE* 31a, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*tiu ĉi ~o havas jam signifon nur historian*); Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*.

hirt/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; OA 3-1921.

hirud/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 133b, *MV*, *UV*.

hirund/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 88a, *MV*, *E-isto* Dec. 1889, 20b (*ĉe ni enflugas la ~oj, kiam ni malfermas la fenestrojn*); Z *UV*.

his/ [1908] **~i** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR hisser | DE hissen).

hiskiam/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 13b, *MV*, *UV*.

hisop/ [1904] **~o 1** (bot.) Beau *EFr 1904* (hysope); Z *EG 1904* (Ysop); B *VdE 1910* (*Hyssopus officinalis*.

hisop/ [1914*] **~o 2** (reli.) (Bibl.) OA 2-1914 (ne deduktebla, ĉu OA 2-1914 celas ankaŭ ĝin).

hispan/ [1888: *≈ujo*] **≈o** Lor *LernCs 1890*, [28] (*Malgranda vortaro* […] *por* […] *≈oj*); *Tromp 1891*, [80]. ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 27 (*En ~a lingvo*): Z *Nom* (*Adr*), 38 (*Vortaro Esperanto-~a*). ‖ **~ino** Waś *LI* Feb. 1896, 24. **≈io** *JarL SAT 1923*, 20. **≈ujo** Z *DL* 28 (*≈ujo estas parto de Eŭropo*), *Adr 1889* [t 2]; G *Kond 1890*, 42; Jon *ESv 1893*, 63.

Hispaniol/ [1989] **~o** (insulo) R 1989.

hist. [1889] **1** (mll de *historio*) Z *Adr 1889*, 14 (*stud. de l' ~*; studento de l' historio).

hist/ [1919] **~o 2** (anat.) Back *ESv 1919*.

histerik/ [1889] **~o** (med.) (ark,. *histeri/o*) Z *RE* 68b (истерика); Beau *EFr 1903* (hystérie). ‖ **~a** Beau *EFr 1903* ‖ **~ulo** Beau *EFr 1903*.

histori/ [1888] **~o 1** (kronologio de pasintaj okazaĵoj) Z *DL* 10 (*ili parolis pri la* [...] *~o de l' lingvoj vivaj*), *RE* 45, 46, 68, *MV*; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 20a (*~o natura*; ark., «natursciencoj», botaniko, zoologio ktp); [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*La ~o de ia dinastio*), *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*grandega muzeo de ~o° natura* {muzeo naturscienca}). ‖ **~isto** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 124 (*La metodo de la ĥinaj° ~istoj estas pure biografia*). ‖ **~skribado** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*La ~skribado en Ĥinujo° jam de longe estas apartenaĵo de la registraro*). **~skribanto** Beau *EFr 1903* (historien). **~skribisto** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*La regnestro* [...] *neniam estas libera de la spionantaj okuloj de la oficiala ~skribisto*). ‖ Kp. *historik/°*.

histori/ [1888] **~o 2** (rakonto) Z *DL* 26 (*Mirinda estas la ~o de lia familio*), 34 (*ĉiukonata ~o pri homo sen ombro*), *Ham 1894*, 71 (*abomeninda ~o* [rakonto, dramo]), 72 (*~o* [...] *priskribita en itala lingvo*).

historik/ [1891] **~a** (ark., *historia*) Wahl *E-isto* Jan. 1891, 6a (*se ni rigardos la demandon de l' flanko ~a° en la naturaj lingvoj*).

histrik/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 39, *MV*, *UV*.

histrion/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903* (histrion, baladin de foire).

hm! [1888] (sonimitaĵo) Z *DL* 34 (*Li diris: „≈, ~!" sed nenio helpis*), 114 (*≈! Tiu ĉi* [mortinta] *sinjoro eble estis siatempe granda aĉetisto de bienoj*).

ho! [1887] Z *UL* 21 (*≈, sinjoro, / Kial tia senmoveco?*), [v], *DL* 21 (*≈, kiel mi estas laca!*), *RE* 5 (*krii „~ ve!"*), 5 (*ha! ~ ve!*), 126b (*krii ~ veo*), 209a (~ ve!), *MV*, *UV*. ‖ RIM. En [Z] *E-isto* Feb. 1891, 12b: *Brulu, o° sankta flam'*; probable nur preseraro, ĉar sampoeme: *Longe, ho, restu Vi*.

ho, ho! [1893] (rido pro ruzaĵo) *E-isto* Dec. 1893, 191 (*~, ~, mi trompis la soldaton*).

hoboj/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904*; Doré *Flut 1907*, [3] (*Fluto* [...] *(klarneto, trombono aŭ ~o* [...]*)*); OA 1-1909.

hoj! [1890] (interj.) G *E-isto* Jan. 1890, 27a (*„Ŝipo ~" ĝoje ni krias*); *PVS 1954* (*~! de la kanoto*).

hodiaŭ [1887] Z *UL* 19 (*Panon nian ĉiutagan donu al ni ~*), [v], *DL* 9 (*tiuj kritikoj, kiujn mi ĝis ~ aŭdis aŭ legis*), 19 (*Karolino ĉian° obeadis la ordonojn de sia patrino, sed ~ ŝi ne obeis*), *RE* 113a, 142a (*ĝis ~*), 179b, *MV*, *UV*.

hok/ [1889] **~o** Z *RE* 85b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Boi *Perd 1904*, 5 (*~a nazo* [de sorĉistino]). ‖ **~eto** Z *RE* 85b; G *EPl 1916*. ‖ **~etingo** G *EPl 1916* (haftka). **~ŝnuro** G *EPl 1916*. ‖ **fiŝ~o 1** (hoko por fiŝkapti) Z *RE* 209b, 210a (*kapti per fiŝ~o*), *MV* 28, *UV*. **2** (fig., truko) Stank *Viv 1896*, 24 (*mi, malsaĝulo, kaptiĝis per tia fiŝ~o!*). **pord~o** Z *MV* 28, *UV*.

Hokajd/ [2018*] **~o** (insulo en Japanio) (antaŭe *Hokkaidô*) Kr *PVEG 2018*.

hoke/ [1957] **~o** (sport.) War *GD 1957*; Harry *LingSport 1972* (Hockey | hockey)

hol/ [1926] **~i** (alporti) Benn *DeE 1926*, 454 (holen).

hola! [1908] (interj.) Z *Rab 1908*, 83.10 (*He! ~!*); G *EPl 1916*.

holand/ [1888: *~a*] **≈o 1** (pers.) (ark., *~ano*) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; [Z] *E-isto* Sep. 1893, 142 (*multaj ≈oj helpis al la entrepreno*); Bar *LernHu 1898*, 19; R 1922. ‖ **~a** (nederlanda) Einst *Plen 1888*, 29 (*En ~a lingvo*). ‖ **≈ujo** (ark., *≈o* aŭ *Nederlando* laŭ la senco) G *Kond 1890*, 42; Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 31; Jon *ESv 1893*, 63; Waś *E-isto* Maj. 1894, 93 (*La nombro de la tagoj de laborado* […] *en ≈ujo 308*); Z *Adr 1896*, 10; Boi *Ŝlos 1903*, 8; Borel *GermE* Mar. 1905, 27b (*priesperanta agitado en ≈ujo*); *Societ* Aŭg. 1906, 5.

Holand/ [1893] **~o 2** (lando) Jon *ESv 1893*, 63 (kiel kromformo apud *~ujo*); Beau *EFr 1903*; Sey

FlandLit 1904, 8 (*epoko gloregа por ~o*); B *VdE 1910* [→ aluvio] (*La plej granda parto de ~o konsistas el maraj aluvioj*); *JarL UEA* Maj. 1910, 68. ‖ **≈a** Beau *EFr 1903*; Borel *GermE* Mar. 1905, 27b (*Nia ≈a samideano*); B *VdE 1910* (*La ≈a lingvo apartenas al la germana°* {nun: ĝermana} *lingva familio* [→ familio]; *svisa, ≈a fromaĝo* [→ fromaĝo]); G *EPl 1916* (≈a; baza formo); R 1922. ‖ **≈anino** G *EPl 1916*. **~ano** Beau *EFr 1903*; Borel *GermE* Mar. 1905, 27b (*germanaj e-istoj, kuj* [legu *kiuj*] *korespondas kun ~anoj*; kp. samloke nekonsekvence *Holand/uj/o*); G *EPl 1916* (≈o). ‖ Kp. ark. *Holland/o°* kun -ll-.

hold/ [1907] **~o** (mar.) Z *EG 1907* (Raum eines Schiffes; ne en *EG 1904*).

holer/ [1906] **~o** (ark., *ĥoler/o*) Z; en 1906 Z proponis al la LK tute elĵeti la literon „ĥ“ kaj anstataŭigi *ĥoler/* per *holer/°* (LZ I 315).

Holivud/ [1957] **~o** War *GD 1957* (Hollywood).

Holland/ [1898] **~o** (lando) (ark., *Holand/o*) Z *Adr 1898*, [3] (*Amsterdam, ~o*).

holm/ [1932] **~o** (monteto; Ru холм, de antikva Sv «malgranda insulo», kp. la toponimojn *Born|holm/o*, *Stok|holm/o* kaj la familian nomon Eng|holm/o) KK *ParGv 1932*; *PIVS 1987*; Cherp *EtimV 2003*.

holmi/ [1957] **~o** (kem.) War *GD 1957* (holmium); Okam *EJp 1963*.

holograf/ [1957] **~o** (jur.) (antaŭe *olograf/°*) War *GD 1957* (testament olographe).

holoste/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

holoturi/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916* (strzykwa); *PVS 1954*; War *GD 1957* (holothurie).

Holstini/ [1957] **~o** (regiono en Germanio) War *GD 1957* (le Holstein).

hom/ [1887: *~a*] **~o** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 121 (*tuta vivo de ~o ne estas sufiĉa por nove krei la tutan senfinan multon da vortoj de lingvo*), *DL* 14 (*por tio, ke al la afero povu esti altiritaj* [...] *tutaj* amasoj *da ~oj*), 26 (*nobla ~o*), 31 (*Sur ĉiuj balkonoj en la strato* [...] *sin montris ~oj*), 35 (*Cetere la ~o estis tre riĉe vestita, li estis videble grava persono*); Einst *Plen 1888*, 22 (*Stilo estas la ~o*); Z *RE* 93b, 109a (*~o neplenjara*), 223b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *UL* 21 (*la ~a societo°*), [v] (→ *a*), *DL* 39 (*mi ne havis* [...] *la tutan ~an eksteraĵon, kiu donas al la ~o lian signifon*), *UV* (→ *a*). **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~ara** Z *Ald 1888*, 16 (*vi* [...] *donos al tiu popolo la eblon aliĝi al la ~ara afero*). **~aro** Z *Schl 1887*, 120 (*la nobla idealisto, kiu laboris por la ~aro*), *DL* 3 (*mia profunda kredo je l'~aro min ne trompis*), *RE* 223b; G *EPl 1916*. **~eto** G *EPl 1916*. **~ido** Luyk *Iŝtar* 1924, 45.1 (*la suferoj de la ~idoj*). ‖ **~ama** Einst *Plen 1888*, 14 [g]; G *EPl 1916*. **~amulo** Z *RE* 217a (filantropo). **~-estaĵo** Lang *LI* Okt. 1898, 155 ([la ĵusnaskito] *estis malgranda ~-estaĵo*). **~evitulo** Z *RE* 109b; G *EPl 1916*. **~gento** *SennR* Okt. 1923, 1 (*la egala korbato de ĉiuj ~gentoj*). **~mortigado** *SennR* Okt. 1923, 2 (*metodoj de ~mortigado*). **~tima** Z *RE* 39a (*esti ~tima*; timi). **~vizaĝa** Boi *Perd 1904*, 5 (*~vizaĝa skeleto* [maljuna sorĉistino]). ‖ **fi~o** Barth *Ludo 1928*, 13. **mal~o** Z *RE* 63b (извергъ, «monstro; tirano»; kp. De *Un|mensch*). **sen~a** Z *RE* 7a (dezerta). ‖ **ĉiu~a** Z *DL* 3 (*de ĉiuj flankoj al la laboro ĉiu~a venas amasoj*), [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*neŭtrala ĉiu~a lingvo-tradukilo*). **kvazaŭ~ino** (ark, *manekeno*, pupo por prezenti inajn vestojn) Cart *Bild 1905*, 4. **kvazaŭ~o** Z *RE* 226b (kp. *kvazaŭbesto*). **super~a** Brzo *Univ 1912:2*, 79 (*super~a laboro*).

Homburg/ [1910] **~o** (nomo de pluraj urboj) B *PropN 1910*.

homeopat/ [1958*] **~o** (antaŭe *homeopati/ist/o*) OA 7-1958.

homeopati/ [1889] **~o** Z *RE* 33a; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ano** G *EPl 1916*. **~isto** G *EPl 1916*.

Homer/ [1895] **~o** Kof *Ili 1895* [t] (*Iliado. Poemo de ~o*); *FK 1903*, 198.30 (*En la poemoj de ~o kaj Heziodo*); Lamb *LI* Dec. 1905, [525] (*~o tute ne akurate priskribis la lokojn*); B *VdE 1910* [→ busto, epiteto, epopeo, komparo, rapsodo]. ‖ **≈a** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*la ≈aj Rondokululoj* [ciklopoj]); G *EPl 1916*.

homogen/ [1903] **~a** Aur *EKato* Okt. 1903, 5 (*~a pasto*); G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*.

Hondur/ [2002] **~o** (regno) (antaŭe *Honduraso°*) *PIV 2002*; R 2009.

Honduras/ [1910] **~o** (regno) (ark., *Honduro*) *PropN 1910*; *JarL SAT 1923*, 28; War *GD 1957*; But *EEn 1967*, 444a; *PIV 1970*.

honest/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 18 (*nia afero estas ~a kaj utila!*), *RE* 162b (senartifika), 224b, *MV*, *UV*. ‖ **~eco** Z *DL* 24 (*Mi miras* [...] *la ~econ de tiu ĉi homo*). **~ega** Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*epokoj* [...] *de leĝistoj ~egaj*). ‖ **mal~a** Z *RE* 7b (malhonora, senhonora, malglora). **mal~aĵo** Beau *EFr 1903*. **mal~eco** Beau *EFr 1903*.

Hong-Kong/ [1957] **~o** (ark., *Honkongo*; kp. ark. *Hongkongo°*) War *GD 1957*.

Hongkong/ [1970] **~o** (insulo kaj havenurbo) (antaŭe *Hong-Kongo°*) (ark., *Honkongo* sen -g-) *PIV 1970*; *PoŝAtl 1971* #18a (*~o kaj Makao*); *PIV 2002* (apud [la preferinda] *Honkongo* sen -g-); *PVEG 2018* (plusendas al *Honkongo*).

Honkong/ [2002] **~o** (antaŭe *Hongkongo°* kun -g-) *PIV 2002* (apud la malnova *Hongkongo*); Kr *GWDE 2007*, 656a (la formo kun -g- ne plu menciita), *PVEG 2018*. ‖ **≈a** Kr *GWDE 2007*, 656a (*≈a dolaro*), *PVEG 2018*.

honor/ [1888: *~o*] **~i** Einst *Plen 1888*, 25 (*Mi Vin petas,* [...] *min ~i je Viaj komisioj*); Z *RE* 146a (~i), 146a (estimi), 146b, 191b (indigi), 224b, 225b (estimi), *MV* (baza formo), *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 146a; Beau *EFr 1903*. **~e** G *Blov 1888*, 14 (*trovinte lian nomon en la nombro de la ~e distingiĝintaj kaj grave vunditaj* [...], *ŝi falis sensente°*). **~o** Z *DL* 35 (*Kun kiu mi havas la ~on paroli?*); Einst *Plen 1888*, 24 (*mi havas la ~on, proponi toaston°*), 24 (*Pro° ilia ~o!*); Z *RE* 47 (*je l' ~o!*), 146a, 224b, *MV* (derivaĵo), *UV*, *Ham 1894*, 105 (*mi havos la ~on raporti al vi* [reĝo]); Beau *EFr 1903* (*per mia ~o*; *por la ~o de*). ‖ **~ebla** Beau *EFr 1903*. **~inda** Beau *EFr 1903*. **~indeco** Beau *EFr 1903*. ‖ **~ama** Einst *Plen 1888*, 14 [g]; Beau *EFr 1903*. **~amo** Z *RE* 224b. ‖ **mal~a** Z *RE* 7b (malhonesta, sen~a, malglora), 144b; Beau *EFr 1903*. **mal~i** Z *RE* 7, 139a, 192b; Beau *EFr 1903*: Z *Ifig 1908*, 21 (*Post kelka temp' Tiesto mal~is / La liton de la frato*). **mal~iga** Barth *Ludo 1928*, 18 (*mal~iga* [puno]). **mal~igi** Z *RE* 122b. **mal~o** Z *RE* 192b, *Ifig 1908*, 19 (*perfido* […] *lin por ĉiam /* […] *defaligis / Kun granda mal~' en la Tartaron*). **sen~a** Z *RE* 7b (malhonesta, mal~a, malglora); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ĉeno** Wicke *Galero 1922*, 13 (*ora ~ĉeno*). **~prezideco** *SennR* Okt. 1923, 2 (*la ~prezideco por via venonta mondkongreso*). ‖ **militist~o** Wicke *Galero 1922*, 13 ([pro la malvenko] *pereis mia militist~o*).

honorari/ [1894] **~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*el tiu ĉi sumo la aŭtoro ricevos la duonon kiel ~on*); Brzo *Univ 1912:2*, 78 (*oni promesis al Z. sufiĉe altan ~on*); OA 6-1935.

hont/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 39 (*mi nun ~is tiel iri*), *RE* 196b, *MV*, *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 44.1 (*E. ~as sian malsaĝan memkonfidon*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. **~o** Z *UL* En *St* [v], *DL* 23 (*mi vidis grandan senharaĵon, kiun li pro malvera ~o ĉian° tiel zorge kaŝis*), *GVGE 1894*, 4b (*li perdis ĉian ~on*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~anta** Beau *EFr 1903*. **~ema** Z *DL* 49 (*Vivu ĉiuj la° knabinoj / Belaj kaj ~emaj!*), *RE* 58, 196b; Beau *EFr 1903*. **~emo** Beau *EFr 1903*. **~iga** Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *RE* 155a, 196b; Beau *EFr 1903*. **~igita** Z *Ifig 1908*, 16 (*≈igita / Nun staras antaŭ vi la fremdulino, / La elpelita*). **~inda** Beau *EFr 1903*. ‖ **sen~a** Beau *EFr 1903*. **sen~e** Z *DL* 41 (*Jam tro sen~e!*).

hop! [1888] Z *DL* 47 (*Ne diru „~“ antaŭ la salto*).

hor/ [1887] **~o** Z *UL* 23 (*Ĉu mi ne vinkos° en decida ~'!*), [v], *DL* 15 (*laborante sen ripozo 15 ~ojn ĉiutage*), 17 (*Sesdek minutoj faras unu ~on*), 22 (*je l' deka ~o antaŭ tagmezo*), 28 (*mi revenos post kvarono da ~o*), 29 (*Diru al mi,* [...] *kioma ~o nun estas*), 29 (*Nun estas la tria ~o*), 29 (*Je l' kioma ~o vi tagmanĝas*), *RE* 198a (*dudek kvar ~oj*; сутки, «diurno»), 223a, *MV*, *UV*. ‖ **~libreto** *FrazL 1903*, 14 (*la ~libreto de l'fervojo*). ‖ **ĉi-~o** G *NovAnt 1909*, 20 ([mi scias] *en ĉi-~o*). **dudekkvar~e** Z *RE* 145a. (laŭtage; посуточно). **du~a**

Z *DL* 23 (*du~a pafado*). **duon~o** G *Blov 1888*, 8 (*Post duon~o Manjo devis por ĉiam forlasi la domon gepatran*). **kvaron~o** G *Blov 1888*, 11 (*post kvaron~o ĝi komencis iradi paŝe*). **nokt~o** *SennR* Nov. 1923, 26 (*la dua nokt~o*). **pac~o** (reli.) Z *FE 1894*, 2 (pli detale → *paco*).

hord/ [1928*] **~o** Barth *Ludo 1928*, 19 (*la bruteco de la faŝistaj ~oj*).

horde/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 232b, *MV*; *Ruth 1893*, 9 (*ili venis Beshleĥhemon en la komenco de rikoltado de ~o*); Z *UV*.

hordeol/ [1926] **~o** (med.) Benn *DeE 1926*, 454 (Gerstenkorn); *PVS 1954*.

horibl/ [1895] **~e** (ark., *terure*) Zeid *Literat 1895*, [5] ([estas jam post la sesa] - *ĝi° estas ~e°*).

horizont/ [1889] **~o** Z *RE* 33a; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*Se iu ne rigardas transen de ~o, kiun liaj okuloj povas vidi*).

horizontal/ [1889] **~a** Z *RE* 33a, *MV*, *UV*. ‖ **~e** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*La instrumento* [...] *estas ~e tenata cilindro peco da* [...] *ruĝa ligno*).

horloĝ/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 35 (*li eksonigis tutan ligaĵon da multekostaj sigeliloj, kiuj pendis apud lia ~o*), *RE* 223a, *MV*, *UV*; *Heck 1907*, 114 (*ankra, cilindra, kukola, mura, pendola, senstreĉila, suna ~o*). ‖ **~a** B *GermE* Maj. 1905, 58a (*Kiu dum amkunveno observas la ~ajn montrilojn?*). ‖ **~eto** Z *DL* 17 (*Karolo aĉetis por sia kuzino ~eton kun tri montrantoj* {montriloj}). **~isto** Z *RE* 94b, 223a; Beau *EFr 1903*; *JarL UEA* Maj. 1910, 68. ‖ **pendol~o** G *EPl 1916*. **poŝ~o** Beau *EFr 1903*; *Heck 1907*, 114.

hormon/ [1954] **~o** (med.) (bot.) *PVS 1954*.

horor/ [1954] **~o** *PVS 1954* (*paralizita de ~o*; *la ~oj de la atombombado*). ‖ **~a** *PVS 1954*. **~i** *PVS 1954*.

horoskop/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

hortensi/ [1903] **~o** (bot.) Beau *EFr 1903*; B *VdE 1910* (*Hydrangea hortensium*); OA 2-1914 (hortensia | hydrangea | Hortensia).

hortikultur/ [1910] **~o** (antaŭe *ĝarden/kultur/o*) Ver *EncV 1910*; *PVS 1954*; War *GD 1957*; *PIV 1970*. ‖ **~a** War *GD 1957*. ‖ **~ejo** War *GD 1957*. **~isto** War *GD 1957*.

hortulan/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 117a, *MV*, *UV*.

Horus/ [1932*] **~o** (mit.) B laŭ *PIV 2020*; Azor *ArkiT 1932* (*Egipta dio, fratfilo de Osiro, reprezentita ikonografie kiel aglokapa junulo kronita per la sundisko*).

hosan/ [1956] **~o** *NLR* Maj. 1956 [v] (psalma refreno „savu nin!“).

hospic/ [1926] **~o** Benn *DeE 1926*, 454 (Hospiz); Azor *ArkiT 1932*.

hospital/ [1889] **~o** (antaŭe *mal/san/ej/o*, *mal/san/ul/ej/o*) Z *RE* 11a (malsanulejo); Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; Wicke *Galero 1922*, 10 (*milita ~o*). ‖ **~a** Zakr *LI* Okt. 1898, 159 (*sur la ~a lito mortas la malfeliĉa revisto*); G *EPl 1916*.

hosti/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 160a, 161a, *MV*, *UV*.

hot! hoto! [1954] (interj.) *PVS 1954*.

hotel/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 34a (гостиница, «gastdomo»), *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~isto** G *EPl 1916*. ‖ **~mastro** G *EPl 1916*.

Hotentot/ [1889] (ark., *kojo*, *kojkojo* aŭ *ĥojĥojo* [W]) **~o** Z *E-isto* Nov. 1889, [t] (*la lingvo de ~oj*); *PropN 1910*; G *EPl 1916* (≈o).

hub/ [1916] **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~ulo** G *EPl 1916*.

huf/ [1889] **~o** Z *RE* 80a, 137b (*albati ~ojn*), *MV*; Devj *E-isto* Feb. 1893, 31b (*Jen antaŭ mi ĉeval' bravulo / Per ~o forte batas teron*); Z *UV*.

hul/ [1908] **~o 1** (mar.) (ŝipkorpo) Rhod. *EnE 1908*, 231a; Boi *PVE 1910*.

hul/ [1954] **~o 2** (avi.) *PVS 1954*.

hum/ [1904] **~o** (agr.) Z *EG 1904* (Humus); Schatz *HuE 1910*; OA 4-1929.

human/ [1889] **~a** Z *RE* 36a; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; OA 1-1910. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*. **~isto** Beker *LI* Mar. 1896, 34 ([Mikeŝin estis] *~isto, kosmopolito, spiritisto, esperantisto*).

‖ **ne~a** Beau *EFr 1903*. **sen~a** *RevO* Jul. 1920, 77b (*Tiuspecaj cirkonstancoj aŭ medioj kaj sen~a traktmaniero*).

humanistik/ [1895] **~a** *LI* Dec. 1895, 15 ([universitata sekcio] *~a (= filosofi°-histori-filologia)*). ‖ RIM. Laŭ *PIV human/ism/a* estas evit. en la senco „rilata al sociaj sciencoj, kontraste kun mat. kaj natursciencoj".

humer/ [1904] **~o** (anat.) Beau *EFr 1904* (humérus); Z *EG 1904* (Oberarm, Humerus); B *VdE 1910*; OA 2-1914.

humid/ [1912] **~a** Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*la ~a kaj plena de fumo magdeburga fortikaĵo*); *PVS 1954* (*~a aero, herbo*). ‖ **~eco** *PVS 1954* (*grado de +eco*).

humil/ [1887] **~a** Z *UL* [v], Z *Einst* (*Ricevu la plej respektan saluton de via ~a servanto*); Einst *Plen 1888*, 25 (*Atendante Vian tujan respondon, mi restas / Via plej ~a servanto*); Z *RE* 139b, 185b, *MV*, *UV*; Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*kun ~a pieco*). ‖ **~e** Ender *E-isto* Maj. 1894, 95 [r] (*Ofertojn* [de laborloko] *mi ~e petas sendi sub la adreso* [...]). ‖ **~eco** Grenk *Ruinoj 1923*, 7 (*vi per tia senmezura ~eco enrigardas la purajn lazurojn* [de nokta ĉielo]). **~ega** Z *RE* 138a (sklava), 165a (sklava, sklavema); Beau *EFr 1903*. **~iga** Barth *Ludo 1928*, 16 ([puno] *terura kaj ~iga*). **~igi** (submeti) Z *RE* 139b, 185b (kvietigi), 213b; Sey *FlandLit 1904*, 8 ([Holando] *~igis la arogantan Albion'-on* [= Brition]). **~igita** Wicke *Galero 1922*, 24 (*la ~igitaj, mallaŭte plorantaj* [protestantoj]). **~iĝi** Devj *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Al mi Mario ~iĝis*). ‖ **mal~a** Beau *EFr 1903*; Boi *Perd 1904*, [3] (*mal~a kaj malafabla estis lia humoro*). **mal~eco** Beau *Ekz 1903*, 68.

humor/ [1888] **~o 1** (stato de la temperamento) Z *DL* 44-45 (*por teni ĝin en bona ~o* [...] *oni devas paroli kun ĝi tute kiel kun homo*), *RE* 44 (*perdi la bonan ~on*), 107a, 170a, 231a (RU anglismo юморъ), *MV*; G *NovJ 1891*, [3] (*La grandaĝuloj estas en ~o sufiĉe pesimista*; *havi bonan ~on*); Z *UV* (humeur (caractère) | Laune), *FE 1894*, 31.2 (*Li estas hodiaŭ en kolera ~o*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77 (*kaprica kaj ŝanĝema ~o*). ‖ **malbon~a** Cart *Bild 1905*, 14 (*erinaco malbon~a*).

humor/ [1899: *~aĵo*] **~o 2** (ark., *humuro kun -ur/*). ‖ **~aĵista** Nyl *Humor 1899*, 6 (*la ~aĵista° speco* [de la Eo-literaturo]). **~aĵo** Lengy *Humor 1899* [t] (*Libro de l' ~aĵo°*); Beau *EFr 1903* (mot, trait humoristique); Okam *EJp 1963* (plusendas al *humuraĵo*).

humur/ [1963*] **~o** (antaŭe *humor/o 2°* kun *-or/*) Okam *EJp 1963*; *PIV 2005*. ‖ **~aĵo** Okam *EJp 1963* (je *humoraĵo*, -or-). **~isto** Okam *EJp 1963*. **~ulo** Okam *EJp 1963*.

hund/ [1887] **~o** (zool.) Z *UL* [v], *DL* 19 (*Jen estas la ~o, donu al ĝi oston*), 21 (*li min elpelos per la ~oj*), 37 (*li metis siajn piedojn* [...] *sur la novan ombron, kiu kuŝis kiel ~o antaŭ la piedoj de l' instruitulo*), *RE* 50a (жучка: *nigra ~o*), 132b, 187a, 204b (*ĉasi per ~oj*), *MV*, *UV*; *EB 1988*, 71#22, 38 (*Eskima, Inuita, San-Bernarda ~o*). ‖ **~a** *EB 1979, 1988*, 71#13 (*~a kolringo*). ‖ **~aro** Boi *Perd 1904*, 5 (*mi tuj sur vin ĵetos mian viandaman ~aron!*). **~ejo** Beau *EFr 1903* (chenil). **~eto** Beau *EFr 1903*. **~idino** Beau *EFr 1903*. **~ido** Z *RE* 229b; Beau *EFr 1903*. **~ineto** Beau *EFr 1903*. **~inido** (kiel insulto) *E-isto* Dec. 1893, 191 (*„Kion vi rigardas, ~inido* [vilaĝano]*?" ekkriis alsaltinta al mi soldato*). **~ino** Z *RE* 197b; Beau *EFr 1903*. **~isto** Beau *EFr 1903*. **~ujo** Z *RE* 79a; Villa *LernEs 1902*, 37.7. ‖ **~obroso** *EB 1979, 1988*, 71#28. **~okombilo** *EB 1979, 1988*, 71#29. **~orimeno** *EB 1979, 1988*, 71#30. **~o-viro** (ark., *vir/hund/o*, *vir/seks/a*, *mask/a hund/o*) Beau *EFr 1903* (chien mâle). **~ovosto** *EB 1979, 1988*, 71#12. ‖

‖ **A-K** ‖ **afgan~o** *EB 1979*, 71#23, *1988*, 71#23 (Afgan~o). **ĉas~o** Z *RE* 33a. **eskimo~o** *EB 1979*, 71#22. **gard~o** *EB 1979, 1988*, 71#31. **halt~o** *EB 1979, 1988*, 71#40. **kort~o** Z *RE* 37b. **lepor~o** *EB 1979, 1988*, 71#24.

‖ **L-Z** ‖ **mel~o** *EB 1979, 1988*, 71#33 (vertago). **pekin~o** *EB 1979*, 71#20, *1988*, 71#20 (Pekin~o). **polic~o** *EB 1979, 1988*, 71#31. **Pomer~o** War *GD 1957*. **rat~o** Benn *EDe 1923*. **spur~o** *EB 1979, 1988*, 71#25. **ŝaf~o** Abes *LI*

Maj. 1898, 70 ([mi ekvidis] *grandan blankan ŝaf~on*). **ter~o** (sin. *teriero*) *EB 1979, 1988*, 71#15. ‖ Kp. *grejhund/o* (unuvortaĵo).

Hun/ [1910] **~o** (hist.) (etno) *PropN 1910*; Okam *EJp 1963* (≈o, plusendas al ark. *hunno°*).

Hung. [1889] (mll de *Hungarujo*) Z *Adr 1889* [t 2].

Hungar/ [1891] **~o 1** (pers.) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; OA 8-1974. ‖ **~io** *JarL SAT 1923*, 20. **~ujo** G *Kond 1890*, 42; *LI* Dec. 1895, 3 ([ili] *faris* […] *vojaĝon tra Rusujo, Turkujo, Rumanujo, Aŭstro-~ujo kaj Germanujo* [kun preseraro *Austro-*); Bar *LernHu 1898* [g] 12 (kun preseraro *Hungoruj*); R 1922. **~ujano** Bar *LernHu 1898* [g] 12.

Hungar/ [1893] **~o 2** (lando) (ark. *~ujo*) Schm *E-isto* Dec. 1893, 180 (*Oni povas skribi al la redaktoro* [...] *en Bolleso (~o) en Eo*). ‖ Kp. *Ungar/o* (lando).

hunn/ [1963] **~o** (ark., *huno*) Okam *EJp 1963*.

hup/ [1954] **~o 1** (zool.) *PVS 1954*.

hup/ [1954] **~o 2** (tek.) (traf.) *PVS 1954* (plusendas al *korno*; DE Hupe).

hur/ [1919] **~o** (bot.) Back *ESv 1919*.

hura! [1888] (interj.) Z *DL* 21 (≈*! vivu la reĝo!*); G *Blov 1888*, 15 (*renkontante la venkintojn ili kriadis: ~!*); Z *RE* 213a; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; OA 3-1921.

huri/ [1954] **~o** (reli.) (islamo) *PVS 1954*.

hurl/ [1928] **~i** Barth *Ludo 1928*, 18 ([fig.] *Li kriegas, ~as, ploregas* [pro la batoj]).

Hus/ [1910: ~] **~o** (reformatoro) B *VdE 1910* [→ *herezo*] (*la herezo de ~*).

husar/ [1889] **~o** (mil.) (antaŭe *huzar/o°*) Z *RE* 36a, *MV*; Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30 [t]; G *Liro 1893*, 33; Z *UV*.

huŝ! [1956] (interj.) *NLR* Jul. 1956 [v] (birdforpela).

huz/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *RE* 14a, *MV*, *UV*.

huzar/ [1888: ~*a*] **~o** (mil.) (ark., *husar/o*) Jon *ESv 1893*, 59. ‖ **~a** G *Blov 1888*, 9 (*Tiu ĉi afero* [...] *rememorigis al li* [...] *la ~ajn ŝercetojn*), 16 (*ekmontris sin en ŝia palaco la vundita ~a regimentestro Burmin'*).

Ĥ

ĥ, Ĥ [1887] (litero) Z *UL* 35 [g]. ‖ RIM. Pri mj. *H* anst. mj. *Ĥ* en titoloj (ekz. *El Hinujo*°) vd. la Rim. je *Ĉ*.

Ĥabarovsk/ [1899: ~] [**~o**] *LI* Jul. 1899, 5 (*gazeto, eldonata en ~ ĉe la rivero Amur*); Ŝtir *BelgSon* Maj. 1903, 89 (*~ s/*° [= *sur*°] *Amur – Azia Rusujo* [kun preseraro *Habarovsk/*]); *Societ* Aŭg. 1906, 2 (~-apud-Amur). ‖ RIM. Pri *sur*, *ĉe*, *apud* (rivero) vd. je *sur*.

Ĥalaf/ [1895] **~o** (urbo) Kuŝ *Aŝik 1895*, 5 (*Fine li alvenis ~on*).

ĥalaz/ [1926] **~o** (zool.) Benn *DeE 1926*, 171a (Hahnentritt *im Ei* [LA Chalaza]), 454 (Hahnentritt).

Ĥalde/ [1924] **~o** (hist.) (ano de gento, kiu loĝis en *~ujo*) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*Vi konstante travojaĝas la landojn de la Ĥamidoj: la ~oj*). ‖ **~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1 (*dudeko da gastoj ĉirkaŭis ~an rakontiston*); (art.) Azor *ArkiT 1932* (*templo ~a*). ‖ **~ujo** (antaŭe *Kalde/o*).

ĥameleon/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 218b (*ĥamelon/*, sen -e- probable pro mistajpo; la RU formo estas identa al la Ea), *MV*; Jon *ESv 1893*, 59. ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 66.31, *Ham* [2]*1902*, 84.4 (*ĉio de la ~aj manĝoj. Mi manĝas aeron, oni grasigas min per promesoj*).

Ĥam/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo). ‖ **~ido** Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*Vi konstante travojaĝas la landojn de la ~idoj: la Ĥaldeoj*).

Ĥammu-rabi/ [1924] [**~o**] (hist.) (reĝo de Babelo, 2337 ĝis 2284 a.K., en la Biblio nomita *Amrafel*, vd. Gen.XIV, 1) Luyk *Iŝtar* 1924, 20.4 pn. 1 (*spertuloj pri la leĝaro de ~*).

ĥan/ [1889] **~o** Z *RE* 218b, *MV*; Abes *LI* Sep. 1899, 28 (*la registraro de la bakua ~o*); Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*). ‖ **~regno** Abes *LI* Sep. 1899, 28 (*la almilito* [konkero] *de la bakua ~regno*).

Ĥanuk/ [1959] **~o** (reli.) (vintra lumfesto de la judoj, HE חנוכה [ĥanukah], ne en *PIV*) (sin. *Ĥanuka/o* kun *-a/*, *Ĥanukah/o* kun *-ah/*, *Lumfesto*, *Festo de Inaŭguro* [de la dua templo en Jerusalemo en 164 a.K.], *Festo de la templokonsekro*) TuFl *EEs 1959* (uskleco ne deduktebla; hanuca); *NePIV 1988*; Kr *GWDE 2007*, 277b (Chanukka); Wells *EnE 2010*, 197b (Chanukah; mankas en la parto *EoE*); Kr *PVEG 2018* (preferata formo de → *Ĥanuka/o*). ‖ RIM. Eble prefere mn. kiel *pasko*, *pentekosto*, *kristnasko* ktp.

Ĥanuka/ [1995] **~o** (reli.) (sin. de → *Ĥanuk/o*) Benson *EnE 1995*, 246a (Hanuka); Cherp *EtimV 2003*; Kr *PVEG 2018* (plusendas al *Ĥanuko*).

Ĥanukah/ [1975] **~o** (reli.) (sin. de → *Ĥanuk/o*) *BiblV 1975*, 376.

ĥaos/ [1889] **~o** Z *RE* 218b, *MV*; G *NovJ 1891*, [3] (*Tiu ĉi ~o sin nomas: la novjara gratulado*); Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*. ‖ **~a** Straat *ENl 1933* ‖ Kp. *kaos/*.

ĥarakter/ [1888] **~o** (ark., *karakter/o*) Z *DL* 46 (*Vi havas noblan ~on!*).

Ĥaran/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 8.4. ‖ **~ido** Luyk *Iŝtar* 1924, 8.4 (*eble mi vidos Lemuelon, ~idon, la senripozan agemulon*).

Ĥarkov/ [1889: ~] **~o** Z *Adr 1889*, 3, 24 (*studento de la Instit. Teĥnologia ~*), 26 (same); [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 163 (*la alvoko estu legata en medicinaj societoj de* [...] *~, Kaj* {kaj} *Rostov-sur*°*-Dono*).

Ĥaron/ [1890] [**~o**] (mit.) G *Kond 1890*, 30 [t] (*Hermes kaj ~*); Beau *EFr 1903* (Charon).

Ĥartum/ [1910] **~o** (urbo) B *PropN 1910*.

ĥemi/ [1889] **~o** (laŭ OA 8-1974 prefere *kemi/o*) Z *RE* 219a (RU ĥ-), *MV* (DE laŭ la regionoj aŭ ĵ- aŭ ĥ-); Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*. ‖ **~a** Straat *ENl 1933*. ‖ **~aĵoj** Straat *ENl 1933*. **~isto** Z *RE* 219a, *Adr E-isto* Feb. 1892, 29, *Adr 1896 fol. 1*, 5 (*Vladimir Gernet (~isto kaj privata instruisto)*); *JarL UEA* Maj. 1910, 71 (*industria ~isto*). ‖ Kp. ark. *ĥimi/ist/o*°.

Ĥenil/ [1907] **~o** (loko en Andaluzio) Desh *Avent 1907*, [3] ([de sur la monto] *oni videtis ankaŭ Granadon, Vegaon kaj ~on*).

Ĥerson/ [1889] [**~o**] Z *Majn 1889-35* (*Nun mi intencas jam loĝi konstante en ~*), *Adr 1889*, 11, 24.

ĥimer/ [1889] **~o** (mit.) Z *RE* 219a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*; (arki.) Azor *ArkiT 1932* (*~o de Amiens*). ‖ Kp. *kimer/o*. ‖ **~a** Red. *SvisE* Feb. 1903, 2 (*tio eble ŝajnas* [...] *~a entrepreno*).

ĥimi/ [1893] (ark., *kemi/* aŭ *ĥemi/*) ‖ **~isto** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 39 (*~isto° koloristo*).

Ĥin/ [1889: *≈a*] **~o** (ark., *ĉin/*) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; [Z] *E-isto* Feb. 1891, [9b] (~o, mj.), Jan. 1893, 13 (≈o, mn.). ‖ **≈a** Z *RE* 207a (*≈a inko*; ark., *tuĉo,* тушь); *E-isto* Feb. 1891, [9b] (*la ≈aj signoj de skribado*), Jan. 1893, 13 (*La ≈a regnestro*); *Rev 1907*, [274] (*Mi loĝis ĉiam en ≈a „fanzo“ (domo)*). ‖ **~ujo** (ark., *Ĉin/i/o*, *Ĉin/uj/o*) *E-isto* Jan. 1893, 12 ([raporto] *El ~ujo*), 13, Maj. 1893, 78; Jon *ESv 1893*, 63; Doré *Flut 1907*, [3] (*vazoj de ~ujo*); R 1922. ‖ Kp. *Nigra-ĉinujo*, Lor *LernCs 1890*, 15, *cin/*. ‖ **≈inki** (ark., *tuĉi*) Z *RE* 207a (тушевать). ‖ **Hindo-~ujo** (ark.) *JarL UEA* Maj. 1910, 81 (*Burma (Hindo-~ujo)*).

ĥirurg/ [1889: *sub~o*] **~o** (laŭ OA 8-1974 pref. *kirurg/o*; antaŭe *ĥirurgiisto°*) Jon *ESv 1893*, 59 (kp. *ĥirurgi/ist/*); Z *EG 1904* (Chirurge; pron. ĵ-); Straat *ENl 1933*; OA 8-1974. ‖ **sub~o** Z *RE* 217a, *Adr 1901*, 5.

ĥirurgi/ [1889] **~o** (laŭ OA 8-1974 pref. *kirurgi/o*) Z *RE* 219a (Ru ĥ-); Jon *ESv 1893*, 59; *E-isto* Jun. 1892; *LI* Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *9 ~o kaj malsanoj de okuloj*); Z *EG 1904* (Chirurgie; pron. ĵ-); OA 8-1974. ‖ **~a** Straat *ENl 1933*. ‖ **~isto** (ark. *ĥirurg/o*. Z *RE* 219a; Straat *ENl 1933* (plusendas al *ĥirurgo*).

ĥmer/ [1970] **~o 1** (hist.) (gentano) *PIV 1970* (Ano de hindujdevena popolo, kiu fondis brilan civilizacion en Kamboĝo). ‖ Rim. La originala vorto havas [kʰ] (aspiracia /k/), ne [x] kaj ne [χ]. Tial la transskribo per /k/ estas preferinda.

ĥmer/ [2002] **~o 2** (gentano) (nun ankaŭ *kmero*) *PIV 2002* (Ano de la ĉefa gento de Kamboĝo). ‖ Vd. la rim. ĉe *hmer/o 1*.

ĥoler/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 219b (Ru ĥ-), *MV* (Cholera; pron. k-); Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*; *E-isto* Sep. 1893, 141 (*la loko de naskiĝo de la ~o estas ne Hindujo, sed Mekko*). ‖ Rim. En Nov. 1906 Z proponis al la LK tute elĵeti la literon „ĥ“ kaj anstataŭigi *ĥoler/* per *holer/°* (LZ I 315).

ĥor/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 74, 89b, 220a (Ru ĥ-), *MV*, *UV*; Waś *E-isto* Dec. 1893, 182 (*kantaj ~oj*); Z *Ham 1894*, 71 (*Vi prenis sur vin la oficon de la antikva ~o*). ‖ **~e** L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*ni* […] *kantis ĝin* [la himnon] *~e*). ‖ **~aĵo** Straat *ENl 1933*. **~ano** Straat *ENl 1933*. **~ejo** (arki.) Z *RE* 220a (хоры, ~ejo, absido); Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*En la ~ejo supre balanciĝis trankvile granda ŝipo* [-modelo]; *La multaj kandeletoj* [...] *donis al la ~ejo, al la ĉefaltaro kaj al la meza navo melankolian radiadon*). **~estro** Straat *ENl 1933*. ‖ **~kantisto** *JarL SAT* 1923, 49. ‖ Rim. En Nov. 1906 Z proponis al LK tute elĵeti la literon „ĥ“ kaj anstataŭigi *ĥor/o* per *korus/o* [LZ I 315].

ĥoral/ [1922] **~o** (reli.) (muz.) Luyk *Heredaĵo 1922* (cit. laŭ ReVo, paĝoindiko mankas); War *GD 1957*.

ĥore/ [1933] **~o** Straat *ENl 1933* (St. Vitusdans).

Ĥriz/ [1895] **~o** Kof *Ili 1895*, 3 (*Ĉar malhonoris Atrido ~on, la pastron de dio*). ‖ **~ofilino** Kof *Ili 1895*, 6. **~ourbo** Kof *Ili 1895*, 6 (*ĝis estos la ĝojookula filino* [...] *sendita / En ~ourbon*).

ĥromotipi/ [1907] **~o** (tipo.) (ark., *kromotipio*) Z *EG 1907* (Farbendruck; ne en *EG 1904*).

ĥronik/ [1895] **~o** (ark. *kronik/o*) *LI* Dec. 1895, 3 [t].

ĥronologi/ [1889] **~o** (ark., *kronologio*) Z *RE* 220b (Ru ĥ-); Jon *ESv 1893*, 59; Laskin *LI* 1900, 154 [t] (*Viva ~o*).

I

i, I [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g].

i [1887] **2** (finaĵo de l' infinitivo) Z *UL* 20 (*est~*), [v], *DL* 40 (*se nur ne reĝus la malsaĝa kredo, ke est~ homo havas ian gravan signifon!*), *MV* (*laŭd~*).

i [1893] **3** (reformpropono) Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96 (*Por enkonduki mallongigojn preskaŭ sen ennovaĵo, mi proponas aldoni jenan regulon de legado: Vokalo «i» havante post si ian vokalon, ekz. «kio, linio» estas legata kiel «j «kjo, linjo» kaj restas vokalo sole havante sur si signon (´) ekz. «krío ... »*). ‖ Kp. *-j/*.

i [1896] **4** (reformpropono anst. *-oj*) G *LI* Apr. 1896, 58 (*nova idei° entre i Esperantisti°*).

i/ [ĉ. 1910-aj] **5** (anstataŭigo de *uj/* [lando], ekz. *Franc/uj/o → Franc/i/o*). ‖ RIM. Pri *i/*, ekuzita de la revuo *Esperanto* de UEA en la 1910-aj jaroj dum jardekoj kaj eĉ ĝis niaepoke estis akra disputo. AdE en OA 8-1974 allasis liberan konkurencadon inter la Fundamenta *uj/* kaj *i/*, t.e. klarigis ĝin tolerata. Pri ĝia preciza gramatika karaktero ĝis nuntempe ne ekzistas unuanimeco (ĉu memstara „sufikso“, ĉu parto de la antaŭira radiko?). Detalojn vd. en BK 4.1 (Akademia Dokumentaro – Lingva Komitato 1905-1948). ‖ **Arab~o** Setä *FiE 1923*. **Babilon~o** Setä *FiE 1923*. **Belg~o** Setä *FiE 1923*. **Bulgar~o** Setä *FiE 1923*. **Egipt~o** Setä *FiE 1923*. **Grek~o** Setä *FiE 1923*. **Kaŭkaz~o** Setä *FiE 1923*. **Litov~o** Setä *FiE 1923*. **Prus~o** Setä *FiE 1923*. **Serb~o** Setä *FiE 1923*. **Turk~o** Setä *FiE 1923*.

I/ [1910] **~o 5** (mit.) (virina nomo) M, S *PropN 1910*.

I. K. E. [1900] (mll de *Internacia Korespondado Esperanta*) *LI* Apr. 1900, 59b.

ia [1887] Z *UL* [v], *DL* 4-5 (*de ĉiuj flankoj venas postuloj, ke mi* [...] *eldonu ~n libron en la lingvo internacia*), 5 (*~ alia aparta persono*), 6 (*La leganto ne pensu, ke en la libro* [...] *li vidos ~jn mirindaĵojn*), 9 (*Mi ne volus fari ~n premon sur la juĝo de l' publiko*), 12 (*mi ne povas fari ~jn ŝanĝojn en la lingvo*), 13 (*~ el la jam konataj instruitaj akademioj*), *RE* 113a, *MV*, *UV*. ‖ **~foje** Z *RE* 65, 143a; Stank *Viv 1896*, 25 (*la plej feliĉaj ~foje kombinoj de nia vivo*).

ial [1887] Z *UL* [v], *DL* 22 (*Kiaj vortoj povas esti farataj el la vortoj: „ia“, „~“,* [...] *„iu“?*), *MV*, *UV*.

iam [1888] (antaŭe *ian*°) [vd. RIM. sub *tiam*] Z *Ald 1888*, 5-6 (*anstataŭ „ian“* [...] *devas esti: „~“*); Einst *Plen 1888*, 33 (*niaj* [...] *teatrodirekcioj* [...] *uzigas tiel multan brulspektaklon,* [...] *kiel nur ~ bona kristano en inferno*° *povas deziri*), 59 [v], 68 [v]; G *Blov 1888*, 19 (*mi ne scias,* [...] *ĉu mi devas ŝin ~ revidi*); Z *RE* 70, 113a, *MV*; Meier *GramDe 1891*, 21 (*~ kaj ~, dann und wann*); Z *UV*; Ger *Fant 1895*, 6 (*~ kaj ~* [la dioj] *ekflamas de maljusta kolero*).

ian [1887] (ark., *iam* [vd. RIM. sub *tiam*]) Z *UL* [v], *DL* 22 (*≈ mi venis al li kaj mi trovis lin libera*).

iber/ [1932] **~a** (kp. ark. *iberia* kun *-i/*) Azor *ArkiT 1932* (*la ~a duoninsulo*).

iberi/ [1952: *~a*] **~o 1** (hist.) (gentano) (ark., *ibero*). ‖ **~a** BS *EDe 1952*, 242.

Iberi/ [1967] **~o 2** (duoninsulo) (ark., *Iber/uj/o*. *Iber/i/o*) But *EEn 1967*, 444a.

Ibik/ [1910] **~o** (nomo) M, S *PropN 1910*.

ibis/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 63, *MV*; Goldb *E-isto* Apr. 1893, 57b (*Vidinte l'mirajn du personojn, / L'~oj flugis for*); Z *UV*.

id/ [1887] **1** (devenanto ktp.) Z *UL* [v] (*bov~o*), *DL* 26 (*kok~o*), *MV* (*bov~o*, *Izrael~o*), *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 145a; G *NovAnt 1909*, 14 (*plende en brak' ĝemas l' id'*). ‖ **~aro** Stank *Viv 1896*, 6 (*malproksima ~aro*); Beau *EFr 1903*.

‖ **A-K** ‖ **bird~o** Z *RE* 163a. **bov~aĵo** Z *RE* 201b. **bov~ino** Z *RE* 201a. **bov~o** Z *UL* [v], *RE* 201a (trifoje), 201a (*naski bov~ojn*), *MV*; G *Kond 1890*, 21 (*mara bov~o (foko)*); Z *UV*. **burĝ~o** Kolar *Trez 1911*, 6. ‖ **cerv~o** Beau *EFr 1903* (faon); [Z] *EG 1904*. **ĉeval~o** Z *RE* 49a.

diabl~eto G *Kond 1890*, 29. **diabl~o** (pp infano) Barth *Ludo 1928*, 15. **elefant~o** Nyl *LI* 1900, 88 [t]. ‖ **hom~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 45.1. **hund~o** Z *RE* 229b. **hundin~o** (kiel insulto) *E-isto* Dec. 1893, 191. ‖ **Israel~o** (ark., *Izrael~o*) Lib *LernLv 1889*, 21; Z' *UL* Sv [v] (→ id); *Nürn 1889* [g] 3; Niel *LernDa 1890* [v] (→ id). **Izrael~o** Z *UL* [v], *MV* 29 (→ *id*), *UV*.

‖ **K-Z** ‖ **kat~ino** Z *RE* 82b. **kat~o** Z *RE* 82a (*naski kat~ojn*). **kok~o** Z *DL* 26, *RE* 222a; Bar *LernHu 1898* [g] 14. **Kron~o** (mit.) (kromnomo de Zeŭso) Ger *L'Esp* Jan. 1898, 10. ‖ **Lev~o** Z *RE* 88a. ‖ **marurs~oj** Z *RE* 82a (*felo de marurs~oj*). **morb~a** BS *EDe 1952*, 242. ‖ **Napoleon~o** Z *DL* 26. ‖ **Pele~o** Kof *Ili 1895*, 3. **pork~o** Z *RE* 143a. ‖ **reĝ~a** Z *DL* 43. **reĝ~ino** Z *DL* 42. **reĝ~o** Z *RE* 153b (princo), 221a (filo de regnestro), 221b. **ruĝul~o** (pol.) (infano de socialisto) Barth *Ludo 1928*, 15. ‖ **ŝaf~felo** Z *RE* 6. **ŝaf~o** Z *RE* 231b. ‖ **Testor~o** Kof *Ili 1895*, 5. **Teŭton~o** Einst *Plen 1888*, 18 [g]. ‖ **vintr~o** Zeid *LI* Dec. 1895, 11b.

Id/ [?] **~o 2** (Nomo de planlingvo, lanĉita en 1907).

Id/ [1910] **~o 3** (virina nomo) M, S *PropN 1910*; Z *FA 4 1963*, 76.

Idah/ [1910] **~o** (ŝtato), M, S *PropN 1910*.

ide/ [1887] **~o** Z *Schl 1887*, 121 (*mi laboras ne kontraŭ la° Volapük', sed por la ~o*), 121 (*la ~o de lingvo tutamonda*), *Ald 1888*, 19 (*la estonteco de l' lingvo internacia ne estas jam pli multe en miaj manoj, ol en la manoj de ĉia alia amiko de la sankta ~o*); Einst *Plen 1888*, 33 (*pri la inferno°* [...] *Vi havas tute nenian ~on*); Z *RE* 63a, 142a, *Ham ²1902*, 90.15 (*mi tute ne havas ~on pri tiu ĉi arto*), 144,28 (*Ĉu vi havas nenian ~on pri la Biblio?*; kp. samsence DE *keine Idee haben von* - nenion scii pri); OA 1-1909. ‖ **malsam~ano** Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*cedi el* [katolika] *dogmaro al kontraŭuloj aŭ malsam~anoj*). **sam~ano** *BelgSon* Maj. 1903, [81] (*Gravaj argumentoj por niaj sam~anoj*); Fruic, Lengy *LI* Jan. 1905, 2 (*en Japanujo, en Hindujo, en Aŭstralio, en ĉiuj siaj kolonioj, niaj anglaj amikoj dissemas sam~anojn*).

ideal/ [1888] **~o** Z *Ald 1888*, 2 (*la komitato trovis, ke mia lingvo estas sufiĉe proksima al la ~o, kiun ĝi ellaboris teorie*), *RE* 63a; Beau *EFr 1903*. ‖ **~a** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*la ~a lingvo internacia*); Beau *EFr 1903*. ‖ Kp. la unuvortaĵojn *idealismo* kaj *idealisto*.

idealism/ [1903] **~o** (filoz.) Beau *EFr 1903*; OA 3-1921 (unuvortaĵo).

idealist/ [1887] **~o** Z *Schl 1887*, 120 (*la nobla ~o, kiu laboris por la homaro*), *E-isto* Nov. 1889, 3 (*amasoj da ~oj sin ĵetis al tiu ĉi voko blinde*); Beau *EFr 1903*.

ident/ [1903] **~a** Beau *EFr 1903*. ‖ **~igi** Beau *EFr 1903*.

ideografi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; OA 3-1921.

ideologi/ [1923: *~a*] **~o** *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **~a** *SennR* Okt. 1923, 2 (*agado ~a kaj filantropia*).

ideotizm/ [1896] **~o** (ark., *idiotism/o*) Ger *LI* Jan. 1896, 8 (*oni povas perfekte evitadi la naciajn ~ojn (t. e. propraĵoj de la lingvo)*).

idili/ [1889] **~o** Z *RE* 63a, *MV*, *UV*; War *NLR* Jul. 1956, 221 ([fig.] *ja memoros l' ~o / ne sin malvesti eĉ je vilo*). ‖ **~a** Barth *Ludo 1928*, 11 (*~a ludejo* [por infanoj]).

idiom/ [1898] **~o** (ling.) [Beau] *L'Esp* Feb. 1898, 19 (*Eo posedas, el sia aglutinacia konstruo, la plej grandan parencecon kun la lingvo japana, ~o aglutinacia ĝi ankaŭ*), Jun. 1898, 70 (*Eo, infano de la lingvo latina kiel siaj ~oj* [tiuj de la novlatinuloj]); Beau *EFr 1903*; G *LI* Feb. 1910, 64 ([...] *apliki* [Eon] *al tradukado el plej diversaj ~oj*); OA 2-1914.

idiot/ [1889: *~a*] **~o** Z *E-isto* Sep. 1889, 2 (*kiuj sin okupas je* [lingvo tutmonda] *estas ~oj*); Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 183b (sensaĝa). ‖ **~ulo** (ark., *~o* [OA 1]) Beau *Sint 1901*, 5 (*ia frenezulo aŭ ~ulo°* {~o}).

idiotism/ [1903] **~o** (gram.) (antaŭe *ideotizm/o* kun -z-) Beau *EFr 1903*; OA 3-1921.

idol/ [1888: *~isto*] **~o** Z *RE* 10b, 63b, 68b, 86a, *MV*; Beau *Preĝ 1893*, 8 (*Kial* [vi] *ne rompas*

Baalon ~on?); Z *UV.* ‖ **~a** Z *RE* 71 (капище: *~a preĝejo*). ‖ **~ano** Z *Ham 1894*, 112 (*Ĉu vi estas ~ano? Ĉu vi havas nenian ideon pri la Biblio*); Luyk *Iŝtar* 1924, 13.1 (*Kio ajn estus°* {~as} *iliaj nunaj pensoj pri la Eternulo, ili ne estas ~anoj*). **~ejo** Z *RE* 71 (капище). **~ista** Z *RE* 136a. **~isto** Einst *Plen 1888*, 34 (*En la tria serio sidis la ~istoj*); Z *RE* 63b, 231b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~kulta** Luyk *Iŝtar* 1924, 58.5 (*~kultaj objektoj*). **~kulto** Luyk *Iŝtar* 1924, 24.10 (*la urbego Babel* [...] *kun sia ~kulto ne allogas min*).

idologi/ [1932] **~o** [→ *idolo*] Azor *ArkiT 1932*.

idololatri/ [1932] **~o** [→ *idolo*] Azor *ArkiT 1932*.

Idomene/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

ie [1887] Z *UL* [v], *DL* 22 (*Kiaj vortoj povas esti farataj el la vortoj: „ia“* [...], *„~“,* [...] *„iu“?*), 29 (*„Meti ion ~n“ signifas: fari, ke io ~ estu*), *MV*, *UV*.

iel [1887] Z *UL* [v], *DL* 22 (*Kiaj vortoj povas esti farataj el la vortoj: „ia“* [...], *„~“,* [...] *„iu“?*); Einst *Plen 1888*, 26 (*Sinjoro Chérié donos al Vi ĉiujn informaciojn°, kiujn Vi ~ deziras tuŝante mian kondukton°*); Z *MV*, *UV*.

ies [1887] Z *UL* [v], *DL* 22 (*Kiaj vortoj povas esti farataj el la vortoj: „ia“* [...], *„~“,* [...] *„iu“?*), *MV*, *UV*. ‖ RIM. *En la komenca tempo* Z iafoje preferis uzi *de iu* anstataŭ *ies*: *mi ne volus resti ŝuldanto de iu!* (*DL* 36).

-if/, -ifik/ ~i ‖ RIM. Latindevena pseŭdosufikso en multaj internaciaj „vortoj fremdaj“ en la senco de R 15, DE je *-ifizieren*, EN je *-ify*, FR je *–ifier*, IT je *-ificare*, RU je -ифици́ровать ktp. La kutimaj adaptoj al Eo estas aŭ per *–if/*, aŭ per *-ifik/*, okaze ankaŭ per simpla *–i*, ekz. klas|ifik/i, klas|if/i aŭ klas/i, rekt|if/i, rekt|ifik/i.

Ifigeni/ [1908] **~o** Z *Ifig 1908* [t] (*~o en Taŭrido. Dramo en kvin aktoj*); *PropN 1910*.

Iftah/ [1896: ~] [**~o**] *LI* Feb. 1896, 25 [t] (*Filino de ~*).

ig/ [1887] Z *UL* 19 (*liber~i*), [v], *MV* (*pur~i, brul~i*), *UV*. ‖ **~i** Z *DL* 9 (*Por ~i la kritikistojn tute apart~i la* aferon *de la* aŭtoro); G *Blov 1888*, 20 (*Mi ~is la postilionon° antaŭveturi*); Z *RE* 135a; Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*min diablo ~is / En loko loĝi malbonega*); Beau *EFr 1903* (*Tiu ĉi bezono ~as sin senti tre forte*; *≈u lin aboni la gazeton*). **~o** Z *RE* 135b (*~o*), 135b (*preteksta ~o*). ‖ **~ita** Domb *E-isto* Apr. 1893, 54 (*~ita per tiuj certigoj, mi decidis trarigardi, ĉu* [...]). ‖ **al~i** Z *RE* 154a, 156b, 213b; Beau *EFr 1903*. **ar~i** Barth *Ludo 1928*, 19 (infanojn). **ar~inta** Barth *Ludo 1928*, 14. **dis~aĵo** *E-isto* Jan. 1891, 6b (*venki la dis~aĵon*). **dis~i** Beau *EFr 1903*. **eks~i** Beau *EFr 1903*. **el~i** Beau *EFr 1903*. **en~i** Z *RE* 19; Beau *EFr 1903*. **for~i** Z *DL* 11, *RE* 124b, 126a, 177b, 192a, 208a, 209b, 213a, 214a, *GVGE 1894*, 4a (forlabori; abarbeiten); Beau *EFr 1903*. **for~ita** Z *DL* 4. **for~o** Z *RE* 126b. **intern~igi** Beau *EFr 1903*. **kun~i** Beau *EFr 1903*. **re~i** Z *RE* 21a (re-star~i); Beau *EFr 1903*. **sen~igi** Beau *EFr 1903*.

‖ **A** ‖ **acid~i** Z *RE* 73. **ag~a** Aur *EKato* Okt. 1903, 5. **agoni~anta** Asklöf *LI* Maj. 1898, 72. **akr~i** Z *RE* 65, 122b, 204a, 225a (tranĉi). **akr~ilo** Z *RE* 122a. **albrul~i** Z *RE* 154a (albaki). **aldon-it~i** Z *RE* 152a. **alfort~i** Z *RE* 153a. **alfortik~i** Z *RE* 54. **aliform~i** Z *RE* 147b, 150a (reformi); Beau *EFr 1903*. **aliform~o** Z *RE* vii [a], 150a; Beau *EFr 1903*. **ali~ebla** Z *GVGE 1894*, [3b] (ŝanĝebla). **ali~i** Z *RE* 67; Beau *EFr 1903*. **ali~o** Z *GVGE 1894*, 4a (ŝanĝo). **alnajl~i** Cart *TraTur 1905*, [5]. **alplat~i** Z *RE* 135a, 154a, 191b. **alstar~i** Z *RE* 154b (almeti). **alt~ita** Luyk *Iŝtar* 1924, 64.3. **alvetur~i** Z *RE* 151b. **amas~i** Z *RE* 35a, 182b (kolekti). **animalt~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 28.1. **ankr~ita** Wicke *Galero 1922*, 16. **anstataŭ~i** Z *Ald 1888*, 6. **antaŭsci~i** Z *DL* 9, *RE* 148a, 149a. **apart~i** Z *UL* 20, *RE* 124a, 126b, 156b, 168a (dis~i). **aper~i** Z *RE* 231b (montri). **atend~i** Z *DL* 4.

‖ **B** ‖ **babel~i** BS *EDe 1952*. **bel~aĵo** Z *RE* 82b. **bel~i** Z *RE* 82b, 211a (ornami). **bezon~i** Mott *EEn 1906*. **blank~i** Z *GVGE 1894*, 5a. **blind~ado** Z *LI* Feb. 1896, 28. **blind~i** Z *RE* 122a. **blu~i** Z *GVGE 1894*, 5a. **bon~ata** Z *DL* 12. **bon~ebla** Z *DL* 12. **bon~i** Z *DL* 11. **bon~o** Z *Ald 1888*, 4. **brulet~i** Z *RE* 152b. **brul~ata** Z *DL* 31. **brul~i** Z *UL* [v], *RE* 114a, 152b, 180b, *MV* 29, *UV* (→ *ig*).

brul~ita G *Blov 1888*, 13, *Kond 1890*, 29. **brul~-oferota** *LI* Feb. 1896, 25b. **brulruĝ~i** Z *RE* 169b (brulvarm~i). **brulvarm~i** Z *RE* 169b (brulruĝ~i). **buĉ~i** Z *Ifig 1908*, 21. **bukl~i** Z *RE* 51. **bul~i** Z *RE* 77.

‖ **C-Ĉ** ‖ **cert~i** Einst *Plen 1888*, 26; Z *RE* 209a (kred~i), 210a, *MV*, *UV* (→ *cert/*). **cert~ita** G *Blov 1888*, 6. **cert~o** Z *RE* 56. **ĉes~i** Z *Ald 1888*, 4, *RE* 149b, 151a (interrompi), *GVGE 1894*, 4a (*ĉes~i, fini la dislaboradon*; die Zeche abbauen). **ĉirkaŭlum~o** *E-isto* Dec. 1893, 190.

‖ **D** ‖ **daŭr~ante** Z *DL* 37. **daŭr~i** Z *DL* 13, *RE* 158a, *MV*, *UV*. **daŭr~o** Z *DL* 4, *RE* 158a. **deartik~i** Z *RE* 178a (elartik~i). **decentr~ita** (*rado* [de biciklo]) *FrazL 1903*, 22. **decid~a** Beau *EFr 1903*. **decid~i** Z *DL* 9; Beau *EFr 1903*. **defigur~o** Z *GVGE 1894*, 4b. **degel~i** Beau *EFr 1903*. **dekonduk~i** Stank *Viv 1896*, 17. **dens~i** Z *RE* 179b. **destabl~i** Z *GVGE 1894*, 4a (*depreni la tolon de la stablo*; destabl~i; abbäumen {ark.}). **deven~o** Z *GVGE 1894*, 4b. **dev~e** Mott *EEn 1906*. **dev~i** Z *DL* 4, *RE* 108b, 112b, 142a, 153b, *MV*, *UV*. **dev~ita** Einst *Plen 1888*, 32; Z *RE* 153b. **dev~o** Z *RE* 26b. **dezert~anto** Wicke *Galero 1922*, 7. **dezert~i** Z *RE* 121a. **diafan~i** Beau *EFr 1903*. **diboĉ~i** Beau *EFr 1903*. **diferenc~i** Z *RE* 167b. **di~i** Z *RE* 10. **disatom~i** Aur *EKato* Okt. 1903, 5. **disbar~i** *LI* Jul. 1899, 5. **disdu~i** Z *RE* 167a. **dis~i** Z *RE* 143a, 166a, 168a (apart~i), *MV*, *UV*. **dis~o** Z *RE* 166a. **diskuŝ~ante** G *Blov 1888*, 17. **diskuŝ~i** Z *RE* 167b (*sin diskuŝ~i*; sin disstreĉi). **dislim~i** Z *RE* 166b. **dismembr~i** Aur *EKato* Okt. 1903, 5. **disspec~i** Z *RE* 166a, 190a. **disstar~i** Z *RE* 171a. **disunu~i** Stank *Viv 1896*, 3. **disvast~i** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a. **dolĉ~i** Z *RE* 213b. **dorm~i** Z *DL* 26, *RE* 214b. **dron~igi** Z *RE* 203a, 215a. **du~i** Z *RE* 37a. **duobl~i** Z *DL* 28, *RE* 37a, 210a, 214b.

‖ **E** ‖ **eben~i** Z *RE* 51b, 172b, 179b (glat~i), 192b (egal~i), 213a. **ebri~i** Beau *EFr 1903*. **edz~i** G *Blov 1888*, 20. **edz~ita** Einst *Plen 1888*, 33. **edzin~i** Z *RE* 26a. **edzin~ita** Z *RE* 55. **edzin~ota** Z *DL* 20. **efektiv~i** Z *Ald 1888*, 2, *RE* 123a. **egal~i** Z *RE* 192b (eben~i), 213a. **ekbrul~i** Z *DL* 25. **ekfajr~i** Johan *EKato* Dec. 1903, 20. **ekflam~igi** Z *RE* 167a (flam~i). **ekhalt~i** G *Blov 1888*, 7. **ekkoler~i** Z *RE* 157b. **eks~i** Z *RE* 125b. **eks~ita** G *Blov 1888*, 5. **eks~o** Z *RE* 125b. **ekson~i** Z *DL* 35. **eksplod~i** Z *DL* 25. **ektim~i** Z *RE* 214a, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11, *GVGE 1894*, 4a (enpeli en timon). **elartik~i** Z *RE* 25b, 178a (deartik~i). **elbrul~o** Z *GVGE 1894*, 5a. **elĉen~i** [Z] *EG 1904* (losketten). **elĉen~ita** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.1. **eldev~i** Z *Ham 1894*, 11. **elektr~i** Z *RE* 230b (RU -iz-). **elflu~i** Z *RE* 68. **elfont~i** Z *RE* 68. **el~i** Z *RE* 26a, 125b. **elkurs~i** (pp poŝtmarko) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b. **elmort~i** Z *RE* 63. **elpel~i** Beau *EFr 1903* (→ *ig*). **elstar~i** Z *RE* 27a. **elŝel~i** Z *RE* 227b. **elverŝ~i** Vic *Kiĥot* 1905, 13. **em~i** G *Tadeo 1918* [a]. **enakv~i** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122. **enartik~i** Z *RE* 23b (enfari). **enartik~isto** Z *RE* 81b. **encentr~i** Z *RE* 192b. **enfal~i** Z *RE* 115b. **enfer~i** Z *RE* 119a. **en~ebla** Z *RE* 203b (marĉa). **enkadr~i** Z *RE* 121a; Beau *EFr 1903*. **enkas~i** Z *RE* 17. **enprofund~i** Z *RE* 209a (profund~i, kav~i). **enramp~i** Z *RE* 25b. **ensid~i** Z *RE* 58. **enter~ata** Z *DL* 31. **enter~i** Z *RE* 220a, *MV* 66, *UV*. **enter~iro** Z *RE* 146a. **enter~o** Einst *Plen 1888*, 24. **entomb~inta** Tolk *Voron ~1900*, 2. **entuziasm~i** Beau *EFr 1903*. **enu~a** Z *DL* 32, *RE* 183b. **enu~i** *RE* 106b; Beau *EFr 1903*. **er~i** Setä *FiE 1923*. **esper~i** Z *RE* 115a. **est~i** Z *DL* 29.

‖ **F** ‖ **fal~i** Z *RE* 57, 160a, 174b (renversi, detrui), 213b (perdi). **farun~ebla** *PV 1930* (→ maizo). **favor~i** Z *RE* 40, 208b, 211b (*favor~i per belaj vortoj*). **ferment~i** Z *RE* 53. **fianĉ~i** Z *DL* 26. **figur~i** Z *GVGE 1894*, 4b. **figur~o** Z *GVGE 1894*, 4b. **fil~i** Z *RE* 214b. **finrezult~i** *JarL SAT 1923*, 22. **flam~i** Z *RE* 167a (ekflam~i). **fluid~i** Z *DL* 26, *RE* 203a (fandi). **forakr~i** Z *Rab 1908*, 143.22. **forbrul~i** Z *RE* 180b. **forges~i** Z *RE* 51. **formarŝ~i** Barth *Ludo 1928*, 19 (infanojn). **forpaf~i** Z *Rab 1908*, 18.7. **forstar~i** Z *RE* 125b. **fort~ante** G *Blov 1888*, 18. **fortik~i** Z *RE* 54, 183a, 211a. **forvetur~i** Z *RE* 209a. **frenez~i** Z *RE* 178a. **freŝ~a** Einst *Plen 1888*, 34. **freŝ~i** Z *RE* 49a. **frost~i** Z *RE* 55. **frukt~i** Z *RE* 120b.

‖ **G-Ĝ** ‖ **gaj~a** Beau *EFr 1903*. **gaj~i** Z *RE* 208b (amuzi). **galvan~i** Beau *EFr 1903* (galvaniser). **garanti~i** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b. **glace~i**

Boi *PVE 1910*. **glat~i** Z *RE* 31b, 51b, 179b (eben~i). **glavmort~i** Wicke *Galero 1922*, 8. **glit~a** Beau *Sint 1901**, 8. **grad~i** Beau *EFr 1903* (graduer). **grad~o** Beau *EFr 1903*. **grand~adi** Einst *Plen 1888*, 34. **grand~i** Einst *Plen 1888*, 18 [g]. **gras~i** Z *RE* 58, 215a. **grimp~a** Beau *EFr 1904* (grimpant). **grimp~i** Boi *PVE 1910*, 112. **grinc~i** Beau *EFr 1903*. **grund~i** Ver *EncV 1910* (Fʀ échouer). **grup~i** Beau *EFr 1903*.

‖ **H-Ĥ** ‖ **halt~i** G *Blov 1888*, 8; Z *RE* 122b, 156b, 203b. **halt~ilo** Z *RE* 150a (baro, malhelpo), 203b (malakcelilo; тормозъ, «bremso»); Beau *EFr 1903*. **hav~i** Z *RE* 103b. **hont~i** Z *RE* 155a, 196b. **humil~a** Barth *Ludo 1928*, 16. **humil~i** Z *RE* 139b (submeti), 185b (kviet~igi), 213b. **humil~ita** Wicke *Galero 1922*, 24.

‖ **I-Ĵ** ‖ **impres~a** *Voron ~1900* [1] (~a). **ind~i** Z *RE* 191b (honori), 210a; *EKato* Dec. 1903, 24. **indign~i** Z *RE* 20b. **inform~o** *FrazL 1903*, 14. **inklin~i** Z *RE* 74b, 104b. **internaci~i** (traduki al Eo) Boi *Mona 1902*, VIII [a]. **intern~i** Z *RE* 19. ‖ **jes~i** Z *RE* 138b, 145a, *MV* 31 (→ *jes*), *UV*. ‖ **ĵaluz~i** Devj *E-isto* Feb. 1893, 30b. **ĵur~i** Z *RE* 151b.

‖ **K** ‖ **kadr~ita** Stank *Viv 1896*, 4. **kanon~i** (reli.) Z *EG 1904* (kanonisieren). **kav~i** Z *RE* 209a (profund~i, enprofund~i). **kav~o** Z *RE* 209a. **kial~i** *UkrSt* Jan. 1913, 2 (*Malfavoraj cirkonstancoj* […] *~igis* {kaŭzis}, *ke pri ni* [ukrainoj] *oni scias* [nur malmulte]). **klarhel~i** Cart *TraTur 1905*, [3]. **klar~i** Z *RE* 66a (kompren~i), 116b, 126a (dufoje), 146b (kompren~i), 169a, 170b (kompren~i, komentarii), 202b. **klar~o** G *Blov 1888*, 18. **kler~i** Z *RE* 115b. **klopod~i** Z *RE* 215a (ŝarĝi). **koler~i** Z *RE* 118b, 119a, 157b, *GVGE 1894*, 4a (*koler~i iun*). **kolor~i** Z *RE* 93a, 169b. **kolor~isto** Z *RE* 93b. **kompren~i** Z *DL* 11, *RE* 23b (prudent~i), 116b, 146b (klar~i), 170b (klar~i, komentarii). **konform~i** Z *RE* 189a (*konform~i, sin konform~i*; dufoje), 190a (sammezur~i). **konkret~i** Barth *JarL SAT 1923*, 22. **konstru~i** Beau *EFr 1903*. **kontent~a** Z *RE* 210a. **kontent~i** Z *DL* 12, *RE* 209a, 210a. **kontent~ita** Z *DL* 7. **kontent~o** Z *RE* 209a, 210a. **konvink~e** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b. **korp~i** Z *RE* 22a. **kot~i** Z *RE* 182a (malpur~i). **krak~i** Z *RE* 205a. **kred~a** Z *Ald 1888*, 15. **kred~i** Z *UL* 20, *RE* 209a (cert~i); Beau *EFr 1903*. **kres~i** Z *RE* 173b. **krev~i** Z *RE* 205a. **kripl~i** Z *RE* 209a, 213a. **kristal~i** Z *RE* 83b. **kruel~i** Z *RE* 118b. **kulp~i** Z *RE* 17, 113b, 114b, 157a. **kulp~o** *RE* 105b. **kun~i** Z *RE* 182a (kunmeti), 184b, 188a (unu~i, kunligi), 189b (kunligi), 191a (kunligi). **kun~ita** Z *Ald 1888*, 6, *RE* 187b (kuna). **kuraĝ~i** Z *Ald 1888*, 18, *RE* 115a, 118b. **kuraĝ~o** Z *DL* 3. **kurb~i** Z *RE* 75, 80, 81, 83b (*kurb~i la vizaĝon*), 139b. **kuŝ~i** G *Blov 1888*, 8; Z *RE* 90b, 140b (meti). **kutim~i** Z *DL* 26, *RE* 156b. **kvar~i** Z *RE* 224b (*dividi en kvar partoj*). **kvarobl~i** Z *RE* 224b. **kviet~i** Z *RE* 185b (humil~i), 208b (ублашать), 209b (угомонять), 211a (укрощать), 212a, 215a.

‖ **L** ‖ **lac~a** Z *RE* 207b (ŝarĝa, prema). **lac~i** Z *RE* 95a, 203a, *GVGE 1894*, 4a (*lac~i per laborado*; abarbeiten). **laks~i** Z *RE* 183b. **larĝ~i** Z *RE* 171a (vast~i). **lav~i** *FrazL 1903*, 12. **leĝ~i** Z *RE* 210b. **liber~i** Z *UL* 19, *RE* 167b (malfermi), 209a, 213a. **liber~o** Z *GVGE 1894*, 5a (*elpeti liber~on*). **lim~i** Z *RE* 95b, 117b, 122a, *MV* 42, *UV*. **lim~ita** Z *RE* 117b. **loĝ~i** Z *RE* 19. **loĝ~o** Z *RE* 144b (staro; постой). **lok~i** Z *RE* 212a. **lum~ata** G *Blov 1888*, 20. **lum~i** Z *RE* 58, 118b. **lum~o** (de ĉambro) *FrazL 1903*, 4.

‖ **M-Mal** ‖ **magnet~i** *PV 1930*. **malakr~i** Z *RE* 145b. **malalt~i** Z *RE* 212a (dufoje). **malalt~o** Z *RE* 212a. **malbonform~i** Z *RE* 67. **malbon~i** Z *DL* 27, *RE* 143a, *GVGE 1894*, 4a (*malbon~i per uzado*; abarbeiten). **malcedem~i** Z *RE* 53. **malĉast~i** Z *RE* 166b. **maldolĉ~i** Z *RE* 157b. **malegal~i** Z *Ald 1888*, 6. **malenu~i** Z *DL* 41. **malfacil~i** Z *RE* 59. **malfort~i** Z *Ald 1888*, 4, *RE* 183b. **malfru~i** Z *RE* 55. **malgrand~i** Z *DL* 14, *RE* 177a (debati, depreni), 208a, 211b (malmult~i; plia fojo). **malĝoj~i** Z *RE* 188b; Beau *EFr 1903*. **malhonor~a** Barth *Ludo 1928*, 18. **malhonor~i** Z *RE* 122b. **malind~i** Z *RE* 212a (malalt~i). **malklar~i** Z *RE* 20b, 100b. **malkuraĝ~ita** G *Blov 1888*, 14. **malkutim~i** Z *RE* 126a. **mallarĝ~i** Z *RE* 210b. **malliber~i** (kapti) Z *RE* 135a. **mallong~i** G *Blov 1888*, 19; Z *RE* 188b,

211a (*pli mallong~i*). **mallong~o** Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96. **mallum~i** Z *RE* 59, 120a, 141b, 202b. **mallum~o** Z *RE* 59. **malmol~i** Z *RE* 53. **malmult~i** *RE* 211b (malgrand~i). **malord~i** Z *RE* 47. **malplaĉ~i** G *Kond 1890*, 25. **malproksim~i** Z *RE* 209b. **malprop~i** Z *RE* 126b. **malpur~i** Z *RE* 26b, 122a, 129b (makuli), 182a (kot~i). **malrapid~i** Z *RE* 55. **malrekt~i** Z *RE* 81b. **malsaĝ~i** Z *RE* 44, 99a (trompi). **malsek~ante** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122. **malsek~i** Z *RE* 98a, 99b, 121b (akvi). **malsobr~a** Z *RE* 219b. **malsobr~i** Z *RE* 118b, 126b, 212b. **malsuprenven~i** Barth *Ludo 1928*, 16 (de arbo). **maltrankvil~i** Z *RE* 7, 204a (pinĉi). **malvarm~i** Z *DL* 10, *RE* 196b. **malvarmum~i** (tiel, kun *ig*) Z *RE* 161a, 196b. **malvast~i** Z *RE* 197a, 207b (puŝi). **malvast~o** Beau *EFr 1903*. **malvirg~i** Z *RE* 65, 170b, 202b, *MV* 72, *UV*. **malvirg~inte** Z *Rab 1908*, 7.

‖ **Me-Mu** ‖ **memmort~into** Z *RE* 176b. **memmort~o** Z *RE* 176b. **memor~anto** Z *DL* 14. **memor~i** *RE* 105b, 154a. **mir~i** Z *DL* 22. **moder~ante** G *Blov 1888*, 8. **moder~i** Z *RE* 212a. **mol~i** Z *RE* 52, 186b. **mort~a** Z *RE* 185b. **mort~anto** Z *RE* 185b. **mort~i** Z *UL* Fr [v], *RE* 99a, 208a, 211b, *UV* (→ *ig*). **mort~into** Z *RE* 208b. **mort~ita** Z *DL* 26. **mult~anto** Z *RE* 97b. **mult~ato** Z *RE* 97b. **mult~i** Z *RE* 97b, 134b. **multkolor~i** Z *RE* 68. **multobl~i** Z *RE* 97b, 167b. **multobl~o** Z *RE* 212a.

‖ **N-O** ‖ **nask~i** Z *DL* 33. **neacid~ita** Z *RE* 162b (*neacid~ita pano*). **neapart~ebla** G *Blov 1888*, 17. **nebul~i** Z *Ham 1894*, 25. **neced~ebla** Z *RE* 110a. **ne~i** (remeti) Z *RE* 121a, 125b. **neklar~ebla** G *Blov 1888*, 7. **nene~ebla** Z *RE* 110a. **nigr~i** Z *RE* 224a. **nov~i** Z *RE* 115a. **nud~ita** G *Blov 1888*, 11. **nul~i** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b. **ozon~i** Ver *EncV 1910*. **ozon~ilo** Ver *EncV 1910*. **ozon~o** Ver *EncV 1910*.

‖ **Pa-Pi** ‖ **malpac~i** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 **paĝ~i** Wü *EV 1935*. **paĝ~isto** Wü *EV 1935*. **paĝord~isto** Beau *EFr 1904**. **pane~i** (pp velmanovro) Wü *EV 1935*. **pane~o** Wü *EV 1935*. **pas~ado** Z *RE* 150b (*pas~ado de l' tempo*). **pas~i** Z *RE* 157a. **pardon~i** Z *RE* 68. **pas~i** Z *DL* 26, *RE* 112b (*pas~i la nokton*). **pecet~i** Z *RE* 43, 84b. **pek~i** Z *RE* 35b. **pend~i** Z *RE* 29a. **pend~ilo** Domb 1890, 24. **perd~ante** Z *Ald 1888*, 9. **pere~a** Z *RE* 61, 127b, 202b. **pere~i** Z *RE* 36a, *MV* 52, *UV*. **person~i** Z *RE* 120a. **person~o** Majn *Manf 1891*, 3. **pest~i** G *Kond 1890*, 21. **pint~i** Z *RE* 122b, 127a.

‖ **Pl-Pu** ‖ **plat~i** Z *RE* 135a. **plen~i** *RE* 105b, 117b, 225a. **plibon~i** Z *RE* 68, 211b. **plibon~o** Z *DL* 8. **plifort~i** Z *DL* 14, *RE* 118b. **plifort~ita** Z *RE* 213b. **plifru~i** Z *RE* 154b. **pligrand~i** Z *RE* 208b. **pligrand~o** Beau *EFr 1903*. **plilong~i** Z *RE* 158a. **plimalgrand~i** Beau *EFr 1903*. **plimallarĝ~i** Mott *EEn 1906*. **plimalvast~a** Beau *EFr 1903*. **plimalvast~i** Beau *EFr 1903*. **plimalvast~o** Beau *EFr 1903*. **plioft~i** Z *RE* 215b. **plor~i** *E-isto* Jan. 1890, 27a. **polur~o** Z *RE* 91b. **post~ante** Tolk *Voron ~1900*, 2. **prav~i** Z *DL* 18, *RE* 121a. **prav~o** G *Blov 1888*, 14. **pret~ado** Z *Ald 1888*, 16. **pret~ata** Z *Ald 1888*, 6. **pret~i** Z *DL* 15, *RE* 124a (prilabori), 152a (prepari), 192a (fari). **pret~ita** G *Blov 1888*, 6. **pret~o** Z *DL* 15. **prezent~i** Einst *Plen 1888*, 34. **profund~i** Z *RE* 209a (enprofund~i, kav~i). **progres~i** Z *Ald 1888*, 13. **proklam~i** Milho *Cindr 1907*, 16. **proksim~i** Z *RE* 177a. **proviz~i** *RE* 105b (*proviz~i por la vojo*). **prudent~i** Z *RE* 23b (komprenigi), 115b. **publik~ado** Z *DL* 13. **publik~i** Z *RE* 115a, 117b, 157b. **publik~ita** Z *DL* 12. **pulvor~ita** [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23. **pur~ejo** Z *RE* 225a. **pur~i** Z *UL* [v], *RE* 185b (*pur~i la nazon*), 225a, *MV* 29, *UV* (→ *ig*).

‖ **R** ‖ **rajt~i** Z *RE* 140b, 212b, *MV* 57, *UV*. **rajt~o** Z *RE* 40. **rapid~i** Z *DL* 4, *RE* 154b, 213b. **rebon~i** Z *RE* 51, 146a, 225a (fari, fliki). **refor~ata** [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23. **reglat~i** Z *RE* 64. **reir~i** *LI* Jan. 1903, 13 (*horloĝon*). **relief~i** Z *GVGE 1894*, 5a. **rememor~adi** G *Blov 1888*, 10. **rememor~i** G *Blov 1888*, 9; Z *RE* 105b. **renov~i** Z *RE* 21a, 115a. **rest~ante** G *Blov 1888*, 14. **rest~i** Z *RE* 122b. **restar~i** Z *RE* 21a (re~i). **revarm~ita** G *Kond 1890*, 15. **reven~i** Z *RE* 20a (redoni). **reviv~a** Aur *EKato* Okt. 1903, 5. **reviv~i** Z *RE* 22b. **riĉ~i** Z *Ald 1888*, 9. **rid~a** Einst *Plen 1888*, 34. **rifuĝ~i** Z *RE* 152b (dufoje; zorgi). **rigard~i** Z *DL* 9, *RE* 193a. **rimark~i** Z *RE*

17. **ripoz~e** *Bern 1906*, [6] (*ripoz~e trankvila*). **ruĝ~i** Z *RE* 174b (*sin ruĝ~i*). **ruĝ~ita** Z *DL* 27. **ruin~i** Z *RE* 35a, 166a, 166b, 168a, *MV* 59, *UV*.

‖ **S** ‖ **sal~i** Z *RE* 188b (sali). **sammezur~i** Z *RE* 190a (konform~i). **san~a** Z *RE* 49a, 222a. **san-~ebla** Z *RE* 64b. **san~i** Z *RE* 52b, 54b (elkuraci), 64b, 68b. **sang~i** Z *RE* 119b. **sankt~i** Z *RE* 122a, 179a. **sat~a** Z *RE* 199a. **sat~i** *RE* 107a, 199a. **sci~aĵo** Z *DL* 21. **sci~ante** Z *Ald 1888*, 4. **sci-~anto** Z *RE* 29a. **sci~i** Z *Majn 87-2*, *RE* 116b, 157b, 209a, *MV* 60, *UV*. **sci~o** G *Blov 1888*, 12; Beau *EFr 1903* (→ *ig*). **sek~i** Z *RE* 29b, 198a. **sek~ita** Z *RE* 6. **sekret~i** (kaŝi) Z *RE* 145a. **sekv~i** Z *RE* 26b. **senarm~i** Z *RE* 168b. **senber~i** Z *GVGE 1894*, 4a. **senbrid~i** Z *RE* 168a. **sen-dent~i** Beau *EFr 1903*. **senfel~ejo** Z *GVGE 1894*, [3b]. **senfel~i** Z *GVGE 1894*, 4a (abbalgen). **senfoli~i** Z *GVGE 1894*, 5a. **senfoli~o** Z *GVGE 1894*, 5a. **senfort~i** Z *RE* 65. **senfor~o** Z *RE* 154b (atento, senmovo). **senfreŝ~e** Tolk *Voron ~1900*, 2. **senhaŭt~i** Vic *Kiĥot* 1905, 15. **sen~i** Z *Ald 1888*, 7, *RE* 115a, 125b. **sen~o** *EKato* Dec. 1903, kovr. [3] [t]. **senkap~i** Z *RE* 114a. **senkron~ita** Majn *Manf 1891*, 8. **senkulm~i** War *GD 1957* (chaumer). **senkulp~i** G *Blov 1888*, 6; Z *GVGE 1894*, 5a (*senkulp~i sin*). **senmask~i** Z *RE* 168a. **senplum~i** G *Gefr 1889*, 6. **sensigel~i** Z *RE* 170a. **senŝarg~i** Z *RE* 168b. **senŝarĝ~i** Z *RE* 166b. **senŝel~i** Z *RE* 114b, 169a, *MV* 64, *UV*. **senŝnur~i** Z *RE* 168b. **sentru~i** G *Kond 1890*, 30. **senvest~i** Z *DL* 20, *RE* 167a, 168a, 169a (*senvest~i la pie-dojn*). **senviand~i** Z *GVGE 1894*, [3a] (aasen). **senvid~i** (blindigi) G *Kond 1890*, 24. **senvizaĝ-~ita** Majn *Manf 1891*, 3. **sid~ante** Z *DL* 36. **sid-~ata** Z *DL* 27. **sid~i** Z *UL Pʟ* [v], *RE* 106b, 176a (planti). **silent~i** Z *RE* 51, 215a. **simil~i** Z *RE* 212b. **sklav~i** Z *RE* 69, 142b. **sklav~ita** Johan *EKato* Dec. 1903, 19. **solen~i** Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **son~i** Z RE 8b (*son~i al preĝo*). **sonĝ-klar~isto** Kof *Ili 1895*, 5. **sonor~i** Z *RE* 60, 204b. **sonor~o** Z *RE* 60. **sorb~i** Z *RE* 160a. **sort~ito** G *Blov 1888*, 14. **stamped~i** FL *EnE 1921*, 345. **star~i** Z *RE* 19, 193a (meti), 230a (*star~i la har-egojn* [ekz. de apro]); Beau *EFr 1903*. **subakv~i** Z *RE* 119b. **sub~i** *RE* 107a. **suĉ~i** Z *RE* 80b. **suĉ~istino** Z *RE* 80b (nutristino). **sufer~i** Z *DL* 31. **sulk~i** Z *RE* 99a, 144b. **supersat~i** Z *RE* 150b. **surd~i** Z *RE* 117b.

‖ **Ŝ** ‖ **ŝajn~a** *RE* 105b, 155b (preteksta). **ŝajn~i** Einst *Plen 1888*, 32; Z *RE* 105b (*sin ŝajn~i*), 152b (*sin ŝajn~i*), 155b (*sin ŝajn~i*). **ŝanĝ~a** Z *RE* 147b. **ŝuld~i** Z *RE* 117a. **ŝveb~ilo** (ĉe Z *balanc/il/o*) Diett *Gold 1921*.

‖ **T-U** ‖ **terur~ita** G *Blov 1888*, 20. **tim~a** Z *DL* 15. **tim~ado** G *Blov 1888*, 8. **tim~i** Z *DL* 15, *RE* 195b (minaci). **tim~ilo** Z *RE* 163a, 195b (teruraĵo). **traflu~a** Z *RE* 215a. **trankvil~i** G *Blov 1888*, 7; Z *RE* 214a. **transform~i** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a (*transform~i la lingvon*). **transplen~ita** Stank *Viv 1896*, 19. **trans-vetur~isto** (ark., *pramisto*) G *Kond 1890*, 30. **traplen~adi** Waś *LI* Jan. 1896, 3. **traputr~i** Waś *E-isto* Maj. 1894, 75. **trem~anta** Z *Ifig 1908*, 22. **trink~i** *RE* 105b. **trink~o** Z *RE* 139b. **triobl~i** Z *RE* 205b. **trogrand~i** Beau *EFr 1903*. **tro-grand~o** Beau *EFr 1903*. **tut~i** Z *RE* 42. ‖ **ulcer~i** Z *RE* 66a. **unu~anto** Z *LI* Feb. 1896, 27. **unu~i** Z *RE* 188a (kun~i, kunligi). **uz~i** Einst *Plen 1888*, 33.

‖ **V-Z** ‖ **vapor~i** Beau *EFr 1903*. **varm~i** Z *RE* 35b. **vast~i** Z *RE* 171a (larĝ~i), *MV* 70, *UV*. **vast~o** Beau *EFr 1903*. **veget~a** Beau *EFr 1903*. **ven~i** Z *DL* 27; Beau *EFr 1903* (→ *ig*). **ven~o** Beau *EFr 1903* (→ *ig*). **vestpur~isto** Cart *Bild 1905*, 11. **vetur~ado** Z *RE* 64. **vetur~i** Z *RE* 14. **vetur~isto** {koĉero} G *Blov 1888*, 8; Z *RE* 87a, 232a (ямщикъ). **vic~i** Z *RE* 111b; Barth *Ludo 1928*, 19 (infanojn). **vid~o** Z *DL* 11. **vigl~i** Z *RE* 142a. **viv~a** Z *RE* 49a (viva). **viv~i** Z *RE* 49a.

Ignac/ [1910] **~o** (vira nomo) (kp. ark. *Igna-ci/o*° kun -i-, *Ignazio*° kun -zi-) *PropN 1910*; War *GD 1957*; *PIV 2020*.

Ignaci/ [1912] **~o** (vira nomo) (ark., *Ignac/o* sen -i-) Brzo *Univ* 1912:2, [77] [t] (*Jozefo ~o° K.*; sur la supra rando poste *Ignazio°* kun -zi-).

ignam/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; BS *EDe 1952*.

Ignazi/ [1912] **~o** (vira nomo) (ark., *Ignac/o*) Brzo *Univ* 1912:2, 78 ([sur la supra rando] *Jozefo ~o° K.*; sur [t], p. [77] *Ignacio°* kun -c-).

ignor/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*Li ~as, kio okazis*); OA 2-1914. ‖ **~anto** B *VdE 1910* (*Kiom da ~antoj diskutas pri la internacia lingvo!*).

igvan/ [1952] **~o** (zool.) BS *EDe 1952*.

igvanod/ [1952] **~o** (arkeo.) BS *EDe 1952*.

iĝ/ [1887] Z *UL* 19 (*far~i*), [v], *MV* (*pal~i*, *sid~i*), *UV*.

‖ **A** ‖ **aerum~i** Z *RE* 26a. **akord~i** Z *Rab 1908*, 37.23. **alfrost~i** Z *RE* 153a. **alglu~i** Z *RE* 153a, 154b. **aliform~o** Z *RE* 150a; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76. **al~i** Z *Ald 1888*, 9, *RE* 153a, 153b. **alkonform~o** (nun *adapto*) ISR 1906 [enh.]*. **alkroĉ~ema** Barth *Ludo 1928*, 11. **alkroĉ~i** Z *RE* 215b. **almet~i** Z *RE* 153b. **almord~i** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a. **alproksim~i** Z *RE* 151a. **alradik~i** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 ([fig.]). **alŝtel~i** Z *E-isto* 1891, 3a («kaŝe alproksimiĝi»). **altir~i** Z *RE* 207b. **amas~intaj** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174. **amas~o** Z *RE* 182b (amaso). **amik~i** Z *DL* 26, *RE* 179b. **amuz~i** Z *RE* 50b, 207b. **antaŭedz~a** Z *RE* 45. **antaŭ~i** Z *RE* 130b. **apart~i** G *Blov 1888*, 14; Z *RE* 124b. **apud~i** *LI* Feb. 1896, 25b. **aranĝ~i** Stank *Viv 1896*, 18.

‖ **B** ‖ **bak~i** Z *RE* 191a. **balanc~i** Einst *Plen 1888*, 33; Z *RE* 11a. **bandaĝ~i** Beau *EFr 1903*. **bat~i** Z *RE* 43. **bat~o** Z *RE* 43. **bezon~i** Mott *EEn 1906*. **bonten~a** (gracia) Z *RE* 121b. **bonten~o** Z *RE* 122a. **bonvid~a** Z *RE* 9a (bela, konvena). **bor~i** (pref. *sin bori*) Barth *Ludo 1928*, 11. **brulruĝ~i** Z *RE* 70. **bul~i** Z *RE* 74.

‖ **C-Ĉ** ‖ **cert~i** G *Blov 1888*, 10; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **ĉagren~i** Z *RE* 117b. **ĉes~i** Majn *Manf 1891*, 3.

‖ **D** ‖ **debord~i** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **decid~i** Z *RE* 175b (decidi). **deflank~i** Z *GVGE 1894*, 4b. **deflank~o** Z *GVGE 1894*, 4b. **dekamel~i** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.2. **deklin~i** Z *RE* 211a. **deklin~o** Lojko *Ezop 1891*, 3. **demet~i** Z *RE* 123a. **denom~o** Boi *Mona 1902*, 12. **deromp~i** Z *GVGE 1894*, [3b] (*la tenilo defalis, deromp~is*). **desegn~i** Stell *LI LitAld 1905*, 8. **deŝel~i** Z *GVGE 1894*, 5a. **deŝir~i** Z *RE* 115b, *GVGE 1894*, [3b] (*la butono deŝir~is*). **detavol~i** Z *GVGE 1894*, 5a (dufoje). **detavol~o** Z *GVGE 1894*, 5a. **dev~i** Mott *EEn 1906*. **diafan~i** Beau *EFr 1903*. **disbuton~i** Waś *E-isto* Maj. 1894, 92. **disdivid~i** Z *Ald 1888*, 9. **disflug~i** Z *Ham 1894*, 13. **disflu~i** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a. **dis~i** Z *RE* 124b, 167b, 168b (diri adiaŭ). **dis~into** Beau *EFr 1903*. **dis~o** Z *RE* 166a (eksedz~o; развод), 169b. **diskvar~i** (pp vojo) Vic *Kiĥot* 1905, 15. **disrev~i** Z *RE* 168a. **disrev~o** Z *MV* 58. **disskrib~i** (skribi pri multaj temoj) Stank *Viv 1896*, 12. **disting~a** Beau *EFr 1903*. **disting~i** Z *RE* 124b. **disting~inta** G *Blov 1888*, 14. **disvolv~adi** Z *A 1905*, 3.1. **disvolv~i** Z *A 1905*, 6.2. **disvolv~o** *SenkompReg 1907*, [1]. **du~i** Z *RE* 37b (duobl~i). **duobl~i** Z *DL* 18, *RE* 37b (du~i).

‖ **E** ‖ **eben~o** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12. **ebri~i** Beau *EFr 1903*. **eduk~o** [Aur] *EKato* Dec. 1903, [17]. **edz~a** Z *RE* 177b (*edz~a festo*; edz~o). **edz~i** Z *DL* 45, *RE* 191a, *MV*. **edz~o** Z *DL* 45, *RE* 177b (edz~a festo). **edz~ofesto** Waś *LI* Feb. 1896, 24. **edzin~a** Milho *Cindr 1907*, [19] (*edzin~a festo*). **edzin~i** Z *RE* 28a. **efektiv~i** Z *Ald 1888*, 4, *RE* 190b. **eg~i** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15. **ekflam~i** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123. **eklum~i** Z *RE* 160b (ekbrili). **ekmalkviet~i** Melck *FlandLit 1904*, 13. **ekpal~i** G *Blov 1888*, 21. **ekpens~i** Z *RE* 52. **eksci~i** *Ruth 1893*, 12. **ekscit~i** Z *RE* 21b (ondi). **eksedz~i** Z *DL* 25. **eksedz~o** (moderne ankaŭ *divorco*) Beau *EFr 1903*. **eks~i** Z *DL* 25. **eks~o** Z *RE* 125b. **eksid~i** Melck *FlandLit 1904*, 15. **ekster~i** Z *RE* 25b (el~i, for~i). **ektim~i** Z *GVGE 1894*, 4a. **ekzil~ado** Johan *EKato* Dec. 1903, 18. **ekzil~i** Johan *EKato* Dec. 1903, 19. **el~i** Z *RE* 25b (for~i, ekster~i). **elĵet~i** Abes *LI* Maj. 1898, 68. **elkonsum~i** Johan *EKato* Dec. 1903, 20. **elkresk~i** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a. **elkurb~i** Z *RE* 63. **ellum~adi** G *Blov 1888*, 10. **elpur~i°** Z *RE* 68. **elsek~i** Z *RE* 65, 199b (сяакнуть). **elspez~i** Z *RE* 208b. **elstar~i** Z *RE* 27b. **elŝel~i** Z *RE* 26b. **elturment~i** Z *RE* 55. **elturn~ema** Z *RE* 64. **elturn~i** Z *RE* 208b. **elturn~o** Z *RE* 208b. **elvapor~i** Z *RE* 68. **enam~i** Z *RE* 19. **enfortik~i** Z

RE 29b. **enhaladz~i** Z *RE* 209b. **en~i** Z *RE* 19. **ennest~i** Z *Rab 1908*, 56.15. **enradik~i** Z *RE* 54. **enrev~i** Z *RE* 52. **enrul~i** Z *RE* 53. **enskrib~i** Borel *GermE* Maj. 1905, 55a. **ensuĉ~i** Z *RE* 23b. **enŝtel~i** Z *RE* 54. **entuziasm~i** Milho *Cindr 1907*, 12. **erar~o** Lamb *LI* Dec. 1905, [525]. **esting~anta** Luyk *Iŝtar* 1924, 7.2. **esting~i** Z *RE* 145b. **et~i** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15.

‖ **F** ‖ **far~i** Z *UL* 19, *RE* 95b (*far~i malprofunda*), 158b (okazi), 179b, 193a (star~i), 194a, *MV* 22. **far~inte** Z *DL* 10. **far~o** Z *RE* 158b. **favor~i** Z *RE* 185b, 211b (kompati). **fend~i** Cart *TraTur 1905*, [5]. **fianĉ~i** Z *DL* 36, *RE* 115b, 141b. **fianc~o** Z *RE* 141b. **fier~i** Z *RE* 20b. **fin~i** Z *DL* 20, *RE* 79, 150b, 182b. **fin~o** Z *DL* 21, *RE* 79. **flam~ema** Z *RE* 164a. **flam~i** Beau *EFr 1903*. **flav~inta** Majn *Manf 1891*, 3. **fleks~i** Z *RE* 111b. **forbalanc~i** Z *RE* 126b. **for~i** Z *DL* 5, *RE* 25b (el~i, ekster~i), 124b. **for~inta** Z *RE* 212b (*trankvileco de for~inta animo*). **form~i** Beau *EFr 1903*. **fort~anta** Z *Ald 1888*, 9. **fort~i** Z *DL* 6, *RE* 213b. **fortik~i** Z *RE* 85a. **frat~i** Z *RE* 12a; Beau *EFr 1903*. **frenez~i** Z *RE* 141b, 192b, 198b, 226b. **frost~i** Z *RE* 55, 96a, 119a. **fumaĵ~i** Z *RE* 80a. **fum~i** Z *RE* 45. **fundaĵ~i** Z *RE* 123a. **furioz~i** Z *RE* 122b, 194a.

‖ **G-Ĥ** ‖ **genu~e** Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **glaci~i** Z *RE* 55. **glor~i** G *Blov 1888*, 5. **grand~i** Z *Ald 1888*, 15. **gras~i** Z *DL* 40. **graved~i** Z *RE* 59b (dufoje); Beau *EFr 1903*. **griz~i** Z *DL* 26. **griz~anta** Luyk *Iŝtar* 1924, 10.1 (*longa griz~anta barbo*). **grup~o** *Bern 1906*, [6]. ‖ **hel~i** Beau *EFr 1903*. **humil~i** Devj *E-isto* Feb. 1893, 30a.

‖ **I-Ĵ** ‖ **impres~ema** Sey *FlandLit 1904*, 10. **inform~i** Z *RE* 192a. **inform~o** Z *RE* 192a (informo). **inklin~i** Z *RE* 74b. **interkomunik~i** Z *RE* 187a. **intern~i** Z *RE* 19, 35b, 136b. **intertuŝ~i** Z *RE* 196b. **izol~i** Aur *EKato* Okt. 1903, 5.

‖ **K** ‖ **kapt~i** Stank *Viv 1896*, 24. **klar~i** Z *RE* 126a. **klar~o** G *Blov 1888*, 17. **klin~i** Ger *Fant 1895*, 14. **kolekt~i** Z *RE* 187a. **kolekt~o** Z *RE* 187b, 198b (kunveno). **koler~i** Z *RE* 157b. **koloni~i** Z *RE* 180a (loĝ~i). **komenc~i** *RE* 107b (начинаться). **kompren~o** Z *DL* 10. **komuni~i** Z *RE* 156a, 156b. **komunik~i** Z *RE* 189a. **komunik~o** Z *RE* 189a. **konfuz~i** Z *RE* 186a. **kon~i** Z *DL* 5. **kon~inte** Z *DL* 26. **konsci~i** Z *RE* 127a. **konsil~i** G *Blov 1888*, 14, 188a (dufoje). **konsil~o** Z *RE* 29a (*popola konsil~o*), 78 (*de kuracistoj*), 79, 187a (*konsil~o religia*; собор, «koncilio»). **konsol~i** Z *RE* 207b. **konsum~i** Z *RE* 223a. **kontent~o** Z *RE* 210a. **konvert~i** Thill *EKato* Dec. 1903, 22. **konvert~o** Thill *EKato* Dec. 1903, 22. **korp~i** Z *RE* 22b. **kovr~i** Z *RE* 57. **krepusk~i** Z *RE* 185b. **kroĉ~i** Z *RE* 56. **kuir~i** *EKato* Dec. 1903, 24. **kunfand~o** Z *RE* 184a. **kunflu~o** Z *RE* 194a. **kunglu~i** Z *RE* 184a. **kun~i** Einst *Plen 1888*, 24. **kun~o** Z *RE* 188b. **kunkolekt~i** Kof *Ili 1895*, 4. **kunmet~o** Z *RE* 182a. **kuntir~i** Z *RE* 198b. **kunverŝ~i** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174. **kuraĝ~i** G *Blov 1888*, 8; Z *RE* 100a. **kurb~i** Z *RE* 47. **kuŝ~i** Z *RE* 54.

‖ **L** ‖ **lac~i** Z *RE* 25b (perdi la ~ojn), 55, 214a (dufoje), 215a, *GVGE 1894*, 4a (*lac~i batalante*; sich abbalgen {ark.}). **lac~o** Tolk *Voron ~1900*, 2; Wü *EV 1935*[Z]. **laĉ~anta** (pp skribo) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*laĉ~antaj literoj*). **liber~i** G *Blov 1888*, 18; Z *RE* 124a. **loĝ~a** Z *RE* 123a. **loĝ~i** Z *RE* 180a (koloni~i). **long~o** *E-isto* Aŭg. 1892, 121. **lum~ado** G *Blov 1888*, 7. **lum~i** G *Blov 1888*, 12.

‖ **M** ‖ **macer~i** Wü *EV 1935*. **malalt~o** Z *DL* 42, *RE* 212a. **malĉast~i** Z *GVGE 1894*, 4a. **maldens~i** G *Blov 1888*, 11; Z *RE* 175a. **maldik~i** Z *DL* 31. **maldorm~i** Z *RE* 25a, 157a (vekiĝi), 161a (vekiĝi). **malenu~i** Einst *Plen 1888*, 20 [g]. **malfluid~i** Z *RE* 58. **malfort~i** Z *RE* 65. **malfru~i** Z *RE* 57. **malgrand~i** Z *Ald 1888*, 10. **malgrand~o** Z *RE* 208b (malprofito). **malgras~i** Beau *EFr 1903*. **malgras~o** Beau *EFr 1903*. **maljung~i** Vall *Man 1908*, 13. **malkompren~o** Z *RE* 109a. **malkovr~i** Z *Ifig 1908*, 21. **mallev~i** Z *RE* 120a. **mallong~o** (ark., *mallongigo*) Z *E-isto* Jun. 1893, 96 [= *LR* 66 B]. **mallum~adi** G *Blov 1888*, 9. **mallum~i** Z *RE* 96a, 201b. **malmol~i** Z *RE* 191a. **maloft~i** Z *RE* 175a. **malpac~o** Z *RE* 167b, 196b. **malriĉ~i** Z *RE* 122a. **malsan~i** Z *DL* 28. **malsek~i** Z *RE* 64, 98a. **malsobr~i** Z *RE* 191a, 212b. **malsobr~o** *RE* 120b (*trinki post la malsobr~o*).

maltrankvil~i Z *GVGE 1894*, 4a. **malvarm~ante** Z *Ald 1888*, 14. **malvarm~i** Z *DL* 8, *RE* 123a, 126b. **malvast~o** Beau *EFr 1903*. **malvidebl~i** Barth *Ludo 1928*, 14. **malviv~i** Z *RE* 64. **manĝ~i** *E-isto* Jan. 1890, 27a. **matur~i** Z *DL* 6, *RE* 104b, 144a, 188b, 192b. **mir~o** G *Blov 1888*, 14. **mol~i** Einst *Plen 1888*, 32. **montr~i** Z *RE* 119a. **montr~o** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71. **mort~ado** G *Blov 1888*, 7. **mort~i** Z *DL* 26; *RE* 208a. **mov~emo** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15. **mult~i** Z' *UL* Yı *1888*, *1888*, 52 [v].

‖ **N-O** ‖ **nask~i** Z *Ald 1888*, 7, *MV*. **nask~o** Einst *Plen 1888*, 31. ‖ **ornam~i** Z *RE* 208a. **ost~i** Z *RE* 81b, 119b.

‖ **P** ‖ **pac~i** Z *RE* 153a. **pac~o** Z *RE* 97a. **pal~i** Z *UL* [v], *MV* 29, *UV* (→ *–iĝ/*), *GVGE 1894*, 5a. **parenc~i** Z *RE* 143a. **paŝt~o** Z *RE* 129a. **pek~o** Z *RE* 35b. **perd~i** Z *Ald 1888*, 9, *RE* 159b. **pere~e** *EKato* Dec. 1903, 23. **piedvest~i** Milho *Cindr 1907*, 16. **plen~i** Z *DL* 16, *RE* 104b, 135b. **plenum~i** Z *RE* 177b. **plezur~i** *RE* 106b. **pliaĝ~i** Milho *Cindr 1907*, [3]. **pligrand~i** Z *DL* 26, *RE* 151a. **pligrand~o** Beau *EFr 1903*. **plimalgrand~i** Z *RE* 208b. **plimallarĝ~i** Mott *EEn 1906*. **plimalvast~o** Beau *EFr 1903*. **plimult~i** Z *RE* 151a. **plimult~o** Z *RE* 151a. **popolkonsil~o** Z *RE* 179b (deputataro; «sejmo»). **post~i** (postresti) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172. **prav~i** Meier *GramDe 1891*, 28. **prav~o** Z *DL* 24. **prem~ante** Lor *LernCs 1890*, 5. **prepar~i** Z *RE* 187a (intenci). **prepar~o** Z *Ham 1894*, 6. **pret~i** Z *RE* 144a, 192a. **profund~i** Stank *Viv 1896*, 5, 11. **proksim~ante** G *Blov 1888*, 10. **proksim~i** G *Blov 1888*, 20. **proksim~o** Stank *Viv 1896*, 17. **proviz~i** Z *RE* 56. **prujn~i** Z *RE* 53. **pur~o** Z *RE* 193a (*Pur~o de Mario*). **puŝ~i** Z *RE* 56. **puŝ~o** Z *RE* 151a. **putr~i** Z *RE* 161b. **putr~o** Barth *Ludo 1928*, 17.

‖ **R** ‖ **radik~o** Z *RE* 80a. **raŭk~i** Z *RE* 126b, 220b. **reĝ~i** Z *RE* 23a. **rehejm~i** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **rekonsci~i** Z *RE* 120b, 226a; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174. **rememor~i** Z *RE* 24b. **renask~o** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76. **renvers~i** Z *RE* 157a. **return~i** G *Blov 1888*, 12. **revek~anta** Wicke *Galero 1922*, 15. **revek~i** G *Blov 1888*, 21. **reviv~i** Z *DL* 28, *RE* 118b. **reviv~o** *LI* Feb. 1896, [17]. **riĉ~ado** Z *Ald 1888*, 16. **riĉ~i** Z *Ald 1888*, 5, *RE* 167a. **rifuz~o** Z *MV* 58. **rigid~i** Z *RE* 81b, 82a, 119b, 122b (ekmiregi), 222a. **ruĝ~ema** Z *DL* 27. **ruĝ~i** Z *DL* 27, *RE* 171b, *UV* (→ *–iĝ/*). **ruin~o** Z *RE* 83a, 212b (falo, defalo). **rul~anta** Mott *EEn 1906*. **rul~i** Z *RE* 72b. **rul~inta** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71. **rust~i** Z *RE* 172a.

‖ **S** ‖ **sag~i** Z *RE* 212a (trovi rimedon). **sat~inte** Z *Ifig 1908*, 21. **salut~i** Z *RE* 60. **san~anta** G *Blov 1888*, 14. **san~i** Z *DL* 43. **sat~i** Z *RE* 212b. **satur~i** *RE* 105a. **sci~i** Z *DL* 8, *RE* 122a, 159b, 166b, 210b, *MV* 60. **sci~inte** G *Blov 1888*, 5. **sci~o** Z *RE* 29a. **sek~i** Z *RE* 190b. **sek~inta** Tolk *Voron ~1900*, 2. **sendepend~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90. **sendis~a** Z *RE* 110b. **sengust~i** Z *RE* 26a. **senhar~i** Beau *EFr 1903*. **senlac~a** Z *RE* 111a. **senmalfort~a** Z *RE* 110a. **senmov~emo** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15. **senodor~i** Z *RE* 26a. **sensuk~i** Z *RE* 190b. **senvest~i** Milho *Cindr 1907*, 12. **senvid~i** Z *DL* 32. **sidet~i** Z *RE* 155a (riverenci). **sid~i** Z *UL* [v], *RE* 176a, 199b (сѣсть), *MV* 29, *UV*. **silent~i** Z *RE* 55, 185b, 212a, 214b. **simil~i** Z *RE* 138a, 209b, 213b. **sku~i** Z *RE* 11a. **sorb~i** Z *RE* 160a. **sovaĝ~i** (furioziĝi) Z *RE* 122b. **spec~eco** (specifeco) Boi *Mona 1902*, 13. **spik~i** Z *RE* 77. **star~i** Z *DL* 32, *RE* 25a (*star~i pro*), 193a (far~i). **streĉ~i** Z *RE* 49. **subakv~i** Z *RE* 113a. **sufok~i** Z *RE* 52, 210b. **suk~i** Z *RE* 104b. **sulk~i** Z *Ham 1894*, 9. **sunkuŝ~o** (sunmallev~o) Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **surd~i** Z *RE* 31b.

‖ **Ŝ** ‖ **ŝancel~a** Z *RE* 62, 227a. **ŝancel~adi** G *Blov 1888*, 6. **ŝancel~i** Z *RE* 227a. **ŝanĝ~a** Z *RE* 65. **ŝanĝ~ema** Z *RE* 65. **ŝanĝ~emeco** Z *GVGE 1894*, [3b] (ŝanĝebleco). **ŝanĝ~i** Z *RE* 65. **ŝel~i** Z *RE* 227b. **ŝov~i** Johan *EKato* Dec. 1903, 21.

‖ **T-U** ‖ **tag~i** Z *RE* 168b, 178b. **tag~e** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **tag~o** Stell *LI LitAld 1905*, 6, 8. **tamburrul~o** Wicke *Galero 1922*, 21. **tavol~i** Z *GVGE 1894*, 5a. **tavol~o** Z *GVGE 1894*, 5a. **ten~o** G *Blov 1888*, 16; Z *RE* 122a. **terur~i** Z *RE* 210b. **tetan~i** Z *RE* 194b. **trankvil~adi** G *Blov 1888*, 10. **trankvil~i** Z *UL* 20. **translok~i** Z *RE* 130b. **traport~i** Z *RE* 159b. **trasorb~i** Z *RE*

160a. **tratranĉ~i** Z *RE* 160a. **tren~i** Z *RE* 21b. **trobak~i** Z *GVGE 1894*, 4a (abbacken). **trov~i** Z *DL* 14, *RE* 107b. **turment~i** Z *RE* 203a. **turn~i** G *Blov 1888*, 8. ‖ **unuform~ado** Z *Ald 1888*, 10. **unuform~i** Z *Ald 1888*, 9.

‖ **V-Z** ‖ **vapor~i** Z *RE* 68; Beau *EFr 1903*. **varmeg~i** Z *RE* 33b, 166b. **varm~i** G *Blov 1888*, 12. **vast~ado** Z *Ald 1888*, 10. **vast~i** Z *Ald 1888*, 5. **vast~o** Beau *EFr 1903*. **vek~i** Z *DL* 3, *RE* 157a (maldormiĝi), 161a (maldormiĝi). **vergobat~o** Barth *Ludo 1928*, 18. **verŝ~i** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174. **vid~i** Z *MV* 72. **vid~o** Z *RE* 16. **vir~i** Z *RE* 20b, 99b. **vir~inta** G *Blov 1888*, 15. **viv~adi** G *Blov 1888*, 16. **viv~i** Z *RE* 118b. **vojkruc~o** Vic *Kiĥot* 1905, 15.

iĥtiokol/ [1889] **~o** Z *RE* 63, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (kun preseraro *ihtiokol/*); Sutk *ERu 1927* (plusendas al *iktiokolo*; *PIV 2005* (plusendas al *fiŝ/glu/o*).

Ijob/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 13.2 (*la gefiloj de ~*; *Li* [Dio] *senigis ~on je kordoloroj*), 39.8 (*la Egiptujanoj volas viziti ~on survoje al Babel*), 44.1 (*la Libro ~* [en la Malnova Testamento]).

-ik/ [1912] **~a** (sufikso) Dueh *EDk 1912*.

Ikar/ [1910] **~o** (mit.) (nomo) *PropN 1910*.

ikon/ [1916] **~o** (reli.) (art.) G *Pl 1916* (ikona, obraz); Sutk *ERu 1927*; War *GD 1957*. ‖ **~adorado** War *GD 1957*. **~rompisto** Sutk *ERu 1927* (apud *ikonoklasto*); War *GD 1957* (pref. al *ikonoklasto*).

ikonografi/ [1932] **~o** Azor *ArkiT 1932*. ‖ **~e** [→ *Herkuleso°, Horuso*] Azor *ArkiT 1932* (*reprezentita ~e per fortega viro kun manbatilo*).

ikonoklast/ [1927] **~o** Sutk *ERu 1927* (apud *ikonrompisto*); *NLR* Jan. 1956 [v] (sanktbildorompisto); War *GD 1957* (plusendas al *ikonrompisto*).

ikonologi/ [1932] **~o** [→ *ikonografio*] Azor *ArkiT 1932*.

ikonostas/ [1932] **~o** (arki.) (ark. *ikonostazo* kun -z-) Azor *ArkiT 1932*.

ikonostaz/ [2005*] **~o** (arki.) (antaŭe *ikonostaso* kun -s-) *PIV 2005*.

Iksion/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

iksod/ [1916] **~o** (zool.) G *Pl 1916*.

ikter/ [1911] **~o** (med.) Antt *FiE 1911*; G *Pl 1916*; Sutk *ERu 1927*.

iktiokol/ [1927] **~o** (antaŭe *iĥtiokolo* kun -ĥ-) Sutk *ERu 1927*.

iktiologi/ [1927] **~o** Sutk *ERu 1927*.

il/ [1887] Z *UL* 10 [n] (~, *tranĉ~o*), [v], *DL* 16 (*lud~o*), *MV* (*tond~o*, *paf~o*), *UV*. ‖ **~o** G *Blov 1888*, 3 [a] (*la aŭtoro bone pripensis la ~ojn, kiuj kondukas al la celo*); Z *RE* 67, 121b (instrumento). **~e** (= per, helpe de) Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*la akiro de nafto ~e borputoj*), Sep. 1899, 29 (*oni komencis fluigi* [al la Nigra Urbo] *la nafton ~e pumpoj kaj „naftokondukoj“*); Ahlb *LI* Apr. 1900, 56a (*Tia instigo estus ricevebla per la membreco* [...] *~e la gazetaj ekzempleroj*). ‖ **~aro** Z *RE* 151a.

‖ **A-Ĉ** ‖ **akrig~o** Z *RE* 122a. **arm~paĝio** (hist.) Wü *EV 1935*. **asperg~o** Mott *EEn 1906*. ‖ **bala~eto** Z *RE* 96a. **bala~o** Z *RE* 96a, 96b, 141b (*forna bala~o*). **balanc~o** Z *RE* 72. **ban~o** Mott *EEn 1906* (tub or bath (*to bathe in*)). **bar~o** Z *DL* 34, Z *MV*. **batal~o** Z *RE* 121b, *MV*. **batal~ejo** Z *RE* 4. **bat~o** Z *RE* 77. **blovpaf~o** Z *EG 1904*. **bor~eto** Mott *EEn 1906* (gimlet). **bor~o** Z *RE* 13. **brajl~o** Roll *Mar 1908* (DE Geitau | EN brail). **brems~o** Ver *EncV 1910* (FR dispositif de freinage; baza vorto *bremso*). ‖ **ĉerp~o** Z *RE* 75. **ĉiz~o** Z *RE* 41. **ĉirkaŭlig~o** G *Kond 1890*, 28. **ĉizel~o** Chris *DeE 1910*.

‖ **D-E** ‖ **deflu~o** Z *RE* 19, 194b, *MV*. **direkt~estro** (mar.) Asklöf *LI* Maj. 1898, 71. **direkt~isto** Z *RE* 80b; Beau *EFr 1903* (pilote). **direkt~o** Z *RE* 80b, 174b, *MV* (*de ŝipo*). **disetend~o** (hist.) (jur.) Barth *Ludo 1928*, 18. **distil~o** Beau *EFr 1903*.**draŝ~o** Z *RE* 222b. ‖ **enfal~o** Z *RE* 56. **erp~o** Z *RE* 11.

‖ **F** ‖ **fajf~o** Z *RE* 44, 133a, 133b, 178a (ŝalmo). **fajl~o** Beau *EFr 1903*. **falĉ~o** Z *RE* 81a, *MV* 22, *UV*. **ferm~o** Z *RE* 59. **fiks~o** Beau *EFr 1903*. **filtr~o** Beau *EFr 1903*. **flug~o** Z *DL* 27, *RE* 85a,

MV. **formet~o** Z *RE* 123b. **fos~o** Z *DL* 27, *MV*, *UV*. **frap~o** Z *RE* 35a (son~o). **fum~aĵo** Z *RE* 86b.

‖ **G-Ĝ** ‖ **glad~o** Z *RE* 215a. **glit~o** Z *RE* 78, *MV* 26. **glit~oj** Z *RE* 79. **glitvetur~a** G *Blov 1888*, 8. **glitvetur~eto** Z *RE* 176a («(infana) sledo»). **glitvetur~o** G *Blov 1888*, 6; Z 176b («sledo»), *MV* 26. **gravur~o** Beau *EFr 1903*. **gvid~o** Beau *EFr 1903* (guidon, «stirstango»).

‖ **H-Ĵ** ‖ **hak~a** Z *RE* 203b. **hak~ego** Z *RE* 203b. **hak~ingo** Z *RE* 203b. **hak~o** Z *RE* 202a (hakglavo), 203b, *MV* 27. **haltig~o** Z *RE* 150a (baro, malhelpo), 203b (malakcel~o; тормозъ, «bremso»); Beau *EFr 1903*. ‖ **ir~o** Z *RE* 219b, *MV* 31 (→ *ir*). ‖ **ĵet~o** Z *RE* 147a.

‖ **K** ‖ **kalkul~o** Z *RE* 198b. **kapt~o** Z *RE* 56, 90b, 181a, 201b (*ĉasa kapt~o*), *MV* 33. **klak~o** (muz.) Z *EG 1904*. **kolor~o** Z *RE* 82b. **komb~ingo** Villa *LernEs 1902*, 37.6. **komb~o** Z *RE* 34b; Beau *EFr 1903* (→ *il*). **konduk~oj** G *Blov 1888*, 8; (singulare *~o*) Z *RE* 135b (por ĉevaloj), *MV* 36. **korktir~o** Z *RE* 157a. **kovr~o** Z *DL* 27, *RE* 85a, 142b (*kovr~o por ĉevalo*), 193a (*fenestra kovr~o*), *MV* 38 (*de libro*, *de fenestro*), *UV*, *GVGE 1894*, [3b]. **kradrost~o** (kuir.) Z *EG 1904* (Rost). **kraket~o** Z *RE* 205a. **kribr~o** Z *RE* 175b, 181b (сито). **kroĉ~o** Z *RE* 5. **kroĉplug~o** Z *RE* 82a. **kudr~ego** Z *RE* 227b (шило, «aleno»). **kudr~o** Z *DL* 27. **kuneten~o** Z *Ald 1888*, 11. **kurac~o** Z *RE* 88b, *MV* 39, *UV*.

‖ **L** ‖ **labor~o** Wü *EV 1935*. **laks~o** Z *RE* 183b. **lankovr~o** Mott *EEn 1906* (→ *lan*). **lev~o** Z *RE* 175a, *MV* 41, *UV*. **lig~o** Z *RE* 51b, 136a, 137a, 179a. **lini~o** Z *RE* 89b. **litkovr~o** Z *DL* 27, *RE* 118b. **longaflug~a** (cikonio) Stank *Viv 1896*, 15. **lud~o** Z *DL* 16, 17, *RE* 63a. **lul~o** Z *RE* 77, 92b, *MV* 42. **luvetur~o** *FrazL 1903*, 16 (fiakro).

‖ **M** ‖ **malakcel~o** Z *RE* 203b (haltig~o; тормозъ, «bremso»). **manĝ~aro** G *Kond 1890*, 17 (*Metu la manĝ~aron sur la tablon*); Z *ER 1909*. **mezur~o** Z *RE* 101a. **montr~o** Z *RE* 196b, 211a. **muel~o** Z *RE* 95b. **muskapt~o** Z *RE* 101a.

‖ **N-O** ‖ **naĝ~o** (pp fiŝoj) [Z] *E-isto* Dec. 1889, 21b. **nivel~o** (tek.) Z *EG 1904*. ‖ **ondromp~o** Lang *LI* Mar. 1896, 39. ‖ **orflug~a** (mit.) Zeid *LI* Dec. 1895, 11b.

‖ **P** ‖ **paf~o** Z *UL* [v], *RE* 174a, *MV* 50, 29, *UV* (→ *il*). **paf~ego°** Z *DL* 47, *RE* 164a, *MV* 50. **paf~egisto°** (ark., *kanonisto* 2) Z *RE* 70b. **pak~o** Z *EG 1904*. **palp~o** (zool.) Z *EG 1904* (Fühler, Fühlhorn°; kp. *anten/o*). **pendig~o** Domb 1890, 24. **pes~o** Z *RE* 29a, *MV* 52. **pez~o** Z *RE* 31a, *MV* 52. **pik~o** Z *RE* 48a, 77b, 228a, *MV* 53. **pist~o** Z *RE* 132b. **plektbar~o** Z *RE* 64a, 134a. **plug~o** Z *RE* 82a, 135a, 190b. **pordsonor~o** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356. **port~o** Z *RE* 112b; Cart *Bild 1905*, [3]. **pren~o 1** (tek.) (ark., *tenajlo*) Z *RE* 74b (клещи), 230a (щипцы), *MV* 55 (Zange). **2** (zool.) (ark., *pinĉilo*) Z *RE* 74b (*~ilo de kankro*; клешня). **pump~o** *RE* 107a; Jon *ESv 1893*, 62. **puŝvetur~o** Z *RE* 200b (тачка).

‖ **R** ‖ **rabot~o** Z *RE* 196a; Diett *Gold 1921*, 52#23. **ram~o** Diett *Gold 1921**, 52#48. **rabot~o** Z *RE* 196a. **rast~o** Z *RE* 34a. **raz~o** Z *RE* 12a. **rem~o** Z *RE* 15b. **rigl~o** Z *RE* 52a, 57a, *MV* 58. **rikolt~o** Z *RE* 180b (серпъ, «serpo»), *MV* 58 (Sichel, «serpo»). **romp~o** Z *RE* 91a. **ruĝ~o** Z *RE* 174b (румяны).

‖ **S** ‖ **san~o** G *Kond 1890*, 29; B *LI* Feb. 1904, 43. **seg~o** Z *RE* 133a. **sid~o** Z *RE* 199a. **sigel~o** Z *DL* 35, *RE* 132b. **skulpt~o** Z *MV* 62, *UV*. **sond~o** Beau *Humor 1899*, 61, 199. **son~o** Z *RE* 35a (frap~o), 76b. **sonor~o** Z *DL* 31, *RE* 60a, 76b. **subapog~o** Z *RE* 138a (подпора, «apoga stango, fosto»). **subpaf~ego** (ark., *lafeto*) Z *RE* 88a.

‖ **Ŝ** ‖ **ŝirm~eto** Z *RE* 76a. **ŝirm~o** Z *RE* 228a. **ŝlos~isto** Z *DL* 27. **ŝlos~o** Z *DL* 27, *MV* 65. **ŝlos~isto-meĥanikisto** Z *Adr 1901*, 6. **ŝlos~lingvo** Stead *The-E* Nov. 1903, [1]. **ŝlos~osto** (klaviklo) Z *RE* 75. **ŝovel~o** Z *RE* 91a, *MV* 65; G *Kond 1890*, 11. **ŝpin~o** Z *RE* 15b, 162b. **ŝpruc~o** Z *RE* 84b. **ŝtop~o** Z *RE* 25b, 223a (*ŝtop~o de rado*), *MV* 65. **ŝtrumplig~o** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (jarretière). **ŝvebig~o** (ĉe Z *balanc/il/o*) Diett *Gold 1921*.

‖ **T** ‖ **tajp~o** (antaŭe *skrib/maŝin/o*) War *GD 1957*. **teks~o** [Z] *E-isto* Jan. 1892, 9, *EG 1904*. **ten~o** Z *RE* 43, 174b (dufoje), 223b (dufoje), *MV* 66, *GVGE 1894*, [3b] (*la ten~o defalis, deromp-*

iĝis); B *VdE 1910* (*~ilo de glavo, de korbo*). **timig~o** Z *RE* 163a. **tint~o** Z *RE* 12, 135a. **tond~o** Z *UL* [v], *RE* 112a, *MV* 29, 67, *UV* (→ *il*); Cart *Bild 1905*, 4. **tramvetur~o** OA 2-1914. **tranĉ~eto** Z *RE* 132a. **tranĉ~o** Z *UL* 10 [n], *RE* 112a; Beau *EFr 1903* (→ *il*). **trik~o** Z *RE* 191b. **tumultsonor~o** Z *RE* 102a. **turn~o** G *Blov 1888*, 8. **turnlud~o** (turbo) Stell *LI LitAld 1905*, 7.

‖ **U-Z** ‖ **ventol~o** Z *RE* 45, 124a. **ventum~o** Z *RE* 28b, 120a. **verŝ~o** Z *RE* 88b. **vetur~aro** Z *RE* 115a. **vetur~ego** Z *RE* 218a. **vetur~o** Z *DL* 31, *RE* 135b, 173b (*longa vetur~o*), 201b (*vetur~o vilaĝana*; телѣга). **vid~o** Z *RE* 62b. **vip~o** Vic *Kiĥot* 1905, 15. **viŝ~o** Z *DL* 23, *RE* 140b, 214b, *MV* 72, *UV*. **vizaĝkovr~o** Z *DL* 27. **vom~o** Z *RE* 171b.

ileks/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; OA 2-1914 (houx | holly | Stechpalme).

ILEPO [1920] (hist.) (mll de *Internacia Ligo de E-istaj Poŝtoficistoj*) *ET* 1920-07-28, 2c.

ili [1887] Z *UL* 37 [g] (*~ faras*), [v], *DL* 5 (*mi ne povas jam aŭdi ~n* {la postulojn} *silente*), 6 (*Kiel tio estas ebla, ~ diras, ke* [...] *la lingvo estus tute kaj plene preta*), 7 (*~* {la legantoj} *eble tie ne trovos respondojn je l' demandoj, kiujn ~ sendis*); G *Blov 1888*, 6 (*~ du devis eliri en la ĝardenon*); Z *MV*, *UV*. ‖ Kp. *iŝi°*. ‖ **~a** Z *DL* 3 (*viroj kaj virinoj* [...] *rapidas porti ~an* {sian} *ŝtonon por la granda* [...] *konstruo*), 6 (*estimi la aferojn ne laŭ ~a praktika signifo* [...], *sed laŭ la mirindeco* [...] *de ~a nasko*), 19 (*≈ kondukis la kolegojn en sian loĝejon, anstataŭ iri kun ~ en ~an*), 32 (*La floroj* [...] *staris ankoraŭ en ~a* {sia} *antaŭa beleco*), *MV*, *UV*.

Iliad/ [1895] **~o** (lit.) Kof *Ili 1895* [t]; *LI* Mar. 1896, 38 (*~o, en la bela traduko de* […]); *PropN 1910*; G *Pl 1916*.

Ilinojs/ [1910] **~o** (ŝtato) *PropN 1910*.

Iliri/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

ilumin/ [1888: *~ita*] **~i** Z *RE* 66b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 66b; Sutk *ERu 1927*. ‖ **~ado** G *Pl 1916*. **~ita** Z *DL* 46-47 (*la tuta urbo estis feste ~ita*). ‖ Kp. *iluminaci/o*.

iluminaci/ [1893] **~o** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*grandioza ~o* [kaŭzita pro kunpuŝiĝo de kometo kun la Tero]); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *Pl 1916*; Sutk *ERu 1927* (plusendas al *ilumino*). ‖ Kp. *ilumin/i*.

ilustr/ [1903: *~a*] **~i** Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** (ark., *~ita*) *RondIr* Maj. 1903 [t] (*Monata ≈a°* {≈ita} *Organo*). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*; G *Pl 1916*; Sutk *ERu 1927*. **~isto** Z *EG 1904*; G *Pl 1916*. **~ita** *EKato* Dec. 1903, 24 (*karto ~ita* [de] *Suez*); *Bern 1906* [t] (*~a gvidlibro*); G *Pl 1916*. ‖ Kp. *ilustraci/a°*.

ilustraci/ [1893: *~a*] **~o** Postn *LI* Okt. 1898, 146 (*La sveda eldono enhavas 400 paĝojn kun 100 ~oj*). ‖ **~a** (ark., *ilustr/it/a*) *E-isto* Dec. 1893, 190 (*La parto ~a konsistos el 10 000 figuraĵoj*; *~aj aldonoj*). ‖ Kp. *ilustr/a°*.

iluzi/ [1903] **~o** *FK 1903*, 308.21 (*tiuj konvinkiĝas, ke tio ĉi estas nur ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Desh *Avent 1907*, 5 (*malsaĝaj ~oj*); Z *Rab 1908*, 129.12 (*en la momento de la morto mem forflugas la ~o*); OA 1-1909. ‖ **~a** Z *EG 1904*; G *Pl 1916*; Sutk *ERu 1927*. ‖ **~iĝi** G *Pl 1916*. **~isto** Z *EG 1904* (Gaukler). ***~ulo*** G *Pl 1916*. ‖ **sen~iĝo** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.2 (*la eltrovo* [de la vero] *eble estos por li maldolĉa sen~iĝo*).

imag/ [1889] **~i** Z *RE* 22a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *EG 1904*. **~o** (kp. ark. *pentraĵo*) Marig *LernIt 1890*, 33 (*La dormo estas ~o de l' morto*); Z *Ham 1894*, 107 (*la ~o mia mem ne povis / Elpensi eĉ en pura fantazio*), *EG 1904*. ‖ **~aĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 30.5 (*Antaŭjuĝa ~aĵo*).

imaĝ/ [1888] **~o** (imagita bildo) G *Blov 1888*, 18 (*la rememoro je vi, via aminda sensimila ~o* [en la originalo: ваш милый, несравненный образ], *de nun estos la turmento kaj la konsolo de mia vivo*); Sutk *ERu 1927*.

Imenlag/ [1907] **~o** (lit.) [t] Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356.

imit/ [1889] **~i** Z *RE* 138b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Jon *ESv 1893*, 59. ‖ **~ado** Z *Ham 1894*, 105 ([mia

fratino] *Modelo, por elvoki ~adon*). **~aĵo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

imoskap/ [1932] **~o** (arki.) Azor *ArkiT 1932* (*Malsupra parto de la kolona fusto*).

imperativ/ [1904] **~o** (gram.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*.

imortel/ [1927] **~o** (bot.) Sutk *ERu 1927*; *NLR* Jul. 1956 [v] (floreto, kiuj longatempe konserviĝas sekaj, kaj estas uzataj por ornami tombojn vintre).

imperator/ [1910] **~o** (hist.) GM *EFr 1910*.

imperfekt/ [1889] **~o** (gram.) Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a (*la germana finiĝo „te“ por ~o*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

imperi/ [1888: *~estro*] **~o** Z *RE* 66b, *MV*; Lib *LernLv 1889*, 20; Z *UV*; Abes *Kralj 1897*, [3], (*serba ~o*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Borel *GermE* Apr. 1905, 40b (*≈a Akademio de sciencoj en Vieno*); GM *EFr 1910*. ‖ **~estra** Einst *Plen 1888*, 24 (*Lia ~estra Majesto*); Z *RE* 15 (*Via reĝa (~estra etc.) moŝto*); *LI* Apr. 1896, 55 (*la ≈estra Universitato en Mosvo*). **~estredzino** GM *EFr 1910*. **≈estrida** Red. *E-isto* Maj. 1890, 44b (*kun la permeso de Lia ≈estrida Moŝto* [Princo Konstantin]). **~estrino** Z *RE* 207a; Beker *LI* Mar. 1896, 34 (*monumento* [...] *de la ~estrino Jekaterina° II°* {Katerino 2-a} *en Peterburg*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~estro** Z *DL* 25 (*Via regnestro estas* [...] *~estro de Germanujo*), *RE* 66b, 221a (reĝo, regnestro; царь, «caro»; kun tajperaro *impreri/*); Lib *LernLv 1889*, 20; Abes *Kralj 1897*, 4 (*la venka roma ~estro*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ismo** (antaŭe *imperialism/o°*) *PV 1930*; War *GD 1957*. **~isto** (antaŭe *imperialist/o°*) *PV 1930*; War *GD 1957*.

imperial/ [1889] **~o** (hist.) (traf.) (veturilo) Z *RE* 66b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Imperiale); OA 1-1909; Boi *PVE 1910* (supra parto de omnibuso; impériale). ‖ **~loko** Sutk *ERu 1927*.

imperialism/ [1904] **~o** (pol.) (ark., *imperi/ism/o*) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921; Sutk *ERu 1927*; *PV 1930* (plusendas al *imperi/ism/o*); War *GD 1957* (plusendas al *imperi/ism/o*). ‖ **~a** Sutk *ERu 1927*.

imperialist/ [1930] **~o** (pol.) *PV 1930* (plusendas al *imperi/ist/o*); War *GD 1957* (plusendas al *imperi/ist/o*).

impertinent/ [1907] **~a** Z *EG 1907* (frech, impertinent; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*; OA 3-1921.

impet/ [1927] **~i** (antaŭe *impetu/a°*) Sutk *ERu 1927*; *PV 1930* (*la ondoj ~as kontraŭ la bordo*; [fig.] *li per tuta koro ~is al repacigo*; *ŝia animo senĉese ~is al Dio*); OA 8-1974. ‖ **~a** *PV 1930*. **~o** Sutk *ERu 1927* (baza formo); *PV 1930*; Wü *EV 1932* (baza formo; plusendas al *puŝforto*, *movenergio*, *torenteco*, *vervo*). ‖ **~ega** *PV 1930*.

impetu/ [1910] **~a** (ark., *impet/i*) GM *EFr 1910* (impétueux). ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*. **~egi** GM *EFr 1910*.

implic/ [1957] **~i** War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957* (~ita). ‖ **~ado** War *GD 1957*. **~ita** (antaŭe unuvorte *implicita°*) War *GD 1957* (~a). **mal~a** War *GD 1957*. **mal~e** War *GD 1957*. **mal~i** War *GD 1957*.

implicit/ [1910] **~a** (ark., *implic/it/a*) GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*. ‖ **mal~a** GM *EFr 1910* (explicite).

implik/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*. *FE 1894*, 3. ‖ **~e** GM *EFr 1910* (~ite). ‖ **~ite** GM *EFr 1910* (~e). ‖ **inter~ita** GM *EFr 1910*.

impon/ [1888] **~i** Z *Ald 1888*, 15 (*Nenio povas tiel bone ~i al la amaso, kiel* faktoj *kaj konstantaj* signoj de vivo); *FK 1903*, 279.28 (*al la amaso tiaj instruitaj paroloj tre ~as*), 296,16; Beau *EFr 1903*, Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~anta). ‖ **~anta** GM *EFr 1910* (~a); Sutk *ERu 1927*. **~eco** GM *EFr 1910* (prestige; laŭ PIV ankoraŭ ne ark. en rilato al *prestiĝo*).

import/ [1896: *~o*] **~i** (ekon.) Z *EG 1904*; OA 1-1909; Sutk *ERu 1927*. ‖ **~o** (ekon.) (kp. ark., *en/port/ad/o*) Z *Adr 1896 fol. 1*, 7 (*~o, eksporto*); Sutk *ERu 1927*. ‖ **~ado** GM *EFr 1910*. **~anto** GM *EFr 1910*. **~isto** GM *EFr 1910*. ‖ **frukt~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 84.

impost/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ Kp. *de/pag/o* [UV *pag'*]. tribut/ [OA 1]. ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~ebla** GM *EFr 1910*. ‖ **~evitisto** (jur.) GM *EFr 1910* (~ŝtelisto). **~ŝtelisto** (jur.) GM *EFr 1910* (~evitisto). ‖ **sen~e** GM *EFr 1910*. ‖ **kap~o** GM *EFr 1910* (capitation). **lim~ejo** Z *EG 1904* (Zollhaus); GM *EFr 1910*. **lim~o** Z *EG 1904* Zoll). **ter~o** GM *EFr 1910*.

impoŝt/ [1910] **~o** (arki.) GM *EFr 1910* (imposte); Azor *ArkiT 1932*.

impotent/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

impoz/ [1910] **~i** (pres.) GM *EFr 1910* (imposer).

impregn/ [1909] **~i** Bend *DkE 1909*, 160; GM *EFr 1910* (imprégner); Benn *DeE 1926*, 454 ((durch)tränken [nun ankaŭ *impregnieren*]).

impres/ [1889] **~o** Z *RE* 23a, 125a („enpremo“ - ark.), *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 23a (enpremi°), 56b, 105a (напечатывать, ark., fig.), *EG 1904*. ‖ **~ebla** GM *EFr 1910* (~(iĝ)ema). **~ema** GM *EFr 1910* (~ebla, ~iĝema). **~iga** *Voron ~1900* [1] (*~iga°* [~a] *ekspozicio de diversa Esperanta literaturo*). **~iĝema** Sey *FlandLit 1904*, 10 (*la naturo rekte influanta sur ~iĝeman karakteron*); GM *EFr 1910* (~ebla).

impresari/ [1904] **~o** (teatr.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

impresionism/ [1954] **~o** (art.) *PVS 1954*.

impresionist/ [1954] **~o** (art.) *PVS 1954*.

improviz/ [1902: *~ita*] **~i** Z *EG 1904*; OA 1-1909; GM *EFr 1910*. ‖ **~e** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (~aĵo). ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910* (~o). **~ita** Z *Ham* [2]*1902*, 64.20 (*Por ĉio verkita kaj por ĉio ~ita ili ne havas egalajn al si en la mondo*); *FK 1903*, 306.3 ([ludi] *~itan kompozicion*).

impuls/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909; GM *EFr 1910*; Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*direktis lin neniaj malaltaj ~oj*); Luyk *Iŝtar* 1924, 21.3 (*La unua ~o instigis lin eliri por rigardi la kavalkadon*). ‖ **~ema** GM *EFr 1910*.

imput/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*.

imun/ [1907] **~a** (med.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*; OA 4-1929. ‖ **~igi** GM *EFr 1910* (~izi). **~izi** GM *EFr 1910* (~igi).

in/ [1887] Z *UL* 10 [n] (*frat~o*), 21 (*Amik~o*), *MV* (*patr~o*, *fianĉ~o*), *UV*. ‖ RIM. **1** Goldb *E-isto* Jun. 1893, 96: [mi proponas uzi] *«vir', in'» en loko de°* {anstataŭ} *«ul», «ulin», ekz.* grand~o° {havas alian sencon, kp. grandsinjoro}, grandino°). **2** Laŭ Z, almenaŭ en la frua tempo, i.a. jenaj vortoj estas sekse markitaj: *amik*, *gast*, *legant*, *sinjor*, k.a., vd. je la koncernaj artikoloj [gnev]. ‖ **~a** Setä *FiE 1923*. **~o** Z *RE* 176a (самка [pp bestoj]). ‖ **ulin/** vd. RIM. sub *in*).

‖ **A** ‖ **aktor~o** Bar *LernHu 1898*, 67. **akuŝint~o** Z *RE* 172b. **akuŝist~o** Z *RE* 5, 135b (dufoje), *MV*, *UV*. **Aleksandr~o** (virina nomo) Z *Adr 1896 fol. 1*, 8. **amat~o** Einst *Plen 1888*, 15 [g]. **amik~o** Z *UL* 21, *RE* 138b. **artist~o** Z *Adr 1889*, 19. **av~o** Z *DL* 26. **azen~o** Marig *LernIt 1890*, 19 (→ j).

‖ **B-Ĉ** ‖ **baletist~o** Z *DL* 22. **bantam~o** Rhod *EnE 1908* (bantam). **baptofil~o** *EKato* Okt. 1903, 4. **bapto-patr~o** Milho *Cindr 1907*, [8] (kun streketo). **baron~o** Z *Adr 1896*, 27. **belul~o** Z *RE* 82b. **bigotul~o** Z *Rab 1908**, 57,12. **bofil~o** Z *RE* 108b, 187a. **bofrat~o** Z *RE* 108b, 178b. **bopatr~o** Z *RE* 202a, *UV* (→ *bo/*). **bovid~o** Z *RE* 201a. **bov~o** Z *DL* 27, *RE* 80b, *UV* (→ *in*). **breton~o** *E-isto* Feb. 1892, 21. **bub~o** Z *RE* 45. ‖ **cerv~o** Z *RE* 88a. **cindro-kribrant~o** Milho *Cindr 1907*, 7. **Cindrul~o** (lit.) Milho *Cindr 1907* [t]. ‖ **ĉambrist~o** Z *RE* 33b (servant~o). **ĉapelist~o** Cart *Bild 1905*, [3]. **ĉeval~o** Z *RE* 49, 75b, 91b.

‖ **D** ‖ **doktoredz~o** Z *DL* 25. **doktor~o** Z *DL* 25. **domestr~o** Bar *LernHu 1898*, 67. **domist~o** Z *RE* 75. **duonfil~o** Z *RE* 127b. **duonpatr~o** Z *RE* 95a.

‖ **E** ‖ **edukist~o** Z *Adr 1889*, 22 (*edukist~o de la virina lernejo*). **edz~igi** Z *RE* 26a. **edz~igita** Z *RE* 55. **edz~igota** Z *DL* 20. **edz~iĝa** Milho *Cindr 1907*, [19] (*edz~iĝa festo*). **edz~iĝi** Z *RE* 28a. **edz~o** Z *DL* 19.

‖ **F** ‖ **fianĉ~o** Z *UL* [v], *MV* 30, *UV* (→ *–in*). **fil~eca** *RevO* Jul. 1920, 76b (*fil~eca amo*). **fil~eto** G *Blov 1888*, 5. **fil~o** Z *DL* 17. **frat~eto** Z *Ham 1894*, 18. **frat~o** Z *UL* 10 [n], *DL* 26, *RE* 180b, *MV* [n]. **frat~virto** Stead *The-E* Nov. 1903, [1]. **fraŭl~a** G *Blov 1888*, 8. **fraŭl~o** Z *UL* 22, G *Blov 1888*, 6, *RE* 6, 45, *MV*. **fromaĝist~o** Marig *LernIt 1890*, 32.

‖ **G-Ĝ** ‖ **gast~o** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71a; Z *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 1. **gazel~o** Beau *EFr 1903*. **graf~o**, Beau *EFr 1903* (comtesse). **grek~o** Waś *LI* Feb. 1896, 24. **guvernant~o** Z *RE* 36. **guvernist~o** Beau *EFr 1903*.

‖ **H-Ĥ** ‖ **heredant~o** G *Blov 1888*, 14. **hero~o** G *Blov 1888*, 18. **hierodul~o** (hist.) Luyk *Iŝtar* 1924, 28.2. **hispan~o** Waś *LI* Feb. 1896, 24. **hund~ido** (kiel insulto) *E-isto* Dec. 1893, 191. **hund~o** Z *RE* 197b. **Ĥrizofil~o** Kof *Ili 1895*, 6.

‖ **I-Ĵ** ‖ **imperiestr~o** Z *RE* 207a; Beker *LI* Mar. 1896, 34. **infan~o** Beau *Sint 1901*, 3. **infanist~o** Z *RE* 113b. **instruist~o** Z *E-isto* Dec. 1890, Ald. [2], *Adr 1896*, 23.

‖ **K** ‖ **kamel~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122. **kancelariist~o** *SennR* Nov. 1923, 26. **Karol~o** Z *DL* 19; G *Gefr 1889*, 7; Stank *Viv 1896*, 16. **katamant~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118. **katid~o** Z *RE* 82b. **kapr~o** Z *RE* 76a. **knab~ejo** Z *RE* 45. **knab~eto** Z *Ham 1894*, 22. **knab~o** Z *DL* 49. **koketul~o** Z *RE* 76a. **kok~o** Z *UL* Pl [v], *RE* 86b, 107b (*kok~o sursidanta*), *UV* (→ *in*). **krimist~o** G *Blov 1888*, 8. **kromvir~o** *RE* 105a. **kudrist~edzo** Z *DL* 25. **kudrist~o** Z *DL* 24-25, *RE* 227b; Cart *Bild 1905*, 4. **kuirist~o** Z *RE* 86b. **kunkuŝant~o** Kof *Ili 1895*, 4. **kuz~o** Einst *Plen 1888*, 19; Z *RE* 180b. **kvazaŭhom~o** (ark., *manekeno*) Cart *Bild 1905*, 4.

‖ **L-M** ‖ **lavist~edzo** Villa *LernEs 1902*, 35 (→ *edz*). **lavist~o** Z *DL* 23, *RE* 147a. **legant~o** Z *E-isto* Jan. 1894, 1, *Marta* 4a 1968, 114. **lernant~o** Z *Adr 1901*, [4]. **lernejestredz~o** Villa *LernEs 1902*, 38.15. ‖ **maljunul~o** G *Blov 1888*, 17. **malpurul~o** Z *RE* 55. **malsanul~o** G *Blov 1888*, 13. **manipulant~o** Z *Adr 1899*, 10 (*manipulant~o ĉe la poŝto*). **mastr~o** Z *DL* 49; Fez *E-isto* Sep. 1891, 71b. **meleagr~o** Z *RE* 67. **mizerul~o** Beau *Sint 1901**, 12.

‖ **N-O** ‖ **negr~a** *EKato* Okt. 1903, 4. **nep~o** Einst *Plen 1888*, 19. **nev~o** Einst *Plen 1888*, 19. **normand~o** *E-isto* Feb. 1892, 21. **nutrist~o** Z *RE* 80b (suĉigistino), 93b. ‖ **onkl~o** Z *DL* 27, *RE* 202a. **ordonant~o** Bar *LernHu 1898*, 67. **ostrist~o** Z *RE* 112b; Cart *Bild 1905*, [3], 4.

‖ **P-R** ‖ **patr~eto** G *Blov 1888*, 13; Z *RE* 95a. **patr~o** Z *UL* 10 [n], *RE* 93b, 94b, 95a, *MV* 30, *UV* (→ *in*). **portant~o** (*de vestoj*) *LI* Jan. 1903, 13. **portugal~o** Z *Adr 1897*, 15. **praav~o** Z *RE* 146b. **princ~o** Z *UL* 22. **publikul~o** Z *Rab 1908*, 57,12. ‖ **reĝid~o** Z *DL* 42. **reĝ~o-vidv~o** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a.

‖ **S-T** ‖ **seruristedz~o** Z *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 1. **servant~o** Z *DL* 26, *RE* 33b (ĉambrist~o), 184b. **servist~ejo** Z *RE* 45. **sid~ino** Z *RE* 180b (сиделка, «flegistino»). **sinjor~o** Einst *Plen 1888*, 32; Z *RE* 36b. **sintrudist~o** Boi *Perd 1904*, 5 (sorĉistino). **sorĉegist~o** Z *RE* 28b. **sorĉist~o** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46b. **ŝpinvir~o** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357. **stelmastr~o** Fez *E-isto* Sep. 1891, 71b. **subkuracist~o** Z *Adr 1896*, 11. **suĉigist~o** Z *RE* 80b (nutristino). **sultan~o** Lang *LI* Mar. 1896, 44 ([poez.] *„la sultan~o de l' Bosporo"* [= Istanbulo]). **svatist~o** Z *RE* 177b. **sved~o** Tidestrand *E-isto* Maj. 1894, 95 [r]. ‖ **ŝaf~o** Z *RE* 117a. ‖ **telegrafist~o** Z *Adr 1899*, 10. **turt~o** Z *RE* 33a.

‖ **U-Z** ‖ **urban~o** Einst *Plen 1888*, 31. ‖ **vartist~o** Z *RE* 113b. **vendist~o** Z *DL* 39. **verkist~o** *Adr 1896 fol. 1*, 8. **vidv~o** Z *RE* 14b. **Vilhelm~o** (virina nomo) Rhod *EnE 1908*, 544a. **virgul~o** Z *RE* 45a. **vir~a** G *Blov 1888*, 17; Z *RE* 94a. **vir~aro** *LI* Jan. 1903, 13. **vir~eco** Z *UL* [v], *MV* (→ *ec/*), *UV* (→ *ec/*). **vir~eto** *E-isto* Dec. 1889, 20b. **vir~o** Z *UL* [v], *RE* 228b. **virtuoz~o** G *Kond 1890*, 25.

inanici/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910* (inanition); Sutk *ERu 1927*.

inaŭgur/ [1910] **~i** (antaŭe *inaŭguracio*°) GM *EFr 1910* (inaŭguracii); Sutk *ERu 1927* (plusendas al *inaŭguracii*); OA 4-1929.

inaŭguraci/ [1904] **~o** (ark., *inaŭguro*) Z *EG 1904*; OA 3-1921; Sutk *ERu 1927*. ‖ **~i** GM *EFr 1910* (pref. *inaŭguri*); Sutk *ERu 1927* (malpref. *inaŭguri*).

incendi/ [1927] **~o** Sutk *ERu 1927*.

incens/ [1910] **~o** (reli.) GM *EFr 1910*; B *VdE 1910*; OA 2-1914 (encens | incense | Weihrauch). ‖ **~i** GM *EFr 1910*; B *VdE 1910* (*~i altaron*). ‖ **~ilo** GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*. **~isto** GM *EFr 1910* (~ilportisto). ‖ **~ilportisto** GM *EFr 1910* (~isto).

incid/ [1910] **~a** (fiz.) GM *EFr 1910* (incident). ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*.

incident/ [1927] **~o** Sutk *ERu 1927*.

incit/ [1889] **~i** Z *RE* 43a, 167a, *MV*, *UV*. ‖ **~ebla** GM *EFr 1910* (~iĝema). **~egi** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~eti** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~iga** GM *EFr 1910*. **~iĝema** GM *EFr 1910* (~ebla). **~iĝi** GM *EFr 1910*. ‖ **ek~i** Z *RE* 167a. **fajr~ilo** GM *EFr 1910* (tisonnier).

inciziv/ [1910: *~a*] **~o** (anat.) Sutk *ERu 1927*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (incisive *(dent)*).

ind/ [1887] **~a 1** Z *UL* 23 (*hav~a*), [v], *DL* 14 (*mia lingvo estas ~a je lerno*); G *Blov 1888*, 17 (*ŝia filino fine trovis por si ~an fianĉon*); Z *RE* 42b, 194b (*esti ~a*), 222a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 109 (*~a filo / De via kara patro*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 71 (*Eo estas* […] *~a elvoki la entuziasmon*). **~e** Z *Ham 1894*, 109 (*per ekbato lerta ~e pagi / Al li por morto de la patro via*); Stank *Viv 1896*, 19-20 (*La fino ~e kronis la* [...] *aferon*). **~i** Z *Ham 1894*, 73.7 (*Nu, certe ĝi* [la dramo] *ne ~as lian amon*). **~o** Z *DL* 6 (*estimi la aferojn ne laŭ ilia* [...] *efektiva ~o, sed laŭ la mir~eco* [...] *de ilia nasko*), *RE* 42b (~eco), 222a (*de granda ~o*; kosta), 222a (plian fojon); Waś *E-isto* Maj. 1894, 75 (*niaj ~oj kaj niaj celoj videble estas malegalaj*); Z *Ham 1894*, 104 (*puno, kiun / Postulis via saĝo, via ~o*), *Ifig 1908*, 11 (*Fiere* [estas] *veran ~on tro malŝati*). ‖ **~eca** Z *RE* 156b (*preni ~ecan mienon*). **~eco** Z *RE* 42b (~o); Postn *LI* Okt. 1898, 146 (*pri bonaj ~ecoj de la libro mi ne dubas*); Barth *Ludo 1928*, 16 (*la ~eco de juna pioniro en ĉia situacio*). **~ega** Ahlb *LI* Apr. 1900, 54b (*novaj ~egaj fortoj*). **~igi** Z *RE* 191b (honori), 210a; *EKato* Dec. 1903, 24 (*sinjorino G. ~igis komplimenti* [pro la kantado]). ‖ **mal~igi** Z *RE* 212a (malaltigi).

‖ **A-K** ‖ **abomen~a** Z *GVGE 1894*, [3b]. **ador~a** Beau *EFr 1903*. **ador~e** *Bern 1906*, [6] (*ador~e ĉarma*). **am~a** Z *UL* 23, *RE* 92a, 96b. **am~uma** *EKato* Dec. 1903, 24. **am~umi** Z *RE* 92a, *MV* 9, *UV* (→ *am*). ‖ **bedaŭr~a** G *Blov 1888*, 11. **bedaŭr~e** Z *DL* 8. **bedaŭr~ulo** Wicke *Galero 1922*, 25. ‖ **dezir~a** Z *DL* 8. **diskut~a** Beau *EFr 1903*. **dub~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 28.2. ‖ **envi~a** Z *RE* 51. **estim~a** Z *Schl 1887*, 120, *RE* 42b, 146a (respekt~a). ‖ **gratul~a** [Nyl] *LI* Jul. 1899, 6. ‖ **hav~a** Z *UL* 23. ‖ **kompat~a** Z *RE* 48a. **kred~a** Z *DL* 21.

‖ **L-M** ‖ **laŭd~a** Z *RE* 145b. ‖ **malam~a** Z *FE 1894*, 23.4. **malestim~a** Z *RE* 149b. **mallaŭd~a** Z *RE* 148b. **memor~a** G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 42b, 128a. **mireg~a** Z *DL* 33. **mireg~aĵo** Z *DL* 27. **mir~a** Z *DL* 15, *RE* 210a, 226a (dufoje). **mir~aĵisto** Z *DL* 15, *RE* 226a. **mir~aĵo** Z *DL* 6, *RE* 226a. **mir~e** Z *DL* 37. **mir~eco** Z *DL* 6. **mir~fara** Z *RE* 226a. **mok~aĵo** Z *RE* 144a.

‖ **N-Z** ‖ **neenvi~a** Barth *Ludo 1928*, 19. **pentr~a** (pitoreska) *SenkompReg 1907*, [1]. **plor~a** Stank *Viv 1896*, 10. **posed~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 73.1. **pun~ulo** Barth *Ludo 1928*, 15. ‖ **respekt~a** Z *RE* 146a (estim~a). **rid~a** Z *DL* 11, *RE* 186b. **rimark~a** Z *RE* 42b, 153b. ‖ **vid~aĵo** Z *DL* 27. **zorg~a** Lamb *LI* Dec. 1905, 526.

Ind/ [1890: *~ujo*] **2** (pers.) **≈e** Lor *LernCs 1890*, 17 (*Laŭ ≈e rakontas* [Lorenz]). ‖ **~ujo** (ark., *Hind/i/o*, *Hind/uj/o*, *Barato*) Lor *LernCs 1890*, 15 (*vivis en la Nigraĉinujo, oriente de ~ujo°, reĝo Daibang*); *JarL UEA* Maj. 1910, 64, 66. ‖ Kp. *Indi/*.

Ind/ [1893] **~o 3** (lando) (ark., *Hind/i/o*, *Hind/uj/o*, *Barato*) Beau *Preĝ 1893*, 9 (*Kaj fortan Romon kaj malfortan ~on – La puissante Rome avec l'Inde sans-force*). ‖ Kp. *Indi/*.

indeks/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (Verzeichnis, Index; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*; OA 4-1929 (detalojn vd. en BK 2).

indi/ [1952*] **~o 1** (kem.) (antaŭe *indium/o*) BS *EDe 1952*; War *EFr 1957*.

Indi/ [1910] **~o 2** (lando en suda Azio, ark. *Hindi/o* aŭ *Hind/uj/o*) B *VdE 1910* [→ *pagodo*] (*Templo, kapelo de Budho en ~o°, Ĥinujo°*). ‖ RIM. *VdE 1910* kutime uzas la formon *Hindujo*, ekz. je *bramano*, *gutaperko*, *raso*, *sanskrito* ktp; la formo *Indio°* tial probable estas pretervido).

Indi/ [1910: *~ano*] **~o 3** (malnova nomo de ambaŭ partoj de Ameriko, *PIV 1970*). ‖ **~ano** B *VdE 1910* (Haŭto de la kranio, fortranĉita kun la haroj, kiun la ~anoj portas kiel militan trofeon [→ skalpo]). ‖ RIM. Eble interpretinda kiel unuvortaĵo *Indian/o*.

indiak/ [1989] **~o** (lud.) (DE *Indiaca*; ne en *PIV 2005*) *PP* #90/pb-8509 (*Flugpilka ludo de sud-amerika deveno kun la ~a pilko, plumpilko, kiun la minimume du ludantoj batas per la manplato super 1,85 m alta reto*).

indian/ [1904] **~o** (gentano) Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (≈o); GM *EFr 1910* (≈o; sauvage d'Amérique, Indien); Wü *EV 1932*; BS *EDe 1952*. ‖ **~ana** Wü *EV 1932*. ‖ **kornik~oj** Wü *EV 1932* (Krähenindianer, Crows). ‖ Kp. *Indi/an/o* (kunmetaĵo).

Indiana/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1932*.

indic/ [1910] **~o** (jur.) GM *EFr 1910*; Benn *DeE 1926*, 454 (~oj; Indizien).

indien/ [1904] **~o** (teks.) (fajna, buntkolorita katuno) Z *EG 1904* (Zitz); GM *EFr 1910* (indienne *(tiss.)*).

indiferent/ [1888] **~a** Z *Ald 1888*, 17 (*vi baldaŭ vidos, ke la tuta ~a amaso aliĝis jam al la afero*), *E-isto* 1889:1, *RE* 67a, 165b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 113 (*La kutimo faris lin i~a por* [pri] *tio ĉi* [fosi tombon kaj tamen kanti]), *FE 1894*, 3. ‖ **~e** Ger *Fant 1895*, 14 (*aliaj lin anstataŭis kaj li tion ĉi ~e rigardis*). ‖ **~eco** Z *Espero 1891-28* (*labori kontraŭ la ~eco de la amasoj*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 94 (*Kia bedaŭrinda ~eco de niaj amikoj-e-istoj!*); GM *EFr 1910*. **~ulo** Z *E-isto* Nov. 1889, 4 ([amikoj venas] *el la ~uloj*).

indig/ [1889] **~o** Z *RE* 67a; Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (plusendas al *indigodo°*, *indigoto°*); OA 4-1929.

indign/ [1889] **~i** Z *RE* 109a, *MV* (baza formo), *UV*, *FE 1894*, 3, 4. ‖ **~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ **~iga** GM *EFr 1910* (*tio estas ~iga!*). **~igi** Z *RE* 20b; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~indaĵo** GM *EFr 1910*.

indigod/ [1910] **~o** (ark., *indigo*) GM *EFr 1910* (apud *indigo*, *indigoto°*).

indigot/ [1910] **~o** (ark., *indigo*) Ver *EncV 1910*; GM *EFr 1910* (apud *indigo*, *indigodo°*).

indigen/ [1952] **~o** (kp. *indiĝeno*) BS *EDe 1952* (Inländer, Einheimischer [alia signifo ol *indiĝeno*]).

indiĝen/ [1904] **~o** (kp. *indigeno*) Z *EG 1904* (Eingeborener); GM *EFr 1910* (indigène); OA 4-1929; BS *EDe 1952*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

indik/ [1910] **~i** (antaŭe *el/montr/i*) GM *EFr 1910*, *Usuel EFr 1911*; OA 3-1921; Luyk *Iŝtar* 1924, 64.3 (*harpludado povas ~i animstaton*). ‖ **~o** GM *EFr 1910*. ‖ **kontraŭ~o** G *EPl 1916*.

indikaci/ [1926] **~o** (med.) Benn *DeE 1926*, 454 (Heilanzeige° [nun *Indikation*]).

indikativ/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 66a; Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

indikator/ [1908] **~o** (tek.) Roll *Mar 1908* (FR indicateur | DE Indicator° {nun Indikator}); BS *EDe 1952*; War *EFr 1957* (plusendas al *indik/il/o*).

indium/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*; War *EFr 1957* (plusendas al *indi/o*).

individu/ [1893] **~o** Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*; OA 1-1909; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. **~e** Z *EG 1904*. ‖ **~aĉo** GM *EFr 1910*. **~igi** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~ismo** (antaŭe *individualism/o°*) BS *EDe 1952* (apud *individualism/o°*).

individualism/ [1910] **~o** (ark., *individu/ism/o*) GM *EFr 1910*; BS *EDe 1952* (apud *individu/ism/o*).

indol/ [1952] **~o** (kem.) (biol.) BS *EDe 1952* (Indol, Benzopyrrol).

Indonezi/ [1957*] **~o** (regno, sendependa de 1945) (antaŭe *Batavi/o*°, *Batav/uj/o*°, *Nederlanda Hindio*) War *EFr 1957*; But *EEn 1967*, 444a; R 2009. ‖ **~ano** War *EFr 1957*.

indukci/ [1904] **~o** (ark. *indukto*) Z *EG 1904* (Induktion).

indukt/ [1910] **~i** (filoz.) GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~o** (antaŭe *indukcio*°) GM *EFr 1910* (baza formo; apud *induk/o*, *indukci/o*°).

indulg/ [1889] **~i** Z *RE* 229b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 146b; Beau *Preĝ 1893*, 13 (*≈on, liberigon kaj pardonon pri niaj pekoj* […]); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*oni akceptis* [lin] *kun plej ebla ~o*). ‖ **sen~a** Sele *E-isto* Jan. 1893, 10 (*En sen~a la sorto*).

indulgenc/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904* (Ablass); GM *EFr 1910* (une indulgence).

industri/ [1889] **~o** Z *RE* 86b (*vilaĝa ~o*), 159b, *MV*, *UV*; Marig *LernIt 1890*, 31 ([Nokte] *oni nur vidas en movado la laboremon de l' malgranda ~o* [metiejoj, ekz. fromaĝfarejo; *nur* pref. sidu antaŭ *la laboremon*). ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*lernejoj realaj, ~aj* [...]), 91 (*sciigoj tuŝantaj la Parizon financan, komercan, ~an kaj sciencan*); Z *EG 1904*; *Societ* Aŭg. 1906, 8 (*≈a kaj Komerca E-ista Societo*); *JarL UEA* Maj. 1910, 71 (*~a ĥemiisto*). ‖ **~ema** GM *EFr 1910*. **~isto** Z *EG 1904*; Beau *Delmas 1907*, 27.9 ([Johano] *fariĝas*° {fariĝos} *la bofilo de granda ~isto*); GM *EFr 1910*; *Cion 1926*, 16 (*donante kreditojn al ~istoj kaj komercistoj*).

inerci/ [1900] **~o** (ark., *inert/ec/o*) Ahlb *LI* Apr. 1900, 54a (*ia ~o ĉe la plumulto de la klubanoj*); *FK 1903*, 271.14 (*la natura spirita ~o de ĉiu el ni*); GM *EFr 1910* (kun indiko „ne rekomendinda“). ‖ **~a** FK 1903, 271.25 (*tiuj ~aj homoj*); GM *EFr 1910* (kun indiko „ne rekomendinda“).

inert/ [1907] **~a** (kem.) (med.) (antaŭe *inerci/a*°) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*; OA 4-1929. ‖ **~eco** (antaŭe *inercio*°) GM *EFr 1910*. ‖ **~rado** (tek.) GM *EFr 1910* (volant).

inf. [1896] (mll de *infanteria*) Z *Adr 1896*, 25 (*oficiro de la 38 inf. Tobolska regimento*).

infan/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 17 (*La malgrandan filinon de mia najbaro mi amas ne malpli ol mian propran ~on*), 19 (*se venos lia malgranda ~o, donu al ĝi nenion*), 19 (*la ~oj preparas siajn lecionojn*), 28 (*Mi estis ~o, mi estis knabo, mi estis junulo, mi estis viro, – nun mi estas maljunulo*), 39 (*ĉu tie ludis ĝojaj ~oj*), 40 (*dolĉaj anĝelaj ~oj*), 47 (*Se ~o ne krias, patrino ne scias*), *RE* 46a (*~o de besto*), 89a (*balbuti kiel ~o*), 97b, 156b (*akceptita ~o*), 171b, 222b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** *LI* Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *6 malsanoj ~aj*); Z *EG 1904*. ‖ **~aĉo** Barth *Ludo 1928*, 15. **~aĵo** Z *RE* 171b, *EG 1904*. **~aro** Z *EG 1904*; Barth *Ludo 1928*, 19. **~eco** Z *UL* 21 (*rememoro / El la kara ~eco*), PL [v], *DL* 35 (*mi* [...] *de mia ~eco ĉian*° *iris laŭ viaj piedsignoj*), *UV* (→ *ec*), *FE 1894*, 11 (→ *ec*). **~ejo** (kp. *infanĝardeno*°) *Cion 1926*, 13 (*El la publikaj institucioj oni devas speciale nomi la ~ejon*). **~iĝi** Z *FE 1894*, 39.4 (*Tiu ĉi maljunulo tute malsaĝiĝis kaj ~iĝis*). **~ino** Beau *Sint 1901*, 3 (*ĉarma ~ino dekvar-jara*°). **~isto** Z *RE* 46a (guvernanto; дядька, «guvernisto»). **~istino** Z *RE* 113b, *FE 1894*, 37.18. ‖ **~ĝardeno** *Cion 1926*, 12 (*La esperoj de la loĝantaro koncentriĝas ĉirkaŭ la ≈ĝardeno*° [~ĝardeno] *kaj la lernejo*). **~hava** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*kamparano* [...] *malriĉa kaj ~hava*). ‖ **suĉ~o** (nun pli kutima *bebo*) *Heck 1907*, 89.

infant/ [1900: *~ino*] **~o** (hist.). ‖ **~ino** Costa *LI* 1900, 87 [t] (*La ~ino*).

infanteri/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 67b (piedistaro), 165a; Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 5 (*~a Samara regimento*), *Reviz 1906*, 24.24 (*~a kapitano*). ‖ **~ano** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

infekt/ [1889] **~i** (med.) Z *RE* 57b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 39. ‖ **~a** Z *FE 1894*, 39.6 (*Post ~a malsano oni ofte bruligas la vestojn de la malsanulo*), *EG 1904*. ‖ **~ado** Z *EG 1904*.

infer/ [1889] **~o** (antaŭe *infern/o*°) Z *RE* 3a (адъ), 30b (геенна, «geheno»), *MV*; G *Kond 1890*, 28 (*nokte li* [Hermeso] *ne volas resti en la*

ĉielo, sed subiras ĝis en la ~on); Beau *Preĝ 1893*, 12 ([Jezuo] *Malsupreniris al la ~o*); Z *UV*, *Ham 1894*, 24 (*Ĉu el ĉielo aŭ el la ~o*). ‖ **~a** Z *RE* 84a, *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

infern/ [1888] **~o** (ark., *infer/o*) Einst *Plen 1888*, 33 (*nur en ~o oni aŭdas tiun ĉi melodion!*). ‖ **~e** Einst *Plen 1888*, 34 (*en ~o estas tute ~e varmege*).

infinit/ [1910] **~a** (mat.) GM *EFr 1910* (infini). ‖ **~o** GM *EFr 1910*.

infinitezim/ [1910] **~a** (mat.) GM *EFr 1910*.

infinitiv/ [1904] **~o** (gram.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

inflaci/ [1927] **~o** (ekon.) Sutk *ERu 1927*; *PV 1930*; OA 9-2007.

inflam/ [1910] **~o** (med.) (antaŭe *brul/um/o*°) B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*; OA 4-1929. ‖ **~i** GM *EFr 1910* (baza formo). ‖ **~igi** GM *EFr 1910*.

infleks/ [1910] **~o** (geometrio) GM *EFr 1910*.

infloresk/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*.

influ/ [1889] **~i** Z *RE* 18b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *Rev* Mar. 1907, 290 ([homo] *~a*; *li estis bone konata kaj ~a* [...] *kiel politikisto*). **~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

influenc/ [1890] **~o** (med.) Red. *E-isto* Jan. 1890, 28a (*La presistoj* […] *estis malsana{j} je „≈o“* {~o}); Z *E-isto* Feb. 1890, 32b (*malsana je ~o*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*.

infoli/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (in-folio).

inform/ [1889: *~o*] **~i** Z *EG 1904* (baza formo), *Rab 1908*, 88.2 (*ĉiuj okuloj fiksiĝis sur min, neniu volis min ~i*); OA 1-1909. ‖ **~o** (antaŭe *informacio*°) Z *RE* 192a (~iĝo); *FK 1903*, 229.13 (*doni al vi la petitan ~on*). ‖ **~ejo** *LI* Mar. 1896, 36 (*~ejo kun agento*). **~igo** *FrazL 1903*, 14 ([t] *≈igoj en la hotela oficejo*; renseignements | Auskünfte | enquiries). **~iĝi** Z *RE* 192a, *EG 1904*. **~iĝo** Z *RE* 192a (~o), *EG 1904*.

informaci/ [1888] **~o** (ark., *informo*) Einst *Plen 1888*, 26 (*Sinjoro Chérié donos al Vi ĉiujn ~ojn, kiujn Vi iel deziras tuŝante mian kondukton*°).

informator/ [1906] **~o** Duy *Pract 1906*.

infr/ [1932] **~a** (malsupra) *ParGv 1932*.

infraruĝ/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*.

infuz/ [1889] **~i** Z *RE* 107a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** *RE* 107a (настой(ка), «infuzaĵo»). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (une infusion).

infuzori/ [1927] **~o** (zool.) (ark., *cililuloj*) Sotk *ERu 1927* (apud *infuzoro*° sen -i).

infuzor/ [1910] **~o** (ark., *infuzorio*) GM *EFr 1910* (infusoire); Sotk *ERu 1927* (apud *infuzorio* kun -i); *NLR* Maj. 1956 [v] (*malnova nomo por kelkaj protozooj*).

ing/ [1887] Z *UL* [v] (*kandel~o*), *DL* 27 (*cigar~o*), *RE* 18b, 112a, *MV* (*kandel~o*, *plum~o*), *UV*. ‖ Rim. Ĉe G okaze *~ujo* anst. *~ingo*: *glavo kaj glavujo*° (glavingo; G *Kond 1890*, 28). ‖ **~o** Z *RE* 218a; Desh *Avent 1907*, 5 (*longaj glavoj, kies ~o estis brodita*).

‖ **A-K** ‖ **aks~o** (de kaleŝo) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171. **cigar~o** Z *DL* 27, *RE* 100a. ‖ **fingr~o** Z *DL* 27, *RE* 105a. **flam~o** Z *RE* 33b. ‖ **glav~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **hakil~o** Z *RE* 203b. ‖ **kandel~o** Z *UL* [v], *RE* 138b, *MV* 30, *UV* (→ *ing*), *UV*. **kombil~o** Villa *LernEs 1902*, 37.6.

‖ **L-Z** ‖ **lum~o** Z *RE* 178b (ark., *kandel~o*); Cart *TraTur 1905*, [3]. ‖ **okulvitr~o** Einst *Plen 1888*, 19 [g]; Lib *LernLv 1889*, 23; Bar *LernHu 1898* [g] 16. ‖ **pend~o** Z *RE* 18a, *Rab 1908*, 23.30. **pied~o** Z *RE* 196a, *MV* 52, *UV*. **plum~o** Z *UL* [v], *RE* 174b, *MV* 30. **pluvombrel~o** Einst *Plen 1888*, 19 [g]. ‖ **sem~o** Lib *LernLv 1889*, 44. **streĉ~o** Z *RE* 165a. **ŝraŭb~o** (tek.) *FrazL 1903*, 22 (écrou | Schraubenmutter). ‖ **tekruĉ~o** Z *RE* 70. **tibi~o** Z *RE* 32b. ‖ **vestpend~o** Z *RE* 18a.

ingland/ [1906] **~o** Duy *Pract 1906*.

ingredienc/ [1910] **~o** (kem.) GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*; OA 4-1929 (Oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de Grosjean-Maupin, vd. BK 2.1, ĉap. OA 4); OA 6-1935.

ingven/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 129b, *MV*, *UV*, LR 47 G-1897 (*~o estas la enprofundiĝo inter la femuro kaj ventro* [Let. al Nylén de 1897-02-12, PVZ 4, 1975, 45-46]). ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

inĝeni/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*.

inĝenier/ [1889] **~o** Z *RE* 67a, *MV*, *Adr 1889*, 9 (*~o-teĥnologo*), *UV*, *FE 1894*, 3, 25.10 (*la projekto de la ~oj*). ‖ **~aro** GM *EFr 1910*. ‖ **minej~o** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*la opinioj de specialistoj - geologiistoj aŭ minej~oj*).

inĝenieri/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

inhal/ [1910] **~i** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~o** GM *EFr 1910* (~ado, ~aĵo); G *EPl 1916*. ‖ **~ado** GM *EFr 1910* (~o). **~aĵo** GM *EFr 1910* (~o). **~ilo** G *EPl 1916*.

inhib/ [1952*] **~i** BS *EDe 1952*, 242.

inici/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (inicjacja, k.a.). ‖ **~i** G *EPl 1916*.

iniciat/ [1889] **~i** Z *RE* 59b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** (kp. *iniciativo*°) Z *RE* 146a, [Z] *E-isto* Feb. 1891, [9b] (*li* [...] *venis al nenio ekster senfruktaj ~oj*); GM *EFr 1910*. ‖ **~anto** GM *EFr 1910*. **~eco**, **~emo** GM *EFr 1910*. **~isto** Z *RE* 59b.

iniciativ/ [1888] **~o** (ark., *iniciato*, *iniciatemo*) Z *Ald 1888*, 5 (*kongreso* [...]*, kiu estas esperata pro ~o de la Amerika Filozofia Societo*), *EG 1904*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916* (apud *iniciato*).

iniciator/ [1888] **~o** Z *DL* 12 (*Mi ne volas esti* kreinto *de l' lingvo, mi volas nur esti* ~o), *Einst* (*en tia afero la persono de l' ~o estas tute sen signifo*), *RE* 78b (kondukanto), *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

injekt/ [1907] **~i** (med.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~o** GM *EFr 1910* (~aĵo); G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910* (~o). **~ilo** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **akvo~ilo** (mek.) *RevO* Jul. 1920, 75b (injector, injecteur, Strahlpumpe).

ink/ [1887] **~o** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 23 (*„Mia maldolĉeco venas nur de la galpomoj*° *de mia ~o“*); Z *RE* 207a (*ĥina ~o*; ark. *tuĉo*, тушь), 224a, *MV*, *UV*. ‖ **~i** GM *EFr 1910* (~umi, ~izi, ~oŝmiri; encrer). ‖ **~ilo** GM *EFr 1910* (~umilo, ~izilo). **~izi** GM *EFr 1910* (~umi, ~i, ~oŝmiri). **~izilo** GM *EFr 1910* (~umilo, ~ilo). **~ujo** Z *RE* 224a, *UV* (→ *uj*), *FE 1894*, 34.9; Bar *LernHu 1898* [g] 17. **~umi** GM *EFr 1910* (~i, ~izi, ~oŝmiri). ‖ **~oŝmiri** GM *EFr 1910* (~umi, ~izi, ~i). **~sorbilo** Z *FE 1894*, 34.9 (*Mia skribilaro konsistas el inkujo, sablujo, kelke da plumoj, krajono kaj ~sorbilo*). ‖ **ĥin~i** (ark., *tuĉi*) Z *RE* 207a (тушевать).

Inka/ [1957] **~o** (ano de gento) War *GD 1957* (Inca).

inkandesk/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*. **~igi** GM *EFr 1910*.

inklin/ [1889] **~a** Z *MV*, *UV*. ‖ **~i** G *EPl 1916*. **~o** Z *RE* 104b, 142b, 152b, 182b; G *Kond 1890*, 26 (*Mi ne sciis, ke sinjor' S. havis tian ~on por fraŭlino A.*); Z *EG 1904*. ‖ **~eco** G *EPl 1916* (~o). **~igi** Z *RE* 74b, 104b, *Ham 1894*, 106 (*Mi ~igos lin al unu provo* [duelo]), *EG 1904*. **~iĝi** Z *RE* 74b, *EG 1904*.

inklinaci/ [1926] **~o** (astr.) Benn *DeE 1926*, 454 (Inklination).

inklusiv/ [1907] **~e** (ark., *inkluziv*/ kun –z-) Z *EG 1907* (inklusiv, einschliesslich [legu: einschließlich]; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910* (apud *inkluzive* kun -z-). ‖ **mal~e** GM *EFr 1910* (apud *malinkluzive* kun -z-).

inkluziv/ [1910] **~e** (antaŭe *inklusiv*/ kun -s-) B *VdE 1910* (*de la lundo ĝis la merkredo ~e*); GM *EFr 1910* (apud *inklusive* kun -s-); OA 2-1914. ‖ **mal~e** GM *EFr 1910* (apud *malinklusive* kun -s-).

inkognit/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909; GM *EFr 1910*. **~e** Z *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 2 (*Revizoro el Peterburgo, ~e; kaj ankoraŭ kun sekreta ordono*); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916* (baza formo).

inkrust/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (incruster); G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*.

inkub/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Stell *LI LitAld 1905*, 6 (*sonĝo - ne - ~o min ĉirkaŭprenas*); GM

EFr 1910 (cauchemar, incube); Barth *Ludo 1928*, 9 (*forblovita ~o*).

inkubator/ [1926] **~o** *Cion 1926*, 12 (*Kun°* {Per} *la helpo de* [...] *~oj ĉiu farmo ricevis 700 ĝis 1,000 novajn kortbirdojn*).

inkunabl/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916* (~oj).

inkvart/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

inkvizici/ [1889] **~o** (hist.) (reli.) (jur.) Z *RE* 67a, *E-isto* Nov. 1889, 4 (*Tio ĉi* [tiu konduto] *rememorigas la tempojn de la ~o*), *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

inkvizitor/ [1889] **~o** (hist.) (reli.) (jur.) Z *RE* 67a; *E-isto* Jan. 1893, 13 (*la granda ~o Bartolomeo*); Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

Innocent/ [1893] **~o** (ark., *Inocent/o* [unu -n-]) *E-isto* Jan. 1893, 13 (*La papoj Urbano VIII kaj ~o° IV eldonis bullojn malpermesantajn la fumadon*).

Inocent/ [1910] **~o** (vira nomo) (antaŭe *Innocento* kun du -n-) *PropN 1910*; *RevO* Jul. 1920, 75b (*Siberia pastro ~* [sen o-markilo] *S., Tokio*), *RevO* Aŭg. 1920, 87a (*~o S.*).

inoktav/ [1910] **~o** (formato) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

inokul/ [1889] **~i** Z *RE* 151b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~aĵo** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~ato** Z *EG 1904*.

inol/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (plusendas al *inulo*).

Ioni/ [1910] **~o** (regiono) *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*. ‖ **~a** *PropN 1910* (*~a Maro, ~aj Insuloj*); Sutk *ERu 1927* (≈a). ‖ **~ano** *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927* (≈ano).

Iova/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono), M, S *PropN 1910*.

Insbruk/ [1910] **~o** (urbo *Insbruck* en Aŭstrio) B *PropN 1910*.

insekt/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 86a (*pupo de ~oj*), 107b, *MV*, *UV*. ‖ **~manĝulo** G *EPl 1916*.

insid/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *EG 1904*. **~e** Z *EG 1904*. **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~ema** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~ulo** Barth *Ludo 1928*, 14.

insign/ [1889] **~o** Z *RE* 30b, *MV* (Wappen), *UV*, Z *EG 1904* (Insignum°); Desh *Avent 1907*, 5 (*~o kaj devizo* [sur ŝildo]).

insinu/ [1916] **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~o** G *EPl 1916*.

insist/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~e** G *EPl 1916*. **~o** G *EPl 1916*.

insolaci/ [1898] **~o** (med.) (ark., surbaze de Fr *insolation*) Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 77 (*vi riskas preni ~on se, en la somero, vi restadas sub la radiado de l'suno*).

insolvent/ [1904] **~a** (ark., *ne/solvent/*) Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*, tie *solvent/*); G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. **~ulo** G *EPl 1916*.

inspekt/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~anto** G *EPl 1916*. **~isto** (kp. *inspektor/o*).

inspektor/ [1888] **~o** (kp. *inspekt/ist/o*) G *Blov 1888*, 19 (*la poŝta ~o* [...] *konsilis al mi, ke mi atendu*; „poŝta ~o", Ru станционный смотритель: oficisto en la t. n. "poŝta stacio", loko kie haltis ĉevalaj veturiloj en grandaj (poŝtaj) vojoj, kaj kie estis ŝanĝataj ĉevaloj [vmel]); Z *RE* 67a, *Adr 1889*, 29 (*~o de la urba 6-klasa lernejo*), *EG 1904*; *JarL UEA* Maj. 1910, 76 (*komerclerneja ~o*; *~o de abelkulturado*). ‖ **~ejo** G *EPl 1916*. ‖ **asekur~o** *JarL UEA* Maj. 1910, 79.

inspir/ [1889] **~i** Z *RE* 14b, 19a, 103b, 107b, *MV* (einflössen; *legu* einflößen, *moderne* inspirieren), *UV*. ‖ **~o** G *EPl 1916*. ‖ **sen~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 45.1 (*La sen~aj pensoj de la homa koro*).

instal/ [1904] **~i 1** (solene enkonduki en oficon, okupon) Z *EG 1904* (installieren° {nun einsetzen}); B *VdE 1910* (*~i direktoron*); OA 2-1914. ‖ **~o** B *VdE 1910*.

instal/ [1904] **~i 2** (meti en la ĝusta loko kaj definitive aranĝi por la agado) Z *EG 1904* (installieren); B *VdE 1910* (*~i maŝinon*); OA 2-1914. ‖ **~o** Z *EG 1904* (Installation); B *VdE 1910*.

instanc/ [1889] **~o** (jur.) Z *RE* 67a, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*La advokato estas decidita iri*

[...] *ĝis la plej alta ~o*); Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904* (Instanz); OA 2-1914.

instant/ [1923] **~o** (tempopunkto) Setä *FiE 1923*.

instig/ [1889] **~i** Z *RE* 138b, *MV*, *UV*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~anto** G *EPl 1916*. ‖ **spron~i** Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*Dirinte tion, li spron~is* [la ĉevalon], *kaj* [...] *foriris*).

instinkt/ [1889] **~o** Z *RE* 67a, *E-isto* Feb. 1891, [9b] (*kondukita de natura ~o*); Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*. ‖ **~a** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~e** G *EPl 1916*.

Instit. [1889] (mll de *Instituto*) Z *Adr 1889*, 24 (*studento de la ~ Teĥnol. Ĥarkov*), 26.

instituci/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; *Cion 1926*, 16 (*centra financa ~o*).

institut/ [1888: *~estro*] **~o** Z *RE* 51, 67a, 216a, *MV*, *Adr 1889*, 4 (*≈o Historio-Filologia*), *UV*. ‖ **~estro** Einst *Plen 1888*, 17 [g]; Bar *LernHu 1898* [g] 14.

instru/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 31 (*Mia onklo min ~is legi kaj skribi*); Einst *Plen 1888*, 34 (*mi ~is la verecon kaj justecon*); Z *RE* 107b, 116a, 145b, 150a, 162a (doni lecionon), 216a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 215b. ‖ **~ado** Einst *Plen 1888*, 31 (*Li ankoraŭ ĝoje donus al mi ~adon en latina lingvo*). **~anta** Z *DL* 20 (*Libro ~anta estas tre utila*). **~ante** Z *DL* 20 (*≈ante, ni lernas*). **~anto** Z *DL* 20 (*La lernanto devas estimi la ~anton*), *RE* 216a. **~atino** *SennR* Nov. 1923, 28 (*mia ~atino en la kursoj de Eo*). **~istino** Z *E-isto* Dec. 1890, Ald. [2], *Adr 1896*, 23, *Adr 1901*, 5 (*privata ~istino*). **~isto** Z *DL* 20 (*Ne ĉiu ~anto estas ~isto*), *RE* 200b (*~isto de dancado*), 216a. **~ita** (antaŭe tre vastsenca: kler(ul)a, erudicia, scienca) Z *DL* 9 (*ne trovante en mia verko la ~itan miksaĵon kaj la ~ita-teorian filozofadon, kiujn ili kutimis renkonti en ĉia grava verko*), 9 (*la pseŭdonima aŭtoro eble estas ne sufiĉe ~ita*), 10 (*~ita lingvisto*), 10 (*Aliaj* [...] *skribis ~itajn artikulojn°*), 10 (*kion ĝi* gajnus, *esceptinte la sennecesan ~itan eksteron?*), 13 (*~itaj akademioj*), 37 (*se oni* [...] *legus ĉiujn verkojn poeziajn kaj ~itajn*), *Ald 1888*, 1 (*~ita societo*), *RE* 215b. **~iteco** Z *DL* 38 (*ĉe mia ~iteco* [...] *mi kore dezirus, ke vi parolu al mi ne „mia kara“, sed „sinjoro“!*). **~itulo** (ark., *klerulo*, *scienculo*) Z *DL* 31 (*La ~itulo eliris sur la balkonon, por tie sin eltiri*), *Ald 1888*, 5 (*internacia kongreso de ~ituloj*), *RE* 215b. ‖ **ĉef~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 61. **mez~ita** *SennR* Nov. 1923, 27 (*mez~ita teknikisto*). **mor~o** (filoz.) Z *RE* 112b. **super~isto** (ark., *supera ~isto*) Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 30 (kp. DE *Lehrer → Ober|lehrer*).

instrukc/ [1889] (ark., *instrukci/*) **~o** Z *RE* 67a. ‖ RIM. Eble nur preseraro, kp. *RE* 104a.

instrukci/ [1889] **~o** Z *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*. ‖ **~i** Z *RE* 104a, 107a, 148b (ordoni), 159b. ‖ Kp. instrukc/.

instrument/ [1888] **~o** Z *DL* 29 (*Ĉu vi ludas violonon? – Ne,* [...] *por ~oj mi ĉian° estis tro maldiligenta*), *RE* 67a (ilo), 121b (ilo), *EG 1904*. ‖ **blov~o** Z *RE* 44, *EG 1904*. **kord~o** Z *EG 1904*.

instrumental/ [1916] **~o** (gram.) G *EPl 1916*.

insul/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 122b, *MV*, [Z] *E-isto* Feb. 1892, [17] (*e-isto sur la ~o Cejlono en Azio*), *UV*. ‖ **~ano** Z *EG 1904*. **~aro** Z *RE* 4, *EG 1904*. ‖ **duon~o** Z *RE* 141a, *EG 1904*. ‖ Div. ~oj. RIM. Iuj insuloj ne havas la epiteton, ekz. *Orkadoj* (*PropN 1910*), *Orkneoj* (M, S. *PropN 1910*) k.a., ofte ambaŭ formoj estas eblaj aŭ eĉ kutimaj, ekz. *Filipinaj ≈oj = Filipinoj*.

‖ **A-K** ‖ **Feroaj ≈oj** M, S *PropN 1910*. **Fiĝiaj ≈oj** M, S *PropN 1910*. **Filipinaj ≈oj** (= Filipinoj) M, S *PropN 1910*.

‖ **L-M** ‖ **Ladronaj ≈oj** M *PropN 1910*. **Lakdivaj ≈oj** M *PropN 1910*. **Lakedivaj ≈oj** S *PropN 1910*. **Lofodenaj ≈oj** (ark., *Lofotaj ≈oj*) M *PropN 1910*. **Lofotaj ≈oj** S *PropN 1910*. **Maldivaj ≈oj** M *PropN 1910*. **Maledivaj ≈oj** (ark., *Maldivaj*, sen -e-) S *PropN 1910*. **Manikaj ≈oj** M, S *PropN 1910*. **Manik~oj** But *EEn 1967*, 444b (Channel Is[lands]). **Manks~o** But *EEn 1967*, 444b.

‖ **N-Z** ‖ **Pask~o** But *EEn 1967*, 444c. **Pitjuzaj ≈oj** M, S. *PropN 1910*. **Sandviĉaj ≈oj** *PropN 1910*; War *GD 1957*. **Sandviĉ~oj** But *EEn 1967*, 444c. **Societaj ≈oj** (parto de Franca Polinezio)

PropN 1910. **Sondaj ≈oj** (ark., *Sundaj ≈oj*) M *PropN 1910*. **Sundaj ≈oj** S *PropN 1910* (kp. ark. *Sondaj° ≈oj*). **Ŭajt-≈o** (kontraŭfundamenta, ĝusta *Vajt-Insulo*) War *GD 1957*; But *EEn 1967*. **Vajt-≈o** *NePIV 1988*.

insult/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 11 (*se ili nur havas la celon montri al mi la erarojn* [...], *sed ne* [...] *~i sen kaŭzo*), *RE* 174a, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 5a. ‖ **~e** Z *Ham 1894*, 24 (*Drinkistoj oni noman nin ~e*). **~o** Z *EG 1904*. ‖ **~oto** Z *DL* 22 (*Nenian° ~u, ne parolinte kun la ~oto*).

int. [1888] (mll de *internacia*) G *Blov 1888*, 4 [a] (*la aŭtoro de l' lingvo int. diris, ke oni povas tute libere esprimi siajn pensojn*).

int/ [1887] Z *UL* 37 [g] (*far~a*), [v], *DL* 3 (*uz~e*), 21 (*forĵet~e la pecon da cigaro, kiun li estis ten~a inter la fingroj, li ekrigardis min*), *MV*, *UV*.

‖ **A-Ĉ** ‖ **akuŝ~ino** Z *RE* 172b. **alven~e** G *Blov 1888*, 19. **alsend~e** Z *Ald 1888*, 17. **alvetur~o** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171. **amasiĝ~aj** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174. **arig~a** Barth *Ludo 1928*, 14. **asoci~o** Mott *EEn 1906*. **atenc~o** Z *Ifig 1908*, 21 **aŭd~e** Z *DL* 25. **aŭskult~e** Z *Ald 1888*, 1. ‖ **bonfar~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 35.4. **brul~a** Z *RE* 130a (*loko brul~a*).

‖ **D** ‖ **demand~e** Z *DL* 10. **dir~a** Z *DL* 19. **dir~e** Z *DL* 40. **disiĝ~o** Beau *EFr 1903*. **distingiĝ~a** G *Blov 1888*, 14. **don~a** Z *Ald 1888*, 3. **dorm~a** Z *DL* 32. **dron~o** Z *RE* 215a.

‖ **E** ‖ **ekdisput~e** Kof *Ili 1895*, 3. **ekmensog~a** *LI* Jan. 04, 32 [t]. **eldon~e** Z *Ald 1888*, 16. **elir~a** Z *DL* 5. **elir~e** Z *DL* 21. **ellern~e** Einst *Plen 1888*, 32. **elvetur~a** G *Blov 1888*, 9. **enmigr~a** Z *RE* 156a. **enmigr~o** Z *RE* 156a. **enskrib~a** *Voron ~1900* [1]. **entombig~a** Tolk *Voron ~1900*, 2. **envetur~a** G *Blov 1888*, 11. **escept~e** Z *DL* 5. **est~a** Z *DL* 42, *RE* 13b (est~a; antaŭa), 162a (pas~a).

‖ **F-Ĥ** ‖ **fajrador~a** (reli.) Abes *LI* Sep. 1899, 31. **fal~e** Z *DL* 27. **fals~o** Beau *EFr 1903*. **fariĝ~e** Z *DL* 10. **far~a** Z *UL* 37. **ferm~e** Z *DL* 20. **fin~a** Z *DL* 19. **flaviĝ~a** Majn *Manf 1891*, 3. **forfal~o** Z *RE* 126b. **foriĝ~a** Z *RE* 212b (*trankvileco de foriĝ~a animo*). **forĵet~e** Z *DL* 15. **forkur~o** Z *RE* 13b. **forvetur~e** G *Blov 1888*, 21. ‖ **gast-akcept~o** Vic *Kiĥot* 1905, 11. ‖ **ĵur~a** Z *RE* 54a, 155a (присяжный). **ĵur~o** Z *RE* 59.

‖ **K-L** ‖ **kapt~e** G *Blov 1888*, 21. **kis~e** Einst *Plen 1888*, 32. **kompren~e** Z *Ald 1888*, 18. **kre~e** Z *Ald 1888*, 12. **kre~o** Z *DL* 12, *RE* 188b, 201a. **kuŝ~a** Z *RE* 54. **kutim~a** G *Kond 1890*, 25. ‖ **leg~e** Z *DL* 10. **lern~a** Z *RE* 109a (*ne sufiĉe lern~a*). **lern~e** Z *Ald 1888*, 18.

‖ **M-O** ‖ **malvirgig~e** Z *Rab 1908*, 7. **manĝ~e** *RE* 107b (*ne manĝ~e*). **marŝ~a** Vic *Kiĥot* 1905, 11. **memlern~o** Z *RE* 176b. **memmortig~o** Z *RE* 176b. **montr~e** Z *Ald 1888*, 3. **mortig~o** Z *RE* 208b. **mort~a** Z *RE* 42b, 139b, 214a. **mort~o** Z *DL* 24, *RE* 128a (*meso pro mort~o*), 139b, 141b (*festo pro mort~o*), 175b (*kitelo de mort~o*), 205b (*festo post mort~o*). **mort~aĵo** Z *RE* 96a, 194a (стерво). ‖ **neest~a** Z *RE* 108a. **neest~e** Stank *Viv 1896*, 19. **nepens~e** Einst *Plen 1888*, 19 [g]. **nutr~a** [Aur] *EKato* Nov. 1903, 15.

‖ **P** ‖ **parol~e** Z *DL* 22. **pas~a** Einst *Plen 1888*, 32; Z *RE* 13b, 162a, 162a (est~a). **pen~e** Z *DL* 11. **pens~e** Z *DL* 10. **pere~a** Tolk *Voron ~1900*, 2. **perfid~o** Z *RE* 147b. **plifru~a** Stank *Viv 1896*, 6. **preterflug~a** Majn *Manf 1891*, 3 (*preterflug~a sonĝo*). **pripens~e** Z *Ald 1888*, 1. **promes~o** Z *Ald 1888*, 13. **prov~e** Z *Ald 1888*, 1.

‖ **R-Ŝ** ‖ **rakont~e** Z *Ald 1888*, 3. **respond~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.3. **reven~e** Z *DL* 33. **ricev~e** Z *Ald 1888*, 2. **ruliĝ~ta** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71. ‖ **sal~a** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167. **satiĝ~e** Z *Ifig 1908*, 21. **Sav~o** Z *RE* 191a. **sciiĝ~e** G *Blov 1888*, 5. **sekiĝ~a** Tolk *Voron ~1900*, 2. **send~a** Einst *Plen 1888*, 24. **send~e** Z *Majn 87-3*. **serv~e** Z *DL* 25. **sigel~e** G *Blov 1888*, 7. **skrib~o** Z *DL* 15. **subir~a** Z *DL* 31.

‖ **T** ‖ **ten~a** Z *DL* 21. **traduk~o** G *Blov 1888*, 4 [a]. **trair~a** Z *DL* 4. **trair~e** Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **transkur~o** Z *RE* 130b. **trov~e** G *Blov 1888*, 14.

‖ **U-Z** ‖ **uz~e** Z *DL* 3. **ven~a** Einst *Plen 1888*, 24. **ven~e** G *Blov 1888*, 8. **ven~o** Z *DL* 43. **venk~a** Z *DL* 19. **venk~o** G *Blov 1888*, 15. **vid~e** Z *Ald 1888*, 18. **viriĝ~a** G *Blov 1888*, 15.

intajl/ [1932] **~o** Azor *ArkiT 1932* (*Konkave gravurita gemo, uzata kiel sigelilo au kiel ornamo*).

integral/ [1889] **~o** Z *RE* 67b. ‖ **~a** Z *EG 1904* (baza formo).

intelekt/ [1902] **~o** (filoz.) Boi *Mona 1902*, IX [a]; Z *EG 1904*; OA 4-1929. ‖ **~a** (antaŭe *intelektual/a*) Z *EG 1904*. ‖ **~ularo** Cseh *Post* 1936-07-18, 145 (*la franca ~ularo*). **~ulo** Z *EG 1904*.

intelektual/ [1896] **~a** (ark., *intelekt/a*) Stank *Viv 1896*, 6 (*~aj* [...] *ecoj*).

inteligent/ [1889] **~a** Z *RE* 166a (disvolvita); Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*homoj meze ~aj posedas ĉirkaŭ 4000 vortoj*); Stank *Viv 1896*, 6 (*~a* [= klera] *junularo*); Z *EG 1904*. ‖ **~o** (nun pref. *~eco*) Jon *ESv 1893*, 59. ‖ **~eco** Z *EG 1904*.

intenc/ [1887] **~i** (kp. ark. *intenz/*°) Z *UL* [v], *DL* 3 (*mi ~is eldoni libreton*), 36 (*Mi ~as fianĉ-iĝi*), 47 (*Antaŭe ~u kaj poste komencu*), *RE* 105a, 187a (prepariĝi); Lib *LernLv 1889*, [v] 58 (kun probabla preseraro *intenz*); Z *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 108 (*Kion vi ~as / Nun fari*). ‖ **~a** Z *RE* 105a, 106a. **~e** Z *DL* 31 (*Ĝi ~e faris sin tiel longa*); G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *~e ĉesis subteni la interparolon*); Z *RE* 51, 106a (нароком, ark.; nun estas uzata nur plu la negativa formo ненароком, «senintence»), *Ham 1894*, 111 (*ŝi ja ~e foriris en la mondon de la feliĉuloj* [memmortigis sin]). **~o** Z *DL* 4-5 (*malgraŭ l' ~o* [...] *komenci la eldonon de libroj*), *RE* 55, 212a, *Ham 1894*, 70.24 (*Al ni nur la ~o apartenas, – / Plenumon do ni lasu al la sorto*), 104 (*≈o tre danĝera kaj puninda*), 110.9 ([se] *Montriĝus nia penso kaj ~o*). ‖ **~ita** Z *Ald 1888*, 4 (*Sciigante la amikojn de l' lingvo internacia pri la ~ita internacia kongreso*). ‖ **ek~i** Z *RE* 16, 52. **sen~a** Z *Ham 1894*, 66.28 (*Mi devas ŝajni tute sen~a*). **sen~o** Z *RE* 109b. ‖ **bon~a** Z *RE* 9a (fidebla; plia fojo). **bon~e** Z *DL* 42 (*vi parolis* [...] *bon~e*). **egal~a** Z *RE* 46b (egalopinia). **mal-bon~i** Z *RE* 61. **malbon~a** Z *RE* 61.

indendant/ [1904] **~o** (teatr.) Z *EG 1904*; *GermE B* Feb. 1912, 26a ([li] *estis ~o de la reĝa teatro en Kassel*°); OA 2-1914.

intens/ [1907] **~a** Z *EG 1907* (intensiv (in sich stark); ne en *EG 1904*). ‖ **~eco** *Cion 1926*, 8 (*la kulturado atingos sian plejan ~econ*).

intensiv/ [1926] **~a** *Cion 1926*, 9 (*farmado ~a* [kp. *intensa*]); *NLR* Mar. 1956 [v] (intensa).

intenz/ [1889] Lib *LernLv 1889*, [v] 58 (*nodomat*, probable preseraro por *intenc*, vd. tie).

inter [1887] Z *UL* 20 (*estu firmaĵo ~ la akvo*), [v], *DL* 11 (*la unuatempajn signetojn ~ la partoj de l' vortoj ili tute ne komprenis*), 13 (*se ~ tiuj ĉi* [akademioj] *estos trovita unu, kiu volos preni tiun ĉi laboron*), 21 (*forĵetinte la pecon da cigaro, kiun li estis teninta ~ la fingroj*), 29-30 (*„Meti“ ~ la verboj* [...] *estas tio sama, kio „je“ ~ la prepozicioj, aŭ „um“ ~ la sufiksoj*), 32 (*~ la floroj staris gracia aminda fraŭlino*), *Ald 1888*, 13 (*por ke la amikoj de l' lingvo internacia* [...] *povu korespondi ~ si*), *RE* 95b, 130a (~-), 144a (en la mezo), 159a, 192b (en la mezo), *MV*, *E-isto* Nov. 1889, 4 (*Tiaj estis la malfavoraj cirkonstancoj, ~ kiuj devis sin prezenti* […] *Eo*), *UV*.

‖ **A-K** ‖ **~akto** Z *EG 1904*. **~alie** Lang *LI* Okt. 1898, 155. **~etaĝo** Z *RE* 4a, *EG 1904*. **~ferdeko** Z *EG 1904*. **~helpo** Z *EG 1904* (Vermittlung [dum telefonado; en tiu senco hist.]). **~komunikiĝi** Z *RE* 187a. **~komuniko** Z *RE* 187a. **~konsenti** Z *RE* 179b, 195a (*~konsenti je l' kosto*); 209a (dufoje), *EG 1904*. **~konsento** Z *RE* 179b, 194a (striko, t.e. inter~ita ĉesigo de laboro).

‖ **L-M** ‖ **~ligi** Z *EG 1904*, *Ifig 1908*, 20. **~ligita** Z *RE* 179a (ligita). **~ligo** Z *RE* 179a. **~linio** Z *EG 1904* (malplena spaco inter du skribitaj aŭ presitaj linioj). **~miksi** Z *RE* 163b (konfuzi), 192b (konfuzi), *EG 1904*. **~monto** Z *RE* 216a (ущелие, nun ущелье, «ravino»); Lib *LernLv 1889*, 45 («ravino»).

‖ **N-P** ‖ **~nacia** Z *UL* 20. **~nacia-angla** Z *Nom 2*, 1. **~nacia-franca** Z *Nom 2*, 1. **~nacia-germana** Z *Nom 2*, 1. **~nacia-pola** Z *Nom 2*, 1. **~nacia-rusa** Z *Nom 2*, 1. **~nacie** Z *Nom 2*, 1. **~naciigi** (traduki al Eo) Boi *Mona 1902*, VIII [a]. **~naciisto** Z *DL* 16. **~nacio** *EKato* Okt. 1903, 5. ‖ **~parolante** G *Blov 1888*, 5. **~parolanto** Z *RE* 187a. **~paroli** Z *RE* 8a (paroli), 166b (paroli). **~parolo** Z *DL* 7,

MV 51. **~peri** Brzo *Univ 1912:2*, 78. **~puŝo** Z *RE* 196b.

‖ **R-Z** ‖ **~rego** (pol.) Z *RE* 95b. **~renkonti** Sey *FlandLit 1904*, [7]. **~rilatiĝo** Luyk *Iŝtar* 1924, 15.3. **~rompi** G *Blov 1888*, 18; Z *RE* 130b, 150b (paŭzi), 151a (ĉesigi). **~sekve** Z *RE* 193a (unu post la alia). **~spaco** Z *RE* 168b, *EG 1904*. ‖ **~tempo** Z *DL* 4, *RE* 159a (paŭzo), *EG 1904*. **~tuŝiĝi** Z *RE* 196b. ‖ **~vilaĝo** Z *RE* 160b (проселокъ, nun просёлок, «kampara, intervilaĝa vojo, sen asfalto aŭ aliaj specialaj tavoloj»). ‖

nacia-~nacia Z *DL* 12. **rusa-~nacia** Z *Nom 2*, 2. **sen~manka** Z *RE* 191b (unupeca). **sen~manke** Z *RE* 191b (сплошь, «tute, unupece, komplete»). **telegrafe-~nacia** Einst *Plen 1888*, 24.

interdikt/ [1904] **~o** (reli.) (jur.) Z *EG 1904* (Interdikt).

interes/ [1888: *~a*] **~i** Z *DL* 29 (*Kio vin ~as mia farado?*), *RE* 56a (занимать), 67b, *MV*, *E-isto* Nov. 1889:01, 7 (*personoj, kiuj sin ~as je la literaturo* [de Eo]), *UV*, *Ham 1894*, 71 (*Sed kion tio ĉi nin ~as?*). ‖ **~a** Z *DL* 22 (*La historio de la civilizado estas tre ~a*); Stank *Viv 1896*, 10 (*~aj cirkonstancoj*); Z *EG 1904*. **~e** Z *DL* 43 (*nun tie ĉi nur fariĝas ~e*). **~o** Z *Ald 1888*, 8 (*tion postulas la ~oj de la afero*), *RE* 67b, *EG 1904*. ‖ **~anta** (ark., *~a*, kp. DE *interessant*) G *Blov 1888*, 16 (*ekmontris sin en ŝia palaco la* [...] *regimentestro Burmin', kun* [...] *„~anta paleco“*). **~ata** Z *DL* 40 (*mi skribis tuj al la ~ataj personoj mem*). **~iga** Ahlb *LI* Apr. 1900, 54a (*~igaj notizoj°* {noticoj} *kaj artikoloj* [pri Eo] *en la gazetaro*). **~iĝi** Z *EG 1904*. ‖ **sin~ado** L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*ilia sin~ado°* {~o} *estas sufiĉe karakteriza*).

interez/ [1926] **~oj** (ekon.) Benn *DeE 1926*, 454 (Zins, Zinsen).

interjekci/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 95b, *MV*, *UV*.

intermit/ [1889] **~i** Z *MV* (en alfabete malĝusta pozicio post *invit/*), *UV*. ‖ **~a** Z *EG 1904* (*~a febro*). **~e** Z *EG 1904*.

intern/ [1887] **~e** Z *UL* 22 (*Fajron sentas mi ~e*), [v], *DL* 32 (*~e estis mallume, almenaŭ en la antaŭa ĉambro*), 32 (*el ~e estis aŭdata muziko*), *RE* 19a, 64 (*el ~e*), 65 (*el ~e*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 26.12 (*Mi staras ekster la domo, kaj li estas ~e*), *EG 1904* (*el ~e*). ‖ **~a** Z *DL* 38 (*ĉambroj ~aj*), 39 (*mi ekkonis mian ~an naturon*), *RE* 19a, 95b (*~a milito*), 194a (*trunko ~a*; стержень); Marig *LernIt 1890*, 35 (*~a sufero* […] *skribita sur la frunto*); *LI* Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *5 malsanoj ~aj*); Z *EG 1904* (baza formo). **~o** Z *RE* 113a, *FE 1894*, 31.12 (*La ekstero de tiu ĉi homo estas pli bona, ol lia ~o*). ‖ **~aĵo** Z *DL* 45 (*ŝi* [...] *parolis kun li* [...] *pri l' ~aĵo kaj eksteraĵo de l' homo*), *RE* 19a, 145b (*elpreni la ~aĵon*). **~igi** Z *RE* 19b (enigi), *EG 1904*. **~eca** Boi *Mona 1902*, 12 (*diferenco ~a aŭ sur ~ecan denomiĝon fondita*). **~iĝi** Z *RE* 19a (eniĝi), 35b, *E-isto* Sep. 1889, 6 (*Kiu iom ~iĝis en la lingvon Eo*); Z *EG 1904*. **~ulejo** (univ.) Z *EG 1904* (Internat, Alumnat). **~ulo** (univ.) Z *EG 1904* (Interner, Alumne).

interpelaci/ [1904: *~o*] **~i** (pol.) Z *EG 1904*; OA 8-1974. ‖ **~o** Z *EG 1904* (baza formo).

interpret/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~anto** Z *EG 1904*. **~isto** Z *EG 1904*; Cseh *Post* 1936-08-29, 164 (*servi kiel ~isto*).

interpunkci/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 150a, *MV* (Interpunctionszeichen {de 1901 Interpunktionszeichen}, estas la unuopa simbolo, ne la aro de simboloj, vd. la DE AK), *UV*.

intervju/ [1907] **~o** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 3-1921.

intest/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 73b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 76b (*~a doloro*). ‖ **~aro** Z *RE* 145b.

intim/ [1889] **~a** Z *RE* 53, 67b (dufoje), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 23 (*Ne restu en ~a parolado / Kun la reĝid' Hamleto!*). ‖ **~e** G *E-isto* Jan. 1890, 27a (*Pri niaj karaj paroli ~e*). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*. **~eco** Z *EG 1904*. **~ulo** Z *EG 1904*.

intrados/ [1932] **~o** (arki.) Azor *ArkiT 1932* (*Interna volbosurfaco*).

intrig/ [1888: *~anto*] **~i** Z *RE* 75a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 75a, 76a, 158b; Stank *Viv 1896*, 24 (*Mi devis* [...] *entiri vin en mensogan ~on*); Z *EG 1904*. ‖ **~anta** Z *RE* 61b (malbonintenca). **~anto**

Z *DL* 49 [*DL 19*] (*Mortu ĉiu ~anto / Kaj malamon konservanto*). **~ema** Z *EG 1904*. **~ulo** Z *EG 1904*.

introdukci/ [1888] **~o** (ark., *enkonduko*) Einst *Plen 1888*, 23 (*tiu ĉi vpo. nur estis komenco kaj ~o al la lingvo internacia*).

intu/ [1926] **1 ~o** Benn *DeE 1926*, 454 (Anschauung); *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

intu [1927] **2** (prepozicio) Vo-Ko *EEt 1927*.

intuici/ [1930] **~o** *PV 1930* (*li per genia ~o ekkaptis novan sciencan leĝon*). ‖ **~a** *PV 1930*. **~e** *PV 1930*.

inuit/ [1988: ≈*a*] **~o** (antaŭe *eskim/o*). ‖ **≈a** *EB 1988*, 71#22 (*≈a hundo* [= *Eskima hundo*]; ne en *EB 1979*).

inund/ [1916] **~i** (ne ĉe Z, antaŭe *super/akv/i*) G *EPl 1916*; OA 4-1929; Wü *EV 1932*. ‖ **~o** G *EPl 1916* (baza formo).

invad/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 3-1921.

invalid/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~eco** Z *EG 1904*. ‖ **duon~a** Wicke *Galero 1922*, 12 (*kompatinda duon~a dungato*). **milit~o** *SennR* Nov. 1923, 25.

invent/ [1926] **~i** (antaŭe *el/trov/i*) Benn *DeE 1926*, 454 (erfinden).

inventar/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Inventar).

invers/ [1907] **~a** (mat.) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*).

inversi/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Inversion).

invest/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (investieren; ne en *EG 1904*).

investitur/ [1889] **~o** (reli.) (jur.) Z *RE* 67a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Investitur).

invit/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 20 (*oni ~is la gastojn al la tablo*); G *Blov 1888*, 9 (*Li ~is Vladimiron resti ĉe li por tagmanĝi*); Z *RE* 152a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Einst *Plen 1888*, 24 (*la ĉefoj de ĉiaj regnoj, venintaj je l'~o de la registaro*); G *Blov 1888*, 14 (*kiel respondon al ilia° ~o ili ricevis* [...] *malprudentan leteron*).

io [1887] Z *UL* 22 (≈ *pelas min eterne*), [v], *RE* 113a, *MV*, *UV*. **~n** *DL* 8 (*ili legis ~n pri l' afero*), 15 (*neniu eĉ en tio vidas ~n grandegan*), 29 (*„Meti ~n ien" signifas: fari, ke ~ ie estu*).

iom [1887] Z *UL* [v], *DL* 7 (*La leganto oferu al mi ~ da atendemo*), 23 (*nenia el liaj malbenoj povas min ~ malhelpi*), *RE* 113a, 145b (*~ iri*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 105 (*Baldaŭ aŭdos / Vi ~ pli*). ‖ **~ post ~** Z *Ald 1888*, 8 (*ĉio pli bona ~ post ~ elpuŝas la malpli bonan*), *RE* 68a, 93b, 109b, 141b; Meier *GramDe 1891*, 21. ‖ **~-post-~a** *E-isto* Dec. 1893, 190 (*~-post-~a aperado de la verko*). ‖ **~ete** Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7 (*~ete pli malhela*).

ir/ [1887] **~i** Z *UL* 22 (*Kiom de mi en silento / Al vi ~is jam oferoj!*), 22 (*Se mi al gajuloj ~as...*), [v], *DL* 17 (*Ni ~os al la patro*), 19 (*Ili kondukis la kolegojn en sian loĝejon, anstataŭ ~i kun ili en ilian*), 20 (*Ni ~u promeni, sinjoroj!*), 25 (*la kuracisto konsilis al mi ~i en ŝvitbanejon*), 28 (≈*u, sed ne revenu tro malfrue*), 47 (*Kiu ~as trankvile, ~as facile*), *Ald 1888*, 10 (*tiu proceso* [...] *~os en ĝi multe pli rapide*), *RE* 35b (*~i al la fundo*), 36a (paŝi, veni; грясти), 63b (идти), (144a (*~i egale*), 144b, 145b (*iom ~i*), 195a (*~i la flankon*; eviti), 219b, 227b (paŝi), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *DL* 14 (*Sendepende de l' ~o de la voĉdono*), *RE* 219b, *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*la tutan pluvon* [la planko] *forkondukas en la subterajn ~ojn°* {~ejojn, kanalojn}¸ *Tiuj ĉi ~oj° estas tre grandaj*; mistraduko el DE eble pro DE Gang = **1.** ~maniero, **2.** ~ejo, koridoro, **3.** evoluo, disvolviĝo de afero). ‖ **~adi** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 11 (*ĝi* {la ĉevalo} *komencis ~adi paŝe*), 20 (*sur la entrejo° ~adis homoj*); Z *RE* 162a (promenadi), 171a (promenadi), *GVGE 1894*, [3b] (*~adi tien kaj reen*; auf und ab gehen). **~ado** Z *Ald 1888*, 14 (*la gazetoj ne alportas ĉiutage sensaciajn novaĵojn pri la ~ado de l' afero*), *RE* 145b, *UV* (→ *ad*); Beau *EFr 1903*. **~anta** G *Blov 1888*, 7 (*li petegis ŝin per voĉo ~anta tra l' koro, ke ŝi rapidu por lin edziĝi*). **~anto** Einst *Plen 1888*, 14 [g]. **~ejo** (antaŭe *ir/o*). **~ilo** (lud.) Z *RE* 219b, *MV* (Stelze [sg.]), *UV*; Beau *EFr 1903* (~oj [pl.]). ‖ **~tapiŝo** Z *RE* 140b.

‖ **A-D** ‖ **aer~ado** Cart *Bild 1905*, 11 (*balono dum l'aer~ado*). **al~i** Z *DL* 38 (*se mi al~us proksime al la fraŭlino*), *RE* 42; Beau *EFr 1903*. **al~o** Z *RE* 42 (доступъ, «al~o, al~ejo»). **al~ebla** Z *RE* 42. **antaŭ~anta** Z *DL* 7 (*tiu sendu al mi la koston de l' venonta kajero tuj post la ricevo de l' antaŭ~-anta*), *RE* 149a. **antaŭ~i** Z *RE* 149a; Beau *EFr 1903*. **antaŭ~irinto** Beau *Ekz 1903*, 70 (*la sperto de siaj antaŭ~intoj* {antaŭuloj}; kp. De *Vor*|-*gänger*). ‖ **de~i** Z *RE* 208b; Beau *EFr 1903*. **dis~i** Z *UL* Fr [v], *DL* 24 (*Dis~u, sinjoroj, ĉar amase stari sur la strato estas malpermesita*°), *RE* 171a, *UV* (→ *dis*). **dis~adi** G *Blov 1888*, 10 (*la nuboj dis~adis*).

‖ **E** ‖ **ek~i** Z *DL* 21 (*mi ek~s per grandaj paŝoj al la komercisto*); Beau *EFr 1903*. **el~i** Z *UL* 23 (*En tombo mi estas tenata, / Mi nur en la nokto el~as*), *Majn 87-2* (*la ĵurnalo komencos el~i kredeble ĉirkaŭ la monato Januaro*), *DL* 4 (*de l' tago, kian*° *el~is mia libreto*), 7 (*kian*° *ĝi* [...] *el~os el la presejo*), 31 (*Tajloroj kaj botistoj* [...] *el~is sur la straton*), 33 (*la instruitulo el~is, por trinki kafon kaj legi gazetojn*), 34 (*li el~is en la lumon de l' suno*), 39 (*Mi el~is el tie*), *RE* 27b (elpaŝi); Beau *EFr 1903*. **el~o** Z *RE* 28a, 68, *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*Tiuj ĉi* [irejoj] *poste servas* [...] *kiel grandaj el~iroj*° {el~ejoj}, *tra kiuj la termitoj faras iliajn*° {siajn} *rabojn*), *Ham 1894*, 110.11 (*nia plano devas havi / El~on en rezervo*). **el~ante** Z *DL* 3 (*El~ante ankoraŭ unu fojon antaŭ la estimata publiko*). **el~inta** Z *DL* 5 (*Kian*° *la lasta kajero* [...] *estos el~inta, tian*° *por la leganto nenio jam estos ne klara*). **el~inte** Z *DL* 21 (*El~inte el la kaleŝo* [...], *li ekrigardis min*). **el~onta** Z *DL* 15 (*vi ricevos libron, kiu laŭ grand-eco* [...] *egalas la el~ontan libron de l' voĉoj*). **en~i** Z *DL* 22 (*Li en~is la ĉambron (aŭ en la ĉambron)*), 33 (*nun la ombro devus* [...] *en~i*), 33 (*Estu tiel bona kaj en~u!*), 37 (*vi en~is tra la pordo*), 39 (*se vi tien en~is*°, *vi ĉesus esti homo*), *Ald 1888*, 10 (*la vortoj feliĉe kreitaj* [...] *en~os en la lingvon*); G *Blov 1888*, 12 (*En~u varmiĝi!*), 12 (*La maljunuloj* [...] *en~is en la gastĉambron*), 20 (*mi* [...] *en~is en la preĝejon*); Z *RE* 21b (войти), 25a (suriri; вступать), 25b, 59b; Beau *EFr 1903*. **en~o 1** (en~ejo) Z *DL* 33 (*Kie estis la en~o?*). **2** (ago en~i) G *Blov 1888*, 15 (*li mortis en Moskvo, tagon antaŭ la en~o de la Francoj*); *RE* 25a (вступленіе). **enterig~o** Z *RE* 146a. ‖ **elŝip~i** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*ili elŝip~is sur ŝtonegon strangan* [nome balenon]).

‖ **F-L** ‖ **flanken~i** Doré *Flut 1907*, 10 (*Pardonon, mi lasas min flanken~i* [devojiĝas de la temo]). **for~i** Z *DL* 5 (*La persono de l' aŭtoro tian*° {de 1888: tiam} *tute for~os de la sceno*° {scenejo}), 34 (*ĝi* [...] *for~is kaj jam ne revenis*), *RE* 126a, 215b, *Ham 1894*, 73.15 ([la reĝo] *for~is en sian ĉambron*), 111 (*ŝi ja intence for~is en la mondon de la feliĉuloj* [memmortigis sin]); Beau *EFr 1903*. **for~anta** G *Blov 1888*, 3 [a] (*la for-~anta aŭtoro montras al ni* [...] *la vojon*). **for~o** Z *RE* 215b. **for~onte** *EKato* Dec. 1903, 24 (*ni povis akcepti* [la inviton], *for~onte okahore*). **kontrol-~anto** Wicke *Galero 1922*, 15. **kontrol~o** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **lam~i** Barth *Ludo 1928*, 19.

‖ **M-R** ‖ **malrapid~e** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **malsupren~i** Z *RE* 112a. **malsupren~o** Z *RE* 104a. **post~anta** (sekvanta) Z *DL* 33 (*Je l' post~anta mateno la instruitulo el~is*), 44 (*Ĉe la post~anta danco la konfeso de ŝia amo sin trovis jam sur ŝia lango*). **preter~i** Z *RE* 150a; Beau *EFr 1903*. **re~i** Z *RE* 20a (reveni), 126a. **re~igi** *LI* Jan. 1903, 13 (*Kiam ĉio estas finita, oni re~igis la komplezan horloĝon*). **re~o** Z *GVGE 1894*, 5a (*trumpeti re~on*; abblasen [ekz. atakon]). **revoj~i** G *E-isto* Jan. 1890, 27a (*revoj~i sur maro silenta*).

‖ **S** ‖ **senel~a** Z *RE* 54a (*senel~a strateto*). **senfor~a** Z *RE* 110a (dufoje). **sub~i** Z *RE* 53b, 56a, 59b; Beau *EFr 1903*. **sub~o** Z *RE* 59b. **sub~ejo** Einst *Plen 1888*, 23 (*de sur~ejo de la suno ĝis ĝia sub~ejo*). **sub~inta** Z *DL* 31 (*Nur je l' vespero, kian*° *la suno estis sub~inta, ili reviv-iĝis*). **supren~i** Z *RE* 23a (sur~i). **sur~i** Z *RE* 16, 23a (supren~i), 25; Beau *EFr 1903*. **sur~ejo** Einst *Plen 1888*, 23 (*de sur~ejo de la suno ĝis ĝia sub-~ejo*). **sur~o** Z *RE* 108a.

‖ **T** ‖ **tra~i** Z *Schl 1887*, 120 (*mi mem tra~is similan vojon*), *RE* 12a (*tra~i per la piedoj*); Beau *EFr 1903*. **tra~ejo** Z *RE* 162a (tra~o); Beau *EFr*

1903. **tra~o** Z *RE* 162a (tra~ejo). **tra~inta** Z *DL* 4 (*tian° la lingvo jam estus tra~inta la juĝon de l' tuta mondo*), 6-7 (*ĝis tiu tempo ĝi jam estos tra~inta la juĝon de l' tuta mondo*). **tra~inte** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 ([ili] *tra~inte regionon da nebuloj, tuŝis insulon paradizan*). **trans~i** Z *DL* 28 (*Cezaro trans~is la Rubikonon*), *Ald 1888*, 4 (*la tuta sorto de l' lingvo* [...] *trans~as en la manojn de l' kongreso*); Beau *EFr 1903*. **trans~o** Beau *EFr 1903*.

‖ **Ĉiel~o** Z *RE* 21a, 214a (*Ĉiel~o de Mario*), *MV* 16. **erar~anta** Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*erar~anta kaj malsatega* [en arbarego]). **kontrol~anto** Wicke *Galero 1922*, 15. **kontrol~o** Z *EG 1904*. **milit~o** Z *RE* 145b. **palp~i** Wü *EV 1935*. **pied~a** Z *RE* 165a. **pied~anto** Z *RE* 165a. **pied~e** Z *RE* 165a. **plen~ade** Asklöf *LI* Maj. 1898, 72 ([nia ŝipo] *plen~ade estus alkurintaj al la glacia monto*). **rapid~a** Z *RE* 183a (rapida). **sang~ado** Stell *LI LitAld 1905*, 6 (*ĝeno, konfuzo de sang~ado*). **ŝip~ebla** Z *RE* 197a. **voj~anto** Z *RE* 163b (vojaĝanto, migranto). **voj~i** G *E-isto* Jan. 1890, 27a (*ni longe sur maroj voj~as*). **voj~o** (vojaĝo) Z *DL* 41 (*Voj~o redonos al vi la fortojn*). **Irak/** [1967*] **~o** (regno de 1920) But *EEn 1967*, 444a; *PIV 1970*; OA 8-1974; R 2009.

Iran/ [1908] **~o** (regno) (antaŭe *Pers/uj/o*) Rhod *EnE 1908*, 521 (Iran); *PropN 1910*; Wü *EV 1932*; But *EEn 1967*, 444a; OA 8-1974; R 2009. ‖ **~ano** *PropN 1910*; War *GD 1957*.

Iren/ [1910] **~o** (virina nomo) M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1932*.

Irene/ [1910] **~o** (vira nomo) M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1932*.

irid/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*Iris*); OA 2-1914 (iris | yellow flag | Schwertlilie).

iridac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (→ *safrano*).

iridi/ [1932] **~o** (kem.) (kp. ark. *iridiumo°*) Wü *EV 1932*; War *GD 1957*.

iridin/ [1932] **~o** (kem.) Wü *EV 1932* (Iridin).

iridium/ [1904] **~o** (kem.) (ark., *iridio*) Z *EG 1904*; Wü *EV 1932* (plusendas al *iridio*).

irigaci/ [1911] **~o** (agr.) GM *Usuel EFr 1911*; Sutk *ERu 1927*; Wü *EV 1932*. ‖ **~a** Wü *EV 1932*. **~o** Sutk *ERu 1927* (baza formo); Wü *EV 1932* (baza formo). ‖ **~ebla** Wü *EV 1932*. ‖ **~kampo** Wü *EV 1932*.

irigator/ [1932] **~o** (med.) Wü *EV 1932* (Irrigator, Spülapparat, Spüler).

iris/ [1904] **~o 1** (anat.) Z *EG 1904*.

Iris/ [1910] **~o 2** (virina nomo) M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1932*.

Irkutsk/ [1893: ~] **~o** (urbo) Z *E-isto* Nov. 1893, 163 (*En la gazetoj de Tomsk kaj ~ estas presataj anoncoj pri lernolibroj de nia lingvo*).

Irland/ [1889] **~o 1** (lando) Z *Adr 1889*, 9, 22; Jon *ESv 1893*, 63 (kromformo apud *~ujo*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 89 ([enmigrantoj] *el ~o*); Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*ili ŝipon turnis al ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; *JarL UEA* Maj. 1910, 68 (*Dublin (~o)*); *ET* 1920-07-05, 4b (*Dublin (~o)*); R 1922; But *EEn 1967*, 444a; OA 8-1974; R 2009. ‖ Kp. *Ejro*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (≈a [mn.]); Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*malnova monaĥo ~a*); *ET* 1920-07-05, 4b [r] (*≈a Problemo*). ‖ **~ano** Beau *EFr 1903*; Sutk *ERu 1927* (≈ano). ‖ **≈gaela** *Monat* Nov. 1993, 21 ([b]*aldaŭ aperos ea-≈gaela-ea vortaro*). ‖ **Nord≈o** But *EEn 1967*, 444c (Ulstro).

Irland/ [1891] **~o 2** (pers.; ark., *~ano* aŭ *≈ano*) Z *Poŝ 1890* (*≈oj*); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75. ‖ **~ujo** (ark, *~o*) Jon *ESv 1893*, 63.

Irm/ [1910] **~o** (virina nomo) M, S *PropN 1910*.

Irmen/ [1910] **~o** (nomo) M, S *PropN 1910*.

Irokez/ [1910] **~o** (ano de indiana gento) *PropN 1910*.

ironi/ [1889] **~o** Z *RE* 67b; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

is [1887] (finaĵo) Z *UL* 13 [n] (*las~*), 19 (*kre~*), [v], *MV*, *UV*.

Isaak/ [1924*] [**~o**] (reli.) (antaŭe *Izaak/* kun -z-) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*la grandaj patriarkoj, Abraham, ~ kaj Izrael, la sanktuloj*).

Isabel/ [1907] **~o** (virina nomo) Desh *Avent 1907*, [3] (*Ĥenilo, sur kies bordoj staris la tendoj de* [la hispanaj reĝoj] *Ferdinando kaj ~o*).

Iskariol/ [1910] **~o** (nomo) *PropN 1910*.

Islam/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 68a, *EG 1904* (≈o [mn.]); R 1989.

Island/ [1889] **~o 1** (lando) Z *MV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; *PropN 1910*; R 1922; But *EEn 1967*, 444a; OA 8-1974; R 2009. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (mn.). ‖ **~ano** Beau *EFr 1903* (mj.); Z *EG 1904* (mn.); *PropN 1910* (mj.). ‖ Kp. ark. *~/uj/o*°.

Island/ [1896: *~ujo*] **~o 2** (pers.) (ark., *island/an/o*). ‖ **~ujo** (ark., *~/o*) Z *Adr 1896 fol. 1*, 6 (*Reykjavik, ~ujo*).

ism/ [1914*] LK *OGE* Aŭg. 1914, 1919 (*La sufikso ~ (teorio, sistemo, doktrino, skolo, partio, celado, kaj analogiaj sencoj) estas oficiale akceptita.*). ‖ Rim. **1** Aro da vortoj je *-ism/* estis enkondukitaj antaŭ ĝia oficialigo kiel unuvortaĵoj, ekz. *ŝovinism/o*, ofte kun la aganto-parulo, ekz. *ŝovinist/o*. Ili povas esti nove analizitaj kaj interpretitaj kiel kunmetaĵoj, ekz, *Ŝovin/o* → *ŝovin/ism/o*, *ŝovin/ist/o*. **2** Iuj vortoj je *-ism/* daŭre estas analizeblaj nur kiel unuvortaĵoj, ekz. *impresionism/o* kun *impresionist/o*, *pangermanism/o* (sed *tut/german/ism/o*), *bolŝevism/o* (sed *bolŝevik/ism/o*°), *panhelenism/o* k.m.a. ‖ **~o** Setä *FiE 1923*.

‖ **A-K** ‖ **bolŝevik~o** (ark., *bolŝevism/o*) Wü *EV 1923*. **ego~o** Beau *EFr 1903*; OA 1-1909 (origine unuvortaĵo). ‖ **kantian~o** (filoz.) (ark., *kanti~o*) *PIV 2005*. **kanti~o** (filoz.) (antaŭe *kantian~o*°) *PIV 2005*.

‖ **M-Z** ‖ **mobut~o** *Monat* Sep. 2000, 4. **mozi~o** (filoz.) Viki 2007-09-02. **patriot~o** Lumo 1903; Z *EG 1904* (origine unuvortaĵo). **nacisocial~o** Barth *Ludo 1973*, 5 [a] (*en atmosfero*° {etoso} *kiam la nacisocial~o ekkreskegis*). **plenaer~o** Benn *DeE 1926*, [452]. **ŝovin~o** Z *EG 1907*; OA 1-1909 (origine unuvortaĵo).

Ismael/ [1910] **~o** (vira nomo) (kp. *Iŝmaelo* kun -ŝ-) *PropN 1910*.

isodom/ [1932] **~o** (arki.) Azor *ArkiT 1932* (*Plej regula pecordigo de blokoŝtona muro* [...]; ne en *PIV 2020*).

Isold/ [1907] **~o** (virina nomo) Desh *Avent 1907*, 5 (*spronoj oraj, kiujn la ~oj, la Ĝinevroj, la Orianoj almetis iam al kuraĝaj kavaliroj*).

isometri/ [1932] **~o** (arki.) Azor *ArkiT 1932*.

Israel/ [1889] **~o 1** (pers.) (ark., *Izrael/o*) Lib *LernLv 1889*, 21 (Israels); Z' *UL* Sv [v] (→ id); Niel *LernDa 1890* [v] (→ id). ‖ **~ido** Lib *LernLv 1889*, 21; Z' *UL* Sv [v] (→ id); *Nürn 1889* [g] 3 (*Dio kondukis la ≈idojn tra la dezerto en la promesita lando*; mn., tamen sampaĝe *Napoleonidoj* mj.), 10 (*La kristanoj festas la unuan, la ≈idoj* [mn.] *la sepan tagon de la semajno*); Niel *LernDa 1890* [v] (→ id); *SvE 1893*, 5a (israelit); BS *EDe 1952* (≈ido; Israelit).

Israel/ [1952: *~a*] **~o 2** (moderna lando) (antaŭe *Izrael/uj/o*° aŭ *Izraeli/o*°) But *EEn 1967*, 444a; *PIV 1970*; OA 9-2007; R 2009. ‖ **~a** BS *EDe 1952* (≈a; israelisch).

Iss/ [1957] **~o** (topo.) War *GD 1957*.

ist/ [1887] Z *UL* [v] (*bot~o*), *Majn 87-3* (*libr~o*), *DL* 9 (*kritik~o*), *MV* (*bot~o*, *mar~o*), *UV*. ‖ Vd. la Rim. ĉe *-ism/*.

‖ **A** ‖ **abel~o** Z *Adr 1899*, 13. **ador~o** *LI* Feb. 1896, 19. **aeronaŭ~o** (ark., *aviad/ist/o*) *Adr 1898*, 15. **afer~o** Z *RE* 45b (дѣлецъ°); Beau *EFr 1903* (homme d'affaires); Bick *The-E* Nov. 1903, 4; Z *EG 1904*. **akuŝ~ino** Z *RE* 5b, 135b (dufoje), *MV*, *UV*. **akuŝ~o** Z *RE* 3b. **altranĉ~o** Z *RE* 54a. **am~adi** Z *RE* 21b. **am~o** G *Blov 1888*, 17; Z *RE* 21b. **anarĥi~a** *GermE* Apr. 1905, 43b [t]. **anarĥi~o** *GermE* Apr. 1905, 43b. **antaŭaĉet~o** Z *RE* 6b. **antaŭdir~o** Z *RE* 22a (sorĉisto). **antikv~o** Z *RE* 4a. **apotek~o** Z *DL* 27; Lib *LernLv 1889*, 24; Bar *LernHu 1898* [g] 16. **arbalest~o** Mott *EEn 1906*. **arbar~o** Z *RE* 92a. **arbhak~o** Mott *EEn 1906*. **arest~o** Z *RE* 142a (понятой). **arĥitekt~o**° (ark., *arkitekt/o*) Z *RE* 62a. **artifik~o** Z *RE* 85 b, 100 b. **art~ino** Z *Adr 1889*, 19. **art~o** Z *RE* 4b, 221a. **asfalt~o** *JarL SAT* 1923, 49. **atak~o**

Z *RE* 108a. **aŭkci~o** Z *EG 1904*. **aventur~o** Z *Ham 1894*, 6, *EG 1904*.

‖ **B** ‖ **bak~o** Z *RE* 129b, *EG 1904*; *JarL SAT* 1923, 49. **balet~ino** Z *DL* 22. **balon~o** Cart *Bild 1905*, 10. **barel~o** Z *RE* 11a; *JarL SAT* 1923, 49. **barg~o** (ark., *barĝ~o*) Rhod *EnE 1908* (bargee). **barĝ~o** War *GD 1957**. **bestkurac~o** *LI* Maj. 1898, 75a. **bicikl~o** Diett *Gold 1921*, 6#13. **bierfar~o** Z *RE* 133a. **bind~o** (ark., *librobind~o*) Z *Adr 1889*, 12. **birddiven~o** Kof *Ili 1895*, 5. **blasfem~o** Z *Rab 1908*, 33.17. **boks~o** (sport.) Z *EG 1904*. **botanik~o** Mott *EEn 1906*. **bot~o** Z *UL* [v], *RE* 176b, *MV* (→ *ist*); Niel *LernDa 1890* [v] (→ *ist*); Beau *EFr 1903* (→ *ist*). **braklabor~o** Wü *EV 1935* (= *manlabor~o*). **bred~o** Ver *EncV 1910* (Fr éleveur); War *GD 1957*. **brokant~o** Mott *EEn 1906*. **buĉ~o** B *Fab 1906*, 14; *JarL SAT* 1923, 49. **butik~o** Z *RE* 203b (komercaĵ~o).

‖ **C-Ĉ** ‖ **cenzur~o** (pol.) Z *RE* 221b. **cerblabor~o** Wü *EV 1935*. ‖ **ĉambr~ino** Z *RE* 33b (servantino), 70b (*ĉambr~ino de kortego*). **ĉambr~o** Z *RE* 70a. **ĉapelfar~o** *JarL SAT* 1923, 49. **ĉapel~ino** Cart *Bild 1905*, [3]. **ĉap~o** Z *DL* 19; Meier *GramDe 1891*, 31; Bar *LernHu 1898* [g] 16. **ĉarpent~o** Z *RE* 134b, *MV*. **ĉasgard~o** Beau *Delmas 1907*, 26.4. **ĉemiz~o** *FrazL 1903*, 14. **ĉeval~o** Z *RE* 79b (ĉevalservanto), 79b (ĉevalestro). **ĉevalkurac~o** Z *RE* 78b. **ĉizel~o** Chris *DeE 1910*.

‖ **D** ‖ **defel~o** Z *RE* 49a. **delog~o** Z *RE* 149b. **dent~o** Z *Adr 1889*, 22. **dentkurac~o** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 30.**denunc~o** Ger *Fant 1895*, 6. **depag~o** Z *RE* 100b. **di~o** Z *RE* 38a; Beau *EFr 1903*. **diplomati~o** (pol.) Z *DL* 22. **diplomat~o** (pol.) (ark., *diplomato* aŭ *diplomatiisto*) Einst *Plen 1888*, 19 [g]. **direktil~o** Z *RE* 80b; Beau *EFr 1903* (pilote). **distil~o** Beau *EFr 1903*. **domgard~o** Lidovec *Simb* 1910, 360. **dom~ino** Z *RE* 75a. **domkovr~o** Z *EG 1904* (Dachdecker). **dompt~o** BS *EDe 1952*, 242. **drink~o** Z *Ham 1894*, 24. **drog~o** *E-isto* Feb. 1892, 32 [r]; [Z] *E-isto* Mar. 1893, 35; Beau *EFr 1903*. **duel~o** (mil.) Beau *EFr 1903*.

‖ **E** ‖ **eduk~ino** Z *Adr 1889*, 22 (*eduk~ino de la virina lernejo*). **eduk~o** Z *RE* 78 (*eduk~o° de ĉevaloj*). **efik~o°** Z *RE* 45b (дѣлецъ°). **ekonomi~o** Z *RE* 230b (экономъ, «ekonomo»). **ekvilib~isto** Beau *EFr 1903*. **ekzekut~o** Z *RE* 128a. **elektr~o** ISR Jan. 1906 [t]*. **elrigard~a** (mar.) Asklöf *LI* Maj. 1898, 71 (*elrigard~a korbo* [de ŝipo]). **enartikig~o** Z *RE* 81 b. **esplor~o** Z *RE* 185a. **etnografi~o** Waś *LI* Feb. 1896, 24. **evangeli~o** Z *Rab 1908*, 25.8.

‖ **F** ‖ **fabl~o** Beau *EFr 1903*. **fabriklabor~o** *JarL SAT* 1923, 49; Wü *EV 1935*. **fajrobrigad~o** *JarL SAT* 1923, 49. **far~o** Z *DL* 39. **farmaci~o** Z *Adr 1896*, 6, 12; Beau *EFr 1903*. **fervoj~o** *JarL SAT* 1923, 49. **filatel~o** Z *Adr 1896*, 9; Beau *LI* Mar. 1896, 35, *EFr 1903*. **financ~o** Beau *EFr 1903*. **fiŝ~o** Z *RE* 174b (fiŝkaptisto; dufoje). **fiŝkapt~o** Z *RE* 174b (fiŝ~o). **fiŝvend~o** Beau *EFr 1903*. **flat~o** G *NovAnt 1909*, 25. **flor~o** Beau *EFr 1903*. **forĝ~o** Z *RE* 85b; *JarL SAT* 1923, 49 (*kupro-forĝ~o*). **fotograf~o** Z *RE* 218a, *Adr 1899*, 11. **friz~o** Z *RE* 128b; *FrazL 1903*, 14; *JarL SAT* 1923, 49. **fromaĝ~ino** Marig *LernIt 1890*, 32. **fuŝtraduk~o** Cseh *Post* 1936-09-05, 166.

‖ **G-Ĝ** ‖ **gard~o** Z *DL* 46, *RE* 195a (gardanto). **gazetport~o** Diett *Gold 1921*, 6#17. **geometri~o** G *Blov 1888*, 9. **geserv~oj** *JarL SAT* 1923, 49 (*domlab.*). **gimnastik~o** Beau *EFr 1903*. **gimnazi~o** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 35, *Adr 1899*, 11. **gitar~o** Boi *PVE 1910*. **glaciaĵ~o** Beau *EFr 1903*. **gondol~o** Beau *EFr 1903*. **gramatik~o** ISR 1906 [enh.]. **gravur~o** Z *RE* 175a; Beau *EFr 1903*. **grenad~o** Z *RE* 35a. **grimp~o** Boi *PVE 1910*, 112. **guvern~ino** Beau *EFr 1903*. **guvern~o** Beau *EFr 1903*. **gvid~o** Beau *EFr 1903*. ‖ **ĝarden~o** Z *RE* 176a; *Nürn 1889* [g] 13; *JarL UEA* Maj. 1910, 73; *JarL SAT* 1923, 49.

‖ **H-Ĥ** ‖ **harp~o** Beau *EFr 1903*. **hejt~o** Z *RE* 68b. **help~o** Einst *Plen 1888*, 33. **helplabor~o** *JarL SAT* 1923, 49 (*grafikaj helplabor~oj*). **herez~o** Z *RE* 47b; Beau *EFr 1903*. **higien~o** Waś *E-isto* Maj. 1894, 91. **histori~o** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 124. **horloĝ~o** Z *RE* 94b, 223a. **human~o** Beker *LI* Mar. 1896, 34. ‖ **ĥemi~o** Z *RE* 219a. **ĥirurgi~o** Z *RE* 219a. **ĥorkant~o** *JarL SAT* 1923, 49.

‖ **I** ‖ **ideal~o** Z *Schl 1887*, 120. **idol~a** Z *RE* 136a. **idol~o** Einst *Plen 1888*, 34; Z *RE* 231b. **iluzi~o** Z *EG 1904*. **industri~o** Beau *Delmas 1907*, 27.9. **infan~ino** Z *RE* 113b. **infan~o** Z *RE* 46a (guvernanto). **iniciat~o** Z *RE* 59b. **instru~ino** Z *E-isto* Dec. 1890, Ald. [2], *Adr 1896*, 23. **instru~o** Z *DL* 20, *RE* 200b (*instru~o de danc-ado*), 216a. **internaci~o** Z *DL* 16. **interpret~o** Cseh *Post* 1936-08-29, 164.

‖ **J-Ĵ** ‖ **juĝ~o** Z *RE* 197a (juĝanto); Beau *EFr 1903*. **juvel~o** Z *RE* 231a. ‖ **ĵurnal~aro** Beau *E-isto* Jan. 1894, 10 (*la Pariza ĵurnal~aro*). **ĵurnal~o** Z *Adr 1889*, 9 (*Einstein, ~isto. Nürnberg*), 18.

‖ **K** ‖ **kaldron~o** Diett *Gold 1921*, 52#59. **kamentub~isto** Z *RE* 206a. **kamparlabor~o** *JarL SAT* 1923, 49. **kamplabor~o** Wü *EV 1935* (= *terlabor~o*). **kancelari~ino** *SennR* Nov. 1923, 26. **kanon~o** (mil.) Z *EG 1904*. **kant~o** Z *DL* 30, *RE* 164b, 164b (kantanto). **kas~o** Z *RE* 69b. **kel~o** Mott *The-E* Nov. 1903, 5. **koks~o**° (ark., *koaks/-ist/o*) Einst *Plen 1888*, 39. **kolekt~o** Z *RE* 177a. **kolorig~o** Z *RE* 93 b. **kolor~o** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 39. **kolport~o** Z *RE* 80b, 168a. **komb~o** Villa *LernEs 1902*, 37.6 (peinador); *FrazL 1903*, 14. **komedi~o** Z *RE* 77b. **komercaĵ~o** Z *RE* 203b (butik~o). **komerc~o** Z *DL* 21, *RE* 86 a. **komerc-vojaĝ~o** *JarL UEA* Maj. 1910, 60. **komisi~o** Z *RE* 77b. **konsil~o** Meier *GramDe 1891*, 13 (*komerca konsil~o*). **konstrulabor~o** *JarL SAT* 1923, 49. **kontor~o** Einst *Plen 1888*, 26. **kontraŭ~o** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a. **kontraŭ-militar~o** *Societ* Aŭg. 1906, [7]. **kontrol~o** Domb 1890, 21. **korb~o** Z *RE* 80b. **korekt~o** Z *RE* 81a. **korespond~o** Janowski *E-isto* Mar. 1893, 46. **korpogard~o** Z *RE* 207b. **kort~o** Z *DL* 25. **kravat~o** Z *Adr 1899*, 9. **kri~o** G *Kond 1890*, 29 (*urba ~isto*). **krim~ino** (jur.) G *Blov 1888*, 8. **kritik~o** Z *DL* 9, *RE* 84a. **kronik~o** Z *RE* 92a. **kroz~o** Z *RE* 83a. **kruc~o** Z *RE* 83 b. **kruc-milit~o** Z *RE* 83b. **kudr~inedzo** Z *DL* 25. **kudr~ino** Z *DL* 24-25, *RE* 227b; Cart *Bild 1905*, 4. **kuir~ino** Z *RE* 86b. **kuir~o** Z *DL* 27, *RE* 135b. **kupro-forĝ~o** *JarL SAT* 1923, 49. **kurac~o** Z *DL* 25, *RE* 78b (*konsiliĝo de kurac~istoj*), 88b, 92a.

‖ **L** ‖ **labor~a** *Societ* Aŭg. 1906, 8 (*Labor~a grupo*); Wü *EV 1935*. **labor~aro** *Societ* Aŭg. 1906, 8 ([societo] *Alĝeria Laboristaro*); Wü *EV 1935*. **labor~eco** Wü *EV 1935*. **labor~ino** Wü *EV 1935*. **labor~o** Z *RE* 6b (lulabor~o, taglabor~o), 206a, 224a (*simpla labor~o*); Beau *EFr 1903*; *Societ* Aŭg. 1906, 8; *JarL SAT* 1923, 49. **lad~o** Diett *Gold 1921*, 52#33. **lampzorg~o** Cart *Bild 1905*, 11. **lancrajd~o** Wicke *Galero 1922*, 13. **lav~ino** Z *DL* 23, *RE* 147a. **led~o** Lojko *Ezop 1891* n. 2 [t]; *JarL SAT* 1923, 49. **leg~o** Z *RE* 225b. **leĝ~o** Z *RE* 54a. **leter~o** Z *RE* 146a (poŝt~o). **leterport~o** *E-isto* Dec. 1892, 180. **libr~o** Z *Majn 87-3*. **librobind~o** *JarL SAT* 1923, 49. **librovend~o** Z *RE* 75; Bar *LernHu 1898* [g] 16. **lignaĵ~o** Diett *Gold 1921*, 52#19; *JarL SAT* 1923, 49. **lingvesplor~o** Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93. **lingv~a** Beau *E-isto* Jan. 1894, 11 (*lingv~a gazeto*). **lingv~o** Z *DL* 10. **lirik~o** Z *EG 1904*. **lir~o** Z *RE* 89 b. **literfand~o** Lengy *LI* Jan. 1905, 4. **lulabor~o** Z *RE* 6b (labor~o, tag-labor~o); Wü *EV 1935*.

‖ **M** ‖ **magazen~o** Z *Adr 1901*, 6. **magi~o** Z *RE* 85b. **makler~o** Z *RE* 93a. **mar~o** Z *UL* [v], *RE* 98b, 99a, *MV* (→ *ist*), *UV* (→ *ist*); Beau *EFr 1903* (→ *ist*). **mason~o** Diett *Gold 1921*, 52#7. **mebl~o** Belm *Heine 1888*, 49; Z *RE* 195a. **medicin~aro** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 162. **medicin~o** Z *RE* 95a. **meĥanik~o** Z *DL* 22, *RE* 96b, *Adr 1901*, 6. **mekanik~o** *FrazL 1903*, [1] [enh.]. **messerv~o** (reli.) Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b. **metal-fos~o** Z *RE* 174a. **meti~o** Z *RE* 94b, 172a. **milit-~aro** (ark., *armeo*) Z *DL* 23, *RE* 21a, 171a (рать; armeo). **milit~honoro** Wicke *Galero 1922*, 13. **milit~o** Z *RE* 21a, 83b, 171a (ратникъ). **min~o** *JarL SAT* 1923, 49. **mirindaĵ~o** (ark.) Z *DL* 15, *RE* 226a. **misi~o** Z *RE* 97a. **mondlingv~o** Bogd *LernBg 1890*, 56. **monfar~o** Z *DL* 40. **moral~o** Z *Rab 1908*, 99.20. **muel~o** Z *RE* 95b. **mul-gard~o** Vic *Kiĥot* 1905, 16. **murpentr~o** Diett *Gold 1921*, 52#15.

‖ **N** ‖ **natur~o** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12. **numiz-mat~o** (kun -z- kaj -ist/, ark., *numismato*) Z *Adr 1901*, 6. **nutraĵlabor~o** *JarL SAT* 1923, 49. **nutr~ino** Z *RE* 80b (suĉig~ino), 93b.

‖ **O** ‖ **observ~o** Z *RE* 154b, 185b («(best-)gard-isto»). **ofic~o** Z *RE* 225a, *MV* 48, *UV*; *JarL UEA* Maj. 1910, 70 (*fervoja ~isto*), 73 (*milita ~isto*), 77 (*komerca ~isto*); *JarL SAT* 1923, 49 (*en hoteloj ktp.*). **optik~o** Z *RE* 121a. **oraĵ~o** Z *RE* 94b. **orientaĵ~o** (ark., *orientalist/o*) Borel *GermE* Jan. 1905, 9a, 9b. **original~o** Cseh *Post* 1936-08-22, 161 (verkanto de originala literaturo). **ostr~ino** Z *RE* 112b; Cart *Bild 1905*, [3], 4.

‖ **P** ‖ **pafileg~o°** (mil.) (ark., *kanonisto*) Z *RE* 70b. **paf~o** Z *RE* 196b (dufoje). **paĝig~o** Wü *EV 1935*. **paĝoprepar~o** Z *EG 1904* **paĝordig~o** Beau *EFr 1904**. **pamflet~o** Wü *EV 1935*. **pane-gir~o** Wü *EV 1935*. **pan~o** Z *RE* 13a. **parol~o** Z *RE* 18a (elokventulo), 121b (oratoro). **part~o** Z *RE* 127b. **pasament~o** Z *MV* 51, *UV*. **paŝt~o** Z *RE* 129a. **pavim~o** Diett *Gold 1921*, 52#43. **pelt~o** Z *RE* 183a, *EG 1904*; *JarL SAT* 1923, 49. **pentr~o** Z *RE* 49b, 93b. **pied~aro** Z *RE* 67. **plankfrot~o** Z *RE* 140b. **plonĝ~o** BS *EDe 1952*, 242 (Taucher). **pordeg~o** Z *RE* 151b. **pord~o** Z *RE* 151b, 227b; Beau *EFr 1903* (→ *ist*). **port~o** (de kofroj kaj valizoj en stacidomo) Diett *Gold 1921*, 6#21. **poŝt~o** Z *RE* 146a („leteristo“). **pot~o** Z *RE* 33a. **predik~o** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11. **preĝ~o** Z *RE* 10a (preĝanto, piulo, pilgrimo). **pres~o** Z *Adr 1889*, 24; *JarL SAT* 1923, 49. **procenteg~o** Einst *Plen 1888*, 34; Z *RE* 173b. **prov~o** Z *RE* 157a. **prozverk~o** Sey *FlandLit 1904*, 9.

‖ **R** ‖ **rab~o** Z *RE* 166a. **rajd~aro** (mil.) (ark., *kavalerio*) Z *RE* 69b (kavalerio), 78b (kavalerio). **rajd~o** Z *RE* 108a. **rakont~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 29.1. **reg~aro** Z *Majn 87-2*, *RE* 146b. **retorik~o** Duy *Pract 1906*.

‖ **S** ‖ **sangeltir~o** Vic *Kiĥot* 1905, 13. **sanktaĵ~o** Z *RE* 45a. **satir~o** Cseh *Post* 1936-08-15, 158. **sciaĵport~o** (ark., *kuriero*) Z *RE* 29a (kurjero°). **sel~o** Z *Adr 1889*, 15. **seminari~o** Z *Adr 1896*, 16. **serĉ~o** (ark.) Z *RE* 199a («polica agento, detektivo»). **serur~edzino** Z *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 1. **serur~o** Z *RE* 184a. **serv~inejo** Z *RE* 45b. **serv~o** Z *RE* 142a (*serv~o de preĝejo*). **sid~-ino°** (ark.) Z *RE* 180b («flegistino»). **sid~o°** (ark.) Z *RE* 180b («flegisto»). **sintrud~ino** Boi *Perd 1904*, 5 (sorĉistino). **skrib~o** Z *RE* 133a, 133b. **social~o** Aur *EKato* Okt. 1903, 5. **societ~o** Mei *E-isto* Jul. 1891, 55a. **sonĝklarig~o** Kof *Ili 1895*, 5. **sorĉeg~ino** Z *RE* 28b. **sorĉ~ino** [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46b. **sorĉ~o** Z *RE* 21b, 22a (antaŭdiristo), 62a, 85b. **special~o** Beau *LI* Mar. 1896, 35. **spirit~o** (reli.) Beker *LI* Mar. 1896, 34. **stan-dard~o** (mil.) Z *RE* 147a, 220a (хорунжій). **stenografi~o** (ark., *stenograf~o*) [Beau] *L'Esp* Maj. 1898, 57, Jan. 1899, 167. **stenograf~a** Borel *GermE* Apr. 1905, 39b. **stenograf~o** Borel *GermE* Apr. 1905, 39b (*stenograf~oj gabels-berger'aj*). **stil~o** *LI* Mar. 1896, 37. **studento-jur~o** Z *Adr 1896*, 13. **svat~ino** Z *RE* 177b. **svat~o** Z *RE* 177b. **subakv~o** Z *RE* 19b. **sub-juĝ~o** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172. **subkurac-~ino** Z *Adr 1896*, 11. **subkurac~o** Z *Adr 1896*, 17. **suĉig~ino** Z *RE* 80b (nutr~ino). **sukeraĵ~o** Z *RE* 78a; *JarL SAT* 1923, 49. **superinstru~o** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 30.

‖ **Ŝ** ‖ **ŝlosil~o** Z *DL* 27, *Adr 1901*, 6. **ŝtatkonsil~o** *GermE B* Feb. 1912, 26a. **ŝtel~o** Z *DL* 30, *RE* 200b. **ŝtonhak~o** Z *RE* 70a (ŝton~o). **ŝton~o** Z *RE* 70a (ŝtonhak~o).

‖ **T** ‖ **taglabor~o** Z *RE* 6b (labor~o, lulabor~o), 137a; Beau *EFr 1903*. **tapiŝ~o** Beau *Sint 1901**, 8. **tegment~o** *JarL SAT* 1923, 49. **teks~o** Z *RE* 202b. **telegraf~ino** Z *Adr 1899*, 10. **telegraf~o** Z *Adr 1889*, 15, *Adr 1896*, 17. **teologi~o** (ark., *teolog/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 20; Z *EG 1904*. **terlabor~o** Z *RE* 60b. **tondroĵet~o** (mit.) Ger *L'Esp* Mar. 1898, 35a. **tortbak~o** (kp. *konditor/o*) Kr *DeE 1983* (→ *Konditor*). **trage-di~o** Z *RE* 204b. **tranĉ~o** G *Kond 1890*, 29 (*tranĉ~o de radikoj*). **transveturig~o** (ark., *pramisto*) G *Kond 1890*, 30. **trinkaĵlabor~o** *JarL SAT* 1923, 49. **trumpet~o** Z *RE* 206a.

‖ **U-Z** ‖ **vag~o** Z *RE* 12a. **vart~ino** Z *RE* 113b. **velociped~o** Waś *LI* Feb. 1896, 23. **vend~ino** Z *DL* 39. **ventroparol~o** Z *RE* 225b. **verk~ino** Z *Adr 1896 fol. 1*, 8. **verk~o** Z *DL* 27, *RE* 78a (*muzika verk~o*), 133a. **vers~o** Z *RE* 194b. **vestaĵlabor~o** *JarL SAT* 1923, 49. **vestpurig~o** Cart *Bild 1905*, 11. **veturig~o** (koĉero) G *Blov 1888*, 8; Z *RE* 87a, 232a. **vilaĝ~o** G *Blov 1888*,

12. **virintromp~o** Einst *Plen 1888*, 33. **vitr~o** Diett *Gold 1921*, 52#27; *JarL SAT* 1923, 49. **vitrofar~o** *JarL SAT* 1923, 49. **vojaĝ~a** *JarL UEA* Maj. 1910, 83 (*vojaĝ~a sindikato*). **Volapük~o** Z *E-isto* Nov. 1889, [t], 4, 5, 6, 12; Red. *E-isto* Jan. 1890, 28a. **vortfabrik~o** Bour *LI* Jan. 1905, 17-18. ‖ **zink~o** Beau *EFr 1903*. **zoologi~o** (ark., *zoolog/o*) Z *EG 1904*.

istm/ [1904] **~o** (antaŭe *ter/kol/o*) Z *EG 1904*; OA 1-1909; War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*.

iŝi [1909] (ark., *ili* pp virinoj laŭ Fr *elles*) Fauv *Ŝlos 1909*.

Iŝmael/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) (kp. *Ismaelo* kun -s-) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3. ‖ **~ido** Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3 (*kio fariĝis el la ceteraj posteuloj de Abraham: la ~idoj kaj la filoj de Ketura* […]*?*), 18.1 (*~idoj kaj Midjanaj komercistoj alportis el Egiptujo kosmetikojn,* […]).

Iŝtar/ [1924] [**~o**] (hist.) (nomo de diino) Luyk *Iŝtar* 1924, 18.1 (*statuetoj de la diino ~*), 35.3 (*la diino ~ de Uruk*).

it/ [1887] **1** (participo perfekta pasiva) Z *UL* 20 (*adres~o*), [v], *DL* 12 (*ĉiuj necesaj ŝanĝoj, antaŭe analiz~aj kaj prov~aj, estos publikig~aj*), 20 (*kian° la tablo estis prepar~a, oni invitis la gastojn al la tablo*), *Ald 1888*, 10 (*tiaj vortoj estos renkontataj nur disĵet~e inter la multo da vortoj jam konstantaj*), *MV*, *UV*.

‖ **A** ‖ **adres~o** Z *UL* 20. **aflikt~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 64.3. **akcept~a** Z *RE* 156b (*akcept~a infano*). **aldon~a** Z *Ald 1888*, 6, *RE* 147b, 151b (dufoje). **aldon~eco** Z *RE* 147b, 151b. **aldon~igi** Z *RE* 152a. **alforĝ~a** Majn *Manf 1891*, 8. **aljung~a** Z *RE* 155a. **allig~a** Z *RE* 151b. **alnask~o** Z *RE* 154a. **alparol~o** Wicke *Galero 1922*, 9. **alprem~a** Z *DL* 42. **alsend~a** Z *DL* 15. **altig~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 64.3. **altir~a** Z *DL* 14. **alven~a** Z *Ald 1888*, 14. **analiz~a** Z *DL* 3. **ankrig~a** Wicke *Galero 1922*, 16. **anim~a** (viva) Z *RE* 118b. **antaŭdifin~a** Johan *EKato* Dec. 1903, 20. **apog~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 75. **arm~a** Z *Ham 1894*, 15; Vic *Kiĥot* 1905, 11. **artefar~a** Borel *GermE* Apr. 1905, 40b. **aŭd.~a** Z *DL* 41.

‖ **B** ‖ **balzam~a** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118. **bandaĝ~a** G *Blov 1888*, 17. **baz~a** Z *Rab 1908*, 14,29. **boneduk~eco** Luyk *Iŝtar* 1924, 49.7. **brod~a** Cart *Bild 1905*, 4. **brulig~a** G *Blov 1888*, 13, *Kond 1890*, 29. **brulum~a** Gar 1896, 6 (*brulum~aj okuloj*). **buĉ~o** Z *Ifig 1908*, 22.

‖ **C-Ĉ** ‖ **certig~a** G *Blov 1888*, 6. **cirkumcid~a** Z *Rab 1908*, 17,19. **civiliz~a** Z *Ald 1888*, 2, *RE* 160b. **ĉirkaŭmord~a** Z *RE* 117b (*ĉirkaŭmord~a peco*). **ĉirkaŭpend~a** G *Blov 1888*, 15. **ĉirkaŭzon~a** Lamb *LI* Dec. 1905, 526.

‖ **D** ‖ **decentrig~a** (*rado* [de biciklo]) *FrazL 1903*, 22. **decid~a** Z *UL* 21. **deklam~e** Z *Ham* [2]*1902*, 66.32. **deleg~o** Beau *EFr 1903*. **demord~aĵo** Z *GVGE 1894*, 5a. **depren~a** Z *GVGE 1894*, [3b] (*la kovrilo estas depren~a, forpren~a*). **depren~e** Z *GVGE 1894*, [3b] (*de kvin depren~e tri restas du*). **detru~a** Z *UL* 21. **devig~a** Einst *Plen 1888*, 32; Z *RE* 153b. **dezir~a** G *Blov 1888*, 17. **difin~a** Z *RE* 213b. **dikt~a** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a. **dir~a** Z *Ald 1888*, 2. **dir~aĵo** (ark., *aserto*) Domb *E-isto* Apr. 1893, 54. **disfald~a** G Zeŭs *E-isto* Maj. 1892, 71 (*disfald~aj flugiloj* [de birdoj]). **disĵet~a** Z *Ald 1888*, 6. **disĵet~e** Z *Ald 1888*, 10. **dispon~a** Z *RE* 170a. **distr~a** Z *RE* 169a. **disvolv~a** Z *RE* 166a (inteligenta). **domeduk~a** Z *RE* 41. **dormkapt~a** Wicke *Galero 1922*, 12. **dunask~o** (ĝemelo) Z *RE* 9b, *MV* 47.

‖ **E** ‖ **ebenbat~a** Z *RE* 204a. **eduk~a** Z *DL* 20. **eduk~eco** Beau *EFr 1903*. **edzig~a** Einst *Plen 1888*, 33. **edzinig~a** Z *RE* 55. **eksig~a** G *Blov 1888*, 5. **ekzekut~o** Z *RE* 128. **elĉenig~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.1. **eldon~a** Z *Majn 87-1*. **eldorlot~o** Z *RE* 109a. **elekt~a** G *Blov 1888*, 5; Z *RE* 123, 205a (*elekt~a juĝo*). **elekt~o** Z *RE* 25b (deputato). **elfleks~a** Z *RE* 27a. **elform~a** G *Blov 1888*, 7. **ellabor~a** Z *Ald 1888*, 7. **elpel~o** Z *DL* 20. **emoci~e** Barth *Ludo 1928*, 19. **enfortik~a** Z *RE* 54. **enhaladz~a** Z *RE* 209b. **enkonduk~a** Z *Ald 1888*, 7. **enport~a** Z *DL* 31. **enradik~a** Z *RE* 54. **enskrib~a** Z *Domb*. **esprim~a** Z *DL* 3. **esting~a** Z *DL* 26.

‖ **F** ‖ **fals~a** Z *RE* 216b (malvera, fals~a). **far~a** Z *UL* 38 [g], *UV* (→ *it*); Beau *EFr 1903* (→ *it*). **fend~a** Johan *EKato* Dec. 1903, 20. **ferm~a** Z *DL*

21. **fiks~a** Beau *EFr 1903*. **fin~a** Z *DL* 4. **flat~a** Einst *Plen 1888*, 33. **fleks~a** Z *RE* 188a. **fond~a** Z *Ald 1888*, 3. **foraĉet~a** Z *E-isto* 1891, 3a. **forges~a** Z *DL* 5. **forig~a** Z *DL* 4. **forĵet~a** G *Blov 1888*, 6. **form~a** Z *RE* 115b. **forpren~a** Z *GVGE 1894*, [3b] (*la kovrilo estas depren~a, forpren~a*). **fortir~eco** Stank *Viv 1896*, 18. **friz~a** Cart *Bild 1905*, 4. **frost~a** Z *RE* 96 a.

‖ **G-Ĥ** ‖ **garanti~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b. **gilotin~a** Barth *Ludo 1928*, 18. **glacium~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (*glacium~a* [papero]). **glu~a** *E-isto* Aŭg. 1892, 120. **gum~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a. **ĝen~a** Z *RE* 153b. ‖ **hard~a** Beau *EFr 1903*. **hektograf~a** *LI* Jul. 1899, 5. **humilig~a** Wicke *Galero 1922*, 24.

‖ **I-Ĵ** ‖ **ig~a** Domb *E-isto* Apr. 1893, 54. **ilumin~a** Z *DL* 47. **ilustr~a** *EKato* Dec. 1903, 24. **instru~a** Z *DL* 9, *RE* 215b. **instru~eco** Z *DL* 38. **instru~ulo** Z *DL* 31, *RE* 215b. **intenc~a** Z *Ald 1888*, 4. **interlig~a** Z *RE* 179a (lig~a). ‖ **juĝ~a** G *Blov 1888*, 11. **ĵur~a** Z *RE* 54.

‖ **K** ‖ **kadrig~a** Stank *Viv 1896*, 4. **kapt~o** Z *RE* 135a. **kastr~o** Z *RE* 72, 182b. **kaŝ~a** Z *Einst*, *RE* 188b. **kaŭz~a** Z *DL* 12. **kolekt~a** Z *DL* 11. **komplik~a** Z *EG 1904*. **konfirm~a** Ger *Fant 1895*, 6. **kon~o** Z *UL* 21. **konstru~a** Z *DL* 31. **konsum~a** Z *RE* 223a. **kontentig~a** Z *DL* 7. **kovr~a** G *Blov 1888*, 9; Z *RE* 209b (*kovr~a je aknoj*). **kre~a** Z *DL* 12. **kre~aĵo** G *Blov 1888*, 19; Z *RE* 188b, 200b, 201a. **kribr~a** Z *RE* 181b. **kron~a** Ger *L'Esp* Jan. 1898, 10. **kuir~a** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167. **kunig~a** Z *Ald 1888*, 6, *RE* 187b (kuna). **kunlig~a** Z *DL* 11. **kunmet~a** Z *DL* 20, *RE* 184b, 190b (*esti kunmet~a*). **kunmet~o** Boi *Mona 1902*, [11]. **kunnask~a** Z *RE* 172b. **kunprem~a** Z *Ald 1888*, 16, *RE* 208b. **kvitanc~a** (*fakturo*) *FrazL 1903*, 20.

‖ **L** ‖ **leg~a** G *Blov 1888*, 15. **lig~a** Z *RE* 179a (interlig~a). **limig~a** Z *RE* 117b.

‖ **M** ‖ **malben~a** Z *RE* 119a, *Ham 1894*, 14. **malben~o** Einst *Plen 1888*, 34. **malben~ulo** G *Kond 1890*, 29. **malferm~a** Z *DL* 32, *RE* 107a (*tute malferm~a*). **malkovr~eco** G *Kond 1890*, 26. **malkuraĝig~a** G *Blov 1888*, 14. **malpermes~a** Z *DL* 24. **manfar~a** Z *RE* 174a. **mebl~a** *FrazL 1903*, 2; Melck *FlandLit 1904*, 13. **mezinstru~a** *SennR* Nov. 1923, 27. **militkapt~o** Z *RE* 20a. **montr~a** Z *UL* 31. **multeparol~a** Z *RE* 150b (glora).

‖ **N-O** ‖ **nask~a** Z *DL* 18, *RE* 213b. **nask~o** Z *RE* 213b. **neacidig~a** Z *RE* 162b (*neacidig~a pano*). **neatend~e** Z *RE* 170a (subite, surprize). **neces~a°** Einst *Plen 1888*, 31. **nedifekt~a** Z *RE* 108b. **nedivid~a** Z *RE* 222a (tuta, unupeca). **nelaŭfar~a°** (ŝajnigita) Majn *Manf 1891*, 5. **neplor~a** Einst *Plen 1888*, 33. **nom~a** *InfRap* Jan. 1910, 4. **nudig~a** G *Blov 1888*, 11. ‖ **okup~a** Z *Ald 1888*, 19. **ornam~a** Milho *Cindr 1907*, 11; Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1. **orteg~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 59.2.

‖ **P** ‖ **panikfrap~a** Wü *EV 1935*. **paraliz~o** Z *RE* 128b. **parol~a** Z *DL* 13. **pekl~a** Z *RE* 189a (*pekl~a viando*). **perd~a** Z *DL* 14. **perd~aĵo** *FK 1903*-2. **permes~a** Z *Ald 1888*, 11. **persekut~a** Johan *EKato* Dec. 1903, 19. **pet~a** Z *Ald 1888*, 4. **pikil-arm~a** Barth *Ludo 1928*, 11 (dornarbusto). **plenblov~a** *RE* 106a. **plend~o°** Z *DL* 24. **plifortig~a** Z *RE* 213b. **plug~a** Z *RE* 129b (*plug~a kampo*). **polur~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1. **pren~a** Z *DL* 10. **prepar~a** Z *DL* 20. **prepar~aĵoj** [por vojaĝo] Vic *Kiĥot* 1905, 11. **pres~a** Z *Ald 1888*, 6. **pretig~a** G *Blov 1888*, 6. **prezent~a** Z *DL* 20. **prilabor~a** Z *DL* 5. **propon~a** Z *UL* 21. **profet~a** Johan *EKato* Dec. 1903, 21. **publikig~a** Z *DL* 12. **pulvorig~a** [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23. **promes~a** Z *RE* 117a. **prov~a** Z *DL* 12. **pudr~a** Melck *FlandLit 1904*, 14. **pun~e** Z' *UL* Yɪ *1888*, 38 [g].

‖ **R** ‖ **rafin~a** Einst *Plen 1888*, 34. **rakont~a** Einst *Plen 1888*, 20 [g]. **reform~o** (reli.) Z *RE* 172a (реформат). **refrap~a** Z *UL* 21. **reg~o** *EKato* Dec. 1903, 24. **rekomend~a** Z *RE* 53. **renkont~a** Z *Ham 1894*, 20. **respond~a** Z *DL* 4. **return~a** Z *Ald 1888*, 13, *RE* 147b. **ricev~a** Z *DL* 7. **romp~a** Z *DL* 20. **rost~a** Einst *Plen 1888*, 33. **ruĝig~a** Z *DL* 27.

‖ **S-Ŝ** ‖ **sangosterk~a** Wicke *Galero 1922*, 8 (*sangosterk~a tero*). **sanktfumaĵ~a** (reli.) Melck *FlandLit 1904*, 14. **sal~a** Z *RE* 189a. **satur~a** Ger *LI* Feb. 1896, 29 (*la aero estis* [...] *~ita de bonodoraĵoj*). **sekig~a** Z *RE* 6a (*sek~a sturgo*).

send~a Z *DL* 12. **send~aĵo** (ark., *sendaĵo*) Z *E-isto* Feb. 1890, 32b. **send~aro** Z *RE* 144a (kp. ark. DE *Ge|sand|schaft*). **send~o** Z *RE* 143b, 144a. **senfin~e°** Einst *Plen 1888*, 34. **senkronig~a** Majn *Manf 1891*, 8 (*senkronig~a reĝo*). **senvizaĝig~a** Majn *Manf 1891*, 3. **skiz~a** Stank *Viv 1896*, 25. **sklavig~a** Johan *EKato* Dec. 1903, 19. **skrib~a** Z *DL* 5. **sortig~o°** G *Blov 1888*, 14. **streĉ~a** *RE* 107b. **strekebor~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a. **subskrib~a** Z *UL* 31. **superverŝ~a** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71. **supredir~a** *Ruth 1893*, 5. **surtir~a** *RE* 107b. **ŝanĝ~a** Z *DL* 12. ‖ **ŝarg~a** Z *E-isto* 1891, 3b (pafiloj ŝarg~itaj).

‖ **T** ‖ **teks~a** *E-isto* Jan. 1892, 9. **terurig~a** G *Blov 1888*, 20. **traduk~a** Z *Ald 1888*, 16. **trafrost~a** G *Blov 1888*, 8. **tranĉ~a** G *Blov 1888*, 10; Z *RE* 199b (*tranĉ~a pajlo*). **transplant~a** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (pp moroj). **transplenig~a** Stank *Viv 1896*, 19. **trinask~oj** Z *RE* 205b. **trobak~a** Z *GVGE 1894*, 4a (*trobak~a pano*). **tromp~a** Z *DL* 6. **tuŝ~a** Z *Schl 1887*, 120.

‖ **U-Z** ‖ **unuenask~a** Z *RE* 130a. **unuenask~o** Z *RE* 130a. **uz~a** Z *RE* 137a. ‖ **varb~listo** (hist.) (mil.) Wicke *Galero 1922*, 14. **varb~o** (mil.) Beau *EFr 1903*. **venĝ~a** G *Blov 1888*, 21. **venkkron~a** Wicke *Galero 1922*, 9. **vest~a** Z *DL* 21. **vinagr~a** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168. **vund~a** G *Blov 1888*, 14. ‖ **zorg~a** Beau *Sint 1901*, [2]. **zorg~aro** Z *RE* 129a.

-it/ [1912*] **2** (med.) (neoficiala sufikso, uzata por formi la nomon de inflama malsano el la nomo de organo) *EDk* 1912; Wü *EV 1932*. ‖ **pankreas~o** Wü *EV 1932*.

Istanbul/ [1957*] **~o** (urbo en Turkio) (nomo oficialigita en 1930; antaŭe *Bizanti/*[Z]°, *Bizanc/*, *Stambul/*, *Konstantinopol/*, *Konstantinopl/*°) War *GD 1957*.

Istri/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*; Wü *EV 1932*. ‖ **≈a** Wü *EV 1932*. **~ano** *PropN 1910*; Wü *EV 1932* (≈ano).

Itak/ [1905] **~o** (topo.) Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*Uliso reŝipas kaj* [...] *alproksimiĝas al ~o*); *PropN 1910*.

Ital. [1920] (mll de *Italujo*) *ET* 1920-07-05, 4c.

ital/ [1888: *~ujano*] **≈o** *E-isto* Dec. 1889, 24b (*gramatiko de la lingvo Eo por ~oj*); Marig *LernIt 1890*, 20 (≈o; → *uj*); G *Kond 1890*, 24 (*La* [...] *≈oj* [...] *ne satiĝas vin laŭdi*); *Tromp 1891*, [80]; Beau *EFr 1903* (≈o); Z *EG 1904* (*~o*). ‖ **~a** Einst *Plen 1888*, 25 (*Mia filo* [...] *skribas senerare la francan kaj ~an lingvon*); Z *Ham 1894*, 72 (*historio* [...] *priskribita en ~a lingvo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **≈io** *JarL SAT 1923*, 20; R 2009. **~ujano** Z *DL* 23 (*Mi estas via kunlandano, ĉar mi ankaŭ estas ~ujano*); **≈ujano** Marig *LernIt 1890*, 20 (→ *uj*; *ne ĉiu ≈ujano estas ≈o*). **≈ujo** Z *Adr 1889* [t 2]; G *Kond 1890*, 42; *E-isto* Dec. 1892, 178 (*Da nia gazeto oni legas ekzemplerojn en:* [...] *≈ujo*); Jon *ESv 1893*, 63; Z *Ham 1894*, 71 (*en ia urbeto de ≈ujo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; R 1922; R 2009.

iterbi/ [1952] **~o** (kem.) (metalo) BS *EDe 1952* (Ytterbium, Yb).

itri/ [1952] **~o** (kem.) (metalo) BS *EDe 1952* (Yttrium, Y).

iu [1887] Z *UL* [v], *DL* 16 (*Se ~ eĉ skribis al mi kelkajn leterojn en la lingvo internacia*), 18 (*parolante kun ~, ni ofte ne scias, kiel diri al li: „vi" aŭ „ci"*), 22 (*≈ venis; demandu lin, kiu li estas*), 36 (*mi ne volus resti ŝuldanto de ~!*), *RE* 113a (dufoje), *MV*, *GVGE 1894*, 4a (*tedi al ~*), 4a (*kolerigi ~n*), *UV*. ‖ **~foje** Z *Ifig 1908*, 18 ([la sekreto] *~foje / Utilas, se la dioj tion volas*).

-iv/ [1912] **~a** (neoficiala sufikso) Dueh *EDk 1912*.

Iv. [1893] (mll de *Ivano*) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 35.

Iv/ [1910] **~o** (vira nomo) S *PropN 1910*.

Ivan/ [1892] **~o** (vira pers. nomo) Devj *E-isto* Dec. 1892, 183 (*~o estis tre atenta / Kaj en laboro diligenta*). ‖ Mll «Iv.».

Ivanov/ [1896: ~] **~o** (vira nomo) Gar 1896, 6 (*mortigita estas simpla soldato el memvoluloj, ~*).

iz/ [ĉ. 1907] **~i** (fremdlingva vortero, staranta vortofine) (tek.) Dueh *EDk 1912*; Wü *EV 1930* (nia trad. el DE: nur okaze (kaj se, nur en faka lingvaĵo) uzata suf., samsignifa al *–(i)pova* (parta

nocio *-igebl-*) por indiki la eblon ion fari; egalas kiel aktiva parulo al la pasiva *-ebl-* kaj povas, ĉefe post transitivaj verboj ofte simple elfali; *produkt~a* = (*mult*)*produkta*; kiel *-ebl-* ~ ĉiam premisas antaŭstarantan verban nocion: *ferment~a* = *fermentipova*). ‖ **xy~o** Wü *EV 1930*. **xy~eco** Wü *EV 1930*. ‖ RIM. *EV* traktas iz-vortojn jen kiel unuvortaĵoj, ekz. *faradiz/i*, *galvaniz/i*, *pasteriz/i* [tiel, sen -ŭ-], jen kiel (evitindaj) kunmetaĵoj, ekz. elektr/iz/i (= *elektr/i*, *elektr/ec/i*), *kupr/iz/i* (= *kupr/i*, *kupr/um/i*), [ne notita *makadam/iz/i*] (*makadam/i*), *najl/iz/i* (= *najl/um/i*); kp. ac-vortojn. ‖ **ozon~i** Ver *EncV 1910*. ‖ **peĉ~i** Setä *FiE 1923*. **vulkan~i** Straat *ENl 1933*.

Izaak/ [1910] **~o** (reli.) (ark., *Isaak/o* kun -s-) *PropN 1910*; B *VdE 1910* (*Abrahamo volis oferi sian filon ~on* [→ *oferi*]; *Abrahamo estis la patro de ~o* [→ *patro*]; *Prapatro, ĉefo de gento ĉe la antikvaj Hebreoj: Abrahamo, ~o kaj Jakobo* [→ *patriarko*].

Izabel/ [1910] **~o** (virina nomo) S *PropN 1910*.

Izaŭr/ [1910] **~o** (nomo) M, S *PropN 1910*.

Izid/ [1910] **~o** (mit.) (diino) (ark., *Iziso* kun -s-) B *PropN 1910*.

Izidor/ [1910] **~o** (vira nomo) *PropN 1910*. ‖ **~ino** *PropN 1910*.

Izis/ [1910] **~o** (mit.) (diino) (kp. ark. *Izido°* kun -d-) M, S *PropN 1910*.

Izokrat/ [1910] **~o** (vira nomo) *PropN 1910*.

izol/ [1889] **~i** Z *RE* 210b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~o** Z *EG 1904*. ‖ **~eco** Z *RE* 210b; Majn *Manf 1891*, 4 (*malĝoja ~eco*); Ahlb *LI* Apr. 1900, 55a (*spite la staton de ~eco*); Beau *EFr 1903*. **~iĝi** Z *Ham 1894*, 70.17 (*La grandulo / Falinta ~iĝas*); Aur *EKato* Okt. 1903, 5 (*nenia nacio devas ~iĝi en la mondo*). **~ilo** (elektr.) Z *EG 1904* (Isolator).

Izold/ [1910] **~o** (virina nomo) *PropN 1910*.

Izrael/ [1887] **~o** Z *UL* [v] *(→ id)*, *MV* 29 (→ *id*); Bar *LernHu 1898* [g] 14 (HU *Izrael*); *PropN 1910*; Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*la grandaj patriarkoj, Abraham, Isaak kaj ~, la sanktuloj*). ‖ **~ido** Z *UL* [v] (→ *id*), *MV* 29 (→ *id*), *UV (→ id*); Bar *LernHu 1898* [g] 14 (HU *izraelita*); Z *EG 1904* (≈ido [mn.]); Luyk *Iŝtar* 1924, 39.3 (*Unu el* [la vojaĝantoj] *estas aŭ ~ido, aŭ Hiksoso el Egiptujo*). **~ujo** (ark., *Israel/o 2*) B, S *PropN 1910*. ‖ RIM. Kp. *Israel/o 1* [1889].

Izraeli/ [1957] **~o** (regno de 1948) (ark., *Israelo*) War *GD 1957*. ‖ **~ano** War *GD 1957*.

J

j [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g], *FG 1894*, 0, *FE 1894*, 1.

j [1887] **2** (finaĵo de pluralo) Z *UL* 19 (*ŝuldo~*), [v], *MV*, *UV*, *FE 1894*, 7. ‖ RIM. Kp. ark. *i*°.

j. [1888] (mll de *jaro*) G *Blov 1888*, 14 (*Tio ci estis en la 1812a j.*).

-j/ [1893] (ark., *-i/*) G *Liro 1893* (neakceptita reformpropono anstataŭi vortfinon je *-i* per vortfino je *-j*, ekz. *akademj/o*°, *nacj/o*° ktp.). ‖ Kp. *i 3*.

ja [1887] Z *UL* [v], *DL* 32 (*oni tie ne vidas ~ eĉ unu personon*), 33 (*estis ~ neeble, ke la homoj ĉian*° {post 1888 *ĉiam*} *trakurus tra tie*), 34 (*mi ~ ne havas ombron!*), 35 (*vi ~ mem ankaŭ ne apartenas al la homoj ordinaraj*), 36 (*ĉar morti ian*° *vi ~ devas*), pliajn ekz. el *DL* vd. en BK 2, *RE* 28b, *MV*, *UV*.

Jabok/ [1924: ~] **~o** (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 71.6 ([La princo] *havis tri filojn: Hamadan, ~ kaj Uru*), 73.2 (*~ havis tute malsaman karakteron*; *Ankaŭ ~ falis*° {fariĝis} *viktimo de la ruza malamiko*).

Jaĉj/ [1896] **~o** Z *Adr 1896*, 12 (*Malfeliĉulo-~o* [iu pseŭd.]).

Jafet/ [1910: *~ido*] [1924: ~] **~o** (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*la malnova, pura kredo inter la disiĝintaj posteuloj de ~*). ‖ **~ido** (etno) M, S *PropN 1910*; G *EPl 1916* (≈o).

jaguar/ [1903] **~o** (zool.) Beau *EFr 1903*; OA 1-1909.

jahurt/ [1933] **~o** Straat *ENl 1933* (jochhurt).

Jahve/ [1916: ~] **~o** G *EPl 1916* (plusendas al *Jehovo*).

jaĥt/ [1904] **~o** (mar.) (antaŭe *ŝip/et/o*) Z *EG 1904* (Yacht); G *EPl 1916*; *PV 1930*; War *GD 1957* (malpreferata al *jakt/o*).

jak/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 82a. 86b, *MV*, *UV*; Abes *Kralj 1897*, [3] (*drapa ~o*); Desh *Avent 1907*, 5 (*~oj el atlaso*° [sateno] *altranĉita*). ‖ **~eto** G *EPl 1916*.

Jakob/ [1893] **~o** *E-isto* Jan. 1893, 13 (*la* [...] *kontraŭulo de fumado de tabako, ~o I*); B *VdE 1910* [→ *patriarko*]; *NLR* Nov. 1955 [v] (*sonĝo de ~o*; vd. Genezo 28, 10-15).

jakoben/ [1916] **~o** (hist.) G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933* (≈o) ‖ **~a** Straat *ENl 1933* (≈o).

jakt/ [1908] **~o** (antaŭe *ŝip/et/o*) Roll *Mar 1908* (FR yacht | DE Jacht); War *GD 1957* (preferata al *jaĥt/o*).

Jakut/ [1908] **~oj** (gento) Rhod *EnE 1908*, 544a (Yakuts); Sutk *ERu 1927*, 195b.

Jakutsk/ [1893: ~] **~o** (urbo) *E-isto* Sep. 1893, 141 (*la lepruloj en la ĉirkaŭaĵo de ~*; *ŝi denove reiros ~on*); **~o** B *PropN 1910*.

jalap/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

Jalt/ [1892] **~o** (antaŭe *Jalta*°) [Z] *E-isto* Dec. 1892, 179 ([O.] *en ~o laboras tre energie por nia lingvo*); *LI* Dec. 1895, 6 ([ni] *forveturis ~on en poŝta veturilo*). ‖ **~a** *E-isto* Dec. 1892, 180 (*mi invitis la ~ajn e-istojn*). **~ano** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 46 (*li elvokis la scivolecon*° *de ĉiuj ~anoj*).

jam [1887] Z *UL* 22 (*Kiom de mi en silento / Al vi iris ~ oferoj!*), 23 (≈ *teni min ne povas mi facile*), [v], *Majn 87-2* (*La plena vortaro ~ estas preta*), *Schl 1887*, 120 (*materialo, kiu ~ per si mem fariĝis internacia*), *DL* 3 (*post tio ĉi oni ~ povus komenci la eldonon de plenaj vortaroj*), 4 (*tian*° *la lingvo ~ estus trairinta la juĝon de l' tuta mondo*), 4 (*ĉiuj plej gravaj malbonaĵoj* [...] *estus ~ pli aŭ malpli forigitaj*), 5 (*mi ne povas ~ aŭdi ilin silente*), 5 (*Eldonante la „Duan Libron de l' lingvo internacia", skribitan ~ en tiu ĉi lingvo*), 5 (*por la leganto nenio ~ estos ne klara*), 6 (*~ post la dua aŭ la tria kajero la leganto vidos, ke mi ne fantazias*), 7 (*en unu de l' unuaj kajeroj tiu aŭ alia demando estos ~ ŝajne finita*), 38 (*de nun mi ~ memoros*), *RE* 210b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 6.2 (*La infano ~ ne ploras*), pliajn ekz. vd. en BK 2. ‖ **~ ne** Z *DL* 32 (*la fraŭlino ~ ne estis*), 32 (*La floroj pli*° *~ ne brilis*), 34 (*ĝi* [...] *foriris kaj ~ ne revenis*), *Ham 1894*, 70.19 (*amikoj ~ ne mankas*),

104 (≈ *mi ne dubas*); Beau *EFr 1903* (*Ŝi ~ ne ploras*). ǁ RIM. LR 123 (1907) pri *jam ne*, *ne plu* vd. en BK 2.

Jamaik/ [1910] **~o 1** (insulo) (ark., *Jamajko*) M, S *PropN 1910*; War *GD 1957*; *PIV 1970*.

Jamaik/ [1910] **~o 2** (regno) (ark., *Jamajko*) M, S *PropN 1910*; War *GD 1957*.

Jamajk/ [1910] **~o 1** (insulo) (kp. ark. *Jamaik/o°*) B *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444a; *PIV 2002*.

Jamajk/ [1910] **~o 2** (regno) (kp. ark. *Jamaik/o°*) B *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444a; *PIV 2002*; R 2009.

jamb/ [1893] **~o** (poez.) G *Liro 1893*, [a 3] (*ritmaj grupoj de troĥeoj, ~oj, daktiloj, amfibraĥoj ed°* {kaj} *anapestoj*), *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*. ǁ **~a** G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*.

Jan/ [1889] **~o** (vira nomo) Lib *LernLv 1889*, 54 [v] (Lv *Jahnis*, «Johano», sub *ĉj*).

Janĉj/ [1889] **~o** Lib *LernLv 1889*, 54 [v] (Lv *Jahnits*, karesformo de *Jan/o* «Joĉjo», kun preseraro (*Jancj*) sub *ĉj*).

janiĉar/ [1916] **~o** (hist.) (mil.) G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933* (≈o [turka soldato]). ǁ **~a** G *EPl 1916*.

Janikul/ [1910] **~o** *PropN 1910*.

jansenist/ [1916] **~o** (reli.) G *EPl 1916* (jansenista).

Januar/ [1887] **~o** Z *Majn 87-2* (*ĉirkaŭ la monato ~o*), *DL* 29 (*La dek du monatoj de l' kristana jaro estas: ~o,* [...] *Decembro*), *RE* 232a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 12.13 (*~o estas la unua monato de la jaro*); Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. ǁ **≈a** G *EPl 1916*. ǁ RIM. Pri la uzkleco de monatonomoj vd. la ĉap. *Lingvaj Notoj*.

Japan/ [1891] **~o** (pers.) (kp. ark. *japon/o°* kun -o-) *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; [Beau] *L'Esp* Feb. 1898, 19 (*plej amata de la ~oj*); *FK 1903* (*ĉiuj popoloj sovaĝaj kaj eĉ duone-civilizitaj* {tiel!}*, enkalkulinte ankaŭ la ~ojn, ne vidas en la kiso simbolon de amo*; *la ~oj, Koĥinĥinanoj, Tonkinanoj sin komprenas reciproke nur per unu sama skribado*); Z *ER 1909* (≈o [mn.]); *PIV 1970*; OA 9-2007 (≈o). ǁ **~a** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*la moroj Eŭropaj transplantitaj* [...] *sur la teron ~an*); [Beau] *L'Esp* Feb. 1898, 19 (*en la ≈a lingvo*); *LI* Apr. 1898 (*~a Bonveno-Societo*); *BelgSon* Sep. 1902 [enh.] (*La ~a legendo pri du steloj*); Z *ER 1909* (≈a); Azor *ArkiT 1932* (≈a pagodo). **≈e** G *EPl 1916*. ǁ **~ino** G *EPl 1916*. **~io** *JarL SAT 1923*, 21; *PIV 1970*; R 2009. **~ujano** OA 9-2007 (uzata en la dif. de → *japano 2*). **~ujo** [Z] *E-isto* Feb. 1892, 21; Jon *ESv 1893*, 63; [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 ([t] *La civilizacio en ~ujo*); [Beau] *L'Esp* Feb. 1898, 19 (*ni senprokraste ĵetos la bonan semon* [de Eo] *en ~ujo*); *FK 1903* (*Sur unu el la insuloj de ~ujo oni okaze eltrovis novan nutran kreskaĵon*; 2 pliaj ekz.); Fruic, Lengy *LI* Jan. 1905, 2 (*en ~ujo, en Hindujo, en Aŭstralio, en ĉiuj siaj kolonioj, niaj anglaj amikoj dissemas samideanojn*); *Societ* Aŭg. 1906, 2; Z *ER 1909*; R 1922; *PIV 1970*; OA 9-2007.

Japetus/ [1890: ~] **~o** (mit.) (ne en *PIV 2005*, nun eble: *Japeto*) G *Kond 1890*, 28 (*infano, kiu pro siaj malbonestaĵoj jam estas pli maljuna ol ~*).

japon/ [1904] **~a** (ark., *japan/* kun -a-) Z *EG 1904*, *EG 1907*; *GermE* Okt. 1905, 110 (*la ~a sekretario tradukas ~e al Sro K.*; *en ~a lingvo*); Z *GE 1905*, *GE 1906*, *EG 1907*. ǁ **~e** *GermE* Okt. 1905, 110. **~o** Z *EG 1904*, *EG 1907*. ǁ **≈ujo** Z *EG 1904*, *GE 1905*, *GE 1906*, *EG 1907*. ǁ **≈lando** Z *GE 1905*, *GE 1906*. ǁ **Ruso-≈a** *GermE* Okt. 1905, 110 ([t] *Pri la Ruso-≈a Konferenco*).

jar/ [1887] **~o** (mez.) Z *UL* [v], *Majn 87-2* (*ĉirkaŭ la monato Januaro* [...] *de l' ~o 1888*), *Schl 1887*, 120 (*mi kvar ~ojn devis atendi*), *DL* 3 (*mian laboron mi prezentas je l' tempo de unu ~o al la juĝo de l' tuta mondo*), 12 (*Unu ~o ne estas eterno, kaj tamen tiu ĉi ~o estas tre grava por l'afero*), 18 (*Georgo Vaŝingtono estis naskita la dudek duan Februaron* [...] *de l' ~o mil sepcent tridek dua*), 29 (*Mi havas kvardek kvin ~ojn*), 35 (*tiel li pasigis tagojn kaj ~ojn*); G *Blov 1888*, 16 (*Li havis ĉirkaŭ dudek ses ~ojn*), 19 (*tri ~oj da plorado*), 19 (*mi estas edzigita jam la kvaran

~on); Z *RE* 112a (*nova ~o*), *MV*, *UV*; [Z] *E-isto* Sep. 1893, 142 (*en la ~o 1694*; notu, ke Z skribas „1694“ laŭ i.a. la DE modelo, *ne* „1694-a“ laŭ la RU modelo), *FE 1894*, 12.13 (*la unua monato de la ~o*; k.m.a.); *Heck 1907*, 112 (*kalendara, suna, venonta ~o*). ‖ **~a** Z *DL* 45 (*vi* [...] *ricevos ~an pagon*), *RE* 109a (*homo neplen~a*); *Heck 1907*, 112 (*~a nombro*). **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~cento** G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*. **~daŭra** (bot.) GM *EFr 1910*. **~deko** Straat *ENl 1933*. **~duono** G *EPl 1916*. **~kolekto** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*. **~kurso** *Heck 1907*, 112. **~kvarono** G *EPl 1916*. **~kvino** Straat *ENl 1933*. **~libro** Beau *EFr 1903*; *FrazL 1903*, [t] (≈*libro de Franca Turing-Klubo*). **~tago** *Heck 1907*, 112. **~tempo** Z *RE* 24a. ‖ **cent~o** (ark., *~cento*) Z *RE* 28b, 195a (столѣтіе), [Z] *E-isto* Jan. 1893, 11 (*en la mezaj cent~oj* {en la mezepoko}); Ger *Fant 1895*, 6 (*opinioj, firme konfirmitaj de la cent~oj*); Beau *EFr 1903*. **ĉiu~a** Z *RE* 47; Beau *EFr 1903*. **ĉiu~e** Z *DL* 15 (*ĉiu~e* [...] *estas eldonataj miloj kaj dek-miloj da tiaj* [...] *libroj*). **deksep~a** G *Blov 1888*, 5 (*la najbaroj* [...] *veturadis al li por* [...] *rigardi ilian filineton* [...], *deksep~an fraŭlinon*). **dek-ses~a** G *Blov 1888*, 9 (*knabeto dekses~a*). **du-~daŭra** (bot.) GM *EFr 1910*. **duon~o** Straat *ENl 1933* ([semestro]). **kvardek~a** G *Blov 1888*, 9 (*kvardek~a standartestro*°). **kvaron~o** Straat *ENl 1933*. **mil~o** (ark., *~milo*) Z *RE* 207a, *FE 1894*, 14.5 (*Mil ~oj (aŭ milo da ~oj) faras mil~on*); Beker *LI* Mar. 1896, 34 (*monumento de la mil~o° de Rusujo*); Beau *EFr 1903*. **mult~a** Z *RE* 41. **ne-plen~a** Z *RE* 93b. **nov~a** G *NovJ 1891*, [3] (*la nov~a gratulado*). **nun~a** *Heck 1907*, 112. **super~o** (pp kalendaro) Z *RE* 18a, *MV* 64, *UV* (→ *super*); Beau *EFr 1903*. **tiuĉi~a** Borel *GermE* Mar. 1905, 29a (*elekti la tiuĉi~an klubestraron*). **unu~o** (unujara datreveno) Zakr *LI* Okt. 1898, 158 ([t] *Unu~o*; *Hodiaŭ estas unu~o de la morto de ŝia infaneto*).

jard/ [1903] **~o 1** (mez.) Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*granda foko, ĉirkaŭ tri ~oj da longeco*); G *EPl 1916*.

jard/ [1908] **~o 2** (mar.) (velo) Roll *Mar 1908* (FR vergue | DE Raa); Straat *ENl 1933*. ‖ **al~i** Straat *ENl 1933*.

Jasenki/ [1890] [**~o**] **1** (urbo en Rusio) Red. *E-isto* Jan. 1890, 27b (*en ~, gub. Tolstoj* {kun preseraro *Tulstoj*}).

jasion/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

jasmen/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 48a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*miksaĵo de ovo-blanko kun ~a akvo*).

jasp/ [1932] **~o** (geol.) (antaŭe *jaspiso*°) Azor *ArkiT 1932* (*Polurebla ŝtono kun diverskoloraj strioj, uzata por konstruo kaj juvelarto*); Straat *ENl 1933* (jaspis).

jaspis/ [1916] **~o** (geol.) (ark., *jaspo*) G *EPl 1916* (jaspis). ‖ **~a** G *EPl 1916*.

Jaŝab/ [1924: ~] **~o** (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 65.4 (*~, Joktanido kaj komercisto el Uzal*), 70.3 (*Mi* [...] *invitas vin ~on, Dedananon*).

Jav/ [1910] **~o** (insulo) (antaŭe *Java/o*°) B *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*, 195b; But *EEn 1967*, 444a.

Java/ [1898: ~] **~o** (insulo) (ark., *Jav/o*) Abes *LI* Maj. 1898, 68 ([nafto] *estas akirita ankaŭ en* [...] *~, Perujo°, Japanujo,* [...] *Pensilvanujo*); M, S *PropN 1910*.

Javal/ [1907] **~o** (franca fam. nomo) Z *Rev* Mar. 1907, 291 ([Eo] *havis ~on; Eo estos feliĉa kaj glora, se ĝi havos multe da ~oj*).

je [1887] Z *UL* 19 (≈ *la komenco*), 20 (≈ *kia lingvo li skribis?*), 39 [g] (*ĝoji ~ tio*), 39 [g] (*ridi ~ tio*), 39 [g] (*enuo*° *~ la patrujo*), PL 39 [g] (*mal-sana ~ la okuloj*), [v], *Majn 87-2* (*Respondon ~ via demando* [...] *vi trovos en la verketo*), *Majn 87-2* (≈ *ĉiu okazo mi dankas vin kore*), *DL* 3 (*kredo ~ l'homaro*), 3 (*mian laboron mi prezentas ~ l' tempo de unu jaro al la juĝo de l' tuta mon-do*), 4 (*Respondi ~ ĉiu letero*), 4 (*~ l' fino de l' jaro*), 9 (*afero, ~ kiu laboras ĉiuj sferoj de l' homa societo*°), 11 (*malsaĝaj ŝercoj ~ ia afero*), 13 (*mi foriros* [...] *~ eterne de l' sceno*), 14 (*mia lingvo estas inda ~ lerno*), 14 (*~ unu bela tago*), 15 (*vi* [...] *vin okupos sole ~ tiu ĉi afero*), 18

(*naskita* [...] *~ l' dudek dua Februaro*), 22 (*~ l' deka horo antaŭ tagmezo*), 23 (*se la senco ne montras klare, kian prepozicion ni devas uzi, ni ĉian° povas uzi la vorton „~", aŭ la akuzativon sen prepozicio*), 29 (*≈ l' kioma horo vi tagmanĝas*), 29 (*ni tagmanĝis ~ tri kvaronoj de l' kvara*), 29-30 (*„Meti" inter la verboj (farvortoj) estas tio sama, kio „~" inter la prepozicioj*), *RE* 10b (*~ flankon*; flanken), 96b (*agrabla ~ l' eksteraĵo*), 102b (*~ l' eksteraĵo*), 103a (*~ eterne*), 104a (*~ l' antaŭvespero*), 104a (*~ l' antaŭtago*), 105b (*~ l' fino*), 107b (*~ l' trafo*), 116a (*~ l' diveno*), 153b (*sin preni ~ …*), 175b (*plena ~ cikatroj*), 175b (*kovri ~ makuloj*), 190a (*kovri ~ malpuraĵo*), 195a (*interkonsenti ~ l' kosto*), 215a (*plena ~ kavoj*), 219b (*kovri ~ nuboj*), 220b (*sin kisi (~ l' pasko)*), *MV*, *E-isto* Apr. 1890, 38a (*~ ĉiam*), *UV*, *Ham 1894*, 113 (*~ Dio*), *FE 1894*, 23.3 (*li edziĝis ~ ŝi*), 29.5 (*≈ la lasta fojo mi vidas lin ĉe vi (aŭ: la lastan fojon)* k.a., vd. BK 2). ‖ **~aŭskulti** Lib *LernLv 1889*, 45, **~fari** Lib *LernLv 1889*, 44. **~gardi** Lib *LernLv 1889*, 43 (*~gardi patrolandon*; «protekti»). **~ĵuri** Z *RE* 53b. **~labori** Z *DL* 27. **~meti** Lib *LernLv 1889*, 43. **~ridi** Devj *E-isto* Maj. 1894, 74.

Jed/ [1910] **~o** *PropN 1910*.

Jehov/ [1896] **~o** (kp. ark. *Jehova/°*) *LI* Feb. 1896, 25a (*Kaj jen li ekpreĝas kun malpacienco / Al Dio ~o, la Suprepotenca*); G *EPl 1916*. ‖ **~a** *LI* Feb. 1896, 25a (*Sed vane laciĝas herooj la bravaj. / Pereas ~aj standardoj*).

Jehova/ [1924: ~] [**~o**] (ark., *Jehov/o*) Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*ĉiurimede elradikigi la kredon al ~°*). ‖ **~-kulto** Luyk *Iŝtar* 1924, 25.3 (*la pureco* [...] *de la origina ~-kulto°*).

Jehud/ [1893] **~a** *Ruth 1893*, 7 (*el Beshleĥhem ~a foriris homo*), ‖ **~ujo** *Ruth 1893*, 7 (*ili iris en vojon, por reveni ~ujon*).

Jekaterina/ [1896] [**~o**] (ark., *Katerino*) Beker *LI* Mar. 1896, 34 (*monumento* [...] *de la imperiestrino ~° II°* {Katerino 2-a aŭ Katerino la Granda} *en Peterburg*).

jelp/ [1956] **~i** *NLR* Mar. 1956 [v] (plorboji).

Jemen/ [1893] [**~o**] Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 120 (*la dezertoj de ~*); **~o** M, S *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444a; *PIV 1970*; R 2009. ‖ **~ano** *PIV 1970*. ‖ **Sud≈o** (hist.) (iama regno ĝis 1990) *PIV 1970*.

jen [1887] **1** Z *UL* [v], *DL* 12 (*~ la lingvo estas kreita kaj preta*), 17 (*≈ estas la patro*), 35 (*li sidas en sia ĉambro, kaj ~ subite oni frapas* [...] *sur la pordo*), *Ald 1888*, 2-3 (*≈ kion diras pri la „Lingvo internacia" sinjoro Henry Phillips*); Einst *Plen 1888*, 39 (*Nun kiu la homon venigi ~ povis?*); Z *RE* 23a (*~ vi havas!*), 102a (*~ vi havas*), *MV*; *Nürn 1889* [g] 18 (*Manjo, ~! kia bela skarabo*; *Kiu estas ~?*); Z *UV*; *FE 1894*, 6.7 (*≈ estas pomo*; k.a., vd. en BK 2). ‖ **~... ~.** Z *UL* [v]; Z' *UL* Yɪ *1888*, 52 [v] (*≈ li ridas, ~ li ploras*); G *Blov 1888*, 10 (*~ ĝi veturadis sur neĝan amason, ~ faladis en kavon*), 12 (*la knabego* [...] *iris antaŭen, ~ montrante, ~ elserĉante la vojon*); Z *RE* 202b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *DL* 15 (*unu faris ~an kalkulon*), *Ald 1888*, 2 (*La frukto de l' laboroj de la komitato estis ~a decido*); G *Blov 1888*, 5 (*ili* [...] *alvenis al la° ~a decido*); Beau *EFr 1903*; Z *A 1905*, 10.1 (*Mi finas do per la° jenaj vortoj*). ‖ Rɪᴍ. La kombino de *la* kun *jena* kiel en la du lastaj citaĵoj el G kaj Z ne plu estas kutima. ‖ **~e** G *EPl 1916*. **~o** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*; Luyk *Iŝtar* 1924, 69.5 (*≈on tamen, mi povas diri sen nediskreteco*).

Jen/ [1894] **~o 2** (urbo *Jena* en Germanio) Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*dr.° Ernst H. en ~o*).

jeremiad/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (jeremjada, lamentacja).

Jeriĥ/ [1910] **~o** (urbo) (sin. *Jeriko*) S *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*, 195b.

Jerik/ [1910] **~o** (urbo) (sin. *Jeriĥo*) B, M *PropN 1910*.

Jeromi/ [1903] **~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*Sankta ~o* [la paradizon] *metis inter ĉielo kaj tero*).

Jeronim/ [1922] **~o** (vira nomo) Wicke *Galero 1922*, 9.

Jerusalem/ [1903] **~o** (kp. ark. *Jeruzalem/o°* kun -z-) Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*veno de ~o eterna*), 20 (*montetoj plej apud ~* [sen -o]); Rhod

EnE 1908, 521a; Bibl 1926, *Pred 1* (*Vortoj de la Predikanto, filo de David, reĝo en ~*); *Cion 1926*, [3] (*Hebrea Nacia Biblioteko en ~o*); Sutk *ERu 1927*, 195b;War *GD 1957*.

Jeruzalem/ [1907] **~o** (ark., *Jerusalem/o* kun -s-) Z *Pred 1907*, [5] (*Vortoj de la Predikanto, filo de Davido, reĝo en ~o°*); *PropN 1910*. ‖ RIM. En lia trad. de *La Predikanto* (Paris: Hachette [1907], antaŭe en *La Revuo* Mar. 1907, 293-304) Z uzas kvinfoje la formon de la urbonomo kun -z-; en la Londona Biblio 1926 kun -s- kaj sen o-markilo, vd. sub *Jerusalem/*.

jes [1887] **1** Z *UL* [v], *DL* 22-23 (*Ĉu oni povas diri:* [...] *plori la perdon (anstataŭ: pro la perdo)? ≈*), 33 (*≈, ~ , mia ombro, vi devus peni esti utila al mi!*), 35 (*≈, mi tiel ankaŭ pensis*), *RE* 36b (да), 138b (*diri ~*), 200a (*diri ~*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 21.2; Beau *EFr 1903* (*diri ~*). ‖ Kp. *so°*. ‖ **~a** Z *FE 1894*, 31.18 (*Ĉu li donis al vi ~an respondon aŭ nean?*); Beau *EFr 1903*. **~e** G *EPl 1916*. **~i** Beau *EFr 1903*; Johan *EKato* Dec. 1903, 19 ([ili] *ofte ~is ke regno tempa de Jesuo sur tero, ŝafaron de Dio reirigos al ŝafejo, de kie Adamo ekziliĝis*); Mén [Mort] *Rev* Sep. 1906, 15 (*Lorenzo geste ~is*). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~igi** Z *RE* 138b, 145a (cedi, malseveri), *E-isto* Apr. 1890, [37a] (*Mi forte dubas, ke iu ~igus tiun ĉi demandon*), *MV* (bestätigen), *UV*. ‖ **kap~i** Straat *ENl 1933*.

Jes/ [1910] **~o 2** (insulo), M, S *PropN 1910*.

jesaul/ [1889] **~o** Z *RE* 47b (есаулъ, «kozaka kapitano»).

jezes/ [1916] **~o** (zool.) (fiŝo) G *EPl 1916*.

Jesond/ [1893] **~o** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 173 (*uverturo el ~o, aranĝita por kvarteto*), 174 (*la partituro de ~o*).

Jesu/ [1903] **~o** (kp. *Jezuo* kun -z-) Beau *EFr 1903*; Aur *EKato* Okt. 1903, 5 (*la parolo de ~o*); Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*~o, pro kompatemo, ĉiujare donas tian feliĉeton*); Z *FK 1907* [a] (*ne estas mirinde, ke en* {FK 1903} *troviĝas kelkaj vortoj* [...], *kiuj ne en ĉiuj lokoj sonas absolute egale (ekzemple: ~o kaj Jezo*; la formo „~o“ tamen ne troveblas en *FK 1903*), *Rab 1908*, 7.1 (*~o, Mario!*); OA 3-1921; Z *FA 4 1963*, 45, 111, 172, 185 (ne konstateble, ĉu de la eldonistoj en 1963 adaptita al la de 1921 oficiala formo). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. ‖ **~o-Kristo** Beau *EFr 1903*. ‖ RIM. Detalojn pri Jesuo / Jezuo vd. en BK 2.

jesuit/ [1893] **~o** (ark., *jezuit/o*) Jon *ESv 1893*, 59; Wü *EV 1932*.

Jezu/ [1893: ~] **~o** (ark., *Jesuo* kun -s-) Beau *Preĝ 1893*, 11 (*estas benata la frukto de Via ventro ~*; [Mi kredas] *en ~ Kristo lia sola Filo nia Sinjoro*), 15 (*~ Kristo*); Boucon *GermE* Apr. 1905, 47b (*~o kompatu la malfeliĉajn maristojn*); G *EPl 1916* (Jezus). ‖ RIM. Detalojn pri Jesuo / Jezuo vd. en BK 2. ‖ **~-Kristo** G *EPl 1916*.

jezuit/ [1889] **~o** Z *RE* 69a; *E-isto* Feb. 1891, 10a [= *FK 1903*, 259.24] (*la ~o B.*), Jan. 1893, 13 [= *FK 1903*, 186.34] (*la ~oj permesis fumi kaj flari tabakon*); Stank *Viv 1896*, 5 (*Mi* [...] *ne volas esti ~o* [hipokrito]); Beau *EFr 1903*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ Kp. *jesuit/o°*, *Jesuo* kaj *Jezuo*.

jid/ [1926] **~a** (ling.) (antaŭe *german/jud/a*, *hebre/a*) Benn *DeE 1926*, 454 (jiddisch); Sutk *ERu 1927*, 195b (*~a lingvo*). ‖ **~o** Straat *ENl 1933* (jiddisch, joodsch dialect); *PIV 2005*.

jinrikiŝ/ [1908] **~o** (traf.) (ark., *rikiŝo*; kp. ark. *ĵinrikŝo°*) Rhod *EnE 1908*, 255a (jinrikisha); Boi *PVE 1910* (japana homtirita veturilo; pousse-pousse *(japonais)*).

Joan/ [1890] **~o** (ark., *Johan/o*) Lor *LernCs 1890*, 12.

Joanĉj/ [1890] **~o** (karesformo de *Joan/o*, *Johano*) Lor *LernCs 1890* [g] 11 (Jeníček; kun preseraro *Joancj/* kaj sen -h-); Z *FE 1894*, 38.12.

Joĉj/ [1893] **~o** (karesformo de *Johano*) Z *UV* (→ *ĉj* EN), *FE 1894*, 38.12.

jod/ [1889] **~o** (kem.) Z *RE* 69, *MV*, *UV*.

jodat/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*.

jodid/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*.

jodl/ [1923] **~i** (muz.) (tril-kanti tirolane) Chris *DeE 1923*, 265b (jodeln); Benn *DeE 1926*, 454; Straat *ENl 1933*; BS *EDe 1952*. ‖ **~o** Chris *DeE 1923*, 265b. ‖ **~ado** Chris *DeE 1923*, 265b. **~anto**

Chris *DeE 1923*, 265b; Straat *ENl 1933*. **~isto** Straat *ENl 1933*.

jodoform/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*.

jog/ [1954] **~o** (filoz.) *PVS 1954*; Sek *Nepal 1959*, 210.

Johan/ [1888] **~o** (vira nomo) Z *DL* 19-20 (*~o, serĉu mian krajonon*); Beau *Preĝ 1893*, 12 (*Mi konfesas* […] *al la feliĉa ~o Baptisto*); Z *FE 1894*, 8.7 (*La mano de ~o estas pura*), 8.8; 38.12 (ne en *UV*); Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*festo de ~o Baptisto* [festo de la plej longa tagdaŭro en la jaro, somera solstico]); B *VdE 1910* [→ *epistolo*] (*epistolo de Sankta ~o*); OA 7-1958. ‖ **~ino** Z *FA 4 1963*, 76. ‖ Kp. ark. *Joan/o*°.

Joktan/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 33.5 (*~ido*, [...] *do posteulo de ~ kaj Ŝem*). ‖ **~ido** Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3 (*la multenombraj triboj de la ~idoj*).

jol/ [1952] **~o** (mar.) BS *EDe 1952* (Jolle).

jon/ [1910] **~o 1** (fiz.) (kem.) GM *EFr 1910* (plusendas al *ion/o*°); G *EPl 1916*; BS *EDe 1952* (Ion).

Jon/ [1892: *~a*] **~a 2** (topo.) (ark., *Ioni/a*) G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*la suno jam estis ruliĝinta de l' Arĥipelago* [ĉe Ateno] *al la maro ~a*° {Ionia Maro}).

joni/ [1952] **~a** (hist.) (ark. *ionia* kun i-) BS *EDe 1952* (jonisch).

jonk/ [1910] **~o** (mar.) (ark., nun *ĵonko* laŭ la pron.) GM *EFr 1910* (jonque); Straat *ENl 1933*; BS *EDe 1952* (Dschonke aŭ Dschunke [velŝipo laŭ ĉina konstrumaniero]).

jonkvil/ [1933] **~o** (bot.) (antaŭe *junkvilo*°) Straat *ENl 1933*; BS *EDe 1952* (Jonquille).

Jordan/ [1888] **~o** (rivero) Z' *UL* Yı *1888*, 63 [v] (→ *trans*: *trans la*° *~o*); *PropN 1910*; *Cion 1926*, [5] (*La grundo* [...] *estas aluvia, simila al la grundo de la valo de ~o*); Sutk *ERu 1927*, 195b. ‖ **~a** *LI* Feb. 1896, 25 (*La ondoj ~aj / Elmetos ĝemegojn sovaĝajn*). ‖ **trans≈a** War *GD 1957*; *PIV 1970*.

Jordani/ [1967] **~o** (regno, sendependa de 1946) (antaŭe *Trans/jordani/o*) But *EEn 1967*, 444a; *PIV 1970*; R 2009. ‖ **~ano** *PIV 1970*. ‖ **Trans≈o** (hist.) (nomo de ~o antaŭ 1946) War *GD 1957*.

Jokoham/ [1915] **~o** (urbo en Japanio) *Edin 1915*, 286a. ‖ **~a** *RevO* Jul. 1920, 79b (*speciala kunsido en la kluba ĉambro de ~a Societo*).

Jork/ [1893: *Nov-~o*] **~o** (urbo *York* en Anglio) (antaŭe *York*°). ‖ **Nov-~o** (urbo en Usono) Jon *E-isto* Apr. 1893, 62 (*vojaĝo* [...] *de Ĉikago al Nov-~o*); Z *UV* (→ *an*: *Nov-~* [sen apostrofo]). ‖ **Nov-~a** Rhod *EnE 1908*, 524a (*Nov-~a Ŝtato*). ‖ **Nov-~ano** Z *UV* (→ *an*: *Nov-~an/ – New Yorker*), *FE 1894*, 37 (→ *an* EN). ‖ Kp. *Nev-Yorko*°.

Jos. [1893] (mll de *Josef/* aŭ *Josef/in/*) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 38 (*P., V. ~, fr-ino* [tiel]).

Josef/ [1890: *~placo*] **~o** (ark., *Jozef/o*) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 38. ‖ **~placo** *E-isto* Apr. 1890, 40a [r] (*Nürnberg, ~placo 19*). ‖ Mll «Jos.».

jot/ [1910] **~o** G *PlE 1910*, 96a (litero jo; jota), *EPl 1916*.

jovial/ [1910] **~a** G *PlE 1910*, 96a (ŝercema; jowialny), *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*. ‖ **~o** BS *EDe 1952* (~eco). ‖ **~eco** G *PlE 1910*, 96a, *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*; BS *EDe 1952* (~o).

Josue/ [1903] **~o** *LI* Jan. 1903, 13 (*refarante la miraklon de ~' la urbestraro simple haltigis la horloĝon*).

Jozef/ [1893] **~o** (antaŭe *Josef/o*°) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 42, Z *FE 1894*, 22.3 (*Nikodemo batas ~on*); B *VdE 1910* [→ *imperio*] (*la imperiestro Francisko ~o*); OA 7-1958.

ju [1887] Z *UL* [v], *DL* 11 (*~ la kritikoj de mia lingvo estas pli severaj, des pli danke mi ilin alprenas*), *Ald 1888*, 10 [20.7] (*~ pli energie vastiĝos* [...] *la literaturo de la lingvo* [...], *des pli baldaŭ ni havos unuforman* [...] *vortaron*), *RE* 226b. ‖ **~ - des** Z *RE* 226b (*~ - des*), *MV* (je – desto), *UV* (→ *ju*, *des* EN); Beau *EFr 1903* (*~ pli ... des pli*).

Juan/ [1888] **~o** (vira nomo) Einst *Plen 1888*, 33 (*la infernon° mem Vi konas nur el la Don ~o,* [...] *tiu ĉi virintrompisto*).

jube/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (jubé).

jubil/ [1923] **~i** (antaŭe *ĝojkrii*) Chris *DeE 1923*, 265a; Minor *EDe 1924* (jubilieren); BS *EDe 1952* (jubeln, fröhlich feiern); *PVS 1954*; War *GD 1957*. ‖ **~a** War *GD 1957*. **~o** (antaŭe *ĝojkrio*) War *NLR* Jul. 1956, 221 (*Ĉar nigras tag' kiel tunelo, / Kaj kuras vent' kiel kamelo, / oni jam flustras kun ~o: / Jen Aprilo!*), *GD 1957*. ‖ **~ado** Chris *DeE 1923*, 265a.

jubile/ [1889] **~o** Z *RE* 231a; *E-isto* Dec. 1892, 179 (*kies* [tiu de armena poeto] *25-jaran ~on festis* [...] *multaj instruitaj Societoj*), Jan. 1893, 13 (*La kvarcenta ~o de la eltrovo° de Ameriko*); Jon *ESv 1893*, 59; Beau *Preĝ 1893*, 8 (*kvindekjara episkopeca ~o*); *FK* 1903, 85.5 (*la 25-jara ~o de la tago de apero*), 186.6 (*La kvarcenta ~o de la eltrovo de Ameriko*); Beau *EFr 1903*: OA 1-1909 ‖ **~a** G *PlE 1910*, 96b, *EPl 1916*. ‖ **~ulo** Z *EG 1904*; G *PlE 1910*, 96a, *EPl 1916* (jubilat k.a.).

jud/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 34 (*En la dua serio° sidis la ~oj*); Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; OA 3-1921 (≈o). ‖ **~a** Z *Reviz 1906*, 82, 24 (*Vidu nin, la malbenitan ~an popolon!*); G *EPl 1916* (baza formo). **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~aĉo** Sutk *ERu 1927*, 195b. **~ejo** (hist.) (ark., *~kvartalo*, *geto*) G *EPl 1916* (≈ejo; Judeja k.a.) Straat *ENl 1933*. **~ino** G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*. **≈io** Sutk *ERu 1927*, 195b. **≈ujo** Z *EG 1904*; Sutk *ERu 1927*, 195b. ‖ **~kvartalo** (hist.) (geto, ~ejo°) Sutk *ERu 1927*, 195b (гетто). **≈lando** Sutk *ERu 1927*, 195b.

judaism/ [1904] **~o** (reli.) (antaŭe kaj paralele *jud/ism/o*) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; OA 3-1921.

Judas/ [1903: ~] **~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*figuro timiga,* [...] ~); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

Jude/ [1910] **~o** (topo.) B *PropN 1910*; GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*, 195b. ‖ **≈a** Sutk *ERu 1927*, 195b (*la reĝo ≈a*).

juft/ [1904] **~o** (speco de ledo, Ru юфть -f- aŭ юхть -ĥ-) Z *EG 1904* (Juchten [-ĥ-]); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916* (jucht); Straat *ENl 1933*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

jug/ [1889] **~o** Z *RE* 63a, 232a, *MV*, *UV*. ‖ **~i** G *EPl 1916*. ‖ **sub~igi** Straat *ENl 1933*.

jugland/ [1889] **~o** Z *RE* 35a, 121b, *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*. **~arbo** Straat *ENl 1933*.

jugoslav/ [1922: ≈*ujo*] **~a** (hist.) (sin. *sud/slav/a*) BS *EDe 1952* (jugoslawisch *(südslawisch)*). ‖ **≈o** Straat *ENl 1933* (baza formo). ‖ **≈io** (hist.) (regno de 1918 ĝis 2003, oficiala ŝtatnomo de 1931 *Reĝolando ≈io*, *≈ujo*) *JarL SAT 1923*, 20; Sutk *ERu 1927*, 195b; *PoŝAtl 1971* #12; R 2009. **≈ujo** R 1922; Straat *ENl 1933*; R 2009.

juĝ/ [1887] **~i** (jur.) Z *UL* [v], *DL* 8 (*ĉiu pene ~u la aferon, proponitan de mi*), 21 (*li ~as severe, sed juste*), *RE* 123a, 169a (konsideri), 197a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.16 (*Homo, kiun oni devas ~i, estas ~oto*). ‖ **~a** Z *RE* 68 (*~a postulo*), 208a (*~a disputo*; *~a proceso*), *Ham 1894*, 114 (*bienoj, kun ĉiaj* [...] *~aj posedigoj*); Ger *Fant 1895*, 6 (*~a decido*); Z *Adr 1896*, 18 (*~a oficisto*); *LI* Apr. 1896, 55 ([kongresa temo] *12 medicino ~a*); *JarL UEA* Maj. 1910, 70 (*~a esploristo*). **~o** Z *Schl 1887*, 121 (*se la ~o de l'mondo estos ne decida*), *DL* 3 (*mian laboron mi prezentas* [...] *al la ~o de l' tuta mondo*), 7 (*pri multaj demandoj mi donos* [...] *sole mian* personan *~on*), 8 (*estas necese,* [...] *ke la mondo diru sian ~on pri tiu ĉi afero*), 11 (*multaj legantoj propran ~on ne havas*), *RE* 170b (*fari ~on*), 197a, 197b (opinio), 205a (*elektita ~o*); Beau *EFr 1903*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~antaro** (jur.) (ark., *ĵurio*) Beau *EFr 1903* (jury); G *EPl 1916*; Chris *DeE 1923*, 266b. **~ante** Z *DL* 12 (*≈ante laŭ la konsiloj, kiuj estas senditaj al mi*). **~anto** (jur.) Z *DL* 21 (*Li estas severa ~anto*), *RE* 197a (~isto); Beau *EFr 1903*. **~ato** Z *RE* 138b (подсудимый); G *EPl 1916*. **~ejo** (jur.) Z *DL* 24 (*La ~ejo estis jam plena, kaj oni enkondukis la ~oton*), *RE* 197a; Beau *EFr 1903*. **~istaro** Beau *EFr 1903* (tribunal *(réunion de juges)*); G *EPl 1916*. **~isto** (jur.) Z *RE* 197a (~anto), *Ham 1894*,

111 (*La ~isto pripensis la okazon kaj decidis, ke* [...]); Beau *EFr 1903*. **~ita** G *Blov 1888*, 11 (*Vladimiro* [...] *restis senmova kiel homo ~ita al la morto*). **~oto** Z *DL* 24 (*La ~ejo estis jam plena, kaj oni enkondukis la ~oton*), *FE 1894*, 22.16. ‖ **~agado** (nun pli kutima *(tribunala) proceso*) Z *RE* 197a (судопроизводство). ‖ **al~i** Z *RE* 123a, 152a (kondamni), 155a (kondamni); Beau *EFr 1903*. **antaŭ~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 30.5 (*Antaŭ~a imagaĵo*). **antaŭ~o** Z *RE* 148b, 149a; *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*Tiu ĉi antaŭ~o estas la kaŭzo de long-iĝo per unu tago de la kabineto de K.*); Beau *EFr 1903*; Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*antaŭ~oj de edukiĝo*). **pri~ado** Z *A 1905*, 9.4 (*post matura pri~ado*). **pri~eto** Nyl *LI* Apr. 1900, 65a (*kio ekzistas ekster la vilaĝo kaj la paroĥo, pri tio ili havis nenian pri~eton*). **pri~i** Straat *ENl 1933*. **sub~isto** (jur.) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*La partoprenantoj de la kvarteto:* [...] *la sub~isto – dua violono* [...]).

jujub/ [1933] **~o** (bot.) Straat *ENl 1933*; BS *EDe 1952* (Jujube).

juk/ [1889] **~i** Z *RE* 62b, 224b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 62b; Beau *EFr 1903*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*.

juka/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910* (yucca); BS *EDe 1952* (Yucca).

Jukatan/ [1910] **~o** (topo.) (duoninsulo en Meksiko) M, S *PropN 1910*.

jul/ [1952] **~o 1** (mar.) BS *EDe 1952* (Treibruder vom Heck aus).

Jul/ [1910] **~o 2** (vira nomo) GM *EFr 1910* (Jules). ‖ **~ino** GM *EFr 1910* (Julie).

julep/ [1916] **~o** (kuir.) G *EPl 1916*; BS *EDe 1952* (angladevena trinkaĵo En *Julep*).

Juli/ [1888] **~o 1** (monato) Z *DL* 29 (*La dek du monatoj de l' kristana jaro estas:* [...] *~o,* [...] *Decembro*), *RE* 69a, *MV*, *UV*, *A 1905*, 11.4 (*Varsovio, ~o 1905*). ‖ **≈a** G *EPl 1916*. ‖ Rim. Pri la uskleco de monatonomoj vd. la ĉap. *Lingvaj Notoj*.

Juli/ [1892: *~a*] **2** (nomo) **~o**. ‖ **~a** (kp. ark., *juliana°*) *E-isto* Jan. 1892, 8 [= *FK 1903*, 213.28] (*tiu ĉi* [kalendara] *stilo* [la Gregoria] [...] *estas pli vera ol la ~a (malnova)*).

julian/ [1907] **~a** (ark., *julia* aŭ *Julia*) *Heck 1907*, 112 (*~a kalendaro*).

jun/ [1887: *~eco*] **~a** Z *UL* [v], *DL* 3 (*~aj kaj mal~aj* [...] *rapidas porti ilian° ŝtonon por la granda* [...] *konstruo*), 48 (*Ĝoju, ĝoju ni, kolegoj, / Dum ni ~aj estas!*); G *Blov 1888*, 6 (*~a homo*); Z *RE* 97b (*pli ~a*), 98a, 231a, *MV* 31, 69 (→ *ul*), *UV*, *Ham 1894*, 113 (*En la ~aj miaj tagoj*), *FE 1894*, 10, 37 (→ *ul*). ‖ **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~eca** G *EPl 1916*. **~eco** Z *UL* 22 (La ~econ – *mi ploranta / Metis mem sur la altaron / De la devo ordonanta!*); Beau *EFr 1903*. **~igi** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. **~ula** Z *Ifig 1908*, 14 (*Nova sango malkvieta / La reĝon ne instigos fari tian / ≈ulan agon* [nome seksperforton]); G *EPl 1916*. **~ulaĉo** G *EPl 1916*. **~ularo** Z *RE* 98a; Beau *EFr 1903*. **~ulino** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~ulo** Z *UL* De [v], *DL* 28 (*Mi estis infano, mi estis knabo, mi estis ~ulo, mi estis viro, – nun mi estas mal~ulo*), *RE* 231a, *MV* 69 (→ *ul*), *FE 1894*, 37 (→ *ul*), 39.14 (*La ~ulo aliĝis al nia militistaro*). ‖ **~aĝa** Wicke *Galero 1922*, 9 (*~aĝaj songoj kaj venk-esperoj*). **~aĝo** G *EPl 1916*. **~pionira** (hist.) (pol.) Barth *Ludo 1928*, 10 (*ruĝaj tukoj kiel insigno pri aparteno al la ~pionira organizo*), 16 (*≈pionira Almanako*). ‖ **mal~a** Z *DL* 3 (*~aj kaj mal~aj* [...] *rapidas porti ilian° ŝtonon por la granda* [...] *konstruo*), 19 (*Se venos lia plej mal~a filo, vi povas ankaŭ ĝin doni al li*); G *Blov 1888*, 20 (*mal~a pastro*); Z *RE* 59, 150b (*tre mal~a*), 193b (*mal~a*), 193b (*pli mal~a*; *pleje mal~a*), *FE 1894*, 11.2 (*La pli mal~a* [filino] *estis tiel simila al la patrino*), 13.1; Beau *EFr 1903*. **mal~eco** Z *DL* 48 (*Post malgaja mal~eco – / Sole tero restas*), *Ham 1894*, 113 (*Mal~eco-lamulino / Kaptis min per osta mano*); Beau *EFr 1903*. **mal~egeco** Marig *LernIt 1890*, 35 (*la* [vorto] *mal~egeco* (decrepitezza) *estas esepto*). **mal~igi** Beau *EFr 1903*. **mal~iĝi** Beau *EFr 1903*. **mal~ularo** Beau *EFr 1903*. **mal~ulino** G *Blov 1888*, 17 (*La mal~ulino sidis unu fojon sola en la gastĉambro*); Beau *EFr 1903*. **mal~ulo** Z *DL* 28 (*Mi estis infano, mi estis

knabo, mi estis ~ulo, mi estis viro, – nun mi estas mal~ulo); G *Blov 1888*, 11 (*la ligna fenestra kovrilo sin levis kaj ia mal~ulo elmetis sian grizan barbon*); Z *RE* 193b, *UV* (→ *ul*), *Ham 1894*, 107 (*maturaj mal~uloj*), *FE 1894*, 39.4 (*Tiu ĉi mal~ulo tute malsaĝiĝis kaj infaniĝis*). **ne~a** Z *RE* 139a; Beau *EFr 1903*. **plejmal~ulo** Z *RE* 193b (estro).

jung/ [1889] **~i** Z *RE* 57, *MV*, *UV*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~aĵo** Z *RE* 213a; Beau *EFr 1903* (harnais). **~ilaro** G *EPl 1916*. **~ilo** G *EPl 1916*. ‖ **al~i** Z *RE* 154a (Kp. DE *an|spann|en*, alljungli; nun kutime nura *jungi*. Simile *aus|spann|en* (el), *ein|spann|en* (en)). **al~ita** Z *RE* 155a. **dis~i** Z *RE* 170b; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*la veturigisto°, komencante dis~i la ĉevalojn*). **el~i** Z *RE* 27a, 125a. **en~i** Z *RE* 23b, 53b, 57a (~i). **mal~iĝi** Vall *Man 1908*, 13 (*ni* [la veturilon] *sekvis ĝis la enveturejo, en kiu mal~iĝas tiuj veturiloj*). ‖ **kol~o** Z *EG 1904*.

Juni/ [1888] **~o** Z *DL* 29 (*La dek du monatoj de l' kristana jaro estas:* [...] *~o,* [...] *Decembro*), *RE* 69a, *MV*, *UV*. ‖ **≈a** G *EPl 1916*. ‖ RIM. Pri la uzkleco de monatonomoj vd. la ĉap. *Lingvaj Notoj*.

juniper/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 98a, *MV*, *UV*. ‖ **~bero** G *EPl 1916*. **~brando** (kuir.) G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*.

junk/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Binse, Schilf); OA 1-1909 (FR jonc).

junker/ [1889] **~o** (mil.) (ark., *junkr/o*) Wahl *Princ 1889*, 9 (*G. estas ~o. Li estas nur unu jaron en la* [armea] *servado*); [Z] *E-isto* Mar. 1893, 34 (*~o de la floto*). ‖ RIM. Plursenca vorto; tie ĉi iama malalta grado en la rusa (mar-) armeo (ne: germana etaristokrata bienposedanto, kiel dif. *PIV 2005*).

junkr/ [1896: *kamer-~o*] **~o** (mil.) (antaŭe *junker/o°*) Z *EG 1904* (Junker; ne plu en *EG 1907*); G *EPl 1916* (junkier); OA 4-1929 (oficialigita, sed antaŭ publikigo kontraŭstatute forstrekita de Grosjean-Maupin, probable pro la neinternacia signifo, vd. BK 2.1, ĉap. OA 4). ‖ **~aĉo** GM *EFr 1910*. ‖ **kamer-~o** Z *Adr 1896*, 25 (*kamer-~o de la Imperiestra Korto°* {Kortumo}). **signo~o** Z *EG 1904* (Fähnrich); GM *EFr 1910*.

junkvil/ [1910] **~o** (bot.) (ark, *jonkvilo*) GM *EFr 1910* (jonquille); G *EPl 1916* (plusendas al *ĵonkilo* kun ĵ-).

junt/ [1933] **~o** (tek.) Straat *ENl 1933*.

jup/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 231a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Straat *ENl 1933* (*~a regado* [regado de virino(j)]). ‖ **~eto** G *EPl 1916*. ‖ **sub~o** Beau *EFr 1903*.

jupiter/ [1889] **~a 1** (fig., laŭ la maniero de la dio ≈o) Z *E-isto* Sep. 1889, 2 ([homoj] *kun ~a graveco respondos al vi*).

Jupiter/ [1908] **~o 2** (dio) Z *Ifig 1908*, 19 (*Tantalo, kiun ~' invitis / Al sia tablo*); B *VdE 1910* [→ Atlaso III] (*Filo de ~o; giganto, kiu portis sur siaj ŝultroj la ĉielon*). ‖ **~a** Z *Ifig 1908*, 19 (*perfido / Kaj granda fiereco lin por ĉiam / De l' tablo ~a defaligis*).

Jupiter/ [1910] **~o 3** (planedo) B *VdE 1910* [→ asteroidoj] (*Malgrandaj planedoj inter Marso kaj ~o*).

jur/ [1889: *~a*] **~o** B *VdE 1910* (Leĝoscienco); GM *EFr 1910*; G *EPl 1916* (jus, prawo, nauka prawa); OA 3-1921, OA 8-1974. ‖ **~a** Z *RE* 136a (*~a advokato*); GM *EFr 1910*. ‖ Kp. *juridika°*, *jurisdikcio*, *justico*. ‖ **~isto** Z *FE 1894*, 2, 4 (mankas en *UV*); *FK 1903*, 87.11 ([advokato] *unu el la plej gloraj ~istoj de Francujo*); Z *EG 1904*; OA 1-1909 (*jurist/o°*, ark., *jur/ist/o*). ‖ **~konsilisto** G *EPl 1916*. ‖ **studento-~isto** *Adr 1896*, 13.

juras/ [1916] **~a** G *EPl 1916* (jurajska).

Juras/ [1924] **~o** (topo.) (montaro) (ark., *Ĵuraso*; **De** pron. -j-) Minor *EDe 1924* (Juragebirge).

juridik/ [1895] **~a** (ark., *jura*, *jurista*) *LI* Dec.1895, 15 (*~a° fakultato*).

jurisdikci/ [1916] **~o** (jur.) G *EPl 1916* (jurysdykcja); Benn *DeE 1926*, 454 (Rechtsprechung [malofte ankaŭ *Jurisdiktion*]).

jurist/ [1909] **~o** (jur.) (ark., vd. *jur/ist/o*).

Jurjev/ [1894: ~] [**~o**] (hist.) (topo.) (RU nomo Юрьев de la urbo Dorpato en Estonio de 1893-

1918) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*estos aranĝita en ~ (Dorpato) ekspozicio agronomia*); Waher *E-isto* Maj. 1894, 93 ([la] *jubileon oni festos en la urbo ~*).

jurt/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (jurta).

just/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 192a, *MV*, *UV*. *FE 1894*, 2, 37.6 (*Nia provincestro estas severa, sed ~a*). ‖ **~e** Z *DL* 21 [6.2] (*li juĝas severe, sed ~e*). ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eco** Einst *Plen 1888*, 34 (*mi instruis la verecon kaj ~econ*); Z *RE* 83b, 147a; Beau *EFr 1903*. **~igi** G *EPl 1916*. **~iĝo** G *EPl 1916*. **~ulo** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. ‖ **mal~a** Z *RE* 83b, 105b (*mal~a kulpigo*, vd. la komenton sub *kulp/ig/*); Beau *EFr 1903*. **mal~aĵo** Z *Ham 1894*, 112 (*granda mal~aĵo*); Beau *EFr 1903*; Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*la plej granda mal~aĵo, kiun kreis la senpraveco*). **mal~eco** Z *RE* 83b; G *Kond 1890*, 28 (*kian mal~econ povus fari la nove-naskita?*); Beau *EFr 1903*. **mal~o** Z *RE* 110a; Ger *Fant 1895*, 12 (*vi faris kruelan, nekorekteblan mal~on*). **mal~ulo** Z *Ifig 1908*, 18 (*Ne mal~ulo tion ĉi postulas*). **sen~aĵo** Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*Don Kiĥoto de Manĉujo°* {Manĉo}, *la malfaranto de ofendoj kaj sen~aĵoj*).

justic/ [1926] **~o** (jur.) Benn *DeE 1926*, 454 (Rechtspflege [nun ankaŭ *Justiz*]).

jut/ [1910] **~o** (bot.) (teks.) GM *EFr 1910* (jute); G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*.

Jutland/ [1910] **~o** (duoninsulo en Danio) *PropN 1910*.

juvel/ [1889] **~o** Z *RE* 43, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*Li estas efektive la ~o / De la nacio sia*); Beau *EFr 1904**; Z *EG 1904*; Milho *Cindr 1907*, 11 (*vestoj, ornamitaj per multe-kostaj°* [prefere sen streketo] *puntoj kaj ~oj*); Desh *Avent 1907*, 5 (*riĉe ornamitaj per ~oj*). ‖ **~ado** Postn *LI* Okt. 1898, [145] ([Lia] *profesio estas ~ado*). **~aro** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. **~isto** Z *RE* 231a, *E-isto* Jan. 1894, 7 (*s-ro K. Faberĵe en Moskvo (kortega ~isto)*), *Adr 1896 fol. 1*, 6; Beau *EFr 1903*; *JarL UEA* Maj. 1910, 69. **~ujo** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; Straat *ENl 1933*.

Ĵ

ĵ [1887] (litero) Z *UL* 35 [g].

ĵabot/ [1910] **~o** (vest.) GM *EFr 1910* (jabot); G *EPl 1916*.

Ĵadrin/ [1888] **~o** (vilaĝo en Ruslando) G *Blov 1888*, 6 (*ili du devis* [...] *veturi* [...] *en la vilaĝon ~o*). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 9 (*~a pastro*), 10 (*~a arbareto*).

ĵaga/ [1959] **~o** Seab *PtRak 1959* (*Balotita ĉefo de la bangala popolo, en la Angola provinco* Cassange - jaga).

ĵak/ [1910] **~o** (vest.) GM *EFr 1910* (redingote); G *EPl 1916* (surdut). ‖ **~eto** (ark., *ĵaket/o*) GM *EFr 1910* (jaquette); G *EPl 1916*.

ĵaket/ [1904] **~o** (vest.) (kp. *ĵak/et/o*°) Z *EG 1904*; Cart *Bild 1905*, 4 (*ruĝa ~o riĉe brodita*); OA 3-1921.

Ĵakond/ [1888] **~o** (komedia opereto de N. Isouard; la ĝusta transskribo estas *Ĵokondo*, Fr *Joconde*) G *Blov 1888*, 15 (*La muziko ludis* [...] *ariojn el ~o*). ‖ Rim. Nicolas (aŭ Nicolò) Isouard (1775-1818), malta komponisto france edukita. La opereto ĝuis sukceson en 1814.

ĵaluz/ [1889] **~a** Z *RE* 171b (~ema), 171b (*esti ~a*), *MV*; G *Kond 1890*, 29 (*Mi estis ~a je li*); Z *UV*. ‖ **~e** G *EPl 1916*. **~i** GM *EFr 1910*. **~o** Z *RE* 171b; GM *EFr 1910* (~eco); G *EPl 1916*. ‖ **~eco** GM *EFr 1910* (~o). **~ema** Z *RE* 171b (~a); G *EPl 1916*. **~igi** Devj *E-isto* Feb. 1893, 30b (*Sed jen subite ~igis / Min io -*); G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. **~ulo** G *EPl 1916*.

ĵaluzi/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (persienne, jalousie); G *EPl 1916*.

ĵandarm/ [1888: *~aro*] **~o** (ark., *ĝendarm/o*). ‖ **~aro** G *Blov 1888*, 9 (*tuj post la tagmanĝo venis* [...] *la filo de kapitano de l' ~aro* {distrikta policestro, Ru капитан-исправник}, *knabeto deksesjara*).

ĵangal/ [1920] **~o** (ark., *ĝangal/o*; antaŭe *pra/arb/ar/o*) Butin *ET* 1920-07-05, 4b (kritikas tiun uzon de Wackrill); Setä *FiE 1923*.

ĵargon/ [1893] **~o** G *Liro 1893*, [a 4] (*kondamni la lingvon de la komenco esti nur ~o komercista*); Stank *Viv 1896*, 19 (*nia ekspozicio* [...] *prezentas tre* [...] *multkoloran pentraĵon da tipoj, kostumoj kaj ~oj*); *Rev 1907*, 275 (*ia mirinda ~o, konsistanta parte el vortoj ĥinaj°, parte rusaj*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ulo** G *EPl 1916*.

ĵaŭd/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 224b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

ĵaz/ [1970*] **~o** *PIV 1970*; OA 9-2007.

ĵerz/ [1910] **~o** (vest.) GM *EFr 1910* (jersey).

Ĵerze/ [1967] **~o** (insulo) But *EEn 1967*, 444a.

ĵet/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 10 (*Se la verko estas* [...] *malbona – ~u ĝin*), 25 (*La patro donacis al mi kolektujon, kaj li mem ~is en ĝin la unuan moneron*); G *Blov 1888*, 6 (*poste ili ~us sin al la piedoj de la gepatroj*), 20 (*La atestantoj ~is sur min la terurigitajn*° *okulojn*); Z *RE* 12a, 15b, 36a (*sin ~i*), 73a, 96a, 105b, 135b (dufoje), 172b, 177b (de~i), 192b (*malsupren~i*; venki; kp. De *unter|werflen*), 227b, *MV*, *E-isto* Nov. 1889, 5 (*la vojo, sur kiun vi vin ~is*), *UV*; G *EPl 1916* (*~i ankron*). ‖ **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 16 (*Kaj en la aeron ili ~adis la ĉapetojn*); Kolar *Trez 1911*, 6 (*Kelkaj burĝidoj* [...] *ŝtele ~adis la okulojn al Dora*). **~ado** G *EPl 1916*. **~aĵo** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. **~ilo** Z *RE* 147a; *LI* Feb. 1896, 25 (*Fajfegas ~iloj kaj sonas grand-glavoj / Kaj brilas kaj frapas ponardoj*); G *EPl 1916*. ‖ **~kubo** (ludo) G *EPl 1916*. **~osto** (ludo) G *EPl 1916*. **~pezilo** G *EPl 1916*. **~ponardego** (ark., *~lanco*) Z *RE* 43. **~ponardo** G *EPl 1916*. ‖ **de~i** Z *RE* 111b, 135b, 177b, 177b (~i), 182a, 193a. **dis~i** Z *UL* Fr [v], *RE* 166a, (*dis~i*), 166a (*sin dis~i*). **dis~ita** Zakr *LI* Okt. 1898, 158 (*dis~itaj sur la tablo malgrandaĵoj*). **dis~eco** Z *Ald 1888*, 14 (*malgraŭ la dis~eco de l' laboro* [...] *ni vidos, ke nia komuna celo estas alvenita*). **dis~ita** Z *Ald 1888*, 6-7 (*malgraŭ la dis~ita laboro de malsamaj personoj*) 9 (*la vortoj nove kreataj estos nur malofte dis~itaj inter la multo da vortoj jam*

konataj). **dis~ite** Z *Ald 1888*, 10 (*tiaj vortoj estos renkontataj nur dis~ite inter la multo da vortoj jam konstantaj*). ‖ **ek~i** Z *RE* 215b (ухнуть). **el~i** Z *RE* 26b (*el~i la koleron*; venĝi), 63 (извергать, «erupcii»), 65, 67, *Majn 1889-4* (*El~i la literojn ŝ, ĝ etc.*), *Ham 1894*, 113 ([la tombisto] *el~as kranion* [el la tombo]); Boi *Perd 1904*, 4 ([en aŭtuno] *korvoj el~is sian krion funebran*). **el~iĝi** Abes *LI* Maj. 1898, 68 ([la nafto] *komencas el~iĝi fontane de multaj metroj altece*). **en~i** Z *RE* 14b. ‖ **for~i** Z *Schl 1887*, 120 (*mi ne for~is mian laboron*), *DL* 14 (*Kelkaj konsilas al mi, ke mi for~u la voĉdonon*), *RE* 50b, 123a, 125b. **for~inte** Z *DL* 15 (*se* [...] *vi, for~inte ĉian alian laboron, vin okupos sole je tiu ĉi afero*). **for~ita** G *Blov 1888*, 6 (*multaj projektoj de l' for~o estis for~itaj*). **for~ota** Z *E-isto* Jan. 1894, 3 (*krei novan* […] *literaturon anstataŭ la for~ota malnova*). **je~i** Z *RE* 50b. ‖ **kun~i** Z *RE* 177b. **re~o** Z *RE* 125a. ‖ **sub~i** Z *RE* 136b. **sur~i** Z *RE* 16a, 51. ‖ **tondro~isto** (mit.) Ger *L'Esp* Mar. 1898, 35a.

ĵeton/ [1898] **~o** *LI* Okt. 1898, [145] (*~o = signeto por portado sur vesto*; *bronzaj ~oj*); G *EPl 1916*.

ĵib/ [1908] **~o** (triangula velo) Roll *Mar 1908* (FR foc | DE Klüver); BS *EDe 1952*.

ĵigr/ [1932] **~o** (tele.) Wü *EV 1932* (Jigger).

ĵinrikŝ/ [1932] **~o** (traf.) (antaŭe *jinrikiŝo*°, ark., *rikiŝo*) Wü *EV 1932*; BS *EDe 1952*; War *GD 1957*; But *EEn 1967*; *PIV 1970* (plusendas al *rikiŝo*).

ĵok/ [1916] **~o** (zool.) (ark., *ĉimpanzo*) G *EPl 1916*; Wü *EV 1932* (plusendas al *ĉimpanzo*); BS *EDe 1952*.

ĵoke/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; OA 9-2007.

Ĵokke/ [1898] [**~o**] Bar *LernHu 1898* [g] 18.

ĵongl/ [1889] **~i 1** (prestidigiti) Z *MV* (gaukeln; *nun* jonglieren), *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 217b (artaĵo; фокусъ), [Z] *E-isto* Maj. 1892, 77 (*Se vi volas, mi montros al vi ~on*).

ĵongl/ [1905; *~ista*] **~i 2** (ĵeti en aeron kaj rekapti) Chris *DeE 1923*, 265b; Minor *EDe 1924*. ‖ **~ista** Cart *Bild 1905*, 11 ([lampzorganto] *kun ~ista lerteco tenas cilindran lumujon*); Chris *DeE 1923*, 265b.

ĵongl/ [1924] **~i 3** (fig. per vortoj) Minor *EDe 1924*.

ĵonk/ [1923] **~o** (mar.) (antaŭe *jonko*° kun j-) Chris *DeE 1923*, 116a (Dschunke), 655; *PIV 2020*.

ĵud/ [1957] **~o** (sport.) War *GD 1957*; *PIV 1970*; OA 9-2007.

ĵupan/ [1916] **~o** (vest.) G *EPl 1916*.

Ĵuljet/ [1903] **~o** (virina nomo) *EKato* Dec. 1903, 23 ([Roberto] *ĉiam volas restadi kun sia kara ~o*).

ĵur/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 20 (*li* [...] *~is, ke li terure venĝos*); G *Blov 1888*, 9 (*Ili* [...] *~is la pretecon oferi por li la vivon*), 14 (*ŝi* [...] *~is neniam apartiĝi de ŝi*); Z *RE* 10b, 53b (*~i ne pli*°; *ĵuri ne plu* (ion fari)), 155a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*Mi estas preta ~i, ke ĝi*° {senpersona *ĝi* nun forfalas} *estis / Lamordo*). ‖ **~a** Z *RE* 59a (*~a alsidanto* {~into}); Fez *E-isto* Sep. 1891, 71b (*Sonas ~a promesaro*); GM *EFr 1910* (*~a alsidanto*). **~e** G *EPl 1916*. **~o** Z *RE* 75a, *Ham 1894*, 22 (*ĉiuj sanktaj ~oj de ĉielo*), 71.2 (*Ho, kia forta ~o!*); Cart *TraTur 1905*, [3] (*certigu per ~o sankta*); GM *EFr 1910*. ‖ **~adi** G *Blov 1888*, 5 (*ili ~adis unu al la alia eternan amon*). **~ado** Z *Ham 1894*, 23 (*Ne kredu al ~ado lia*), 68.9 (*Ŝi genuiĝas kaj faras gestojn de ~ado*). **~igi** Z *RE* 151b; GM *EFr 1910*. **~ita** Z *RE* 54a. **~inta** Z *RE* 54a, 155a (присяжный), *Adr 1896 fol. 1*, 8 (*~inta advokato*); G *EPl 1916*. **~into** (ark., *ĵuriano*) Z *RE* 59a (засѣдатель присяжный); GM *EFr 1910*. ‖ **~peti** GM *EFr 1910*. **~rompanto** Z *RE* 75a. **~rompi** GM *EFr 1910*. **~rompo** G *EPl 1916*. ‖ **de~i** Z *RE* 53b (ĵuri ne pli; kp. samsence DE *ab*|*schwör*|en (nun malofta), schwören nicht mehr (etwas zu machen)). ‖ **ek~i** G *NovAnt 1909*, 25 (*La korvo ek~is en honto*). **je~i** Z *RE* 53b; GM *EFr 1910* (*je~i kontraŭ*). **pri~i** (ark., *pet*/*egl*/*i*) Z *Ham 1894*, 5 (*Mi vin pri~as*° [petegas] *per ĉielo:*

diru!; kp. samstrukture DE *be|schwör|en*). **re~i** Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*per la sama ~o mi re~as vin elserĉi kaj puni*). **sam~ano** GM *EFr 1910* (conjuré).

Ĵuras/ [1910] **~o** (montaro) (kp. ark. *Juraso*° laŭ DE pron.) GM *EFr 1910* (Jura [pron. -ĵ-]). ‖ **~a** GM *EFr 1910*; War *GD 1957* (≈a).

ĵuri/ [1957] **~o** (jur.) (antaŭe *ĵurintaro*, [*ĵura*] *juĝantaro*) War *GD 1957*.

ĵurnal/ [1887] **~o 1** (gazeto) Z *Majn 87-2* (*la ~o komencos eliri kredeble ĉirkaŭ la monato Januaro*), *Ald 1888*, 16 (*tiuj personoj* [...] *devas komenci eldonadi gazetojn kaj ~ojn en la lingvo internacia*), *RE* 50a (журнал), *FE 1894*, 2; [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 5 (Le Petit Bleu, *la plej legata ~o en Belgujo*); Z *EG 1904*; Bour *LI* Jan. 1905, 20 (*la Grupo Pariza publikigos la projekton* [...] *en tiu ĉi gazeto kaj en ĉiuj ~oj esperantaj*); OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~aro** Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 70 (*la helpado de l'~aro kreskigos kaj akcelos la progresojn de Eo*), 72 (*organo de l'~aro Pariza*). **~ismo** War *GD 1957*. **~ista** G *EPl 1916*. **~istaro** Beau *E-isto* Jan. 1894, 10 (*igi la Parizan ~istaron paroli pri nia lingvo*); GM *EFr 1910*. **~isteco** GM *EFr 1910*. **~istino** G *EPl 1916*. **~isto** Z *Adr 1889*, 9 (*Einstein, ~isto. Nürnberg*), 18, [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*La Japanaj ~istoj kun teruro konstatas la fakton* [...]), *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Brzo *Univ 1912:2*, 78 (*viena ~isto Arnimo Adler*).

ĵurnal/ [1957] **~o 2** (laŭtaga kroniko, taglibro) War *GD 1957* (journal *(personnel)*).

ĵurnalisti/ [1923] **~o** (ark, *ĵurnalistiko*) Chris *DeE 1923*, 655 (malpref.).

ĵurnalistik/ [1923] **~o** (ĵurnalistaĵo°, ĵurnalistio°) Chris *DeE 1923*, 265b; War *GD 1957*. ‖ **~a** Chris *DeE 1923*, 265b.

ĵus [1889] Z *RE* 203a, *MV*, *UV*; GM *EFr 1910* (*li ~ alvenas*; *vi ~ eliris*). ‖ **~a** GM *EFr 1910*. **~e** GM *EFr 1910*. ‖ **~antaŭe** *RevO* Jul. 1920, 77a ([de niaj seĝoj] *ni povis ~antaŭe ĝui la* […] *dancojn*). **~naskita** Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*la ploretado de ~naskita infano*).

K

k [1887] **1** (litero) Z *UL* 35 [g].

k [1930] **2** (mll de *kaj*) *PV 1930*; *PIV 1970*.

K [1893] **3** (ŝako) (mll de *kuriero 2*) *E-isto* Mar. 1892, 43 (*Klarigo de la literoj, kiujn ni uzos en ŝako:* [...] ~ = *kuriero* [...]).

k. [1890] **4** (mono) (mll de *kopeko*) Z *Domb* (*por 1 r. 55 k. Vi havas ankoraŭ krediton*); Abes *Kralj 1897*, [2] (*la pago estas:* [...] *1 r. 50 k. por Rusujo*). ‖ Ankaŭ *kop*.

k. a. [1910] (mll de *kaj aliaj*) GM *EFr 1910*; Minor *EDe 1924*.

k. c. [1889] (mll de *kaj ceteraj*) Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*vortoj de Eo kiel „najbaro, aĝo, ĉagreni, gajni ~“*); Z *E-isto* Jun. 1893, 96 [= *LR* 66 B]; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Minor *EDe 1924*.

K-d/ [1923: *~ino*] **~o** (pol.) (mll de *Kamarado* [alparolo inter anoj de socialismaj partioj]; ankaŭ *K.do* [punkto anst. streketo]) Barth *Ludo 1928*, 12 (*niaj ~oj en Germanio*). ‖ **~ino** *SennR* Nov. 1923, 25, pn. 1.

k. s. [1889] (mll de *kaj simila*) L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*artikoleto, peco el rakonto, versaĵo ~*); Mott *EEn 1906*.

k. sekv. [1906] (mll de *kaj sekvantaj*) Mott *EEn 1906*.

ktp. [1924] (mll de *kaj tiel plu*; antaŭe *k. t. p.* kun spacetoj) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*La Egiptoj; la Kanaidoj ktp.*).

k. t. p. [1893] (mll de *kaj tiel plu*; antaŭe *etc.*; nun pli kutima sen spacetoj «*k.t.p.*» aŭ eĉ «*ktp.*») Z *E-isto* Jun. 1893, 96 [= *LR* 66 B = PVZ 3, 110] (La signifo de la mallongigoj estas: [...] k. t. p. = kaj tiel plu); Z *FE 1894*, 30.10 (*k. t. p. (= kaj tiel plu)*), 42.13, *A 1905*, 3.6 (ĉio alia, kion mi verkis aŭ verkos, konsilas, korektas, aprobas k. t. p.).

Kaab/ [1893] **~o** *E-isto* Sep. 1893, 141 (*la ~o, la celo de tiuj* […] *pilgrimadoj* [en Mekko]); Rhod *EnE 1908*, 516 (Caaba).

Kaan/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (plusendas al *Ĥano*).

kab/ [1906] **~o 1** (geog.) (antaŭe *kap/o 2*) Mott *EEn 1906* (cape, promontory); GM *EFr 1910* (cap); Minor *EDe 1924*; *PV 1930*; Knoedt *Luz 1980* (*la danĝera ≈o Glosa*). ‖ ≈**lando** (antaŭe *Kapland/o 2°*) *PIV 2005*. ≈**o-Verda** (regno, sendependa de 1975, Pt *Cabo Verde*) (ark., *≈overdo*) *PIV 2005*. ≈**overdo** (regno) (antaŭe *≈o-Verda°*) R 2009. ≈**urbo** *PIV 1970* (en la orig. kun streketo *Kab-urbo* [!?]). ‖ **Verda~a** *PIV 1970* [→ *Verd*] (*Verda~a insularo*); *PoŝAtl 1971*, #29 (*Verda~aj Insuloj*; transmara teritorio de Portugalio); *PIV 2005* [→ *kab*] (*Verda~a Respubliko*; *Verda~a insularo*).

kab/ [1910] **~o 2** (hist.) (traf.) (ark., *fiakro*) Boi *PVE 1910* (speco de angla fiakro; cab); GM *EFr 1910* (En, Fr cab; kp. *kabrioleto*); Chris *DeE 1923*, 171b.

kabal/ [1889] **~o** Z *RE* 69a (кабала); Jon *ESv 1893*, 59; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 [= *FK 1903*, 183.36] (*astrologiaj kaj ~aj antaŭdiroj*); Luyk *Iŝtar* 1924, 18.1 (*ringoj ĉiuspecaj kun ~aj surskriboj*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 69a (кабалистика); Mott *EEn 1906*.

kaban/ [1906] **~o** (arki.) Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (cabane | hut | Hütte).

kabined/ [1910] **~o** (ark., *kabineto*) GM *EFr 1910* (apud *kabineto*; cabinet). ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

kabinet/ [1889] **~o 1** (studĉambro) (kp. ark. *kabinedo°*) Z *RE* 69b (кабинетъ; plursenca, tie ĉi probable (?) studĉambro); G *Kond 1890*, 15 (*eniri en la ~on,* […] *ĉar en la salono sin trovas personoj*); Hall *E-isto* Nov. 1892, 165 (*F. eniris en la ~on,* [kie] *la glaciaĵo staras sur la tablo*); Bar *LernHu 1898*, 66 («studĉambro»); OA 5-1934. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

kabinet/ [1892] **~o 2** (pol.) (ministraro) (kp. ark. *kabinedo°*) Z *RE* 69b (кабинетъ); *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*longiĝo per unu tago de la ~o de Konstantinopulos*); OA 5-1934. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

kabinet/ [1934*] **~o 3** (kolektejo) OA 5-1934 (FR cabinet (de collections)).

kabl/ [1904] **~o** (antaŭe ŝnur/eg/o) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; GM *EFr 1910*. ‖ **~odepeŝo** (hist.) GM *EFr 1910* (cablogramme). ‖ **tren~o** (mar.) Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (guide-rope).

kablogram/ [1910] **~o** (hist.) GM *EFr 1910* (cablogramme).

kabrioled/ [1910] **~o** (traf.) (ark., *kabrioleto*) GM *EFr 1910* (apud *kabrioleto*).

kabriolet/ [1889] **~o** (traf.) (veturilo) Z *RE* 118a; Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904* (Kabriolet); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (apud ark. *kabrioledo*°); Boi *PVE 1910* (speco de durada veturilo; cabriolet); OA 2-1914. ‖ Kp. *kabo 1*°.

Kabul/ [1908] **~o** (urbo en Afganio) Rhod *EnE 1908*, 516a (Cabul).

kacik/ [1910] **~o** (hist.) (indiana tribestro) GM *EFr 1910* (cacique).

kaĉ/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 72b, 73b (*~o* [...] *acideta*), *MV*, *UV*; GM *EFr 1910*. ‖ **~aĉo** GM *EFr 1910*.

kaĉalot/ [1910] **~o** (zool.) GM *EFr 1910* (cachalot).

Kaĉj/ [1890] **~o** (karesformo de *Karl*/*o*) Lor *LernCs 1890* [g] 11 (Karlíček; kun preseraro *Kacj*/); Nyl *ESv 1897*, 12 (→ *ĉj*; Kalle).

kadastr/ [1910] **~o** (jur.) (ark., *katastro*) GM *EFr 1910* (cadastre); *PIV 2020* (plusendas al *katastro*).

kadavr/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 110.20 (*ĵetante sian tranĉilon sur la ~on*); OA 1-1909. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~eca** GM *EFr 1910*.

Kadem/ [1895: ~] [**~o**] (Akademio de Vp.) *LI* Dec. 1895, 8 (*la cirkuleroj de la „~“*). ‖ **≈a** *LI* Dec. 1895, 8 (*vortoj „≈aj“*; *≈a alfabeto*).

kaden/ [1908] **~o** (mar.) (ne en *PIV*) (fortika fiksilo por fiksi vanton al la korpo de velboato) Roll *Mar 1908* (FR cadène | DE Pütting | EN chain plate {nun unuvorte chainplate}).

kadenc/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~igi** GM *EFr 1910*.

kadet/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 69b, *Adr 1889*, 14 (*instruisto en la korpuso de ~oj*), *Adr 1896*, 16 (*~o de la 1* {tiel} *roto*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

kadi/ [1910] **~o** (reli.) (jur.) GM *EFr 1910* (cadi).

Kadiks/ [1910] **~o** (urbo *Cadiz*) (ark., *Kadiz*/) B *PropN 1910*.

Kadiz/ [1908] **~o** (kp. ark. *Kadiks*/°) Rhod *EnE 1908*, 516 (Cadiz).

kadmi/ [1906] **~o** (kem.) Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (cadmium).

Kadmon/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo). ‖ **~ido** Luyk *Iŝtar* 1924, 10.6 (*malĉastaj paroloj en la gastejo de Modad, la ~ido*), 19.3 (*La ~o salutis Omaron*).

kadr/ [1889] **~o** Z *RE* 121a, *MV*; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b ([Lingvo] *devas havi proprajn regulojn* […], *por* [fremdajn vortojn] *almezuri*° {adapti} *al sia kadro*); Z *UV*. ‖ **~igita** Stank *Viv 1896*, 4 (*pala vizaĝo* [...] *~igita per delikataj vangharetoj*). **en~igi** Z *RE* 121a; Mott *EEn 1906*. **en~igita** Luyk *Iŝtar* 1924, 20.4 (*La skribistoj* [...] *skribis* [...] *per grifeloj sur malseke mola, en~igita brikaĵo*).

kaduk/ [1889] **~a** Z *RE* 12a, 43b, 149b, 169b, 207a (malforta), *MV*, *UV*; Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*Vento kaj pluvo tremigis la ~ajn vitraĵojn de la preĝejo*). ‖ **~eco** Mott *EEn 1906*. **~ulejo** Z *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 1 (*Kuratoro de ~ulejo*), 2.

kaf/ [1887] **~o** (kuir.) Z *UL* PL [v], *DL* 33 (*la instruitulo eliris, por trinki ~on kaj legi gazetojn*), *RE* 82a, *MV*; G *Kond 1890*, 17 (*~o nigra* [sen kremo aŭ lakto]); Z *UV*, *FE 1894*, 26.11 (*Anstataŭ ~o li donis al mi teon kun sukero, sed sen kremo*). ‖ **~a** Z *RE* 82a (*~a kruĉo*). ‖ **~ejestro** *InfRap* Jan. 1910, 4 (*kunvenejo kun moderaj prezoj kaj kompleza ~ejestro*). **~ejo** Einst *Plen 1888*, 16 [g]; G *Kond 1890*, 17; Mott *EEn 1906*.

~ujo Z *RE* 82a; Mott *EEn 1906* (coffee-box). ‖ **~arbo** Mott *EEn 1906*. **~kruĉo** Mott *EEn 1906*. ‖ **lakto~o** *FrazL 1903*, 6 (café au lait).

Kafar/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Capharens).

kafein/ [1910] **~o** (kem.) GM *EFr 1910* (caféine); G *EPl 1916*.

kafr/ [1906] **~o** (gentano) Mott *EEn 1906* (≈o; Kaffir); GM *EFr 1910* (cafre); G *EPl 1916*.

kaftan/ [1898] **~o** (vest.) Lang *LI* Okt. 1898, 156 ([la popo] *formarŝis en sia longa ~o*); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

kaĝ/ [1889] **~o** Z *RE* 75a, *MV*; Sele *E-isto* Jan. 1893, 10 (*Laca en ~o nenion mi faras*); Z *UV*; Devj *E-isto* Dec. 1893, 181 (*Ne besto sovaĝa, fermita en ~o*). ‖ **en~igi** GM *EFr 1910*.

kahel/ [1889] **~o** Z *RE* 65b, 72b, *MV*, *UV*; Cart *Bild 1905*, 15 (*sur la ~oj* [...] *staras malprofunda ligna kuvo*). ‖ **~a** G *EPl 1916*.

Kaĥamark/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516 (Cajamarca).

kaĥeksi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

Kain/ [1910*] **~o** (kp. ark. *Kajeno 1°*) B *VdE 1910* [→ *filo*] (*~o estis filo de Adamo kaj Eva*); GM *EFr 1910*.

kainit/ [1916] **~o** (min.) G *EPl 1916*.

Kair/ [1903] **~o** (urbo) (1896: *Al-Kair/o°*, 1910: *Kajr/o°*) *EKato* Dec. 1903, 24 (*Li absolute volas ke ni vizitu lin en ~o*); Rhod *EnE 1908*, 516 (Cairo); B, S *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*, 195b. ‖ Kp. *Kajr/o*.

kaj [1887] **1** (konj.) Z *UL* 19 (*Panon nian ĉiutagan donu al ni hodiaŭ ~ pardonu al ni ŝuldojn niajn*), 19 (*Dio kreis la teron ~ la ĉielon. ≈ la tero estis senluma ~ dezerta, ~ mallumo estis super la profundaĵo*), [v], *DL* 3 (*La multaj promesoj, kiujn mi ricevas, ~ el kiuj tre granda parto estas subskribita „senkondiĉe“*), 10 (*ili parolis pri la fiziologio ~ historio de l' lingvoj vivaj*), 15 (*la libron de l' voĉdono oni povos pretigi ~ eldoni en dek monatoj ~ sen iaj riĉecoj de Krezo*), *RE* 36b (да), *MV*, *E-isto 1891,* 49 [= LR 1891] (*La vorto* "~" [...] *ne estas arbitre elpensita (ĝi estas vorto greka = la latina "et")*), *UV*, *FE 1894*, 5 k.m.a., *A 1905*, A 1.1 (*bone ~ regule progresadi*) k.m.a. ‖ **~...~** Z *RE* 63. **~ tiel plu** (antaŭe *etc*, *~ cetere*) Z *RE* 27b (*moŝto (generala ~ tiel plu)*). ‖ Rim. **1** Vd. la mll «k. c.». **2** Reformpropono de G en 1893 *ed°*.

kaj/ [1904] **~o 2** (mar.) (antaŭe *sur/bord/o* – набережная, *bord/marŝ/ej/o*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Roll *Mar 1908* (Fr quai | De Quai); OA 1-1909. ‖ **ĝet~o** War *GD 1957*.

kaj/ [1930*] **~o 3** (pp stacidomo) (antaŭe *platform/o*) *PV 1930**.

kajak/ [1916] **~o** (mar.) G *EPl 1916*; *PVS 1954*.

Kajen/ [1894] **~o 1** (Bibl.) (ark., *Kaino*) Z *Ham 1894*, 114.3 (*kranio de ~o°, la unua mortiginto!*).

Kajen/ [1971] **~o 2** (ĉefurbo *Cayenne* de la franca transmara departemento Gujano) *PoŝAtl 1971* #38.

kajer/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 1 [t] (*≈o Nº 1*), 4 (*mi decidis eldoni la libron* [...] *per apartaj ~oj*), *RE* 202a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 10.4 (*Jen estas la ~o de la juna fraŭlino*). ‖ **~eto** Mott *EEn 1906* (book of tickets); G *EPl 1916*. **~ujo** G *EPl 1916*. ‖ **komiks~o** Kr *GVEG 1999*.

Kajet/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908*, 516 (Caieta).

Kajr/ [1910] **~o** (urbo) (ark., *Kair/o*) M *PropN 1910*.

kajut/ [1889] **~o 1** (mar.) Z *RE* 72b, *MV*; [Z] *E-isto* Apr. 1890, 38b (*la fenestro de l' ~o*), Aŭg. 1893, 123, *UV*; Asklöf *LI* Maj. 1898, 71 (*Vi elvenis el Via varma ~o*). ‖ **~isto** Wicke *Galero 1922*, 19.

kajut/ [1907] **~o 2** (ark., *kabano*) Desh *Avent 1907*, 4 (*La ~o° de tiu familio, kiu iam havis palacojn, ne kuŝis en la vilaĝeto de l'ceteraj ekziluloj*).

kak/ [1910] **~i** B *VdE 1910* [→ *necesejo*] (*Loko, kie oni ~as kaj pisas*); Dueh *EDk 1912*; G

EPl 1916. ‖ **~o** G *EPl 1916* (~aĵo). ‖ **~aĵo** G *EPl 1916* (~o).

kaka/ [1889] **~o** Z *RE* 69b; Jon *ESv 1893*, 59; OA 1-1909. ‖ **~ujo** G *EPl 1916* (drzewo kakaowe [kakaarbo]). ‖ **~obutero** G *EPl 1916*.

kakatu/ [1904] **~o** (zool.) (birdo) Z *EG 1904*; Cart *Bild 1905*, 12 (*~o, reĝe kronita per flama ruĝa kresto*); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ **~a** Cart *Bild 1905*, 12 (*Ĝia ~a moŝto*).

kaki/ [1910] **~o 1** (koloro de ~o 2) Ver *EncV 1910* (khaki); Chris *DeE 1923*, 268a. ‖ **~a** (koloro) *PVS 1954*.

kaki/ [1923] **~o 2** (ŝtofo por tropikaj vestoj) Chris *DeE 1923*, 268a (Kaki).

kakodil/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916* (kakodyl).

kakofoni/ [1893] **~o** G *Liro 1893*, [a 5] (laŭ la reformideoj de G en la orig. *kakofonj/*°), *EPl 1916*; Uitter *ENl 1925* (wanklanken).

kakografi/ [1925] **~o** Uitter *ENl 1929* (vol taalfouten [t.e. lingva eraro]).

kakologi/ [1916] **~o** G *EPl 1916*; Uitter *ENl 1925* (stijlfout [stila eraro]).

kakt/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (cactus); Ver *EncV 1910*; G *EPl 1916*; OA 8-1974.

kaktac/ [1910] **~oj** (bot.) Ver *EncV 1910*.

kaktal/ [1910] **~oj** (bot.) Ver *EncV 1910*.

kakte/ [1910] **~oj** (bot.) Ver *EncV 1910*.

kal/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 33 (*nenia malagrablaĵo, ja eĉ se unu al alia okaze surpaŝas la ~ojn*); Z *RE* 98a, *MV*, *UV*; Tolk *Voron ~1900*, 3 (*krevintaj, sekaj ~oj kovris* [liajn] *manojn*). ‖ **~a** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; Barth *Ludo 1928*, 8 ([li] *premas la sulkecan, ~an mano* [de la laboristo]). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~igi** G *EPl 1916*.

kala/ [1921] **~o** (bot.) Diett *Gold 1921*; Benn *DeE 1926*, 454 (Kalla).

Kalabar/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908*, 516 (Calabar); B, M *PropN 1910*.

Kalabr/ [1910] **~o** (regiono *Calabria* en Italio) (ark., *Kalabri/o* kun *-i*) M *PropN 1910*. ‖ **~ano** M *PropN 1910*.

Kalabri/ [1908] **~o** (regiono *Calabria* en Italio) (kp. ark. *Kalabr/o*° sen *-i*) Rhod *EnE 1908*, 516 (Calabria); B, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** B, S *PropN 1910*.

kalaĉ/ [1889] **~o** (kuir.) (rusa ringoforma bulko) Z *RE* 70a (калачъ); G *EPl 1916*; Wü *EV 1932* (Kalatsch *(einseitig bauchiger* kringo *der russ. Küche)*).

kalam/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

kalamint/ [1910] **~o** (bot.) Ver *EncV 1910* (Calamintha).

kalandr/ [1904] **~i** (tek.) Z *EG 1904*; Ver *EncV 1910*. ‖ **~o** Ver *EncV 1910* (~omaŝino); G *EPl 1916*. ‖ **~ilo** Z *EG 1904*. **~isto** Ver *EncV 1910*.

kalandr/ [1910] **~o** (zool.) Ver *EncV 1910* (Calandra).

kalazi/ [1999] **~o** (med.) (kp. ark. *ĉalazio*, *ĥalazio*) Kr *GVEG 1999*.

Kalaveras/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516 (Calaveras [nomo de pluraj lokoj, celite estas probable *Calaveras County* en centra Kalifornio]).

kalci/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910*; OA 9-2007.

Kalcidik/ [1910] **~o** (duoninsulo) *PropN 1910*.

Kalde/ [1903] **~o** (hist.) (laŭ *PIV 2005* prefere *Ĥalde/uj/o*) Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*Egipto*° {Egiptio}, *~o* [...] *memoris* [...] *teron feliĉegan*); Sutk *ERu 1927*, 196a. ‖ **≈ano** Sutk *ERu 1927*, 196a.

kaldron/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 82a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 25.14 (*Sur la kameno inter du potoj staras fer~a kaldrono; el la ~o, en kiu sin trovas bolanta akvo, eliras vaporo*). ‖ **~isto** Diett *Gold 1921*, 52#59.

kaleŝ/ [1888] **~o** (traf.) (ark., *kaleŝ/o* kun -ŝ-) Einst *Plen 1888*.

Kaledoni/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908*, 516 (Caledonia); *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

kalejdoskop/ [1888: ~*a*] **~o** (kp. ark. *kalidoskopo*°); Beau *EFr 1904* (kaléidoscope); Z *EG 1904* (Kaleidoskop); Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910* (plusendas al *kalidoskopo*°); OA 2-1914. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 3 (*la ~aj rompaĵoj kaj ŝiraĵoj de la° Volapük'*°).

kalendar/ [1889] **~o** Z *RE* 70a; G *NovJ 1891*, 6; Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *FK 1903*, 208.13 (*Fingra ~o*), 213.30 (*la ~o Gregoria / Julia (nova / malnova stilo)*); *Heck 1907*, 112 (*juliana, gregoriana ~o*); OA 1-1909. ‖ **~a** *Heck 1907*, 112 (*~a jaro*). ‖ **forŝir~o** *Heck 1907*, 112.

kalendr/ [1906] **~i** Mott *EEn 1906* (to calender, to mangle). ‖ **~ilo** Mott *EEn 1906*.

kalendul/ [1906] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*Calendula*); OA 2-1914.

Kales/ [1908] **~o** (urbo *Calais* en Francio) Rhod *EnE 1908*, 516 (Calais).

kaleŝ/ [1887] **~o** (traf.) (kp. ark. *kaleĉo*° kun -ĉ-) Z *UL* [v], *DL* 21 (*mi renkontis ~on, en kiu sidis riĉe vestita sinjoro*), 45 (*vi veturos kun mi en mia propra reĝa ~o*), *RE* 43b (дрожки; «droŝko»), 71b, 76b, 77b, 89b (*linia ~o*), 230b (экипажъ, Ru / De francismo *équipage*, «kaleŝa ekipaĵo, aro de ĉiuj iloj, destinitaj por kaleŝo»), *MV* (Wagen [pli trafa *Kutsche*]), *UV* (carosse calèche | carriage | Wagen | коляска | powóz), *FE 1894*, 38 (same), 38.8 (*Kun bruo oni malfermis la pordegon, kaj la ~o enveturis en la korton*). ‖ **~aĵo** (tek.) Ver *EncV 1910* (carrosserie). **~ego** Z *RE* 77a (колымага). **~isto** Z *EG 1904* (Kutscher). ‖ **~fabrikado** (tek.) Ver *EncV 1910*. **~korpo** (tek.) Ver *EncV 1910*. ‖ **balgo~o** (ark., *landaŭo*) Minor *EDe 1924* (Landauer).

kalfatr/ [1889] **~i** (mar.) Z *RE* 54a, *MV*, *UV*; Ver *EncV 1910*, 110a (baza formo). ‖ **~o** Z *RE* 78b (kun preseraro *kaljatr'*); Jon *ESv 1893*, 59; Ver *EncV 1910*, 110a. ‖ **~isto** Ver *EncV 1910*, 110a.

Kalĥas/ [1895] **~o** Kof *Ili 1895*, 5 (*sin levis / La Testorido ~o plej lerta el birddivenistoj*).

kali/ [1892] **~o** (kem.) [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23 (*seka pulvorigita kaŭteriza ~o*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910*, 110a; OA 4-1929.

Kaliar/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516 (Calliarus).

Kaliban/ [1903] **~o** Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*~o, sovaĝa kaj malbela sklavo*).

kalibr/ [1889] **~o** Z *RE* 70a; Jon *ESv 1893*, 59; Beau *EFr 1904*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

Kalidon/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516 (Calliarus).

kalidoskop/ [1910] **~o** (ark., *kalejdoskopo*) Ver *EncV 1910*.

kalif/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~regno** Mott *EEn 1906*.

Kaliforni/ [1908] **~o** (ŝtato de Usono) Rhod *EnE 1908*, 516; *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*, 196a. ‖ **~ano** *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*, 196a.

kalik/ [1889] **~o** Z *RE* 223a (dufoje), *MV*, *UV*; Ger *Fant 1895*, 11 (*ĉe subiro de la suno* [Sokrato] *eltrinkis la ~on de morto*); Stank *Viv 1896*, 19 (*fine la ~o estas transplenigita*); Beau *EFr 1904* (→ *pokal*: *Kalik*, au contraire de *pokal'*, a une signification générale. Ainsi nous pouvons dire *la kaliko de la floroj*; ne en *EFr 1903*).

kalikot/ [1889] **~o** (teks.) Z *RE* 70a, 76b, 97a, 181b, *MV*, *UV*.

Kalja/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908*, 516 (Callao).

kalk/ [1889] **~o** Z *RE* 63b, *MV*, *UV*. ‖ **~argilo** Z *EG 1904*. **~ŝtono** Z *RE* 63b, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kalkan/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 165a, *MV, UV*. ‖ **~umo** (vest.) Z *RE* 69b, *MV* 32, *Ham 1894*, *Ham* [2]*1902*, 65.21 (*vi per alteco de unu ~o fariĝis pli proksima al la ĉielo*), *UV*; Stell *LI LitAld 1905*, 7 (*Kaj ekturnis min sur unu ~umo*); Z *Reviz 1906*, 97.9 (*Li skuas la pugnon kaj batas per la ~o la plankon*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909 (*kalkan-*

um/*o*, unuradika, eble pro preseraro anst. *kalkan*/*um*/*o*).

kalkul/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 17 (*mi ~as jam la minutojn ĝis nia revido*), *RE* 116a (*malbone ~i*), 132a, 169a, 171a (рассчитывать), 198b, 198b (считать), 225a, *MV*, *UV*; *Bern 1906*, [4] (*la urbo* [Thun] *~as*° {havas; kp. DE ark. *zählt*} *nur 6000 loĝantoj*[n]). ‖ **~a** Z *RE* 126a (*~a raporto*). **~o 1** Z *DL* 15 (*unu faris jenan ~on*), 15 (*La ~o ŝajne estas tute prava*), *RE* 167a (*fari ~on*), 169a (*fari ~on*), 169a (раэсчетъ, *nun* расчёт), 171a (расчетъ, *nun* расчёт), 198b (kun~o; «adicio»). **2** (ark., *fakturo*) Z *RE* 198b (счетъ, nun счёт, «fakturo», kp. DE *Rechn*|*ung*); G *Kond 1890*, 17 ([Al kelnero] *Donu la ~on*); *FrazL 1903*, 12 ([En hotelo] *Redaktigu mian ~on*); Z *EG 1904* (Rechnung, Nota°); Mott *EEn 1906*. **3** (ark., *kosto*) [Z] *E-isto* Jan. 1893, 9 (*La tradukon* [...] *presas je sia ~o s-ro N.*). ‖ **~ado** Z *Ham 1894*, 17 (*nerapida ~'*); Mott *EEn 1906*. **~anto** Z *DL* 15 (*Sinjoroj la ~antoj forgesis tiun simplan leĝon*), *RE* 225a. **~ema** Z *RE* 171a, *EG 1904*. **~ilo** Z *RE* 198b. **~isto** Z *EG 1904* (Kalkulator, Rechnungsbeamter); Mott *EEn 1906*; *JarL UEA* Maj. 1910, 66, 84. **~ilo** Z *EG 1904* (Rechenmaschine). ‖ **al~i** Z *RE* 19a, 156a (dufoje), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **de~i** Z *RE* 28a (вычесть, «subtrahi»), 60a, 214b, *EG 1904*. **de~o** Z *RE* 215b (diskonto). **el~i** Z *RE* 27b, 28, 69a, 132a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **en~i** Z *RE* 59b, 60a. **en~o** Z *RE* 59b. **kun~i** (mat.) (kalkeo de DE *zusammen*|*rechn*|*en*; ark., *adicii* [OA 2-1914]) Z *RE* 190b, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **kun~o** Z *RE* 198b (~o). **ne~ebla** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~tabulo** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357. ‖ **temp~o** Z *RE* 92a (kp. DE *Zeit*|-*rechn*|*ung*).

Kalkut/ [1908] **~o** (urbo) (antaŭe *Kalkutt/*) Rhod *EnE 1908*, 516 (Calcutta); B *PropN 1910*.

Kalkutt/ [1892] **~o** (ark., *Kalkut/*) *E-isto* Feb. 1892, 21 (*ion aĉeti en la magazenoj de ~o*°).

kalmuk/ [1905] **~o** (gentano) Ingl *EEs 1905*; *PropN 1910* (≈o); Sutk *ERu 1927*, 196a (≈o).

Kaloman/ [1936*] **~o** (vira nomo) Cseh *Post* 1936-08-15, 156 (*~o Kalocsay*).

kalomel/ [1904] **~o** (kem.) (farm.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (Hg_2Cl_2); OA 2-1914.

kalomni/ [1888] **~o** (ark., *kalumni*/*o* kun -u-) Einst *Plen 1888*, 34 (*tio ĉi estas ~o*).

kalson/ [1889] **~oj** Z *RE* 138b (en la rusa plurale), *MV*, *UV* (caleçons | drawers | Unterhosen | подштанники | gacie, kalesony [ĉiuj plurale]).

kalumni/ [1889] **~i** (antaŭe *kalomn*/*o*° kun -o-) Z *RE* 61, 74a (dufoje), 231b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *Ham 1894*, 19 (*Eĉ virto ne evitas ~on*), *EG 1904*. ‖ **~ulo** Z *EG 1904*.

kalv/ [1910] **~a** (antaŭe *sen*/*har*/*a*) GM *EFr 1910*; Sutk *ERu 1927*; OA 4-1929; *EB 1979*, 35#20 (*~a kapo*), 35#21 (*~a kapoparto*). ‖ **~aĵo** Sutk *ERu 1927*. **~eco** GM *EFr 1910*. **~iĝi** GM *EFr 1910*.

Kalvari/ [1903] **~o** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*Adamo* […] *entombiĝis* […] *sub antaŭdifinita ŝtonego ~o*); GM *EFr 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (*~a vojo*).

Kalvin/ [1894: *~ano*] **~o** (pers.) (ĝeneva reformatoro *Jean Calvin*) OA 7-1958 (ne en *UV*). ‖ **~ano** (reli.) Z *FE 1894*, 37.8 (*Luteranoj kaj ~anoj estas kristanoj*). RIM. Pri uskleco (Kalvin/an/oj, sed krist/an/oj de Krist/o) vd. en BK II.1. **≈ismo**, **≈isto** vd. tuj sekve.

kalvinism/ [1910] **~o** (reli.) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916* (eble interpretenda kiel kunmetaĵo *kalvin*/*ism*/*o*).

kalvinist/ [1916] **~o** (reli.) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916* (eble interpretenda kiel kunmetaĵo *kalvin*/*ist*/*o*).

kam/ [1910] **~o 1** (tek.) GM *EFr 1910*; BS *EDe 1952*, 242 (*(Hebe-, Well-)* Daumen, *(techn.)* Kamm).

Kam/ [1889: *~a*] [**~o**] **2** (topo.) (rivero en Rusio, fluanta en la Volgon) Z *Adr 1889*, 13 (*Volga-~a* Commerz-Bank).

kama/ [1910] **~o** (zool.) GM *EFr 1910* (came).

kamarad/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 47.19 (*Ĝi estis la lasta volo de*

mia mortanta ~o); OA 1-1909; G *EPl 1916*; Barth *Ludo 1928*, 14. ‖ **~eco** GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~eto** Barth *Ludo 1928*, 13. ‖ **frato-~o** Z *Reviz 1906*, 83.12 (*li estas frato-~o kun ĉiuj ministroj*).

kamarilj/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

kambi/ [1889] **~o** (ekon.) Z *RE* 15a, *MV*, *UV*.

Kambodi/ [1967] **~o** (ark., *Kamboĝo*) But *EEn 1967*, 444b (apud *Kamboĝo*).

Kamboĝ/ [1893] **~o** (topo.) [Z] *E-isto* Sep. 1893, 142 (*lago, kiu sin trovas inter ~o kaj Siamo°*); Rhod *EnE 1908*, 516 (Cambodia); GM *EFr 1910* (apud *~lando°*); B *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444b (apud *Kambodio°*); R 2009. ‖ **~a** *Ea-~a Vortaro*. [t] UEA 1976. ‖ **~lando** (ark., *~o*) GM *EFr 1910*. ‖ Kp. *ĥmero*, *kmero*, *Kambodio°*, *Kampuĉeo*.

Kambri/ [1908] **~o** (topo.) (ark., *Kimr/uj/o*) Rhod *EnE 1908*, 516 (Cambria). ‖ Kp. samsence *Kimbr/uj/o°*.

Kamĉatk/ [1893] **~o** (topo.) (duoninsulo en Siberio) [Z] *E-isto* Sep. 1893, 141 (*ŝi veturos al ~o*); B *PropN 1910*.

Kamden/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516 (Camden).

kame/ [1904] **~o** (gemo reliefe skulptita) Z *EG 1904* (Kamee); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

kamel/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 15a, *MV*, *UV*; Kuŝ *Aŝik 1895*, 5 (*karavano el Tifliso kun kvardek ~oj*); GM *EFr 1910* (*unuĝiba ~o*); Luyk *Iŝtar* 1924, 40.2 (*Hamul ekbridis sian ~on*), 65.1 (*kondukante la ~on per bridorimeno*). ‖ **~ino** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*la edzo sidigas sian edzinon sur ~inon* [...] *kaj forsendas ĝin al la gepatroj, kiuj ricevas la ~inon kiel propraĵon*). **~isto** GM *EFr 1910* (sin. *~kondukisto*). ‖ **de~iĝi** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.2 (*la respondinto de~iĝis, donis la bridon al kunrajdanto, kaj rapidpaŝe venis antaŭen*). ‖ **~kondukisto** GM *EFr 1910* (sin. *~isto*).

kameli/ [1903] **~o** (bot.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

kamen/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 70b, 127a, 227b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 25.14 (*Sur la ~o inter du potoj staras fera kaldrono ...*). ‖ **~fajro** Nyl *LI* 1900, 177 [t] (*Pensoj ĉe la krepuska ~fajro*). **~kapuĉo** Cart *Bild 1905*, 3 (*~kapuĉo por elkonduki la fumon*); GM *EFr 1910*. **~skrapisto** GM *EFr 1910* (apud *~tubisto*). **~stableto** (→ stablo) GM *EFr 1910* (chenet). **~tubisto** Z *RE* 206a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (apud *~skrapisto*). **~tubo** Z *MV* (→ *kamen*), *UV* (→ *kamen*); B *VdE 1910*.

kamer/ [1889] **~o 1** (ĉambreto) Z *MV* (Kammer), *UV*; Beau *EFr 1903*. ‖ **~-junkro** Z *Adr 1896*, 25 (*~-junkro de la Imperiestra Korto°* {Kortumo}).

kamer/ [1903] **~o 2** (fermita ujo) Beau *EFr 1903*; *FrazL 1903*, 6 (*malluma ~o por la fotografado*; chambre noir | Dunkelkammer | dark room); Z *EG 1904* (Camera° [nun Kamera]; *~o senluma*, Camera obscura); Roll *Mar 1908* (FR chambre | DE Kasten); B *VdE 1910* [→ *fotografi*] (*Fari bildojn de objektoj aŭ personoj per la ĥemia agado de la lumo sur impreseblan platon kun helpo de speciala aparato, nomata malluma ~o* - evidente trad. de LA „camera obscura“); *AK 1914* (chambre noire | room (*dark*), camera).

kamerling/ [1903] **~o** (reli.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

Kamerun/ [1908] **~o 1** (regno) (kp. ark. *Kamerunio*) Rhod *EnE 1908*, 516 (Cameroons); *PropN 1910*; G *EPl 1916*; But *EEn 1967*, 444b; R 2009.

Kamerun/ [1970] **~o 2** (monto) *PIV 1970*.

Kameruni/ [1970] **~o 1** (regiono) *PIV 1970*.

Kameruni/ [1970: *~a*] **~o 2** (regno) (ark., *Kameruno*) *PoŝAtl 1971*, #29. ‖ **~a** *PIV 1970* (*~a° Respubliko*).

kamfor/ [1889] **~o** Z *RE* 70b, *MV*, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 122 (*la nigraĵo de* [gazeto-] *presado efikas kiel ~o*), *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~oleo** G *EPl 1916*.

Kamil/ [1893] **~o** (vira nomo) [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*la glora franca astronomo ~o F.*).

kamion/ [1932] **~o** (traf.) Wü *EV 1932*; OA 8-1974. ‖ Kp. *ŝarĝ/aŭt/o* (*PVS 1954*).

Kamir/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516 (Camirus).

kamizol/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 218a, *MV* (Brustwams), *UV*.

kamlot/ [1889] **~o** (teks.) Z *RE* 70b, *MV* (Camelot° {ark.}), *UV*, *EG 1904* (Kamelott). ‖ **~a** G *EPl 1916*.

kamomil/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 173b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

kamp/ [1887] **~o** Z *UL* 21 (*Sur la ~o, for de l'mondo*), [v], *DL* 27 (*La bovo jelaboras*° *la ~on*), *Ald 1888*, 15-16 (*La ~o tie ĉi estas granda, eldoni oni povas kaj devas multe*); G *Blov 1888*, 9 (*apenaŭ V. estis elveturinta en la ~on, eklevis sin vento*); Z *RE* 129b (*plugita ~o*), 140a, 141a, *MV*, *UV*, *FE* 1894, 33.12 (*Li staras supre sur la monto kaj rigardas malsupren sur la ~on*), 34.15, 38.6, Ham *1894*, 110 (*plej diversaj floroj de la ~o*), *FE 1894*. ‖ **~a** Z *RE* 217b (*~a adjutanto*); GM *EFr 1910* (~ara). **~i** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (~adi). ‖ **~adejo** GM *EFr 1910* (~ejo; camp). **~adi** GM *EFr 1910* (~i; camper). **~ara** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (~a). **~arano** Z *EG 1904*; Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*~arano* [...] *malriĉa kaj infanhava*); GM *EFr 1910* (~ulo). **~aro** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ejo** GM *EFr 1910* (~adejo; camp). **~ulo** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (~arano). **~umo** Lib *LernLv 1889*, 43 (*Sur ~umon kapon metis, / Por jegardi patrolandon* […]; «batalkampo»). ‖ **~laborado** Z *RE* 219a. **~ogardisto** GM *EFr 1910*. **~olaboranto** Olschwang *E-isto* Maj. 1894, 93 (*La ~olaborantoj devas, volante nomi la konatajn al ili terminojn, posedi pli ol 300 vortojn*). **~papavo** Wicke *Galero 1922*, 25 (*bluaj cejanoj kaj ruĝaj ~papavoj*). **~rando** Wicke *Galero 1922*, 25. **~vojeto** Lib *LernLv 1889*, 43. ‖ **gren~o** Z *RE* 111a, 129b. **stoplo~o** GM *EFr 1910*.

Kampani/ [1908] **~o 1** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516 (Campania); M, S *PropN 1910*; GM *EFr 1910*; Chris *DeE 1923*, 269b. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

kampani/ [1910] **~o 2** (mil.) (ark., *kampanj/o* kun -j-) G *PlE 1910*, 98b (→ kampanja - ~o°, militiro), *EPl 1916* (kampanja, k.a.).

kampanil/ [1910] **~o** (arki.) GM *EFr 1910*.

kampanj/ [1932] **~o 1** (mil.) (antaŭe *kampani/o*° kun -i-, *milit/ir/o*) Wü *EV 1932* (plusendas al *militiro*); War *GD 1957* (campagne *(mil., électorale, de presse)*); *PIV 1970*; OA 9-2007 (*la Ruslanda ~o de la Granda Armeo en la jaro 1812a*). RIM. **1** En DE la mil. senco estas ark. Ĉu eble ankaŭ en EO? **2** Pri la misa formo „en la jaro 1812a" vd. en BK I.

kampanj/ [1957] **~o 2** (intensa publika agado) War *GD 1957* (campagne *(mil., électorale, de presse)*); *PIV 1970*; OA 9-2007 (*elekta ~o*). ‖ **~i** OA 9-2007 (*li ~as kontraŭ la nova leĝo*). ‖ **varb~o** *Diplo* 2009-12-27 (*la publikaj lernejoj devas lanĉi varb~ojn por la gepatroj*).

kampanol/ [1916] **~o** (bot.) (ark., *kampanulo* kun -ul-) G *EPl 1916* (kampanula, k.a.; mankas en *PlE 1910, 98b*); Wü *EV 1932* (plusendas al *kampanulo*).

kampanul/ [1923] **~o** (bot.) (antaŭe *kampanolo*° kun -ol-) Z *1 FA-1923*, 23; Wü *EV 1932*.

kampeŝ/ [1910] **~o** (bot.) G *PlE 1910*, 98b, *EPl 1916* (kampesz, k.a.); Wü *EV 1932*.

Kampuĉe/ [1989] **~o** (hist.) (nomformo bazita sur la oficiala nomo de Kamboĝo inter 1979 kaj 1989) (kp. ark. *Kampuĉio*° kun *-i/*) R 1989; *PIV 2002* (plusendas al *Kamboĝo*).

Kampuĉi/ [1987] **~o** (hist.) (ark., *Kampuĉeo* kun *-e/*) *PIVS 1987*.

kamufl/ [1954] **~i** *PVS 1954*.

kan/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 70b, 205b (dufoje), *MV*, [Z] *E-isto* Sep. 1890, 45b (*ŝi rigardadis tra la verdaj ~oj* [observante la ŝipon]), Z *UV*; G *NovAnt 1909*, 17 (*rompebla kiel trema ~o*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ejo** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~eto** G *EPl 1916*. ‖ **~sukero** G *EPl 1916*. ‖ **sukero~o** Boi *PVE 1910*.

Kanaan/ [1908: *~lando*] **~o** (Bibl.) Sutk *ERu 1927*, 196a. ‖ **~ano** Luyk *Iŝtar* 1924, 18.1 (*~anoj proponis* [ofertis] *siajn tapiŝojn* [en la bazaro]).

~ido Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*la ~idoj ktp. Ĉu ili ne* […] *forlasis la servon al la Eternulo* […]*?*). ‖ **~lando** (topo.) (ark., *~o*) Rhod *EnE 1908*, 516 (Canaan).

kanab/ [1889] **~o** Z *RE* 78b, 130a, *MV*, *UV*; Ger *LI* Jan. 1896, 15 ([haŝiŝo =] *Narkotika preparato el la folioj de l' hinda ~o*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910* (chénevotte). **~ejo** Z *EG 1904* (Hanfacker, -feld); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~grano** GM *EFr 1910* (chénevis). **~semo** Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~simila** G *EPl 1916*.

kanabac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: kanabo, lupolo*).

kanaben/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Kanad/ [1894: *~ujo*] **~o 1** (pers.) (ark., *≈ano* aŭ *~ano*). ‖ **~ujo** (ark., *~o*) Leontjev *E-isto* Maj. 1894, 94 (*Montrealo en ~ujo°*). ‖ **~lando** (ark., *~o*) Z *LR* 18 A (1902); Rhod *EnE 1908*, 516 (apud *~o 2*).

Kanad/ [1898] **~o 2** (lando) (antaŭe *Kanadalo°*) [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 6 (*El Brazilujo° kaj ~o venas al ni ankaŭ tre* [bonaj novaĵoj]); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Boi *Ŝlos 1903*, 8; *Societ* Aŭg. 1906, 2; Rhod *EnE 1908*, 516; B *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 84 (*~o, Ontario*); R 1922; *JarL SAT 1923*, 21; OA 8-1974; R 2009. ‖ **~a** Mott *EEn 1906*. **~ano** Z *EG 1904* (≈ano [mn.]); Mott *EEn 1906*; B *PropN 1910*.

Kanada/ [1896: ~] [**~o**] (lando) (ark., *Kanadlo*) Beau *LI* Feb. 1896, 19 (*De Alĝerio kaj de ~° ni ricevis leterojn*).

Kanadi/ [1910] **~o** (lando) (ark., *Kanado*) GM *EFr 1910* (apud *Kanado*). ‖ **~a** GM *EFr 1910.* ‖ **~ano** GM *EFr 1910.*

kanajl/ [1889] **~o** Z *RE* 70b, 178b, *MV*, *UV*, *Rab 1908*, 85.32 (*~ojn oni devus alforĝi al la galeroj*). ‖ **~aro** Z *RE* 177a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; Wicke *Galero 1922*, 26 ([la] *~aro de ĉiuj popoloj*).

kanal/ [1889] **~o** Z *RE* 70b; Lor *LernCs 1890*, 5 (*~o* [Vp.] *kanäd*); [Z] *E-isto* Sep. 1890, 45b [= *FK 1903*, 45.16] (*ŝi* [naĝis] *tra la tuta mallarĝa ~o*), [Z] *E-isto* Aŭg. 1893, 125 (*Kiam* [... la ŝipo] *alproksimiĝas al la ~o°* {la Kaleza, Dovera aŭ Manika Markolo}, *tiam* [devas esti pretaj] *la anglaj poŝtaĵoj por Southhampton*). ‖ RIM. Z trad. la artikolon „El la poŝto" el DE orig.; tie *Ärmel*|-*kanal* aŭ populare *Kanal*, kiu probable inspriris lin al *kanalo*. Ĉar temas pri propra nomo, tamen devus esti mj. *Kanalo*. Li poste enprenis la trad. en *FK 1903*, 219.22 (en la 18-a eld. 1992 sur p. 202-210). ‖ *FK 1903*, 199.23 ; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; *Cion 1926*, 7 (*La akvo* [...] *fluas* [...] *tra ~oj kaj tuboj al la farmoj*). ‖ **~eto** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; **~igi** GM *EFr 1910* (sin. ~izi). **~izi** GM *EFr 1910* (kunmetaĵo, sin. ~igi). ‖ **strat~eto** GM *EFr 1910* (caniveau).

kanaliz/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~ado** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kanalizaci/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

kanap/ [1887] **~o** (meblo) (kp. ark. *kanep/°* kun -e- kaj *kanop/°* kun –o-) Z *UL* [v], *RE* 39a (диванъ; «divano»), 70b, *MV* (Kanapee° [ark., nun *Sofa*]); Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*; Devj *E-isto* Jan. 1894, 11b (*jen falas sur molan ~on; /* […] */ Tre bela fraŭlino*), Maj. 1894, 76 (*S-ro Pugno sidas sur ~o kaj fumas*); Z *FE 1894*, 26.9 (*El sub la ~o la muso kuris sub la liton*); Beau *EFr 1903*, *Ekz 1903*, 21 (*La muso rifuĝis° sub la ~on*); Luyk *Iŝtar* 1924, 59.1 (*inter la vazoj* [staris] *~oj tegitaj per multekoloraj damaskaĵoj*). ‖ **~lito** Luyk *Iŝtar* 1924, 59.2 (*ortegita ~lito*).

kanari/ [1889] **~o 1** (zool.) Z *RE* 70b, *MV*; G *Kond 1890*, 24 ([patro al bonkanta filino:] *vi estas fluto, ~o, najtingalo*); Z *UV*.

Kanari/ [1908:*~aj*] **~oj 2** (insularo) *PropN 1910* (= *≈aj Insuloj*); But *EEn 1967*, 444b. ‖ **~a** Rhod *EnE 1908*, 516 (*≈aj Insuloj*, Canary Islands); *PropN 1910* (*~aj Insuloj* [mj.]); Sutk *ERu 1927*, 196a (*~aj insuloj* [mn.]).

kanastr/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Kanaster); Mott *EEn 1906* (canister *(tobacco)*); GM *EFr 1910*.

kancelari/ [1889] **~o** Z *RE* 71a (канцеллярія; nun канцелярия, *MV* (Kanzlei), *UV*. ‖ Kp. *oficejo*. ‖ **~istino** *SennR* Nov. 1923, 26 (*~istino de la gardkomisaro*); **~isto** GM *EFr 1910*.

kancelier/ [1889] **~o** (pol.) Z *RE* 71a, *MV*, *UV*. ‖ Kp. *kancelist/o°*.

kancelist/ [1895] **~o** (ark., *kancelier/o*) Zeid *Literat 1895*, [a 4] ([Ŝi] *edziĝis* [...] *kun ~o Carlén*). ‖ RIM. Analizo *kancel/ist/o* ne eblas, ĉar vorto *kancel/* (kancelario) ne ekzistas.

kancer/ [1910] **~o** (med.) G *PlE 1910*, 98b; *PV 1930*; OA 9-2007. ‖ **mamo~o** OA 9-2007 (dif.). **pulmo~o** OA 9-2007 (dif.).

kand/ [1889] **~o 1** (kuir.) (kp. ark. *kandi/o°*) Z *RE* 88b, *MV*, *UV*; GM *EFr 1910* (apud *kandio*). ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

Kand/ [1908] **~o 2** (= insulo Kreto) (ark., *Kandi/*) Rhod *EnE 1908*, 516b (Candy).

Kandahar/ [2004] **~o 1** (regiono en Afganio) (antaŭe, *Kandaĥoro°*) Vikip 2004-11-20.

Kandahar/ [1971: ~] **~o 2** (ties ĉefurbo) (antaŭe, *Kandaĥoro°*) *PoŝAtl 1971*, #21; Vikip 2004-11-20.

Kandaĥor/ [1893] **~o 1** (regiono en Afganio) (ark., *Kandaharo*) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 [= *FK 1903*, 31.4] (*la sultano de ~o*); Wü *EV 1932*.

Kandaĥor/ [?] **~o 2** (ties ĉefurbo) (ark., *Kandaharo*).

Kane/ [1908] **~o** (hist.) (urbo *Canea* en antikva Italio) (laŭ *PIV* ark., *Kann/o 1* [?!]) Rhod *EnE 1908*, 516b (Canea); *PropN 1910*.

kandel/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 25 (*Ekbruligu ~on*), 26-27 (*Ĉu la ~o estis estingita, aŭ ĝi estingiĝis mem?*); G *Blov 1888*, 20 (*mi* [...] *eniris en la preĝejon malforte lumigatan per du aŭ tri ~oj*); Z *RE* 117a (*resto de ~o*), 179a, *MV* 33 (Licht, Kerze; *Licht* («lumo») kiel traduko de *kandelo* estas ark. Kp. sub *lum/*), 30 (→ *ing*), *UV*. ‖ **~ego** GM *EFr 1910*. **~eto** Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*La multaj ~etoj* [...] *donis al la ĥorejo, al la ĉefaltaro kaj al la meza navo melankolian radiadon*). **~ingo** Z *UL* [v], *RE* 138b, *MV* 30 (→ *ing*), *UV*. **~isto** GM *EFr 1910*. ‖ **~festo** Z *EG 1904* (Lichtmess); GM *EFr 1910*. ‖ **stearin~o** GM *EFr 1910*. **vaks~o** Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

kandelabr/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921.

kandi/ [1904] **~o 1** (ark., *kand/o*) Z *EG 1904* (Kandis, Kandizucker); GM *EFr 1910* (apud *kando*). ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

Kandi/ [1910] **~o 2** (= insulo Kreto) *PropN 1910*. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

Kandid/ [1903: ≈*a*] **~o** (lit.). ‖ **≈a** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*animoj ≈aj* [naivaj] *ne povis akcepti* […] *dogmon de paradizo tera, ne alirebla*).

kandidat/ [1889] **~o** Z *RE* 70b; Jon *ESv 1893*, 59; *FK 1903*, 200.9 (*La sekretario, ricevinte la leteron de ~o, sendas ...*), 304.27 (*Eo estas nun la sola ~o en la tuta mondo*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~eco** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ **kontraŭ~o** G *EPl 1916*.

Kane/ [1932] **~o** (urbo *Canea* en antikva Italio = *Kann/o 1, 2*) Wü *EV 1932*.

kanel/ [1904] **~i** (arki.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (to chamfer); GM *EFr 1910*. ‖ **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~aĵo). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~o); GM *EFr 1910*.

kanep/ [1889] **~o** (meblo) (ark., *kanap/o*) Lib *LernLv 1889*, [v] 59 (kanapejs).

kangur/ [1910] **~o** (zool.) (ark. *kanguru/o°* kun dua *-u/*) G *PlE 1910*, 98b (*kangur*).

kanguru/ [1910] **~o** (zool.) (kp. *kangur/o°* sen dua *-u/* laŭ pola *kangur*) GM *EFr 1910*; Chris *DeE 1923*, 270a (preferas je *makropo*); *PV 1930*; Wü *EV 1932* (komunlingve por *makropodoino*); OA 9-2007.

kanibal/ [1904] **~o 1** (ano de hommanĝanta tribo) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~eco** GM *EFr 1910* (~ismo). **~ismo** GM *EFr 1910* (~eco).

kanibal/ [1908] **~o 2** (fig., aparte brutala persono, fihomo) Z *Rab 1908*, 119.15 (*La peko mem ruĝiĝus, ~o ektremus*), *ER 1909*; OA 1-1909 (neklare, ĉu ankaŭ tiu senco estas oficiala).

kanibalism/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (unuvortaĵo); Mott *EEn 1906*.

kanikul/ [1907] **~oj** (meteo.) *Heck 1907*, 117 (Hundstage; la plej varmaj tagoj de la norda somero; ne en *PIV 2020*).

kanin/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (ne plu en *EG 1907*).

kankan/ [1910] **~o** (muz.) (danco) GM *EFr 1910* (cancan). ‖ **~i** GM *EFr 1910* (danser le cancan).

kankr/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 74 (*prenilo*° [...] *de ~o*), 169b, *MV*; Goldb *E-isto* 1891, 3b (*Cigno, ezoko kaj ~o*); Z *UV*; Johan *EKato* Dec. 1903, 19 (*Intersekve lokiĝis paradizo* [...] *sub tropiko de ~o*). ‖ **~ogento** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (crustacés).

Kann/ [1908] **~oj 1** (ark., *~o* [sg.]) (hist.) Z *Rab 1908*, 16.1 (*frazoj el la* [16] *batalo apud ~oj*); *PIV 2020* (plusendas al *~o*).

Kann/ [1932] **~o 2** (hist.) (urbo *Canea* en antikva Italio = *Kane/o*) Wü *EV 1932*; War *GD 1957*.

Kann/ [1908] **~o 3** (sudfranca havenurbo *Cannes*) Rhod *EnE 1908*, 516b (Cannes); M, S *PropN 1910*.

kanol/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910* (canule).

kanon/ [1889] **~o 1** (reli.) (sekvenda regulo) Z *RE* 70b (канонъ); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~igi** Z *EG 1904* (kanonisieren); GM *EFr 1910*. **~isto** GM *EFr 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (laŭ~a). ‖ **en~igi** Wü *EV 1932* (formo pref. al *kanonizi*). **laŭ~a** GM *EFr 1910* (~a).

kanon/ [1904] **~o 2** (mil.) (antaŭe *paf/il/eg/o*) Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~i** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. **~ado** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*; Wicke *Galero 1922*, 8 (*la ~ado eksilentis*). **~isto** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **~boato** G *EPl 1916*. **~pafilo** GM *EFr 1910* (mitrailleuse). **~tondro** Wicke *Galero 1922*, 7.

kanonik/ [1888] **~o** (reli.) Einst *Plen 1888*, 31 (*Miaj gepatroj* [...] *ne povus doni al mi pli bonan edukon, se mi ne havus en la urbo onklon, kiu tie estis ~o*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ara** GM *EFr 1910*. **~aro** GM *EFr 1910*. G *EPl 1916*. **~eco** GM *EFr 1910*. **~ejo** G *EPl 1916*. **~ino** G *EPl 1916*. ‖ **ĉef~o** GM *EFr 1910*. **pastro ~o** [Z] *E-isto* Mar. 1893, [33].

kanoniz/ [1910] **~i** (rel.) GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; Wü *EV 1932* (plusendas al *enkanonigi*).

kanop/ [1903] **~o** (meblo) (ark. *kanap/o*) *EKato* Dec. 1903, 24 (*li sidigis patrinon apud si sur ~o*); Diett *Gold 1921*.

Kanos/ [1910] **~o** (mezepoka itala kastelo *Canossa*) B *PropN 1910*; Wü *EV 1932*.

kanot/ [1907] **~o** (mar.) (promena plezura boato) Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*), *ER 1909*; G *EPl 1916*; Back *ESv 1919*; *PV 1930* (nur la specifa signifo; por la ĝenerala signifo plusendas al *boato*). ‖ **~isto** Wü *EV 1932*.

Kansas/ [1907: ~] **~o** (ŝtato de Usono) *PoŝKal 1907 II*, 31 (*Terkultura*° *Kolegio de l' Ŝtato ~*); M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1932*.

kant/ [1887] **~i 1** (muz.) Z *UL* 21 (*Amikino en la rondo / ≈as ~on pri l'espero*), [v], 31 (*unu babilis, alia ~is*); G *Blov 1888*, 12 (*La kokoj ~is kaj estis jam luma tago*); Z *RE* 22b (pri~i), 77 (*~i ~ojn Kristnaskajn*), 165a (петь), *MV* 20 (→ *ek/*), 33, *UV*, *FE 1894*, 9, 40.8 (*Li ~as tre belan ~on*). ‖ **~o** Z *UL* 21 (*Amikino en la rondo / ≈as ~on pri l'espero*), *DL* 31 (*Tie mortintoj kun ~oj estis enterigataj*), 48 [t] (*≈o de studentoj*), *RE* 164b, *FE 1894*, 9.2 (*La ~o de la birdoj estas agrabla*), *Ham 1894*, 111.5 (*ŝi ~adis melodiajn ~ojn*); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ **~adi** Z *DL* 19 (*mia frato ~adis la tutan vesperon*), *Ham 1894*, 111.5 (*ŝi ~adis melodiajn ~ojn*); Mott *EEn 1906*. **~adama** Einst *Plen 1888*, 14 [g]. **~ado** Einst *Plen 1888*, 13 [g]; Z *RE* 164b, *Adr E-isto* Feb. 1892, 32 (*artisto de ~ado*; ark. kalkeo de DE Gelsang|s|-

künstller kontraste al Sängler, ne necesa en Eo: kantisto / kantanto); Z *FE 1894*, 40.9 (*La ~ado estas agrabla okupo*); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **~aĵo** GM *EFr 1910* (sin. *~o*). **~anta** Z *RE* 164b. **~ante** Z *RE* 170b. **~anto** Z *RE* 164b, 164b (~isto). **~aro** Z *RE* 164b. **~eti** Z *RE* 106a; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (duon~i; fredonner). **~eto** Borel *GermE* Maj. 1905, 51b (*rimarkinda kroata ~eto*). **~isto** Z *DL* 30 (*Mi iris en la teatron, por aŭdi la gloran ~iston*), *RE* 164b, 164b (~anto); GM *EFr 1910*. ‖ **~osako** Ver *EncV 1910* (bagpipe). **~oŝerci** GM *EFr 1910* (chansonner). ‖ **al~adi** Z *RE* 156a. **al~o** Z *RE* 154a. **ek~i** Z *UL* [v], *DL* 19 (*Mia onklo ek~is kaj tuj ĉesis*), *MV* (→ *ek*), *UV* (→ *ek*), *FE 1894*, 21 (→ *ek*), Stank *Viv 1896*, 19 (*tenoro°* {tenorulo} *ek~is* [...] *belegan arion*). **for~i** Z *RE* 125a. **pri~i** Z *RE* 22b (~i); Mott *EEn 1906*. **re~aĉo** GM *EFr 1910* (re~aĵaĉo; rengaine). **re~aĵaĉo** GM *EFr 1910* (re~aĉo; rengaine). **re~aĵo** Z *RE* 154a (nun ankaŭ *refreno*); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **tra~i** Leontjev *E-isto* Maj. 1894, 94 (*La publiko* [...] *helpis al li tra~i la himnon ĝis la fino*). ‖ **antaŭ~anto** Z *RE* 57 (запѣвало). **duon~i** GM *EFr 1910* (~eti; fredonner). **gam~o** GM *EFr 1910* (not~o). **ĥor~isto** *JarL SAT* 1923, 49. **not~o** GM *EFr 1910* (gam~o). **Psalmo~anto** Majn *Manf 1891*, 9 (*tintado de harpo de la Psalmo~anto*); **rev~o** G *NovAnt 1909*, 4 (*malgaja rev~o*).

Kant/ [1910: ~] [~o] **2** (germ. filozofo) (ark., *Kanti/o* kun *-i* laŭ la latinigita nomformo) B *VdE 1910* [→ postulato] *La tri postulatoj de la filozofio de ~*).

Kantal/ [1910] **~o 1** (topo.) (monto) GM *EFr 1910*.

Kantal/ [1910] **~o 2** (franca departemento) GM *EFr 1910*.

kantal/ [1932] **~o 3** (kuir.) (fromaĝo el *≈o 2*) Wü *EV 1932*.

kantarid/ [1889] **~o** (zool.) (skarabo) Z *RE* 100b, 228b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *1 FA-1923*, Galoŝoj de feliĉo, 4 (*li almetis al si sur la nukon kaj sur la dorson po unu granda ~a plastro, por eltiri la frenezecon*).

kantat/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Kanterbor/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Canterbury).

Kanti/ [1957*] **~o** (surbaze de LA *Kantius* de la DE familia nomo *Kant*; antaŭe *Kant/* sen *-i*) War *GD 1957**. ‖ **≈ano** War *GD 1957** (kantien). **≈ismo** *PIV 2005*.

kantianism/ [1957*] **~o** (filoz.) War *GD 1957** (kantisme); *PIV 2005* (apud *kanti/ism/o*).

kantik/ [1910] **~o** (reli.) GM *EFr 1910*; *NLR* Jan. 1956 [v] (*katolika ~o*).

kantil/ [1932] **~o** (arto) Wü *EV 1932* (apud *kantiljo*; Kantille k.a.).

kantilj/ [1910] **~o** Ver *EncV 1910*; GM *EFr 1910* (cannetille); Wü *EV 1932* (apud *kantilo*; Kantille k.a.).

kantin/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906* (canteen); Ver *EncV 1910*; GM *EFr 1910*.

kanton/ [1904] **~o 1** (pol.) (svisa distrikto) Beau *EFr 1904*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** GM *EFr 1910*.

Kanton/ [1908] **~o 2** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Canton); Sutk *ERu 1927*, 196a.

kantonment/ [1910] **~o** (mil.) GM *EFr 1910* (cantonnement; baza formo); Wü *EV 1932*. ‖ **~i** GM *EFr 1910*; Wü *EV 1932* (baza formo). ‖ **~ejo**, **~igi**, **~igo** Wü *EV 1932*.

kantor/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 70b, *MV*, *UV*.

kanu/ [1957] **~o** (mar.) (antaŭe *kanoto*) War *GD 1957*. ‖ RIM. Chris *DeE 1923* trad. DE Kanu per *kanoto*. ‖ **~ado** (sport.) Harry *LingSport 1972*. **~isto** (sport.) War *GD 1957*.

kanul/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904* (Kanüle; ne plu en *EG 1907*); Mott *EEn 1906*.

kanvas/ [1889] **~o** Z *RE* 70b, *MV*, *UV*.

kanzon/ [1910] **~o** (muz.) (ne ĉe Z) Ver *EncV 1910*; GM *EFr 1910* (chanson); Wü *EV 1932*; OA 8-1974. ‖ **~isto** GM *EFr 1910*.

kaos/ [1910] **~o** Boi *PVE 1910*; Chris *DeE 1923*, 102a (apud *ĥaos/o (UV)*; Chaos *(pron. k-)*); Wü *EV 1932*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

kap/ [1887] **~o 1** (anat.) Z *UL* [v], *DL* 6 (*Multaj kredeble balancas senkrede la ~on, legante miajn vortojn*), 23 (*La hararo defalis de lia ~o*), 30 (*Metu la ĉapelon sur la ~on*), 47 (*Kiu ne salutas per ĉapo, salutos per ~o*), *Ald 1888*, 6 (*krei* [...] *la tutan lingvon de l' ~o ĝis la piedoj*); G *Blov 1888*, 6 (*tiu-ĉi feliĉa penso venis unue en la ~on de l' juna homo*), 18 (*Mario* [...] *ruĝiĝis kaj mallevis la ~on*); Z *RE* 32b, 93a (*~o de papavo*), 195b (*kun la ~o malsupre*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 39.12 (*la vento forblovis de mia ~o la ĉapon*); Stank *Viv 1896*, 12 (*estas por kiu perdi la ~on* [pp virinoj]); *EB 1979*, 35#20 (*kalva ~o*). ‖ **~ego** Z *RE* 6 (башка). **~eto** G *EPl 1916* (*papava ~eto*). ‖ **~doloro** G *Blov 1888*, 13; Z *RE* 145b (*postdrinka ~doloro*). **~jesi** Straat *ENl 1933*. **~kuseno** Z *RE* 64a. **~meza** *EB 1979*, 35#19 (*~meza hardisigo*). **~o-piede** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151a (tête-bêche). **~rompa** Z *RE* 32b. **~turno** Z *RE* 32b, *Ifig 1908*, 19 (*mortemuloj estas tro malfortaj, / Por sen ~turno teni sin tro alte*). ‖ **aglo~a** [→ *Horuso*] Azor *ArkiT 1932* (*Egipta dio,* [...] *reprezentita ikonografie kiel aglo~a junulo kronita per la sundisko*). **du~a** Wahl *Princ 1889*, [7] (*la du~a* {dupinta} [monto] *Elboruso*). **kvin~a** Wahl *Princ 1889*, [7] (*la kvin~a* {kvinpinta} [monto] *bluas*). **nud~e** Straat *ENl 1933*. **pac~o** (reli.) Z *FE 1894*, 2, 4 (pli detale → *paco*). **sen~a** Z *Ham 1894*, 22 (*Vi* [filineto] *sen~a!* [neprudenta, nesaĝa, senpripensa]; kp. samsence DE *kopflos*). **sen~igi** Z *RE* 114a.

kap/ [1894] **~o** (fig.) (vivo) Z *Ham 1894*, 109 (*ni faros / Konkursan veton pri la ~oj viaj* [en duelo]).

kap/ [1908] **~o 3** (geog.) (ark., *kab/o*) Rhod *EnE 1908*, 516b (La ≈o de Bona Espero, The Cape of Good Hope). ‖ **≈lando** (hist.) (topo.) (ark., *Kablando*) R 1922.

kap/ [1910] **~o 4** (tek.) Ver *EncV 1910*.

kap/ [1924] **~o 5** (fig.) (poez.) (komenco, pinto) Luyk *Iŝtar* 1924, 22.1 (*apud la ~o de la cipresa aleo*). ‖ **ĝet~o** (mar.) War *GD 1957*. **mont~o** (ark., *montpinto*) Wahl *Princ 1889*, [7] (*arĝenta ĉeno de neĝaj mont~oj*).

Kapadoci/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Cappadocia).

kapabl/ [1889] **~a** Z *RE* 192a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 17. ‖ **~o** Z *RE* 192a, *FE 1894*, 17.10 (*ĉu ne estus al vi agrable havi tian saman ~on?*), 23.3; Mott *EEn 1906*. ‖ **~eco** Mott *EEn 1906*. ‖ **mal~a** Z *RE* 206b. **mal~ulo** Z *RE* 206b (malspritulo); Mott *EEn 1906*.

kape/ [1908] **~i** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR capéyer | DE beiliegen).

kapel/ [1889] **~o 1** (kirketo) Z *MV* (Kapelle; ambaŭ sencoj); G *Liro 1893*, 22; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV* (vd. la RIM. je *~o 2*). ‖ **~ano** (antaŭe *kaplan/o*°). **~eto** G *Liro 1893*, 22 (*Supre staras sur la monto / La silenta ~eto*).

kapel/ [1889: *~estro*] **2** (grupeto de muzikistoj) **~o** Z *UV*. ‖ **~estro** Z *RE* 71a (капельмейстеръ, «kapelmajstro»); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*palaca ~estro, Ŝpor el Kassel*). ‖ RIM. La preciza senco de *UV 1893* (kapel' - chapelle | chapel | Kapelle | капелла | kapela) ne estas evidenta. La sam-etimaj vortoj (el mezlatina *cappa*, diminutivo *cap(p)ella*) havas malsamajn signifojn en la referenclingvoj, i.a. ĉefe tiun de „preĝejeto“ [1] kaj „malgranda orkestro“ [2], nome: FR: 1,2; EN: 1, DE: 1,2, RU: 2, PL: 2 (senco 1 = kaplica). *kapel'* originas en *RE 1889*, 71a, kie ĝi celas la muzikan sencon 2: капельмейстеръ, kapel'estr' (капелла mankas, капельмейстеръ estas rekta transpreno el DE *Kapellmeister* samsignifa). Por la preĝejeto, senco 1, en 1889 ne ekzistas aparta radiko: *RE* 222 часовня, preĝ'ej'et, sankt'ej'et. – Tiel ankoraŭ en *EG 1904*: kapel-o, Kapelle; -estro. Kapellmeister. – En *ER 1909* la arkitektura senco 1 fariĝis la ĉefa, apud kiu ankoraŭ ekzistas la muzika: часовня, капелла (хоръ музыкантовъ {de 1918: хор музыкантов, t.e. muzika ĥoro}); -estro, капельмейстеръ. – B *VdE 1910* konfirmas ambaŭ sencojn: **Kapelo** {1}. Malgranda preĝejo aŭ parto de preĝejo, posedanta altaron kaj prezentanta apartan tuton. **Kapelo** {2}. Orkestro.

Kapelestro. Ĉefo, direktanta kapelon. – Laŭ PIV la muzika senco estas evitinda: **kapel/o** ♰ **1** Malgranda preĝejo: tomba kapelo[Z] [=*1 FA-1923*]; sur la monto, silenta kapeleto[Z] [tiu atribuo al Z estas malĝusta, la poemo estas de G, vd. supre]. **2** Parto de preĝejo, enhavanta kroman altaron. **3** Ĉambro, en privata domo, destinita por Diservo: *kapelano* (pastro dungita por ofici en tia ĉambro). **4** (evi) Aro de la muzikistoj, ludantaj aŭ kantantaj en kapelo; preĝeja ĥoro: kapelestro (ĥorestro). ☞ ĥorejo, sanktejo. – Ĉe Z komence ŝajne nur la muzika senco, nur poste ankaŭ la arkitektura. Vd. krome *3 FA-1932*: *En la ~o pendis ŝia bildo, ĉirkaŭita de arĝentaj lampoj*. Same ĉe Kabe. La muzika senco en la moderna literaturo nur malofta, kutime en kunmetaĵoj kiel „ĵaz~o“.

kapel/ [1904] **~o 3** (Diserva ĉambro en privata domo) Melck *FlandLit 1904*, 14 (*ili kondukis lin al la palaca ~o por plenumi liajn kristanajn devojn*).

kapel/ [1905] **~o 4** (parto de preĝejo, enhavanta kroman altaron) Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b (*Apud la flanka pordo* [de la preĝejo] *estis la ~o de la Sanktulino Anna, izolita, simila al profunda groto*).

Kapen/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Capena).

kaper/ [1906] **~i** Mott *EEn 1906*. ‖ **ŝip~i** Mott *EEn 1906*.

Kapernaum/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Capernaum); M, S *PropN 1910*.

kapital/ [1888] **~o** (ekon.) (ark. en pl.) Z *Ald 1888*, 16 (*mi havas* [...] *tro malgrandajn ~ojn*), 19 (*mi estas sen ~oj*), *RE* 71a (probable sg. kiel en RU), [Z] *E-isto* Sep. 1893, 142 (*La nominala ~o de* [la loterio] *prezentis la sumon de* […]); *FK 1903*, 67.34 (*mi havus grandegan ~on*), 307.6 (*kelkaj el ili englutis ankaŭ tre grandajn ~ojn*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909 (capital (fonds) | capital | Kapital | капиталъ | kapitał); *Cion 1926*, 15 (*provizo de ~oj*). ‖ **~a** Z *RE* 71a, *Ham 1894*, 67.10 (*Li* [Bruto] *estis efektiva bruto, se li mortigis tian ~an* [grandan, fortan, plene elkreskintan; kp. DE „ein kapitaler Hirsch“] *bovidon* [Cezaron]). **~ista** (pol.) *SennR* Okt. 1923, 2 (*~aj ŝtatoj*). **~isto** (pol.) Mott *EEn 1906*.

kapitan/ [1888] **~o 1** (mil.) G *Blov 1888*, 9 (*tuj post la tagmanĝo venis* [...] *la filo de ~o de l' ĵandarmaro*°); Z *RE* 47b (*~o de kozakoj*; jesaulo), 71a, *MV*, *Adr 1889*, 3 (*staba ~o de artilerio*), *UV*, *Ham 1894*, 176.2 (*kvar ~oj portu sur la trono la korpon de H.*), *Reviz 1906*, 24.24 (*infanteria ~o*); *JarL UEA* Maj. 1910, 80 (*artileria ~o*). ‖ **eks~o** *Adr 1898*, 16 (*eks~o de artilerio*). **stab-~o** *LI* Jul. 1899, 4 (*s-ro ŝtab-kapitano*° {legu: *stab-~o*} *K. en Kazan*).

kapitan/ [1904] **~o 2** (mar.) (ŝipestro) Z *EG 1904* (Kapitän).

kapitel/ [1889] **~o** (arki.) Z *RE* 71a, *MV*, *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 (*glataj, poluritaj kolonoj kun riĉe ornamitaj ~oj kun altaj frisoj*). ‖ **~aro** G *NovAnt 1909*, 7 ([ostoj donitaj] *sub gardon de ~aro*).

kapitol/ [1904] **~o 1** (hist.) (arki.) (kastelo de l' antikva Romo) (antaŭe *Kapitolio*° kun *-i*) Z *EG 1904* (Kapitol); Mott *EEn 1906* (capitol); Z *ER 1909*; Wü *ZR 1927*, *EV 1932*.

kapitol/ [1916] **~o 2** (arki.) (reli.) (templo, sanktejo de Jupitero) G *EPl 1916* (świątynia Jowisza).

kapitol/ [1932] **~o 3** (bot.) Wü *EV 1932* (plusendas al *kapitulo*).

Kapitol/ [1908: *~monto*] **~o 3** (topo.) (unu el la sep montoj de Romo) *PropN 1910*. ‖ **~monto** Rhod *EnE 1908*, 516b (Capitoline Hill).

Kapitoli/ [1894] **~o** (ark., *Kapitolo* aŭ *kapitolo 1* sen *-i*; LA Capitolium) Z *Ham 1894*, 67 ([kiel aktoro mi] *prezentis Julion Cezaron; min mortigis Bruto en la ~o*°), *Ham* ²*1902*, 84.

kapitul/ [1932] **~o** (bot.) Wü *EV 1932* (Köpfchen, Capitulum *(Blütenstand)*).

kapitulac/ [1889] **~i** Z *RE* 71a, 179b (cedi), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Wicke *Galero 1922*, 10 (*la novaĵo pri la ~o de la urbo*).

kaplan/ [1905] **~o** (reli.) (ark., *kapel/an/o*°) Matylda Krausová *LI* Sep. 1905, 412 (*la ~o*°

prenos min je la mano; la vorto el DE *Kaplan*, CS *kaplan*, LA *capellanus* aperas plurfoje en la artikolo de la ĉeĥa aŭtorino).

kapon/ [1889] **~o** (kastrita juna koko) Z *RE* 71a, *MV*, *UV*; *Ham 1894*, 66.33 (*eĉ ~ojn oni tiel bone ne nutras*).

kapor/ [1889] **~o** Z *RE* 71a (каперсъ), *MV*; G *Kond 1890*, 15 (*saŭco de ~oj*); Z *UV*. ‖ **~ero** (~a florburĝono) Z *RE* 71a (каперсы: *~eroj*; pro preteratento Z skribis *kaper'er'oj* anstataŭ *kap-or'er'oj*); Mott *EEn 1906*.

kaporac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: kaporo*).

kaporal/ [1904] **~o** (mil.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 24,25 (*sub la hipoĥondria humoro° de ordonema ~o*); OA 1-1909. ‖ RIM. FR EN DE --orp- kontraste al RU PL -pra-.

kapot/ [1889] **~o 1** (vest.) Z *RE* 71a, *MV*, *UV*.

kapot/ [1921] **~o 2** (tegmenteto) Diett *Gold 1921*.

kapr/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 76a (dufoje), 76a (*sovaĝa ~o*), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b (*Malsupreniĝas kurba ~a vojeto* [mont-ara vojeto, uzata kutime nur de ~oj]). ‖ **~aĵo** (kuir.) Mott *EEn 1906*. **~idaĵo** Mott *EEn 1906*. **~eto** Mott *EEn 1906*. **~ido** Mott *EEn 1906*. **~ino** Z *RE* 76a; Mott *EEn 1906*. **~isto** Mott *EEn 1906*. ‖ **~obarbo** (eksmoda barbaranĝo submentona) *EB 1979*, 35#9. **~oviro** Mott *EEn 1906*.

Kapre/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Capreæ).

kapreol/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 76a, 81b, *MV*; G *Kond 1890*, 16 (*Se vi amas la sovaĝon, prenu* […] *peceton da ~o* [por manĝi]); Z *UV*; Boi *Perd 1904*, 4 (*la reĝo ĉasis cervojn kaj ~ojn*). ‖ **~aro** Wü *EV 1932*. **~ido** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ino** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~kolora** Wü *EV 1932*. **~viro** Z *EG 1904*; Wü *EV 1932*. ‖ **vir~o** Wü *EV 1932*.

kapric/ [1889] **~o** (antaŭe *kapris/o°*) Z *RE* 71b (капризъ, nun каприз), 155b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 18 ([lian amon] *rigardu, / Kiel ~on kaj nur kiel ludon / De juna sango*). ‖ **~a** Z *RE* 156a (stranga); *LI* Jan. 1896, 10 (*Kuzino, ne faru ~an vizaĝon*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77 (*la printempo havas ankaŭ ĝian°* {sian} *~an kaj ŝanĝeman humoron*). **~i** Z *RE* 155b.

kaprifoliac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: lonicero, sambuko, viburno*).

kaprikorn/ [1904] **~o** (signo de la zodiako) Z *EG 1904* (mn.); Mott *EEn 1906* (≈o, mj.).

kaprimulg/ [1906] **~o** (birdo) Mott *EEn 1906* (goat-sucker).

kapriol/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kapriolet/ [1923] **~o** (traf.) Chris *DeE 1923*, 172a (Kapriolett; malpeza, durada).

kapris/ [1888] **~a** (ark., *kapric/*) Z *DL* 42 (*Vi* [...] *scias tre bone, kiel ~a estas la naturo*). ‖ RIM. Kun -з- (pron. -z-) en tiuepoka RU капризъ, nun каприз.

kapsik/ [1906] **~o 1** (bot.) Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910*; OA 9-2007 (*Capsicum*).

kapsik/ [2007*] **~o 2** (kuir.) (antaŭe *~fruktoj*) OA 9-2007. ‖ **~eto** OA 9-2007. ‖ **~fruktoj** (= *~o 2*) Wü *EV 1932*.

kapstan/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910*.

kapsul/ [1889] **~o** Z *MV*, *UV*, *EG 1904*.

kapt/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 90b, 135a (mal-liberigi), 139a, 140b, 210a (*~i per fiŝhoko*), 211a, 218b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.13 (*Pasero ~ita estas pli bona, ol aglo ~ota*), *Ham 1894*, 113 (*Mal-juneco-lamulino / ≈is min per osta mano*), *GVGE 1894*, [3a] (*~i angilojn*); *Bern 1906*, [6] (*Se* [la urbo Thun] *~as°* [ravas] *la fremdulon*). ‖ **~o** (mal-libero) Z *RE* 135a. ‖ **~ado** *GVGE 1894*, [3a] (*~ado de angiloj*). **~iĝi** Stank *Viv 1896*, 24 (*mi, malsaĝulo, ~iĝis per tia fiŝhoko* [truko] *!*). **~ilo** Z *RE* 56, 71a, 90b, 181a, 201b (*ĉasa ~ilo*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 22 (*≈iloj por la birdoj!*). **~inte** G *Blov 1888*, 21 (*„Dio mia, Dio mia!“ diris Mario* [...], *~inte lian manon*). **~iteco** Mott *EEn 1906*. **~ito** Z *RE* 135a, *Ham 1894*, 103 (*mi sola fariĝis* [...] *~ito*); Mott *EEn 1906*. **~ulo** (ark., *~ito*) Ups *Ekz*

1894, 4 ([Napoleono] *estis malfeliĉa ~ulo sur dezerta ŝtonego en la maro*). ‖ **~oŝnuro** Z *RE* 4b. ‖ **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 126b; Abes *Kralj 1897*, 5 (*entuziasmo,* [kiu] *ĉirkaŭ~is la kantiston*). **ek~i** G *Blov 1888*, 11 (*Vladimiro ek~is la kapon kaj restis senmova*); Z *RE* 198b, 215b; G *Kond 1890*, 24 (*ek~i la guston de la personoj, kiuj nin aŭskultas*). **for~i** Z *RE* 59, 221a. ‖ **fiŝ~isto** Z *RE* 174b (fiŝisto). **dorm~ita** Wicke *Galero 1922*, 12 (*la ~kaptita* [...] *filino*). **milit~ito** Z *RE* 20a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **mus~ilo** Z *RE* 101a, *Ham 1894*, 71 ([la nomo de la dramo estas] *La Mus~ilo. Kial? Ĝi estas metaforo*). **rat~ilo** Benn *EDe 1923*.

Kapu/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Capua); *PropN 1910*.

kapucen/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 71b, *MV*, *UV*. Rim. Unuatempa ŝanĝo de la int. formo je *-in'* al *-en'*, kp. *delfen'* kaj vd. en BK II.1.

kapuĉ/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 71a, 74b, *MV* (Capuchon {ark.}); Jon *ESv 1893*, 59 (kapuschong); Z *UV*. ‖ **kamen~o** Cart *Bild 1905*, 3 (*kamen~o por elkonduki la fumon*).

kapus/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr cap (du navire) | De Bug).

kar/ [1887] **~a 1** (amata) Z *UL* 20 (*≈a amiko!*), 20 (*Trankviliĝu, mia ~a!*), 21 (*rememoro / El la ~a infaneco*), 22 (*Kion havis mi plej ~an –* / La junecon – *mi ploranta / Metis mem sur la altaron / De la devo ordonanta!*), [v] (дорогой), *RE* 32b (*mia ~a*; kolombeto; same en ark. De: *mein Täub|chen*), 44b (*mia ~a*), 96b, 172b (родимый, patruja, hejma), *MV* (theuer, nun *teuer*, ambaŭ sencoj), *UV*, *FE 189 1894*, 20.17 (*≈aj infanoj, estu ĉiam honestaj!*). ‖ **~eco** Mott *EEn 1906* (dearness). **~ula** Wicke *Galero 1922*, 13 (*la ~ulaj kornetoj de la duko*). **~ulina** Wicke *Galero 1922*, 12 ([la] *~ulina filino* [de la reĝo]). **~ulo** Mott *EEn 1906*.

kar/ [1887] **~a 2** (multekosta) Z *UL* [v] (дорогой), *DL* 37 (*Lia nigra vesto estis el la plej ~a ŝtofo*), *RE* 42a (дорогой), *MV* (theuer, *nun*: teuer, ambaŭ sencoj), *UV*. ‖ **~eco** Mott *EEn 1906* (high price). **~ega 2** Z *RE* 43a (драгоцѣнный). ‖ **mal~a** Z *RE* 38b (дешевый, «malmultekosta»); Mott *EEn 1906*. **mal~e** G *Kond 1890*, 30 (*Tion-ĉi° vi aĉetis mal~e*). **mal~eco** Mott *EEn 1906*. **pli~iĝo** Mott *EEn 1906*.

Kar/ [1908: *~ujo*] ≈**o 3** (ano de hist. gento). ‖ **~ujo** (hist. regiono en nuna Turkio) Rhod *EnE 1908*, 516b (Caria). ‖ Laŭ Vikipedio *Kari/o*.

karab/ [1889] **~o** Z *RE* 50a, *MV*; *UV*.

Karabali/ [1894] **~o** (topo.) Devj *Demon 1894*, 13 ([ĉevalo] *En ~o edukita°*).

karaben/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 71b, *MV*, *UV*.

karadri/ [1926] **~o** (zool.) (birdo) Benn *DeE 1926*, 454 (Regenpfeifer).

karaf/ [1889] **~o** Z *RE* 34b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 59; Z *UV*; Luyk *Iŝtar* 1924, 57.4 (*sep oraj pokaloj kaj ~oj*).

karaim/ [1896: *~a*] **~o** (reli.) (*ano de tjurka juda reformkomunumo*). ‖ **~a** Z *Adr 1896 fol. 2*, [15] (*~a pastro - karaimskij hazzan*), *Adr 1897*, 6. ‖ Kp. *karait/o* surbaze de De, En, Fr, Es k.a. latinidaj lingvoj.

karait/ [2018] **~o** (reli.) (sin. de *karaim/o* surbaze de Ru, Uk, Pl kaj aliaj slavaj lingvoj kaj de Tu) Kr *PVEG 2018*.

Karakas/ [1908] **~o** (urbo) Rhod *EnE 1908*, 516b (Caracas).

karakter/ [1888] **~o** (antaŭe *ĥarakter/o°*) G *Blov 1888*, 3-4 [a] (*La rakonteto* [...] *donas* [...] *konvenan pentron de la ~o de l' lando kaj de ĝiaj anoj*), 16 (*Li ŝajnis de ~o trankvila kaj modesta*), 17 (*Mario* [...] *senkulpigis la malprudentaĵojn, montrantajn* [...] *fajrecon de l' ~o*); Z *RE* 218b, *MV*; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a ([ĉiu lingvo] *havas sian propran ~on, sian enpreson*); Z *UV*, *FE 1894*, 11.2 (*simila al la patrino per sia ~o*), *Ham 1894*, 105 (*Ĉu vi konas / La skriban ~on° de l' letero?* [kiu skribis ĝin?]), 109 (*Kun sia ~o la sincera, / Libera, nobla kaj nesupozema*), *A 1905*, 4.1, 4.6 (*la verko perdus sian eksterordinare necesan ~on de dogma fundamenteco*). ‖ **bon~a** Milho *Cindr 1907*, 4 (*bon~a knabino*). **skrib~o** *Heck 1907*, 102 (Handschrift).

karakteriz/ [1889] **~i** Z *RE* 218b; *FK 1903*, 69.33 (*nenia estas tiel ~a, kiel la sekvanta*), 199.8 (*Ne ekzistas tie eĉ unu epiteto, kiu ~us la buŝon de Heleno*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*ilia sininteresado°* {intereso} *estas sufiĉe ~a*); Z *EG 1904*.

karambol/ [1903] **~i** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

karamel/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

karapac/ [1907] **~o** (antaŭe *ŝelo*) Ver *VocTT 1907*, 27b (fortikŝelo), *EncV 1910*.

Karar/ [1957] **~o** (urbo *Carrara* en Italio) War *GD 1957*; *PIV 1970*.

karas/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *RE* 71b, *MV*, *UV*.

karat/ [1889] **~o** Z *RE* 71b; Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

karavan/ [1889] **~o** Z *RE* 71b; Jon *ESv 1893*, 59; Kuŝ *Aŝik 1895*, 5 (*devis foriri en la vojon komercisto kun ~o el Tifliso kun kvardek kameloj*); Z *EG 1904*; Borel *GermE* Jan. 1905, 9b (*kunveno kaj ~o e-istaj*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~ano** Luyk *Iŝtar* 1924, 9.2 (*Tiu signo tuj ricevis respondon per simila mansvingo de unu el la unuaj ~anoj*). **~isto** Luyk *Iŝtar* 1924, 19.1 (*Multaj ~istoj* [...] *salutis Lemuelon kun signoj de respekto*). ‖ **~fajro** Luyk *Iŝtar* 1924, 31.2 (*sidante, en la vespero, ĉirkaŭ ~fajro*). **~magazeno** Kuŝ *Aŝik 1895*, 5 (*A. alkuris al la ~magazeno*). **~renkontejo** Luyk *Iŝtar* 1924, 10.5 (*Mi vizitis* [...] *la ~renkontejon Padar por aĉetado*). **~vojaĝisto** Luyk *Iŝtar* 1924, 71.5 (*~vojaĝistoj tre amas forpasigi la tempon sur la vojo* [...] *per rakontado de mirrakontoj*). **~vojo** Luyk *Iŝtar* 1924, 8.4 ([li] *vigle iris suden laŭ longuzita ~vojo*), 9.2 (*serpentumanta, ŝajne senfina ~vojo*).

karb/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 42 (*aliaj per la tuta korpo ektremas, se oni gratas per ~o sur vitro*), *RE* 209b, *MV*, *UV*; Diett *Gold 1921*, 38#43 ([pp unuopaj ~opecoj antaŭ la forno] ~oj). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~igi** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~igo** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *EPl 1916*. **~isto** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~acido** (kem.) G *EPl 1916*. **~amido** (kem.) G *EPl 1916*. **~gaso** (kem.) Cart *Bild 1905*, 10 (*~gaso aŭ hidrogeno el la gasfarejo*). **~minejo** G *EPl 1916*. **~ohidrogeno** (kem.) Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*nafto estas fluida mineralo-miksaĵo de diversaj ~ohidrogenoj*). **~ositelo** Diett *Gold 1921*, 38#42. **~ŝovelilo** Diett *Gold 1921*, 38#44. ‖ **ŝton~o** Z *EG 1904* (Steinkohle). **ter~o** Mott *EEn 1906* (coal).

karbid/ [1916] **~o** (kem.) (ark., *karbono*) G *EPl 1916*.

karbol/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~a** Mott *EEn 1906* (*~a acido*).

karbon/ [1910] **~o** (kem.) (ne ĉe Z, antaŭe *karbo*) B *VdE 1910* (Ĥemia elemento, el kiu konsistas karbo, fulgo, grafito, diamanto kaj kiun enhavas ĉiuj vivantaj estaĵoj (bestoj, vegetaĵoj)); OA 4-1929.

karbonad/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (carbonade, chop, cutlet); G *EPl 1916*.

karbonat/ [1916] **~o** (kem.) G *EPl 1916*.

karboniz/ [1916] **~i** (kem.) G *EPl 1916*.

karbunkl/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

karbunkol/ [1889] **~o** (juvelŝtono) (ark.) Z *RE* 71b; Jon *ESv 1893*, 59; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (carbuncle); G *EPl 1916*.

karcer/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

kard/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 224a, *MV*, *UV*, *EG 1904*; G *NovAnt 1909*, 5 (*pikantaj ~oj*). ‖ **~opapilio** (zool.) G *EPl 1916*.

kardami/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

kardamon/ [1916] **~o** (kuir.) G *EPl 1916* (kardamon *(przyprawa* [spicaĵo]*)*)

kardel/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 229b, *MV*; G *E-isto* Jan. 1891, 6b (*La najtingalo kantas belege, kaj la ~o ĝin imitas*); Z *UV*, *EG 1904*.

Kardif/ [1908] **~o** (ĉefurbo de Kimrio) Rhod *EnE 1908*, 516b (Cardiff).

Kardigan/ [1908] **~a** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (*~a graflando*; Cardiganshire).

Kardiganŝiro/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Cardiganshire).

kardinal/ [1889] **~o 1** (reli.) Z *RE* 71b (kun preseraro *kordinal*); Jon *ESv 1893*, 60; Beau *EFr 1904*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

kardinal/ [1916] **~a 2** (mat.) G *EPl 1916* (kardynalski k.a.). ‖ **~eco** G *EPl 1916*.

kardiologi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

kare/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Karree; ne plu en *EG 1907*); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

Karel/ [1894] **~o** Devj *Godu 1894*, [2] (*~o, Dona kozako*). ‖ Kp. *Karl/o*, *Karol/o*.

karen/ [1908] **~o 1** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR carène | DE Boden).

Karen/ [1908] **~a 2** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (*~a Kvartalo*, Carinæ quarter).

kares/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 88a, 96b, 113a, 152a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *Blov 1888*, 7 (*ilia ~a zorgado* [...] *disŝiradis al ŝi la koron*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~e** Z *Ham 1894*, 68.9 (*la reĝino ~e ĉirkaŭprenas la reĝon*). **~o** Z *EG 1904*; B *Sinj 1909*, 11 (*inter plej koraj ~oj* [ŝi] *ŝajnis forgesi pri la tuta mondo*). ‖ **~ado** G *Blov 1888*, 17 (*ŝi* [...] *intencis kuraĝigi lin* [...] *per ~ado*). **~ema** G *Kond 1890*, 24 (*la amo vin faras tro ~ema*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~emo** G *Blov 1888*, 17 (*pli ol lia ~emo,* [...] *la silentado de la juna huzaro*° *vekadis ŝian sciemon*).

karg/ [1919] **~o** (antaŭe *frajt/o 1*) Back *ESv 1919*.

kari/ [1911] **~i** GM *Usuel EFr 1911*. ‖ RIM. Se celita estas *kari/o* (putra difektiĝo precipe de dento) kun la kunmetaĵoj *~igi* kaj *~iĝi* (?), la vorto *~i* estas ark.

Karibd/ [1927] **~o** Sutk *ERu 1927*, 196a.

karier/ [1904] **~o** (antaŭe *karjer/o*°) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 3-1921.

karik/ [1904] **~o 1** (bot.) Z *EG 1904* (Riedgras; ne plu en *EG 1907*); Mott *EEn 1906*.

karik/ [1932] **~a 2** (ling.) [→ *hamako*] Azor *ArkiT 1932* (*El ~a lingvo „hamak“*).

karikatur/ [1889] **~o** Z *RE* 71b; Jon *ESv 1893*, 60; Beau *EFr 1904*; Z *EG 1904*. ‖ **~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (baza formo); OA 2-1914 (baza formo).

Karinti/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Carinthia [Kärnten]); *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*, 196a. ‖ **~ano** *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*, 196a (mn.).

kariofil/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 30b, *MV*, *UV*; Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*la rozoj kaj la ~oj* [estas] *sufiĉe multekostaj dum la vintro*); Z *EG 1904* (kp. *dianto*).

kariofilac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (→ *dianto*).

kariol/ [1904] **~o** (traf.) (durada simpla norvega veturilo) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (cariole, carry-all); Boi *PVE 1910* (ĉareto; carriole); OA 3-1921; Chris *DeE 1923*, 172a (Karriole).

Karist/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Carystos).

karit/ [1903] **~o** (reli.) (LA *caritas*) Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*prapatroj ĝuis pli da paco, da ~o, da mansveteco*).

karjer/ [1896] **~o** (ark., *karier/o*) Stank *Viv 1896*, 6 (*vojo, kondukanta al la ~o*).

Karlajl/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Carlisie).

Karl/ [1889] **~o** *Nürn 1889* [g] 18 (*Mi deziras ame paroli kun la Sinjoro* [tiel, mj.] *~o*); [Z] *E-isto* Jan. 1892, 8 (*~o Otono S., stud. teol.*). ‖ Kp. *Karol/o*.

Karlov/ [1908] **~a** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (*~a graflando*, Carlow *(county)*).

Karlsbad/ [1910] **~o** (urbo) B *VdE 1910* [→ sodo] (*Natria salo de la karbonika acido, trovata en la naturo en mineralaj fontoj (~o)*), *PropN 1910*.

Karlsru/ [1908] **~o** (topo.) (urbo *Karlsruhe* en Germanio) Rhod *EnE 1908*, 516b (Carlsruhe).

karm/ [1954] **~o** (filoz.) *PVS 1954*; Sek *Nepal 1959*, 211.

Karmanjol/ [1956] **~o** (muz.) (hist.) *NLR* Sep. 1956 [v] (fama kanzono de la [francaj] Senkulotuloj).

Karmartenŝir/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908*, 516 (Caermarthenshire). ‖ **~a** Rhod *EnE 1908*, 516 (*~a graflando*).

Karmental/ [1908] **~pordo** Rhod *EnE 1908*, 516b (Carmental Gate [en Romo]).

karmezin/ [1904] **~o** (koloro) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (crimson).

karmin/ [1889] **~o** Z *RE* 72a, *MV*, *UV*; Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (du carmin); Z *EG 1904*. ‖ **~roza** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (rose carminé).

karn/ [1904] **~o** (anat.) (antaŭe *viand/o*°) Z *EG 1904* (Fleisch *(am Körper)*); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 10.12 (*Ne ~o kaj sango, sed la koro faras nin patroj kaj filoj*), 28.25 ([tigro] *hakas sian furiozan dentaron en homan ~on*), 82.82 (*Mi hakos al vi la akrajn spronojn en la ~on*); OA 1-1909. ‖ **~ovora** (zool.) War *GD 1957*. ‖ **dento~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **tibi~o** Z *EG 1904* (Wade); Mott *EEn 1906*. ‖ Kp. karnivor/oj (zool.).

Karnak/ [1904] **~o** (topo.) (en Egiptio) B *LI* Feb. 1904, 43 (*Li alvokis plej saĝan kuraciston el la sanktejo en ~o*).

karnaval/ [1889] **~o** Z *RE* 94b, *MV* (Fasching; tiel sudgermana kaj aŭstra-germana; en la nordo kaj okcidento *Karneval*), *UV*.

Karnarvon/ [1908] **~a** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (*~a graflando*, Carnarvonshire).

Karnarvonŝir/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Carnarvonshire).

Karniol/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Carniola).

karnivor/ [1932] **~oj** (zool.) (sin. *karnomanĝuloj*) Wü *EV 1932*. ‖ **~a** Wü *EV 1932*.

karo/ [1889] **~o** (pp ludkartoj) Z *RE* 12b, *MV*, *UV*.

karob/ [1889] **~o** (bot.) Z *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (carob-tree).

Karol/ [1888] **~o** Z *DL* 17 (*~o aĉetis por sia kuzino horloĝeton*). ‖ **~ino** Z *DL* 19 (*~ino ĉian*° *obeadis la ordonojn de sia patrino*); G *Gefr 1889*, 7; Stank *Viv 1896*, 16 (*Li* [...] *ĉirkaŭflirtas* [amindumas] *~inon*). ‖ Kp. *Karl/*, *Karel/*.

Karolin/ [1908] **~o** (ŝtato) Rhod *EnE 1908*, 516b (Carolina); *PropN 1910* (*Norda kaj Suda ~o*). ‖ **~a** (topo.) B *PropN 1910* (*~aj Insuloj*).

karoseri/ [1932] **~o** (tek.) Wü *EV 1932*; War *GD 1957*; *PIV 1970*; OA 9-2007 (*memportanta ~o*).

karot/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 99a, *MV*, *UV*.

karp/ [1889] **~o** (zool.) (fiŝo) Z *RE* 72a, *MV*; G *Kond 1890*, 17 (*Ĉu vi havas fiŝon tute freŝan? / Ni havas ~ojn kiuj venas rekte el la rivero*); Z *UV*.

Karpat/ [1897] **~oj** (topo.) (montaro) Abes *Kralj 1897*, 4 (*la Danubo sin trabatadas inter la disbranĉoj de Balkanoj* […] *kaj de ~oj*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (kun preseraro *karpatoj*°); Rhod *EnE 1908*, 516b (Carpathians); *PropN 1910*; Cseh *Post* 1936-07-25, 148 (*la montegoj de la Orientaj ~oj*).

Karpatus/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Carpathus).

karpen/ [1889] **~o** (bot.) (planto *Carpinus*) Z *RE* 34a (грабина°, грабъ°; nun граб), *MV* (Hagebuche°, Hornbaum°; nun *Hainbuche*), *UV*. ‖ **~ejo** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~aleo** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~laŭbo** Z *EG 1904* (→ *karpen*); Mott *EEn 1906* (→ *karpen*).

karput/ [1956] **~a** *NLR* Maj. 1956 [v] (*(fam.)* neuzebla, rompita [DE kaputt]).

kart/ [1888] **~o 1** (lud~o) Z *DL* 29 [= 16.19] (*mi ludas ~ojn*); G *Blov 1888*, 17 (*La maljunulino sidis* [...] *en la gastĉambro, diskuŝigante ~ojn*); Z

72a (карта)[149], *MV* (Karte {Spielkarte, Speisekarte kaj Landkarte, lud~o, manĝ~o kaj mapo}); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~oj; lud~oj). ‖ **~aro** Z *RE* 76b (колода, «kompleto el lud~oj»), *EG 1904* (= *lud~aro*). ‖ **lud~aro** Z *EG 1904* (= *~aro*); Mott*EEn 1906*. **lud~oj** Mott*EEn 1906* (~oj).

kart/ [1888] **~o 2** (nom~o) Z *DL* 40 [= 17.35] (*Jen estas mia ~o, mi loĝas sur la Suna Flanko*); G *NovJ 1891*, [3] (*~oj litografitaj* [nom~oj]); Z *UV*. ‖ **~eto** Z *RE* 72a (карточка: **1** slipo por katalogo, aŭ simple por skribi ion memore, *EG 1904* (Kärtchen); **2** vizitkart(et)o, Z *EG 1904* (Visitenkarte); Mott*EEn 1906* (visiting card); **3** banka plasta karto, ankaŭ simila karto uzata en aŭtoparkejoj, benzinejoj, iuj kluboj ktp.; **4** foto (nun tiu signifo arkaikiĝas); **5** dosiero en polikliniko, hospitalo kun informoj pri malsanulo kaj kurac-procezo; **6** poŝtkarto (tiun signifon uzas ĉefe kolektantoj-fila-telistoj / filokartistoj; oficiala termino estas почтовая карточка, parolstile открытка). En kelkaj regionoj (ekz., en Peterburgo, sed ne en Moskvo) карточка estas ankaŭ monata abono por urba trafiko - vmel, 2012-02-01).

kart/ [1889] **~o 3** (poŝto, slipo) Z *RE* 56b (записка; kurta skribaĵo, letereto, ofte sur malgranda paperpeco. Tamen tradicie oni nomas tiel ankaŭ certajn specojn de oficialaj dokumentoj. Пояснительная записка estas kelkpaĝa klariga priskribo al iu projekto, teknika desegnaĵo ks. Служебная записка – skriba deklaro al laborestro ks. kun iu peto (ion permesi, doni monhelpon ks) aŭ klarigo (pri kaŭzoj de iu akcidento ks) - vmel, 2012-02-01), *Majn 1889-4* (*~o fotografa°* {foto}), *Adr 1899*, 10 (*deziras korespondadi per ~oj kun lokaj vidaĵoj*). ‖ **~o-letero** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b. (carte-lettre). **~telegramo** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b. (carte-télégramme). ‖ **vetur~o** Z *RE* 138a (подорожная, ark., historia vorto: Dokumento por vojaĝanto, kiu rajtigis lui ĉevalojn en „stacioj“ ktp., analoga do al nuna (vetur)bileto - vmel).

kart/ [1890] **~o 4** (manĝo~o, menuo) G *Kond 1890*, 16 ([Al kelnero] *Donu la ~on* {menuon, manĝo~on}); *FrazL 1903*, 8 (*Mi tagmanĝos laŭ la ~o* [à la carte]; *la ~o de la vinoj* [la carte des vins]). ‖ **manĝo~o** *FrazL 1903*, 8 (*Ĉu vi havas la manĝo~on?*).

kart/ [1889] **~o 5** (mapo) Z *RE* 88a (*~o geografia*), *MV* (Karte {Spielkarte, Speisekarte kaj Landkarte, lud~o, manĝ~o kaj mapo}); Z *EG 1904* (*~o geografia*, Landkarte); Mott *EEn 1906* (*~o geografia*; map).

Kartag/ [1905: *~ano*] **~o** (hist.) (urbo) Desh *Avent 1907*, [3] (*la ruinoj de ~o*); Rhod *EnE 1908*, 516b (Carthage); *PropN 1910*. ‖ **~ano** Borel *GermE* Jan. 1905, 12a (*transpasis* […] *la posedo de Dioniso°* […] *al la ~anoj*).

Kartagen/ [1908] **~o** (urbo) Rhod *EnE 1908*, 516b (Carthagena); B *PropN 1910*.

kartav/ [1889] **~i** Z *RE* 72a, *MV*, *UV*.

kartel/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (cartel); (mil.) Ver *EncV 1910* (Fr cartel, interkonsentita akto pri la interŝanĝo de militkaptitoj). ‖ Rim. *PIV 2005* registras tri aliajn sencojn, sed ne tiun ĉi.

Kartez/ [1910] **~a** (mat.) (ark., *Kartezi/a* kun *-i/*) Ver *EncV 1910* (Fr cartésien, kiu apartenas al la sistemo de *Descartes*).

Kartezi/ [1902: *~ano*] **~o** (surbaze de la La formo de Fr *Descartes*). ‖ **~ano** Boi *Mona 1902*, 13 (*pri tio ja ~anoj tre eraris*). ‖ Kp. *Kartez/a°*.

kartilag/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 220b, *MV* (Knorpel), *UV*. ‖ **~a** Ver *EncV 1910* (Fr cartilagineux). ‖ **~eca** Ver *EncV 1910* (Fr cartilagineux).

kartizan/ [1910] **~o** Ver *EncV 1910* (Fr cartisane, peceto de karto, ĉirkaŭ kiu estas volvita

[149] карта - 1) geografia mapo, 2) ludkarto, 3) parto de komputilo, faranta certan specon de laboro (видеокарта, сетевая карта). En restoracio estas меню, kutime oni ne uzas vorton карта, tamen en luksaj restoracioj ekzistas aparta “vin~o”, карта вин. (vmel, 2012-02-01).

maldika fadeno silka, arĝenta aŭ ora, kaj kiun oni uzas kiel ornamaĵo en puntoj; ne en *PIV 2005*).

kartoĉ/ [1889] **~o** Z *RE* 72a, 129b, *MV*, *UV*; *Eo PĴ* Jun. 1905, 1b (*La batalo komencas°* {komenciĝas}*, ŝpari ~ojn estus malakcepti la venkon!*). ‖ **~ujo** Z *RE* 129b; Mott *EEn 1906*. ‖ **~fabriko** Mott *EEn 1906*.

kartograf/ [1932] **~o** (antaŭe *kartografi/ist/o*, *kart/ist/o*) Wü *EV 1932*; OA 7-1958.

kartografi/ [1904] **~o** Z *EG 1904* (Kartographie); Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910*; OA 2-1914.

karton/ [1889] **~o 1** (fortika papero) Z *RE* 72a (картонъ), 128b (папка), *MV* (Pappe); Jon *ESv 1893*, 60 (kartong); Z *UV* (carton | pap [«(infana) kaĉo»; ĝuste AK 1922 *cardboard*] | Pappe | картонъ, папка | tektura); Mott *EEn 1906* (pasteboard); *PIV 2005, 1*. ‖ RIM. FR kaj RU estas dusencaj kaj nomas kaj la materialon (fortika papero) kaj la objekton (skatolo aŭ kesto farita el tia papero). Same estas pri DE (Karton), PL (karton) kaj EN (cardboard, carton). Fundamenta estas nur la signifo de „fortika papero“, dum tiu de „kesto“ estas vorto fremda en la senco de R 15.

karton/ [1889] **~o 2** (skatolo aŭ kesto farita el *~o 1*) Z *RE* 72a (картонъ); Jon *ESv 1893*, 60 (kartong); *PIV 2*. ‖ Vd. la RIM. je ~o 1.

kartuŝ/ [1904] **~o 1** (arki.) Z *EG 1904* (Kartusche, Zierrahmen, Ziertitel, Schönleiste, Papierschablone *(für Malerei)*); Ver *EncV 1910*; OA 2-1914.

kartuŝ/ [1910] **~o 2** (mil.) Ver *EncV 1910* (FR gargousse, pulva maso entenata en papera cilindro, kiun oni enŝovas en kanonon post pafado; tiu senco ne en *PIV 2005*).

kartuŝ/ [?] **~o 3** (arke.) (kadro entenanta la hieroglifajn nomojn de la egiptaj reĝoj).

kartvel/ [1927] **~o** (pers.) (kp. *Georgo 2*, *Georgi/an/o*) Sutk *ERu 1927*, 196a; *PIV 1970* (mj.). ‖ **~a** *PIV 1970* (*≈a lingvo*); *PoŝAtl 1971*, #15 (*≈a SSR*). ‖ **≈io**, **≈ujo** (regno, denove sendependa de 1991, ~e *Sakartvelo*) (kp. *Georg/uj/o°*, *Georgi/o°*, *Gruzujo°*) Sutk *ERu 1927*, 196a; *PIV 1970* (plusendas al *Gruzujo°*); *PIV 2005*; R 2009. ‖ **≈lando** Sutk *ERu 1927*, 196a.

karunkl/ [1910] **~o** (anat.) Ver *EncV 1910* (FR caroncule, *caruncula*).

karusel/ [1889] **~o** Z *RE* 72a, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Garz *GramEs 1908*.

karvi/ [1910] **~o** (bot.) Ver *EncV 1910* (FR carum, carvi, anis des Vosges, *Carum carvi*).

kas/ [1889] **~o** Z *RE* 69b (*~o*), 69b (*regna ~o*), 72a, *MV*, *UV*, *Prov 1910*, 409 (*Plena ~o ŝteliston altiras*). ‖ **~ejo** Z *RE* 69b (*regna ~ejo*), *EG 1904*. **~eto** Z *EG 1904*. **~isto** Z *RE* 69b, 72a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ita** Red. *E-isto* Nov. 1889, 16b (*Ĉiuj ~itaj°* {uzitaj} *poŝtsignoj estas aĉetataj kaj ŝanĝataj*). ‖ **ŝpar~o** (DE *Spar|kasse*) *JarL UEA* Maj. 1910, 74 (*urba ŝpar~o*). **urbo~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 83. ‖ **en~igi** Z *RE* 17a,; *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kasaci/ [1904] **~o** (jur.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910* (FR cassation); Straat *ENl 1933*. ‖ **~a** Straat *ENl 1933* (~a Kortumo). **~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910* (FR casser); Straat *ENl 1933* (baza formo). ‖ RIM. Laŭ *PIV 2005* o-vorto, laŭ *EncV 1910* i-vorto.

Kasandr/ [1892] **~a** (mit.) *E-isto* Feb. 1892, 21 (*~a antaŭdiro*).

kased/ [2002] **~o** (antaŭe *kaseto°* kun -t-) (de sonbendo, filmo ktp.) *PIV 2002*; OA 9-2007.

kaserol/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 72a, 81b, *MV*, *UV*.

kaset/ [1930] **~o** (de fotilo) (ark., *kasedo* kun -d-) *PV 1930*; Wü *EV 1932*; Straat *ENl 1933* (chassis); *PIV 1970*.

kasi/ [1933] **~o** Straat *ENl 1933* (casia).

kasis/ [1921] **~o** Diett *Gold 1921*.

kask/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 72a, 228a (dufoje), *MV*, *UV*.

kaskad/ [1889] **~o** (akvofalo) Z *RE* 72a; Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kasked/ [1933] **~o** (vest.) (antaŭe *kasketo°*) (ĉapo kun viziero) Straat *ENl 1933* (pet); *PV 1934* (ne en *PV 1930*); OA 8-1974.

kasket/ [1906] **~o** (vest.) (ark., *kaskedo*) Mott *EEn 1906* (cap *(boy's)* or *(man's)*).

Kasperi/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Casperia).

Kaspi/ [1889: *Trans≈a*] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516b (Caspian). ‖ **~a** Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*duoninsulo de la maro ~a*; *~a-Nigramara societo*), Sep. 1899, 28 (*~a maro*), 31 (*la bordoj kaj insuloj de la ~a maro*); Rhod *EnE 1908*, 516b (*~a maro*, Caspian); Straat *ENl 1933* (*~a Maro* [mj.]). ‖ **Trans~a** Z *Adr 1899*, 7 (*fandmajstro de la Trans≈a fervojo*).

Kasel/ [?] **~o** (urbo *Kassel* en Germanio, de LA *castrum*, kastelo) (antaŭe *Kassel°*).

Kassel/ [1893: ~] [**~o**] (urbo *Kassel*, antaŭ 1926 *Cassel*, en Germanio) (ark., *Kasel/o*) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*palaca kapelestro, Ŝpor el ~*); *GermE B* Feb. 1912, 26a ([li] *estis intendanto de la reĝa teatro en ~*).

kassir/ [1896] **~o** Z *Adr 1896*, 11 (*~o de fervojo*; transskribo de RU кассир, en tiu kunteksto ne „kasisto", sed fervoja oficisto, deĵoranta en la giĉeto, kie oni vendas la biletojn aŭ prizorgas la bagaĝon).

kast/ [1889] **~o** Z *RE* 72a; Majn *E-isto* Jan. 1890, 28b (*kian malutilon metis tia ĉi leĝdonanta ~o* [la Vp.-akademio] *al la volapük*); Z *E-isto* Mar. 1892, 41 [= *FK 1903*, 191.18] (*Serĉistoj de postesignoj* {nun pli kutima: spuroj} *en Hindujo formas apartan ~on*), *FK 1903*, 191.18 (*la pli altaj ~oj de la hindoj-buddistoj*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~eco** *E-isto* Feb. 1892, 21 (*la reganta en Hindujo rigida ~eco* [RIM. tipe slava vortordo]).

Kastali/ [1910] **~o** (topo.) (fonto) *PropN 1910*.

kastanet/ [1910] **~o** (muz.) (ark., *kastanjet/o* kun -j-) GM *EFr 1910* (apud *kastanjeto* kun -j-)

kastanjet/ [1891] **~o** (muz.) Z *Bat 1891*; GM *EFr 1910* (apud ark. *kastaneto°* sen -j-); OA 4-1929; Straat *ENl 1933* (~oj, pl).

kastel/ [1889] **~o** Z *RE* 55b (за́мокъ), *MV* (Schloss, Kastell°), *UV* (château | castle | Schloss, Kastell° | замокъ | zamek); Johan *EKato* Dec. 1903, 20 ([insulo] *ornamita de bela ~o*); Z *EG 1904* (Burg, Schloss, Kastell); G *EPl 1916* (zamek, pałac, gród [t.e. «burgo»]). ‖ **~mastro** Goldb *LI* Okt. 1898, 153 (*ĉu vi ne memoras / Ke ~mastro estas mi?*); Z *EG 1904* (Kastellan); Mott *EEn 1906*; Straat *ENl 1933*. ‖ **aer~o** (fantaziaĵo) Straat *ENl 1933* (sama konstruo kaj senco kiel en DE *Luft|schloss*).

Kastil/ [1980] **~o 1** (regno) (ark., *Kastilio*) Knoedt *Luz 1980* (*dum* [la] *regado* [de Afonso VI° de ~o°] *vivis la Cido*).

Kastil/ [1908: *~ujo*] **~o 2** (pers.) Sutk *ERu 1927*, 196a (plusendas al *Kastili/an/o*). ‖ **~ujo** Rhod *EnE 1908*, 516b (Castile); Wicke *Galero 1922*, 9 ([oficiro] *alveninta el ~ujo en Nederlando*); Sutk *ERu 1927*, 196a (plusendas al *Kastili/o*).

Kastili/ [1910] **~o** (regiono) *PropN 1910*; Sutk *ERu 1927*, 196a; Straat *ENl 1933*; *PIV 2005*. ‖ **≈a** Sutk *ERu 1927*, 196a. ‖ **~ano** *PropN 1910*; Straat *ENl 1933*.

kastor/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 10a, *MV*, *UV*. ‖ **~felo** Straat *ENl 1933*.

kastr/ [1889] **~i** Z *RE* 72a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *EG 1904*. ‖ **~ita** Z *EG 1904* (*~ita ĉevalo*). **~ito** Z *RE* 72a, 182b, *EG 1904*. ‖ Kp. *eŭnuk/o*.

kasuar/ [1933] **~o** Straat *ENl 1933*.

kaŝ/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 23 (*mi vidis grandan senharaĵon, kiun li* [...] *tiel zorge ~is*), 39 (*Mi serĉis lokon por min ~i*), *RE* 85a, 145a (sekretigi), 155a, 163a, 183a, 200a, 211a, 214b (malkonfesi), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 21,6 ([La infano] *~is sin en la plej proksima arbaro*). ‖ **~e** Straat *ENl 1933*. **~o** Z *EG 1904*. ‖ **~ata** G *Blov 1888*, 13 (*la sekreto estis ~ata de pli ol duona dekduo da kunsciantoj*). **~ate** Z *RE* 68a, 200a (sekrete), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~eco** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ejo** Z *DL* 39 (*La virino eĉ ne scietis, al kia grava persono ŝi donis ~ejon*), *RE* 200a; Ahlb *LI* Apr. 1900, 61b (*la mallumaj sekretaj kaŝejoj de la monto*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ema** Z *RE* 183a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~emo** Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Mott *EEn 1906*; Barth *Ludo 1928*, 14 (*~iĝu, malvidebliĝu!*). **~ita** Z *Einst* (*antaŭ Vi mi*

ne volas esti ~ita), *RE* 188b, *Ham 1894*, 66.15 (*~ita kulpo* [sin elmontros]), 72.5 (*trinko el la herboj plej ~itaj* [veneno]), *FE 1894*, 25.9 (*lerte ~ita*). ‖ **~truo** Z *RE* 87b. ‖ **mal~a** Z *RE* 124b. **mal~e** Doré *Flut 1907*, 6 (*mi ja povas konfesi al vi mal~e*); Z *Ifig 1908*, 18 (*Parolu do mal~e*). **mal~ema** Z *RE* 124b. **mal~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **ne~ema** Z *RE* 67, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **sub~i** Z *EG 1904*.

kaŝbu/ [1924] **~o** (mez.) (Kaŝbu *aŭ* Kazab = *2 horoj. En Babel* [...] *la tago kaj la nokto dividiĝis ĉiu en 6 ≈ojn aŭ Kazabojn de du horoj* [Luyk *Iŝtar* 1924, 8.4, pn. 1]) Luyk *Iŝtar* 1924, 8.4 (*du ~ojn plu, kaj eble mi vidos Lemuelon*), 63.3 ([la palaco, kiun] *vi admiris antaŭ unu ~o*). ‖ **duon~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 66.5 (*La suno jam de duon~o finis sian iradon*).

kaŝmir/ [1909] **~o** (teks.) B *Sinj 1909*, 10 (*Mi tranĉas vesteton el la blua ~o, tiu en la komodo*; *Da puntoj, rubandoj, tuloj, gazoj, ~oj, atlasoj* {ark., *satenoj*} *multe estis en la ŝrankoj kaj komodoj*).

Kaŝmir/ [1908: *~ujo*] **1** (pers.). ‖ **~ujo** (topo.) (ark., *~o*) Rhod *EnE 1908*, 516b (Cashmir).

Kaŝmir/ [1910] **~o 2** (regiono) *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444b. ‖ **~ano** *PropN 1910*.

kaŝtan/ [1889] **~o** Z *RE* 72b, *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Straat *ENl 1933* (~arbo). ‖ **~arbo** Straat *ENl 1933* (~ujo). **~bruna** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151b (*malpale ~bruna*; marron foncé). **~kolora** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kat/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 20 (*la ~o eble komprenos la kaŭzon de l' punado*), *RE* 82a, 100a (*krii kiel ~o*), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Straat *ENl 1933*. ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*. **~ejo** Bar *LernHu 1898* [g] 13 (kávé). **~eto** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*la orfaj ~etoj trovis defendantojn*), Z *EG 1904*. **~ido** Z *RE* 82a (*naski ~idojn*), *EG 1904*. **~ino** Z *DL* 19 (*voku la ~inon, ĝi ricevos pecon da viando*), *RE* 82b, *EG 1904*. ‖ **~amantino** [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*La familio de la mortinta ~amatino*). **~viro** Z *EG 1904*; ‖ **vir~o** Straat *ENl 1933*.

katafalk/ [1894] **~o** Z *Ham 1894*, 176.8 (*oni metu la mortintojn alte sur ~on antaŭ la popolo*); Beau *EFr 1904*; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

kataklism/ [1933] **~o** Straat *ENl 1933*.

katakomb/ [1904] **~o** (antaŭe *katakumb/o°* kun -u-) Z *EG 1904* (Katakombe); OA 2-1914.

katakumb/ [1892] **~o** (ark., *katakomb/* kun -o-) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*la ~oj de Parizo*; = *FK 1903* / *FK 1907*, 225.7), 125 ([la mumiiĝinta kadavro] *estos enmetita en la ~on*). ‖ RIM. LA (catacumba) kaj PL (katakumba) kun -u-, same ES kaj PT; (moderna) RU kun -o- (катакомба, pron. -o-), same DE, FR kaj EN; trad. el Henry SMEATHMAN, Philos[ophical] Transactions, vol. 71, EN orig. London 1781; FR trad. Rochelle 1786, DE trad. Göttingen 1789, 112 p.).

Katalan/ [1905: *~ujo*] **~ujo** (ark., *Katalun/uj/o* kun *-un*) *Eo PĴ* Jun. 1905, 2b [t] (*En la ĝenerala kunveno de la Federacio E-ista ~a°, estis decidate proponi al la° D° Zamenhof la novan radikon « KATALAN » anstataŭ proponitaj: Katal', Katalon', Katalunj'*). ‖ **~a** *Eo PĴ* Jun. 1905, 2b.

Katalina [1889] [**~o**] (ark., *Katalin/*) Z *E-isto* Nov. 1889, 5 (*ili vidas en mi* […] *ian ~'n*).

katalepsi/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 72a; Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ **~ulo** Z *EG 1904*.

katalog/ [1889] **~o** (antaŭe *nomaro*) Z *RE* 72a (nomaro); Jon *ESv 1893*, 60; *FK 1903*, 203.20 (*Profesoroj sendas al li ~on de libroj*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~i** Z *EG 1904*; Straat *ENl 1933*.

Katalon/ [1892] **~ujo** (ark., *Katalun/* kun -u-) [Z] *E-isto* Feb. 1892, 22 (*unu tajloro en Berga en ~ujo*).

Katalun/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~o** GM *EFr 1910*; War *GD 1957*; *PIV 1970*. ‖ **~io** War *GD 1957*; *PIV 1970*. **~ujo** (antaŭe *Katalan/* kun -a-, *Katalon/uj/* kun -o- aŭ *Katalunj/*, vd. je *Katalan/*) GM *EFr 1910*; R 1922; War *GD 1957*; *PIV 1970*.

Katalunj/ [1905] **~o** *Espero de ~o* [titolo de gazeto] (ark., *Kataluni/o*); Rhod *EnE 1908*, 516b.

kataplasm/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 154a, *MV*, *UV*.

katapult/ [1932] **~o 1** (mil.) (hist.) Wü *EV 1932*; Straat *ENl 1933*; *PIV 1970*; OA 9-2007.

katapult/ [1957] **~o 2** (avi.) (mekanika aparato, por antaŭenĵeti aviadilon for de la ferdeko de ŝipo k.s.) War *GD 1957*; *PIV 1970*; OA 9-2007. ‖ **~i** War *GD 1957*.

katapult/ [1970] **~o 3** (lud.) (pafileto en la formo de Y) *PIV 1970*; OA 9-2007.

katar/ [1889] **~o 1** (med.) Z *RE* 72a, 106b (*~o de l' nazo*), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ **~ema** GM *EFr 1910*. ‖ **bronko-~o** Minor *EDe 1924*. **naz~o** Bar *LernHu 1898*, 69 (*li suferas je naz~o*); Z *EG 1904*; Borel *GermE* Mar. 1905, 28a (*nova kuracilo por astmo, bronkito, naz~o*).

Katar/ [1987] **~o 2** (regno, sendependa de 1971) (antaŭe *Katari/o*°) *PIVS 1987*; *PIV 2005*; R 2009.

katarakt/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 14a (бѣльмо), *MV* (Staar {de1901: Star}, Augenkrankheit), *UV*.

Katari/ [1971] **~o** (regno, sendependa de 1971) (ark., *Katar/o*) *PoŝAtl 1971*, #21.

Katarin/ [1957*] **~o** (virina nomo) War *GD 1957* (~a°). ‖ Kp. *Santa-~o*° (braz. ŝtato).

katastr/ [1910] **~o** (jur.) (kp. ark. *kadastro*° kun *-d-*) Z *EG 1904* (Kataster); GM *EFr 1910* (plusendas al *kadastro*°); *PIV 2020*.

katastrof/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 32 (*tio ĉi estis la pointo*° *de la dramo, la vera ~o*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77 (*la tempo* […] *de l'grandaj ~oj*); *FK 1903*, 185.25 (*en la lokoj de la ~o*); Z *EG 1904*, *Rab 1908*, 42.5 (*la ~on de tiu ĉi tragikomedio lasu al mi*); OA 1-1909.

katedr/ [1889] **~o** Z *RE* 72b; Jon *ESv 1893*, 60; Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*aranĝado de ~o de pentrado marista en la Reĝa Akademio*); *LI* Jun./Jul. 1896, 106 (*Tio ĉi estos la unua ~o de nia lingvo*); Boucon *GermE* Apr. 1905, 47b ([la knabineto] *eniris en la malluman navon, genufleksis sub la ~o ...*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*, *Reviz 1906*, 9.15 (*suririnte sur la ~on*), 10.3 (*Li dekuris de la ~o*); OA 1-1909. ‖ **~a** Z *RE* 187a (*preĝejo ~a*; собор, «katedralo»); Beau *EFr 1903*. Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*legendo miriga, malsimpla kiel vitraro de ~a preĝejo*).

katedral/ [1904] **~o** (arki.) (reli.) Z *EG 1904* (Dom, Münster, Kathedrale); *SenkompReg 1907*, [1] (*esplorante la grandan ~on*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

Kategat/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*; *PIV 1970*.

kategori/ [1889] **~o** Z *RE* 72b, 168b; Jon *ESv 1893*, 60; *FK 1903*, 243.22 (*La provoj de la unua ~o estis tiel komplikitaj*). 286.35 (*la nomitaj lingvaj ~oj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Straat *ENl 1933*. ‖ **elit-~o** Ahlb *LI* Apr. 1900, 54b (*en la tria ~o, la elit-~o*).

kateĥism/ [1889] **~o** Z *RE* 72b; Jon *ESv 1893*, 60; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (apud *katekism/o*); Straat *ENl 1933*.

kateĥist/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (apud *katekisto*); OA 3-1921 (apud *katekist/o*); Straat *ENl 1933*.

kateĥiz/ [1908] **~i** Z *Rev* Apr. 1908 [= LR 31 A] (La vorton "~i", uzitan en la vortaro de O'Connor, mi trovas tute bona, ĉar ĝi estas internacia; el tiu vorto ni povas tute bone devenigi la vortojn "kateĥizo", "kateĥizisto", "kateĥizato" el tio ĉi tamen tute ne sekvas, ke la vortoj "kateĥismo" kaj "kateĥisto" estas malbonaj. "Kateĥismo" estas io alia ol "kateĥizo" sed se eĉ ni dirus, ke ambaŭ vortoj estas identaj kaj ni povas uzi "kateĥizo" anstataŭ "kateĥismo", ni eĉ en tiu okazo tute ne bezonus elĵeti el nia lingvo la tute internacian kaj bonan vorton "kateĥismo", sed ni povas tute sen ia maloportuneco lasi la vivon al ambaŭ vortoj kaj trankvile atendi, ke la komuna uzado iom post iom donos pli grandan forton al unu vorto kaj faros el la dua vorto ne plu uzatan arĥaismon); GM *EFr 1910* (apud *katekizi*); OA 3-1921 (apud *katekizi*); Straat *ENl 1933*. ‖ **~o** Z *Rev* Apr. 1908. ‖ **~ato** Z *Rev* Apr. 1908; GM *EFr 1910*; Straat *ENl 1933*. **~isto** Z *Rev* Apr. 1908.

kateĥumen/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (catéchumène).

katekist/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (apud *kateĥisto*); OA 3-1921.

katekiz/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (apud *kateĥizi*); OA 3-1921 (apud *kateĥizi*). ‖ **~ato** GM *EFr 1910*.

katen/ [1889] **~o** Z *RE* 119a (*~oj*), 163b (*~oj*), 210b, 211a (*~oj*), *MV*, *UV;* Luyk *Iŝtar* 1924, 15.7 (vd. je *~ita*) ‖ **~i** Z *RE* 54, 70b, 182b, *EG 1904*. ‖ **~ita** Luyk *Iŝtar* 1924, 15.7 (*Via spirito estas ~ita de memforĝitaj ~oj*), 69.2 (*~ita besto*) ‖ **en~i** Straat *ENl 1933*. **en~igi** Straat *ENl 1933*. **sen~igi** Straat *ENl 1933*. ‖ **frost~o** Goldb *LI* Okt. 1898, 153 (*rigidaj manoj povas / Seniĝi de la frost~'* [apud la kameno]).

Katerin/ [1910*] **~o** (antaŭe *Jekaterina*) Z laŭ *PIV*; B *VdE 1910* [→ vokativo] (*Ho ~o, vi forlasis min!*).

katet/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

katil/ [1908] **~o** (mar.) (ne en PIV) (la dua ankro de ŝipo) Roll *Mar 1908* (FR capon | DE Katt | EN cat | ES gata | NL kat). ‖ RIM. Neklare, ĉu *Mar 1908* celas *kat/il/o*.

katod/ [1910] **~o** (elektr.) GM *EFr 1910*.

katokal/ [1926] **~o** (zool.) Benn *DeE 1926*, 454 (Ordensband).

katolicism/ [1903] **~o** (ark., *katolik/ism/o*) Beau *EFr 1903*; Peltier *EKato* Dec. 1903, 18 (*spiritoj larĝaj, kapablaj akiri novajn anojn al ~o*), [Thill] 22 (*angla pastro kun pli ol ducent el siaj paroĥanoj konvertiĝis al ~o*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Wicke *Galero 1922*, 24.

katolik/ [1889] **~o** Z *RE* 72b, *Majn 1889-18* (*mi estas nek ~o nek Luterano, - mi estas hebreo*); Jon *ESv 1893*, 60; *FK 1903*, 100.140 (*Dio vidas, ke li estas bona ~o*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *RE* 81b (*preĝejo ~a*), *Adr 1889*, 9 (*~a pastro*), 32 (*strato ≈a*); Lang *LI* Okt. 1898, 158 (*la greka-~a* [= ortodoksa] *eklezio*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~aro** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~eco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~ismo** (antaŭe *katolicism/o*°) Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*.

katolikism/ [1903] **~o** (vd. je nuna *katolik/ism/o*) Beau *EFr 1903* (unuvortajo).

katun/ [1889] **~o** (teks.) Z *MV*; Jon *ESv 1893*, 60; Z *UV*; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 67; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (*silka ~o*).

kaŭci/ [1892] **~o** (jur.) *E-isto* Feb. 1892, 21 (*la sirkaroj* [en Hindio] *deponas ofte altan ~on*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Brzo *Univ 1912:2*, [77] (*depono de 30 000 markoj da ~o*); OA 2-1914. ‖ **~e** GM *EFr 1910*. **~i** GM *EFr 1910*.

kaŭĉuk/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 1-1909; GM *EFr 1910*.

Kaŭkaz/ [1889] **~o** (regiono) Wahl *Princ 1889*, 8; Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*laŭ ≈o-azia kutimo*); B *VdE 1910* [→ nafto] (*Kruda petrolo, trovata en ~o kaj Ameriko*); *PropN 1910*; *JarL UEA* Maj. 1910, 69 (*Elizavetpol (Rusujo, ~o)*). ‖ **~a** Wahl *Princ 1889*, [7] (*la Maŝuko* [en pn.] *Monto ~a*); Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*la° ĉiuj antaŭmontaĵoj de la ~a montĉeno*); B *VdE 1910* [→ raso] (*La hindoeŭropaj popoloj apartenas al la ~a raso*). ‖ **~io** Edin 1915, 202; Setä *FiE 1923*. ‖ **nacio-~a** Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*nacio-~a* […] *ponardo*). **Trans~io** M, S *PropN 1910*; *PoŝAtl 1971* #17a. **Trans~iano** M, S *PropN 1910*. **Trans~ujo** Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*mahometanoj° de Trans~ujo, kiuj estas nomataj de la rusoj ankaŭ tartaroj, nur kun klariganta adjektivo „≈anaj“*).

kaŭr/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~anta** Luyk *Iŝtar* 1924, 28.2 (*viroj, ~antaj ĉirkaŭ fajro*).

kaŭteriz/ [1889] **~i** Z *RE* 152b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 230a (morda), [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23 (*seka pulvorigita ~a kalio*). ‖ **for~i** Z *GVGE 1894*, 4a (abätzen), 4b (abbeizen). **pur~i** Z *GVGE 1894*, 4a (abätzen), 4b (abbeizen).

kaŭz/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 104 (*Pro kia ~o tian grandan krimon, /* [...] */ Vi lasis sen konvena puno* [...]*?*; *Pro du apartaj ~oj*), *EG 1904*, *A 1905*, 1.3 ‖ **~a** Niel *LernDa 1890*, 11 ([en:] tabelo de korelativoj); Z *EG 1904*. **~e** Wahl *Princ 1889*, 11 (*Iliajn vizaĝojn mi ne povis bone*

vidi ~e {pro} *la ĉapeloj*). **~o** Z *DL* 11 (*insulti sen ~o*), 20 (*la kato eble komprenos la ~on de l' punado*), 43 (*mi bone vidas la efektivan ~on de lia veno*), 45 (*ne sen ~o li tiel diris*), *Geog* (*Pro kelkaj ~oj la angla eldono ne povis esti preta ĝis hodiaŭ*); G *Blov 1888*, 13-14 (*la amo estis la ~o de ŝia malsano*); Z *RE* 156a, *MV* (derivaĵo); G *Kond 1890*, 27 (*Sidiĝu, sinjoroj, ne staru el mia ~o°* {pro mi}); Z *UV*, *Ham 1894*, 74 (*kia do estas la ~o de via malbona stato?*), *EG 1904*. ‖ **~ata** OA 6-1935 (nefundamenta, sed uzata en la dif. de *angoro*: *sento de sufoko, ~ata de timego*). **~ita** Z *DL* 12 (*la plej granda parto de tiuj konsiloj estas* [...] *~ita de ne sufiĉa pripensado*). ‖ **mia~a** Z *Ifig 1908*, 8 (*min malben' ne mia~a / subite kaptis*). **nesen~e** G *Blov 1888*, 13 (*La pastro* [...] *kaj la aminda ulano estis diskretaj, kaj nesen~e*). **ŝajn~o** (*ark.* preteksto) G *Blov 1888*, 6 (*ŝi devis* [...] *foriĝi en sian ĉambron el la ŝajn~o de l' doloro je l' kapo*). **tia~e** G *Tadeo 1918* [a] (*verso aldonita, kiu tia~e ne estas nombrita en la dekversa kalkulado*).

kav/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 10 (*jen ĝi veturadis sur neĝan amason, jen faladis en ~on*), 10 (*kampo tranĉita per profundaj ~oj* {ravinoj}); Z *RE* 25b, 79a (конура, «hunda dometo, hundujo; mizera loĝejo»; en moderna Eo, *kav/* ne plu havas la peĵorativan sencon de конура. Ankaŭ la DE traduko *Grube* estas neŭtrala. Peĵorativa ĝi estas nur plu en la kunmetaĵo *Schlangen|grube*, «serpenta kavo».), 90b, 112a, 117a, 172b, 215a (*plena je ~oj*), 215b, 232a, *MV* (Grube, «fosaĵo»), *UV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. ‖ **~a** Beau *Sint 1901*, 2 (*kun la vangoj ~aj*). ‖ **~aĵa** (~a) Z *RE* 23a (впалый); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~aĵo** (~o) Z *RE* 23a (впадина); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~eto** G *NovJ 1891*, 6 (*viaj ~etoj sur la vizaĝo*). **~igi** Z *RE* 209a (profundigi, enprofundigi); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~igo** Z *RE* 209a. ‖ **rad~o** Mott *EEn 1906*.

kavaleri/ [1889] **~o** (kp. ark. *rajdistaro°*, *ĉevalistaro°*) Z *RE* 69b (rajdistaro), 78b; G *NovJ 1891*, 5 (*la ~o atakita de la fronto sin povis defendi mem*); Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~ano** Z *EG 1904*; Chris *DeE 1923*, 145b [→ *eskadrono*] (roto de ~anoj).

kavalir/ [1889] **~o** Z *RE* 69b, 70b (*~o de kortego*), 175a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*nin vizitis / el Normandujo unu ~o*). ‖ **~i** (plenumi la oficon, la funkcioj de ~o) Vic *Kiĥot* 1905, 11. ‖ **~ado** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*taŭga por la armserva ofico de ~ado*). **~aĵo** Vic *Kiĥot* 1905, 16 ([imiti] *la ~aĵojn, kiun* [legu *kiujn*] *li legis en siaj libroj*). ‖ **~tempa** Sey *FlandLit 1904*, [7] ([frua beletro] *en formo de* […] *~tempa romano*).

kavalkad/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Luyk *Iŝtar* 1924, 21.3 (*La unua impulso instigis lin eliri por rigardi la ~on*).

kavern/ [1889] **~o** Z *RE* 44 (дупло: *~o* [...] *de arbo*), 133a, 140b, *MV*, [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*De tie disiras en diversajn flankojn subteraj iroj°* {irejoj} *kaj ~oj*); Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*la nafto* [...] *troviĝas en la tero en apartaj ~oj*), Sep. 1899, 29 (same); Z *UV*, *EG 1904*; Barth *Ludo 1928*, 17 (*la loĝejaj ~oj de l' granda urbo*). ‖ **~a** Z *RE* 141a (полый, «kava, ~a»). ‖ **~eto** Z *RE* 48b (желудочекъ, «ventriklo»).

kaviar/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 66b, *MV*, *UV*.

kaz/ [1889] **~o 1** (gram.) Z *RE* 127b, *MV* (Kasus), *UV*; Beau *EFr 1903* (cas *(gram. uniquement)*); Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (≈**o.** Unu el la formoj de la deklinacio de la substantivoj, pronomoj aŭ adjektivoj: nominativo, akuzativo. *La latina lingvo posedis ses ~ojn*); OA 2-1914. ‖ Kp. *okaz/*.

kaz/ [1924] **~o 2** (jur.) (antaŭe *okazo°*; kp. *afero*, *juĝafero*) Minor *EDe 1924* (*~o malfacile prijuĝebla*).

Kazimir/ [1909] **~o** (vira nomo). ‖ **~ino** (virina nomo) B *Sinj 1909*, 10 (*~ino kuris en la butikon de ŝuoj*).

Kazab/ [1924] **~o** (mez.) (legu mn. ≈o) Luyk *Iŝtar* 1924, 8.4, pn. 1 (Kaŝbu *aŭ* Kazab = *2 horoj. En Babel* [...] *la tago kaj la nokto dividiĝis ĉiu en 6 Kaŝbuojn aŭ ~ojn de du horoj*).

kazaĥ/ [2005*] **~o** (pers.) *PIV 2005*. ‖ **≈io**, **≈ujo** (regno, sendependa de 1991) *PIV 2005*; R 2009.

Kazan/ [1899: ~] [**~o**] (urbo) *LI* Jul. 1899, 4 (*s-ro ŝtab-kapitano°* {legu: *stab-kapitano*} *K. en ~*); Kof *Proz 1904*, 2 (*Arĥivoj de la Universitato de ~*). ‖ **≈a** Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*rusoj, „~aj“ tartaroj el la orienta parto de eŭropa Rusujo*).

Kazbek/ [1889] **~o** (kaŭkaza monto) Wahl *Princ 1889*, [7] (*ĉeno de neĝaj montkapoj, komencante de l' ~o kaj finante je l' dukapa Elboruso*); Devj *Demon 1894*, 4 (*~o, diamanto kvazaŭ, / Per neĝ' eterna priŝutita*).

kaze/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 201a, *MV*, *UV*. ‖ **~iĝi** Z *RE* 201a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

kazein/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

kazemat/ [1889] **~o** (mil.) (arki.) Z *RE* 69b; Jon *ESv 1893*, 60; Devj *E-isto* Dec. 1893, 181 (*Kaj jen rezultato: li en ~o / En ŝarĝaj katenoj nun sidas*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

kazern/ [1904] **~o** (mil.) (arki.) Z *EG 1904*; OA 1-1909.

kazi-humiĥ/ [1899] **~o** (gentano) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*tiuj multnombraj […] gentoj (avaroj, kjurinoj, andioj, ~oj, tabasaranoj k. a.) de Dagestan'*).

kazin/ [1905] **~o** Borel *GermE* Mar. 1905, 27b (*baloj […] en ~o kaj teatro*); Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); pk. 1913 (*Bern, la nova ≈o*); OA 2-1914.

ke [1887] Z *UL* 19 (*Kaj Dio vidis la lumon, ~ ĝi estas bona*), 20 (*La aŭtoro kredigas, ~ per tiu lingvo oni povas esti komprenata de la tuta mondo*), 21 (*Estas necese ~ grandega nombro da personoj donu sian voĉon*), *Majn 87-2* (*mi ankoraŭ devas nun labori ~ la registaro donu al mi la permeson*), [v], *DL* 4-5 (*de ĉiuj flankoj venas postuloj, ~ mi* [...] *eldonu ian libron en la lingvo internacia, ~ la publiko povu koniĝi tiun ĉi lingvon ĉiuflanke*), 5 (*La nombro de tiuj ĉi postuloj estas tiel granda, ~ mi ne povas jam aŭdi ilin silente*), 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *~* [...] *la lingvo estus tute kaj plene preta, tiel ~ ĝi ne bezonus pli° la laboron de l' aŭtoro?*), 6 (*la rezultatoj de tiuj ĉi simplaĵoj estos,* [...] *~ post la fino de l' jaro* [...] *la lingvo estos finita kaj preta*), 8 (*≈ mia afero venu al dezirinda celo, estas necese,* [...] *~ la mondo diru sian juĝon pri tiu ĉi afero*), 11 (*se ili nur havas la celon montri al mi la erarojn* [...], *~ mi ilin bonigu*), 15 (*≈ ĉe ĉiu pli granda afero estas uzata* divido de laboro*, la skribinto tute forgesis!*), 16 (*La* [...] *pecojn mi donas, ~ la lernanto povu ripeti praktike la regulojn de l' gramatiko*); Belm *Heine 1888*, 49 (*≈ povu mi foj' je eterne ekdormi*); Z *RE* 36 b (*por ~*), 225b, 225b (*por ~*; ~), *MV*, *UV*. ‖ Rim. **1** Z *FE 1894* regule metas komon antaŭ *ke*. Escepto en *FE 1898* estas nur: „Mi volas ke vi tien iru“ [FE 19.2]. En *FE* eld. 1-2 ankaŭ tie tamen estas komo: „Mi volas, ke ...“. **2** Kp. la malĝustan (italimitan) uzon de *ke* en Marig *LernIt 1890*, 34 (*Oro ne estas ĉio ~°* {kio} *brilas*).

Kebek/ [1915] **~o** (urbo) (provinco) *Edin 1915*, 285b.

kegl/ [1889] **~o** (ludo) Z *RE* 73a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 114 (*Ĉu tiuj ĉi ostoj meritis nenion alian, ol ke oni ludu per ili ~ojn?*). ‖ **~aro** Beau *EFr 1903*.

kejl/ [1919] **~o** (tek.) Back *ESv 1919*.

kekenmeding/ [1909] **~o** (arkeo.) Bend *DkE 1909*, 160.

keks/ [?] **~o** *PIV*.

kel/ [1889] **~o** Z *RE* 136b (dufoje), *MV*, *UV*. ‖ **~eto** Z *RE* 136b (necesujo; погребец; loko por deponi diversajn necesajn aĵojn. Nenia ligo kun „necesejo“). **~isto** Beau *EFr 1903*; Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*Stefano, drinkema ~isto*); Z *EG 1904*.

kelidoni/ [1911] **~o** Antt *FiE 1911*.

kelk/ [1887] **~a** Z *UL* 20 (*antaŭ ~aj tagoj*), [v], *DL* 8 (*post ~a tempo*), 11 (*≈ajn fojojn mi eĉ legis longajn artikulojn° pri mia afero*), 15 (*≈aj provis montri al mi, ke mia projekto* [...] *estas* mate-matike *ne ebla*), *Ald 1888*, 3 (*montrinte ~ajn punktojn, kiuj* [...] *devus esti ŝanĝitaj, sinjoro H.*

Ph. finas), *Let 1888-1* (*~aj Viaj demandoj*), *RE* 113a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 73.22 (*metu ~an ordon en vian paroladon*), *EG 1904* (*post ~a tempo*). ‖ RIM. En kelkaj okazoj oni nuntempe ellasas *kelk/*, ekz.: *mi elsendis al vi ~an° nombron* {nun simple: *nombron*} *da „nomaroj“* (Z *Majn 1889-4*), *vendadi la librojn* [...] *kun ~a° rabato* (Z *Majn 1889-5*) ktp. ‖ **~aj** Z *EG 1904*. ‖ **~e** Z *RE* 113a, *Ham 1894*, 73.11 (*permesu diri al vi ~e da vortoj*). ‖ **~afoje** Beau *L'Esp* Jun. 1898, 76 (*~afoje la Majo monato estas tre diferenca de la bela pentro, kiun vi faras pri ĝi*). **~foje** Einst *Plen 1888*, 34. **~unu** Wicke *Galero 1922*, 22 (kp. strukturidente DE *manch|ein|er*). ‖ **cent~e** Luyk *Iŝtar* 1924, 41.4 (*proksimeco de cent~e da paŝoj*).

Keln/ [1927] **~o** (urbo) (ark. *Kolonjo*) Sutk *ERu 1927*, 196a (Кельн [legu Кёльн], DE Köln).

kelner/ [1889] **~o** Z *RE* 140b (половой; ark., moderne oni diras официант), *MV*, *UV*. ‖ **~a** War *GD 1957* (*~a latinaĵo* [→ *latina 1*]).

kelt/ [1907] **~o** (antaŭe *celt/o*) Ver *VocTT 1907*, 29b; Benn *EDe 1923* (Kelte). ‖ **~a** Ver *VocTT 1907*, 29b.

Kembriĝ/ [1908*] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516 (Cambridge); B *VdE 1910* [→ kolegio] (*la kolegioj de ~o*). ‖ **~a** Rhod *EnE 1908*, 516 (*~a graflando* = Kembriĝoŝiro).

Kembriĝoŝir/ [1908] **~o** (topo.) Rhod *EnE 1908*, 516 (= Kembriĝa graflando, Cambridge-shire).

kemi/ [1923: *~a*] **~o** (antaŭe *ĥemio*). ‖ **~a** *SennR* Okt. 1923, 2 (*~aj esploroj*).

ken/ [1889] **~o** (rezinoriĉa ligno) Z *RE* 91b, *MV*, *UV*.

Kenj/ [1967] **~o** (regno, sendepende de 1963) But *EEn 1967*, 444b; *PIV 2005*; R 2009.

kenopodiac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: atriplo, beto, spinaco*).

Kent/ [1910] **~o** (angla graflando) B *PropN 1910*.

Kentuki/ [1910] **~o** (ŝtato de Usono) M, S *PropN 1910*. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

kep/ [1889] **~o** (vest.) (mil.) Z *RE* 73a (dufoje), *MV*; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914.

Kepler/ [1905: *~a*] **~o** (germ. astronomo *Johannes Kepler*). ‖ **~a** Duyos *GermE* Mar. 1905, 35a (*la ~'a leĝo*).

kepr/ [1904] **~o** (tek.) Z *EG 1904* (Köper; ne plu en *EG 1907*).

ker/ [1889] **~o** (pp ludkartoj) Z *RE* 223b, *MV*, *UV*.

kern/ [1889] **~o** Z *RE* 231b, *MV*, *UV*.

kerosen/ [1898] **~o** (kem.) (sampaĝe ankaŭ ark. *kerosin/o°*) Abes *LI* Maj. 1898, 68 (*spertoj pri akiro de lum-oleo (fotogeno, petrolo, ~o) de nafto*).

kerosin/ [1898] **~o** (kem.) (ark., *kerosen/o* kun -e-) Abes *LI* Maj. 1898, 68 ([ili] *ile* [per, helpe de] *partuma distilado fabrikas de* [la nafto] *gazo-linon, benzinon, astralinon, ~on°*).

kerub/ [1889] **~o** Z *RE* 219a (malgraŭ RU ĥ- Z transskribas per k-; kontraste kp. ĥimero, RU ĥ-), *MV*; Jon *ESv 1893*, 60; Z *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*simile al la voĉo de ~oj* [(reli.) anĝeloj de la dua ĉiela ĥoro] *kunverŝiĝis flaĝoletaj tonoj*); Z *EG 1904*.

kest/ [1887] **~o** Z *UL* [v] (ящикъ), *DL* 18 (*Kvinope ili tiris la ~on*), *RE* 75b (ковчегъ), 88a, 197b, 232b, *MV*, *UV*, *EG 1904* (*poŝta ~o*). ‖ **~eto** G *Blov 1888*, 8 (*Manjo* [...] *prenis en la manon sian ~eton*). ‖ **leter~o** *FrazL 1903*, 12. **tir~o** Z *DL* 29 (*En mia skribtablo estas kvar tir~oj*), *RE* 232b, *MV* (→ *kest*), *UV*, *EG 1904*; B *Sinj 1909*, 10 (*fermi la ŝrankojn kaj tir~ojn*). **vest~o** *FrazL 1903*, 6 (malle | Koffer | trunk, kontraste al *valizo*).

Ketnes/ [1908] **~o** Rhod *EnE 1908*, 516 (Caithness).

Ketura/ [1924] [**~o**] (hist.) (vira nomo) Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3 (*kio fariĝis el la ceteraj posteuloj de Abraham: la Iŝmaelidoj kaj la filoj de ~* [...]*?*).

keŭpr/ [1926] **~o** (geol.) Benn *DeE 1926*, 454 (Keuper).

Khmer/ [1893: ~*a*] **~o**. ‖ **~a** (ark., *kmer/o*, kp. *ĥmer/o*) [Z] *E-isto* Sep. 1893, 143 (*la tiel nomata civilizacio ~a°*). ‖ RIM. Ne aŭ nur malfacile prononcebla laŭ R 9. La esperantigo baziĝas sur la angla "kh" por "ĥ" (Z trad. el "unu angla gazeto").

khurkri/ [1959] **~o** (mil.) Sek *Nepal 1959*, 211 (mallonga kurva kaj larĝa sabro uzata en Nepalujo° {Nepalo} kiel armilo).

kia [1887] Z *UL* 20 (*Mi prezentas al mi ~n vizaĝon vi faros post la ricevo de mia letero*), 20 (*Je ~ lingvo li skribis?*), [v], *DL* 10 (*Per ~ vojo mi venis al la kreo de mia lingvo*), 21 (*Fi, ~ malkonvena esprimo!*), 22 (*≈ granda brulo!*), 38 (*≈n vidaĵon havis la ĉambroj internaj?*), 47 (*≈ patrino, tia filino*), *Ald 1888*, 8 (*la samaj leĝoj, laŭ ~j estas ellaborataj ĉiuj vivaj lingvoj*), 8 (*Nur viva konkursa° laboro, ĉe ~ ĉio pli bona* [...] *elpuŝas la malpli bonan, – povas doni efektive bonan* [...] *lingvon internacian*), *RE* 69b, 82a, 230b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 71 (*≈ estas la nomo de la dramo?*). ‖ **~-ajnulo** Kolar *Trez 1911*, 6 (*Kelkaj burĝidoj — sed ne ~-ajnuloj — ŝtele ĵetadis la okulojn al Dora*).

kial [1887] Z *UL* 21 (*Ĉu vi dormas? Ho, sinjoro, / ≈ tia senmoveco?*), [v], *DL* 19 (*≈ vi ne respondas al mi, kian° mi vin demandas?*), 47 (*ĉiu „tial" havas sian „~"*), *RE* 146a, 194a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Kolar *Trez 1911*, 22 (*Estis ankaŭ alia ~o, vere gravega*). ‖ **~igi** *UkrSt* Jan. 1913, 2 (*Malfavoraj cirkonstancoj* […] *~igis* {kaŭzis}*, ke pri ni* [ukrainoj] *oni scias* [nur malmulte]).

kiam [1888] (antaŭe *kian* [vd. RIM. sub *tiam*]) Z *Ald 1888*, 5-6 (*anstataŭ* [...] *„kian"* [...] *devas esti:* [...] *„~"*), *Ald 1888*, 13 (*Tiujn adresarojn mi* [...] *komencos eldonadi, sed nur tiam, ~ mi vidos, ke la homoj efektive komprenis la gravecon de l' promesoj*), 14 (*~ post kelka tempo ili vidis, ke la mondo estas ankoraŭ trankvila,* [...] *ili tute malvarmiĝis por la afero*); Einst *Plen 1888*, 60 [v], 74 [v]; G *Blov 1888*, 6-7 (*la plej feliĉa minuto de l' vivo estos por ŝi tiu, ~ ĝi estos permesita al ŝi ĵeti sin al la piedoj de la plej karaj gepatroj*); Z *RE* 41a (*ĝis ~*), 75b, *MV*, *UV*, *EG 1904* (*post ~*). **kiam ... tiam** Z *FK 1903*, 230.30 (*~ tiaj mukaj fadenoj metiĝas sur la korneon, tiam la vidado malklariĝas*).

kian [1887] (ark., *kiam*) Z *UL* 21 (*≈ mi havos vian respondon, mi sendos al vi la libreton*), [v], *DL* 4 (*de l' tago, ~ eliris mia libreto, mi komencis ricevi multon da leteroj*), 8 (*sciiĝi mem, kie, ~ kaj kio estas parolata pri mia afero*), 17 (*ĝi estas uzata tian°, ~ ni parolas pri objektoj konataj*).

Kibl/ [1893] **~o** (rel.) Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 119 (*kun la okuloj turnitaj al la „Sankta ~o" (Mekko)*); Wü *EV 1932* (~o aŭ ≈o [mj. aŭ mn.]).

kibuc/ [1970*] **~o** *PIV 1970* (*Speco de kooperativa vilaĝo Israela kun komuna havaĵo*); OA 9-2007.

kiĉu/ [1932] **~oj** (etno) Wü *EV 1932* (Ketschua, Quichua).

kie [1887] Z *UL* 13 [n] (*Mi ne scias, ~ mi lasis mian bastonon*), 21 (*sendu ĝin* [...] *ĉiun urbon kaj urbeton, ~ vi nur havas amikojn*), FR 47 [g] (*~ vi estas?*), FR 47 [g] (*~n vi iras?*), [v], *DL* 8 (*sciiĝi mem, ~, kian° kaj kio estas parolata pri mia afero*), 11 (*mi eĉ legis longajn artikulojn° pri mia afero, ~ estis videble, ke la aŭtoroj eĉ ne vidis mian verkon*), 14 (*Sed ~, sinjoroj, vi prenis, ke la veno al celo* [...] *dependas de l' rezultatoj de la voĉdono?*), 14 (*helpi aferon tre utilan, ~ estas postulata nek laboro, nek mono*), 16 (*kolektu ilin ~ kaj kiom vi povas*), 30 (*varmaj landoj, ~n transveturis unu instruita homo el niaj malvarmaj*), 30-31 (*La mallarĝa strato, ~ li loĝis*), 39-40 (*mi rigardis, ~n neniu povis rigardi*); G *Blov 1888*, 11 (*El ~ vi estas?*); Z *RE* 30b, 41a (*ĝis ~*), 85b (*~n*), 108b (*mi ne havas ~*), 108b (*ne estas ~*), 124b (*de ~*; dufoje), *MV*, *UV*.

kiel [1887] Z *UL* 19 (*pardonu al ni ŝuldojn niajn ~ ni ankaŭ pardonas al niaj ŝuldantoj*), 20 (*Mia saĝo, ~ mi almenaŭ kredas, estas tute en ordo*), [v], *Schl 1887*, 121 (*la „Lingvo Internacia" restos kune kun la „Volapük'", ~ du amikoj*), *DL* 5 (*demandoj, kiuj tuŝas la lingvon mem,* [...] *~ ĝin bone kaj fonde° ellerni*), 5-6 (*l'afero tute ne dependos de tio, ~ la sorto de ia vivanta lingvo tute ne dependas de l' sorto de tiu ĉi aŭ tiu persono*), 6 (*≈ tio estas ebla,* [...] *ke* [...]

la lingvo estus tute kaj plene preta), 6 (*la rezultatoj* [...] *estos,* ~ [...] *la leganto poste vidos* [...], *ke post la fino de l' jaro* [...] *la lingvo estos finita*), 6 (~ *ĉiu el la vivantaj lingvoj, ĝi fariĝos tute sendependa de ia aparta persono*), 11 („~ *malbonsona* [...] *la lingvo estas"!*), 42 (*mi sentas min ~ alpremita al la tero,* ~ {kvazaŭ} *mi estus ree en mia antaŭa dependeco de vi*), 42 (*mi devas lin estimi ~ sinjoron*), 43 (*≈!* [...] *ĉu mi efektive saniĝis?*), 47 (*Ne tiel terura estas la diablo, ~ oni lin pentras*), *Ald 1888*, 2 (*la Amerika Filozofia Societo* [...] *elektis komitaton por* [...] *decidi la demandon, ĉu lingvo internacia estas necesa* [...] *kaj* kiel {kia} *ĝi devas esti*); G *Blov 1888*, 8 (*La vento blovis kontraŭen,* ~ {kvazaŭ} *penante haltigi la junan krimistinon*), 17 (*Mario* [...] *(~ ankaŭ ĉiuj junaj damoj senescepte)* [...] *senkulpigis la malprudentaĵojn*); Z *RE* 69b, 70a (dufoje), 89a, 100a (*krii ~ kato*), 100b (*bleki ~ bovo*), 172b (*bleki ~ ĉevalo*), 182b, 184b, 204a, *MV*, *UV*. ‖ **~ ..., tiel ankaŭ ...** Z *UL* 19 (*estu volo Via, ~ en la ĉielo, tiel ankaŭ sur la tero*). **~ se ...** Z *UL* 21 (*mi eĉ unu vorton ne almetas en alia lingvo, tiel ~ se°* {kvazaŭ; vd. tie} *ni tute ne komprenus unu la lingvon de la alia*; lauvorte en DE: *so als ob*). ‖ **~a** Lojko *Ezop 1891* n. 4 (*mi montros al ci, ~a estas forto de bovo kaj ~a de kapro*). ‖ **~a** (ark., *kia*) Postn *LI* Okt. 1898, 146 (*~a° viva kaj freŝa observulo estas s-ro L.*).

kies [1887] Z *UL* [v] (en *UL* EN *St* [v] ankaŭ: *~ libro?*), *RE* 223a, *MV*, *UV*. ‖ RIM. *En la komenca tempo* Z iafoje preferis uzi *de kiu* anstataŭ *kies*: *vi ricevos libron, kiu* [...] *superas mian libron, de kiu la pretigo estas laboro pure meĥanika* (*DL* 15); *unu tre bela reĝidino, de kiu la malsano estis tio, ke ŝi tro bone vidis* (*DL* 42-43).

Kiev/ [1889: ~] **~o** Z *Adr 1889*, 4 (~); Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Jen urbo ~! lando kia!*); *E-isto* Dec. 1893, 190 (*malgrandrusa°* {ukraina} *vilaĝano, veninta el ~o*), 191; B *PropN 1910*; War GD 1957. ‖ RIM. *~o* estas transskribo el RU; nun ankaŭ → *Kijivo* surbaze de UK).

Kiĥli/ [1903: *~ano*] (angla urbo *Keighley*). ‖ **~ano** Ell *The-E* Nov. 1903, 6 (*Keighleyite*).

Kiĥot [1892: ~] **~o** [Z] *E-isto* Dec. 1892, 179 (*„Hamlet kaj Don ~", parolo de I.S. Turgenjev*); Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*Don ~o eliris el la vojgastejo*).

Kijiv/ [2007] **~o** (ĉefurbo de Ukrainio; sin. surbaze de la RU *Kiev/o*) Kr *GWED 2007*; Pacj *EUk 2012* [t]; Kr *PVEG 2018*.

kil/ [1889] **~o** (mar.) Z *RE* 73a, *MV* (Kiel (eines Schiffes)), *UV*; Bar *LernHu 1898*, 71 (*la murmureto de l'fluo sub la ~o*).

Kil/ [1895] **~o** Kof *Ili 1895*, 4 (*apogo de Ĥrizo kaj ~o Sankta*).

kilson/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR carlingue | DE Kielschwein | EN keelson).

kilogram/ [1887] **~o** Z *UL* [v] (→ *da*: *~o da viando*), *MV* 16 (je *da*: *~o da viando*); *Tromp 1891*, [80]; Z *UV* (je *da*), *EG 1904*; OA 1-1909; OA 8-1974.

kilogramometr/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

kilolitr/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

kilometr/ [1888] **~o** Z *DL* 17-18 (*Tiu ĉi rivero havas ducent naŭdek kvar ~ojn da longo*); *Tromp 1891*, [80]; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

kimer/ [1905] **~o** (laŭ FdE *ĥimer/o*) Stell *LI LitAld 1905*, 8 (*kapoj strangaj* [fig.: de kirko], *kovritaj per ~oj, diabloj, fantaziaj bestoj*).

kimon/ [1932] **~o** (vest.) Wü *EV 1932*; OA 9-2007.

Kimbr/ [1908] **~ujo** (topo.) (ark., *Kimr/uj/o*, *Kimri/o*) Rhod *EnE 1908*, 516 (Cambria). ‖ Kp. *Kambri/o°*.

Kimr/ [1907: *~ujo*] **≈o** Cseh *Post* 1936-07-11, 143 ([Eo estas bezonata] *eĉ inter angloj kaj ≈oj*). ‖ **~ujo** Z *EG 1907* (Wales; ne en *EG 1904*); *Edin 1915*, 286a. ‖ Kp. samsence *Gvall/i/o°*, *Kambri/o°*, *Kimbr/uj/o*, *Velsi/o°*. ‖ **~olando** *Edin 1915*, 202. ‖ **Nova Sud-~ujo** (subŝtato *New South Wales* en Aŭstralio) Rhod *EnE 1908*, 524a.

kin/ [1957*] **~o** (antaŭe *kinematografi/o*) War *GD 1957* (ciné, cinema *(art)*); OA 8-1974. ‖ **~ejo** War *GD 1957**.

kinematograf/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

kinematografi/ [1957*] **~o** (= *kin/o*) War *GD 1957* (la cinématographie).

kinezi/ [1959] **~o** (med.) Sek *Nepal 1959*, 211 (laŭscienca masaĝo; terapio).

kinin/ [1904] **~o** Z *EG 1904*.

Kinŝas/ [2005*] **~o** (urbo, ĝis 1966 *Leopoldvilo*) *PIV 2005* [→ *Kong*]. ‖ **~a** R 2009 [→ *Kong*] (*Demokratia Respubliko Kongo, Kongo ~a*).

Kintanar/ [1905] **~o** (lit.) (hispana vilaĝo en Don Kiĥoto) Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*li estas Johano Haldudo, la riĉulo, loĝanto de ~o*).

kio [1887] Z *UL* 20 (*≈n signifas la folieto, kiun li aldonis al sia letero?*) 21 (*Respondu al mi, ĉu vi efektive komprenis ~n mi skribis*), 22 (*≈n diri?*), 22 (*≈n havis mi plej karan – /* La junecon *– mi ploranta / Metis mem sur la altaron / De la devo ordonanta!*), [v], *Majn 87-2* (*en tiu gazeto estos priparolata ĉio, ~ estas necesa por la lingvo internacia*), *DL* 7 (*multaj kredeble ekkrios: „≈° li parolas sole pri aferoj tute sensignifaj* [...]*!“*), 8 (*sciiĝi mem, kie, kian° kaj ~ estas parolata pri mia afero*), 10 (*provi praktike (~n fari estas tre facile), ĉu la lingvo* [...] *taŭgas*), 27 (*li ne povas fari, ~n li volas*), 29 (*≈° vin interesas mia farado?*), 33 (*≈ tio ĉi estas?*), 44 (*ŝi lin ekamegis, ~n la ombro bone vidis*); G *Blov 1888*, 7 (*≈ estas je vi, Manjo?*); Z *RE* 225b, 226b (*per ~*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 71 (*Sed ~n tio ĉi nin interesas?*).

kiom [1887] Z *UL* 22 (*≈ de mi en silento / Al vi iris jam oferoj!*), [v], *Schl 1887*, 120 (*Mi mem plej bone komprenas ~ Vi devis suferi*), *DL* 4-5 (*~ eble plĭ° rapide*), 9 (*Ili* [...] *rigardigis, ~ da malfacila laboro kredeble la afero min kostis*), 13 (*se l' amikoj* [...] *kolektos tiom voĉojn, ~ ili povos*), 16 (*kolektu ilin kie kaj ~ vi povas*), 28 (*li* [...] *min malhelpis, ~ li povis*), 36 (*Diru al mi, ~ mi devas pagi!*), 40 (*Se mi skribus gazeton, ~°* {~ da} *legantojn ĝi ricevus!*), *RE* 93b, 182b (dufoje), *MV*, *UV*, *LI* Feb. 1896, 28 (*~ da kapoj, tiom da opinioj*). ‖ **~a** Z *DL* 22 (*La ~an fojon li jam ripetis sian rakonton?*), 29 (*Diru al mi,* [...] *~a horo nun estas*), 29 (*Je l' ~a horo vi tagmanĝas*); G *Blov 1888*, 12 (*≈a horo?*); Z *RE* 82a; *Nürn 1889* [g] 18 (*Je ~a horo mi devas reveni?*). ‖ **~ ajn** Z *Ald 1888*, 11 (*~ ajn mi laborus,* [...] *restus ankoraŭ multego da vortoj ne kreitaj*), *Ham 1894*, 113 (*la azeno ja ne iros pli rapide, kiom ~ vi lin batos*).

kione/ [1957] **~o** (zool.) War *GD 1957* (chionée).

kiosk/ [1905] **~o 1** (vendobudeto) *Eo PĴ* Jun. 1905, 1b (*nia gazeto estu ĉie,* [...] *sur la stratajn ~oj*); Wü *EV 1932* (Zeitungshäuschen (bes. rund)); *PIV 1970*; OA 9-2007.

kiosk/ [1924] **~o 2** (ĝardena paviloneto) Luyk *Iŝtar* 1924, 56.3 (*Ĉe* [...] *la lageto staris ~o, sur kies supro brilis multekolore emajlita, senpinta piramideto, kvazaŭ miniatura templo*); Wü *EV 1932* (türkisches (Garten-) Häuschen); *PV 1934* (ne en *PV 1930*); *PIV 1970*; OA 9-2007.

Kiot/ [1907] **~o** (unu el la du iamaj ĉefurboj japanaj, Tokio kaj ~o) *PoŝKal 1907 II*, 33; *RevO* Aŭg. 1920, 86a.

Kipr/ [1967] **~o 1** (insulo) (hist. nomo *Ĉitimo*; ark. *Cipro°*) But *EEn 1967*, 444b (apud *Cipro°*); *PIV 2005*.

Kipr/ [1967] **~o 2** (regno greke Κύπρος *Kypros*, turke *Kıbrıs*, sendependa de 1960) But *EEn 1967*, 444b (apud *Cipro°*); *PIV 2005*; R 2009.

kiras/ [1889] **~o 1** (mil.) Z *RE* 73b, 77a, 88a, 128a, *MV* (Kürass°), *UV*, *EG 1904*. Wicke *Galero 1922*, 9 (*La ~o preskaŭ kreskis al mia haŭto* [pro la daŭrego de la milito]). ‖ **~a** Z *EG 1904* (*~a ŝipo*). **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~ulo** (hist.) (mil.) Z *RE* 73b, 88a; Z *EG 1904*. Chris *DeE 1910*, 225a (Kürassier).

kiras/ [1904] **~o 2** (zool.) (ark., *karapac/o*) Z *EG 1904* (*~o°* {karapaco} *de testudo, de ojstro*).

Kirgiz/ [1910] **~o** (gento) *PropN 1910*; War *GD 1957*. ‖ **~io**, **~ujo** (regno, sendependa de 1991) (kp. ark. *Kirgizistano°*) *PIV 2005*; R 2009. ‖ **~lando** War *GD 1957*.

Kirgizistan/ [1989] **~o** (ark., *Kirgiz/i/o*, *Kirgiz/uj/o*) R 1989.

Kiribat/ [2005*] **~o 1** (insularo) (nomo ĝis 1979 *Gilbertinsuloj* aŭ simile) *PIV 2005*.

Kiribat/ [2005*] **~o 2** (regno, sendependa de 1979) *PIV 2005*; R 2009.

kirk/ [1932] **~o 1** (zool.) (birdo) Wü *EV 1932*.

kirk/ [1952*] **~o 2** (reli.) (arki.) (kristana preĝejo) BS *EDe 1952*, 242.

kirl/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; OA 3-1921 (DE quirlen, pron. kv-). ‖ **~ilo** Z *EG 1904*. ‖ **anim~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 44.3 (*sentime lukti kontraŭ la anim~aj problemoj*).

kirŝ/ [1904] **~o** (kuir.) (ĉerizbrando) Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

kis/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 8 (*Ili ŝin ~is*); Z *RE* 90b, 220b (*sin ~i (je l' pasko)*), 222a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 146a, *EG 1904*. ‖ **~ado** Z *EG 1904*. **~inte** Einst *Plen 1888*, 32 (*≈inte miajn gepatrojn* [...] *mi forveturis*). **~ota** Melck *FlandLit 1904*, 14 (*oni prezentis al la la ~otan Evangelion*).

kisanĵ/ [1959] **~o** (angola muzikilo) Seab *PtRak 1959* (*quissange*).

kistopter/ [1908] **~o** (bot.) Rhod *EnE 1908* (bladder-fern).

Kiŝinev/ [1892: ~] [**~o**] *E-isto* Dec. 1892, 182 (*la* [...] *fondo de filialo* [...] *en ~*); Z *Adr 1896*, 17.

kitel/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 5, 175b (*~o de mortinto*), 178a, *MV*, *UV*.

kiu [1887] Z *UL* 19 (*Patro nia, ~ estas en la ĉielo, sankta estu Via nomo*), 20 (*Kion signifas la folieto, ~n li aldonis al sia letero?*), [v], *DL* 3 (*La multaj promesoj, ~jn mi ricevas*), 3 (*al la laboro ĉiuhoma venas amasoj, ~j ordinare estas tiel maldiligentaj*), 3 (*mi intencis eldoni libreton, en ~ estus analizitaj ĉiuj pensoj*), 3 (*uzinte tiujn* [pensojn]*, ~j efektive estus bonaj, mi donus al la lingvo la finan formon*), 4 (*ĉiuj plej gravaj malbonaĵoj, ~j povus esti trovitaj en ĝi* [...] *estus* [...] *forigitaj*), 7 (*~ volas, ke mi sendu al li ĉiun venontan kajeron* [...]*, tiu sendu al mi la koston*). 15 (*vi ricevos libron, ~* [...] *multe superas mian libron, de ~ la pretigo estas laboro pure meĥanika*), 22 (*demandu lin, ~ li estas*), 28 (*≈ ne plenumas sian promeson, estas malnoblulo*), 35 (*Sur ĉiuj fingroj brilis ringoj kun diamantoj, ~j ĉiuj estis veraj*), 40 (*Per tio ĉi mi fariĝis la homo, ~ mi estas*), 42-43 (*unu tre bela reĝidino, de ~ la malsano estis tio, ke ŝi tro bone vidis*), *Ald 1888*, 11 (*≈n lingvon vi uzos por tiu celo, estas por la afero tute egala*), *RE* 82a, 85b, *MV*, *UV*. ‖ **~ ajn** Z *RE* 92b, *MV* 8.

kjurin/ [1899] **~o** (gentano) Abes *LI* Sep. 1899, 31 (*tiuj multnombraj* […] *gentoj (avaroj, ~oj, andioj, kazi-humiĥoj, tabasaranoj k. a.) de Dagestan'*).

klaft/ [1889] **~o** (mez.) Z *RE* 176a, *MV* (mezurunuo Faden, Klafter); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; Z *UV*. ‖ Kp. *fadem/*.

klak/ [1904] **~i** Z *EG 1904* (klappen, klappern, klappsen; ne plu en *EG 1907*); OA 3-1921 (FR claquer). ‖ **~o** Z *EG 1904* (Klapps). ‖ **~ilo** (muz.) Z *EG 1904* (Klapper).

klap/ [1889] **~o** Z *RE* 74a, *MV*, *UV*.

klar/ [1887] **~a 1** (adj.) Z *UL* [v], *DL* 5 (*tian° por la leganto nenio jam estos ne ~a*), 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la kreo kaj enkonduko de lingvo tutmonda* [...] *ricevus tian ~an, neŝanceleblan ordon*), 29 (*la formo de l' farado estas por ni aŭ ne ~a, aŭ sen signifo*), 31 (*~a etero*), 39 (*en la lumo de l' luno mi estis preskaŭ ankoraŭ pli ~a, ol vi mem*), *Ald 1888*, 3 (*la reguloj por la kreado de vortoj estas tiel ~aj kaj tiel facilaj*), *RE* 231b (*esti ~a*), 232b, *MV*, *UV*. ‖ **~e** Z *DL* 23 (*se la senco ne montras ~e, kian prepozicion ni devas uzi*), *Ald 1888*, 11 (*la adresito* tute bone, vere kaj ~e *komprenos la vortojn*). ‖ **~eco** Z *DL* 21 (*se* [...] *la ~eco postulas, oni povas ankaŭ preni la tutan radikon*); Z *EG 1904*. **~igebla** Z *EG 1904*. **~igi** Z *RE* 66a (komprenigi), 68b, 116b, 146b (komprenigi), 169a, 170b (komprenigi, komentarii), *RE* 202b (komentarii; Kp. DE *er|klär|en*, t.e. *klar machen*), *EG 1904*. **~igisto** Z *Ham 1894*, 71 (*mi volonte estus ~igisto inter vi kaj via amato*). **~igo** G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *ĉesis subteni la interparolon, fortigante tiel la* [...] *senkonsilecon, de kiu oni povis liberiĝi nur per subita* [...] *~igo*). **~iĝi** Z *RE* 126a, *EG 1904*. **~iĝo** G *Blov 1888*, 17 (*Ŝi* [...] *atendis la minuton de la romana ~iĝo*). ‖ **~heligi** Cart *TraTur 1905*, [3] (*lumingoj el oro / ~heligas*

la halon). ‖ **mal~a** Z *DL* 23 (*tiun ĉi mal~an fluidaĵon° li devigis min eltrinki*); G *Blov 1888*, 9 (*nebulo mal~a kaj flaveta*); Z *RE* 100b, 129a, 206b, *EG 1904*. **mal~eco** Z *EG 1904*. **mal~igi** Z *RE* 20b, 100b. **mal~iĝi** Z *FK 1903*, 230.30 (*la vidado* [vidkapablo] *mal~iĝas*). **ne~a** Z *EG 1904*. **ne~igebla** G *Blov 1888*, 7 (*ŝi flugis malsupren kun ne~igebla mortiĝado de l' koro*): Z *EG 1904*. ‖ **sonĝ~igisto** Kof *Ili 1895*, 5.

Klar/ [1894] **~o 2** (virina nomo) Z *FE 1894*, 38.12 (*~on kaj Sofion iliaj gepatroj nomas* […] *Klanjo kaj Sonjo (aŭ Sofinjo)*); OA 7-58; Z *FA 4 1963*, 185.

klaret/ [1923] **~o 1** (kuir.) (spicita kaj dolĉigita vino de malalta kvalito) Z *1 FA-1923*, 77/30 (*„Ni trinku ~on! Trinkmielon kaj Bremenan bieron!“ ekkriis nun unu el la gastoj*); Wü *EV 1932* (Claret).

klaret/ [1932] **~o 2** (kuir.) Wü *EV 1932* (Claret; en Anglio nomo de francaj ruĝaj vinoj, ĉefe de l' bordoza vino); War *GD 1957* (clairet); Kr *PVEG 2018* (simila kiel *EV 1932*).

klaret/ [1932] **~o 3** (kuir.) Wü *EV 1932* (vd. je *klareto 2*); War *GD 1957* (plusendas al *bordoz/-vino*); Kr *PVEG 2018* (simila kiel *EV 1932*). ‖ Kp. Grøn *DkE 1949* (klaret – klarigita fritgraso; helruĝa vino *(de Bordeaux)*).

Klariĉe/ [1890] [**~o**] (ina nomo) G *Kond 1890*, 23.

klarnet/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 74a, *MV*, *UV*; Doré *Flut 1907*, [3] (*Fluto* [...] *(~o, trombono aŭ hobojo* [...]*)*).

klas/ [1889] **~o 1** (ĝenerale: iu specifa grupo) Z *RE* 74a, *MV*; [Run] *E-isto* Maj. 1890, 41b ([Eo ne starigu] *tro malvastajn limojn por la apartaj sonoj de tiu ~o* [de frikativaj dentsonoj]); Z *EG 1904* (Klasse; nespecifa, havas ĉiujn tri signifojn).

klas/ [1889: *~a*] **2** (en lernejo) **~o** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 37 (*direktoro de la muzikaj ~oj*), Z *EG 1904* (Klasse; nespecifa, havas ĉiujn tri signifojn). ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 29 (*inspektoro de la urba 6-~a lernejo*). ‖ **~estrino** Z *Adr 1896*, 12 (trad. de RU *klassnaja dama*).

klas/ [1904] **~o 3** (en la socio) Sey *FlandLit 1904*, [7] (*la homaj ~oj* [en Flandrio] *disiĝis*; *la riĉaj~oj celis, en la literaturo, diferenci de la popolo*), 8 (*distingiĝi de l' malpli altranga ~o*); Z *EG 1904* (Klasse; nespecifa, havas ĉiujn tri signifojn); Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*la mizeraj ekonomiaj cirkonstancoj de* [la laborista] *~o*).

klasifik/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; OA 3-1921. ‖ **~o** Z *EG 1904*.

klasik/ [1889] **~a** Z *RE* 74a; Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~eco** Z *EG 1904*. **~ulo** Z *RE* 74a, *EG 1904*.

Klaŭd/ [1905: *~ino*] **~ino** (virina nomo) Boucon *GermE* Mar. 1905, 36a (*Vane la maljuna ~ino skuetis sian* […] *vizaĝon*; *Nur la maljuna sorĉistino ~ino*).

Klaŭdi/ [1980] **~o** (vira nomo) Knoedt *Luz 1980* ([Apio ~o], *Roma militestro, perfortis virgulinon kaj pro tio kondamnita, mortigis sin*).

klaŭn/ [1910] **~o** (teatr.) GM *EFr 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*.

klaŭz/ [1910] **~o** (jur.) GM *EFr 1910*.

klav/ [1889] **~o 1** Z *RE* 73b, *MV* (Klaviertaste), *UV*. ‖ **~aro** Z *RE* 74a, *EG 1904*.

klav/ [1908] **~o 2** (tek.) (ark., *kejl/o*) Roll *Mar 1908* (FR clavette | DE Splint). ‖ RIM. Surbaze nur de la trad. ne eblas sendube dedukti la celitan signifon; probable estas *kejl/o*.

klavcen/ [1910] **~o** (muz.) (ark., *klaviceno*) GM *EFr 1910* (apud *klaviero*; clavecin).

klavenc/ [1952*] **~o** (muzikilo) (ne en *PIV 2005*) BS *EDe 1952*, 242.

klaver/ [1900] **~o** (muz.) (ne en PIV; preciza signifo malklara) Nyl *LI* Apr. 1900, 64b ([la gurdo] *sonadis pli pure kaj bele ol ia ~o aŭ kiel malnova fortepiano*).

klavicen/ [1956] **~o** (muz.) (hist.) (antaŭe *klavceno*) *NLR* Jan. 1956 [v] (malnova instrumento, kiun anstataŭis la fortepiano); War *GD 1957* (apud *klavicimbalo*; clavecin).

klavicimbal/ [1957] **~o** (muz.) (antaŭe *klavceno*) War *GD 1957* (apud *klaviceno*; clavecin).

klavier/ [1910] **~o** (muz.) GM *EFr 1910* (apud *klavceno*; clavecin).

klavikl/ [1910] **~o** (anat.) GM *EFr 1910* (apud *klavikulo*°; clavicule); Diett *Gold 1921*.

klavikul/ [1910] **~o** (anat.) (ark., *klaviklo*) GM *EFr 1910* (apud *klaviklo*; clavicule).

kle/ [1910] **~o** (muz.) GM *EFr 1910* (clé).

klef/ [1970] **~o** (muz.) (ark., *kleo*) *PIV 1970* (plusendas al *kleo*).

klemat/ [1904] **~o** (bot.) (ark., *klematito*) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (clématite); War *GD 1957* (plusendas al *klematido*°).

klematid/ [1957] **~o** (bot.) (antaŭe *klemato*°) (ark., *klematito*) War *GD 1957* (clématite); *PIV 1970*.

klematit/ [2005*] **~o** (bot.) (antaŭe *klemato*°, *klematido*°) *PIV 2005*.

kler/ [1889] **~a** Z *RE* 115b, *MV*, *UV*. ‖ **~eco** Z *EG 1904*. **~igi** Z *RE* 115b, *EG 1904*. **~iĝi** Z *EG 1904*. **~ulo** Z *EG 1904*. ‖ **mal~a** Z *RE* 108b, *EG 1904*. **mal~eco** Z *EG 1904*. **mal~ulo** Z *RE* 108b, 111a.

klerik/ [1910] **~a** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ **~o** GM *EFr 1910*. ‖ **~aro** GM *EFr 1910*. **~ulo** Z *EG 1904*. ‖ Kp. *klerikal/o*.

klerikal/ [1903: *~o*] **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~o** Peltier *EKato* Dec. 1903, 18 (*~o, malamico* [legu *malamiko*] *de scienco kaj progresado*). ‖ **~ulo** GM *EFr 1910*. ‖ Kp. *klerik/o*.

Kli/ [1896] **~o** (virina nomo) Ben-David *LI* Feb. 1896, 19 (*la regno de sinjorino ~o*).

klient/ [1889] **~o** Z *RE* 74b; G *Gefr 1889*, [5] (*En tiu ĉi semajno ree du novaj ~oj*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~aro** [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 40 (*tiu organo ricevis la ~aron de* [la ĵurnalo]); Z *EG 1904*.

klimat/ [1889] **~o** Z *RE* 74b, *MV*, *UV*; ISR 1906 [enh.] (*Alkonformiĝo de plantoj al ~o de dezertoj*); Desh *Avent 1907*, 5 ([ili] *pereis pro l'efiko de nova ~o*); *Cion 1926*, 6 (*La ~o de N. estas subtropika*).

klin/ [1889] **~i** Z *RE* 104b, 149b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*junaj monaĥoj ~aj sur malvarma ŝtono de altaro*); Cart *Bild 1905*, 11 ([helpisto] *staras duone ~a*). **~o** Z *RE* 104b. ‖ **~eco** Z *RE* 104b. **~iĝi** Ger *Fant 1895*, 14 ([li] *~iĝis antaŭ Kliniaso, kiel antaŭ ĝia plej perfekta enkorpiĝo*). ‖ **de~i** Z *RE* 124b, 211a. **de~iĝi** Z *RE* 211a, *EG 1904*. ‖ **~randa** Cart *Bild 1905*, 15 (*granda ~randa fajenca pelvo*). **~saluti** Luyk *Iŝtar* 1924, 10.2 (*Ambaŭ viroj haltis momenton je interspaco de dekkelke da paŝoj, kaj profunde ~salutis*). **~saluto** Luyk *Iŝtar* 1924, 19.2 (*Li bonvenigis Lemuelon kun multaj profundaj ~salutoj*), 45.4.

kling/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; B *VdE 1910* (*La*° {troa} *glavo konsistas el ~o kaj tenilo*); OA 2-1914.

Klinias/ [1895] **~o** Ger *Fant 1895*, 14 ([li] *kliniĝis antaŭ ~o, kiel antaŭ ĝia plej perfekta enkorpiĝo*; *la gracieco de talio kaj la harmonio de trajtoj ĉe ~o*).

klinik/ [1903] **~o** (antaŭe *mal/san/ul/ej/*) **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; OA 2-1914; *Cion 1926*, 17 (*medicina laboro en sanigejoj kaj ~oj*). ‖ **~a** Beau *EFr 1903*. ‖ Kp. *hospital/o*.

klink/ [1908] **~a** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr (à) clin | De klinker (artig)).

klister/ [1889] **~o** Z *RE* 74b, *MV*, *UV*. ‖ **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~ilo** Z *EG 1904*.

kliŝ/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~aĵo** (antaŭe *kliŝaj/o*° kun -j-) Z *EG 1904*.

kliŝaj/ [1898] **~o** (ark., *kliŝ/*) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (stereotipaĵo; cliché). ‖ **~aro** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (planche (composée de chlichés)). ‖ Rim. Probable *ne* preseraro por *kliŝ/aĵ/o*, ĉar venontlinie same *kliŝaj/aro* (kun -j-, ne -ĵ-).

Klitemnestr/ [1895] **~o** Kof *Ili 1895*, 6 (*~o, kun kiu / Mi edziĝis dum ŝia virgeco*); Z *Ifig 1908*, 21 (*Al li kiel unuan amofrukton / Min naskis ~o*).

klitor/ [1910] **~o** (anat.) GM *EFr 1910*; Wü *EV 1932* (anat. Kitzler, Schamzünglein° {ark.}, Klitoris); *PV 1930*; OA 9-2007.

kloak/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909.

kloasm/ [1926] **~o** (med.) Benn *DeE 1926*, 454 (Leberfleck).

klopod/ [1889] **~i** Z *RE* 20b (возиться), 219a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 21a (возня), 219a, *EG 1904*. ‖ **~adi** Z *Let. al Nylén* de 1897-02-12, pvz 4, 1975, 45 (*Mi* penis *atingi tiun ĉi malfacilan aferon, ĉar mi forte deziris ĝin atingi; mi multe* ~adis *pri tiu ĉi afero, kvankam efektive estis al mi indiferente, ĉu ĝi estos atingita aŭ ne*). **~igi** Z *RE* 215a (ŝarĝi), *EG 1904*.

klor/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*.

kloroz/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904*.

kloŝ/ [1889] **~o** Z *RE* 77, *MV*, *E-isto* Dec. 1889, 22b (*La ĉielo staras kiel vitra ~o super la maro*), *UV*. ‖ **~ejeto** Stell *LI LitAld 1905*, 8 (*graciaj ~ejetoj* [de kirko]). **~ejo** Stell *LI LitAld 1905*, [3] (*sagoforma ~ejo de ĉefpreĝejo*).

klozet/ [1911] **~o** (speco de necesejo) GM *Usuel EFr 1911*.

klub/ [1888: *~ano*] **~o** Z *RE* 74b, *MV*; *Nürn 1889* [g] 8; *E-isto* Sep. 1889:1:01, p. 1 (*prezidanto de la ~o mondlingva*); Z *UV*. ‖ **~ano** Einst *Plen 1888*, 14 [g]; *Nürn 1889* [g] 8; Lor *LernCs 1890* [g] 10. **~estraro** Ahlb *LI* Apr. 1900, 54a (*la ~estraro, okupita de siaj metiaj devoj*). **~estro** Meier *GramDe 1891*, 29 (*la loĝejo de l'~estro*).

kluk/ [1904] **~i** Z *EG 1904*.

klus/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr écubier | De Klüse | Nl kluis).

kluz/ [1889] **~o** Z *RE* 228a (шлюзъ, kp. De *Schleuse*), *MV* (Schleuse), *UV*; Roll *Mar 1908* (Fr écluse | De Schleuse).

kmer/ [1976] **~o** (laŭ PIV *ĥmer/o*) *Ea-Kamboĝa Vortaro*. UEA 1976; Pusch *Viki* 2011-10-24 ([pol.] *Ruĝaj ≈oj*). ‖ **~a** (parta sin. *kamboĝa*) Gruner *EspAkt* #8/1993, 8 (*Sinjoro C.S.* [...], *Kamboĝo, laboras pri Eo-≈a vortaro*).

knab/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 28 (*Mi estis infano, mi estis ~o, mi estis junulo, mi estis viro, – nun mi estas maljunulo*), 31 (*la ~oj de l' strato bruis*), *RE* 93b, 125b, *MV*, *UV*. ‖ **~eco** G *Blov 1888*, 20 (*nepardonebla ~eco*). **~ego** G *Blov 1888*, 12 (*la ~ego eliris kun bastonego*); Z *RE* 46. **~eto** Z *DL* 27 (*La ~eto estas ruĝigita de sia patrino*); G *Blov 1888*, 9 (*tuj post la tagmanĝo venis* [...] *la filo de kapitano de l' ĵandarmaro°, ~eto deksesjara*). **~inejo** Z *RE* 45. **~ineto** Z *Ham 1894*, 22 (*Parolo de nesperta ~ineto!*). **~ino** Z *DL* 49 (*Vivu ĉiuj la° ~inoj / Belaj kaj hontemaj!*); G *Blov 1888*, 8 (*Ŝia servanta ~ino estis en komploto*); Z *RE* 45, *EG 1904*. ‖ **ge~oj** *ET* 1920-07-05, 4c (*alilandaj ge~oj dezirantaj korespondi*).

knap/ [1910] **~o** (hist.) (ark., *varleto*) GM *EFr 1910* (écuyer, varlet; De Knappe).

knar/ [1904] **~i** Z *EG 1904* (knarren; ne plu en *EG 1907*); GM *EFr 1910*. ‖ **~veturilo** G *NovAnt 1909*, 4 (*Nigromarano kun ~veturiloj*).

kned/ [1889] **~i** Z *RE* 101a, 101b, *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** Z *EG 1904* (Backtrog).

knokaŭt/ [1932] **~i** Wü *EV 1932*. ‖ Kp. *nokaŭt/i*.

knot/ [1908] **~o** (mar.) Roll *Mar 1908* (Fr nœud | De Knoten | En knot).

knut/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (knout; De Knute); Benn *EDe 1923*. ‖ **~i** Benn *EDe 1923*.

Ko [1888] (mll de *Kompanio*) Einst *Plen 1888*, 25 (*la firmo L. Balston kaj Ko*).

koadjutor/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (coadjuteur).

koagl/ [1910] **~i** (ark., *koaguli*) GM *EFr 1910* (apud *koaguli*).

koagul/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (apud *koagli°*); Benn *EDe 1923* (*Vinagro ~as lakton*); *PV 1934* (ne en *PV 1930*). ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*. **~iĝi** GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*.

koak/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (coasser).

koaks/ [1889] **~o** (antaŭe *koks/o°*) Z *MV*, *UV*. ‖ **~igi** Benn *EDe 1923*. ‖ **~oforno** Benn *EDe 1923*.

koalici/ [1904] **~o** (pol.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*. ‖ **~i** GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*. ‖ **~ano** Benn *EDe 1923*.

kobaj/ [1910] **~o** (zool.) GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923* (Meerschweinchen).

kobalt/ [1889] **~o** Z *RE* 75b, *MV*, *UV*. ‖ **~bluo** Benn *EDe 1923*.

kobit/ [1923] **~o** (zool.) (fiŝo) Benn *EDe 1923*.

kobold/ [1889] **~o** (mit.) Z *RE* 41, 92a (*arbara ~o*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 8 (*la ~oj / Sin kaŝas kaj la sorĉistinoj dormas*); Ahlb *LI* Apr. 1900, 61b (*La ~oj malaperis en la mallumajn sekretajn kaŝejojn de la monto*). ‖ **~aĵo** Benn *EDe 1923*. **~ino** Benn *EDe 1923*.

kobz/ [2012] **~o** (ukraina kordinstrumento) Pacj *EUk 2012* (*ludi ~on*; UK кобза). ‖ **~isto** Pacj *EUk 2012* (UK кобзар; sin. *kobzar/o*).

kobzar/ [1913] **~o** (maljunaj, kutime blindaj muzikistoj, kiuj piede trapaŝas Ukrainion kaj kantas, ludante samtempe banduron aŭ kobzon; sin. *kobz/ist/o*) *UkrSt* Jan. 1913, 3; Kr *GWDE 2007* (→ Kobsar), *PVEG 2018*.

koĉenil/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 82a, *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** Benn *EDe 1923* (~tinkturo). ‖ **~tinkturo** Benn *EDe 1923* (~aĵo).

koĉer/ [1926] **~o** (antaŭe *vetur/ig/ist/o*, *kaleŝ/ist/o*, *kuĉer/o°*) Z *2 FA-1926* (*~o, servistoj kaj antaŭrajdantoj*); *PV 1930*; War *GD 1957* (plusendas al *kaleŝisto*).

kod/ [1906] **~o 1** (hist.) (Bibl.) (malnova manskribaĵo [de Biblio k.a.]) Z *GE 1906* (Kodex - ~o [signifo ne sendube deduktebla, la tiuepoka kaj moderna jura vorto estis kaj estas Gesetzlbuch, «leĝolibro»]), *EG 1907* (Kodex; *kodekso* kaj *leĝaro* mankas; en *EG 1904 kodekso*),

kod/ [1909] **~o 2** (jur.) (sin. *kodekso*; antaŭe *leĝaro*) Ver *VocTT 1907*, 34b (Code (dr[oit = juro])); Z *ER 1909* (кодексъ, de 1918 кодекс signifo jura; *kodekso* kaj *leĝaro* mankas); Boi *PVE 1910* (*leĝaro, regularo (kodekso)*); GM *EFr 1910* (code); Ver *EncV 1910* (Moch; apud *kodekso*); Chris *DeE 1923*, 200a (Gesetzbuch – leĝolibro; leĝaro, ~o). 289a (Kodex – *(Gesetzbuch)* leĝaro, regularo, ~o); Benn *EDe 1923* (*civila ~o, pun~o, kriminala ~o*); Sutk *ERu 1927* (кодекс, свод законов «leĝolibro»); *PV 1930* (*civila, kriminala, komerca ~o*); Wü *EV 1932*; War *GD 1957* (code *(t. s.* [ĉiuj signifoj]*)*); OA 9-2007; Kondr *GVER* 2020-05-23. ‖ **~a** Wü *EV 1932*. ‖ **~igi** Wü *EV 1932* (sin. *en~igi*); War *GD 1957*. ‖ **~igado** War *GD 1957*. ‖ **en~igi** Boi *PVE 1910*; Benn *EDe 1923*; Wü *EV 1932* (sin. *~igi*). ‖ **pun~o** Benn *EDe 1923*; Wü *EV 1932* (plusendas al *kriminala ~o*).

kod/ [1920] **~o 3** (telekomunikado) *RevO* Jul. 1920, [iv] [r] (*Telegrafaj ≈oj*); Sutk *ERu 1927* (код [telegrafa, morsa]); Wü *EV 1932* (*telegrafa ~o*); War *GD 1957*; OA 9-2007 (*internacia marista signal~o*; *Morsa ~o*; *sepbita ~o*; *gena ~o*; *ĉifro estas sekreta ~o*). ‖ **~i** OA 9-2007 (*~i mesaĝon*). ‖ **~aĵo** OA 9-2007 (*poŝta ~o*; *UEA-kodo*; *fonta kodo de programo*). **~igi** War *GD 1957*. ‖ **~igado** War *GD 1957*. **~itaĵo** OA 9-2007 (→ *malkodi*). ‖ **mal~i** OA 9-2007 (*mal~i sendaĵon*). ‖ **Lugagne-~o** (iu telegrafa kodo) Wü *EV 1932* (Code Lugagne). **Morse-~o** (ark. *Morso~o*) Wü *EV 1932* (plusendas al *Morse°-alfabeto*). **Mosse-~o** (iu telegrafa kodo) Wü *EV 1932* (Mosse-Code).

kod/ [1932] **~o 4** (med.) (farm.) (farmakopeo) Wü *EV 1932* (*farmacia ~o*; plusendas al *farmakopeo*).

kodak/ [1932] **~o** (hist.) (fot.) (portebla fotoaparato; fantazia nomo de la entrepreno *Eastman Kodak Company of New York* de 1892 kaj ties produktoj, ĉefe filmkartoĉoj kaj fotiloj) Wü *EV 1932*; *PVS 1954*; War *GD 1957*. ‖ **~i** Wü *EV 1932* (kodaken°, *(mit einem Kodak)°* knipsen); War *GD 1957* (prendre un instantané) ‖ **~aĵo** War *GD 1957*.

kodein/ [1932] **~o** (kem.) Wü *EV 1932*. ‖ **~a** Wü *EV 1932*.

kodeks/ [1904] **~o 1** (hist.) (Bibl.) (malnova manskribaĵo [de Biblio k.a.]) Z *EG 1904* (Kodex – signifo ne sendube deduktebla, vd. je *kodo 1*;

kodo kaj *leĝaro* mankas; en *EG 1907 kodo*); GM *EFr 1910* (codex); Benn *EDe 1923* (*la arĝenta ~o en Upsala°* {Upsalo}); Wü *EV 1932* (*la arĝenta ~o*); War *GD 1957* (codex, manuscrit *(ant.)*); Kondr *GVER* 2004-11-07 („kp. kodo“); OA 9-2007.

kodeks/ [1910] **~o 2** (jur.) (*kodo 2*; antaŭe *leĝ/ar/o*) Boi *PVE 1910* (kromformo apud *kodo*; code); Ver *EncV 1910* (Moch; apud *kodo*); GM *EFr 1910* (code); Wü *EV 1932* (plusendas al *kodo 2*); War *GD 1957* (*kodekso* nur en signifoj 1 kaj 3); *ReVo* 2004-01-19; OA 9-2007 ([kun jena trafa] Noto: En multaj lingvoj per natura sencovastigo (*~o, entenanta la leĝaron de Justiniano — la ≈o de Justiniano*) la vorto *~o* akiris la sencon "kohera normodona dokumento pri iu branĉo de socia aŭ faka vivo": *civila ~o*; *mara ~o*; *honor~o*. Tia uzo estas atestita ankaŭ en Eo, tamen ĝi restas konsiderinde malpli ofta ol la homonima uzo de la samdevena vorto *kodo*).

kodeks/ [1910] **~o 3** (med.) (farm.) Boi *PVE 1910* (*medicina formularo, receptaro*; codex); Wü *EV 1932* (plusendas al *kodo 4*); War *GD 1957* (= leĝa farmakopeo); Kondr *GVER* 2004-11-07.

kodicil/ [1904] **~o** (jur.) Z *EG 1904*; *Heck 1907*, 97; Ver *VocTT 1907*, 34b; GM *EFr 1910*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

koeficient/ [1904] **~o** (mat.) Z *EG 1904*; Ver *VocTT 1907*, 34b; OA 1-1909.

kofr/ [1890] **~o** G *Kond 1890*, 23 (*oni esploros niajn ~ojn en la depagejo°*; kp. DE *Koffer*); Z *EG 1904*; Ver *VocTT 1907*, 34b; OA 1-1909; B *Sinj 1909*, 10 (*senfunda ~o*). ‖ Kp. *valiz/o*. ‖ **en~igi** Ver *VocTT 1907*, 34b.

koher/ [1907] **~i** (fiz.) (kem.) Ver *VocTT 1907*, 34b; Z *EG 1907* (zusammenhängen, koherieren; ne en *EG 1904*); GM *EFr 1910*. ‖ **~a** Ver *VocTT 1907*, 34b; *PV 1934* (ne en *PV 1930*). **~o** Ver *VocTT 1907*, 34b (~eco); GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923* (~eco). ‖ **~eco** Ver *VocTT 1907*, 34b (~o); GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923* (~o). **~emeco** Ver *VocTT 1907*, 34b. **~ilo** Ver *VocTT 1907*, 34b.

kohort/ [1910] **~o** (mil.) GM *EFr 1910*.

Koĥinĥin/ [1892: *~ujo*] **1** (pers.). ‖ (hist.) (suda regiono de Vjetnamio) **~ujo** [Z] *E-isto* Feb. 1892, 21. ‖ Kp. *Koŝinĥin/uj/o*.

Koĥinĥin/ [1893] **~o 2** (hist.) (lando) [Z] *E-isto* Sep. 1893, 142 (*Tiu ĉi regiono trovas sin norde de ~o*). ‖ **~ano** *FK 1903* (*la Japanoj, ~anoj, Tonkinanoj sin komprenas reciproke nur per unu sama skribado*).

Koimbr/ [1908] **~o** (urbo *Coimbra* en Portugalio) Rhod *EnE 1908*, 517a; Knoedt *Luz 1980* (*la biblioteko de ~o*).

koincid/ [1904] **~i** (sc.) (mat.) Z *EG 1904*; Ver *VocTT 1907*, 35a; GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*. ‖ **~o** Ver *VocTT 1907*, 35a. ‖ **~eco** Benn *EDe 1923*. **~igi** Ver *VocTT 1907*, 35a; Benn *EDe 1923*.

koit/ [1923] **~i** *kun* Benn *EDe 1923*. ‖ **~o** Benn *EDe 1923* (baza formo).

kojlon/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (côlon).

kojn/ [1889] **~o** (tek.) Z *RE* 74b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 75a (*~a dento*). **~e** Benn *EDe 1923* (*~e fiksi, fendi*). **~i** GM *EFr 1910* (~umi, ~izi, ~ofiksi). ‖ **~eto** GM *EFr 1910*. **~ilo** GM *EFr 1910* (~ofiksilo). **~izi** GM *EFr 1910* (~umi, ~i, ~ofiksi). **~umi** Ver *VocTT 1907*, 35a; GM *EFr 1910* (~i, ~izi, ~ofiksi). **~umigi** Ver *VocTT 1907*, 35a. **~umo** Ver *VocTT 1907*, 35a. ‖ **~ofiksi** GM *EFr 1910* (~i). **~ofiksilo** GM *EFr 1910* (~ilo). **~oforma** GM *EFr 1910* (kojnoida). ‖ **postum~o** (mil.) Ver *VocTT 1907*, 35a (coin *(de culasse)*).

kojot/ [1923] **~o** (zool.) Benn *EDe 1923*.

kok/ [1887] **~o** (zool.) Z *UL* [v], *DL* 26 (*Li pagis por la ~ido tiom, kiom oni ne pagas eĉ por ~o*); G *Blov 1888*, 12 (*La ~oj kantis kaj estis jam luma tago*); Z *RE* 165a, *MV*, *UV*; Melck *FlandLit 1904*, 15 ([li] *paradis kiel ~o*); GM *EFr 1910* (*trompita ~o*; cocu). ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 8 (*Li malaperis ĉe la ~a krio*). ‖ **~ejo** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*. **~idaro** Benn *EDe 1923*. **~ideto** GM *EFr 1910*. **~ido** Z *DL* 26 (*Li pagis por la ~ido tiom, kiom oni ne pagas eĉ por ~o*), *RE* 222a, *EG 1904*. **~ino** Z *UL* PL [v], *RE*

86b, 107b (*~ino sursidanta°*), *EG 1904*. **~inujo** Villa *LernEs 1902*, 36 (→ *uj*) (Es gallinero). **~ujo** Villa *LernEs 1902*, 36 (→ *uj*) (Es gallera). ‖ **~okresto** Benn *EDe 1923*. **~krii** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~viro** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (~o, vir~o). ‖ **vir~o** GM *EFr 1910* (~o, ~viro); Benn *EDe 1923*.

koka/ [1910] **~o** (bot.) GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*.

kokain/ [1910] **~o** (kem.) GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*.

Kokan/ [1894: *~ujo*] **~ujo** (regiono en Rusio) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*konstruo de fervojo trans ~ujo*).

kokard/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 1-1909; GM *EFr 1910*. ‖ **~eto** GM *EFr 1910* (rosette).

kokcinel/ [1889] **~o** Z *RE* 76a (козявка), 80b, *MV*, *UV*.

kokerik/ [1910] **~o** (kokobleko) GM *EFr 1910* (cocorico). ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

koket/ [1888: *~i*] **~a** Z *MV*; Jon *ESv 1893*, 60 (kokett); Z *EG 1904* (baza formo); Benn *EDe 1923* (baza formo). ‖ **~i** G *Blov 1888*, 16 (*Oni ne povus diri, ke li ŝin ~is*); Z *RE* 76a, *UV*; Benn *EDe 1923*. ‖ **~ado** G *Blov 1888*, 17 (*kio lin retenadis?* [...] *la ~ado de lerta amisto?*); Benn *EDe 1923*. **~eco** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*. **~ulino** Z *RE* 76a, *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~ulo** Benn *EDe 1923*. ‖ **mal~a** Benn *EDe 1923*. **ne~a** Benn *EDe 1923*.

kokleari/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (cochléaria).

kokluŝ/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 76a, *MV*, *UV*.

kokon/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904* (Kokon); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

kokos/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 76a, *MV*, *UV*. ‖ **~ujo** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (~arbo); Benn *EDe 1923* (~arbo, ~palmo). ‖ **~arbo** GM *EFr 1910* (~ujo); Benn *EDe 1923* (~ujo, ~palmo). **~palmo** Benn *EDe 1923* (~ujo, ~arbo).

koks/ [1888: *~isto*] **~o 1** (ark., *koaks/o*; De Koks). ‖ **~isto** Einst *Plen 1888*, 39 (*jen venis ~isto al mi!*); Lib *LernLv 1889*, 50.

koks/ [1889] **~o 2** (anat.) Z *RE* 11 (*meti la manojn al la ~oj*), *MV*, *UV*, *Let. al Nylén* de 1897-02-12, pvz 4, 1975, 46 (*~o – plej supra artiko de la femuroj (kie la femuroj komenciĝas)*). ‖ **~algio** GM *EFr 1910* (vd. *koksalgi/o*). **~olama** GM *EFr 1910*.

koksalgi/ [1910] **~o** (med.) GM *EFr 1910* (not. kiel *koks/algi/o*); Benn *EDe 1923* (Hüftgelenkentzündung).

koksiz/ [1923] **~o** (anat.) Benn *EDe 1923* (Steißbein).

koktel/ [1934] **~o** (kuir.) *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

kol/ [1887] **~o** (anat.) Z *UL* [v], *DL* 35 (*li* [...] *metis sian manon en la dikan oran ĉenon, kiun li portis ĉirkaŭ la ~o*), *RE* 227b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 127a (*~a ringo*), 127a (*~a rubando*). ‖ **~umo** (vest.) Z *DL* 23 (*La lavistino alportis mian tolaĵon: ĉemizojn, ~umojn, manumojn kaj viŝilojn*), *RE* 22b, 227b, *MV* 35, *UV* (→ *kol*), *FE 1894*, 35.13, 42.10, *EG 1904*; B *VdE 1910*. ‖ **~brido** Z *EG 1904*; **~ĉeno** Luyk *Iŝtar* 1924, 51.4 (*ora ~ĉeno*). **~hararo** Z *EG 1904*. **~haroj** Z *RE* 35a, *MV* (Mähne, ekz. de ĉevalo), *UV*. **~jungo** Z *EG 1904*. **~tuko** Z *RE* 82a; Wahl *Princ 1889*, 12 (*facila silka ~tuko serpentis ĉirkaŭ ŝia fleksa kolo*). **~zoneto** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*ŝi volis fari ĉenetojn kaj ~zonetojn* [el la ringformo semo de la sovaĝa malvo]). ‖ **ĉirkaŭ~o** Z *RE* 118b, 220a (*ĉirkaŭ~o de ĉevalo*; хомутъ), *EG 1904*. **mar~o** (geog.) Z *RE* 159a, *EG 1904*. **ter~o** (geog.) (istmo) Z *RE* 132a, *MV* 66, *EG 1904*. **post~o** Z *EG 1904*.

kola/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

kolaci/ [1893] **~o** (ark., *matenmanĝo*) *SvE 1893*, [2] (*La klubo havas ĉiusemestro* {-n} *almenaŭ unu kolektiĝon kune kun ~o*). ‖ El It *colazione* – matenmanĝo.

kolaps/ [1907] **~o** (med.) Ver *VocTT 1907*, 35a; Benn *EDe 1923*.

kolatitud/ [1907] **~o** (astr.) Ver *VocTT 1907*, 35a.

kolb/ [1910] **~o** (mil.) GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923* (Kolben, Gewehrkolben).

kolbas/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 70a, 76a, *MV*, *UV*. ‖ **~eto** Z *RE* 190a, *EG 1904*; Benn *EDe 1923*. ‖ **sang~o** Z *EG 1904*. **trip~o** (kuir.) War *GD 1957*.

kolĉik/ [1907] **~o** (bot.) Ver *VocTT 1907*, 35a; GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923* (kolhiko°; Herbstzeitlose).

kolĉikac/ [1907] **~o** (bot.) Ver *VocTT 1907*, 35a.

koleg/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 19 (*Ili kondukis la ~ojn en sian loĝejon*), 41 (*Mi deziras havi ~on de l' vojo* {kunvojaĝanton}), 41 (*ni ja veturos kiel ~oj*), 48 (*Ĝoju, ĝoju ni, ~oj* {kunstudentoj}, */ Dum ni junaj estas!*), *RE* 74a, 192b (*voja ~o*; akompananto), 202b, *MV* (Kamerad, «kamarado»; nun pli kutima trad. *Kollege*). Lib *LernLv 1889*, 28 (*~o de l' vojo*); Z *UV*, *Ham 1894*, 112 ([dua tombisto al unua] *He, aŭskultu do, ~o-fosisto*). ‖ **~e** Z *EG 1904*. ‖ **~aro** Z *RE* 43b (~aro; *~aro milita*). **~are** GM *EFr 1910*. **~eco** GM *EFr 1910*. **~emo** GM *EFr 1910* (~amo). ‖ **~amo** GM *EFr 1910* (~emo).

kolegi/ [1889] **~o** Z *RE* 76b; Red. *E-isto* Apr. 1890, 40b (*s-ro E. de Wahl, Universitato, ≈o Aleksandro II.*); Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *Adr 1889*, 25 (*~a asesoro*); *JarL UEA* Maj. 1910, 70 (*~a profesoro*). ‖ Rim. La prezica signifo ne estas evidenta, ĉar la latindevena vorto alprenis multajn, parte malsamajn sencojn en la modernaj lingvoj (diversaj specoj de lernejoj aŭ universitatoj, diversaj grupoj de eklezioj, sinonimo de *koleg/ar/o* ktp.). ‖ **~ano** GM *EFr 1910*. **~estro** GM *EFr 1910*.

kolekt/ [1887: *sin ~i*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 13 (*se l' amikoj* [...] *~os tiom voĉojn* [tiom da voĉoj], *kiom ili povos*), 15 (*Se vi ~os la numerojn de ia ĉiutaga gazeto por unu jaro*), *Ald 1888*, 15 (*Oni devas energie ~i „promesojn“*), *RE* 16b (preni), 102a, 177a, 182b (amasigi), 187a, *MV*, *UV*. **sin ~i** (~iĝi) Z *UL* 20 (*Kaj Dio diris: ~u sin la akvo de sub la ĉielo unu lokon*). ‖ **~a** Z *RE* 187a. **~o** Z *UL* 20 (*Kaj Dio nomis la sekaĵon tero, kaj la ~ojn de la akvo Li nomis maroj*), *Ald 1888*, 9 (*granda ~o da vortoj*), *RE* 177a (dufoje), 178a, 187b, 189a (сонмъ), *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ **~ado** Z *RE* 79a (*~ado de rekrutoj*). **~anto** Z *Adr 1897*, 12 (*~anto de poŝtsignoj*), *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~iĝi** Z *RE* 187a; Jan. *E-isto* 1892, 6 ([la kongreso] *~iĝis* [...] *en Romo*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~iĝo** Z *RE* 198b (kunveno); *E-isto* Jan. 1892, 6 (*la ~iĝoj e-istaj*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~isto** Z *RE* 177a, *EG 1904* (ekz. de impostoj); GM *EFr 1910*. **~ita** Z *DL* 11 (*dek milionoj adeptoj* {nun: da adeptoj} *nenian*° {de 1888: neniam} *estos ~itaj*), *Ham 1894*, 72.6 ([herboj] *En mezo de la nokto ~aj*), 106 (*Talentoj viaj kune ~itaj*). **~ujo** (ŝparmonujo) Z *DL* 25 (*La patro donacis al mi ~ujon, kaj li mem ĵetis en ĝin la unuan moneron*); GM *EFr 1910*. ‖ **kun~iĝi** Kof *Ili 1895*, 4 (*ili kunvenis kaj kun~iĝis*). ‖ **jar~o** Z *EG 1904*. **mon~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

kolektiv/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~e** Z *EG 1904*. ‖ **~ismo** (pol.) GM *EFr 1910*. **~isto** (pol.) GM *EFr 1910*.

kolektor/ [1907] **~o** (elektr.) Ver *VocTT 1907*, 35a; GM *EFr 1910* (collecteur).

koleopter/ [1907] **~o** (insekto) Ver *VocTT 1907*, 35a; GM *EFr 1910*.

koler/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 17a, 61a, 180a, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 4a. ‖ **~a** Z *RE* 61b, 180a, *EG 1904*. **~e** Einst *Plen 1888*, 34 (*unu el tiuj ĉi* [...] *tute ~e ekkriis*). **~o** G *Blov 1888*, 13 (*ŝia servantino nenion al iu parolis, timante la ~on de la gesinjoroj*); Z *RE* 26b (*elĵeti la ~on*; venĝi), 32, 61a, *Ham 1894*, 73.17 ([la reĝo] *sentas sin tre malbone. /* [...] *de* [pro] *~o,* [...]); Milho *Cindr 1907*, [19] (*Oni ne povas imagi la ~on kaj envion de ŝiaj fratinoj*). ‖ **~anta** Z *Ham 1894*, 70.34 ([punoj] *De ~antaj fortoj la ĉielaj*). **~ega** Devj. *E-isto* Feb. 1893, 30a (*Ĉevalon sian li purigis, / Estanta forte ~ega*). **~egi** G *Blov 1888*, 11 (*La vento ne povis tie ~egi*). **~ego** GM *EFr 1910*. **~ema** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~emo** Z *EG*

1904. **~igi** Z *RE* 118b, 119a, 157b, *GVGE 1894*, 4a (*~igi iun*); Peltier *EKato* Dec. 1903, [17] (*ni ne devas* [niajn kontraŭulojn] *~igi per esprimoj maltaŭgaj*); GM *EFr 1910*. **~iĝi** Z *RE* 157b, *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~ulo** Wicke *Galero 1922*, 25 (*fortkuraĝa ~ulo*). ‖ **ek~ema** Z *DL* 25 (*Eduardo estas tre ek~ema kaj venĝema*), *EG 1904*. **ek~i** Z *RE* 157b. ‖ **~krii** GM *EFr 1910*.

kolera/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (plusendas al *ĥolerao*).

kolerik/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. ‖ **~ulo** Z *EG 1904*.

kolhik/ [1923] **~o** (bot.) (ark., *kolĉiko*) Benn *EDe 1923* (apud *kolĉiko*; Herbstzeitlose).

koli/ [1907] **~o** (zool.) (birdo) Ver *VocTT 1907*, 35a.

koliar/ [1909] **~o** Bend *DkE 1909*, 160.

kolibacil/ [1907] **~o** (med.) Ver *VocTT 1907*, 35a.

kolibr/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 76b, *MV*, *UV*; Ver *VocTT 1907*, 35a (= trokilo *(trochilus)*); GM *EFr 1910*.

kolik/ [1904] **~o** (med.) Z *EG 1904* (Kolik); Ver *VocTT 1907*, 35a; OA 1-1909.

kolimator/ [1907] **~o** (astr.) (fiz.) Ver *VocTT 1907*, 35a.

kolimb/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 29b, *MV*, *UV*.

koliri/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

kolizi/ [1904: *~o*] **~i** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; Benn *EDe 1923*; OA 4-1929. ‖ **~o** Z *EG 1904* (baza formo); Ver *VocTT 1907*, 35a (baza formo); GM *EFr 1910* (baza formo); Benn *EDe 1923* (baza formo; *~o de patriotismo kaj homamo*); Lili *DeE 1928*. ‖ **ek~i** Ver *VocTT 1907*, 35a.

Koln/ [1910] **~o** (urbo) (ark., *Kolonjo*) GM *EFr 1910*; Wü *EV 1932* (plusendas al *Kolonjo*).

kolodi/ [1907] **~o** (kem.) Z *EG 1907* (Kollodium; ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

kolofon/ [1889] **~o** (rezino) Z *RE* 70b (канифоль), *MV* (Colophonium {de 1901: Kolophonium}); Jon *ESv 1893*, 60; Z *UV*; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 173 ([ĉiuj] *frotis la* [violonajn] *arĉojn per ~o*).

kolofoni/ [1888] (ark., *kolofon/* [kem.]) **~o** Einst *Plen 1888*, 33 (*niaj* [...] *teatrodirekcioj* [...] *uzigas tiel multan* [...] *~on*).

Kologn/ [1908] **~o** (urbo) (ark., *Kolonjo*) Rhod *EnE 1908*, 517a (Cologne).

Koloĵvar/ [1898] **~o** (urbo, iam en Hungario, nun en Rumanio) Bar *LernHu 1898* [g] 11 (*~on - Kolozsvárra*). ‖ **~ano** Bar *LernHu 1898* [g] 12.

kolokali/ [1926] **~o** (zool.) (birdoj *Collocallini*) Benn *DeE 1926*, 454 (Salangane).

kolomb/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 32b, *MV*; G *Gefr 1889*, 6 (*Mi senplumigis kelkajn ~ojn*); Z *UV*. ‖ **~ejo** Z *EG 1904*. **~eto** Z *RE* 32b (karesvorto: *mia ~a*; same en ark. DE: *mein Täub|chen*).

Kolombi/ [1922] **~o** (regno) R 1922; *JarL SAT 1923*, 28; But *EEn 1967*, 444b; R 1989; R 2009. ‖ **≈ano** Benn *EDe 1923*.

kolon/ [1887] **~o 1** (arki.) Z *UL* [v], *RE* 76b (колонна), 194b (столбъ; dufoje), *MV* (Säule), [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46a ([ĉe la homoj] *oni devas havi du malgraciajn ~ojn, kiujn ili nomas piedoj*° {kruroj}), *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*ĝi ne rompiĝis per sia propra pezo, antaŭ ol ĝi estis ligita kun la supre staranta ~o*), *UV*; Boucon *GermE* Mar. 1905, 36b ([la] *lumo tremetis ĉirkaŭ la ~oj* [de la preĝejo]); Z *EG 1904*; M, S *PropN 1910* (*Herkulaj ≈oj*); Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 (*glataj, poluritaj ~oj*). ‖ **~aro** Z *EG 1904*. **~ejo** Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 (*~ejo, ĉirkaŭanta parton de la domego*), 48.1, 56.3. ‖ **afiŝ~o** Borel *GermE* Maj. 1905, 54b (*en tuta Berlino oni legis sur la afiŝ~oj la nomon de Eo*). **vaks~o** Nyl *LI* Apr. 1900, 65a (finbruligita kandelo).

kolon/ [1898] **~o 2** (ark., *kolumn/o*) [Beau] *L'Esp* Feb. 1898, 18 (*P. estas la unua el la ĉiutagaj ĵurnaloj, kiu malfermis regule siajn ~ojn al Eo*), Maj. 1898, 62; Z *EG 1904* (Kolumne).

kolonel/ [1896: *sub~o*] **~o** (mil.) Z *EG 1904* (Oberst, Obrist); OA 1-1909. ‖ **~a** Wicke *Galero 1922*, 12 (*~an patenton oni* [...] *donis al mi*).

ekssub~o Z *Adr 1901*, 6. **sub~o** Z *Adr 1896*, 12 (*sub~o de lima gardantaro*), [31].

koloni/ [1889] **~o 1** (setlejo) Z *RE* 76b (колонія, «kolonio, setlejo»), 143b, 180a (селение, «setlejo»); [Z] *E-isto* Okt. 1893, 157 [= *FK 1903*, 197] (*≈o komunista de Aŭstraliaj elmigrantoj estas nun fondata en Paragvajo*); Abes *LI* Sep. 1899, 30 (*Tiu ĉi ~o* [setlejo de naftoproduktantoj] *havas originalan fizionomion*); Z *EG 1904* (Kolonie; preciza senco ne deduktebla); Desh *Avent 1907*, 4 (*terkultura ~o*); OA 1-1909; *Cion 1926*, 6 (*la ~oj estos tre proksimaj de la haveno de Hajfa°*). ‖ **~i** Z *RE* 76b. ‖ **~ano** Z *RE* 143b (vilaĝano), 180a (vilaĝano), *EG 1904*. **~aro** Z *RE* 76b. **~eto** *Cion 1926*, 9. **~igo** *Cion 1926*, 11 (*la antaŭmilita ~igo* [de Palestino]). **~iĝi** Z *RE* 180a (loĝiĝi). **~ista** *Cion 1926*, 7 (*~istaj familioj*). **~isto** *Cion 1926*, 6 (*malfacilaĵoj por la ~istoj kaj iliaj brutoj*).

koloni/ [1898] **~o 2** (pol.) (dependa teritorio) Z *Adr 1898*, 6 (*~o de Francujo*); Fruic, Lengy *LI* Jan. 1905, 2 (*en ĉiuj siaj ~oj, niaj anglaj amikoj dissemas samideanojn*); Z *EG 1904* (Kolonie; preciza senco ne deduktebla); *PoŝKal 1907 II*, 34 (*≈o de l'Markoloj* [Straits Settlements, t.e. Singapuro]). ‖ **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~ano** *E-isto* Jan. 1893, 13 (*la moro de fumado, kiun oni heredis de la ~anoj* [en Kubo]); Z *EG 1904*.

koloniz/ [1926: *~ado*] **~i** (ĉe Z *EG 1904 koloni/i*). ‖ **~ado** *Cion 1926*, [5] (*~ado* [en Palestino]), 6 (*rezulto de la Hebrea ~ado*), 15.

Kolonj/ [1910] **~o** (urbo *Köln* en Germanio) (kp. ark. *Kelno°* [1927], *Kolno°* [1910], *Kologno°* [1908]) GM *EFr 1910* (plusendas al *Kolno°*); *ET* 1920-04-01, 1 [t] (*~o (Germ.)*); Z *1 FA-1923*, 76 (*en la urbo ~o*); Wü *EV 1932*. ‖ **≈a** Wü *EV 1932* (*~a* [mj. ĉar propra nomo] *akvo* [parfuma tualetakvo]).

kolor/ [1887] **~o 1** (impreso sur la okuloj) Z *UL* [v], *DL* 22 (*La pordokurtenoj* [...] *estas de flavruĝa ~o*), 30 (*La homoj ricevas ~on malluman*), 32 (*Ĉiuj floroj brilis en plej belegaj ~oj*), *RE* 89b (*perdi ~on*), 94b, 221b, *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, 5a (*perdi la~on* [dufoje]; paliĝi). ‖ **~i** Z *GVGE 1894*, *EG 1904*. ‖ **~aĵo** (ark., *farb/o*) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 ([sapo] *solvas la ~on* [de olea pentraĵo]). **~eto** Ger *LI* Jan. 1896, 13 (*la bela orienta ~eto* {etoso} [...] *de la fabelo*). **~igi** Z *RE* 169b, *EG 1904*. **~igisto** (ark., *farb/ist/o*) Z *RE* 93b, *EG 1904*. **~iĝi** Z *EG 1904*. **~isto** [Z] *E-isto* Mar. 1893, 39 (*ĥimiisto° ~isto*). **~ilo** (ark., *farb/o*, *pigment/o*; kp. *~aĵo*) Z *RE* 82b; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 76 pn. 2; Z *EG 1904*. **~ita** Z *DL* 28 (*La malsupra parto de tiu ĉi domo estas alie ~ita, ol la supra*), *RE* 82b. ‖ **~perdemo** Z *RE* 89b.

‖ **A-L** ‖ **ali~iĝi** Z *EG 1904*. **arĝent~a** Z *RE* 180b (arĝentaĵa). **cinam~a** Z *RE* 80a; Abes *Kralj 1897*, [3] (*cinam~a drapa jako*). **ĉam~a** Beau *EFr 1903* (ĉambruna); [Z] *EG 1904* (gemsfarben, chamois). **divers~a** Cart *Bild 1905*, 15 (*divers~aj gladotaĵoj°*); Z *EG 1904*. **divers~eco** Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 (*La subiranta suno moderigis kaj moligis la divers~econ de la muro*). **flam~a** Beau *Sint 1901*, 3 (*haroj flam~aj*). **fulmo~a** Boi *Perd 1904*, 4 ([en aŭtuno] *~fulmo~a ĉielo*). **griz~a** Bick *The-E* Nov. 1903, 4. **inter~aĵo** Abes *LI* Maj. 1898, 70 (*la ombroj kuŝiĝas akre, sen nuancoj kaj inter~aĵoj*). **kapreol~a** Wü *EV 1932* (→ *kapreol*). **kaŝtan~a** Mott *EEn 1906* (→ *kaŝtan*). **korpo~a** G *EPl 1916*.

‖ **M-Z** ‖ **malvo~a** Mott *EEn 1906* (malva); War *GD 1957* (~a). **multe~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 20.3 (*multe~aj baldakenoj invite proponis agrablan ombron*), 59.1 (*multe~aj damaskaĵoj*). **mult~a** Z *RE* 132b; Stank *Viv 1896*, 19 (*mult~a pentraĵo*); Z *EG 1904*. **mult~amase** Abes *Kralj 1897*, 5 (*mult~amase staris, sidis kaj kuŝis* [homoj en diverslandaj kostumoj]). **mult~igi** Z *RE* 68a. **mur~a** Mén [Mort] *Rev* Sep. 1906, 15 (*mur~a mantelo*). **okro~a** GM *EFr 1910* (okra). **oliv~a** GM *EFr 1910* (oliva). **punco~a** Boi *Perd 1904*, 5 (*la reĝo unue paliĝis, poste fariĝis punco~a*). **roz~a** Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151 (en pn.: [=] *roza*; rose); Z *EG 1904*. **roz~igi** Luyk *Iŝtar* 1924, 40.1 (*La* [vespera] *sunlumo dolĉe roz~igis la blankecajn kalkŝtonojn*). **sen~a** Z *Ham 1894*, 114 ([pp kadavro] *Pala korpo sen~a*), **smerald~a** Sutk *ERu 1927* (smeralda). **viol~a** Z *RE* 217b;

Lem *L'Esp* Dec. 1898, 151 (en pn.: [=] *viola*; violet).

kolor/ [1894] **~o 2** (impreso sur la psiko) Z *Ham 1894*, 109 (*la lertecon vian en skermado / Al li oni prezentos en ~oj / Ankoraŭ pli brilantaj kaj pli helaj*); Zeid *Literat 1895*, [a 4] (*romanoj, ĉiuj plenaj je ~o*).

Kolorad/ [1893] **~o** (rivero *Colorado*) [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 (*En la valo de rivero ~o en Ameriko*).

koloratur/ [1906] **~o** (muz.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kolos/ [1889] **~o** Z *RE* 77a (baza formo ne sendube deduktebla); Jon *ESv 1893*, 60; Beau *EFr 1904*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Barth *Ludo 1928*, 18 ([pp arbego] *giganta, muta ~o, gilotinita de homaj manoj*). ‖ **~a** Z *RE* 77a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kolport/ [1889] **~i** Z *RE* 168a (disporti), *MV*, *UV*. ‖ **~isto** Z *RE* 80b, 168a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kolubr/ [1889] **~o** Z *RE* 210b (ужъ), *MV* (Hausschlange, «endoma serpento»), *UV*.

kolum/ [1906] **~o** (vd. *kol/um/o*) Mott *EEn 1906*.

Kolumb/ [1893] **~o** *E-isto* Jan. 1893, 13 (*Kristoforo ~o* [...] *lasis detalan sciigon* [pri la malkovro de tabakplantoj]); *FK 1903**-2 ([ŝerce] *La ovo de ~o ankaŭ ne estas metita en unu tago!*).

Kolumbi/ [1989*] **~o** (usona federala distrikto *Columbia* kun ĉefurbo Vaŝingtono) R 1989, pn. 13.

kolumn/ [1932*] **~o** (antaŭe *kolon/o*) Wü *EV 1932*; OA 8-1974.

kolz/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

kom/ [1888] **~o** (gram.) Z *Ald 1888*, 6 (*la leganto ne prenu ilin* {la signetojn internajn} *por ~oj*), *RE* 57b, *MV*, *UV*. ‖ **punkto~o** Z *MV* 56.

komand/ [1889] **~i** Z *RE* 77b, *MV*, *UV*, *EG 1904* (mil.; sur ŝipoj). ‖ **~a** Asklöf *LI* Maj. 1898, 72 (*~a ponto* [de ŝipo]). **~o** Z *RE* 77b, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~anto** Z *RE* 77b, *EG 1904*; Brzo *Univ 1912:2*, 80 (*komendanto°* {legu *~anto*} *de citadelo*); Cseh *Post* 1936-08-29, 163 (*~anto de la ŝipo „K.“*). ‖ **for~i** Z *RE* 77b.

komandit/ [1904] **~o** (ekon.) (jur.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 3-1921.

komandor/ [1889] **~o** (reli.) (de ordeno) Z *RE* 77b; Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

komb/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 224b, *MV*; G *Kond 1890*, 30 (*~i lanon*); Z *UV*. ‖ **~ejo** Villa *LernEs 1902*, 37.6 (peinería). **~ilingo** Villa *LernEs 1902*, 37.6. **~ilo** Z *RE* 34b, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~isto** Villa *LernEs 1902*, 37.6 (peinador); *FrazL 1903*, 14 (frizisto; coiffeur | Friseur | peluquería «frizejo, frizista butiko»). **~ita** B *Sinj 1909*, 10 ([orfa] *fraŭlino jam banita kaj ~ita*). ‖ **en~i** Z *RE* 59b (~i).

kombin/ [1889] **~i** Z *RE* 189a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Stank *Viv 1896*, 25 (*la plej feliĉaj iafoje ~oj de nia vivo*); Z *EG 1904*.

komedi/ [1888] **~o** (kp. *komediant/*) Einst *Plen 1888*, 21 [g] (*~o ludota*); Z *RE* 77b; G *Gefr 1889*, [t] (*~o en unu akto*); Lib *LernLv 1889*, 26 [g] (*~o ludota*); Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *RE* 77b. **~anto** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~isto** Z *RE* 77b (комикъ), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

komediant/ [1889] **~o** (ark. *komediisto*) Z *RE* 77b (комедіантъ; комик estas komika aktoro, комедиант fakte la samo, nur iom pli altstila, pli arkaika, uzata ankaŭ figursence. En Peterburgo ekzistas teatro Приют комедиантов, «azilo de komediantoj» - vmel, 2012-02-03); Jon *ESv 1893*, 60.

komenc/ [1887: *~o*] **~i** Z *UL* [v], *Majn 87-2* (*la ĵurnalo ~os eliri kredeble ĉirkaŭ la monato Januaro*), *DL* 3 (*post tio ĉi oni jam povus ~i la eldonon de plenaj vortaroj*), 4 (*mi ~is ricevi multon da leteroj*), 12 (*tian° ~os* {~iĝos} *ĝia plena funkciado*), 36 (*mi ~is propran vojon*), 47 (*Antaŭe intencu kaj poste ~u*); G *Blov 1888*, 3 [a] (*Ni ~u!*); Z *RE* 107b, *MV*, *UV*. **sin ~i** (~iĝi) Z *DL* 31 (*Vivo sin ~is* {~iĝis} *supre kaj malsupre*). ‖ **~a** Z *RE* 130a (~a), 130a (unuatempa), 159b (прописная

буква, *~a litero*; granda litero, «majusklo»; en la orig. preserare aŭ ark. *letero°* anstataŭ ĝuste *litero*). **~e** Z *EG 1904*. **~o** Z *UL* 19 (*Je la ~o Dio kreis la teron kaj la ĉielon*), *DL* 8 (*antaŭ la ~o de mia interparolo*), *Ald 1888*, 6 (*en la ~o de tia verko*), 9-10 (*la lingvo internacia havos jam de l' ~o unu formon ĉe ĉiuj uzantaj ĝin*), *RE* 101b (*~o de l' granda fasto*), 146a, 155a (alpaŝo), 186b (*en la ~o*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (*en la ~o*). ‖ **~ante** Z *Ald 1888*, 17 (*~ante de Aŭgusto 1888 mi eldonados ĉiumonate nomarojn de ĉiuj verkoj*). **~iĝi** *RE* 107b (начинаться), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~onta** [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 41 ([li] *estas ~onta novan* [kurson]); Borel *GermE* Maj. 1905, 55a ([ili] *enskribiĝis por alesti la kurson tuj ~ontan*). ‖ **de~e** Z *EG 1904*.

Komeni/ [2013*] **~o** (La *Comenius*) R 2013.

komentar/ [1889] **~i** (ark., *koment/i*) Z *RE* 77b.

komentari/ [1889] **~i** (ark., *koment/i*) Z *RE* 170b (komprenigi, klarigi), 202b (klarigi), *MV* (erläutern, commentiren {de 1901: kommentieren}), *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 202b. **~o** (nun ankaŭ *koment/ar/o*) Jon *ESv 1893*, 60; *EKato* Dec. 1903 [t 2a] (*kun antaŭkritikoj, trad. franc., ~oj*); Z *EG 1904* (baza formo); Mott *EEn 1906* (baza formo).

komerc/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 203b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 77b; G *Gefr 1889*, [5] (*libroj ~aj*); *E-isto* Apr. 1890, 40b [r] (*Librotenado kaj ~aj kalkuloj*); Meier *GramDe 1891*, 13 (*~a konsilisto, Commerzienrath°*); Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*sciigoj tuŝantaj la Parizon financan, ~an, industrian kaj sciencan*); Z *Adr 1901*, [4] (*~a kontoro*); Z *EG 1904* (*~a ŝipo*); *JarL UEA* Maj. 1910, 79 (*direktoro de la ≈a Banko*); Luyk *Iŝtar* 1924, 26.9 (*~a entrepreno*). **~o** Einst *Plen 1888*, 25 (*mi fondis* [...] *~on manufakturan je la firmo L. Balston kaj Ko*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~adi** Luyk *Iŝtar* 1924, 12.4 (*Mi ~adas inter* [la urboj] *N. kaj B.*). **~aĵi** Z *RE* 203b. **~aĵisto** Z *RE* 203b (butikisto). **~aĵo** (nun ankaŭ *var/o*) Z *RE* 202b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 25.4; Chris *DeE 1910*, 474. **~ejo** Einst *Plen 1888*, 25 (*Mi estus tre kontenta, se Vi povus lin preni en Vian ~ejon*); Z *EG 1904*. **~ista** *Societ* Aŭg. 1906, [7] (*Int. ≈ista E-ista Societo*). **~isto** Z *DL* 21 (*mi ekiris per grandaj paŝoj al la ~isto*); Z' *UL* Yi *1888*, 52 [v]; Z *RE* 86a; G *Gefr 1889*, [3]; Z *EG 1904*; *JarL UEA* Maj. 1910, 76 (*supera ~asistanto*); *Cion 1926*, 16 (*donante kreditojn al industriistoj kaj ~istoj*). ‖ **~agento** *JarL UEA* Maj. 1910, 83. **~domo** (hist.) (komerca societo) Wicke *Galero 1922*, 25. **~lerneja** *JarL UEA* Maj. 1910, 76 (*~lerneja inspektoro*). ‖ **fi~aĵo** Z *EG 1904* (Ramsch; dube, ĉu *fi-* tie ĉi trafas, pref. *~aĵaĉo*).

komers/ [1893] **~o** Meier *E-isto* Dec. 1893, 185 (*la* [studentaj] *„~oj", la trinksocietoj, la „mensuroj"* [...] *plenigis mian tutan tempon*).

komet/ [1889] **~o** (astr.) Z *RE* 77b, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*ia el la ~oj kunpuŝiĝos kun la tero*); Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

komfort/ [1889] **~o** Z *MV*; Jon *ESv 1893*, 60; Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 216a; *FrazL 1903*, 2 ([La ĉambro] *ne ŝajnas al mi ~a* [*ne* sidu antaŭ *~a*, ne antaŭ *ŝajnas*]); Z *EG 1904*. **~e** Mott *EEn 1906*.

komik/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~eco** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Doré *Flut 1907*, 4 (*la ~eco de la monologo*). **~ulo** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

komiks/ [1999] **~o** (art.) Kr *GVEG 1999* (Comic); Wells *EEn 2010* (ne en *EnE 1969*). ‖ **~kajero** Kr *GVEG 1999*.

komis/ [1889] **~i** Z *RE* 143a (поручать). ‖ Rim. Probable preseraro por *komisi'*, vd. tie. ‖ **~o** (ark., *komisi/o*) [Z] *E-isto* Feb. 1892, 23 (*unu tajloro* [...] *ricevis la ~on° pretigi certan nombron da unuformoj°* [tiel kun -u-]).

komisar/ [1889] **~o** (kp. ark. *komisari/o*) Z *RE* 77b; Jon *ESv 1893*, 60; Beau *EFr 1903* (*polica ~o*; → *polic*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **gard~o** *SennR* Nov. 1923, 26 (*kancelariistino de la gard~o*).

komisari/ [1903] **~o** (ark., *komisar/o*) *EKato* Dec. 1903, 24 (*ni paroladis kun ~o°* [de la ŝipa festeno] *ĝis noktomezo*); Z *EG 1904*.

komisi/ [1888: *~o*] **~i** Z *RE* 143a (поручать; kun preseraro *komis'*), *MV* (auftragen, beauftragen; baza formo estas verbo), *UV*. ‖ **~o** Einst *Plen 1888*, 25 (*Mi Vin petas,* [...] *min honori je Viaj ~oj*); Z *RE* 77b, *Ham 1894*, 73.23 (*ne forsaltu de mia ~o* [ne ŝanĝu la temon, ne evitu mian taskigon]), *Adr 1897*, 14 (*laboras en la Regna ≈o de l'Estingo de Ŝuldoj*), *EG 1904* (baza formo). ‖ **~isto** (kp. ark. *komisioner/o*°) Z *RE* 77b; *FrazL 1903*, 12 (faktoro [en hotelo]; commissionnaire | Dienstmann | commisionnaire); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

komision/ [1888] **~o** (ark., *komisio*) Einst *Plen 1888*, 31 (*kelkajn bonvolajn monkinojn*°*, por kiuj li plenumis ~ojn, li dankis la pastrecon sen ekzameno*); Red. *E-isto* Apr. 1890, 40b ([sendi librojn] *por la vendado en ~o*); *SEU* 1926, 2 (*SLK* [Sovetia Ea Lingva ≈o]). ‖ **sub-~o** *SEU* 1926, 2 (*SLK* [Sovetia Ea Lingva ≈o] *povas krei diversajn sub-~ojn*).

komisioner/ [1893] **~o** (ark., *komisi/ist/o*) SKildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*„Kiu li povas esti?" – „≈o de vinoj" respondis la juĝisto*).

komit/ [1903] **~a** (epiteto de l' turkoj por homoj suspektataj pri ribelemo) Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 5a ([la ribelantoj] *atingis antaŭ*° *la* […] *dometo de avo Trajko „~a"*).

komitat/ [1888] **~o** Z *Ald 1888*, 2 (*la Amerika Filozofia Societo* [...] *elektis ~on por pripensi* [...] *la demandon*), *RE* 77b, *MV*, *Majn 1891-21* (*provincaj cenzuraj ~oj*), *UV*.

komiz/ [1889] **~o** Z *RE* 152b, *MV*; Janowski *E-isto* Mar. 1893, 46 (*la tieaj korespondistoj, librotenistoj kaj ~oj sciiĝos pri la nova lingvo*); Z *UV*; *JarL UEA* Maj. 1910, 74, 75, 78 (*asekura ~o*). ‖ **~ino** Z *EG 1904*.

komod/ [1889] **~o 1** (meblo) Z *RE* 78a, *MV* (Commode; nun *Kommode*), *UV*; B *GermE* Maj. 1905, 58a (*Niaj horloĝoj kuŝis* […] *sur la fundo de nia ~o*); B *Sinj 1909*, 10 (*Mi tranĉas vesteton el la blua kaŝmiro, tiu en la ~o*).

komod/ [1891] **~a 2** (ark, *praktika*, *faciliga*) Wahl *E-isto* Jan 1891, 5b (*Sed ĝi*° *estus multe pli ~a*° {~e} *kaj pli nature havi duoblan negacionon*°), 6a (*ĝi*° *estis pli ~a*°).

Komonvelt/ [1989] **~o** (pol.) (EN Commonwealth) R 1989.

Komor/ [2005*] **~oj 1** (insularo) *PIV 2005*.

Komor/ [2005*] **~oj 2** (regno, sendependa de 1975) *PIV 2005*; R 2009.

kompakt/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; G *EPl 1916*; Wü *EV 1932* (kp. *densa*, *masa*, *firma*, *fortika*, *kohera*, *masiva*, *solida*, *kunteniĝema*, *konciza*); Straat *ENl 1933*; OA 9-2007. ‖ **~o** Wü *EV 1932* (~eco; kp. *konsistenco*). ‖ **~eco** G *EPl 1916*; Wü *EV 1932* (~o). **~igi** Wü *EV 1932* (kp. *aglomeri*, *buligi*, *gelatigi*, *kazeigi*, *koaguli*, *kondensi*, *konglomeri*); War *GD 1957* (rendre compact, tasser, piler). ‖ **mal~a** Wü *EV 1932*.

kompani/ [1889] **~o** (ekon.) Z *RE* 78a; Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ Mll «Ko» aŭ «K^io^» (Z *EG 1904*). ‖ **~a** *JarL UEA* Maj. 1910, 73 (*~a sekretario*). ‖ **~ano** Z *EG 1904*; Wicke *Galero 1922*, 25.

kompar/ [1889] **~i** Z *RE* 184a, 192b, *MV*, *UV*. ‖ **~aĵo** Mott *EEn 1906*. ‖ **sen~a** Z *RE* 110b.

komparativ/ [1904] **~o** (gram.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

kompas/ [1889] **~o** Z *RE* 78a; Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904* (Kompass, Bussole° {ark.}); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **bir~o** Wü *EV 1932*.

kompat/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 180b, 185b, 188a, 190b, 211b (favoriĝi; plian fojon), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~o** Marig *LernIt 1890*, 35 (*la plejmulto (da homoj) en ni vekus ~on, anstataŭ envio*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~ante** Z *UL* 21 (*Kaj pri vivo detruita / Ŝi rakontas ~ante*). **~ema** Z *RE* 96b, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~emo** Johan *EKato* Dec. 1903, 21 (*Jesuo, pro ~emo, ĉiujare donas tian feliĉeton*). **~ige** Z *EG 1904*. **~igi** Z *EG 1904*. **~inda** Z *RE* 48a. ‖ **mal~ema** Z *EG 1904*. **sen~a** G *Blov 1888*, 5 (*la volo de la sen~aj gepatroj baras nian feliĉon*); Z *EG 1904*; Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*sen~a malamiko*). **sen~e** Z *DL* 48 (*Kaj subite morto venos,*

/ *Kaj rapide ĉiun prenos, / Ĉiun sen~e*), *Ifig 1908*, 14 (*decido, kiun li / Plenumos sen~e kaj severe*).

kompendi/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kompens/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~o** Z *EG 1904;* Mott *EEn 1906*. ‖ **perdo~o** (jur.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kompetent/ [1888] **~a** Z *DL* 12 (*~aj personoj*), 13 (*~a akademio*), *Ald 1888*, 7 (*en ĉio, kio en la dirita broŝuro ne estas trovata, ~a devas esti* [...] *ne la aŭtoro*), *RE* 62a (*esti ~a*), 178b, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~eco** Z *Ald 1888*, 5 (*havante nek pli da ~eco, nek pli da moralaj* [...] *privilegioj, ol ĉiu alia*), 13 (*ĉiu alia povas ĝin° fari kun egala ~eco*). **~ulo** Z *RE* 62a; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 172 (*kun* [...] *vido de ~ulo li provis la vinon*); Z *EG 1904*.

kompil/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kompleks/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

komplement/ [1903] **~o 1** (gram.) Beau *Ekz 1903*, 23; Z *EG 1904* (Komplement, Ergänzung, Vervollständigung; *rekta ~o*); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914 (*gram., mat.*).

komplement/ [1904] **~o 2** (mat.) Z *EG 1904* (Komplement, Ergänzung, Vervollständigung; *rekta ~o*); OA 2-1914 (*gram., mat.*).

komplet/ [1889] **~o** Z *RE* 78a (комплектъ {de 1918: комплект}); Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (a suit *(of clothes)*). ‖ **~a** OA 2-1914*. ‖ **~igi** Z *EG 1904*.

komplez/ [1889] **~o** Z *RE* 118a (*fari ~on*), 118b, *MV* (Gefallen), *UV*; *LI* Mar. 1896, 36 (*doni ~ojn kaj klarigojn al alilandanoj*); [Beau] *L'Esp* Feb. 1898, 18 (*Lia ĵurnalo ĉiam estis, kun plej plena ~o, malfermita al nia lingvo*). ‖ **~a** *LI* Jan. 1903, 13 (*Kiam ĉio estas finita, oni reirigis la ~an horloĝon*); *InfRap* Jan. 1910, 4 (*kunvenejo kun moderaj prezoj kaj ~a kafejestro*). **~e** Beau *LI* Mar. 1896, 35 (*s-ro L.* […] *tre ~e konsentis traduki en Eon*). **~i** Z *EG 1904*. ‖ **~aĉa** Luyk *Iŝtar* 1924, 19.1 (*~aĉa rideto* [de la gastejestro]). **~ema** Z *EG 1904*. **~eme** Z *Ifig 1908*, 12 (*Iru ~eme / Duonon de la voj' al li renkonte*). **~emeco** Luyk *Iŝtar* 1924, 60.3 (*Ijob dankis al la domestrino* [...] *pro ŝia ~emeco*). **~emo** Z *EG 1904*.

komplic/ [1926] **~o** (jur.) Benn *DeE 1926*, 454 (Helfershelfer [nun ankaŭ *Komplize*]).

kompliment/ [1888] **~o** Z *DL* 9 (*Ili* [...] *ŝutis ~ojn al la aŭtoro*); Jon *ESv 1893*, 60; *EG 1904* (derivaĵo); OA 1-1909. ‖ **~i** Z *RE* 78a (Baza formo ne sendube deduktebla); *EKato* Dec. 1903, 24 (*sinjorino G. indigis ~i* [pro la kantado]); Beau *EFr 1904* (baza formo); Z *EG 1904* (same).

komplik/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~i** Mott *EEn 1906* (baza formo). ‖ **~aĵo** Mott *EEn 1906*. **~ita** Z *EG 1904*.

kompliment/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

komplot/ [1888] **~o** G *Blov 1888*, 6 (*Ŝia servanta knabino estis en ~o*); Meier *GramDe 1891*, 17b; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~i** Z *EG 1904*.

kompon/ [1889: *~isto*] **~i** (muz.) Z *EG 1904* (derivaĵo); OA 1-1909. ‖ **~a** Bour *LI* Jan. 1905, 17 (*vortoj ~aj*). **~o** Z *EG 1904* (baza formo; kp. *kompozicio*). ‖ **~isto** (kp. ark., *kompozitor/o°*) *E-isto* Dec. 1889, 24b (*Oni povas ricevi tiujn ĉi verkojn rekte de la ~isto*); Z *EG 1904*.

kompost/ [1889] **~i** (tipografio) Z *RE* 102a, *MV*, *UV*. ‖ **~isto** Z *RE* 102b, *Adr 1889*, 13, *Adr 1896*, 18, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kompot/ [1904] **~o** (kuir.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*~o el prunoj*); OA 2-1914.

kompozici/ [1889] **~o** (muz.) *E-isto* Dec. 1889, 24b (*melodiaj ~oj*); *FK 1903*, 306.3 (*improvizita ~o*); Mott *EEn 1906*.

kompozitor/ [1898] **~o** (muz.) (ark., *kompon/ist/o*) *LI* Maj. 1898, 78b.

kompren/ [1887] **~i** Z *UL* 21 (*tiel kiel se ni tute ne ~us unu la lingvon de la alia*), 21 (*Respondu al mi, ĉu vi efektive ~is kion mi skribis*) [v], *Schl*

1887, 120 (*Mi mem plej bone ~as kiom Vi devis suferi*), *DL* 10-11 (*Aliaj skribis kritikon pri mia afero,* [...] *eĉ ne peninte ~i la aferon*), 16 (*La* [...] *pecojn mi donas, ke la lernanto povu* [...] *~i bone la signifon* [...] *de l' sufiksoj kaj prefiksoj*), 18 (*Mi vin ne ~as, sinjoro*), 39 (*vi ~os, ke mi ĉion vidis*), *RE* 109a (*ne povas ~i*), 138b, 142a, 144b, 169a, 186a, 212a (scii, povi), *MV*, *UV*, *UV-enk, 1*, *FE 1894*, 27.3 (*personoj, kiuj ne ~as la uzadon de la artikolo*), 28.10, 34.14. ‖ **~aĵo** (ark., *koncepto*) Z *EG 1904* (Begriff); Mott *EEn 1906* (conception of an idea). **~ante** Z *Ald 1888*, 14 (*Estas multaj, kiuj ~ante bone la utilecon de l' afero, alfalis al ĝi* [...] *tre varmege*). **~ata** Z *UL* 20 (*per tiu lingvo oni povas esti ~ata de la tuta mondo*). **~ebla** Z *Sch* 120 (*lingvo tutamonda devas esti antaŭ ĉio ~ebla*), *DL* 24 (*Via parolo estas por mi tute ne ~ebla*), *RE* 19. **~eble** Z *DL* 46 (≈*eble!*), *Ald 1888*, 12 (*Por mi* persone *estus ~eble multe pli oportuna*° *teni la sorton de l' lingvo internacia en miaj manoj*), *RE* 78a, 169a, *UV* Fr [→ *ebl*], *FE 1894*, 41.7 ([...] *~eble, ke mi lin* [la patron] *amas*). **~ebleco** Z *E-isto* Jan. 1893, 2 (*grandega ~ebleco* [de Eo]). **~ema** Z *RE* 40b (konjektema), 186a (saĝa), 186a (saĝa, sprita), *EG 1904*. **~emo** Z *EG 1904*. **~eti** Z *EG 1904*. **~igi** Z *DL* 11 (*ili* [...] *~igis la legantojn, ke* [...] *la afero tute ne havas estontecon*), *RE* 23b (prudentigi), 64, 66a (klarigi), 116b, 146b (klarigi); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (*reciproke ~iĝi*). **~iĝo** Z *DL* 10 (*la lingvo* [...] *taŭgas por internacia ~iĝo*). **~inte** Z *Ald 1888*, 18 (*Ricevinte de vi leteron internacian kaj ~inte ĝin,* [...] *via adresito vidos* praktike *la oportunecon de l' lingvo*). ‖ **inter~iĝo** Z *EG 1904*. **mal~i** Z *EG 1904*. **mal~iĝo** Z *RE* 109a, *EG 1904*. **ne~ado** [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*reciproka ne~ado*), Z *Ifig 1908*, 12 (*intenca / Ne~ado*). **ne~ebla** Z *DL* 11 („*kiel* [...] *ne~ebla la lingvo estas“!*), G *Blov 1888*, 19 (*ia ne~ebla maltrankvilo min ekreĝis*° {ekregis}), *FE 1894*, 41.4 (*Via parolo estas tute ne~ebla*); Luyk *Iŝtar* 1924, 32.3 (*Stranga, ne~ebla fatalo*). **ne~eble** Einst *Plen 1888*, 16 [g]; Z *Ham 1894*, 105 (*Ne~eble! Ĉu ili revenis?*). **ne~ebleco** Z *E-isto* Jan. 1893, 2 (*nememorebleco, absolut ne~ebleco* [de Vp.]). **ne~igebla** Wahl *Princ 1889*, 12 (*ne~igebla aromato*° {aromo}).

kompres/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 153b (примочка), *MV*, *UV*.

kompromis/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

kompromit/ [1906] **~i** Mott *EEn 1906*; OA 3-1921.

komun/ [1888] **~a** Z *Ald 1888*, 6 (*oni devis krei ~an fundamenton*), 9 (*~a literatura lingvo*), 14 (*nia ~a celo*), *RE* 98a (*~a preĝo*), 116b, *MV*; Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*reguloj, ~aj al la eŭropaj lingvoj*); Z *UV*. ‖ **~e** Z *RE* 52. ‖ **~eco** Z *RE* 189b, *EG 1904*. **~ema** Z *RE* 116b, *EG 1904*. **~estro** (~umestro) Einst *Plen 1888*, 17 [g]; Lib *LernLv 1889*, 20. **~ismo**, **isto** → *komunism/o*, *komunist/o*. **~uma** Z *EG 1904* (komunal [t.e. ŝtata]). **~umo** **1** (ŝtata) Z *RE* 116b, *MV* 36 (Gemeinde), *UV* (→ *komun*); **2** (reli.) Lang *LI* Okt. 1898, 156 ([baptado] *ekster sia* [tiu de la popo] *~umo*); ≈**umo** Marig *LernIt 1890*, 21 (→ *um*; la Comunità).

komuni/ [1889] **~i** (reli.) Z *RE* 156b (aligi), *MV* (das heilige Abendmahl reichen, «doni la sanktan vespermanĝon»), *UV*, *EG 1904*. ‖ **~o** Z *RE* 156a; Beau *Preĝ 1893*, 12 ([Mi kredas en] *la ~o de l'sanktoj*°); Z *EG 1904* (baza formo). ‖ **~iĝanto** Z *EG 1904*. **~iĝi** Z *RE* 156a, 156b, *EG 1904*.

komunik/ [1889] **~i** Z *RE* 189a, *MV*, LR 31 B (1892) [= PVZ 3, 27] („Komuniki“ *estas verbo aktiva* [= tr.]), *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 189a, *EG 1904* (plursenca: **1** Verbindung, Anschluss [pp telefono, trajno]; **2** Kommunikation, Mitteilung [pp sciigo]). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*. **~ema** Z *RE* 189a. **~iĝi** (*kun*) Z *RE* 189a, *E-isto* Nov. 1889, [t] (*per* [Vp.] *vi kun neniu povas ~iĝi*), Aŭg. 1892, 120 ([la irejoj de la termitoj] *~iĝas kun aliaj pli malgrandaj iroj*° {irejoj}), *EG 1904*. **~iĝo** Z *RE* 189a, *E-isto* Nov. 1889, [t] (*faciligi la ~iĝojn internaciajn*), *EG 1904*. ‖ **ek~iĝi** Z *EG 1904*. **inter~i** Z *EG 1904*. **inter~iĝi** Z *RE* 187a, *EG 1904*. **inter-~iĝo** [Z] *E-isto* Jan. 1892, 4 (*libera inter~iĝo*). **inter~o** Z *RE* 187a.

komunikaci/ [1896] **~o** (ark., *komunik/ad/o*) Z *Adr 1896*, 26 (*studento de la Instituto de inĝenieroj de ~o*).

komunism/ [1904] **~o** (pol.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Barth *Ludo 1928*, 17 (*la veneno de l' ~o kaj de l' putriĝo*).

komunist/ [1893: *~a*] **~o** (pol.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~a** [Z] *E-isto* Okt. 1893, 157 [= *FK 1903*, 197] (*Kolonio ~a de Aŭstraliaj elmigrantoj estas nun fondata en Paragvajo*).

komut/ [1907] **~i** (tek.) Z *EG 1907* (umschalten; ne en *EG 1904*).

kon/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 5 (*la societo*° *tian*° *~os la tutan animon de l' lingvo*), 44 (*Ŝi rakontis al li, el kia lando ŝi estas, kaj li ~is la landon*), *Ald 1888*, 7 (*Ĉiu, kiu ellernis la diritan „fundamenton", povas kuraĝe diri, ke li ~as la lingvon internacian tute*); G *Blov 1888*, 9 (*la vojon li ~is*); Z *MV*, *UV*, *FE 1894*, 8.8 (*Mi ~as Johanon*), 22.8, 28.9. ‖ **~o** Z *EG 1904*. ‖ **~ado** Einst *Plen 1888*, 26 (*Mi posedas la deziratajn ~adojn* {sciojn}). **~ante** Z *Ald 1888*, 13 (*~ante nun la lingvon* [...] *ĉiu povas* [...] *eldoni ĉiajn necesajn verkojn*). **~anto** Z *EG 1904*. **~ata** Z *DL* 10 (*mi estas tute senmerita kaj ne ~ata en la mondo*), 13 (*~ataj instruitaj akademioj*), 43 (*~ata malsano*), *RE* 61b, 64, 126b, *FE 1894*, 27.1 (*La artikolo „la" estas uzata tiam, kiam ni parolas pri personoj aŭ objektoj ~ataj*). **~ataro** *EKato* Okt. 1903, 4 (*Nia ~ataro ŝatis belega mienon mian*); Z *EG 1904*. **~ato** (kp. *~ito*) Z *UL* Pl 20 (*sendu ĝin* [...] *ĉiun urbon kaj urbeton, kie vi nur havas amikojn aŭ ~atojn*), *RE* 61b, 62a (*esti ~ato*), *E-isto 1891*, 7 [= LR 16 A] ([...] "~atiĝi" *(= fariĝi ~ato kun iu)*), *EG 1904*. **~ateco** Z *DL* 41 (*Mi vin kunprenos pro malnova ~ateco*); Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*Via nomo havas certe komunan ~atecon*). **~atigi** *LI* Apr. 1896, 58 (*Estus dezirinde, ke la redakcio* [...] *~atigu*° *la e-istojn* [...] *kun tiu ĉi materialo*); Z *EG 1904*. **~atiĝi** (*kun*) Z *E-isto 1891*, 7 [= LR 16 A] (*Ni uzas ordinare la formon* "~atiĝi" *(= fariĝi ~ato kun iu), sed ankaŭ la formo* "~iĝi" *estas tute bona (= fari sin ~i ion)*), *EG 1904*. **~atulo** (ark., *~ato*) Brzo *Univ 1912:2*, 78 ([li] *decidis fine skribi al sia ~atulo*°). **~eco** G *Blov 1888*, 17 (*ankaŭ li kun sia* [...] *~eco de la homoj povis jam ekvidi, ke ŝi lin elektis*). **~igi** Z *EG 1904* (kennen lehren° [? eble kennen lernen, bekannt machen]). **~iĝi** Z *DL* 4-5 (*ke la publiko povu ~iĝi tiun ĉi lingvon ĉiuflanke*), *E-isto 1891*, 7 [= LR 16 A] ([...] *ankaŭ la formo* "~iĝi" *estas tute bona (= fari sin ~i ion)*). **~iĝinte** Z *DL* 26 (≈*iĝinte je tiu ĉi nobla homo, mi tuj amikiĝis je li*). **~ito** (*ark.* ~ato) Z *UL* 21 (*sendu ĝin* [...] *ĉiun urbon kaj urbeton, kie vi nur havas amikojn aŭ ~itojn*). ‖ Rim. En *UL* Pl Fr De Ru[2], Z korektis *~itojn* al *~atojn*. ‖ **ek~i** Z *DL* 8 (*Se la leganto ne povis ankoraŭ tute bone ek~i mian aferon* [...]*, tiu ĉi mia dua libro povigos lin* [...] *ek~i ĝin tute kaj ĉiuflanke*), *RE* 139a, 170a, 210b, *EG 1904*. **mem~o** Z *EG 1904*. **ne~ata** G *Blov 1888*, 11 (*V.* [...] *ekvidis, ke li estis enveturinta en ne~atan arbaron*); Z *RE* 7, 108b, *Ifig 1908*, 16 ([deziro malnova,] *kiu certe por* [al] *vi ankaŭ / Ne estas ne~ata*). **ne~atejo** Luyk *Iŝtar* 1924, 8.1 (*granda ne~atejo*). **ne~ato** Z *Ald 1888*, 17 (*Tre grava por la progresado de l' lingvo internacia estas diligenta uzado ĝin en korespondado kun* [...] *~atoj kaj eĉ kun ne~atoj*). **ne~atulo** (ark., *ne~ato*) Hermansson *LI* Apr. 1900, 61a (*la ne~atulo*° *revenas*). **nere~ebleco** Z *Ald 1888*, 4 (*ŝanĝi la lingvon ĝis nere~ebleco*). **re~ebla** Z *Ald 1888*, 2 (*la vortaro devas esti kreita el vortoj pli malpli re~eblaj por la plej gravaj civilizitaj popoloj*). **re~i** Z *DL* 29 (*Pardonu, sinjoro, mi vin ne re~as*); G *Blov 1888*, 21 (*kaj vi min ne re~as?*); Z *RE* 210b, *EG 1904*. ‖ **ĉiu~ata** Z *DL* 19 (*Nia gasto kantis la ĉiu~atan romancon de N.*), 34 (*ĉiu~ata historio pri homo sen ombro*). **ĉiu~ate** Einst *Plen 1888*, 22 [g]. **fame~ata** Luyk *Iŝtar* 1924, 69.2 (*Jaŝabo, fame~ata Dedanano*). **skrib~ulo** (nun pli kutima *grafologo*) *Heck 1907*, 102 (Graphologe).

konced/ [1932] **~i** (ne kontraŭi) *ParGv 1932*.

koncent/ [1900: *~aĵo*] **~a** (ark., *sam/centr/a*). ‖ **~aĵo** Ahlb *LI* Apr. 1900, 55a (*kolekti* [la e-istojn] *en unu grandan ~aĵon* [societon]).

koncentr/ [1889] **~a 1** (ark., *sam/centr/a*) Z *RE* 79b; Jon *ESv 1893*, 60 (koncentrisk); Z *EG 1904* (konzentrisch); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*; OA 1-1909; Wü *EV 1932* (plusendas al *sam/-centr/a*); War *GD 1957* (plusendas al *sam/-centr/a*). ‖ **~igi** (ark., *koncentr/i*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Wü *EV 1932* (plusendas al *koncentri*). **~igo** Z *EG 1904*. **~iĝo** Z *EG 1904*. ‖ Rim. Pri la posta sorto de la vorto vd. en BK 2.2 (Vortaro Oficiala – A-K).

koncentr/ [1932] **~i 2** (dense kunigi en iun lokon) (antaŭe *koncentr/ig/i°*) Wü *EV 1932* (*~i sin*) War *GD 1957*; OA 8-1974. ‖ **~a** Wü *EV 1932*. **~o** Wü *EV 1932* (~ado). ‖ **~ado** Wü *EV 1932* (~o); War *GD 1957*. **~ejo** War *GD 1957*. **~iĝi** Wü *EV 1932*; War *GD 1957*. ‖ **sin~o** Wü *EV 1932*; War *GD 1957* (concentration *(de pensée)*).

koncentr/ [1932] **~i 3** (kem.) Wü *EV 1932*; War *GD 1957*; OA 8-1974. ‖ **~ado** War *GD 1957*. **~iĝi** Wü *EV 1932*. **~iteco** Wü *EV 1932*; War *GD 1957*. ‖ **mal~i** Wü *EV 1932* (*dilui*, *maldensigi*); War *GD 1957* (plusendas al *dilui*). **mal~o** Wü *EV 1932*.

koncepci/ [1922: *~o*] **~i** (ark., *koncipi*) Chris *DeE 1923*, 132a (nur en reli. senco); *...n* (med.) Wü *EV 1932* (plusendas al *gravediĝi kun*, *embri-igi ...n*). ‖ **~o** Wicke *Galero 1922*, 18 (*la Immakul-ata° ≈o* [de la Dipatrino, tie ĉi nomo de ŝipo]).

koncept/ [1906] **~o** (filoz.) (antaŭe ankaŭ *kom-pren/aĵ/o°*) Mott *EEn 1906*; Z *EG 1907* (ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

koncern/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*.

koncert/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 79b; Jon *ESv 1893*, 60; Beau *EFr 1904*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~i** Z *EG 1904*.

koncesi/ [1891: *~ita*] **~o** (ekon.) (jur.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 6-1935. ‖ **~i** Wü *EV 1932* (baza formo). ‖ **~ita** Z *Bat 1891, 1910,* 87 (*~ita drinkejo*).

koncip/ [1930] **~i** (kp. ark. *koncepcii°*) *PV 1930*; War *GD 1957*. ‖ **~ado** War *GD 1957*. **~ita** *PV 1930* (*la Dipatrino estis ~ita senpeke*). **~iteco** War *GD 1957* ([reli.] *la senpeka ≈iteco* [de la Dipatrino]). **kontraŭ~a** War *GD 1957*.

konciz/ [1907] **~a** Z *EG 1907* (konzis, kurz, gedrängt, bündig; ne en *EG 1904*); OA 2-1914.

konĉert/ [1910] **~o** (muz.) GM *EFr 1910*; Wü *EV 1932* (Concerto).

kondamn/ [1889] **~i** (*al, je*) Z *RE* 123a, 152a (aljuĝi), 155a (aljuĝi), *MV*, *UV*. ‖ **~ito** Z *EG 1904*.

kondens/ [1910] **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~iĝi** GM *EFr 1910*. **~ilo** GM *EFr 1910*.

kondensator/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

kondicional/ [1904] **~o** (gram.) Z *EG 1904*.

kondiĉ/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *Ald 1888*, 10 (*la lingvo internacia pli dependas de la volo de l' homoj, ol de aliaj ~oj*), *MV*; Niel *LernDa 1890* [v] (kun preseraro *kondic/°*); Z *UV*, *Ham 1894*, 70.16 (*ĉu feliĉo donas la ~on / Por ekzistad' de l' amo*); GM *EFr 1910* (*meti ~ojn*). ‖ **~a** (*modo*) (gram.) Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~e** (*ke*) Z *EG 1904*; Vic *Kiĥot* 1905, 13 (*~e, ke li ĵuros tion je* [sia] *kavalira rango*). **~i** Z *RE* 213b, *EG 1904*. ‖ **normal~e** *Cion 1926*, 7. **sen~a** Z *DL* 11 (*voĉdono, kiu kun la* [...] *sen~a signifo de l' lingvo tute ne estas kunligita*), 14 (*Tiuj* [...] *sendas al mi promesojn sen~ajn*), *E-isto* Nov. 1889, 4 (*lingvo* [...] *alportanta sen~an utilon*). **sen~e** Z *UL* 26 [n], *DL* 3 (*La multaj promesoj,* [...] *el kiuj tre granda parto estas subskribita „sen~e“*), *Majn 1889-12* (*promesoj simplaj (ne sen~e)*), *EG 1904*.

kondil/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (condyle).

kondiment/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (condiment).

konditor/ [1952] **~o** (antaŭe *suker/aĵ/ist/o*, *tort/bak/ist/o*, *konfit/ist/o*) BS *EDe 1952*, 242; Sara *EBg 1963*. ‖ **~aĵo** Sara *EBg 1963*. **~ejo** Sara *EBg 1963*.

kondolenc/ [1889] **~i** Z *RE* 187a, *MV*, *UV*; *Heck 1907*, 100. ‖ **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; *Heck 1907*, 100 (*mian sinceran ~on* [kun preseraro *-io*]); GM *EFr 1910* (baza formo).

kondom/ [1932] **~o** Wü *EV 1932*; *PIV 1970*; OA 9-2007.

kondor/ [1906] **~o** (zool.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910* (FR condor); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ Kp. *grif/o*.

kondotier/ [1910] **~o** (hist.) (mil.) GM *EFr 1910*; Wü *EV 1932*; Sara *EBg 1963*.

kondr/ [1963] **~o** Sara *EBg 1963* (plusendas al *kartilago*).

konduk/ [1887] **~i** Z *UL* 19 (*ne ~u nin en tenton*), [v], *DL* 19 (*Ili ~is la kolegojn en sian loĝejon*), *Ald 1888*, 4 (*la fina trarigardo de l' „Lingvo internacia" ~os al la bonigo de l' eraroj*), 5 (*tiu vojo* [...] *~os nin al la celo*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 22.14 (*La soldatoj ~is la arestitojn tra la stratoj*), 38.6 (*Mallarĝa vojeto ~as tra tiu ĉi kampo al nia domo*), let. al Nylén de 1897-02-12 [= PVZ 4, 1975, 46] (gvidi = *montri la vojon*; konduki = *iri kun iu (ekzemple tenante lin per la mano)*). ‖ **~o** Z *RE* 15b. ‖ **~ado** G *Blov 1888*, 3 [a] (*La aŭtoro* [...] *foriras de l' sceno* [...], *ne havanta*° *jam la kompetentecon de ia ~ado*); Z *RE* 46a (*~ado de afero*). **~anta** *E-isto* Dec. 1893, 190 [r] (*~a*° {gvida} *pozicio en la regiono*° {sfero, merkato} *de la enciklopedia literaturo*). **~ante** Luyk *Iŝtar* 1924, 65.1 (*~ante la kamelon per bridorimeno*). **~anteco** Luyk *Iŝtar* 1924, 53.8 ([li] *prenis sur sin la ~anteco* [kaj prezentis la palacon al la gastoj]). **~anto** Z *DL* 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *ĝi* [la lingvo] *ne bezonus pli*° {plu} *~anton!*); G *Blov 1888*, 12 (*V. pagis la ~anton*); Z *RE* 20a (вожакъ, «ĉefo, grupestro, mil. ankaŭ kapitano»), 78b (iniciatoro), 157a, 163b; G *Kond 1890*, [t] (≈*o* […] *de l' Interparolado*; ark. *gvidilo de konversacio*); Beau *EFr 1903* (conducteur); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ilo** G *Blov 1888*, 8 (*Li* [...] *prenis la ~ilojn*° {~ilon, sg.} *en la manojn*; germanismo *Er nahm* <u>die</u> *Zügel* [pl.] *in die Hand*); Z *RE* 11b, 20b, 135b (por ĉevaloj), *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (sg.); Z *EG 1904* (sg.); Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*deturnante la ~ilojn°, li envojigis* [la ĉevalon]); Mott *EEn 1906* (sg.); B *VdE 1910* (Rimeno, ŝnuro por ~i brutojn: *brido kun longaj ~iloj*). **~isto** (ark. sin. *konduktoro*°) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; *EFr 1910*. ‖ **~sido** Z *RE* 76a. ‖ **al~i** Z *RE* 40a, 151b, *E-isto* Sep. 1889, 6 (*rigardu* […], *ĉu tiu ĉi*° *vojo ne de~as vin de via celo anstataŭ al~i vin*), *Ham 1894*, 70.15 (*Kaj estas malfacile certe diri, / Ĉu amo al~as la feliĉon*), 103 (*Tiuj ĉi homoj al~os vin al la loko, kie mi estas*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **al~o** Z *RE* 151b. **ĉirkaŭ~i** Z *RE* 113b. **de~i** Z *RE* 123b (for~i), 178a, 187b (delogi), *E-isto* Sep. 1889, 6 (*rigardu* […], *ĉu tiu ĉi vojo ne de~as vin de via celo anstataŭ al~i vin*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **de~iĝi** Stank *Viv 1896*, 17 (*nia afero* [...] *de~iĝas al frata proksimiĝo de homoj*). **dis~i** Z *RE* 166a. **el~i** Z *RE* 25b. **en~aĵo** Z *RE* 112a (*nova en~aĵo*). **en~i** Z *DL* 24 (*La juĝejo estis jam plena, kaj oni en~is la juĝoton*), *RE* 51a, *EG 1904*, *A 1905*, 7.2 (*aŭtoritata institucio enkondukos ilin* [la vortojn] *en la vortaron oficialan*); Mott *EEn 1906*; Z *Ifig 1908*, 16 (*mi en~os vin / En mian domon kiel fianĉinon*). **en~ita** Z *Ald 1888*, 7 (*leĝoj en~itaj de la plejmulto de l' uzantoj*). **en~o** Z *DL* 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la kreo kaj en~o de lingvo tutmonda* [...] *tiel maturiĝus*), *RE* 14b; Mott *EEn 1906*. **for~i** Z *RE* 51a, 123b, 209a, *E-isto* Aŭg. 1892, 120 (*la tutan pluvon* [la planko] *for~as en la subterajn irojn*° {irejojn, kanalojn}), *FE 1894*, 23.3 (*La reĝido* [...] *for~is ŝin al la palaco de sia patro*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **kun~i** Z *RE* 178a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **re~i** Lamb *LI* Dec. 1905, 526 (*La ventaro re~as la malfeliĉulojn en Eolion*); GM *EFr 1910*. **supren~i** *Bern 1906*, [7] (*De tie supren~as kovrita ŝtuparo*). **tra~i 1** (fig., ion) (ark., *realigi*; kp. DE *etwas durch|führ|en* kaj vd. *tra~ita*) Z *E-isto* Apr. 1890, [37a] (*ĉu sinjoro S. tra~is* [la principon de mallongeco de l.i.] *sisteme?*). **2** (iun) Abes *Kralj 1897*, 4 (*tie ĉi tra~is siajn legionojn*° {legiojn} *la venka roma imperiestro*); Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **tra~ita** *E-isto* Dec. 1893, 190 (*la plano de eldono* [estas] *bonorde tra~ita*° {realigita, plenumita; kalkeo de DE *durch|ge|führ|t*}). **tra~o** (ark., *tra~ejo*, *tunelo*) Z *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*iliaj tra~oj*° [tiuj de la termitoj] *prezentus belegan cilindron kun diametro de cent metroj*). **trans~i** Z *RE* 130b. ‖ **akvo~o** (ark., *akvo~ilo*) Z *RE* 19b (водопровод), *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*la akvo~oj de Romo*). **banko~anto** (bankestro; kp.

DE *Bank|leit|er*) *JarL UEA* Maj. 1910, 75. **libro~o** (librotenado) Einst *Plen 1888*, 26 (*Vi deziras kontoriston, kiu ekster°* {krom} *la libro~o, komprenas la francan lingvon*). **noven~aĵo** Z *E-isto* Jan. 1890, 27b (*faktaj kaj devigaj noven~oj* [en Eo]). **sur~i** Z *RE* 102b.

kondukt/ [1888] **~o** (ark., *kondut/o*) Einst *Plen 1888*, 26 (*Sinjoro Chérié donos al Vi ĉiujn informaciojn°, kiujn Vi iel deziras tuŝante mian ~on°*), 60 [v] (tamen *konduk/*: 68 [v]).

konduktor/ [1889] **~o 1** (antaŭe sin.° de *konduk/ist/o*) Z *RE* 78a; G *Kond 1890*, 21 (*Haltigu la radojn, ~o°, haltigu!*); *FK 1903*, 131.14 ([malbenadis] *la maŝiniston kaj la ~on kaj entute ĉiujn servantojn de fervojo*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

konduktor/ [1904] **~o 2** Z *EG 1904* (Kondukteur [arkaa en Germanio, nun: Schaffner; ankoraŭ uzata en Svislando]); OA 6-1935 (*Oficisto, kiu akompanas publikan veturilon, ne ~ante ĝin, sed plenumante difinitajn devojn, koncerne ĝian funkciadon*).

kondut/ [1889] **~i** (antaŭe *kondukt/°*) Z *RE* 116b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 15b, 135b, *Ham 1894*, 74.4 (*via ~o ŝin forte mirigas*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Luyk *Iŝtar* 1924, 10.5 (*la ~o de multaj Babelaj kaj Feniciaj°* {fenikaj} *komercistoj*). ‖ **bon~a** Z *RE* 9a, 9b (konvena, bonorda), 40a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **bon~o** Mott *EEn 1906*. ‖ **malbon~a** Z *RE* 61b.

koneks/ [1910] **~a** GM *EFr 1910*; *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

konekt/ [1908] **~i 1** (mar.) Roll *Mar 1908* (FR embrayer (connection) | DE einrücken).

konekt/ [] **~i 2** () OA 9-2007. xxx

konestabl/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

konfeder/ [1906] **~i** Mott *EEn 1906*; Garz *GramEs 1908*; GM *EFr 1910* (apud *konfederacii*). ‖ **~o** GM *EFr 1910* (apud → *konfederacio*; baza formo).

konfederaci/ [1889] **~o** Z *RE* 79b; Jon *ESv 1893*, 60; Beau *EFr 1904*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (apud *konfedero*); OA 2-1914. ‖ **~i** GM *EFr 1910* (apud → *konfederi*). ‖ Kp. *federaci/* [OA 1-1909].

konfekci/ [1904] **~o** (pp vestoj) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

konferenc/ [1888] **~o** Einst *Plen 1888*, 24 (*la ĉefoj de ĉiaj regnoj,* [...], *sendintaj iliajn° reprezentantojn por la ~o telegrafe-internacia*); Z *RE* 79b; Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

konfes/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 6 (*la rezultatoj* [...] *estos, kiel* [...] *la leganto poste vidos kaj ~os, ke post la fino de l' jaro* [...] *la lingvo estos finita*), 39 (*jes, al vi mi povas ĝin° ~i*), 45 (*mi ~as al vi, mi edziĝos je la reĝidino*); G *Blov 1888*, 16 (*Kiu el la tiamaj oficerojn° ne ~os, ke al la rusa virino li ŝuldis* [...] *la plej multekostan rekompencon?*); Z *RE* 17b (*~i la kulpon*), 68a (dufoje), 152b, 188b, *MV*; *Nürn 1889* [v] 23a (kun probabla preseraro *confes*); Z *UV*, *FE 1894*, 37, *Ham 1894*, 112 (*se vi* [la demandon] *ne bone respondos al mi, tiam ~u*). ‖ **~o** Z *DL* 10 (*mia ~o malvarmigos multajn por la afero*), 44 (*la ~o de ŝia amo sin trovis jam sur ŝia lango*), *RE* 68a (*preni la ~on*), 135b, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~anto** Z *RE* 44b, *FE 1894*, 37.11 ([...] *la ~antoj de unu religio estas samreligianoj*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ejo** GM *EFr 1910* (*~prena seĝo*). ‖ **~prena** GM *EFr 1910* (*~prena seĝo; ~ejo*). **~prenanto** Z *RE* 44b (dufoje), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~preni** Z *EG 1904*. ‖ **mal~i** G *Blov 1888*, 17 (*Ŝi ne povis mal~i tion, ke ŝi multe al li plaĉis*); Z *RE* 125b, 214b (kaŝi); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **mal~o** Z *DL* 28 (*Por via mal~o oni duobligos vian punon*), *RE* 125b.

konfesi/ [1926] **~o** (reli.) Benn *DeE 1926*, 454 ((Glaubens-) Bekenntnis [nun ankaŭ Konfession]).

konfet/ [1956] **~oj** *NLR* Jul. 1956 [v] ([buntaj] karnavalaj paperpecetoj, ĵetataj lude).

konfid/ [1889] **~i** Z *RE* 14b, 40b, 136a, 212b (esperi, fidi), *MV*, *UV*, *let. al Nylén* de 1897-02-12, [= LR 47 G = PVZ 4, 1975, 46] (Jen ekzemploj pri la vortoj, kiujn Vi [Nylén] skribis: *Al*

homo nekonata ne ~u Vian [nun pli kutime mn. *vian*] *sekreton*); Beau *EFr 1904* (*Mi plene ~as al li, ĉar li estas honesta kaj sindona*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Ifig 1908*, 11 (*La reĝo al mal-multaj jam ~as, / Kaj eĉ al tiuj malpli ol antaŭe*). ‖ **~a** GM *EFr 1910*. **~e** Z *Ifig 1908*, 14 (*Akcepti lin amike kaj ~e*). **~o** Z *RE* 40b, *Ifig 1908*, 12 (*Por lia amikec' ~on pagu!*); GM *EFr 1910*. ‖ **~ato** (jur.) Z *RE* 136a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **~ema** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~indigi** GM *EFr 1910*. **~ulo** Z Meier *GramDe 1891*, 19b (*Vertrauter*); GM *EFr 1910*. ‖ **~atesto** (jur.) Z *RE* 40b (довѣренность, «prokuro»), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ **el~i** Z *Ifig 1908*, 18 (*se sekreton oni unu fojon / Al iu el~as*). **mal~i** Mott *EEn 1906*. **mal~indigi** GM *EFr 1910*. **mal~o** Z *Ifig 1908*, 17 (*Se kaŝis mi la nomon de l' gepatroj, /* […] *mi ĝin faris / Pro embaraso, ne pro mal~o*). ‖ **mem~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 44.1 (*E. hontas sian malsaĝan mem~on*).

konfidenc/ [1910] **~o** (antaŭe *konfidenci/o*[Z] kun *-i/*) GM *EFr 1910* (apud *konfidencio*°); OA 3-1921. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. ‖ **~ulo** GM *EFr 1910*.

konfidenci/ [1904] **~o** (ark., *konfidenc/o* sen *-i/*) Beau *EFr 1904*; Z *EG 1904*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910* (apud *konfidenco*); Minor *EDe 1924* (plusendas al *konfidenc/o*). ‖ **~a** Mott *EEn 1906* (baza formo); B *VdE 1910* (*~a° letero*); Chris *DeE*, 458a. **~e** Z *EG 1904*; Doré *Flut 1907*, 6 (*Ŝanĝante sian voĉtonon kaj ~e°*); B *VdE 1910* (*diri ion ~e°*); Chris *DeE*, 458a. ‖ **~ulo** GM *EFr 1910*.

konfirm/ [1889] **~i** Z *RE* 214b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** (ĝenerallingve) (reli.) (kp. *konfirmacio*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ **~ita** Ger *Fant 1895*, 6 (*opinioj, firme ~itaj de la centjaroj*). **~oto** (reli.) Z *EG 1904*. ‖ **mal~i** GM *EFr 1910*.

konfirmaci/ [1889] **~o** (reli.) (sin. *konfirmo*) Z *RE* 79b; Jon *ESv 1893*, 60; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (apud *konfirmo*); *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

konfisk/ [1889] **~i** (jur.) Z *RE* 79b; Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

konfit/ [1889] **~i** (kuir.) Z *MV* (einmachen (mit Zucker)), *UV*, *FE 1894*, 35. ‖ **~aĵo** Z *RE* 14a, *FE 1894*, 35.2 (*Mi trinkis teon kun kuko kaj ~aĵo*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ejo** GM *EFr 1910*. **~isto** (kp. *konditoro*) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

konflikt/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*~o inter du regnoj; ~o kun la propra konscienco*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **anim~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 26.1 (*La anim~o estis mallonga, sed terura*).

konform/ [1889] **~a** Z *RE* 189a, 189b (*~a; esti ~a*), 189b (sammezura), *MV*, *UV*, *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (*esti ~a al*). ‖ **~e** (*al, je*) GM *EFr 1910*. ‖ **~eco** Z *EG 1904;* Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **~igi** Z *RE* 189a (*~igi, sin ~igi*; dufoje), 190a (sammezurigi), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **~iĝi** Z *EG 1904*; (*al, je*) GM *EFr 1910*. ‖ **al~iĝo** (nun *adapto*) ISR 1906 [enh.]* (*Al~iĝo de plantoj al klimato de dezertoj*). **plan~a** *E-isto* Dec. 1893, 189.

konfront/ [1909: *~o*] **~i** [?]. ‖ **~o** Bend *DkE 1909*, 160.

Konfuc/ [1907: *~ana*] **~o**. ‖ **~ana** *Rev 1907*, 276 (*~ana preĝejo*).

konfucism/ [1907] **~o** (reli.) *Rev 1907*, 275 (*En Ĥinujo° ekzistas tri antikvaj religioj: ~o, buddismo kaj laoezismo*).

konfuz/ [1889] **~i** Z *RE* 57, 163b (intermiksi), 177a, 186b, 192b (intermiksi), 206b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 177a; Jon *ESv 1893*, 60 (konfys); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **~o** Z *RE* 56, 86b, 186a, 186b (tumulto), 197b (tumulto), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (*~eco*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 163b. **~eco** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910* (*~o*). **~ego** GM *EFr 1910*. **~igi** GM *EFr 1910*. **~iĝi** Z *RE* 186a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. **~iĝo** GM *EFr 1910* (*~iteco*; *fari ~iĝo en*). **~ita** GM *EFr 1910*. **~iteco** GM *EFr 1910* (*~iĝo*). ‖ **~avoĉe** Boucon *GermE* Apr. 1905, 47a

(*la maljuna pastro* [...] *daŭrigis legi ~avoĉe epistolon de Sankta Paŭlo al Romanoj*). ‖ **dis~i** Z *RE* 171a. **inter~aĵo** Luyk *Iŝtar* 1924, 33.2 (*Mi volas nur malplekti inter~aĵojn*). **mal~i** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

kongest/ [1910] **~i** (med.) GM *EFr 1910* (plusendas al ark. *konĝesti*° kun -ĝ-).

konglomer/ [1910] **~i** GM *EFr 1910*. ‖ Kp. *konglomerato*.

konglomerat/ [1889] **~o** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19b (*~o de malegalaj elementoj*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (geol.); OA 2-1914.

Kong/ [2005*] **~o 1** (rivero) *PIV 2005*.

Kong/ [1898] **~o 2** (div. regnoj) [Beau] *L'Esp* Jan. 1898, 5 (*leŭtenanto Ch. L., tre konata en Belgujo pro sia militado en ~o*); But *EEn 1967*, 444b; R 2009 (*Demokratia Respubliko ~o, ~o Kinŝasa*; *Respubliko ~o, ~o Brazavila*). ‖ Kp. *Kongolo*. ‖ **~lando** *Eo PĴ* Jun. 1905, 2c (*en O. (Memstara ~lando)*).

Kongol/ [1910] **~o** (lando) GM *EFr 1910*. ‖ **~lando** GM *EFr 1910*.

kongr/ [1908] **~o** (zool.) (speco de angilo *Conger*) Roll *Mar 1908* (FR congre | DE See-Aal° {nun unuvorte Meeraal}); GM *EFr 1910*.

kongregaci/ [1904] **~o 1** (reli.) (kunfrataro) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (congregation); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

kongregaci/ [1910] **~o 2** (reli.) (komisio de kardinaloj) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (congregation); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

kongres/ [1888] **~o** Z *Ald 1888*, 2 (*la „Amerika Filozofia Societo" decidis dissendi al ĉiuj instruitaj societoj la proponon fari internacian ~on de instruituloj*), *RE* 78a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~ano** GM *EFr 1910*.

kongru/ [1904] **~i** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (mat.); GM *EFr 1910*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~anta) ‖ **~anta** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (mat.); GM *EFr 1910* (~a).

konĝest/ [1910] **~i** (ark., *kongesti* kun -g-) GM *EFr 1910*. ‖ **~o** GM *EFr 1910*.

konifer/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

konik/ [1910] **~a** (geom.) GM *EFr 1910*.

konjak/ [1890] **~o** (kuir.) (brando) G *Kond 1890*, 17 (*du glasetoj da ~o*); [Z] *E-isto* Okt. 1893, 159 ([t] *Plibonigo de ~o*), Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Ver *VocTT 1907*, 34b; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

konjekt/ [1889] **~i** Z *RE* 29b (divenprovi), 40b, 41b (diveni), 42a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** GM *EFr 1910*. **~o** GM *EFr 1910*; Wicke *Galero 1922*, 8 ([ili] *interŝanĝis siajn ~ojn*). ‖ **~ebla** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*. **~eble** GM *EFr 1910*. **~ema** Z *RE* 40b (komprenema). ‖ **ne~ebla** GM *EFr 1910*.

konjug [1927] **1** (prepozicio) Vo-Ko *EEt 1927*.

konjug/ [1906] **~i 2** (gram.) Z *Cirkulera Letero al la* [...] *LK – „Pri Neologismoj"* de 1906-11-22 [LZ I 317] („konjugi" *paralele uzebla apud* „konjugacii"; temas pri la kutima radikredukto je acivortoj); Wü *EV 1932*. ‖ **~o**, **~ado** Wü *EV 1932*.

konjug/ [1932] **~i 3** (geom.) (fiz.) (optiko) (respondigi) Wü *EV 1932* (zuordnen). ‖ **~o**, **~ado** Wü *EV 1932* (Zuordnung). ‖ **~ita** Wü *EV 1932*

konjugaci/ [1889] **~i** (gram.) Z *RE* 192a, *MV*, *UV*, Z *EG 1904* (derivaĵo); Mott *EEn 1906* (baza formo); GM *EFr 1910* (derivaĵo). ‖ **~o** Z *RE* 192a; Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904* (baza formo); GM *EFr 1910* (baza formo). ‖ Kp. *konjugi 1*.

konjunkci/ [1889] **~o** (gram.) Z *RE* 191a, *MV*, *UV*.

konjunktiv/ [1910] **~o** (gram.) GM *EFr 1910*. ‖ **~ito** GM *EFr 1910*.

konk/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 169b, *MV*, [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b (*la tegmento* [de la palaco] *estas farita el ~oj*; *en ĉiu ~o kuŝas brilantaj perloj*), [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118 (*~oj, kiuj en Ugando anstataŭas la monon*), *UV*. ‖ **~ajo** Mott *EEn 1906* (shell-work). ‖ **ostro~o** Cart *Bild 1905*, 4 (*tere* [...] *kuŝas kelkaj ostro~oj*). ‖ **~o-ĉaro** (mit.) Knoedt *Luz 1980* (*Ŝi reveturis do en ~o-ĉaro tirata de ambaŭ delfenoj*).

konkav/ [1904] **~a** Z *EG 1904* (konkav); Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*≈a okulvitro korektas la miopecon*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

konker/ [1906] **~i** (antaŭe *al/milit/i*UV, *konkvest/i°*, *konkir/i°*) Henri SENTIS, Urso en montoj, Paris: Presa Esperantista Societo 1906; Boi *PVE 1910*; GM *EFr 1910* (plusendas al ark. *konkvesti°*); OA 4-1929. ‖ RIM. Kontraŭ OA 4 kaj *PV 1934*, konker/i **ne** estas zamenhofa; diskuton vd. en BK 2.2.

konkir/ [1910] **~i** (ark., *konker/i* kun -e-) B *VdE 1910* (*La Romanoj ~is la tutan antikvan mondon*).

konklav/ [1910] **~o** (reli.) GM *EFr 1910*.

konklud/ [1889] **~i** Z *RE* 25b, 54, *MV*, *UV*, *EG 1904*. ‖ **~o** Z *Ham 1894*, 108 (*Nun ~o plej natura ...*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*. ‖ **~iga** GM *EFr 1910*.

konkord/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*; Z *KongrParol 8*, *1912* (*en* [nia] *afero ~o estas la plej certa garantio de senduba sukceso*); OA 3-1921. ‖ **mal~o** GM *EFr 1910*. ‖ RIM. Antaŭe *akord/o*, *harmoni/o*.

konkret/ [1903] **~a** *FK 1903*, 284.1 (*formon ~an al nia batalado ni donis nur tial*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914 (ne abstrakta). ‖ **~igi** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*Imagojn fantomecajn ni devas ~igi*).

konkur/ [1889] **~i** Z *RE* 78b, 189b, 190a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*tiu ĉi bravulo certe povus / ≈i eĉ kun la diablo mem*). ‖ **~e** GM *EFr 1910* (*~ante*). **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (*~ado*). ‖ **~ado** (*al*) GM *EFr 1910* (*~o*). **~ante** GM *EFr 1910* (*~e*). **~anto** Z *RE* 189b (kontraŭulo); Ahlb *LI* Apr. 1900, 56b ([la projektita gazeto] *ne povus fariĝi danĝera al la LI kiel ~anto*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

konkurenc/ [1889] **~o** Wahl *E-isto* Dec. 1889, 19a ([la du sistemoj] *faras al si ~on*); Beau *EFr 1904*; GM *EFr 1910*; OA 3-1921. ‖ **~i** (*iun*) GM *EFr 1910*.

konkurs/ [1888] **1 ~a** (ark., *kolektiva*) Z *Ald 1888*, 8 (*Nur viva ~a laboro* [...] *povas doni efektive bonan* [...] *lingvon internacian*).

konkurs/ [1889] **2 ~o** Z *RE* 78b, *MV* (Concurs° [nun: Wettbewerb]), *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*aranĝado de ~oj*); *LI* Feb. 1896, 20 (*la ~o* [...] *ne povis efektiviĝi*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 109 (*ni faros / ≈an veton pri la kapoj viaj* [en duelo]); *LI* Feb. 1896, 20 (*~a komitato*; *~a mono*).

konkvest/ [1909] **~i** (ark., *konker/i*) Bend *DkE 1909*, 160; GM *EFr 1910*. ‖ **~o** GM *EFr 1910*. ‖ **~aĵo** GM *EFr 1910*. **~anto** GM *EFr 1910*. **~into** GM *EFr 1910*.

konsci/ [1889] **~i** Z *RE* 188b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 3, *Ham 1894*, 113 (*Ĉu tiu ĉi sentaŭgulo ne ~as,*[...]). ‖ **~e** Z *Ham 1894*, 112 (*se mi ~e min dronigas, tio ĉi estas ago*). **~o** Z *EG 1904*. ‖ **~iĝi** Z *RE* 127a. ‖ **re~iĝi** Z *RE* 120b, 226a; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 ([kelkajn minutojn] *poste ĉiuj re~iĝis*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **sen~a** Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*duone sen~a virino*); Mott *EEn 1906*. **sen~o** Z *RE* 7a (безпамятство). ‖ **cel~a** *JarL SAT 1923*, 21 (*cel~aj S. A. T.anoj* [tiel]).

konscienc/ [1889] **~o** Z *RE* 187b, 187b (*la ~o ne permesas al li*), 209b (*riproĉo de la ~o*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 71 ([fig.] *pura ~o*), 104 (*via ~o mem ja devas / Min senkulpigi*). ‖ **~a** Z *RE* 40a, 187b, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~dubo** Mott *EEn 1906*. ‖ **moralisto-~o** Z *Rab 1908*, 99.20 (*la hipoĥondria°, podagra moralisto-~o*).

konsekr/ [1916] **~i** (reli.) (antaŭe *sankt/ig/i*) G *EPl 1916*; OA 4-1929; Wü *EV 1932*. ‖ **~o** G *EPl 1916*.

konsekvenc/ [1889] **~a** Z *RE* 143b, *MV*, *UV*. ‖ **~e** G *EPl 1916*. **~o** Z *EG 1904* (baza formo); Mott *EEn 1906* (baza formo); G *EPl 1916* (baza formo). ‖ **~eco** G *EPl 1916*. ‖ **mal~o** Nyl *LI* Apr. 1900, 57b (*trovinte* [...] *mal~ojn*).

konservatori/ [1910] **~o** B *VdE 1910*; OA 2-1914.

konsent/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 14 (*preni ian laboron, eĉ la plej malgrandan, ne ĉiu ~os*), 42 (*vole ne vole li devis ~i*); G *Blov 1888*, 19 (*vi ~us fari mian feliĉon, se...*); Z *RE* 42a, 188a (dufoje), *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*, *Ham 1894*, 109 (*Mi ~as, / Ke* [...]), *EG 1904*. ‖ **~a** Z *RE* 188a; Ger *Fant 1895*, 10 (*ni ĉiuj estis ~aj pri tiu ĉi demando*); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~e** Z *RE* 43, 52, 56, 188a; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~o** Z *Ald 1888*, 4 (*Al ĉiuj ŝanĝoj* [...] *mi jam antaŭe donas mian plenan ~on*); G *Blov 1888*, 9 (*ili venis al ~o*), 18 (*Mario* [...] *mallevis la okulojn por signo de l' ~o*); Z *RE* 43b, *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (baza formo). ‖ **~ema** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~ebla** G *EPl 1916*. **~igi** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~iĝi** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **inter~i** Z *RE* 179b, 209a, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **inter~o** Z *RE* 179b, 194a (striko, t.e. inter~ita ĉesigo de laboro), *EG 1904*. **mal~i** Z *DL* 14 (*helpi aferon tre utilan* [...] *ne multaj mal~os*), *Ald 1888*, 17 (*Mi esperas, ke neniu el la eldonantoj mal~os plenumi mian peton*), *RE* 122b. **mal~o** Z *RE* 168a, 170b (disputo, malpaco), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

konserv/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 5 (*ĉu mi ~os la forton de mia korpo kaj animo, ĉu mi ĝin perdos, – l'afero tute ne dependos de tio*); G *Blov 1888*, 15 (*ŝi ~is ĉion, kio lin povis rememorigi*); Z *RE* 78b, 190b, 210a, 220b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 111 (*la naturo / ≈as sian moron*). ‖ **~a** Z *RE* 78b (*~aj okulvitroj*), *EG 1904* (*~aj okulvitroj*); G *EPl 1916* (*~aj okulvitroj*). **~o** Z *RE* 8a; Mott *EEn 1906*. **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*.**~aĵo** G *EPl 1916*. **~anto** Z *DL* 49 (*Mortu ĉiu intriganto / Kaj malamon ~anto*), *RE* 78b, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~ejo** Z *RE* 220b (~ujo). **~isto** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~ujo** Z *RE* 220b (~ejo); Majn *Manf 1891*, 3 ([mia korpo,] *la ~ujo de nemortebla animo*); Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **mem~o** Z *EG 1904*. ‖ **~aĵokulvitroj** Mott *EEn 1906* (preservers *(spectacles)*).

konservatism/ [1916] **~o** (pol.) G *EPl 1916* (unuvortaĵo).

konservativ/ [1889] **~a** (pol.) (antaŭe *konserv/em/a*) Z *RE* 78b, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~ulo** Z *RE* 78b, *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ Kp. *konservatism/o.*

konservatori/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 78b, [Z] *E-isto* Mar. 1893, [33] (*profesoro de la ≈o*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

konsider/ [1889] **~i** Z *RE* 115a, 167a (*~i*), 167a (*~i alie*), 167b, 169a (juĝi), 189a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 23.3 (*La reĝido ~is, ke tia kapablo havas pli grandan indon, ol ĉio, kion oni povus doni dote al alia fraŭlino*). ‖ **~o** Z *RE* 20b (opinio, pririgardo), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~ante** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~inda** G *EPl 1916*. **~inte** Z *RE* 103b (*~inte decidi*).

konsil/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 14 (*Kelkaj ~as al mi, ke mi forĵetu la voĉdonon*), 25 (*la kuracisto ~is al mi iri en ŝvitbanejon*); G *Blov 1888*, 8 (*Ŝia knabino ~is al ŝi, ke ŝi trankviliĝu*); Z *RE* 103b, 188a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 106.3 ([reĝo] *Ĉu vi al mi ~i ion povas?*), *FE 1894*, 30.2, 40.14 (*La kuracisto ~is al mi iri en ŝvitbanejon*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o 1** (ark., proponita agmaniero, rimedo) Z *Majn 87-1* (*Respondon je via demando kaj ~o vi trovos en la verketo*). **2** (indiko pri farindaĵo) Z *DL* 3 (*leteroj kun kuraĝigoj aŭ ~oj*), 7 (*ĉiuj malbonaĵoj* [...] *estos forigitaj per la ~oj de l' tuta mondo*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~anejo** *E-isto* Jan. 1892, 9 ([la reĝo] *estas en la ~anejo*). **~ano** Mott *The-E* Nov. 1903, 5 (*honesta maljuna ~ano*); Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~anto** G *EPl 1916*. **~iĝi** G *Blov 1888*, 14 (*Ŝi ~iĝis kun sia edzo*); Z *RE* 188a (dufoje), *EG 1904* (*~iĝi kun*); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~iĝo** Z *RE* 29a (*popola ~iĝo*; вѣче), 58, 79a, 78b (*~iĝo de kuracistoj*), 187a (*~iĝo religia*; собор, «koncilio»), *EG 1904* (*eklezia ~iĝo, religia ~iĝo*, Konzil); Mott *EEn 1906* (*religia ~iĝo*); Z *Ifig 1908*, 19 (*Tantalo, kiun Jupiter' invitis / Al sia tablo kaj al ~iĝo*); G *EPl 1916*. **~inda** G *EPl 1916*. **~isto** Meier *GramDe 1891*, 13 (*komerca ~isto, Commerzienrath°*); G *EPl 1916* (kun preseraro). ‖ **de~i** Z *RE* 124a. **sen~eco** (em-

baraso) G *Blov 1888*, 18 (*Mario* [...] *ĉesis subteni la interparolon, fortigante tiel la duflankan sen~econ*°; kp. De *Rat|los|ig|keit*), *Kond 1890*, 23. ‖ **kontraŭ~i** G *EPl 1916*. **popol~iĝo** Z *RE* 179b (deputataro; сеймъ, «sejmo»), *EG 1904* (Volksrat, -versammlung, Kreis-, Landtag); Mott *EEn 1906* (popular assembly, diet). **ŝtat~isto** *GermE B* Feb. 1912, 26a (*la ŝtat~isto* [kaj intendanto de la reĝa teatro] [el De Staatsrat°]).

konsist/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*, *EG 1904* (*~i el*). ‖ **~o** G *EPl 1916*.

konsistenc/ [1892] **~o** (ark., *koher/o*, *koher/-ec/o*) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 123 (*oni ĉion solvas en tiom da akvo, ĝis oni atingas la ~on necesan*).

konsistori/ [1889] **~o** (reli.) Z *RE* 78b, [Z] *E-isto* Mar. 1893, [33] (*Domo de la katolika ~o*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

konsol/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 14 (*la heredo ŝin ne ~is*), Z *RE* 215a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; *Heck 1907*, 96; G *EPl 1916*. **~o** G *Blov 1888*, 18 (*via aminda sen-simila imaĝo* [...] *de nun estos la turmento kaj la ~o de mia vivo*), 19 (*ne penu forpreni de mi la lastan ~on*); Z *RE* 125a, 215a, *Ham 1894*, 70.3 (*≈on tempo donas al la koro*); Johan *EKato* Dec. 1903, 20 ([la kredo je paradizo estas] *jen espero kaj ~o*); Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~anto** G *EPl 1916*. **~iĝi** Z *RE* 207b. ‖ **~vizito** *Heck 1907*, 96. ‖ **ne~ebla** Mott *EEn 1906*. **sen~a** Z *Ham 1894*, 70.31 (*Malluma, sen~a, sen-espera / Fariĝu mia tuta vivo tera*); *Heck 1907*, 96; Z *Ifig 1908*, 12 (*Li timas sen~an maljunecon*). **sen~eco** Z *Ham 1894*, 11 (*ĉiuj moroj de sen~eco*).

konsome/ [1898] **~o** *L'Esp* Dec. 1898, 152 (*Buljono* [...] *riĉa je suko de viando*).

konsonanc/ [1916] **~o** (muz.) G *EPl 1916* (konsonans k.a.).

konsonant/ [1889] **~o** Z *RE* 188a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

konsorci/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

konspekt/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (konspekt k.a.).

konspir/ [1889] **~i** Z *RE* 52a, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 52a, *EG 1904*; G *EPl 1916*; Luyk *Iŝtar* 1924, 16.1 (*viktimo de ~o*). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~ano** G *EPl 1916*.

konstant/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *DL* 20-21 (*ĉiuj aliaj adverboj ne havas ~an finiĝon*°), *Ald 1888*, 10 (*tiaj vortoj estos renkontataj nur disĵetite inter la multo da vortoj jam ~aj*), 15 (*Nenio povas tiel bone imponi al la amaso, kiel* [...] *~aj signoj de vivo*), *RE* 144b, *MV*; *Nürn 1889* [a] (*~a progres-ado*); Z *UV*. ‖ **~e** Z *DL* 4 (*~e al mi venas novaj demandoj*), *Ald 1888*, 15 (*ili laboras senbrue, sed diligente kaj ~e*); Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 (*Vi ~e travojaĝas la landojn de la Ĥamidoj*). **~o** (mat.) G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eco** G *Blov 1888*, 6 (*la gepatroj* [...] *estus fine tuŝitaj per*° *la heroa ~eco* [...] *de la amantoj*); Z *Espero* 1891, 28 (*per ~eco ni* [...] *venkos*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~igi** G *EPl 1916*. **~ulo** Z *RE* 51b (ĉiam~o). ‖ **ne~eco** Z *E-isto* Nov. 1889, 5 (*ili vidas* […] *en tiu „ne~eco" la finon de nia afero*).

Konstantin/ [1896: *~a*] **~o** (vira nomo). ‖ **~a** Lang *LI* Mar. 1896, 44 (*ruinoj de ~aj fortikaĵoj*).

Konstantinoviĉ/ [1890: ~] [**~o**] Red. *E-isto* Maj. 1890, 44b (*Rusa Akademio de sciencoj Granda Princo ~ Konstantinoviĉ*).

Konstantinopl/ [1905] **~o** (hist. nomo de Istanbulo) (ark., *Konstantinopol/o* kun *-pol/*) Koller *GermE* Maj. 1905, 59b.

Konstantinopol/ [1890] **~o** (hist. nomo de Istanbulo) Red. *E-isto* Jan. 1890, 27b (*sinjoro* [V. L. L.] *en ~o* {kun preseraro *Koustan*…}); *Tromp 1891*, [80]; Ferr *LernPt 1892*, 75; *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*la turkoj ekposedis ~on*); *LI* Dec. 1895, 4 (*komercisto de poŝtsignoj en ~o*); *SennR* Nov. 1923, 26. ‖ Kp. *Konstantinopl/o*, *Stambol/o*, *Stambul/o* kaj *Istanbul/o*.

Konstantinopulos/ [1892: ~] **~o** (greka familia nomo) *E-isto* Aŭg. 1892, 121 (*la kabineto de ~*).

konstat/ [1889] **~i** Z *RE* 138b, *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

konstelaci/ [1904] **~o** (astr.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

konstern/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~iĝi** G *EPl 1916*.

konstip/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

konstitu/ [1916] **~i** G *EPl 1916*.

konstituci/ [1889] **~o 1** (med.) Z *RE* 79a (конституція; plursence, kaj (jur.) fundamenta leĝo de ŝtato kaj (med.) korpa statuso), 207a (konstruo de l' korpo), *EG 1904* (Konstitution, Verfassung); OA 2-1914.

konstituci/ [1889] **~o 2** (jur.) (pol.) Z *RE* 79a (конституція; plursence, kaj (jur.) fundamenta leĝo de ŝtato kaj (med.) korpa statuso), *EG 1904* (Konstitution, Verfassung); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~a** Boi *Mona 1902*, X [a] (*en la respublikoj aŭ en la ~aj ŝtatoj*); Z *EG 1904* (konstitutionell); G *EPl 1916*. ‖ **~ano** G *EPl 1916*.

konstru/ [1887] **~i** Z *UL* [v]; Belm *Heine 1888*, 49 (*Li por mi la ĉerkon ~as sen fino!*); Z *RE* 18a (*~i neston*), 189b, 196a, 214b (aranĝi, fari), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 112 (*Kiu ~as pli fortike, ol la masonisto, ŝipofaristo aŭ ĉarpentisto?*), *FE 1894*, 25. ‖ **~a** Z *RE* 196a; G *EPl 1916*. **~o** Z *Schl 1887*, 120 (*la ~o de Volapük' ŝajnis al mi ne tute praktika*), *DL* 3 (*viroj kaj virinoj* [...] *rapidas porti ilian*° *ŝtonon por la granda* [...] *~o*), 5 (*demandoj, kiuj tuŝas la lingvon mem, ĝian ~on, ĝian estontecon*), *RE* 60b (~aĵo), 79a (конструкция), 144b, 188b, 196a (~aĵo), 207a (*~o de l' korpo*; konstitucio), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~aĵo** Z *RE* 60b (~o), 196a (~o), *Ham 1894*, 112 (*lia ~aĵo supervivas milojn da ĝiaj loĝantoj*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; Luyk *Iŝtar* 1924, 19.2 (*~aĵoj, ĉirkaŭitaj de boskoj el diversaj arboj*). **~ebla** G *EPl 1916*. **~ema** Z *EG 1904;* G *EPl 1916*. **~igi** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~iĝi** Z *EG 1904*. **~isto** G *EPl 1916*. **~ita** Z *DL* 30-31 (*La mallarĝa strato* [...] *estis ankoraŭ tiel ~ita, ke* [...] *oni havis tie la tutan varmegon de l' suno*); Mott *EEn 1906*; Luyk *Iŝtar* 1924, 19.2 ([muro] *~ita el glazuritaj brikoj*). **~ota** Z *DL* 20 (*La ~ota domo kostos multon da mono*). ‖ **~laboristo** *JarL SAT* 1923, 49. **~-plano** *Cion 1926*, 11 (de vilaĝo). ‖ **al~i** Z *RE* 155a (kp. samstrukture DE *an|bau|en*). **dis~i** Z *GVGE 1894*, 4a (abbauen). **re~o** *Cion 1926*, 16 (*la Re~o de Hebrea Nacia Hejmo en Palestino*). ‖ **dom~o** *Cion 1926*, 16. **tur~ado** Z *RE* 195a. **urbo~ado** *Cion 1926*, 16. **voj~ado** *Cion 1926*, 14 (*ili estis okupata per voj~ado*).

konstrukci/ [1890] **~o** (ark., *konstruo*, *konstruaĵo*) Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31b (*la internaj demandoj de l' ~o*° *de l' akademio*).

konsul/ [1889] **~o 1** (pol.) Z *RE* 79a; Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; OA 2-1914. ‖ **~eco** Z *EG 1904;* G *EPl 1916*. **~ejo** Z *RE* 79a; Beau *EFr 1903* (consulat); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

konsul/ [1907] **~o 2** (e-ista) *Konsul 1907* [t] (*≈oj kaj Eo-Oficejoj*), [a] ([En UK 3] *dufoje kunvenis la ~oj, organizintoj de Eo-Oficejoj, informejoj, k. c.*), 5 (*en ĉiuj urboj* [...] *ekzistu* Eo-≈o).

konsult/ [1907] **~i** Z *EG 1907* (zu Rate ziehen, konsultieren; ne en *EG 1904*); G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~o** G *EPl 1916*.

konsum/ [1889] **~i** Z *RE* 65a (senfortigi, изнурять), 68b, 145a, 203a (turmenti), *MV* (zehren, abzehren), *UV*, *GVGE 1894*, 4a (*~i sin per laborado*; sich abarbeiten), 4a (*sin ~i per laborado*; perdi la spiron; sich abäschern° {ark.}); Beau *Sint 1901*, 10 (*ne ~u vian elokventecon senutile*). ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (~ado); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~ado** *LI* Feb. 1896, 23 (*la forto de ~ado grandiĝos*); Beau *EFr 1903* (~o); Mott *EEn 1906*. **~anto** *LI* Feb. 1896, 22 (*ebligi, ke la ~anto sin turnu rekte al la fontoj de l' produktoj*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~iĝi** Z *RE* 65a (изнывать, «senfortiĝi»), 223a; Tolk *Voron ~1900*, 2 (*miaj fortoj ~iĝas ĉe ĉiu paŝo*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~iĝo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ita** Z *RE* 223a; Nyl *LI* Apr. 1900, 65b (*lia malmulta provizo da nutraĵo estis ~ita*). **~iteco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~peli** Z *GVGE 1894*, 4a (*~peli ĉevalon*; ein Pferd abarbeiten). ‖ **el~iĝi** Johan *EKato* Dec.

1903, 20 (*Kvardekan tagon* [sur la maro], *el~iĝis nutraĵoj*).

kont/ [1904] **~o** (ekon.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; OA 3-1921.

kontagi/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (kontagjum k.a.).

kontakt/ [1900: *sen~e*] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~igi** G *EPl 1916*. ‖ **sen~e** Ahlb *LI* Apr. 1900, 55a (*la e-istoj laboradis sen~e*).

kontant/ [1889] **~a** (ekon.) Z *RE* 104b, 104b (*esti ~a*), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 22 (*vi akceptas per ~a mono / La vortojn*; kp. DE „für bare Münze nehmen“ - «akcepti kiel ~a monero»). ‖ **~e** Z *EG 1904*; Vic *Kiĥot* 1905, 14 (*elpagu al li ~e la ĝustan kvanton* [da mono]); G *EPl 1916*. **~o** Z *RE* 225a; Mott *EEn 1906* (baza formo; ready-money, cash down). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

konte/ [1995] **~o** (kp. *konti/o*; ambaŭ ne en *PIV 2005*) Bens *EnE 1995* (county [1] *(division of U.S. state or Canadian province)*).

kontekst/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (kp. *kun/tekst/a* Z *A 1905*, 4.5).

kontemplaci/ [1916] **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

kontent/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *Schl 1887*, 121 (*en kiu ajn formo l'homaro ĝin havos, mi estos ~a kaj feliĉa*), *DL* 7 (*Legante la unuajn kajerojn de mia libro, multaj kredeble restos ne ~aj*), 22 (*Ĉu vi estas ~a je mia donaco?*), *RE* 40b (довольствоваться: *esti ~a*), *MV*, *UV*. ‖ **~e** Mott *EEn 1906*. **~o** Einst *Plen 1888*, 26 (*mi penos meriti Vian ~on per eksakta° plenumado de miaj devoj*). ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~iga** Z *RE* 210a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~igebla** G *EPl 1916*. **~igi** Z *DL* 12 (*Ne malfacile estus por mi ~igi tiujn ĉi amikojn*), *RE* 209a, 210a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Desh *Avent 1907*, 6 (*~igi la korbezonon*). **~igita** Z *DL* 7 (*ĝis la fino de l' jaro* ĉiuj *estos ~igitaj*), *Ifig 1908*, 15 (*Sed nun ~igita mi revenas* [el la sukcesa milito]). **~igo** Z *RE* 209a, 210a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~iĝema** Z *EG 1904* (genügsam); G *EPl 1916*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~iĝo** Z *RE* 210a; Beau *EFr 1903*. ‖ **mal~a** Z *Ald 1888*, 12 (*Multaj kredeble estos mal~aj, ke mi ne volas eldoni persone plenan aŭtoritatan vortaron*); Beau *EFr 1903*. **ne~a** Z *EG 1904*. **ne~eco** Z *Ifig 1908*, 16 (*Nun ombras zorgo kaj ne~eco*). ‖ **ambaŭ~o** Devj *E-isto* Dec. 1892, 183 (*Vivadis bone, en konsento, / En amo, en ambaŭ~o*).

kontest/ [1916] **~i** G *EPl 1916*; Wü *EV 1932*; OA 8-1974. ‖ RIM. Ne ĉe Z; antaŭe *pri/disput/i*, *kontraŭ/dir/i* k.s.

konti/ [1907] **~o** (pol.) (EN county; kp. *konte/o*; ambaŭ ne en *PIV 2005*) *SenkompReg 1907*, [1] (*ĉiuj variantaj pejzaĝoj de la ~oj° York, Durham* [...]). ‖ RIM. Laŭ Rhod *EnE 1908*: „county, graflando, landaĵo, provinco“; laŭ Bens *EnE 1995*: „county [2] (division of country, as in U.K., Ireland) provinco“.

kontinent/ [1889] **~o** (geog.) Z *RE* 79a (континентъ), 94b (материкъ); *FK 1903*, 271.1 (*sur la ~o de Eŭropo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *RE* 198a (tera); G *EPl 1916*.

kontingent/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 79a; Jon *ESv 1893*, 60; Lang *LI* Okt. 1898, 156 (*proponis A.* [...] *kiel sian ~on en la armado de l' malgrandulo kontraŭ la malbonaĵoj de l' mondo*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

kontinu/ [1907: *~eco*] **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~eco** Z *EG 1907* (unuvortaĵo [!?], ne en *EG 1904*); G *EPl 1916*; OA 4-1929. ‖ **~igi** G *EPl 1916*.

kontinuec/ [1907] **~o** (unuvortaĵo estas ark., vd. je *kontinu/ec/o*) Z *EG 1907*.

kontor/ [1888: *~isto*] **~o** (ekon.) Z *RE* 70b, 79a, *MV*; G *Kond 1890*, 17 (*Havu la bonecon pagi en la ~o*); Z *UV*, *Adr 1901*, [4] (*servas en komerca ~o*); Beau *EFr 1903*; *FrazL 1903*, [1] [enh.] (*Informoj en hotela ~o* [akceptejo]; *En poŝta ~o*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; *Societ* Aŭg. 1906, 8 (*E-ista Komerca ≈o, en Palermo*). ‖

~a G *EPl 1916*. ‖ **~estro** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 30. **~isto** Einst *Plen 1888*, 26 (*Vi deziras ~iston, kiu ekster la librokonduko, komprenas la francan lingvon*); Z *Adr 1896*, 20, *EG 1904*; G *EPl 1916*.

kontraband/ [1889] **~o** (jur.) Z *RE* 79a; Jon *ESv 1893*, 60; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~i** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~isto** Z *EG 1904* (Schmuggler); G *EPl 1916*. **~ulo** Z *EG 1904* (Schmuggler).

kontrabas/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 79a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

kontrakt/ [1889] **~i** (jur.) Z *RE* 40b, 79a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 31. ‖ **~a** Z *Ham 1894*, 115.2 (*~aj paperoj* [dokumentoj]); G *EPl 1916*; **~o** Z *RE* 40b, 79a, 111a (*neplenumo (de ~o)*), *FE 1894*, 31.9 (*Ni faris la ~on ne skribe, sed parole*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~anto** Z *RE* 79a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

kontralt/ [1903] **~o** (muz.) *FK 1903*, 179.28 (*la unuaj havas ordinare voĉon sopranan kaj tenoron, la lastaj - ~on kaj bason*); Z *ERu 1909*; OA 1-1909.

kontramark/ [1889] **~o** Z *RE* 79a. ‖ Rim. Neklara formo, vd. la komenton sub *kontraŭ/*.

kontrapunkt/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 79a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

kontraktur/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

kontrast/ [1889] **~o** Z *RE* 79a; Jon *ESv 1893*, 60; Lang *LI* Okt. 1898, 157 (*kia similo kaj kia ~o* [inter ĵusnaskito kaj maljunegulo]); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 9.13 (*tiuj titoloj, kiujn inspiradis al vi la ~o inter li kaj mi*), 63.31 (*kiam oni el ardanta forno saltas en glacian akvon, oni ne povas senti la ~on tiel forte, kiel mi*); OA 1-1909. ‖ **~i** Z *EG 1904*; G *EPl 1916* (baza formo).

kontraŭ [1887] Z *UL* 26 [n], [v], *Schl 1887*, 121 (*mi laboras ne ~ la° Volapük', sed por la ideo*), *DL* 31 (*domo, kiu staris rekte ~ la loĝejo de l' alilanda instruitulo*), *Ald 1888*, 7 (*ĉiu formo, kiu ne estas rekte ~ la jam kreita gramatiko*), *RE* 107a, 150b (*agi ~*), 161b, 161b (*esti ~*; kontraŭstari), 198a, *MV*, *Adr 1889*, 18 (~ [vid-al-vide] *la preĝejo de Miĥaelo Arĥanĝelo*), 22 (~ *la poŝto*); *Nürn 1889* [v] 22 (kun probabla preseraro *contraŭ°*); Z *UV*, *FE 1894*, 13.1 (*ŝi havis teruran malamon ~ la pli juna* [filino]), 39.14 (*La junulo* [...] *kuraĝe batalis* [...] *~ niaj malamikoj*), *Adr 1897*, [3] ([domo n-ro 50] *~ la fabriko de M.*), *Rev* Maj. 1908 [= LR] (*Anstataŭ „ŝi troviĝis ŝirmata* for *de liaj entreprenoj” mi konsilus diri* „kontraŭ *liaj entreprenoj”*). ‖ **~a** Z *DL* 32 (*li ne scias, kiu loĝas en la ~a domo*), 32 (*de l' ~a balkono venas mirinda brilo*), *RE* 161b (*~a*), 161b (~kuŝanta); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Desh *Avent 1907*, 5 (*tiuj kuracaj kreskaĵoj havis taŭgojn°* [efikojn] *~ajn*); G *EPl 1916*. **~e** Z *DL* 32 (*La pordo ~e estis ankaŭ malfermata je l' vespero*), 33 (*mia ombro estas la sola viva estaĵo, kiun oni povas trovi tie ~e!*), 36 (*rakontu al mi* [...] *kion vi tie vidis* [...] *ĉe la najbaro de ~e!*), *Ald 1888*, 9 (*la lingvo ne sole ne disdividiĝis, sed ~e, ĝi ĉiam pli unuformiĝis*), *RE* 105b (напротив), 107a, 198a, *MV*, *UV*. **~en** G *Blov 1888*, 8 (*La vento blovis ~en*), 15 (*la popolo iris al ili ~en°*). **~i** (*al*) Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵeto** Boi *Perd 1904*, [3] (*liaj okuloj* […], *pro kia ajn ~aĵeto, ekflamis de kolero*). **~aĵo** (ark., *obstakl/o*) Beau *EFr 1903* (obstacle); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (~igo; impediment); G *EPl 1916*. **~ema** G *Kond 1890*, 25 (*se la animo estas ~ema, oni povas enui de ĉiu flanko*). **~igo** Mott *EEn 1906* (~aĵo; impediment). **~iĝi** G *EPl 1916*. **~isto** Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a ([ia leĝo] *trovos multajn ~istojn*); G *Kond 1890*, 16 (*mia ~isto* {pers. kun ~a opinio en diskuto} *eĉ ne pensis esti venkita*). **~ulo** Z *RE* 161b, 189b (konkuranto), 198a (malamiko); Beau *EFr 1903*; *BelgSon* Maj. 1903, 82 (*la argumentado de sia elokventa ~ulo*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

‖ **A-L** ‖ **~agi** G *EPl 1916*. **~alkohola** Borel *GermE* Mar. 1905, 28a (≈*alkohola unuiĝo*). **~argumento** G *EPl 1916*. **~atako** (mil.) G *EPl 1916*. **~batali** Z *RE* 189b (~stari); Beau *EFr*

1903; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~bruluma** G *EPl 1916*. **~diri** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~diro** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~indiko** G *EPl 1916*. **~kandidato** G *EPl 1916*. **~koncipa** War *GD 1957*. **~konsili** G *EPl 1916*. **~kuŝanta** Z *RE* 161b (kontraŭa).

‖ **M-O** ‖ **~marko** Z *RE* 79a (контрамарка, senkosta bileto por teatro ktp.; ĉar disigita ĉe la liniofino en la formo *kontraŭ-marko*, ne estas klare, ĉu temas pri la kunmetaĵo *kontraŭ/mark/o* aŭ la unuradikaĵo *kontraŭmark/o* kiel ebla misskribo de la pli konsekvenca *kontramark/o*, kp. la tuj apudajn *kontrabando*, *kontrabaso* kaj *kontrapunkto*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Kontermarke); G *EPl 1916*. **~meti** Z *RE* 161b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~militaristo** *Societ* Aŭg. 1906, [7]. **~mino** G *EPl 1916*. **~montro** Beau *EFr 1903* (contre-indikication); Z *EG 1904* (Gegenauslegung, Gegenbeweis [kontraŭpruvo]); G *EPl 1916*. **~norma** Z *EG 1904* (regelwidrig); G *EPl 1916*. **~orda** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~ordono** G *EPl 1916*.

‖ **P-Z** ‖ **~parola** Z *RE* 110b. **~paroli** Z *RE* 132a, 149b, 150b (disputi), 161b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* («obĵeti»); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~parolo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* («obĵeto»); G *EPl 1916*. **~partio** G *EPl 1916*. **~parto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~projekto** Beau *EFr 1903*; G *EPl 1916*. **~provo** G *EPl 1916*. **~putra** (*rimedo*) [Z] *E-isto* Aŭg. 1892, 118. **~stari** Z *RE* 161b, 161b (esti ~), 189b (~batali); Beau *EFr 1903* (*~stari al*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~staro** Z *RE* 125a; Beau *EFr 1903* (opposition); G *EPl 1916*. **~veneno** (med.) Z *RE* 161b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; ISR 1906 [enh] (*Antitoksinoj (~venenojoj) en kreskaĵaj organismoj*); G *EPl 1916*. **~vermaĵo** G *EPl 1916*. **~vole** Z *DL* 27; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

kontraŭfakci/ [1898] **~o** *LI* Aŭg. 1898, 118 [t] (*≈o en XIII-a centjaro*; trad de „G.“ el la franca).

kontraŭmark/ [1889] **~o** Z *RE* 79a. ‖ RIM. Neklara formo, vd. la komenton sub *kontraŭ/*. Kp. *kontremarko*.

kontravalaci/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (contrevalation).

kontremark/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (contremarque). ‖ Kp. *kontraŭmarko*.

kontreskap/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (contrescarpe).

kontribu/ [1910] **~i** GM *EFr 1910* (contribuer); G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~o** Z *EG 1907* (baza formo; ne en *EG 1904*); G *EPl 1916*. ‖ **~anto** G *EPl 1916*. **~isto** GM *EFr 1910* (collaborateur *(journal)*).

kontribuci/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 79a; Jon *ESv 1893*, 60; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~i** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~igi** G *EPl 1916*.

kontrol/ [1889] **~i** Z *RE* 79a, 178b; Z *Ham 1894*, 148.28 (*ni devas ~i ĉiun vorton, ĉar alie li nin batos per silaboj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o** Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*, *A 1905*, 5.3 ([la diversaj lernolibroj kaj vortaroj], *kiuj la plej gravaj estas eldonitaj* [...], *sub mia persona ~o kaj kunhelpo*); G *EPl 1916*. ‖ **~ebla** *FK 1903*, 298.6 (*facile ~eblajn sendubajn* [...] *faktojn*). **~ilo** Z *A 1905*, 5.5 (*La « Fundamento de Eo » devas troviĝi en la manoj de ĉiu esperantisto kiel konstanta ~ilo*). **~isto** Domb 1890, 21; Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~iranto** Wicke *Galero 1922*, 15. **~iro** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*.

kontumac/ [1910] **~a** GM *EFr 1910* (contumace).

kontur/ [1889] **~o** Z *MV*; Jon *ESv 1893*, 60; Z *UV*. Nyl *LI* Sep. 1899, 26 ([la] *rondaj, infanaj ~oj* [de ŝia vizaĝo]); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; *RevO* Jul. 1920, 77b (*Ia* […] *nebulo komencis moligi la ~ojn de la ĉeestantoj* [pro ebrio]). ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

kontuŝ/ [1916] **~o** (vest.) (pola nobla supervesto *kontusz*) G *EPl 1916* (kontusz *(suknia* [vest.]*)*); Wü *EV 1932*; Li *EKo 1983*.

kontuz/ [1889] **~i** Z *RE* 60a, 79a, 126b, 216a, 216a (en~i), *MV* (wund stossen {stoßen}, quetschen), *UV*. ‖ **~a** GM *EFr 1910* (~anta). **~o** (med.) Jon *ESv 1893*, 60 (kontusion); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (Quetschung, Kontusion); Mott *EEn 1906*. ‖ **~anta** GM *EFr 1910* (~a). **~iĝi** GM *EFr 1910*. ‖ **al~i** Z *RE* 156a (albati, alpremi). **en~i** Z *RE* 216a (~i). **for~i** Z *RE* 126b.

konukl/ [1976] **~o** (teks.) War *GDS* [2]*1976*, 7b (quenouille; ne en *GD 1957*); Kr *PVEG 2018* (plusendas al *ŝpinbastono*; ne en *GVEG 1999*).

konur/ [1910] **~o** (zool.) (birdo) GM *EFr 1910* (perruche); BS *EDe 1952*.

konus/ [1889] **~o** Z *RE* 32b (*~o da sukero*), 79b, *MV*, *E-isto* Aŭg. 1892, 119 ([la loĝejoj de la termitoj havas] *la formon de ~o da sukero*), *UV*; Cart *Bild 1905*, 10 (*la balono finiĝas sube per ~o*); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~a** Z *E-isto* Aŭg. 1892, 119 ([tureto] *ĉirkaŭita de elstaranta ~a tegmento*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (~forma); G *EPl 1916*. ‖ **~ego** G *EPl 1916*. ‖ **~forma** GM *EFr 1910* (~a). ‖ **lum~o** Minor *EDe 1924*. **suker~o** Minor *EDe 1924*.

konval/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 88a, *MV*, *UV*; Bar *LernHu 1898*, 71 ([ili] *superŝutis nin per la pluvo da blankaj rozoj kaj ~oj*).

konveks/ [1904] **~a** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*La ~aj speguloj malgrandigas la objektojn*); GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **~eco** G *EPl 1916*.

konven/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 107 (*≈as en ne malpli alta grado*). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 3-4 [a] (*La rakonteto* [...] *donas* [...] *~an pentron de la karaktero de l' lando*), 7 (*Tula sigelilo, sur kiu estis elformitaj du brulantaj koroj kun ~a surskribo*); Z *RE* 9a (bela, bonvidiĝa°), 9b (bonorda, bonkonduta), 153a, 155a, 225a (etiketa), *Ham 1894*, 104 (*grandan krimon, /* [...] */ Vi lasis sen ~a puno*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916* (baza formo). **~e** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*. **~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **mal~a** Z *DL* 21 (*Fi, kia mal~a esprimo!*), *RE* 182a (malpura, malbona); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **mal~aĵo** (ark., *malavantaĝo*) *Cion 1926*, 6 (*Oni povas tamen superi tiujn mal~aĵojn*). **ne~a** Z *RE* 110b.

konvenci/ [1904] **~o** (jur.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 16.17 (*Ili baras al si la sanan naturon per sensencaj ~oj*); B *VdE 1910* (*literatura ~o, gardanta la aŭtorajn rajtojn*); OA 2-1914; Benn *EDe 1923* (*aŭtorrajta ~o inter Germanujo kaj Usono*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*.

konverg/ [1904] **~i** (ark., *konverĝ/i*) Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. ‖ **mal~i** Z *EG 1904*.

konverĝ/ [1903] **~i** (kp. *konverg/i*°) Beau *EFr 1903* (converger); Mott *EEn 1906*. ‖ **~eco** Benn *EDe 1923*. ‖ **mal~i** Mott *EEn 1906*; Benn *EDe 1923*.

konvers/ [1910] **~i** (de AdE „tolerata“ formo apud *konversaci/i*; detalojn vd. en BK 2.2) GM *EFr 1910* (apud *konversaci/i*; converser); OKA 7, 1968-06-20; Aktoj I, p. 73 (*~i inter amikoj*). ‖ **~o** GM *EFr 1910* (apud *konversacio*).

konversaci/ [1903] **~o** (kp. *konvers/i*) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910* (apud *konverso*); G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~i** GM *EFr 1910* (apud *konversi*).

konversad/ [1890] **~i** Lor *LernCs 1890*, 5 (*li devas ~i kun homoj de aliaj nacioj*). ‖ Rim. Eble ankaŭ analizenda kiel *konvers/ad/*.

konversi/ [1916] **~o** G *EPl 1916* (konwersja k.a.).

konvert/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*. ‖ **~o** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~iĝi** Thill *EKato* Dec. 1903, 22 (*angla pastro kun pli ol ducent el siaj paroĥanoj ~iĝis al katolicismo*° {-kismo}); Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~iĝo** Beau *EFr 1903*; Thill *EKato* Dec. 1903, 22 (*Tiu ~iĝo estas tiom pli mirinda ke*° {ĉar} *lia patro* [ĉefepiskopo el angla eklezio] ĉiam estis

granda malamiko de katolicismo {-kismo}); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~ito** G *EPl 1916*.

konvikt/ [1926] **~i** (jur.) Benn *DeE 1926*, 454 (überführen).

konvink/ [1889] **~i** Z *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 208b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~o** Z *E-isto* Nov. 1889, 3 (*Iom post iom oni venis al la konvinko*). ‖ **~ige** Borel *GermE* Maj. 1905, 55b (*diskutado kiu efikis tre ~ige*). **~iĝi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~iĝo** G *EPl 1916*.

konvolvul/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904* (Winde *(Pflanze)*); B *GermE* Maj. 1905, 58b (*laŭbo el bastonoj, kunplektitaj per ~oj kaj pizoj*), Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (→ *konvolvulacoj*); OA 2-1914.

konvolvulac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: konvolvulo*).

konvulsi/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 78a (конвульсія), 81a (корча, «kuntirado, kramfo»), 197a, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

kooper/ [1919] **~a** (ekon.) Back *ESv 1919*. ‖ **~i** Benn *EDe 1923* (baza formo). **~o** Benn *EDe 1923*.

kooperaci/ [1916] ~o (ekon.) (kp. *kooper/a*) G *EPl 1916*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

kooperativ/ [1910: *~a*] **~o** (ekon.) *Cion 1926*, 10 (*la agrikulturaj° ≈oj* [iuj specifaj, do propra nomo] *devas formi integran parton de la ≈a Movado*); *PV 1930*; Wü *EV 1932* (*konsuma ~o, produkta ~o*); R 1989; OA 9-2007. ‖ **~a** *JarL UEA* Maj. 1910, 65 (*≈a Librejo*); *Cion 1926*, 8 (*laboro,* [...] *regata laŭ certaj ~aj principoj*), 10 (*≈a Movado*; *urbaj ~aj grupoj de laboristoj*), 13 (*eduki la infanojn de la lulilo al tiu ~a spirito*). ‖ **~eca** *Cion 1926*, 13 (*la kondiĉoj de komuna, ~eca vivo*).

koopt/ [1926] **~i** *SEU* 1926, 2 (*SLK* [Sovetia Ea Lingva Komisiono] *povas ~i novajn membrojn*).

kooptaci/ [1916] **~o** (kp. *koopti*) G *EPl 1916*.

koordin/ [1916] **~i** G *EPl 1916*; Benn *DeE 1926*, 454 (koordinieren).

koordinat/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

kop. [1889] (mll de *kopeko*) Z *Nom* (*Adr*), 39 (*„La Esperantisto“* […] *kostas* […] *58 ~*; *kun poŝta transsendo 2 rubloj 25 ~.*). ‖ Samsence *k.*, vd. tie.

kopal/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

kopek/ [1887] **~o** (mono) Z *Majn 87-3* (*Vi povos ĝin ricevi ankaŭ ĉe mi mem, sendinte 25 ~ojn*), *DL* 1 [t] (*Kosto 25 ~oj*), 7 (*La kosto de ĉiu kajero estos 25 ~oj*), *RE* 79b; *Tromp 1891*, [80]; Z *FE 1894*, 41.15 (*Centimo, pfenigo kaj ~o estas moneroj*; mankas en *UV*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; OA 7-1958. ‖ **~a** Z *Majn 1891-31* (*80-~a stampa marko*). ‖ **dek~o** Z *RE* 35a (гривенникъ). **kvaron~o** Z *RE* 141a. **kvin~o** Z *RE* 165a. ‖ Mll. *k.* aŭ *kop.*, vd. tie.

Kopenhag/ [1891] **~o** (urbo) [Z] *E-isto* Feb. 1891, 10a (*la akademio de sciencoj en ~o*), *Adr 1898*, 11; *Societ* Aŭg. 1906, 3; Pack *DkE 1909* (→ København); R 1922; R 2013.

Kopernik/ [1896] [**~o**] Waś *LI* Feb. 1896, 25 (*Nikolas ~ sen pafilegoj haltigis la sunon*).

kopi/ [1889] **~i** Z *RE* 79b, 186b, *MV*, *UV*; Beau *EFr 1903* (baza formo); Mott *EEn 1906* (baza formo). ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~o** Z *RE* 79b, 186b; Jon *ESv 1893*, 60; Z *GVGE 1894*, 4b; Beau *EFr 1903* (derivaĵo); Z *EG 1904* (baza formo); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916* (baza formo). ‖ **~ado** G *EPl 1916*. **~isto** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **~libro** G *EPl 1916*. ‖ **re~i** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*.

kopr/ [1932] **~o** Wü *EV 1932*; *PVS 1954*.

kopris/ [1932] **~o** (zool.) (sterkoskarabo) Wü *EV 1932*.

koprofagi/ [1932] **~a** (med.) Wü *EV 1932*. ‖ **~o** Wü *EV 1932*. **~ulo** Wü *EV 1932*.

koprolali/ [1932] **~a** (med.) Wü *EV 1932*. ‖ **~o** Wü *EV 1932*.

koprolit/ [1932] **~o** (geol.) (sterkoŝtono) Wü *EV 1932*.

koprostaz/ [1932] **~a** (med.) Wü *EV 1932*. ‖ **~o** (mallakso) Wü *EV 1932*.

kops/ [1932] **~o** (bot.) Wü *EV 1932* (plusendas al *arbustaĵo, subkreskaĵoj*).

kopt/ [1916] **~o** (gentano) G *EPl 1916* (~oj); Wü *EV 1932*. ‖ **~a** Wü *EV 1932* (*~a lingvo*).

koptid/ [1932] **~o** (bot.) Wü *EV 1932*.

kopul/ [1932] **~o** (gram.) Wü *EV 1932* (sin. *frazokunigilo*).

kopulaci/ [1916] **~i** (bot.) (zool.) G *EPl 1916*; Wü *EV 1932*. ‖ **~o** G *EPl 1916* (baza formo); Wü *EV 1932*. **~igi** Wü *EV 1932*.

kor. [1932] **1** (mll de *korespondas*) Wü *EV 1932*.

kor/ [1887] **~o 2** (fig., amato, amatino) Z *UL* 22 (*Sub arbo, sub verda ni sidis / Tenante sin*° *~o ĉe ~o*), *Ham 1894*, 71.5 ([reĝino al reĝo] *Dormu dolĉe, mia ~o*).

kor/ [1887] **~o 3** (fig., sidejo de la animo kaj sentoj) *DL* 27 (*Li havas bonan ~on* [karakteron]), 42 (*vi parolis rekte el la ~o*), 49 (*Mortu ĉiu intrig-anto / Kaj malamon konservanto / Longe en la ~o!*); G *Blov 1888*, 18 (*Burmin'* [...] *serĉis jam longe la okazon por malkovri al ŝi sian ~on* [amon]); Z *Ham 1894*, 104 (*en vian ~on / Vi devas min kiel amikon meti*). ‖ **~a** Z *DL* 8 (*mi esprimas al ili mian ~an dankon*). **~e** Z *Majn 87-1* (*mi dan-kas vin ~e por via bona volo*), *DL* 38 (*mi ~e dezi-rus, ke vi parolu al mi* [...] *„sinjoro“!*); G *Blov 1888*, 14 (*ŝi ~e dividis la malĝojon de la malfeliĉa Praskovja'*). ‖ **~eco** G *Blov 1888*, 5 (*Li gloriĝis en la tuta ĉirkaŭaĵo pro gastamo kaj ~eco*). ‖ **~bezono** Desh *Avent 1907*, 6 (*kontentigi la ~bezonon*). **~premateco** (kp. *~premo*) Luyk *Iŝtar* 1924, 32.1 (*ŝi suferis je ~premateco*); OA 6-1935 (*sento de sufoko kun ~premateco*; nefundamenta, sed uzata en la dif. de *angoro*). **~premata** G *EPl 1916*. **~premeco** G *EPl 1916*. **~premo** (kp. *~premateco*) Wicke *Galero 1922*, 8 (*nedirebla ~premo* [timo]). **~ŝiranta** G *EPl 1916*. **~tuŝa** Z *RE* 211b (~a). **~tuŝanta** G *Blov 1888*, 6; Z *RE* 211b; Lang *LI* Okt. 1898, 155 (*La pentraĵo vere estis ~tuŝanta*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~tuŝeco** Z *RE* 211b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~tuŝi** G *EPl 1916*. **~tuŝiĝi** Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. ‖ **bon~a** Z *RE* 96b, 165b (helpema, servema), *Ham 1894*, 103 (*Ili* [la korsaroj] *agis kun mi kiel bon~aj friponoj*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **bon~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **favor~a** Z *Ifig 1908*, 10 (*la reĝo* […] *nun sub via efikado / Fariĝis ankaŭ mola, favor~a*); Luyk *Iŝtar* 1924, 62.1 (*la Eternulo estas Dio, potenca kaj favor~a*). **favor-~eco** Luyk *Iŝtar* 1924, 47.3 (*vi aŭdas garantiaĵon de la ~koreco de Dio al senmeritulo* [nome krion de bebo]). **feliĉ~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 38.1 *(feliĉ~aj infanoj ludis sur la herbejo*). **gaj~e** Sey *FlandLit 1904*, 8 ([tiun civilizacion] *gaj~e akceptis la riĉa burĝaro*). **milion~a** Barth *JarL SAT 1923*, 22 (*la milion~a emego* [de la proletariaro°]).

kor/ [1887] **~o 4** (anat.) Z *UL* 23 (*Ho, mia ~', ne batu maltrankvile*), [v], *DL* 30 (*Metu la manon sur la ~on*); G *Blov 1888*, 7 (*ŝia ~o forte ekfrapis*); Z *RE* 180a, *MV*, *UV*; (tek.) (med.) *PIVS 1987* (*artefarita ~o* [aparato]). ‖ **~a** Z *RE* 52b, 180a, 211b (~tuŝa); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~e** Z *RE* 67. ‖ **~bato** G *EPl 1916*.

koraci/ [1932] **~o** (zool.) Wü *EV 1932*.

koracioid/ [1932] **~oj** (zool.) Wü *EV 1932*.

Korah/ [1908] **~o** (Bibl.) (vira nomo) (kp. *Koraĥo*) Z *Rab 1908*, 71 (*la bando de ~o*); Wü *EV 1932*.

Koraĥ/ [1932] **~o** (Bibl.) (vira nomo) Wü *EV 1932* (plusendas al *Koraho*). ‖ **≈idoj**, **~idoj** Wü *EV 1932*.

korak/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916*; Wü *EV 1932*.

korakl/ [1932] **~o** (mar.) Wü *EV 1932* (plusen-das al *korboboato*).

koral/ [1889] **~o** Z *RE* 80a; [Z] *E-isto* Dec. 1889, 20b [= *FK 1903*, 35.26] (*La muroj* [de la palaco] *estas el ~oj*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

koraloriz/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

Koran/ [1889] **~o** Z *RE* 3b, 80a, *MV*; Jon *ESv 1893*, 60 (≈, mn.); *UV* (≈o [mn.]); Ger *LI* Jan. 1896, 15 (*la drinkaĵoj, senkondiĉe malpermesitaj de la ~o*); OA 9-2007 (→ *komenti*: *komentita ~o, prinotita ~o, eldono de ~o*).

korb/ [1889] **~o** Z *RE* 80b, *MV*, *UV*; Cart *Bild 1905*, 4 (*La ~isto* [...] *plektas ~on metitan inter siaj kruroj*). ‖ **~ego** Cart *Bild 1905*, 10 (*salika ~ego* [de aerostato]); G *EPl 1916*. **~eto** G *EPl 1916*. **~isto** Z *RE* 80b; Cart *Bild 1905*, 4; G *EPl 1916*. ‖ **~opilkado** (sport.) (sin. *basketbalo*) Harry *LingSport 1972*. ‖ **dors~o** Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*.

kord/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 196a, *MV*; *E-isto* Jan. 1890, 27a (*Se vi la ~ojn de l'harpo tuŝas, / Vi miron faras, artisto*); Z *UV*. ‖ **~instrumento** G *EPl 1916*.

kordon/ [1906] **~o** (mil.) Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; G *EPl 1916*.

Kordov/ [1893] **~o 1** (urbo en Hispanio) Enbe *E-isto* Jun. 1893, 87 (*Li venas ~on*).

Kordov/ [1924] **~o 2** (provinco en Hispanio) Minor *EDe 1924* (span. Provinz).

korduroj/ [1924] **~o** (teks.) Minor *EDe 1924* (Kord *(baumwoll. Zeug)*).

kore/ [1924] **~o 1** (med.) Minor *EDe 1924* (Veitstanz).

Kore/ [1896: *~ano*] **~o 2** (lando) (ark., *Kore/uj/o*) G *EPl 1916*; Minor *EDe 1924*; But *EEn 1967*, 444b. ‖ **~ano** (ark. en la senco de *koreo*) *LI* Dec. 1896, 225 (*~ano havas en si ion de la aria gento kaj ion de la mongola*); G *EPl 1916* (≈ano). ‖ **Ne-~ano** *LI* Dec. 1896, 226 (ps. de la verkisto). ‖ Rim. La formoj *~ujo* kaj *~ano* en la sama artikolo ŝajnas nekonsekvencaj. Se *~ujo* por la lando, oni atendas *~o* aŭ *≈o* por la persono.

Kore/ [1910] **~o 3** (pers.) GM *EFr 1910*. ‖ **~ujo** *LI* Dec. 1896, 225 [t] (*El ~ujo*); GM *EFr 1910*; *ET* 1920-07-05, 4c.

koregidor/ [1924] **~o** (jur.) Minor *EDe 1924* (Korregidor [urba aŭ polica juĝisto en Portugalio kaj Hispanio]).

koregon/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

korekt/ [1889] **~i** (antaŭe *bonigi*) Z *RE* 68a (исправлять), 142b, *MV* (bessern, corrigiren {de 1901: verbessern, korrigieren}); *UV*. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~o** Beau *EFr 1903* (~ado); Mott *EEn 1906* (~ado). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o); Mott *EEn 1906* (~o). **~aĵo** Z *RE* 81a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~eco** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~isto** Z *RE* 81a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **ne~ebla** Ger *Fant 1895*, 12 (*vi faris kruelan, ne~eblan maljuston*). **pres~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 77.

korektur/ [1924] **~o** (pres.) Minor *EDe 1924* (Korrekturbogen [la unua presaĵo de manuskripto, sendota al la aŭtoro por fina korektado]).

korelat/ [1924] **~a** Minor *EDe 1924* (korrelativ *(in Wechselbeziehung stehend)*). ‖ Kp. *korelativa*. ‖ **~aĵo** Minor *EDe 1924* (Seitenstück).

korelativ/ [1906] **~a** Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 2-1914; Minor *EDe 1924* (plusendas al *korelat/a*).

korespond/ [1888: *~anto*] **~i 1** (letere interrilati) Z *DL* 22 (*Li ~as telegrafe kun ĉiuj agentoj*), *Ald 1888*, 13 (*por ke la amikoj de l' lingvo internacia* [...] *povu ~i inter si*), *RE* 81a (корреспондыровать°), [ne en *MV*], *UV* (correspondre | correspond | correspondiren {de 1901: korrespondieren} | переписываться | korespondować); Beau *EFr 1903*, *1904* (correspondre *(échanger des lettres, des communications)*); *EG 1904* (korrespondieren); Rhod *EnE 1908*, 118a; Z *ER 1909* (корреспондыровать°, перепи́сываться); FL *EnE 1921*, 66b. ‖ Mll «kor.». ‖ **~a** Rhod *EnE 1908*, 118a (*~a societano*). **~o** Beau *EFr 1903*, *1904* (~ado; correspondance *(échange des lettres, etc.*); Z *EG 1904* (~ado; Korrespondenz, Briefwechsel); Mott *EEn 1906* (~ado); G *EPl 1916*; FL *EnE 1921*, 66b. ‖ **~adi** *Tromp 1891*, [3], 5; Z *Adr 1898*, 15 (*Deziras ~adi Esperante*). **~ado** Z *Ald 1888*, 17 (*Tre grava por la progresado de l' lingvo internacia estas diligenta uzado ĝin en ~ado kun amikoj kaj konatoj*); G *Blov 1888*, 5 (*Niaj amantoj estis en ~ado*); Beau *EFr 1903*, *1904* (~o); Z *EG 1904* (~o); Mott *EEn 1906* (~o); G *EPl 1916*. **~aĵoj** Wü *EV 1932* ([simila] *leteraĵoj, poŝtaĵoj*). **~ante** Z *Ald 1888*, 13 (*multaj,* [...] *tute bone ~ante en la lingvo internacia, ne sendis ankoraŭ ilian° „promeson"!*). **~antino** G *EPl*

1916. **~anto 1** Z *DL* 4 (*mi devus tro longe atendigi miajn ~antojn*); Beau *EFr 1903* (correspondant *(l'homme qui correspond)*); Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **2** (hist. profesio, [komerca] *~isto*) Z *Adr 1901*, [4], *EG 1904* (Korrespondent); G *EPl 1916*. **3** (ĵurnalisto) War *GD 1957* (*speciala ~anto*). **~isto** (ekon.) Janowski *E-isto* Mar. 1893, 46 (*la tieaj ~istoj, librotenistoj kaj komizoj sciiĝos pri la nova lingvo*); *JarL UEA* Maj. 1910, 73; War *GD 1957*. ‖ **milit~isto** Rhod *EnE 1908*, 118a.

korespond/ [1904] **~i 2** (respondi al, interrespondi, esti korelativa) Z *EG 1904* (*(einer Sache)* entsprechen); Rhod *EnE 1908*, 118a (correspond, to (agree), respondi, akordiĝi; to correspond to / with, esti konforme al, respondi je; correspondent with, responda al *aŭ* pri); Z *ER 1909* (nur senco 1); FL *EnE 1921*, 66b (correspond (answer to) (inter-) respondi; correspondent, corresponding, (inter-) responda); Minor *EDe 1924* (1. Briefe wechseln; 2. entsprechen); Wü *EV 1932* (*(sich)* wechselseitig entsprechen, [en la senco] übereinstimmen); But *EEn 1967* ([*Ne = analog, konform, komunik, respond, rilat, simetri*]). ‖ **~a** Z *EG 1904* (korrespondierend, entsprechend); Wü *EV 1932* (*(sich)* entsprechend). **~o**, kp. Rhod *EnE 1908*, 118a ([mat.] interrespondo; *(similarity)* respondeco, simileco); FL *EnE 1921*, 66b (correspondence (relation) (inter-) respondo).

korespond/ [1957] **~i 3** (ferv.) War *GD 1957* (chemin de fer). ‖ **~o** War *GD 1957* (correspondance ferroviaire).

Korfu/ [1910] **~o** (insulo) M, S *PropN 1910*; Wü *EV 1932*. ‖ **≈a** Wü *EV 1932*.

koriandr/ [1924] **~o** (bot.) Minor *EDe 1924* (Koriander).

koridor/ [1889] **~o** (arki.) Z *RE* 81a; Jon *ESv 1893*, 60; *FK 1903*, 215.26 (*Se ni eliros en la ~on, ni venos en elegante aranĝitan ĉambron*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *Reviz 1906*, 16.17 (*ĉe mi en ĉiuj ~oj estas tia odoro de brasiko*); OA 1-1909. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

korife/ [1906] **~o** Mott *EEn 1906* (coryphæus, chorus leader [!]); B *VdE 1910*; OA 2-1914.

Korint/ [1910] **~o** (topo.) *PropN 1910*; G *EPl 1916*. ‖ **≈a** G *EPl 1916*.

korit/ [1916] **~o** (zool.) G *EPl 1916*.

kork/ [1889] **~o** Z *RE* 80a, 156b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34. ‖ **~a** G *EPl 1916*. **~i** Z *RE* 211a (ŝtopi); G *EPl 1916* (~ŝtopi); Setä *FiE 1923*. ‖ **~ŝtopi** G *EPl 1916* (~i). **~tirilo** (kuir.) Z *RE* 157a (kp. samstrukture DE *Korken|zieh|er*, FR tire-bouchon), *FE 1894*, 34.2 (*Ĉu vi havas ~tirilon, por malŝtopi la botelon?*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

korn/ [1887] **~o 1** (de bestoj) Z *UL* [v], *RE* 10b (*puŝi per la ~oj*), 172b (por), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 172b (~oporta); Beau *EFr 1903* (~porta); G *EPl 1916*. ‖ **~aro** G *EPl 1916*. **~ulo** G *EPl 1916*. ‖ **~ohava** G *EPl 1916* (~oporta). **~oporta** Z *RE* 172b (~a); Beau *EFr 1903* (~a); G *EPl 1916* (~oporta). ‖ **tordo~a** G *Zeŭs E-isto* Maj. 1892, 71 (*kaprinoj tordo~aj*). **unu~ulo** Z *RE* 47a.

korn/ [1889: *ĉas~o*] **~o 2** (muz.) [Z] *E-isto* Sep. 1890, 46b (*subite ŝi ekaŭdis la sonon de ~o*), Z *UV* (probable, fidinda analizo mankas). ‖ **ĉas~o** (muz.) Z *RE* 14a; Beau *EFr 1903*; Boi *Perd 1904*, 6 (*mi aŭdas la sonon de la ~korno*); Mott *EEn 1906*; Z *ER 1909*.

korne/ [1903] **~o** (anat.) Z *FK 1903*, 230.30 (*kiam tiaj mukaj fadenoj metiĝas sur la ~on, tiam la vidado malklariĝas*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

kornel/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

Kornelia [1890] (virina nomo, LA *Cornelia*) Lor *LernCs 1890*, 12 (*~ alkondukis du siajn filojn*). ‖ RIM. Diskuteble, ĉu esperanta vorto kaj se jes, ĉu la baza formo estas *Korneli/a* (ino) aŭ *Kornelia/o*.

kornet/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 80b; Jon *ESv 1893*, 60; Z *Adr 1896*, 12, *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~isto** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

kornic/ [1889] **~o** (arki.) Z *RE* 72a, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]; Z *UV*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

kornik/ [1904] **~o** (zool.) (birdo) Z *EG 1904*, *Reviz 1906*, 54.19 (*He, kiel la ~o ekkrakis !*); Mott

EEn 1906; OA 1-1909; Barth *Ludo 1928*, 12 (*La ~oj subite ekgrakas*). ‖ **~indianoj** Wü *EV 1932* (→ *indian*; Krähenindianer, Crows).

kornu/ [1916] **~o** (bot.) G *EPl 1916*.

korol/ [1910] **~o** (bot.) B *VdE 1910*; Ver *EncV 1910*; OA 4-1929.

korolari/ [1907] **~o** (mat.) Z *EG 1907* (Korollarium; ne en *EG 1904*); G *EPl 1916*.

Korolenk/ [1895] **~o** (rusa verkisto) Ger *Fant 1895*, [t]; *LI* Jan. 1896, 5.

koron/ [1887] **~o** (ark., *kron/o*) Z *UL* [v]; Niel *LernDa 1890* [v]; Wicke *Galero 1922*, 25 (*ili plektis ~ojn° el bluaj cejanoj*; samtekste ankaŭ *krono*, tial probable nura pretervido). ‖ **~eto** Lib *LernLv 1889*, 43 (*Kie pendos vi glaveton, / ≈eton° pendos mi*), 44 (*mi jefaris / ≈eton° de semingoj*), 60 [v] (kronis, wainags); *Nürn 1889* [v] 25a (Kranz; Krone); Lor *LernCs 1890* [v] 22 (věnec, koruna). ‖ RIM. La formo *koron/* (Lat., IT *corona*, RU корона, PL *korona*), kiu aperas en *UL* [v], ŝajne estas preterlaso aŭ plumeraro de Z, ĉar: **1** jam en la Lingvo Universala de 1881 sidas la formo *kron/* (*La kron' de ta padro fio pu mo esté* (*Orig* 1, 726, *LkV* 27), «La kron' de cia patro nenio por mi estas»); **2** en la 5-a specimena teksto de *UL* aperas la nuna formo *kron/* (kp. DE *Krone* - gnev).

korozi/ [1916] **~o** (med.) G *EPl 1916*.

korp/ [1887] **~o 1** (anat.) Z *UL* [v], *DL* 5 (*ĉu mi konservos la forton de mia ~o kaj animo, ĉu mi ĝin perdos, – l'afero tute ne dependos de tio*), 25 (*la ~o estas mortema*), 42 (*aliaj per la tuta ~o ektremas, se oni gratas per karbo sur vitro*), *RE* 207a, 207a (*konstruo de l' ~o*; konstitucio), 207a (*movo de ~o*; gesto), *MV*; *UV*, *FE 1894*, 31.6 (*La ~o estas morta, la animo estas senmorta*). ‖ **~a** Z *DL* 35 (*Mi fariĝis tro ~a, mi litere ricevis viandon° kaj ostojn*), *RE* 207a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~igi** Z *RE* 22a; Beau *EFr 1903* (incarner). **~iĝi** Z *RE* 22a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **≈iĝo** Beau *Preĝ 1893*, 15 (*anoncanta* […] *la ≈iĝon de Kristo*), *EFr 1903* (incarnation); Mott *EEn 1906* (~iĝo). ‖ **~ama** Z *RE* 134b. **~ogardisto** (mil.) Z *RE* 207b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*. **~kolora** G *EPl 1916*. **~opelto** Z *RE* 44b. ‖ **dik~a** Mott *EEn 1906* (→ *dik*). **vast~a** Z *RE* 42a (дородный, «korpulenta»); Beau *EFr 1903* (corpulent); Mott *EEn 1906*. **vast~eco** Beau *EFr 1903* (corpulence); Mott *EEn 1906*.

korp/ [1910] **~o 2** (tek.) ‖ kaleŝ~o (tek.) Ver *EncV 1910*, 110a.

korporaci/ [1889] **~o** Z *RE* 221b (цехъ), *MV*; Jon *ESv 1893*, 60; Z *UV* (RIM. La signifo de la trad. al FR kaj EN estas pli vasta, ol la trad. al la tri aliaj lingvoj); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; *RevO* Jul. 1920, [iv] [r] (*Japana Ea Komerca ≈o*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ano** G *EPl 1916*.

korpulent/ [1916] **~a** (antaŭe *vast/korp/a*) G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*.

korpus/ [1889] (mil.) **~o** Z *RE* 81a (корпусъ {de 1918: корпус}), *MV* (Corps {de 1901: Korps}), *UV*, *Adr 1889*, 14 (*instruisto en la ~o de kadetoj*), *Adr 1896*, [31]; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~a** G *EPl 1916*.

kors/ [1906] **~o** (larĝa strato) Mott *EEn 1906* (corso laŭ IT); G *EPl 1916*.

korsaĵ/ [1904] **~o** (vest.) (ark., *korset/o*) Z *EG 1904* (Leibchen, Corsage° {nun: Korsage}); Cart *Bild 1905*, [3] ([ŝi] *havas flavan ~on, dum la alia havas ruĝan*), 15 (*blua ~aĵo*); Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ **~eto** G *EPl 1916*.

korsar/ [1894] **~o 1** (mar.) (hist.) (ano de ~ŝipo, marrabisto) Z *Ham 1894*, 103 (*en la daŭro de la batalo mi transiris sur la ŝipon de la ~o*), 123 [= *Ham* ²*1902*, 109.9] (*En la sekvanta tago havis lokon / Batalo nia mara kun ~oj*), *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909 (corsaire | corsair | Korsar | морской разбойникъ | korsarz). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~eco** G *EPl 1916*. ‖ Kp. *pirato*.

korsar/ [1894] **~o 2** (mar.) (hist.) (~ŝipo) Z *Ham 1894*, 103 [= *Ham* ²*1902*, 133.1] (*Apenaŭ ni estis du tagojn sur la maro, forte armita ~o komencis ĉasi nin*).

korset/ [1889] **~o** (vest.) (kp. ark. *korsaĵ/o°*) Z *RE* 81a; Jon *ESv 1893*, 60; Beau *EFr 1903*; Z *EG*

1904; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 17.2 (*mi enpremu mian korpon en ~on kaj mi laĉu mian volon per leĝoj*); OA 1-1909.

Korsik/ [1910] **~o** (topo.) (insulo) *PropN 1910*; G *EPl 1916*; But *EEn 1967*, 444b. ‖ **~ano** *PropN 1910*; G *EPl 1916* (≈ano).

kort/ [1887] **~o 1** (ejo inter domoj) Z *UL* [v], *DL* 28 (*Elirinte el varma ĉambro sur la malvarman ~on, ŝi malvarmumis*); G *Blov 1888*, 12 (*V.* [...] *enveturis en la ~on* [de la preĝejo]*, al la pastro*); Z *RE* 37b, 137a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 25.14 (*la vaporo iras sur la ~on*), 33.16 (*Sur la ~o staras koko kun tri kokinoj*), 38.8 (la kaleŝo enveturis en la korton). ‖ **~a** Z *RE* 37b (*~aj birdoj*). ‖ **~birdo** *Cion 1926*, 15 (*edukado*° {bredado} *de ~birdoj*). **~hundo** Z *RE* 37b.

kort/ [1888] **~o 2** (ark., *farm/dom/o*, *bien/o*; kp. DE *Hof*) G *Blov 1888*, 11 (*Li ekvidis* [...] *vilaĝeton, kunmetitan de*° {per} *kvar aŭ kvin ~oj*°); Zeid *Literat 1895*, [3] (*Popolo sveda ĉe la tombo ploras* / [...] / *Palaco reĝa ĝis malgranda ~o*); Z let. al Th. Thorssteinsson (1906) [OV, p. 528] (*„≈o" povas esti uzata por la tuta loko okupata de la loĝejo (kune kun la konstruaĵoj)*). ‖ **unu~ulo** Z *RE* 118a.

kort/ [1896] **~o 3** (ark., *kort/um/o*) Z *Adr 1896*, 25 (*kamer-junkro de la Imperiestra ≈o*° {≈umo}). ‖ **~anaro** Z *RE* 37b (servantaro; дворня). **~ega** Z *RE* 103a, 152a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~egano** Z *RE* 221a, *Ham 1894*, 114 (*ia ~egano, kiu sciis diradi: „Bonan matenon, via princa moŝto"*). **~ego** Z *RE* 37b, 70b (*ĉambristino de ~ego*), 70b (*kavaliro de ~ego*), *MV* (Hof *(Königlicher)*), *UV*. **~egulo** Z *RE* 152a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~isto** Z *DL* 25 (*Je l' deka horo vespere la ~isto fermas la pordegon de l' domo*), *RE* 37b (дворникъ). ‖ **~egmarŝalo** Z *RE* 34a (гофмаршалъ; RU germanismo *Hof*|*marschall*).

kortik/ [1932] **~o** (bot.) [→ *hamako*] Azor *ArkiT 1932* (*„hamak", arbo kies ~o fadeniĝas*).

korupt/ [1910] **~i** (antaŭe *ŝmir/i*, *sub/aĉet/i*) B *VdE 1910* (*~i juĝiston*); G *EPl 1916*; OA 3-1921. ‖ **~o** G *EPl 1916*. ‖ **~umo** G *EPl 1916* (łapówka «mono uzata por ~i»), **~umulo** G *EPl 1916* (łapownik [tiel]).

korus/ [1906] **~o** (*UV*: *ĥor/*) Z en Nov. 1906 proponis al LK tute elĵeti la literon „ĥ" kaj anstataŭigi *ĥor/* per *korus/* [LZ I 315]; la formo nova *korus/o* en 2019 ankoraŭ ne estas aldonita al FdE; Benn *DeE 1926*, 454 (Chor- (gesang)); *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

korv/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *RE* 22a, 71b (*krii kiel ~o*), *MV*, *UV*; *E-isto* Dec. 1893, 191 (*Mi kalkulas* {nombras} *la ~ojn, kiuj staras sur la tegmento*); Z *Ham 1894*, 71 (*Al venĝo vokas krio de la ~o*), *GVGE 1894*, [3b] (*mortaĵomanĝa ~o*; Aaskrähe); Cart *Bild 1905*, 14 (*la ~o, kiu manĝas la mortintaĵojn*). ‖ **~a** G *EPl 1916*. ‖ **~ido** G *EPl 1916*. **~ino** Z *RE* 22a.

korvet/ [1904] **~o** (mar.) (mil.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

Kos/ [1910] **~o** (insulo) M, S *PropN 1910*.

kosekant/ [1916] **~o** (mat.) G *EPl 1916*.

kosin/ [1916] **~o** (mat.) G *EPl 1916*.

kosm/ [1898: *~a*] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*; OA 8-1974. ‖ **~a** Postn *LI* Sep. 1898, 138 (*"~a" sentemeco de la malgranda etera globeto*); G *EPl 1916*.

kosmetik/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 2-1914; Luyk *Iŝtar* 1924, 18.1 (*Iŝmaelidoj kaj Midjanaj komercistoj alportis el Egiptujo ~ojn,* […]). ‖ **a** G *EPl 1916*. ‖ **~aĵo** G *EPl 1916*.

kosmogoni/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

kosmograf/ [1957*] **~o** (antaŭe *kosmografi/ist/o*) War *GD 1957*; OA 7-1958.

kosmografi/ [1889] **~o** Z *RE* 81b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914. ‖ ‖ **~isto** (sin. *kosmograf/o*) G *EPl 1916*.

kosmologi/ [1903] **~o** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; G *EPl 1916*.

kosmopolit/ [1896] **~o** Beker *LI* Mar. 1896, 34 ([Mikeŝin estis] *humanisto, ~o, spiritisto, esperantisto*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; B *VdE*

1910; OA 2-1914. ‖ **~a** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906* (baza formo); G *EPl 1916*. ‖ **~ino** G *EPl 1916*.

kosmopolitism/ [1916] **~o** G *EPl 1916*.

kosmoram/ [1916] **~o** (variaĵo de panoramo, montranta vastajn bildojn de ekz. kasteloj aŭ pejzaĝoj (19a jc.) aŭ la stelaron de l' kosmo) G *EPl 1916* (kosmorama).

Kosov/ [2005*] **~o** (regno, sendependa de 1991) *PIV 2005*; R 2009.

kost/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 9 (*Ili* [...] *rigardigis, kiom da malfacila laboro kredeble la afero min ~is*), 20 (*La konstruota domo ~os multon da mono*), *Ald 1888*, 17 (*Apud ĉiu verko estos dirita* [...] *kiom ĝi ~as*), *RE* 116b, 194b, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]. ‖ **~a** Z *Ald 1888*, 16 (*la pretigado de vortaroj returnitaj estas laboro* [...] *malmulte ~a*), *RE* 222a (*de granda indo*). **~o** Z *DL* 1 [t] (*Kajero Nº 1 / ≈o 25 kopekoj*), 7 (*La ~o de ĉiu kajero estos 25 kopekoj*), 41 (*mi pagos la ~on de l' vojo* {vojaĝo}), 41 (*mi prenas sur min unu la tutan ~on de l' vojo* {vojaĝo}*!*), *Ald 1888*, 17 (*Alsendinte la ~on de poŝta transsendo, ĉiu povas* [...] *ricevi de mi la plej novan nomaron de l' verkoj*), *RE* 63b (elspezo), 195a (*interkonsenti je l' ~o*), 222a, *MV*; Niel *LernDa 1890* [v]. ‖ **~otabelo** Janowski *E-isto* Mar. 1893, 46 (*Mi p. e.° ricevis per tia maniero du nomarojn kaj ~tabelojn*); Beau *LI* Jan. 1896, 2 (*la ~otabelo de l' firmo*). ‖ **multe~a** Z *DL* 35 (*li eksonigis tutan ligaĵon da multe~aj sigeliloj, kiuj pendis apud lia horloĝo*), 43 (*Tio ĉi estas vere io tre multe~a*); G *Blov 1888*, 16 (*al la rusa virino li ŝuldis* [...] *la plej multe~an rekompencon*); Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Lidovec *Simb* Mar. 1911, 48 (*sinjoro en multe~a palto*). **multe~aĵo** G *Gefr 1889*, 7 («trezoro», pp amata knabino).

Kosta Rik/ [1923] **~o** (regno) (ark., *Kostarik/o*) *JarL SAT 1923*, 28.

Kostarik/ [1910] **~o** (regno) (kp. ark. *Kosta Rik/o°*) *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444b; OA 8-1974; R 2009.

kostum/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 81b, *MV*; Jon *ESv 1893*, 60; Abes *Kralj 1897*, [3] (*ordinara ~o de serbaj vilaĝanoj*); Z *EG 1904*.

koŝ/ [1908] **~o** (mar.) (tek.) Roll *Mar 1908* (Fʀ cosse | Dᴇ Kausch {legu: [die] Kausche} | Eɴ thimble). ‖ Rɪᴍ. La marafera senco mankas en *PIV 2020*.

Koŝi/ [2005*] **~o** (Franca fam. nomo, i.a. de la matematikisto *Augustin Louis Cauchy*) *PIV 2005*; R 2013. ‖ **~a** (mat.) *PIV 2005*; R 2013.

Koŝinĥin/ [1906: *~ujo*] **~o** (pers.) ‖ **~ujo** (hist.) (suda regiono de Vjetnamio, franca kolonio de 1864 ĝis 1948) *Societ* Aŭg. 1906, 2; *PoŝKal 1907 II*, 34; *Edin 1915* (→ Cochin-China). ‖ Kp. antaŭe *Koĥinĥin/uj/o*.

kot/ [1889] **~o** Z *RE* 36a, *MV*, *UV*, Z *Ham 1894*, 114 (*oni* [...] *lian riĉan kranion plenigas per bonspeca ~o*); Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 77 (*eniĝi en la ~on ĝis la maleoloj*). ‖ **~a** Z *RE* 36a, 141b (*~a akvo*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~aĵo** Z *RE* 141b (~a akvo). **~igi** Z *RE* 182a (malpurigi). **~isto** Beau *EFr 1903* (boueur); Mott *EEn 1906*.

kotelet/ [1890] **~o** (kuir.) (ark., *kotleto* sen -e-) G *Kond 1890*, 14 ({Ĉu} *Vi prenos ~on aŭ bifstekon?*).

kotiz/ [1903] **~i** Beau *EFr 1903* (*Mi ~as dek frankojn por nia entrepreno*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~aĵo** Beau *EFr 1903* (cotisation *(quote-part qu'on verse)*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kotlet/ [1904] **~o** (kuir.) (antaŭe *koteleto°* kun -e-) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

koton/ [1889] **~o** (teks.) Z *RE* 13a, 219a (dufoje), *MV*, *UV*. ‖ **~eca** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~ujo** (bot.) Beau *EFr 1903* (cotonnier); Z *EG 1904* (Baumwollenstaude° [legu: Baumwollstaude]) ; Mott *EEn 1906*.

koturn/ [1889] **~o** (zool.) (birdo) Z *MV* (Wachtel); G *Kond 1890*, 14 (*Se vi ne havas malsaton,* […] *mi donu al vi tiun ~on*); Z *UV*, *EG 1904* (Wachtel, Koturn°).

kov/ [1889] **~i** (zool.) Z *MV*, *UV*. ‖ **~ado** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~aĵo** Beau

EFr 1903; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~itaro** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*.

kovert/ [1889] **~o** Z *RE* 78a, *MV*; Red. *E-isto* Jan. 1890, 27b (*niaj amikoj uzas nun sur ĉiuj siaj leteroj kaj ~oj stampon en Eo*); Z *UV*; Tromp *E-isto* Feb. 1894, 21 (*~o kun enpresita marko*).

Kovn/ [1890] **~o** Domb 1890, [g], 15 (Kaunas; urbo en Litovio, PL Kowno), [v] (→ *an*); Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 28 (*gub. ~. Rusujo*). ‖ **~a** (sur sendata ŝtampo ≈*a Societo E-ista*). ‖ **~ano** Domb 1890, [v] (→ *an*; Kaunietis).

kovr/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 54b, 57b (*~i je polvo*; polvi), 58a (*~i je balaaĵo*), *RE* 85a, 104b, 113b, 140a, 153a, 175b (*~i je makuloj*), 190a (*~i je malpuraĵo*), 219b (*~i je nuboj*), *MV*, *UV*. ‖ **~o** Z *RE* 113b, 114a, 115a, 140a, 192a. ‖ **~aĵo** Z *RE* 140a. **~igi** Z *RE* 57b. **~ilo** Z *DL* 27 (*≈iloj povas esti por la vizaĝo (vizaĝ~iloj), por la litoj (lit-~iloj) kaj cetere*), 30 (*La ~iloj de l' fenestroj* [...] *restis fermitaj la tutan tagon*); G *Blov 1888*, 11 (*la ligna fenestra ~ilo sin levis*); Z *RE* 58a, 85a, 142b (*~ilo por ĉevalo*), 193a (*fenestra ~ilo*), *MV* (*~ilo de libro*, *~ilo de fenestro*), *UV*, *GVGE 1894*, [3b] (*la ~ilo estas deprenita, forprenita*). **~ita** G *Blov 1888*, 9 (*la vojo estis ~ita de neĝo*); Z *RE* 209b (*~ita je aknoj*). ‖ **ĉirkaŭ~i** G *Blov 1888*, 8 (*Manjo ĉirkaŭ~is sin per ŝalo*). **en~i** Z *RE* 54b (envolvi), 86b, 113b, 119b (envolvi). **mal~a** Bogd *LernBg 1890*, 2 [t] (≈*a*° {malfermita} *letero*). **mal~anima** Z *RE* 160b. **mal~e** L.K. *E-isto* Nov. 1889, 15a (*multaj* […] *nomas sin nun mal~e Esperantistoj*). **mal~i** Z *DL* 9 (*penante mal~i, kiu estas la pseŭdonima aŭtoro*), 39 (*vi mian sekreton en nenia libro mal~os*), *RE* 24b (malfermi), 124b (eltrovi), 169b, *MV* (entdecken; kalkeo de DE *ent|deck|en*, FR *dé|couvr|ir*, vd. ankaŭ *heraus|find|en*, «el|trov|i»), *UV*; Beau *EFr 1903*. **mal~iĝi** Z *Ifig 1908*, 21 (*La* [atenco-] *plano de l' junulo mal~iĝas*). **mal~iteco** G *Kond 1890*, 26 ([la kutimoj francaj], *tio estas, la mal~iteco kaj la liberecon*). ‖ **dom~isto** Z *EG 1904* (Dachdecker). **herb~o** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*Rejnhardo jam konstruis* […], *per pecoj da herb~o, dometon*). **lan~ilo** Mott *EEn 1906* (→ *lan*). **lit~ilo** Z *DL* 27 (*≈iloj povas esti por la vizaĝo (vizaĝ~iloj), por la litoj (lit~iloj) kaj cetere*), *RE* 118b. **neĝ~ita** Nyl *LI* Apr. 1900, 63b (*en la lumbrilo staris neĝ~ita figuro*). **vizaĝ~ilo** Z *DL* 27 (*≈iloj povas esti por la vizaĝo (vizaĝ~iloj), por la litoj (lit~iloj) kaj cetere*).

kozak/ [1889] **~o** Z *RE* 47b (*kapitano de ~oj*), 69b, 76a, *E-isto* Jan. 1891, 3a (*~o alvenis*); Jon *ESv 1893*, 60; Lang *LI* Okt. 1898, 154 ([t] *Sceno el la lando de Donaj ~oj*), 155; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906* (alfabete en la pozicio de ~o, sed skribita *Kosako* kun -s-; ĉu preseraro?); OA 1-1909. ‖ **~a** Z *E-isto* Jan. 1891, 3a (*pafilo ~a*); Lang *LI* Okt. 1898, 154 (*la Dona stepo en ~a lando*).

kozeri/ [1900] **~o** (ark., rubriko „diversaĵoj“) Nyl *LI* Apr. 1900, 57b (*En la ~o* [de tiu] *gazeto* [...] *Eo estas ŝerce* [kun preseraro] *nomata*).

kr. [1890] **1** (mll de *krejcero*) Lor *LernCs 1890*, [28] ([La E-isto] *kostas 1 fl. 30 ~ por ½ jaro*).

kr. [1895] **2** (mll de (sveda) *krono*) *LI* Dec. 1895, 16 [r] (*Kosto 0,40 ~*).

krab/ [1904] **~o** (zool.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

krabl/ [1926] **~i** Benn *DeE 1926*, 454 (krabbeln).

krabr/ [1904] **~o** (zool.) (insekto) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 66.6] ([la flamo] *devas detrui la nestojn de la ~oj*); OA 2-1914.

kraĉ/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *MV*, *UV*. ‖ **~o** G *NovJ 1891*, [3] (*oni detruas proporcie la° plej multe da ~o*). ‖ **~aĵi** Z *EG 1904* (sabbeln, sabbern). **~aĵo** (ark., *saliv/o*) Z *RE* 185a; Ferr *E-isto* Aŭg. 1893, 121 (*la sankta ~aĵo de la profeto*); Beau *EFr 1903* (salive); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~ujo** (hist.) Z *RE* 134a; Beau *EFr 1903* (crachoir); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **el~i** Z *RE* 65. ‖ **~ospiri** Z *EG 1904* (fauchen). **~oŝpruci** Z *EG 1904* (geifern); G *NovAnt 1909*, 5 ([ĉevalo] *~ospiris*). **~otusi** Z *EG 1904* (sich räuspern).

krad/ [1889] **~o** Z *RE* 175b, *MV*, *UV*; G *NovAnt 1909*, 11 (*Kiam ~oj diskrevos*). ‖ **~aĵo** Z *EG 1904* (Gitter[werk]). **~ego** Stell *LI LitAld*

1905, [3] (*antaŭ mia* [ĝardena] *~ego*). ‖ **~rostilo** (kuir.) Z *EG 1904* (Rost).

krajon/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 19-20 (*Johano, serĉu mian ~on*), *RE* 71b, *MV*, *UV*.

krak/ [1889] **~i** Z *RE* 183a, 229b, *MV*; Lojko *Ezop 1891* n. 6 (*mi* [lupo] *tre amas aŭskultadi, kiel ci* [ĉevalo] *~as per dentoj manĝante*); Z *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 205a. **~o** Z *Rab 1908*, 63.29 (*Ĝi estis ~o, kvazaŭ ĉe la ĉielbarelo krevis ringego*). ‖ **~etado** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. **~etanta** Barth *Ludo 1928*, 9 (*~etanta ligna ŝtuparo*). **~eti** Z *RE* 205a, 220b; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904* (knistern); Mott *EEn 1906*. **~etilo** (muz.) Z *RE* 205a (трещетка, nun трещотка); Beau *EFr 1903* (crécelle); Mott *EEn 1906* (a rattle). **~igi** Z *RE* 205a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~brui** G *NovAnt 1909*, 10 (*La torentoj* [...] *~bruas*). **~maĉi** *PV 1930*. ‖ **ek~i** Z *Reviz 1906*, 54.19 (*He, kiel la korniko ek~is !*).

kraken/ [1889] **~o** (kuir.) Z *MV* (Bretzel), *UV* (craquelin | cracknel | Bretzel | крендель | ciastko [AK 1923: ciastko *(suche)*]), *let. al Nylén* de 1897-02-12 [PVZ 4, 1975, 46 = LR 47 G] (Jen ekzemploj pri la vortoj, kiujn Vi [Nylén] skribis: *≈o estas kun sukero, kringo estas sen sukero*); Nyl *ESv 1897* (bakelse [dolĉa bakaĵo], kringla); Beau *EFr 1903* (craquelin *(pâtisserie* [dolĉa bakaĵo]*)*); Z *EG 1904* (Bretzel, Kringel); B *VdE 1910* (*seka kuko*); Wü *EV 1935* (**1.** Brezel (schleifenförmiges Kleingebäck), Kringel. – **2.** mm. [kelkfoje, okaze] = *kringo 1*); *PV 1930* (Malgranda seka nesukerita [!] kuko, kiu krakas sub la dento). ‖ Rɪᴍ. La Dᴇ trad. en *MV 1889* kaj *UV 1893* ne harmonias kun la dif. en LR 47 G (1897): En (nuna) Dᴇ *Bretzel* kutime estas kun salo kaj *sen* sukero, dum *Kringel* estas dolĉa, do *kun* sukero.

Krakov/ [1894: *~a*] **~o** (urbo en Pollando). ‖ **~a** Waś *E-isto* Maj. 1894, 90 (*la ~aj gimnazioj, lernejoj realaj, industriaj kaj agronomiaj*).

kramb/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (chou marin).

kramf/ [1930] ~o (antaŭe *krampfo°*) *PV 1930* (apud *krampfo°*); OA 9-2007.

kramp/ [1889] **~o** Z *RE* 182b (скоба {metala kuntenilo}, скобка {med., mat., ling.), *MV* (Krampe, Klammer), *UV*, *Adr 1896* [a] (*En kvar-angulaj ~oj* [...] *staras la nomo* [...]), *EG 1904*; GM *EFr 1910* (*interliga ~o*). ‖ **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~eto** GM *EFr 1910*. ‖ **inter~e** GM *EFr 1910*.

krampf/ [1910] **~o** (med.) (ark., *kramfo*) GM *EFr 1910* (crampe); *PV 1930* (apud *kramfo*); Wü *EV 1935*; OA 9-2007.

kran/ [1889] **~o** Z *RE* 82b, *MV*, *UV*. ‖ **el~i** Z *GVGE 1894*. ‖ **nivel~o** (mek.) *RevO* Jul. 1920, 75b (test cock | robinet de jauge | Probierhahn).

krani/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 223b, *MV*; G *Kond 1890*, 30 (*eĉ Pajon mem ne sanigos al vi la rompitan ~on*); Jon *ESv 1893*, 60; Z *UV*; Kuŝ *E-isto* Maj. 1894, 93 (*danke nur al akirita homa ~o, li akiras al si edzinon*); Z *Ham 1894*, 113 ([la tombisto] *elĵetas ~on* [el la tombo]), 114.3 (*kvazaŭ* [la kranio] *estus ~o de Kajeno°* {Kaino}*, la unua mortiginto!*). ‖ **~haŭto** (kp. *skalpo*) GM *EFr 1910*.

krank/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (manivelle).

kratag/ [1889] **~o** (bot.) Z *MV*, *UV*, *GVGE 1894*, [3a] (Aarkirsche); Gar 1896, [3] (*ni* [solda-toj] *nin traŝiradis tra la arbetoj de ~o*).

krater/ [1889] **~o** (geog.) (vulkana malferm-aĵo) Z *RE* 49 (жерло), 82a, *MV*, *UV*. ‖ **~truo** Lamb *LI* Dec. 1905, [525] (*La Ciklopo, nura ~truo personigita*).

kravat/ [1887] **~o** (vest.) Z *UL* [v], *RE* 30a (галстухъ, nun галстук, Rᴜ germanismo *Hals*|-*tuch*, «koltuko»), *MV*, *UV*; *EG 1904* (Krawatte, Halsbinde°). ‖ **~isto** Z *Adr 1899*, 9.

kre/ [1887] **~i** Z *UL* 19 (*Je°* [nun *En*] *la komen-co Dio ~is la teron kaj la ĉielon*), [v], *DL* 9 (*la mondo ~u mem sian decidon en la afero*), 10 (*analizi, ĉu mi bone ~is la vortaron*) *Ald 1888*, 11 (*mi devis kelkajn vortojn ~i mem*), *RE* 188b, 201a, *MV*. ‖ **~a** Z *RE* 201a (de ~anto). **~o** Z *DL* 6 (*Kiel tio estas ebla,* [...] *ke* [...] *la ~o kaj enkonduko de lingvo tutmonda* [...] *tiel maturiĝus*), *RE* 201a (~ado); Beau *EFr 1903*. ‖ **~aĉaĵo** (pp obstina knabo) Barth *Ludo 1928*, 17. **~aĵaro** Winsch *ET*

1920-07-05, 5a (*la kronaĵo de la ~aĵaro* [...]*, la homo*). **~adi** Z *Ald 1888*, 9 (*oni devas tial peni* [...] *~adi novajn vortojn nur tie, kie ĝi*° *estas efektive necesa*). **~ado** Z *Ald 1888*, 3 (*la reguloj por la ~ado de vortoj estas tiel klaraj*), 9 (*esprimi siajn pensojn sen ia ~ado de novaj vortoj*), *RE* 201a (~o). **~anto** Einst *Plen 1888*, 14 [g]. **~ata** Z *DL* 21 (*Vortoj kunmetitaj estas ~ataj per simpla kunligado de simplaj vortoj*), *RE* 201a (*de ~anto*; ~a). **~ebla** Z *Ald 1888*, 2 (*la Amerika Filozofia Societo* [...] *elektis komitaton por* [...] *decidi la demandon, ĉu lingvo internacia estas* [...] *~ebla*). **~inte** Z *Ald 1888*, 12 (*~inte la fundamenton de l' lingvo, mi nun deprenas de mi tutan aŭtoritaton*). **~into** Z *DL* 12 (*Mi ne volas esti* ~into *de l' lingvo, mi volas nur esti* iniciatoro), 20 (*Dio estas la ~into kaj la reganto de l' mondo*), *RE* 188b, 201a; Beau *EFr 1903*; Luyk *Iŝtar* 1924, 12.3 ([iuj] *triboj, kiuj jam delonge fordonis sin al fetiŝismo*° {fetiĉismo} […] *anstataŭ al la ≈into* [Dio]). **~ita** Z *DL* 12 (*jen la lingvo estas ~ita kaj preta*), 20 (*La adverboj (evortoj), kiuj estas ~itaj el aliaj vortoj, finiĝas je la litero „e“*). **~itaĵo** G *Blov 1888*, 19 (*mi plej malfeliĉa ~itaĵo mi estas edzigita*); Z *RE* 188b (созданie), 200b, 201a; Beau *EFr 1903*. **~itaro** Cart *Bild 1905*, 14 ([la homo,] *la reĝo de la ~itaro*). **~ito** Beau *EFr 1903*. **~ota** Z *E-isto* Mar. 1890, 33a (*Regularo de la ~ota Ligo de E-istoj*).

kred/ [1887] **~i** Z *UL* 20 (*Mia saĝo, kiel mi almenaŭ ~as, estas tute en ordo*), [v], *DL* 14 (*mi profunde ~is, ke* [...] *10,000,000 voĉoj estos kolektitaj*), 25 (*li ~as ĉion, kion oni diras al li*), 46 (*Neniu vin ~os!*); Einst *Plen 1888*, 35 (*≈u al mi, sinjorino*); Z *RE* 136a, *MV*; G *Kond 1890*, 27 (*mi ~as* {pensas, opinias}*, ke sinjoro S. estas pli diskreta ol* [s-ro Ĉ.]). ‖ RIM. *~i* en la senco de *pensi*, *opinii* same en Ge. ‖ **~o** Z *DL* 3 (*mia profunda kredo je l'homaro min ne trompis*), 14 (*La rezultatoj* [...] *ankoraŭ plifortigas mian ~on*), 29 (*la popolrakontoj* [...] *esprimas ĝian* [de la popolo] *~on*), 40 (*se nur ne reĝus*° *la malsaĝa ~o, ke esti homo havas ian gravan signifon!*), *RE* 28b (~aĵo). ‖ **~aĵo** Z *RE* 28b (~o); Beau *EFr 1903*. **~ante** Z *Ald 1888*, 14 (*~ante, ke post kelkaj monatoj la tuta mondo jam estos plena de la lingvo internacia*). **~aro** Luyk *Iŝtar* 1924, 12.1 ([ili] *tute perdiĝis en la plej absurdaj kaj malvirtaj ~aroj*). **~ebla** Z *DL* 24 (*Li rakontas aferon tute ne ~eblan*), *RE* 28b, *MV*. **~eble** Z *UL* 21 (*Ho, sinjoro, / Kial tia senmoveco? / Ha, ~eble*° *rememoro / El la kara infaneco?*), *DL* 6 (*Multaj ~eble*° *balancas sen~e la kapon, legante miajn vortojn*), *RE* 41a, *Majn 1889-4* (*kiel vi ~eble*° *legis*), *Majn 1889-12* (*~eble*° *mi forgesis*). ‖ RIM. Nuntempe pli kutima *probable*, *verŝajne*. **~ema** Z *DL* 25 (*Mia kolego estas tre ~ema*), *RE* 88b, *Ham 1894*, 20 (*Afabla estu, sed ne tro ~ema*); Beau *EFr 1903*. **~emo** Beau *EFr 1903*. **~igi** Z *UL* 20 (*La aŭtoro ~igas, ke per tiu lingvo oni povas esti komprenata de la tuta mondo*), *RE* 209a (certigi). **~iga** Z *Ald 1888*, 15 (*Se miaj vortoj estas ne sufiĉe ~igaj,* [...] *ne forgesu almenaŭ, ke* malutilon *la promesoj* [...] *ne portas*). **~igi** Beau *EFr 1903*. **~inda** Z *DL* 21 (*homoj ~indaj*), 27 (*~indaj personoj*), *RE* 42a; Beau *EFr 1903*. ‖ **ne~ebla** Z *DL* 40 (*Mi vidis la plej ne~eblajn aferojn*). **ne~eble** Einst *Plen 1888*, 16 [g]. **sen~e** Z *DL* 6 (*Multaj ~eble*° *balancas sen~e la kapon, legante miajn vortojn*).

kredenc/ [1899] **~o 1** (meblo) [Beau] *L'Esp* Mart. 1899, 193 (*mi havas en mia magazeno* [...] *du ~ojn*).

kredenc/ [1956] **~i 2** *NLR* Sep. 1956 [v] (pormeti (trinkaĵon ktp.) al iu).

kredit/ [1888] **~o** Z *Domb* (*Vi havas ankoraŭ ~on por la venontaj libroj*), *RE* 83a; Beau *EFr 1903* (crédit *(confiance qu'on inspire et crédit commercial)*); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; *Cion 1926*, 16 (*donante ~ojn al industriistoj kaj komercistoj*). ‖ **~a** *LI* Maj. 1898, 75a (*oficisto de l' Banko ~a*). **~e** GM *EFr 1910*. **~i** GM *EFr 1910*. ‖ **~anto** G *Gefr 1889*, [5] (*mi suferis la silentajn ~antojn la*° *plej malmulte*). **~igi** GM *EFr 1910*. **~into** GM *EFr 1910*. ‖ **kun~ece** GM *EFr 1910*. **kun~igi** GM *EFr 1910*. **mal~o** GM *EFr 1910*. **mal~igi** GM *EFr 1910* (mis~igi). **mis~igi** GM *EFr 1910* (mal~igi). **sen~igi** Beau *EFr 1903* (discréditer); Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

kreditor/ [1903] **~o** (jur.) *FK 1903*-2 (*vi kredeble faras° zorgojn viaj ~oj?*); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

krejcer/ [1888] **~o** (mono) Z' *Nom 1* (*10 kopekoj* [...] = *12 krejceroj*). ‖ RIM. La ekzemplo sidas en alitipa tajpaĵo en la maldekstra marĝeno, perpendikulare al la ĉefa teksto; mll «kr.». ‖ G *Kond 1890*, 42 (*1 guldeno po 100 ~oj*); *Tromp 1891*, [80]; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*.

krem/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 184a, 185b (*densa ~o*), *MV* (Schmant, Sahne), *UV*. ‖ **~ujo** Z *RE* 184a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. ‖ **sen-~igi** GM *EFr 1910*.

Krema/ [1889] [**~o**] (itala urbo *Crema*) *E-isto* Dec. 1889, 24b (*Sinjoro D-ro* [D. M.] *el Krema (Crema)*).

kremaci/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*. ‖ **~i** GM *EFr 1910*.

kreml/ [1889] **~o** (urba fortikaĵo) Z *RE* 83a; Devj *Godu 1894*, 3 (*Ĉambro en ≈o* [en Moskvo, tial mj.); GM *EFr 1910*.

kren/ [1889] **~o** (bot.) Z *MV*, *UV*.

krenel/ [1910] **~o** GM *EFr 1910*.

kreol/ [1889] **~o** Z *RE* 83a; Jon *ESv 1893*, 60; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

kreozot/ [1903] **~o** (farm.) Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

krep/ [1889] **~o** (teks.) Z *RE* 45, 83a, 217b, *MV*, *UV*; Tolk *Voron ~1900*, 3 (*la tuta stepo, kovrita de brulvarmigita ~o, spiris varmegon*); *Heck 1907*, 96 (*funebra ~o*); *RevO* Jul. 1920, 84a (*en la loko, kie la radioj falis sur la domon, la muro fariĝis diafana kiel ~o*). ‖ **ĉirkaŭ~ita** *Heck 1907*, 96 (*busto ĉirkaŭ~ita*).

krepusk/ [1889] **~o** (kp. ark. *krepuskul/o°*) Z *RE* 197b (~o), 197b (senlumeco), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Nyl *LI* 1900, 177 [t] (*Pensoj ĉe la ~a kamenfajro*); Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*regiono ~a, kie* […] *suno kutimas fali, paliĝi kaj morti*); GM *EFr 1910*. ‖ **~iĝi** Z *RE* 185b; Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*. ‖ **el~i** GM *EFr 1910*. **maten~o** *Proz 1904**, 6 (*mi* [= guto] *reprezentas la maten~on*).

krepuskul/ [1895] **~o** (ark, *krepusk/o*) *LI* Dec. 1895, 14 (*falis la unua neĝo,* [...] *~o grandiĝis,* [...] *vento kuris frosta super defalĉigitaj kampoj*; *~o profundiĝis*; *silenta novembra ~o*).

kres/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914. ‖ **ejo** GM *EFr 1910*. ‖ **ĝarden~o** GM *EFr 1910*.

krescent/ [1910] **~o** (kp. ark. *kresento°* sen -c-) GM *EFr 1910* (croissant; apud *kresento*), *Usuel EFr 1911*.

kresĉend/ [1910] **~e** [tiel] (muz.) GM *EFr 1910* (crescendo).

kresent/ [1910] **~o** (ark. *krescento* kun -c-) GM *EFr 1910* (apud *krescento*).

kresk/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 8-9 (*mi esperas, ke la kunsento de l' publiko* [...] *konstante kaj senĉese ~os*), 28 (*La arbo, sur kiu ~as pomoj, estas nomata pomujo aŭ pomarbo*), 31-32 (*sur la balkono staris floroj, kiuj belege ~is*), 34 (*en la varmaj landoj* [...] *ĉio ~as rapide*), 34 (*el la piedoj ~as ĉe li nova ombro*), *RE* 158b (elkreski, vegeti), 173b (расти, *nun* расти), *MV*. ‖ **~o** Z *DL* 43 (*li tien ĉi venis, por rapidigi la ~on de sia barbo*), *RE* 170b, 173b (рост). ‖ **~o** Beau *EFr 1903* (~ado). ‖ **~ado** Beau *EFr 1903* (~o). **~aĵaro** (bot.) (ark., *flaŭro*) Beau *EFr 1903* (*(la)* flore). **~aĵo** (nun pli kutima *planto*) Z *RE* 170b, *MV* (Pflanze), [Z] *E-isto* Sep. 1890, 45b (*la suno lumis sur la akvo kaj la plej belaj ~aĵoj, kiuj sin trovis en la granda baseno*); *E-isto* Jan. 1893, 13 (*la homoj konatiĝis kun tiu ĉi ~aĵo* [la tabako]); Beau *EFr 1903* (plante, végétal); *Cion 1926*, 15 (*natura abundo de brutnutraj ~aĵoj*). **~anta** Z *Ald 1888*, 9 (*vortoj* [...] *kreataj unu post unu, laŭ la ~anta bezono*). **~igi** Z *RE* 173b; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 70 (*la helpado de l'ĵurnalaro ~igos kaj akcelos la progresojn de Eo*). ‖ **al~i** Z *RE* 152b (kp. DE *an|wachs|en*), *Ham 1894*, 107 (*Li kvazaŭ mem al~is al la selo*). **el~i** Z *RE* 158b (kreski, vegeti), *Ifig 1908*, 21 (*Per kia do miraklo vi el~is / El tiu trunk' sovaĝa?*); *Cion 1926*, 16 (*en la labora lernejo de la vivo, el~as nova generacio de la*

popolo Hebrea). **el~iĝi** Z *E-isto* Apr. 1890, 38a (*„Jen vi el~iĝis“, diris ŝia avino* [al la marvirineto, kiam ŝi fariĝis 15-jara]). **kun~aĵo** Z *RE* 193a. **re~i** Ger *Fant 1895*, [13]. **super~i** Z *RE* 115b. **sur~o** *RE* 106a (нарост, «surkreskaĵo», io nenormale (sur)kreskinta sur iu surfaco); Beau *EFr 1903* (excroissance). ‖ **alta~a** Z *RE* 173b (granda); Beau *EFr 1903*. **bel~a** Z *RE* 193b (bontalia), 196a (gracia); Beau *EFr 1903*.

kresp/ [1906] **~o** (kuir.) Mott *EEn 1906* (pancake); GM *EFr 1910* (la crêpe).

krest/ [1904] **~o** Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **~plumoj** (ĉe Z *tuf/o*) Diett *Gold 1921*. ‖ **koko~o** Benn *EDe 1923* (*→ kok*).

krestomati/ [1903] **~o** Z *FK 1903* ([t] *Fundamenta ≈o*), [a 1] (*mi eldonis la Fundamentan ≈on, kiu povos servi al ĉiuj kiel modelo de e-a stilo*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

kret/ [1887] **~o 1** Z *UL* [v], *RE* 101a, *MV*, *UV*. ‖ **~eca** Beau *EFr 1903*; GM *EFr 1910*.

Kret/ [1903] **~o 2** (insulo) *EKato* Dec. 1903, 23 (*Ni ĵus vidis ~on* [de la ŝipo]); M *PropN 1910*; But *EEn 1967*, 444b.

kreten/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (crétin).

kreton/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (cretonne).**krev/** [1889] **~i** Z *RE* 91a, 205a (dufoje), *MV*, [Z] *E-isto* Jan. 1893, 12 (*la tero ~os, kaj ĝiaj partetoj malaperos en la universo*), *UV*. ‖ **~iga** Beau *EFr 1903* (*~iga malvarmo*). **~igi** Z *RE* 205a; Beau *EFr 1903*. ‖ **dis~i** Z *E-isto* 1891, 3b (*De l' amanto dis~u la koro*); G *NovAnt 1909*, 11 (*Kiam kradoj dis~os*).

Krez/ [1888] **~o** Z *DL* 15 (*por eldoni ĝin vi bezonos la riĉecon de ~o!*).

kri/ [1887: *ek~i*] **~i** Z *UL* [v], *DL* 47 (*Se infano ne ~as, patrino ne scias*); Z' *UL* Yɪ *1888*, *88*, 55 [v] (*La leono ~is*); Z *RE* 21a (bleki), 28a (ploregi, bleki), 33a (*~i el la tuta gorĝo*), *RE* 71b (*~i helpon*; *~i kiel korvo*), 74b, (*~i*), 74b (voki, *~i de° kokinoj*), 84a, 100a (*~i kiel kato*), 126b (*~i ho veo*), *MV* 20 (*→ ek*), 38, *UV* (*→ kri*, *ek*), *FE 1894*, 21.1 (*Apenaŭ ŝia patrino ŝin rimarkis, ŝi ~is al ŝi: “Nu, mia filino?”*). ‖ **~a** Z *RE* 83b. **~o** Z *Ham 1894*, 71 (*~o de la korvo*). ‖ **~adi** Einst *Plen 1888*, 23 (*ĉiutage mi volus ~adi en la mondon* [...]*: Ellernu ĉiuj la lingvon internacian!*); G *Blov 1888*, 15 (*renkontante la venkintojn ili ~adis: hura!*). **~ado** Z *DL* 47 (*La instruita homo nenion aŭdis de l' tuta ĝoja ~ado*). **~anto** Z *RE* 31b (*publika ~anto*). **~egi** Z *RE* 22a (~i, ĝemi, ĝemegi), 121b, 171b, 174b, 175a (blekegi); Beau *EFr 1903* (hurler). **~ema** Z *RE* 83b, *FE 1894*, 41.12 (*ŝi estas* [...] *tre babilema kaj ~ema*); Beau *EFr 1903*. **~eti** Z *RE* 17b (pepi); Beau *EFr 1903* (criailler, piailler). **~isto** G *Kond 1890*, 29 (*urba ~isto* {peĵ. por «merkata vendisto», kp. Dᴇ *Markt|schreier*}). ‖ **ek~i** Z *UL* 20 (*Vi rigardos la subskribon kaj ek~os: „ĉu li perdis la saĝon?!“*), [v]; G *Blov 1888*, 20 (*„Tien ĉi! Tien ĉi!“ ek~is kelkaj voĉoj*); Z *MV* 20 (*→ ek*), *UV* (*→ ek*), *FE 1894*, 21.3 (*“Ho, ĉielo!” ek~is la patrino, “kion mi vidas?”*); Beau *EFr 1903*. **ek~o** Z *RE* 74b (voko). ‖ **batal~o** Desh *Avent 1907*, 4 (*la bordoj, kiujn ili ofte sonigis per tiu batal~o:* [...]). **bru~o** Barth *Ludo 1928*, 15 (*ĝoja bru~o*). **furioz~o** Wicke *Galero 1922*, 24 (*furioz~o subpremita*). **ĝoj~i** Z *RE* 89a (ĝoji, ĝojegi; ликовать, «jubili»). **ĝoj~o** Z *RE* 89b (ликъ, ликованіе, «jubilo»). **help~o** Barth *Ludo 1928*, 16 (*laŭtaj, malesperaj help~oj*). **kok~i** Z *EG 1904*. **koler~i** GM *EFr 1910*. **tim~o** Barth *Ludo 1928*, 14. **voĉ~anto** Vic *Kiĥot* 1905, 12 ([batita knabo], *kiu estis la voĉ~anto*). **voĉ~o** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*malgajaj voĉ~oj*).

kribr/ [1889] **~i** Z *RE* 161a (dufoje), *MV*, *UV*; Milho *Cindr 1907*, [3] (*~i la cindrojn*). ‖ **~ilo** (tek.) Z *RE* 175b, 181b (сито); Beau *EFr 1903*. **~ita** Z *RE* 181b. **tra~i** Z *RE* 161a (dufoje). ‖ **cindro-~antino** Milho *Cindr 1907*, 7.

Krilov/ [1891] [**~o**] Goldb *E-isto* 1891, 3b (*El ~*).

krim/ [1887: *~istino*] **~o 1** (jur.) G *Blov 1888*, 14 (*la malriĉeco ne estas ~o*); Z *RE* 61a, 150b, 161a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 104 (*Pro kia kaŭzo tian grandan ~on, / [...] / Vi lasis sen konvena*

puno [...]*?*). ‖ **~a** G *Blov 1888*, 21 (*~a ŝerco*); Z *Ham 1894*, 14 (*flugi / En ~an liton, liton de adulto!*). ‖ **~istino** (~ulino) G *Blov 1888*, 8 (*La vento blovis kontraŭen, kiel° penante haltigi la junan ~istinon*). **~ulo** Z *RE* 61a, 150b, *Ham 1894*, 109 (*la ~ulo en nenia loko / Rifuĝon devas trovi*); Beau *EFr 1903*.

Krim/ [1895] **~o 2** (ark., *Krimelo*; kp. DE Krim) *LI* Dec. 1895, 6 (*la plej rimarkindaj lokoj de l' suda ~o*). ‖ **~a** *LI* Dec. 1895, 6 (*preter la ~a montaro*).

Krime/ [1923] **~o** (duoninsulo) (antaŭe *Krimo 2°*) *SennR* Nov. 1923, 25 (*Balaklavo – malgranda urbeto en ~o*); War *GD 1957* (la Crimée); But *EEn 1967*, 444b; *PoŝAtl 1971* #15a.

kriminal/ [1889] **~a** (jur.) Z *RE* 209a, *MV*, *UV*; Benn *EDe 1923* (*~a kodo* [nun ankaŭ *kodekso*], punkodo). ‖ **~isto** GM *EFr 1910*.

kring/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 12b (бубликъ), 83a (крендель), *MV* (Kringel), *UV* (craquelin [AK 1922: gimblette (*pâtisserie*)] | cracknel [AK 1922: ring-shaped cake] | Kringel | бубликъ | obwarzanek), *let. al Nylén* de 1897-02-12, PVZ 4, 1975, 46 [= LR 47 G] (Jen ekzemploj pri la vortoj, kiujn Vi [Nylén] skribis: *Krakeno estas kun sukero, ~o estas sen sukero*); Nyl *ESv 1897* (kringla *(utan socker* [sen sukero]*)*); Beau *EFr 1903* (gimblette *(pâtisserie)* [ringoforma kun citrona gusto]); Z *EG 1904* (Kringel); B *VdE 1910* (*Ringforma kuko*); Wü *EV 1935* (Kringel: **1.** Ringförmige Süßigkeit [ringforma dolĉaĵo], kp. *kalaĉo*. – **2.** = *krakeno*); *PV 1930* (Malgranda seka sukerita [!] kuko). ‖ RIM. DE *Kringel* kutime estas *kun* sukero. La difinoj en LR 47 G (1897) devus esti inversaj.

krinolin/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (crinoline).**krip/** [2005*] **~o 1** (agr.) (manĝujo por bestoj) *PIV 2005*.

krip/ [1910] **~o 2** (reli.) (kristnaska ~o) Chris *DeE 1910*, xix [enk. 19] (DE (Weihnachts-) Krippe | EN crib, manger | FR crèche, mangeoire | LA greppia).

kripl/ [1889] **~o** *MV* (Krüppel, «~ulo»; baza formo subst. estas ark.). ‖ **~a** Z *RE* 209a, 213a (malbela), *UV* (baza formo adj.); Beau *EFr 1903* (estropié; baza formo). ‖ **~igado** Butin *ET* 1920-07-05, 4b (*lingva ~igado*). **~igi** Z *RE* 65b (dufoje), 70a, 209a, 213a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ulo** Z *RE* 70a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Z *Fab 1 1923*, 143 (*almozpetantaj ~uloj sieĝis ĝian pordon* [tiun de la gastejo]).

kript/ [1904] **~o 1** (arki.) (reli.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; SenkompReg 1907, [3] (*la preĝejo* [en Anglio] *kun sia saksa ~o*); B *VdE 1910*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

kript/ [1910] **~a 2** (adj.) GM *EFr 1910* (caché, conventionnel, secret).

krism/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (chrème).

krisol/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (chreuset).**krisp/** [1889] **~o 1** (kolumo) Z *RE* 12b (брыжи), *MV* (Krause), *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 85b, 86b; Grenk *Ruinoj 1923*, 6 (*Nilaj palmoj* [...] *mallevas siajn ~ajn kapojn*).

krisp/ [1889] **~o 2** (anat.) Z *RE* 12b (брыжейка), *MV* (Gekröse), *UV*. ‖ **~a** Z *RE* 86b.

Krist/ [1888: ≈*ano*] **~o** (reli.) Z *DL* 28 (*~o reviviĝis*), *RE* 220b (RU ĥ-), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 37, *Ham 1894*, 8 (*sur la teron venas ~o*). ‖ **≈a** Einst *Plen 1888*, 34 (*En la unua serio sidis la ≈aj malbonuloj*); G *EPl 1916*. ‖ **≈ana** Z *DL* 29 (*La dek du monatoj de l' ≈ana jaro estas: Januaro,* [...] *Decembro*), *Ham 1894*, 111 (*ŝi ricevos ≈anan enterigon*); Beau *EFr 1903* (≈ana); G *EPl 1916*. **≈anaro** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **≈ane** Z *Ham 1894*, 111 (*oni devas enterigi ŝin ~e*). **≈aneco** Z *EG 1904*; G *EPl 1916*. **~anigi** Z *EG 1904* (christanisieren); G *EPl 1916*. **≈anino** G *EPl 1916*. **≈ano** Z *DL* 18 (*En tiu ĉi lando loĝas tri milionoj* {da} *≈anoj*), *RE* 220b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 112 (*la aliaj ≈anoj*), *FE 1894*, 37.8 (*Luteranoj kaj Kalvinanoj estas ≈anoj*), *EG 1904* (Christ). ‖ **≈amema** Beau *Preĝ 1893*, 9. **≈arbeto** G *EPl 1916*. **≈arbo** G *EPl 1916*. **~bapto** Z *RE* 83b. **~festa** Z *RE* 179a (*~festa semajno*). **~naska** Z *RE* 77. **~nasko** Z *RE* 173a, *MV* 39 (≈nasko); *Tromp 1891*, [80]; Z *UV*. **~onaska** Z *Ham 1894*, 8 (*en*

nokta ~onaska). ‖ **pra~a** *Eo PĴ* Jun. 1905, 1a (la pra~aj « Aktoj de l'Apostoloj »).

kristal/ [1889] **~o 1** (geol.) Z *RE* 83b, 220b (~vitro; RU ĥ-), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Waś *LI* Jan. 1896, 4 (*bruetanta kaj murmuranta ~a ondo*); Grenk *Ruinoj 1923*, [3] (*la ~a akvo Nila*). ‖ **~igi** Z *RE* 83b; Beau *EFr 1903*. **~igebla** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

kristal/ [1889] **~o 2** (tre pura senkolora vitro) Z *RE* 220b; G *NovAnt 1909*, 16 (pp ~a vazo). ‖ **~vitro** Z *RE* 220b (~o).

kristalen/ [1910] **~o** GM *EFr 1910* (apud *kristalino*; le christallin).

Kristani/ [1894] **~o** (hist.) (malnova nomo de la norvega ĉefurbo Oslo; kp. *Kristianio* kun -i-) Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*prof. dr. L. el ~o*).

Kristian/ [1963*] **~o** (vira nomo) Z *FA 4 1963*, 160, 161.

Kristiani/ [1910] **~o** (hist.) (nun *Oslo*) (kp. *Kristanio* sen -i-) GM *EFr 1910* (Christiania).

Kristofor/ [1893] **~o** (vira nomo) *E-isto* Jan. 1893, 13 (*~o Kolumbo* [...] *lasis detalan sciigon* [pri la malkovro de tabakplantoj]); R 2009 (*Sankta K~o kaj Neviso* [regno]).

kriteri/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; GM *EFr 1910*; OA 2-1914.

kritik/ [1888: ~o] **~i** Z *RE* 83b, 172a (рецензировать, «recenzi»), *MV*,*UV*; *LI* Apr. 1896, 58 (*senutila afero ~i tiun aŭ alian* [formon de l.i.]). ‖ **~o** Z *DL* 8 (*mi petis ilin alsendi al mi tiun numeron de l' gazeto, en kiu estos ~o de mia afero*), 9 (*mi parolos kelkajn vortojn pri tiuj ~oj, kiujn mi* [...] *aŭdis aŭ legis*), 10 (*Aliaj skribis ~on pri mia afero*), *Ald 1888*, 3 (*D^ro^ S** [...] *proponas sian lingvon al la publika ~o*), *RE* 172a (рецензія, *nun* рецензия, «recenzo»). ‖ **~anto** Z *RE* 84a; Beau *EFr 1903*. **~isto** Z *DL* 9 (*Por igi la ~istojn tute apartigi la* aferon *de la* aŭtoro), *RE* 84a; Beau *EFr 1903*.

Kritobul/ [1895] **~o** (amiko de Sokrato) Ger *Fant 1895*, [13] (*~o* [kaj aliaj] *estis okupata per la preparado de modesta enterigo* [de Sokrato]).

Kriton/ [1895] **~o** (amiko de Sokrato) Ger *Fant 1895*, 9 (*Vane ~o petadis Sokraton konsenti forkuron*), [13].

kriz/ [1889] **~o** Z *MV*; Jon *ESv 1893*, 60; Z *UV*.

krizantem/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; Boucon *GermE* Mar. 1905, 35b (*oraj ~oj, purpuraj dalioj kaj palaj, violkoloraj lekantoj aŭtunaj floris*); Mott *EEn 1906*; Beau *Delmas 1907*, 27.6 (*La belaj aŭtunaj floroj, kiuj ornamas la tablon estas ~oj*); OA 2-1914.

kroac/ [1935] **~o** (pers.) (ark., *kroato*) Wü *EV 1935* (plusendas al *kroato*).

kroat/ [1896: ≈*ujo*] **~o** (pers.) (kp. ark. *kroaco*°). ‖ **~a** Borel *GermE* Maj. 1905, 51b (*rimarkinda ~a kanteto*). ‖ ≈**io** R 2009. ≈**ujo** Z *Adr 1896 fol. 1*, 6 (*Semlin, ≈ujo*); R 2009.

kroĉ/ [1889] **~i** Z *RE* 52, 59, 222a, *MV*, *UV*. ‖ **~eti** *KudrT 1947*, 4 (~i). **~iĝi** Z *RE* 56. **~ilo** Z *RE* 5 (багоръ, «hokstango»), 30a (гарпунъ, «harpuno»). **~plugilo** Z *RE* 82a. **~triki** GM *EFr 1910* (faire du chrochet). ‖ **al~i** Z *RE* 156a; Beau *EFr 1903*. **al~iĝema** Barth *Ludo 1928*, 11 (*al~iĝemaj pikiloj* [de arbusto]). **al~iĝi** Z *RE* 215b; Beau *EFr 1903*. **dis~i** Z *RE* 171a. **kun~i** Z *RE* 198b; Beau *EFr 1903*.

krokodil/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 84a, *MV*, *UV*; Bick *The-E* Nov. 1903, 4 (*junularo* [...] *kuŝita* {kuŝanta} *sur la* [marbordaj] *ŝtonoj kvazaŭ ~oj*).

krom [1889] **1** Z *RE* 84a, 177b, *MV*, *UV*, *FE 1894*; Beau *EFr 1903* (*~ tio*). ‖ **~signo** (muz.) Ver *EncV 1910*. **~virino** Z *RE* 105a.

krom/ [1904] **~o** (kem.) Z *EG 1904*, *EG 1907*, *ER 1909*.

kromlek/ [1910] **~o** (arkeo.) Ver *EncV 1910*.

kromolitografi/ [1910] **~o** (art.) Ver *EncV 1910*.

kromosom/ [1957] **~o** War *GD 1957*; *PIV 1970*; OA 9-2007 (*homoj havas 23 parojn da ~oj*).

kromotipi/ [1957] **~o** (tipo.) (antaŭe *ĥromotipio*°) War *GD 1957*.

kron. [1900] (mll de *krono (mono)*) Nyl *LI* Apr. 1900, 58a (*la sumo da° 60 sved. ~*).

kron/ [1887] **~o 1** (insigno de reĝo, kp. ark. *koron/o°*) Z *UL* 23 (*De l' patro, de l'via la ~o / Por mi ĝi ne estas havinda!*), *RE* 28b, 80, *MV* (Krone; Kranz), *UV*, *Ham 1894*, 110 (*Ŝi tie plektis fantaziajn ~ojn el plej diversaj floroj*). ‖ **~i** Z *RE* 28b; Stank *Viv 1896*, 19-20 (*La fino inde ~is la* [...] *aferon*); Beau *EFr 1903*. **~ado** Z *RE* 81, *Ham 1894*, 10 (*La servo mia ĉe l' ~ado via*). **~aĵo** Winsch *ET* 1920-07-05, 5a (*la ~aĵo de la kreaĵaro* [...]*, la homo*). **~eto** (bot.) Z *RE* 28b (вѣнчикъ); Beau *EFr 1903* (corolle). **~ita** Ger *L'Esp* Jan. 1898, 10 (*kun la kapo kronita de nimbo*). ‖ **flor~o** Z *RE* 28b; Waher *E-isto* Maj. 1894, 93 (*Estaj° societoj metis flor~on sur la ĉerkon de la liberiginto*); Beau *EFr 1903*. **sen~igita** Majn *Manf 1891*, 8 (*sen~igita reĝo*). **venk~ita** Wicke *Galero 1922*, 9 ([li] *opiniis esti venk~ita* [en la milito]).

kron/ [1890] **~o 2** (mono) G *Kond 1890*, 42 (*1 ~o po 100 oeroj*); *LI* Dec. 1895, 1 (*Kosto de abono por jaro:* [svedaj] *~oj 3,00*); *JarL SAT 1923*, 27 (Aŭstrio: 1 ~o = 100 heleroj). ‖ Mll «kr.».

Kron/ [1893] **~o 3** (mit.) G *Liro 1893*, 39 (*Al ~' ili* [la dioj] *ĉiuj ekiris*). ‖ Kp. *Kronos/°*. ‖ **~ido** (mit.) (kromnomo de Zeŭso) Ger *L'Esp* Jan. 1898, 10 (*kun la kapo kronita de nimbo, Ktesipo ekvidis la potencan ~idon*).

kronik/ [1889] **~o 1** Z *RE* 92a, *MV*, *UV*; *Eo PĴ* Jun. 1905, 2b [t]. ‖ **~eto** *LI* Jul. 1899, 5 ([la ĵurnalo] *malfermis malgrandan ~eton*; *ruse verkita ~eto*). **~isto** Z *RE* 92a. ‖ Kp. ark. *ĥronik/o°* [1895].

kronik/ [1903] **~a 2** (med.) (daŭra) Z *FK 1903*, 229.35 [t] (*≈a katara konjunktivito*). ‖ **~ulo** Wü *EV 1935*.

kronologi/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; *Heck 1907*, 111; Ver *EncV 1910*; OA 2-1914. ‖ **~a** Ver *EncV 1910*. **~e** *Heck 1907*, 111.

kronometr/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; Ver *EncV 1910*; OA 2-1914.

kronometri/ [1910] **~o** Ver *EncV 1910*. ‖ **~a** Ver *EncV 1910*.

Kronos/ [1910] **~o** (mit.) (ark., *Kron/*) B *VdE 1910* [→ *Urano*] (*Dio de la greka mitologio patro de ~o, de l' ciklopoj kaj titanoj*).

Kronstad/ [1910] **~o** (urbo) B *PropN 1910*.

krop/ [1889] **~o** (zool.) (anat.) Z *RE* 62, *MV*, *UV*.

kropf/ [1910] **~o** (med.) Ver *EncV 1910* (FR goître, DE Kropf).

krotal/ [1910] **~o** (zool.) (sin. *sonserpento*) Ver *EncV 1910*.

krotalari/ [1910] **~o** (bot.) (LA Crotophaga) Ver *EncV 1910*.

krotofag/ [1910] **~o** (zool.) (sin. *sonserpento*) Ver *EncV 1910*.

kroton/ [1910] **~o** (bot.) (LA Croton) Ver *EncV 1910*.

kroz/ [1889] **~i** (mar.) Z *RE* 83a, 87a, *MV* (de militŝipoj), *UV*. ‖ **~isto** Z *RE* 83a; Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~ŝipo** (mil.) Z *EG 1904*; Ver *EncV 1910*; *SennR* Nov. 1923, 27.

kruc/ [1887] **~o 1** (reli.) Z *UL* [v]; G *Blov 1888*, 15 (*La oficeroj°* [...] *revenis* [...] *ĉirkaŭpenditaj de ~oj*), 18 (*la maljunulino faris la signon de l' ~o*); Z *RE* 83a (*fari signon de ~o*), 83b, 104b, *MV*, *UV*; Waś *E-isto* Maj. 1894, 92 (*la montoj de Sankta ≈o*). ‖ **~a** Z *RE* 83b (*~a militiro*); Beau *EFr 1903* (*~a militiro*); Mott *EEn 1906* (*~a militiro*). ‖ **~igi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~iĝi** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~iĝo** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~isto** Z *RE* 83b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~umi** (hist.) (jur.) Z *RE* 170a, *MV* 39, *UV*; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*. **~umita** Beau *Preĝ 1893*, 12 ([Jezuo] *Suferinta sub Pontio Pilato, ~umita, mortinta kaj entombigita*). **~umo** (hist.) (jur.) Z *RE* 170b, *UV* (→ *kruc*); Mott *EEn 1906*. ‖ **~formo** Z *RE* 104b. **~-signo** (reli.) G *NovAnt 1909*, 5 (*farinte ~-signojn silente*). ‖ **sen~a** Domb 1890, 24 (*tomboj sen~aj*).

kruc/ [1910] **~o 2** (tek.) Ver *EncV 1910*. ‖ **~igi** Ver *EncV 1910*. **~iĝo** (ferv.) Ver *EncV 1910*. ‖ **~fadenaro** Ver *EncV 1910* ([...] *utiligata en iaj optikaj instrumentoj*; réticule). **~ostreko** Ver *EncV 1910*. ‖ **fenestro~o** GM *EFr 1910* (→ *fenestr*). **voj~iĝo** Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*voj~iĝoj, kie la vagaj kavaliroj ekpensis, kiun direkton ili devas sekvi*).

kruc/ [1910] **~o 3** (bot.). ‖ **~forma** (bot.) Ver *EncV 1910*. **~genciano** Ver *EncV 1910*.

kruc/ [1910] **~o 4** (mil.). ‖ **~igi** (pp. artilerio) Ver *EncV 1910* (*~igi la pafadon*). ‖ **~militisto** (hist.) (mil.) Z *RE* 83b.

krucifer/ [1910] **~oj** (bot.) Ver *EncV 1910*.

krucifiks/ [1898] **~o** (reli.) Lang *LI* Sep. 1898, 157 (*La pastro* [...] *tenis al la baptanoj ~on, por ke ili ĝin kisu*); Z *EG 1904*; Boucon *GermE* Mar. 1905, 36a (*ŝi restis sidanta ĉe la granda ligna ~o* [sur la digo]); Mott *EEn 1906*; Z *Rab 1908*, 121.7 (*forŝiru lin de la ~o, se li preĝante kuŝas antaŭ ĝi genue*); OA 1-1909.

kruĉ/ [1889] **~o** Z, *RE* 82a (*kafa ~o*), 85b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 13; Beau *EFr 1903* (*kafa, tea ~o*). ‖ **~eto** Z *RE* 48a, 84b. ‖ **kaf~o** Beau *EFr 1903* (kafa ~o); Mott *EEn 1906* (→ *kaf*). **te~o** Z *RE* 222b, *MV* 66, *UV* (→ *te*); Beau *EFr 1903* (tea ~o). **te~ingo** Z *RE* 70 (камфорка).

krud/ [1889] **~a** Z *RE* 49a, 198a, 199a, 201b (akra), *MV*, *UV*; *Heck 1907*, 119 (*la aero estas ~a*); Z *Ifig 1908*, 6 (*Eĉ ~an edzon obeadi*); (tek.) Ver *EncV 1910* (ne prilaborita; nerafinita). ‖ **~o** (tek.) Ver *EncV 1910* (matière première). ‖ **~ulo** Barth *Ludo 1928*, 18. ‖ **~fero** (tek.) Ver *EncV 1910*.

kruel/ [1889] **~a** Z *RE* 49a, 92b, 178a (furioza), 198a, *MV*, *E-isto* 1891, 3a (*vetero ~a*); Z *UV*, *Ham 1894*, 70.33 (*punoj plej ~aj*). ‖ **~aĵo** Z *Ifig 1908*, 10 (*la antikva ~aĵo*). **~eco** Vic *Kiĥot* 1905, 15 ([Don Kiĥoto, kiu hodiaŭ] *plenumis la ~econ* [senco neklara, celita estas *haltigis*]). **~ega** Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; Luyk *Iŝtar* 1924, 62.5 (*la ~ega ekspluatado de la malriĉuloj*). **~igi** Z *RE* 118b.

krup/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 84b, *MV*, *UV*.

krur/ [1889] **~o** (anat.) Z *MV* (Unterschenkel), *UV*. ‖ **~aĉo** Barth *Ludo 1928*, 11 (*ranaj ~aĉoj* [de malgranda knabo]).

krust/ [1889] **~o** Z *RE* 81, 196a, *MV*, *UV*. ‖ **ter~o** (1893: *terŝelo*) Wü *EV 1935*; War *GD 1957* (→ *tero*).

krut/ [1889] **~a** Z *RE* 85a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34.13 (*~a ŝtuparo*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 81b, 84b, 196a, 214b (ŝtonego); Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*; *SenkompReg 1907*, [1] (*la imponaj ~aĵoj de la marbordo*). **~eco** Z *RE* 84b; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~ega** Beau *EFr 1903*; Johan *EKato* Dec. 1903, 20 (*Insulo ~ega, tre alta*). **~egaĵo** Beau *EFr 1903*.

Ksenofont/ [1895] **~o** Ger *Fant 1895*, [13] (*la militisto ~o, unu el la lernantoj de Sokrato*).

Kserks/ [1955] **~o** (nomo) *NLR* Sep. 1955 [v] (*trupoj de la persa reĝo ~o*).

ksilofon/ [1904] **~o** (muz.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910*; OA 2-1914.

ksilograf/ [1893: *~a*] **~a** *E-isto* Dec. 1893, 189 (*aldonoj ~aj, gravuraj kaj koloropresaj*).

kŝatri/ [1959] **~o** Sek *Nepal 1959*, 211 (dua kasto (militistoj) de la regantaj nobeloj en Hindujo).

Ktesip/ [1898] **~o** (antaŭe *Ktezip/o*) Ger *L'Esp* Jan. 1898, 10 (*kun la kapo kronita de nimbo, ~o ekvidis la potencan Kronidon*).

Ktezip/ [1895] **~o** (lernanto de Sokrato) (poste *Ktezip/o*) Ger *Fant 1895*, [13] (*La flamiĝema ~o*).

ku/ [1935] **~o 1** (zool.) Wü *EV 1935* (plusendas al *amerika kukolo*).

ku/ [1957] **~o 2** (la neesperanta litero Q, q) War *GD 1957*; *PIV 1970*; OA 9-2007.

kuaj/ [1935] **~o** (zool.) Wü *EV 1935* (plusendas al *koturno*).

kuart/ [1935] **~o** (hist.) (mono) Wü *EV 1935* (Cuarto, Quarto *(iama hisp. monero)*).

kub/ [1889] **~o 1** Z *RE* 85b, *MV*, *UV*.

kub/ [1935] **~o 2** (mat.) Wü *EV 1935* (*~o de kvin* [= 5^3]).

Kub/ [1893] **~o 3** (insulo *Cuba*) *E-isto* Jan. 1893, 13 ([Kolumbo] *alvenis kun sia ŝiparo al la bordoj de ~o*); Rhod *EnE 1908*, 517 (Cuba); *JarL UEA* Maj. 1910, 81 (*insulo ~o*); *JarL SAT 1923*, 21; Wü *EV 1935*; But *EEn 1967*, 444b.

Kub/ [1967*] **~o 4** (regno, sendependa de 1902) But *EEn 1967*, 444b; OA 8-1974; R 2009.

kubut/ [1889] **~o** (anat.) Z *RE* 91a, *MV*, *UV*.

kudr/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 198b (kun~i), 228a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 34 (*per ~ilo ni ~as*), *GVGE 1894*, [3a] (*~i per tranĉilo* – Einen Aal bei dem Schwanze abstreifen; «uzi netaŭgan ilon aŭ metodon por atingi sian celon»). ‖ **~ado** Z *DL* 24-25 (*Virino, kiu sin okupas je ~ado estas nomata ~istino*), 27 (*Por ne piki la fingron ĉe l' ~ado, oni portas fingringon*); Beau *EFr 1903*. **~ejo** Z *RE* 227a; Beau *EFr 1903*. **~ero** *KudrT 1947*, 4. **~ilego** (ark., *aleno*) Z *RE* 227b (шило, «aleno»), *GVGE 1894*, [3a] (Aale); Beau *EFr 1903* (alène). **~ilo** Z *DL* 27 (*Donu al mi ~ilon kaj fadenon*), *RE* 63a; G *Kond 1890*, 30 (*granda ~ilo por sentruigi la velon*); *FE 1894*, 34; Beau *EFr 1903*; Cart *Bild 1905*, 4 (*la fadeno de ŝia ~ilo*). **~istino** Z *DL* 24-25 (*Virino, kiu sin okupas je ~ado estas nomata ~istino*), *RE* 227b; Beau *EFr 1903*; Cart *Bild 1905*, 4 (*la ~istino ~as bluan robon*); B *Sinj 1909*, 10 (*tajloroj, ŝuistoj kaj ~istinoj devis komenci la efektivan laboron por la vestaro de la fraŭlino*). **~istinedzo** Z *DL* 24-25 (*Virino, kiu sin okupas je ~ado estas nomata ~istino, kaj ŝia edzo estas nomata ~istinedzo*). ‖ **~oringo** Z *RE* 105a. ‖ **al~i** Z *DL* 27 (*mi volas al~i butonon al mia surtuto*). **kun~i** Z *RE* 198b (~i), 228b; Beau *EFr 1903*. **kun~o** Z *RE* 74a (клепка); Beau *EFr 1903* (*(une)* couture). ‖ **duon~i** B *Sinj 1909*, 10 (*la vesteton mi dume almenaŭ duon~os*). **eŭrope~ita** Abes *Kralj 1897*, 5 (*eŭrope~ita supervesto*).

kuf/ [1889] **~o** (vest.) Z *RE* 223b, *MV*, *UV*; Boucon *GermE* Apr. 1905, 47a (*dekjara knabineto* [...] *en muslina ~o*); Cart *Bild 1905*, [3] ([la ĉapelistino tenas] *flavan ~on, kiun ŝi ekzamenas atente*), 15 (*~o el ia malhela ŝtofo*). ‖ **Ruĝ~ulineto** *NLR* Nov. 1955 [v] (heroineto de infanaj fabeloj; FR Le Petit Chaperon Rouge | EN Little Red Riding Hood | DE Rotkäppchen).

kugl/ [1889] **~o** (mil.) Z *RE* 163a, *MV* (Kugel (Schiess- {de 1901 *Schieß-*})), *E-isto* 1891, 3b (*la ~o eniris / En la frunton*), *UV*. ‖ **~ego** (de kanono) Z *RE* 231b (ядро); Beau *EFr 1903*. **~eto** Z *RE* 43b (~etaĵo; дробь). **~etaĵo** Z *RE* 43b (~eto; дробь); Beau *EFr 1903* (menu plomb, grenaille). ‖ **rimen~o** Z *RE* 73b (кистень: Manarmilo, konsistanta en bastono alligita al unu aŭ pluraj ĉenoj, kiu(j) finiĝas per metala maso, ordinare sfera kaj garnita per pikiloj (EN *flail*, FR *fléau d'armes*, DE *Flegel*, PL *kiścień*, IT *mazzafrusto*, Hi, PT *mangual*).

kuĝ/ [1891] **~o** (ark., *kuz/o*) Meier *GramDe 1891*, 20a (*Vetter*).

kuir/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 14b, 130b, 196b (prepari), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 13. ‖ **~aĵo** Z *RE* 87a. **~ejo** Z *UL* [v]; Einst *Plen 1888*, 33 (*Tie* [...] *la ~ejo estas tiel bona kiel tiu de Jagor*); Z *RE* 87a, *FE 1894*, 13.2; Beau *EFr 1903*. **~iĝi** *EKato* Dec. 1903, 24 (*Ni veturas sur Maro Ruĝa kaj ~iĝas* [pro la varmego]). **~istino** Z *RE* 86b; Beau *EFr 1903*. **~isto** Z *DL* 27 (*La ~isto malbonigis la tagmanĝon*), *RE* 135b, *FE 1894*, 40.13. **~ita** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 167 (*laŭ ĝusta grado ~a*; cuit à point). ‖ **de~o** (ark., *dekoktaĵo*) Z *RE* 38a (декоктъ). **ek~i** Z *RE* 51a. **re~i** Z *RE* 130b.

kuk/ [1889] **~o** (kuir.) Z *RE* 71b (каравай: *pota ~o*), 133a (пирог: *pirogo*), *MV*, *UV*, *FE 1894*, 35.2 (*Mi trinkis teon kun ~o kaj konfitaĵo*). ‖ **~aĵo** Z *RE* 133a; Beau *EFr 1903*; Mott *EEn 1906*. **~eto** Z *RE* 75b (sukerpaneto; коврижка). ‖ **migdal-~o** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (prefere sen ligostreko, kun preseraro *midgdal/*°; gâteau aux amandes). **miel~o** Z *RE* 162b (kp. DE *Honig*|*kuchen*). **riz-~o** [Beau] *L'Esp* Jan. 1899, 168 (prefere sen ligostreko; gâteau de riz). ‖ Kp. *flano*, *kekso*, *tarto*, *torto k.a.*

kukol/ [1889] **~o** (zool.) (birdo, LA *Cuculus*) Z *RE* 86a, *MV*, *UV*.

kukum/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 117b, *MV*, *UV*. ‖ **~eto** G *Kond 1890*, 15 (*Jen estas bakitaj terpomoj, ~etoj kaj mustardo*).

kukurb/ [1889] **~o** (bot.) Z *RE* 207a, *MV*, *UV*; Milho *Cindr 1907*, [8] (*Alportu al mi grandan ~on*).

kukurbac/ [1910] **~oj** (bot.) B *VdE 1910* (*Ekz.: kukurbo, kukumo, melono*).

kul/ [1889] **~o** (zool.) (insekto) Z *RE* 77, 99b, *MV*, *UV*.

kuler/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 90b, *MV*; G *Kond 1890*, 17 (*~o disverŝa* [por meti la supon sur la telero]); Hall *E-isto* Nov. 1892, 165 (*ŝi volis porti la ~on al sia buŝo*); Z *UV*, *FE 1894*, 14, 34.10 (*telero, ~o, tranĉilo, forko, glaseto por brando, glaso por vino kaj telertuketo*); B *VdE 1910* (*te~o, ~o da medikamento*). ‖ **te~o** B *VdE 1910*.

kuli/ [1907] **~o** (hist.) (ĉina laboristo) *Rev 1907*, 284.

kulis/ [1906] **~o** (teatr.) Mott *EEn 1906*; B *VdE 1910* (*post la ~oj = kaŝe*); OA 2-1914.

kulm/ [1952*] **~o** (*kulmin/o*) BS *EDe 1952*, 242; War *GD 1957* (malpreferata formo). ‖ **sen~igi** War *GD 1957* (chaumer).

kulmin/ [1952*] **~o** (*kulm/o*) BS *EDe 1952*, 242; War *GD 1957*. ‖ Kp. *kulm/*°.

kulminaci/ [1909] **~o** Thoms *Univ* 1909:8, 227 (*dum la ~o* [de la pesto mortis] *ankoraŭ multaj plu*° {pli}).

kulot/ [1956] **~o** (vest.) (hist.). ‖ **sen~ulo** (hist.) (pol.) *NLR* Sep. 1956 [v] (→ *Karmanjolo*) (fama kanzono de la [francaj] Senkulotuloj).

Kuopi/ [1890] **~o** (urbo) Z *E-isto* Dec. 1890, Ald. [4] (*telegrafestro, ~o (Finnland)*).

kulp/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 17b (dufoje), 135b, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 112 (*kiu ne estas ~a en*° {pri} *sia propra morto, tiu ne ĉesigas sian propran vivon*), *FE 1894*, 21.4 (*Ŝia fratino en ĉio estas ~a*). ‖ **~o** Z *Majn 87-1* (*Pardonu, ke mi vin tiel longe atendigis, sed ĝi*° *estis ne mia ~o*); Z *RE* 17b (*~o*; *konfesi la ~on*), 65a (*montri la ~on*), 114b (*montri la ~on*), *Ham 1894*, 66.15 (*kaŝita ~o* [sin elmontros]), *FE 1894*, 29.11 (*ni devas diri ĉiam "pardoni al la malamiko lian ~on"*); Beau *EFr 1903* (*konfesi la ~on*). ‖ **~igi** Z *RE* 17b, 113b, 114b, 157a; Waś *E-isto* Maj. 1894, 91 (*li ~igis la registarojn, ke por aliaj celoj, krom militaj, ili ne havas mononon*); Beau *EFr 1903*. **~igito** (jur.) Beau *EFr 1903*. **~igo** Z *RE* 105b (напраслина, nun uzata nur en la fiksa esprimo „возводить напраслину", «maljuste kulpigi»). **~iĝi** Beau *EFr 1903*. **~ulo** (jur.) Z *Ham 1894*, 103.2 (*Sur la kapon / De la ~ul' la puna glavo falos*); Beau *EFr 1903*. ‖ **kun~ulo** (jur.) Z *RE* 190b; Beau *EFr 1903*. **sen~a** Z *RE* 108a, 110a. **sen~igi** G *Blov 1888*, 6 (*Ŝi* [...] *sen~igis sian eraron*), 17 (*Mario* [...] *sen~igis la malprudentaĵojn*); Z *RE* 63b (*sin sen~igi*), *Ham 1894*, 104 (*via konscienco mem ja devas / Min sen~igi*), *GVGE 1894*, 5a (*sen~igi sin*; peti pardonon, elpeti; abbitten; nun ankaŭ *ekskuzi*, vd. tie). **sen~iĝadi** Brzo *Univ 1912:2*, 78 ([li] *konstante sen~iĝadis, pro kio li ne povas „interperi" en tiu ĉi afero*). **sen~ulo** *SennR* Nov. 1923, 25 (*Multaj sen~uloj pereis* [en la milito]).

kult/ [1904] **~o** (reli.) Beau *EFr 1904* (ne en *EFr 1903*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909; Luyk *Iŝtar* 1924, 13.2 (*~o de Iŝtar* (= Astarto)). ‖ **idol~a** Luyk *Iŝtar* 1924, 58.5 (*idol~aj objektoj*). **idol~o** Luyk *Iŝtar* 1924, 24.10 (*la urbego Babel* [...] *kun sia idol~o ne allogas min*).

kultiv/ [1954] **~i** (antaŭe *kultur/i*) *PVS 1954*.

kultur/ [1903] **~o 1** Beau *EFr 1903* (culture *(phys. ou morale)*); *FK 1903*, 277.11 (*la tutan nian altan ~on kaj civilizacion*); Z *EG 1904* (baza formo); Mott *EEn 1906* (baza formo). ‖ **~a** Beau *EFr 1903* (baza formo adj.; qui a de la culture, cultivé); *FK 1903*, 188.24 (*la homo ~a* [...] *nutras sin per mortintaĵo*); Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*. ‖ **~eco** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~igi** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **~igo** Beau *EFr 1903*. **sen~a** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*. **sen~ejo** Beau *EFr 1903*; Z *EG 1904*.

kultur/ [1904: *ter~o*] **~i 2** (ark., *kultiv/i*) Beau *Delmas 1907*, 26.3 (*La vinberisto ~as*° *kaj flegas* [la vinberejojn]). ‖ **~ado** *Cion 1926*, 7 (*oni opiniis*

neebla iun ajn ~adon en tiu-ĉi° {tiu ĉi, sen streketo} *tero*). ‖ **abel~ado** (ark., *abel/kultiv/ad/o*) *JarL UEA* Maj. 1910, 76 (*inspektoro de abel~ado*). **ostro~o** (ark., *~okultivo*) G *EPl 1916* (ostreikultura k.a.). **ter~a** Desh *Avent 1907*, 4 (*ter~a kolonio*); *PoŝKal 1907 II*, 30 (*E-ista Klubo de la Ter~a Kolegio*); Luyk *Iŝtar* 1924, 41.3 (*areto da plimalgrandaj* [unuvorte] *tendoj kaj ter~aj budoj*). **ter~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 72. **ter~o** Z *EG 1904*. **vinber~isto** (ark., *vin/ber/kultiv/ist/o*) *JarL UEA* Maj. 1910, 85.

kumin/ [1904] **~o** (bot.) Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 2-1914.

kumis/ [1889] **~o** Z *RE* 86a.

kun [1887] Z *UL* 22 (*parolado / ≈ fraŭlino ripozanta*), 22 (*princinon mi vidis / ≈ vangoj malsekaj de ploro*), [v], *Majn 87-1* (*≈ estimo / Esperanto*), *Schl 1887*, 121 (*krei la tutan senfinan multon da vortoj de lingvo, ~ ĉiuj nomoj de l'landoj kaj urboj*), *DL* 3 (*leteroj ~ kuraĝigoj aŭ konsiloj*), 4 (*mi decidis eldoni la libron ~ la respondoj*), 4 (*en la daŭro de la tuta jaro* [...] *periode, ~ intertempoj de ĉirkaŭ du monatoj*), 11 (*voĉdono, kiu ~ la efektiva* [...] *signifo de l' lingvo tute ne estas ~ligita*), 13 (*mi foriros ~ la plej granda ĝojo* [...] *de l' sceno*), 20 (*la lernejestro sin okupas je sia afero ~ amo*), 21 (*≈ tiu papero mi ekiris* [...] *al la komercisto*), 25 (*grandeguloj, kiuj volis batali ~°* {kontraŭ} *la dioj*) 27 (*la aglo batas ~°* {per} *la flugiloj!*), 41 (*kaj ~ tiuj ĉi vortoj la ombro foriris*); G *Blov 1888*, 20 (*La maljuna pastro proksimiĝis al mi ~ la demando*); Z *RE* 92b (*~ plezuro rigardi*), 106b (*~ malfacilo*), 180a (*vilaĝo ~ preĝejo*; село), 187a, 195b (*~ la kapo malsupre*), 198b, 227a (*ŝovi la piedojn (~ bruo)*), *MV*, *UV*. ‖ RIM. Tiuepoke iom ofta estas la uzo de *kun* anstataŭ *per*, vd. supre «bati kun° la flugiloj» (Z) aŭ «babilonan konfuzon faris la volapüka akademio kun° siaj ŝanĝoj» (Wahl *E-isto* Feb. 1890, 31a); eble kontribuis al tio, ke DE *mit* laŭ la kunteksto signifas aŭ *kun* aŭ *per*. ‖ **~a** Z *RE* 187b (~igita). **~e** Z *UL* [v], *DL* 4 (*se mi volus la respondojn je ĉiuj demandoj eldoni ~e, en unu libro*), 7 (*ĉiuj malbonaĵoj* [...] *estos forigitaj per la konsiloj de l' tuta mondo ~e*), 41 (*Ili veturis ~e*), 44 (*ili* [...] *ree dancis ~e*), *Ald 1888*, 6 (*se ~ ĉiu vorto oni devus atendi, ĝis mi ĝin kreos*), *RE* 52, 56, 69, 86a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 8. **~e ~** Z *Schl 1887*, 121 (*la „Lingvo Internacia" restos ~e ~ la° „Volapük'"*), *DL* 13 (*ĉiuj proponoj* [...], *~e ~ mia juĝo pri ili, estos prezentataj al la juĝo de l' publiko*), 21 (*oni povas ankaŭ preni la tutan radikon, t. e. la radikon ~e ~ la finiĝo*); Niel *LernDa 1890* [v]; Z *Ham 1894*, 111 (*~e ~ la* [flor-] *kronoj*), *FE 1894*, 8.5 (*Venu ~e ~ la patro*). **~i** Z *RE* 181b. ‖ **~igi** Z *RE* 182a (~meti), 184b, 185b, 188a (unuigi, ~ligi), 189b (~ligi), 191a (~ligi), *FE 1894*, 42.2 (*Malfeliĉo ofte ~igas la homojn, kaj feliĉo ofte disigas ilin*). **~igita** Z *Ald 1888*, 6 (*la ~igita laborado de la tuta civilizita mondo*), *RE* 187b (~a). **~iĝi** Einst *Plen 1888*, 24 (*Mi Vin petas ~iĝi je mi*); G *Blov 1888*, 9 (*la ĉielo sin° ~iĝis kun la tero*). **~iĝo** Z *RE* 188b. **~ulo** Z *RE* 189b (partoprenanto), *Ifig 1908*, 19 (*tro malgranda por ~ul' de dio*); Barth *Ludo 1928*, 15 (*P., A. kaj la ~uloj*). ‖ **re~iĝo** Luyk *Iŝtar* 1924, 31.10 (*mia sopiro al re~iĝo* [kun la mortinta edzino] *estas ankoraŭ ne malpli dolorplena ol tiam*).

‖ **A-E** ‖ **~batalanto** Z *RE* 191b. **~bati** Z *RE* 177a, 182b. **~ĉarpenti** Z *RE* 191b. **~eligaĵo** G *Blov 1888*, 8. **~etenilo** Z *Ald 1888*, 11. ‖ **~fandi** Z *RE* 184a, 191b (fandi).

‖ **F-Ĥ** ‖ **~fandiĝo** Z *RE* 184a. **~fando** Z *RE* 184a. **~flugi** Z *RE* 184a. **~fluiĝo** Z *RE* 194a. **~fluo** Z *RE* 194b. **~forĝi** Z *RE* 182b. ‖ **~glui** Z *RE* 182a (glui). **~gluiĝi** Z *RE* 184a. ‖ **~helpi** Z *RE* 188a (helpi, akceli). **~helpo** Z *A 1905*, 5.3. ‖ **~ĵeti** Z *RE* 177b.

‖ **K** ‖ **~kalkuli** Z *RE* 190b. **~kalkulo** Z *RE* 198b (kalkulo). **~kolektiĝi** Kof *Ili 1895*, 4. **~konduki** Z *RE* 178a. **~kreskaĵo** Z *RE* 193a. **~kroĉi** Z *RE* 198b. **~kudri** Z *RE* 198b (kudri), 228b. **~kudro** Z *RE* 74a. **~kulpulo** Z *RE* 190b. **~kuri** Z *RE* 177b. **~kuŝantino** Kof *Ili 1895*, 4.

‖ **L** ‖ **~laboranto** Z *RE* 190b. **~landano** Z *DL* 23. **~ligadi** G *Blov 1888*, 6. **~ligado** Z *DL* 21, *FE 1894*, 27.5. **~ligi** Z *Ald 1888*, 4, *RE* 179a (ligi), 188a (~igi, unuigi), 189b (~igi), 191a (~igi). **~ligita** Z *DL* 11. **~loĝanto** Z *RE* 188a. **~luti** Z *RE* 191a.

‖ **M-N** ‖ **~metado** Z *RE* 184b. **~metebleco** G *Blov 1888*, 4 [a]. **~meteco** Z *RE* 190a (составъ). **~meti** Z *RE* 182a (~igi), 183b, 190a, *FE 1894*, 27. **~metiĝo** Z *RE* 182a. **~metita** Z *DL* 20, *RE* 184b, 190b (*esti ~metita*), *FE 1894*, 27.5. **~metito** Boi *Mona 1902*, [11]. **~meto** Z *RE* 182a (dufoje). ‖ **~najbaro** Villa *LernEs 1902*, 34 (→ *kun*). **~nask-ita** Z *RE* 172b. ‖ **~plekti** Z *RE* 191b (plekti).

‖ **P-Ŝ** ‖ **~premata** Z *DL* 37. **~premi** Z *RE* 180b, 191b, 194b. **~premita** Z *Ald 1888*, 16, *RE* 208b. **~preni** Z *DL* 41. **~rasti** Z *RE* 52. ‖ **~scianto** G *Blov 1888*, 13. **~sento** Z *DL* 3; Bogd *LernBg 1890*, 2b. **~servanto** Z *RE* 190a. **~sidi** Z *RE* 58. **~sido** Z *RE* 58, *MV* 61.

‖ **T-Z** ‖ **~teksta** Z *A 1905*, 4.5. **~teni** Z *RE* 179b. **~tira** Z *RE* 29a. **~tiri** Z *RE* 47, 197a, 197b, 219b, *MV* 67. **~tiriĝi** Z *RE* 198b. ‖ **~venejo** *InfRap* Jan. 1910, 4. **~veni** Z *RE* 198b, *FE 1894*, 42.1. **~veno** Z *RE* 177a, 198b (kolektiĝo). **~verŝi** Z *RE* 184a. **~verŝiĝi** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174. **~verŝo** Z *RE* 184a. **~veturi** Z *DL* 40. **~veturo** Z *RE* 199a. **~vokaĵo** Lib *LernLv 1889*, 45. **~voki** G *Blov 1888*, 3 [a]; Z *RE* 188b. **~volvi** Z *RE* 177b, 178a (volvi).

‖ **mal~e** Z *RE* 24a, 143a.

kunikl/ [1889] **~o** (zool.) Z *RE* 84a, *MV*, *UV*.

Kuopi/ [1893] **~o** (urbo en Finnlando) [Z] *E-isto* Mar. 1893, 41.

kup/ [1889] **~o** Z *RE* 6, *MV*, *UV*.

kupe/ [1898] **~o 1** (ferv.) Lang *LI* Sep. 1898, 155 ([trajna] *~o de kvara klaso*); Z *EG 1904*; Gasse *Kurs 1906*, 47 (*Jes, sed ni tuj supreniru en ~on, por trovi bonajn angulojn, ĉar estaş multe da personoj sur la enveturejo°* [stacidoma kajo]); Mott *EEn 1906*; OA 1-1909.

kupe/ [1910] **~o 2** (traf.) Boi *PVE 1910* (fermita veturilo, duonveturilo; coupé); Chris *DeE 1923*, 172a (Halbkutsche; du seĝoj, fermita).

kuper/ [1889] **~o** (ark., *kupr/o*) *Nürn 1889* [v] 25 (Kupfer).

kupl/ [1907] **~i** (tek.) Z *EG 1907* (kuppeln, ein-rücken; ne en *EG 1904*).

kupol/ [1889] **~o** (arki.) Z *RE* 86a, *MV*, *E-isto* Sep. 1890, 45b (*En la mezo de la granda salono batis° alta fontano, ĝiaj radioj sin levadis ĝis la vitra ~o de la plafono*), *E-isto* Aŭg. 1892, 119 (*La supra parto aŭ la ~o* [de la termita loĝejo] *estas tre dika kaj fortika*), *UV*.

kupon/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; Mott *EEn 1906*; OA 1-1909. ‖ **respond~o** (poŝto) *UkrSt* Jan. 1913, 1 [t] (*Specimeno nur kontraŭ respond~o*).

kuposk/ [1911] **~o** Antt *FiE 1911*.

kupr/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 101a, *MV*, *UV*. ‖ **~o-forĝisto** *JarL SAT* 1923, 49. **~oruĝa** Tolk *Voron ~1900*, 3 (*Lia vizaĝo* […] *bruligita de l'suno* […] *fariĝis ~oruĝa*). ‖ **flava ~o** Z *RE* 88a, *MV* (Messing), *UV*. **flav~a** War *GD 1957*. ‖ Kp. *kuper/o°* kaj *latun/o* (OA 1).

kur/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 23 (*Li ~is sur la kampon*), 39 (*Mi ~is supren kaj malsupren*), 48 (*Vivo* [...] / *≈as ne tenate*), *RE* 13b, 187a, *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 103 (*venu al mi kun tia rapideco, kvazaŭ vi ~us de la morto*), *FE 1894*, 18, 21.5 (*Kaj ŝi tuj ~is bati ŝin*), 26.9 (*la muso ~is sub la liton*). ‖ **~a** („lerta“) Z *RE* 133b. **~e** G *Blov 1888*, 11 (*la bedaŭrinda besto ekiris ~e*). ‖ **~adema** Z *RE* 197a. **~adi** Z *DL* 23 (*Li ~adis ĝis li falis*), 39 (*mi ~adis sur la strato en la lumo de l' luno*), *RE* 175a (vagi), 197a (*~adi kaj re~adi*). **~anta** Z *Majn 1889-41* (*intereso ~anta*). **~anto** Z *RE* 33a (kurjero°). **~inte** Z *FE 1894*, 23.4 (*multe ~inte*). ‖ **alcentro~a** Z *RE* 221b. **al~i** G *Blov 1888*, 11 (*li* [...] *al~is al la fenestro*); Z *RE* 151a. **ĉirkaŭ~anta** Einst *Plen 1888*, 23 (*telegrafo, ĉirkaŭ~anta la tutan teron*). **decentro~a** Z *RE* 221b. **dis~i** Z *UL* [v]. **ek~i** G *Blov 1888*, 8 (*la ĉevaloj fluge ek~is*). **for~i** Belm *Heine 1888*, 49 (*La vivo for~as*); G *Blov 1888*, 14 (*la sortigiton° ni per ĉevalo ne for~os*); Z *RE* 38a, 208b, 210a, *FE 1894*, 18.2, 21.6 (*La malfeliĉa infano for~is kaj kaŝis sin*). **for~o** G *Blov 1888*, 6 (*multaj projektoj de l' for~o estis forĵetitaj*); Z *RE* 135a. **for~a** Z *RE* 13b. **for~into** Z *RE* 13b. **kun~i** Z *RE* 177b. **re~adi** Z *RE* 197a (*~adi kaj re~adi*). **tra~i** Z *DL* 33 (*estis ja neeble, ke la homoj ĉian° tra~us tra tie*), *FE 1894*, 40.11 (*Du ekbriloj de fulmo tra~is tra la*

malluma ĉielo). **trans~i** Einst *Plen 1888*, 21 [g]. **trans~into** Z *RE* 130b. ‖ **glit~i** (sport.) Z *EG 1904*.

kurac/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *RE* 23b, 92a, 141a, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 36. ‖ **~a** Wahl *Princ 1889*, [7] (*~aj fontoj* [en banloko]); Desh *Avent 1907*, 4 (*la studo de ~aj kreskaĵoj°* [plantoj]); *JarL UEA* Maj. 1910, 73 (*~a gimnastikisto*). ‖ **~ato** Z *DL* 24 (*Via ~ato estas mia konato*). **~ejo** Z *RE* 89a. **~ilejo** Lang *LI* Okt. 1898, 155 ([fervoja stacio kun] *malgranda malsanulejo kaj ~ilejo*). **~ilo** Z *RE* 88b, *MV*; Marig *LernIt 1890*, 34 (*malmultaj ~iloj estas tiel malbongustaj (abomenaj)*); Z *UV*, *Ham 1894*, 73.20 (*se mi donus al li ~ilon, tiam al li povus fariĝi ankoraŭ pli malbone*). **~istino** Z *FE 1894*, 36.9 (*Virino, kiu ~as, estas ~istino*). **~isto** Z *DL* 25 (*la ~isto konsilis al mi iri en ŝvitbanejon*), *RE* 23b, 78b (*konsiliĝo de ~oj*), 88b, 92a, *Ham 1894*, 73.20 (*Vi devus ja esti pli prudenta kaj raporti tion ĉi al la ~isto*), *FE 1894*, 36.9 (*edzino de ~isto estas ~istedzino*). ‖ **~istedzino** Z *FE 1894*, 36.9. **~libro** Z *RE* 89a. ‖ **el~i** Z *RE* 54b (sanigi; залечивать; kp. DE *aus|heil|en*). **ne~ebla** *Cion 1926*, 7 (*nesto de ne~ebla malario*). **sub~istino** Z *Adr 1896*, 11. **sub~isto** Z *Adr 1896*, 17. ‖ **best~isto** *LI* Maj. 1898, 75a. **ĉeval~isto** Z *RE* 78b. **dent~isto** Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 30. **fuŝ~isto** *SennR* Okt. 1923, 2. **milit~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 84. **pied~isto** *JarL UEA* Maj. 1910, 72.

kuraĝ/ [1887] **~a** Z *UL* [v], *RE* 38b (дерзать: *esti ~a*), 123a, 186a, 186a (*esti ~a*), 220b, *MV*, *UV*, *FE 1894*, 7, 37.16 (*La ~a maristo dronis en la maro*). ‖ **~e** Z *Ald 1888*, 4 (*la tuta mondo povas ~e doni la petitan promeson*), *Ald 1888*, 18 (*Ni iru ~e antaŭen*), *FE 1894*, 39.14 (*La junulo* [...] *~e batalis kune kun ni kontraŭ niaj malamikoj*). **~i** Z *RE* 122a, 123a, *Ham 1894*, 107 (*homo, kiu povus / Kun vi ~i stari al batalo*), *FE 1894*, 7,6 (*Kiu ~as rajdi sur leono?*). **~o** Z *Ald 1888*, 18 (*ni ne devas perdi la ~on*); Einst *Plen 1888*, 22 (*Atendemo estas dua ~o*); G *Blov 1888*, 11 (*la ĉevalo reprenis la ~on*), 11 (*Vladimiro ne havis la ~on respondi*), 14 (*Longe ili ne havis ~on paroli pri tio*); Z *RE* 44 (*preni ~on*), 44 (*perdi la ~on*), 86a, 100a, 212b (*perdi la ~on*; esti malĝoja). ‖ **~ega** Z *RE* 123a. **~igi** Z *Ald 1888*, 18 (*ni ne devas atendi, ke aliaj nin ~igu per sia ekzemplo*), *RE* 115a, 118b. **~igo** Z *DL* 3 (*la leteroj kun ~igoj* [...] *montras al mi, ke mia profunda kredo* [...] *min ne trompis*). **~iĝi** G *Blov 1888*, 8 (*Ŝia knabino konsilis al ŝi, ke ŝi* [...] *~iĝu*); Z *RE* 100a. **~ulo** Z *Ham 1894*, 6 ([li] *amasigis aron / Da ~uloj kaj aventuristoj*). ‖ **mal~a** Z *RE* 206a (*esti mal~a*; timi). **mal~igita** G *Blov 1888*, 14 (*Li estis ja mal~igita per la kutima ricevo*°). **sen~a** Z *RE* 212b (malgaja). ‖ **fort~a** Wicke *Galero 1922*, 25 (*fort~a kolerulo*).

kuraca/ [1910] **~o** (kuir.) GM *EFr 1910* (curaçao).

Kurasa/ [1910] **~o** (topo.) (ark., *Kuracao* kun -c-) M, S *PropN 1910*.

kurator/ [1889] **~o** Z *RE* 142b, *MV*, *UV*; *LI* Apr. 1896, 55 (*la ~o de l' moskva instrua distrikto*); Z *Reviz*, *Rev* Sep. 1906, 1 (*≈o de kadukulejoj*), 2.

kurb/ [1889] **~a** Z *RE* 83b, *MV* (krumm), *UV*, *FE 1894*, 33, 10 (*Rekta vojo estas pli mallonga, ol ~a*); Desh *Avent 1907*, 5 (*~aj glavoj kaj ponardoj* [de araboj]). ‖ **~o** Z *RE* 63b (~aĵo), 83b, 91b (лука {*nun* лук}). **~aĵo** Z *RE* 63b (~o). **~eco** Z *RE* 83b. **~igi** Z *RE* 75b, 80b, 81, 83b (*~igi la vizaĝon*), 139b. **~iĝi** Z *RE* 47. **~iĝanta** Boi *Perd 1904*, 4 (*maljunulino ~iĝanta preskaŭ ĝis la tero*). **el~iĝi** Z *RE* 63b.

kurbet/ [1988] **~o** (pp rajdarto) *EB 1979, 1988*, 72#6 (FR courbette, DE Courbette).

kurier/ [1889] **~o 1** (poŝtisto, poŝtportanto) (antaŭe *kurjer/o*°) Z *RE* 86b (курьеръ), *MV*, *UV*. ‖ RIM. Pri la posta evoluo vd. en BK 2.2 (Vortaro Oficiala – A-K) ‖ **~a** Rajĉ *RondIr* Maj. 1903, 3b (*~a vojo*). ‖ **antaŭ~o** Z *RE* 148a.

kurier/ [1892] **~o 2** (ŝako) *E-isto* Mar. 1892, 43 (*Klarigo de la literoj, kiujn ni uzos en ŝako:* [...] *K* = *~o* [...]).

kurier/ [1903] **~o 3** (helpanto en hotelo) *FrazL 1903*, 12 (chasseur | Laufbursche | messenger | mandadero).

kurier/ [1904] **~o 4** (ark. dif, „tuto de poŝtaĵoj“) Beau *EFr 1904* (courrier. *(L'ensemble des lettres, etc., transportées ou reçues)*); Mott *EEn 1906* (mail, despatch). ‖ **~isto** Beau *EFr 1904* (ark., celui qui porte le courrier°; *per la revenonta ou revenanta ~o°*); Mott *EEn 1906* (courier). ‖ **~ŝipo** (ark., *poŝtŝipo*) Mott *EEn 1906* (mail-boat). ‖ RIM. La misinterpreto okazis probable pro la falsa amiko курьеръ ← courrier. La vorto kun franca fasado tamen havas rusan / polan semantikon. Pliajn ekzemplojn vd. en BK 1, ĉapitro „La franca tra rusa binoklo“.

kurioz/ [1889] **~a** Z *RE* 86b; Jon *ESv 1893*, 60 (kuriös); *FK 1903*, 89.15 [t] (*≈a trompo*); Mott *EEn 1906*; *PoŝKal 1907 II*, [85] [r] (*~a donaco*); OA 1-1909. ‖ **~aĵo** Mott *EEn 1906*.

kurjer/ [1889] **~o** (ark., *kurier/o 1*) Z *RE* 29a (sciaĵportisto; вѣстникъ), 29a (вѣстовой), 33a (kuranto); Mott *EEn 1906*.

Kurland/ [1892: ~] **~o** (hist.) (regiono) Z *Adr E-isto* Feb. 1892, 32 (*~. Rusujo*) *PropN 1910* (*~o*). ‖ **~ano** *PropN 1910*.

kurs/ [1889] **~o 1** (univ.) Z *RE* 86b; Jon *ESv 1893*, 60; *FK 1903*, 204.7 (*multaj membroj studas samtempe la specialan ~on de seminario*), 207.35 (*studento povas lerni la ~on de latina kaj greka lingvoj*); Mott *EEn 1906* (course *(lessons)*); OA 1-1909; GM *EFr 1910* (cours *(études, fin.)*); *PV 1930* (*~o de fiziko*).

kurs/ [1898] **~o 2** (pp poŝtmarkoj; ark. *kurzo*) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (*en ~o*, *ekster ~o*; en cours, hors cours [= valida, ne plu valida]); *FK 1903*, 218.6 (*dividi la poŝtaĵon laŭ la apartaj poŝtaj ~oj*). ‖ **el~igi** (pp poŝtmarkoj) Lem *L'Esp* Dec. 1898, 150b (démonétiser).

kurs/ [1903] **~o 3** (antaŭfiksita itinerio) Z *FK 1903*, 218.17 (*la ~oj, kiuj iras el Bremeno*). ‖ **~i** *E-isto* Dec. 1892, 179 (*la vaporŝipoj, kiuj ~as sur la Nigra Maro*). ‖ **~adi** *FK 1903*, 271.1 (*dum tutaj tri jaroj la lokomotivoj ~adis*).

kurs/ [1910] **~o 4** (pp borso) (ark, *kurzo*) GM *EFr 1910* (cours *(études, fin.)*); *PV 1930* (plusendas al *kurzo*); Wü *EV 1935*.

kursal/ [1906] **~o** (arki.) (ark., [*kuraceja*] *ĉefsalo*) *Bern 1906*, [5] (DE *Kur|saal*).

kursiv/ [1889] **~a** Z *RE* 86b; Jon *ESv 1893*, 60; Z *EG 1904*; OA 1-1909. ‖ **~e** GM *EFr 1910*. ‖ Kp. *klin/it/a*.

Kursk/ [1892: ~] **~o** (topo.) [Z] *E-isto* Jan. 1892, 8 (*Obojan, guv. ~, Rusujo*), *Adr 1896*, 18.

kurt/ [1932] **~a** (mallonga) *ParGv 1932*.

kurten/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *DL* 32 (*la ~oj antaŭ la pordo sin dismovis*), *MV*, *UV*. ‖ **flank~o** Z *MV* 40, *UV*. **lit~o** Z *RE* 140b. **pordo~o** Z *DL* 22 (*La pordo~oj de lia dormoĉambro estas de flavruĝa koloro*). **rul~o** Z *MV* 40, *UV*.

kurv/ [1910] **~o** (ark., *kurbiĝo*) Chris *DeE 1910*, 225b (→ Kurve; kurba linio)

kurz/ [1910] **~o 1** (ekon.) (en borso) Chris *DeE 1910*, 225a (apud *valoro*, *kurso°*), *DeE 1923*, 307a (→ Kurs); Benn *DeE 1926*, 454 ((Börsen-) Kurs); *PV 1930*; Wü *EV 1935* (plusendas al ark. *kurso 4°*); OA 9-2007 (*~o de akcioj*; *~o de nafto*; *~o en la nigra merkato*). ‖ **~a** Chris *DeE 1923*, 307b (→ Kurs). **~aro** Chris *DeE 1923*, 307b (~-listo). ‖ **~-altiĝo** Chris *DeE 1923*, 307b (= ~-plialtiĝo). **~-bulteno** Chris *DeE 1923*, 307a (→ Kurs). **~-listo** Chris *DeE 1923*, 307b (~aro).

kurz/ [1930] **~o 2** (ekon.) (relativa valoro de du valutoj) *PV 1930*; Wü *EV 1935* (plusendas al ark. *kurso 4°*); OA 9-2007 (*la hodiaŭa ~o de eŭro estas 1,33 dolaroj*).

kusen/ [1887] **~o** Z *UL* [v], *RE* 138b, *MV*, *UV*; Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 357 (*ruĝa ~o el veluro*); Luyk *Iŝtar* 1924, 59.2 (*molaj ~oj kaj kovrilo el cervaj feloj*). ‖ **~ego** Z *RE* 132a, 164a (*lanuga ~ego*), *MV*, *UV*. ‖ **kap~o** Z *RE* 64a.

kuŝ/ [1887] **~i** Z *UL* [v], *DL* 23 (*En la angulo ~is amaso da malnova feraĵo*), 37 (*li metis siajn piedojn* [...] *sur la novan ombron, kiu ~is kiel hundo antaŭ la piedoj de l' instruitulo*), 45 *(unu fojon en la jaro [...] vi devos ~i ĉe miaj piedoj);* G *Blov 1888*, 11 (*antaŭ li ~is ebenaĵo*); Z *RE* 88b, 104b, 207b (*ŝarĝe ~i*), *MV*, *UV*. ‖ **~anta** Z *DL* 37 (*La ~anta ombro tamen sin tenis silente*), *RE* 111b (*apud la fino de rivero*), 111b (*malalte*

~anta), 170a. **~ejo** Z *RE* 90b. **~emulo** Z *RE* 88b. **~eti** Z *RE* 20b (~i; возлегать, «duon~i»). **~igi** G *Blov 1888*, 8 (*Li helpis la sinjorinon* [...] *~igi la kuneligaĵojn kaj la kesteton*); Z *RE* 74a, 90b, 139b, *Ham 1894*, 68.11 (*Li ~igas sin sur la herbon*), 71.7 (*Li sin ~igas kaj endormiĝas*). **~iĝi** Z *RE* 54, 89a. **~inta** Z *RE* 54 (*longe ~inta*). **~ujo** (lito) Z *RE* 118b, 174b. ‖ **~benko** Z *RE* 88b. ‖ **antaŭ~i** Z *RE* 148a. **apud~i** Z *RE* 153a. **apud~anta** Vic *Kiĥot* 1905, 11 (*la densaĵo de apud~anta arbaro*). **de~i** Z *RE* 124b. **dis~i** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 ([sur tablo] *dis~is kelke da malfermitaj libroj*). **dis~igante** G *Blov 1888*, 17 (*La maljunulino sidis* [...] *en la gastĉambro, dis~igante kartojn*). **dis~igi** Z *RE* 167b (*sin dis~igi*; sin disstreĉi). **en~i** Z *RE* 54b. **kontraŭ~anta** Z *RE* 161b (kontraŭa). **kun~antino** Kof *Ili 1895*, 4. **sub~i** Z *RE* 137b, *MV* 40 (unterliegen), *UV*. ‖ **orel~aĵoj** Lor *LernCs 1890*, 17 (*ĉapo kun orel~aĵoj*). **sun~iĝo** (sunmalleviĝo) Bick *The-E* Nov. 1903, 4.

kutim/ [1887] **~i** (ark., *~iĝi*, *akiri ~on*) Z *UL* [v], *DL* 6 (*Tiu, kiu ~is estimi la aferojn* [...] *laŭ la mirindeco* [...] *de ilia nasko*), 9 (*ne trovante en mia verko la instruitan miksaĵon kaj la* [...] *filozofadon, kiujn ili ~is renkonti en ĉia grava verko*), 31 (*aeron oni bezonas, se eĉ oni ~is esti bruligata de l' suno*), *RE* 135b, 151b, 178b, 210b, *MV* (sich gewöhnen), *UV*. ‖ **~a** G *Blov 1888*, 14 (*Li estis ja malkuraĝigita per la ~a ricevo*°), 15 (*Ilia ~a malvarmeco perdiĝis*); Z *RE* 117a. **~e** G *Blov 1888*, 7 (*ŝi levis sin el la lito, pli pala ol ~e*), 8 (*Ili ŝin kisis kaj, kiel ~e, benis*). **~o** Z *DL* 38 (*ĝi estas nedetruebla malnova ~o!*), *RE* 117a, 151b, *Ham 1894*, 113 (*La ~o faris lin indiferenta por* [pri] *tio ĉi* [fosi tombon kaj tamen kanti]). ‖ **~igi** Z *DL* 26 (*La mizero ~igis lin levi sin el la lito tre frue*), *RE* 156b. **~inta** G *Kond 1890*, 25 (*oni bezonas havi la orelojn ~intaj*{n} *ĝin* [la muzikon] *aŭdi*). ‖ **al~iĝi** Z *Ifig 1908* [5] (*Ne povas mi al vi al~iĝi*). **mal~i** Z *DL* 30 (*tion ĉi li devis baldaŭ mal~i*), *RE* 123b. **mal~igi** Z *RE* 126a. ‖ **venk~a** Wicke *Galero 1922*, 13 (*la venk~a standardo de la duko*).

kuv/ [1889] **~o** Z *RE* 14a (RU germanismo *Wanne*), *MV*; Wahl *Princ 1889*, 9 (*konstruita dometo* […] *super ~o*), Z *UV*; Cart *Bild 1905*, 15 (*sur la kaheloj* [...] *staras malprofunda ligna ~o*). ‖ **plat~o** *FrazL 1903*, 10 (un tub ǀ Wannenbad).

Kuvajt/ [2005*] **~o 1** (regno, sendependa de 1961) *PIV 2005*; R 2009.

Kuvajt/ [2005*] **~o 2** (ĉefurbo de *~o 1*) *PIV 2005* [→ *~o 1*].

kuz/ [1887] **~o** (kp. ark. *kuĝ/o*°) Z *UL* [v], *RE* 37b, *MV*, *UV*. ‖ **~ino** Z *DL* 17 (*Karolo aĉetis por sia ~ino horloĝeton*° {poŝhorloĝon}), *RE* 180b.

Kŭanĵu/ [2002] **~o** (urbo en Koreio) (kontraŭfundamenta, vd. la ĉap. „ŭ (transskriba)“) *PIV 2002* (ne en *PIV 1970*).

kv. [1889] (mll de *kvartalo*) Z *Adr 1889*, 5.

kvadrat/ [1889] **~o** Z *RE* 72b; Jon *ESv 1893*, 60; OA 1-1909. ‖ **~a** Z *RE* 38b (*2400 ~aj fademoj*° [= desatino]); *EB 1979*, 35#15 (*~a barbo* [sub la mentono]).

kvadratur/ [1904] **~o** Z *EG 1904*; OA 2-1914.

kvadril/ [1891] **~o** (muz.) Z *Bat 1891* (*Kaj kiel ili dancadis! ... Ĝi ne estis ~o, ne menueto kaj eĉ ne simpla anglezo*), *EG 1904* (Quadrille); Borel *GermE* Mar. 1905, 29b ([oni] *dancis e-ajn ~ojn*); OA 2-1914.

kvak/ [1888: *~ado*] **~ado** Einst *Plen 1888*, 35 ([en la infero] *estis* [...] *kriado, ĝemado, ~ado*).

kvaker/ [1904] **~o** (reli.) Z *EG 1904* (Quäker); OA 9-2007.

kvalif/ [1934] **~i** *PV 1934* (ne en *PV 1930*).

kvalit/ [1904] **~o** Beau *EFr 1904**; Z *EG 1904*; OA 1-1909.

kvankam [1887] Z *UL* [v], *Schl 1887*, 121 (*mi mem detruos mian laboron, ~ mi oferis al ĝi la plej bonan parton de mia vivo*), *DL* 9 (*mi parolos kelkajn vortojn pri tiuj kritikoj,* [...] *~ mi devas antaŭsciigi la leganton, ke tiu ĉi punkto estas* [...] *tre grava*), 21 (*Mi eltrinkis tutan botelon da vino, ~ ĝi ne tre plaĉis al mi, ĉar la vino estis bona, sed la botelo estis de brando*), *RE* 220a (хоть, хотя), *MV*; Waś *E-isto* Jan. 1894 (*La «Esperantisto»*

havante en ĉiu urbo ~ po unu amiko, ricevadus rapide la novaĵojn); Z *UV*; Stank *Viv 1896*, 17 (*servu al vi* [...] *parolado en esperanto kun ĉiuj ~ kiom ajn sciantaj nian lingvon*). ‖ Kp. *kvankaŭ*°.

kvankaŭ [1891] (ark., *kvankam*) Wahl *E-isto* Jan. 1891, 5b (*en la lingvaj demandoj ni vidas tielajn*° *aksiomojn, ~*° *oni ilin tute ne devus akcepti sendispate*°).

kvant/ [1889] **~o** Z *RE* 76b, *MV*, *UV*. ‖ **~a** Niel *LernDa 1890*, 11 (tabelo de korelativoj).

kvar [1887] Z *UL* 36 [g], [v], *Schl 1887*, 120 (*mi ~ jarojn devis atendi*), *DL* 17-18 (*Tiu ĉi rivero havas ducent naŭdek ~ kilometrojn da longo*), *RE* 224b (*dividi en ~ partoj*; ~igi), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *UL* 36 [g], *DL* 24 (*Ŝi estas en la ~a monato de naskonteco*° [gravedeco]); G *Blov 1888*, 19 (*mi estas edzigita jam la ~an jaron*). **~e** Einst *Plen 1888*, 8 [g]. ‖ **~igi** Z *RE* 224b (*dividi en ~ partoj*). **~obla** Z' *UL* Yi *1888*, 32 [g]. **~oble** Z *DL* 18 (≈*oble kvin estas dudek*). **~obligi** Z *RE* 224b. **~ono** Z *UL* 37 [g], [v], *DL* 18 (*Duonon de tiu ĉi piro mi manĝis, ~onon mi donis al mia nevo*), 28 (*mi revenos post ~ono da horo*), 29 (*nun estas ~ono de la ~a (horo)*), 29 (*ni tagmanĝis je tri ~onoj de l' ~a*); Einst *Plen 1888*, 9 [g] (*~ono de la ~a (horo)*), 9 [g] (*tri ~onoj de la sepa*); Z *RE* 224b, 224b (~onfolio), 224b (*~ono de rublo*), *MV* 49, *UV*. **~ope** Z *UL* En *St* 36 [g]. ‖ **~angula** Z *Adr 1896* [a] (*En ~angulaj krampoj* [...] *staras la nomo* [...]). **~dek** Z *DL* 18. **~dekjara** G *Blov 1888*, 9. **~onfolio** Z *RE* 224b (~ono). **~onhoro** G *Blov 1888*, 11 **~onkopeko** (mono) Z *RE* 141a. **~pieda** Z *RE* 224b. **~voĉa** (muz.) Kildj *E-isto* Nov. 1893, 174 (*La motivo iris tuj per ~voĉoj akordoj*). ‖ **dis~iĝi** Vic *Kiĥot* 1905, 15 (*li alvenis en lokon, kie la vojo dis~iĝis*). **dudek ~** Z *RE* 198a (*horoj*; сутки, «diurno»). **dudek~hore** Z *RE* 145a (laŭtage; посуточно). **dudek~o** Z *RE* 38b.

kvaranten/ [1889] **~o** (med.) Z *RE* 71b, *MV*, *UV*; *E-isto* Sep. 1893, 141 (*~oj limigas* […] *la alfluon de la pilgrimuloj* [al Mekko]).

kvarc/ [1889] **~o** (min.) Z *RE* 73a, *MV*, *UV*.

kvardrig/ [1910] **~o** (traf.) Boi *PVE 1910* (kvarĉevala veturilo, kaleŝo *(romana)*; quadrige; Chris *DeE 1923*, 172a (Viergespann).

kvart/ [1889] **~o** Z *RE* 72b (кварта; muz., sport., mez.), *MV*, *UV*.

kvartal/ [1889] **~o** Z *RE* 72b, 215b (участокъ, «difinita tereno, regiono, ekz. urba ~o»), *MV* (Quartal° {Stadtviertel}), *UV*; Beau *L'Esp*. Jun. 1898, 67. ‖ Rim. Mll en adreso estas «kv.».

kvartet/ [1893: *~a*] **~o** (muz.). ‖ **~a** Kildj *E-isto* Nov. 1893, 171 (*hodiaŭ kuniĝas ~a rondeto*), 172, 173.

kvast/ [1921*] **~o** OA 3-1921 (Pl kvast, De Quaste, pron. *kv-*); Luyk *Iŝtar* 1924, 22.2 (*longaj lancoj kun grandaj ruĝaj ~oj*).

kvatir/ [1954] **~o** *PVS 1954*.

kvazaŭ [1889] Z *RE* 12b, 70a, 184b, *MV*, *UV*. ‖ Rim. Ĉe Z kaj G okaze *(tiel) kiel se* anst. ~, eble pro la modelo de De (*so als ob*): *Li ŝajnas esti tiel lertefingra, kiel se*° {~} *li jam longe estus lernanta la ŝteladon* (G *Kond 1890*, 28). ‖ **~besto** Z *RE* 226b. **~filo** Z *Ifig 1908*, 21. **~homino** (ark, *manekeno*, pupo por prezenti inajn vestojn) Cart *Bild 1905*, 4. **~homo** Z *RE* 226b.

kverk/ [1889] **~o** Z *RE* 44, *MV*; Lib *LernLv 1889*, 43 (*Fortaj viroj kiel ~oj*); Z *UV*; Ger *Fant 1895*, 14 (*la burĝonoj de juna ~o*); G *NovAnt 1909*, 18 (*~oj fieraj*). ‖ Kp. *glan/arb/o*°. ‖ **~a** Bader *Imen Rev* Apr. 1907, 356 (*~aj ŝrankoj kun porcelanaj vazoj staris apud la muroj*).

kvestor/ [1904] **~o** (hist.) Z *EG 1904* (Quästor); Duy *Pract 1906*; OA 2-1914.

kviet/ [1889] **~a** Z *RE* 84b, 185b (trankvila), *MV*, *UV*, *Ham 1894*, 73.24 (*Nu, mi estas ~a, sinjoro. Parolu!*); Beau *L'Esp* Jun. 1898, 77 (*Pli certa, pli ~a, pli mezura* [estas] *la aŭtuno*). ‖ **~eco** Z *Nyl* let. de 1897-02-12 [pvz 4, 1975, 45] (≈eco *estas certa eco de karaktero*). **~igi** Z *RE* 185b (humiligi), 208b (ублашать), 209b (угомонять), 211a (укрощать; plursenca, i.a. «~igi beston, dresi»), 212a (унимать; «trankviligi, mildigi»), 215a, *Ham 1894*, 111 (*Kun granda malfacilo ~igis / Mi lian furiozon!*). **~igisto** (ark., *dres/ist/o*)

Kad *Proz 1904**, 3 (*~igisto de serpentoj* [en Hindio]); Cart *Bild 1905*, 14 (*terura ~igisto* [pp zoologo]). ‖ **ekmal~iĝi** Melck *FlandLit 1904*, 13 (*La almozulo ekmal~iĝis*). **mal~a** Z *RE* 12b, 13a, 56. **mal~i** Z *RE* 7b, 13a (bruegi), 13a (буянить). **mal~ulo** Z *RE* 13a.

kvin [1887] Z *UL* 36 [g], 37 [g] (*po ~*), [v], *DL* 18 (*Kvaroble ~ estas dudek*), 18 (*Al ĉiu el la laborantoj li donis po ~ dolarojn*), *MV*, *UV*. ‖ **~a** Z *DL* 17 (*Hodiaŭ estas la dek ~a (tago) de Aprilo*), *RE* 25b (*la ~a libro de Mozeso*°). **~o** Z *RE* 165a. ‖ **~ope** Z *DL* 18 (*≈ope ili tiris la keston*). ‖ **~cent** Z *UL* 36 [g]. **~centfolio** Z *RE* 195a (стopa). **~dek** Z *DL* 17. **~deka** Z' *UL* YI *1888*, 32 [g]. **~fingro** Z *RE* 165a. **~kopeko** Z *RE* 165a.

Kvinsland/ [1910] **~o** (ŝtato de Aŭstralio) M, S *PropN 1910*; *Edin 1915*, 285b; *ET* 1920-07-05, 4c. ‖ **~ano** M, S *PropN 1910*.

kvint/ [1889] **~o** (muz.) Z *RE* 73a; Jon *ESv 1893*, 60; Kildj *E-isto* Nov. 1893, 173 (*„via ~o! .. Ĝi montriĝas al mi tro alte agordita*); OA 1-1909.

kvintesenc/ [1894] **~o** Z *Ham* ²*1902*, 60.35 (*kio estas por mi tiu ĉi ~o de la polvo?*); [Beau] *L'Esp* Apr. 1898, 41 (*la maniero por doni, en unu kolono*° {kolumno}, *la ~on de Eo*); Z *EG 1904*; OA 1-1909.

kvit/ [1889] **~a** Z *MV*; Jon *ESv 1893*, 60; Z *UV*.

kvitanc/ [1889] **~i** Z *RE* 170a, *UV*; *FrazL 1903*, 18 (*Volu ~i* [la fakturon]). ‖ **~o** Z *RE* 73a, 170a, 173b, *MV*. ‖ **~ata** Tromp *E-isto* Feb. 1894, 22 (*Pri la ricevataj markoj* [...] *estos ~ata en nia gazeto*). **~ita** *FrazL 1903*, 20 (*Donu al mi ~itan fakturon*).

kvivit [1955] *NLR* Nov. 1955 [v] (Z-a onomatopeo por la bleketo de paseroj).

kvocient/ [1904] **~o** (mat.) Z *EG 1904* (Quotient); OA 2-1914

L-Z

Aliaj literoj, signoj kaj simboloj

Aliaj konkordancoj

En la dua parto L-Z troveblas listo de verkoj, kiuj povas esti helpaj por trovi pliajn unuajn uzojn de vortoj en Esperanto. Ofte temas pri konkordancoj de Zamenhofaj tradukoj aŭ aliaj verkoj de li. La listo estas ĉerpita el la *Berlina Komentita Bibliografio de la Vortaroj kaj Terminaroj de Esperanto* (BKB 2017), kie oni trovas klarigojn pri la aranĝo kaj la mallongigoj. Vd. aldone la fontojn menciitajn en la Antaŭparolo 2011. Multaj fruaj vortaroj krome havas rubrikon "Novaj vortoj enkondukitaj de la aŭtoro" (ekz. Rhod *EnE 1908*), aliaj verkoj ofte glosarojn de uzitaj "novaj" vortoj.

Vidu en la dua parto L-Z

Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto.

(BK)

Superrigardo pri la volumoj

(Stato Maj. 2019)

N.	N.	Titolo / Enhavo	Mll.	Eld.	Rimarkoj
I.	1.	Bulonja Deklaracio, Antaŭparolo, Gramatiko, Ekzercaro	BD – A – FG – FE	4a	Okt. 2015
II.1	2.1	Ĝenerala Parto de Vortaro Oficiala	VO	1a	Antaŭe parte en BK 1
II.2	2.2	Vortaro Oficiala – Listo de la Oficialaj Vortoj A-K	VO	7a	Apr. 2017
II.3	2.3	Vortaro Oficiala – Listo de la Oficialaj Vortoj L-Z	VO	7a	Apr. 2017
III.	3.	Zamenhofa Uzado. Kelkaj Misinterpretoj	Z - Mis	1a	Antaŭe parte en BK 1
IV.1	4.1	Akademia Dokumentaro – Lingva Komitato (1905-1947)	AD	1a	Kolekto de decidoj de LK inter 1905 kaj 1947
IV.2	4..2	Akademia Dokumentaro – Akademio (1948-2016)	AD	1a	Kolekto de decidoj de AdE ekde 1948
V.	5.	Akademia Nomaro	AN	1a	Membroj de Lingva Komitato kaj Akademio
VI.	6.	Lingvaj Respondoj	LR	8a	Kompletigita kaj rearanĝita
VII.	7.	Vortaro de Kabe 1910	Kabe	3a	Komentita kun listo de geografiaj kaj propraj nomoj de Kabe el 1910
VIII.	8.	Vortaro Esperanto-Franca de De Beaufront 1904	Beau		aperonta
IX.	9	Jürgensen-Vortaro Esperanto-Germana 1904	EG 1		aperonta
X.	10	Wackrill, A.E. Zamenhofaj Vortoj. Paris 1908	ZV	1a	reeld. 2017
XI.	11	Velger, Norma Esperantologio 1999 / 2016		1a	komentita reeld. 2016
XII	12	Neves, Pabst. Historia Vortaro de Esperanto	HV	2a	HV 2017 ampleksas la jarojn 1887-1889 kaj parte pliajn

Ĉiuj volumoj estas senkoste haveblaj en formato *pdf* de

bernhard.pabst@gmx.de

De la samaj aŭtoroj

Ĉefaj esperantaj verkoj de Gonçalo Neves:

Ibere libere (1993, kunaŭtore), *Kompreni* (1993), *Tempo fuĝas* (1995, kunaŭtore), *Ekstremoj* (1997, kunaŭtore), *Simptomoj* (2000), *Samideanoj* (2006, kunaŭtore), *Zamenhof kaj Volapük* (2011), *Historia Vortaro de Esperanto 1887-1888* (2011). Tradukoj el Xavier de Maistre (*Vojaĝo ĉirkaŭ mia ĉambro* (2008), Jorge Luis Borges (en *La sekreta miraklo*, 2008), Fernando Pessoa / Alberto Caeiro (*La gardisto de gregoj*, 2015).

Ĉefaj esperantaj verkoj de Bernhard Pabst:

Inversa Vortaro de Esperanto (IVE 1989), *Perkomputora Termino-Kolekto* (Plena Pekoteko 1992, kunaŭtore), *Terminoteko* (1993-1996, faka periodaĵo, redaktado kaj eldonado)[150], *Elektronika Bibliografio de Esperantaj Artikoloj* (EBEA 2003, datumbazo pri esperanta gramatiko kaj terminfarado, parte en Interneto)[151], *Esperanto-English Dictionnary* (Butler 1967, ĝisdatigita reeldono 2015). *Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto* (BK 2011-2018), *Berlina Komentita Bibliografio de la Vortaroj kaj Terminaroj de Esperanto* (BKB 2015). *Berlina Vortaro de Esperantaj Mallonigoj kaj Sigloj* (BVM 2016), Multaj artikoloj pri la Fundamento, vortaroj kaj terminfarado en Ipernity.[152]

[150] Adreso: http://www.familienforschung-pabst.de/EspBiographien/PPLeitS.htm.

[151] Adreso: http://www.esperantoland.org/ebea/.

[152] Adreso: http://www.ipernity.com/home/bernardo.

Pri la verko

La Historia Vortaro (HV) estas konkordanco, kiu notas ĉiun unuan uzon de vorto en la komenc-tempa epoko de Esperanto. Ĝi sendistinge registras la uzon de ĉiuj verkistoj kaj en ĉiuj teksto-specoj de libroj ĝis privataj leteroj, ofte kun klarigoj per kunteksto aŭ aliaj komentoj. HV do respondas la demandon „kiu kiam kaj en kiu kunteksto uzis esperantan vorton por la unua fojo?“.

La unua eldono de HV, verkita de Gonçalo NEVES, aperis en 2011. Ĝi enhavas la vortojn el la unuaj du jaroj 1887 kaj 1888. La nuna eldono, verkita de NEVES kaj PABST, krome prezentas la „malfacilan“ trian jaron 1889, dum kiu la vorttrezoro de Esperanto kvazaŭ eksplodis. La plej gravaj fontoj estas la *Plena Vortaro Rusa-Internacia* kaj ĝia inversigita „ekstrakto“, la *Meza Vortaro Esperanto-Germana*. Tiu ĉi fariĝis la nukleo de la posta *Universala Vortaro* de l' Fundamento de Esperanto. Krome HV jam registras multajn vortojn el postaj jaroj.

HV estas nepra helpilo por esperantologoj kaj vortaristoj, kaj fascina legaĵo por ĉiuj lingvo- kaj historio-konsciencaj esperantistoj.

Pri la aŭtoroj

Gonçalo NEVES (n. 1964), portugalo, agronomo, iama sekciestro en internacia nutraĵa entrepreno, nun memstara tradukisto kaj leksikografo. Kunlaboras en pluraj esperantaj periodaĵoj per recenzoj, eseoj, poemoj kaj noveloj. Lernis aliajn planlingvojn kaj aŭtoris plurajn Idolibrojn, precipe inter 2002 kaj 2007. Nun loĝas en Espinho apud Oporto.

Bernhard PABST (n. 1960), germano, juristo en Berlino. Li estas ĉefa aŭtoro de la *Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto* (BK) kaj publikigis multajn detalstudojn pri tiu baza verko de Esperanto. Same la *Berlina Komentita Bibliografio de la Vortaroj kaj Terminaroj de Esperanto* (BKB) kaj multaj recenzoj pri vortaroj estas verkitaj de li.